

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΑΔΙ ΣΧΟΛΗΣ,
ΤΩΝ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ.

64-

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

ANNA COMNENA.
VOLUMEN II.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCLXXVIII.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI XV.

EDIDIT

LUDOVICUS SCHOPENUS.

VOLUMEN II.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCLXXVIII.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI X—XV.

RECENSUIT L. SCHOPENI INTERPRETATIONEM LATINAM
SUBIECIT P. POSSINI GLOSSARIUM C. DUCANGII COMMEN-
TARIOS INDICES ADDIDIT

AUGUSTUS REIFFERSCHIED.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCLXXVIII.

PRAEFATIO.

In recensendis sex ultimis Alexiadis libris praecipue, ut par fuit, codicem Florentinum (saec. XII) rara fide insignem (F) secutus sum, qui inter Mediceos Laurentianos plut. LXX 2 (cf. Bandini catal. cod. Graec. bibl. Laurent. II 656) adservatur. ego eum inde a libro decimo usque ad libri XIV. caput 8, ubi in verbo ἀπάσας (295, 13) deficit, a. 1863 in L. Schopeni praeceptoris carissimi usum contuli. iam dudum enim in votis viri egregii fuerat codicis Florentini accuratam nancisci notitiam, quo operam incohatam perficeret. nempe bene intellexerat, id unum priori volumini, quod admirabili ingenii acumine perpolitum ante hos quadraginta annos ediderat, non sine magno rei detrimento defuisse. accepta tandem mea conlatione, quam ultro ipsi obtuleram, ad opus diu intermissum reversus brevi ante mortem scripturae discrepantiam a me adnotatam in exemplum suum transtulit: hic subsistere fato acerbo coactus est. mihi

vero conlatione ipsa mea in scriniis Schopeni frustra quaesita apographo eius utendum fuit.

Plerumque cum Florentino conspirat, interdum eum corrigit epitome Alexiadis (A) Annae Comnenae aetate confecta (cf. quae optime de ea disputavit Schopenus praef. XVII sqq.), quae ex codice Augustano nunc Monacensi saec. XV (Graec. CCCLV v. Hardt catal. cod. Mss. Graec. bibl. reg. Bavar. IV 27 sq.) a D. Hoeschelio a. 1618 edita est. quem codicem benevolentia Caroli Halmii contigit ut Vratislaviae domi meae inspicere possem. quamquam in hac Alexiadis parte minoris epitome utilitatis est, quia brevior ad finem properans, cum quae sex libris Anna exposuerat in unum librum qui epitomae octavus est cogeret, plurima praetermisit. ceterum in testimoniis eius adferendis eam viam tenui ut scripturae discrepantiam solo breviandi studio natam omnem rescirem.

Quibus testibus longe posthabendus est codex Coislinianus saec. XII (C), qui nunc Parisiis in bibliotheca maxima extat, numero inter Coislinianos CCCXI. signatus. cf. Montfaucon bibl. Coisl. p. 521 sqq. et Schopen. praef. p. IX. eundem codicem olim Tolosae fuisse suspicor atque a Cuiacio Fabro Possino adhibitum. cf. Schopen. praef. p. VII. XX sq. is a calligrafo scriptus est, qui non tam veritati quam nitori scripturae operam dedit: nec interpolationibus immunis est. quo magis dolendum videtur in extremo Annae opere, ubi Florentinus nos deficit, ad Coislinianum nos confugere debere. reliquos enim Alexiadis qui innotuerunt libros

Barberinum et Vaticanum ex eo fluxisse certissimo documento scimus. nimirum ultima quinque eius folia madore adeo sunt corrupta, ut modo principia modo exitus versuum desiderentur. iam duo illi codices cum easdem plane lacunas ostendant dubitari nequit quin e Coisliniano descripti sint. quem ipse Parisiis inde a XIV 8 contuli lacunarumque spatia diligenter dimensus in hac editione non tam id egi ut hiatus sententiarum explerem, qui lusus ingenii mihi ut facilis ita plane inutilis esse videbatur, quam ut tristem codicis conditionem cum fide repraesentarem. itaque et versuum et lacunarum ambitus significavi, harum quidem ita, ut litterarum quae evanuisent aut interiissent numerum indicarem. qua computandi ratione cavendum est ne nimium fidamus propter ipsam litterarum inaequalitatem: tum reputanda compendia in finibus maxime versuum usitatissima: postremo scripturam ut res et librarii libido ferebat nunc angustius coartatam nunc latius diductam fuisse consentaneum est. in reliqua Alexiadis parte conlationem Coisliniani secutus sum, quam Montfauconius l. c. edidit.

Codicis Barberini apographum extat in bibliotheca Leidensi, quod Ioa. Frid. Gronovius partim sua partim aliena manu confecit: et in marginibus eius et inter versus addita est codicis Florentini scriptura neglegenter adnotata. quod apographum (G) etsi totum contulit L. Schopenus, tamen equidem ultra decimum librum eius menda non indicavi iam affatim constare ratus nihil bonae frugis in eo inesse. ex codice autem Vaticano (V) nonnulla excerpit Leo

Allatius in libro de eccles. occident. et orient. perpetua consensione (Col. Agripp. a. 1648): unde quae ad eundem librum decimum pertinebant repetivi. praeterea nullius pretii sunt librorum XI. XII. XIII. epitomae in libro Gronovii superstites, quarum exemplum a Schopeno paratum mihi praesto fuit.

Denique scripturas adposui editionis principis (P), quae incredibili negligentia e codice Florentino expressa est: aliquotiens Possinus ad codicis Barberini memoriam refugit.

Ad emendationem sex Alexiadis librorum qui hoc volumine continentur nondum manum admo-
verat Schopenus: at interpretationem latinam a discipulis quibusdam confectam iam ipse cor-
rexerat plane in eam vertendi rationem, quam egregie praef. p. XXVIII commendaverat. recepi eam nec quidquam mutavi nisi ubi verba Annae emendatius edita, quod saepe factum est, aut manifesti errores flagitabant.

Deinde argumenta librorum et capitum distinctiones Schopeni sunt. idem Graecitatis indicem conditurus ex volumine priore notabilia excerpserat, quibus ego usus cum plura ommissa viderem quae recipienda essent, iterata lectione ut curam imperfectam supplerem sedulo studui.

Schopeni consilium secutus praeter indices rerum et verborum novos Ducangii commentarios in Annam, quod iure ille praef. p. XXVIII nobile eruditionis monumentum esse praedicat, addidi eosque indice auxi, quem me auctore Iulius Asbach confecit. Ducangio praemisi Possini glos-

sarium integrum, ne deessent ad quae ille saepe respiceret. adnotationum vero, quas Schopenus se additurum esse pollicitus erat haud raro in apparatu critico ad eas lectores ablegans, nihil relictum est.

Bis typhotetae per longius temporis spatium intermiserunt: quo factum est ut hic liber per triennium sub prelo esset. atque iam sedecim eius plagulae (1—256) typis exscriptae erant, cum ad me perfertur liber, cui inscribitur: 'Recueil des historiens des croisades publié par les soins de l'académie des inscriptions et des belles lettres. Historiens Grecs. Tome premier. Paris, imprimerie nationale, MDCCCLXXV.' in quo E. Milleri cura Alexiadis ea omnia edita sunt, quae ad sacram expeditionem spectant, id est, ut meae editionis paginis versibusque utar, 28, 13—141, 4. 146, 21—151, 8. 165, 1—175, 16. 182, 14—248, 22. 253, 19—267, 11. 270, 19—276, 12. cui operae valde nocuit quod Millerus codicis Florentini ope destitutus fuit: id quod minime compensabatur nova Coisliniani et Leidensis sive Gronoviani conlatione. itaque permulta menda in Milleri editione resederunt, quarum nonnulla etiam sine exemplari corrigi poterant. absoluto demum libro Millerus Florentinum codicem adiit eiusque testimonia praefationi subiunxit. quibus perlustratis suspicio quae mihi iam subnata erat confirmata est, a L. Schopeno aliquot scripturas inter transcribendum neglectas esse: rursus haud pauca etiam Millerum fugerunt. certe equidem olim, ut ne quid praetermitterem, bis, interdum adeo ter

codicem optimum contuleram. quae cum ita essent, in extremo libro accurate cum aliis quae addenda et corrigenda fuerunt composui quaecumque in adnotationibus criticis meis iure desiderari Milleri beneficio didici.

Scribebam Vratislaviae mense Iunio a. 1878.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ι.

ALEXIADIS LIBER X.

ARGUMENTUM.

Nilus et Blachernita anathemati subiecti (1). Pseudodiogenes relegatus fugit ad Comanos, a quibus dux creatus bellum Alexio infert (2). multis oppidis occupatis Comani ab Anchiali urbis obsesione deterrentur. Adrianopolin adorti pellunt inde milites imperatoris (3). Alacasei dolo Pseudodiogenes capitur. Clitzes dux bis funditur ab Alexio (4). vix finibus contra Turcas firmatis Franci appropinquant Petro auctore ad terras sacras liberandas profecti; quos et caute et benigne imperator excipit (5). idem Francis freto traiecto a Sultano fuis suppetias mittit (6). Hugo vix e naufragio servatus Cpolin venit et fidem imperatori iurat (7). Prebentzae comes navali proelio Maurocatacaloni cedit. Latini sacerdotis cum Mariano pertinax certamen (8). Gotofredus, qui interim Cpolin pervenerat, clam imperium appetit; sed Gallis ab urbe repulsis dat fidei iuramentum (9). Raul aliique comites fretum traicere coguntur. audacia cuiusdam Latini imperatorem contemnentis (10). Boemundum inprimis sibi metuendum callida benignitate Alexius ad iurandum transfretandumque adducit (11).

1. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἐκκλησίαν ὡσπερ τι ῥεῦμα κακίας ὁ P. 269
Νεῖλος ἐκείνος ἐπικλύζων πολὺν τὸν σάλον ταῖς τῶν ἀπάντων V. 213
ἐνεποιεῖ ψυχᾶς μετ' οὐ πολὺ τῆς τῶν τοῦ Ἰταλοῦ δογμα-

3. τοῦ om. GV. Ἰταλῶν GV.

1. Interea extitit Nilus ille, qui non multo post condemnationem Itali dogmatum tamquam flumen quoddam malitiae ecclesiam inundans magnum omnium animis aestum iniecit multosque errorum

των καθαιρέσεως ἀναφανείς καὶ πολλοὺς ταῖς δίναις τῆς αὐτοῦ κακοδοξίας ἐβύθισεν (ἀνὴρ δὲ οὗτος δεξιὸς μὲν τὴν ἀρετὴν ὑποκρίνασθαι οὐκ οἶδα μὲν ὄθεν, τέως δ' οὖν τῇ μεγαλοπόλει ἐφοίτησε καὶ ἐγγωνιάζων Θεῷ μόνῳ δῆθεν καὶ ἑαυτῷ προσανεῖχε διὰ παντὸς ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐνασχολούμε- 5
 Βνος, ἀμύητος δὲ πάσης Ἑλληνικῆς παιδείας ὧν καὶ μηδὲ καθη-
 γητὴν τινα ἐσχηκὼς ἀρχῆθεν τὸν ὑφαπλοῦντα τούτῳ τὸ τῆς
 θείας γραφῆς βάθος ἐνεκεκέρφει μὲν τοῖς τῶν ἁγίων συγ-
 γράμμασιν, ἄγευστος δὲ πάσης παιδείας λογικῆς ὧν ἐπε-
 πλάνητο περὶ τὸν νοῦν τῶν γραφῶν, οὐκ ἀγενῆ δέ τινα 10
 χορὸν ὑποσυρόμενος ἐν μεγάλας οἰκίαις εἰσέδου διδάσκαλος
 αὐτοχειροτόνητος, τὸ μὲν τι διὰ τὴν ἐπιφαινομένην αὐτῷ
 ἀρετὴν καὶ τὸ κατεσκήληκός ἐκεῖνο ἦθος, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν
 ὑποκεχυμένως ἐμφαινομένην αὐτῷ τάχα γινώσιν· ἔνθεν τοι
 C καὶ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγνοήσας 15
 μυστηρίου καὶ μήθ' ὅ τι ἐστὶν ἔνωσις ἀπλῶς συνιέναι δυνά-
 μενος μήθ' ὅ τι ἐστὶν ὅλως ὑπόστασις εἰδώς οὔτε διακε-
 κριμένως ὑπόστασιν ἢ ἔνωσιν νοεῖν δυνάμενος μήτ' αὖθις
 ἠνωμένως καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν μήθ' ὅπως ἐθεώθη τὸ
 πρόσλημμα παρὰ τῶν ἁγίων διδασκόμενος, πόρρω τοῦ ὄντος 20
 ἐξενεχθεὶς φύσει τοῦτο θεωθῆναι ἐδόξαζεν ἀπατώμενος),

1. πολλὰς GV. 3. ὑποκρίνασθαι V. μὲν οὖν P, οὖν om.
 CGV. τῇ FACGV, τοῦ P. 4. ἀγωνιάζων G. δῆθεν
 om. GV. 7. τούτῳ τὸ] τοῦτο C. 9. λογικῆς παιδείας AGV.
 10. ἀγενῆ V. 11. ὑποσυρόμενος] ἐπαγόμενος CGV. 12. τοι
 VA. ἐμφαινομένην V. 13. κατεσκήληκός V. 15. ἡμᾶς V.
 17. διακεκρυμμένος C, διακεκρυμμένως V. 21. τοῦτο] τοῦ
 τε G, τὸ τε V. θεωθῆναι] θεὸν εἶναι A.

snorum haustos vorticibus mersit. is callidus virtutis simulator nescio unde tum Constantinopolin venerat ibique abditus degebat deo uni sibi que assidue intendens sacrisque libris vacans. ac licet Graecae eruditionis plane rudis esset nec haberet ab initio qui ipsi intimum divinae scripturae sensum aperiret, tamen in sanctorum opera irruerat, cumque omni ratiocinandi arte careret, ab intelligentia scripturarum aberravit. nec ignobili tamen turba congregata in magnas aedes doctor suis suffragiis declaratus se insinuavit partim ob eximiam virtutis speciem victusque asperitatem, partim ob sublucentis ex arcano scientiae fucum. itaque cum nec hypostaticam mysterii nostri unionem intellexisset nec, quid esset ipsa unio quidve omnino hypostasis, sciret nec separatim hypostasin unionemve neque rursus coniunctim hypostaticam unionem cogitare posset neque, quomodo assumpta natura divinitatis particeps facta esset, a sanctis didicisset, factum est, ut longe ultra veritatem evagatus humanitatem illam

οὐδὲ τοῦτο διέλαθε τὸν αὐτοκράτορα· ἀλλ' ὡς ἤσθετο τὰ
περὶ τούτου ὀξύρροπον ἐπινοεῖ τὴν βοήθειαν καὶ τὸν ἄν-
δρα μετακαλεσάμενος πολλὰ τοῦ θράσους καὶ τῆς ἀμαθίας D
ἐμέμφετο καὶ πολλὰ τοῦτον ἐλέγξας τὴν τε καθ' ὑπόστασιν
5 ἔνωσιν τοῦ θεανθρώπου λόγου τρανώς ἐδίδασκε καὶ τὸν
τῆς ἀντιδόσεως τρόπον παρίστα καὶ ὅπως ἐθεώθη τὸ
πρόσλημα μετὰ τῆς ἄνωθεν ἐδίδασκε χάριτος. ὁ δὲ τῆς P. 270
ιδίας ψευδοδοξίας ἀπρίξ εἶχετο καὶ πρὸς πᾶσαν κάκωσιν,
στρεβλᾶς τε καὶ δεσμὰ καὶ ξεσμούς σαρκὸς ἐτοιμότητος ἦν
10 ἢ ἀποσιῆσαι τοῦ μὴ θεωθῆναι φύσει διδάσκειν τὸ πρόσ-
λημα. εἶχε δὲ τότε καὶ πολλοὺς τῶν Ἀρμενίων ἢ μεγαλό-
πολις, οἷς τῆς ἀσεβείας ὑπέκκαυμα ὁ Νεῖλος ἐκεῖνος ἐγίνετο·
ἐντεῦθεν διαλέξεις τε συχναὶ πρὸς τὸν Τιγράνην ἐκεῖνον καὶ
τὸν Ἀρσάκην, οὓς ἐπὶ πλεον τὰ τοῦ Νείλου δόγματα πρὸς
15 ἀσέβειαν ἠρέθειζε. τί τὸ ἐντεῦθεν; τὴν ἀσέβειαν πολλῶν V. 214
ἐπινεμομένην ψυχὰς ὀρθῶν ἢ αὐτοκράτωρ καὶ ἀλλήλοις τὰ B
τοῦ Νείλου καὶ τῶν Ἀρμενίων ἐπιπλεκόμενα καὶ ἀπανταχῆ
τὸ φύσει θεωθῆναι τὸ πρόσλημα λαμπρᾷ φωνῇ κηρυττό-
μενον ἀθετουμένας τε τὰς τῶν ἁγίων πατέρων περὶ τούτου
20 γραφὰς καὶ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν ἀγνοουμένην σχεδὸν,

1. τούτου V. ἤσθετο V. 3. ἀμαθίας V. 4. ἐμέμφετο
CGV. 8. πρὸς om. V. 9. στρεβλᾶς CGV, στρεβλᾶν P.
11. πολλὰ GV. 12. τοῖς V. ἀσεβείας ἐκεῖνης A.
13. διατάξεις CGV. Τιγράνην P, correxi. 16. ἐπινεμο-
μένων CG. 17. ἐπιπλεκόμενοι GV. 19. δὲ GV.
20. σχεδὸν, σιῆσαι] σφενδονῆσαι GV.

natura deificatam fuisse profiteretur. nec vero id imperatorem fugit; sed ubi rem rescivit, celeriter medicinam quaerens hominem accessivit obiurgataque admodum eius audacia imperitiaque multis eum rationibus convicit hypostaticam dei et hominis in verbo unionem aperte demonstrans exposuitque, quomodo proprietates communicatae essent et assumpta natura gratia superna deificata. at ille falsam suam doctrinam tenaciter servavit et ad tormenta, vincula, corporis mutilationem, quodvis denique malum paratior erat quam ut Christi humanitatem natura fuisse deificatam docere desineret. erat tunc Constantinopoli multitudo Armeniorum, quibus impietatis incitamentum Nilus ille evasit. inde crebra colloquia cum Tigrae illo et Arsace, quos prae ceteris Nili dogmata ad impietatem trahebant. tum imperator, quia et multorum animas improba doctrina corruptas videbat et Nili Armeniorumque res sociatas claraque undique voce doceri, humanitatem natura fuisse deificatam, ita ut abrogatis sanctorum patrum testimoniis hyposta-

στῆσαι τὴν σφοδρὰν τοῦ κακοῦ ῥύμην βουληθεῖς, τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας συναγαγὼν σύνοδον περὶ τούτους γενέσθαι κοινῇ συνεσκέψατο. καὶ παρῆν τηρικαῦτα ἅπαν τὸ τῶν ἀρχιερέων πλήρωμα καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης Νικόλαος. καὶ ὁ Νεῖλος εἰς τὸ μέσον μετὰ τῶν Ἀρμενίων ἵστατο, καὶ τὰ 5
 C τούτου ἀνεκαλύπτοντο δόγματα, καὶ ὃς λαμπρᾶ τῆ φωνῇ ταῦτα ἐδίδασκε καὶ ἰσχυρῶς αὐτῶν διὰ πλειόνων ἀντείχετο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ἢ σύνοδος, ἵνα πολλῶν ἀπαλλάξῃ ψυχὰς τῆς διεφθαρμένης αὐτοῦ διδαχῆς, αἰωνίῳ τούτον καθυπέβαλεν ἀναθέματι καὶ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν κατὰ τὰς τῶν 10
 ἀγίων παραδόσεις ἐμφανέστερον ἀνεκέρυξε. μετὰ τοῦτον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν σὺν τούτῳ καὶ ὁ Βλαχερνίτης δεδημοσίευσεν ἀσεβῆ καὶ ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας φρονῶν, κἂν ἱερωμένος ᾖ. Ἐνθουσιασταῖς γὰρ ὀμιλήσας καὶ τῆς τούτων λύμης μετα-
 σχῶν πολλοὺς τε ἐξαπατῶν καὶ μεγάλας τῶν ἐν τῇ μεγαλο- 15
 D πόλει οἰκίας ὑπορύττων καὶ παραδιδούς τὰ τῆς ἀσεβείας δόγματα, ἐπεὶ πολλὰ πολλάκις μεταπεμπόμενος καὶ διδασκόμενος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος οὐδ' ὅλως τῆς οἰκείας κακοδοξίας ἀφίστατο, τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τούτον ὁ αὐτοκράτωρ παρέπεμψεν. οἱ δὲ ἐπὶ πλεόν τούτον ἐξετάσαντες, ὡς 20
 P. 271 ἀμετάθετον καὶ αὐτοὶ ἐγνώκεσαν, αὐτόν τε αἰωνίῳ ἀναθέματι καὶ τὰ τούτου δόγματα καθυπέβαλον.

1. σφοδρὰν F, σφόδρα P. 2. τούτου AV. 3. συνεσκέψατο CGV, συνεσκέψατο P. 5. εἰς τὸ om. GV. 10. τῶν om G. 12. ὁ FGVA, om. P. 15. τε FGV, δὲ P. τῶν] τὰς CGV. 22. καθυπέβαλον FV, καθυπέβαλλον P.

tica unio fere ignoraretur, nimiam improbitatis vim profligare cupiens ecclesiae proceres convocavit synodumque de his fieri constituit. convenit universus episcoporum coetus cum ipso patriarcha Nicolao. Nilus in medio cum Armeniis constitutus est atque edita dogmata eius. tum ille clara voce ea docuit et strenue pluribus firmare conatus est. quare synodus, ut multorum animas a corrupta eius doctrina tueretur, perpetuo eum anathemate damnavit, hyposticam unionem secundum sanctorum traditiones manifestius praedicans. post hunc vel potius una cum hoc etiam Blachernita damnatus est, qui, licet sacerdos esset, impia et ab ecclesia aliena sentiebat. is enim Enthusiastarum consuetudine usus et lue eorum contactus multos fallebat magnasque Constantinopolis domos subruens impia dogmata promulgabat; cumque saepe ab imperatore arcessitus edoctusque minime tamen ab erroribus suis desisteret, ipse quoque ad ecclesiam delatus est. hunc patres diligenter examinatum, ubi non posse eum mutari intellexerunt, et ipsum et dogmata eius perpetuo anathemati subiecerunt.

2. Οὕτω μὲν οὖν ὡσπερ τις ἀγαθὸς κυβερνήτης ὁ
 αὐτοκράτωρ τὰς ἀλλεπαλλήλους τῶν κυμάτων ἐπιδρομὰς
 ὡσπερ διανηξάμενος καὶ πολλὴν ἀποκλυσάμενος ἄλμην τῆς
 οἰκουμένης καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν εὖ διαθέμενος ἐπ'
 5 ἄλλ' ἄττα πάλιν πελάγη πολέμων καὶ θορύβων ἐπάγεται.
 αἰεὶ γὰρ ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ προσίστατο καὶ θάλασσά φασιν
 ἐπὶ θαλάσῃ καὶ ποταμὸς κακῶν ἐπὶ ποταμῷ, ὡς μηδ'
 ἀναπνεῖν ἔαν τὸ τοῦ λόγου τὸν βασιλέα μηδ' ἐπιμύσαι τὰ
 βλέφαρα. κὰν ἡμεῖς σταγόνα μικράν, εἶπεν ἂν τις εἰκότως, B
 10 ἐκ τοῦ Ἀδριαντικοῦ πελάγους ἀνιμησάμεθα ὀλίγα τῶν κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ πεπραγμένων τῷ βασιλεῖ περιγράψαντες μᾶλ-
 λον ἢ γράψαντες, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀντέσχε πρὸς ἅπαντα κύ-
 ματά τε καὶ κλύδωνας, ἕως τὴν τῆς βασιλείας οὐριοδρομοῦσαν
 καὶ εἰς λιμένας ἀκλύστους ὀρμίσειε. καὶ τίς ἂν ἴ Δημο-
 15 σθένους ἠχὼ ἢ ῥοῖζος Πολέμωνος ἢ Ὀμηρικὰ πᾶσαι Μοῦσαι
 τὰ ἐκείνῳ κατωρθωμένα πρὸς ἀξίαν ὑμνήσειαν; ἐγὼ δ' ἂν φαίην,
 οὐδ' ἂν αὐτὸς Πλάτων οὐδ' ἂν ξύμπασα στοὰ καὶ ἀκαδημία
 εἰς ταῦτὸ ξυνεληλυθυῖαι προσῆκον τῆς ἐκείνου ψυχῆς ἐφι-
 20 λοσόφησαν. μήπω γὰρ πανσαμένων τῶν χειμῶνων ἐκείνων καὶ C
 20 τῶν πολυπλόκων πολέμων μηδὲ τοῦ κλύδωνος ἀφουβρίσαντος V. 215

1. κυβερνήτης F.   5. ἄλλα τὰ P, correxi.   πάλιν om. CG.
 6. ἐφ' scripsi: ὑφ' P.   ἑτέρῳ F, ἑτέρου P.   8. ἔαν τὸ] ἐν αὐτῷ CG.
 9. μικράν G.   11. ἐκεῖνο F, ἐκείνου P.
 περιγράψαντες scripsi: παραγράψαντες P.   12. πρὸς G.
 15. Ὀμηρικὰ καὶ A.   16. ἐκείνου G.   18. ταυτὸ FA, ταυτὸν P.
 ξυνεληλυθυῖαι F, συνεληλυθυῖαι PA.   ἐφι-
 19. ἐκείνων . . . μηδὲ τοῦ om. G.
 20. ἀφουβρίσαντος] ἡσυχάσαντος CG.

2. Ita imperator ut gubernator bonus crebros undarum incursus quasi eluctatus vastosque mundi aestus emensus ecclesiasticis rebus insuper bene constitutis in alia rursus bellorum tumultuumque maria defertur. continuo enim aliud post aliud successit et mare mari ut dicunt flumenque malorum flumine excipiebatur, ut imperator ne respirare quidem vel conivere posset. atque licet nos, ut dicet iure aliquis, parvam modo stillam e mari Adriatico hauserimus paucas rerum ab imperatore tunc gestarum adumbrantes potius quam describentes, omnibus tamen ille fluctibus undisque restitit, donec regni navem secundo vento usam ad tutos portus appelleret. nec profecto Demosthenis vox vel torrens Polemonis oratio vel omnes Homeri Musae illius instituta digne celebrarint; immo ne ipse quidem Plato, nec si stoa cum academia conspiraret, philosophari quidquam quod eius menti consentaneum sit queant. etenim nondum procellis illis variisque bellis compositis fluctibusque sedatis ingruit in eum alia

ἕτερος χειμῶν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἐλάττων αὐτῷ ἐπε-
 γείρεται. καὶ γὰρ ἄνθρωπός τις οὐ τῶν ἐπιφανῶν, ἀλλὰ
 τῆς κάτω τύχης ἐκ τοῦ χάρακος ὀρμώμενος τὸν τοῦ Διο-
 γένους υἱὸν ἑαυτὸν εἶναι ἔλεγε, κὰν ἐκεῖνος φθάσας ἀνηρέθη,
 ὀπηγίκα τὸν μετὰ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν πό- 5
 λεμον ὁ Κομνηνὸς Ἰσαάκιος καὶ αὐτάδελφος τοῦ αὐτοκρά-
 τορος συνεκρότησεν· ὅπως δὲ τῷ λεπτομερέστερον ἐθέλοντι
 μανθάνειν ἐξέσται ἀπὸ τῶν τοῦ κλεινοῦ Καίσαρος συγγραμ-
 ματίων διεντυχεῖν. παρὰ πολλῶν μὲν οὖν ἐπιστομιζόμενος
 ὁ τοιοῦτος ἐπαύετο οὐδαμῶς. καὶ γὰρ ἦλθε μὲν οὗτος ἐξ 10
 ἀνατολῆς πένης τε καὶ σισυροφορῶν, πανουργότατος δὲ ὢν
 καὶ τὸ ἦθος πολύτροπος περιενόστει τὴν πόλιν κατ' οἴκους
 τε καὶ ῥυμοτομίας περὶ ἑαυτοῦ ὑψηλά τινα διαγγέλλων καὶ
 ὡς εἶη τοῦ προβεβασιλευκότος Διογένους υἱὸς Λέων ἐκεῖνος,
 ὃς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ὑπὸ βέλους, ὡς εἴρηται, πληγείς 15
 P. 272 ἐτετελευτήκει. ἀναβιώσκων τοίνυν τὸν τεθνηκότα οὗτος ὁ
 ἀλαζῶν τούνομά τε τὸ ἐκείνου ἑαυτῷ περιετίθει καὶ φανε-
 ρῶς ἐβασίλειά καὶ τοὺς κουφοτέρους ὑπήγετο. καὶ ἦν ἄρα
 καὶ τοῦτο τὸ δεινὸν ἐπιθήκη τῶν τοῦ βασιλέως συμφορῶν,
 ὡσπερ τι δρᾶμα ἐπιτραγωδούσης αὐτῷ τῆς Τύχης τοῦτον 20
 τὸν κακοδαίμονα· καὶ ὡσπερ, οἶμαι, οἱ τρυφῶντες μετὰ
 τὸν κόρον ἐπιτραγηματίζονται τῶν μελιπήκτων τινὰ προσ-
 1. αὐτῶν CG. ἐπεγγείρεται G. 2. ἀλλὰ καὶ P, καὶ om. F. ἀλλ'
 ἐκ τῆς κάτω τύχης τοῦ χάρακος A. 3. τοῦ om. G. 4. ἔλεγε
 FA, ἔλεγεν P. 5. Ἀντιόχου CG. 9. μὲν οὖν om. CG, διεν-
 τυχόντι? 11. ἀνατολῶν CG. σισυροφορῶν F, σισσυροφορῶν P.
 12. περιεγνώσθη A. 14. τοῦ τοῦ G. 15. βέλη G. 16. ἐτε-
 λευτήκει G. 17. τὸ om. F. 21. οἶμαι] ἄρα CG.

tempestas nulli superiorum vehementia cedens. exiit enim non
 ex nobilibus quidem sed infimae sortis e castris homo, qui se Dio-
 genis filium affirmabat. attamen hic interfectus erat eo proelio,
 quod cum Turcis Isaacius Comnenus imperatoris frater ad Antiochiam
 commisit; de quo qui accuratius scire volet, adeat commentarios in-
 cliti Caesaris nostri. is igitur, quamvis a multis refrenatus, neuti-
 quam tamen cessavit. namque ab Oriente pauper et sisyra tectus
 venerat praeditusque versuto et callido ingenio urbem ostiatim vica-
 timque circumibat praedicans de se excelsa, nimirum Diogenis supe-
 rioris imperatoris filium se esse Leonem: qui, ut dixi, ad Antiochiam
 sagitta ictus ceciderat. hunc igitur impostor ille a mortuis excita-
 rat usurpatoque eius nomine imperium aperte affectabat leviores-
 que in fraudem inducebat. fuit hoc imperatori ingens aerumnarum
 augmentum, tamquam si Fortuna post tragoediam novum drama ad-
 iunxerit nefario illo in scaenam dato. ac, puto, velut asoti satura
 liba mellita, ut tragemata, sibi apponere solent, sic etiam Romanorum

φερόμενοι, οὕτω δῆτα καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων Τύχη πολλοῖς ἐπορησαμένη κακοῖς καὶ διακορῆς γεγωνῖα τοῖς τοιοῦτοις ψευδοβασιλεῖσι τὸν βασιλέα προσέπαιζεν. ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ κατεφρόνει τῶν λεγομένων παντάπασιν. ἐπεὶ δ' ὁ Β
 5 χαρακηνὸς κὰν ταῖς ἀγυιαῖς κὰν ταῖς ἀμφοδοῖς ἐν παντὶ καιρῷ τοιαῦτα ληρῶν οὐκ ἐπαύετο, ἦλθε ταῦτα εἰς ἀκοὰς τῆς Ἀλεξίου τοῦ κρατοῦντος ἀδελφῆς Θεοδώρας καὶ ὀμείνονου τοῦ ἀναιρεθέντος ἐκείνου υἱοῦ τοῦ Διογένους. ἡ δὲ τοὺς λήρους ἐκείνους μὴ φέρουσα ἤχθετο. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ
 10 τὰνδρὸς τὸν μονήρη βίον ἠλλάξατο τὸν ἀσκητικὸν ἀκριβέστατα μετεληλυθυῖα βίον καὶ Θεῷ μόνῳ προσανέχουσα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην παραίνεσιν ὁ λήρος ἐκεῖνος οὐχ ἠσύχαζεν, ἐς Χερσῶνα τοῦτον ἀποστείλας ἔμφρουρον εἶναι παρεκελεύσατο. ἐκεῖσε δὲ παραγενόμενος,
 15 νυκτὸς ἀνερχόμενος διὰ τοῦ τείχους καὶ προκύντων, τοῖς C συνήθως φοιτῶσι Κομάνοις ἐμπορίας χάριν καὶ τοῦ τὰ πρὸς χρεῖαν ἐκεῖθεν κομιζέσθαι ἅπαξ καὶ δις ὁμιλήσας καὶ πίστει δούς καὶ λαβὼν διὰ καλωδίων νυκτὸς ἐαυτὸν δεσμῆσας ἐχαλάσθη τοῦ τείχους. συμπαραλαβόντες δὲ τοῦτον οἱ
 20 Κόμανοι πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπήεσαν χώραν. συναυλιζόμενος δὲ τούτοις ἐφ' ἱκανὸν ἐς τοσοῦτον συνήλασεν, ὥς καὶ βασιλέα αὐτὸν κατονομάζειν ἤδη. οἱ δὲ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύξαι ἡμιρόμενοι καὶ κρεῶν ἀνθρωπείων ἐμφορηθῆναι

7. ὀμεινέτου A. 13. ἔξαποστείλας A. 14. παραγενόμενον G. 15. ἀνερχόμενον G. 20. συναυλιζόμενον G. 21. τούτου G. 22. αἵματα A. 23. ἡμιρόμενον G. ἀνθρωπείων FA, ἀνθρωπίνων P.

Fortuna, postquam multimodis imperio insultavit, ad satietatem adducta per tales pseudoimperatores imperatorem illusit. at hic quae iactabantur plane contempsit. cum vero gregarius ille miles per trivia et vicos ita nugari non desineret, comperit id Alexii imperatoris soror Theodora, uxor interfecti Diogenis filii: quae indignata fraudem eius non tulit. ea enim post viri caedem monastica professione suscepta religiosam vitam diligentissime colebat deo soli dedita. tandem imperator, cum nugatorem istum frustra iterum atque tertio monuisset, Chersonem eum relegavit et in custodia haberi iussit. ibi nocte in muro ambulans et prospectans cum Comanis ob commercium parandumque victum eo ventitantibus saepius colloquebatur, donec tandem fide utrimque data noctu se fune vinctum de muro demisit; quo excepto Comani in suam terram abeunt. ibidem cum aliquamdiu esset commoratus, eo provectus est, ut adeo imperator ab ipsis iam appellaretur. atque hi, quia hominum sanguine carneque

καὶ λείαν πολλὴν ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἐπισυνάξει, Πάτροκλον
 D εὐρηκότες τοῦτον πρόφασιν κατὰ τῶν Ῥωμαίων πανστρατιᾷ
 χωρῆσαι ἐβουλεύοντο, ὡς δῆθεν τῷ πατρίῳ τοῦτον ἐγκαθ-
 ιδρῆσαι θρόνον. καὶ ἀπαιωρουμένην εἶχον τέως ταυτηνὴ τὴν
 V. 216 βουλὴν. οὐκ ἔλαθε ταῦτα τὸν αὐτοκράτορα. ἐνθεν τοι καὶ 5
 τὰς δυνάμεις ὡς δυνατὸν ἐξώπλιζέ τε καὶ πρὸς τὴν τῶν
 βαρβάρων μάχην ἠτοιμάζετο. τὰ γὰρ τέμπη, ἅπερ κλεισού-
 ρας ἢ ἰδιώτις οἶδε γλῶττα καλεῖν, ὡς ἔφαμεν, φθάσας ἤδη
 P. 273 κατοχυρώσατο. καιροῦ δὲ παρεληλυθότος ἐπεὶ τὸ Παρίστριον
 τοὺς Κομάνους μετὰ τοῦ ψευδωνύμου καταλαβεῖν μεμαθήκοι, 10
 τοὺς τὰ πρῶτα τοῦ στρατιωτικοῦ συντάγματος φέροντας καὶ
 αὐτοὺς δὴ τοὺς καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγχιστείας αὐτῷ προσήκον-
 τας συναγαγόν, εἰ χρὴ κατ' αὐτῶν ἐξιέναι ἐβουλεύετο. πάν-
 τες δὲ πρὸς τοῦτο αὐτὸν ἀπειργον. τοίνυν αὐτὸς ἐαυτῷ πισ-
 τεύειν οὐκ εἶχεν οὔτε μὴν τοῖς οἰκείοις ἠθέλε λογισμοῖς 15
 χρῆσασθαι, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῷ Θεῷ ἀναθέμενος ἐξ ἐκείνου
 τὴν κρίσιν ἤτειτο. τοιγαροῦν ἅπαντας μετακαλεσάμενος
 τοῦ ἱερατικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ καταλόγου εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ
 B μεγάλην ἐκκλησίαν ἐσπέρας φοιτᾷ καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ πα-
 τριάρχου Νικολάου παρόντος. ἔφθασε γὰρ εἰς τὸν πατριαρχι- 20
 κὸν ἀναβεβηκέναι θρόνον ἐπινεμήσεως παριππευούσης ἐβδό-

2. εὐρηκότες G. Πάτροκλον ... πρόφασιν] cf. Hom. II. XIX
 302. τῶν Ῥωμαίων A, τῆς Ῥωμαίων P. πανστρατιᾷ CG,
 πανστρατιᾷ A, πανστρατιᾶς P. 4. ταυτηνὴ G. 8. γλῶττα F,
 γλῶσσα P. 9. ἐπὶ G. 10. μεμαθήκει A. 12. δὲ G.
 14. αὐτὸν scripsi: αὐτῶν P. ἀπειργον. τοίνυν (cf. I 131, 5.
 176, 3) scripsi: ἀπειργόντων P. 20. κυροῦ Νικολάου CG.

humana satiari ac multam praedam e nostra terra agere cupiebant, nacti probum praetextum expeditionem in Romanos parabant, illum scilicet in paternum regnum restituri. quod consilium etsi celarent tamen imperatorem non fugit. itaque is quam plurimos milites armabat omniaque ad proeliandum cum barbaris parabat. valles enim angustas, quae vulgari lingua clisurae vocantur, ut diximus, praesidiis iam ante firmaverat. interiecto autem tempore, cum Comanos una cum pseudonymo in adiacentes Istro regiones venisse cognosset, praecipuos duces et cognatos necessariosque suos convocat cum iisque deliberat, ecquid eos aggredi e re foret. omnibusque id negantibus, sibi non confisus suam unius sententiam sequi noluit, verum dei arbitrio totam rem permittendam putavit. itaque cum omnes sacerdotali et militari laterculo adscriptos congregasset, vespere in magnam dei ecclesiam se confert ipso praesente patriarcha Nicolao. is enim iam patriarchicum thronum ascenderat indictione septima anni

μης ἔτους ,ϡφϣβ' μετὰ τὴν Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ παραί-
 τησιν. ἐν δυσὶ δὲ πυκτίοις τὴν ἐπερώτησιν περὶ τοῦ, εἰ δεῖ
 ἐξεληλυθότα τοῖς Κομάνοις ἐπιθέσθαι ἢ μή, ἐνσημηνάμενος
 τῷ κορυφαίῳ πάντων παρεκελεύσατο καταθέσθαι εἰς τὴν
 5 ἑρᾶν τράπεζαν. παννύχου δὲ τῆς ὑμνωδίας τελομένης
 κατὰ τὸ περίορθρον εἴσεισιν ὁ τεθεικῶς καὶ ἀναλαμβάνεται
 τὸν χάρτην καὶ ἐξαγαγὼν καὶ λύσας ἐνώπιον πάντων ὑπαν-
 εγίνωσκε. τὸ ἐνδόσιμον οὖν ἐκεῖθεν ὡσπερ ἐκ θείας ὁμφῆς^C
 ὁ αὐτοκράτωρ λαβὼν ὅλος ἐγεγόνει τῆς ἐκστρατείας καὶ
 10 διὰ γραφῶν ἀπανταχόθεν ἀνεκαλεῖτο τὸ στράτευμα. καλῶς
 τοίνυν παρασκευασάμενος τῆς κατὰ τῶν Κομάνων ὁδοῦ εἴ-
 χετο. ἅπαν οὖν τὸ στράτευμα μετακαλεσάμενος καὶ κατα-
 λαβὼν τὴν Ἀγχιάλον τὸν μὲν ἴδιον γαμβρὸν Καίσαρα Νικη-
 φόρον τὸν Μελισσηνὸν καὶ τὸν Παλαιολόγον Γεώργιον καὶ
 15 τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Ταρωνίτην μεταπεμφά-
 μενος εἰς Βερόην ἐκπέμπει, ἐφ' ᾧ ἐπαγρυπνεῖν καὶ ἀσ-
 φάλειαν αὐτῆς τε καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ ποιεῖσθαι.
 τοὺς δὲ γε λοιποὺς τῶν ἐκκρίτων διελὼν τὰ στρατεύματα
 καὶ ἡγεμόνας τούτων αὐτοὺς καταστήσας τὸν Δαβατηνόν, τὸν^D
 20 Εὐφορβηρὸν Γεώργιον καὶ Κωνσταντῖνον τὸν Οὐμπερτόπου-
 λον εἰς φυλακὴν τῶν περὶ τὸν Ζυγὸν διακειμένων κλεισου-
 ρῶν ἐκπέπομφεν. ἐκεῖθεν δὲ τὴν Χορταρέαν καταλαβὼν

1. Γαριδᾶ F, Γαριδᾶ G, Γαρίδα P.	2. ἐρώτησιν G.
3. ἐξεληλυθότος G. συνεπιθέσθαι A.	ἐνσημηνάμενος CA,
ἐνσημαινάμενοι G, ἐνσημηνάμενος P.	11. τῇ ... ὁδῷ G.
15. αὐτῷ F.	

sexies millesimi quingentesimi nonagesimi secundi post Eustratii
 Garidae abdicationem. ibi descriptam in duabus tabulis interroga-
 tionem, num obviam Comanis exiret necne, tradit omnium coryphaeo
 in sacra mensa deponendam. totaque nocte hymnis transacta, diluculo,
 qui deposuerat chartam, recipit delatamque et coram omnibus re-
 signatam legit. unde exhortationem tamquam divino editam oraculo
 imperator accipiens totum se dedit expeditioni copiasque undique
 litteris datis contraxit. satis igitur omnibus paratis iter in Comanos
 moliebatur. cunctoque exercitu arcessito Anchialum profectus Cae-
 sareum Nicephorum Melissenum affinem suum et Georgium Palaeo-
 logum atque sororis filium Ioannem Taronitem Beroen dimisit, ut
 et urbi et finitimis regionibus essent custodiae et praesidio. ex ce-
 teris vero ducibus Dabatenum, Euphorbenum Georgium et Constan-
 tinum Ubertopulum delegit: quos traditis cuique copiis misit ad
 Zygi fauces custodiendas. tum ad Chortaream, quae est una ex Zygi

(κλεισούρα δὲ τοῦ Ζυγοῦ οὕτως ὡς ὀνομαζομένη) τὸν ὅλον περιήει Ζυγὸν κατασκεπτόμενος, εἰ πάντα τὰ πρῶην παρ' αὐτοῦ ἐντεταλμένα οἱ τὴν τούτων οἰκονομίαν ἀναδεξάμενοι τετελέκασιν καὶ εἴ τι ἡμιτελὲς ἢ ἐνδέον ἐστί, καὶ τοῦτο ἐπανορθώσασθαι, ὡς μὴ ῥαδίως διὰ τούτων ἐξεῖναι τοῖς Κομάνοις⁵ διελθεῖν. πάντα γοῦν οἰκονομήσας καὶ οὕτως ἐκεῖθεν ὑποστρέψας περὶ τὴν Ἱερὰν καλουμένην Λίμνην τὸν χάρακα ἐπήξαστο τῆς Ἀγχιάλου ἀγχοῦ διακειμένην. νυκτὸς δὲ καταλαβόντος Πουδύλου τινὸς ἐκκρίτου τῶν Βλάχων καὶ τὴν τῶν Κομάνων διὰ τοῦ Δανούβεως διαπεραίωσιν ἀπαγγείλαντος,¹⁰ δέον ἔκρινεν ἀγαζούσης τῆς ἡμέρας μετακαλεσάμενος τοὺς ἐκκρίτους τῶν συγγενῶν τε καὶ ἡγεμόνων βουλευσάσθαι ὅ τι δεῖ ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀγχιάλον πάντες παραγενέσθαι δεῖν ἔλεγον, παραχρῆμα τὸν μὲν Καντακουζηνὸν καὶ τὸν Τατίκιον εἰς τὰ καλούμενα Θερμὰ ἐξαπέστειλε μετὰ καὶ τινῶν¹⁵ ἐθνικῶν, τοῦ τε Σκαλιάρου τοῦ Ἑλχάν καὶ ἑτέρων τῶν ἐκκρίτων, ἐφ' ᾧ τὴν φυλακὴν τῶν ἐκεῖσε ποιεῖσθαι μερῶν. αὐτὸς δὲ ἀπέρχεται εἰς Ἀγχιάλον. ἐπεὶ δὲ πρὸς Ἀδριανούπολιν τὸ ὄρημα τῶν Κομάνων μεμαθήκει, μεταπεμψάμενος¹⁷ τοὺς ἐκκρίτους τῶν Ἀδριανουπολιτῶν ἅπαντας, ὧν ὑπερέχοντες²⁰ ὅ τε Κατακαλὼν ὁ Ταραχανειώτης λεγόμενος καὶ Νικηφόρος

4. τετελέκασιν F, τετελέκασιν P. καὶ posterius] κελύων?
 5. διὰ τούτων F, om. P. 8. διακειμένος G. 9. ἐκκρίτων G.
 15. ἐξαπέστειλε F, ἐξαπόστειλεν G, ἐξαπέστειλεν P. 16.
 Σκαλιάρη CG. ἐκκρίτων] ..... οὗτοι ἐκκρίτοι F. 17. ἐκεῖ
 CG. 18. ἐπενέχεται G. Ἀδριανούπολιν G: sic semper.
 21. Ταραχανειώτης CG, Τραχανειώτης P.

elisuris, processit Zygomque universum lustravit, explorans, num omnia sua mandata qui ea susceperant iam perfecissent, ac, si quae imperfecta et mutila essent, correcturus, ne facile his locis Comanis penetrare liceret. itaque omnibus e sententia dispositis revertens inde ad Sacram quae dicitur Paludem haud procul ab Anchialo castra posuit. quo cum nocte Pudilus quidam e praecipuis Blachorum venisset Comanos Danubium traiecisse nuntians, primo mane proceribus cognatorum ducumque convocatis consultandum putavit, quid facto opus esset. cum vero Anchialum occupandam omnes censerent, confestim Cantacuzenum et Taticium misit ad Therma, quae vocant, una cum Scaliario Elchane aliisque eximiis sociorum, qui illas regiones custodirent; ipse Anchialum abit. at cognito Comanorum in Adrianopolin impetu primores omnes Adrianopolitanorum ad se evocat; e quibus eminebant Catacalo ille Tarchaniota et Bryennii olim tyranni filius Nicephorus, qui et ipse

ὁ υἱὸς τοῦ πάλαι τυραννήσαντος Βρυεννίου, καὶ αὐτὸς τυ-
 ραννήσας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στέρηθεῖς, τούτοις πολλὴν τὴν
 τοῦ κάστρου φυλακὴν ἐνετείλατο ποιεῖσθαι καὶ τῶν Κομά-
 νων καταλαβόντων μὴ μετὰ μικροψυχίας τὸν μετ' αὐτῶν
 5 συναίρειν πόλεμον, ἀλλὰ μετὰ σκοποῦ καὶ ἐκ διαστήματος
 τὰς κατ' ἐκείνων βολὰς ποιεῖσθαι, τὰ δὲ πλεῖστα κεκλεισμέ-
 νας τὰς πύλας ἔχειν, πολλὰς ὑποσχόμενος εὐεργεσίας, εἰ τὰ
 προστεταγμένα τηρήσαιεν. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Βρυέν-
 νιον καὶ τοὺς ἄλλους ὁ αὐτοκράτωρ παρεγγυησάμενος οἶον
 10 μετὰ χρηστῶν τῶν ἐλπίδων πρὸς Ἀδριανούπολιν ἐκπέπομφε.
 τῷ δέ γε Κατακαλῶ τῷ Εὐφορβηνῷ Κωνσταντίνῳ διὰ γραμ-
 μάτων προσέταξεν ἀναλαβέσθαι τὸν καλούμενον Μοναστρᾶν
 (μιξοβάρβαρος δὲ οὗτος ἀνὴρ πολλὴν τὴν περὶ τὰ στρα-
 τιωτικά ἐμπειρίαν κεκτημένος) καὶ Μιχαῆλ τὸν Ἀνεμᾶν
 5 μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένων στρατιωτῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
 Κομάνους τὰς κλεισοῦρας διελθόντας μάθοιεν, παρέσπεσθαι
 ὅπισθεν αὐτῶν καὶ ἀξυμφανῶς αὐτῶν ἀποπειρᾶσθαι.

3. Τῶν γοῦν Κομάνων παρὰ τῶν Βλάχων τὰς διὰ τῶν
 κλεισουρῶν ἀτραπούς μεμαθηκότων καὶ οὕτω τὸν Ζυγὸν
 10 ὀξυδίως διελθούτων ἅμα τῷ τῇ Γολόῃ προσπελάσαι εὐθύς
 οἱ ἔποικοι ταύτης δεσμήσαντες τὸν τὴν φυλακὴν τοῦ κά-
 στρου πεπιστευμένον παραδεδώκασιν τοῖς Κομάνοις, αὐτοὶ

1. ὁ om. F. Βρυεννίου F: sic semper. 2. πολλὴν F,
 πολλὰ P. 11. Εὐφορβηνῷ F, Ἐφορβηνῷ P. 12. προσ-
 έίαξεν F, προσέειπεν P. 16. παρέσπεσθαι F, παρέπεσ-
 θαι P. 18. παρὰ τῶν F, διὰ P. διὰ F, om. P.
 22. παραδεδώκασιν F, παραδεδώκασιν P.

tyrannidem arripuerat oculisque privatus erat. quibus civitatis custo-
 diam enixe commendans, ne ignave cum Comanis pugnam committerent,
 verum clausis plerumque urbis portis ad scopum eminusque ut tela in
 eos mitterent, admonuit, multa pollicens beneficia, si mandata seque-
 rentur. quibus praeceptis imperator Bryennium ceterosque bene
 animatos Adrianopolin remisit; ac praeterea Catacaloni Euphorbeno
 Constantino litteris imperavit, ut assumpto Monastra (qui erat vir
 mixti e Graecis barbarisque generis, magnam rei militaris peritiam
 nactus) et Michaelē Anema una cum eorum cohortibus, simulac
 penetratas a Comanis clisuras cognosset, ipsos subsequeretur subito-
 que invaderet.

3. Sed ubi Comani Blachorum ope clisurarum vias edocti Zygo
 facile superato ad Goloen accesserunt, statim urbis incolae praefectum
 praesidiorum vinctum Comanis tradunt eosque faustis acclamationi-

δὲ εὐφημήσαντες ἄσμενοι τούτους ὑπεδέξαντο. ὁ δὲ Κατακαλὼν Κωνσταντῖνος ἐνάυλους τὰς τοῦ βασιλέως ὑποθημοσύνας ἔχων Κομάνοις ἐντυχῶν εἰς προνομίην ἐξερχομένοις καὶ προσβαλὼν Θαρσαλέως ζωγρίαν εὐθὺς ἐκ τούτων ἄγει εἰς ἑκατὸν ποσομένους. τοῦτον ὁ βασιλεὺς ὑποδεξάμενος⁵ εὐθὺς τῷ τοῦ νωβελλισσίμου τιμᾷ ἀξιῶματι. κατασχόντας δὲ τὴν Γολόην τοὺς Κομάνους θεασάμενοι οἱ τῶν παρακειμένων πόλεων ἔποικοι, Διαμπόλεώς τε καὶ τῶν λοιπῶν, προσεληλυθότες αὐτοὺς ἄσμενοι ὑπεδέχοντο καὶ παρεδίδουν τὰς πόλεις ἐπευφήμουν τε τὸν ψευδώνυμον Διογένην. ὃς¹⁰

P. 275 μετὰ τὸ πάντων ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀναλαβόμενος ἅπαν τὸ Κομανικὸν στράτευμα καταλαμβάνει τὴν Ἀγχίαλον ἀποπειρᾶσθαι τάχα βουλόμενος τῶν ταύτης τειχῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐντὸς ὧν καὶ πολλὴν ἐμπειρίαν περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐκ νηπίου κεκτημένος, ἐπεὶ τὴν τοῦ τόπου θέσιν διέγνω τοὺς¹⁵ μὲν Κομάνους ἀπειροῦσαν τῆς ὀρμῆς, ὀχύρωμα δὲ τοῦ τείχους οὐσαν, διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσας τοῦ κάστρου ἔξωθεν τούτου * συνησπικότας ἰλαδὸν κατέστησε, περὶ δὲ τὸ ἄκρον τῆς Κομανικῆς παρατάξεως *

B ἐγκραγῶτος μέρους τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος * ἐτρέψαντο²⁰

1. τοῦτον CG.   2. Κώνστας G.   3. Κομάνοις ... ἐξερχομένοις scripsi: Κομάνους ... ἐξερχομένους P.   4. Θαρσαλέως F, Θαρσαλέος P.   7. τὴν] τινι G.   ὀλόην G.   8. τε om. G.
9. προσεληλυθότες δὲ G.   αὐτοὺς C, αὐτὸν P.   14. ἐκτὸς G.   ἐμπειρίαν om. G.   15. νηπίοθεν CG.   18. τούτους F.   lacunas hic et postea signavi.   19. κατέστησε F, κατέστησεν P.   δὲ om. G.   20. μέρος G.

bus exceperunt. tum Constantinus Catacalo memor mandatorum imperatoris Comanis pabulatum exeuntibus occurrit fortiter centumque circiter ex iis cepit; quem statim ad se vocatum imperator nobilissimatu ornavit. interim Diampolis ceterarumque finitimarum urbium incolae, ubi occupatam a Comanis Goloen viderunt, ultro accesserunt laetique eos excipientes urbes dederunt, pseudonymum Diogenem Augustum acclamantes. qui tota regione potitus collecto universo Comanorum exercitu Anchialum pergit eius urbis expugnationem experturus. imperator vero, qui in illa erat, magnam rei bellicae scientiam a puero nactus, cum loci natura Comanos ab impetu arceri et muri firmitatem augeri perspiceret, divisus copiis portisque urbis apertis foris * manipulatim in acie collocavit, circa vero frontem Comanorum exercitus * clamoribus incitante parte Romanae phalangis * fusos usque ad ipsum mare persecuti

μέχρις αὐτῆς θαλάττης διώξαντες. τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ
 θεασάμενος καὶ πρὸς τσαῦτα πλήθῃ μὴ ἐξαρκούσας ἔχων
 δυνάμεις μῆτε ἀντικαταστῆναι δυνάμενος ἐκέλευσε τοῦ λοι-
 ποῦ συνησπικότητας ἅπαντας ἴστασθαι καὶ μηδένα προθέειν
 5 τῆς παρατάξεως. οἱ δὲ Κόμανοι παραταξάμενοι ἴσταντο καὶ
 αὐτοὶ προμετώπιοι τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, μὴ προσβάλλον-
 τες δὲ ὁμῶς μηδὲ αὐτοί. τοῦτο δὲ ἐτελείτο ἐπὶ τρισὶν ἡμέ-
 ραις ἐκ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, τῆς τε τοῦ τόπου θέσεως V. 218
 ἀπειρογούσης τούτους ἐθέλοντας μάχεσθαι καὶ τοῦ μηδένα C
 10 τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος προεκτρέχειν κατ' αὐτῶν. τὸ δὲ
 κάστρον ἢ Ἀγχιάλος τοιαύτης ἔτυχε θέσεως. δεξιόθεν μὲν
 τὴν Ποντηρὰν εἶχε θάλασσαν, ἐξ εὐωνύμων δὲ τραχὴν τινα
 τόπον καὶ δύσβατον καὶ ὑπάμπελον καὶ τοῖς ἰππόταις εὐο-
 δον τὸν δρόμον μὴ παρέχοντα. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; τὴν τοῦ
 15 βασιλέως θεασάμενοι καρτερίαν οἱ βάρβαροι καὶ τὰ βεβου-
 λευμένα ἀπηλπικότες ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν τὴν πρὸς Ἀδρια-
 νούπολιν ἐτράποντο, ἐξαπατώντος αὐτοὺς τοῦ ψευδωνύμου
 καὶ λέγοντος ὡς “ὄπηρῖκα με τὴν Ἀδριανούπολιν καταλα-
 βόντα ὁ Βρυένιος Νικηφόρος ἀκούσει, ἀνοίξας τὰς πύλας D
 20 μετὰ περιχαρείας ὑποδέξεται χρήματά τε παρέξει καὶ παν-
 τοίας φιλοφροσύνης ἀξιώσει. κὰν γὰρ μὴ ἐκ φύσεως, ἀλλὰ
 γε ἐκ προαιρέσεως τὴν πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα ἀδελφικὴν

1. θαλάττης F, θαλάσσης P.

3. ἀντικαταστῆσαι G.

6. προμετώπιον CG.

9. τούτους] τοὺς τε G, τοὺς τ' C.

14. τοῦ CG, τῆς P.

15. θεασάμενοι FCG, θεασάμενον P.

18. καταλαβόντα ὁ Βρυένιος Νικηφόρος F, ὁ Νικηφόρος Βρυένιος καταλαβόντα P.

19. ἀκούσει F, ἀκούσῃ P.

20. περιχαρείας FCG, περιχαρείας P.

21. ἀξιώσει με?

sunt. id Augustus conspicatus, cum adversus tantam multitu-
 dinem parum copiarum haberet nec resistere posset, iam omnes
 in acie consistere nec quemquam ultra ordines procurrere
 iussit. Comani vero, qui acie instructa ex adverso Romani exercitus
 stabant, ne ipsi quidem sunt aggressi. atque sic per tres dies a
 mane usque ad vesperam manserunt, cum et barbari loci natura a
 proelio absterrentur et nemo e Romana phalange adversus eos pro-
 curreret. arx autem Anchiali eiusmodi sita est: habet dextra mare
 Ponticum, sinistra solum asperum et invium ac vitibus consitum ideoque
 minus equitabile. quid tum? constantia imperatoris perspecta despera-
 toque successu, barbari mutato itinere Adrianopolin petunt decepti
 a pseudonymo, qui iactabat: “si Adrianopolin me advenisse Brye-
 nius Nicephorus audiverit, apertis portis me summa laetitia excipiet
 ac pecuniis adiuvabit omnique benevolentiae genere augebit; licet
 enim non genere, voluntate tamen cum patre meo fraternam necessi-

ἔσχε διάθεσιν. ἐπὶ δὲ τὸ κάστρον ἡμῖν παραδοθῆ, οὕτω
 τῆς ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν φερούσης
 ἀψόμεθα.” θεῖον δὲ τὸν Βρυέννιον ὠνόμαζε παράκουσμά
 τι ἔχων ἀληθοῦς ὑποθέσεως. καὶ γὰρ ὁ πάλαι βεβασίλευ-
 κῶς Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ἄνδρα τουτοῖν τὸν Βρυέννιον γι-
 276 νόσκων φρονήσει τε ὑπερέχοντα ἀπάντων τῶν τότε εὐθῆ
 τε τὴν γνώμην καὶ ἐπαληθεύοντα ὡς ἐπίπαν ἐν λόγοις καὶ
 πράξεσι τοῦτον ἀκριβῶς ἐπιστάμενος ἀδελφὸν εἰσποιήσασ-
 θαι ἠβουλήθη. καὶ δὴ καὶ τὸ ἔργον τετέλεστο ἀμφοῖν
 τούτου συνδόξαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀληθῆ καὶ παρὰ 10
 πάντων οὕτω γινώσκειται, ὁ δὲ γε ψευδώνυμος τοσοῦτον
 ἀπηναισχύντησεν, ὡς καὶ θεῖον ἐπ’ ἀληθείας τοῦτον κατο-
 νομάζειν. οὕτω μὲν οὖν τὰ τοῦ ψευδωνύμου τεχνάσματα.
 οἱ δὲ Κόμανοι ὡς βάρβαροι τὸ κοῦφον καὶ εὐμετάβλητον
 ὡς φυσικόν τι παρακολούθημα κεκτημένοι πείθονται τοῖς αὐ- 15
 Β τοῦ λόγοις καὶ καταλαβόντες τὴν Ἀδριανούπολιν ἔξωθεν
 τῆς πόλεως ταύτης ἠῤῥίσαντο. ἐκεῖ δὲ τεσσαράκοντα καὶ
 ὀκτὼ ἡμέραις καθ’ ἑκάστην πολέμων συγχροτουμένων (καὶ
 γὰρ οἱ νεώτεροι καὶ πρὸς πόλεμον σφαδάζοντες καθ’ ἡμέραν
 ἐξερχόμενοι πολέμους συχνούς μετὰ τῶν βαρβάρων συνεκρό- 20
 τουν) Νικηφόρος ὁ Βρυέννιος, ἐπεὶ κάτωθεν παρὰ τοῦ
 ψευδωνύμου ἔζητεῖτο, πυργόθεν προκύψας, ὅσα γε ἀπὸ τῆς
 φωνῆς τοῦ ἀνδρὸς τεκμαιρόμενος ἔλεγε μῆτε υἱὸν αὐτὸν

1. οὕτω F, οὕτως P. 3. δὲ om. G. 6. ἀπάντων F, πάν-
 των P. 8. πράξεσι F, πράξεσιν P. ἐπιστάμενον G. 15. ὡς
 φυσικόν G, ὡς om. P. 16. καταλαβόντες F, καταλαμβάνοντες P,
 καταλαμβάνουσι G. 17. ἐκεῖ scripsi: ἐπεὶ P. δὲ FG, om. P.

tudinem colebat. urbe vero potiti proximum ad imperii caput iter habebimus”. ac patrum nominabat Bryennium rei veritatem aliqua sane parte edoctus. namque Romanus Diogenes, quondam imperator, qui Bryennium norat eumque omnium tunc hominum prudentia praestantissimum maximeque sincerum ac dictis factisque veracissimum esse sciebat, fratrem eum adoptare voluit; idque illo consentiente factum est. quae res et vera et nota omnibus est. iste igitur pseudonymus tam impudens erat, ut etiam patrum revera illum vocaret. talibus scilicet utebatur artibus. verum Comani, levi mutabilique ut barbari ingenio praediti, eius sermoni obsequuntur et Adrianopolin profecti extra urbem castra locant; pugnatumque est ibi per octo et quadraginta dies, cum iuventus pugnacissima cotidie erumperet manumque cum barbaris consereret. at Nicephorus Bryennius, ubi e loco inferiore a pseudonymo vocatus e turre prospexit, quoad ex hominis voce collegit, negat se illum

ἐπιγινώσκειν Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους, τοῦ ἐκ προαιρέσεως
 ἀδελφοῦ αὐτοῦ χρηματίσαντος, ὡς εἶρηται, ὅποια φιλεῖ C
 πολλάκις γίνεσθαι, καὶ ὅτι ὁ ἐπ' ἀληθεία υἱὸς αὐτοῦ εἰς
 Ἀντιόχειαν ἀνηρέθη. ταῦτα εἰπὼν μετ' αἰσχύνης τὸν ὑπο-
 5 κριτὴν ἀπεπέμψατο. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐντὸς παρεκτεινομένου τοῦ
 καιροῦ ἐστενοῦντο ἤδη, διὰ γραφῆς ἤτήσαντο βοήθειαν παρὰ
 τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ δὲ παρενθὺ παρακελεύεται Κωνσταν-
 τίνῳ τῷ Εὐφορβηνῷ ἀποχρῶσαν ἀποδιελέσθαι δύναμιν τῶν
 ὑπ' αὐτὸν κομήτων καὶ διὰ νυκτὸς μετ' αὐτῶν εἰς Ἀδριανού-
 10 πόλιν διὰ τοῦ μέρους τῶν Καλαθῶδων εἰσελθεῖν. καὶ ὁ
 Κατακαλὼν παραχρῆμα τῆς πρὸς τὴν Ὀρεστιάδα φερούσης V. 219
 εἶχετο μετ' ἀγαθῶν τῶν ἐλπίδων λήσεσθαι τοὺς Κομάνους D
 οἰόμενος. ἀλλὰ διημάρτανε τοῦ σκοποῦ. αἰσθόμενοι γὰρ
 τούτου πολλαπλάσιοι τηρικαῦτα ἐξιππασάμενοι καὶ προσβα-
 15 λόντες ἀπώσαντό τε εἰς τοῦπίσω καὶ ὀξέως ἐδίωκον. ὀπηγίκα
 καὶ ὁ τούτου υἱὸς Νικηφόρος καὶ ἐμὸς ἐν ὑστέροις χρημα-
 τίσας γαμβρὸς ἐπὶ τῇ μετ' ἐμὲ ἀδελφῇ τῇ πορφυρογεννήτῳ
 Μαρίᾳ δόρυ μακρὸν ἐναγκαλισάμενος καὶ συναντήσας ἐξ
 ὑποστροφῆς τὸν διώκοντα αὐτὸν Σκύθην πλήττει κατὰ τὸ
 20 στέρον, ὁ δ' εὐθὺς νεκρὸς ἔκειτο. οἶδε γὰρ ἐπ' ἀληθεία
 δόρυ κραδαίνειν καὶ ἀσπίδα περιφράττεσθαι· καὶ ἵππαζό- P. 277
 μενον ἂν τις αὐτὸν ἐθεάσατο, οὐ Ῥωμαῖον εἶκασεν εἶναι

5. παρεκτεινόμενοι G. 10. Καλαθῶδων G. 13. δὴ
 ἡμάρτανε G. 14. τοῦτο G. τηρικαῦτα om. CG. 16. ἐν
 ὑστέροις F, εἰς ὑστερον P. 19. αὐτὸν F, αὐτοὺς P, om. CG.
 21. ἀσπίδι? 22. οὐ om. CG. Ῥωμαῖον μὲν CG.

agnoscere filium Romani Diogenis, qui pro benevolentia fratrem se nominaverat, ut dictum est, qualia saepe fieri solent, verumque filium eius apud Antiochiam interfectum esse. his verbis explosum simulatorem amandavit. sed incolae urbis, cum procedente tempore inopia urgerentur, litteris ab imperatore auxilia petierunt; qui extemplo Constantinum Euphorbenum idoneo numero comitum, qui sub ipso essent, selecto noctu Calathadorum parte Adrianopolin inire iussit. statim Catacalo ingressus viam, quae Orestiadem ducit, optima spe elatus se Comanos falsurum putavit, sed errore deceptus est. nam barbari, simulatque id cognoverunt, magno equitum numero adorti recedere coactum acriter persecuti sunt. quo tempore filius eius Nicephorus, qui postea cognatus meus factus Mariam Porphyrogenitam, sororem meam natu minorem, in matrimonium duxit, hastam longam protendens subitoque conversus insequentis Scythae pectus percussit; hic vero ilico mortuus concidit. erat enim vero peritissimus lanceam vibrandi tegendique se clypeo; ac qui equitantem illum vidit, non Romanum putavit, sed e Normannia venisse: adeo mi-

ἀλλὰ Νορμανόθεν ἦκειν· θαῦμα γὰρ ἦν ὁ νεανίσκος ἐκεῖ-
 νος ἐξιππαζόμενος καὶ ὄντως φιλοτίμημα φύσεως· τὴν
 πρὸς Θεὸν εὐσέβειαν πολὺς, τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἠδὺς καὶ
 μειλίχιος. οὐπω τεσσαράκοντα πρὸς ταῖς ὀκτὼ διηλθὼν
 ἡμέραι, καὶ παρακελευσαμένου Νικηφόρου τοῦ Βρυεννίου⁵
 (ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἡ πᾶσα ἐξουσία τῆς Ἀδριανουπόλεως ἦν)
 τὰς πύλας ἀθρόον ἀναπετάσαντες ἐξῆλθον κατὰ τῶν Κο-
 μάων γενναῖοι στρατιῶται. καὶ πολέμου καρτεροῦ συρρα-
 γέντος πίπτουσι μὲν ἱκανοὶ τῶν Ῥωμαίων γενναίως ἀγωνιζό-
 B μνοι καὶ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς ἀφειδήσαντες, πλείους δὲ κτείνου-¹⁰
 σιν. ὀπηγία καὶ Μαριανὸς ὁ Μαυροκατακαλὼν τοῦ Τογορτάκ
 καταστοχασάμενος (ἡγεμὼν δὲ οὗτος ὑπερέχων τῆς τῶν Κο-
 μάων στρατιᾶς), δόρυ μακρὸν ἐναγκαλισάμενος ὅλας τε
 τῷ ἵπῳ δοὺς τὰς ἡνίας εὐθὺ κατ' αὐτοῦ ἤλαυνε καὶ μι-
 κροῦ ἂν τοῦτον ἀνείλεν, εἰ μὴ προφθάσαντες οἱ περὶ αὐτὸν¹⁵
 τυχόντες Κόμανοι τοῦτον ἐξείλοντο, μικροῦ καὶ τὸν Μαρια-
 νὸν ἀποκτείναντες. οὗτος δὲ ὁ Μαριανὸς, κἂν νέος τὴν
 ἡλικίαν ἦν καὶ ἐς μείρακας ἄρτι παραγγέλλον, ἀλλὰ πολλά-
 κισ τῶν τῆς Ὀρεστιάδος πυλῶν ἐξερχόμενος μετὰ τῶν Κο-
 μάων ἐμάχετο καὶ τοσαυτάκις πλήττων ἢ καὶ κτείνων²⁰
 C νικητῆς ἀνθυπέστρεφεν. ἦν γὰρ ὡς ἀληθῶς μαχητῆς γεν-
 ναιότατος, καθάπερ τινὰ κληρὸν πατρῶον τὴν ἀνδρείαν

3. πρὸς Θεὸν F, παρὰ Θεοῦ P. τὰ πρὸς] τὴν παρὰ G. 4. τοῖς
 G. ἡμέραι F, ἡμέραις P. 5. τοῦ FG, om. P. 8. καρ-
 τεροῦ F, καρτερώς P. 9. ἀγωνιζομένων G. 11. ὁ Μα-
 ριανὸς P, ὁ om. F. τοῦ Τογορτάκ] τοῦτον γορτοῦ G. Τογορτάκ
 scripsi: Τογορτᾶν F, Τογορτᾶ P, Τογορτοῦ C. 13. ἐναγκα-
 λισάμενος] κατασείσας C, κατασείας G.

rabile fuit spectaculum iuvenis equitantis. et revera natura ipsa am-
 bitiose eum exornaverat; maxime etiam erga deum fuit religiosus,
 erga homines suavis et amabilis. necdum interiectis quadraginta
 octo diebus, iussu Nicephori Bryennii, penes quem omnis Adriano-
 polis potestas erat, patefactis repente portis strenui milites in Co-
 manos erumpunt; acerrimoque proelio conserto multi quidem Ro-
 mani fortiter certantes nec vitae parcentes occubuerunt, plures tamen
 trucidarunt. ibi Marianus Maurocatacalo, cum Togortac summum Co-
 manorum ducem conspexisset, hastam longam vibrans datis equo
 habenis confestim eum incurrit occidissetque, ni circumfusi Comani
 interfecto paene Mariano mature eum subduxissent. hic Marianus,
 licet iuvenis ac vix pubertatem ingressus, saepe ex Orestiadis
 portis erumpens cum Comanis pugnabat hosteque aut percusso aut
 interfecto victor semper redibat. nam fortissimus certo bellator
 erat ac virtutem quasi hereditatem paternam sortitus, fortissimorum

κληρωσάμενος ἐκ γενναιοτάτων ἀνδρῶν γενναιότερος παῖς γεννηθεῖς. ἐξ ὑπογούου δὲ τοῦ θανάτου ἔρυσθεις, ἀναζέσας τῷ θυμῷ κατὰ τοῦ Ψευδοδιογένους ἐχώρησε πέραθεν παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ καὶ αὐτοῦ ἴσταμένου, ὅπου ὁ Μα-
 5 ριανὸς μετὰ τῶν βαρβάρων ἐμάχετο, καὶ θεασάμενος ἐρυθροφοροῦντα καὶ βασιλικῶς ἐσταλμένον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν σκεδασθέντας, ἀνατείνας τηρικαῦτα τὴν μάστιγα ἔπαιε τοῦτον κατὰ κεφαλῆς ἀφειδῶς ψευδώνυμον ἀποκαλῶν βασιλέα.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν περὶ τὴν Ἀδριανούπολιν καρτε-
 10 ρίαν τῶν Κομάνων μανθάνων καὶ τοὺς συχνοὺς ἐκεῖσε πο-
 λέμους δέον ἔκρινε καὶ αὐτὸς ἐξ Ἀγχιάλου κεῖθι παρα-
 γενέσθαι. μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς ἐκκρίτους τῶν ἡγεμόνων καὶ προέχοντας τοῦ λαοῦ ἐβουλεύετο, τί ἂν ποιήσειεν. εἰσελ-
 θὼν δὲ τις ἀνὴρ Ἀλακασεὺς ὀνομαζόμενος ἔφη “ὁ ἐμὸς πα-
 15 τὴρ συνήθης πάλαι τῷ τοῦ ψευδωνύμου πατρὶ ἔτυχεν ὄν.
 ἔγωγε τοίνυν ἀπελθὼν καὶ εἰς ἓν τῶν πολιχνίων εἰσαγαγὼν αὐτὸν κατάσχω;” ἐζητεῖτο γοῦν τηρικαῦτα ὁ τρόπος τῆς τοῦ τοιοῦτου ἔργου μεταχειρίσεως. ὁ δὲ τὸν ἐπὶ Κύρου V. 220
 Ζώπυρον μιμησάμενος τὸν ἐκείνου τρόπον ὑπέθετο πρὸς P. 278
 20 τὸν αὐτοκράτορα· αἰκίσασθαι γὰρ ἑαυτὸν ἐπηγγεῖλατο καὶ τὸν πῶγονα καὶ τὰς τρίχας ἀποκερεῖν καὶ εἰς ἐκεῖνον φοιτῆ-
 σαι ὡς δῆθεν ταῦτα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος πεπονθῶς.

2. ὑπογούου F, ὑπογύτου P.

3. ἐχώρησε F, ἐχώρησεν P.

4. τῷ χεῖλει F, τὸ χεῖλος P.

8. ἀφειδῶς om. CG.

9. καρτεράν G.

15. τῷ add. prima manus in F.

17. in-

terrogationis signum posui.

18. μεταχειρίσεως F, μεταχει-

ρήσεως P.

20. ἐπηγγεῖλατο FC, ἀπηγγεῖλατο P.

21. ἀπο-

χειρεῖν G.

virorum fortior proles. is igitur e praesenti periculo servatus et ira fervens Pseudodiogenem petit; quem cum stantem in ulteriore ripa fluminis, ubi Marianus cum Comanis certaverat, cocco regioque ornatu indutum eiusque comites dispersos videret, flagelli verbere caput eius inclementer percussit falsum ipsum appellans principem.

4. Tandem imperator Comanorum ad Adrianopolin pertinacia ac frequentibus ibi pugnis cognitis faciendum sibi putavit, ut eo ipse Anchialo proficisceretur. arcessivit ergo principes ducum civitatisque proceres eosque quid faciendum esset consuluit. tunc quidam nomine Alacaseus accedens “Pater” inquit “meus huius pseudonymi patri olim familiaris fuit; quare, si placet, eum adibo deductumque in aliquam arcem comprehendam”. quaeritur deinde, quonam id modo fieri posset. at is Zopyrum Cyri aequalem imitatus rationem, qua ille usus erat, imperatori proposuit. nam se ipsum deformaturum esse pollicebatur et barba pilisque rasis, tamquam haec ab imperatore passus

ταῦτ' εἶπε μὲν, οὐκ εἰργάσατο δέ, καὶ ἐπηγγείλατο μὲν, εἰς ἔργον δὲ τὴν ἐπαγγελίαν οὐκ ἤγαγεν; ἀλλ' ἅμα τε ὁ βασιλεὺς ἐπήγει τὴν συμβουλὴν καὶ ὁ Ἀλακασεὺς ἐν χρόνῳ τε κουρείας ἐγένετο καὶ τὰς σάρκας κατήμιστο καὶ πρὸς τὸν ἐπίπλαστον Διογένην ἐκεῖνον ἐφοίτησε. καὶ τὰ τε ἄλλα καὶ⁵ τὴν παλαιὰν ὑπέμνησε φιλίαν καὶ ὡς “πολλὰ δεινὰ παρὰ Β τοῦ αὐτοκράτορος πεπονθὼς Ἀλεξίου ἤκω πρὸς σὲ θαρρήσας” ἔλεγεν “ἐπὶ τῇ πάλαι τοῦ ἐμοῦ πατρὸς πρὸς τὴν σὴν βασιλείαν γνησιότητι, ἐφ' ᾧ συνάρασθαί σοι πρὸς τὸ προκειμένον”. ἐχρηῆτο γὰρ καὶ τοιούτοις ὀνόμασι κολακευτικοῖς,¹⁰ ἵνα πλέον αὐτὸν ἐφελκύσῃται. καὶ ἵνα πλατύτερον τὰ κατ' αὐτὸν διηγῆσωμαι, λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου καὶ γραφὰς ὡσαύτως παραδηλούσας πρὸς τὸν τὴν φυλακὴν πολυχίου τινὸς Πούτζης ὀνομασμένου πεπιστευμένον ὡς “πᾶν, ὅπερ ἂν ὁ παρών σοι ὑπόθῃται, ποιήσον¹⁵ ἀδιστάκτως ὑπακούσας αὐτοῦ” (ἐκεῖσε γὰρ ὁ βασιλεὺς καλῶς ἐστοχάσατο τοὺς Κομάνους καταλαβεῖν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἀπάραντας), τούτων οὕτως οἰκονομηθέντων προσηκόμενος ὁ Ἀλακασεὺς, καθάπερ εἴπομεν, τὴν ἐν χρόνῳ κουρείαν πρόσσεισι τῷ ψευδωνύμῳ λέγων “διὰ σὲ πολλὰ δεινὰ πέπονθα,²⁰

1. οὐκ εἶπε P, οὐκ om. CG. καὶ CG, οὐδ' P. interrogat-
 tionis signum posui. 3. τε om. CG. 7. ηκα G.
 8. πάλαι om. CG. μου P, correxi. πρὸς τὴν σὴν βασιλείαν
 τοῦ μου G. 9. γνησιότητα G. 10. ὀνόμασι F, ὀνόμασιν P.
 11. αὐτὸν F, om. P. 12. διηγῆσωμαι FC, διηγῆσομαι P.
 13. τὸν F, om. P. 15. πᾶν F, om. P. 16. ἀδιστάκτως F.
 19. καθάπερ εἴπομεν om. CG. κουρείαν F, κουρίαν P.

esset, illum accessurum; quod quidem et dixit et fecit, et pollicitus est et promissis stetit. etenim consilio imperatori probato Alacaseus se totondit usque ad cutem et corpore lacerato ad personatum illum Diogenem confugit eique cum alia tum praecipue veterem amicitiam in mentem revocans “Multa”, inquit, “acerba ab imperatore Alexio passus ad te venio patris mei cum tua maiestate amicitia fretus, ut tibi in his rebus in quibus nunc versaris subveniam.” utebatur enim talibus blandimentis, ut magis eum ad se traheret. atque ut copiosius de eo narrem, acceptis imperatoris Alexii mandatis et ad Putzae arcis praefectum litteris, in quibus erat: “quidquid, qui has litteras reddet, tibi dixerit, id sine mora exsequere” (nimirum eo profecturos esse imperator Comanos Adrianopoli discedentes bene coniciebat), his igitur sic dispositis Alacaseus usque ad cutem, ut diximus, sponte tonsus pseudonymum adiit et “Tua”, inquit, “causa multa acerba passus sum, tua

διὰ σὲ ὑβρίσθην καὶ σιδηρόδετος γέγονα, διὰ σὲ καθείρχθην
 ἐπὶ πολλαῖς ἤδη ἡμέραις, ἐξ ὅτου τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων
 ἐπέβης, αὐτὸς ὑποπιος διὰ τὴν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς πρὸς σὲ
 5 φίλιαν δόξας τῷ αὐτοκράτορι. λαθῶν οὖν αὐτὸς σοὶ τῷ
 ἐμῷ δεσπότη προσπέφευγα ἐμαντόν τε τῶν δεσμῶν ἔλευ-
 θερώσας καὶ σοὶ τὰ συνοίσοντα ὑποθέμενος.” ὁ δὲ καλῶς
 τοῦτον ἀποδεξάμενος ἐπνυθάνετο, ὅ τι δεῖ ποιεῖν, ἐφ’ ᾧ τὰ
 κατὰ σκοπὸν πληρῶσαι. καὶ ὅς “ὄρᾳς τουτὶ τὸ πολίχμιον
 καὶ τὴν εὐρεῖαν ταύτην πεδιάδα ἀποχρῶσαν πρὸς νομὰς τῶν D
 10 ἵππων ἐφ’ ἡμέραις, ἐφ’ ὅσαις βούλει διαναπαῦσαι σαυτὸν τε
 καὶ τὸ σὸν στράτευμα; χρῆ οὖν μὴ περαιτέρω τέως ἡμᾶς
 προβαίνειν, ἀλλ’ ἐνταῦθα προσκαρτερεῖσαι μικρὸν, ἐφ’ ᾧ καὶ
 σὲ ἀνακτῆσασθαι τὸ πολίχμιον τοῦτο κατασχόντα καὶ τοὺς
 Κομάνους ἐξελθόντας τὰ πρὸς χρεῖαν κομίσασθαι καὶ οὕτω
 15 τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἄψασθαι. καὶ εἰ ἀρεστὸν δοκεῖ
 σοι, τὸν τοῦ πολυχμίου φύλακα πάλαι ὄλον ἐμὸν ὄντα θεά-
 σομαί τε καὶ ἀμαχητὶ παρασκευάσω παραδοῦναί σοι τοῦτο”.
 ἤρεσεν ὁ σκοπὸς οὕτως τῷ Διογένει. διὰ τῆς νυκτὸς δὲ
 τὴν βασιλικὴν δεσμῆσας γραφὴν ὁ Ἀλακασεὺς πέμπει διὰ
 20 βέλους ἐντὸς τοῦ κάστρου· ἦν ὑπαναγνοὺς ὁ τοῦτο φυλάσ-
 σων παρεσκευάσθη πρὸς τὸ δοῦναι τὸ εἰρημένον πολίχμιον.
 πρῶτας δὲ ὁ μὲν Ἀλακασεὺς πρῶτος ταῖς πύλαις προσ- P. 279

3. ἀπέβης G. 4. λαθῶν A, λαβῶν P. 7. ἀποδεξάμενος
 FA, ὑποδεξάμενος P. 10. ἐφ’ F, om. P. 22. ἀλεκασεὺς A.

causa contumelias et vincula tuli, tua causa per multos dies,
 postquam Romanorum fines ingressus es, carcere tenebar, imperatori
 suspectus ob patris mei erga te amicitiam. clam igitur ad te, do-
 minum meum, confugi vinculis mea ipsius opera liberatus, ut tibi
 salutaria consilia suppeditarem”. atque hic quidem benevolentis-
 sime eum excipiens quaesivit, quomodo quae sibi proposuisset as-
 sequenda putaret. tum ille “Vides” ait “arcem hanc et latam hanc
 planitiem praebentem affatim pabuli equis, quotquot dies vel te vel
 exercitum tuum quieti daturus es. nec ultra nobis progrediendum
 est, sed aliquantisper ibi commorandum, ut et arcem recipias et
 Comani egressi quae ad victum necessaria sunt apportent; tum re-
 gia urbs petenda est. quodsi voles, arcis custodem plane mihi olim
 addictum visam atque efficiam, ut sine pugna eam tibi tradat.” pla-
 cuit consilium Diogeni. quare Alacaseus imperatoris epistulam sa-
 gittae illigatam nocte in arcem mittit; qua lecta eius praefectus
 ad dedendum castrum paratus erat. postero mane Alacaseus pri-
 mum ad portas accedit seque cum praesidii praefecto colloqui simu-

πελάσας ὁμιλεῖν ὑπεκρίνατο τῷ φύλακι, πρότερον σημεῖον
 δοὺς τῷ Διογένει, ἵν', ὀπηγίκα τοῦτο θεάσοιτο, εὐθύ τοῦ
 κάστρου χωρήσειεν. ἐφ' ἱκανὸν δὲ προσποιουμένου τὴν
 μετὰ τοῦ φύλακος ὁμιλίαν καὶ ὅπερ φθάσας δεδώκει τῷ
 ψευδωνύμῳ ποιήσαντος σημεῖον, καθὼς ὁ Διογένης τοῦτ' 5
 ἐθεάσατο, τινὰς ἀναλαβόμενος στρατιώτας οὐ πάνυ πολλοὺς,
 θαρσαλέως εἴσεισι. περιχαρῶς δὲ τῶν ἐντὸς ὑποδεξαμένων
 αὐτὸν καὶ τοῦ φρουροῦντος τὴν Πούτζαν ἐπὶ τὸ βαλανεῖον
 αὐτὸν προκαλουμένον συνωθούμενός τε ἐπὶ τοῦτο καὶ
 Β παρὰ τοῦ Ἀλακασέως πείθεται τούτοις εὐθύς. εἶτα δα- 10
 V. 221 ψιλῇ τράπεζαν αὐτῷ τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ Κομάνοις
 παρέθεντο. οἱ δὲ πάντες ὁμοῦ ἱκανῶς εὐωχηθέντες πλησ-
 θέντες τε οἴνου, ὃν ἐξ ἐμπεπλησμένων ἀσκῶν ἀπερρό-
 φησαν, ἔκειντο ῥέγγοντες. περιελθόντες δὲ εὐθύς αὐτὸς τε
 ὁ Ἀλακασεὺς καὶ ὁ φύλαξ μετὰ τινῶν ἑτέρων τοὺς τε ἵππους 15
 ἀφελόμενοι καὶ τὰ ὅπλα αὐτὸν μὲν αὐτοῦ που καταλιμ-
 πάνουσι ῥέγγοντα, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν ἀναιρήσαντες ἐν διώ-
 ρυξί τισιν εὐθέως ἀπέρριψαν ὥσπερ εἰς τινὰς τάφους αὐτο-
 φρεῖς. ὁ δὲ Κατακαλὼν παρεπόμενος τῷ Κομανικῷ στρα-
 τεύματι κατὰ τὰς τοῦ βασιλέως ὑποθημοσύνας, ἐπεὶ ἐκείνον 20
 C μὲν ἐντὸς εἰσελθόντα τοῦ κάστρου ἐθεάσατο, τοὺς δέ γε
 Κομάνους εἰς προνομίην διασκεδασθέντας, ἀπελθὼν τὸν

1. ὑπεκρίνατο F, ὑπεκρίνετο PA. 4. ἐδεδώκει A. 5. ποιή-
 σαντας G. 7. περιχαρῆς A. 9. προκαλουμένον F, προκα-
 λουμένου A, προκαλουμενον P. 10. ἀλακασέως A.
 12. παρέθεντο FA, παρέθειτο P. 14. αὐτὸ G. 15. ἀλεκασεὺς A.
 16. που om. CG. 17. δὲ G.

lat signo dato Diogeni, ut, simulatque id conspexisset, confestim
 castrum intraret. itaque cum praefecto sermone ficticio diu pro-
 ducto datoque tandem pseudonymo signo quod modo indicaverat Dioge-
 nes, id ubi vidit, cum paucis militibus audacter ingressus ab iis qui
 intus erant blande excipitur et a gubernatore Putzae invitatur ad bal-
 neum; ad quod ab Alacaseo quoque impulsus statim morem gerit.
 copiosae dein epulae et ipsi et Comanis apponuntur; qui mox omnes
 sat epulati impletique vino, quod e plenis utribus hauserant, ster-
 tentes iacebant. superveniunt autem statim et ipse Alacaseus et
 praefectus cum nonnullis aliis omniumque armis et equis subductis
 ipsum stertentem ibi relinquunt; at ceteros, quorum dux erat, ne-
 cant atque in voragines quasdam velut in sepulcra natura parata
 statim coniciunt. interim Catacalo ex imperatoris mandato Coma-
 norum exercitum subsequens, cum in arcem illum ingressum videret
 Comanosque pabulatum circumsparsos, prope urbem quam modo di-

χάρακα ἐπήξατο ἀγχοῦ που τῆς πόλεως, ἦν φθάσαντες
 ὠνομάσαμεν. ὁ δὲ Ἀλακασεὺς τῶν Κομάνων ἀπανταχοῦ
 διασπαρέντων οὐκ ἐθάραρησε δηλώσαι περὶ τούτου τῷ αὐτο-
 κράτορι, ἀλλὰ ἀναλαβόμενος τοῦτον τὴν κατευθὺν Τζουρουλοῦ
 5 ἤλαυνεν ὡς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀπερχόμενος. μεμα-
 θηκυῖα δὲ τοῦτο ἢ τοῦ βασιλέως μήτηρ καὶ δέσποινα περὶ
 τὰ βασίλεια ἐνδιατρίβουσα εὐθὺς τὸν δρουγγάριον τοῦ στό-
 λου Κυμινιανὸν τὸν ἔκτομίαν Εὐστάθιον διὰ τάχους ἀπέσ-
 τειλεν, ἐφ' ᾧ τὸν τοιοῦτον παραλαβεῖν καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς
 10 τὴν μεγαλόπολιν. ὁ δὲ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Τοῦρκὸν τινα Κα- D
 μύρην ὀνομαζόμενον εἰς τὴν τούτου ἐκτύφλωσιν τῷ τοιοῦτῳ
 ἐχρήσατο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἔτι εἰς Ἀγγιῶλον ἐγκαρτερῶν,
 μεμαθηκὼς τὸν ἐπὶ τῇ προνομῇ τῶν παρακειμένων χωρῶν
 σκεδασμὸν τῶν Κομάνων, ἀπάρας ἐκεῖθεν καταλαμβάνει τὴν
 15 μικρὰν Νικαίαν. ὡς δὲ μεμαθήκοι, ὅτι ὁ Κιτζῆς, ἡγεμὼν
 δὲ οὗτος εἷς τῶν τοῦ Κομανικοῦ στρατεύματος, ἀναλαβόμενος
 Κομάνους ποσομένους εἰς δώδεκα χιλιάδας καὶ εἰς προνο-
 μὴν τούτους διασπείρας λείαν τε πολλὴν συναγαγὼν τὸν
 ἀρχένα τοῦ Ταυροκόμου κατέιληφε, τὰς ὑπ' αὐτὸν ἀναλα-
 20 βόμενος δυνάμεις, κατελθὼν παρὰ τῷ χεῖλει εἰστήκει τοῦ
 ποταμοῦ τοῦ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν κάτωθεν τοῦ τοιοῦτου
 ἀρχένος διακειμένην ῥέοντος. τόπος δὲ οὗτος πλήρης χαμαι-

2. ὠνομάσαμεν C, ὀνομάσαμεν P. 4. τὴν om. A, τηρικαῦτα
 CG. Τζουρουλοῦ G. 6. καὶ δέσποινα F, om. P. 8. Κυ-
 μινιανὸν CG(A), Κυμινιανὸν P. 10. Καρμύρην CG. 11. κα-
 λούμενον CG. 12. ἐγκαρτερόν G. 16. τῶν F, om. P. 17. πο-
 σομένοις G. δέκα CG. 19. Ταυροκόμου CG. 20. τὸ χεῖλος CG.
 εἰστίκει P, correxi. 22. διακειμένην scripsi: διακειμένου P.

ximus castra posuit. sed Alacaseus effusis ubique Comanis rem ad
 imperatorem referre non audebat, sed cum captivo illo Tzurulum
 recta petiit Constantinopolin reversurus. quo audito mater im-
 peratoris et domina, quae in palatio regio degebat, sine mora drun-
 garium classis Cyminianum Eustathium spadonem celeriter misit,
 qui istum acciperet atque in urbem duceret. is secum habebat Tur-
 cam quendam Camyren, cuius opera ad eum excaecandum usus est.
 at imperator commorans etiamtum Anchiali, cum Comanos ad de-
 praedandas adiacentes regiones dispersos audivisset, castris motis
 parvam inde Nicaeam petiit; ibique cognito Citzen, qui erat unus e
 Comanici exercitus ducibus, cum duodecim fere millibus barbarorum,
 quibus ad pabulandum sparsis ingentem praedam collegerat, ad fau-
 ces Taurocomi consedisse, copias suas contraxit et ad ripas amnis, qui
 per planitiem fluit istis faucibus subditam, descendit. erat ea regio
 plena trixaginum arborumque novellarum, ibi subsidere copias iussit

P. 280 δρύων καὶ ἀρτιφυῶν δένδρων. ἐκεῖσε γοῦν τὰς δυνάμεις καταστησάμενος, ἀπόμοιραν Τούρκων ἱκανὴν ἀποτεμόμενος, τῆς τοξείας ἐκκρίτους εἰδήμονας, κατὰ τῶν Κομάνων ἐπαφίησιν, ὥστε τὸν μετ' αὐτῶν συναραμένους πόλεμον καὶ ἵππασίας τινὰς ποιησαμένους ἐπισπάσασθαι τούτους πρὸς 5 τὸ πρηνές. οἱ δὲ Κόμανοι προσβαλόντες τούτοις ἐδίωκον ἀκρατῶς μέχρι τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος· εἶτα μικρὸν τοὺς ἵππους ἀνασειράσαντες καὶ κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξορμήσαι φάλαγγος ἤτοιμάζοντο καθιστῶντες τὰς παρατάξεις. ἐπεὶ δὲ Κόμανόν τινα ἀγέρωχον ἱππότην τῆς φάλαγγος προπη- 10 δήσαντα ὁ αὐτοκράτωρ ἐθέασατο καὶ τὰς παρατάξεις παρα-
B θέοντα καὶ μονογού τὸν μετ' αὐτοῦ μαχεσόμενον ἀναζητεῖν εὐκότα, οὐκ ἔφευγεν οὔτε τὸ δεξιὸν καρτερεῖν οὔτε τὸ εὐώνυμον κέρας, ἀλλ' αὐτὸς πέρα πάντων ὅλας τὰς ἡγίας χαλάσας τὸν ἀναζητοῦντα τὸν πόλεμον βάρβαρον πρώτως 15 παίει διὰ τοῦ δόρατος καὶ ἀμφὶ στήθεσι διαμπερές ἐλάσας τὸ ξίφος τοῦ ἵππου κατέβαλε κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν στρατιώτην μᾶλλον ἢ στρατηγὸν ἑαυτὸν ἀποδείξας. μέγα τοίνυν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς παραντίκα θάρσος ἐμβαλὼν παρατάξεσιν, οὐχ ἤσσανα δὲ τοῖς Σκύθαις φόβον, ὡς πύργος 20 τούτοις προσβαλὼν διεΐλε τὸ στράτευμα. οὕτω γοῦν τῆς
V. 222 ὁμαχιμίας τῶν βαρβάρων διασπασθείσης διασπαρέντες ἀπαν-

1. καὶ τῶν CG.	3. τοξείας FC, τοξίας P.	4. μετ' G.
5. ποιησάμενος G.	τούτους F, τοῖτοις P, τοῖτω G.	6. ἐδίωκον FC, ἐδίωκεν P.
14. πέρα scripsi: παρὰ P.	15. πρώτως F.	
16. στήθεσι F, στήθεσιν P.	17. κατέβαλε F, κατέβαλλεν P.	
18. μᾶλλον om. G.	ὑποδείξας CG.	21. προσβαλὼν]
- προσ in ras. m. 2 F.

et sufficientem Turcarum turmam, iaculandi peritissimam, in Comanos immisit, ut manus cum ipsis consererent et equitationibus aliquot factis in loca declivia elicerent. at Comani eos adorti effuse usque ad Romanam phalangem persecuti sunt, ubi frenis equorum paululum adductis instructisque ordinibus ad invadendam Romanorum aciem sese pararunt. imperator vero, cum audaciorem quendam Comanum equitem ultra aciem prosilientem ordinesque praetercurrentem videret ac tantum non provocantem ad certamen singulare, nullum e dextro sinistrove cornu contra eum egredi minime tulit; ipse vero ultra omnes habenis remissis evector barbarum pugnandi avidum hasta primum vulneravit, tum ense transfixum de equo deiecit, eo quidem die militem potius quam imperatorem se gerens; ac magnum statim et Romanis legionibus animum et metum Scythiis iniecit, quorum aciem turris instar se admovens discidit. ita phalangis contextu perrupto dispersi barbari ubique

ταχῆ ἔφευγον ἀκρατῶς. Κομάνοι μὲν οὖν τηρικαῦτα πίπ- C
 τουσιν ὡσεὶ χιλιάδες ἑπτὰ, ἄγονται δὲ καὶ ζωγρία τρισχί-
 λιοι. τὴν μέντοι λείαν ἅπασαν ἀφελόμενοι οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 στρατεύματος οὐ συνεχωρήθησαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος
 5 κατὰ τὸ εἰωθὸς ταύτην ἐπιμοιράσασθαι, καθὸ ἐξ ὑπογύου
 τῶν παρακειμένων χωρῶν ἐσκυλεύθη, ἀλλὰ δοθῆναι τοῖς
 ἐποίκοις. τοῦ γοῦν βασιλικοῦ προστάγματος πτηνοῦ δίκη
 εἰς ἅπασαν τὴν περὶχωρον διαδεδραμηκότος ἕκαστος τῶν
 σκυλευθέντων παραγενόμενος ἐπιγινώσκων τὸ ἴδιον ἀνελαμ-
 10 βάνετο. στεροτυποῦντες οὖν καὶ χεῖρας ἱκετίδας εἰς οὐρα-
 νὸν αἴροντες τῷ αὐτοκράτορι τὰ λόφονα ἐπηύχοντο. καὶ ἦν
 ἀκούειν φωνὴν σύμμικτον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν μέχρις D
 αὐτῆς τῆς σεληνιακῆς σφαίρας φθάνουσαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὕτω. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ χαίρων τὰς δυνάμεις ἀνακτησά-
 15 μενος εἰς τὴν εἰρημένην μικρὰν Νικαίαν αὐτὶς ἐπαναζεύγ-
 νυσιν. ἐκεῖσε γοῦν ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις ἐγκαρτερήσας, τριταῖος
 ἐκεῖθεν ἐξελθὼν καταλαμβάνει τὴν Ἀδριανούπολιν περὶ τὴν
 οἰκίαν τοῦ Σιλβέστρου ἱκανὰς ἐνδιατρίψας ἡμέρας. τῶν
 γοῦν Κομάνων οἱ λογάδες ἅπαντες ἀποκριθέντες τοῦ λοιποῦ
 20 στρατεύματος, βουληθέντες τοῦτον ἀπατῆσαι προσέρχονται
 τούτῳ ὡς αὐτόμολοι, σπείσασθαι τάχα μετ' αὐτοῦ προσ- P. 281
 ποιούμενοι, ἵνα τριβομένου τοῦ μετ' εἰρήνης καιροῦ προ-

2. ζωγρεῖαν G.
 τορος om. CG.
 σαν F, πᾶσαν P.
 νούσης CG.
 22. τριβόμενοι G.

4. συνεχωρήθησαν G. παρὰ τοῦ αὐτοκρά-
 5. ὑπογύου F, ὑπογυίου P. 8. ἅπα-
 12. φωνῆς συμμίκτου G. 13. φθα-
 18. διατρίψας G. 19. διακριθέντες CG.

effuse fugerunt; ac septem tunc millia Comanorum ceciderunt capta-
 que tria millia sunt. cum vero omnem praedam cepissent Ro-
 mani, imperator, quia rapta erat ex agris finitimis, eam solito more
 dividi haud permisit, sed reddendam incolis decrevit. et avis instar
 regis edictum per circumiacentem regionem volat congregatique ad
 castra qui rapinas tulerant sua quisque recipiunt pectora tundentes
 supplicibusque manibus ad caelum sublatis fausta omnia impe-
 ratori precantes: audiebatur mixta virorum mulierumque vociferatio
 usque ad lunarem circulum assurgens. imperator vero laetus copias
 convocavit parvamque Nicaeam reduxit; ubi cum biduo substitisset,
 tertio die Adrianopolin pergat et complures dies in Silvestri aedibus
 habitavit. iam praecipui quique Comanorum, qui e reliquo exercitu lecti
 erant, imperatorem decepturi tamquam suapte sponte ad eum veniunt
 pacemque statim se inituros esse simulant, eo quidem consilio, ut tempore

χωροίη τὸ Κομανικὸν στράτευμα τοῖς ἔμπροσθεν. ἐπὶ
 τρισὶν οὖν ἡμέραις ἐγκαρτερήσαντες μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν
 νυκτὸς τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης ἤψαντο. αἰσθόμενος
 δὲ τῆς τῶν Κομάνων ἀπάτης ὁ αὐτοκράτωρ ὑποπτέρους
 ἀποστείλας δηλοῖ τοῦτο τοῖς πεπιστευμένοις τὴν φυλακὴν⁵
 τῶν τοῦ Ζυγοῦ ἀτραπῶν, ἐφ' ᾧ μὴ ἀναπίπτειν, ἀλλ' ἐρη-
 γορέναι διὰ παντός, εἴ που τούτους κατάσχοιεν. αὐτὸς δὲ τὸ
 ὅλον στράτευμα τῶν Κομάνων μεμαθῆκώς ἐπὶ τὰ πρόσω
 τὴν πορείαν ποιούμενον, εἰθὺς ἀναλαβόμενος τοὺς παρα-
 Β τυχόντας τῶν στρατιωτῶν καταλαμβάνει τόπον τινὰ Σκου- 10
 τᾶριον καλούμενον, σταδίους τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀπέχοντα
 ὀκτωκαίδεκα, τὴν δὲ μετ' αὐτὴν εἰς Ἀγαθονίκην. ἐπεὶ δὲ
 μεμαθήκοι τὸ Κομανικὸν φοσσάτον ἔτι κατὰ τὸν Ἀβριλεβῶ
 διακείμενον (τόπος δὲ οὗτος οὐ πορρωτέρω τῶν εἰρημένων
 πόλεων κείμενος), ἐνταῦθα γενόμενος καὶ τὰ ἄπειρα¹⁵
 ἄπερ ἀνῆψαν πυρὰ πόρρωθεν ἐξιδὼν καὶ κατασχεψάμενος,
 ἀποστείλας μετεπέμψατο Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλῶν
 καὶ ἑτέρους τῶν ἐκκρίτων ἡγεμόνων τοῦ ὀπλιτικοῦ καὶ τί
 χρῆ ποιεῖν διεσκοπεῖτο. δέον οὖν τηλικαῦτα ἐκρίθη μετα-
 πέμψασθαι τοὺς τῶν ἐθνικῶν ἀρχηγούς, τὸν τε Οὐζᾶν (ἐκ 20
 C Σαυρομάτων δὲ οὗτος) καὶ Καρατζᾶν τὸν Σκύθην καὶ τὸν
 μιζοβάρβαρον Μοναστροῦν καὶ παρασκευάσασθαι, ἵνα ἀπελ-

1. προχωροίητο G.   6. ἀτραπῶν τοῦ ζυγοῦ G.   13. μεμενή-
 κοι G.   φοσσάτον F, φοσάτον P.   Ἀβριλεβῶ F, Ἀβιλεβῶ P,
 Ἀγοριλεβῶ CG.   14. πόρρω CG.   16. ἐξιδὼν scripsi:
 ἐξελθὼν P.

quietis usus Comanorum exercitus longius progredi posset. commo-
 rati igitur per tres dies post tertium diem noctu domum redire coe-
 perunt. sed imperator cognita Comanorum fraude per cursores eos
 quibus Zygi callium custodia credita erat certiores facit, ne dormi-
 rent, sed assidue excubarent, si forte eos comprehenderent; ipse,
 cum Comanorum exercitum procedere comperisset, statim sumptis
 militibus qui forte aderant locum occupavit, quem Scutarium vo-
 cant, octodecim stadia ab Adrianopoli remotum. postridie Agatho-
 nicam venit, ubi cum Comanos castra ad Abrilebum (locus is est
 prope urbes quas memoravi) locasse cognovisset eoque profectus innu-
 merabiles eorum ignes e longinquo animadvertisset, Nicolaus Mauro-
 catacalo ceterique delecti exercitus duces ut venirent misit cum iis-
 que, quid facto opus esset, deliberavit. placuit auxiliorum duces
 arcessere, Uzam Sarmatam, Caratzen Scytham, Mounastram semi-
 barbarum eosque iubere ad quodvis tabernaculum quindecim pluresve

θόντες παρασκευάσωσιν ἐφ' ἑκατέρῃ σκιῇ πεντεκαίδεκα
 καὶ πλείους ἀνάψαι πυρσούς, ὥστε τοὺς Κομάνους τοὺς
 τοσοῦτους πυρσούς θεασαμένους ἀπειροπληθῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν
 νομίσει στρατεύμα κἀντεῦθεν ἐκδειματωθέντες τοῦ λοιποῦ
 5 μὴ θαρσαλέως τούτοις προσβαλεῖν. τοῦτο δὲ γεγονός ταῖς
 τῶν Κομάνων ψυχαῖς φόβον μέγαν ἐνίησιν. ὁ δὲ γε αὐτο-
 κράτωρ πρώϊας ὄπλισάμενος καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις
 ἀναλαβόμενος ἵεται κατ' αὐτῶν. καὶ πόλεμον ἐξ ἑκατέρων
 συρραγέτος οἱ Κόμανοι τὰ νῶτα διδόασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς D
 10 διελὼν τὸ στρατεύμα τοὺς μὲν ψιλοὺς ἔμπροσθεν διώκειν ἐκ-
 πέπομφεν, αὐτὸς δὲ φευγόντων ἀκρατῶς * * ἐλαύνων ἐδίωκε.
 τούτους δὲ περὶ τὴν Σιδηρᾶν Κλεισοῦραν καταλαβὼν πολλοὺς
 μὲν ἀναιρεῖ, πλείστους δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει· οἱ δὲ γε προ- V. 223
 πεμφθέντες τῶν Κομάνων τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενοι
 15 ὑπεχώρησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς περὶ τὴν ἀκρολοφίαν τῆς Σιδη-
 ρᾶς Κλεισοῦρας παννύχιος διατελέσας χειμῶνος ὄντος σφο-
 δροῦ, ἀγαζούσης ἤδη ἡμέρας τὴν Γολόην κατείληφεν· ἐκεῖσε
 δὲ ἡμερονύχτιον ἐν διακαρτερήσας, ἐφ' ᾧ τιμῆσαι πάντας
 τοὺς ἀνδρικῶς ἀγωνισαμένους καὶ δωρεῶν μεγίστων ἀξιῶσαι,
 20 καὶ τὸ βουλευθὲν εἰς ἔργον ἀγαγὼν καὶ μετ' εὐφροσύνης
 πάντας ἐκπέμψας οἴκαδε ἐν δυσὶ νυχθημέροις κατείληφε P. 282
 τὰ βασίλεια.

1. ἑκατέρῃ F. 2. ἀνάψαι G. τοὺς τοσοῦτους F, τοσοῦτους P.
 6. φόβον μέγαν F, μέγαν φόβον P. 8. καὶ om. F. 9. οἱ
 Κόμανοι] νικώμενοι G. 11. lacunam signavi. 13. καὶ F,
 om. P. ζωγρίαν F, ζωγρείαν P. 18. ἡμερονύχτιον G.
 21. κατείληφε F, κατέληφε C, κατάλαβε P.

ignes accendere, quo Comani tot ignes conspicientes Romanorum
 copias innumeras putarent eoque perterriti minus fortiter in poste-
 rum confligerent. ac magnum id Comanorum animis metum iniecit.
 mane igitur armatus imperator cum copiis suis adversus eos profi-
 ciscitur congressuque facto Comani terga dant. diviso exercitu impe-
 rator leviter armatos iubet praecurrere; ipse effuse fugientibus acriter
 instat; quos cum ad Ferream quae dicitur Clisuram deprehendisset,
 multos interfecit, plurimos in servitutem abduxit. qui vero praemissi
 fuerant, omni Comanorum praeda potiti reverterunt. sed imperator,
 cum per foedam tempestatem in vertice Ferreae Clisurae pernoctasset,
 primo diluculo Goloen se recepit, ubi in laudandis donisque maximis
 remunerandis iis qui fortiter pugnant diem noctemque consumpsit.
 denique rebus e sententia perfectis ac laetis militibus domum dimis-
 sis duobus diebus totidemque noctibus in regiam urbem pervenit.

5. Καὶ μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακησάμενος τῶν πολλῶν μόθων, ἐπεὶ τοὺς Τούρκους τὰ ἐντὸς Βιθυνίας κατατρέχοντας εὔρε καὶ ληϊζομένους ἅπαντα, τῶν δυτικῶν πραγμάτων ἐκ θατέρου μέρους πρὸς ἑαυτὰ ἐπισπωμένων τὸν αὐτοκράτορα, πλέον ἐν τούτοις ἢ ἐν ἐκείνοις κάμων (πρὸς 5 γὰρ τὸ κατεπεῖγον μᾶλλον ὁ πόνος ἦν) ἐπίνοιαν ἐπινοεῖται μάλα μεγαλοεργὸν καὶ ἀξίαν τῆς ἐκείνου ψυχῆς καὶ πρὸς ἀσφάλειαν Βιθυνίας ἀποταφρεύει τὰς ἐκείνων καταδρομὰς διὰ τοιαύτης κατασκευῆς. ἀξίον δὲ καὶ τὴν κατασκευὴν B ἐκείνην διηγήσασθαι. ὁ γὰρ Σάγγαρις ποταμὸς καὶ ἡ παρα- 10 λία ἡ μέχρι τοῦ χωρίου Χηλῆς ἰδυτενῶς καταφερομένη καὶ ἡ πρὸς βορρᾶν ἀνακάμπουσα πολλὴν ἔνδον περικλείουσι χώραν. ταύτην τοίνυν τὴν χώραν πογηροὶ γείτονες γεγονότες ἡμῖν ἀνέκαθεν οἱ τοῦ Ἰσμαῖλ κατὰ πολλὴν ἐρημίαν τῶν κωλιόντων διὰ τε Μαριανδηνῶν καὶ τῶν πέρα Σαγγάρεως 15 ῥαδίως κατελήϊζοντο καὶ μᾶλλον τὴν Νικομήδους ἐπέθλιβον τὸν ποταμὸν διαπεραιούμενοι. τὴν τοιαύτην τοίνυν ὁρμὴν ἀνακόπτων τῶν βαρβάρων ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν τῆς χώρας καταδρομὴν καὶ μάλιστα τὴν Νικομήδους ἀσφαλιζόμενος κατωτέρω τῆς Βαάνης λίμνης μακρότατον ὄρυγμα κατιδῶν καὶ 20

2. μόθων F.	4. ἑαυτὰ FC, ἑαυτὸν P.	ἐπισπωμένων
scripsi: ἐπισπώμενον P.	5. κάμων G.	8. καταδρομὰς]
δρομ in ras. m. 2. F.	9. δὴ?	11. καταφερομένη F,
καταφερόμενος P.	12. ἀνακάμπουσα C, ἀνακάμπουσα P.	
περικλείεται CG.	14. ἀνέκαθεν F, om. P.	15. Μαριανδηνῶν CG, Μαριανδηνῶν P.
CG.	ἐπέθλιβον G.	16. τοὺς τῆς Νικομηδείας
τῶν βαρβάρων ἀνακόπτων P.	18. ἀνακόπτων τῶν βαρβάρων F,	
	19. Νικομηδείαν G.	

5. At vix paululum e multis his laboribus refectus, cum Turcas comperisset infestare Bithyniam ac praedari omnia, ex altera parte rebus occidentalibus imperatorem ad se trahentibus, plus laboris his quam illis impendens (maioris enim contentio adversus pericula urgentia erat) longe maximum consilium concepit suoque ingenio dignissimum atque ad Bithyniam tutandam illorum incursiones hac ratione arcebat: paucis enim libet eam exponere. ac Sangaris quidem fluvius et ora maritima quae recta usque ad Chelen oppidum tendit eaque quae ad septentrionem flectitur magnam amplectuntur regionem; quam in praesidiariorum paucitate, qui mali nostri vicini iam ex diutino tempore facti erant, Ismaelitae Mariandenorum et eorum, qui ultra Sangarin habitant, fines facile depraedabantur inprimisque Nicomediam amne trajecto premabant. repulsurus igitur istum barbarorum impetum huiusque regionis incursionem et praecipue Nicomediae securitati consulens imperator, longissima infra Baanen lacum fossa animadversa atque ad extremum explorata,

παρακολουθήσας αὐτῷ μέχρι πέρατος κατενόει ἀπὸ τε τῆς C
 θέσεως καὶ τοῦ σχήματος, ὡς ἄρα ὁ τόπος οὐκ ἐκ ταύτο-
 μάτου διαβεβόθρωται οὐδὲ συσσηράγγωται φυσικῶς, ἀλλὰ
 χειρὸς τινος ὑπῆρχε μηχανήμα. πολυπραγμονήσας οὖν τὸ
 5 τοῦ τόπου μανθάνει παρὰ τινων, ὡς ἄρα τῆς τοιαύτης διώρου-
 χος Ἀναστάσιος ὁ Δίκουρος ἐπεσιτάτησε. τί μὲν βουλόμενος,
 οὐκ εἶχον λέγειν· ἐφαίνετο δ' οὖν τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, ὡς
 δὴ ὁ αὐτοκράτωρ ἐκεῖνος ἐβούλετο ἀπὸ τῆς λίμνης ὕδωρ
 μετοχετεύειν ἐς ταυτηνὴ τὴν χειροποίητον χαράδραν. πρὸς
 10 τοιαύτην τοίνυν ἐνθύμησιν ἀναχθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος
 τὴν τε τάφρον εἰς βάθος ἰκανώτατον διορύσσειν ἐκέλευε·
 δεδοικῶς δέ, μὴ ποτε καὶ πορεύσιμα γένοιτο τὰ τῶν ποτα- D
 μῶν κατὰ τὰς συναφὰς τῶν ρευμάτων, ἀνιστᾶ φρούριον
 ἐρμυνότατον, πανταχόθεν τὸ ἀσφαλές καὶ τὸ ἀνεπιχείρητον
 15 ἔχον ἀπὸ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς εἰς ὕψος καὶ πάχος τει-
 χοποιίας· ὅθεν καὶ τὴν σιδηρᾶν ἀπηνέγκατο κλῆσιν. καὶ
 ἔστι νῦν τὸ σιδηροῦν τουτὶ πύργιον πόλις πρὸ πόλεως καὶ
 τείχους προτείχισμα. αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἐφίστατο τῇ
 τοῦ πολιχνίου οἰκοδομῇ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, καί-
 20 τοι πολλῆς τῆς ἀλέας οὔσης τὸν θερινὸν τροπικὸν τοῦ
 ἡλίου διαπορευομένον, καὶ καίσωνος ἠρείχεται καὶ κονίας καὶ P. 283
 πολλὴν τὴν δαπάνην κατεβάλλετο, ὡς ἐντεῦθεν ἐρμυνότατον V. 224

1. αὐτῷ F, αὐτὸ P.

2. καὶ addidi.

3. συ*σσηράγγω-

ται F, σσηράγγωται P, σσηράγγωται G.

6. Δίκουρος CG.

βουλευόμενος G.

12. δὲ om. G.

21. καὶ om. G.

22. πολλὰ G.

ἐρμυνότατον] schol. in mg. m. 2.: χαλεπώτατον.

ἐρμυνὸς τόπος σκοτεινὸς καὶ ἰσχυρὸς F.

ex positione et specie coniecit, locum nec sine causa effossum neque
 natura excavatum, sed manuum opus esse. eiusque originem per-
 quirens comperit a quibusdam, fossam istam Anastasii Dicuri iussu
 excavatam esse; cur vero id factum esset, dicere non potuerunt. puta-
 bat autem imperator Alexius, imperatorem illum e proximo lacu
 aquam in hanc manu factam fossam emissurum fuisse; atque hac
 cogitatione ductus imperator Alexius altissime alveum effodi iussit;
 sed tamen veritus, ne flumina propter aquarum confluentiam naviga-
 bilia fierent, arcem firmissimam struxit, quae undique munita cum ob
 amnem tum ob altum latumque murum capi non poterat; unde etiam
 ferreae nomen accepit. atque nunc ferrea haec turris urbis subur-
 bium est et propugnaculum muri. huic arci extruendae ipse impe-
 rator a primo mane usque ad vesperum praefuit nec solis aestivum
 tropicum obeuntis calore et ardore nec pulvere deterritus. ac mul-
 tos omnino sumptus impendebat, quo firmissima arx et inexpu-

γεγονέναι τὸ τεῖχος καὶ ἀπρόσμαχον, τοὺς σύροντας ἕκαστον τῶν λίθων, εἰ ἔτυχεν εἶναι πενήκοντα ἢ ἑκατὸν ἄνδρας, δαψιλῶς ἐπιφιλοτιμούμενος. ἐντεῦθεν δὲ οὐ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης ἅπας καὶ ὑπηρέτης αὐτόχθων τε καὶ ἐξ ἄλλοδαπῆς ὀρμώμενος πρὸς τὴν τῶν τοιούτων λίθων ὄλκην⁵ ἐκεκίνητο δαψιλεῖς ὀρῶντες τοὺς μισθοὺς καὶ αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα καθάπερ ἀθλοθέτην τινὰ ἐφιστάμενον. τέχνη γὰρ ἦν καὶ τοῦτο, ἵνα πολλῶν συρρεόντων ῥᾶον ἢ ὄλκῃ τῶν Βπαμμεγέθων ἐκείνων λίθων γίνοιτο. οὕτως ἦν ἐκεῖνος καὶ ἐπινοῆσαι βαθύτατος καὶ καταπραῖξαι μεγαλουργότατος. τὰ 10 μὲν οὖν κατὰ τὸν αὐτοκράτορα μέχρι τῆς * ἐπινεμήσεως τοῦ * * ἔτους κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον προβέβηκεν. οὐπω δὲ μικρὸν ἑαυτὸν ἀναπαύσας λογοποιουμένην ἠχηκόει ἀπειρῶν Φραγγικῶν στρατευμάτων ἐπέλευσιν. ἐδεδίει μὲν οὖν τὴν τούτων ἔφοδον γνωρίσας αὐτῶν τὸ ἀκατάσχετον τῆς 15 ὀρμῆς, τὸ τῆς γνώμης ἄστατον καὶ εὐάγωγον καὶ τᾶλλα ὅποσα ἢ τῶν Κελτῶν φύσις ὡς ἴδια ἢ παρακολουθήματά στίνα ἔχει διὰ παντὸς καὶ ὅπως ἐπὶ χρήμασι κεχηρότες αἰεὶ διὰ τὴν τυχοῦσαν αἰτίαν τὰς σφῶν συνθήκας εὐκόλως ἀνατρέποντες φαίνονται. εἶχε γὰρ αἰεὶ τοῦτο ἄδόμενον καὶ 20

1. γενέσθαι CG.   2. εἰ FC, om. P.   3. φιλοτιμούμενον G.
 7. ἐφιστάμενον FC, ἐπιστάμενον P.   9. λίθων ἐκείνων G.
 γίνοιτο FC, γένοιτο P.   ἦν F, οὖν P.   10. βαθύτατα CG.
 μεγαλουργότατα CG.   11. τῆς .... F.   τοῦ ..... F.
 τοῦ .... C.: etiam G. hoc loco lacunam agnoscit. cf. Ducang. ad h.l.
 12. τόπον G.   13. λογοποιούμενον G.   18. ἐπὶ χρήμασι F,
 ἐπιχειρήμασι P.

gnabilis fieret, amplexu mercede ad quemque lapidum trahendum, sive quinquaginta sive centum viri erant, provocabat. quare non vulgares mercennarii, sed milites omnes et apparitores cum indigenae tum aliunde allekti ad tantos lapides trahendos incitabantur, cum et amplam mercedem et ipsum imperatorem velut praemiorum arbitrum viderent; idque sane artificium fuit, quo facilius multis accurrentibus ingens lapidum moles traheretur. sic igitur ille ad deliberandum sollertissimus, ad agendum efficacissimus erat. atque hunc in modum usque ad indictionem * anni ** res ab Alexio gestae sunt. necdum inde recreatus innumeros Francorum exercitus appropinquare fama audivit; quorum incursionem timebat, cum nosset et vehementissimos eorum impetus et facilitatem in mutanda sententia et mobilitatem et cetera, quae Gallorum naturae tamquam propria aut consecutanea quaedam ubique inhaerent, eosque divitiis inhiantes semper quavis causa oblata foedera facile rumpere. semper enim in mente

πάνυ ἐπαληθεῦον. καὶ οὐκ ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ παντοίως
 παρεσκευάζετο, ὥστε καιροῦ καλοῦντος ἔτοιμον πρὸς τὰς
 μάχας εἶναι. καὶ γὰρ καὶ πλέω καὶ φοβερώτερα τῶν φημι-
 ζομένων λόγων ἦσαν τὰ πράγματα. πᾶσα γὰρ ἡ ἑσπέρα καὶ
 5 ὀπόσον γένος βαρβάρων τὴν πέραθεν Ἀδρίου μέχρις Ἡρα-
 κλείων στηλῶν κατόκει γῆν, ἅπαν ἀθρόον μεταναστεῦσαν
 ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διὰ τῆς ἑξῆς Εὐρώπης ἐβάδιζε πανοικὶ τὴν
 πορείαν ποιούμενον. ἔσχε δὲ τὰ κατὰ τὴν τοιαύτην συγ- D
 κίνησιν τὴν αἰτίαν ἐνθένδε ποθέν. Κελτός τις Πέτρος
 10 τοῦνομα, τὴν ἐπωνυμίαν Κουκούπετρος, εἰς προσκύνησιν
 τοῦ ἁγίου τάφου ἀπελθὼν καὶ πολλὰ δεινὰ πεπονθὼς παρὰ
 τῶν τὴν Ἀσίαν πᾶσαν ληϊζομένων Τούρκων τε καὶ Σαρα-
 κηνῶν μόγις ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια. καὶ διαμαρτῶν τοῦ P. 284
 σκοποῦ οὐκ ἔφερεν, ἀλλ' αὐθις ἠβούλετο τῆς αὐτῆς ἀψασ-
 15 θαι ὁδοῦ. συνιδὼν δέ, ὡς οὐ χρὴ μόνον αὐθις τῆς πρὸς
 τὸν ἅγιον τάφον ὁδοιπορίας ἀψασθαι, ἵνα μὴ χειρόν τι
 γένηται οἱ, βουλὴν βουλεύεται συνετήν. ἡ δὲ ἦν διακηρυκεῦσαι
 εἰς ἀπάσας τὰς τῶν Λατίνων χώρας ὡς “ὄμφῃ θεία παρα-
 κεύεται με πᾶσι τοῖς ἐν Φραγγίᾳ κόμησι κηρῶν, ἅπαντας
 20 τῶν ἰδίων ἀπᾶραι καὶ εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου τάφου
 ἀπελθεῖν καὶ σπεῦσαι ὅλην χειρὶ καὶ γνώμῃ τῆς τῶν Ἀγα-
 ρηνῶν τὰ Ἱεροσόλυμα λυτρώσασθαι χειρός.” καὶ μέντοι καὶ B

1. ἐπ' ἀληθεῦον P, correxi: ἐπ' om. CG. *3. φοβερώτατον G.
 5. μέχρι G. 7. ἐβάδιζε F, ἐβίαζε P. πανικὶ G. 14. ἠβούλετο F,
 ἐβούλετο P. 15. τὴν G. πρὸς F, παρὰ P. 17. ἦδε P, correxi.

habebat haec ut decantata ita sane verissima. quocirca minime socors fuit, sed cuncta paravit, ut postulante tempore ad pugnam expeditus esset. atque omnia profecto tunc fama maiora terribilioraque erant. universus enim Occidens et quotquot barbarae gentes ultra Adriaticum mare usque ad Herculis columnas incolunt, mutatis sedibus deinceps per Europam in Asiam cum omnibus suis iter faciebant. tantae vero commotionis haec fere fuit causa. Gallus quidam Petrus cognomento Cucupetrus ad sanctum sepulcrum adorandum peregrinatione suscepta gravissimis Turcarum et Saracenorum totam Asiam depraedantium iniuriis vexatus vix in patriam redierat. sed rem irritam fuisse minime tulit, verum denuo idem iter suscipere decrevit; cumque intellexisset, ne quid peius accideret, non soli sibi iterum viam ad sanctum sepulcrum ingrediendam esse, prudens sane consilium iniit. nimirum per universas Latinorum regiones haec promulgabat: “Divino oraculo iussus sum nuntiare omnibus Franciae comitibus, ut patria relicta cuncti pergant ad sancti sepulcri adorationem omnique vi totoque animo Hierosolyma ex Aga-

κατώρθωκεν. ὡσπερ γάρ τινα θείαν ὁμφὴν ἐνθήμενος εἰς τὰς
 ἀπάντων ψυχὰς τοὺς ὅπουδήποτε Κελτοὺς ἄλλον ἀλλαχόθεν
 V. 225 σὺν ὄπλοις καὶ ἵπποις καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ πολέμου παρα-
 σκευῇ συναθροίζεσθαι παρεσκεύαζε. κάκεῖνοι μὲν οὕτως
 εἶχον προθυμίας τε καὶ ὁρμῆς καὶ πᾶσα λεωφόρος τούτους 5
 εἶχε· συνεπήει δὲ τοῖς στρατιώταις ἐκείνοις Κελτοῖς καὶ
 ψιλὸν ὑπὲρ τὴν ἄμμον καὶ τὰ ἄστρα πλήθος φοίνικας φέρον
 καὶ σταυροὺς ἐπ' ὤμων, γύναιά τε καὶ τέκνα τῶν σφῶν ἐξ-
 εληλυθότα χωρῶν. καὶ ἦν ὁρᾶν αὐτοὺς καθάπερ τινὰς πο-
 C ταμοὺς ἀπανταχόθεν συρρέοντας καὶ διὰ τῶν Δακῶν ὡς 10
 ἐπίπαν [πρὸς τὰς] πρὸς ἡμᾶς ἐπερχομένους πανστρατιᾶ.
 προηγέσατο δὲ τῆς τῶν τοσοῦτων λαῶν ἐλεύσεως ἀκρὶς τῶν
 μὲν πυρῶν ἀπεχομένη, τοὺς δὲ ἀμπελῶνας δεινῶς κατεσ-
 θίουσα. ἦν δ' ἄρα τοῦτο σύμβολον, ὡς οἱ τότε συμβολο-
 μάντεις ἀπεμαντεύοντο, ὡς ἡ ἔφοδος τοῦ τοσοῦτου Κελτικοῦ 15
 στρατεύματος τῶν μὲν Χριστιανικῶν πραγμάτων ἀπόσχηται,
 δεινῶς δ' ἐπιβρίσειε κατὰ τῶν βαρβάρων Ἰσμαηλιτῶν μέθη
 καὶ οἴνω καὶ τῷ Διονύσῳ δεδουλευκότων. τοῦτο γὰρ τὸ
 γένος Διονύσω τε ὑπέικει καὶ Ἐρωτι καὶ πρὸς παντοίας
 D μίξεις καταφορώτατον καὶ μὴ συμπεριτεμνόμενον τῇ σαρκὶ 20
 καὶ τὰ πάθη. καὶ ἔστιν οὐδὲν ἄλλο ἢ δοῦλον καὶ τριδουλον
 τῶν τῆς Ἀφροδίτης κακῶν. ἐνθεν τοι καὶ τὴν Ἀστάρτην

1. κατώρθωκεν FC, κατώρθωκεν P.

8. ἐπ' om. G.

11. πρὸς τὰς seclusi.

ἐπερχομένοις G.

πανστρατιᾶ F.

12. ἐλεύσεως F, ἐπελεύσεως P.

14. τοῦτο τὸ P, τὸ om. C.

15. τοῦ τοσοῦτου] τοῦτὶ τοῦ G.

20. καταφορώτατα G.

renorum manibus eripere studeant." nec infeliciter rem gessit. et-
 enim omnium animis quasi divinam vocem immittens effecit, ut undi-
 que Galli alius aliunde cum armis equis reliquo belli apparatu
 affluerent: tanta fuit illorum alacritas atque impetus. omnes adeo viae
 publicae ab iis terebantur; ac proficisciebantur una cum Gallorum mi-
 litibus inermes quoque, mulieres puerique patria sede relicta, qui
 multitudine harēnam astraque anteibant rubras in humeris gestan-
 tes cruces. atque instar amnium undique confluentium per Daciam
 imprimis ad nos omnes veniebant. tot populorum adventum locus-
 tae praecedebant, quae segetibus parcentes solas in vineas saeviebant.
 quae res significabat, ut vates praesagivere, hos Gallicos exercitus
 temperaturos a Christianis, barbaris autem Ismaëlitis ebrietati ac vino
 Bacchoque deditis graviter nocituros esse. ea enim gens Baccho Veneri-
 que obnoxia maximeque ad cuiusvis generis concubitus prona est nec li-
 bidinem cum carne circumcidit, verum perditissima est Veneris vitiorum
 serva. hinc Astarten quoque et Astaroth adorant coluntque; tum astri

αὐτοὶ καὶ τὴν Ἀσταρῶθ προσκυνοῦσι καὶ σέβονται καὶ τοῦ
 ἄστρου τὸν τύπον περὶ πλείονος τίθενται καὶ τὴν χρυσὴν
 παρ' ἐκείνοις Χοβάρ. ὁ μέντοι σίτος εἰς τὸν Χριστιανισμόν
 τοῖς συμβολικοῖς τούτοις ἐξελαμβάνετο διὰ τὸ νηφάλιον τε
 5 καὶ τροφιμώτατον. οὕτω μὲν οὖν οἱ μάντις τὰς ἀμπέλους P. 285
 καὶ τὸν πυρὸν ἐξεδέξαντο. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῶν μάντεων
 οὕτως ἐχέτω· τὰ δὲ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων οὕτω
 παρηκολοθῆκει καὶ καινόν τι κατανοεῖν τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν
 ἐνῆν. τῆς γὰρ τῶν τοσοῦτων ἐλεύσεως οὐχ ὁμοῦ οὐδὲ κατὰ
 10 ταῦτὸν γινομένης (καὶ πῶς γὰρ τοσαῦτα πλήθη ἐκ διαφόρων
 τόπων ἐξορμήσαντα ὁμαδὸν τὸν τῆς Λογγιβαρδίας πορθμὸν
 διανήξασθαι ἐνῆν;) οἱ μὲν πρῶτοι, οἱ δὲ δεύτεροι, οἱ δὲ
 τούτων ὀπισθεν καὶ καθεξῆς οἱ ἅπαντες τὸν ἀπόπλον
 οὕτω ποιούμενοι διὰ τῆς ἡπείρου διήρχοντο. προηγῆτο δὲ
 15 ἐκάστου στρατεύματος τούτων ἀκρις ἀμύθητος, ὡς ἔφαμεν. B
 ἅπαντες γοῦν ἀπαξ καὶ δις τοῦτο θεασάμενοι προδρομούς
 ταύτας τῶν Φραγγικῶν ταγματῶν ἐγνώρισαν. ὡς δὲ σπορά-
 δην τινὲς τὸν τῆς Λογγιβαρδίας διεπέρων ἤδη πορθμὸν, ὁ
 αὐτοκράτωρ μετακαλεσάμενός τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων
 20 ἀρχηγὸς ἐκπέμπει τούτους πρὸς τὰ μέρη Δυρραχίου καὶ
 Αὐλώνος ἐντειλάμενος δέχεσθαι μὲν προσηγῶς τοὺς διαπερῶν-
 τας πανηγύρεις τε δαφιλεῖς ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν κατὰ

2. τόπον G. πείθονται G. 4. τὸν C. 8. καὶ om. G. γε F,
 τε P. 10. γινομένης FC, γενομένης P. 11. Λογγο-
 βαρδίας P, correxi. ἐξορμήσαντες G. ὁμαδὸν] in mg. m. 2
 κραυγὴ θόρυβος F. 18. διεπέρων G.

effigiem maximi faciunt aureamque suam Chobarem. at frumentum de Christianis symbolorum periti interpretabantur ob temperantiam et nutriendi vim. ita igitur vineas frumentumque vates acceperunt. atque haec de vatibus ita se habeant: barbarorum autem de adventu haec adnotanda sunt. sane novi aliquid prudentiores intellegere sibi videbantur. nam cum tot homines non una nec eadem via pergerent (qui enim istae copiae ex diversis locis profectae Longibardiae fretum una transicere poterant?) certis intervallis deinceps transgressi omnes continentem peragrarunt, praecedente, ut dixi, quodvis agmen infinita multitudine locustarum, quae resaeptius observata praecursores Francicorum exercituum vulgo vocabantur. cum vero iam quidam passim Longibardiae fretum traicerent, mittit imperator duces quosdam Romani exercitus Dyrrachium et Aulonem versus, qui traicientes ibi benigne exciperent iisque largos commeatus ex omnibus regionibus, qua forte iter esset,

τὴν ὁδὸν ἐξάγειν, εἶτα ἐνεδρεύειν παρακολουθοῦντας διόλου καὶ ἐπὶ ἐκδρομάς τινας τούτους θεάσονται ποιουμένους εἰς C
 προνομίην τῶν παρακειμένων χωρῶν ἐκτρέχοντας, ἀναστέλλειν
 διὰ μετρίων ἀκροβολισμῶν. συμπαρῆσαν δὲ τούτοις καὶ τινες
 τῆς Λατινικῆς διαλέκτου εἰδήμονες, ἵνα τὰς ἀναφρομένας⁵
 μεταξὺ μάχας καταστέλλωσιν. ἀλλ' ὅπως σαφέστερον ἀφη-
 V. 226 γησαίμην τὸ πρᾶγμα καὶ κατὰ μέρος, ταύτης τῆς φήμης δια-
 δραμούσης ἀπανταχοῦ πρῶτος ὁ Γοντοφρὸς τὴν ἰδίαν ἀπεμπο-
 λήσας χώραν τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος
 πολυχρήματος καὶ ἐπὶ γενναιότητι καὶ ἀνδρείᾳ καὶ γένους¹⁰
 περιφανείᾳ μεγάλως ἀρχῶν· ἕκαστος γὰρ τῶν Κελτῶν ἔσπευδε
 προτρέχειν τῶν ἄλλων. καὶ γέγονε συγκίνησις οἷαν οὐδέπω
 τις μέμνηται ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, τῶν μὲν ἀπλουστέρων
 D ὡς τὸν τοῦ κυρίου προσκυνῆσαι τάφον καὶ τὰ κατὰ τοὺς
 ἱεροὺς ἱστορῆσαι τόπους ἐπειγομένων ἐπ' ἀληθείᾳ, τῶν δέ¹⁵
 γε πονηροτέρων καὶ μᾶλλον ὁποῖος ὁ Βαϊμοῦντος καὶ οἱ
 τούτου ὁμόφρονες ἄλλον ἐνδομυχοῦντα λογισμὸν ἐχόντων, εἴ-
 που ἐν τῷ διέρχεσθαι δυνηθεῖεν καὶ αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν
 κατασχεῖν καθάπερ πόρισμά τι ταύτην εὐρηκότες. ἐτάρασσε
 δὲ τὰς τῶν πλείονων καὶ γενναιοτέρων ψυχὰς ὁ Βαϊμοῦντος²⁰
 ὡς παλαιὰν μῆνιν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τρέφων. ὁ μὲν
 οὖν Πέτρος μετὰ τὰ ταῦτα διακηρυκεῦσαι πάντων προηγη-
 σάμενος τὸν τῆς Λογγιβαρδίας διεπέρασσε πορθεμὸν μετὰ

12. οἷαν F, οἷα P.

13. τε F, om. P.

14. προσ-

κυνῆσαι τάφον F, τάφον προσκυνῆσαι P.

18. τῷ F, αὐτῷ P.

19. κάπερ G.

congererent: ipsi vero clam subsequerentur et cum eos in obia-
 centes pagos praedatum via devertere cernerent, modicis iaculatio-
 nibus summovent. erant cum iis periti quidam linguae latinae, ut,
 si quid rixae oriretur, omnia componerent. sed ut rem accuratius
 exponam et de singulis distinctius dicam, divulgata ubique illa fama
 primus Gotofredus propria terra vendita iter propositum erat ingres-
 sus, qui erat vir ditissimus maximeque generositate fortitudine no-
 bilitate elatus: Gallorum enim alii alios praevenire studebant. nec
 a quoquam tanta virorum mulierumque commotio commemorata est;
 e quibus simpliciores quidem domini sepulcrum venerari sanctaque
 loca religiose visere cupiebant, callidiores vero ac similiores Boemundi
 eorumque qui eadem atque ille sentiebant spem Constantinopolis, tam-
 quam si hoc corollarium esset, obiter occupandae clam conceperant.
 Boemundus vero vetere in imperatorem odio flagrans animos plurimo-
 rum procerum conturbabat. interim Petrus, postquam praeconis instar
 illa promulgavit, primus omnium profectus cum octoginta peditum

πεζῶν μὲν χιλιάδων ὀγδοήκοντα, ἰππέων δὲ χιλιάδων ἀνδρῶν P. 286
 ἑκατὸν καὶ διὰ τῶν μερῶν τῆς Οὐγγρίας τὴν βασιλεύουσαν
 κατέλαβεν. ἔστι μὲν γὰρ τὸ τῶν Κελτῶν γένος, ὡς εἰκάσαι
 τινά, καὶ ἄλλως λίαν θερμότερον καὶ ὀξύ, ἐπὶ δὲ καὶ
 5 ἀφορμῆς δράζοιτο, ἀκάθεκτον.

6. Τοῦ δὲ βασιλέως ἄπερ ὁ Πέτρος προεπεπόνθει
 παρὰ τῶν Τούρκων γινώσκοντος καὶ συμβουλεύοντος αὐτῷ
 καὶ τὴν τῶν λοιπῶν κομήτων καρτερῆσαι ἔλευσιν, οὐκ ἐπέι-
 θετο θαρρῶν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συνεπομένων αὐτῷ καὶ
 10 διαπεράσας ἐπήξατο τὸν χάρακα εἰς τι πολίχμιον Ἐλενού-
 πολιν ὀνομαζόμενον. ἐπεὶ δὲ καὶ Νορμάνοι τούτῳ συνεί-
 ποντο εἰς δέκα χιλιάδας ποσοῦμενοι, ἀποκριθέντες τοῦ
 λοιποῦ στρατεύματος τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν ἐλήθζοντο πᾶσιν B
 ὁμοτάτως χρησάμενοι. τῶν τε γὰρ βρεφῶν τὰ μὲν ἐμέλιζον,
 15 τὰ δὲ ξύλοις περιπεύροντες ὠπτιζον ἐν πυρὶ, πρὸς δὲ τοὺς
 τῷ χρόνῳ προήκοντας πᾶν εἶδος ποιῆς ἐπεδείκνυντο. οἱ
 δὲ ἐντὸς τῶν γινομένων ἐν αἰσθήσει γεγονότες, ἀναπετάσαν-
 τες τὰς πύλας κατ' αὐτῶν ἐξήεσαν. καρτεροῦ δὲ τημκαῦτα
 συρραγέντος πολέμου παλίνορσοι εἴσω τοῦ κάστρου γέγονασιν
 20 ἐκθύμως τῶν Νορμάνων ἀγωνισαμένων. καὶ ὡς τὴν λείαν
 ἅπασαν ἀναλαβόμενοι κατέλαβον αὐθις τὴν Ἐλενούπολιν.
 λόγου δὲ ἀναμεταξὺ αὐτῶν τε καὶ τῶν μὴ σὺν αὐτοῖς ἀπελ-

1. μὲν FC, om. P.

3. γένος om. G.

ὡσεὶ κατὰ τινὰ C,

ὡς εἰκατατινά G.

4. καὶ τὸ ἀφορμῆς G.

6. τοῦ FCG, τῶν P.

7. Τούργων F.

8. καρτερεῖν CG.

10. ἐλενούπολιν A.

17. αἰσθήσει FCG, αἰσθήσει P.

millibus et centum millibus equitum Longibardiae fretum traiecit et per Ungriae fines caput imperii petiit. nam Celtarum gens, ut facile hinc concluditur, cum semper perfervida acerrimaque est, tum maxime in facienda expeditione effrenata.

6. Imperatori autem, cum quae a Turcis Petrus perpressus erat cognosset eique suasisset, ut ceterorum comitum adventum expectaret, ille fretus insequentium multitudine non oboedivit traiectoque freto ad Helenopolin oppidum castra posuit. iam ad decem milia Normannorum, qui hunc sequebantur, a reliquo exercitu segregati circumiacentem Nicaeae regionem tanta crudelitate vastabant, ut puerulos partim discerperent membratim, partim lignis transfixos igne assarent, adultos vero omnis generis suppliciis afficerent. quo cognito incolae urbis apertis portis in eos erumpunt, sed atroci proelio conserto a Normannis fortiter repugnantibus urbem repetere coguntur. illi cum omni praeda Helenopolin redierunt. ibi cum invidia, ut fit, reliquorum qui remanserant animos accendisset,

θόντων κινηθέντος, ὅποια φιλεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεσθαι,
 τοῦ φθόνου τὸν θυμὸν ἀναφλέγοντος τῶν ἀπολειφθέντων
 κἀντεῦθεν ἀψιμαχίας ἀμφοῖν γενομένης οἱ τολμητῆαι Νορ-
 μάνοι ἀποκριθέντες αὐτοῖς τὴν Ξερίγορδον καταλαβόντες ἐξ
 ἐφόδου κατέσχον. μαθὼν δὲ τὸ γεγονὸς ὁ σουλτάν κατ' ὅ
 αὐτῶν μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἐκπέμπει τὸν Ἐλχάνην.
 ὁ δὲ καταλαβὼν αἰρεῖ μὲν τὴν Ξερίγορδον, τῶν δὲ Νορμά-
 νων τοὺς μὲν ξιφῶν παρανάλωμα ἐποίησατο, τοὺς δὲ καὶ
 ζωγρίαν ἤγε μελετήσας ἅμα καὶ κατὰ τῶν συναπολειφθέν-
 των τῷ Κουκουπέτρῳ. καὶ λόχους μὲν ἐν ἐπικαίροις κατα- 10
 στήσας τόποις, ὡς ἂν ἐν τῷ κατὰ τῆς Νικαίας ἀπέναι τού-
 τοις ἀπροόπτως ἐμπίπτοντες ἀναιρῶνται, γινώσκων δὲ καὶ
 τὸ τῶν Κελτῶν ἐρασιχρήματον δύο τινὰς δραστηρίους τὴν
 γνώμην μεταπεμφάμενος ἐνετείλατο ἀπελθεῖν πρὸς τὸ
 στράτευμα τοῦ Κουκουπέτρου διακηρυκεύοντας, ὡς οἱ Νορ- 15
 μάνοι κατασχόντες τὴν Νίκαιαν δασμὸν τῶν ἐν αὐτῇ
 ποιοῦνται. αὕτη ἢ φήμη τοὺς τῷ Πέτρῳ συνόντας καταλα-
 V. 227 βοῦσα δεινῶς συνετάραξε. δασμὸν γὰρ καὶ χρήματα ἀκη-
 κοότες παραχρῆμα τῆς παρὰ τὴν Νίκαιαν φερούσης ὁδοῦ
 ἀσυντάκτως ἤψαντο ἐπιλαθόμενοι μονονοῦ καὶ στρατιωτι- 20
 κῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς τοῖς πρὸς μάχην ἀπιούσιν * εὐταξίας.
 ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἄλλως τὸ τῶν Λατίνων γένος φιλοχρημα-
 P. 287 τώτατον, ὥσπερ ἄνωθεν εἴρηται, ἐπὶ δὲ καὶ πρὸς κατα-
 δρομὴν χώρας ἀπονεύσειε, καὶ λόγῳ μὴ χρώμενον ἀχαλίνα-

9. ζωγρίαν F, ζωγρεῖαν P. 11. ἐν addidi. 12. ἀναιρῶνται F.
 16. ἐνότων ἐν F. 17. μετὰ τοῦ Πέτρου F. 20. στρα-
 τιῶται G. 21. lacunam signavi. 22. γένος om. CG.

exorta disceptatione et rixa feroces Normanni rursus secedunt Xerigordumque facile capiunt. quo sultanus audito mittit in eos cum idoneis copiis Elchanem, qui recepta Xerigordo Normannorum alios gladio cecidit, alios in captivitatem abduxit, simul in eos qui cum Cucupetro remanserant consilia moliens. nam et idoneis locis posuit insidias, in quas qui Nicaeam peterent improviso incidentes interficerentur, et Celtarum avaritia perspecta duos homines strenuos in Petri castra submitit, qui Nicaeam Normannos cepisse omniaque quae inessent inter se dividere nuntiarent. movit ea fama incredibiliter Petri milites; nam praedae opumque mentione facta statim sine ullo ordine Nicaeam versus ruunt omnis peritiae militaris et in proelia euntium disciplinae paene inmemores. Latinorum enim natio cum omnis lucri, ut supra dictum est, avidissima sit, tum etiam, ubi ad invadendas regiones se convertit, nulla ratione refrenari potest. ita-

γώγητον. μὴ κατὰ στοίχους δὲ μήτε ἰλαδὸν πορευόμενοι
 τοῖς περὶ τὸν Δράκοντα λοχῶσι Τούρκοις περιπίπτοντες
 οἰκτρῶς ἀνηροῦντο. καὶ τοσοῦτον πλήθος Κελτῶν τε καὶ
 Νορμάνων ἔργον μαχαίρας Ἰσμαηλιτικῆς ἐγεγόνει, ὥστε τὰ
 5 ἑκασταχοῦ κείμενα λείψανα τῶν ἀποσφαγέντων ἀνδρῶν συγκο-
 μίσαντες μεγίστον οὐ λόφον φημὶ οὐδὲ βουνὸν οὐδὲ σκο-
 πιὰν ἐποίησαντο, ἀλλ' οἷον ὄρος ὑψηλὸν καὶ βάθος καὶ
 πλάτος ἀξιολογώτατον ἀπολαμβάνον· τοσοῦτος ἔκειτο ὁ τῶν
 ὄστων κολωνός. καὶ τινες ὑστερον τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους
 10 τῶν ἀποσφαγέντων βαρβάρων ἐν σχήματι πόλεως οἰκοδο-
 μήσαντες τεῖχος μεσέμβολά τινα καθάπερ κάχληκας τὰ ὄστᾶ
 τῶν ἀπολωλότων ἐνέθεντο τρόπον τινὰ τάφον αὐτοῖς τὴν
 πόλιν ποιούμενοι. ἦτις καὶ εἰς τὴν τήμερον ἴσταται τετει-
 χισμένη ὁμοῦ τε λίθοις καὶ ὄστοις ἀναμῖξ ἔχουσα τὸν περι-
 15 βολον. πάντων οὖν ξιφῶν παρανάλωμα γεγονότων μόνος
 ὁ Πέτρος μετ' ὀλίγων τινῶν εἰς Ἑλενούπολιν αὐθις ὑπο-
 στρέψας εἰσῆει. οἱ δὲ Τούρκοι αὐθις τοῦτον ἐνὶ ἡδρεον ἐλεῖν
 ἐθέλοντες. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἅπαντα ἀκηκοὺς καὶ τὴν τσοαν-
 τὴν ἀνδροκτασίαν βεβαιωθεὶς ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ καὶ ὁ
 20 Πέτρος ἀλώη. παραχρῆμα τοίνυν μεταπεμψάμενος τὸν Κα-
 τακαλὸν Κωνσταντῖνον τὸν Εὐφορβηγρόν, οὗ ὁ λόγος ἐν πολ-
 λοῖς ἤδη ἐμνήσθη, ἀποχρώσας δυνάμεις ἐν ναυσὶ πολεμικαῖς

1. ἰλαδὸν] schol. in mg. m. 2.: κατὰ σύστημα F.   2. λοχῶσι F,
 λαχῶσι P.   9. καὶ scripsi: κᾶν P.   11. μεσέμβολόν G.
 12. ἀπολωλότων F, ἀπολωτότων P.   13. τὴν F, om. P.
 τειχισμένη G.

que nec ordine nec manipulatim procedentes, ad fluvium, qui Draco
 dicitur, in Turcarum insidias incidunt ac misere trucidantur, tan-
 taque Gallorum Normannorumque multitudo Ismaëlitico gladio
 periit, ut collatis undique occisorum cadaveribus non tumulus vel
 collis speculave, sed instar montis et altitudine et latitudine
 et crassitie eximii acervus existeret: tantus erat ossium agger.
 postea quidam ex eodem illo barbarorum genere, cum murum in
 civitatis formam aedificarent, multa pro caemento caesorum ossa
 lapidibus miscuerunt, quodammodo, ut illis sepulcrum pararent, con-
 dentes urbem. manet ea adhuc cincta moenibus saxorum ossiumque
 mixtura confectis. omnibus vero ad internecionem deletis solus se
 Petrus cum paucis Helenopolin recipit, iterum Turcis ad interci-
 piendum eum machinas tendentibus. sed imperator tantae caedis
 certo nuntio allato non committendum ratus, ut Petrus quoque ca-
 peretur, statim Catacalonem Constantinum Euphorbenum, cuius saepe
 supra meminimus, cum idoneis copiis, quas in naves bellicas impo-

ἐμβαλὼν διαπόντιον εἰς ἀρωγὴν αὐτοῦ πέπομφε. Θεασά-
 μνοι δὲ τοῦτον οἱ Τοῦρκοι καταλαβόντα φυγαδεῖα ἐχρήσαντο.
 ὁ δὲ μηδὲ μικρὸν ἀναμείνας ἀναλαβόμενος τὸν Πέτρον μετὰ
 τῶν σὺν αὐτῷ, ῥητοὶ γὰρ ἦσαν, διασώζει πρὸς τὸν βασιλέα.
 τοῦ δὲ βασιλέως ἀναμιμνήσκοντος αὐτὸν τῆς ἀρχῆθεν ἀβου-5
 λίας αὐτοῦ καὶ ὅπως ταῖς αὐτοῦ ὑποθημοσύναις μὴ πει-
 θόμενος τοσοῦτοις ἐνεπεπτώκει δεινοῖς, ὅποια Λατίνος
 D ὑψαύχην οὐχὶ ἑαυτὸν αἴτιον τοῦ τοσοῦτου κακοῦ ἔλεγεν,
 ἀλλ' ἐκείνους τοὺς μὴ αὐτῷ πειθόμενους, ἀλλὰ τοῖς ἰδίους
 θελήμασι χρωμένους, ληστὰς ἀποκαλῶν τούτους καὶ ἄρπα-10
 γας καὶ μηδὲ παρὰ τοῦ σωτῆρος εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου
 τάφου διὰ ταῦτα δεκτούς. οἱ μὲν οὖν τῶν Λατίνων, ὅποῖος
 ὁ Βαῖμοῦντος καὶ οἱ τούτου ὁμόφρονες, ἔρωτα τῆς τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐκ μακροῦ ἔχοντες καὶ ταύτην ἑαυτοῖς
 περιποιήσασθαι βουλόμενοι, πρόφασιν τὴν τοῦ Πέτρου δια-15
 P. 288 κηρύκευσιν εὐρηκότες, ὡς εἴρηται, τὴν τοιαύτην συγζίνησιν
 ἐποιήσαντο ἀπατήσαντες τοὺς ἀκραιότερους καὶ σχηματιζό-
 μνοι κατὰ τῶν Τούρκων ἀπέρχεσθαι εἰς ἐκδίκησιν τοῦ
 ἁγίου τάφου τὰς ἰδίας ἐπίπρασμον χώρας.

7. Οὐβος δέ τις ὁ τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας ἀδελφὸς φη-20
 σῶν τὰ Ναβάτου ἐπ' εὐγενεία καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει, τῆς

1. διαπόντιοι G.	ἀρωγὴν G, ἀγωγὴν P.	2. κατελλαβόντα G.
3. μηδὲ FC, om. P.	4. γὰρ] δὲ?	7. ἐμπεπτώκει G.
8. τοσοῦτου F, om. P.	10. θελήμασιν P, correxi.	11. εἰς τὴν G.
14. ταῦτα C.	18. ἐκδίκησιν] προσκύνησιν CG.	
20. Οὐβος G.	φυσσῶν P.	

suit, per mare suppetias ei misit; quem appulsum cernentes Turcae se fugae dederunt. is non diu ibi moratus Petrum cum sociis non multis periculo ereptum ad imperatorem ducit; a quo et prioris imprudentiae et quod contra suum consilium in tantas calamitates incidisset, admonitus ille ut Latinus superbus tantam cladem respondit haudquaquam sibi, sed illis imputandam, qui sibi non obediētes suum ipsorum consilium secuti essent; ac praedones eos raptōresque vocitabat nec dignos, qui a salvatore ad adorationem sancti sepulcri admitterentur. nonnulli igitur Latinorum, Boëmundus scilicet quique eadem sentiebant, iam pridem Romani imperii desiderio flagrantēs idque sibi vindicare cupientes Petri, ut dixi, promulgatione praetexta tantum motum fecerant simpliciores decipiēdo simulantesque se ad sanctum sepulcrum ulciscendum in Turcas proficisci terras suas vendiderant.

7. Ubus (Hugo) autem quidam, frater regis Franciae, nobilitate divitiis opibus Novati instar praetumidus, cum patria relicta vellet ad

ἐνεγκαμένης μέλλων ἐξελθεῖν τάχα ὡς πρὸς τὸν ἅγιον τάφον,
 ἀποστείλας ἀπονοίας ῥήματα ἐμήνυσε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα V. 228
 λαμπρὰν προμηθευόμενος τὴν ὑπαντὴν αὐτῷ γενέσθαι
 “ἴσθι” λέγων “ὦ βασιλεῦ, ὡς ἐγὼ ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλείων B
 5 καὶ ὁ μείζων τῶν ὑπ’ οὐρανόν· καὶ καταλαμβάνοντά με ἤδη
 ἐνδέχεται ὑπαντῆσαί τε καὶ δέξασθαι μεγαλοπρεπῶς καὶ
 ἀξίως τῆς ἐμῆς εὐγενείας”. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, ἐπεὶ
 δοῦξ μὲν ἔτυχε Δυρραχίου Ἰωάννης ὁ υἱὸς Ἰσαακίου τοῦ
 σεβαστοκράτορος, περὶ οὗ ἄνωθεν εἴρηται, τοῦ δὲ στόλου
 10 Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλὼν περὶ τὸν λιμένα τοῦ Δυρρα-
 χίου ἐκ διαστημάτων ἐνορμίσας τὰς ναῦς κἀκεῖθεν αὐθις
 τὰς ἐκδρομὰς ποιούμενος καὶ τὰ πελάγη περισκοπῶν, ὡς
 μὴ λάθοιεν αὐτὸν ληστρικαὶ νῆες παραπλεύσασαι, ὁ αὐτο-
 κράτωρ εὐθὺς γράμματα πρὸς ἀμφοτέρους ἐκπέμπει ἐντει- C
 15 λόμενος τὸν μὲν δοῦκα Δυρραχίου διὰ τῆς ἡπείρου καὶ τῆς
 παραλίας ἐφεδρεύειν τὴν τούτου ἔλευσιν καὶ παραντίκα τῷ
 αὐτοκράτορι ταχεῖαν τῆς τούτου ἐλεύσεως δοῦναι γνῶσιν,
 αὐτὸν δὲ τὸν Οὐβὸν ὑποδέξασθαι μεγαλοπρεπῶς, τὸν δὲ
 δοῦκα τοῦ στόλου παρακελεύσασθαι μηδαμῶς ἀναπεπτωκένα
 20 μῆδὲ καταρραθυμεῖν, ἀλλ’ ἐργηγορέναι διὰ παντός. κατὰ
 τὴν παραλίαν δὲ τῆς Λογγιβαρδίας ὁ Οὐβὸς διασωθεῖς

3. λαμπρὰν προμηθευόμενος τὴν ὑπαντὴν αὐτῷ γενέσθαι F,
 προμηθευόμενος τὴν ὑπαντὴν αὐτῷ γενέσθαι λαμπρὰν P. 4. βα-
 σιλεόντων G. 5. πάντων τῶν CG. 7. ἀκούσας] ἐνθεσ-
 σαλονίκη add. F; sed expunctum est. 8. ὁ FC, om. P.
 12. πελάγου G. 13. αὐτὸν om. CG. 16. παραντίκα F,
 παραχοῆμα P. 19. παρακελευσάμενος? 20. καταρραθυ-
 μεῖν F, καταρραθυμῖν P.

sanctum sepulcrum pervenire, ut splendida sibi occursatio fieret,
 ad imperatorem hunc amentiae nuntium misit: “Scias, imperator,
 esse me regem regum et maiorem cunctis, qui sub caelo sunt. ita-
 que adventanti mihi istuc decet obviam iri meque excipi ma-
 gnifice et ut nobilitati meae consentaneum sit.” quo audito, cum
 Dyrrachii dux esset Ioannes Isaaci sebastocratoris filius, de quo su-
 pra diximus, classi vero circa Dyrrachii portum certis intervallis col-
 locatae praeesset Nicolaus Maurocatacalo, qui crebris inde excursioni-
 bus mare observabat, ne praeternavigantes piraticae naves sibi late-
 rent, imperator ad utrumque epistulis datis mandavit Dyrrachii
 duci, ut a continente littoreque Galli adventum opperiretur eiusque
 nuntium quam celerrime ad imperatorem mitteret, Ubum ipsum
 exciperet magnifice; ducem vero classis nec cessare aut languescere,
 sed perpetuo vigilare iussit. interim Ubus, postquam ad Longibar-

πρέσβεις τηρικαῦτα ἐκπέμπει πρὸς τὸν δοῦκα Δυρραχίου
 εἴκοσι πρὸς τοῖς τέσσαρσι τὸν ἀριθμόν, θώραξι χρυσεῖς
 D σὺν αὐταῖς κνημῖσι περιπεφραγμένους, μετὰ τοῦ κόμητος
 Τζεραπεντηρίου καὶ Ἡλία τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης ἀποδράσαν-
 τος ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. οἱ δὲ πρὸς τὸν δοῦκα τοιαῦτα 5
 ἔλεγον “γνωστὸν ἔστω σοι, δούξ, ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Οὐβος
 ὅσον ἤδη καταλαμβάνει ἀναλαβόμενος ἀπὸ Ῥώμης τὴν χρυ-
 σὴν τοῦ ἁγίου Πέτρου σημαίαν. ἀρχηγὸν δὲ τοῦτον ἐπί-
 στασο τοῦ Φραγγικοῦ στρατεύματος ἅπαντος. ἐτοιμάσθητι
 γοῦν πρὸς τὴν τούτου καὶ τῶν ὑπ’ αὐτὸν δυνάμεων δοχὴν 10
 ἀξίαν τῆς αὐτοῦ ἐξουσίας καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπαντὴν
 ποιησόμενος”. τούτων τοιαῦτα πρὸς τὸν δοῦκα λεγόντων
 ὁ Οὐβος διὰ τῆς Ῥώμης εἰς Λογμβαρδίαν, ὡς εἴρηται, κατ-
 ελθὼν καὶ διὰ τῆς Βάρεως ὡς πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὸν
 ἀπόπλουν ποιούμενος κλύδωνι μεγίστῳ περιπεσὼν ἀπώλεσε 15
 τὰ πλείω τῶν αὐτοῦ πλοίων σὺν αὐτοῖς ἐρέταις καὶ ἐπι-
 P. 289 βάταις, ἐνὸς μόνου σκάφους, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔτυχε, κατὰ τὴν
 μεσαίχιμον παραλίαν τοῦ τε Δυρραχίου καὶ τόπου τινὸς
 καλουμένου Πάλους ἀποπτυσθέντος οἷον παρὰ τῶν κυμάτων
 καὶ αὐτοῦ ἡμιθραύστου. παραδόξως δὲ τούτῳ σωθέντι περι- 20
 τυχόντες δύο τινὲς τῶν περισκοποῦντων τὴν τούτου ἔλευσιν
 μετεκαλοῦντο αὐτὸν λέγοντες ὡς “ὁ δούξ ἀπεκδέχεται σου τὴν

2. τοῖς om. G.   4. Ζεραπεντηρίου C.   5. τοῦ FCG, οὐ P.
 9. ἐτοιμάσαι τοιγαροῦν CG.   14. τὸν F.   16. **τὰ F.
 17. μόνως G.   21. τῶν περισκοποῦντων F, περισκοποῦν-
 τες P.   22. ἀπεκδέχεται C, ἐπεκδέχεται P.

diae litus feliciter pervenit, legatos ad ducem Dyrrachii mittit qua-
 tuor et viginti aureas loricas ocreasque indutos una cum comite
 Tzerpenterio et Elia, qui Thessalonica ab imperatore profugerat. qui
 ad ducem in hunc modum verba fecerunt: “Notum sit tibi, o dux, do-
 minum nostrum Ubum quam primum adventare sumpto Romae aureo
 sancti Petri vexillo. hunc vero scias summum esse ducem universi
 Francorum exercitus, ergo te para ad ipsum exercitumque eius pro
 dignitate excipiendum occursumque debitum ei reddendum.” talia istis
 duci dicentibus Ubus Roma in Longibardiam, ut commemoravi,
 profectus et per Barium Illyricum versus navigans ingenti tempe-
 state plerasque naves suas cum nautis militibusque amisit; una dum-
 taxat scapha, qua forte ipse vehebatur, fluctibus et ipsa semilacera
 ad litus inter Dyrrachium et locum, qui Palus vocatur, eiecta est. ita
 mirabiliter servato ipsi obviam fiunt duo quidam eorum, qui eius ad-
 ventum observabant, eumque compellantes “Dux” aiunt “expectat tuum

ἄφιξιν ἐπιποθῶν σε θεάσασθαι". ὁ δ' εὐθὺς ἵππον ἐζήτει.
 ἄτερος οὖν τούτων ἀποβὰς τοῦ ἵππου τοῦτον αὐτῷ μάλα
 προθύμως δίδωσιν. οὕτω γοῦν τοῦτον ὁ δοῦξ σωθέντα
 θεασάμενος καὶ προσηγορίας ἀξιώσας, ὅπη τε καὶ ὄθεν B
 5 ἐπερωτήσας καὶ ὅπως αὐτῷ διαπλωϊζομένῳ τὰ δεινὰ ξυμ-
 βέβηκε μαθὼν καὶ ἐπανακτησάμενος χρησταῖς ὑποσχέσει
 τράπεζαν αὐτῷ δαψιλῇ τοῦ λοιποῦ παρατίθησιν. μετὰ δὲ
 τὴν εὐχίαν ἀνέτως μὲν οὐκ, ἔλευθέρως δὲ παντελῶς εἶχε.
 ταχὺ δὲ τῷ αὐτοκράτορι τὰ κατ' αὐτὸν δηλώσας ἐκαρτέρει
 10 τὸ ποιητέον ἐκεῖθεν δέξασθαι. ἅπαντα δὲ μεμαθηκῶς ὁ
 αὐτοκράτωρ ὀξέως τὸν Βουτουμίτην πέμπει πρὸς τὴν Ἐπί-
 δαμνον, ἣν πολλάκις Δυρράχιον κατωνομάσαμεν, ἐφ' ᾧ τὸν V. 229
 Οὐβον ἀναλαβέσθαι καὶ μὴ τὴν εὐθεϊαν βαδίσει, ἀλλὰ παρεκ- C
 κλῖναι καὶ διὰ τῆς Φιλιππουπόλεως αὐτὸν ἀγαγεῖν εἰς τὴν
 15 μεγαλόπολιν. ἐδεδίει γὰρ τὰ ὀπισθεν ἐρχόμενα Κελτικὰ
 πλήθη καὶ στρατεύματα. δεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς
 ἐντίμως καὶ παντοίας φιλοφροσύνης ἀξιώσας χρήματά τε
 ἱκανὰ ἐπιδούς πείθει παραχρῆμα ἄνθρωπον αὐτοῦ γενέσθαι
 τὸν τοῖς Λατίνοις συνίθη ὄρκον ἐπομοσάμενον.
 20 8. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Οὐβον ἐκ προοιμίου·
 ὁ δὲ γε Βαίμοῦντος, οὗ ἄνωθεν ὁ λόγος πολλάκις ἐμνήσθη,
 πεντεκαίδεκα ἡμερῶν οὐπω διελθουσῶν διεπέρασεν εἰς τὴν

1. ἔλευσιν CG. σε om. G. 2. οὐν] δὲ F. 3. τοῦτον
 FCG, om. P. 4. θεασάμενος om. G. 6. καὶ om. G.
 7. δαψιλῆν G. 8. ἄγειτον A. ἀνέτως μὲν om. CG. οὐκ
 om. A. ἐλεύθερον ACG. 11. Βουτουμίτην G.

adventum videndi te cupidus." statim illo equum poscente alter ho-
 rum desiliens suum perofficiose tradit. itaque dux, cum Ubum hono-
 rifica salutatione exceperisset, quo et unde percontatus audito infelicis
 navigationis periculo faustis eum pollicitationibus consolatur lautas-
 que deinde apponit epulas. post cenam liberaliter eum quidem, at
 non plane libere apud se detinet, confestimque imperatori hac re
 nuntiata, dum ab eo accipiat quid faciat, expectat. omnibus vero
 cognitis Augustus Epidamnum, quam urbem Dyrrachium saepe vo-
 cavimus, mittit celeriter Butumitem, ut Ubum exciperet neve re-
 cta cum eo procederet, sed deflectens per Philippopolin eum in re-
 giam urbem duceret: metuebat enim subsequentes Francorum
 copias et exercitus. hunc imperator insigni honore exceptum multaque
 affectum benevolentia magnis pecuniis datis statim commovit, ut
 sacramento Latinis usitato ipsius se hominem profiteretur.

8. Haec de Ubo velut prooemii causa dicta sunt. at
 Boëmundus, cuius supra saepe mentio facta est, quindecim diebus

Δάκτῆν τοῦ Καβαλίωνος μετὰ κομήτων διαφόρων καὶ στρα-
 τεύματος ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντος ἅπαντα. τόπος δὲ οὗτος
 ἐγγὺς τῆς Βοούσης· ὀνόματα δὲ ταῦτα τῶν ἐν τοῖς μέρεσιν
 ἐκείνοις τόπων. καὶ μεμφέσθω μηδεὶς ἡμῖν τοιούτοις χρω-
 μένοις ὀνόμασιν βαρβαρικοῖς καὶ ἀφ' ὧν ἔστι τὸ ὕφος τῆς 5
 ἱστορίας καταμαίνεσθαι· οὐδὲ γὰρ οὐδ' Ὅμηρος ἀπηξίωσε
 Βοιωτοὺς ὀνομάζειν καὶ τινὰς βαρβαρώδεις νήσους διὰ τὴν
 τῆς ἱστορίας ἀκρίβειαν. κατὰ πόδας δὲ τούτου καὶ ὁ κόμης
 P. 290 Πρεβέντζης ταῖς ἀκταῖς τοῦ πορθμοῦ Λογγιβαρδίας προσ-
 πελάσας, ἐπεὶ διαπερᾶν καὶ αὐτὸς ἐβούλετο, μυριοφόρον 10
 ναῦν ληστρικὴν μισθωσάμενος τριάρινον ἑξακισχιλίων χρυ-
 σίου στατήρων, ἐν ἧ ἔρέται μὲν διακόσιοι, ἐφόλκια δὲ τὰ
 συνεφεπόμενα ταύτῃ τρία. τὸν ἀπόπλουν οὐ πρὸς τὰ μέρη
 τοῦ Αὐλῶνος ἐπεποίητο καθὼς τὰ λοιπὰ τῶν Λατίνων
 στρατεύματα, ἀλλὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν ὑφορώμενος στόλον λύσας 15
 τὰ πρυμνήσια μικρὸν παρεκκλίνας κατευθὺ Χιμάρας τὸν
 ἀπόπλουν ἐποιεῖτο οὐρίου τυχῶν πνεύματος. φεύγων δὲ
 Β τὸν καπνὸν εἰς πῦρ ἐπεπτώκει. καὶ γὰρ οὐχὶ τοῖς σποράδην
 ἐνεδρεύουσι τὸν τῆς Λογγιβαρδίας πορθμὸν ναυτικοῖς περιέ-
 τυχεν, ἀλλ' αὐτῷ τῷ δουκὶ τοῦ ὄλου Ῥωμαϊκοῦ στόλου Νικο- 20
 λάφ τῷ Μαυροκατακαλών. ὃς πόρρω περὶ τῆς ληστρικῆς
 ἐκείνης νηὸς μεμαθηκώς, τὰς τοῦ ὄλου στόλου διήρει καὶ

1. Καβαλίωνος] βουβαλίωνος A.   3. Βόσης G.   ἐν om. G.
 5. ἔστι om. G.   7. Βοιωτοὺς F, Βιωτοὺς P.   9. πρεβέντζας A.
 12. χρυσίου scripsi: χρυσίων P.   13. ταῦτα G, ταύτην A.
 16. τὰ FC, τὲ P.   Χιμόρος G.   17. γὰρ G.   18. ἐμπεπτώ-
 κει A.   καὶ] οὐ CG.   22. τὰς om. F.

interiectis cum clarissimis comitibus innumeroque exercitu ad Ca-
 balionis litus transiit. qui locus prope est Bousam. sunt ea no-
 mina locorum istius regionis: quibus barbaris nominibus utentes iis-
 que historiae contextum contaminantes nemo nos vituperet. nam
 ne Homerus quidem indignum putabat, nominare Boeotos et quas-
 dam barbarorum insulas ob historiae diligentiam. iam Prebentzae
 comes Boëmundi vestigia premens et ad Longibardiaie litus progres-
 sus, cum et ipse traiecturus esset, sex millibus aureorum staterum
 piraticam navem maximam trium velorum ducentorumque remigum
 conduxit; quae tres quoque naves remulco trahebat. nec Aulonem
 versus, ut reliqui Latinorum exercitus, navigavit, sed Romanam ti-
 mens classem solutis funibus modica declinatione usus Chimaram
 secundo vento tetendit. fumum autem fugiens incidit in ignem.
 neque enim in nauticos disperse in Longibardico freto excubias agen-
 tes incidit, verum in ipsum universae classis Romanae ducem, Nico-
 laum Maurocatalonem, qui iam dudum de piratica ista nave certior

τριήρεις καὶ τινὰς δρομάδας ἀναλαβόμενος ναῦς ἀπελθὼν
 ἴστατο εἰς Καβαλίωνα ἀντικρὺ τοῦ Ἄσωνος, ἐξ οὗπερ
 ἐξεληλύθει τὸν μέγαν ἐκεῖσε στόλον καταλιπὼν, καὶ ἀπέσ-
 5 τελε τὸν καλούμενον δεύτερον κόμητα μετὰ τοῦ ἰδίου
 κατέργου ἐξκουσσάτου παρὰ τοῖς ναυτικοῖς καλουμένου ἐπι- C
 σκήψας αὐτῷ, ἔν' ὀπηνίκα τὰ προμνήσια τῆς ἤδη ῥηθείσης
 νηὸς οἱ ἐρέται λύσαντες εἰς κῆμα θαλάσσης ἐμβάλωσι, πυρ-
 σὸν ἀνάψῃ. ὁ δὲ ἀπελθὼν παραχρῆμα τὸ κελευσθὲν ἐποίει.
 ὁ δὲ δοῦξ Νικόλαος τοῦτο θεασάμενος τὰς μὲν τῶν νηῶν
 10 τοῖς ἰστίοις παραχρῆμα ἐπτέρου, τὰς δὲ καὶ οἷον πολύποδας
 ταῖς κώπαις ἀπεργασάμενος κατὰ τοῦ διαπερῶντος χωρεῖ
 κόμητος. οὕτω δὲ τρεῖς σταδίους ἀπὸ τῆς χέρσου διαπλωϊ-
 σάμενον καταλαμβάνει τοῦτον πρὸς τὴν περαιάν Ἐπιδάμνου D
 σπεύδοντα, ἐνόπλους μὲν στρατιώτας ἔχοντα χιλίους πρὸς
 15 τοῖς πεντακοσίοις, ἵππους δὲ τῶν ἐκκρίτων ὀγδοήκοντα. ὃν
 θεασάμενος ὁ πηδαλιούχος τῆς νεώς φησι πρὸς τὸν κόμητα
 Πρεβέντζης· “ἐκ Συρίας ὁ ἤδη καταλαμβάνων ἡμᾶς στόλος
 ἔστι καὶ κίνδυνος μαχαίρας καὶ ξιφῶν παρανάλωμα γενέσ- V. 230
 θαι.” παραχρῆμα γοῦν ὁ κόμης θωρήξασθαι τε ἐκέλευεν
 20 ἅπαντας καὶ καρτερῶς μάχεσθαι. κὰν δὲ μέσος χειμὼν ᾗν,
 ὁπότε ἡ μνήμη τοῦ ἐν ἱεράρχαις μεγίστου Νικολάου τελεῖ-

5. ἐξκουσσάτου F, ἐξκουσάτου P.

ναύταις καλούμενον G.

9. θεασάμενος F. 11. χωρείου G.

12. οὗτος G.

17. Πρε-

βέτζης F, Πρεβέτζον P, πρεβέντζας A.

19. γοῦν F, οὖν P.

ἐκέλευεν F, ἐκέλευσεν P.

21. μεγίστου F, μεγάλου AC,

om. G.

factus omnibus triremibus biremibusque et nonnullis celeribus as-
 sumptis locum ad Cabalionem adversus Asonem ceperat, magna Asonē,
 ubi fuerat, classe relicta. is mittit secundum quem dicunt comitem
 cum sua triere, quae Excusata a nauticis vocatur, eumque, si navis
 ante commemoratae nautae funibus solutis mare ingrederentur, facem
 accendere iussit; idque statim ille profectus peregit. conspecto
 signo alias naves Nicolaus dux velis ad navigandum parabat, alias
 multis quasi pedibus remorum instruxit. quo facto adversus trans-
 fretantem comitem navigat eumque assequitur vix tribus a conti-
 nenti stadiis profectum Epidamnumque urbem in adversa ripa si-
 tam cum mille quingentis armatis et equis egregiis octoginta peten-
 tem. hunc conspiciens navis gubernator Prebentzae comiti “clasis”
 inquit “e Syria nobis infesta fit obviam caedisque ac necis pe-
 riculum adest.” tum comes extemplo omnes indui loriceis et fortiter
 pugnare iubet; ac licet media hiems esset (celebrabatur enim me-
 moria summi antistitis Nicolai), tamen omne mare tranquillum

ται, ἀλλ' ὁμως νηνεμία ἔτυχε παντελής καὶ ἡ νύξ πανσέληνος φαίνουσα τότε μᾶλλον ἢ ἐν ἔαρι. πεπανμένων δὲ παντά-
 πασι τῶν ἀνέμων οὐκέτι ἡ ληστρικὴ ναῦς κινεῖσθαι πρὸς
 ἰσχύος εἶχε καὶ συνέβαινε ταύτην ἀτρεμεῖν ἐν τοῖς ὕδασι.
 ἀλλ' ἐνταυθοῖ τοῦ λόγου γενομένη βουλοίμην ἂν τὴν γλῶτταν⁵
 ἐπαφεῖναι τοῖς τοῦ Μαρριανῶ καταρθώμασιν. ὅς παραχοῆμα
 παρὰ τοῦ δουκὸς τοῦ στόλου καὶ ἰδίου πατρὸς τὰ κοφότερα τῶν
 P. 291 πλοίων αἰτήσας κατευθῦ τῆς νεῶς ἐκείνης ἵεται καὶ τῇ πρῶρα
 συνεισπεσὼν ταύτης ἀπεπειρᾶτο. συνέρρεον δὲ παραχοῆμα
 ἐκέισε οἱ ἐνοπλοὶ καρτερῶς τοῦτον ἐξωπλισμένον πρὸς 10
 μάχην θεασάμενοι. ὁ δὲ Μαρριανὸς τοῖς Λατίνοις τῇ ἐκεί-
 νων ἀποχρώμενος διαλέκτῳ παρεκελεύετο μὴ δεδιέναι μηδὲ
 μάχεσθαι πρὸς ὁμοπίστους. βάλλει δὲ τις τοῦτον τῶν Λα-
 τίνων διὰ τῆς τζάγγρας κατὰ τῆς κόρυθος. ἡ δὲ τζάγγρα τόξον
 μὲν ἐστὶ βαρβαρικὸν καὶ Ἑλλησι παντελῶς ἀγνοούμενον· 15
 B δὲ λαϊᾶς ἀνθελκούσης τὸ τόξον, ἀλλὰ δεῖ τὸν διατείνοντα
 τὸ ὄργανον τουτὶ τὸ πολεμικὸν καὶ ἐκρηβολώτατον, ὡς ἂν
 τις εἴποι, ὑπτιον κείμενον ἑκάτερον μὲν τῶν ποδῶν ἐνερεῖ-
 σαι τοῖς ἡμικυκλίοις τοῦ τόξου, ἀμφοτέροις δὲ ταῖς χερσὶ 20
 τὴν νευρὰν μάλα γενναίως ἀνθελκύσαι. ἥς κατὰ τὸ μέσον
 σωλήν ἐστι κυλινδρικὸν ἡμίτομον ἐξημμένον αὐτῆς τῆς νευρᾶς

2. ἄρι G. 3. ἡ FCG, om. P. 6. Μαρριαν G. 7. παρὰ
 addidi. πατρὸς] πρὸς G. 8. νεῶς F, νηῶς P. 9. ταύτην G.
 11. θεασάμενον G. Μαρριαν G. 14. τζάγγρας A, τζάγγρας P:
 sic et postea. κόρυκος F. 19. μὲν om. G. 22. αὐτῇ τῇ
 νευρᾷ G.

erat noxque magis quam vere plenilunio splendebat. quocirca si-
 lentibus ventis piratica navis, cum agi non posset, immota in
 aquis constitit. hoc autem narrationis loco velim admittere ora-
 tionem ad celebranda Mariani facinora. qui statim a classis duce
 patre suo levioribus navigiis impetratis recta illam navem petiit et
 a prora aggressus est. confluent eo extemplo armati, cum instruc-
 tissimum eum ad proelium vidissent. at Marianus Latinos ipsorum
 lingua admonebat, ne metuerent neu in eiusdem fidei homines pu-
 gnarent. sed Latinorum quidam tzungra eius galeam petiit. tzungra
 vero apud barbaros est arcus, Graecis plane ignota; nec tenditur
 dextra nervum, laeva arcum in contrarium trahente: sed qui belli-
 cam hanc longissimeque iaculantem machinam intendit, hunc oportet
 paene, ut ita dicam, resupinatum et utroque pede ad curvaturam arcus
 annisum utraque manu strenue chordam attrahere; qua in media
 tubus est forma cylindri dimidiati suspensus ex ipso nervo, longitu-

καὶ ὡσπερ τι βέλος ἀξιόλογον μέγεθος ἀπολαμβάνον διήκει
 ἀπ' αὐτῆς τῆς νευρᾶς ἐς τὸ τοῦ τόξου μεσαίτατον· ἀφ' οὗ
 βέλη παντοδαπὰ διεκπίπτουσιν. ἐν τούτῳ τοίνυν τὰ βέλη
 5 τιθέμενα βραχύτατα μὲν τῷ μήκει, παχύτατα δὲ καὶ πρόσ-
 5θεν ἀξιόμαχον βάρος σιδήρου λαμβάνοντα. καὶ τῇ ἀφέσει
 τῆς νευρᾶς μετὰ σφοδρότητος καὶ ῥίμης ἀπάσης ἀφίεισης
 τὰ βέλεμνα οὐκ ἂν τύχη ἐπεισπεσόντα οὐκ εἰς τοῦμπάλιν
 ἀποπίπτει, ἀλλὰ καὶ ἀσπίδα διέτρησε καὶ θώρακα βαρυσίδη-
 ρον διατεμόντα ἐκεῖθεν διὰ θατέρου μέρους ἐξεπετάσθη.
 10 οὕτως ἐστὶ σφοδρὰ καὶ ἀκατάσχετος ἡ ἀφείσις τῶν τοιούτων
 βελῶν. ἤδη τοῦτο τὸ βέλος καὶ ἀνδριάντα διεπερόνησε χαλ-
 κοῦν καὶ τείχει ἔμπεπτοκῶς μεγίστης πόλεως ἢ ἐπὶ τάνδον
 προῦκνυψε τοῦ βέλους ἡ ἀκμὴ ἢ ἐνδεδυκῶς κατὰ τὸ μέσον D
 τοῦ τείχους ἀφανὲς γέγονε. τὸ μὲν οὖν τῆς τζάγγρας πρᾶγμα
 15 τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ὄντως δαυμόνιον. ὁ δὲ πειρασθεὶς τῆς
 ἐκ τούτου πληγῆς ἀθλιώτατος ἀναισθήτως ἀποθνήσκων καὶ
 μῆδὲ τῆς πληγῆς, ὀπόση τίς ἐστιν, αἰσθανόμενος. τὸ μὲν
 οὖν ἀπὸ τῆς τζάγγρας βέλος ἔμπεσὸν τῷ ἄκρῳ τῆς κόρυθος
 διήλασεν αὐτὴν ἀποπτὰν οὐδ' ἄχρι τριχῶς τοῦ Μαρριανοῦ
 20 ἐφραψάμενον· πρόνοια γὰρ ἀπειρῆξεν. ὁ δὲ γοργῶς ἄλλον
 κατὰ τοῦ κόμητος ἐπαφίει δίστον πλήττει τοῦτον κατὰ τοῦ
 βραχίονος· ὃς τὴν ἀσπίδα διατρήσας τὸν τε φολιδατὸν διε-

1. ἀπολαμβάνον F, ἀπολαμβάνον P. 4. β. ὄντα μὲν τ. G,
 β. ὄντα τ. C. 5. καταλαμβάνοντα CG. 7. βέλεμνα FCG,
 βέλεμνα P. τύχη F, τύχοι P. ἐπιπεσόντα G. 9. ἐξεπα-
 τάσθη G. 12. τείχη G. 13. τοῦ] τοῦτοῦ G. 15. ὡς
 ὄντως] ὠρόντως G. 16. ἀθλιώτατα CG. 22. φολιδατὸν G.

dine vero magni teli pertinet a nervo ad medium arcum. in hoc multa ponuntur tela, quae quidem brevia, sed crassissima ferroque satis gravi praemunita sunt. ea autem laxato nervo omni vi impetuque eiecta, ubiubi tangunt, non repelluntur, sed clipeum ferrique gravissimi loricam penitus perforant, ut per adversam partem evadant: adeo vehemens et indomitus talium telorum missus est. quin etiam eiusmodi telo signa aenea transfixa sunt; ac si maximae urbis moenibus impingitur, aut mucro ab interiore parte eminent aut totum in muro manet abditum. talis machina est tzangra, daemonicum plane inventum, si quidem qui eius ictu pulsatur, miserrimus sine plagae quantacumque est sensu moritur. Mariano igitur in summam galeam tzangrae iaculum incidit eamque perforavit, sed providentia arcente eius ne capillum quidem strinxit. at celeriter ille aliud telum iaciens brachium comitis icit, ita ut clipeo loricaeque laminis

ληλυθὼς θώρακα καὶ αὐτῆς ἤψατο τῆς πλευρᾶς. ἱερεὺς δέ
 P. 292 τις Λατῖνος τρισκαιδέκατος τυγχάνων τῶν σὺν αὐτῷ μαχο-
 μένων τοῦτο θεασάμενος προνμόθεν ἰστάμενος πολλὰς
 V. 231 βολίδας κατὰ τοῦ Μαρριανοῦ ἐξέπεμψεν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Μα-
 ρριανὸς ἐνεδίδου αὐτὸς τε ἐκθύμως μαχόμενος καὶ τοῖς ὑπ' 5
 αὐτὸν τοῦτο παρακελευόμενος, ὡς τρισάκις τοὺς μετὰ τοῦ
 Λατίνου ἱερέως ὑπαλλαχθῆναι τιρωσκομένους τε καὶ κο-
 πιῶντας. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἱερεὺς, κὰν πολλὰς τὰς πληγὰς
 δεδεγμένος ἦν καὶ τῷ ἰδίῳ αἵματι περιρροόμενος, ἀλλ' ὁμως
 ἄτρεστος ἦν. οὐ γὰρ κατὰ τὰ αὐτὰ ἡμῖν τε καὶ τοῖς Λα- 10
 Βτίνοις περὶ τῶν ἱερωμένων δέδοκται· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐντε-
 τάλμεθα παρὰ τε τῶν κανόνων καὶ νόμων καὶ τοῦ εὐαγγελι-
 κοῦ δόγματος “μὴ θίξῃς, μὴ γρύξῃς, μὴ ἄψη· ἱερωμένος
 γὰρ εἶ”, ὁ δὲ τοι βάρβαρος Λατῖνος ἅμα τε τὰ θεῖα με-
 ταχειριεῖται καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπὶ τοῦ λαιοῦ θέμενος καὶ τὸ 15
 δόρυ τῇ δεξιᾷ ἐναγκαλισάμενος ὁμοῦ τε μεταδίδωσι τοῦ
 θεοῦ σώματός τε καὶ αἵματος καὶ φόνιον ὄρεᾷ καὶ αἱμάτων
 ἀνῆρ κατὰ τὸν Λαυτικὸν ψαλμὸν γίνεται. οὕτως ἐστὶ τὸ
 βάρβαρον τοῦτο γένος οὐχ ἤττον ἱερατικὸν ἢ φιλοπόλεμον.
 οὗτος τοίνυν ὀρέκτης μᾶλλον ἢ ἱερεὺς ὁμοῦ τε καὶ τὴν ἱε- 20
 Cρατικὴν στολὴν ἐνεδιδύσκετο καὶ τὴν κώπην μετεχειρίζετο
 καὶ πρὸς ναυτικὸν πόλεμον καὶ μάχην ἀφώρα, κατὰ ταῦτόν
 καὶ θαλάττη καὶ ἀνδράσι μαχόμενος. τὰ γὰρ ἡμέτερα, καθ-

9. περιρροόμενος FA, περιορόμενος P.
 FCG, ἐντετάλμεθα P. 17. τε om. G.

11. ἐντετάλμεθα
 23. θαλάττη F,
 θαλάσση P.

perforatis sagitta eius lateri inhaereret. forte quidam sacerdos Latinus erat decimus tertius commilitonum comitis, qui e puppi haec animadvertens multis telis Marianum petiit. nec vero Marianus cessavit, sed et ipse fortiter pugnabat et suos ad dimicandum excitabat, donec Latini sacerdotis socii vulnerati fessique tertio mutandi erant. ipse tamen sacerdos quamvis multis plagis saucius ac cruore proprio circumfusus perstabat intrepidus. neque enim eadem apud nos Latinosque cleri condicio, cum nos canonibus et legibus evangelicoque dogmate iubeamur “ne stringas, ne hiscas, ne prehendas: es enim sacerdos”. at barbarus Latinus, dum primitias sacrificii libat, clipeum laeva, dextra lanceam sumit et dum divinum corpus sanguinemque communicat, caedem spectat atque, ut est in psalmo Davidico, vir sanguinum fit. sic barbarum id genus non minus sacerdotale quam belli studiosum est; quare hic non tam sacerdos, quam bellator stolam sacerdotalem induit simulque remo presso ad navale bellum proeliumque intendit, pugnans eodem tempore et cum

ἄπερ ἔφθην εἰρηκυῖα, τῆς * * Ἀαρὼν καὶ Μωσέως καὶ τοῦ
 καθ' ἡμᾶς πρώτου ἀρχιερέως ἐξήρηται. ἀλλὰ τῆς μάχης
 ἐξ ἑσπέρας αὐτῆς μέχρι μέσης τῆς ἐπιφανεύσεως ἡμέρας
 καρτερᾶς γεγονυίας ὑπέικουσι καὶ μὴ ἐβούλοντο οἱ Λαῖνοι
 5 τῷ Μαρριανῷ λόγον ἀπαθείας ἐξ αὐτοῦ αἰτησάμενοι καὶ
 τυχόντες. ὁ δὲ γε μαχιμώτατος ἱερεὺς ἐκεῖνος οὐδὲ τῶν
 εἰρηλικῶν σπονδῶν τελουμένων τῆς μάχης ἐπέπαυτο, ἀλλὰ
 τὸν γωρυτὸν τῶν βελῶν ἐκκενώσας χερμάδα ἀναλαβόμενος D
 λίθον, πέμπει κατὰ τοῦ Μαρριανοῦ, τοῦ δὲ τὴν κεφαλὴν
 10 διὰ τῆς ἀσπίδος περιφράττοντος· πλήξας τὴν ἀσπίδα διεῖλε
 τετραχῆ καὶ τὴν κόρυθα κατέθραυσεν. ὁ δὲ Μαρριανὸς τῇ
 τοῦ λίθου βολῇ συγχυθεὶς ἀπολωλεκῶς τὸ φρονοῦν τῆς
 ψυχῆς ἀναυδος παραχρῆμα ἐφ' ἱκανὸν ἔκειτο, ὥσπερ ὁ
 Ἐκτωρ ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς τοῦ λίθου βολῆς τοῦ Αἴαντος μι-
 15 κροῦ δεῖν ἐψυχορράγει. μόλις δ' ἀνενεγκῶν καὶ ἑαυτὸν
 συναγαγὼν τρισσάκις τὸν παῖσαντα ἐπλήξε βέλεμα κατ' P. 293
 αὐτοῦ ἐπαφείς. ὁ δὲ πολέμαρχος ἐκεῖνος μᾶλλον ἢ ἱερεὺς
 μηδέποτε μάχης κορεννόμενος, ἐπειδὴ καὶ τοὺς λίθους ἀπαν-
 τας ἀπεπέμψατο τῶν χειρῶν καὶ ἀπλῶς ἦν καὶ λίθων κε-
 20 νὸς καὶ βελῶν, οὐκ ἔχων ὅ τι καὶ δράσειεν οὐδὲ δι' ὧν
 ἀμνηεῖται τὸν ἀντίπαλον, ἐσφάδαζε μὲν ἐνταῦθα καὶ ἐξ-
 εφλέγετο καὶ ἐμεμῆνει καθάπερ θηρίον εἰς ἑαυτὸν συστρε-
 φόμενος· τοῖς γοῦν παρατυχοῦσιν αὐτίκα καὶ ἀποχρώμενος
 1. lacunam signavi: τῆς ἱερωσύνης τῆς? 15. ἐψυχορράγει F,
 ἐψυχοράγει P. ἀνενεγκῶν A, ἀν ἐνεγκῶν P. 16. βέλεμα
 FAC, βλέμμα G, βέλεμμα P. 18. ἐπειδὴ F, ἐπεὶ PA. 22.
 στρεφόμενος A.

mari et cum viris. nostri enim clerici, ut modo dixi, Aaronem et
 Mosen et primum nostrum archisacerdotem imitantur. pugna autem
 a vespera usque ad medium diem posterum strenue commissa vel
 invitī Latini, postquam expetitam incolumitatem impetrarunt. Mariano
 cedunt. verum pugnacissimus ille sacerdos ne pace quidem facta
 pugnando destitit, sed pharetra telis exinanita saxum in Mariani
 caput impexit, cumque is scuto caput tegeret, lapis scuto in qua-
 tuor partes diffracto galeam percussit; quo ictu percussus statim
 Marianus sensu amisso diu vocis expers iacuit, ut Hector ille la-
 pide ab Aiace tactus animam propemodum efflavit. sed ubi
 primum aegre se recreavit restituitque, percussorem telis peti-
 tum ter vulneravit. at iste imperator potius quam sacerdos pugna sa-
 tiari nunquam poterat, verum saxis omnibus manu emissis, cum
 telis lapidibusque vacuus nec quid faceret nec quo hostem repelle-
 ret, haberet, iactabat se et aestuabat et bestiae instar se ipsum
 contorquebat. itaque cum quidquid ei forte ad manum erat ca-

ἦν. σάκκον οὖν μάζης μεστὸν ἐφρευράμενος ἐκείθεν ἀπὸ
 Β τοῦ σάκκου καθάπερ χερμάδας τὰς μάζας ἔβαλλεν, ὡσπερ
 ἱερατεύων καὶ τελετὴν τινα ποιούμενος καὶ ἱεροτελεστίαν τὸν
 V. 232 πόλεμον ἐργαζόμενος. μάζαν γοῦν τινα μίαν ἀναλαβόμενος καὶ
 ὅλην χειρὶ πιθήσας ἐπαφίησι ταύτην κατὰ τῆς τοῦ Μαριανοῦ 5
 ὄψεως καὶ πλήττει τοῦτον κατὰ τῆς παρεϊᾶς. ταῦτα μὲν
 οὖν τὰ κατὰ τὸν ἱερέα ἐκείνον καὶ τὴν ναῦν καὶ τοὺς ἐπι-
 βάτας· ὁ δὲ κόμης Πρεβέντζης πιστεύσας ἑαυτὸν σὺν αὐτῇ
 τῇ νηϊ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν προθύμως τῷ Μαριανῷ εἶπετο
 τοῦ λοιποῦ. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν χέρσον γενόμενοι ἀπέβαινον 10
 C τῆς νηός, πολλὰ καὶ πολλάκις ὁ ἱερεὺς ἐκείνος ἐζήτει τὸν
 Μαριανὸν τὴν κλῆσιν μὲν αὐτοῦ μὴ γινώσκων, ἀπὸ δὲ τοῦ
 χρώματος τῶν ἀμφίων τοῦτον ἀνακαλούμενος. προσελθὼν δὲ
 τούτῳ περιχυθεὶς κατησπάζετο ἐγκαυχόμενος ἅμα ὡς “εἴ μοι
 κατὰ τὴν χέρσον ἐντετυχήκατε, πολλοὶ ἂν ταῖς ἐμαῖς χερσὶν 15
 ἀνῆρέθητε”. ἐκβαλὼν δ' ἐπιδίδωσι τούτῳ ἄργυροῦν θη-
 ρίκλειον τιμῆς στατήρων ἑκατὸν πρὸς τοῖς τριάκοντα. ταῦτα
 δὲ ὁμιλῶν καὶ διδοὺς ἐξεπεπνεύκει.

9. Ἀλλὰ καὶ ὁ κόμης Γοντοφρὲ τῷ τότε καιροῦ δια-
 περάσας μεθ' ἑτέρων κομήτων καὶ στρατεύματος ἵππέων 20
 D μὲν χιλιάδων δέκα, πεζῶν δὲ χιλιάδων ἑβδομήκοντα καὶ κα-

4. ἐργαζόμενος A, om. P.	οὖν A.	ἀναλαβὼν A.
5. πιθήσας Hoeschelius.	8. Πρεβέντζας FA.	12. γι- νώσκων FA, ἐπιγινώσκων P.
15. ἂν om. G.	16. θυρίκλειον G.	14. τούτῳ ACG, om. P.

peret, saccum panibus refertum conspicatus tamquam lapides ex eo panes iecit, velut sacerdotis munere fungens mysteriumque celebrans et bellum cum sacris consocians; arrepto igitur pane totiusque manus vi in Mariani vultum coniecto in gena eum percutit. sed haec de sacerdote deque nave illa et militibus in eam impositis. ceterum Prebentzae comes cum se suamque navem ac suos dedidisset, libenter Marianum secutus est. dum vero ad terram appulsi exeunt, saepe multumque sacerdos Marianum quaerebat, a vestium colore, quod nomen nescivit, eum vocitans; quem ubi invenit, amplexatus salutavit; simul glorians “si terra mihi” inquit “occurrissetis, multi utique vestrum meis manibus cecidissent”. tum ei argenteam calicem pretii centum triginta staterum donat. his dictis datisque expiravit.

9. Interim Gotofredus comes itinere cum aliis comitibus et cum exercitu, in quo equitu mdecem, peditum septuaginta millia erant,

ταλαβῶν τὴν μεγαλόπολιν περὶ τὰ μέρη τῆς Προποντίδος
 κατατίθησιν αὐτοῦ τὸ στράτευμα, διῆκον ἀπὸ τῆς ἔγγιστα
 τοῦ Κοσμιδίου διακειμένης γεφύρας μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ
 ἁγίου Φωκᾶ. παρακελευομένου δὲ αὐτῷ τοῦ βασιλέως τὸν τῆς
 5 Προποντίδος διαπεράσαι πορθμὸν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερι-
 θέμενος καὶ αἰτίαν αἰτία συνείρων ἀνεβάλλετο· τὸ δὲ πᾶν, τὴν
 τοῦ Βαϊμόντου καὶ τῶν λοιπῶν κομίτων ἀνέμενον ἄφιξιν.
 καὶ γὰρ ὁ μὲν Πέτρος ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς εἰς προσκύνησιν τοῦ P. 294
 ἁγίου τάφου τὴν τσοαύτην ὁδοιπορίαν ἀνεδέξατο, οἱ δὲ γε
 10 λοιποὶ κόμητες καὶ τούτων μᾶλλον ὁ Βαϊμόντος παλαιὰν
 μῆνιν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τρέφοντες καὶ εὐκαιρίαν ζη-
 τοῦντες ἀντίποινα τούτῳ παρασχεῖν τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης
 νίκης, ἣν ἤρατο κατ' αὐτοῦ, ὁπότε κατὰ τὴν Λάρισσαν τὸν
 μετ' αὐτοῦ συνῆψε πόλεμον, ὁμογνωμονήσαντες καὶ αὐτὴν
 15 τὴν μεγαλόπολιν κατασχεῖν ὄνειρώττοντες εἰς τὴν αὐτὴν
 ἐληλύθεισαν γνώμην (καὶ τούτου πολλάκις ἐμνημονεύσαμεν
 ἄνωθεν), τῷ μὲν φαινομένῳ τὴν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁδοι- B
 πορίαν ποιούμενοι, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὸν αὐτοκράτορα τῆς
 ἀρχῆς παραλῦσαι καὶ τὴν μεγαλόπολιν κατασχεῖν ἐθέλοντες.
 20 ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τὸ πανοῦργον αὐτῶν πάσαι γνώσκων τὰς τῶν
 ἐθνικῶν δυνάμεις σὺν αὐτοῖς ἡγεμόσι διὰ γραφῶν παρεκε-
 λέύσατο ἀπὸ τοῦ Ἀθύρα μέχρις αὐτοῦ Φιλέα ἰλαδὸν κατα-

4. αὐτοῦ G. 7. Βαϊμόντου ACG, sic semper. 9. ἐδέξατο G.
 11. ἀκαιρίαν G. 22. μέχρις F, μέχρι P.

confecto ad Constantinopolin pervenerat copiasque ad Propontidem ita
 collocavit, ut a ponte prope Cosmidium sito usque ad sanctum Pho-
 cam extenderentur. instante autem imperatore, ut Propontidis fre-
 tum transiret, diem ex die ducens causasque alias ex aliis texens
 moras nectebat: nempe Boëmundum ceterosque comites opperiebatur.
 namque cum inde ab initio Petrus ad sancti sepulcri adorationem
 tantum iter suscepisset, reliqui tamen comites, inprimis Boëmundus,
 ob vetus in imperatorem odium occasionem quaerentes ulciscendae
 praeclarae illius victoriae, quam ad Larissam is de Boëmundo repor-
 taverat, conspiraverant inter se atque ipsam Constantinopolin oc-
 cupaturos se somniantes in eandem convenerant sententiam; cuius
 rei supra saepe mentionem fecimus. nam specie quidem adversus
 Hierosolyma proficiscentes re vera imperatorem regno privare re-
 giamque urbem capere studebant. sed imperator versutia eorum
 perspecta ethnicorum copias cum ipsis ducibus datis litteris
 ab Athyra usque ad Phileam, qui locus in ripa Ponti situs

στῆναι (τόπος δὲ παράλιος οὗτος τοῦ Πόντου) καὶ ἐφεδρεύειν, εἴ ποῦ τις τοῦ Γοντοφρῆ πρὸς τὸν Βαϊμουῆντον καὶ τοὺς ὀπισθεν ἐρχομένους κόμητας ἀποστέλλοιτο ἢ ἕξ ἐκείνων C αὐθις πρὸς αὐτόν, καὶ ἀπειργεῖν αὐτῶν τὴν δίοδον. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται τι τοιοῦτον. μεταπεμφθῆσθαι γὰρ τοῦ βα- 5
 V. 233 σιλέως τινὰς τῶν μετὰ τοῦ Γοντοφρῆ κομητῶν, ἐφ' ᾧ τούτοις συμβουλευσασθαι ὑποθέσθαι αὐτῷ πληρῶσαι τὸν ὄρκον, τριβομένον τε τοῦ καιροῦ διὰ τὸ φύσει λάλον τε καὶ μα- κρηγόρωτάτον τῶν Λατίνων ψευδῆς διέδραμεν εἰς αὐτοὺς φήμη κατασχεθῆναι τοὺς κόμητας παρὰ τοῦ βασιλέως. εὐθὺς 10
 οὖν πυκναὶ κατὰ τῆς Βυζαντίδος κεκίνηται φάλαγγες καὶ D παραχρῆμα τὰ κατὰ τὴν Ἀργυρᾶν καλουμένην Λίμνην δια- κείμενα παλάτια παντελῶς ἐξηρίπωσαν, ἅμα δὲ καὶ τῶν τειχῶν τῆς Βυζαντίδος ἀπεπειρῶντο κἂν μὴ δι' ἐλεπόλεων, οὐ γὰρ παρῆσαν, ἀλλὰ τῷ ἑαυτῶν πλήθει θαρροῦντες τοσοῦ- 15
 τον κατηραιδεύσαντο, ὡς καὶ πῦρ τολμῆσαι ἐπαφεῖναι κατὰ τῆς κάτωθεν τῶν ἀνακτόρων πύλης ἀγχοῦ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν ἱεράρχαις μεγίστου Νικολάου πάλαι παρὰ του τῶν βασιλέων ἀνοικοδομηθέντος τεμένους. οὐ μόνον δὲ ὅπόσοι τοῦ συρφετιώδους ὄχλου τῶν Βυζαντίων καὶ ἀνάλκιδες πάντη 20
 P. 295 καὶ ἀπειροπόλεμοι τὰς τῶν Λατίνων φάλαγγας θεασάμενοι

1. καταστήσαι P, correxi. 3. ἢ ἕξ ἐκείνων αὐθις F, ἢ αὐθις ἕξ ἐκείνων CG, ἕξ ἐκείνων ἢ αὐθις P. 4. καὶ addidi. αὐτῷ CG. 8. δὲ AC. 9. δὲ ἐδραμεν A. 10. τοὺς ... πυκναὶ om. G. 11. πυκναὶ A. 13. ἐξηρίπωσαν A. 16. κατηραιδεύσαντο F, κατηραιδεύσαντο CG, κατεκινδυνεύσαντο P. 17. τῶν om. G.

est, turmatim consistere ibique, si qui aut a Gotofredo ad Boëmundum comitesque insequentes aut rursus ab his ad ipsum mitterentur, observare iisque commercium intercludere iussit. interea contigit hoc. arcessiverat imperator aliquos Gotofredi comites, quos moveret ut ipsum ad ius iurandum impellerent; tritoque tempore ob loquacem et multiloquam Latinorum naturam falsus ad eos rumor percurrit, comites ab imperatore in custodia teneri. multae confestim legiones in Byzantium ruunt statimque eversis plane palatiis, quae ad Argenteam Paludem iacent, etiam moenia Byzantii temptant. quamquam enim idoneis quidem urbis expugnandae machinis carebant, tamen multitudine sua freti eo impudentiae processerunt, ut vel ignem admoveere auderent portae, quae est sub palatio nec procul a summi antistitis Nicolai templo, olim a quodam imperatore extracto. nec solum quicumque ex sordida Byzantina plebe et imbecilles bellique insueti erant, conspicientes Latinorum phalangas suspirabant eiulabant pectora plangebant, quia

ἔστερον ὤμωζον ἔστεροτύπου μὴ ἔχοντες ὑπὸ φόβου, ὃ τι καὶ δράσαιεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὀπόσοι εὖνοι περὶ τὸν αὐτοκράτορα, τὴν πέμπτην ἐκείνην φανταζόμενοι, καθ' ἣν ἢ τῆς πόλεως γέγονεν ἄλωσις, καὶ δεδιότες διὰ τοῦτο τὴν 5 ἐνισταμένην ἡμέραν, μὴ τις ἔκτισις τῶν τότε γεγενημένων συμβαίῃ. πάντες δέ, ὅσοι στρατιωτικῆς εἰδήμονες ἦσαν, ἀσυντάκτως πρὸς τὰ βασίλεια συνέρρεον. ὁ δὲ βασιλεὺς ὀπλίσατο μὲν οὐδαμῶς οὐδὲ φολιδωτὸν περιεβάλετο θώρακα οὐδὲ σάκος οὐδ' ἔγχος ἐνηγκαλίσσατο οὐδὲ ξίφος περιεζώσατο, B 10 ἀλλ' ἔδραίως ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ ἐσταλμένος καθῆστο θρόνου καὶ μεθ' ἰλαροῦ βλέμματος πάντας θαρρύνων καὶ θάρσος ἐνεις ταῖς σφῶν ψυχαῖς καὶ τοῖς συγγενέσι δὲ καὶ ἠγεμόσι τοῦ στρατοῦ περὶ τῶν μελλόντων συμβουλευόμενος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα οὐδ' ὄντιναοῦν κατὰ τῶν Λατίνων τοῦ τείχους 15 ἐξαγαγεῖν προτεθύμητο, τὸ μὲν διὰ τὴν ἐνισταμένην ἐκείνην σεβασμίαν τῶν ἡμερῶν (πέμπτη γὰρ ἦν τῆς μεγίστης καὶ ἀγίας τῶν ἑβδομάδων, ἐν ἣ ὁ σωτὴρ τὸν ἐπονείδιστον ὑπὲρ ἀπάντων ὑπέστη θάνατον), τὸ δὲ καὶ τὸν ἐμφύλιον παρεκκλίνων φόνον. πολλάκις οὖν μεταπεμπάμενος συνεβούλευε τοῦ C 20 τοιούτου ἀπέχεσθαι ἔργου “αἰδέσθητε” λέγων “τὸν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν τὴν τήμερον σφαγέντα θεὸν μηδὲ σταυρὸν

1. ὤμωζον FC, ὤμοζον P. ἔστεροτύπου FC, ἔστερονοτύπου P. 5. γενησομένων CG. 8. φολιδωτὸν FC, φωλιδωτὸν P. 9. σάκος F. 14. οὖν om. CG. καὶ m. 1. F. 15. ἐξενεγχεῖν G. 16. ἦν] ἠγον G. 19. συνεβούλευε A, συνεβούλετο F, ἐβούλετο P. 20. ἀποσχέσθαι A. 21. τήμερον F, σήμερον PA.

quid agerent, prae metu non haberent, sed vel potissimum amici imperatoris, qui feriam illam quintam, qua urbs capta fuerat, secum reputantes metuebant, ne praesente illo die eorum quae tum facta erant ultio fieret. quotquot autem rei militaris peritia praediti erant, sine ordine ad regiam confluebant; neque tamen imperator se armavit, cum neque lorricam indueret nec clipeum hastamque arripere nec gladio se cingeret, sed securus in imperatorio solio considens et omnes hilari vultu excitabat iisque animum iniecit et propinquis ducibusque exercitus quid facerent suadebat. ac primum quidem vetuit quemquam ex urbe adversus Latinos exire partim ob praesentium dierum religionem (erat enim feria quinta maximae sanctaeque hebdomadis, qua salvator ignominiosam pro omnibus necem subiit) partim quod a civium caede abhorrebat. itaque crebros per nuntios iis suadens, incepto ut desisterent, “Veremini” ait “occisum hodie pro nobis omnibus dominum, qui nec crucem nec cla-

καὶ ἤλους καὶ λόγγην τὰ κακούργοις προσήκοντα τῆς ἡμῶν
 ἔνεκα παραιτήσαμενον σωτηρίας. εἰ δὲ μάχης ὑμῖν ἔφρεσίς
 ἐστι, μετὰ τὴν ἀναστάσιμον τοῦ σωτῆρος ἡμέραν καὶ ἡμεῖς
 ἔτοιμοι παρεσόμεθα." οἱ δὲ οὐ μόνον οὐχ ὑπέεικοντο, ἀλλὰ
 καὶ κατεπέκνον τὰς φάλαγγας συχνὰς τὰς βολὰς πέμποντες, 5
 ὡς καὶ τινὰ τῶν ἀγχοῦ τοῦ βασιλικῆς θρόνου ἱσταμένων
 κατὰ τὸ στέρον πλήξαι. ὅπερ οἱ πλείονες τῶν ἐφ' ἑκάτερα
 D παρισταμένων τοῦ βασιλέως θεασάμενοι ἀνεχώρουν· ὁ δὲ
 ἀτρέμας ἐκάθητο ἀνακτώμενος τούτους καὶ πράως πως
 νεμεσῶν· ὃ καὶ θάμβος πᾶσι παρεῖχεν. ἐπεὶ δ' ἀναισχύν- 10
 V. 234 τως τοὺς Λατίνους τοῖς τείχεσι πελάζοντας ἑώρα καὶ τὸ
 συμφέρον βουλευομένῳ μὴ ὑπέεικοντας, τὰ μὲν πρῶτα μετα-
 πεμψάμενος τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Νικηφόρον τὸν ἐμὸν Καί-
 σαρα παρεκελεύσατο ἄνδρας πολεμικωτάτους ἀναλαβόμενον
 καὶ τοξείας εἰδήμονας τοῦ τείχους ἄνωθεν καταστῆσαι, 15
 P. 296 παρεγγυησάμενος συχνοὺς μὲν οἴστοις κατὰ τῶν Λατίνων
 πέμπειν, μὴ κατὰ σκοποῦ δέ, ἀλλὰ διαμαρτάνειν τὰ πλείω,
 ὡς μόνον ἐκφοβεῖν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, ἀναιρεῖν δὲ
 μηδαμῶς. ἐδεδίει γάρ, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὸ τῆς ἡμέρας
 σεβάσιμον καὶ τὸν ἐμφύλιον φόνον οὐκ ἤθελεν. ἑτέρους δὲ 20
 τῶν ἐκκρίτων ἡγεμόνας * τοὺς πλείους μὲν τόξα φέροντας,
 τοὺς δὲ ἔγχεα μακρὰ ἐναγκάλισαμένους τὴν κατὰ τὸν ἅγιον

1. τοῖς CG.	2. ἔνεκεν G.	παραιτησάμενος G.	4. ὑπή-
κουνον CG.	9. τοῦτους om. G.	10. ὁ C, ὁ P.	12. μὴ
om. G.	17. πέμπειν F, ἐκπέμπειν P.	21. lacunam	
signavi: ἀναλαβομένους intercidesse videtur.	22. ἔγχεα FC,		
ἄγχεα P.			

vos lanceamve, maleficorum supplicia, propter nostram salutem recusavit. sin vero pugnandi cupido vobis est, et nos post diem dominicae resurrectionis parati erimus." at his non commoti Latini densatis etiam ordinibus iactus telorum frequentabant, ita ut adeo aliquem ex iis qui solium Augusti circumstabant pectore percuterent; quo viso plerique imperatori ab utraque parte adstantium recessere. ipse interim immotus sedebat confirmans eos placideque increpans; quae res omnibus admirationi erat. sed ubi Latinos impudenter appropinquare muris neque utilia sibi suadenti obsequi vidit, primum generum suum Nicephorum, Caesarem meum, cum viris fortissimis sagittandique peritis summa moenia obtinere iussit addens, ut multa in Gallos tela mitterent nec tamen destinata petentes, sed ita ut plurima aberrarent solaque densitate missilium eos perterrefacerent, caederent autem neminem; nam, ut supra diximus, et dei religionem et civilem caedem metuit. alios electos duces assumere plurimos arcibus, nonnullos longis lanceis armatos et subito porta, quae est iuxta sanctum Ro-

Ῥωμανὸν πύλην ἀναπετάσοντας σφοδρὰν ἐνδείξασθαι κατ'
αὐτῶν τὴν ὁρμὴν ἐκέλευε τοιαύτην καταστησαμένους τὴν
παράταξιν, * ἕκαστον τῶν τὰ δόρατα φερόντων ἐξ ἑκατέρου
μέρους ὑπὸ δύο φυλάττεσθαι πελταστῶν· οὕτω δὲ ἑαυτοὺς B
5 καταστήσαντας αὐτοὺς μὲν βραδεῖ ποδὶ στείχειν, ὀλίγους δὲ
τινας τῆς τοξείας εἰδήμονας κατὰ τῶν Κελτῶν προεκπέμπειν
πόρρωθεν μὲν τοὺς ὄϊστοὺς βάλλοντας καὶ ἐφ' ἑκάτερα πυκνὰ
περιστρεφόμενους, ἐπὰν δὲ τὸ μεσαίχιμον ἀποστενωθὲν θεά-
σοιντο, τηριζαῦτα τοῖς συνεφεπομένοις αὐτοῖς τοξόταις πα-
10 ρακελευσαμένους πυκνοὺς ἐκπέμψαι τοὺς ὄϊστοὺς κατὰ τῶν
ἵππων, οὐ τῶν ἐποχοιμένων, ὅλας ἡγίας κατὰ τῶν Λατίνων
λῦσαι, τὸ μὲν ἵνα τῶν ἵππων πληττομένων ἀποπαύηται τὸ
πολὸν τῆς ὁρμῆς τῶν Κελτῶν καὶ μὴ ῥαδίως κατὰ τῶν
Ῥωμαίων ἱππάζονται, τὸ δέ τι, ὃ καὶ μᾶλλον, ἵνα μὴ Χρισ- C
15 τIANOΙ κτείνονται. ἐκθύμως τοίνυν τὸ βασιλικὸν ἀπεπλή-
ρον πρόσταγμα καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσαντες καὶ ποτὲ μὲν
τοὺς ῥυτῆρας κατ' αὐτῶν ἐνδιδόντες, ποτὲ δὲ τοὺς ἵππους
ἀνασειράζοντες κτείνουσι μὲν πολλοὺς, ὀλίγοι δ' ἐξ αὐτῶν
κατὰ ταυτηρὶ τὴν ἡμέραν ἐτρώθησαν. οὗτοι μὲν οὖν ἐρρέσθων·
20 ὃ δ' ἐμὸς δεσπότης ὁ Καῖσαρ ἀναλαβόμενος, ὡς εἴρηται,
τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας ἐπὶ τῶν πύργων ἵστατο τοῖς
βαρβάροις ἐπιτοξαζόμενος. καὶ πάντες μὲν εἶχον τόξα καὶ

3. lacunam signavi. δόρα G. ἐξ ἑκατέρου μέρους ὑπὸ
δύο φυλάττεσθαι πελταστῶν F, ὑπὸ δύο ἐξ ἑκατέρου φυλάττεσθαι
πελταστῶν μέρους P. ὑπὸ δύο φυλάττεσθαι πελταστῶν ἐξ ἑτέρου
μέρους G. 5. ποδὶ G, ποσὶ P. 8. θεάσοιντο F, θεάσαιντο P.
18. ὀλίγοι FG, ὀλίγον P. δὲ F. 19. ἐστρώθησαν G.

manum, prodire vehementemque impetum hosti ostentare iussit; quos ita disposuit, ut hastatorum quisque iret inter duos clipeatos, per quos protegeretur, simulque edixit, acie sic instructa ut lento pede in hostem vaderent, paucis interim sagittariis ad Gallos eminus lacesseandos, qui crebro huc illuc se verterent, praemissis; ubi angusto iam intervallo acies distarent, comitantes sagittarii parcerent quidem rectoribus, equos tamen crebris telis peterent, ipsi remissis habenis in Gallos inveherentur partim ut equis vulneratis formidabilis ille Gallici equitis impetus languesceret nec facile in Romanos incurrerent, partim, quod maximi erat, ne Christiani interimerentur. hi igitur valvis patefactis libenter regia mandata perfecerunt equis modo admissis modo reductis, ita ut multi eo die caderent hostium, ex nostris pauci dumtaxat vulnerarentur. verum nunc hos mitto; dominus autem meus Caesar, ut dixi, cum peritis sagittariis in barbaros iaculans turres insidebat; omnesque arcubus et bene col-

εὐστοχα καὶ εὐθυβολώτατα· νεανία γὰρ ἦσαν σύμπαντες οὐχ ἤττους τοῦ Ὀμηρικοῦ Τεύκρου εἰς τοξικὴν ἐμπειρίαν. D τὸ δὲ τόξον τοῦ Καίσαρος Ἀπόλλωνος ἦν ἄρα τόξον αὐτόχρημα· οὐδὲ γὰρ κατ' ἐκείνους τοὺς Ὀμηρικοὺς Ἕλληνας νευρὴν μὲν μαζῶν, τόξω δὲ σίδηρον ἤγέ τε καὶ ἐφήρμοσσε 5 κνηγετῶν ἀρετὴν ἐνδεικνύμενος κατ' ἐκείνους, ἀλλ' ὥσπερ τις Ἡρακλῆς ἐξ ἀθανάτων τόξων θανασίμους ἀπέπεμπεν οἷστοὺς καὶ οὐπερ ἂν στοχάσαιτο κατευστοχῶν, εἰ μόνον P. 297 θελήσειε. καὶ γὰρ καὶ ἐν ἄλλοις καιροῖς, ὀπηνίκα καιρὸς ἀγῶνος καὶ μάχης παρῆν, ὄντινα καὶ σκοπὸν ἔθετο, 10 εὐθὺς οὐκ ἄστοχον ἔβαλλε, καὶ ὧ ἂν μέρει ἐπετοξάσατο, κατ' ἐκείνου τοῦ μέρους εὐθὺς ἐτίρωσκεν αἰεὶ· οὕτως ἰσχυρὸν ἔτεινε τόξον ἐκείνος καὶ βέλος ἠφίει ὀξύτατον, κὰν τῇ V. 235 τοξείᾳ δὲ καὶ ὑπὲρ τὸν Τεύκρον αὐτὸν καὶ τοὺς Αἴαντας φαινόμενος. ἀλλὰ καίπερ τοιοῦτος ὢν δεδιὼς τὸ τῆς αὐτῆς 15 ἡμέρας αἰδέσιμον καὶ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος παραγγελίαν ἐγκάρδιον ἔχων ἔτεινε μὲν τόξον ἰταμῶς τούτους καὶ ἀλόγως τοῖς τείχεσι πελάζοντας ὄρων καὶ ἀσπίσι καὶ κνήη 20 ἑαυτοὺς περιφράττοντας καὶ τὸ βέλος ἐτίθετο τῇ νευρᾷ, ἀλλ' ὁμως ἄστοχα θέλων ἔβαλλεν, ὅπου μὲν εἴσω πέμπων, ὅπου δὲ καὶ ὑπερπέμπων. κὰν δὲ διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἡμέραν

1. εὐθύβολα ACG. 7. τόξων om. G. 9. καὶ ἐν F, καὶ om. P.
 11. ἔβαλλε F, ἔβαλλεν P. 14. δὴ? 15. αὐτῆς FC,
 om. P. 16. παραγγελίαν F, παρεγγελίαν P. 18. ἀσπίσι
 καὶ κνήη F, κνήη καὶ ἀσπίσιν P. 19. καὶ G, om. P.

liniabant et bene iaciebant; erant enim cuncti iuvenes nec Teucro illi Homericō sagittandi arte cedebant. at Caesaris arcus plane Apollinis erat; neque enim, ut illi apud Homerum Graeci, nervum mammae arcuique sagittam admovebat et aptabat, venatoriae artis ut illi edens specimen, sed veluti Hercules quidam tela immortalī letalia destinat arcu, quibus quidquid petiit, dum vellet, attigit; namque et alias, cum certaminis proeliique tempus adesset, quemcumque pro scopo sibi proposuit, statim percussit, et quam partem iaculabatur, eam celeriter semper figebat: tanto robore tendebat arcum tantaque celeritate tela misit sagittandi arte ipsum Teucrum et Aiacēs superare visus; sed tamen metuens diei religionem imperatorisque mandatorum memor, cum audacter eos et temere se moenibus admoventes et clipeis tantum galeisque se tutantes videret, arcum quidem tendebat, sed voluntarie ictum perdebat modo infra modo supra eos iaculans. quamvis autem eo die caveret, ne Latinos telis feriret,

ὑπεστέλλετο εὐστόχως κατὰ τῶν Λατίνων βαλεῖν, ἀλλ' ἐπεὶ
 Λατῖνός τις ἱταμὸς καὶ ἀναίσχυντος οὐ μόνον κατὰ τῶν
 ἄνωθεν ἱσταμένων πυκνοὺς ἐξέπεμπεν οἰστούς, ἀλλὰ καὶ τῇ
 ἰδίᾳ διαλέκτῳ πολλὰ φωνῶν ὑβρίζειν ἐδόκει, τείνει μὲν κατ'
 5 αὐτοῦ ὁ Καῖσαρ τὸ τόξον. τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἐκθορε
 χειρός, ἀλλὰ διέτρησε μὲν τὸν θυρεόν, τὸν δὲ φολιδοτὸν
 θώρακα σὺν αὐτῷ διελὼν τῷ βραχίονι τῇ πλευρᾷ τὸ βέλος C
 περιέπειρεν. ὁ δ' εὐθύς ἄφρονος ἔκειτο χαμᾶζε κατὰ τὸν
 ποιητὴν, φωνὴ δ' οὐρανὸν ἤχε τῶν μὲν ἐπαγαλλομένων
 10 τῷ Καίσαρι, τῶν δὲ ἐπὶ τῷ πεπτωκότητι ὀλοφυρομένων.
 καρτερώς οὖν αὖθις τῶν τε ἰππέων ἐκεῖθεν μαχομένων
 τῶν τε ἐν τοῖς τείχεσιν ἱσταμένων βαρὺς καὶ δεινὸς ἐξ
 ἀμφοτέρων ἀνερρηπίζετο πόλεμος. ἐπιβαλὼν δ' αὖθις ὁ
 αὐτοκράτωρ τὰς ἰδίας δυνάμεις εἰς φυγὴν τὰς τῶν Λατί-
 15 νων προὔτρεψατο φάλαγγας. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἀπελθὼν ὁ
 Οὐβος συνεβούλευε τῷ Γοντοφρῆ τῷ τοῦ βασιλέως ὑπεῖξαι
 θελήματι, εἰ μὴ καὶ δευτέραν βούλοιο τῆς τούτου περὶ τὰ
 πολεμικὰ ἐμπειρίας πείραν λαβεῖν, καὶ ὁμομοκέναι καθαρὰν D
 πίστιν φυλάττειν αὐτῷ. ὁ δὲ πολλὰ τοῦτον κατεμέμφετο
 20 λέγων “σὺ ὡς βασιλεὺς τῆς ἰδίας ἐξεληλυθὼς χώρας μετὰ
 τοσοῦτου πλοῦτου καὶ στρατεύματος νῦν ἐξ ὕψους τοσοῦτου

6. θυρεόν FC, θερεόν P. 7. τῷ A, om. P. βραχίονι FAC,
 βραχίονι P. 8. δὲ G. 9. ἐπαγαλλομένων AC, ἐπαγγα-
 λλομένων P, ἐπαγγελλομένων G. 10. ὀλοφυρομένων A.
 11. οὖν FAC, δ' οὖν P. ἐκείνων CG. 15. προὔτρεψατο PA,
 προειρέψατο F. 17. δευτέρας P, correxi. 19. κατε-
 μέμφετο FAG, κατεπέμφετο P.

tamen cum audax quidam et impudens Latinus non modo eos, qui
 pro muris stabant, multis sagittis lacesseret, sed sua etiam lingua
 multa probra iactare videretur, in hunc Caesar arcum intendit:
 nec frustra sagitta e manu emissa est, sed per clipeum illius
 et thoracis laminas penetrans lateri brachium affixit. qui, ut ait
 poeta, humi statim mutus iacuit. it autem clamor ad caelum, cum
 nostri Caesari gratularentur, hostes vero istius casu dolerent. illic
 vero fortiter equitibus nostris adversus hostem pugnantibus eadem-
 que fortitudine his in muris resistentibus orta est utrimque gravis
 terribilisque pugna: ad extremum imperator suas copias submisit ac
 Latinorum phalanges in fugam vertit. postero die Ubus ad Goto-
 fredum profectus suasit, ut imperatoris voluntati cederet, nisi denuo
 eius scientiam bellandi experturus esset, fidelemque ei se fore iure
 iurando sponderet. at multis verbis eum vituperans ille “Tunc” inquit
 “regis instar cum tot opibus et copiis domo egressus, postquam nunc

εἰς δούλον τάξιν ἑαυτὸν συνήλασας· εἶτα ὡς μέγα τι κατωρ-
 θωκῶς κἀμοὶ τοιαῦτα συμβουλευῶν ἤκεις;” ὁ δὲ “ἐχρῆν
 μὲν ἡμᾶς” ἔφη “ἐν ταῖς ἰδίαις προσμένειν χώραις καὶ τῶν
 ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι· ἐπεὶ δὲ μέχρις ᾧδε κατήλθομεν, πολ-
 P. 298 λῆς τῆς τοῦ βασιλέως κηδεμονίας δεόμενοι, εἰ μὴ τοῖς αὐ-
 τοῦ πειθόμεθα λόγοις, οὐκ ἀγαθὰ ἡμῖν συμβήσεται”. ὡς
 δὲ κενὸν τὸν Οὐβὸν ἐκεῖθεν ἐξέπεμψε, πληροφορηθεὶς ὁ
 βασιλεὺς καὶ τοὺς ὀπισθεν ἐρχομένους ἐγγίζειν ἤδη κόμητας,
 ἀποστείλας τῶν ἡγεμόνων ἐκκρίτους τινὰς μετὰ τῶν ὑπ’ αὐτοῦς
 δυνάμεων ἐπέσκηψεν αὐτοῖς συμβουλεύσασθαι αὐτῷ καὶ κατα- 10
 ναγκάσαι διαπερᾶσαι. τούτους οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι καὶ μηδὲ
 μικρὸν ἀναμείναντες μήτε μὴν τὸ τί ἂν βούλοιντο ἐπερω-
 τήσαντες πρὸς πολέμους καὶ μάχας ἐχώρουν· πολέμου δὲ
 ἀναμεταξὺ συρραγέντος ἰσχυροῦ πίπτουσιν ἐξ ἑκατέρου μέ-
 B ρους ἱκανοί, τιτρώσκονται δὲ καὶ * * * οἱ τοῦ αὐτοκράτορος, 15
 ὅπόσοι ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσέβαλον. ἐκθυμότερον
 δὲ τούτων μαχομένων τὰ νῶτα οἱ Λατῖνοι ὑπέιχον. καὶ
 οὕτως ὁ Γοντοφρὲ μετ’ οὐ πολὺ τῷ τοῦ βασιλέως ἐστοίχει
 θελήματι. προσελθὼν οὖν τῷ βασιλεῖ ἐπωμόσατο ὄνπερ
 V. 236 ἀπηγεῖτο ὄρκον, ὥστε ὅπόσας πόλεις καὶ χώρας ἢ φρούρια 20
 φθάσει κατασχεῖν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων τὸ πρῶτον
 τελοῦντα, πρὸς τὸν ἐπ’ αὐτὸ τοῦτο παρὰ τοῦ βασιλέως

1. κατωρθωκῶς F, κατορθωκῶς P.

4. πολλῆς om. ACG.

6. πειθόμεθα A.

12. τὸ om. CG.

15. καὶ F, om. P.

lacunam signavi.

16. προσέβαλον F, προσέβαλλον P.

19. ἐπωμόσατο G.

22. αὐτὸ τοῦτο A, αὐτῷ τούτῳ P.

ex tanta altitudine in servi te condicionem abiecasti, venis etiam
 velut praeclarae rei conscius, ut haec mihi suadeas?” cui Ubus “Nos
 vero” inquit “nostra in terra manere nec aliena appetere oportebat:
 huc autem profectis, ubi sine magna principis benevolentia salvi esse
 non possumus, nisi si dictis eius obtemperabimus, nobis haud pro-
 spera evenient.” infectis rebus Ubo dimisso certior factus imperator
 de subsequentium comitum adventu electos duces cum copiis ipsorum
 ad Gotofredum delegavit iisque praecepit, ut ad transfretandum
 eum hortarentur cogentque; quos ubi conspexere Latini, neque
 expectantes nec quid vellent quaerentes armis eos proelioque exci-
 piunt. gravi deinde pugna coorta multi utrimque cadunt vulneran-
 turque *** imperatorii, quotquot impudentius adversus ipsum ruebant;
 iam fortissime his dimicantibus Latini dant terga. ita Gotofredus
 non ita multo post imperatori obsecutus est ad eumque profectus
 iure iurando, quod exigebatur, promisit, quascunque urbes et terras
 arcesque capturus esset, quae imperii Romani antea fuissent, eas se

ἀποστελλόμενον ἄρχηγὸν παραδιδόναί. ταῦτ' οὖν ἐπομοσά-
μενος χρήματά τε ἱκανὰ λαβὼν ὁμέστιός τε καὶ ὁμοτράπεζος
αὐτῷ γεγονώς καὶ δασιλιῶς εὖωγηθεὶς διαπεράσας κατὰ τὸν
Πελεκάνον ἠϋλίστατο. ὁ δὲ βασιλεὺς τηρικαῦτα ἐπέσκηψε C
5 δασιλεῖς πανηγύρεις ἐξάγειν αὐτοῖς.

10. Κατόπιν δὲ τούτου ἐφθακῶς καὶ ὁ Ῥαοὺλ καλού-
μενος κόμης μετὰ πεντεκαίδεκα χιλιάδων ἰππέων τε καὶ πε-
ζῶν καὶ κατὰ τὴν Προποντίδα περὶ τὴν καλουμένην μονὴν τοῦ
Πατριάρχου σκηνώσας μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κομήτων τοὺς
10 λοιποὺς μέχρις αὐτοῦ Σωσθενίου κατέθετο. ὡς δὲ καὶ αὐτὸς
τὰ αὐτὰ τῷ Γοντοφρῆ φρονῶν ἀνεβάλλετο τέως τὴν τῶν
ὀπισθεν ἐρχομένων ἀπεκδεχόμενος ἔλευσιν, ὁ βασιλεὺς στο-
χαζόμενος τοῦ μέλλοντος ἐδεδίει τὴν τούτων ἄφιξιν καὶ D
αὐτῶν ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ τὴν διαπεραίωσιν ἐπέσπευδεν.
15 ἀποστείλας τοίνυν τὸν Ὄπον μετεκαλεῖτο (εὐσθενῆς δὲ
οὗτος φρονήσει καὶ τῇ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρία μη-
δενὸς ἀποδέων) καὶ ἐπειδὴ παρῆν, μεθ' ἑτέρων γενναίων
ἀνδρῶν διὰ τῆς ἡπίερος πρὸς αὐτὸν ἐξέπεμψε παρακελευ-
σάμενος καταναγκάσαι τούτου τὴν διαπεραίωσιν. ἐπεὶ δὲ P. 299
20 τοῦτον ἑώρα τῷ βασιλικῷ μηδαμῶς ὑπεύκοντα προστάγματι,
ἀλλ' ἀναισχυντοῦντα καὶ πολλὰ κατὰ τοῦ βασιλέως φροαττό-
μενον, ὄπλισάμενος παρετάξατο μορμολυττόμενος τάχα τὸν

4. ἐπέσκηψε F, ἐπέσκηψεν P.

14. διαπερέωσιν G.

15.

εὐσθενῆς C, εὐστιενῆς P.

19. διαπερέωσιν G.

22. παρε-

τάζεται G.

duci ad hoc ipsum ab imperatore misso traditurum esse. his ita firmatis Gotofredus magnis ab imperatore muneribus auctus exceptusque eius palatio et ad mensam regiam adhibitus lauteque epulatus freto transmisso ad Pelecanum castra posuit providente imperatore, ut frequens cibariorum copia iis suppeditaretur.

10. Post hunc advenit comes, quem Raul vocabant, cum equitum peditumque quindecim millibus; qui postquam cum comitibus, qui sub eo erant, ad Propontidem circa Patriarchae quod dicitur monasterium consedit, reliquos usque ad ipsum Sosthenium disposuit. quod vero eodem quo Gotofredus consilio transitum differebat sequentium copiarum adventum opperiens, imperator futuri providus, cum horum adventum timeret, hos quoque omni modo ut celeriter traicerent adducebat. arcessit itaque Opum, virum strenuum nec rei militaris scientia cuiquam cedentem, illumque, cum adesset, cum aliis viris fortibus terrestri itinere ad eum tendere et ad transfretandum iubet eum cogere. quem ubi nequaquam imperatori obsequentem vidit, quin etiam impudentem et valde in eum inve-

βάρβαρον καὶ διὰ τοῦτο οἰόμενος πείσειν αὐτὸν πρὸς τὴν
 περαιάν διαπλωῖσασθαι. ὁ δὲ θᾶττον ἢ λόγος μετὰ τῶν
 συνόντων αὐτῷ Κελτῶν παραταξάμενος ὡς λέων ἐχάρη με-
 γάλῳ ἐπὶ σώματι κίρσας καὶ τηνικαῦτα μετὰ τοῦ Ὀππου
 μέγαν συνίστησι πόλεμον. καταλαβὼν δὲ καὶ ὁ Πηγάσιος⁵
 διαπόντιος, ἐφ' ᾧ τούτους διαπερᾶν, καὶ θεασάμενος τὴν
 Βκατὰ τὴν ἠπειρον μάχην καὶ τοὺς Κελτοὺς ἰταμώτερον τῷ
 Ῥωμαϊκῷ στρατεύματι προσβάλλοντας, τῶν νηῶν ἐξεληλυθὼς
 ἐξ ὀπισθίων προσβάλλει καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς. ἀναιροῦν-
 ται τοίνυν τηνικαῦτα πολλοί· πλεῖστοι δὲ καὶ τιτρώσκονται.¹⁰
 καὶ οὕτως οἱ σωθέντες ἀνακαλοῦνται τὴν διαπεραίωσιν. ὁ
 δὲ βασιλεύς, μηχανικώτατος ὢν ἀνὴρ, σκεψάμενος μὴ τῷ
 Γοντοφρῆ ἐνωθέντες καὶ τὰ συμβάντα τούτοις ἀφηγησάμενοι
 τοῦτον κατ' αὐτοῦ ἐρεθίσωσι, τὴν αἴτησιν τούτων ἀσμένως
 δεξάμενος ἐν πλοίοις τούτους ἐνήσει καὶ διαποντίους πρὸς¹⁵
 τὸν τοῦ σωτῆρος τάφον ἐκπέμπει, τοῦτο καὶ αὐτῶν ἐξαιτη-
 σαμένων. ἀποστέλλει δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐλπίζομένους κό-
 μητας καὶ φιλοφροσύνης μηνύει ῥήματα χρηστὰς αὐτοῖς
 ἐλπίδας διδούς. οἱ καὶ καταλαβόντες πᾶν τὸ προστατιό-
 μενον προθύμως ἐπλήρουν. τοιαῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοῦ²⁰
 κόμητος Ῥαούλ. ἀναριθμήτου δὲ καὶ ἑτέρου πλήθους ὀπισ-
 θεν ἐρχομένου συμμίγδην ἐξ ἀπασῶν μικροῦ τῶν Κελτικῶν

5. καὶ om. CG. Πηγάσιος G.

20. καὶ FCG, om. P.

22. μικροῦ] ὀμοῦ A.

hentem, acie instructa barbarum perterrere studuit existimans, hac
 eum re ad maturandam traiectionem adactum iri. sed is dicto ci-
 tius Gallis, quos secum habebat, instructis gaudens ut leo magni
 corporis praeda oblata vehementi impetu Opum aggressus est. ad-
 venit vero Pegasius illos transportaturus: qui ad litus pugnam
 conspicatus Gallosque flagrantius in Romanum exercitum ruentes
 excensione facta Gallos a tergo invadit. multisque caesis ac pluribus
 etiam vulneratis superstites poseunt traiectionem. at imperator, ut
 fuit prudentissimus, ne Gotofredum assequerentur rebusque adversis
 enarratis hunc in se excitarent, petitioni eorum libenter annuit imposi-
 tosque in naves maritimo itinere ad salvatoris sepulcrum, ut ipsi valde
 cupiebant, misit; delegavitque etiam ad comites, quos expectaverant, qui
 benevolentiam suam significarent, magnamque iis spem ostendit, ita ut
 statim, quodcumque iussi erant, exsequerentur. haecenus de Raule comite.
 insequente eum innumerabili multitudine ex omnibus fere Galliae
 provinciis collecta cum iis qui eos ducebant, regibus ducibus comi-

χωρῶν συνειλεγμένου μετὰ τῶν ἀγόντων αὐτοὺς ἡγεμόνων,
 ῥηγῶν τε καὶ δουκῶν καὶ κομήτων καὶ αὐτῶν ἐπισκόπων,
 ἀποστέλλων ὁ αὐτοκράτωρ φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέχετο καὶ
 ἐπιεικείας ἐξέπεμπε λόγους, ὁποῖος ἐκείνος δεινὸς τὸ μέλλον V. 237
 5 προμηθεύσασθαι καὶ προαρπάσαι τὸ συμφέρον. ἐπισκῆπτει
 δὲ καὶ τὰ ζωαρκῆ τούτοις ἐρχομένοις ἐπιχορηγεῖν τοῖς ἐπ'
 αὐτὸ τοῦτο τεταγμένοις, ὡς μὴ λαβὴν αὐτοὺς τὸ παράπαν D
 ἐσχηκέναι μηδ' ἐξ οἷας οὖν αἰτίας. οἱ δὲ πρὸς τὴν μεγαλό-
 πολιν ἠπείγοντο. τάχα δὲ εἶπέ τις οὐρανοῦ ἀστέρας εἶναι
 10 τούτους ἢ ψάμμον παρὰ τῷ χεῖλει τῆς θαλάσσης ἐκκεχυμέ-
 νην. ἦσαν γὰρ ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεταί ὦρη καθ'
 Ὅμηρον τῇ Κωνσταντίνου πελάζειν ἤδη κατεπειγόμενοι. τὰς
 δὲ τῶν ἡγεμόνων κλήσεις καὶ προθυμουμένη περ ἐξελπεῖν P. 300
 οὐ βούλομαι. ναρκᾶ γὰρ μοι ὁ λόγος τὸ μὲν τι βαρβαρικὰς
 15 φωνὰς ἀπαγγέλλειν ἀδυνατούσῃ διὰ τὸ ἀναρθρον, τὸ δέ τι
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἐκείνων ἀποβλεπούσῃ. καὶ ἵνα τί
 τοσοῦτου πλήθους κλήσεις ἀπαριθμεῖσθαι πειρώμεθα, οὓς
 καὶ οἱ τότε παρόντες ἀκηδίας ἐπληροῦντο ὀρῶντες; ὡς οὖν
 τὴν μεγαλόπολιν κατέλαβον, κατατίθενται τὰ τούτων στρα-
 20 τεύματα ἐπισκῆψει τοῦ αὐτοκράτορος ἀγχοῦ τῆς μονῆς
 Κοσμιδίου καὶ μέχρις αὐτοῦ διήκοντα Ἱεροῦ. οὐκ ἐννέα δὲ

1. συνειλεγμένου A, συνειλεγμένων P. ἀγόντων FA, ἀγαγόν-
 των P. 6. τὰ om. G. ἐρχομένοις om. G. 7. αὐτῶ
 τούτῳ P, correxi. 9. εἶπέ τις, τούτους ἰδῶν A. 10. τούτους
 om. A. ἐγκεχυμένην A. 11. γὰρ om. F, οὖν A. γίνεταί
 A, γίνεται P. 14. μου CG. τι FC, τοι P. 19. κατατί-
 θενται CGA, κατατίθεντας P. τὰ om. G. 21. μέχρι CG.

tibus ipsisque adeo episcopis, misit obviam suos imperator, qui be-
 nigne iis exceptis, quod et futuri praevidendi et commodi occupandi
 peritissimus erat, operam ipsius non defore nuntiarent; quin etiam ciba-
 ria ab iis quos ad id ipsum miserat in via suppeditanda iis curavit,
 ne quis omnino iis ex ulla causa praetextus esset. petunt illi Con-
 stantinopolin. ac dixerit aliquis, caeli eos esse stellas aut harenam ad
 maris litora effusam; nam quot folia floresque ver parturit, ut ait
 Homerus, tot Constantinopoli festinantes iam appropinquarunt. ipso-
 rum autem ducum nomina, etsi libenter faciam, edere nolo respu-
 ente id nostro sermone. nam cum barbaras illorum voces, quippe
 absonas, efferre non possum, tum nimiam earum copiam submetuo.
 et quid enumerandis tot hominum nominibus operam perdam, quos
 videndi taedio qui tum aderant afficiebantur? horum igitur exer-
 citus, simul ad magnam urbem pervenerunt, iussu imperatoris prope
 Cosmidium monasterium usque ad Hierum castra locarunt; nec,

κέρυκες, καθάπερ ποτὲ τὸ Ἑλληνικόν, τούτους βοόωντες Βερέητιον, ἀλλ' ἱκανοὶ καὶ γενναῖοι ὄπλιται οἱ τούτοις ἐφεπόμενοι τοῖς τοῦ αὐτοκράτορος κελεύσμασιν ὑπέειπον ἀνέπειθον. τούτους δὲ ὁ βασιλεὺς βουλόμενος ὑπὸ τὸν τοῦ Γοντοφρῆ συνελάσαι ὄρκον διηρημένως προσεκαλεῖτο ἰδίᾳ 5 προσομιλῶν, ἅττα καὶ βούλοιο, καὶ τοῖς εὐγνωμονεστέροις χρώμενος μεσασταῖς τῶν ἀπειθεστέρων. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπέειθοντο τὴν τοῦ Βαϊμούντου καταδοκοῦντες ἔλυσιν, ἀλλὰ ποικίλους τρόπους εὐρίσκοντες ἐξαπτήσεων ἄλλ' ἅττα προσ-
 Cαπαιτοῦντες ἦσαν, ὁ βασιλεὺς τὸ παρ' αὐτῶν προτιθέμενον 10 ῥᾶστα διαλύων καὶ παντοίως τούτους μετελθῶν συνήλασεν εἰς τὸν τοῦ Γοντοφρῆ ὄρκον μεταπεμφάμενος καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Πελεκάνου ἐπὶ τῷ παρεῖναι τοῦ ὄρκου τελουμένου διαπόντιον. πάντων οὖν συνεληλυθότων καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Γοντοφρέ, ἐπεὶ καὶ ὁ ὄρκος ἤδη τετέλεστο ὑπὸ πάντων 15 τῶν κομήτων, τολμήσας τις εὐγενῆς εἰς τὸν σίμποδα τοῦ βασιλέως ἐκάθισεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠγείχετο τούτου μηδὲν
 Dτι φθεγξάμενος, πάλαι τὴν ἀγέρωχον τῶν Λατίνων φύσιν εἰδώς. προσελθὼν δὲ ὁ κόμης Βαλδουῖνος καὶ ἀψάμενος αὐτοῦ τῆς χειρὸς ἠγείρεν ἐκεῖθεν καὶ πολλὰ καταμεμφάμε- 20 νος ἔφη "οὐκ ἐξῆν σοι τοιοῦτον ἐνταῦθα ποιῆσαι δουλείαν τῷ βασιλεῖ καὶ ταῦτα ὑποσχομένῳ· οὐδὲ γὰρ ἔθιμον τοῖς
 3. κελεύσμασιν FC, κελεύμασιν PA. 4. τούτους δὲ ὁ βασιλεὺς βουλόμενος F, βουλόμενος δὲ τούτους ὁ βασιλεὺς PA. τὸν A, τῶν P. 5. ὄρκον FA, ὄρκων P. 7. δ' A, δὲ P. 9. ποικίλους A, ποικίλων P. ἄλλάτα F, ἀλλ' ἅττα P, ἄλλά τε A. 11. διανύων A. 14. συνεληλυθότων FA, συνελθόντων P. 15. τετέλεστο ὑπὸ πάντων τῶν κομήτων, τολμήσας τις scripsi: τετέλεστο, τολμήσας τις ἀπὸ πάντων τῶν κομήτων PA. 22. ἐντιμον m. 2. G.

ut olim Graecos, novem eos praecones clamore coercuerunt, sed idonea fortium militum copia, qui eos sequebantur, suasit, ut imperatoris iussis oboedirent. iam imperator ad Gotofredi iuramentum eos impulsurus, postquam singulos ad se seorsum vocavit, otiose cum iis disseruit facilioresque ad duriores flectendos adhibuit. cum vero Boëmundi adventum expectantes obsequi nollent, sed excusandi causa multa excogitarent, quae ab imperatore peterent, is celeriter quidquid simulabant disiecit variisque eos modis aggressus tandem ad Gotofredi iuramentum adegit accessit hoc ipso a Pelecano, ut iuramenti celebritati interesset. itaque omnibus cum ipso Gotofredo congregatis, ubi ius iurandum ab omnibus comitibus iam datum est, nobilis quidam in imperatoris sella sederè ausus est; cumque imperator iamdudum superba Latinorum natura perspecta nihil contra diceret, Balduinus comes accessit manuque prehensum excitavit ac multum obiurgans "Tibi vero" inquit "postquam servitute[m] imperatori promisisti, ita

βασιλεῦσι Ῥωμαίων συνέδρους ἔχειν τοὺς ὑπ' αὐτούς· δού- P. 301
 λους δὲ ὁμότας τῆς αὐτοῦ βασιλείας γεγονότας χρῆ καὶ
 τὰ ἔθνη τῆς χώρας τηρεῖν". ὁ δὲ πρὸς μὲν τὸν Βαλδουῖνον
 ἐφθέγγετο οὐδέν, δριμύτερον δὲ ἐνατενίσας τῷ βασιλεῖ πρὸς V. 238
 5 ἑαυτὸν τῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ λόγους τινὰς ἀπεφθέγγετο λέγων
 "Ἴδε, ποῖος χωρίτης κάθηται μόνος παρισταμένων αὐτῶ
 τῶν τοιούτων ἡγεμόνων". οὐδ' ἡ κίνησις τῶν χειλέων τοῦ
 Λατίνου τὸν βασιλέα διέλαθε· καλέσας δ' ἕνα τῶν τὴν Λα-
 τινικὴν διάλεκτον μεθερμηνευόντων ἡρώτα περὶ τῶν λεχθέν-
 10 των. ἀκούσας δὲ τὰ παρ' αὐτοῦ ῥηθέντα οὐδέν μὲν τέως
 πρὸς τὸν Λατῖνον εἰρήκει, ἐτήρει δ' ὅμως τὸν λόγον παρ'
 ἑαυτῷ· συντασσομένων δὲ τῷ βασιλεῖ πάντων μετεκαλεῖτο B
 τὸν ὑψηλόφρονα Λατῖνον ἐκεῖνον καὶ ἀναιδῆ καὶ ἐπνυθά-
 νετο, τίς τέ ἐστι καὶ ὅθεν ὠρμηται καὶ ἐκ ποίου γένους. ὁ
 15 δὲ "Φράγγος μὲν εἰμι καθαρὸς" ἔφη "τῶν εὐγενῶν· ἐν δὲ
 ἐπίσταμαι, ὅτι ἐν τριόδῳ τῆς χώρας, ὅθεν αὐτὸς ὠρμηται,
 τέμενός ἐστι πάλαι οἰκοδομηθέν, ἐν ᾧ πᾶς ὁ προθυμούμε-
 νος μόνος πρὸς μόνον μάχην ἀναδήσασθαι εἰς μονομάχου
 20 τάξιν ἑαυτὸν καταστήσας προσερχόμενος βοήθειαν μὲν τὴν
 τοῦ θείου ἐκεῖθεν αἰτεῖται, βραδύνει δὲ τὸν κατ' αὐτοῦ τολ-
 μήσαντα ἀπεκδεχόμενος. καθ' ἣν τριόδον ἐχρόνισα καὶ αὐ-
 τὸς σχολάζων καὶ ζητῶν τὸν μετ' ἐμοῦ μαχεσόμενον· ὁ δὲ
 τοῦτο τολμήσων οὐδαμοῦ." ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκηκοὺς ἔφη C

1. αὐτοὺς FA, αὐτὸν P. 7. τῶν om. F. 8. διέλαθε FACG,
 διέλαβε P. δ' A, δὲ P. 11. δ' A, δὲ P. 18. μόνον F,
 μόνην P, om. A. ἀναδήσασθαι F, ἀναδύσασθαι P.

agere non licet; neque enim Romanorum imperatores consueverunt,
 dicioni suae subiectos solii participes habere: oportet autem iuratos
 servos regionis consuetudines tenere". ac Balduino quidem is nihil
 respondit, sed acribus oculis imperatorem intuens patriaque lingua
 voces quasdam murmurans "En" ait "qualis rusticus sedet solus
 talibus ducibus adstantibus". nec latuit Augustum motus labiorum
 Latini: advocatoque aliquo ex Latinae linguae interpretibus, cum dicti
 sensum rescivisset, nihil tum quidem Latino respondit, at verba animo
 servavit; ac cum omnes imperatori vale dicerent, inflatum istum
 impudentemque Latinum arcessivit eumque, quis et unde esset quo-
 que genere ortus, interrogavit. tum ille "Purus putus" inquit "sum
 Francus ex nobiles. unum autem scio: esse in trivio regionis,
 unde prodii, olim aedificatum templum, in quo, qui solus cum solo
 certare cupit, armis ad talem pugnam instructus numinis auxilium
 implorat moraturque expectans, qui manum cum eo conserere
 audeat. ad id trivium diu ego mansi adversarium expectans;
 nemo vero fuit, qui hoc ausus esset." his imperator auditis "Si

“εἰ πόλεμον τότε ζητῶν οὐχ εὖρες, πάρεστί σοι καιρὸς ὁ πολλῶν σε πολέμων ἐμπλήσων· παρεγγυῶμαι δέ σοι, μήτε πρὸς οὐραγίαν μήτε πρὸς λοχαγίαν ἵστασθαι φάλαγγος, ἀλλὰ τὸ μέσον ἔχειν τῶν ἱμιλοχιτῶν· ἐπιστήμην γὰρ τῆς μεθόδου τῶν πολέμων τῶν Τούρκων ἐκ μακροῦ ἔσχικα”.⁵ οὐκ αὐτῷ δὲ μόνῳ ταῦτα συνεβούλευεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅποσα τούτοις συναντήσῃν ἔμελλεν ἀπερχομένοις κατὰ τὴν ὁδὸν προλέγων παρεγγυᾶτο μὴ ἀκρατῶς διώκειν, ὁπνηϊκά τὴν νίκην αὐτοῖς κατὰ τῶν βαρβάρων δοίη θεός, ἵνα μὴ τοῖς ἐνεδρευούσι λοχαγοῖς περιπίπτοντες ἀναιρῶνται.¹⁰

D 11. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Γοντοφρὲ καὶ Ραοῦλ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς συνεπομένους αὐτοῖς. ὁ δὲ γε Βαῖμοῦντος μετὰ τῶν ἄλλων κομήτων καταλαβὼν τὸν Ἄπρον καὶ μὴτ' ἐξ εὐγενῶν φύντα ἑαυτὸν ἐπιγινώσκων μήτε δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος δι' ἣν εἶχε σπάνιν τῶν χρημά-¹⁵των, τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλόμενος ἐπισπάσασθαι εὐνοίαν, αἶμα δὲ καὶ συγκαλύψαι τὰ κατ' αὐτὸν ἐθέλων, μετὰ δέκα καὶ μόνων Κελτῶν προεξεληθῶν τῶν ἄλλων κομήτων ἔσπευσε καταλαβεῖν τὴν βασιλεύουσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς αὐτοῦ μηχανὰς γινώσκων καὶ τὸ ὑπουλον καὶ ἐνεδρευτικὸν αὐτοῦ²⁰ ἦθος ἐκ μακροῦ ἐπιστάμενος ἔσπευσε πρὸ τοῦ καὶ τοὺς P. 302 ἄλλους καταλαβεῖν κόμητας ὁμιλῆσαι τε καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων καὶ πείσαι πρὸ τῆς ἐκείνων ἀφίξεως

3. λοχαγίαν G.

5. πολέμων τῶν F, om. CG, τῶν om. P.

7. ἔλασι A.

9. τῶν om. G.

10. ἀναιροῦνται A.

13. Ἄπρον FG.

14. μὴτ' A, μήτε P.

17. τὰ] τοὺς A.

tunc” inquit “bellum quaerens non invenisti, tempus imminet sat bellorum suppeditaturum. tibi vero suadeo, ne aut in postrema aut in prima acie te colloces, sed medium hemilochitarum locum teneas. novi enim iamdiu Turcarum morem bellandi.” nec hunc solum ita monuit, sed reliquis omnibus, quaecumque in itinere eventura essent, praedixit suadens, quando dei nutu barbaros vicissent, ne effusius eos sequendo in insidias inciderent perirentque.

11. Sed haec de Gotofredo, Raule ceterisque eos sequentibus. Boëmundus autem cum aliis comitibus cum Aprum pervenisset, quod neque a nobilibus se oriundum sciret nec propter pecuniae inopiam magnum exercitum haberet, ut et imperatoris sibi favorem conciliaret et sua consilia occultaret, cum decem modo Gallis ceteris comitibus praecurrens properavit Constantinopolin. imperator, quod viri machinas fallacemque eius et insidiosam naturam diu norat, priusquam ceteri comites adessent, convenire eum voluit et audire,

διαπερᾶσαι, ἵνα μὴ ἐνωθεῖς μετ' αὐτῶν καταλαμβανόντων ἡδὴ καὶ τὰς ἐκείνων διαστρέψειε γνώμας. εἰσελθόντι δὲ ἱλαρὸν εὐθύς ἐνατενίσας τὰ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐπυνθάνετο καὶ ὅπου τοὺς κόμητας κατέλιπε. τοῦ δὲ ἅπαντα διασαφή-
 5 σαντος αὐτῷ, ὡς εἶχε γνώμης, ἀστεϊζόμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῶν κατὰ τὸ Λυρράχιον καὶ τὴν Λάρισσαν τετολμημένων παρ' αὐτοῦ ἀναμιμνήσκει τηρικαῦτα καὶ τῆς ἔχθρας ἐκείνης. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν ὡς “ἐγωγε κἂν ἐχθρὸς κἂν πολέ-
 10 μιος τότ' ἦν, ἀλλὰ νῦν αὐτόμολος ἦκω φίλος τῆς σῆς βασι- B
 V. 239
 ἀκροθιγῶς πως ἀποπειράσας τὸν αὐτοῦ λογισμόν, ἐπεὶ διέ-
 γνω κατανεύσαντα τοῦτον ὄρκια πιστὰ δοῖναι πρὸς αὐτὸν ἔφη “τὰ νῦν μὲν κεκοπιακότα σε ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας χρῆ
 ἀπελθόντα διαναπαύσασθαι, ἐς νέωτα δὲ περὶ ὧν βουλό-
 15 μεθα ὁμιλήσομεν”. ἀπελθόντι οὖν εἰς τὸ Κοσμίδιον, οὔπερ
 τὰ τῆς κατοικίας αὐτῷ προηυτρέπιστο, τράπεζα τοῦτω παρα-
 τίθεται δαφυλῆς παντοίων ὄψων καὶ ἐδεσμάτων μεστή. εἶτα
 καὶ ὠμὰ κρέα χερσαίων τε καὶ πτηνῶν ζώων προσενεγκόντες
 οἱ ὄψοποιοὶ ἔφασαν “ἡμῖν μὲν τὰ ὄψα, ὡς ὄρεᾶς, ἠυτρέπισται C
 20 κατὰ τὸ σύνηθες· εἰ δὲ μὴ ἄρεστά σοι ταῦτα, ἴδου καὶ ὠμὰ
 καὶ κατασκευασθήτωσαν καθά γε βούλει”. οὕτω γὰρ παρὰ
 τοῦ αὐτοκράτορος κατασκευάσαι τε καὶ εἰπεῖν ἐντεταλμένον

3. τὰ A, om. P.

4. ὅπου FA, ὅπη P.

5. ἀστεϊζόμε-

νος P. 8. κἂν πολέμιος FAC, καὶ πολέμιος P.

9. ἦκα τῆ

βασιλείᾳ G. τῆ σῆ βασιλείᾳ C.

11. ἀποπειράσας FC,

ἀποπειρώσας P.

16. οἰκίας AG.

17. ὄψεων G.

quae diceret, eumque, ne cum illis coniunctus animos eorum per-
 verteret, ante horum adventum ad traiciendum commovere. simul-
 atque intravit, statim eum renidens et de via et ubi comites reli-
 quisset, interrogavit; quo ad omnia, prout opus esse putabat, respon-
 dente familiariter imperator eorum quae is ad Dyrrachium Larissam-
 que olim ausus esset et inimicitiarum illarum memoriam refricavit.
 sed ille “Tunc” inquit “hostis et infestus fui, nunc vero ultro veni
 tui imperii amicus”. verum imperator leviter eum variis sermonibus
 pertemptans, cum ad iusiurandum eum paratissimum videret, “Nunc
 vero” inquit “via te fessum oportet quiete frui; nam de iis, quae
 volumus, postea disseremus”. ita cum in Cosmidium abiisset, ubi
 hospitium ei paratum fuerat, mensam reperit omnibus carnibus et
 cibis opipare structam; dein crudam quoque terrestrium volucrum-
 que carnem exhibent coqui his verbis: “Nos quidem, ut vides, ex
 more nostro obsonia coximus; quae si minus tibi arrident, en incoe-
 tas escas, quae, prout iusseris, parabuntur.” sic ab imperatore pa-

αὐτοῖς ἦν. καὶ γὰρ ὁποῖος ἐκεῖνος δεινὸς ἦθους καταστο-
 χάσασθαι ἀνδρὸς, δεινὸς εἰς καρδίαν βάψαι καὶ λογισμοὺς
 θηρᾶσαι ἀνθρώπου, τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστάμενος δύσινουν καὶ
 κακότηδες ἐστοχάσατο τοῦ ὄντος. ἔν' οὖν μὴ ὑποψίαν τινὰ
 κατ' αὐτοῦ σχοίη, καὶ τὰ ὠμὰ κρέα ἐν ταύτῳ προσενεχθῆναι 5
 Δαυτῷ προσέταξε διαλύων τάχα τὴν ὑποψίαν. οὐκ ἦστοχεῖ
 δὲ τοῦ σκοποῦ. ὁ γὰρ δεινὸς Βαϊμοῦντος τῶν μὲν ὄψων
 οὐ μόνον ἀπογεύσασθαι ὄλωσ, ἀλλ' οὐδ' ἄκροις δακτύλοις
 προσψαῦσαι ἠρέσχετο, ἀλλ' ἀπώσατό τ' εὐθύς καὶ μηδενί τι
 τῆς ὑποδραμούσης αὐτὸν ἔπονοιᾶς ἐμφήνας τοῖς παρεστῶσι 10
 πάντα διένειμε, τῷ μὲν φαινομένῳ φιλοφρονεῖσθαι τούτους
 ὑποκρινόμενος, τῇ δ' ἀληθείᾳ, εἴ τις καλῶς σκοποίη, θανά-
 του κρατῆρα κερᾶσας αὐτοῖς. οὐδὲ τὸν δόλον ἐπέκρυπτε·
 τοσοῦτον καταφρονητικῶς περὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν διέκειτο. τὰ
 μὲν ὠμὰ κρέατα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἐνεγκαμένης τοῖς ἰδίοις 15
 P. 303 ὄψοποιοῖς κατασκευάσαι ἐπέταπτε. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ τοὺς
 τὰ ὄψα ἐκεῖνα ἐδηδοκότας ἐπυνθάνετο, ὅπως αὐτοὺς διέ-
 θευτο. τῶν δὲ “καὶ λίαν καλῶς” εἰρηκότων καὶ ὡς μηδὲ
 τῆς τυχοῦσης αἰσθῆσθαι βλάβης, ἀποκαλύψας αὐτοῖς τὸ
 ἀπόρητον ἔφη ὡς “ἐγώγε μεμνημένος τῶν μετ' αὐτοῦ 20
 πολέμων καὶ τῆς μάχης ἐκεῖνης ἐδεδίειν, μὴ τὸν ἐμὸν ἴσως

4. ἴνα F. 5. τὰ F, om. P. 7. ὄψων G. 9. ὄλων
 ἠρέσχετο A. τ' A, τε P. μηδενί τι F, μηδενὶ τὰ P, μηδέν A.
 10. τῆς ὑποδραμούσης αὐτὸν] τῆς ὑπὸ δακτύλοις αὐτῷ A. ἐμφή-
 νας FAC, ἐμφήνας P. 11. διένειμε] διέκειμαι A.
 14. ἐπ' C. 15. κρέα A. 17. τὰ FCA, om. P.
 18. καὶ ὡς F, ὡς P, καὶ A. 19. αἰσθάνεσθαι A.

rare ac dicere iussi erant. nam cum pro magna sua facultate homi-
 num mores perspicendi et in arcana mentium penetrandi et consilia
 indagandi Boëmundi malignum pravumque ingenium cognovisset, ne
 suspicionem ille in se conciperet, etiam crudas illas ei carnes simul an-
 teponi iussit suspicionem sublaturus. nec fefellit eum opinio. etenim
 Boëmundus non modo non gustavit, sed ne summis quidem digitis
 cibos tetigit statimque eos a se amovit nec cuiquam suspicionem sua
 aperta adstantibus distribuit, simulans quidem iis se gratificari, re
 vera, si quis recte consideraverit, mortis cratera ipsis miscens. nec
 eum dolum dissimulabat (adeo suos contempsit), sed crudis car-
 nibus more patrio a suis coquis paratis postridie eos, qui obsonia illa
 ederant, rogavit, num valerent. qui ubi valde sibi bene esse nec
 ullum se incommodum sensisse dixerunt, arcanum detegens “At ego”
 inquit “cum belli in eum gesti pugnaeque illius memoriam repete-

ἐξαρτύση θάνατον, θανάσιμόν τι φάρμακον τοῖς ὄψοις ἐπεμβάλων". τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Βαϊμόντου. ἐγὼ δ' οὐποτε
 5 πονηρὸν ἐθεασάμην μὴ τοῦ ὀρθῶς τι ποιεῖν πόρρω που
 ἐν πᾶσι λόγοις καὶ πρακτέοις θέοντα· ὀπηνίκα γὰρ τις τῆς
 μεσότητος ἐκσταίῃ, πρὸς ὁπότερον ἂν τῶν ἄκρων νεύσειε,
 πόρρωθεν τῆς ἀρετῆς ἔστηκε. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν Βαϊ-
 10 μούντου ὁ βασιλεὺς τὸν συνήθη τοῖς Λατίνοις καὶ ἐξ αὐτοῦ Β
 ἐζήτηε ὄρκον. ὁ δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἐπιστάμενος καὶ ὅτι οὔτε ἐκ προ-
 γόνων περιφανῶν ἐγεγόνει οὔτε χρημάτων εὐπορίαν εἶχε καὶ
 15 διὰ τοῦτο οὐδὲ δυνάμεις πολλὰς, ἀλλὰ μετρίους πάνν τοὺς
 συνεπομένους αὐτῷ Κελτούς, καὶ ἄλλως δὲ φύσει ἐπίορκος
 ὢν, μάλα προθύμως τῷ τοῦ αὐτοκράτορος ὑπεῖξε θελήματι.
 καὶ οὕτως ὁ βασιλεὺς περὶ τὰ βασίλεια οἰκίσκον τινὰ ἀφο- V. 240
 ρίσας εἰς τοῦδαφος κατέστρωσε παντοῖον εἶδος χρημάτων,
 15* καὶ ἀμφίων χαράγματός τε χρυσίου καὶ ἀργύρου καὶ τῆς
 κατωτέρω ἕλης τοσοῦτον πληρώσας τὸ οἶκημα, ὥς μηδὲ
 βαδίζειν δύνασθαι τινὰ τῷ πλήθει τούτων συμποδιζόμενον· C
 τῷ δὲ μέλλοντι ὑποδειξάι ταῦτα τῷ Βαϊμόντῳ ἐπέταπτεν
 ἀθρόον τὰς πύλας ἀναπετάσαι. ὁ δὲ ἐπὶ τῇ τούτων θέρ-
 20 ἐκπλαγεῖς φησιν "εἰ τοσαῦτά μοι προσῆν χρήματα, πολλῶν
 ἂν χωρῶν κύριος πάλαι ἐγεγόνειν αὐτός". καὶ ὅς "ταῦτά

1. ἐξαρτύση ACG, ἐξαρτήση P.

2. τὰ FC, om. P.

4. τῆς om. G.

7. ὁ βασιλεὺς A, om. P.

10. μετρίους FC,

μετρίως P.

14. παντοῖον scripsi: παντοίων P, παντοίου A.

εἶδους A.

15. lacunam signavi.

16. κατωτέρως A.

rem, metui, ne veneno cibus insperso interitum mihi pararet". ita Boëmundus. ego vero numquam vidi improbum, quin a recte faciendo in omnibus verbis et actionibus suis procul discesserit: nam ubi quis a mediocritate excessit, utrumcumque in extremum declinat, multum semper ab honesto abest. Boëmundum vero imperator arcessivit consuetumque Latinis iuramentum et ipsum rogat. is rebus suis cognitis, cum se nec maioribus nobilibus ortum nec magnas habere opes sciret ideoque exiguis viribus parvoque se comitatu Gallico instructum esse, cumque alioquin natura esset periurus, libentissime imperatoris voluntati oboedivit. tum hic in palatio conclavis cuiusdam pavimentum omnis generis divitiis stravit cellamque * vestibusque et nummis aureis argenteisque et reliqua divitiarum materia ita implevit, ut ob illarum rerum copiam ne ingredi quidem quisquam posset. cui vero Boëmundo ea monstrandi negotium fuit, eum valvas repente patefacere iussit. at is improviso adspectu percussus "Si tot mihi" inquit "opes essent, multarum iam terrarum imperium olim mihi

σοι τὴν σήμερον ἀποχαρίζεται ἅπαντα ὁ βασιλεὺς". ὁ δὲ περιχαρῶς ταῦτα δεξάμενος καὶ εὐχαριστήσας ἀπῆει ἀναπαυθῆσόμενος οὗ κατέλυσεν. ἀποκομισθέντων δὲ τούτων D αὐτῷ, μεταβαλὼν ὁ πρὶν τεθναμακῶς ἔφη "οὐδέποτε τοιαύτην ἀτιμίαν ἔσεσθαι μοι ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἤλπισα· λα-5 βόντες οὖν ταῦτα ἀπαγάγετε τῷ πέμψαντι". ὁ δὲ βασιλεὺς P. 304 τὸ φύσει παλίμβουλον τῶν Λατίνων γινώσκων τὸν δημῶδη λόγον ἀντέφησε "κακὸν πρᾶγμα πρὸς τὸν ἴδιον ἐπανερχέσθω αὐθέντην". τοῦτο ὁ Βαϊμουῆτος ἀκούσας καὶ τοὺς ἀποκομίσοντας ἐπιμελῶς ἀναζητοῦντας αὐθις αὐτὰ ὁρῶν μεταβα-10 λὼν ὁ πρὶν ἀποπεμπόμενος ταῦτα καὶ ἀχθόμενος ἐπὶ τούτοις ἰλαρὸν βλέμμα τοῖς ἀποκομισταῖς ἐδείκνυ καθάπερ τις πολύπους μετασχηματιζόμενος ἐν βραχεῖ. φύσει μὲν γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ πονηρὸς καὶ ὀξύς πρὸς τὰ συμπίπτοντα, πονηρία καὶ ἀνδρεία τοσοῦτον ὑπερέχων ἀπάντων τῶν τότε διερχο-15 μένων Λατίνων, ὅπόσον δυνάμεσί τε καὶ χρήμασιν ἤττητο· ἀλλὰ καὶ ὡς πάντων ἐκράτει κακεντρεχείας περιουσία, τὸ δὲ B παλίμβουλον ὡς φυσικόν τι τῶν Λατίνων παρακολούθημα παρείπετο καὶ αὐτῷ. τὰ γοῦν χρήματα ὁ ἀπωθούμενος περιχαρῶς τηρικαῦτα ἐλάμβανε. δύσνους γὰρ ὦν τὴν γνώμην, 20 ἐπεὶ μηδὲ χώραν ὅλως κεκτημένος τῆς ἐνεγκαμένης ἐξῆει

7. παλίμβουλον A.   9. τοῦτο FAC, ταῦτα P.   ἀποκομίσοντας scripsi: ἀποκομίσοντας PA.   10. ὁρῶν] αἰτῶν G.
18. παλίμβουλον G¹, παλίμβουλον G².   19. ἀπωθούμενος G
in mg, ἀποθούμενος P.

parassem". tum ille "Haec omnia" ait "hodie tibi imperator largitur". laete beneficio accepto magnisque gratiis actis quieturus in suum diversorium abiit; ubi vero illa sibi afferri vidit, mutata priori admiratione "Numquam" inquit "tantam mihi ab imperatore ignominiam fore credidissem: sumite haec et, qui misit, ei reportate." sed imperator, quod innatam Latinorum levitatem norat, vulgare illud verbum protulit "mala res ad proprium auctorem redeat". quae ubi Boëmundus audivit baiulosque munera studiose colligere vidit, mutata sententia, qui ante ea repudiaverat et aegre tulerat, hilari vultu ut brevi se transformans polypus baiulos spectavit. erat enim natura versutus et ad omnia, quae accidebant, praesens; tantumque astutia ac fortitudine omnibus, qui tunc transiere, Latinis excelluit, quantum opibus copiisque cessit. sed ut fraudum abundantia omnes fere superavit, ita innatae Latinorum animis inconstantiae expers non fuit. quas autem divitias recusaverat, tunc laetus accepit: tristi enim animo, cum ne terrae quidem ullius dominus patria

τῷ μὲν φαινόμενῳ χάριν τῆς τοῦ ἁγίου τάφου προσκυνή-
 σεως, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἀρχὴν ἑαυτῷ περιποιήσασθαι προμη-
 θευόμενος καὶ μᾶλλον, εἰ γένοιτό οἱ, καὶ αὐτῆς τῆς βασι-
 λείας Ῥωμαίων ἐπιδράξασθαι χρωμένῳ ταῖς τοῦ πατρὸς
 5 ὀποθημοσύναις καὶ πάντα κάλων τὸ τοῦ λόγου κινῶντι,
 πολλῶν ἐδεῖτο χρημάτων. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ δύσνον C
 καὶ κακότηδες αὐτοῦ ἐπιστάμενος ἔσπευδε τὰ συναιρόμενα
 πρὸς τοὺς ὑποτυφομένους αὐτῷ λογισμοὺς εὐφυῶς περιαι-
 ρεῖν. διὸ καὶ τὸ δομεστικάτον αἰτούμενος τῆς ἀνατολῆς οὐκ
 10 ἔτυχε τῆς αἰτήσεως πρὸς Κρηῖτα κρητίζων. δεδιὼς γὰρ ὁ
 βασιλεύς, μὴ ἐξουσίας δραξάμενος καὶ δι' αὐτῆς δουλαγωγήσας
 τοὺς κόμητας ἅπαντας ῥαδίως περιάγοι τοῦ λοιποῦ, ὅπη βου-
 λητὸν αὐτῷ ἐστι, μὴ θέλων τε τὸν Βαῖμοῦντον ὑπονοῆσαι
 ὄλως, ὅτι ἤδη πεφώραται, ἐλπίσι χρησταῖς αὐτὸν ὑποσαίνων
 15 ἔφη “τούτου μὲν καιρὸς οὐπω πάρεστι, διὰ δὲ τῆς σῆς
 ἐνεργείας καὶ ὑπολήψεως, ἀλλὰ δὴ καὶ πίστεως μετ' οὐ πολὺ
 καὶ τοῦτο γενήσεται”. ὁμιλήσας τοίνυν αὐτοῖς καὶ παντοίαις D
 δωρεαῖς καὶ τιμαῖς φιλοφρονησάμενος τῇ μετ' αὐτὴν αὐτὸς ἐπὶ V. 241
 τοῦ βασιλικοῦ καθῆστο θρόνου· μεταπεμψάμενος δὲ αὐτόν
 20 τε τὸν Βαῖμοῦντον καὶ τοὺς κόμητας ἅπαντας περὶ τῶν κατὰ
 τὴν ὁδὸν αὐτοῖς συμβησομένων ὠμίλει βουλευόμενος τὰ

5. τῷ τῷ G.

12. περιάγει G.
om. G.

7. συναιρόμενα FAC, συνειρόμενα P.

13. τὲ F, δὲ CG, om. P.

15. σῆς

16. ἐνεργείας καὶ ὑπολήψεως, ἀλλὰ δὴ καὶ
πίστεως A, καὶ ὑπολήψεως, ἀλλὰ δὴ om. P.

19. καθίστο G.

20. τε om. G.

21. βουλόμενος CG.

exiisset, speciem dominici sepulcri adorandi indutus re vera sibi
 regnum quoddam parare atque adeo, si fieri posset, ex patris consiliis
 ipsum Romanorum imperium occupare decreverat: sed omnem, ut
 aiunt, funem moturo multis erat opus divitiis. verum imperator,
 cum triste eius et malignum ingenium nosset, quae ad arcana eius
 consilia accommodata erant, ea scite discere studuit. quare depos-
 centi ei Orientis domesticatum Creticamque artem in Cretensem ex-
 perienti imperator non est obsecutus timens, ne potestate accepta
 cunctos ille sibi Latinorum comites subiceret facileque ad omnia
 quae vellet in posterum impelleret. at ne Boëmundus deprehensum se
 sentiret, commoda eum spe lactans “Nondum” inquit “eius rei tempus
 adest; mox autem aderit virtute tua et consilio atque fide”. postquam
 igitur ita cum iis egit donisque et honoribus omnis generis eos au-
 xit, postridie in imperatorio solio consedit vocatisque Boëmundo et
 cunctis comitibus multa de iis, quae in via evenirent, disseruit

P. 305 συμφέροντα, ἀναδιδάσκων ἅμα καὶ αἷς εἰώθασιν οἱ Τοῦρκοι
 χρήσασθαι μεθοδείαις ἐν ταῖς μάχαις καὶ ὑποτιθέμενος,
 ὅπως τε παρατάττεσθαι χρῆ καὶ λόχους καθιστᾶν καὶ μὴ
 ἐπὶ πολὺ διώκειν, ὀπηρῖκα τούτοις οἱ Τοῦρκοι τὰ νῶτα
 διδῶσι. καὶ οὕτως διὰ τε χρημάτων διὰ τε λόγων κατὰ-5
 μαλάξας αὐτῶν τὸ ἄγριον καὶ τὰ συνοίσοντα ὑποθέμενος
 τὴν διαπεραιώσιν προὔτρεψατο. τὸν δέ γε Ἰσαγγέλην ἠγάπα
 διαφερόντως διὰ τε τὸ περιὸν αὐτῷ τοῦ φρονήματος καὶ
 τῆς ὑπολήψεως τὸ ἀνόθευτον καὶ τὸ τοῦ βίου καθαρὸν,
 Β γινώσκων ἅμα καὶ ὅποσον αὐτῷ τῆς ἀληθείας μέλει μηδὲν 10
 ταύτης μηδέποτε προτιμωμένῳ· τοσοῦτον γὰρ ἀπάντων τῶν
 Λατίνων ἐν πᾶσι διέφερεν, ὅσον ἀστέρων ἥλιος. διὰ τοι
 τοῦτο παρακατέσχεν αὐτὸν τέως μεθ' ἑαυτοῦ. ἀπάντων οὖν
 συνταξαμένων τῷ αὐτοκράτορι καὶ διὰ τοῦ τῆς Προποντίδος
 πορθμοῦ τὸ Δαμάλιον καταλαβόντων ἀνεθεῖς τῆς ἐξ αὐτῶν 15
 ὀχλήσεως συχνάκις τὸν Ἰσαγγέλην μετεπέμπετο, ἀναδιδάσκων
 ἅμα καθαρώτερον τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν συμβήσεσθαι μέλλοντα
 τοῖς Λατίνοις, παρεγύμνου δὲ καὶ ἦν περὶ τῆς τῶν Φράγγων
 γνώμης εἶχεν ὑπόληψιν. ταῦτα πολλάκις ἀποστοματίσας
 C τῷ Ἰσαγγέλῃ καὶ τὰς τῆς ψυχῆς οἷον ὑπανοίξας αὐτῷ πύλας 20
 καὶ πάντα διατρανώσας ἐπέσηκην αἰεὶ πρὸς τὴν τοῦ Βαί-

1. ... διδάσκων A, ἀναδιδάσκειν P. 2. χρῆσθαι A. 3. τὶ G.
 7. προετρέψατο A. ἰσαγγέλην FA, Σαγγέλην P: sic fere
 semper. 8. διὰ τε τὸ A, τε om P. 12. ἐν πᾶσι om. G.
 13. μεθ' C, μετ' P. 17. καθαρώτερον F, καθαρότερον P.
 21. ἐπέσηκην G.

utiliaque suadens, qua pugnandi ratione consuetudineque Turcae uterentur, docuit eosque monuit, quomodo acies instruere ordinesque instituere deberent neu effuse Turcas fugientes persequerentur: ita asperis eorum moribus largitionibus colloquioque flexis benivolisque datis consiliis, ut traicerent, auctor fuit. Isangelen autem propter probatam prudentiam veramque animi sinceritatem ac vitae munditiam ex omnibus praecipue amabat; quem quidem adeo veritatis studiosum esse novit, ut nihil umquam ei anteponeret: nec minus supra omnes Latinos eminuit quam sol supra stellas. quo factum est, ut tunc eum Alexius apud se retineret. itaque imperator, postquam ceteri ei valedixerunt ac per Propontidis fretum ad Damalium processerunt, molestiis quas ipsi creaverant levatus saepe Isangelen advocat distinctiusque docet, quae Latinis in via eventura crederet; quin etiam suspicionem, quam de Francis conceperat, ei aperuit. his saepe cum Isangele communicatis eique animi quasi ianua pansa ac rebus omnibus enarratis opem eius custodiamque adversus

μούντου ἐργηγορέναι κακίαν, ἵνα βουλόμενον παρασπονδήσαι
 ἀπειργῆ τοῦτον τοῦ ἐγχειρήματος καὶ διὰ πάσης μεθόδου
 διαλύῃ τὰς ἐκείνου μηχανάς. ὁ δὲ πρὸς τὸν αὐτοκράτορά
 φησιν “ἐκ προγόνων καθάπερ τινὰ κληῖρον τὴν ἐπιτορκίαν
 5 καὶ τὸν δόλον ὁ Βαϊμοῦντος κεκτημένος, θαῦμα μέγιστον,
 εἰ τὰ ὁμωμοσμένα διατηρήσειεν· ἔγωγε δ’ ὁμως ὡς ἐνὸν
 σπεύσω τὸ προσταχθὲν ἀεὶ ἀποπληροῦν”. καὶ συνταξάμενος
 τῷ αὐτοκράτορι ἄπεισιν ἐνωθησόμενος τῷ παντὶ στρατεύ-
 ματι τῶν Κελτῶν. ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ ἤθελε μὲν μετὰ τῶν D
 10 Κελτῶν κατὰ τῶν βαρβάρων ἀπιέναι, ἐδεδίει δὲ τὸ αὐτῶν P. 306
 ἀναρίθμητον πλῆθος. δεῖν οὖν ἐλογίσαστο τὸν Πελεκάνον
 καταλαβεῖν, ἵν’ ἐγγύθεν Νικαίας ἐνδιατρίβων μανθάνοι μὲν
 τὰ τοῖς Κελτοῖς συμβαίνοντα, ἅμα δὲ καὶ τὰς τῶν Τούρκων
 ἔξωθεν ἐφόδους καὶ τὴν τῶν ἐντὸς Νικαίας κατάστασιν. ἐν
 15 δεινῷ γὰρ ἐποιεῖτο, εἰ μὴ τι στρατηγικὸν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ
 αὐτὸς κατορθώσοι, καὶ διεσκοπεῖτο, ἵνα εἰ ἐπιτήδεια τὰ
 πράγματα εὐρήσει, αὐτὸς τὴν Νίκαιαν ἔλῃ καὶ μὴ παρὰ τῶν V. 242
 Κελτῶν αὐτὴν σχοίῃ κατὰ τὰ παρ’ ἐκείνων ὁμωμοσμένα. B
 εἶχε δὲ τὴν βουλὴν ταύτην ὑποβρύχιον καὶ πᾶν ὅπερ ἂν
 20 ὤκονόμει καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν γίνεται αὐτὸς καὶ μόνος
 ἠπίστατο, μόνῳ τῷ Βουτουμίτῃ τοῦτο ἐμπειπιστευκῶς καὶ

1. παρασπονδῆ G.	7. ὁμωμένα G.	10. Κελτῶν om. G.
12. .... Νικαίας G.	μανθάνοι FG ² , μανθάνῃ PG ¹ .	16.
κατορθώσοι F, κατορθώσῃ P.	καὶ om. CG.	διεσκοπεῖτο
γοῦν CG.	εἰ F, ἐὰν P.	ἐπίτηδες F.
P.	18. ὁμωμομένα CG.	17. ἔλῃ F, ἀνέλῃ
		21. Βουτουμίτῃ CG.

Boëmundi malitiam rogavit, ut et a pactis laedendis eum detine-
 ret et quovis modo eius machinas dissolveret. tum is imperatori
 “Cum a proavis periurium ac dolum veluti hereditatem quandam
 Boëmundus acceperit, maxime mirum sane sit, si ius iurandum servet.
 tamen, quantum in me erit, ego isti tuae voluntati numquam deero.”
 salutato dein imperatore toti se Gallorum exercitui adiuncturus abi-
 iit. verum imperator cum una cum Gallis in barbaros proficisci
 voluisset, veritus tamen innumerabilem eorum copiam Pelecanum
 eundum ibique manendum censuit, ut propter Nicaeae viciniam,
 quae et Gallis acciderent et Turcae intra Nicaeam forisque gerent,
 resciret. neque enim dignum se iudicans, si nihil ipse interea bel-
 licae gloriae sibi pararet, occasione oblata ipse studuit Nicaeam re-
 cuperare nec a Gallis, prout iurati erant, accipere. id autem consilium
 omnes celavit unoque Butumite conscio usus ipse solus quae ageret

τοῦτον ἀποστείλας, ἐφ' ᾧ ὑποποιεῖσθαι τοὺς ἐντὸς Νικαίας
 βαρβάρους διὰ παντοίων ὑποσχέσεων καὶ ἀπαθείας τελείας,
 ἐν μέρει δὲ καὶ ἀπειλούμενος τόσα καὶ τόσα πείσεσθαι καὶ
 Σπαρανάλωμα ξίφους γενέσθαι, εἰ παρὰ τῶν Κελτῶν ἀλῶεν,
 καὶ πάλαι τὸν Βουτουμίτην γινώσκων εὐνούστατον καὶ περὶ
 τὰ τοιαῦτα δραστήριον. ταῦτα μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῦτον παρη-
 κολουθήκει τὸν τρόπον.

3. ἀπειλούμενος FG, ἀπειλιούμενος P.
 correxi.

5. Βουτουμίτην P,

causamque cur ea fierent norat. hunc igitur misit ad deliniendos
 Nicaeae barbaros cum pollicendo inter alia multa tutam impunita-
 tem, tum exponendo, tot tantaque mala eos subituros esse omnesque
 trucidatum iri, si urbem Galli caperent. iam pridem enim Butumi-
 ten sibi fidissimum et in rebus talibus gerendis maxime strenuum
 esse intellexerat. haec igitur ita ab initio successerunt.

ΑΛΕΞΙΑΣ ΙΑ.

ALEXIADIS LIBER XI.

ARGUMENTUM.

Galli Nicaeam oppugnantes Turcas devincunt (1). Alexius belli machinas iis donat; nec tamen se iungit iis, sed astute Nicaea potitur (2). reliqui comites fidei iuramentum praestant. Latini tribus proeliis Turcas fundunt (3). Antiochiam obsident ac proditione capiunt. Boëmundi astutia (4). imperator Ioannem Ducam contra piratas mittit. Caspax Smyrna occupata occisus. Ioannes Ducas Ephesum aliasque urbes barbaris eripit (5). imperator Gallis Antiochiae pressis opem metu sultani non fert; vincunt tamen Saracenos clavo sancto reperto. Gotofredus rex Hierosolymorum creatur (6). Amerimnas princeps Babylonis contra Gallos proficiscitur. Isangelis res pro imperatore gestae (7). Gotofredo mortuo regnat Balduinus. Normannorum exercitus Cpolin adveniunt; mox a Turcis devicti. Isangelis mors (8). imperator et Boëmundus invicem de se queruntur; Butumites contra hunc missus (9). Pisanorum classis Gallis auxiliatura a Romanis deletur. frustra pace cum Boëmundo temptata Alexius Curicum occupat (10). item Genuenses cum classe Francos adiuvant. Cantacuzenus Laodiceae oppugnat Boëmundum (11). is mortuum se simulans tuto Coryphum defertur (12).

1. Ὁ δέ γε Βαϊμοῦντος καὶ πάντες οἱ κόμητες ἐνωθέν- P. 309
τες, οὗ διαπλωῖσασθαι πρὸς τὴν Κιβωτὸν ἔμελλον, μετὰ V. 245
τοῦ Γοντοφρὲ τὴν τοῦ Ἰσαγγέλη προσέμενον ἀφιξίν. πλή-
θος δὲ ὄντες ἀναρίθμητον, ἐπεὶ οὐκ ἠδύνατο αὐτοῦ που

3. προσέμενον FAC, προσμένειν P.

1. Iam Boëmundus comitesque omnes cum Gotofredo coniuncti ibi, unde Cibotum versus traiecturi erant, Isangelis adventum expectabant. ingentes autem numero cum propter ciborum inopiam ibi

προσμένειν διὰ τὴν σπάνιν τῶν βοσκημάτων, εἰ καὶ τὴν τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἰσαγγέλη ἀνέμενον ἄφιξιν, ἵνα κείθι συνταξάμενοι αὐτῷ τῆς πρὸς Νίκαιαν φερούσης ἄψωνται, διχῆ διαιρεθέντες οἱ μὲν διὰ τῆς Βιθυνῶν καὶ τῆς Νικομηδείας B πρὸς Νίκαιαν ἤλαυνον, οἱ δὲ τὸν τῆς Κιβωτοῦ διανηξάμενοι 5 πορθμὸν εἰς ταῦτόν συνεληλύθεσαν. καὶ οὕτω τῇ Νικαίᾳ προσπελάσαντες τοὺς πύργους καὶ τὰς μεταξὺ κορτίνας σφίσιν αὐτοῖς διενείμαντο, κατὰ τάξεις τινὰς τὴν τειχομαχίαν ποιεῖν βουλευσάμενοι, ἵν' ἐντεῦθεν ἕτερος πρὸς ἕτερον ἐρίζοντες καρτερωτέραν τὴν πολιορκίαν ποιοῖντο· τὸ δὲ λάχος τοῦ 10 Ἰσαγγέλη κενὸν ἔασαντες τὴν ἐκείνου προσέμενον ἄφιξιν. C ἐν ταύτῳ δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Πελεκάνον κατέλαβε κατὰ νοῦν ἔχων τὴν Νίκαιαν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. οἱ δὲ ἐντὸς Νικαίας βάρβαροι τὸν σουλτάνον πολλάκις εἰς τὴν σφῶν αὐτῶν ἀρωγὴν μετεπέμποντο. ἐκείνου δὲ τι βραδύ- 15 P. 310 γοντος καὶ τῆς πολιορκίας ἐξ ἀνατολῆς ἡλίου μέχρι καταδύσεως αὐτῆς ἐν πολλαῖς ἤδη γινομένης ἡμέραις, ἐπεὶ ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς ἔωρων, γνωσιμαχήσαντες βέλτιον προσεληλυθέναι τῷ βασιλεῖ ἢ παρὰ τῶν Κελτῶν ἀλῶναι ἐγνώκεσαν. μετακαλοῦνται τοίνυν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο τὸν Βουτου- 20 μίτην τόσα καὶ τόσα ἀγαθὰ παρὰ τοῦ βασιλέως πείσεσθαι διὰ γραμμάτων συχνῶν πολλάκις αὐτοῖς ἐπαγγελλλόμενον, εἰ

3. ἄψωνται FC, ἄψονται P. 4. οἱ A, ὁ P. Βιθυνίας A.
 5. ἤλαινον A, ἤλαινεν P. 12. ἐν ταύτῳ AC, ἐνταῦθα P. κατέλαβε FA, κατέλαβεν P. 15. ἀρωγὴν FAC, ἀρόγῳην P: sic fere semper. βραδύγοντος C. 20. αὐτὸ τοῦτο scripsi: αὐτῷ P.
 22. ἐπαγγελλλόμενον FA, ἐπαγγελλόμενον P, ἐπαγγειλάμενον C.

manere non possent, etsi imperatoris cum Isangele adventum operiri constituerant, ut coniuncti cum eo Nicaeam pergerent, diviso agmine illi per Bithynos Nicomediamque se contulerunt Nicaeam, alii Ciboti freto traiecto ad eundem locum convenerunt. atque ita Nicaeae appropinquare turresque urbis moeniumque inter eas loricas inter se partiti, quo acrior singulorum aemulatione oppugnationo esset, ordine quodam muros quatere statuerunt; quod vero moenium Isangeli sorte evenerat, id vacuum reliquerunt adventum eius opperientes. eodem tempore imperator Pelecanum petiit cogitans, ut modo dixi, de capienda Nicaea. sed qui Nicaeam obtinebant barbari, cum saepe per nuntios cunctantis sultani auxilium implorassent, oppugnatione multis diebus a solis ortu ad occasum usque continuata magna omnium rerum inopia coacti quid faciendum esset deliberaverunt; tandem melius censuerunt ad imperatorem accedere quam a Gallis capi. quare Butumiten adeunt, cuius litteris tot tantaque imperatoris praemia ostentantibus saepe ad

τὴν Νίκαιαν αὐτῷ παραδοῖεν. ὁ δὲ τὰς τοῦ βασιλέως φιλοφροσύνας καθαρώτερον ἀπαγγείλας καὶ τὰς ἐγγράφους ὑποσχέσεις ὑποδείξας, εἰ τὸ κάστρον αὐτῷ παραδοῖεν, ἀσμένως δέχεται παρὰ τῶν Τούρκων ἀπειρηκότων ἤδη πρὸς 5 τοσαῦτα πλήθη ἀντικαθίστασθαι καὶ βέλτιον λογιζομένων τῷ Β βασιλεῖ τὴν πόλιν αὐθαιρέτως παραδοῦναι καὶ χρημάτων καὶ τιμῆς μετασχεῖν ἢ ξίφους παρανάλωμα γενέσθαι. οὕτω τρίτην ἡμέραν ὁ Βουτουμίτης ἐντὸς εἶχε, καὶ ὁ Ἰσαγγέλης καταλαβὼν ἀποπειρᾶσθαι τοῦ τείχους δι' ὧν ἠτοιμάζεν ἐλε- 10 πόλειον ἔσπευθεν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ φήμη τις αὐτοὺς καταλαμβάνει τὴν τοῦ σουλτάνου ἔλευσιν μηνύουσα. τοῦτο οἱ Τούρκοι μεμαθηκότες καὶ τεθαρρηκότες τὸν Βουτουμίτην παραχρῆμα ἐξέσωσαν. ὁ δὲ σουλτάνος μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποδιελόμενος ἀπέστειλε σκεψομένους τὴν τοῦ Ἰσαγγέλη ἔφο- 15 δον παραγγείλας ὡς, εἴ τισι τῶν Κελτῶν ἐν ἔχοιεν, μὴ ἀναβαλέσθαι τὴν μετ' αὐτῶν μάχην. θεασάμενοι δὲ πόρρωθεν τούτους οἱ τοῦ Ἰσαγγέλη ξυμμίγνυνται. ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ κόμητες καὶ αὐτὸς ὁ Βαίμουντος τὴν τουτωνὶ τῶν βαρβάρων ἐνωτισθέντες ἔφοδον ἐξ ἐκάστης κομητούρας ἀνά 20 διακοσίους διελόμενοι καὶ εἰς πολὺν πλήθος ξυμποσώσαντες V. 246 παραχρῆμα εἰς ἀρωγὴν τῶν τοῦ Ἰσαγγέλη πέμπουσιν· ἐφθασκότες δὲ μέχρις ἑσπέρας τοὺς βαρβάρους ἐδίωκον. ὁ δὲ σουλτάνος οὐδαμῶς ἐπὶ τούτοις ἀναπεπτώκει, ἀλλ' ἀγα-

5. αὐτοῖς καθίστασθαι C. 8. τρίτην FAC, τριττὴν P. 10. δὲ καὶ A. 11. καὶ οἱ A. 14. ἀπέστειλε FC, ἀπόστειλε P. 16. πόρρωθεν τούτους F, τούτους πόρρωθεν P. 21. πέμπουσιν F, πέμπουσι P. 23. ἀναπεπτώκει F, ἀνεπεπτώκει P.

deditionem provocati erant. is imperatoris benevolentiam planius affirmans ostendensque scripta eius promissa, si urbem tradidissent, benigne a Turcis excipitur, qui iam desperantes se tot copiis amplius resistere posse urbem imperatori sponte tradere malebant atque opes honoresque accipere quam hostium gladio interire. necdum illic tertium diem Butumites exegerat, cum adveniēns quoque Isangeles paratis ante machinis murum temptare coepit. divulgata interim adventantis sultani fama animati Turcae statim Butumiten eiecerunt. sultanus vero partem exercitus, quae Isangelis iter exploraret, praemisit mandans, si qui Galli occurrerent, ne pugnam detrectarent. eos igitur Isangelis milites procul conspicati proelium conseruere. iam vero reliqui comites et ipse Boëmundus nuntiato barbarorum impetu, cum ex cuiusque comitis militia ducentos milites elegissent, numerosissimum ita exercitum Isangeli auxilio mittunt; fuganturque barbari Gallis ad vesperam usque insequentibus. nec tamen sultanus animo frangitur, verum primo mane armatus

ζούσης ἡμέρας ὀπλίζεται καὶ πανσυδὶ τὴν ἔξω τειχῶν Νικαίας
 D πεδιάδα κατειλήφει. καὶ οἱ Κελτοὶ αἰσθόμενοι τῆς τούτου
 παρουσίας καρτερῶς ὀπλισάμενοι καθάπερ εἰ λέοντες κατ'
 αὐτῶν ἴενται. καὶ συρρήγνυται τηνικαῦτα πόλεμος βαρὺς
 καὶ δεινός. ἐν ἴσῃ δὲ μοίρα τῆς μάχης ἀμφοτέροις ἴσταμένης
 τοῖς μέρεσι δι' ὅλης ἡμέρας, ἐπεὶ ὁ ἥλιος ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
 τρέπονται οἱ Τούρκοι τῆς νυκτὸς αὐτοῖς διατησάσης τὴν
 μάχην. πίπτουσι μὲν οὖν ἐξ ἑκατέρων πολλοὶ [κτείνονται
 P. 311 δὲ οὐχ ἦττονες], τιτρώσκονται δὲ οἱ πλείους. καὶ λαμπρὰν
 τὴν νίκην ἀράμενοι οἱ Κελτοί, πολλῶν δὲ καὶ κεφαλὰς τοῖς 10
 δόρασι περιπείραντες ἐπανέρχονται καθάπερ εἰ σημαίας ταύτας
 φέροντες, ἵν' οὕτω πόρρωθεν τὸ γεγονός διαγνόντες οἱ βάρ-
 βαροι καὶ τὴν ἐκ πρώτης βαλβίδος ἦτταν δειλιάσαντες τῆς
 συντόνου μάχης ἀποστήσονται. τοιαῦτα μὲν οὖν οἱ Λατῖνοι
 πεπεράχασί τε καὶ διελογίσαντο. ὁ δὲ σουλτάνος τὰ ἄπειρα 15
 τούτων θεασάμενος πλήθη καὶ τὴν ἀκάθεκτον τόλμαν ἐξ
 αὐτῆς προσβολῆς ἐγνωκὼς τοῖς ἐντὸς Νικαίας Τούρκοις τὸ
 ἐνδόσιμον δίδωσι “πράσσετε τοῦ λοιποῦ” λέγων “πᾶν, ὅπερ
 B βέλτιον κρίνετε”. ἦδει γὰρ πρὸ καιροῦ τῷ βασιλεῖ μᾶλλον
 προαιρουμένους παραδοῦναι τὴν πόλιν ἢ παρὰ τῶν Κελτῶν 20
 ἀλῶναι. ὁ δὲ γε Ἰσαγγέλης τοῦ προκειμένου ἐχόμενος ἔργου

4. βαρὺς καὶ δεινός F, δεινός καὶ βαρὺς P.	6. μέρεσι F,
μέρεσιν P.	7. αὐτοῖς FC,
αὐτῆς P.	8. sq. κτείνονται δὲ
διαστησάσης C.	10. καὶ om. C.
οὐχ ἦττονες seclusi.	14. ἀποστήσον-
ται F, ἀποστήσονται P.	18. ὅπερ FA, ὅτι P.
ροῦ F, πολλοῦ P.	19. και-
	20. προαιρουμένους F, προσαιρουμένους P.

maximo impetu planitiem Nicaeae suburbanam occupat. cognito sultanum ipsum adesse Galli bene armati leonum instar adversus Turcas involant collidunturque acies gravi et atroci proelio, quod pari utrimque fortuna toto fere die constitit. sub solis tamen occasum fugantur Turcae nocte proelium dirimente; multique ex utrisque cadunt [nec pauciores trucidantur], plerique vulnerantur. sic splendidae victoriae compotes Galli in castra revertuntur multorum capita hastis infixae velut signa ferentes, ut rem procul conspicientes barbari primaeque congressionis clade perturbati certaminis pertinaciam remitterent. talia igitur Latini et gesserunt et excogitarunt. at sultanus innumerabilem eorum multitudinem conspicatus invictamque audaciam in congressu expertus Nicaeam defendentibus Turcis hunc nuntium misit: “Agite dehinc utut vobis optimum videtur.” erat enim iam diu ei cognitum, imperatori eos urbem tradere quam a Gallis capi malle. ceterum Isangeles instans sus-

μόσυνα κυκλοτερῆ τεκτηνόμενος καὶ ἐξ ἑκατέρου μέρους
 βύρσαις αὐτὸν περιστείλας, κατὰ δὲ τὸ μέσον λόγοις δια-
 πλέξας καὶ πάντοθεν κατοχυρώσας τῇ πλευρᾷ προσεπέλασε
 τοῦ λεγομένου Γονάτου πύργου. ὃς τὴν ἐπωρυμίαν ἐκληρώ-
 5 σατο πάλαι, ὀπηνίκα Μανουὴλ ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευ-
 κότες Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ πατὴρ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
 τοῦ Ἰωάννου τοῦ πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππου, στρατηγὸς
 αὐτοκράτορος τῆς ἑώρας ἀπάσης παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος C
 Βασιλείου προὔβέβλητο, ἐφ' ᾧ τὴν μετὰ τοῦ Σκληροῦ ἔχ-
 10 θραν διαλύσαι ἢ χειρὶ πρὸς τοῦτον ἀντικαταστάς ἢ γνώμη
 εἰς εἰρηνικὰς σπονδὰς τοῦτον συνελάσας. ἐπεὶ δ' ὁ Σκλη-
 ρὸς μαχιμώτατος ὢν καὶ αἵμασι χαίρων ἀεὶ τὴν μάχην τῆς
 εἰρήνης μᾶλλον ἠσπάσατο, πολέμων μεγάλων καθ' ἑκάστην
 συρρηγνυμένων, ὡς τοῦ Σκληροῦ μὴ μόνον τὴν εἰρήνην μὴ
 15 θέλοντος, ἀλλὰ καὶ δι' ἐλεπόλεων γενναίων ἀγωνιζομένου
 τὴν Νίκαιαν ἐλεῖν, καταρρέξαντος τὰ τεῖχη, τοῦ πλείονος
 μέρους τοῦ πύργου ποδοκοπηθέντος κάτωθεν συνέβη σάξαι
 τὸν πύργον, ὡς ἐπὶ γόνυ δοκεῖν ἐπικλιθῆναι καὶ τούτου τῆς
 τοιαύτης μετειληχέναι προσηγορίας. οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ D
 20 τὸν Γονάτην παρηκολουθήκει. ὁ δὲ Ἰσαγγέλης τὸν ἤδη ὄη-
 θέντα μόσυνα ἐμπειρῶς πάνυ κατασκευάσας, ὃν οἱ πλείονα
 ἐμπειρίαν τῶν μηχανικῶν κεκτημένοι χελώνην κατονομάζουσιν, V. 247
 ἐντὸς τούτου ἄνδρας ὀπλοφόρους τειχεσιπλήτας εἰσῆξε καὶ

2. βύρσαις P, βύρσας FC.   3. ταῖς πλευραῖς C.   6. ὁ πα-
 τὴρ P, ὁ om. FC.   αὐταδέλφου C.   11. εἰς F, πρὸς P.
 12. καὶ FC, om. P.   15. καὶ F, om. P.   23. ἐντὸς
 scripsi: ἐκτὸς P.   τειχεσιπλήτας FC, τειχεσιπλήτας P.

cepto operi turrem ligneam rotundae formae extruxit eamque corio
 undique tectam ac circa medium viminibus adstrictam omnique ex
 parte communitam admovit turri, quae Gonates vocabatur. id ea
 turris nomen olim obtinuerat, cum Manuel ille Isaaci Comneni im-
 peratoris et Ioannis fratris eius, paterni avi mei, pater ab impera-
 tore Basilio universae orientali militiae praefectus esset, eo quidem
 consilio, ut vel pugnando vel pacificis foederibus inimicitias, quae illi
 cum Sclero intercedebant, componeret. at Sclerus, vir bellicosissimus,
 cum sanguine semper gauderet pugnamque paci praeferret, gravia
 proelia cotidie commisit, ita ut non solum pacem nollet, sed machinis
 etiam fortibus admotis Nicaeam capere studeret. muro autem per-
 rupto cum turris pars inferior percelleretur, accidit, ut subsideret
 turris ac velut in genua procumbere videretur; unde nomen illud
 accepit. haec igitur est historia Gonatae turris. Isangeles vero, ubi
 ligneam turrem, quam machinarum peritiores testudinem vocant, seite
 plane extruxit, in eam armatos viros admisit, qui contra muros rue-

ἑτέρους τοὺς τὸν πύργον κάτωθεν κατασεῖν δια σιδήρων
 εἰδότας, ἐφ' ᾧ τοὺς μὲν πρὸς τοὺς ἄνωθεν τοῦ τείχους
 P. 312 μάχεσθαι, τοὺς δὲ ἐχειρίαν ἔχειν ἐντεῦθεν τὸν πύργον διο-
 ρύττειν. οἳ καὶ κορμούς ξύλων εἰσῆγον ἀντὶ τῶν ἐξαγομένων
 λίθων· μέχρι δὲ τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας ἐφθακότες, ὡς καὶ ἀγὴν 5
 τινα ἐκεῖθεν εἰσιούσαν θεάσασθαι, πῦρ ἐμβαλόντες ἐπέπρησαν
 τοὺς κορμούς. τούτων δὲ ἐκτεφρωθέντων συνέβη τὸν Γονά-
 την ἐπὶ πλέον κλιθῆναι, ὡς μὴ ἀπολωλέναι τὴν κλῆσιν.
 ἐμβόλοις δὲ καὶ οἰκήμασι τὸ ἐπίλοιπον περιζώσαντες τῶν
 τειχῶν καὶ τὸν ἐκτὸς τούτων διακείμενον τάφρον ὡς ἐν 10
 ῥιπῇ πληρώσαντες κόνεως, ὡς εἰς μίαν ἐπιφάνειαν συναφ-
 θῆναι ταῖς ἐφ' ἑκάτερα παρακειμέναις πεδιάσιν, ὡς ἐνὸν
 τῆς πολιορκίας εἶχοντο.

2. Ὁ δὲ βασιλεὺς πολλὰ πολλάκις ἀκριβολογησάμενος καὶ
 B διαγνοὺς ἀμήχανον εἶναι τὴν Νίκαιαν παρὰ τῶν Λατίνων ἀλῶ- 15
 ναι, καὶ πάντα ὑπερέβαλλον ἀριθμὸν, ἐν μέρει μὲν παντοῖα εἶδη
 ἐλεπόλεων κατασκευάσας καὶ τὰ πλείω τούτων οὐ κατὰ τοὺς τῶν
 μηχανικῶν τρόπους, ἀλλὰ καθ' ἑτέρους τινὰς λόγους αὐτῷ δο-
 κοῦντας, ὃ καὶ θαῦμα πᾶσι παρεῖχε, τοῖς κόμησιν ἐκπέπομ-
 φεν· ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῶν παρατυχόντων διαπεράσας, ὡς 20

3. ἐντεῦθεν] ὥστε C.

5. ἀγὴν scripsi: αὐτὴν P.

9.

ὀρύγμασι?

11. ῥιπῇ FC, ῥοπῇ P.

14. ἀκρι-

βολογησάμενος FC, ἀκριβολογισάμενος P.

15. τὴν Νίκαιαν

om. C.

19. ἐκπέπομφεν F, ἐκπέπομφε P.

rent et praeterea alios, qui turris fundamenta instrumentis ferreis
 concuterent; ut illi cum propugnatoribus certarent, hi tranquilli
 nec observati turrem perfoderent. qui etiam trabes pro lapidibus
 effossis immiserunt; cumque tantum profecissent, ut interiorē muri
 superficiem tangerent lucemque inde penetrantem viderent, igne in-
 iecto lignea subsidia incenderunt; quibus combustis evenit, ut magis
 etiam Gonates inclinaretur ideoque nomen non perderet. reli-
 quam muri partem arietibus testudinibusque circumdederunt fossaque
 extra moenia sic terra summa vi ruente oppleta, ut in unam super-
 ficiem cum campis utrimque adiacentibus coniungeretur, pro viribus
 oppugnationi operam dabant.

2. Sed imperator re saepe accurate perpensa, cum intellexisset,
 nequaquam Latinos quamvis copiis incredibiliter abundantes Nicaeam
 capere posse, machinas omnis generis interim confici iussit, quarum
 plures non usitato mechanicorum, sed alio, quem ipse excogitarat, modo,
 quae res omnibus mira videbatur, extractae erant. has misit comiti-
 bus: ipse transfretans cum militibus, quos forte secum habuit, ut

ἤδη φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε, κατὰ τὸν Πελεκάνον διέτριβεν
 ἀγχοῦ τῶν Μεσαμπέλων, οὗ καὶ τέμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ
 μεγαλομάρτυρος Γεωργίου πάλαι ᾠκοδόμητο. ἤθελε μὲν οὖν
 5 οὕτως ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῶν Λατίνων κατὰ τῶν ἀθέων
 ἀπειροπληθὲς τοῦ Φραγγικοῦ φροσσάτου ὡς πρὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν C
 στράτευμα κατανοῶν ἀνυπέροβλητον καὶ τὴν παλίμβουλον
 τῶν Λατίνων γνώμην ἐκ μακροῦ ἐπιστάμενος ἀπέστη τοῦ
 ἐγχειρήματος. οὐ διὰ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀβέβαιον
 10 ἐκείνων καὶ ἀπιστον προειδὼς Εὐρίπου δίκην μεταφερομένων
 ἐς τὰναντία πολλάκις τὰς τε γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἐτοιμῶς
 ἐχόντων ὀβολοῦ ἐνὸς ἀπεμπολεῖν διὰ φιλοχρήματον γνώμην,
 τούτοις μὲν τοῖς λογισμοῖς ἑαυτὸν τῷ τότε ἀπεῖρξεν ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τοῦ ἐγχειρήματος· δεῖν δὲ ἔγνω μὴ συμπαρεῖναι
 15 μὲν τοῖς Κελτοῖς, τοσαύτην δὲ αὐτοῖς διδόναι ῥοπήν, ὀπό-
 σην ἂν καὶ παρών. τὸ γοῦν ἐρυμνότατον τῶν τῆς Νικαίας
 τειχῶν γινώσκων ἀδύνατον τὴν ταύτης κατάσχεσιν παρὰ D
 τῶν Λατίνων ἠπίστατο· μανθάνων δέ, ὅτι ῥαδίως διὰ τῆς
 παρακειμένης λίμνης δυνάμεις ἱκανὰς καὶ τὰ ζωαρκῆ πάντα
 20 ὁ σουλτάνος εἰς Νίκαιαν εἰσάγει, τὴν τῆς λίμνης ἐμελέτα
 κατάσχεσιν. κατασκευάσας τοίνυν ἀκάτια, ὅποια τὸ ὕδωρ P. 313
 ἐκεῖνο ἀνέχειν ἠδύνατο, διὰ τοῦ μέρους τῆς Κίου ταῦτα ἐν

1. ἐδήλωσε F, ἐδήλωσεν P.

3. ἀγίου μεγαλομάρτυρος P,

ἀγίου om. F.

7. παλίμβουλον C.

13. τότε] τέως C.

16. γοῦν F, οὖν P.

22. ἐκεῖνοις FC.

Κιβωτοῦ Ducangius.

iam ante dixi, circa Pelecanum prope Mesampela morabatur, ubi Georgio magno martyri templum olim aedificatum erat. voluit scilicet imperator una cum Latinis contra impios Turcas proficisci; verum deliberata re, cum et innumerabilem castrorum Francicorum multitudinem, cui Romanae copiae ne comparari quidem possent, et Latinorum in mutandis consiliis levitatem iamdudum nosset, ab incepto destitit. nec ob id solum ita fecit, sed quod instabiles etiam et infidos eorum animos iam praevidit, qui Euripi modo in contraria saepe se vertebant ductique avaritia uno obolo oblato ad uxores liberosque vendendos parati erant. his igitur causis imperator consilium tum temporis omisit; ipseque Gallorum exercitibus adesse noluit, sed nihilo fere minus iis opis ferre, quam si adesset. itaque cum et firmitatem Nicaeae murorum nosset frustra quoque Latinos Nicaeae moenia quaterere intellegeret et per adiunctum lacum facile sufficientes Sultanum copias omniaque ad victum necessaria in urbem importare sciret, hoc lacu potiri studuit. ad id naviculas parari iubet, quales aqua illa ferre posset, easque a parte quae Cium spectat curribus deportatas in lacum egit impositis

ἀμάξαις ἐπισάξας εἰς τὴν λίμνην εἰσήλασε στρατιώτας ἐμ-
 βαλὰν ἐν αὐτοῖς ὄπλοφόρους, ἡγεμόνα τούτων Μανουὴλ
 τὸν Βουτουμίτην καταστησάμενος καὶ σημαίας τούτοις πλείους
 V. 248 τῆς χρείας ἐπιδοῦς, ὡς ἐντεῦθεν πολλαπλασίους δοκεῖν, πρὸς
 δὲ καὶ βίκινά τε καὶ τύμπανα. ἀλλ' οὕτω μὲν τὰ κατὰ τὴν 5
 λίμνην ὠκονόμηται τῷ αὐτοκράτορι· ἀπὸ δέ γε τῆς ἡπείρου
 μεταπεμψάμενος τὸν Τατίκιον καὶ τὸν καλούμενον Τζίταν
 μετὰ πελταστῶν γενναίων εἰς δισχιλίους ποσουμένων κατὰ
 Β τῆς Νικαίας ἀπέστειλεν ἐπισκήψας ἅμα τῷ τῶν νεῶν ἀπο-
 βῆναι τὸ τοῦ κυροῦ Γεωργίου καστέλλιον καταλαβόντας ἐν 10
 ἡμίονοις μὲν ἐπισάξαι ὅπερ ἐπεφέροντο πλήθος τῶν οἰστῶν,
 πόρρω δὲ τῶν τειχῶν τῆς Νικαίας τῶν ἵππων ἀποβάντας
 καὶ βάδην πορευομένους κατευθὺ τοῦ πύργου τοῦ καλου-
 μένου Γονάτου τὸν χάρακα πῆξασθαι, εἶτα ἐξ ἐνὸς συνθή-
 ματος συνησπικίοντος προσβαλεῖν τοῖς τείχεσιν. ἐφθακῶς 15
 οὖν ὁ Τατίκιος μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματος δίδωσιν
 εἶδησιν τοῖς Κελτοῖς κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως ὑποθήκην. καὶ
 τηρικαῦτα ἐσιδηροφόρησαν ἅπαντες καὶ σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ
 βοῇ πολλῇ προσέβαλον τοῖς τείχεσι. τῶν μὲν τοῦ Τατικίου
 C συγχοῦς τηρικαῦτα πεμπόντων οἰστούς, τῶν δὲ Κελτῶν ὅπου 20
 μὲν διατιτραίνοντων τὰ τείχη, ὅπου δὲ διὰ πετροβόλων ὄρ-
 γάνων καταπυκνούντων τὰς τῶν λίθων βολάς, ἀπὸ δέ γε τῆς
 λίμνης διὰ τε τῶν βασιλικῶν σημαίων καὶ βυκίνων ἐκδειμα-

1. ἐπισάξας FC, ἐπεισάξας P. εἰσήλασε F, εἰσήλασεν P.
 3. Βουτουμίτην P, correxi. 4. πολλαπλασίους F, πολλαπλασίω P.
 11. ἐπισάξαι FC, ἐπεισάξαι P. 15. τοῖς F, τοὺς P.

militibus, quibus Manuelem Butumiten praefecit, utque maiores nu-
 mero viderentur, signa iis plura tribuit, quam opus erat, ac praeterea
 bucinas tympanaque. haec de lacu ab Augusto provisa. Taticium
 dein et Tzitam cum strenuis peltastis numero duorum fere millium a
 continente accitos misit adversus Nicaeam imperans, ut facto exscensu
 ad divi Georgii castellum sagittas, quas plurimas habebant, mulis
 imponerent proculque a moenibus desilientes ex equis lento gradu
 adversus Gonaten turrem irent ibique castra ponerent: tum commu-
 nicato cum Gallis consilio cum iis muros succederent. quod ubi
 Taticius cum copiis suis perfecit, edoctis de imperatoris consilio Latinis
 ferro omnes armati cum magno clamore ac vociferatione in muros
 irruunt. itaque Taticianis crebras tum mittentibus sagittas, Gallis
 alibi muros perforantibus, alibi lapidum ictus catapultis multiplican-
 tibus, barbari, cum a lacu regis vexillis bucinisque terrerentur a

τούμενοι παρὰ τοῦ Βουτουμίτου ἐν ταύτῳ καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν ὑποσχέσεων πρὸς αὐτοὺς διαπεμπομένου ἐς τοσοῦτον συνηλάθησαν οἱ βάρβαροι, ὡς μηδὲ τῶν κρηδέμων Νικαίας προκῦψαι θαρρεῖν· ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ σουλτάνου ἀπεγνωκότες ἔλευσιν βέλτιον ἐλογίσαντο τῷ αὐτοκράτορι παραδοῦναι τὴν πόλιν καὶ εἰς ὁμίλιαν περὶ τούτου μετὰ τοῦ Βουτουμίτου ἐλθεῖν. ὁ δὲ τὰ εἰκότα προσομιλήσας αὐτοῖς ὑποδείκνυσι τὸν χρυσόβουλλον λόγον, ὃν περὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῷ προενεχείρισεν. ἀκροσάμενοι τοίνυν τοῦ χρυσοβούλλου, δι' οὗ ὑπισχεῖτο ὁ βασιλεὺς οὐ μόνον ἀπάθειαν, ἀλλὰ καὶ δαψιλῇ δόσιν χρημάτων τε καὶ ἀξιομάτων τῇ τε ἀδελφῇ καὶ τῇ γυναικὶ τοῦ σουλτάνου, ἣτις θυγάτριον ἦν, ὡς ἐλέγετο, τοῦ Τζαχᾶ, καὶ πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς ἐν Νικαίᾳ βαρβάροις, καὶ ταῖς ὑποσχέσει τοῦ αὐτοκράτορος τεθαρρηκότες ἐνεδίδουν τὴν εἰσέλευσιν τῷ Βουτουμίτῃ. ὁ δὲ παραχορῆμα διὰ γραμμάτων ἐδήλου τῷ Τατικίῳ ὡς “τὴν ἄγρην ἐν χερσὶν ἤδη ἔχομεν· καὶ χρὴ πρὸς τειχομαχίαν ἐτοιμάσασθαι, ταῦτό δὲ τοῦτο καὶ τοῖς Κελτοῖς παρασκευάσαι καὶ μηδὲν πλέον αὐτοῖς τεθαρρηκέναι ἢ τὴν κυκλοτεροῦν τειχομαχίαν καὶ ὡς χρὴ περιζῶσαι τὰ τεῖχη καὶ τῆς πολιορκίας ἀνίσχοντος ἡλίου ἀποπειρᾶσθαι”. τὸ δὲ ἄρα μηχανή τις ἦν, ἵνα δόξῃ τοῖς Κελτοῖς πολέμῳ ταυτηνὴ τὴν πόλιν ἀλῶναι παρὰ τοῦ Βουτουμίτου καὶ λάθῃ τὸ μελετηθὲν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος

8. χρυσόβουλλον F, χρυσόβουλον P.

8. οὔπερ P, correxi.

9. χρυσοβούλλου F, χρυσοβούλου P.

11. χρημάτων τε F,

τε χρημάτων P.

18. τοὺς Κελτοὺς ποιεῖν παρασκευάσαι?

Butumite, qui simul nuntios ad eos misit, ut regiarum promissionum eos commonefaceret, ita perturbati sunt, ut ne eminere quidem de Nicaeae propugnaculis auderent desperantesque sultani auxilium urbem imperatori tradere eaque de re cum Butumite agere melius ducerent. hic quae consentanea erant dicens litteras aurea bulla insignes ab imperatore ante sibi traditas ostendit; quibus auditis, quod non modo impunitatem, verum etiam amplas pecuniarum honorumque largitiones et sorori et uxori sultani, quam Tzachae filiam dicebant, omnibusque Nicaeae barbaris pollicebatur, illi imperatoris promissionibus erecti urbis ingressum Butumiti permittunt, qui Taticio id confestim his litteris indicat: “iam praedam in manibus habemus: vobis nunc murorum aggressio paranda est. fac ut etiam Galli hoc faciant neve quid aliud iis committas nisi ut urbem ubique aggrediantur et moenia circumdantes expugnationem oriente sole experiantur.” suberat autem hic dolus, ut Galli urbem a Butumite bello captam putarent proditionisque actio, quam imperator meditatus erat, in occulto esset. decreverat

δραμα τῆς προδοσίας. ἀπόρητα γὰρ τοῖς Κελτοῖς ὁ βασιλεὺς ἠθέλεν εἶναι τὰ παρὰ τοῦ Βουτουμίτου οἰκονομούμενα. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὸ ἐννάλιον ἀλαλάξαντες ἐξ ἑκατέ-
 Βρου μέρους τῆς πόλεως, ἐκεῖθεν μὲν διὰ τῆς ἡπείρου ἐκθυ-
 μότερον οἱ Κελτοὶ τῆς πολιορκίας εἶχοντο, ἔνθεν δ' ὁ 5
 Βουτουμίτης εἰς τὰς ἐπάλξεις ἀνεληλυθὼς καὶ τὰ σκῆπτρα
 καὶ τὰς σημαίας περὶ τὰ τεῖχη καταστήσας μετὰ βυκίνων
 καὶ σαλπίγγων ἀνευφήμει τὸν αὐτοκράτορα. καὶ οὕτως τὸ
 Ῥωμαϊκὸν ἅπαν στράτευμα εἰσω Νικαίας εἰσεληλύθει. ὁ δὲ
 Βουτουμίτης τὰ πλήθη τῶν Κελτῶν γνώσκων καὶ διὰ τὸ 10
 τῆς γνώμης αὐτῶν ἀβέβαιον καὶ τὸ τῆς ὁρμῆς ἀκάθεκτον
 ὑπόπτους ἔχων αὐτοῖς, μὴ εἰσελθόντες αὐτοὶ τὸ κάστρον
 V. 249 κατάσχωσιν, ὁρῶν δὲ καὶ τοὺς ἐντὸς σατράπας ἱκανοὺς ὄν-
 τας πρὸς ἣν αὐτὸς εἶχε δύναμιν, εἰ μόνον θελήσαιεν, καὶ
 C δεσμεῖν καὶ σφάττειν δυνατῶς ἔχοντας, τὰς κλεῖς εὐθὺς ἀνα- 15
 λαμβάνεται τῆς πύλης. μία γὰρ τέως ἦν ἡ εἰσάγουσα καὶ
 ἐξάγουσα τῶν ἄλλων προκεκλεισμένων διὰ τὸν φόβον τῶν
 παρακειμένων Κελτῶν. τὰς κλεῖς τοίνυν ταυτησὶ τῆς πύ-
 λης αὐτὸς ἔχων δεῖν ἐλογίσατο τοὺς σατράπας διὰ μεθο-
 δείας ἐλαττώσαι, ἵν' ἔχη τούτους ῥαδίως καταγωνίζεσθαι, 20
 ὡς μὴ τι δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. μεταπεμπόμενος
 τοίνυν αὐτοὺς συνεβούλευε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἀπέρχεσ-
 θαι, εἰ βούλοιντο πολλὰ τε χρήματα ἐκεῖθεν λαβεῖν καὶ
 τιμῆς ἀξιωθῆναι μεγίστης καὶ ἔτησίους τυπωθῆναι φιλοτι-

8. οὕτω A.

14. εἶχε F, εἶχεν P.

enim imperator, ut quae instituerentur a Butumite Gallos celarentur. itaque cum postridie magno clamore utrimque sublato Galli a terra muros acerrime temptarent. ecce Butumites subito in propugnaculis apparuit sceptraque et signa Romana in muris ubique figens bucinarum tubarumque concentu imperatorem acclamavit: sicque universus Romanorum exercitus Nicaeam intravit. sed Butumites cognita ingenti Gallorum multitudine, quia propter levitatem impetusque vehementiam eos suspectos habuit, cavebat, ne ingressi arcem occuparent; cum vero Turcarum satrapas, qui Nicaeae erant, tot copiis instructos animadverteret, ut, modo vellent, facile Romanos, qui parvo numero erant, vincere mactareque possent, sumpsit sibi claves portae, quae aliis ob Gallorum metum oclluis una tunc patebat. cuius igitur portae claves cum haberet, satraparum numerum arte minuere adortus est, ut facile eos superare, ne quid mali contra se meditarentur, posset. quibus arcessitis auctor fuit, ut imperatorem adirent pecuniasque multas acciperent et honores summos praemiaque annua impetrarent. id persuasit Turcis

μίας. πείθει τοὺς Τούρκους καὶ νυκτὸς διανοίγων ἀπέστειλλε
τούτους διὰ τῆς παρακειμένης λίμνης ὀλίγους καὶ συχράκεις D
πρὸς τε τὸν Ῥοδομηρὸν καὶ τὸν μιξοβάρβαρον Μοναστρῶν
ἀμφὶ τὸ πολίχμιον ἐνδιατρίβοντας τὸ οὕτωςί πως τοῦ κν-
5 ροῦ Γεωργίου ἐπονομαζόμενον ἐπισκήψας αὐτοῖς ὡς, ὀπη-
νίκα τῶν νεῶν ἀποβαῖεν, παραχρῆμα ἐκπέμπεσθαι τούτους
πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ μηδὲ πρὸς βραχύν τινα χρόνον
παρακατέχειν αὐτούς, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ὀπισθεν πεμπομένων
Τούρκων ἐνωθέντες σκαιόν τι κατ' αὐτῶν μελετήσαιεν. τὸ
10 δὲ ἄρα προφητεία ἦν ἄντικρυς καὶ τῆς πολλῆς τοῦ ἀνδρός
ἐκείνου ἐμπειρίας στοχασμὸς ἀναντίρρητος. καὶ γὰρ ἔστ' ἂν P. 315
ταχὺ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τοὺς καταλαμβάνοντας ἐξέπεμ-
πον, ἐν ἀσφαλείᾳ τε ἦσαν καὶ οὐδεὶς αὐτοῖς κίνδυνος ἐφει-
στήκει· ἐπὰν δὲ ἀναπεπτώκεσαν, ὁ παρὰ τῶν βαρβάρων,
15 οὗς ἄρα παρακατέσχον, κατ' αὐτῶν ἐξηρτύετο κίνδυνος. καὶ
γὰρ πλεονάσαντες ἐβουλεύοντο δυοῖν θάτερον, ἢ νυκτὸς ἐπι-
θέμενοι τούτοις ἀποκτεῖναι ἢ δεσμώτας τῷ σουλτάνῳ προσ-
ενεγκεῖν. συνδόξαντος δὲ πᾶσι τούτου βελτίονος, νυκτὸς
αὐτοῖς ἐπιθέμενοι δεσμώτας κατὰ τὰ προβεβουλευμένα περιά-
20 γοντες ἐκεῖθεν ἐξήγασαν. εἶτα δὴ τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ Ἀζαλαῖ
κατειληφότες (τόπος δὲ οὗτος σταδίους . . . . . τῶν τειχῶν B
Νικαίας ἀπέχων), κεῖθι γοῦν, ὡς λόγος, παραγενόμενοι τῶν

4. ἐνδιατρίβοντας F, ἐδιατρίβοντας P, διατρίβοντας C. τὸ F,
τοῦ P. 16. δυοῖν F, δυεῖν P. 18. δὲ F, τὲ P.
πᾶσι τούτου F, τούτου πᾶσι P. 19. ἀπάγοντες ?
21. σταδίους *** P: in F sex litterarum lacuna.

portisque noctu apertis per lacum subinde simul paucos emisit ad
Rodomerum et Monastram mixobarbarum, qui morabantur circa
oppidulum a divo Georgio nominatum; quibus mandarat, ut statim
eos navibus egressos ad imperatorem mitterent ac ne paululum qui-
dem temporis retinerent, ne coniuncti insequentibus Turcis scaevi
quid in ipsos temptarent. fuit haec plane prophetia quaedam atque
inrefragabile magnae viri exercitationis testimonium. quoad enim qui
advenerant confestim ad imperatorem mittebantur, in tuto erant nec
periculum iis imminerebat; at languescente diligentia a barbaris, quos
retinebant, pericula iis struebantur. qui numerosiores facti delibe-
rarunt, noctu eos trucidarent an captos ad sultanum ducerent. hoc
cum omnibus melius videretur, noctu in Romanos insurgunt vinc-
tosque, ut inter sese convenerant, abducentes decedunt perveniunt-
que ita in verticem Azalae (qui locus a Nicaeae muris . . . . . stadiis
remotus est), ubi ex equis desilientes hos recreaverunt. sed

ἵππων ἀποβάντες τούτους ἀνέψυχον. ἐπεὶ δ' ὁ μὲν Μονασ-
 τρᾶς μιξοβάρβαρος ἦν καὶ τῆς Τουρκικῆς εἰδήμων διαλέκτου
 καὶ αὐτὸς ὁ Ῥοδομηρὸς πάλαι πρὸς τῶν Τούρκων κατασχε-
 θεὶς καὶ χρόνον συγχρὸν μετ' αὐτῶν ἐνδιατρίψας οὐδ' αὐτὸς
 ἀδαῆς τῆς τοιαύτης ἦν διαλέκτου, πιθανοὺς πρὸς αὐτοὺς⁵
 συγχρῶς ἀνεκίνουν λόγους “ἵνα τί” λέγοντες “ἡμῖν μὲν θα-
 νάτου ποτήριον κινᾶτε οὐδὲ μικρὰν τινα τὴν ὄνησιν ἑαυτοῖς
 ἐντεῦθεν πραγματευόμενοι; ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων πάντων
 μεγάλων δωρημάτων παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπολαυσάντων
 C καὶ ἐτησίων χρημάτων λῆψιν τυπωθέντων ἑαυτοὺς τοσοῦτων¹⁰
 ἀποστερεῖτε. μὴ τοίνυν οὕτω περὶ ἑαυτῶν φρονεῖτε καὶ
 ἔξον ἀκινδύνως σώζεσθαι καὶ πλούτῳ κομιῶντας εἰς τὰ σφέ-
 τερα ἐπαναστρέφειν καὶ χωρῶν ἐγκρατεῖς ἴσως γενέσθαι εἰς
 προὔπτον ἑαυτοὺς ἐπιρρίπτετε κίνδυνον. ἴσως γὰρ καὶ
 τοῖς λοχῶσιν αὐτοῦ που Ῥωμαίοις ἐντυχόντες” ὄρακας ταῖν¹⁵
 χεροῖν ἐπιδείξαντες καὶ ἐλώδεις τόπους “ἀναιρεθήσεσθε καὶ
 ἐπὶ κενοῖς τὴν σφῶν ἀπολέσετε ζωὴν. καὶ γὰρ ἐνεδρεύουσιν
 ὑμᾶς μάλα γε πλείστοι οὐ Κελτοὶ καὶ βάρβαροι μόνον, ἀλλὰ
 V. 250 καὶ Ῥωμαίων πλῆθος οὐ μετρητόν. εἰ γοῦν ἡμῖν πείθεσθε,
 στρέψαντες τὰς ἡνίας ὁμοῦ φοιτήσωμεν πρὸς τὸν αὐτοκρά-²⁰

10. P post τυπωθέντων verba ex superioribus (79, 14 sq.) repetita
 habet haec τῶν βαρβάρων οὓς ἄρα παρακατέσχον. a F recte
 absunt. τοσοῦτων] ἀπάντων C. 13. ἐπαναστρέφεισθαι C.

15. λοχῶσι F. Ῥωμαίοις αὐτοῦ που F (m. ead. corr.)
 16. ἀναιρεθήσεσθε F, ἀναιρηθήσεσθε P. καὶ ἐπὶ κενοῖς
 τὴν σφῶν ἀπολέσετε ζωὴν F, om. P. 19. ἡμῖν] ἐμοί C.

Monastras et Rodomerus Turcarum linguae periti, cum ille mixo-
 barbarus esset, hic diu olim inter eos captus fuisset multumque temp-
 poris cum eis commoratus esset, blandis sermonibus saepe eos temp-
 tantes “Cur” inquirunt, “letale nobis poculum sine ulla vel minima
 utilitate vestra miscetis? vos vero omnibus illis magnis imperatoris
 muneribus annisque pecuniis ipsos spoliatis, quibus ceteri, qui iam ad
 imperatorem praecesserunt, fruuntur. ne ita vobis faciatis neu, cum
 penes vos sit, sine periculo vivere florentesque divitiis domum redire
 praediorumque fortasse dominos fieri, proicite vos in periculum non
 dubium. etenim in Romanorum insidias incidentes” digitis autem
 monstrabant rivos et palustres locos “peribitis vestramque vitam
 vanae spei inhiantes perdetis; neque enim plurimi solum Galli bar-
 barique vobis insidiantur, sed innumera quoque Romanorum copia.
 quare, si nobis creditis, flexis habenis una ad imperatorem tenda-

τορα. καὶ Θεὸν ὑμῖν ἐπομνύμεθα, μυρίων ἀπολαῦσαι τῶν
 ἐξ αὐτοῦ δωρημάτων· κάπειτα, ὅπῃ βουλευτὸν ὑμῖν, ἀπελεύ- D
 σεσθε ἀνέτως ὡς ἐλεύθεροι.” πείθονται τοῖς τούτων λόγοις
 οἱ Τοῦρκοι καὶ πίστεις πρὸς ἀλλήλους δόντες ἅμα καὶ λα-
 5 βόντες τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φεροῦσης εἶχοντο. κατα-
 λαβόντων δὲ τὸν Πελεκάνον, ὡς τούτους ὁ αὐτοκράτωρ
 ἐθεάσατο, μεθ’ ἰλαροῦ πᾶσιν ἐνατενίσας βλέμματος, καίτοι
 πολλὰ τὸν Ῥοδομηρὸν καὶ τὸν Μοναστρᾶν παρ’ ἑαυτῶ νε-
 μεσῶν, τὸ μὲν παρὸν ἀναπαυθῆσομένους τούτους ἐξαπέστειλε· P. 316
 10 κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν, ὅποσοι μὲν τῶν Τοῦρκων αὐτῷ θη-
 τεῦσαι προτέθύμηντο, μυρίων τῶν εὐεργεσιῶν ἀπῆλυσαν·
 οἱ δὲ τὰ σφέτερα ἀναζητοῦντες καὶ αὐτοὶ οὐκ ὀλίγων δωρη-
 μάτων τετυχηκότες παρεχωρήθησαν τῇ σφῶν γνώμῃ ξυγγρη-
 σασθαι. εἶθ’ ὕστερον πολλὰ τῆς ἀβουλίας τὸν Ῥοδομηρὸν
 15 καὶ τὸν Μοναστρᾶν κατεμέμφετο· μηδ’ ἀντωπῆσαι δὲ τού-
 τους ὑπ’ αἰσχύνης ἰσχύοντας ὄρων, μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς
 ἀνακτιᾶσθαι δι’ ἑτέρων λόγων ἔσπευδεν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν
 τὰ κατὰ τὸν Ῥοδομηρὸν καὶ τὸν Μοναστρᾶν· τοῦ δὲ Βου-
 τουμίτου τηρικαῦτα δουκὸς Νικαίας παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος
 20 προχειρισθέντος, ᾔτήσαντο τοῦτον οἱ Κελτοὶ εἰσελθεῖν καὶ B
 τὰ ἐν αὐτῇ ἱερά τεμένῃ θεᾶσθαι καὶ προσκυνεῖν. ὁ δὲ τὴν
 αὐτῶν γνώμην σαφῶς ἐπιστάμενος, καθὰ δήπου καὶ εἴρηται,
 οὐ πᾶσιν ὁμαδὸν τὴν εἰσέλευσιν συνεχώρει, ἀλλὰ κατὰ δεκάδας
 ὑπανοίγων τὰς πύλας παρεχώρει τοῖς Κελτοῖς τῆς εἰσόδου.

3. ἀνέτως om. C.
 ὄρων F, ὄραν P.

15. δὲ τούτους F, τούτους P.
 17. ἔσπευσεν C.

16.

mus. sic deo teste iuramus fore ut innumerabilibus ab imperatore
 donis cumulati, quocumque libebit, recedendi potestatem ut liberi
 habeatis.” quibus verbis Turcae confisi data acceptaque fide pergunt
 ad imperatorem; qui Pelecanum eos appulsos laeto omnes intuitus
 vultu dissimulata in Rodomerum et Monastram indignatione abire,
 ut requiescerent, iussit. postridie qui Turcarum ei servire volebant,
 eos innumeris beneficiis affecit; qui autem redeundi desiderio tene-
 bantur, multis et ipsi cumulati muneribus, ut suam quisque volun-
 tatem sequeretur, permissi sunt. tum demum Rodomerum et Mo-
 nastram multum de imprudentia obiurgat; sed cum verecundia victos
 ne intueri quidem se videret, mutata oratione conciliare eos sibi
 rursus studuit. hactenus de Rodomero et Monastra. sed Butumites
 Nicaeae dux ab imperatore declaratus, cum a Gallis rogaretur, ut
 intrare eos sacrasque urbis aedes visere et venerari sineret, non cunc-
 tis una Gallis, quia mentes eorum, ut iam dictum est, norat, adi-
 tum concessit, sed per decadas apertis portis eos intromisit.

3. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἔτι περὶ τὸν Πελεκάνον διατρίβων καὶ θέλων, ὅπόσοι μὴ ἔφθασαν τῶν κομήτων ὁμωμοκένοι καὶ αὐτοὺς ὄρκια πρὸς αὐτὸν δοῦναι, ἐνετείλατο διὰ γραμμάτων τῷ Βουτουμίτῃ, συμβουλευσαι ἅπασιν κοινῶς τοῖς κόμησι, μὴ πρὸ τοῦ συντάξασθαι τῷ βασιλεῖ τῆς πρὸς Ἀν-5
 C καὶ πλειόνων αὐτίς δωρεῶν τυχεῖν. ἀπάντων δὲ πρῶτος ὁ Βαῖμοῦντος χρήματα καὶ δωρεὰς ἀκούσας τοῖς τοῦ Βουτουμίτου λόγοις παραντίκα πεισθεὶς ἅπασιν συνεβούλευε πρὸς τὸν βασιλέα ἐπανελεύσεσθαι, ὁποῖος ἐκεῖνος περὶ τὰς 10
 λήψεις ἀκάθεκτον ἔχων τὸν ἔρωτα. καταλαβόντας δὲ τούτους τὸν Πελεκάνον ὁ αὐτοκράτωρ μεγαλοπρεπῶς δέχεται πολλῆς κηδεμονίας ἀξιῶσας· εἶτα συναγαγὼν αὐτοὺς ἔφη “τὸν ὄρκον ἐπίστασθε, ὃν πρὸς ἡμᾶς ἅπαντες ἐποιήσατε, καὶ εἰ μὴ παραβάται ἀπεντεῦθέν ἐστε, ὅπόσους ἴστε μὴ 15
 ὁμωμοκότας, ξυμβουλευσασθε τὸν αὐτὸν ὄρκον ἐπιτελέσαι”.
 D οἱ δὲ παραχρῆμα μετεπέμποντο τοὺς μὴ ὁμωμοκότας. καὶ δὴ συνελήλυθεσαν ἅπαντες καὶ ἐπλήρουν τὸν ὄρκον. ὁ δὲ τοῦ Βαῖμοῦντος ἀνεψιαδῆς Ταγγρῆς, ἐλευθέρας ὢν γνώμης, ἐνίστατο μόνῳ τῷ Βαῖμοῦντι πίστιν χρεωστεῖν καὶ ταύτην 20
 φυλάξαι μέχρι αὐτοῦ θανάτου βούλεσθαι. ὀχλούμενος δὲ

1. Πελεκάνον P, correxi. 2. ὁμωμοκένοι C, ὁμωμοκέναι P.
 6. ἄψασθαι C. 10. ἐπανελεύσεσθαι F, ἐπανεεύσεσθαι P.
 16. ξυμβουλευσασθε F, συμβουλευσασθε P. 17. μετεπέμποντο
 τοὺς μὴ ὁμωμοκότας F, τοὺς μὴ ὁμωμοκότας μετεπέμποντο P.
 19. ἐλευθερος C. 20. Βαῖμοῦντι C, Βαῖμοῦντι P.

3. Interim imperator etiamtum circa Pelecanum commorans cupiensque ut qui comites nondum sibi obstricti essent, sacramentum sibi dicerent, per litteras Butumitae praecepit, ut comitibus communiter omnibus auctor fieret, ne prius Antiochiam versus proficerentur, quam imperatori vale dixissent; quod si fecissent, fore, ut etiam plura ab eo dona acciperent. primus omnium Boëmundus pecuniis donisque auditis statim Butumitae oboediens, omnes ut Augustum adirent, suasit: tanta eum lucri cupiditas tenuit. hos omnes Pelecanum advectos magnifice imperator excipit ac multa dignatur benevolentia, congregatisque iis “Scitis” inquit “quo mihi vos sacramento devinxeritis. quodsi transgressores non estis, eos vestrum, quos nondum fidem nobis suam obstrinxisse scitis, ut idem ius iurandum praestent, suadete.” statim convocantur iniurati comites. atque omnes venerunt et sacramentum dixerunt; Tancredus vero, Boëmundi consobrinus, liberrimi ingenii iuvenis, uni se Baimundo professus est fidem debere, quam ad mortem usque servaturus esset.

ὑπὸ τῶν παρεστώτων καὶ αὐτῶν δὴ τῶν τοῦ βασιλέως συγ-
 γενῶν, ἀκκιζόμενος οἶον, ἐνατενίσας πρὸς τὴν σκηνήν, ἐν ᾗ
 ὁ βασιλεὺς προῦκάθητο (ἦν γὰρ κατὰ μέγεθος, ὅποιαν οὐπω
 τότε οὐδεὶς ἐθεάσατο), “ἐὰν ταύτην” ἔφη “πλήρη χρημάτων
 5 μοι δώσεις καὶ ἄλλα ὅποσα τοῖς ἅπασι δέδωκας κόμησι, V. 251
 τελέσω τὸν ὄρκον καγῶ”. ὁ δὲ Παλαιολόγος δι’ ὃν εἶχεν P. 317
 ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος ζῆλον μὴ ἐνεγκῶν τὸν τοῦ Ταγγρῆ
 λόγον ἐσχηματισμένον ὄντα ἐξουθενήσας αὐτὸν ἀπεπέμψατο.
 ὁ δὲ ἰταμώτατος ὢν ὤρμησε κατ’ αὐτοῦ. τοῦτο ἰδὼν ὁ
 10 βασιλεὺς ἐξαναστάς τοῦ θρόνου μέσος ἔστη. καὶ ὁ Βαί-
 μοῦντος δὲ κατέσχε τοῦτον τῆς ὁρμῆς φάμενος ὡς “οὐ
 πρέπον ἐστὶ τοῖς τοῦ βασιλέως ἀνασχύντως προσφέρεσθαι
 συγγενέσιν”. εἶτα αἰσχυνθεὶς οὕτω πρὸς τὸν Παλαιολόγον
 παροινήσας ὁ Ταγγρῆς, τὸ δέ τι καὶ ταῖς τοῦ Βαίμοῦντος
 15 καὶ τῶν ἄλλων πεισθεὶς παραινέσει δίδωσι καὶ αὐτὸς
 ὄρκια· καὶ δὴ συνταξαμένων ἀπάντων τῷ βασιλεῖ παραδί-
 δωσιν αὐτοῖς τὸν Τατίκιον μετὰ τῶν ὑπ’ αὐτὸν δυνάμεων B
 μέγαν τηρικαῦτα πριμικήριον χρηματίζοντα, πῆ μὲν συνεπ-
 αρήγοντα τούτοις ἐν πᾶσι καὶ προκινδυνεύοντα, πῆ δὲ καὶ
 20 τῶν παρ’ αὐτῶν ἀλισκομένων πόλεων, εἴ γε καὶ τοῦτο δοίη
 Θεός, ἐπιδραυτόμενον. διαπεράσαντες οὖν αὐθις οἱ Κελτοὶ
 τῇ μετ’ αὐτὴν τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν εἶχοντο ἅπαντες. εἶτα

1. παρεστώτων P, correxi.   2. ἀκκιζόμενος F, αἰκκιζόμενος P.
 3. οὐπω C, οὐτω P.   5. δώσεις F, δώσης P.   13. συγγε-
 νέσιν F, συγγενέσι P.   18. ποῖ P, correxi.   20. αὐτοῦ C.

obiurgatus vero et a suis, qui adstabant, et ab imperatoris cognatis
 quasi fastidiens fixis in tabernaculum oculis, in quo imperator sedebat
 (tam magnum vero erat, quantum nemo umquam viderat), “Si pecunia”
 inquit “id mihi refertum dederis aliaque omnia, quae singulis comi-
 tibus dedisti, et ego ius iurandum praestabo”. non tulit Palaeologus
 pro suo in imperatorem studio exaggeratam Tancredi orationem et
 cum contemptu se ab eo avertit. at is audacissimus in illum irruit;
 quo imperator animadverso propere exurgens intercessit. etiam
 Boëmundus ab impetu eum retinens “Non decet” inquit “in impe-
 ratoris cognatos impudenter invehi”. tandem Tancredus pudore con-
 cepto suae in Palaeologum violentiae, Boëmundi etiam aliorumque
 consiliis victus et ipse iuramentum praestitit. deinde imperator ab
 omnibus salutatus magnum tunc primicerium Taticium copiis in-
 structum ire cum iis iussit, partim ut auxilio iis esset periculaque
 averteret, partim ut, quas urbes deo iuvante cepissent, imperio vin-
 dicaret. postridie iterum transfretantes viam, quae Antiochiam ducit,
 Galli omnes capessivere. sed imperator reputans non omnes

στοχασάμενος ὁ βασιλεύς, ὡς οὐ πάντες ἐξ ἀνάγκης συναπ-
 ἦλθον τοῖς κόμησι, δηλοῖ τῷ Βουτουμίτῃ, ἵν' ὅποσοι
 τῶν Κελτῶν τῆς ἰδίας στρατιᾶς ἀπελείφθῃσαν, εἰς φρου-
 ρὰν τῆς Νικαίας μισθώσῃται. ὁ δέ γε Τατίκιος μετὰ τοῦ
 ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ καὶ οἱ κόμητες ἅπαντες καὶ τὰ ὑπ' αὐ-
 C τούς ἀναρίθμητα Κελτικὰ πλήθῃ ἐν δυσὶν ἡμέραις τὰς Λεύ-
 κας καταλαβόντες τῷ μὲν Βαῖμούντῳ τὸν ἔμπροσθεν ἀπε-
 μερίσαντο τόπον τοῦτο αὐτοῦ ἐξαιτησαμένου· ἐκεῖνοι δ'
 ὀπίσθεν αὐτοῦ παραταξάμενοι βραδεῖ ποδὶ ἔστειχον. ὀξυτέραν
 δὲ τὴν κίνησιν ποιούμενον ἐπεὶ περὶ τὰς τοῦ Δορυλαίου 10
 πεδιάδας Τούρκοι τοῦτον ἐθεάσαντο, οἴηθέντες τῷ παντὶ
 στρατεύματι τῶν Κελτῶν ἐντετυχηκέναι καὶ καταπεφρονηκό-
 τες αὐτοῦ παραχρῆμα τὸν μετ' αὐτοῦ συνῆψαν πόλεμον. ὁ
 δὲ γε τετυφωμένος ἐκεῖνος Λατῖνος, ὁ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ
 σκίμποδος καθεσθῆναι τολμήσας, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιλα- 15
 θόμενος ξυμβουλῆς τὸ ἄκρον εἶχε τῆς τοῦ Βαῖμούντου παρατά-
 D ξεως καὶ μικροψυχῆσας τῶν λοιπῶν προεξέδραμε. κτείνονται
 μὲν οὖν τηρικαῦτα τεσσαράκοντα τῶν μετ' αὐτοῦ· ἐκεῖνος
 δὲ καιρίως πληγεὶς νῶτα τοῖς ἐχθροῖς ὑποσχὼν εἰς τὸ μέσον
 τῆς παρατάξεως ἤλατο ἔργῳ τὸν αὐτοκράτορα, ὁποῖος 20
 ξύμβουλός ἐστι, διακηρυκείων, κὰν μὴ λόγοις ἠβούλετο. ὁ
 δὲ Βαῖμούντος τοὺς Τούρκους ἐκθύμως μαχομένους ὄρων,
 ἀποστείλας τὰς Κελτικὰς μετεπέμπετο δυνάμεις. φθάνουσι

2. ἵν' A, ἵνα P.

4. τατίκιος A.

7. Βαῖμούντῳ C,

Βαῖμούντι P. ἀπεμερίσαντο A, ἀπεμερίσατο P, ἀπεχαρίσατο C.

8. δ' A, δὲ P.

10. Δορυλέου F.

20. ἤλατο P, correxi.

una cum comitibus, ut deberent, abiisse mandat Butumitae, ut, quot-
 quot Galli discedente exercitu remansissent, ut Nicaeae praesidio essent,
 conduceret. at Taticius cum proprio exercitu comitesque universi
 cum innumerabilibus Gallicis copiis ubi biduo Leucas attigerunt,
 Boëmundo, quemadmodum poposcerat, praeceundi partes tribuerunt:
 ceteri eum sequentes acie instructa lente progrediebantur. hunc vero,
 cum celerius pergeret, Turcae in Dorylaei campis speculati rati-
 que universum Latinorum exercitum adesse paucitate contempta
 statim proelium ineunt. ibi iactator ille Latinus, qui imperatoris
 solium insidere ausus erat, eius consilii oblitus in prima Boë-
 mundi acie stetit et levitate abreptus ceteros praecurrit. at qua-
 draginta suorum trucidantur; ipse graviter vulneratus dato tergo
 in mediam aciem properat vel tacente voce re ipsa imperatoris
 consiliorum prudentiam praedicans. at fortiter Turcis pugnantibus
 misit Boëmundus ad Gallicas copias arcessendas; quae celerrime ad-

δὲ τάχος· κἀντεῦθεν συνίσταται πόλεμος βαρὺς καὶ δεινός.
καὶ τὴν νικῶσαν εἶχε τὸ Ῥωμαϊκὸν καὶ Κελτικὸν στράτευμα. P. 318
πορευομένων δ' ἐκεῖθεν ἱλαδὸν τῶν ταγμάτων, συνέλαχον τού-
τοις κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν ὃ τε Τανισκὰν ὃ σουλτὰν καὶ ὃ Ἀσάν,
5 ὃς μόνος ἦρχε χιλιάδων ἀνδρῶν ὀπλιτῶν ὀγδοήκοντα. μάχης
οὖν καρτερᾶς γενομένης ἐκ πολλῶν χειρῶν καὶ δυνάμεων καὶ
μηδὲ θατέρου μέρους τὰ νῶτα θατέρῳ διδόντος, ἐπεὶ θαρρα-
λεώτερον οἱ Τοῦρκοι τοῖς ἐναντίοις ἐμάχοντο, τοῦτο θαε-
σάμενος ὁ Βαίμοῦντος τοῦ δεξιοῦ κέρως ἐξάρχων, τοῦ λοι-
10 ποῦ στρατεύματος διαιρεθεὶς κατ' αὐτοῦ τοῦ Κλιτζιασθλάν V. 252
σουλτὰν ἰταμῶς ἐξώρμησε λέων ὡς ἀλλὴ πεποιθὼς κατὰ τὸν
ποιητὴν. τοῦτο τοὺς Τούρκους ἐκδειματῶσαν τὰ νῶτα τοῖς B
Κελτοῖς δοῦναι ἐποίησεν. οἱ δὲ οὐκ ἐπὶ πολὺ τούτους ἐδίω-
κον τῶν τοῦ αὐτοκράτορος μεμνημένοι παραγγελμάτων, ἀλλὰ
15 τὴν ταφρείαν τῶν Τούρκων καταλαβόντες κἀκεῖσε μικρὸν
ἑαυτοὺς διαναπαύσαντες τοὺς Τούρκους κατὰ τὴν Ἀγρουστό-
πολιν αὐθις καταλαμβάνουσι καὶ προσβαλόντες τρέπουσι
κατὰ κράτος. κἀντεῦθεν πίπτει τὸ βάρβαρον, οἱ δὲ γε σω-
θέντες ἄλλος [ἄλλοσε] ἀλλαγῇ διεσπάρησαν τὰς τε γυναῖκας
20 καὶ τοὺς παῖδας καταλιπόντες, ὡς τοῦ λοιποῦ μηδ' ἀντω-
πῆσαι τοῖς Λατίνοις ἰσχύοντες, ἀλλὰ φυγῇ τὴν οἰκίαν πραγ-
ματευόμενοι σωτηρίαν.

2. εἶχε τὸ A, εἶχετο P. 4. Ἑβραϊκὴν C, Ἑβραϊκούς P. Τανισμὰν
Wilkenus. 6. καρτερᾶς γ. F, καρτερᾶς γ. A, γ. καρτερᾶς P.
χειρῶν F, χειρῶν P. 7 ἐνδόντος C. 10. Κλιτζιασθλάν F,
κλιτζιασθλάν A, Κλιτζιασθλάν P. 12. ἐκδειματῶσαν F, AC,
ἐκδειματῶσαν P. 16. Ἀγρουστόπολιν Ducangius. 17. καταλα-
βάνουσι FA, καταλαμβάνουσιν P. 19. ἄλλος ἀλλαγῆ A, ἄλλος
ἄλλοσε ἀλλαγῆ P, ἄλλοσε ἀλλαγῆ F: ἄλλοσε seclusi.

volant, gravique commisso proelio Romanorum Gallorumque exer-
citus victoriam reportavit. sed turmatim procedentes Gallos ad
Hebraicam offendunt Taniscan sultanus et Asan, qui solus octoginta
millia armatorum ductabat; proelioque acri in tanto militum numero
facto ac neutro exercitu terga vertente Boëmundus, qui dextro cornu
praeerat, cum fortius Turcas certare videret, a reliquo exercitu se-
iunctus in ipsum sultanum Clitziasthlan tamquam leo robore fretus,
ut est apud poetam, ferociter invehitur. hac re Turcae perterriti
Gallis dant terga; qui tamen memores mandatorum imperatoris haud
longe eos sequebantur, verum castris expugnatis, ubi paulisper se
refecerunt, Turcas rursus ad Agrustopolin offendunt congressisque
summa vi fugant. ibi Turcarum vires ceciderunt atque superstites
alius alio sparguntur relictis uxoribus liberisque, ita ut in fuga
salutem suam sitam esse arbitrarentur nec ab eo die Latinis ob-
sistere auderent.

C 4. Τί τὸ ἐντεῦθεν; καταλαμβάνουσιν οἱ Λατῖνοι μετὰ
 τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς τὴν Ἀντιόχειαν διὰ τοῦ καλουμένου
 Ὁξέως Ἀρόμου τῶν ἐφ' ἑκάτερα μηδένα λόγον ποιούμενοι·
 ἀγχοῦ δὲ τῶν τειχῶν τάφρον ποιήσαντες τὰς σκευὰς ἐναπέ-
 θεντο καὶ ἐπολιόρκουν ταυτηνὴ τὴν πόλιν σελήμακαῖς τρισὶ 5
 περιόδοις. οἱ δὲ Τοῦρκοι πτοηθέντες περὶ τῆς καταλαβούσης
 αὐτοὺς ἀνάγκης τῷ τοῦ Χοροσάν σουλτάνῳ μηνύουσιν ἀπο-
 χρώσας δυνάμεις ἀποστεῖλαι πρὸς βοήθειαν ἐξαιτούμενοι,
 ἐφ' ᾧ τοῖς τε Ἀντιοχεῦσιν ἐπαρήξειν καὶ τοὺς ἔξωθεν πο-
 λιορκοῦντας Λατίνους ἀποδιῶξαι. ἔτυχε δὲ τις ἄνωθεν τοῦ 10
 πύργου Ἀρμένιος τηρῶν τὸ κληρωθὲν τῷ Βαῖμοῦντῳ μέρος
 D τοῦ τείχους. τοῦτον ἄνωθεν πολλάκις προκύπτοντα ὁ Βαῖ-
 μοῦντος ἐκμειλισσόμενος καὶ ὑποσχέσεσι πολλαῖς ὑποσαίνων
 ἀνέπεισε προδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. ὁ δὲ Ἀρμένιος πρὸς
 αὐτὸν “ὀπηνίκα ἂν βούλει καὶ σημειῖόν τι ἔξωθεν αὐτὸς 15
 ὑποδείξεις μοι, παραχρῆμά σοι τουτοῖ παραδώσω τὸ πυρ-
 γίον· μόνον ἔτοιμος ἔσο σύ τε καὶ ὁ ὑπὸ χεῖρά σοι ἅπας
 λαὸς ἠῦτρεπισμένως ἔχων ἅμα καὶ κλίμακας. οὐ σὲ δὲ
 μόνον ἔτοιμον εἶναι χρή, ἀλλὰ καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα θω-
 ρήξασθαι, ἵν' εὐθὺς ἀνελθόντας ὑμᾶς οἱ Τοῦρκοι θεασά- 20
 P. 319 μνοι καὶ τὸ ἐννάλιον ἀλαλάζοντας ἐκδειματωθέντες εἰς φυ-
 γὴν ἀπονεύσειαν.” εἶχε μὲν οὖν ὁ Βαῖμοῦντος τὸ σκοπούμενον

3. ὀξέος FC, ὀξέως P.

17. σύ τε C, τότε P.

οὖν FC, om. P.

9. ἐπαρήξειν F, ἐπαρῶξεν P.

18. οὐ σὲ F, οὐδὲ P.

22. μὲν

4. Post haec Latini una cum Romano exercitu Antiochiam per-
 veniunt a parte, cui a pernici cursu nomen est; negligentisque ob-
 iacentem utrimque regionem vallo prope muros fixo sarcinas depo-
 nunt urbemque per tres menses obsident. at Turcae hac necessitate
 percussi petunt a sultano Chorosanis, ut sat sibi auxiliorum mitteret
 cum ad tuendos Antiochienses, tum ad foris oppugnantes Latinos
 pellendos. erat inter obsessos Armenius quidam, qui eam muri par-
 tem custodiebat, quam oppugnare Boemundo obvenerat: hunc saepe
 de muro despectantem ita Boemundus deliniverat totque promissis
 temptaverat, ut urbem se ei proditurum promitteret. ille vero
 “Quandocumque” inquit “voles, si signum mihi dederis, statim hanc
 tibi turrem tradam; modo tum et ipse sis paratus et copias tuas
 omnes expeditas scalisque instructas habeas. nec solum te para-
 tum esse, sed totum quoque exercitum armari expedit, ut Turcae
 murum vos ascendisse conspicati clamoreque perterriti statim in fu-
 gam vertantur.” quae convenerant alto Boemundus premebat silentio.

τέως ἀνέκφορον. τούτων δὲ οὕτω διασκοπούμενων κατέλαβέ
 τις λέγων, λίαν πολὺ πλῆθος Ἀγαρηνῶν καταλαμβάνειν ὅσον
 ἤδη ἀπὸ τοῦ Χοροσάν κατ' αὐτῶν ἡγεμόνα συνεπαγόμενον
 τὸν καλούμενον Κουρπαγάν. ὅπερ μεμαθηκὸς ὁ Βαίμοῦντος
 5 καὶ μὴ θέλων τὴν Ἀντιόχειαν παραδοῦναι πρὸς τὸν Τατίκιον
 κατὰ τοὺς προγεγονότας πρὸς τὸν βασιλέα ὅρκους, ἀλλ' ἑαυτῷ
 μνηστευόμενος ταύτην, βουλὴν βουλεύεται πονηράν, δι' ἧς
 αὐτὸν ἄκοντα μεταναστεῦσαι παρασκευάσει. προσελθὼν
 τοίνυν αὐτῷ φησιν “ἀπόρητόν τι ἀποκαλύψαι σοι βούλο-
 10 μαι κηδόμενός σου τῆς σωτηρίας. λόγος τις τοῖς ὡσὶ τῶν Β
 κομήτων ἐνηχηθεὶς συνετάραξεν αὐτῶν τὰς ψυχάς, ὅτι τοὺς
 ἀπὸ τοῦ Χοροσάν ἐρχομένους ὁ βασιλεὺς τὸν σουλτάνον
 ἔπεισε καθ' ἡμῶν ἐκπέμψαι. τοῦτο δὲ πιστὸν οἱ κόμητες
 ἡγησάμενοι κατὰ τῆς σῆς μελετῶσι ζωῆς. καγὼ μὲν τοῦμὸν
 15 ἤδη πεπλήρωκα καὶ τὸν ἐπερχόμενόν σοι προείρηκα κίν-
 δυνον. τοῦ λοιποῦ σὸν ἐστίν, ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν
 ὑπὸ σὲ ταγμάτων φροντίσαι σωτηρίας.” ὁ δὲ Τατίκιος ὁρῶν V. 253
 μὲν καὶ τὸν λιμὸν πολὺν (καὶ γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ βοῦς ἐπὶ
 τρισὶ χρυσίνοις στατήρσιν ἀπεμπολεῖτο), ἀπαγορεύων δὲ καὶ
 20 τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἄλωσιν ἤδη ἐκεῖθεν ἀπάρας εἰς τὸν ἐν
 τῷ λιμένι Σουδι ἰστάμενον Ῥωμαϊκὸν στόλον εἰσελθὼν τὴν C
 Κύπρον κατέλαβε. τοῦτου δὲ ὑποχωρήσαντος τὸν λόγον

3. ἀπὸ addidi.

4. λεγόμενον C.

7. μνηστευόμενος F,

μνηστευσάμενος C, μνηστευσόμενος P.

9.—10. ἀπόρητον...

σωτηρίας om. C.

16. ἑαυτοῦ FC, σεαυτοῦ P.

17. ὑπὲρ C.

σὲ FAC, σοῦ P.

21. σούδη A.

ἰστάμενον om. C.

22. κατέλαβε A, κατέλαβεν P.

his igitur ita constitutis advenit nuntius, appropinquare cum ma-
 xime a Chorosan ductu et auspiciis Curpaganis ingentem Agarenor-
 um exercitum. quo cognito Boëmundus, cum Antiochiam, ut
 iuratus imperatori promiserat, Taticio dedi nollet, verum ipse
 eius principatum affectaret, pravum excogitavit consilium, quo
 quamvis invitum illum ab urbe cedere cogeret. itaque ad Taticium
 accedens “Arcanum” inquit “aliquid tibi detegam salutis tue con-
 sulens. etenim ad comitum aures rumor pervenit eorumque animos
 perturbavit, barbaros a Chorosane proficiscentes impulsu imperatoris
 in nos ruere. id comites pro certo habent tuamque mortem medi-
 tantur. quod me attinet, officio meo satisfeci, cum immensum peri-
 culum nuntiarim. nunc tuum est, et tuae et tui exercitus salutis
 providere.” tum Taticius magna etiam penuria animadversa (nam-
 que bubulum caput tribus aureis stateribus venibat), cum de Antio-
 chiae expugnatione desperaret, movit inde Romanaque classe ad
 Sudi portum conscensa Cyprum tetendit. post huius discessum celans

τοῦ Ἀρμενίου ὑποβρούχιον ἔτι ἔχων ὁ Βαϊμοῦντος καὶ χρησ-
 ταῖς ἐλπίσι τρεφόμενος περιποιούμενός τε ἐναντῶ τὴν τῆς
 Ἀντιοχείας ἐξουσίαν πρὸς τοὺς κόμητας ἔφη “ὄρατε ὅπο-
 σον ἤδη χρόνον ἐνταῦθα προσταλαιπωρήσαντες οὐ μόνον
 οὐδὲν χρηστὸν μέχρι καὶ νῦν κατορθώσαμεν, ἀλλὰ καὶ λιμοῦ 5
 ὅσον ἤδη γενώμεθα παρανάλωμα, εἰ μὴ τι βέλτιον περὶ τῆς
 σφῶν σωτηρίας σκεψόμεθα”. τῶν δέ, τί ἂν εἴη τοῦτο, πυν-
 θανομένων αὐτὸς ἔφη “οὐ πάσας τὰς νίκας διὰ σιδήρου
 Θεὸς τοῖς δημαγωγοῖς δίδωσιν οὐδὲ διὰ μάχης ἀεὶ τὰ τοι-
 D αῦτα κατορθοῦνται, ἀλλ’ ἄπερ ὁ μῦθος οὐ δέδωκε, ταῦτα 10
 πολλάκις ὁ λόγος ἐχαρίσατο καὶ ἡ μετὰ φιλίας καὶ ὑποποιή-
 σεως περίοδος μείζονα τρόπαια ἔστησεν. οὐ γὰρ τοιγαροῦν
 μάτην τὸν καιρὸν τρίβειν, σπεῦσαι δὲ μᾶλλον πρὸ τοῦ τὸν
 Κουρπαγὰν καταλαβεῖν ρουνεχῆς τι καὶ ἀνδρικὸν διαπρά-
 ξασθαι τῆς ἡμῶν ἕνεκα σωτηρίας· καὶ σπουδαίως ἕκαστος 15
 ἡμῶν τὸν τὸ ἴδιον λάχος τηροῦντα βάρβαρον ὑποποιεῖσθω.
 P. 320 καὶ εἰ βούλεσθε, κείσθω καὶ ἄθλον τῷ πρώτῳ τοῦτο τὸ
 ἔργον κατορθώκοι ἢ τῆς πόλεως ταυτησὶ φυλακῆ, μέχρῃς
 ἂν ὁ μέλλων ταύτην ἐξ ἡμῶν ἀναλαβέσθαι ἀπὸ τοῦ αὐτο-
 κράτορος ἐλεύσεται. ἴσως μὲν οὖν οὐδ’ οὔτω κατορθωκέναι 20

5. καὶ ν. F, τοῦ ν. P. κατορθώσαμεν FC, κατορθώσαμεν P.
 6. γενώμεθα] θυόμεθα C. 7. σκεψόμεθα F, σκεψώμεθα P.
 8. sq. διὰ σιδήρου θεὸς τοῖς δημαγωγοῖς δίδωσιν F, τοῖς δημα-
 γωγοῖς διὰ σιδήρου δίδωσιν ὁ θεὸς C, τοῖς ὁ Θεὸς δημαγωγοῖς
 διὰ σιδήρου δίδωσιν P. 10. μῦθος F, μόχος P. 18.
 20. κατορθ. FC, κατορθ. P.

Boëmundus etiam nunc verba Armenii bonaque spe ductus, ut Antiochiae possessionem sibi pararet, ad comites haec verba facit: “Videtis, quantum hic temporis sine ullo laborum fructu aerumnose contriverimus, nosque fame iam perituros esse, nisi quid melius de salute nostra excogitemus.” quaerentibus tunc illis, quidnam hoc esset “Non omnes” inquit “victorias deus ferro ducibus largitur nec pugna semper talia parantur; sed quae bellum non dedit, ea sermo saepe praebuit; blandoque amicitiae ambitu maiora saepe tropaea statuuntur. itaque ne tempus opportunum frustra conteramus, sed, priusquam Curpagan huc venerit, prudens aliquid et strenuum nostrae salutis causa experiamur et, quos quisque barbaros in urbe oppositos habet, studiose nobis conciliemus; quin etiam qui primus id perfecerit, ei, si placet, praemium decernamus urbis huius custodiam, quoad, qui eam a nobis accipiat, imperator miserit. sed fortasse ne sic quidem quicquam utile assequi poterimus.” ita

τι χρηστὸν δυνησόμεθα.” ταῦτα ὁ δεινὸς Βαϊμοῦντος φίλαρχος ὢν οὐχ ὑπὲρ τῶν Λατίνων καὶ τοῦ κοινοῦ τοσοῦτον ὅσον ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ τιμῆς καὶ σκοπήσας καὶ εἰπὼν καὶ ἀπατήσας οὐ διήμαρτε τοῦ σκοποῦ, ὡς ὁ λόγος κατιῶν πα-
 5 ραστήσει. πρὸς τοῦτο τοίνυν ἅπαντες οἱ κόμητες κατανεύσαντες ἔργου ἴψαντο. καὶ ἀγαζούσης ἡμέρας ὁ μὲν Βαϊμοῦντος αὐτίκα πρὸς τὸν πύργον ἀπήει· ὁ δὲ γε Ἀρμένιος B κατὰ τὰς συνθήκας τὰς πύλας ὑπανοίγνυσιν· ὁ δὲ ἄλλεταιί τε εὐθύς μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ ἄνωθεν θάπτον ἢ
 10 λόγος καὶ περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ πύργου ὠρᾶτο τοῖς ἐντός τε καὶ ἐκτός ἰστάμενος καὶ τὴν ἐννάλιον ἡγεῖν ἐγκελεύων· σάλπιγγα. καὶ ἦν ἰδεῖν τηρικαῦτα καινόν τι γινόμενον, τοὺς μὲν Τούρκους ἐκδειματωθέντας εὐθύς διὰ τῆς ἀπέναντι πύλης φεύγοντας καὶ μόνους ἐξ αὐτῶν ἐναπολειφθέντας
 15 ὀλίγους καὶ γενναίους ἄνδρας διὰ τὴν τοῦ κουλᾶ φρουρᾶν· τοὺς δὲ Κελτοὺς ἔξωθεν κατὰ πόδας τοῦ Βαϊμούντου διὰ κλιμάκιον ἀνελθόντας καὶ παραχοῆμα κατασχόντας τὴν Ἀντιόχου πόλιν. καὶ ὁ μὲν Ταγγρῆς εὐθύς Κελτοὺς ἱκανοὺς ἀναλαβόμε- C
 20 νους ὄπισθεν τῶν φευγόντων ἐδίωκε· καὶ πολλοὶ μὲν κτείνονται, πολλοὶ δὲ τιτρώσκονται. ὁ δὲ Κουρπαγὰν μετὰ ἀναριθμητῶν χιλιάδων καταλαβὼν εἰς ἀρωγὴν τῆς Ἀντιόχου πόλεως προκατασχεθεῖσαν ταύτην εὐρηκῶς χάρακά τε ἐπήξατο καὶ τάφρον πεποιηκῶς καὶ τὰς σκευὰς ἐν αὐτῇ κατα-

2. οὐχ F, οὐχί P. 4. ἀπατήσας FA, ἀπανήσας P. 6. καὶ ἀγαζούσης FC, ἀλλ' ἀγαζούσης A, καταγαζούσης P. 9. συνεφεπομένων FA, συνεπομένων P. 18. Κελτοὺς ἱκανοὺς A, Κελτοὺς om. P. ἱκανοὺς ἀναλαβόμενος FA, ἀναλαβόμενος ἱκανοὺς P. 19. ἐδίωκε FA, ἐδίωκεν P.

vafer Boëmundus regnandi cupidus non tam Latinis neque in commune quam suo honori consulit; nec sic meditando dicendo decipiendo a fine aberravit, ut deinceps demonstrabo. omnes igitur comites his annuentes operi incumbebant. ac prima luce statim Boëmundus ad turrem adit Armenioque ex composito portam aperiente dicto citius cum suis irrumpit et de pinnis turre in obsessorum obsidentiumque conspectum eminens pugnae signum tuba dari iussit. tum vero admirandum spectaculum factum est. territi enim Turcae per adversam portam fugerunt paucique dumtaxat iique fortes ad arcis praesidium remanserunt: Galli contra Boëmundi exemplo foris scalis muros ascendunt subitoque Antiochensem civitatem capiunt. tum Tancredus idoneo copiarum numero assumpto premit vestigia fugientium, quorum multi cadunt, multi vulnerantur. Curpagan autem cum innumeris barbarorum millibus Antiochiae auxiliaturus, ubi captam eam reperit, castris locatis munitisque fossa sarcinas depo-

Θέμενος ἐβουλεύετο πολιορκεῖν τὴν πόλιν. ἀλλ' οὐπω ἔργου
 ἀψάμενον ἐπικαταλαμβάνουσιν αὐτὸν ἐξελθόντες οἱ Κελτοί·
 V. 254 καὶ τηρικαῦτα μέγας ἀναμεταξὺ ἀναρρήγνυται πόλεμος. εἶχον
 δὲ τὴν κικῶσαν οἱ Τοῦρκοι· καὶ οἱ Λατῖνοι εἴσω τῶν πυ-
 D λῶν συνεκλείοντο τὸν μόνον ἑκατέρωθεν ἔχοντες ἀπὸ τε 5
 τῶν τὸ κουλᾶ φρουρούντων (ἔτι γὰρ τοῦτο κατεῖχον οἱ
 βάρβαροι) ἀπὸ τε τῶν ἔξωθεν παρακαθημένων Τοῦρκων.
 δεινὸς δὲ ἀνὴρ ὢν ὁ Βαῖμοῦντος καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας
 ἀρχὴν σφετερίσασθαι θέλων ἐν σχήματι συμβουλῆς αὐτοῖς
 “οὐ χρή” φησι πρὸς τοὺς κόμητας “τοὺς αὐτοὺς καθ’ ἐκά- 10
 τερον μέρος ἐν ταύτῳ μετὰ τε τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς μάχεσθαι,
 P. 321 ἀλλὰ διχῆ διαιρεθέντας ἐν ἀνίστοις τμήμασι πρὸς λόγον τῶν
 ἑκατέρωθεν πρὸς ἡμᾶς μαχομένων ἐχθρῶν οὕτω τὴν πρὸς
 αὐτοὺς ἀναδέχεσθαι μάχην. ἐμοὶ μὲν οὖν ἐξέσται μετὰ τῶν
 τὴν ἀκρόπολιν τηρούντων μάχεσθαι, εἰ καὶ ὑμῖν τοῦτο συν- 15
 δόξειε. τοῖς δὲ γε λοιποῖς μετὰ τῶν ἔξωθεν μελήσει καρ-
 τερῶς συμπλέεσθαι.” συντίθενται ἅπαντες τῇ τοῦ Βαῖ-
 μούντου γνώμῃ. ὁ δ’ εὐθύς ἔργου ἤψατο καὶ παραχρῆμα
 τειχίον ἀντίθετον ἐγκάρσιον ἀποδιακοῦν τῆς ὅλης Ἀντιο-
 χείας τὴν ἀκρόπολιν ἐδείματο, ἔρμα καρτερώτατον πολέμου 20
 Β ἀποχρῶντος. καθ’ οὕτως ἀνίστακτος φύλαξ τοῦ τοιοῦτου
 τείχους καθίστατο διὰ παντὸς ἀπομαχόμενος, ὀπηνίκα καιρὸς
 ἐδίδου, πρὸς τοὺς ἐντὸς γενναϊότατα. οἱ δ’ ἄλλοι κόμητες

1. ἐβούλετο A.   2. ἀψάμενος P, correxi.   3. ἀναρρήγνυται FC,
 ἀναρρήγνυται P.   6. τὸ FAC, τὸν P.   10. καθ’ ἑκάτερον FC,
 καθ’ ἕτερον P.   11. τε FA, γε P.   20. καρτερώτατα F.

suit urbemque obsidere constituit. at nondum incepto opere erum-
 pentes Galli eum aggrediuntur atrocique inter utrosque proelio facto
 Turcae victores evadunt, Latini coguntur in urbem, ita ut utraque
 parte et ab iis qui arcis praesidio erant (eam enim barbari etiam-
 tum obtinebant) et a foris obsidentibus Turcis urguerentur. sed vafer
 Boëmundus, cum Antiochiae principatum sibi asserere vellet, rursus
 consilium comitibus dare simulans “Non expedit” inquit “uno eos-
 dem tempore in duplicem et internum et externum hostem pugnare;
 sed pro hostium copia, qui ab utraque parte nos invadunt, in duas
 divisos partes inaequales proelium nos conserere oportet. equidem
 in eos, qui arcem custodiunt, vultis, certabo: vobis erit curae, strenue
 contra externos dimicare”. consentiunt omnes Boëmundi consilio, qui
 confestim re suscepta, quo arcem ab urbe separaret, murum illi ex trans-
 verso oppositum, ut esset munitissimum diuturni belli praesidium, ex-
 truxit. cuius muri ipse vigilantissimus custos extitit et quavis occasione
 oblata contra eos qui arcem tenebant fortissime pugnabant. nec minus

πολλὴν τοῦ λάχους αὐτῶν ἐπεποίηγτο τὴν φροντίδα φρουροῦν-
 τες μὲν τὴν πόλιν διὰ παντός, κατασκοποῦντες δὲ τὰς ἐπάλ-
 ξεις καὶ τὰ κρήδεμνα τῶν τειχῶν, μὴ πως οἱ βάρβαροι ἔξω-
 θεν νυκτὸς διὰ κλιμάκων ἀνελθόντες τὴν πόλιν κατάσχωσι,
 5 μὴ λάθοι τις τῶν ἐντὸς ἄνωθεν τοῦ τείχους γενέσθαι κἄθ'
 οὕτως ὁμιλήσας τοῖς βαρβάροις προδοσίας πέρι προδοῦ
 τὴν πόλιν.

5. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἔτι· ὁ δὲ C
 γε αὐτοκράτωρ πολλὴν μὲν εἶχε τὴν προθυμίαν αὐτὸς εἰς
 10 ἀρωγὴν τῶν Κελτῶν παραγενέσθαι, ἀπειρογε δ' αὐτὸν καί-
 περ σφαδάζοντα ἢ τῶν κατὰ θάλατταν διακειμένων πόλειών
 τε καὶ χωρῶν λεηλασία καὶ παντελῆς ἐρίπωσις. ὁ μὲν γὰρ
 Τζαχᾶς τὴν Σμύρνην ὡσπερ ἴδιόν τι λάχος κατεῖχεν· ὁ δὲ γε
 Ταγγριπερμῆς καλούμενος πόλιν τινὰ Ἐφεσίων ἀρχοῦ τῆς
 15 θαλάττης διακειμένην, ἐν ἣ πάλαι τέμενος ἐπ' ὀνόματι Ἰω-
 ἀννου ἀποστόλου τοῦ θεολόγου ἴδρυτο. καὶ ἄλλος ἄλλα
 φρούρια τῶν σατραπῶν κατέχοντες ὡς ἀργυρωνήτοις τοῖς
 Χριστιανοῖς ἐκέκρηγτο ἅπαντα ληϊζόμενοι· ἀλλὰ καὶ αὐτὰς D
 δὴ τὰς νήσους Χίον τε καὶ Ρόδον καὶ τὰς ἐπιλοιπούς πάσας
 20 κατέσχον ληστρικᾶς ἐκεῖθεν κατασκευάσαντες ναῦς. διὰ τοι
 ταῦτα δεῖν ἐλογίσατο πρότερον τῶν κατὰ θάλατταν καὶ τὸν
 Τζαχᾶν πρόνοιαν ποιήσασθαι καὶ δυνάμεις διὰ ξηρᾶς ἀρ-

2. κατασκοποῦντες FC, καὶ κατασκοποῦντες P. 4. κατάσχωσι
 F, κατάσχωσιν P. 5. λάθοι FC, λάθη P. καθ' P, correxi.
 10. παραγενέσθαι F, γενέσθαι P. 12. παντελῆς διὰ τῶν
 τούρκων γινομένη A. ἐρίπωσις F, ἐρείπωσις PA. 13. Σμύρ-
 ναν A. 15. ἐπ' ὀνόματι om. C. 21. ἐλογίσατο F,
 ἐλογίσαντο P.

ceteri comites partes suas curabant urbem continuo custodientes ac propugnacula moeniumque fastigia inspicientes, ne ab extera parte barbari nocte scalis applicitis urbem occuparent neu quis civium clam de muro cum barbaris de prodicione ageret urbemque proderet.

5. Ita res erant ad Antiochiam. imperatorem autem, cum magno auxiliandi Gallis impetu agitaretur, prohibuit tamen quamvis cupientem maritimarum urbium regionumque vastatio ruinaque extrema. Tzachas enim Smyrnam ut propriam sortem tenuit, Tangripermes autem qui dicebatur urbem quandam Ephesiorum prope mare sitam, in qua templum olim S. Iohannis apostoli et theologi dedicatum erat; alii satrapae alias arces invaserant et Christianis ut mancipiis usi omnia populabantur; quin et Chium Rhodumque ac plerasque ceteras insulas tenuere ibique piraticas naves extruxerunt. primum omnium igitur, ut Tzacham coerceret, imperator maritimarum rerum curam gerere et idonea terra

κούσας καὶ στόλον ἱκανὸν καταλιπεῖν, εἶτα δι' αὐτῶν τὰς
 P. 322 τῶν βαρβάρων ἀναχαιτίζειν ὁρμὰς καὶ ἀντικαθίστασθαι αὐ-
 V. 255 τοῖς καὶ οὕτως μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος τῆς πρὸς
 Ἀντιόχειαν φερούσης ἄψασθαι μετὰ τῶν ἀναμεταξὺ βαρ-
 βάρων ὡς ἐνὸν μαχόμενος. μεταπεμψάμενος τοίνυν Ἰωάννην⁵
 τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ παραδίδωσι δυνάμεις
 ἐκ διαφόρων συνειλεγμένας χωρῶν καὶ στόλον ἀποχρῶντα
 πρὸς τὴν τῶν παραλίων πόλεων πολιορκίαν καὶ αὐτὴν δὲ
 τὴν τοῦ Τζαχᾶ θυγατέρα κατασχεθεῖσαν μετὰ τῶν ἄλλων,
 ὅποσοι ἐντὸς τῆς Νικαίας τότε ἔτυχον, ἐπισκήψας διακρη-¹⁰
 κεύει μὲν πανταχοῦ τὴν τῆς Νικαίας ἄλωσιν, εἰ δὲ μὴ πισ-
 B τεύοιτο, αὐτὴν τὴν τοῦ Τζαχᾶ θυγατέρα ὑποδεικνύει τοῖς
 σατράπαις τῶν Τούρκων καὶ τοῖς τὰ περὶ θάλατταν νεμο-
 μένοις βαρβάροις, ὡς ἂν οἱ τὰς ἤδη ῥηθείσας πόλεις κατέ-
 χοντες ὁρῶντες ταύτην καὶ βεβαιούμενοι τὴν τῆς Νικαίας¹⁵
 ἄλωσιν ἀπογνόντες ἀμαχητὶ παραδοῖεν τὰς πόλεις. ἐφοδιά-
 σας οὖν ἱκανῶς διὰ παντοίων τὸν Ἰωάννην ἐκπέμπει.
 ὅποσα δὲ κατὰ τοῦ Τζαχᾶ τρόπαια οὕτως ἐστήσατο καὶ ὅπως
 τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπήλασε, προϊὼν ὁ λόγος δηλώσειεν. ὁ μὲν
 οὖν δοῦξ καὶ θεῖος οὐμὸς πρὸς μητρὸς τῷ βασιλεῖ συντα-²⁰
 ξάμενος τῆς μεγαλοπόλεως ἔξιεισι καὶ διαπεράσας τὴν Ἀβυδον
 C μεταπεμψάμενος τὸν καλούμενον Κάσπακα τὴν τε τοῦ στό-
 λου ἐξουσίαν καὶ τὴν τοῦ πλοῦς ἅπασαν οἰκονομίαν αὐτῷ

8. δῆ?

ὁ ἔμὸς P.

11. πιστεύοιτο FC, πιστεύοιτο P.

21. μεγαλοπόλεως P, correxi.

20. οὐμὸς FC,

marique praesidia disponere constituit, quibus barbarorum incursiones
 repelleret eosque lacesseret. tum cum reliquo exercitu Antiochiam
 versus proficisci et contra barbaros in via quoad iam fieri posset
 dimicare voluit. quamobrem arcessito Ioanni Ducae, uxoris suae fratri,
 tradit et collectas e diversis regionibus copias et classem ad litto-
 rales urbes oppugnandas validam; praeterea etiam Tzachae filiam,
 cum aliis nuper Nicaeae captam, uti Nicaeae expugnationem ubique
 divulgaret, ac, nisi crederent, Turcarum satrapis barbarisque in maris
 littore degentibus eam monstraret. ea enim conspecta speravit Turcas
 de Nicaeae deditioe sibi persuasuros et desperantes, quas obtinebant
 urbes, sine pugna tradituros esse. ita bene omnino instructum Ioannem
 dimittit: qui quas de Tzacha victorias reportarit utque eum illinc ex-
 pulerit, iam hoc loco memorabo atque is quidem dux, avunculus meus,
 imperatore salutato e magna urbe profectus cum Abydum traiecisset,
 Caspaci, qui vocabatur, classis praefecturam ac totam expeditionis
 maritimae curam mandavit eique, si strenue pugnasset, ubi capta

ἀνέθετο ὑποσχόμενος ὡς, εἰ καλῶς ἀγωνίσοιτο, ὀπηγίκα
 τὴν Σμύρνην συμβαίη ἀλῶναι, ἡγεμόνα τοῦτον αὐτῆς τε τῆς
 Σμύρνης καὶ τῶν ὁμορούντων πάντων αὐτῇ καταστήσαι. ἐκ-
 πέμπει τοίνυν αὐτὸν διαπόντιον θαλασσοκράτορα τοῦ στό-
 5 λου, ὡς εἴρηται· ἐκεῖνον δὲ ταγματάρχην εἶχεν ἢ ἡπειρος.
 ἅμα τοίνυν τὸν τε Κάσπακα διὰ τοῦ στόλου καὶ τὸν δοῦκα
 Ἰωάννην διὰ τῆς ἡπείρου οἱ ἐντὸς τῆ Σμύρνη ἄμφω προσπε-
 λάσαντας θεασάμενοι καὶ τὸν μὲν Δούκαν ἀγχοῦ τῶν τει-
 χῶν ἐκ διαστήματός τινος τὸν χάρακα πηξάμενον, τὸν δέ γε
 10 Κάσπακα τῷ λιμένι προσοκείλαντα, ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς Νικαίας D
 ἄλωσις ἤδη ἐγνώσθη αὐτοῖς, οὐδ' ὄλωσ ἀντικαταστήναι τού-
 τοις ἠθέλησαν, ἀλλ' εἰς λόγους καὶ σπονδὰς εἰρημικὰς ἐλθεῖν
 ἤρετίσαντο ὑποσχόμενοι, εἶπερ ὁμωμοκέναι αὐτοῖς ὁ Δού-
 15 κας Ἰωάννης θηλίσει, ὥστε παραχωρῆσαι ἀπαθεῖς κακῶν
 πρὸς τὰ οἴκοι τούτους ἐπαναζεῦξαι, ἀναιμωτὶ καὶ μάχης
 ἄτερ τὴν Σμύρνην αὐτῷ παραδοῦναι. συντίθεται τοίνυν ὁ
 Δούκας τηρικαῦτα τῆ τοῦ Τζαχᾶ γνώμη τὰ κατὰ σκοπὸν
 ἅπαντα πληρῶσαι ὑποσχόμενος. μετ' εἰρήνης οὖν ἐκεῖθεν
 αὐτοὺς ἀπελάσας τῷ Κάσπακι τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν τῆς Σμύρ- P. 323
 20 νης ἀνέθετο. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν τοιοῦτον. τοῦ Κάσ-
 πακος ἀπὸ τοῦ Δούκα Ἰωάννου ὑποστρέφοντος, προσῆλθεν
 αὐτῷ Σμυρναῖός τις διεγκαλῶν ἀφαιρεθῆναι παρά του Σαρα-

2. τὴν Σμύρνην συμβαίη F, συμβαίη τὴν Σμύρνην P. 9 sq.
 τὸν ἀγχοῦ τῶν τειχῶν ἐκ διαστήματός τινος χάρακα πηξάμενον F,
 ἐκ διαστήματός τινος τὸν χάρακα πηξάμενον ἀγχοῦ τῶν τειχῶν C,
 ἐκ διαστήματός τινος τὸν ἀγχοῦ χάρακα πηξάμενον τῶν τειχῶν P:
 secutus sum F, nisi quod τὸν transposui. 15. ἀναιμωτὶ F,
 ἀναιματὶ P. 19. ἐξουσίαν FC, οὐσίαν P.

foret Smyrna, eius civitatis et finitimarum omnium regionum prin-
 cipatum promisit. itaque dimisit eum, classis, ut dixi, imperio or-
 natum: ipse terrestribus copiis praefuit. mox autem, qui Smyrnam
 tenebant, cum et Ioannem Ducam a terra appropinquantem nec pro-
 cul a muris castra munientem et Caspacem a mari portui cum classe
 applicantem vidissent, vulgata iam captae Nicaeae fama nequaquam
 his obsistere voluere, sed de pacis condicionibus agere cupiverunt.
 cumque promitterent, si Ioannes Ducas securam iis domum reditionem
 iure iurando confirmasset, Smyrnam se sine cruore ac pugna dedi-
 turos esse, Ducas Tzachae condiciones non aspernatus quidquid pe-
 tierat pollicitus est. quibus sine bello expulsis omnem Smyrnae
 custodiam Caspaci commisit. forte autem accidit hoc. redeunti a
 Ioanne Duca Caspaci occurrit Smyrnaeus quidam querens sibi a Sa-
 raceno quingentos aureos stateres per vim ablatos esse; quo Caspax

κρηνοῦ χρυσίνους πεντακοσίους στατήρας. ὁ δὲ ἀχθῆναι τού-
 τους κριθησομένους ἐπέταξεν· ὡς δ' ὁ Σύρος εἴλκετο, νομίσας,
 ὡς ἐπὶ τῷ ἀναιρεθῆναι ἄγεται, καὶ ἀπογνοὺς τῆς ἑαυτοῦ
 σωτηρίας σπασάμενος μάχαιραν κατὰ τῶν σπλάγγων τοῦ
 Κάσπακος ὠθεῖ· ἐπιστραφεῖς δὲ πλήττει καὶ τὸν τούτου 5
 ὁμαίμονα περὶ τὸν μηρόν. συγχύσεως δ' ἐπὶ τούτῳ γενο-
 V. 256 μένης πολλῆς, ὁ μὲν Σαρακηνὸς ἀποδιδράσκει, οἱ δὲ τοῦ
 Βστόλου ἅπαντες σὺν αὐτοῖς ἐρέταις εἰς τὴν πόλιν ἀτάκτως
 εἰσῆσαν καὶ πάντας ἀνηλεῶς ἀπέκτενον. καὶ ἦν ἰδεῖν θέαμα
 ἔλεινόν ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀποκτανθέντας ἐν ὀξείᾳ καιροῦ 10
 ῥοπῇ. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης περιαλήσας ἐπὶ τῇ τοῦ Κάσ-
 πακος ἀναιρέσει ἐφ' ἱκανὸν ὄλος αὐθις τῆς τοῦ κάστρου
 φροντίδος ἐγεγόνει. ἐξελθὼν τοίνυν καὶ περιαθρήσας τὰ
 τεῖχη τὰς τε τῶν ἐποίκων γνώμας παρὰ τῶν εἰδότων ἀκρι-
 βωσάμενος, ἐπεὶ χρεῖα γενναίου ἦν ἀνδρός, τὸν Ἰαλέαν, φέ- 15
 ριστον τῶν ἄλλων εἰδώς, δοῦκα τῆς Σμύρνης κατέστησεν·
 ἀνὴρ δὲ οὗτος ἀρειμάνιος. καταλιπὼν δὲ καὶ τὸ ναυτικὸν
 ἅπαν εἰς φυλακὴν τῆς Σμύρνης αὐτὸς τὰς δυνάμεις ἀναλαβό-
 C μενος πρὸς τὴν Ἐφεσίων ἦλανε παρὰ τοῦ Ταγγριπερμηῆ
 καὶ τοῦ Μαράκη τῶν σατραπῶν κατεχομένην. τοῦτον Θεα- 20
 σάμενοι οἱ βάρβαροι κατ' αὐτῶν ἰέμενον, ὀπλισάμενοι καὶ
 σχῆμα πολέμου περὶ τὴν ἔξω τοῦ κάστρου πεδιάδα διατυ-
 πώσαντες τὰς φάλαγγας ἔστησαν. ὁ δὲ δοῦξ μηδὲ μικρόν

1. χρυσίνους F, χρυσίους P.

2. δ' F, δὲ P.

12.

ὄλος F, ὄλως P. κάστρου] Κωνσταντίνου C.

15. γενναί-

ου ἦν F, ἦν γενναίου P.

ἰαλέαν F, Ἰαλέα P.

audito utrumque duci causam dicturum iubet. comprehensus tum Syrus trahique se ad supplicium ratus ac salutem suam desperans strictum per Caspae viscera gladium adegit et conversus etiam eiusdem fratrem in femore percussit. hinc multa perturbatione orta Saracenoque elapso classiarii omnes cum ipsis remigibus urbem sine ordine intraverunt cunctosque crudelissime trucidabant; licebatque tunc lugubre spectaculum videre, cum ad decem millia hominum uno impetu obtruncarentur. Ducas, ubi Caspae iacturam sat luxit, denuo ad arcem custodiendam totus attendit lustrisque ob id muris ac civium sententia per peritos homines explorata, quoniam viro forti opus erat, Hyaleam, quem omnium optimum sciebat, Smyrnae ducem declaravit; vir enim erat bello fortissimus. ipse navalibus copiis omnibus ad Smyrnam tuendam relictis in Tangripermen et Maracen satrapas, qui Ephesios continebant, cum ceteris pergit. quem conspicati barbari in se proficiscentem acie statim instructa pugnam ei in planitie arci subiecta offerunt. ac nihil Ducas cunctatus agmine

τι μελλήσας σὺν εὐταξία στρατιωτικῇ κατ' αὐτῶν ἐξώρμησε.
 τῆς γοῦν συμβολῆς τοῦ πολέμου γεγωνίας τὸ πλεῖον
 τῆς ἡμέρας παρωγῆκει· μαχομένων δ' ἀμφοτέρων τῶν με-
 ρῶν καὶ τῆς μάχης οὔσης ἀμφιρεποῦς οἱ Τοῦρκοι τὰ νῶτα
 5 ὑποσχόντες τρέπονται κατὰ κράτος. κτείνονται δὲ τηρικᾶντα
 πολλοί, ἀλίσκονται δὲ οὐ τῶν τυχαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐ-
 τῶν τῶν σατραπῶν οἱ πλείους, ὡς συμποσοῦσθαι τοὺς
 ἑλωκότας εἰς χιλιάδας δύο. περὶ ὧν μεμαθηκῶς ὁ βασι- D
 λεὺς διασπαρῆναι τούτους εἰς τὰς νήσους προσέταξεν. οἱ δὲ
 10 καταλειφθέντες τῶν Τοῦρκων διὰ τοῦ ποταμοῦ Μαιάνδρου
 πρὸς τὸ Πολύβοτον ἀπερχόμενοι καταφρονητικῶς διετέθησαν
 τὸν Δούκαν τέλειον ἀπελπίσαντες. τὸ δὲ οὐχ οὕτως εἶχεν,
 ἀλλὰ τὸν Πετζέαν δοῦκα ταυτησὶ τῆς πόλεως καταλιπὼν
 αὐτὸς τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἀναλαβόμενος παραντίκα ὀπισθεν
 15 οὐ φύρδην, ἀλλ' εὐτάκτως καὶ ὡς ἐχρῆν ἐμπειρότατον στρα-
 τηγὸν κατὰ τῶν ἐναντίων ἵεναι ἤλαυνε κατὰ τὰς ὑποθημο-
 σύνας τοῦ αὐτοκράτορος. οἱ μέντοι Τοῦρκοι, καθά γε εἴρηται, P. 324
 διὰ τε Μαιάνδρου καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῷ πόλεων
 ὀδεύσαντες καταλαμβάνουσι τὸ Πολύβοτον. ὁ δὲ δοῦξ οὐ
 20 κατὰ πόδας τούτους ἐδίωκεν, ἀλλὰ τὴν συντομωτέραν ὀδεύσας
 τὰς τε Σάρδεις καὶ τὴν Φιλαδέλφειαν ἐξ ἐπιδρομῆς κατέσχε
 τὴν τούτων φρουρὰν Μιχαὴλ τῷ Κεκαυμένῳ πιστεύσας. κα-

1. μέλησας F. ἐξώρμησε F, ἐξώρμησεν C, ἐξώρμηκεν P.
 4. ἀμφιρεποῦς P, correxi. 5. ὑποστρέψαντες C. 11. Πο-
 λυβοτὸν P, sic semper. 12. ἀπελπίσαντες C, ἀπελπίζαντες P.
 13. Δούκαν P, correxi. 14. τὸ ὀπλιτικὸν F, τὸ om. P.
 15. οὐ φύρδην ἀλλ' om. C. 20. τούτους FC, αὐτοὺς P.
 συντομωτέραν F, συντομοτέραν P. 21. Φιλαδέλφειαν F,
 Φιλαδελφίαν P.

peritissime structo in eos movet; inde exortum proelium maximam diei partem absumpsit, donec post dubiam fortunam tandem Turcae pede relato acriter fugantur. trucidantur tunc multi capiunturque non gregarii solum milites, sed plerique etiam satrapae, ita ut ad duo millia captivorum numerus adscenderet; de quibus consultus imperator spargi eos per insulas iubet. residui Turcae per Maeandrum amnem Polybotum profecti secure illic morabantur nulla Ducae ratione habita. verum haec eos fiducia fefellit. is enim relicto Petzea Ephesi duce omnique exercitu assumpto statim non tumultarie sed ordine, ut peritissimum ducem in hostes movere decebat, obsequens ille imperatoris monitis eos persequabatur. Turcae cum per Maeandrum adiacentesque urbes, ut diximus, Polybotum petiissent, Ioannes eos eadem via insequi noluit, sed breviorē profectus Sardes et Philadelphiam in transcursu occupavit earumque custodiam Michaeli Ceca-

ταλαβῶν δὲ τὴν Λαοδίκειαν καὶ πάντων παραντίκα προσε-
 ληλυθότων αὐτῷ αὐτοῖς μὲν ὡς αὐτομόλοις χρησάμενος καὶ
 τεθαρορηκῶς ἀνετῶς τὰ σφέτερα κατοικεῖν εἶασε μηδὲ ἡγε-
 μόνα ἐπιστήσας. ἐκεῖθεν δὲ διὰ τοῦ Χώματος διελθὼν τὴν
 Β Λάμπην κατέλαβε κἀν ταύτῃ καὶ τὸν Καμύτζην Εὐστάθιον 5
 στρατηγὸν ἐπέστησεν. ἐφθρακῶς δὲ εἰς τὸ Πολύβοτον κατα-
 λαμβάνει Τούρκων πλῆθος πολὺ καὶ ἐπεισπесῶν αὐτοῖς
 ἄρτι τὰς σκευὰς κατατιθεμένοις ξυμβαλὼν παραντίκα νικᾷ
 κατὰ κράτος καὶ κτείνει μὲν πολλοὺς, ἀναλαμβάνει δὲ λείαν
 πολλὴν καὶ τοῦ πλῆθους ἀνάλογον. 10

6. Τούτου γοῦν μήπω ἐπανεληλυθότος, ἀλλ' ἀγωνίζο-
 μένου κατὰ τῶν Τούρκων, ὁ βασιλεὺς ἐτοιμασθεὶς εἰς ἀρω-
 γὴν τῶν περὶ τὴν Ἀντιόχειαν φθάσαι Κελτῶν ἐπεὶ τὸ
 Φιλομήλιον κατέλαβε σὺν ὅλαις δυνάμεσι πολλοὺς ἐν τῷ
 μεταξὺ κτείνας βαρβάρους, πολλὰς δὲ καὶ πόλεις δηλωσάμενος 15
 ὅπ' αὐτῶν πρὶν κατεχομένας, φθάνει τηρικαῦτα τοῦτον ἐξ
 Ἀντιοχείας Γελέλιμος ὁ Γραντεμανῆ καὶ Στέφανος κόμης
 Φραγγίας καὶ Πέτρος ὁ τοῦ Ἀλίφα χαλασθέντες καλωδίους
 διὰ τῶν κρηδέμων Ἀντιοχείας καὶ διὰ τῆς Ταρσοῦ ἀφικό-
 V. 257 μνοι διαβεβαιούντο εἰς στενὸν κομιδῆ συνελαθῆναι τοὺς 20
 Κελτοὺς, καὶ ἐπομνύμενοι τὴν αὐτῶν παντελῆ πτώσιν. ὁ

3. ἡγεμόνα C, ἡγεμόνας P.

5. Καμύτζην F, Καμύτζιν P.

11. μήπω C, μήπου P.

17. Γελέλιμος C, Γραντεμανῆ C.

20. διαβεβαιούντο F, διεβεβαιούντο A, διαβεβαιούνται P. συνε-
 λαθῆναι τοὺς Κελτοὺς F, συνεληλαθῆναι τοὺς Κελτοὺς A, συνε-
 λασθῆναι τοῖς Κελτοῖς P.

meno credidit. inde Laodiceam progressum statim cives omnes adierunt; quos quidem, ut qui sponte venissent, humaniter accepit ac securus suo ipsos iuri arbitrioque nullo imposito praefecto permisit. hinc per Choma Lampen nactus, cum Camytzen Eustathium ei ducem praefecisset, in Polyboto ingenti Turcarum numero occurrit; quos in ipsis deponendis sarcinis occupatos acri impetu fundit caeditque plurimos et pro tanta multitudine ingentem praedam facit.

6. Quo nondum reverso sed contra Turcas proeliante imperatorem Gallis auxilio Antiochiam profecturum, ubi Philomelium cuncto exercitu pervenit multis in transcurso barbaris caesis vastatisque urbibus, quae antea ab iis occupatae fuerant, conveniunt ab Antiochia Guilelmus Grantemanes Stephanusque Franciae comes et Petrus Aliphae, qui funibus ex Antiochiae muris demissi facto per Tarsum itinere Gallorum res in angustiis esse confirmaverunt atque adeo supremum iis exitium imminere iurarunt. quo nuntio impe-

δὲ βασιλεὺς διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον εἰς βοήθειαν αὐτῶν ἐσκό-
 πει ταχῆναι, κὰν ἅπαντες αὐτὸν τῆς τοιαύτης ὁρμῆς ἀνέκοπι-
 τον. ἐπεὶ δὲ βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔφοδος ἀμυθήτων
 ἀπανταχῇ διεκρηκεύετο, ἐπικαταλαμβάνειν αὐτὸν ἤδη (καὶ
 5 γὰρ ὁ τοῦ Χοροσάν σουλτάν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος ὑπὲρ
 τῶν Κελτῶν μεμαθηκῶς ἀπέλευσιν τὸν ἴδιον υἱὸν Ἰσμαῆλ D
 τὴν κλῆσιν ἀπείρους δυνάμεις ἀπὸ τε τοῦ Χοροσάν ἀπὸ τε
 τῶν πορρωτέρων μερῶν συναγαγὼν καὶ καρτερῶς ἐξοπλίσας
 ἅπαντας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν ἐντειλάμενος τάχος τὸν
 10 αὐτοκράτορα ἐφθαλέναι πρὸ τοῦ τὴν Ἀντιόχειαν καταλαβεῖν),
 τὴν μὲν δὴ ὁρμὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἣν εἶχεν ὑπὲρ τῆς τῶν
 Κελτῶν σωτηρίας διακρήσασθαι τε σπεύδων τοὺς κατ' αὐ-
 τῶν λυτιῶντας Τούρκους καὶ αὐτὸν δὴ τὸν τούτων ἡγεμόνα
 Κουρπαγάν, ἐπέσχε τὰ διαμνηθέντα ὑπὸ τε τῶν ἑλληλυθό-
 15 των Φράγγων ὑπὸ τε τῶν τὴν τοῦ Ἰσμαῆλ κατ' αὐτοῦ μηνυσάν-
 των ἔλευσιν· λογισμὸν δὲ τὸν εἰκότα περὶ τοῦ μέλλοντος P. 325
 λαμβάνων, ὡς ἀμήχανον εἶη πρᾶγμα σῶσαι πόλιν ἄρτι μὲν
 ὑπὸ τῶν Κελτῶν ἀλοῦσαν, ἀστατουῦσαν δ' ἔτι καὶ τῶν ἔξω-
 θεν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν ἀντίκα πολιορκουμένην, τῶν Κελ-
 20 τῶν τὰς σωζούσας ἀπεγνωκότων ἐλπίδας καὶ βουλευομένων
 τοῦ μὲν τείχους ἐρήμου παραχωρῆσαι τοῖς πολεμίοις, ἐαν-
 τοὺς δὲ μόνους περισῶσαι διὰ φυγῆς. ἔστι μὲν γὰρ τὸ τῶν
 Κελτῶν γένος κατὰ τῶν ἄλλων αὐτόνομόν τε καὶ ἀξύμβου-

6. ἀπέλευσιν FC, ἐπέλευσιν P. 7. τοῦ FC, τῶν P. 8. προ-
 τέρων C. 12. σπεύδων τοὺς Τούρκους F; τ. T. expunxit
 ead. m. αὐτῶν scripsi: αὐτοῦ P. 13. λυτιῶντας FC, τυ-
 τῶντας P. 15. τῶν addidi. 18. δὲ F. 23. κατὰ
 scripsi: μετὰ P.

rator eo magis ad auxilium maturandum accendebatur, quamquam
 omnes quidem a tali eum impetu revocabant. sed cum ubique fama
 percrebruisset, adventare immensam copiam barbarorum, quos Choro-
 sanis sultanus de imperatoris pro Gallis expeditione certior factus
 partim ex Chorosane partim ex ulterioribus regionibus arcessitos et
 duce Ismaele filio armatos adversus Romanorum copias, priusquam
 Antiochiam pervenissent, festinare iusserat, imperatoris impetum li-
 berandi Gallos delendique Turcas contra illos furentes cum Curpa-
 gane duce et nuntius quem Francorum legati attulerant et appropin-
 quantis Ismaelis fama cohibuerunt. iam de futuro veri similia
 expendens intellexit urbem a Gallis nuper captam servari non posse,
 praesertim cum nondum firmata ea oppugnataque statim extrinsecus ab
 Agarenis desperantes Galli muris relictis hosti cedere atque in fuga
 salutem suam quaerere cogitarent. Gallorum enim natio nec leges
 aliorum nec consilia sequitur neque ipsa ulla in bello utitur disci-

λον, στρατηγικῇ δὲ εὐταξίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ μηδέποτε χρώμενον, ἀλλ' ἐπειδὴν μάχῃ καὶ πόλεμος περισταίῃ, περιυλακτοῦντος Βαυτοῖς τοῦ θυμοῦ ἀκάθεκτοί τε εἰσιν οὐ τὸ στρατιωτικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἡγεμόνες, ὡς ἐς μέσας φάλαγγας τῶν πολεμίων εἰσπίπτοντες ἀφόρητοι, εἰ ὅλως τὸ ἀντικαθιστά-5 μενον ὑποχάλασειεν· εἰ δὲ στρατιωτικαῖς ἐμπειρίαις λόχους οἱ πολέμοι πολλάκις καταστήσαιεν καὶ τεχνικῶς αὐτοὺς μετελεύσονται, εἰς τὸναντίον πᾶν τὸ θράσος αὐτοῖς περιίσταται. τὸ γὰρ ὅλον εἰπεῖν, εἰς πρώτους ἑυτῆρας ἀνύποιστοί εἰσιν οἱ Κελτοί, τὸ δὲ γε μετὰ ταῦτα καὶ λίαν εὐχείρωτοι 10 διά τε τὸ τῶν ὀπλῶν βάρος καὶ τὸ τῆς γνώμης θυμοειδές καὶ ἀλόγιστον. διὰ ταῦτα μήτε ἀποχρώσας πρὸς τοσαῦτα C πλῆθη δυνάμεις ἔχων μήτε τὰς τῶν Κελτῶν γνώμας μεταβαλεῖν μήτε ξυμβουλῆ τούτους βελτίονι εἰς τὸ ξυμφέρον μετενεγκεῖν δυνάμενος δέον ἐλογίζετο μὴ προσωτέρω χω-15 ρεῖν, ἵνα μὴ εἰς τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρωγὴν ἐπειγόμενος καὶ τὴν Κωνσταντίνου προσαπολέσειε. πτοηθεῖς δέ, μὴ ἐπικαταλαμβανόντων αὐτὸν ἤδη Τουρκικῶν ἀμυθῆτων λαῶν οἱ ἔποικοι τῶν μερῶν Φιλομηλίῳ παρανάλωμα βαρβαρικῆς γένωνται μαχαίρας, εἰς νοῦν βάλλεται διακηρυκεῦσαι μὲν 20 ἀπανταχῇ τὴν τῶν Ἀγαρηναίων ἔφοδον· καὶ παραντίκα διεκηρυκεύετο καὶ ὅτι ἕκαστος ἢ ἕκαστη προεξεληθέτω τῆς τούτων D ἐλεύσεως τὰ σώματα αὐτὰ καὶ τὰ χρήματα, ὅποσα

11. τὸ τῶν F, τὸ om. P. τὸ τῆς F, τὸ om. P. 13. μεταβαλεῖν C, μεταλαβεῖν P. 14. ξυμφέρον F, συμφέρον P. 17. προσαπολέσειε F, προσαπωλέσειε P. 18. αὐτὸν ἤδη F, ἤδη om. P.

plina et scientia, sed instante bello et proelio ira ferventes et milites et ipsi quoque duces indomiti sunt, ita ut in medias impetu non ferendo hostium phalangas insiliant, si quidem ei qui obstant paulisper cedunt; sed si arte militari hostes iis insidias posuerint eosque subdole circumierint, in contrarium omnis eorum impetus vertitur. nam ut brevi praecidam, in primo impetu sane Galli sustinendi non sunt, post autem ob armorum onus et vecordem praecipitemque furorem facile domari possunt. itaque imperator, cum neque sufficientes in tantam multitudinem copias haberet neque Gallorum sententias mutare aut meliora suadendo ad ipsorum eos utilitatem adigere posset, haud ulterius proficiscendum duxit, ne in Antiochiae auxilium progressus ipsi Constantinopoli exitium pararet. timens autem, ne adventantibus innumeris Turcarum copiis partium Philomeli incola barbarorum gladio interirent, Agarenorum expeditionem instare tota regione nuntiandum decrevit. simul edixit ut, priusquam illi appropinquarent, utriusque sexus homines ad ipsum

φέρειν δύνανται, διασώζοντες. εἶλοντο μὲν οὖν εὐθύς ἅπαντες V. 258
 συνέψασθαι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ
 γυναῖκες. * * * οὕτω μὲν οὖν τὰ τῶν αἰχμαλώτων ὠκονό-
 μητο τῷ βασιλεῖ. μέρος δὲ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀποτεμώμενος
 5 καὶ τοῦτο εἰς πολλὰ διελὼν ἐν πολλοῖς μέρεσι κατὰ τῶν
 Ἀγαρηῶν ἐξαπέστειλεν, εἴ που προεκδρομὰς τινὰς ποιου-
 μένους τοὺς Τούρκους εὐροίεν, ξυμμίγνυσθαι τε αὐτοῖς καὶ P. 326
 καρτερώς μαχομένους ἀναστέλλειν τὴν κατὰ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος ἔφοδον. αὐτὸς δὲ μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν τε ἐάλω-
 10 κότων βαρβάρων καὶ τῶν προσκεχωρηκότων Χριστιανῶν
 ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν. ὁ δὲ γε ἀρχισατράπης
 Ἰσμαῆλ μεμαθηκῶς περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅτι τῆς Κων-
 σταντίνου ἐξεληλυθὼς πολλὴν μὲν ἀνδροκτασίαν πεποιηκῶς,
 πολλὰς δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐν τῷ διέρχεσθαι παντελῶς ἐρι-
 15 πώσας πολλὴν τε λείαν καὶ δορυαλώτους ἀναλαβόμενος
 ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μηδὲν ἔργον αὐτῷ
 καταλελοιπῶς, ὡς τῆς ἄγρας ἀπέγνω, ἐν ἀμηγάνοις καθίστατο B
 καὶ ἐφ' ἑτέραν τραπόμενος τὸ Παῖπερτ πολιορκῆσαι ἐπέγνω,
 ὅπερ πρὸ μικροῦ κατασχὼν εἶχεν ὁ περίκλυτος ἐκεῖνος
 20 Γαβρᾶς Θεόδωρος, καὶ καταλαβὼν τὸν ἀγχοῦ τούτου ῥέοντα
 ποταμὸν ἅπαν ἐκεῖ τὸ στρατιωτικὸν κατέθετο. τοῦτο με-
 μαθηκῶς ὁ Γαβρᾶς διεσκοπεῖτο νυκτὸς ἐπεισπεσεῖν αὐτῷ.

1. εἶλοντο scripsi: εἶχοντο P. εὐθύς ἅπαντες F, ἅπαντες εὐθύς
 P. 3. lacunam signavi. 5. διαιρῶν C. 6. ἐξαπέστει-
 λεν FC, ἐξαπόστειλεν P. 14. ἐρειπώσας

recederent nec corpora solum, sed opes etiam, quotquot ferre pos-
 sent, exitio eriperent. nec cunctabantur statim omnes et viri et mulieres
 imperatorem sequi. *** hac igitur ratione captivos tractare iussit.
 partem vero exercitus selegit eamque rursus in plures particulas di-
 visam misit contra Agarenos, ut si quos Turcarum in excursione
 offenderent, audacter eos invaderent fortiterque pugnando viam iis
 adimerent imperatoris persequendi: ipse cum reliquo exercitu et cum
 Christianis profugis captivisque barbaris in regiam urbem rediit. iam
 vero Ismael archisatrapa, ubi imperatorem Constantinopoli profec-
 tum magnam caedem fecisse, multas in transcursu diripuisse urbes
 insignique rerum captivorumque praeda facta in regiam urbem red-
 iisse cognovit, cum nihil ipsi relictum esset, de praeda capiendâ
 desperavit. itaque, cum hic nihil facere posset, alio se vertens
 Paipertum oppugnare constituit, quod paulo ante ab inclito illo
 Gabra Theodoro occupatum erat, ibique ad praeterfluentem fluvium
 castra posuit. id Gabras intuens nocte in eum invadere mo-

ἀλλ' ὁποῖον μὲν πέρασ τὰ κατὰ τὸν Γαβρᾶν ἔσχηκε καὶ ὅθεν αὐ-
 τὸς ἄρρητο καὶ ὁποῖος ἦν, ταμιευσάσθω ὁ λόγος ἐς τὸν προσή-
 κοντα τόπον· τὰ νῦν δ' ἐχέσθω τοῦ προκειμένου. οἱ δέ γε Λα-
 τῖνοι ὑπὸ λιμοῦ τε καὶ συνεχοῦς πολιορκίας δεινῶς πιεζόμενοι
 C προσεληλυθότες τῷ εἰς Ἐλενούπολιν τότε ἤτηθέντι Πέτρῳ 5
 τῷ ἐπισκόπῳ αὐτῶν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἤτοῦντο
 βουλὴν ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς “ἀγνοῦς” φησι “τηρη-
 σαι ἑαυτοὺς ὑποσχόμενοι, μέχρις ἂν τὴν Ἱερουσαλήμ κατα-
 λάβητε, παρέβητε, οἶμαι, τὴν ὑπόσχεσιν. διὰ τοῦτο νῦν
 ὑμῖν οὐκ ἐπαρήγει ὡς τὸ πρότερον ὁ θεός. δεῖ οὖν ἐπι- 10
 στραφῆναι πρὸς τὸν κύριον καὶ τὰς σφῶν ἀποκλαύσασθαι
 ἁμαρτίας ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καὶ δάκρυσι θερμοῖς τὴν
 μετάνοιαν ἐνδειξαμένους καὶ παννύχοις δεήσεσι. τότε δὴ
 σχολάσω καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ὑμῶν τὸ θεῖον ἐξιλεούμενος.”
 πείθονται ταῖς τοῦ ἀρχιερέως παραινήσεσι. καὶ μεθ' ἡμέρας 15
 τινὰς ἐκ θείας ὁμφῆς κινήθεις ὁ ἀρχιερεὺς μεταπεμφόμενος
 D τοὺς μεγιστᾶνας τῶν κομήτων παρηγγυᾶτο δεξιόθεν διορῶσαι
 τοῦ θυσιαστηρίου κάκειῖσε τὸν ἅγιον εὐρηκέναι ἦλον. τὸ
 ἐπιταχθέν οὖν πεποιηκότες, ἐπεὶ μὴ εὕρισκον, ἐπαναστρέψαν-
 τες μετὰ ἀθυμίας τὴν τοῦ ζητουμένου διαμαρτίαν ἀπήγγελ- 20
 λον. ὁ δὲ ἐκτενέστερον τὴν δέησιν ποιησάμενος ἐπιμελέσ-
 τερον τὴν τοῦ ζητουμένου ἀναψηλάφησιν ποιήσασθαι ἐπέ-
 3. ἐχέσθω F, ἐχέτω P. οἱ δέ γε κατὰ τὴν Ἀντιόχου A. 4.
 λιμοῦ τε P, τε λιμοῦ F. 5. τῷ] τὰ C. 8. ἑαυτοὺς FA,
 αὐτοὺς P. μέχρισ FA, μέχρι P. 9. νῦν FA, τόνυν P.
 17. μεγιστᾶνας A, μεγιστάνας F, μεγιστάνους P. 21. ποιη-
 σάμενος F, ποιησάμενοι P.

liebatur; quod vero consilium quomodo evenerit simulque unde ortus
 Gabras qualisque fuerit, exponere in aptiorem locum differam: nunc
 propositum persequamur. ac Latini quidem fame et continua obsi-
 dione graviter pressi Petrum illum adeunt, qui, ut supra narravi,
 ad Helenopolin victus fuerat, episcopum ipsorum, eumque uti sibi
 consilium det rogant. at ille “Fidem” inquit “fefellistis opinor,
 cum, quoad Hierosolyma attigissetis, castos ac puros vos mansuros
 promiseritis. hinc deus nunc non, ut antea, vos adiuvat; quare con-
 versos ad dominum deflendis peccatis in sacco et cinere lacrimisque
 uberibus ac noctibus pervigilandis paenitentiam agere vos oportet.
 sic et ego intendam, ut deum vobis reddam propitium.” oboeditur
 pontificis monitis. interiectisque aliquot diebus pontifex divino ora-
 culo afflatus primores comitum convocat iisque mandat, ut a dextra
 altaris fodiant ibique sanctam lanceam reperiant. mox vero, quod
 iussum erat, facientes, cum fodiendo lanceam non reperissent maesti-
 que infelicem exitum renuntiassent, intentius ille deum precatus eos

ταπτεν. οἱ δὲ καὶ αὐθις ἐπλήρουν τὸ κελευσθὲν καὶ τὸν
 ζητούμενον εὐρηκότες δρομαίως τῷ Πέτρῳ προσέφερον P. 327
 χαρᾶ καὶ φρίκη συνεχόμενοι. κάκτοτε ὡς ἀγνωτέρῳ τῶν
 ἄλλων τῷ Ἰσαγγέλῃ ἐν ταῖς μάχαις τὸν σεπτὸν καὶ θεῖον
 5 ἐνεχειρίζον ἦλον. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐξ ἀνυπόπτου πύλης V. 259
 κατὰ τῶν Τούρκων ἐξώρμησαν. τότε δὴ ὁ καλούμενος
 Φλάντρας ἤτήσατο τοὺς λοιποὺς μίαν ταύτην αἴτησιν παρα-
 χωρηθῆναί οἱ, μετὰ τριῶν μόνον κατὰ τῶν Τούρκων τῶν
 ἄλλων πρῶτον αὐτὸν ἐξιππάσασθαι. δέδοται δὴ τοῦτω τὸ
 10 αἴτηθέν. καὶ ὀπηνίκα αἱ φάλαγγες ἐκατέρωθεν ἰλαδὸν ἔστη-
 σαν καὶ ἡ τοῦ πολέμου σύναψις ἠντρέπιστο, αὐτὸς τοῦ
 ἵππου ἀποβάς καὶ προσουδίσας ἑαυτὸν τρισάκις τῷ Θεῷ B
 ἐπηύξατο ἐκεῖθεν τὴν βοήθειαν ἐξαιτούμενος. βοησάντων
 δὲ πάντων τὸ “ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν”, ὅλους ἔντηρας κατ'
 15 αὐτοῦ τοῦ Κουρπαγᾶ ἐνέδωκεν ἐπὶ τινος λόφου ἰσταμένου.
 εὐθύς οὖν τοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ὑπαντιάσαντας τοῖς
 δόρασι βαλόντες κατὰ γῆς ἔρριψαν. ἐντεῦθεν οὖν ἐκδειματω-
 θέντες οἱ Τοῦρκοι πρὸ τοῦ συρραγῆναι τὸν πόλεμον εἰς
 φυγὴν ἐτρόπησαν θείας πάντως δυνάμεως ἐπαρηγοῦσης τοῖς
 20 Χριστιανοῖς κὰν τῷ φεύγειν παραπορήσαντες οἱ πλεῖστοι
 τῶν βαρβάρων ταῖς δίναις τῶν ποταμίων συσχεθέντες ῥευ-
 μάτων ἀπεπνίγησαν, ὡς ἀντὶ γεφύρας χρηματίσαι τὰ σώματα C

2. τῷ Πέτρῳ προσέφερον F(A), προσέφερον τῷ Πέτρῳ P. 3. ἀγνωτέρῳ A, ἀγνωτέρῳ P. 5. ἀνυπόπτου C. 11. ἠντρέπιστα C. 12. τρισάκις F, τρισάκις PA. 14. πάντων τὸ F, τὸ om. PA. 20. παραπορήσαντες A, παραπορίσαντες P.

scrutationem diligentius instituere iubet. parent denuo repertamque lanceam celeriter cum gaudio quidem, sed et cum horrore ad Petrum deferunt. deinde Isangeli omnium castissimo sanctam venerandamque lanceam in proeliis gestandam committunt. postero die eruptione in Turcas per portam non observatam parata Flantras qui vocabatur a ceteris ducibus id unum petiit, ut sibi in Turcas cum tribus modo sociis invehī liceret. quo impetrato cum structae utrimque acies starent ac milites se ad congregiendum accingerent, ipse equo desiliens, dum ter humi procumbit, deum invocat opem eius implorans; tum omnibus illud “deus nobiscum” clamantibus missis habenis in ipsum Curpaganem in tumulto stantem invehitur. ibi, quotquot Turcae ipsis occurrunt, hastarum ictibus perfossos sternunt; unde perterriti ceteri dei numine manifesto Christianis auxiliante, antequam proelium inirent, in fugam vertuntur. ac plerique barbarorum in fuga trepidantes fluvii vorticibus capti demersique sunt, ita ut coacervata

τῶν ἀποπνιγέντων τοῖς ὀπισθεν ἐρχομένοις. ἐφ' ἱκανὸν οὖν καὶ τοὺς φεύγοντας διώξαντες πρὸς τὴν Τουρκικὴν ταφρείαν ὑπέστρεψαν κάκεισε τὰς βαρβαρικὰς σκευὰς εὐρηκότες. καὶ ἦν συνεπεφέροντο λείαν ἅπασαν ἀναλαβέσθαι μὲν ἤθελον παραχοῆμα, πολλὴν δὲ οὖσαν διὰ τριακονθήμερου μόγις 5 ταύτην εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν Ἀντιόχου πόλιν ἐξίσχυσαν. ἐπ' ὀλίγον οὖν αὐτοῦ που ἐγκατερέησαντες, ἐφ' ᾧ τῆς τοῦ πολέμου κακοπαθείας ἑαυτοὺς διαναπαῦσαι, ἅμα δὲ καὶ τῆς Ἀντιόχου φροντίδα ποιούμενοι ἀνεζήτουν τὸν ταύτην φρουρήσοντα. ἦν δὲ ὁ Βαϊμοῦντος, καθά γε πρὸ τοῦ τὴν πόλιν 10 δ' ἀλῶναι φθάσας ἤτήσατο. παρακεχωρηκότες δὲ αὐτῷ τῆς ἀπάσης ἐξουσίας τῆς Ἀντιόχου αὐτοὶ τῆς πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα φερούσης ἦψαντο. ἐν δὲ τῷ διέρχεσθαι πολλὰ μὲν τῶν παραλίων κάστρων κατέσχον· ὅποσα δὲ ἐρυμνότατα ὄντα πλείονος ἔδειτο τῆς πολιορκίας, παραδραμόντες τῷ τέως 15 αὐτὰ πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔσπευδον. περιζώσαντες δὲ τὰ τεῖχη καὶ πυκναῖς προσβολαῖς πολιορκοῦντες αὐτὴν διὰ μιᾶς σεληνιακῆς περιόδου κατέσχον πολλοὺς τῶν ἐντὸς Σαρακηνῶν καὶ Ἑβραίων ἀνηρηκότες. πάντων δὲ ὑποταγέντων αὐτοῖς, P. 328 ἐπεὶ ὁ ἀντιβαίνων οὐδεὶς, τὴν ἐξουσίαν ἅπασαν τῷ Γοντο-20 φρὲ ἀναθέμενοι ῥῆγα τοῦτον ὠνόμασαν.

5. μόγις F, μόλις P. 10. καθά γε F, καθάπερ PA. 14. sqq. ὅποσα δὲ ἐρυμνότατα ... κατέσχον πολλοὺς] εἶλον (ἤλον A) δὲ καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, πολλοὺς CA. 16. Ἱερουσαλήμ F. 17. μιᾶς F, μέσης P.

cadavera quasi pontem quendam insequentibus praeberent. ita fugientes satis persecuti redeunt ad barbarorum castra, cumque eorum opes et praedam omnem ab iis congestam reperissent eaque quantocius exhaurire cupivissent, tamen tanta erant, ut vix triginta diebus in urbem Antiochiam comportare ea possent. dein ibi commorabantur aliquantis per Galli, ut ex certaminum laboribus se reficerent simulque Antiochiae providentes quaerent, qui eam custodiret. is fuit Boëmundus, ut qui iam ante captam civitatem id sibi munus petisset; cui permissa omni urbis potestate ipsi Hierosolyma iter intendunt. multisque in transcurso ad mare arcibus occupatis, omnis autem interim firmissimis, quarum expugnationi longior mora opus erat, ad Hierosolyma festinaverunt eaque obsidentes crebrisque incursionibus oppugnantes multis Saracenis Hebraeisque occisis post unum mensem occupant. cunctis vero domitis, cum nemo resisteret, summam rerum ad Gotofredum deferunt eumque regem appellant.

7. Διαμνηθείσης δὲ τῆς τῶν Κελτῶν ἐφόδου τῷ
 ἐξουσιαστῇ Βαβυλῶνος Ἀμεριμνῇ καὶ ὅπως παρ' αὐτῶν ἦ
 τε Ἱερουσαλήμ ἐάλω καὶ αὐτὴ ἢ Ἀντιόχον καὶ ἄλλαι πολλαὶ
 πόλεις αἱ ταύτη παρακείμεναι παρὰ τῶν Κελτῶν κατεσχέ-
 5 θησαν, τηλικαῦτα πολὺ πλῆθος συναγροχῶς ἔκ τε Ἀρμενίων
 καὶ Ἀρράβων Σαρακηνῶν τε καὶ Ἀγαρηνῶν κατ' αὐτῶν ἐξαπ-
 ἔστειλε. τούτου διαμνηθέντος παρὰ τοῦ Γοντοφρῆ τοῖς
 Κελτοῖς, τηλικαῦτα ὀπλίσαντο κατ' αὐτῶν καὶ κατελθόντες
 εἰς τὸ Ἰάφα τὴν ἐκείνων περιέμενον ἐφοδον· εἶτα ἐκεῖθεν B
 10 κατέλαβον τὸ Ῥάμελ, ἐν ᾧ καὶ ὁ μεγαλομάρτυρ Γεώργιος
 μεμαρτύρηκε, καὶ † ἐνωθέντες τῷ κατ' αὐτῶν ἐρχομένῳ στρα-
 τεύματι τοῦ Ἀμεριμνῇ συνῆψαν πόλεμον μετ' αὐτῶν. καὶ
 τὴν νικῶσαν εἶχον εὐθύς οἱ Κελτοί· τῇ δὲ μετ' αὐτὴν † κατα-
 λαβόντες ἐξ ὀπισθίων τοῦ προμετωπίου τῆς φάλαγγος ἠττή- V. 260
 15 θησαν οἱ Λατῖνοι μέχρι τοῦ Ῥάμελ περισωθέντες. μόνος δὲ
 ὁ Βαλδουῖνος κόμης ἀπὴν φυγαδεῖα χρησάμενος οὐχ ἄς
 ἀνδρως, ἀλλ' ὡς τι κρεῖττον προμηθευσόμενος περὶ τε
 τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας καὶ τοῦ κατὰ τῶν Βαβυλωνίων στρα-
 τεύματος. καταλαβόντες δὲ οἱ Βαβυλώνιοι καὶ κυκλοτερῆ C
 20 τὴν πολιορκίαν τοῦ Ῥάμελ ποιούμενοι θᾶττον τοῦτο κατέσ-
 χον. πολλοὶ δὲ τῶν Λατίνων τηλικαῦτα κτείνονται, πλείους
 δὲ καὶ ζωγρία πρὸς Βαβυλῶνα ἐστάλησαν. ἐκεῖθεν δὲ ὑπο-

6. καὶ A, om. P. Ἀρράβων FC, Ἀράβων PA. τε om. A.
 9. τὸ FAC, τὸν P. 10. μεγαλομάρτυρ A, μεγαλομάρτυς P.
 11. ἐνωθέντες] ἐπελθόντες? 12. συνῆψαν FA, συνῆψε P.
 13 sq. μεταλαβόντες ἐξ ὀπισθίων τοὺς προμετωπίους? 18.
 κατὰ τῶν om. C. 22. ζωγρία F, ζωγρίαί A, ζωγρεία P.

7. Sed Amerimnes princeps Babylonis de Gallorum expedi-
 tione certior factus ab iisque capta Hierosolyma et Antiochiam
 multasque alias adiacentes urbes occupatas esse ingentem cele-
 riter multitudinem ex Armeniis Arabibus Saracenis Agarenisque
 congregatam in eos misit. hoc per Gotofredum nuntiato statim
 omnes Galli armati ad Iapha conveniunt ibique illorum impetum
 opperiantur; inde Ramel transeunt, ubi magnus martyr Georgius
 passus est. atque cum occurrente Amerimnae exercitu proelio con-
 serto Galli victores evadunt; postero autem die collocatis in fronte,
 qui in extrema acie steterant, victi et ad Ramel usque fugati sunt.
 unus Balduinus comes antea effugerat nulla quidem ignavia ductus,
 sed ut melius saluti suae consuleret exercitumque in Babylonios pa-
 raret. tum Babylonii eos persecuti Ramel circumsederunt brevique ea
 urbe expugnata multos Latinorum trucidant, plures captos Babylonem
 deduxerunt. mox inde omnes Babyloniorum copiae ad Iapha oppu-

στρέφον τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν τῶν Βαβυλωνίων πρὸς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰάφρα ἠπειγέτο. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρβαρον αἰεὶ. ὁ δὲ γε ἀνωτέρω ῥηθεὶς Βαλδουῖνος τὰς παρὰ τῶν Φράγγων ἑαλωκυίας κωμοπόλεις ἀπάσας περιῶν οὐκ ὀλίγους τε συναγροχῶς ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ἀξιόμαχον στράτευμα⁵ συνεστήσατο κἀντεῦθεν τοῖς Βαβυλωνίοις ἐπελθὼν ἤττησε κατὰ κράτος. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν κατὰ τὸ Ῥάμελ τῶν Λατίων ἤτταν μεμαθηκῶς, περιαλγῆσας ἐπὶ τῇ τῶν κομήτων αἰχμαλωσίᾳ, ἄτε γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τε ὥραν καὶ ῥώμην σώματος καὶ περιφάνειαν γένους τῶν πάλαι ὑμνουμένων,¹⁰ οὐκ ἔφερεν ἐπὶ πλεόν τούτους δορυαλώτους ἐπὶ ξένης εἶναι. ἔνθεν τοι μεταπεμψάμενός τινα Βαρδαλῆν καλούμενον χρήματά τε ἱκανὰ ἐπιδοὺς πρὸς τὴν ἐκείνων ἀνάρρυσιν πρὸς Βαβυλῶνα ἐκπέπομφεν ἐγχειρίσας αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὸν Ἀμεριμνῆν γράμματα περὶ τῶν κομήτων διαλαμβάνοντα.¹⁵ ὁ δὲ τὰς τοῦ αὐτοκράτορος ἀνελίξας γραφὰς ἄτερ τιμῆς τοὺς κόμητας ἀπεδίδου μετὰ περιχαρείας πλὴν τοῦ Γοντοφρέ. ἐκείνον γὰρ προφθάσας πρὸς τὸν αὐτάδελφον αὐτοῦ Βαλδουῖνον τιμῆς ἀπέδοτο. καταλαβόντας δὲ τὴν μεγαλόπολιν τοὺς κόμητας ὁ βασιλεὺς ἐντίμως ἐδέξατο χρήματά²⁰

P. 329 τε ἱκανὰ ἐπιδοὺς καὶ ἐφ' ἱκανὸν τούτους διαναπαύσας χαίροντας ἐξαπέστειλεν οἴκαδε. ὁ δὲ Γοντοφρὲ ῥῆξ Ἱεροσολύμων αὐθις ἀποκαταστάς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βαλδουῖνον εἰς Ἔδεσαν ἐκπέπομφε. τότε δὴ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῷ

6. ἀπελθὼν C.

18. αὐτάδελφον FA, ἀδελφὸν P.

19.

3. μεγαλόπολιν C.

gnandum pergunt. est enim talis semper barbarorum consuetudo. verum Balduinus, quem supra dixi, capta a Francis oppida omnia circumiens haud paucis peditibus equitibusque collectis insignem exercitum congregavit, quocum egressus Babylonios graviter fudit. sed imperator audita Latinorum ad Ramel clade comitum captivitatem miseratus, quos et aetatis flore roboreque corporis et generis claritate priscis illis heroibus similes norat, non tulit eos captos in peregrina terra versari, sed Bardalen quendam ad redimendos eos multa cum pecunia misit Babylonem datis ad Amerimnen de comitibus litteris. quibus lectis ille lubentissime comites sine pretio dimisit excepto Gotofredo, quem iam ante Balduinus frater mercede redemerat. tum perhonorifice imperator comites Constanti-nopoli excepit eosque, cum sat vires refecissent, multa pecunia donatos laetos domum abire passus est. sed Gotofredus rex Hierosolymorum rursus constitutus Balduinum fratrem Edessam misit;

Ἰσαγγέλη ἐπέσκηψε τὴν μὲν Λαοδίκειαν Ἀνδρονίκῳ τῷ Τζιν-
 τζιλούκῃ ἀναθέσθαι, τὸ δὲ γε Μαρακέως καὶ τὸ Βαλανέως τοῖς
 ὑπὸ τὸν Εὐμάθιον δοῦκα Κύπρου τῷ τότε ὑπάρχοντα, ἐκεῖ-
 νον δὲ προσωτέρω βαδίσαι καὶ περὶ τῆς τῶν λοιπῶν κάστρων
 5 κατασχέσεως ὡς ἐνὸν διαγωνεῖσθαι. ὅπερ δὴ καὶ πεποίηκε
 τοῖς γράμμασι τοῦ βασιλέως πεισθεῖς. μετὰ γοῦν τὸ παρα-
 δοῦναι τὰ κάστρα τοῖς ἀνωτέρω δηλωθεῖσιν ἀπῆλθεν εἰς Β
 Ἀντάραδον καὶ ταύτην ἀμαχητὶ ἐχειρώσατο. τοῦτο ἐνωτισ-
 θεῖς ὁ Ἀταπάκας τῆς Δαμασκοῦ δυνάμεις συναθροίσας ἰκα-
 10 νὰς κατ' αὐτοῦ ἐστρατεύσατο. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἰσαγγέλης ἀποχρώσας
 δυνάμεις πρὸς τοσοῦτον πλῆθος οὐκ εἶχε, βουλήν ἐβουλεύ-
 σατο οὐ τοσοῦτον ἀνδρείαν ὀπόσον συνετήν. θαρρήσας γὰρ
 τοῖς ἐντοπίοις ἔφη ὡς “ἐγὼ μὲν τοῦ κάστρου παμμεγέθους
 ὄντος ἐν τινὶ τόπῳ κρυβήσομαι· ὑμεῖς δέ, ὀπηγίκα ὁ Ἀτα-
 15 πάκας καταλάβῃ, τὸ μὲν ἀληθὲς μὴ ὁμολογήσητε, πτοηθέντα
 δέ με φυγάδα γενέσθαι διαβεβαιώσατε”. καταλαβὼν οὖν ὁ
 Ἀταπάκας καὶ ἐρωτήσας περὶ τοῦ Ἰσαγγέλη, ἐπεὶ ἀποδεδρα-
 κέναι τοῦτον ἐπίστευσε, κεκμηκῶς ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας ἀγχοῦ C
 τῶν τειχῶν τὴν σκητὴν ἐπήξατο. τῶν δὲ ἐντοπίων πᾶσαν
 20 φιλοφροσύνην εἰς αὐτὸν ἐνδεικνυμένων, τεθαρρηκότες οἱ
 Τοῦρκοι καὶ μηδὲν ἐναντίον ὑποτοπάσαντες τοὺς ἰδίους

1. Ἰσαγγέλη FAC, Σαγγέλη P: sic semper postea.

3. εὐ-
 μάθιον τὸν φιλοκάλην A.

5. διαγωνεῖσθαι FC, διαγωνίσασ-
 θαι A, διαγωνεῖσθαι P.

6. γράμμασιν F.

8. ἀτάραδον

A, Ἀτάρανδον C.

9. 14. 17. Ἀτάπακας P.

18. ἐπίστευσε

κεκμηκῶς ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας F, ἐπίστευσεν ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας

κεκμηκῶς C, ἐπίστευσεν, ἀπὸ τῆς κεκμηκῶς ὁδοιπορίας P.

eodemque tempore Isangeli imperator mandavit, ut Laodiceam traderet
 Andronico Tzintziluzae, Eumathii autem Cypri tum ducis militibus
 castra Maracei et Balanei: ipse pergeret et reliquas arces pro
 viribus occupare conaretur. id etiam fecit litteris imperatoris
 oboediens. nam postquam iis, quos supra nominavi, arces red-
 didit, Antarado admovens eam urbem sine certamine subegit. quo
 audito Atapacas Damascenus multis copiis adversus Isangelen pro-
 cessit, qui nequaquam se tantae multitudini parem sentiens con-
 silium iniiit non tam forte quam prudens. nam indigenas confiden-
 ter conveniens “Ego” inquit “in hac ampla arce alicubi latebo:
 vos Atapaca adventante veram rem neutiquam fatebimini, sed fu-
 gisse me territum affirmabitis.” quocirca, cum adveniens Atapacas,
 ubi esset Isangeles, quaesivisset eumque trepide fugisse crederet,
 fessus via prope muros sibi tentorium fixit; omnemque ei benevo-
 lentiam incolis ostendentibus Turcae in securitate confirmantur ne-

- V. 261 ἵππους πρὸς τὸ πεδίον ἔλυσαν. ὁ δὲ Ἰσαγγέλης μέσης ἡμέρας τοῦ ἡλίου κατὰ κορυφὴν τὰς ἀκτῖνας βάλλοντος καρτερῶς ὀπλισάμενος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν (εἰς τετρακοσίους δὲ περιῖσταντο) αἴφνης τὰς πύλας ἀνοίξας διὰ μέσης τῆς αὐτῶν παρεμβολῆς ὄρμησεν. ὅποσοι μὲν οὖν ἐκθύμως εἰώθασιν 5 μάχεσθαι, τῆς ἑαυτῶν ζωῆς ἀφειδήσαντες τὸν μετ' αὐτῶν Δίστάμενοι ἀνεδέξαντο πόλεμον· οἱ δὲ λοιποὶ φυγαδεῖα τὴν ἑαυτῶν ἀπεπειρῶντο πραγματεύεσθαι σωτηρίαν. ἀλλὰ τὸ τῆς πεδιάδος εὐρὺ καὶ τὸ μή τι ἔλος παρακεῖσθαι ἢ βουνὸν ἢ φάραγγα ταῖς τῶν Λατίνων χερσὶν ἅπαντας παραδέδωκεν. 10 ἔνθεν τοι καὶ παρανάλωμα ξιφῶν πάντες γεγόνασιν· ὀλίγοι δὲ καὶ κατεσχέθησαν. οὕτω γοῦν τῶν Τούρκων καταστρατηγῆσας κατὰ τῆς Τριπόλεως χωρεῖ. ἀνεῖσι γοῦν κατευθῦ καὶ προκαταλαμβάνει τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ ἀντικρὺ Τριπόλεως διακειμένου βουνοῦ, μέρους ὄντος τοῦ Λιβάνου, ἐφ' ᾧ καὶ 15 ὡς ὀχύρωμα τοῦτον ἔχειν καὶ τὸ ἐκ τοῦ Λιβάνου καταρρέον ὕδωρ εἰς Τρίπολιν διὰ τοῦ πρानοῦς τοῦ τοιοῦτου βουνοῦ
- P. 330 ἐπισχεῖν. τηρικᾶτα δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὰ συμβάντα δηλώσας ἤπειτο ἐρμυνότατόν τι ὀχύρωμα γενέσθαι πρὸ τοῦ καταλαβεῖν ἀπὸ τοῦ Χοροσὰν δυνάμεις πλείονας καὶ καταγωνίσασθαι αὐτούς. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δουκὶ Κύπρου τὴν τοῦ τοιοῦτου πολιχνίου κίσιν ἀνέθετο ἐπισκήψας, ἵνα διὰ

12. δὲ καὶ F, δὲ τούτων καὶ A, δὲ P. καταστρατηγῆσας FA, καταστραγγῆσας P. 13. Τριπόλεως] πόλης C. 19. τὸ ὀχύρωμα F, τὸ om. PA. 21. αὐτούς C, αὐτοὶ F, αὐτῆς P.

que quidquam hostile suspicati equos ad pastum in campos dimittunt. Isangeles autem sole meridie instante verticibus armatus cum suis (erant autem circiter quadringenti) portis repente patefactis in media Turcarum castra irrumpit. ibi omnes, qui fortiter pugnare consueverant, vitae non parcentes pugna accepta Gallis restiterunt; ceteri fuga servari studebant. sed quia vasta patuit planities, non palude vel tumulo fossave intercepta, cunctos Latini in potestatem redegerunt paucisque in captivitatem deductis gladio reliquos absumpserunt. sic Turcis debellatis Tripolin Isangeles petiit primoque adventu verticem collis, quae est pars Libani montis, adversus urbem occupat, ut et castrorum situm munitissimum haberet et fontem, qui ducto per collis declivia opere Tripolin de Libano fluebat, intercepteret. tum ab imperatore, cui, quae egerat, nuntiarat, petiit ut, priusquam maiores a Chorosane copiae venirent ipsosque devincerent, castrum ibi validissimum extrueret. itaque imperator Cypri duci talem arcem condendam tradidit eique negotium dedit, ut omnia quae

τοῦ στόλου πάντα τὰ συνοίσοντα ταχέως ἐξαποστέλλη καὶ
 τοὺς τὸ τοιοῦτον πολίχμιον οἰκοδομήσοντας ἐφ' ὃν ἂν ὁ
 Ἰσαγγέλης ὑποδείξειε τόπον. γέγονε τοῦτο τῷ τέως. καὶ ὁ
 μὲν Ἰσαγγέλης ἐξώθει τῆς Τριπόλεως στρατοπεδευσάμενος
 5 πάντα κάλων κινῶν περὶ τὴν ταύτης ἄλωσιν οὐκ ἐνεδίδου.
 ὁ δὲ γε Βαϊμοῦντος τὴν τοῦ Τζιντζιλούκη εἰσέλευσιν εἰς B
 Λαοδίκειαν μεμαθηκῶς τὴν ἔχθραν, ἣν πάλαι κατὰ τοῦ
 αὐτοκράτορος ἐγκυμονήσας εἶχεν, εἰς τοῦμφανῆς ἐξαγαγὼν
 μετὰ δυνάμεως ἀποχρώσης τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Ταγγρὲ κατὰ
 10 τῆς Λαοδικείας ἐκπέμπει ταύτην πολιορκήσοντα. τῆς δὲ
 περὶ τούτου φήμης μέχρι καὶ ἐς τὰς τοῦ Ἰσαγγέλη διαδρα-
 μούσης ἀκοάς, εὐθύς μηδὲ μικρόν τι μελλήσας οὗτος κατα-
 λαμβάνει τὴν Λαοδίκειαν καὶ λόγους συνείρει πρὸς τὸν
 Ταγγρὲ διὰ παντοίων λόγων συμβουλευῶν αὐτῷ τῆς τοῦ
 15 κάστρου πολιορκίας ἀποσχέσθαι. ὡς δὲ πολλὰ μετ' αὐτοῦ
 κοινολογούμενος καταπειθῆ τοῦτον οὐχ εὔρισκεν, ἀλλ' ἀντι-
 κρως ἄδειν ἐδόκει παρὰ κωφῷ, ἐκεῖθεν παλινοστήσας κατα- C
 λαμβάνει αὖθις τὴν Τρίπολιν. ἐκεῖνος δὲ οὐδοπωσοῦν τῆς
 πολιορκίας ἀφίστατο. ἰδὼν οὖν ὁ Τζιντζιλούκης τὴν ὀρμὴν
 20 τοῦ Ταγγρὲ καὶ ὡς ἐν στενῷ τὰ κατ' αὐτὸν συναλείνεται,
 βοήθειαν ἐκεῖθεν ἤπειτο. βραδυνόντων δὲ τῶν ἐν τῇ Κύ-
 πρῳ, εἰς ἀμηχανίαν ἔλθων τὸ μὲν ἀπὸ τῆς πολιορκίας, τὸ
 δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ πιεζόμενος προδοῦναι τὸ κάστρον
 ἤρετίσατο.

2. οἰκοδομήσοντας ***** F. 3. τοῦτο τῷ F, τῷ om. P.
 12. μέλησας F. 18. οὐδ' ὀπωσοῦν A, οὐδοπωσοῦν P. 21.
 ἐκεῖθεν] Εὐμάθιον? 24. ἤρετίσατο A, ἤρετίσατο P.

utilia futura essent et artifices illius operis navibus quam primum in eum
 locum importaret, quem Isangeles designaturus esset. quo facto, dum
 Tripoli Isangeles imminet et, quo eam subiciat, indefesso conatu
 omnem movet funem, Boëmundus cognito Laodiceam Tzintzilucæ
 traditam esse odium, quo iam pridem in imperatorem flagrabat,
 non amplius dissimulaturus Tancredum nepotem cum sufficientibus
 copiis ad oppugnandam Laodiceam dimisit. cuius rei fama allata
 ne brevi quidem Isangeles moratus statim eo properat et agit cum
 Tancredo variisque sermonibus ei suadet, ut a castri oppugnatione
 desisteret; cumque multa cum eo egisset nec quod voluit impetrare
 posset surdoque adeo decantare videretur, Tripolin recessit. at illo
 minime ab oppugnatione desistente Tzintziluces impetu Tancredi
 perspecto in angustias redactus illinc auxilium petit. sed cum ii
 qui in Cipro erant cunctarentur, tandem et hostium obsidione et
 fame coactus deditionem castri prætulit.

8. Τούτων οὕτω τελουμένων, ἐπεὶ τετελευτηκότος τοῦ Γοττοφρέ ἕτερον ἔδει πάλιν ῥῆγα γενέσθαι τὸν ἐκείνου ἀναπληροῦντα τόπον εὐθὺς οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Λατῖνοι μετ- Δεκαλοῦντο τὸν Ἰσαγγέλην ἀπὸ Τριπόλεως ῥῆγα τῶν Ἱερο- σολύμων ποιῆσαι ἐθέλοντες. ὁ δὲ ἀνεβάλλετο τέως τὴν⁵ ἐκεῖσε ἀπέλευσιν. εἰσελθόντος οὖν εἰς τὴν μεγαλόπολιν, ἐπεὶ ἀναβαλλόμενον αὐτὸν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγνώκεσαν, μεταπεμφάμενοι τὸν Βαλδουῖνον περὶ τὴν Ἐδεσαν τότε ἐν- διατρίβοντα ῥῆγα Ἱεροσολύμων κατέστησαν. ὁ μὲν οὖν βα- σιλεὺς τὸν Ἰσαγγέλην ἀσμένως ἀποδεξάμενος, ἐπεὶ τὸν Βαλ- 10 δουῖνον μεμαθήκει τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχὴν ἀναδέξασθαι, V. 262 παρακατεῖχε μεθ' ἑαυτοῦ, ὄπηγάκα καὶ τὸ τῶν Νορμάνων φροσάτον κατέλαβεν ἡγεμόνας ἔχον ἀδελφοὺς δύο Φλάντρας καλουμένους. οἷς πολλὰ πολλάκις ὁ βασιλεὺς συμβουλευόμε- P. 331 νος τὴν αὐτὴν τοῖς προλαβοῦσι φροσάτοις ὀδεῦσαι καὶ διὰ τῶν 15 παραλίων τὰ Ἱεροσόλυμα καταλαβεῖν καὶ οὕτω τῇ λοιπῇ στρα- τεύματι τῶν Λατίνων ἐνωθῆναι, πειθομένους τούτους οὐχ εὐ- ρισκεν, ἅτε τοῖς Φράγγοις ἐνωθῆναι μὴ βουλομένους, ἀλλ' ἐτέ- ραν ὀδεῦσαι ὁδὸν διὰ τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ κατευθῦ χωρῆσαι τοῦ Χοροσὰν οἰομένους κατασχεῖν τὸ τοιοῦτον. ὁ δὲ βασιλεὺς 20 πάντη ἀσύμφορον τοῦτο γινώσκων καὶ τὴν ἀπόλειαν μὴ θέ- λων τοῦ τοσοῦτου λαοῦ (πεντήκοντα γὰρ ἦσαν χιλιάδες ἰπ-

1. τετελευτηκότος F, τελευτηκότος P. 3. τοῖς Ἱεροσολύμοις P, τοῖς om. F. 4. τῆς Τριπόλεως P, τῆς om. F. 9. ῥῆγα F. 11. μεμαθήκει F. 13. φροσάτον FC, φόσατον P. 15. προκαταλαβοῦσι? φροσάτοις FC, φροσάτοις P. 21. ἀπό- λειαν F, ἀπώλειαν P.

8. Eodem tempore defuncto Gotofredo, cum alium regem succedere oporteret, statim Latini, qui Hierosolymis erant, Isangeli regnum Hierosolymitanum delaturi Tripoli eum arcessunt. at vero ille adventum suum tunc morabatur; quo factum est, ut, qui Hierosolymis erant, cum Constantinopolin eum profectum cunctari viderent, Balduinum Edessa, ubi tunc versabatur, advocarent et Hierosolymorum regem eligerent. Isangelen autem benigne imperator exceptum, ubi Balduinum Hierosolymorum imperium accepisse audivit, apud se retinuit. cumque Normannorum copiae tum forte advenirent, quibus fratres duo, Flantrae qui vocabantur, praeerant, magnopere iis imperator suasit, ut superiorum exercituum vestigia insequerentur perque maritimas regiones Hierosolyma profecti reliquo Latinorum exercitui se iungerent. nec tamen id iis persuasit, quia se iungere Francis nolebant, sed alia via per orientalem litem Chorosanem recta petere studebant, quod expugnatos se esse sperabant. verum imperator infeliciter ea consilia eventura intellegens nec cupiens

πέων ἀνδρῶν καὶ ἑκατὸν πεζῶν), ἐπεὶ μὴ πειθομένους τούτους ἑώρα, τὸν δεύτερον, ὃ φασί, πλοῦν ἐρχόμενος μεταπεμψάμενος τὸν Ἰσαγγέλην καὶ τὸν Τζίταν συνεκπέμπει τούτοις, ἐφ' ᾧ συμβουλεύειν τε τὰ συνοίσοντα καὶ τῶν παραβλόγων ὁρμῶν ὡς ἐνὸν ἀνασειράζειν αὐτούς. διαπεραιωθέντες οὖν τὸν τῆς Κιβωτοῦ πορθμὸν καὶ πρὸς τὸν Ἀρμενιακὸν ἐπειγόμενοι τὴν Ἀγκυραν καταλαβόντες ἐξ ἐφόδου ταύτην κατέσχον, καὶ οὕτω τὸν Ἄλυν διαβάντες πολίχγιόν τι κατέλαβον. ἐπεὶ δὲ τοῦτο Ῥωμαῖοι κατεῖχον, θαρρήσαντες καὶ τὰς ἱεράς ἐπενδυθέντες οἱ ἱερεῖς στολὰς εὐαγγέλιόν τε καὶ σταυροὺς κομιζόμενοι ὡς Χριστιανοῖς τούτοις προσήεσαν. οἱ δὲ ἀπανθρώπως καὶ ἀπηνῶς οὐ τοὺς ἱερεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν Χριστιανῶν ἀναιροῦσι καὶ ἀφροντίστως τοῦ λοιποῦ ὡς πρὸς Ἀμάσειαν ἀπονεύσαντες τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιοῦντο. οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐμπειροπόλεμοι ὄντες προκαταλαβόντες τὰς κώμας πάσας καὶ τὰ χορτάσματα πάντα ἐνέπρησαν, ἐφθακότες δὲ τούτους ὀξέως προσέβαλον. δευτέρα δὲ ἦν καθ' ἣν ὑπερίσχυσαν τούτων οἱ Τοῦρκοι. καὶ τηρικαῦτα αὐτοῦ που κατασκηνώσαντες χάρακά τε πηξάμενοι τὰς σκευὰς ἐναπέθευτο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν αὐθις ἀμφω ἐμάχοντο τὰ στρατεύματα. οἱ δὲ Τοῦρκοι κυκλοτερώς κατασκηνώσαντες οὐ χορταγωγίας χώραν τούτοις ἐδίδουν οὔτε μὴν τὰ ὑπο-

2. μεταπεμψάμενος τὸν F, μεταπεμψάμενος om. P. 10. τε F, τι P. 20. αὐθις om. C.

tantam multitudinem interire (erant autem quinquaginta millia equitum, peditum centum millia), quia obsequentes eos non vidit, alterum, ut dicunt, iter ingressus Isangelen et Tzitam arcessitos cum iis misit, ut et utilia suaderent et coercerent, quod eius fieri posset, intempetivos eorum impetus. itaque traiecto Ciboti freto Armeniam versus provecti Ancyram ex itinere capiunt; Halynque deinde transgressi oppidum aliquod accedunt, quod cum a Romanis incoleretur, cives nihil mali ab iis ut Christianis veriti et sacerdotes vestibus sacris induti evangeliumque ac cruces ferentes obviam iis fiunt; at vero inhumane et crudeliter isti non sacerdotes solum, sed ceteros quoque Christianos necant receptaque via Amaseam socordes procedunt. interea Turcae bellorum peritissimi cunctis vicis praeoccupatis omnique frumento incenso Latinorum aciem invadunt superioresque (erat autem secundus dies) recedunt: tum illi vallum ibi figunt deponuntque sarcinas. insequenti die iterum dimicatur tabernaculisque circumdatis ita eos Turcae concluserunt, ut nec commeatus causa prodire nec iumenta equosve potum ducere liceret. quare

ζύγια καὶ τοὺς ἵππους ἐς ποτὸν ἐξάγειν συνεχώρου. τὴν
 ἐαυτῶν οὖν πανωλεθρίαν ἐπ' ὀφθαλμῶν ἤδη ὀρώντες οἱ
 D Κελτοὶ τῆς ἐαυτῶν ζωῆς ἀφειδίσαντες τῇ μετ' αὐτήν, τε-
 τράς δὲ ἦν, καρτερῶς ὀπλισάμενοι τὸν μετὰ τῶν βαρβάρων
 ἀνεδέξαντο πόλεμον. οἱ δὲ Τοῦρκοι εἰς χεῖρας τούτους 5
 ἔχοντες οὐκέτι μετὰ τῶν δοράτων οὐδὲ διὰ τόξων πρὸς
 αὐτοὺς ἀπεμάχοντο, ἀλλὰ τὰ ξίφη σπασάμενοι καὶ τῶν κου-
 λεῶν ἐξεκλύσαντες ἀγχέμαχον τὴν μάχην ἐποιοῦντο καὶ
 παρευθὺ τρέπουσι τοὺς Νορμάνους. οἱ δὲ καταλαβόντες
 P. 332 τὸν ἴδιον χάρακα σύμβουλον ἀνεζήτησαν. ὁ δ' ἄριστος αὐτο- 10
 κράτωρ ὁ τὰ λόφονα τούτοις ὑποτιθέμενος καὶ μὴ εἰσακουσ-
 θεῖς οὐ παρήν. λοιπὸν ἐπὶ τὴν τοῦ Ἰσαγγέλη καὶ τοῦ Τζίτα
 γνώμην καταφεύγουσιν, ἅμα δὲ καί, εἰ χώρα τις τῶν ὑπὸ
 τὸν αὐτοκράτορα πλησίον παράκειται, ἐπυνθάνοντο ἀναζη-
 τοῦντες αὐτήν. καὶ δὴ τὰς τε σκευὰς καὶ τὰς σκηρὰς καὶ 15
 τὸ πεζὸν ἅπαν αὐτοῦ που καταλιπόντες τοῖς ἰδίους ἵπποις
 ἐποχηθέντες ὡς εἶχον τάχους πρὸς τὰ παρὰ θάλασσαν τοῦ
 Ἀρμενιακοῦ καὶ τῆς Παυράκης ἔθεον. ἐπεισπεσόντες δ'
 V. 263 ἀθρόον οἱ Τοῦρκοι τούτων τῷ χάρακι πάντα ἀφείλοντο.
 Βεῖτα κατόπιν τούτων διώξαντες τὸ πεζὸν ἅπαν ἐφθακότες 20
 ἀνείλον· τινὰς δὲ καὶ κατασχόντες πρὸς τὸν Χοροσὰν δεῖγμα
 ἀπήγαγον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τῶν Τοῦρκων κατὰ τῶν Νορ-
 μάνων ἀνδραγαθήματα· ὁ δὲ γε Ἰσαγγέλης καὶ ὁ Τζίτας μετὰ

2. οὖν om. F, sed add. ead. m. ὀφθαλμῶν C, ὀφθαλμοῖς P.
 18. καὶ om. C. Παυράκης F.

Galli in conspectu praesentis exitii suae ipsorum vitae non parcentes postero die (quartus autem erat) strenue armati pugnam cum barbaris committunt. nec iam arcubus hastisque in eos Turcae pugnant, sed de victoria securi strictis ensibus proelioque comminus facto Normannos cito vertunt, qui in castra sua compulsi consilii quaerunt auctorem. nec vero adfuit optimus imperator, qui spretus olim meliora iis suaserat. tandem ad Isangelis et Tzitae consilium confugiunt simulque exquirunt, num qua regio imperatoriae dicionis, quo se reciperent, prope adesset. relictis tunc sarcinis tabernaculis peditatu omni equisque conscensis celerrime ad maritimam partem Armeniae Pauracesque decurrunt. sed Turcae invadentes eorum subito castra cuncta diripiunt: mox ad insequendum versi peditatu omni ad internecionem deletos quosdam ad Chorosanem specimenis causa adducunt. hae Turcarum in Normannos res gestae fuere. Isangeles autem et Tzitas cum paucis equitibus, qui supererant,

- τῶν καταλειφθέντων ὀλίγων ἰππέων τὴν βασιλεύουσαν καταλαμβάνουσι. δεξάμενος δὲ τούτους ὁ αὐτοκράτωρ καὶ χρήματα δοῦς ἱκανὰ καὶ διαναπαύσας ἤρετο, ὅπου τοῦ λοιποῦ αἰρετὸν αὐτοῖς ἀπιέναι. οἱ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐπεζήτησαν.
- 5 φιλοτιμησάμενος οὖν αὐτοὺς δαψιλῶς διαποντίους ἐκπέμπει τῇ αὐτῶν γνώμῃ τὸ πᾶν ἀναθέμενος. ὁ δὲ γε Ἰσαγγέλης ἐκ μεγαλοπόλεως ἐξελθὼν τὴν πρὸς τὸ οἰκεῖον στράτευμα ἀνεζήτηει ἀπέλευσιν. καὶ δὴ καταλαμβάνει αὐθις τὴν Τρίπολιν χειρώσασθαι ταύτην γλιχόμενος. μετὰ δὲ ταῦτα νόσφ θανα-
- 10 σίμω περιπεσὼν καὶ πνέων τὰ ἔσχατα μεταπεμφάμενος τὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν Γελιέλμον ὡσπερ τινὰ κληρὸν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ κατασχεθέντα κάστρα τούτῳ ἀπεχαρίσατο ἡγεμόνα καὶ ἀρχηγὸν τῶν αὐτοῦ ταγμάτων καταστήσας. τούτου τοίνυν τὴν τελευταίην μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ εὐθύς πρὸς τὸν δοῦκα
- 15 Κύπρου διὰ γραμμῶν ἐδήλωσεν, ἵνα Νικήταν τὸν Χαλίντζην μετὰ χρημάτων ἱκανῶν πρὸς τὸν Γελιέλμον ἐκπέμψῃ, ἐφ' ᾧ ὑποποιήσασθαι τε αὐτὸν καὶ παρασκευάσαι ὁμωμοκέναι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πίστιν βεβαίαν φυλάξαι εἰς αὐτὸν καὶ ὁποῖαν ὁ ἀποβεβιωκῶς θεῖος αὐτοῦ Ἰσαγγέλης μέχρι τέλους ἐτήρησεν.
- 20 9. Ἐἴτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ καὶ τὴν τῆς Λαοδικείας παρὰ τοῦ Ταγγρὲ κατάσχεσιν πρὸς τὸν Βαῖμουῆντον γράμματα ἐκτίθεται οὕτως ἐπιέχοντα “τὰ ὄρκια οἶδας καὶ τὰς ἐπαγγελίας, ἃς οὐκ αὐτὸς μόνος, ἀλλὰ καὶ ἅπαντες πρὸς τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων ἐποίησαντο. νῦν δὲ αὐτὸς πρῶτος
4. ἐπεζήτησαν FC, ἐπιζήτησαν P. 9. μετὰ δὲ ταῦτα F, μετὰ ταῦτα δὲ P. 10. πενθῶν C. 13. πραγμάτων C.

Constantinopolin redeunt: quos benignissime imperator exceptos pecuniisque donatos, ubi quiete se refecerunt, quem in locum proficisci vellent, rogavit. Hierosolyma se cupere dixerunt; quare iterum eos munifice donatos in naves imposuit omnia eorum arbitrio concedens. verum Isangeles Constantinopoli relicta exercitum suum revisurus Tripolin rursus tendit eamque subigere studet. post vero letalem morbum adeptus ac propemodum expirans advocat Gulielmum nepotem atque omnes a se captas arces ei velut quandam hereditatem donat praeficitque eum insuper cunctis quas habuerat copiis. eius morte comperta imperator statim ad Cypri ducem litteras dedit eumque iussit multis cum pecuniis Nicetam Chalintzen ad Gulielmum mittere, ut conciliaret sibi iuvenem eique persuaderet, ut iure iurando fidem suam imperatori obligaret pari modo servaturus, quo eam defunctus Isangeles patruus ad mortem usque servasset.

9. Iam vero imperator, cum Laodiceam a Tancredo teneri audiisset, has ad Boëmundum litteras misit: “Scis profecto, quid et ipse et vos omnes Romanorum imperio iurati promiseritis. nunc tamen tu pri-

παρασπονδήσας τὴν Ἀντιόχειαν κατέσχευε καὶ ἄλλα τινὰ φρού-
 ρια ὑποποιησάμενος καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Λαοδίκειαν. ἀπό-
 στηθὶ τοίνυν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας καὶ τῶν ἄλλων ἀπάν-
 P. 333 των δίκαιόν τι πράγμα ποιῶν καὶ μὴ θέλε πολέμους ἄλλους
 καὶ μάχας κατὰ σαυτοῦ ἐρεθίζειν." ὁ δέ γε Βαίμοῦντος τὰς 5
 βασιλικὰς ὑπαναγνοὺς γραφάς, ἐπειδὴ μὴ τῷ συνήθει ψεύδει
 χρῆσασθαι οἷός τε ἦν τῶν πραγμάτων ἀριδύλως τὴν ἀλή-
 θειαν ἐλεγχόντων, πρὸς τὰ γραφέντα τῷ φαινομένῳ κατέ-
 νευσεν, αἰτίαν μέντοι τῶν κακῶς παρ' αὐτοῦ πραχθέντων
 εἶναι τὸν αὐτοκράτορα ἔλεγε γράψας ὡς "οὐκ ἐγὼ τούτων 10
 αἴτιος, ἀλλὰ σύ. ὑποσχόμενος γὰρ κατόπιν ἡμῶν μετὰ δυ-
 νάμειος ἔρχεσθαι πολλῆς οὐκ ἠθέλησας τὴν ὑπόσχεσιν ἔργοις
 B πιστώσασθαι. ἡμεῖς δὲ τὴν Ἀντιόχειαν καταλαβόντες καὶ
 ἐπὶ τρισὶ μησὶ πολλὰ μογήσαντες πρὸς πολεμίους ἀπεμα-
 χόμεθα καὶ λιμόν, οἷον οὐδεὶς πῶς τῶν ἀνθρώπων τεθέεται, 15
 ὡς τοὺς πλείστους ἡμῶν καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου
 ἀπηγορευμένων κρεῶν βεβρωκέναι· ἐφ' ἱκανὸν δὲ ἐγκαρτε-
 ρούντων ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὁ δοθεὶς ἡμῖν εἰς ἀρωγὴν πιστό-
 τatos οἰκέτης τοῦ σοῦ κράτους Τατίκιος οὕτω κινδυνεύοντας
 V. 264 καταλιπὼν ἡμᾶς ὄχετο. εἴλομεν δὲ τὴν πόλιν παραδόξως 20
 καὶ αὐτὰς τὰς ἀπὸ τοῦ Χοροσάν εἰς ἀρωγὴν τῶν Ἀντιοχέων
 καταλαβούσας δυνάμεις κατετροπώσαμεθα. καὶ πῶς δίκαιόν

1. παρασπονδίσας F. Ἀντιόχου A. ἄλλὰ τ F, ἄλλαττα A,
 ἀλλ' ἄττα P. 3. Ἀντιοχείας FAC, Ἀντιόχου P. 15.
 πῶς F, πω C, που P. 16. αὐτῶν των F, τῶν om. P. ὑπὸ
 C, ὑπὲρ P.

mus rupto foedere Antiochiam occupasti et cum alias arces tum
 etiam Laodiceam tibi subegisti. quare aequum iustumque colens
 Antiochiam urbem ceterasque arces redde nolique nova in te ipse
 bella proeliaque concitare." his Boëmundus perlectis, cum solita
 simulatione uti non posset rebus aperte veritatem probantibus, specie
 quidem scriptis annuit, culpam tamen eorum, quae ipse perperam
 egerat, in imperatorem conferens ita ei rescripsit: "Non ego, sed tu
 omnium es auctor. licet enim validis copiis secuturum te nos pro-
 miseris, factis tamen verborum fidem praestare noluisti. nos autem,
 ubi Antiochiam usque perreximus, multas aerumnas per tres menses
 perpassi cum hostibus pugnavimus; nec quisquam hominum similem
 famem expertus est, cum plurimi nostrum vetitis cibis vesci cogere-
 rentur. multum vero temporis haec tolerantantes ipse quoque quem
 belli socium nobis tribuisti Taticius ille tuae maiestati fidissimus servus
 in tali discrimine nos deseruit. cepimus tamen miro modo urbem ac
 vel supervenientes a Chorosane in Antiochenorum opem copias proelio

ἔστιν, ἅπερ οἰκείοις ἰδρῶσι καὶ πόνοις ἐκτησάμεθα, ῥαδίως C
οὕτως ἀποποιήσασθαι;" ὑποστρεψάντων δ' ἐκείθεν τῶν πρέσ-
βων, ὡς τὰς τοῦ Βαίμουῦντου ὑπανέγνω γραφάς, διαγνοὺς
αὐτὸν ἐκεῖνον αὐθις εἶναι τὸν Βαίμουῦντον μηδοπωσοῦν ἐπὶ
5 τὸ βέλτιον μεταβληθέντα, δεῖν ἔγνω τῶν ὀρίων τῆς βασι-
λείας Ῥωμαίων ἀντέχεσθαι καὶ τὴν ἀκάθεκτον αὐτοῦ ὁρμὴν
ὡς ἐνὸν ἀνακόπτειν. δυνάμεις τοίνυν πολλὰς μετὰ τοῦ Βου-
τουμίτου κατὰ τῆς Κιλικίας ἐξέπεμψε καὶ τὸ ἐλλογιμώτα-
τον τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου, ἄνδρας μαχιμωτάτους καὶ
10 Ἄρεως ὑπασπιστὰς ἅπαντας καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Βάρδαν καὶ
τὸν ἀρχιοινοχόον Μιχαήλ, ἀκμάζοντας καὶ ἀσπιφρεῖς τὸ
γένειον. οὗς νηπιόθεν προσλαβόμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ D
τὰ στρατιωτικὰ ἐκπαίδευσας ὡς εὐνουστέρους τῶν ἄλλων
τῷ Βουτουμίτῃ παραδίδωσι μεθ' ἑτέρων χιλίων ἀνδρῶν
15 γενναίων Κελτῶν καὶ Ῥωμαίων, ἐφ' ᾧ συμπαρομαρτεῖν τε
αὐτῷ καὶ ὑπείκειν ἐν ἅπασιν, ἅμα δὲ καὶ τὸ τυχόν τῶν
καθ' ὥραν ξυμπιπτόντων δι' ἀπορρήτων γραμμιάτων δηλοῦν
αὐτῷ. ἔσπευδε δὲ τὴν ἅπασαν χώραν τῆς Κιλικίας κατα-
σχεῖν, ἵν' ἐντεῦθεν ῥᾶον τὰ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐξαρτύη. P. 334
20 ἀπάρας οὖν ὁ Βουτουμίτης σὺν ὅλαις δυνάμεσι καὶ περὶ τὴν
Ἀττάλου ἐφθασκός, ἐπεὶ τὸν Βάρδαν καὶ τὸν ἀρχιοινοχόον
Μιχαήλ μὴ ὑπέικοντας ἐώρα τῷ τούτου θελήματι, ἵνα μὴ

10. Ἄρεως (ως in ras.) F, Ἄρεος P.

vicimus. ergo cui aequum videri possit, nos quae nostris laboribus sudoribusque comparavimus tam facile abicere?" reversis inde legatis cum imperator Boëmundi litteras perlegisset cognossetque, eundem eum esse Boëmundum nec ullo modo ad meliora conversum, Romani imperii limites muniendos indomitamque illius ferociam pro viribus frangendam censuit. quare multas cum Butumite copias in Ciliciam misit atque ipsum Romanae militiae florem, fortissimos viros Martisque satellites omnes; in quibus erant etiam Bardas et archipocillator Michael, florentes aetate iuvenes malasque lanugine signantes, quos a pueris imperator secum habuerat ac militari arte imbuerat. hos, quippe prae ceteris sui studiosissimos, cum aliis mille generosissimis militibus partim Gallis partim Romanis tradit Butumitae, qui eum comitarentur eique obtemperarent in omnibus rebus, et quaecumque acciderent arcanis statim litteris ad se deferrent. totius autem Ciliciae provinciae occupare possessionem cupiebat, quo, quae de Antiochia moliebatur, facilius exsequi posset. quamobrem Butumites omnibus copiis profectus, ubi ad Attali urbem venit ac Bardan et Michaellem archipocillatorem suae voluntati

καὶ τὸ ὀπλιτικὸν συμβαίη στασιάζειν καὶ τούτου κενόσπου-
δος ἢ σπουδὴ τῷ Βουτουμίτῃ γένηται καὶ ἄπρακτος τῆς
Κιλικίας ἀποπεμφθεὶς, παραχρῆμα τὰ περὶ τούτου δηλοῖ
τῷ αὐτοκράτορι τὴν μετ' αὐτῶν συνδιατριβὴν παραιτούμενος.
ὁ δὲ τὰς ἐκ τῶν τοιούτων εἰωθυίας γίνεσθαι βλάβας γνώσκων ὅ-
γοργῶς ἐφ' ἑτέραν ὑπόθεσιν τούτους τε καὶ ὁπόσους ὑπόπ-
B τους εἶχε διὰ γραμμάτων προὔτρέπετο, ἵνα τὴν Κύπρον
τάχιον καταλαβόντες τῷ Εὐφορβηγῷ Κωνσταντίνῳ τὴν δου-
κιὴν ἀρχὴν τηρικαῦτα τῆς νήσου Κύπρου ἀναδεξαμένῳ
συνόντες ἐν πᾶσιν ὑπείκωσιν. οἱ δὲ ἀσμένως τὰ γράμματα 10
δεξάμενοι θᾶπτον πρὸς τὴν Κύπρον διαπλωτίζονται· μικρὸν
οὖν χρόνον μετὰ τοῦ δουκὸς Κύπρου ἐνδιατρίψαντες τῇ
συνήθει ἀναισχυντία καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκέχρητο. ἔνθεν τοι
καὶ λοξὸν αὐτοὺς ὑπεβλέπετο. οἱ δὲ νεανία τῆς τοῦ βασι-
λέως περὶ αὐτοὺς κηδεμονίας μεμνημένοι διὰ τῶν πρὸς τὸν 15
βασιλέα γραμμάτων τοῦ δουκὸς πολλὰ κατέτρεχον τὴν Κων-
C σταντίνου ἀνακαλούμενοι. ἀναπτύξας δὲ τὰς αὐτῶν γραφὰς
ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ καὶ τινες τῶν τῆς μείζονος τύχης, ὅσους
ὑπόπτους ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε, σὺν αὐτοῖς εἰς Κύπρον ἀπέσ-
τειλε, πτοηθεῖς μὴ καὶ αὐτοὶ ἐκ λύπης ἴσως συναπαχθῶσιν 20
ἐκείνοις, εὐθύς τῷ Καντακουζηνῷ ἐπέσκηψεν ἀναλαβέσθαι
τούτους μεθ' ἑαυτοῦ. ὃς φθάσας εἰς Κυρήναιαν καὶ μετα-
καλεσάμενος τούτους μεθ' ἑαυτοῦ ἀνελάβετο. ἀλλὰ ταῦτα

21. Κατακουζηνῷ F.

minime obsequi vidit, veritus, ne ceteri quoque milites seditiosi fierent
indeque perdita opera nullus Ciliciensis expeditionis fructus existeret,
totam rem litteris statim imperatori exponit oratque, ne diutius
se cum illis versari velit. tum imperator quantae noxae huiusce-
modi dissensio esset intellegens et hos et quotquot e ceteris
suspectos habuit statim alio per litteras convertit mandans, ut
sine mora in Cyprum insulam se conferrent ducique eius provinciae
Euphorbeno Constantino in omnibus praesto essent. quo iussu liben-
ter excepto confestim iuvenes Cyprum navigant; mox vero cum
Cypri duce brevi versati in hunc quoque solita impudentia utuntur;
quare torvo is vultu eos aspicere coepit. at iuvenes veteris in se im-
peratoris amoris memores datis litteris graviter de duce questi sunt
velle se Constantinopolin redire significantes; quibus epistulis resi-
gnatis imperator, quod etiam opulentiores quosdam sibi suspectos cum
ipsis Cyprum relegaverat, timens, ne et hi irati cum illis ad seditionem
abriperentur, Cantacuzeno celeriter praecepit, ut secum eos sumeret; qui
simul Cyreneam venit, hos ad se arcessivit secumque duxit. hactenus

μὲν τὰ περὶ τοῦ Βάρδα φημι καὶ τοῦ ἀρχινοχοῦ Μι-
 χαήλ· ὁ δὲ γε Βουτουμίτης μετὰ τοῦ Μοναστρᾶ καὶ τῶν
 σὺν αὐτῷ καταλειφθέντων λογάδων ἡγεμόνων τὴν Κιλικίαν
 ἐφθακίως, ὡς τοὺς Ἀρμενίους εὔρε σπεισαμένους μετὰ τοῦ V. 265
 5 Ταγγρέ, παραδραμῶν τούτους καὶ τὸ Μαράσιν καταλαβὼν
 κατέσχεν αὐτό, ἅμα δὲ καὶ τὰς παρακειμένας ἀπάσας κω- D
 μοπόλεις καὶ τὰ πολίχνια καὶ ἀποχρώσας δυνάμεις εἰς
 φρουρὰν τῆς χώρας ἀπάσης καὶ ἡγεμόνα τὸν μιξοβάβαρον
 καταλιπὼν Μοναστρᾶν, περὶ οὗ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμ-
 10 νητο, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεψεν.

10. Ἐπεὶ δὲ ἐξερχόμενοι οἱ Φράγγοι [πρὸς] τὰ Ἱεροσό-
 λυμα πρὸς κατάσχεσιν τῶν πόλεων Συρίας ὑπέσχοντο τῷ P. 335
 ἐπισκόπῳ Πίσσης ἱκανά, εἰ τούτοις συνάρηται πρὸς τὸν
 προκείμενον αὐτοῖς σκοπόν, ὁ δὲ καταπειθῆς τοῖς λόγοις
 15 τούτων γεγονῶς καὶ ἑτέρους δύο τῶν παρὰ θάλατταν οἰκούν-
 των ἐς αὐτὸ τοῦτο ἐρεθίσας οὐκ ἀνεβάλλετο, ἀλλ' ἐξοπλίσας
 διήρεις τε καὶ τριήρεις καὶ δρόμονας καὶ ἕτερα τῶν ταχυ-
 δρόμων πλοίων εἰς ἑνακόσια περιϊστάμενα ἔξισιν ὡς πρὸς
 αὐτοὺς ἀπερχόμενος. ἱκανὰ δὲ τούτων ἀποτεμόμενος εἰς
 20 προνομίην τῆς Κορυφοῦς, τῆς Λευκάδος, τῆς Κεφαληνίας
 καὶ τῆς Ζακύνθου ἀπέστειλε. ταῦτα μανθάνων ὁ βασιλεὺς
 ἐξ ἀπασῶν τῶν ὑπὸ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν χωρῶν προσ-
 ἔταξε γενέσθαι πλοῖα. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὴν βασιλεύουσαν B

1. περὶ τούτων, τοῦ?

11. πρὸς seclusi.

13. συνάρηται

F. 14. λόγοις τούτων F, τούτων λόγοις P. 18. ἑνακόσια

F, ἑννακόσια P. 20. Κορυφοῦς C, Κορυφῶ F, Κορυφῶς P.

τῆς Λευκάδος τῆς Κεφαληνίας F, τῆς Κεφαληνίας, τῆς Λευκάδος

P. 21. ἀπόστειλε P, correxi.

de Barda et Michaelae archipocillatore. at Butumites cum Monastrā ducibusque eximiis, qui remanserant, in Ciliciam profectus, cum iam pepigisse Armenios cum Tancredo audiisset, ipsos praeteriens Marasin castrum omnesque adiacentes vicos oppidaque occupavit et idoneis copiis ad totius regionis custodiam cum duce Monastrā mixobarbaro, cuius iam saepius mentio facta est, relictis Constantinopolin rediit.

10. Interim Franci Hierosolymis egressi, ut Syriae urbes occuparent, Pisae episcopo magna praemia promiserunt, si ad finem propositum cum ipsis se iungeret. annuit is horum rogationi aliisque duobus ad mare incolentibus in eandem sententiam adductis nihil cunctatus biremes triremes dromones aliasque id genus veloces naves nongentas circiter instruxit cursumque ad eos intendit; idoneam vero eius numeri partem misit ad populandas Corypho Cephalleniam Leucadem Zacynthum. quo imperator audito in cunctis Romani imperii regionibus naves aedificari

ἱκανὰ κατασκευάζων, ἐκ διαλειμμάτων εἰς μονῆρες εἰσερχόμε-
 νος ἐπέσκηπτε τοῖς κατασκευάζουσιν, ὅπως χρητὰ ταῦτα ποιεῖν.
 γινώσκων δὲ τοὺς Πισσαίους τοῦ περὶ τὴν Θάλατταν πολέ-
 μου ἐπιστήμονας καὶ δεδιὼς τὴν μετ' αὐτῶν μάχην, ἐν ἐκάστη
 πρώρᾳ τῶν πλοίων διὰ χαλκῶν καὶ σιδήρων λεόντων καὶ 5
 ἀλλοίων χερσαίων ζώων κεφαλὰς μετὰ στομάτων ἀνεωγμένων
 κατασκευάσας χρυσῶ τε περιστείλας αὐτά, ὡς ἐκ μόνης θέας
 φοβερὸν φαίνεσθαι, τὸ διὰ τῶν στρεπτῶν κατὰ τῶν πολε-
 μίων μέλλον ἀφίεσθαι πῦρ διὰ τῶν στομάτων αὐτῶν παρεσ-
 κεύασε διῆναι, ὥστε δοκεῖν τοὺς λέοντας καὶ τὰλλα τῶν 10
 C στοιούτων ζώων τοῦτο ἐξερεύγεσθαι. οὕτω γοῦν ταῦτα κα-
 τασκευάσας μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον ἐξ Ἀντιοχείας
 νεωστὶ παραγεγόμενον αὐτῷ μὲν τὰ τοιαῦτα πλοῖα παραδε-
 δωκῶς περιφανεστάτην κεφαλὴν ὠνόμασε· τῷ δέ γε Λαν-
 τούλφῳ τὸν ἅπαντα στόλον ἀναθέμενος μέγαν δοῦνα προῦ- 15
 βάλετο ὡς τῆς ναυμαχίας εἰδήμονα ἄριστον. ἐξελθόντες οὖν
 τῆς μεγαλοπόλεως μηνὸς παριππεύοντος Ἀπριλλίου μετὰ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου τὴν Σάμον κατέλαβον καὶ τὰ πλοῖα
 τῇ χέρσῳ προσορμίσαντες ἐξῆλθον πρὸς τὴν ἤπειρον ἐπὶ
 τῷ διὰ τῆς ἀσφάλτου ἐπὶ πλέον ἀσφαλισμένους κατοχερῶσαι 20
 αὐτά. μεμαθηκότες δὲ τὴν τοῦ Πισσαϊκοῦ στόλου διέλευσιν
 D τὰ πρυμνήσια λύσαντες καὶ αὐτοὶ ὕπισθεν αὐτῶν ἔθεον ὡς

15. προῦβάλετο F (m. 2 in ras.), προῦβάλλετο P. 17.
 μεγαλοπόλεως F, μεγαλονπόλεως P. 21. αὐτούς P,
 correxi.

iussit; multasque etiam Constantinopoli confecit, quas qua forma construi
 oporteret, interdum monere circumvehens fabros monebat; cumque
 navalium bellorum peritos esse Pisanos sciret pugnamque cum iis
 timeret, ita naves adornavit, ut cuiusvis in prora ex aere ferroque
 fabricata leonum aliarumque bestiarum terrestrium capita hiantibus
 late rictibus eminent; faucesque inauratae solo adpectu horribiles
 erant. ignem autem, qui per tormenta in hostes mittendus erat, per
 fauces duxit, ita ut leones ceteraeque eius generis bestiae eum evo-
 mere viderentur. sic paratas naves tradit Taticio nuper ab Antio-
 chia reduci eique illustrissimi capitis appellationem indit; omni
 vero classi praeficit Lantulphum titulo magni ducis honoratum,
 qui navalis belli peritissimus esset. itaque Aprili mense Constanti-
 nopoli cum classe Romana profecti, ubi Samum venerunt, navibus ap-
 pulsas, quas asphaltis inunctione magis munituri et firmaturi erant, in
 terram escendunt. at postquam Pisanorum classem praeteriisse au-

πρὸς τὴν Κῶ. πρῶτας δὲ τῶν Πισσαίων ἐκεῖσε καταλα-
 βόντων ἑσπέρας οὗτοι ταύτην κατέλαβον. μὴ ἐντετυχηκότες
 δὲ τοῖς Πισσαίοις ἀπῆλθον εἰς τὴν Κνίδον περὶ τὴν ἠπειρον
 τῆς ἀνατολῆς διακειμένην. κείθι δὲ παραγενόμενοι, ὡς τῆς
 5 ἄγρας ἠστόχουν, ὀλίγους τινὰς ἐφευρηκότες τῶν Πισσαίων
 αὐτοῦ που καταλειφθέντας ἐπυνθάνοντο, ὅπου ὁ Πισσαϊκὸς
 ἐξώρμησε στόλος. οἱ δὲ πρὸς τὴν Ῥόδον ἔφασαν. καὶ πα- P. 336
 ραχρῆμα λίσαντες τὰ πρυμνήσια θάπτον τούτους κατέλαβον V. 266
 μεταξὺ Πατάρων καὶ Ῥόδου. τούτους δ' οἱ Πισσαῖοι θεα-
 10 σάμενοι μόθου παραντίκα σχῆμα διατυπώσαντες πρὸς μάχην
 οὐ τὰ ξίφη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς καρδίας ἔθηγον. ἐπικατα-
 λαβόντος δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κόμης τις Πελοποννήσιος
 Περιχύταν καλούμενος ναυλοχεῖν ἄριστα ἐπιστάμενος, ὡς
 τούτους ἐθεάσατο, ταῖς κώπαις τὸ ἴδιον περώσας μονῆρες
 15 ὡς εἶχε κατ' αὐτῶν ἴεται. καὶ διὰ μέσου τούτων ὡς πῦρ
 διελθὼν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν αὐθις ἐπανεστρεψε στόλον. ὁ μέντοι
 Ῥωμαϊκὸς στόλος οὐκ εὐτάκτως τῆς μετὰ τῶν Πισσαίων μά-
 χης ἀπεπειροῦτο, ἀλλ' ὀξέως καὶ ἀσυντάκτως τούτοις προσέ- B
 βαλε. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λαντούλφος πρῶτος προσπελάσας ταῖς
 20 Πισσαϊκαῖς ναυσὶν ἄστοχα τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ οὐδέν τι πλέον
 εἰργάσατο τοῦ πυρὸς σκεδασθέντος. ὁ δὲ λεγόμενος Ἐλείμων
 κόμης ἀναισχύντως μερίστῳ πλοίῳ κατὰ πρύμναν προσβα-

9. Πατάρων F, Πατιάρων P.   12. Πελοποννήσιος P, correxi.
 13. Περιχύταν FC, Περιχυτάνης P.   18. τούτοις FC, τούτους P.
 19. προσέβαλε F, προσέβαλλε P.   20. ταῖς Πισσαικαῖς F,
 τοῖς Πισσαίοις P.

diverunt, solutis ancoris Coum insulam versus eos insequuntur. per-
 venerant eo Pisani eius diei mane, cuius sub vesperam Romani
 eodem appulerunt. nec vero assecuti Pisanos Cnidum abeunt
 prope orientalem continentem sitam. quo advecti, licet totius quidem
 praedae spe excidissent, aliquot tamen Pisanos relictos repererunt,
 quos percontati, quo iisset Pisanorum classis, Rhodum navigasse eam
 audiverunt navibusque extemplo solutis brevi eos inter Patara Rho-
 dumque assequuntur. eos Pisani conspicati explicata celeriter classe
 et tela et animos ad pugnam acuerunt. accedente interim Romana
 classe Perichytan Peloponnesius comes navigandi artis peritissimus,
 ubi Pisanos conspexit, moneris suae remigio incitato veloci eos im-
 petu petiit perque medios eos flammae instar pervolans ad classem
 Romanam rediit. ea vero minus idoneo ordine, sed acri ac tumultu-
 uario impetu pugnam cum Pisanis capessiverat. atque ipse Lantul-
 phus primus Pisanorum navigiis se admovens ignem intempestive
 iaculatur eoque disperso proficit nihil; itemque Eleemon, qui dicebatur,

λὼν τοῖς πηδαλίοις τούτου περιπεσὼν καὶ μὴ εὐχερῶς ἔχων
 ἐκεῖθεν διαπλωϊσασθαι κατεσχέθη ἄν, εἰ μὴ γοργῶς πρὸς
 τὴν σκευὴν ἀπειθε καὶ πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφείς οὐκ ἄστοχα
 ἔβαλεν· εἶτα τὴν ναῦν ἐπὶ θάτερα γοργῶς μεταφέρων καὶ
 ἑτέρας παραχορῆμα τρεῖς μεγίστας ἐπυρπόλει τῶν βαρβάρων 5
 ναῦς. ἐπεὶ δ' ἅμα καὶ συστροφηῖ ἀνέμου τὴν θάλατταν ἀθρόον
 C ἐπεισπεσοῦσα διετάραττε τὰς τε ναῦς συνέτριβε καὶ μο-
 νονουὸ βυθίζειν ἠπείλει (ἐρρόχθει γὰρ τὸ κῦμα, ἔτετριγισαν
 αἱ κεραῖαι τὰ θ' ἰστία διερρήγγυντο), ἐκδειμαθέντες οἱ
 βάρβαροι τὸ μὲν διὰ τὸ πεμπόμενον πῦρ (οὐδὲ γὰρ ἐθάδες 10
 ἦσαν τοιούτων σκευῶν ἢ πρὸς ἄνω μὲν φύσει τὴν φορὰν
 ἔχοντος, πεμπομένου δ' ἐφ' ἃ βούλεται ὁ πέμπων κατὰ τε
 τὸ πρᾶνὸς πολλάκις καὶ ἐφ' ἑκάτερα), τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ θαλατ-
 τίου κλύδωνος συγχυθέντες τὸν νοῦν φυγαδείας ἤψαντο. οὕτω
 μὲν οὖν τὰ τῶν βαρβάρων· ὁ δὲ τοῖ Ῥωμαϊκὸς στόλος νησι- 15
 δίῳ τινὶ προσώκειλεν οὕτως πῶς καλουμένῳ Σεύτλῳ. ἀγα-
 ζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραντες τῇ Ῥόδῳ προσώρ-
 μισαν. τῶν πλοίων οὖν ἀποβάντες καὶ ἐξαγαγόντες ὅσους
 D ἔφθασαν κατασχεῖν καὶ αὐτὸν δὴ τὸν τοῦ Βαϊμούντου ἀδελ-
 φιδοῦν ἐξεδειμάτουν αὐτοὺς ὡς μέλλοντες τιμῆς πάντας 20
 ἀπεμπολεῖν ἢ κατασφάττειν. ὡς δὲ ἀκαταπλήκτους πρὸς
 τοῦτο ἑώρων αὐτοὺς καὶ τὴν ἀπεμπόλησιν ἐν οὐδενὶ τιθε-
 μένους, εὐθὺς ξίφος παρανάλωμα πεποιήκασιν. οἱ δὲ γε

6. ἀθρόον ἐπεισπεσοῦσα F, ἐπεισπεσοῦσα ἀθρόον P. 8.
 ἐρρόχθει C, ἐρρόχθη P. 10. οὐδὲ F, οὐ P. 16. που P,
 correxi. 17. προσώρμισαν C, προσώρμησαν P.

comes maximam audacius navem aggressus, cum in gubernaculum eius incidisset nec facile inde recedere posset, captus esset utique, nisi praesenti animo ad machinas suas respiciens ignem in hostes feliciter iniecit; quo facto velociter nave conversa tria quoque alia maxima barbarorum navigia incendit. subito interim orto turbine, cum mare agitari coepisset, conteri naves ac paene mergi undarum aestu, stridere antennarum cornua, vela frangi, barbari perterrefacti ob missilem ignem (neque enim norant talium machinarum flammarumque naturam, quas, recta plerumque igni ascendente, quocumque quis vult et in pronum et ad latera iaculatur) et maris tempestate turbati fugae se mandarunt. haec quidem barbari: Romana vero classis ad parvam insulam, cui Seutlo nomen erat, constitit; unde prima luce moventes ad Rhodum appellunt ibique facta escensione omnes captivos in his Boëmundi consobrinum metu servitutis aut caedis terrebant. cumque nihil moveri eos ac venditionem pro nihilo habere animadvertissent, omnes statim

περιλειφθέντες τοῦ Πισσαϊκοῦ στόλου πρὸς τὸ τὰς παρα-
 τυχοῦσας νήσους καὶ τὴν Κύπρον ληΐζεσθαι ἀπέβλεψαν.
 ἔνθα τυχῶν ὁ Φιλοκάλης Εὐμάθιος καὶ αὐτῶν ἵεται. οἱ
 δὲ περὶ τὰς ναῦς δειλίᾳ συσχεθέντες μηδὲ τοῦ ἐξιόντος P. 337
 5 προνομῆς χάριν ἀπὸ τῶν πλοίων αὐτῶν λαοῦ πεφροντικότες,
 ἀλλὰ τοὺς πλείονας περὶ τὴν νῆσον ἔασαντες, ἀσυντάκτως
 οὕτω λύσαντες τὰ πρυμνήσια πρὸς τὴν Λαοδίκειαν ἀπέπλεον
 τὸν Βαῖμοῦντον ἐπὶ νοῦν ἔχοντες. καὶ δὴ καὶ καταλαβόντες
 προσεληλύθεσάν τε αὐτῷ καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ ἀγάπην ἀσπά-
 10 ζεσθαι ἔλεγον· ὁ δέ, ὁποῖος ἐκεῖνος, ἀσμένως αὐτοὺς ὑπο-
 δέχεται. ἐπεὶ δ' οἱ περὶ τὴν ἡῖόνα καταλειφθέντες λαφυρα-
 γωγίας ἕνεκα, ὑποσιτρέψαντες τὸν ἴδιον στόλον οὐχ ἑώρων,
 ἔρριπτον ἀφειδῶς ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπεπνί-
 γοντο. οἱ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου θαλασσοκράτορες καὶ B
 15 αὐτὸς δὴ ὁ Λαντοῦλφος καταλαβόντες τὴν Κύπρον συνελ-
 λυθότες περὶ εἰρήνης ἐπερωτῶν ἐβουλεύοντο. πάντων οὖν
 ὁμογνωμονησάντων πρὸς τοῦτο, στέλλεται ὁ Βουτουμίτης
 πρὸς τὸν Βαῖμοῦντον. τοῦτον οὖν θεασάμενος καὶ παρα-
 κατασχὼν ἐπὶ ὄλαις πέντε καὶ δέκα ἡμέραις, ἐπεὶ τὴν Λαο- V. 267
 20 δίκειαν καὶ λιμὸς κατειλήφει καὶ ὁ Βαῖμοῦντος αὐθις Βαῖ-
 μοῦντος ἦν καὶ οὐκ ἠλλοίωτο οὔτε μὴν εἰρηνεύειν ἐμεμα-
 θήκει, μεταπεμφάμενος αὐτὸν φησιν “οὐ διὰ φιλίαν ἢ
 εἰρήνην αὐτὸς ἐνταυθοῖ παραγέγονας, ἀλλ' ἐφ' ᾧ τὰς ἐμὰς

8. καὶ δὴ καὶ] καὶ δὴ C.

9. προσεληλύθεσαν F, προσελη-

λύθησαν P.

13. ἀφειδῶς ἑαυτοὺς F, ἑαυτοὺς ἀφειδῶς P.

trucidarunt. verum superstites illius pugnae Pisani ad depopulandas
 insulas, in quas forte inciderunt, praesertim Cyprum animos adverte-
 runt. sed proficiscente in eos Philocale Eumathio, qui forte ibi erat,
 nautici terrore percussi oblitique suorum, qui pabulatum e navibus
 exierant, plurimos in insula relinquunt navibusque temere solutis Lao-
 diceam tendunt ad Boëmundum, cuius amicitiam se amplecti profitentur
 quique laetus, ut erat eius mos, eos excepit. sed relictis isti in littore
 praedatores, ubi reversi classem non viderunt, desperantes se in mare
 proiecerunt demersique sunt. deinde duces Romanae classis una cum
 Lantulpho in Cyprum convenientes de pace agere decreverunt, omni-
 busque consentientibus Butumites ad Boëmundum mittitur. verum
 hic, cum eum vidisset quindecimque dies secum detinisset ac fa-
 mes tandem Laodiceam occupasset idemque semper Boëmundus esset
 nec mutatus esset nec pacis artes didicisset, Butumite arcessito “Non
 huc” inquit “amicitiae aut pacis causa venisti, sed ut naves meas

ἐμπρῆσαι ναῦς. ἄπιθι τοίνυν· ἀρκεῖ γάρ σοι αὐτὸ τοῦτο
 C τὸ ἀνακρωτηρίαστον τῶν ἐνταῦθα ἀπολυθῆναι." ἀπάρας οὖν
 ἐκεῖθεν καταλαμβάνει τοὺς αὐτὸν ἀποστείλαντας περὶ τὸν
 λιμένα τῆς Κύπρου. καὶ τὴν Βαϊμούντου πονηρὰν γνώμην
 ἐπὶ πλέον ἐκ τῶν ἐκεῖθεν μηνυμάτων διαγνόντες καὶ ὡς ἀδύ- 5
 νατον σπείσασθαι μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖθεν ἀπάραν-
 τες ὅλοις ἰστίοις τὴν πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ὑγρὰν ἐπέπλεον
 κέλευθον. κατὰ δὲ τὴν Συκὴν τρικυμίας μεγάλης καὶ κλύ-
 δωνος διεγεργθέντος σφοδροῦ τὰ πλοῖα τῇ χέρσῳ προσρα-
 γέντα ἡμίθραυστα πάντα γέγονασι πλήν τῶν νηῶν ὧν ἐξῆρχεν 10
 ὁ Τατίκιος. ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὸν Πισσαϊκὸν στόλον ὧδέ
 πη προκεχωρήκει· ὁ δὲ Βαϊμούντος φύσει πονηρότατος
 D ὧν ἐδεδίει, μὴ τὸ Κούρικον ὁ βασιλεὺς προκατάσχη καὶ
 στόλον Ῥωμαϊκὸν τῷ λιμένι προσορμίσας φυλάττη μὲν τὴν
 Κύπρον, ἀπείργη δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγιβαρδίας διὰ τῆς παρ- 15
 αλίας τῆς ἀνατολῆς μέλλοντας ἵεναι πρὸς αὐτὸν συμμάχους.
 ταῦτα οὖν λογιζόμενος αὐτὸς τοῦτο ἀνοικοδομηῆσαι καὶ τὸν
 λιμένα κατασχεῖν ἐβούλετο. πόλις γὰρ πρότερον οὕσα ἐρμυ-
 νοιάτη τὸ Κούρικον ἐν ὑστέροις ἔφθασεν ἐριπωθῆναι
 χρόνοις. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ ταῦτα προμηθευσάμενος καὶ 20
 P. 338 τὰς ἐπινοίας αὐτοῦ προκαταλαβὼν πέμπει τὸν ἐκτομίαν
 Εὐστάθιον ἀπὸ τῆς τοῦ κανικλείου ἀξίας μέγαν δρουγγά-
 ριον τοῦ στόλου προχειρισάμενος ἐπισκήψας αὐτῷ σπεῦσαι

1. αὐτὸ τοῦτο F, αὐτὸ om. P. 7. ἐπέπλεον scripsi: ὑπέπλεον P.
 8. κλύδωνος FC, κλυδώνου P. 10. νηῶν F, νεῶν P. 11.
 ὧδε πη F, ὧδέπω P.

incendio deleres; abi et, quod integris membris hinc dimitteris, in
 lucro pone". reversus igitur eos, a quibus missus fuerat, in Cypri
 portu invenit. tum Boëmundi malitia ex recenti nuntio magis
 intellecta desperataque inter ipsum et imperatorem pace plenis
 velis profecti Constantinopolin redierunt. sed cum prope Sycen
 essent, gravi ac vehementi tempestate coorta omnes naves praeter
 eas, quibus Taticius praeerat, in terram eiectae et paene fractae
 sunt. hunc exitum habuit expeditio Pisana quaeque cum ea con-
 iuncta fuerunt. iam Boëmundus pro sollertissima sua versutia metuit,
 ne Curicum imperator praeoccuparet Romanaque classe ad portum
 appulsa et Cyprum tueretur et omnes ad se e Longibardia per
 orientalem oram maritimam profecturos socios arceret. his de causis
 ipse urbem illam restituere portumque eius occupare statuit. nam
 Curicum erat oppidum olim munitissimum, post vero dirutum. sed
 imperator eandem rem curans, ut consilia eius praeverteret, mittit
 Eustathium eunuchum e caniclei praeposito magnum classis drunga-

καταλαβεῖν τὸ Κούρικον καὶ διὰ τάχους ἀνοικοδομῆσαι τε
 αὐτὸ καὶ τὸ κάστρον Σελεύκειαν στάδια ἕξ τούτου ἀφιστα-
 μένην καὶ δύναμιν ἀποχωρῶσαν καταλιπεῖν ἐν αὐτοῖς, δοῦκα
 δὲ προχειρίσασθαι Στρατήγιον τὸν Στραβόν, ἄνδρα μικρὸν
 5 μὲν τῷ σώματι, ταῖς δὲ πολεμικαῖς ἐμπειρίαις πολὺν τε καὶ
 μέγιστον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν λιμένα στόλον ἱκανὸν προσορ-
 μίσαι καὶ παραγγεῖλαι ἐρηγορέναι καὶ ἐνεδρεύειν τοὺς ἀπὸ
 Λογγιβαρδίας εἰς ἀρωγὴν τοῦ Βαϊμούντου ἐρχομένους, ἐπα-
 ρήγειν δὲ καὶ τῇ Κύπρῳ. ἐξελθὼν οὖν ὁ ῥηθεις δρουγγά-
 10 ριος τοῦ στόλου καὶ προκαταλαβὼν τὰ τοῦ Βαϊμούντου
 διανοήματα ἀνεγείρει μὲν αὐτὸ καὶ εἰς τὴν προτέραν ἀπο-
 καθιστᾶ κατάστασιν. παραχρῆμα δὲ καὶ τὴν Σελεύκειαν
 οἰκοδομήσας καὶ κατοχυρώσας διὰ τάφρων γυρόθεν δυνάμεις
 τε ἱκανὰς ἐν ἀμφοτέροις καταλιπὼν μετὰ τοῦ δουκὸς Στρα-
 15 τηγίου κατελθὼν εἰς τὸν λιμένα καὶ στόλον ἀποχωρῶντα ἐν
 αὐτῷ καταλιπὼν κατὰ τὰς τοῦ αὐτοκράτορος εἰσηγήσεις
 ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν μεγαλόπολιν. καὶ μεγάλως παρὰ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἐπαινεθεὶς δαψιλῶς πεφιλοτίμηται.

11. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸ Κούρικον· μετὰ δὲ
 20 παραδρομὴν ἐπιαντοῦ ἀναμαθῶν ὁ βασιλεὺς ὅτι καὶ Γε-
 νούσιος στόλος εἰς συμμαχίαν τῶν Φράγγων ἐξελθεῖν ἐτοι-
 μάζεται, στοχασάμενος ὅτι οὐ μικρᾶς βλάβης παραίτιοι καὶ

8. τὴν ἀρωγὴν P, τὴν om. F.

9. τῇ F, τὴν C, τῷ P.

14. τὲ F, τὰς P.

20. Θνούσιος C; sic semper.

22.

παραίτιοι καὶ F, καὶ παραίτιοι P.

rium creatum eique mandat, ut Curicum occupare simulque et hoc
 et Seleuciam arcem sex stadiis inde distantem restituere properaret:
 tum idoneo praesidio imposito ducem praeficeret Strategium Stra-
 tum, pusilla quidem statura virum, sed ingenti belli usu: ad hoc
 idoneo numero bellicas naves in portu constitueret insidiaturas di-
 ligentissime Latinis navibus, quae ad Boëmundi auxilium ex Longi-
 bardia tenderent, Cyprique custodiae invigilaturas. itaque classis
 quem dixi drungarius profectus, ut Boëmundi consilia anteverteret,
 Curicum statim reffectum in pristinum statum redegit Seleuciamque
 restituit ac fossis circummunivit sufficientesque copias cum duce
 Strategio in utraque arce reliquit. tum portum intravit ibique satis
 magna, uti mandaverat imperator, classe relicta Constantinopolin se
 retulit, ubi amplis ab imperatore laudibus honoribusque ornatur.

11. Haec circa Curicum acta sunt. anno post certior factus impe-
 rator etiam Genuensium classem in Francorum auxilium venire, sensit

αὐτοὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ ἔσονται, τὸν μὲν Καντακου-
 ζηνὸν διὰ τῆς ἡπείρου μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως, τὸν δὲ
 Λαντοῦλφον γοργῶς ἐξοπλίσας μετὰ στόλου διὰ θαλάσσης
 V. 268 ἀπέστειλε παρακλεισάμενος αὐτῷ τὸ τάχος καταλαβεῖν
 τὰ κατώτερα, ἐφ' ᾧ τὸν μετὰ τῶν Γενουσίων ἐκεῖσε διερχο- 5
 μένων ἀναδέξασθαι πόλεμον. τούτων οὖν ἀπελθόντων ἔνθα
 καὶ προσετάρχθησαν, χειμῶν βαρῦς ἐπιγέγονε καὶ ἀφόρητος,
 ἕφ' οὗ καὶ πολλὰς τῶν νηῶν συνέβη διαθραυσθῆναι. ἄσπερ
 D πάλιν πρὸς τὴν χέρσον ἐξεκλύσαντες ἐπιμελῶς τὴν διὰ τῆς
 ὑγρᾶς πίσεως ἐπίχρισιν ταύταις ἐπέφερον. τηγικαῦτα δὲ 10
 καὶ ὁ Καντακουζηνὸς τὸν τῶν Γενουσίων στόλον περὶ τὰ κα-
 τώτερα διαπλέοντα ἐγγύς που εἶναι μεμαθηκῶς ὑποτίθεται
 τῷ Λαντοῦλφῳ ὀκτωκαίδεκα ναῦς ἀναλαβέσθαι (τοσαύτας
 γὰρ μόνας συνέβη τῷ τότε ἀποπλέειν τῶν ἄλλων ἐξεκλυσθει-
 σῶν τῆς θαλάσσης) καὶ ἀπελθόντα κατὰ τὸ ἀκρωτήριον 15
 τοῦ Μαλέου προσοκεῖλαι αὐτὰς κατὰ τὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 ὑποθήκας καὶ διερχομένων τῶν Γενουσίων, εἰ μὲν τὸν μετ'
 αὐτῶν ἀποθαρροίη πόλεμον, εὐθὺς τὴν μετ' αὐτῶν ἀνα-
 δέξασθαι μάχην, εἰ δ' οὐ, τὴν σωτηρίαν ἑαυτῷ καὶ ταῖς
 ὑπ' αὐτὸν νηυσὶ σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσιν εἰς Κορώνην προσ- 20
 οκεῖλαντι περιποιήσασθαι. ὁ δ' ἀπελθὼν καὶ τὸν πολὺν
 στόλον τῶν Γενουσίων θεασάμενος καὶ ἀπαγορεύσας τὴν
 P. 339 μετ' αὐτῶν μάχην θᾶττον τὴν Κορώνην κατέλαβεν. ὁ δὲ

1. αὐτοὶ om. C. Κατακουζηνὸν F; sic fere semper. 3.
 θαλάσσης F, θαλάιτης P. 6. τούτων οὖν F, οὖν om. P.
 8. διαθραυσθῆναι P, correxi. 10. ἐπίχρισιν F, ἐπίχρησιν P.
 18. θαρροίη C. 19. οὐ] οὖν?

ab his quoque non parva imperio Romano damna timenda esse. quare Cantacuzenum cum idoneis copiis per continentem, mari Lantulphum celeriter armata classe dimisit eumque confestim lit-
 tora, unde transituram ibi Genuensium classem invaderet, occupare iussit. sic omnibus, quo iussi erant, profectis accidit, ut gravi et ineluctabili procella exorta plurimae naves frangerentur; quas in terram subductas humida pice studiose refecerunt. tum Cantacuzenus, ubi Genuensium classem per littora navigantem adventare comperit, auctor erat Lantulpho, ut cum duodeviginti navibus, quas ceteris in terram subductis solas in mari habuit, ad Maleae promontorium de imperatoris iussu subsideret indeque si pugnam cum iis committere auderet, transeuntes Genuensium naves aggred-
 deretur; sin minus, classe Coronen deportanda suam naviumque cum classicis salutem peteret. is profectus, cum ingentem Genuensium classem videret, recusato proelio celerrime se Coronen recepit:

Καντακουζηνὸς τὸν ὅλον Ῥωμαϊκὸν στόλον ὡς ἔδει περι-
 ποιησάμενος καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ ἐκεῖσε συναγαγὼν ὡς
 εἶχε τάχους κατόπιν τῶν Γενουσίων ἐδίωκε. μὴ ἐφθασκὼς
 δὲ τὴν Λαοδικεῖαν κατέλαβε σπεύδων πρὸς τοὺς μετὰ τοῦ
 5 Βαϊμούντου πολέμους ὅλη γνώμη καὶ χειρὶ ἀποδύεσθαι. καὶ
 μέντοι καὶ ἔργου ἀψάμενος τὸν λιμένα κατέλαβε καὶ διὰ
 πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας τῆς τειχομαχίας οὐκ ἀφίστατο. ὡς
 δ' ἀπρακτος τοῦ λοιποῦ ἔμενε μυριάκις μὲν προσβαλὼν, το-
 σαυτάκις δ' ἀποτυχὼν καὶ πῆ μὲν ὑποποιοῦμενος τοὺς Κελ-
 10 τοὺς οὐκ ἔπειθε, πῆ δὲ μαχόμενος ἀπετύγχανε, τειχίον τι B
 διὰ ξηρῶν λίθων κυκλωτερὸς δειμάμενος ἀναμεταξὺ τῆς
 ψάμμου καὶ τῶν τειχῶν Λαοδικείας ἐν τρισὶ νυχθημέροις
 κάκιστε ὡς ἔρεισμα τοῦτο κτησάμενος ἕτερον πολίχμιον δι'
 ἐγχορήγου ὕλης ἐντὸς τούτου θάπτον ἀνήγειρεν, ἵν' ἐντεῦθεν
 15 ὡς ἐξ ὄρητηρίου τινὸς γενναϊότερον τῆς τειχομαχίας ἀντέ-
 χοιτο. ἀλλὰ καὶ πύργους δύο διὰ τοῦ στομίου τοῦ λιμένος
 ἐφ' ἑκάτερα οἰκοδομήσας ἄλυσιν σιδηρᾶν διαμπερὲς τούτων
 εἰσελάσας δι' αὐτοῦ ἀπειτάρρευε τὰς ἴσως ἐλπιζομένας εἰς
 βοήθειαν τῶν Κελτῶν ἐκ θαλάττης ναῦς. ἐν ταύτῃ δὲ καὶ
 20 πολλὰ τῶν περὶ θάλατταν πολυχρίων κατέσχε, τὸ τε Ἄργυ- C
 ρόκαστρον καλούμενον, τὸ Μαρχάπιν, τὰ Γάβαλα καὶ ἄλλα

5. πολέμους F, πολεμῆσαι P. 6. καὶ F, τοῦ P. 8. λοι-
 ποῦ C, λοποῦ P. 14. ἐγχορήγου Ducangius. 19. ἐν
 ταύτῃ FC, ἐνταῦθα P. 21. ἀλλά τ F, ἀλλ' ἅπαντα P.

Cantacuzenus autem cura quanta debuit maxima tota Roma-
 norum classe collecta convocatisque omnibus, quos secum ibi ha-
 bebat, celerrime Genuenses persecutus est; quos ubi assequi non po-
 tuit, Laodiceam deflexit omni inde vi et impetu contra Boëmundum
 bellum gesturus. ac manu operi statim admota portum expugnavit,
 cumque diem noctemque arcis oppugnationem continuasset, sexcenties
 assultu temptato repulsoque frustra rem gessit; nec blandis collo-
 quiis Gallis persuadere nec infesta vi quidquam proficere potuit.
 tribus igitur diebus noctibusque inter littus murosque Laodiceae e
 saxis sine calce circularem maceriam aedificavit. quo munimento facto
 intra ambitum illum arcem ex enchorega materia extruxit, unde
 validius velut ex tuto receptaculo moenibus oppugnandis insi-
 stere posset; deinde duas ad portus ostium utrimque turre molitus
 ferream catenam inter eas suspendit, quae naves auxilio Gallis fortasse
 venturas prohiberet. eodemque tempore multa quoque ad maris oram
 oppida cepit, Argyrocastrum Marchapin Gabala aliaque usque ad

τινὰ μέχρις αὐτῶν συνόρων Τριπόλεως ἐφθακώς, ἄπερ πρό-
 τερον μὲν φόρους τοῖς Σαρακηνοῖς ἐδίδουν, ἐν ὑστέροις δὲ
 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος πολλοῖς ἰδρῶσι καὶ πόνοις τῇ Ῥω-
 μαίων ἐπαρεσώθησαν. ὁ μέντοι βασιλεὺς δέον λογισάμενος
 καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς ξηρᾶς πολιορκῆσαι τὴν Λαοδίκειαν, ⁵

γινώσκων ἐκ μακροῦ τὸν δεινὸν Βαῖμοῦντον καὶ τὰς αὐτοῦ
 μηχανάς, ὁποῖος ἐκεῖνος δεξιὸς ἦθος ἀνθρώπου ἐν βραχεῖ
 καταμαθεῖν, καὶ τῆς αὐτοῦ δολερᾶς καὶ ἀποστατικῆς γνώμης
 κατάληψιν ἀκριβῆ ἔχων, τὸν Μοναστρᾶν μετακαλεσάμενος
 D μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως διὰ τῆς ἠπειρου ἀπέστειλεν, ὥστε ¹⁰
 ἐν ταῦτῳ τὸν μὲν Καντακουζηνὸν ἐκ Θαλάττης, αὐτὸν δὲ ἐκ
 V. 269 τοῦ μέρους τῆς ἠπειρου πολιορκεῖν τὴν Λαοδίκειαν. ἀλλ'
 ὁ Καντακουζηνὸς πρὸ τοῦ τὸν Μοναστρᾶν ἐφθακῆναι τὸν
 λιμένα καὶ τὸ κάστρον αὐτὸ κατέσχε· τὴν μέντοι ἀκρόπολιν,
 ὅπερ κουλᾶ νῦν ἢ συνήθεια καλεῖν εἴωθεν, ἔτι Κελτοὶ κατ- ¹⁵
 εἶχον πεζοὶ πεντακόσιοι καὶ ἵππεις ἑκατόν. τούτων οὖν
 τῶν πολιχνίων τὴν κατάσχεσιν ὁ Βαῖμοῦντος ἀκηκώς, με-
 μαθηκῶς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ φυλάσσοντος κόμητος τὴν τῆς
 Λαοδικείας ἀκρόπολιν, ὅτι ἐπιδειῆς ἐστὶ χορτασμάτων, μετὰ
 P. 340 τῶν ἐπ' αὐτὸν δυνάμεων πασῶν τοῦ τε ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ταγγρῆ ²⁰
 καὶ τοῦ Ἰσαγγέλη ἐνωθεὶς καὶ βρώσιμα παντοῖα ἐπισάξας ἐν
 ἡμίονοις καὶ τὴν Λαοδίκειαν καταλαβὼν τὰ μὲν χορτάσματα
 θάπτον εἰσήγαγεν εἰς τὸ κουλᾶ, μετὰ δέ γε τοῦ Καντακου-
 ζηνοῦ εἰς ὀμιλίαν ἔλθων τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν ἔφη “τίνα

2. ἐδίδουν F, ἐδίδου P. 9. κατάληψιν FC, κατάλιψιν P. 17.
 ἀκηκῶς in ras. F. 20. ταῖς τοῦ? 21. ἐπισάξας F, ἐπισυνάξας P.

Tripolis confinia. quae quidem loca Saracenis antea tributaria multo de-
 inde labore ac sudore ab imperatore Romanorum imperio restituta sunt.
 sed imperator Laodiceam a terra oppugnandam ratus, cum pro sua
 pernoscendorum brevi hominum sollertia callidum Boëmundum eiusque
 artes iamdiu nosset ac fraudulentum eius perfidique animi accuratam
 cognitionem haberet, Monastram arcessivit eumque iusto exercitu per
 continentem misit, ut eodem tempore Cantacuzenus a mari, ipse a
 terra Laodiceam obsideret. sed iam antequam Monastras advenit,
 Cantacuzenus portum urbemque occupaverat: arcem vero, quae cula
 vulgo nunc dici solet, adhuc Gallorum quingenti pedites, equites cen-
 tum obtinebant. tum Boëmundus et harum arcium expugnatione audita
 et litteris a comite, qui Laodiceae arcem tenebat, acceptis, quae annonam
 ibi deesse nuntiarunt, cunctis suis copiis atque una cum Tancredi ne-
 potis sui atque nepotis Isangelis exercitu Laodiceam flectit copiamque
 omne genus commeatum, quos mulis imposuerat, in culam importat;
 tum Cantacuzenum conveniens “Quonam” inquit “consilio ad has

σκοπὸν ἔχων πρὸς οἰκοδομὰς καὶ κτίσεις ἀπέβλεψας;” ὁ δὲ
 “οἶδας ὅτι δουλείαν ὁμολογήσαντες τῷ αὐτοκράτορι καὶ τὰς
 παρ’ ὑμῶν αἰρουμένας πόλεις ἐνωμότως παραδοῦναι κατέ-
 θεσθε. εἶτα αὐτὸς καταφυσάμενος τῶν ὀρκίων, ἀθετήσας
 5 δὲ καὶ τὰς εἰρημικὰς σπονδὰς καὶ ταυτηνὴ τὴν πόλιν ἔλων B
 καὶ παραδοὺς ἡμῖν μεταγνοὺς αὐθις κατέσχευε, ὥστε μάτην
 αὐτὸς ἐνταυθοῖ παρεγενόμενῃ ἐπὶ τῷ τὰς παρ’ ὑμῶν αἰρουμέ-
 νας πόλεις ἀναλαμβάνεσθαι.” ὁ δὲ Βαϊμοῦντος “διὰ χρημά-
 των ἢ διὰ σιδήρου ταύτας ἐλπίζων ἐξ ἡμῶν λαμβάνειν ἤκεις;” ὁ
 10 δὲ “τὰ χρήματα οἱ συνεφεπόμενοι ἡμῖν ἔλαβον ἐπὶ τῷ ἐκθύμῳ
 ἀγωνίζεσθαι”. ὁ δὲ Βαϊμοῦντος θυμοῦ πλησθεὶς ἔφη “ἄτερ
 χρημάτων ἴσθι ὡς οὐδὲ φρούριον κατασχεῖν δυνηθῆς.” καὶ
 τηρικαῦτα τὰς ὑπ’ αὐτὸν φάλαγγας παρέθηξε μέχρις αὐτῶν
 πύλων τῆς πόλεως ἐξιππάσασθαι. οἱ δὲ τοῦ Καντακου- C
 15 ζηνοῦ τὰ τείχη τηροῦντες δίκην νιφάδος τοὺς οἰστούς κατὰ
 τῶν τοῖς τείχεσι προσπελαζόντων Φράγγων ἐπαφιέντες μι-
 κρόν τι τούτους ἀπώσαντο. καὶ παραχρῆμα ὁ Βαϊμοῦντος
 συναγαγὼν ἅπαντας εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως. ὑποπ-
 τεύσας δὲ τὸν φυλάσσοντα κόμητα μετὰ τῶν ὑπ’ αὐτὸν
 20 Κελτῶν ἕτερον εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπέστησεν ἐκείνους
 ἐκεῖθεν ἀπελάσας. ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀγχοῦ τῶν τειχῶν ὄν-
 τας ἀμπελῶνας ἠρίπωσεν, ὥστε μὴ ἐμποδῶν τοῖς ἱπά-

16. ἐπαφιέντες FC, ἐπαφέντες P. 17. ἀπώσαντο... (p. 129, 7)

χειρας om. F; scilicet unum folium in codice deest: in mg. m.

2: λείπει ἐντεῦθεν φύλλον ἕν. 19. αὐτῶν P, correxi.

molitiones structurasque te applicuisti?” tum vero Cantacuzenus “Scis?” inquit “servitutum vos imperatori spondidisse ac quascumque urbes ceperitis reddituros ei sollemni iuramento confirmasse. at tu periurus pacis etiam foedera fregisti atque hanc ipsam urbem, quam occupaveras quamque tradidisse nobis te poenituit, denuo cepisti, ita ut captas a vobis urbes accepturus frustra huc venirem.” interrogante ad hoc Boëmundo: “Pecuniane an ferro quas dicis arces recepturum a nobis te speras?” ille “Pecuniam” ait “comites illi nostri, ut fortiter dimicent, acceperunt”. sed iratus tunc Boëmundus “Scito” inquit “ne unam quidem munitiunculam sine pecunia te a nobis recepturum”; ac sine mora ut portis urbis admoverentur equites suos incitavit. sed Cantacuzeni milites moenia tuentes telorum multitudine nivis instar in Francos, qui ad muros accedebant, emissa paulum eos repulerunt. tum Boëmundus copiis omnibus celerrime collectis in arcem penetravit remotoque praefecto cum Gallis qui ibi erant, quia suspectos illos habuit, atque alii urbis custodia imposita vi-

ζεσθαι μέλλουσι καθεστάναι Λατίνοις. ταῦτα μὲν οὕτω κατα-
 Δοτήσας ἐκεῖθεν ἐξελθὼν τὴν Ἀντιόχου κατέλαβεν. ὁ δὲ γε
 Καντακουζηνὸς οὐκ ἠμέλει παντοίως πολιορκῶν τε καὶ διὰ μυ-
 ρίων μηχανῶν τε καὶ ἐπιχειρημάτων καὶ ἐλεπόλεων συνταράσ-
 σων τοὺς ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως Λατίνους. ἀλλὰ καὶ ὁ Μονασ- 5
 τρᾶς διὰ τῆς ἡπείρου ἐρχόμενος μετὰ τοῦ ἵππικοῦ φροσσάτου
 παραλαμβάνει τὴν τε Λογγινιάδα, τὴν Ταρσόν, τὴν Ἀδαναν
 καὶ τὴν Μάμισταν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Κιλικίαν ἅπασαν.

12. Πρὸς δὲ τὰς τοῦ αὐτοκράτορος ἀπειλὰς ὁ Βαίμοῦντος
 ὀρρωδῆσας καὶ μὴ ἔχων ὅ τι καὶ χρήσαιτο πρὸς ἄμυναν 10
 (οὔτε γὰρ κατ' ἡπειρον εἶχεν ἀξιόλογον στράτευμα οὔτε κατὰ
 P. 341 θάλατταν στόλον· ἐκατέρωθεν γὰρ αὐτῷ ὁ κίνδυνος ἐπεκρέ-
 V. 270 ματο) μηχανᾶται τι τοιοῦτον σφόδρα μὲν ἀγεννές, σφόδρα
 δὲ πανουργότατον. πρῶτον γὰρ τὴν Ἀντιόχου πόλιν κατα-
 λείψας τῷ τοῦ Μαρκέση Ταγγρῆ καὶ τούτου ἀδελφιδῷ 15
 αὐτὸς ἀπανταχόθεν φήμας πέμπει περὶ ἑαυτοῦ, ὡς ἄρα ὁ
 Βαίμοῦντος ἀποτεθνήκει, καὶ ζῶν ἔτι ὡς περὶ κατοικομένου
 αὐτοῦ τὴν οἰκουμένην διέθετο. καὶ ἡ φήμη διέτρεχεν ἀπαν-
 ταχῇ πτερῶν ταχύτερα καὶ τὸν Βαίμοῦντον νεκρὸν ἐκήρυττε.
 καὶ δῆτα ὡς ἑώρα τὰ τῆς φήμης ἀποχρόντως ἔχειν, λάρναξ * 20
 τὸ ἐντεῦθεν ξυλίνη καὶ ναῦς διήρης, ἐν ἧ κατατιθεμένη ἡ λάρ-
 ναξ καὶ ὁ ἔμπνουσ οὔτος νεκρὸς ἀπὸ τοῦ Σουδεῖ, ὅπερ
 Βέστι τῆς Ἀντιοχείας ἐπίνειον, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἀπέπλει. καὶ

11. εἶχεν ἀξιόλογον A, εἶχε P. 15. μαρκέσση A. 20. τὰ
 τῆς C, τὰ om. P. ἀποχρόντως P, correxi. lacunam signavi:
 κατεσκευάζετο vel simile verbum deest. 21. κατατιθεμένη
 scripsi: καταθεμένη P. 22. σουδὲ A.

neas quoque, ne equitantes posthac Latinos impedirent, prope muros
 sitas excidit; quo facto rediit Antiochiam. verum Cantacuzenus haud
 segnus vario modo obsidionem instituit ac mille artibus machinis-
 que bellicis adhibitis inclusos in arce Latinos terruit. simul Monas-
 tras per continentem profectus equestri agmine Longiniadem Tar-
 sum Adanam Mamistam totamque ipsam Ciliciam occupavit.

12. Boëmundus autem imperatoris minis perterritus, quod, quo se
 defenderet, non habuit (defecit enim eum magnus et terrester et navalis
 exercitus, quamvis utroque ad periculum propulsandum opus esset),
 consilium capit valde illiberale, verum maxime versutum. ac pri-
 mum quidem Antiochia Marcesis sororisque suae filio Tancredo com-
 mendata undique mortis suae famam dispersit: eumque etiam tum
 vivum orbis terrarum mortuum esse putabat; avibus enim celerior fama
 in omnes regiones manavit mortem Boëmundi nuntians. quam ubi
 sat firmatam esse sensit, en lignea arca profertur, quam cum spi-
 rante illo mortuo ponunt in biremi mox a Sudei, qui est Antiochiae

διαπόντιος ὡς νεκρὸς ἐκομίζετο τὰ μὲν ἔξωθεν νεκρὸς καὶ τῇ
 σορῶ καὶ τοῖς τῶν ἄμφ' αὐτὸν σχήμασιν (καὶ γὰρ ἕκασταχοῦ
 γινόμενοι ἀπέτιλλον τε τὰς τρίχας οἱ βάρβαροι καὶ σαφῶς
 ἀνωλόλυζον), τὰ δ' ἔνδον ἐκεῖνος ἐκτάδην κείμενος μέχρι
 5 τούτων νεκρὸς ἦν, τὰ δ' ἄλλα εἰσέπνει τε τὸν αἶρα καὶ
 ἀπέπνει διὰ τινων κρυφίων ὀπῶν. ταῦτα μὲν ἐν τοῖς παρα-
 λίοις· ἐπειδὴν δὲ κατὰ πελάγους τὸ σκάφος γένοιτο, τροφῆς
 τε αὐτῷ μετεδίδοσαν καὶ ἐπεμελοῦντο· καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν
 οἱ αὐτοὶ θρηνοὶ καὶ τὰ αὐτὰ μαγγανεύματα. ἵνα δὲ καὶ δο-
 10 κοίη ὁ νεκρὸς ἔωλος εἶναι καὶ ὀδωδῶς, ἀλεκτρονόνα ἀποπνί- C
 ξαντες ἢ ἀποσφάξαντες ἐνέθηκαν τῷ νεκρῷ. καὶ εὐθὺς ἐκεῖνος
 εἰς τετάρτην ἢ καὶ πέμπτην ἡμέραν βαρνοδομότητος ἦν τοῖς
 ὄσφρησιν ἔχουσιν. καὶ ἐδόκει μὲν τοῦ χρωτὸς εἶναι τοῦ
 Βαίμουτον τὸ βαρὺ τῆς ἀναπνοῆς τοῖς ἔξωθεν ἠπατημένοις·
 15 πλέον δ' ἐκεῖνος ὁ Βαίμουντος τοῦ ἐπιπλάστου κακοῦ συναπ-
 ἔλαυνεν, ὥστε ἔγωγε θαυμάζω, πῶς τοσαύτην ὑπήνεγκε τῆς
 ῥινὸς πολιορκίαν ζῶν ἔτι μετὰ νεκροῦ συμφερόμενος σώμα-
 τος. ἀλλ' ἐντεῦθεν μεμέθηκα, ὡς ἄρα πᾶν τὸ βάρβαρον
 γένος δυσανάκλητον, ἐφ' ὅπερ ἂν ἐφορμήσειε, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
 20 φορτικώτατον ὃ μὴ ἐνέγκοι καθάπαξ ἐμβάλλον ἑαυτὸ πρὸς D
 αὐθαιρέτους κακώσεις. καὶ γὰρ οὗτος μηδέπω ἀποθανὼν,
 ἀλλὰ σχήματι μόνῳ ἀποθανὼν οὐκ ἀπώκησε ζῆν μετὰ

1. τὰ C, τῷ P.

2. καὶ C, ἢ P.

4. δ' A, δὲ P.

15. συναπέλαβεν A.

19. γένος] δύστροπὸν τι καὶ A.

ἐξορμήσειεν ἂν A.

20. καθάπερ A.

22. ἀλλὰ σχήματι

μόνῳ ἀποθανὼν C, om. P.

portus, Romam navigatura. sic per mare Boëmundus velut mortuus
 vehitur; speciem enim mortui praebebat et sarcophagus eaque quae
 circum illum fiebant: nempe vellebant comam circumfusi barbari
 dominum magnopere lamentantes, dum ipse ille supinus iacet hac-
 tenus mortuus, sed occultis foraminibus spiritum recipiens. haec
 quidem in littoribus; sed ubi altum tenuit navis, cibus appositis eum
 curant; tum vero iterum eadem lamenta eademque praestigiae. quin
 etiam, ne fetentis iam cadaveris indicium deesset, gallinaceum, quem
 strangularant vel mactarant, cum mortuo condunt: qui quarto quin-
 tove die molestissimum naribus odorem exhalavit. ac feter Boë-
 mundi cadaveris videbatur iis esse qui externa specie fallebantur.
 sed magis ipse ficto suo malo fruebatur, ita ut maxime mirer,
 quomodo etiamtum sentiens nasi dolorem putrescens cadaver
 secum habens perferre potuerit. at vero hinc didici barbaros, quid-
 quid susceperint, irrevocabiles nec quidquam tam difficile esse, quod
 non perferant, cum semel susceptis ultro laboribus se dederint. is

ἀποθανόντων σωμάτων. τέχνη μὲν οὖν τοῦ βαρβάρου αὐτῆ
 πρώτη καὶ μόνη κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πέφηεν
 εἰς καταστροφὴν ἀποβλέπουσα τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας.
 οὐδὲ πρὸ ταύτης βάρβαρος ἢ Ἑλληὴν τοιαῦτα κατὰ πολεμίων
 ἐμηχανήσατο οὐτ' ἂν, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ καθ' ἡμᾶς θεά-5
 σαιτο βίος. ἐπεὶ δὲ τὴν Κορυφὴν καταλάβοι, ὡσπερ εἰς
 ἀκρόρειάν τινα γενόμενος καὶ κορυφὴν καὶ κρησφύγετον τὴν

P. 342 Κορυφὴν ταυτηνὴ καὶ ἐν τῷ ἀκινδύνῳ τυγχάνων ἀνήγερό
 τε ἀπὸ τῶν ἐν δόξῃ νεκρῶν καὶ τὴν νεκροφόρον ἐκεῖσε
 λάρανακα καταλείψας ἡλίον τε ἐνεφορεῖτο πλείονος καὶ τοῦ 10
 ἀέρος ἀνέπνει καθαρωτέρου καὶ περιενόσσει τὴν πόλιν τὴν
 Κορυφῶν· ὃν ἐωρακότες ἐν ξένη καὶ βαρβαρικῇ στολῇ ἀνεπυ-
 θάνοντο τό τε γένος καὶ τὴν τύχην καὶ τίς τε εἶη καὶ πό-
 θεν ἦκει καὶ εἰς οὗς παραγίνεται. ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων
 ὑπερεώρα πάντων, ἀνεζήτει δὲ τὸν δοῦκα τῆς πόλεως. ἦν 15
 δὲ ἄρα οὗτος Ἀλέξιός τις θέματος Ἀρμενιακοῦ γενόμενος.

ὃν θεασάμενος μετὰ σοβαροῦ τοῦ βλέμματός τε καὶ σχήμα-
 Βτος καὶ σοβαρᾶ τῆ φωνῇ χρώμενος καὶ ὅλως βαρβαρικῇ
 ἀπαγγεῖλαι προσέειπεν Ἀλεξίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὅτι “σοὶ
 V. 271 ἐγὼ Βαίμουνης ἐκεῖνος ὁ τοῦ Ῥομπέρτου, ὃν ὁ ἀνέκαθεν 20
 χρόνος καὶ σὲ καὶ τὴν ὑπὸ σὲ βασιλείαν ἐδίδαξεν, ὁπόσος τίς
 εἰμι τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐνστασιν. ἐφ' ὧπερ ἂν καὶ τὴν
 ῥοπήν λάβοιμι, ὡς οὐκ ἂν ἀνασχοίμην, ἴστω Θεός, τῶν

8. ἀνέγρετο A. 16. Ἀρμενιακοῦ C, Ἀρμενικοῦ P. 20.
 ὃν ὁ scripsi: ὃν P. 21. ὑπὸ scripsi: ὑπὲρ P.

enim, etsi nondum mortuus sed specie tantum mortuus erat, ne cadaveris quidem societatem timuit. haec quidem princeps atque unica barbari in nostra terra machinatio fuit, quae manifesto ad Romani imperii perniciem spectabat; cui parem nemo ante in bello seu Graecus seu barbarus excogitavit nec postea credo nos similem visuros. ceterum simul Coryphum tenuit, quasi subductus in arcem quandam praesidiumque ac refugium et in tuto positus e mortuis, quibus adnumerabatur, surrexit feralique arca relicta puriore aere soleque affatim fruitus Coryphum urbem circumiit. quem indigenae conspicati peregrina ac barbarica veste indutum genus fortunamque interrogarunt, quis esset, unde et quo iret, quaerentes, at ceteris ille omnibus contemptis ducem urbis quaesivit. is tum Alexius quidam erat genere Armenius, quem superbo vultu modoque adspiciens superba planeque barbara voce Alexio imperatori nuntiare haec iussit: “Tibi ego Boëmundus ille, Roberti filius, qui quid fortitudine et assiduitate valeam, superiora tempora et te et imperium tuum docuerunt. deus ipse sciat, me quocumque verterim tot malis minorem fore. nam ex

πρὸς ἐμὲ γεγεννημένων κακῶν. ἐξ ὅτου γὰρ διὰ τῆς Ῥωμαίων
 τὴν Ἀντιόχου κατέλαβον καὶ Συρίαν ὅλην ἠνδραποδισάμην
 τῷ ἐμῷ δόρατι, πολλῆς παρὰ σοῦ καὶ τῆς σῆς στρατιᾶς
 πικρίας ἀνεφορήθην ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων παραπεμπόμενος
 5 καὶ εἰς μυρίας συμφορὰς καὶ πολέμους βαρβαρικοὺς ἐμβαλ-
 λόμενος. ἀλλὰ νῦν γε ἴσθι με, κὰν ἀπέθανον, πάλιν ἐξ
 ὑπαρχῆς ἀναβεβιωκότα καὶ τὰς σὰς διαδεδρακότα χεῖρας.
 πάντα γὰρ ὀφθαλμὸν καὶ πᾶσαν χεῖρα καὶ γνώμην διαλαθὼν
 ἐν σχήματι ἀποτεθνηκότος νῦν καὶ ζῶν καὶ κινούμενος καὶ τὸν
 10 ἄερα πνέων ἐκ τῆσδε τῆς Κορυφοῦς διαπέμπω πάνυ μεμι-
 σημένας ἀγγελίας τῇ σῇ βασιλείᾳ, ἃς καὶ ἀναμαθὼν οὐκ ἂν
 περιχαρῶς ἀποδέξαιο, ὡς μὲν τῷ Ταγγρῆ καὶ ἐμῷ ἀνεψιῷ
 τὴν Ἀντιόχου πόλιν παρακατεθέμην πρὸς τοὺς σοὺς στρα-
 τηγοὺς ἀντίμαχον ἀξιόμαχον καταλείψας αὐτόν, αὐτὸς δὲ D
 15 πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπειμι χώραν σοὶ μὲν νεκρὸς φημιζόμενος
 καὶ τοῖς σοῖς, ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἐμαντοῦ καὶ ζῶν καὶ κατὰ
 σοῦ δεινὰ βουλευόμενος. ἐφ' ᾧ γὰρ τὴν ὑπὸ σὲ Ῥωμανίαν
 κλονήσῃν, καὶ ζῶν ἀποτέθνημα καὶ ἀποθανὼν ἔζησα. εἰ
 γὰρ τὴν ἀντιπέραν ἠπειρον καταλάβοιμι καὶ Λογγιβάρδους
 20 καὶ πάντας Λατίνους καὶ Γερμανοὺς καὶ τοὺς καθ' ἡμᾶς
 Φράγγους ὀψαίμην, ἄνδρας Ἄρεως μνήμονας, πολλῶν φόνων

4. ἀνεφόρηθην?

9. καὶ κηνούμενος sic A, κινούμενος P.

10. Κορυφῶ A.

13. παρακατεθέμην FA, παρακαταθέμην P.

15 sq. σοὶ μὲν . . . ζῶν καὶ om. C.

17. κατὰ σοῦ δεινὰ F,

δεινὰ κατὰ σοῦ C, κατὰ δεινὰ σοῦ P.

21. ὀψοίμην A.

Ἄρεως F, Ἄρεος PA.

quo Romanorum terra peragrata Antiochiam perveni totamque Syriam
 hasta mea subegi, multas a te tuoque exercitu acerbitates pertuli novis
 semper delusus ostentationibus atque in innumeras calamitates bel-
 laque cum barbaris proiectus. nunc autem scito, me quamvis mortuum
 revixisse tuasque manus effugisse. etenim omnium oculos ac manus
 suspicionemque mortui specie fallens nunc vivens movens spirans
 acerbissima tuo imperio ex hac Corypho denuntio, quibus quidem
 auditis non admodum laetaberis. nam nepoti meo Tancredo, for-
 tissimo bellatori, Antiochiae custodia contra duces tuos tradita ipse
 domum abeo tua quidem tuorumque sententia mortuus, mihi au-
 tem meisque vivens ac gravissima in te moliens. nam ut Romaniam
 tibi oboedientem perturbem, et vivus mortuus sum et mortuus vivo.
 simul atque enim transmarinas regiones attigero, Longibardos omnes-
 que Latinos et Germanos nostratesque Francos, bellicosissimos viros,

καὶ πολλῶν αἱμάτων τὰς σὰς ἐμπλήσω πόλεις καὶ χώρας,
ἕως ἂν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Βυζαντίου τὸ δόρυ πηξαίμην.” εἰς
τοσοῦτον ἄρα ὁ βάρβαρος ἀλαζονείας ἐπῆρτο.

1. καὶ πόλεις P, καὶ om. AC. 3. ἀλαζονείας FAC, ἀλαζονίας P.

visam multorumque caede ac sanguine urbes et terras tuas implebo,
donec in ipso Byzantio hastam fixero.” eo usque barbarus arrogan-
tiae processit.

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including fragments of Greek and Latin text.]

ΑΛΕΞΙΑΣ ΙΒ.

ALEXIADIS LIBER XII.

ARGUMENTUM.

Boëmundi et imperatoris inimicitiae bellicae apparatus; capti a Turcis Gallorum comites ab imperatore liberati in patriam remittuntur (1). Tancredi res in Asia prospere gestae; imperator Monastriae subrogat Aspieten, virum luxuriosum (2). Alexius Thessalonicam petit comite uxore. huius laudes (3). cometa Gallorum adventum praenuntiat; Dyrrachio Alexius munit classem armat. signum Anthelii (4). Anemadae fratres aliique nobiles in imperatorem coniurant (5). coniuratione detecta auctores puniuntur. manus aeneae Cpoli fixae quid significant (6). Alexius Gregorium Trapezuntium ducem a Ioanne devictum in vincla conicit, postea liberat (7). Contostephani res minus bene in Gallos gestae (8). Galli vastant Illyricoram. descriptio Dyrrachii et Drymonis amnis. Boëmundi traiectione imperatori nuntiatur (9).

1. Τὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης τοῦ Βαϊμόντου δια-
περαιώσεως ἔργα καὶ ὅποσα πραγματευσάμενος κατὰ τοῦ
αὐτοκράτορος φαίνεται τὰ σκῆπτρα τῶν Ῥωμαίων ἑαυτῷ
μνηστευόμενος καὶ ὅπως τὴν ἐκεῖθεν ὑποχώρησιν μετὰ ἑξ-
5 διουργίας προμηθευσάμενος καὶ δὴ καὶ τυχῶν τοῦ σκοποῦ
καὶ τοιαύτην τὴν ναυλοχίαν καθάπερ εἰ νεκρὸς φερόμενος

1. Res in prima Boëmundi traiectione gestae omnesque in imperatorem machinationes, quibus imperium Romanorum sibi appetiverit, eiusdem porro inde recessus sordide quidem, sed feliciter confectus dolosaque illa navigatio, qua tamquam mortuus vectus

ποιησάμενος τὴν Κορυφὴν κατέλαβεν, ὧδέ πη περιγεγράφθω.
 Β ἐξέσθω δ' αὖθις ὁ λόγος τῶν μετ' ἐκεῖνα τούτου πράξεων.
 καταλαβὼν δὲ ὁ νεκρὸς ὀδωδὼς τὴν Κορυφὴν, καθά γε καὶ
 εἴρηται, καὶ ἀπειλησάμενος διὰ τοῦ ἐκεῖσε δουκὸς τῷ αὐτο-
 κράτορι, ὅποσα ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, πρὸς τὴν Λογγι- 5
 βαρδίαν τὸν ἀπόπλουν ποιησάμενος ἔργου ἤπειτο σκεπτό-
 μενος αὖθις τὸ Ἰλλυρικὸν καταλαβεῖν καὶ συμμάχους διὰ
 τοῦτο σπεύδων συναγροχένοι πλείους τῶν πρὸ τοῦ. καὶ
 P. 346 περὶ κήδους τῷ ἑγγί Φραγγίας ὁμιλήσας τὴν μὲν τῶν Θυγα-
 τέρων αὐτοῦ εἰς ἰδίαν αὐτῷ γυναῖκα ἐξέδοτο, τὴν δέ γε ἐτέ- 10
 ραν διαπόντιον πρὸς τὴν Ἀντιόχου πόλιν ἐξέπεμψεν, ἐφ'
 ᾧ συναφθῆναι τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ Ταγγρέ. εἶτα δυνάμεις
 ἀπανταχόθεν μυριοπληθεῖς συλλεξάμενος ἐκ πάσης τε χώ-
 ρας καὶ πόλεως τοὺς κόμητας μεταπεμψάμενος μετὰ τῶν
 ὑπ' αὐτοὺς στρατευμάτων τὴν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπεραίω- 15
 σιν ἐπετάχυνεν. ὁ γοῦν βασιλεὺς τὰ διὰ τοῦ Ἀλεξίου πρὸς
 αὐτὸν μνησθέντα ἀκηκῶς εὐθύς κατὰ πάσας τὰς χώρας,
 Β Πίσσαν τε καὶ Γένοαν καὶ Βενετίαν γράμματα ἐπέστειλε
 προπαρασκευάζων αὐτοὺς μὴ συναπαχθέντας τοῖς ἀπατη-
 λοῖς τοῦ Βαϊμούντου λόγοις ἐκείνῳ συνεφέψεσθαι. καὶ γὰρ 20
 περιϋίων ἀπάσας τὰς χώρας καὶ πόλεις πολλὴν τὴν κατὰ τοῦ αὐ-
 τοκράτορος καταδρομὴν ἐποιεῖτο παγάνον ὀνομάζων αὐτὸν καὶ

10. αὐτῷ FC, αὐτοῦ P.   18. Θνοῖαν C.   ἀπέστειλε A.
 21. χώρας καὶ πόλεις F, πόλεις καὶ χώρας P.   22, ἐποιεῖτο
 F, ἐπεποίητο P.   ὀνομάζων αὐτὸν A, αὐτὸν om. P.

tandem Coryphum pervenerit, hac ratione exposita sunt. nunc vero operam dabimus narrandis iis, quae postea evenerunt. fetens igitur mortuus Coryphum pervectus, prout dictum est, per illius urbis ducem minis supra relatis imperatorem insecutus atque in Longibardiam nave traiectus rem aggressus est. Illyricum rursus occupare meditans cum pluribus properavit quam quot antea habuerat sociis sese copulare. quare cum Francorum rege iungere affinitatem cupiens unam filiarum eius ipse in matrimonium duxit, alteram vero mari in urbem Antiochiam misit, ut Tancredo nuberet ipsius consobri- no. collectis deinde innumeris undecumque copiis comitibusque ex qua- vis regione et civitate convocatis cum omnibus quibus praeerant copiis in Illyricum traiectionem summa ope urgebat. at vero imperator audito quem Alexius miserat nuntio extemplo ad omnes civitates, Pisam Genuam Venetias literas misit, quibus praemunire eos enitebatur, ne fallacibus Boëmundi circumventi argumentis in partes eius se abstrahi sinerent. ille enim urbes omnes provincias- que circumiens magnis imperatorem calumniis petiit paganum vocans

τῶν Χριστιανῶν πολέμιον. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Βαβυλώνιος τρια-
 κοσίους φθάσας κατέσχε τότε κόμητας, ὅποτε τὰ ἄπειρα
 πλήθη τῶν Κελτῶν διὰ τῆς ἐσπέρας διαπεραιωσάμενα τὴν
 Ἀσίαν τὴν τε Ἀντιόχου πόλιν καὶ τὴν Τύρον καὶ τὰς πα-
 5 ρακειμένας ἀπάσας πόλεις καὶ χώρας ἐμάστιζον, καὶ δεσμώ-
 τας ἐμφρούρους εἶχεν, ἣ δὲ φρουρὰ δεινὴ τῶν πάλαι γεγε-
 νημένων, καὶ τὰ περὶ τῆς τούτων ἀλώσεως καὶ τὰ ἐντεῦθεν C
 συμπεσόντα τούτοις δεινὰ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ ἐδάκ-
 νητο τὴν ψυχὴν καὶ ὄλος τῆς ἐκείνων ἀναρρύσεως ἐγεγόνει.
 10 καὶ μεταπειψάμενος Νικήταν τὸν Πανουκωμίτην μετὰ χρη-
 μάτων πρὸς τὸν Βαβυλώνιον ἐξαπέστειλε γραφὰς πρὸς αὐτὸν
 ἐγχειρίσας, δι' ὧν τοὺς δορυαλώτους ἐκείνους ἤπειτο κόμητας
 πολλὰς ὑποσχόμενος αὐτῷ τὰς χάριτας, εἰ τούτους λύσας
 τῶν δεσμῶν ἀπολύσει. ὁ δὲ Βαβυλώνιος τὸν Πανουκωμίτην V. 275
 15 θεασάμενος καὶ ἀκούσας, ἅττα δὴ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος
 πρὸς αὐτὸν διεμηνύθη, ἀνελίξας δὲ καὶ τὰς γραφὰς λύει μὲν D
 παραχρῆμα τοὺς κόμητας τῶν δεσμῶν, ἐξάγει δὲ καὶ τῆς φρου-
 ρᾶς· οὐ μέντοι γε παντελῶς ἐλευθερίας αὐτοὺς ἀξιοῖ, ἀλλὰ
 τῷ Πανουκωμίτῃ παραδίδωσι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τού-
 20 τος ἐξαποστείλας μηδ' ὀτιοῦν τῶν ἀποσταλέντων χρημάτων
 ἀναλαβόμενος· εἴτε δὲ ὡς μὴ ἀποχρῶντων πρὸς τοσοῦτους

3. πρὸς τὴν? 5. ἐμάστιζον F, ἐμάστιζεν sententiis perperam
 distinctis P. 7. τὰ addidi. τὰ ἐντεῦθεν συμπεσόντα τούτοις
 δεινὰ F, τῶν ἐντεῦθεν συμπεσόντων τούτοις δεινῶν P. 9. τε
 τὴν P, τε om. F. 10. Πανουκωμίτην C; sic semper. 17. καὶ
 addidi. 19. παραδίδωσι F, παραδίδωσιν P. 21. ἀποχρῶντα F.
 τοσοῦτους scripsi: τοσοῦτων P.

eum et Christianorum adversarium. cum vero sultanus Babylonius
 antea trecentos eo tempore cepisset comites, quo innumerabiles Gal-
 lorum exercitus per occidentem in Asiam traieci Antiochiam urbem
 Tyrumque et adiacentes cunctas civitates ac regiones vastabant, dura-
 que homines custodia retineret in carcere ad antiquae crudelitatis
 usum taeterrimo, imperator, ubi eos captos esse acerbissimaque mala
 perpeti audivit, misericordia graviter commotus totus in eo fuit, ut
 eos liberare studeret. quam ob rem accessit Nicetam Panucomitam
 cum pecuniis ad Babylonium misit literis datis, quibus captos illos co-
 mites expeteret maximis gratiis promissis, si vinculis solutos pretio
 accepto in libertatem eos restituisset. viso igitur Panucomita auditisque
 iis quae ab imperatore perferebantur ac lectis etiam litteris Babylo-
 nius statim comites vinculis liberatos e carcere eduxit nec tamen
 plenam iis libertatem concessit, verum eos Panucomitae tradidit de-
 ducendos ad imperatorem repudiatis quae offerebantur pecuniis, sive

λύτρων, εἴτε καὶ δωροληψίας ἐκφεύγων ὑπόνοιαν καὶ ὡς μὴ
 P. 347 φαίνοιτο τιμῆς τούτους ἀποδόμενος, ἀλλὰ καθαρὰν τὴν
 χάριν ἀπονέμων τῷ βασιλεῖ καὶ ἀκίβδηλον, εἴτε καὶ πλειόνων
 ἐφιέμενος, Θεὸς ἂν εἰδείη. τούτους ὁ βασιλεὺς καταλαβόν-
 τας θεασάμενος ὑπερηγάσθη μὲν τὴν τοῦ βαρβάρου γνώμην⁵
 καὶ τεθαύμακεν, ἐπιπόνως δὲ τούτους περὶ τῶν συμβεβηκό-
 των αὐτοῖς ἐπερωτήσας καὶ μεμαθηκώς, ὅπως ἐπὶ τοσοῦτον
 χρόνον καὶ τοσοῦτων κύκλων περιόδους ἔμφρουροι ὄντες
 οὐδὲ ἀπαξ ἥλιον ἐθεάσαντο οὐδὲ τῶν δεσμῶν ἐλύθησαν,
 ἀλλὰ καὶ τροφῶν παντοίων ἄγευστοι τὸ παράπαν ἐπὶ το-¹⁰
 σοῦτον διαμεμενήκεσαν μόνου ἄρτου καὶ ὕδατος μεταλαμ-
 B βάνοντες, οἰκτείρας τοῦ πάθους καὶ θερμὸν καταστάξας
 δάκρυον πολλῆς παραχοῆμα ἠξίου φιλοφροσύνης χρήματά τε
 ἐπιδούς καὶ ἄμφια παντοῖα παρασχὼν ἐς βαλανείᾳ τε προ-
 τρεπόμενος καὶ παντοίως τῆς τοςαύτης κακότητος ἀνακτῆ-¹⁵
 σασθαι τούτους μηχανώμενος. οἱ δὲ ἔχαιρον ἐφ' οἷς παρὰ
 τοῦ αὐτοκράτορος εὖ πεπόνθασιν, οἱ πρὶν ἐχθροὶ καὶ πο-
 λέμιοι, οἱ παραβάται τῶν πρὸς αὐτὸν ὀρκίων καὶ ὑποσχέ-
 σεων, τὴν τοςαύτην ἐς αὐτοὺς κατανοοῦντες ἀνεξικακίαν. ὁ
 δὲ μεθ' ἡμέρας μεταπεμφάμενος τούτους ἔφη "ἄδειαν ὑμῖν²⁰
 τοῦ λοιποῦ δίδωμι, ἵνα ὅπόσον βούλεσθε κατὰ ταύτην τὴν
 C πόλιν ἐγκατεργήσητε μεθ' ἡμῶν. ὀπηγίκα δὲ τις τῶν οἰκειῶν

1. λύτρων scripsi: λυτρὸν P.   2. ἀποδόμενος F, ἀποδιδόμε-
 νος P.   11. μεταλαμβάνοντος F.   14. ἐς F, εἰς P.

quod non sufficiebant redemptionis pretia, sive quod avaritiae suspicio-
 nem fugiebat, ne videretur pretio eos reddere puram potius imperatori
 veramque gratiam tributurus; sive denique quod plura se beneficia
 recepturum sperabat: deus id sciat. quos ubi conspexit imperator,
 valde admiratus est barbari facilitatem. tum diligenter ipsos quas
 perpassi essent calamitates percontatus, postquam comperit tamdiu
 eos totque cyclorum solarium periodos in carcere retentos ne semel
 quidem solem vidisse neque e vinculis fuisse expeditos nec quidquam
 omnino per diuturnum tempus cibi potusque gustasse, nisi panem
 et aquam, commiseratus tantas aerumnas profudit lacrimas et omni
 statim benignitatis genere eos cumulavit datis insuper pecuniis
 vestimentisque; ad balneas quoque eos adduxit omnique opera
 id egit ut tantae illius miseriae memoriam extingueret. ipsi
 vero valde gaudebant imperatoris beneficiis quique antea eius
 inimici et hostes fuerant, periuri illi ac promissionum suarum
 immemores, nunc tantam eius in se clementiam suspiciebant. ille
 vero aliquot diebus interiectis arcessitos ad se ita allocutus est: "Li-
 berum nunc vobis arbitrium permitto hac in urbe quamdiu libet no-

ἐπιμνησθεῖς ἐθελήσοι ἀναχωρεῖν, ἀκωλύτως καὶ τῆς πρὸς
 τὰ οἴκοι φερούσης ἄψαιτο συνταξάμενος ἡμῖν καὶ οὕτω διὰ
 χρημάτων καὶ παντοίας ἄλλης οἰκονομίας ἐφοδιασθεῖς καλῶς
 διευθετηθεῖη. καὶ ἀπλῶς καὶ παρεῖναι καὶ ἀπειναῖ ἀδείαν
 5 ἔχειν ὑμᾶς βούλομαι καὶ τὸ βουλευτὸν ὡς ἐλευθέρους κατὰ
 τὴν οἰκείαν γνώμην πράττειν.” ἦσαν μὲν οὖν τέως οἱ κόμη-
 τες μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος παντοίας, ὡς εἴρηται, θεραπείας
 ἀξιούμενοι καὶ δυσάποσπαστως αὐτοῦ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τὴν
 Λογγιβαρδίαν ὁ Βαῖμοῦντος καταλαβὼν, ὡς ὁ λόγος φθάσας
 10 ἐδήλωσε, πλείω τῶν προτέρων στρατευμάτων σπεύδων συνα-
 γαγεῖν πολλὰ τοῦ αὐτοκράτορος κατέτρεχε κατὰ πᾶσαν πόλιν
 καὶ χώραν περιῶν καὶ παγάνον αὐτὸν λαμπρᾷ τῇ φωνῇ D
 ἀνακηρύττων καὶ τοῖς παγάνοις ὅλη γνώμη ἐπαρήγοντα,
 τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς τοὺς δηθέντας κόμητας τὸ
 15 μὲν τι καὶ αὐτῶν προθυμουμένων ἤδη πρὸς τὰς σφῶν ἀπιέ-
 ναι χώρας, τὸ δὲ τι καὶ πρὸς ἔλεγχον τῶν κατ’ αὐτοῦ παρὰ
 τοῦ Βαῖμοῦντος διακηρυκευομένων δαψιλεῖς τὰς δωρεὰς ἐπι-
 χορηγήσας αὐτοῖς οἴκαδε ἐξαπέστειλεν. αὐτὸς δὲ πρὸς τὴν P. 348
 Θεσσαλοῦ πόλιν σπουδαίως ἐξῆει, ἅμα μὲν καὶ τοὺς νεήλυ-
 20 δας τὰ στρατιωτικὰ παιδεύειν, ἅμα δὲ καὶ τὸν Βαῖμοῦντον V. 276
 ἐκ τῆς περὶ αὐτοῦ φήμης ἀπείργεσθαι τῆς ἀπὸ Λογγιβαρ-
 δίας πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν διαπεραιώσεως. ἀπελθόντες τοίνυν

2. οὕτως F.

15. τι FC, τοι PA.

biscum remanendi. si quis vero suorum captus desiderio hinc discedere cupiat, sine ullo impedimento nec invitis nobis in patriam revertatur, et sic sint omnia ei parata, ut pecuniis ceteroque viatico largiter instructus iter suscipiat. liberam denique seu manendi seu abeundi vobis potestatem esse volo et quidquid placebit liberorum instar vos ex lubitu vestro facere.” manebant interea comites apud imperatorem tanta, ut dictum est, eius liberalitate ornati, aegre ut ab eo discederent. verum Boëmundus in Longibardiam transgressus maioremque, ut supra diximus, sibi quam antea habuerat cogere exercitum enitens, cum multis in imperatorem contumeliis invectus est urbes cunctas regionesque obiens, tum clara voce paganum eum firmumque paganorum praesidium esse pronuntiavit. quo imperator cognito comites, quos supra commemoravi, non solum quod flagrabant iam desiderio in patriam redeundi, sed etiam ut, quae contra ipsum a Boëmundo vulgarentur, refellerent, amplis datis muneribus domum remisit. ipse confestim sese Thessalonicam contulit, ut et tirones nuper delectos in armis exerceret et prohiberet Boëmundum, quominus, ut fama erat, ex Longibardia in nostros fines traiceret. illi interim

οὐ κόμητες ἐκεῖνοι ἔλεγχοι τοῦ Βαϊμόντου γεγόνασιν ἀφεν-
δέστατοι ἀπατεῶνα ἀποκαλοῦντες αὐτὸν καὶ μηδ' ἐπὶ τῷ τυ-
χόντι ἐπαληθεύοντα κατὰ πρόσωπον αὐτὸν πολλάκις ἐλέγγον-
τες καὶ κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἀποκηρύττοντες, μάρ-
τυρας αὐτοπίστους ἑαυτοὺς καθιστῶντες. 5

2. Ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ Βαϊμόντου διαπεραιώσις ἀπανταχῇ
B διεδίδοτο καὶ πολλῶν ἐδεῖτο ὁ αὐτοκράτωρ δυνάμεων καὶ
ἀναλόγου στρατεύματος ἀντικαθισταμένου πρὸς τὰ Κελτικὰ
πλήθη, οὐκ ἔμελλεν οὐδ' ἀνεδύετο, ἀλλὰ τοὺς περὶ τὴν
Κοίλην Συρίαν μετεπέμπετο, τὸν Καντακουζηνὸν φημι καὶ 10
τὸν Μοναστρᾶν· ὁ μὲν γὰρ τὴν Λαοδίκειαν ἐφρουρεῖ, ὁ δὲ
τὴν Ταρσόν. τούτους οὖν ἐκεῖθεν μεταπεμπόμενος οὐκ ἐρί-
μους τὰς ὑπ' αὐτῶν φρουρουμένας χώρας καὶ πόλεις κατέλι-
πεν· εἰς μὲν γὰρ τὴν Λαοδίκειαν τὸν Πετζέαν μεθ' ἑτέρων
ἐκπέμπει δυνάμεων, ἐς δέ γε Ταρσόν καὶ ἀπάσας τὰς ὑπὸ 15
τὸν Μοναστρᾶν πόλεις καὶ χώρας τὸν Ἀσπίήτην. ἀνὴρ δὲ
C οὗτος εὐγενὴς ἐξ Ἀρμενίων ὁρμώμενος καὶ τῶν ἐπ' ἀνδρεία
διαβεβοημένων, ὡς ἡ φήμη τὸ τηρικαῦτα ἐκήρυττε, κἂν ὁ
τότε καιρὸς οὐ πάνυ τοιοῦτον ὄντα ἐξήλεγξεν ὅσον γε τὰ
εἰς στρατηγικὴν δύναμιν. ὁ μὲν γὰρ τῆς Ἀντιόχου ἐπιτρο- 20
πέων Ταγγρέ, ὃν ὁ λόγος φθάσας καταλέλοιπεν ἐν Συρίᾳ,
φήμας τε ὑπεπέμπετο πικνᾶς, ὡς ἄρα ταχὺ καταλάβοι τὴν

2. ἀποκαλοῦντες A, καλοῦντες P.
ἔμελεν F.

6. ἀπανταχοῦ C.

9.

comites, cum discessissent, Boëmundi calumnias manifestis indiciis refutarunt eumque impostorem vocantes ne levissima quidem eius dicta comprobavere, at contra coram eum mendacii coarguere studebant. cuius rei fidissimos semet ipsos testes omnibus in urbibus regionibusque exhibebant.

2. Ea igitur Boëmundi traiectione ubique nuntiata, cum imperator multas cognosceret quas ingentibus Gallorum exercitibus opponeret sibi deesse copias, nihil cunctatus nec pericula defugiens e Coeles Syriae castris milites, quibus tunc Cantacuzenus et Monastra praeerant (ille Laodiceam obtinebat, hic Tarsum) arcessivit; quo facto haud nudas obsessas ab iis regiones urbesque reliquit. Laodiceam enim Petzeam cum aliis dimisit copiis, Tarsum autem et in omnes, quibus Monastra praefuerat, regiones et urbes Aspieten, nobili genere ex Armenia ortum et, ut ferebatur, fortitudinis gloria praestantem: quamquam quod instabat discrimen talem eum esse, quantum quidem ad artem spectabat militarem, minime probavit. etenim Tancredus Antiochiae princeps, quem in Syria fuisse supra vidimus, crebros sparsit rumores, quam celerrime se Ciliciae urbes oppugna-

Κιλικίαν, ἐφ' ᾧ πολιορκήσῃ αὐτὴν καὶ τῶν τοῦ βασιλείως ἀφελέσθαι χειρῶν, ἅτε ἰδίαν οὔσαν καὶ τῷ δόρατι τούτου τῶν Τούρκων ἀφαιρεθεῖσαν· καὶ οὐ μόνον φήμας τοιαύτας πανταχόσε κατέπεμπεν, ἀλλὰ καὶ διὰ γραμμάτων ἠπεῖλει D
 5 τὰ χεῖρω τούτων· ἃ καὶ τῷ Ἀσπιέτῃ καθ' ἡμέραν ἐκάστην ἐνεχειρίζετο. καὶ οὐκ ἠπεῖλει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπειλῶν πρόδρομά τινα καὶ ἐποίει καὶ καθυπισχεῖτο ποιεῖν δυνάμεις τε συναγροχῶς ἀπανταχόθεν ἐξ Ἀρμενίων τε καὶ Κελτῶν καὶ
 10 καὶ μάχας ἐξομαλίζων τὸ στράτευμα καὶ ἔστιν οὗ καὶ εἰς προνομὰς ἀποστέλλων καὶ τὸν καπνὸν πρὸ τοῦ πυρὸς παρεμφαίνων τὰ τε πολιορκητικὰ ὄργανα κατασκευαζόμενος καὶ παντοιοτρόπως πρὸς τὴν πολιορκίαν ἑαυτὸν ἀνιστῶν. ἀλλὰ P. 349
 ταῦτα μὲν ἐκεῖνος· ὁ δὲ Ἀρμένιος Ἀσπιέτης ὡσπερ μη-
 15 δενὸς αὐτῷ ἐπικειμένου μηδὲ φοβοῦντος μηδὲ τοσοῦτον ἐπικρεμαννίντος κίνδυνον ἐκάθητο ῥαθυμῶν βαρυτάτους πότους νύκτωρ ἑαυτῷ συνιστῶν. καίτοι ἀνδρικότατός τε ἦν καὶ Ἄρεως ὑπασπιστῆς γενναϊότατος· ἐπὶ δὲ Κιλικίᾳ προσ-
 ὤκειλε, πόρρω δεσποτικῆς χειρὸς γεγωναὶ καὶ ἐναυθεντήσας
 20 τοῖς πράγμασι τρυφαῖς ἑαυτὸν ἐκδεδώκει παντοίαις. οὕτως ὁ Ἀρμένιος ἐκεῖνος ἐκθηλυνόμενος καὶ διαρρέων διηνεκῶς, ἐπειδὴ καταλάβοι ὁ τῆς πολιορκίας καιρὸς, ἀναπεπτωκῶς

8. δέ C.

16. ἐπικρεμαννίντος FC, ἐπικρεμαννίντος P.

17. καθιστῶν C.

τε ἦν F, τε om P.

18. Ἄρεως F,

Ἄρεος P.

21. διαρρέων F, διαρέων P.

turum et imperatoris manibus eam esse adempturum, quod sua esset suisque armis a Turcis vindicata. nec tales solum ubique sparsit rumores, sed scriptis etiam litteris peiora minabatur, quae ad Aspieten quotidie deferebantur. verum ne minis quidem contentus etiam factis minas inlustravit alia brevi se executurum pollicitus. milites enim undique contraxit Armenios Gallosque, quos quotidie exercendo ad aciem congressusque proeliorum informavit. interdum ad praedam eos misit quasi fumum edens secuturi ignis praenuntium. tum machinas muris quatiendis aptas ac reliquum omnem oppugnationum apparatus diligentissime sibi comparavit. haec quidem ille: at vero Aspietes Armenius, tamquam nemo ei immineret terroremve iniceret aut tantum minaretur periculum, securus computationibus nocturnis immoderatissimisque tempus terit quamquam fortissimus maximeque strenuus in bello miles. sed cum ad Ciliciam appulisset et remotus a domino sui iuris esset, diversissimis sese luxuriae deliciis dedit, ita ut plane effeminatus et magis magisque lascivia diffluens oppugna-

ὄφθη πρὸς στρατιώτην φερεπονώτατον τὸν Ταγγρέ. καὶ
 Βοῦτε πρὸς τὰς βροντὰς ἐκείνου τῶν ἀπειλῶν κατεκροτήθη
 V. 277 τὴν ἀκοὴν οὔτε κεραυνοφόρου τούτου ἐλληλυθότος διὰ τῶν
 κατὰ Κιλικίαν πορθήσεων πρὸς τὰς ἀστραπὰς ἐνητένιζεν.
 ὁ μὲν γὰρ Ταγγρὲ ἀθρόον ἐξ Ἀντιοχείας στρατεύσας στρα-5
 τὸν μυριάνδρον καὶ διχῆ τούτους διελόμενος τοὺς μὲν διὰ
 τῆς ἡπείρου πέμπει ταῖς Μόψου πόλεσι, τοὺς δὲ νασι
 τριήρεσιν ἐμβαλὼν διὰ τῆς θαλάττης ἄγει τῷ ποταμῷ Σά-
 ρωνι. ῥεῖ δὲ ἄνωθεν οὗτος ἀπὸ τῶν τοῦ Ταύρου ὄρων καὶ
 διὰ μέσου παραρρέων τῶν δυεῖν πόλεων Μόψου, τῆς τε 10
 C καταλελυμένης καὶ τῆς ἰσταμένης, ἐς τὸ Συριακὸν ἐκδίδωσι
 πέλαγος. ἀφ' οὗ αἱ νῆες ἀναπλεύσασαι τοῦ Ταγγρὲ καὶ τῷ
 στόματι πελάσασαι τούτου τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὰς γεφύρας
 ἀνήχθησαν, αἱ τὰς ἀμφοτέρας πόλεις ξυνάπτουσι. περιερ-
 ρεῖτο τοίνυν ἡ πόλις ἐκατέρωθεν τῷ στρατεύματι βαλλο-15
 μένη. ἔνθεν τοι καὶ ῥαδίως εἶχον διαναυμαχεῖν πρὸς τὴν
 πόλιν οὗτοι καὶ πεζομαχεῖν ἐκ θατέρου οἱ ἀπὸ τῆς γῆς
 αὐτὴν ἐπιθλίβοντες. ὁ δὲ ὥσπερ μηδεμιᾶς καινοτομίας
 ὑπόουσης μηδὲ τοσοῦτου σμήνους στρατιωτῶν περιβομβοῦντος
 κύκλῳ τὴν πόλιν ὀλίγα τούτων ἐφρόντιζεν οὐκ οἶδ' ὅ τι 20
 παθὼν καὶ ἀναξίως τότε τῆς αὐτοῦ γενναιότητος διατεθεῖς.
 D τοῦτο εὐμνητότατον τὸν ἄνδρα τῷ βασιλικῷ στρατεύματι

7. πύλαισι C.

10. δυεῖν F, δύο P.

11. ἐς F, εἰς P.

12. τῷ στόματι F, τὰ στόματα P.

tionis tempore adversus Tancredum militem illum impigerrimum
 animo prorsus deficeret. nec minarum tonitru aures eius obstrepuit
 neque cum ille Iovis tonantis instar venisset, Cilicia devastata
 adductus est ut ad fulmina attenderet. Tancredus enim subito
 Antiochia profectus cum decem millibus armatorum bipartito dis-
 tributis unam copiarum partem terrestri itinere ad Mopsi urbes
 misit, alteram in triremes impositam maritimo cursu ad Saronem
 amnem duxit, qui ex Tauri profluens montibus inter duas Mopsi
 urbes, alteram olim destructam, recens aedificatam alteram, in Sy-
 riacum mare effunditur; unde Tancredi classis illius fluminis
 ostia advecta usque ad ipsos, qui duas conectunt civitates, pontes
 pervenit. hinc iam utrimque urbs ab exercitu premitur, classe a
 fluvio urbem facile aggrediente, terrestribus vero copiis ab altera
 parte urgentibus. interea ille, quasi nihil eveniret insoliti nec tantum
 militum examen urbem circumstrepere, nescio quomodo sua certe
 ipsius virtute ipse plane indignus minimam eorum rationem habuit;
 quae res incredibile ei odium in imperatorio exercitu concitavit. quanta

πεποίηκε. τί οὖν ἔδει παθεῖν τὰς Κίλικας πόλεις ὑπὸ τη-
 λικούτου καταστρατηγουμένας ἀνδρός; τὰ τε γὰρ ἄλλα ὁ
 Ταγγρὲ ῥωμαλεώτατος τῶν κατ' αὐτὸν ἐγεγόνει καὶ εἰς στρα-
 τηγικὴν ἐμπειρίαν τῶν σφόδρα θαυμαζομένων, πολιορκῆσαι
 5 δὲ πόλεις ἀφνκτότατος στρατηγός. καὶ θαυμάσειέ τις ἐνταυ-
 θοῖ γεγονώς, πῶς τὸν αὐτοκράτορα διέλαθε τὸ τοῦ Ἀσπιέτου
 ἀπειροπόλεμον. ἐγὼ δ' ἂν ὑπεραπολογησαίμην τοῦμοῦ πατρός,
 ὅτι τὸ τοῦ γένους ἐπίσημον τὸν αὐτοκράτορα πέπεικεν, ὡς ἦ τε P. 350
 τοῦ γένους λαμπρότης καὶ τὸ τοῦ ὀνόματος περιβόητον πολλὰ
 10 συνεισενεγκεῖν ἔχοι τῇ τοῦ Ἀσπιέτου ἀρχῇ. ἦν γὰρ τῶν Ἀρσα-
 κιδῶν τὰ πρῶτα φέρων ἐκεῖνος καὶ ἐκ βασιλικοῦ καταγόμενος
 αἵματος. ἐνθεν τοι καὶ στρατοπεδάρχην αὐτὸν ἤξιώκει πάσης
 ἀνατολῆς καὶ εἰς ὑπερηφάνους βαθυμίδας ἀνήνεγκεν ἄλλως
 τε καὶ πείραν τῆς ἀνδρείας ἐκεῖνου λαβών. καὶ γὰρ ὁπότεν
 15 τῷ Ῥομπέρτῳ συνεκρότησε πόλεμον ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐμὸς
 γενέτης, καθάπερ ἐμνημόνευσα, κατὰ τὴν τοῦ πολέμου ἐκεί-
 νου σύρραξιν Κελτός τις ὑπερωμίας ἰθύνας τὸ δόρυ καὶ Β
 μυωπίσας τὸν ἵππον καθάπερ τις σκηπτὸς ἐμπίπτει τῷ
 Ἀσπιέτῃ. ὁ δὲ τοῦ ξίφους ἐπιδραξάμενος δέχεται τὴν τοῦ
 20 Κελτοῦ βιαίαν φορὰν καὶ τιτρώσκειται μὲν καιριωτάτην πλη-
 γὴν τοῦ δόρατος τὸν πνεύμονα μὲν παραμείψαντος, ἐκείθεν
 δὲ διὰ τῆς ῥάχεως διενεχθέντος· ὁ δὲ μήπω συγχυθεὶς τῇ

3. ῥωμαλεώτατος F, ῥωμαλαιώτατος P. 7. τοῦ μοῦ P, correxi.
 10. συνεισενεγκεῖν FC, συνεισενεγκεῖναι P. ἔχοι F, ἔχει P.

igitur Ciliciae urbibus perpetienda fuere ab eiusmodi viro expugnatis, qui et ipse omnium fortissimus fuit et admirandam cum ceterarum rei bellicae artium tum imprimis oppugnandarum urbium peritiam sibi paraverat? ac si quis forte miretur, quomodo imperator istam Aspietae rei militaris imperitiam ignoraverit tantamque ei commiserit provinciam, ad patrem defendendum sat argumenti eximia affert Aspietae nobilitas nominisque fama. principem enim locum inter Arsacidas obtinebat regio genere natus. quare ad eum stratopedarchae totius Orientis dignitate ornatum amplissimos omnium honores detulerat, praesertim cum perspectam illius viri fortitudinem haberet. nam imperatore, patre meo, adversus Robertum bellum gerente, quod supra enarravimus, in proelio Gallus quidam altis humeris omnes superans infesta hasta subditisque equo calcaribus turbinis instar in Aspieten incidit, qui, licet gravem Galli impetum stricto gladio excepit, saevissimo vulnere affectus est cuspide praeter pulmonem ad dorsi spinam penetrante. neque vero ob

πληγῇ μηδὲ τῆς ἔδρας ἐκκυλισθεῖς, ἀλλ' ἑδράσας ἑαυτὸν ἰσχυρότερον παίει τὸν βάρβαρον κατὰ τῆς κόρυθος καὶ δίχα διαιρεῖ καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν κόρυθα. καὶ πίπτουσι καὶ Ἐμφῶ τῶν ἵππων, ὃ μὲν νεκρὸς ὁ Κελτός, ὃ δ' Ἀσπιέτης ἔτι ἔμπνέων. ὃν οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀνελόμενοι γεγονότα παν-

V. 278 τάπασιν ἔξαιμον καὶ καλῶς ἐπιμεληθέντες πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἤνεγκαν δεικνύντες καὶ τὸ δόρυ καὶ τὴν πληγὴν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κελτοῦ διηγούμενοι. ταύτης τῆς οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνδρείας καὶ τόλμης τὸ τηρικαῦτα τῷ Ἀσπιέτῃ μεμνημένος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ τούτοις ἐπισυνάψας τὸ γένος καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ γένους εὐκλειαν * ἀξιόμαχον στρατηγὸν ἀποστέλλει κατὰ τὴν Κιλικίαν πρὸς τὸν Ταγγρὲ στρατοπεδάρχην τοῦτον προχειρισάμενος, καθάπερ φθάσασα γέγραφα.

3. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τούτων· πρὸς δέ γε τοὺς κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐνδιατρίβοντας ἡγεμόνας ἑτέρας ἐκπέμπει γραφὰς κατευθὺς Σθλανίτζης τὴν πορείαν ἐντειλάμενος ποιεῖσθαι. τί δέ; τοὺς μὲν προμάχους μετεκαλεῖτο, αὐτὸς δὲ ἀναπεπτώκει ῥαστώνης ἀπολαύων καὶ βαλανείοις χρώμενος, ὅποια εἰώθασιν οἱ τὸν βοσκηματώδη βίον προελόμενοι βασιλεῖς; οὐμενοῦν, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τὰ ἀνάκτορα ὅλως ἐν-

P. 351 διατρίβειν ἔτι ἠνέσχετο. ἐξεληλυθὼς δὲ τοῦ Βυζαντίου, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, κατὰ τὸ μέσον τῶν ἐσπερίων ἐληλύθει χω-

1. ἐκκυλισθεῖς F. 7. τὸ addidi. 9. τῷ ἀσπιέτῃ F, om. P. 11. τοῦ γένους F, τοῦ om. P. 12. τοῦτον προχειρισάμενος C, τετιμηκώς P. 17. Τί (ὁ m. 2) F.

id perturbatus, sed firmiter equo insidens tali ictu barbarum ferit, ut et caput ei et galeam discinderet. quo facto uterque de equo cecidit, Gallus exanimis, Aspietes adhuc spirans. quem plane exsanguem qui circumstabant erigunt benigneque curatum ad imperatorem pertulerunt ostendentes hastam et vulnus Gallique necem referentes. cuius virtutis et audaciae mirae recordatus imperator, reputato etiam generis illius splendore, ut peritissimum pugnandi duces strato pedarchae, ut supra dixi, honore insignitum in Ciliciamque missum Tancredo opposuit.

3. Sed de his satis. imperator vero duces, qui per universum sparsi erant occidentem, litteris datis quam primum cum copiis iussit ad Sthlanitzam contendere. quid igitur? propugnatores quidem arcessivit, ipse interea cessavit et regum more beluina vitam praeferentium otio balnearumque deliciis usus est? immo ne in regia quidem morari sustinuit, sed relicto, ut supra narraui, Byzantio per

ρῶν τὴν Θεσσαλοῦ πόλιν καταλαβὼν εἰς μῆνα Σεπτέμβριον
 ἐπινεμήσεως τεσσαρεσκαίδεκάτης εἰκοστοῦ ἔτους ὄντος, ἐξ
 οὗ τὰς τῆς βασιλείας ἡτίας περιεζώσατο. καὶ τὴν Ἀύ-
 γουσταν δὲ παρεβιάσατο συνεξεληλυθέναι μετ' αὐτοῦ. ὁ γὰρ
 5 τὸς ἐκείνης τοιοῦτός τις ἦν. οὐ πᾶν τι δημοσιεύεσθαι
 ἤθελεν, ἀλλὰ τὰ πολλὰ μὲν οἰκουροῦσα ἦν καὶ τὰ ἐκείνης
 ἔργα ἐποίει, λέγω δὲ βίβλων τε ἀνελίξεις τῶν μακαρίων
 ἀνδρῶν καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέφειν καὶ εὐποιίας καὶ
 χάριτας εἰς ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ εἰς ἐκείνους, οὓς οἶδεν B
 10 ἀπὸ τε τοῦ σχήματος ἀπὸ τε τοῦ βίου θεραπεύειν Θεὸν
 καὶ προσευχῇ προσανέχειν καὶ καταλλήλοις ᾠδαῖς. ἐπειδὴ
 δὲ μέλλοι δημοσιεύσειν ἑαυτὴν κατὰ τινα χρεῖαν ἀναγκαιοτά-
 την ὡς βασιλίδα, αἰδοῦς τε ὑπεπίπλατο καὶ ἐρύθημα εὐθύς
 ἐξηγηθῆκει ταῖς παρειαῖς. καὶ ἡ μὲν φιλόσοφος Θεανὼ τοῦ
 15 πῆχεως αὐτῆς γυμνωθέντος, ἐπειδὴ τις παίζων εἰρήκει πρὸς
 ταύτην “καλὸς ὁ πῆχυς”, “ἀλλ' οὐ δημόσιος” εἶπεν ἐκείνη
 ἡ δὲ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ, τὸ τῆς σεμνότητος ἄγαλμα, τὸ
 τῆς ἀγιότητος καταγώγιον, μὴ ὅτι γε πῆχυν ἢ βλέμμα δημο- C
 σιεύειν ἠγάπα, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴν ἐκείνης ἤθελεν εἰς ἀσυνή-
 20 θεις παραπέμπεσθαι ἀκοάς. τοσοῦτον ἦν ἐκείνη χρῆμα

2. τεσσαρεσκαίδεκάτης εἰκοστοῦ F, ιδ'. ζ'. P: cf. Ducang. ad h. l.
 ὄντος FC, οὔτος P. 4. συνεξεληλυθέναι AC, συνεξεληλυθέναι P.
 6. ἐκείνης] ἐγκλειστής? 12. δημοσιεύσειν F, δημοσιεύειν PA.
 13. ὑπεπίπλατο FA, ὑπεμπίπλατο P. 15. πῆχεως F,
 πῆχεος PA.

medias occidentales terras Thessalonicam urbem petiit Septembri
 mense indictione decima quarta vicesimo ab eo tempore anno, quo
 imperium capessiverat, Augustam secum ducens quamvis invitam.
 neque enim ea illius indoles fuit, ut in publicum libenter pro-
 diret, sed ut plerumque domi manens suis fungeretur officiis,
 veluti ut sanctorum patrum evolveret libros, mente intueretur semet
 ipsam, operam daret beneficentiae ac munificae in eos praesertim
 homines liberalitati, quos et ex habitu et ex ipso vitae specimine
 deo servire intellegebat et precibus vacare cantibusque alternare.
 quotiens autem prodeundi in publicum ei praecipua ut reginae erat
 necessitas, pudore tenebatur magnoque statim rubore suffundebantur
 eius genae. Theano quoque ferunt philosophiae studiosam, cum quis
 forte nudato eius brachio conspecto iocans dixisset “o pulcrum
 brachium”, sic respondisse “at non publicum”. itaque regina et
 mater mea, gravitatis simulacrum, sanctitatis domicilium, adeo non
 cubitum oculumve in publicum proferre solebat, ut ne vocem quidem
 insuetis vellet auribus immittere. tam mirabile igitur illa verecun-

θαυμάσιον εἰς αἰδῶ. ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη οὐδὲ θεοί, φησι, μάχονται, ἀναγκάζεται πρὸς τὰς συχνὰς τοῦ αὐτοκράτορος ἐκστρατεύσεις αὐτῷ παρακολουθεῖν. κατεῖχε μὲν γὰρ αὐτὴν ἢ σύμφυτος αἰδῶς ἔνδον τῶν βασιλείων, τὸ δὲ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φίλτρον καὶ ἢ διάπυρος πρὸς ἐκεῖνον ἀγάπη⁵ ἔξῃγεν αὐτὴν καὶ μὴ βουλομένην τῶν ἀνακτόρων διὰ ταυτασί τὰς αἰτίας, πρῶτον μὲν ὅτι τὸ συμπεσὸν αὐτῷ νόσημα τῶν

V. 279 ^D ποδῶν ἐπιμελείας ἔδειτο πλείστης. καὶ γὰρ ἀλγηδόνας εἶχε δριμείας ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ τῆς ποδαλγικῆς διαθέσεως καὶ οὐδεμίαν ἐπαφὴν οὕτω προσίετο ὡς τῆς ἐμῆς δεσποίνης¹⁰ καὶ μητρὸς. ἐμμελῶς τε γὰρ αὐτῷ προσεφέρετο καὶ προσψάουσα δεξιῶς τὰς ὀδύνας τῶν ποδῶν ὑπεκούφιζέ πως. ὁ γὰρ τοι βασιλεὺς ἐκεῖνος (καὶ μοὶ μηδεὶς τῆς περιαντολογίας ἐπιμεμφέςθω· τὰ γὰρ οἰκεῖα θαυμάζω· μηδ' ὡς κατα-
P. 352 ^P ψευδομένην τοῦ αὐτοκράτορος ὑφοράσθω· τὰ γὰρ ἀληθῆ¹⁵ λέγω) πάντα τὰ ἑαυτοῦ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν κατόπιν ἐποιεῖτο τῆς σωτηρίας τῶν πόλεων. οὐδὲν γὰρ ἐχώριζεν αὐτὸν τῆς τῶν Χριστιανῶν ἀγάπης, οὐκ ἀλγηδόνας, οὐχ ἡδοναί, οὐ πολέμων κακώσεις, οὐκ ἄλλο οὐδέν, οὐ μικρὸν οὐ μέγα, οὐχ ἡλίον φλογώσεις, οὐ χειμῶνων δριμύτητες, οὐ προσβο-²⁰ λὰι βαρβάρων παντοδαπαί· ἀλλ' ἀκλινῶς εἶχε πρὸς ἅπαντα ταῦτα καὶ ὠκλαζε μὲν πρὸς τὴν φύσιν τῶν νοσημάτων, ἀντι-ἀνέθορε δὲ πρὸς τὴν βοήθειαν τῶν πραγμάτων. δεύτερον

1. φησὶ F, φασὶ P.

11. ψάουσα AC.

17. πολλῶν?

22. φύρσιν scripsi: φύσιν P.

diae erat exemplar. verum quoniam necessitati ne dii quidem, ut dicitur, resistere queunt, euntem saepissime in expeditiones imperatorem comitari cogitur. quamvis enim innatus eam pudor in regia retineret, caritas tamen fervensque in imperatorem amor ex aula illam licet invitam hasce ob causas eduxit. primum is, quo imperator affligebatur, pedum morbus, cum acerbissimis eum afficeret doloribus, cura indigebat vel diligentissima. neque quemquam tam desiderabat pedes suos contrectare quam dominam matremque meam, quae curiose ac perite fricando tractandoque pedum dolores aliquantum permulcebat. imperator vero ille (mihi sane nemo magniloquentiam obiciat: domestica enim admiror; neve me mentiri de imperatore suspicetur: vera enim loquor) sua ipsius commoda urbium saluti postponebat: nihil enim eum a Christianorum amore seiunxit, non dolores neque voluptates neque bellorum aerumnae neque aliud quidquam aut parvum aut magnum neque solis ardores aut frigora hiemis neque cuiusvis generis adversus barbaros proelia. sed constanter ea omnia pertulit, et quamquam morbis defatigabatur corpus, tamen succurrebat, quocumque vocaverat salus publica. altera deinde eaque

δὲ καὶ μέγιστον αἴτιον τοῦ τὴν βασιλίδα συνοπαδὸν εἶναι
 τῷ αὐτοκράτορι, ὅτι τοι πολλῶν ἐπιβούλων ἀναφυομένων B
 ἀπανταχόθεν πολλῆς ἔδειτο τῆς ἐπιβλέψεως καὶ ὡς ὄντως
 πολυομμάτου δυνάμεως. καὶ γὰρ καὶ νύξ αὐτῷ ἐπίβουλος
 5 ἦν καὶ τὸ μεσαίτατον τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ ἑσπέρα προσαν-
 ἔφνε τι κακὸν καὶ ἡ πρώϊα ἐτέκτανε χεῖριστα· μάρτυς τού-
 των Θεός. ἄρ' οὖν οὐκ ἔδει τὸν βασιλέα ὑπὸ τοσοῦτων
 κακῶν ἐπιβουλεύομενον ὑπὸ μυρίων ὀμμάτων φρουρεῖσθαι,
 τῶν μὲν ἐπιτοξαζόντων αὐτῷ, τῶν δὲ τὸ ξίφος παραθηγόν- C
 10 των, τῶν δ' ἀφιέντων, ὅποταν οὐκ ἐνῆν τι δρᾶσαι, λοῖδορον
 γλωττιαν καὶ τὸ κακῶς εἰπεῖν; τίνα τοίνυν ἔδει παρεῖναι τῷ
 βασιλεῖ σύμμαχον παρὰ τὴν σύμφυτον σύμβουλον; τίς μάλ-
 λον ἐκείνης πλέον ἐπεσκέπτετο μὲν τὸν αὐτοκράτορα, ὑπε-
 βλέπετο δὲ τοὺς ἐπιβουλεύοντας, [τίς] ὄξεια μὲν τὸ συμφέρον
 15 ἐκείνῳ ἰδεῖν, ὄξυτέρα δὲ τὸ παρὰ τῶν ἐχθρῶν σκευωρούμενον
 κατιδεῖν; διὰ ταῦτα καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἦν ἡ ἐμὴ μήτηρ τῷ D
 δεσπότη μου καὶ πατρί, καὶ νύκτωρ ἄγρυπνον ὄμμα καὶ ἡμέρας
 περιφανέστατος φυλακτὴρ καὶ τραπέζης καιροῖς ἀντίδοτος
 ἀγαθὴ καὶ τῆς ἀπὸ τροφῶν ἀδικίας φυγαδευτήριον φάρμα-
 20 κον. ταῦτα τοίνυν τὰ αἴτια τὴν σύμφυτον αἰδῶ τῆς γυναι- P. 353
 κὸς ἐκείνης παρηγκωνίζετο, καὶ ἐθάρρει τοὺς ἄρρενας ὀφθαλ-

3. ὡς om. C.

5. ἡ ἑσπέρα F, ἡ om. P.

13. ἐπεσ-

κέπτετο F, ὑπεσκέπτετο P.

14. τίς P, seclusi.

15.

ὄξυτερον C.

18. ἀντίδοτος ἀγαθὴ F, ἀντίδοτον ἀγαθὸν P.

19. θεραπευτήριον C.

gravissima reginae fuit imperatoris comitandi causa tot insidiarum, quae parabantur ubique, periculum, id quod singularem requirebat curam tutelamque vere cautissimam. etenim et nox ei insidias tendebat et meridies, vesperque novum semper exitium moliebatur; matutinum denique tempus infaustissima struebat; quorum omnium testis est deus. quid ergo? nonne a tot nefariis hominibus circumventum principem sexcentis custodiri oculis oportebat, cum alii eum arcu peterent, alii gladium contra eum acuerent, alii tale quid moliri prohibiti verborum iniurias calumniasque iacerent? quemnam tum regi adesse oportuit praeter uxorem natura ad ipsi auxiliandum destinata? quis ipsa melius consulebat imperatori eiusque insidiatores suspicabatur? sagax quippe fuit ad ea quae utilia erant providenda, sagacior ad perscrutandos inimicorum animos. itaque erat unica omnino in omnibus rebus domini et parentis mei spes in matre collocata, quae noctu quidem velut vigil oculus, die custos illustrissima, inter cenae pericula antidotum optimum et contra ciborum iniurias salutare remedium fuit. hae igitur causae innatam matronae illius verecundiam summovebant eamque de virorum oculis haud sollicitam

μούς· καίτοι οὐδὲ τότε τῆς συνήθους εὐκοσμίας ἐπελανθάνε-
 το, ἀλλὰ καὶ βλέμματι καὶ σιγῇ καὶ τῇ περὶ αὐτὴν θεραπεία
 V. 280 τοῖς πλείοσι μὲν ἀγνωστοτέρα ἐτύγχανε· καὶ τοῦτο μόνον,
 ὅτι βασιλῆς παρέπεται τῷ στρατεύματι, ὁ φερόμενος ταῖν
 ἡμιόνοιον οἰκίσκος ἐδείκνυ καὶ τὸ ἄνωθεν βασιλικὸν καταπέ- 5
 τασμα, τὰ δ' ἄλλα ἐπηλυγάζετο τὸ θεῖον ἐκείνης σῶμα.
 μόνον ὅτι πρόνοιά τις ἀρίστη τὰ κατὰ τὴν νόσον τοῦ βασι-
 λέως διεξάγοι καὶ φρουρὰ βασιλέως ἀκοίμητος παρὰ πᾶσι
 B διεγινώσκετο καὶ ὄμμα ἐγρηγορὸς καὶ μὴ ἐπινυστάζον τοῖς
 πράγμασι. καὶ ἡμεῖς δέ, ὅσοι περὶ τὸν αὐτοκράτορα εἶνοι, 10
 περὶ τὴν ἐκείνου φρουρὰν διεπονούμεθα τε καὶ συνηρόμεθα
 τῇ δεσποίνῃ καὶ μητρὶ ἕκαστος ὡς εἶχεν ὅλη ψυχῇ καὶ
 γνώμῃ μηδ' ἐπινυστάζοντες ὄλωσ. ταῦτα πρὸς τοὺς φιλο-
 σκώμμονας καὶ τὰς φιλολοιδόρους γλώττας γεγράφεται. τὸν
 τε γὰρ ἀνάιτιον ὑπ' αἰτίαισιν ἄγουσι (καὶ τοῦτον οἶδε τὸν 15
 ἀνθρώπινον τρόπον καὶ ἡ Ὀμήρου Μοῦσα) καὶ τὰ καλῶς
 πεπραγμένα διαφαιλίζουσι καὶ ὑπὸ μέμψιν ποιούσι τὸ
 C ἄμεμπτον. καίτοι ἐκείνη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τὴν κατ'
 ἐκείνο καιροῦ γεγονυῖαν (κατὰ γὰρ τοῦ Βαϊμούντου τὴν ὀρ-
 μὴν ὁ βασιλεὺς ἐπεποίητο) τὸ μὲν τι ἄκουσα, τὸ δ' ἔκου- 20
 σίως συνείπετο. οὐ γὰρ συνεισβαλεῖν ἔδει τὴν βασιλίδα τῷ

1. συνήθους om. C.   3. ἀγνωστότερον C.   8. διεξάγοι F,
 διεξάγει P.   13. ἐπινυστάζοντες F, ἐπινυστάζοντος sententiis
 perperam distinctis P.   20. τι F, τοι P.

esse adduxerunt. quamquam ne tunc quidem consuetae modestiae
 umquam oblita est, verum tam oculorum obtutu quam silentio et cultus
 modestia plerisque fuit occultior. unum hoc, imperatricem castra
 sequi, indicavit lectica duabus mulabus vecta et imperatorio desuper
 tapete cooperta: ceterum divinum eius corpus latebat. id solum om-
 nibus notum erat, insignem quandam curam omnia morbo imperatoris
 necessaria suppeditare, custodem regis numquam dormire, oculo vigili
 esse nec umquam connivente in officiis. sed etiam nos, quicumque impe-
 ratori bene volebamus, ei custodiendo laborabamus coniunctis cum do-
 mina et matre viribus pro se quisque tota mente totoque animo neque
 umquam defatigati. haec adversus obtrectatores linguasque maledicas
 a me scripta sunt. innocentes enim probris obnoxii esse solent; quod
 quidem humanae naturae vitium nec Homeri Musa ignorabat; prae-
 clare facta calumniantur resque inreprehensibiles in reprehensionem
 ducunt. illa igitur expeditionis tum temporis adversus Boëmundum
 ab imperatore susceptae partim invita partim prompta sese comi-
 tem dedit. nec utique conflictura imperatrix fuit cum barbaris

βαρβαρικῷ στρατεύματι. πῶς γὰρ ἄν; Τομύριδος ταῦτα καὶ
 Σπαρέθρας τῆς Μασσαγέτιδος, ἀλλ' οὐχὶ τῆς ἐμῆς Εἰρήνης.
 ἄλλοσε γὰρ ἐτρέπετο τὸ ταύτης ἀνδρεῖον καὶ ἄλλως ἐξώ-
 πλιστο, ἀλλ' οὐ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς δόρατι οὐδὲ τῇ κυνέῃ τοῦ
 5 Ἀΐδος· ἀλλ' ἀσπίς μὲν ἐκείνη καὶ θυρεὸς καὶ ξίφος ἐς τὸ
 πρὸς τὰς συμφορὰς καλῶς ἀντιπαρατάσσασθαι καὶ τὰς τοῦ D
 βίου ἐπαναστάσεις, ἃς οἶδεν ἢ βασιλεία τοῖς βασιλεῦσιν ἐπι-
 κειμένας, ἢ περὶ τὰ πράγματα δραστηριότης καὶ τὸ κατὰ
 τῶν παθῶν ἐπιπληκτικώτατον καὶ ἢ ἀνυπόκριτος πίστις, ὡς
 10 Σολομῶντι δοκεῖ. οὕτως ἢ ἐμὴ μήτηρ καὶ πρὸς τοιοῦτους P. 354
 πολέμους ἐσκεύαστο, τὰ δ' ἄλλα εἰρηνικωτάτη ἦν κατὰ τὸ νόμα.
 ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μὲν τῆς συμπλοκῆς τῶν βαρβάρων ἐμελλε,
 πρὸς δὲ παρασκευὴν τῶν τῆς συμπλοκῆς ὁ βασιλεὺς ἀφεώρα
 καὶ τὰ μὲν ἀσφαλίσασθαι τῶν φρουρίων σκοπὸν εἶχε, τὰ δὲ
 15 κατοχυρῶσαι καὶ ὅλως εὐδοα πάντα τὰ κατὰ τοῦ Βαΐμούντου
 καταστήσασθαι ἔσπευδε, συνεξυπήγετο καὶ τὴν βασιλίδα τὸ
 μὲν τι καὶ ἑαυτοῦ ἔνεκα καὶ δι' ἃς αἰτίας εἰρήκειμεν, τὸ δέ τι καὶ
 ἐν τῷ ἀκινδύνῳ τῶν πραγμάτων ἔτι καθεστηκότων καὶ μήπω
 καιροῦ πολέμου ἐπιδεδημηκότος. ἀναλαβομένη τοίνυν ὀπόσον B
 20 διὰ χρυσοῦ καὶ ἄλλης ποιότητος προσῆν αὐτῇ χάραγμα καὶ
 ἕτερά τινα τῶν χρημάτων ἕξισει τῆς πόλεως. καὶ τοῦ λοι-
 ποῦ ἐν τῷ διῆναι τὰς ὁδοὺς πᾶσι τοῖς ἐπαίταις καὶ τοῖς

2. σπαρέθρας C. τῆς ἐμῆς μητρὸς? 5. ἐς addidi. 9.
 ἐπεικτικώτατον A. 12. ἐμελε F. 17. τι F, τοι P. 18.
 τῷ ἀκινδύνῳ FC, τῷ om. P. 20. αὐτῇ] τῇ in ras. F.

copiis. quid enim? Tomyridis id fuerit et Sparethrae Massagetidis, non Irenes meae, quae in alias prorsus res virtutem conferebat armisque erat instructa aliis quam hasta Palladis galeave Plutonis. sed parma ei et scutum gladiusque, quo fortiter resisteret rebus adversis et vitae vicissitudinibus, quibus imperatrix reges norat expositos, strenua in agendo erat virtus, in cupiditates summa severitas, fides denique sincerissima, ut Solomoni videtur. his igitur mater mea ad eiusmodi bella armata fuit, cetera pro nomine suo moribus pacatissimis. sed quamvis nondum instante barbarorum impetu, omnia tamen ad eum imperator parare studebat. quare arces tutiores firmioresque reddidit providitque res omnes, quae adversus Boëmundum necessariae videbantur. coniugem vero secum duxit et sua ipsius causa ac propter rationes supra expositas et quod nondum periculum imminebat neque belli tempus aderat. sumptis igitur omnibus, quos tum habuit, nummis aureis et ex alio metallo et aliis praeterea rebus pretiosis ex urbe profecta per totam deinde viam

σισυροφόροις καὶ γυμνοῖς δαψιλῆ τὴν χεῖρα παρεῖχε· καὶ οὐδεὶς ὁ αἰτησάμενος καὶ κενὸς ἀπελθών. ἔπᾶν δὲ τὴν
 V. 281 ἀποτεταγμένην σκηρὴν κατειλήφει, οὐ πρὸς ῥαστώνην εὐθύς
 ἀπέκλινεν εἰςω ταύτης γεγονυῖα, ἀλλ' ἀναπειτανῦσα ταύτην
 ἄνετον τοῖς αἰτοῦσι παρεῖχε τὴν εἴσοδον. τοῖς τοιοῦτοις⁵
 Οὐ γὰρ καὶ μάλα εὐπρόσιτος ἦν καὶ παρεῖχεν ἑαυτὴν ὁρᾶσθαι
 τε καὶ ἀκούεσθαι. οὐ χρημάτων δὲ μετεδίδου τοῖς πένησι
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ λύονα συνεβούλευε. καὶ ὁπόσους μὲν
 εὐρώστους τὰ σώματα κατενόει, ῥαθύμως δὲ περὶ τὸν
 βίον ἔχοντας, πρὸς ἔργα καὶ πράξεις προὔτρεπετο, ἔν-¹⁰
 τεῦθεν τὰ πρὸς χρείαν κομίζοντο, καὶ μὴ δι' ἀμέλειαν ἀνα-
 πεπτωκότας θύραν ἐκ θύρας ἐπαιτοῦντας περινοστεῖν. και-
 ρὸς δὲ οὐδεὶς τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἀπέργε τὴν βασιλίδα.
 ὁ μὲν οὖν Δαυὶδ μετὰ κλαυθμοῦ τὸ πόμα κερῶν φαίνεται·
 ἢ δὲ γε βασιλὶς αὕτη καὶ τροφὴν καὶ ποτὸν ἐλέω συγκεραν-¹⁵
 Δῦσα καθ' ἐκάστην ἐδείκνυτο. καὶ πολλὰ ἂν εἶχον εἰπεῖν περὶ
 ταύτης τῆς βασιλίδος, εἰ μὴ τὸ θυγάτριον εἶναι ψεῖδους
 παρεῖχεν ὑπόνοιαν καὶ ὅτι μητρὶ χαριζόμεθα. πρὸς δὲ τοὺς
 ταῦτα ὑπονοοῦντας παρέξομαι τοῖς λόγοις συνεπιμαρτυροῦντα
 τὰ πράγματα. 20

P. 355 4. Τὸν δὲ γε αὐτοκράτορα τὴν Θεσσαλονίκην καταλα-
 βόντα μεμαθηκότες οἱ ἐκ τῶν ἑσπερίων λήξεων, καθάπερ
 3. ἀποτεταγμένην F, ἐπιτεταγμένην P. 4. ταύτης F, τού-
 της P. ἀλλ' F, ἀλλὰ P. 22. μεμαθηκότες μεμα F; μεμα
 ead. m. expunxit. ἑσπερίων λήξεων καθ' in ras. F.

omnibus mendicis et pellibus tectis seu prorsus nudis largissimam manum porrigebat, adeo ut omnino nullus, qui petiisset ab ea, inanis abiret. postquam vero destinatum sibi tabernaculum occupavit, non hic otio sese dedit, sed eo aperto petitoribus aditum praebebat. his enim semper affabilis erat ac videndam audiendamque se libenter praebebat. neque pecuniam pauperibus largiri contenta meliora etiam iis suadebat; et quos forte viribus valentes vitam agere videbat otiosam, eos ad opera laboresque impulit, ut inde sibi peterent ad vitam necessaria neu languore oppressi ostiatimque mendicantes vagarentur. nec ullum unquam tempus ab illa beneficentia imperatricem detinuit. itaque David quidem potum fletu miscuisse constat, imperatricem vero et escam quamlibet et potum cum misericordia habere cotidie commixta patebat. multa hercle sunt, quae de hac imperatrice mihi tradere liceret, nisi filiae testimonium mendacii suspicionibus obnoxium foret, quasi in matris gratiam confictum esset. equidem sane adversus eos, qui talia suspicantur, verbis meis actiones ipsas testes proferam.

4. Ad imperatorem autem, ubi Thessalonicam eum pervenisse cognitum est, occidentis partium milites, veluti centrum gravia cor-

τὰ βαρέα τῶν σωμάτων ἐπὶ κέντρα φέρεται, οὕτω δὲ καὶ
 ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἐφοίτων. ἀκρις μὲν οὖν οὐ προηγή-
 σατο τῶν Κελτῶν καθάπερ εἰ τῶν πρότερον διελθόντων· ἐν
 οὐρανῷ δὲ κομήτης ἐφάνη μέγας καὶ τῶν πάλαι φανέντων ὁ μέ-
 5 γιστος, ὃν οἱ μὲν δοκίδα, οἱ δ' ἄκοντιαν ἔφασαν εἶναι. ἔδει γὰρ
 τῶν μελλόντων καινισθῆναι ξενοπρεπῶν πραγμάτων προοιμί-
 α τινὰ προκαταγγελικὰ τούτων μηνυθῆναι ἄνωθεν. καὶ γὰρ ἦν B
 τοῦτον θεᾶσθαι ἐπὶ τεσσαράκοντα νυχθημέροις ὅλοις παμ-
 φαίνοντα· ἐφαίνετο δὲ ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν ἕξιων καὶ
 10 πρὸς ἀνατολὰς ἡλίου διήκων. ὃν οἱ θεώμενοι ἅπαντες ἐκ-
 δειματούμενοι ἐζήτουν, τίνων ὁ ἀστὴρ ἄγγελός ἐστιν. ὁ δὲ
 αὐτοκράτωρ μηδὲ πάνυ τοῖς τοιούτοις προσέχων, ἀλλὰ φυ-
 σικῆς τινος ἐξηρηθῆσθαι τὰ τοιαῦτα αἰτίας δοξάζων, ὁμως
 ἠρώτα τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα δεινούς· μεταπεμψάμενος δὲ
 15 καὶ τὸν τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντίου τὴν ἀξίαν πρῶην εἰληφότα
 Βασίλειον (ἀνὴρ δὲ οὗτος πολλὴν τὴν περὶ τὸν αὐτοκράτορα C
 εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος) περὶ τοῦ φανέντος ἀστέρος ἐπυνθά-
 νετο. ὁ δὲ ἐς νέωτα φυλάξιν ἐπηγγείλατο τὴν ἀπόκρισιν
 καὶ ἀπελθὼν οὐ κατέλυε (τέμενος δὲ τοῦτο ἐπ' ὀνόματι
 20 τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου πάλαι ἀνοικοδομηθέν), ἐπεὶ πρὸς
 δυσμᾶς ὁ ἥλιος ἦν, περιεσχόπει τὸν ἀστέρα. διαπορομένῳ
 δὲ καὶ καμώντι τοῖς λογισμοῖς ὑπνώσαι ξυμβεβήκει καὶ τηνι-

1. κέντρῳ A. 6. ξενοπρεπῶν F, ξενοπρεπῶς P. 8. θεᾶσθαι
 F, θεάσασθαι P. νυχθημέροις P, correxi. ἡμέρας καὶ
 νύκτας ὅλως A. 15. τὸν C, om. P. βυζωτοῦ A. τὴν A,
 om. P. πρῶην FC, πρώτην P. 20. ἀποστόλου εὐαγγελιστοῦ F.
 22. ξυμβεβήκει A, ξυμβέβηκεν F, ξυμβέβηκε P.

porum petunt, undique confluent. Gallorum tunc adventus non
 praeiens, ut antea, locusta indicio fuit, sed in caelo apparens cometes
 magnus vel potius omnium, qui olim visi sunt, maximus, quem alii
 ad genus trabalium, alii vero iacularium pertinere contendebant. oportuit enim nova atque insolita quae eventura erant caelestibus quibusdam indiciis praenuntiari. nam oculis ille pleno lumine sese praebebat quadraginta dierum noctiumque spatio atque ab occiduis partibus ortus in orientem solem tendebat. quo viso obstupefacti omnes, cuius ille rei afferret nuntium, sciscitabantur. imperator vero, etsi talibus rebus minime addictus, sed naturalibus eas assignandas causis ratus, peritos tamen tunc huiusmodi rerum viros, quin etiam accessitum ad se Basilium, Byzantii praefectura nuper donatum, quem imperatori maxime deditum esse constabat, ea de re consuluit. ille proximo die se responsurum esse dixit et in locum, ubi deverterat, reversus (templum id fuit in honorem Ioannis evangelistae olim extractum) post solis occasum astrum intuebatur.

καῦτα τὸν ἅγιον θεάσασθαι ἱερατικῶς ἐσταλμένον. ὁ δὲ
 περιχαρῆς γεγονὼς οὐκέτ' ὄναρ ἐδόκει, ἀλλ' ὕπαρ ὄρα̃ν.
 D ἔνθεν τοι καὶ γνωρίσας τὸν ἅγιον ἔμφοβος γενόμενος μεθ'
 ὑποστολῆς ἤτειτο, τίνων ἀγγελτικὸς ὁ ἀστήρ ἐστι, γνωρίσαι
 οἱ. ὁ δὲ Κελτῶν κίνησιν προσημαίνειν τοῦτον ἔφη. "τὸ 5
 V. 282 δὲ σβέννυσθαι τὴν τούτων αὐτοῦ που κατάλυσιν δηλοῖ."
 ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ φανέντος ἀστέρος τοιαῦτα. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς τὴν Θεσσαλονίκην καταλαβὼν, ὡς ὁ λόγος φθάσας
 ἐδήλωσεν, ἠτοιμάζετο πρὸς τὴν τοῦ Βαϊμούντου διαπεραίω-
 P. 356 σιν ἐκπαιδεύων μὲν τοὺς νεολέκτους τόξον τε τείνειν καὶ 10
 βέλη κατὰ σκοποῦ πέμπειν καὶ περιφράττεσθαι θυρεῶ,
 ἀλλὰ καὶ ξενικὰς ἐξ ἀλλοδαπῶν διὰ γραμμάτων παρασκευά-
 ζων δυνάμεις, ἴν' ὀπηγίκα καιρὸς καλοίη, θᾶπτον παραγένων-
 ται. πολλὴν δὲ καὶ τὴν τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἐπεποίητο πρόνοιαν
 τὴν τε πόλιν τὸ Δυρράχιον ἀσφαλίσάμενος καὶ ἠγεμόνα 15
 ταύτης τὸν δεύτερον υἱὸν Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος
 Ἀλέξιον καταστησάμενος. ἅμα δὲ καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων
 καὶ τῶν παρὰ θάλασσαν τῆς Ἀσίας πόλεων καὶ αὐτῆς τῆς
 B Εὐρώπης στόλον παρεκελεύσατο ἀπαρτίσαι· πολλῶν δὲ παρ-
 εμποδιζόντων τὴν τοῦ στόλου κτίσιν διὰ τὸ μῆπω τὴν τοῦ 20
 Βαϊμούντου κατεπείγειν διαπεραίωσιν, ὁ δ' ὁμῶς οὐκ ἐπέ-
 θετο λέγων δεῖν εἶναι τὸν στρατηγὸν ἀνύστακτον φύλακα

4. ἀγγελικὸς A.

18. θάλασσαν F, θάλατταν P.

ita laborans et computationibus defatigatus accidit ut somno cape-
 retur et sanctum illum sacerdotali toga ornatum conspiceret. ipse,
 licet maxime gauderet non somnium, sed veram videre visionem
 ratus, agnito tamen sancto obstupefactus animo demisso ab eo petiit,
 ut, quorumnam stella eventuum nuntia esset, sibi indicaret. cui
 ille Gallorum motus astro praenuntiari dixit, "quo extincto" inquit
 "eo ipso in loco eorundem exitium significatur." hactenus de astri
 apparitione. at imperator Thessalonicam profectus omnia, ut su-
 pra expositum est, contra Boëmundi traiectionem parabat cum
 tirones nuper delectos ad arcum strenue intendendum, ad feriendum
 telis scopum et ad corpus scuto tuendum exercens tum missis litteris
 auxilia ex exteris gentibus evocans, ut quamprimum tempus posceret,
 illuc advolarent. singularem vero curam de Illyrico adhibuit; nam
 Dyrrachium urbem firmavit eique Isaacii Sebastocratoris alterum
 filium Alexium imposuit praefectum. eodem tempore ex insulis
 Cycladibus maritimisque Asiae et ipsius Europae urbibus instrui
 classem iussit. ac licet multi, ne naves cogentur, intercederent,
 quia nondum immineret Boëmundi traiectio, ipse tamen ut his

καὶ μὴ πρὸς τὰ ἐν ποσὶ μόνον παρασκευάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ
 τὰ πόρρω ὄραν μίτε μὴν φειδοῖ χρημάτων καιροῦ καλοῦν-
 τος ἀρέτοιμον φαίνεσθαι καὶ μᾶλλον, ὀπηγίκα ἔφοδον ἐχθροῦ
 αἰσθῆται. ταῦτα τοίνυν δεξιότατα διαθέμενος ἐκεῖθεν μετ-
 5 ἀναστὰς καταλαμβάνει τὴν Στρούμπιτζαν κάκειθεν αὐθις
 ἄχρι τοῦ Σλοπίμου. μεμαθηκὼς δὲ καὶ τὴν Ἰωάννου τοῦ
 νιοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος ἦταν κατὰ τῶν Δαλματῶν προ- C
 αποσταλέντος δυνάμεις ἀποχρώσας ἐκπέμπει εἰς ἀρωγὴν.
 ὁ μὲν οὖν Βολκάνος εὐθύς πονηρότατος ὢν ἐρωτᾷ πρὸς
 10 τὸν βασιλέα τὰ περὶ εἰρήνης καὶ τοὺς ζητηθέντας ὁμήρους
 ἐκπέμπει. ἐκεῖνος δὲ ἐγκατερήσας ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ
 μῆνας δύο, ὡς τὸν Βαῖμοῦντον ἔτι ἐν τοῖς τῆς Λογγιβαρδίας
 μέρεσι διατρίβοντα ἐπεπληροφόρητο, τοῦ χειμῶνος ἐπικα-
 ταλαμβάνοντος ἤδη, τοὺς στρατιώτας πρὸς τὰς σφῶν οἰκίας
 15 ἐξέπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαμβάνει. ἐν δὲ
 τῷ τὴν πρὸς Θεσσαλονικὴν ἀνέειν ἐτέχθη ὁ πρωτότοκος
 τῶν υἱῶν τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ βασιλέως Ἰωάννου κατὰ D
 τὴν Βαλαβίσταν συνεπαγόμενος ἐν τῷ τίκτεσθαι καὶ ἕτερον
 θῆλυ. ἐκεῖσε γοῦν τὴν μνήμην τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημη-
 20 τρίου ἐκτελέσας εἰσέρχεται εἰς τὴν μεγαλόπολιν. γέγονε δὲ
 καὶ τι τοιοῦτον. περὶ τὰ μέσα τοῦ Κωνσταντινίου φόρου

5. Στρούμπιτζον C. 7. υἱοῦ τοῦ F, τοῦ om. P. 12.
 ἔτι τοῖς F, τοῖς om. P. ἐν addidi. 19. μνήμην τοῦ F, τοῦ
 om. P. 21. μέσα F, μετὰ P. Κωνσταντινίου C.

cederet, nequaquam adductus est esse ducis dicens, nullum ad vigi-
 lantiam tempus intermittere neque ad ea solum, quae essent ante
 pedes, intendere, verum etiam futura cogitare nec denique intem-
 pestiva parsimonia inparatum deprehendi, si necessitas urgeret,
 cum adeo hostium impetus nuntiaretur. his igitur optime dispositis
 Strumpitzam se confert indeque progreditur usque ad Slopimum.
 ubi audita clade, quam Ioannes Sebastocratoris filius adversus Dal-
 matas paulo ante missus acceperat, sufficientes ei copias auxilio mi-
 sit. quare fraudulentissimus Bolcanus statim ad imperatorem delegavit,
 qui pacem rogarent, petitosque obsides dedit. ille annum unum et
 menses duos ibi moratus, cum Boëmundum commorari etiamtum in
 Longibardiae partibus resciret, instante hieme milites domum di-
 misit. quo facto dum Thessalonicam versus proficiscitur, natus est
 ad Balabistam porphyrogeniti imperatorisque Ioannis filius primoge-
 nitus sororem secum geminam in partu ducens. deinde memoria ibi
 magni martyris Demetrii celebrata in caput regni sese recepit, ubi
 tum temporis hoc accidit. collocata erat in medio Constantini foro

χαλκοῦς τις ἀνδριάς ἴστατο καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἀπέστραπτο
ἐπὶ πορφυροῦ κίονος περιόπτου σκῆπτρον μὲν κατέχων τῇ
δεξιᾷ, τῇ δὲ λαίᾳ σφαῖραν ἀπὸ χαλκοῦ κατασκευασθεῖσαν,
P. 357 ἐλέγετο δ' οὖν εἶναι οὗτος Ἀπόλλωνος ἀνδριάς· Ἀνθῆλιον
δέ, οἶμαι, οἱ τῆς Κωνσταντίνου οἰκήτορες αὐτὸν προσηγό-5
ρευον. ὃν ὁ μέγας ἐν βασιλεῦσι Κωνσταντῖνος ἐκεῖνος καὶ
τῆς πόλεως καὶ πατῆρ καὶ δεσπότης εἰς τὸ ἑαυτοῦ μειέθη-
κεν ὄνομα Κωνσταντίνου αὐτοκράτορος ἀνδριάντα αὐτὸν
προσειπών. ἐπεκράτησε δὲ ἡ ἀρχῆθεν τεθεισα προσηγορία
τῷ ἀνδριάντι καὶ ἦτοι Ἀνήλιος ἢ Ἀνθῆλιος ὑπὸ πάντων 10
V. 283 ἐλέγετο. τοῦτον τὸν ἀνδριάντα ἐξ αἰφνιδίου πνεύσαντες
ἄνεμοι πλατύτατοι λίβες ἐκεῖθεν τε ὄσαν καὶ εἰς γῆν ἔρρι-
B ψαν περὶ τὸν ταῦρον τοῦ ἡλίου τότε ὀδεύοντος. ὅπερ οὐκ
ἀγαθὸς οἰωνὸς τοῖς πλείοσιν ἔδοξε καὶ μᾶλλον, ὅποσοι μὴ
καλῶς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἶχον· ὑπεψιθύριζον γὰρ τὸν 15
τοῦ βασιλέως θάνατον τὸ συμβὰν προμηνύειν. ὁ δὲ “ζωῆς
καὶ θανάτου ἓνα κύριον ἐπίσταμαι,” ἔλεγε “πτώσεις δὲ εἰ-
δώλων θάνατον ἐπάγειν οὐδόλως πιστεῦειν ἔχω. ὀπηγίκα
γὰρ Φειδίας τις, φέρε εἰπεῖν, ἢ τις τῶν λιθοξόων λί-
θον ἀποξέσας εἰδωλον ἀπεργάσοιτο, ἀναστήσει μὲν καὶ 20
νεκρούς, παράξει δὲ καὶ ἔμψυχα; καὶ εἰ ταῦτα, τῷ τῶν
ἀπάντων δημιουργῷ τί καταλειφθήσεται; ἀποκτενῶ γὰρ καὶ

9. ἐπεκράτει C.
ἀπειργάσοιτο P.

12. πλατύτερον C.

20. ἀπεργάσοιτο F,

21. interrogationis signum posui.

aenea statua in orientem conversa, quae columnae porphyreticae late conspicuae imposita sceptrum tenuit dextra, laeva globum ex aere factum. ferebatur esse illud Apollinis simulacrum, Anthelium, opinor, a Constantinopolitanis vocatum, quod Constantinus magnus ille imperator, urbis pater ac dominus, in suum ipsius nomen transtulit et Constantini imperatoris statuam appellavit. at vicit nomen illud statuae antiquitus impositum, ita ut ab omnibus Anelius vel Anthelium vocaretur. quam statuam exorti subito saevissimi Africi venti, sole tum in Tauro posito, deturbatam humi prostraverunt. quod non faustum plerisque augurium visum est; et quotquot minus imperatori favebant, adeo subsusraverunt, imperatoris mortem isto eventu praenuntiari. at ille “equidem” inquit “unum vitae mortisque dominum agnosco; ut vero casus simulacrorum necem inferre credam, numquam ego adducar. quando enim Phidias quidam verbi causa vel alius quis artificum, quotiescumque statuam e saxo scalpro conficit, vel excitabit mortuos vel vivos creabit? quod si esset, quid iam conditori omnium esset reliqui? hic enim: ego,

ζῆν ἐγὼ ποιήσω φησὶ καὶ οὐχὶ τοῦδε ἢ τοῦδε εἰδώλου C
πτῶσις ἢ ἀνέγερσις.” καὶ γὰρ τὰ πάντα τῇ μεγίστῃ τοῦ Θεοῦ
ἀνετίθει προνοία.

5. Κυκεῶν δὲ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἄλλος αὖθις
5 κακῶν ἐξεγήγερτο, ὃς οὐχ ὑπὸ τῶν τυχόντων ἐξηρτύετο ἤδη.
ἄνδρες γὰρ τινες ἐπ’ ἀνδρεία καὶ γένους εὐκλεία μεγάλα
αὐχοῦντες κατὰ τοῦ βασιλικοῦ ἐμελέτησαν σώματος φόνιον
πνεόντες. καὶ θαυμάζω ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας γεγονῦια,
πόθεν τοσοῦτον πλήθος κακῶν τὸν βασιλέα περιεστοίχισεν.
10 οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν ἦν οὐδ’ ὀποθενοῦν, ὃ μὴ κατ’ αὐτοῦ ἐκε-
κίνητο. τὰ τε γὰρ ἔνδον ἀποστασίας ἦσαν μεστὰ καὶ τὰ
ἔξωθεν ἐπαναστάσεως ἔγεμε. καὶ μήπω πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ D
αὐτοκράτορος ἀντικαταστάντος τάκτὸς πάντα περιεφλέγμαине,
βαρβάρους ἅμα καὶ τοὺς ἔνδον τυράννους τῆς Τύχης αὐτῆς
15 ὡσπερ τινὰς Γίγαντας αὐτοφνεῖς ἀναβλαστανούσης, καίτοι
τοῦ βασιλέως ἅπαντα πρὸς τὸ ἡμερώτερον καὶ φιλανθρω-
πότερον ἐπιτροπεύοντος καὶ διοικονομουμένου τὰ πράγματα
καὶ οὐκ ἔστιν ὄντινα μὴ τοῖς ἀγαθοῖς κατακλύζοντος. τοὺς
μὲν γὰρ καὶ ἀξιωμαίων τιμαῖς κατεκύδαινε καὶ δωρεαῖς με-
20 γάλαις καταπλουτίζων ἀεὶ οὐκ ἀνῆκε· τοὺς δὲ ὅπουδῆποτε P. 358
βαρβάρους, ἀφορμὰς μὴ διδοὺς πολέμων μὴδ’ ἀνάγκην ἐπάγων
αὐτός, ἀνασοβοῦντας ὁμῶς ἀνέστελλεν, ὡς ἔστι κακῶν στρα-

2. τοῦ θεοῦ FC, τοῦ om. P. 7. αὐχοῦντες F, εὐτυχόντες P.
9. περιεστοίχισεν F, περιεστοίχησεν P. 10. οὐδὲν ἦν F, ἦν
οὐδὲν P: οὐδέποτε ἦν? 13. περιεφλέγμαине F, περιεφλέγμαине P.

inquit, occidam et ego vivere faciam, at non huius illiusve simulacri lapsus aut constitutio.” nempe omnia ad summam providentiam dei referebat.

5. Iam vero nova tendebatur in imperatorem perniciēs eaque non a plebe parata, sed consiliis virorum et fortitudine et nobilitate generis insignium ipsam adeo principis caedem anhelantium. ac miror in conscribenda rerum memoria ad hoc tempus progressa, unde tanta malorum copia principem invaserit. undique enim contra eum ingentes extiterunt motus: domi seditionis, foris tumultus plena erant omnia. cumque imperator nondum iis quae intus parabantur se opposuisset, iam foris ardebant omnia, barbaros una cum intestinis tyrannis ipsa Fortuna veluti quosdam Gigantes terrae filios excitante, quamvis semper imperator et clementia humanitateque et ratione administrandae rei publicae moderatissima uteretur nec esset, quem beneficiis non obstrinxisset. illos enim ad amplissimos evexit honores magnisque semper locupletavit donis: nec usquam barbaris causam belli praebuit nec bellandi necessitatem imposuit; provocantes quidem et tumul-

τηγῶν, τῶν πραγμάτων ἡσυχάζοντων αὐτοὺς ἐξεπίτηδες ἀνε-
 ρεθίζειν τοὺς πέριξ εἰς πόλεμον. εἰρήνη μὲν γὰρ τέλος ἐστὶ
 πολέμου παντός, τὸ δ' ἀνθελέσθαι αἰεὶ αὐτόθεν τὸ ἐνεκά
 του * καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τέλους αἰεὶ ἀμελεῖν, τοῦτο ἀνοήτων ἐστὶ
 στρατηγῶν καὶ δημαγωγῶν καὶ ὄλεθρον πραγματευομένων 5
 τῆς πόλεως. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος τοῦναντίον ἅπαν
 ἐποίει καὶ τοῦ εἰρηγεύειν ἐκτόπως ἐπεμελεῖτο καὶ * παροῦ-
 Βσαν αἰεὶ πανταχόθεν συνεῖχε καὶ ἀπούσης ἐπηγρύπνει πολ-
 λάκις, ὅπως ἐπανεέλθοι. καὶ ἦν ὁ αὐτὸς κατὰ φύσιν μὲν
 εἰρηγικός, ἀναγκαζόντων δὲ τῶν πραγμάτων πολεμικώτατος. 10
 καὶ ἔγωγ' ἂν φαίην θαρροῦντως περὶ τοῦ ἀνδρός ἐκείνου, ὡς
 V. 284 ἄρα τοῦ βασιλικοῦ χαρακτῆρος πολλοῦ χρόνου καταλελοιπότης
 τὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλεία, ἐπ' αὐτοῦ καὶ μόνου ἐπανελθύνει
 τρόπον τινὰ τότε πρώτως τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ ἐπιξενουμέ-
 νου *** ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον τοῦ λόγου ἀρχομένη, ὅτι θαυμάζειν 15
 ἔχω τῆν τσαύτην τῶν πραγμάτων τῶν πολεμικῶν ἐπίχυσιν.
 Cτά τε γὰρ ἔξω καὶ τᾶνδον πάντα ἦν ἰδεῖν κυμαινόμενα πανταχό-
 θεν. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος καὶ τὰ ἀφανῆ τῶν ἐχθρῶν
 καὶ κρύφια καὶ προησθάνετό τε καὶ παντοδαποῖς μηχανή-
 μασι πόρρω τὰς βλάβας ἀπήλανε καὶ πρὸς τοὺς ἔνδοθεν 20
 τυράννοισι καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν βαρβάρους ἀνταγωνιζόμενος

1. αὐτοὺς F, αὐτὸς P.
 2. ἀνερεθίζειν F, ἐπανερχομαι P.

4. lacunam signavi: πολεμεῖν vel si-
 mile verbum intercidit. 7. lacunam signavi. 9. ἐπανελ-
 θοι F, ἐπανερχομαι P.

11. ἔγωγε F. 14. πρώτως F, πρώτος P.
 15. ἐπιξενουμένου. ἀλλ'] inter haec verba unius fere versus ra-
 sura in F est: lacunam signavi. 17. τᾶνδον FC, τὰ ἔνδον P.

tuantes summovebat. malorum est enim ducum, rebus omnibus
 pacatis ultro gentes finitimas ad bellum incitare. pax cuiusque
 belli finis est; sed belli causas temere quaerere salute communi
 posthabita est imprudentium ducum et hominum seditiosorum
 omniumque, qui civitatis perniciem moliuntur. sed Alexius impe-
 rator contra prorsus faciebat. namque pacis erat vel maxime
 studiosus, quam, simul ac conciliavit, omni ope servabat, turbatam
 vero ut redintegraret, semper invigilabat. atque natura erat pacis
 amantissimus, at cum tempora postulabant, idem bellicosissimus.
 quare equidem de viro illo affirmare haud dubitaverim, maiestatem
 regiam, quae per longum tempus a regia Romana afuerit, in ipso
 solo quodammodo comparuisse et quasi hospitem Romanum impe-
 rium tum primum visitasse *** sed ut redeam, unde exorsa sum:
 merito miror tantam bellicorum tumultuum abundantiam, cum et
 domi et foris cuncta fluctuaverint. Alexius autem imperator omnes
 hostium machinationes occultas et clandestinas praevidit eaeque ne
 nocerent varia arte cavet, ita ut intestinis tyrannis exterisque bar-

ἀεὶ προφθάνων ὀξύτητι νοῦ τὰς τῶν ἐπιβουλευόντων ἐπι-
 βουλὰς καὶ ἀνακόπτων τὰς τούτων ὁρμὰς. καὶ ἔγωγε στοχάζο-
 μαι ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὴν Τύχην * * τῆς βασιλείας,
 ὅτι πανταχόθεν συνέρρευσεν τὰ δεινὰ καὶ ἐτετάρακτο αὐτό τε
 5 τὸ σῶμα τῆς πολιτείας καὶ πᾶν ἀλλότριον ἐμεμήνηι κατὰ τῆς
 βασιλείας Ῥωμαίων, ὡς εἴ τις οὕτως ἔχοι κακῶς, ὥστε καὶ D
 ὑπὸ τῶν ἀλλοδαπῶν πολεμῆσθαι καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων κα-
 τατρώχεσθαι τὰς σάρκας διαμασσωμένον, τοῦτον δὲ ἀνεγείραι P. 359
 τὴν πρόνοιαν, ἵνα πρὸς τὰ πανταχόθεν κακὰ ἀντιμηχανῶτο,
 10 ὥσπερ δὴ καὶ τὸ τηρικαῦτα συνιδεῖν ἔδει. ὁ τε γὰρ Βαϊ-
 μοῦντος ὁ βάρβαρος ὁ πολλάκις ἡμῖν εἰρημένος ἐξηρτύετο
 κατὰ τῶν σκήπτρων Ῥωμαίων βαρύτερον στράτευμα ἐπαγο-
 μένος καὶ τὸ τυραννικὸν τοῦτο πλῆθος ἐτέρωθεν ἀντεπη-
 γείρετο, καθάπερ ἄνωθεν τοῦ λόγου πεπροοιμίασται. τέσ-
 15 σαρρες μὲν ἦσαν οἱ ξύμπαντες οἱ τῆς βουλῆς καταρχόμενοι,
 Ἄνεμάδες τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς κλήσεις ὁ μὲν Μιχαήλ, ὁ δὲ
 Λέων, ὁ ἕτερος . . . . , ὁ ἄλλος . . . . . προσηγορεύετο. ἀδελφοὶ
 δ' ἦσαν καὶ τὰ σώματα πρότερον καὶ τότε τὴν γνώμην· εἰς
 ταῦτό γὰρ ἅπαντες συνεφρόνησαν, ἀποκτεῖναι τε τὸν αὐτο- B
 20 κράτορα καὶ τῶν βασιλικῶν ἐπιλήψεσθαι σκήπτρων. συν-
 υπήγοντο δὲ αὐτοῖς καὶ ἕτεροι τῶν εὐγενῶν, οἱ τε Ἀντίοχοι
 γένους ὄντες περιφανοῦς καὶ οἱ Ἐξαζήνοι καλούμενοι, ὁ τε

3. lacunam signavi. 4. συνέρρευσεν F, συνέρρευσεν P. 7. ὑπὸ
 τῶν οἰκείων in F m. 2 in ras. 13. τοῦτο scripsi: τοῦτου P.
 17. ἕτερος ** ὁ ἄλλος * P: spatia lacunarum ex F dedi.

baris resistens insidiantium insidias animi sollertia semper praeve-
 niret eorumque impetus propulsaret. equidem ex rebus ipsis conicio
 ipsam tum praesentem adfuisse Fortunam imperio, siquidem adversis
 rebus undecumque concurrentibus reipublicae corpus turbabatur atque
 omnes omnino hostes in Romanum imperium saeviebant, pariter
 ac si quis et ab externis hostibus impugnaretur et a suis gravissi-
 mis dolorum tormentis discrucietur, hunc vero providentia di-
 vina excitaret ut calamitates undecumque coortas repelleret; id
 quod tunc quidem dilucide cognosci oportebat. cum enim Boë-
 mundus, barbarus ille saepe commemoratus, adversus Romano-
 rum imperium ingentem colligeret exercitum, tyrannica haec mul-
 tudo ab altera parte, ut supra praefata sum, excitata est. con-
 iurationis auctores fuerunt fratres quattuor, Anemades cognominati,
 quorum unus Michael, alter Leo, tertius *, postremus denique *
 vocabatur. qui quidem fratres cum corporis tum consiliorum ne-
 cessitate coniuncti id unum omnes convenerunt, ut occiso impera-
 tore regnum occuparent. quibus et alii nobiles sese socios adiunxe-
 runt, velut Antiochi generis nobilitate florentes et qui Exazeni

Δούκας καὶ ὁ Ὑαλέας, ἄνδρες ἐκθυμότετοι τῶν πρόποτε
γεγενημένων πρὸς μάχας, πρὸς δὲ καὶ Νικήτας ὁ Κασταμο-
νίτης καὶ Κουρτίκιός τις καὶ ὁ Βασιλάκιος Γεώργιος. οὔτοι
μὲν οὖν ἦσαν τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου πρωτεύοντες,
τῆς δὲ γε συγκλήτου ὁ Σολομῶν Ἰωάννης. ὄν διὰ πλούτου 5
περιουσίαν καὶ γένους λαμπρότητα βασιλέα χρίσειν ὁ
C Μιχαὴλ ὁ καὶ κορυφαῖος τῆς τετρακτύος τῶν Ἀνεμάδων
σχηματιζόμενος ἐπηγγέλλετο. ὁ δὲ Σολομῶν οὗτος τῆς
συγκλήτου λογάδος τὰ πρῶτα φέρων οὐ μόνον τῶν ἄλλων,
ἀλλὰ καὶ τῶν συνεξηριατημένων αὐτῷ βραχύτατος μὲν ἦν 10
τὴν ἡλικίαν, κουφότατος δὲ τὴν γνώμην. Ἀριστοτελικῶν τε
καὶ Πλατωνικῶν μαθημάτων ὤρετο εἰς ἄκρον ἐλληλυθέειν·
οὐ μὴν εὖ ἤκε τῆς φιλοσόφου εἰδήσεως, ἀλλ' ὁμως ἐτετύ-
φωτο διὰ περιουσίαν κουφότητος. λοιπὸν πρὸς τὴν βασι-
λείαν ὄλοις ἰστίοις ἀπένευε καθάπερ ὑπὸ τούτων τῶν Ἀνε- 15
μάδων ἐμπνεόμενος. ἀλλ' ἦσαν ἄρα τὰ πάντα πλάνοι. οὐ
V. 285 γὰρ εἶχον ἐν νῷ τοῦτον οἱ ἀμφὶ τὸν Μιχαὴλ ἐς τὸν βασιλι-
κὸν θρόνον ἐναγαγεῖν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ τῇ κουφότητι
D τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῷ πλούτῳ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιχειρήσιν
ἀπεχρῶντο. αἰεὶ τι ἐκεῖθεν τοῦ χρυσοῦ ῥεύματος ἐπισπῶντες 20
καὶ ταῖς ἐλπίσι τῆς βασιλείας ποιοῦντες ὑπότυφον ὄλον
ἐαυτοῖς τιθασσὸν ἐποίησαντο γνώμης τοιαύτης ἔχοντες, ὡς

1. ὑαλέας F, Υελέας P. 7. ὁ καὶ FC, ὁ om. P. 8. δὲ δὴ P,
δὴ om. C. 10. συνεξηριατημένων F, ξυνε. P. βραχύτατος
scripsi: βραχὺς libri. 11. τὴν ἡλικίαν F, τῇ ἡλικίᾳ P. δὲ ad-
didi. 16. πλάνοι C, πλάνη P. 21. ποιοῦντες FC, ποιοῦντος P.

vocabantur Ducas et Hyaleas, viri omnium qui umquam fuerunt in proe-
liis fortissimi; praeterea Nicetas Castamonites ac Curticius quidam et Bas-
silacius Georgius. hi principes facile in catalogo militari erant, e sena-
torum autem numero eorum socius fuit Solomon Ioannes, quem ob divi-
tiarum copias et generis splendorem Michael quatuor Anemadum prin-
ceps simulavit se sacro oleo imperatorem esse inauguraturum. is enim
Solomon senatorii ordinis princeps cum aliis tum iis qui eadem cum
ipso fraude decepti erant et statura erat brevior et levioris ingenii:
videbatur sibi Aristotelis Platonisque disciplinam una cum pulvisculo
exhauvisse, re vera aberravit a recta philosophiae scientia torpuitque
insigni levitate. ceterum ad imperium passis velis pervehebatur Ane-
madibus quasi adspirantibus. hi scilicet erant omnino praestigiatores.
multum enim aberat, quominus Michael eiusque fratres deferre illi
regnum in animo haberent, sed levitate istius hominis divitiisque
ad suam ipsius ambitionem callide abutebantur: semper inde velut
ex aureo flumine haurientes illum regni spe elatum totum in suam

εἰ εὐόδα πράξαιεν καὶ ἡ Τύχη αὐτοῖς εὐνοούστερόν πως ἐνα-
 τενίσειε, τὸν μὲν παραγκωνίσαιτο ἀφέντες ψαίρειν ἐπὶ P. 360
 πελάγους, αὐτοὶ δὲ τῶν σκήπτρων ἀνθέξοιντο μικρὰν τινα
 δόξαν καὶ εὐετηρίαν αὐτῷ ἀπονείμαντες. οἱ μέντοι γε πρὸς
 5 ἐκεῖνον λόγοι τῆς ἐπιβουλῆς οὐ φόνον τοῦ αὐτοκράτορος
 ἐπηγγέλλοντο οὐδὲ ξιφουλκίας ἐμέμνητο, οὐ μάχης οὐδὲ
 πολέμων, ἵνα μὴ καταπτοήσαιεν τὸν ἄνδρα πάλαι τοῦτον
 εἰδότες πρὸς ἅπαν εἶδος πολέμου δειλότατον. τοῦτον τοί-
 νυν τὸν Σολομῶντα ὥσπερ δὴ κορυφαίωτατον τῶν ἄλλων
 10 ἐνγηκαλίσαντο. συνπηχθήσαν δὲ τῇ τούτων βουλῇ καὶ ὁ
 Σκληρὸς καὶ ὁ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κωνσταντίνου τῷ τότε
 διηρυκῶς Ξηρός. ὁ μέντοι Σολομῶν κουφοτέρας ὦν γνώμης, B
 καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, καὶ μηδὲν τῶν παρὰ τοῦ Ἐξαζή-
 νου καὶ τοῦ Ὑαλέα καὶ αὐτῶν δὴ τῶν Ἀνεμάδων μελετω-
 15 μένων συνεῖς ἐν χερσὶν ἤδη τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων κατέχειν
 οἰόμενος προσωμίλει τισὶ καὶ ὑπεποιεῖτο ὑποσχέσεσι δωρεῶν
 καὶ ἀξιωματίων τούτους ὑπαγόμενος. φοιτήσας δὲ ποτε
 πρὸς αὐτὸν ὁ τοῦ δράματος κορυφαῖος Μιχαῆλ ὁ Ἀνεμάς
 καὶ θεασάμενος ὁμιλοῦντά τι ἐπυνθάνετο, τί ἂν εἴη τὸ
 20 λεγόμενον. ὁ δὲ Σολομῶν μετὰ τῆς συνήθους ἀπλότητός
 φησιν ὡς “ἀξίωμα αἰτήσας ἡμᾶς καὶ λαβὼν τὴν ὑπόσχεσιν

2. ψαίρειν F, χαίρειν P.

11. τῆς Κωνσταντίνου τῷ τότε F,

τῷ τότε τῆς Κωνσταντίνου P.

14. ὑαλέα F, Υελέα P.

17. δέ

ποτε F, ποτε om. P.

20. Σαλομῶν P, correxi.

potestatem redegerunt eo consilio ut, si felici uterentur successu atque
 Fortuna ipsis arrideret, extrusum tamquam in mari eum relinquerent,
 ipsi vero rerum potirentur gloriolam illi quandam exiguamque
 felicitatem concedentes. in sermonibus eo praesente de coniuratione
 habitis imperatoris caedes non commemorabatur neque ulla de
 ferro aut de pugna bellisve mentio fiebat, ne homini, quem ad omne
 bellum ignavissimum sciebant, terrorem inicerent. hunc igitur So-
 lomonem tamquam ceterorum principem amplectebantur. praeterea
 eiusdem consilii participes facti sunt Sclerus et Xerus, qui Con-
 stantinopolis praefectura tum functus fuerat. Solomon vero, homo,
 ut dixi, levioris ingenii omniumque ignarus, quae ab Exazeno et
 Hyalea ipsisque Anemadibus parabantur, quasi iam imperium Romano-
 rum teneret, adiit quosdam eosque munera dignitatesque pollicitus
 conciliare studuit. convenit eum forte aliquando dramatis coryphaeus
 Michael Anemas, qui, cum eum nescio quocum confabulantem vidis-
 set, quid inter se conferrent, sciscitatus est. tum consueta simpli-
 citate Solomon “hic” inquit “qui dignitatem a nobis petiit accepta

συνέθετο κοινωνὸς ἡμῖν τῆς βουλῆς τῶν πάντων ἔσεσθαι." C ὁ δὲ μωρίαν τούτου καταψηφισάμενος καὶ περίφοβος γεγυ-
κώς, ὡς μηδὲν ἔχεμυθεῖν πεφυκῶτα διαγνούς, οὐκέθ' ὡς
τὸ πρότερον πρὸς αὐτὸν ἐφοίτα.

6. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, τοὺς Ἀνεμάδας φημί καὶ Ἀν-5
τιόχους καὶ τοὺς τούτων συνωμότας, κατὰ τοῦ βασιλικοῦ τὴν
σκαιωρίαν ἐποιοῦντο σώματος, ἵν' ὀπηρῆκα καιροῦ εὐθέτου
τύχοιεν, παρευθὺ τὸν μελετώμενον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος
φόνον εἰς ἔργον προάξωσιν. ὡς δὲ παρὰ τῆς προνοίας ἄδεια
οὐδεμία τούτοις ἐδίδοτο καὶ ὁ καιρὸς παρέρρῦετο, πτοηθέντες 10
μὴ κατάφωροι γένωνται, ὃν ἐπεζήτησεν καιρὸν ἔδοξαν εἶρη-
D κέναι. ἐπεὶ γὰρ ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τὸ διυπνισθῆναι κατὰ
δείλην ἐφάν τὴν ἐκ τῶν πολλῶν φροντίδων ἐγγινομένην ἄλ-
μην καταγλυκαίνειν ἐθέλων ἐνίοτε συμπαιστορας εἶχε τῶν
συγγενέων τινὰς παίζων τὸ ζατρίκιον (παιδιὰ δὲ τοῦτο ἐκ 15
τῆς τῶν Ἀσσυρίων τρυφῆς ἐξευρημένον καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖ-
P. 361 θεν ἐληλυθός), οἱ τὴν τυραννικὴν ἐξοπλίσαντες χεῖρα διὰ
τοῦ βασιλικοῦ κοιτωνίσκου ἔμελλον ὡς εἰς τὸν βασιλέα χω-
ρῆσαι τὸν φόνον ὠδίνοντες. ὁ δὲ τοι βασιλικὸς κοιτωνίσκος
V. 286 οὗτος, οὐπερ οἱ βασιλεῖς ἔτυχον εὐναζόμενοι, κατὰ τὴν 20
εὐώνυμον κεῖται πλευρὰν τοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεομήτορος
ἀνεγρηγερμένου τεμένους κατὰ τὰ ἀνάκτορα, καὶ οἱ πολλοὶ

5. φημί καὶ ἀντιόχους F, καὶ ἀντιόχους om. P. 6. συνωμότας F,
συνωμότας P. 9. προάξωσιν F, πράξωσιν P. 10.
παρέρρῦετο] ἐρ in ras. F. 14. ἤθελεν, ὅτε C. 16. ἐξευ-
ρημένον C, ἐξευρημένων P. 21. ὀνόματι F, ὀνόματος P.

promissione consilii nostri totius exequendi socium se fore pactus est". cuius stultitiam ille detestatus timore quodam affectus est, quia ne minima quidem in re tacere eum posse cognovit; quare ab hoc inde tempore non ut antea domum eius frequentabat.

6. Milites vero, Anemades dico Antiochosque eorumque conscios, imperatoris vitae insidiabantur, ut tempus nacti opportunum statim destinatum imperatoris caedem perpetrarent. cum autem divina providentia securitas ipsis denegaretur tempusque opportunum praeterlaberetur, veriti, ne deprehenderentur, occasionem, quam captarent, invenisse sibi videbantur. imperator enim somno solutus mane, ut aestum multarum curarum leniret, cum interdum collusores quosdam consanguineos ad zatricium adhiberet, qui quidem lusus ab Assyriorum luxuria inventus ad nos inde delatus est, illi nefarii tyrannica manu armata per regium dormitorium caedem molientes ad imperatorem procedere constituerunt. est autem id cubiculum, ubi tunc imperatores dormitabant, in sinistro latere aedis nomine deiparae intra regiam extractae, quam plerique magno

τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ὄνομα ταύτη ἐπέγραφον.
κατὰ δὲ τὴν δεξιὰν αἶθριον ἔδαφος ἦν ὑπὸ μαρμάρων κατε-
στρωμένον. καὶ ἡ πρὸς τοῦτο ἐξάγουσα πύλη τοῦ τεμέ-
νου ἀνετος πᾶσι τοῖς ἐθέλουσιν ἦν. ἐκεῖθεν οὖν ἐσκέψαντο
5 εἰσελθεῖν εἴσω τοῦ τεμένου καὶ τὰς τὸν βασιλικὸν κοιτω- B
νίσκον ἀποκλειούσας κατεάξαι πύλας καὶ οὕτως εἰσελθόντες
ἀνελεῖν διὰ ξίφους τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ μαι-
φόνιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες κατὰ τοῦ μηδὲν ἠδίκηκός τις διεσκο-
ποῦντο· ἔσφηλε δὲ τὴν τούτων βουλήν ὁ Θεός. δηλωθέντος
10 δὲ τοῦ δράματος διὰ τινος τῶ αὐτοκράτορι παραχρῆμα μετ-
επέμποντο ἅπαντες. πρῶτον μὲν οὖν Ἰωάννην τὸν Σολο-
μῶντα καὶ Γεώργιον τὸν Βασιλάκιον εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσ-
αχθῆναι ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε ἐγγυτέρω γενομένους τοῦ
οἰκίσκου, ἐν ᾧπερ αὐτὸς ἐτύγχανεν ὡν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν
15 συγγενείας, ἵνα διὰ τινων ἐξερωτῶν αὐτούς, ἀπλουστέρου
φρονήματος τούτους πάλαι γινώσκων καὶ τούτου ῥαδίως τὰ C
βεβουλευμένα μεμαθηκέναι οἴομενος. ὡς δὲ πολλάκις ἐρω-
τώμενοι ἔξαρνοι ἦσαν, ἔξεισιν ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος
καὶ πρὸς τὸν Σολομῶντα ἀπονεύσας ἔφη “οἶσθα πάντως,
20 Σολομῶν, τὴν τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθότητα.
εἰ μὲν τὰ βεβουλευμένα πάντα ἀπαγγείλης, συμπαθείας παρα-
χρῆμα ἀξιωθήσῃ, εἰ δ’ οὖν, ἀνηκέστοις βασάνοις παραδο-
θήσῃ”. ὁ δὲ ἐνατενίσας καὶ τοὺς περικυκλοῦντας τὸν σε-

1. Δημητρίου om. C.   τούτω?

21. ἀπαγγείλης F,

ἀπαγγέλης P.

martyri Demetrio dicatam putant. dextra vero sub divo pavimentum erat marmore stratum, quo educentem templi portam omnibus intrare licuit. per eam igitur in aedem penetrare conabantur, ut vi perruptis regii cubiculi ianuis ingressi imperatorem ferro occiderent. quae cruenti isti moliebantur sicarii contra eum, qui nullam iniuriam fecerat. at discussit deus eorum consilia. re enim per indicem quendam ad imperatorem delata omnes ille extemplo ad se adduci iussit; ac primos quidem omnium imperator Ioannem Solomonem et Georgium Basilacium ad se in regiam duci iussit in locum proximum cubiculo, in quo ipse cognatorum grege stipatus fuit, eo quidem consilio, ut ex iis, quos iam dudum sciebat natura esse simpliciores, interrogando omnia facile cognosceret. at illi saepius interrogati cum in negando perseverarent, prodit Sebastocrator Isaacius innuensque Solomoni “bene nosti,” inquit “Solomon, imperatoris, fratris mei, clementiam; quare si fateri omnia volueris consilia, extemplo te misericordia dignabitur; sin minus, crudelissimis tormentis excruciaris.” ille vero Sebastocra-

βαστοκράτορα βαρβάρους θεασάμενος ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἔτε-
 P. 362 *Dróστομα* ξίφη κραδαίνοντας ἔντρομος γεγονώς παραχαρῆμα
 ἅπαντα ἀπαγγέλλει τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας, μηδὲν
 δὲ περὶ τοῦ φόνου εἰδέναί διίσχυριζόμενος. εἶτα παραδο-
 θέντες τοῖς τὴν φυλακὴν τούτων ἐμπεπιστευμένοις [τῶν ἀνακ-⁵
 τῶρων] καὶ διαριθύντες ἔμφρουροι γέγονασι. τοὺς δὲ γε
 P. 362 λοιποὺς αὐθις ἠρώτων περὶ τοῦ δράματος. ὁμολογήσαντες
 δὲ ἅπαντα καὶ μηδὲ τὸν φόνον ἐπικρύψαντες, ἐπεὶ οἱ στρα-
 τιῶται τοῦτον μεμελετηκέναι ἐγνώσθησαν καὶ μᾶλλον ὁ
 Ἄνεμᾶς Μιχαήλ, ὁ καὶ τῆς βουλῆς κορυφαῖος, ὁ καὶ κατὰ τοῦ¹⁰
 αὐτοκράτορος φόνου πνέων, ἅπαντας περιορίσας καὶ τὰς σφῶν
 ἐδήμεισε περιουσίας. ὁ μέντοι οἶκος τοῦ Σολομῶντος περι-
 φανῆς ὣν ἐδόθη πρὸς τὴν Ἀγούσταν. ἐκείνη δέ, ὁποῖα περὶ
 τὰ τοιαῦτα, οἶκτον λαβοῦσα τῆς τοῦ Σολομῶντος ὁμενέτι-
 δος ἀπεχαρίσατο τοῦτον αὐτῇ μηδὲ τὸ τυχὸν ἐκεῖθεν ἀφελῶ-¹⁵
 μένη. τὸν μέντοι Σολομῶντα ἔμφρουρον εἶχεν ἡ Σωζόπολις.
 B τὸν δὲ Ἄνεμᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὡς πρωταιτίους καὶ τὴν
 V. 287 ἐν χρῶ κορυὰν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πάγωνος ψιλώσας διὰ
 μέσης πομπεῦσαι τῆς ἀγορᾶς παρεκελεύσατο, εἶτα ἐξο-
 ρυθῆναι τοὺς ὀφθαλμοὺς. παραλαβόντες οὖν τούτους οἱ²⁰
 σκηνηκοὶ καὶ σάκκους περιβαλόντες, τὰς δὲ κεφαλὰς ἐντοσ-
 θίοις βοῶν καὶ προβάτων ταινίας δίκην κοσμήσαντες ἐν
 βουσὶν ἀναγαγόντες καὶ ἐγκαθίσαντες οὐ περιβάδην ἀλλὰ
 5. τῶν ἀνακτόρων seclusi. 14. Σολομῶντος C, Σαλομῶντος P.
 21. περιβαλόντες FC, περιβαλλόντες sic P.

torem intuitus barbarosque eum circumstantes, qui gladios in hu-
 meris ex una parte acutos gestabant, ad tremorem usque perterritus
 cuncta statim confessus est prodiditque omnium consciorum no-
 mina, pertinaciter tamen perseverans, nihil se de caede novisse.
 tum isti suis custodibus traditi in separatos carceres ducti sunt.
 deinde ceteri quoque eadem de re interrogati omnia confirmarunt et
 ne caedem quidem reticuerunt ipsam; cumque milites eam parasse
 pateret inprimisque Michaellem Anemam, totius consilii principem, im-
 peratoris sanguinem anhelantem, decretum est, ut publicatis bonis
 omnes deportarentur. Solomonis aedes perquam elegantes Augustae
 donatae sunt, quae tamen pro animi indole miserata Solomonis ux-
 oris ne minima quidem re excepta illas ei gratificata est. ipse autem
 Solomon Sozopolim est in custodiam deductus. Anemam autem eius-
 que socios ut coniurationis auctores ad cutem tonso capite et barba
 penitus rasa per medium forum imperator traduci, deinde oculis
 privari iussit. quos tum scaenici apprehensos saccis induerunt eorum-
 que capita intestinis bouum oviumque quasi taeniis ornarunt; deinde
 bobus impositos cruribus non divisim sed ad unum latus conversis

κατὰ θατέραν πλευρὰν τούτους διὰ τῆς βασιλικῆς ἤγον αὐ-
 λίδος. ῥαβδοῦχοι ἔμπροσθεν τούτων ἐφαλλόμενοι καὶ ἄσμά-
 τιόν τι γελοῖον καὶ κατάλληλον τῇ πομπῇ προσάδοντες ἀνε-
 βῶν, λέξει μὲν ἰδιώτιδι διηροσμένον, νοῦν δὲ ἔχον τοιοῦτον.
 5 * * * ἐβούλετο γὰρ τὸ ἄσμα πάνδημον πᾶσι παρακελεύεσθαι * C
 τε καὶ ἰδεῖν τοὺς τετυραννευκότας τούτους κερασφόρους ἄνδρας,
 οὔτινες τὰ ξίφη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἔδηξαν. ἅπαντα μὲν
 οὖν ἡλικία εἰς τὴν τοιαύτην θέαν συνέτρεχεν, ὡς καὶ ἡμᾶς, τὰς
 τοῦ βασιλέως θυγατέρας, ἐξελθούσας λαθραίαν τὴν θέαν
 10 ποιῆσθαι. ὡς δὲ τὸν Μιχαήλ ὡς πρὸς τὰ ἀνάκτορα ἐθε-
 ᾶσαντο ἐνατενίζοντα καὶ χεῖρας ἰκέτιδας εἰς οὐρανὸν αἴροντα,
 αἰτουμένου ἐν σχήματι, χεῖρας ἐξ ὠμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ
 πόδας ἐκ γλουτῶν αὐτῶν καὶ κεφαλὴν αὐτὴν ἀποτιμηθῆναι,
 ἅπαντα φύσις πρὸς δάκρυον καὶ οἰμωγὰς κекίνηται καὶ D
 15 μᾶλλον ἡμεῖς, αἱ τοῦ βασιλέως θυγατέρες. ἐγὼ δὲ βουλο- P. 363
 μένη τὸν ἄνδρα τοῦ τοιοῦτου ῥύσασθαι κακοῦ τὴν βασιλίδα
 καὶ μητέρα ἅπαξ καὶ δις προὔκαλούμην ἐς θέαν τῶν πομ-
 πευομένων. ἐκηδόμεθα γὰρ τῶν ἀνδρῶν τοῦ αὐτοκράτορος
 χάριν, εἰρήσεται γὰρ τάληθές, μὴ τοιοῦτων ἀποστεροῖτο
 20 στρατιωτῶν καὶ μᾶλλον τοῦ Μιχαήλ, ὅσω καὶ βαρύτερα ἢ
 κατ' αὐτοῦ ψῆφος ἐξενήνεκτο. ὀρῶσα, ὅποσον αὐτὸν ἐξετα-
 πείνου ἢ ξυμφορά, ὅπερ οὖν ἔλεγον, ἐξεβιαζόμεν τὴν μητέρα
 5. lacunas signavi. 7. ἅπαντα F, πᾶσα P. 11. ἐνα-
 τενίζοντα] τα ex to m. 2 F. 12. αἰτουμένου scripsi: αἰτού-
 μενον P. 13. ἐκ γλουτῶν FC, ἐκ om. P. καὶ om. C.
 14. δάκρυον C. εἰσεκίνητο C, ἐκεκίνητο Montfaucon. 20.
 βαρύτερον C.

per regiam aulam ducunt lictoribus ante eos saltantibus ridiculam-
 que cantiunculam ad pompam accommodatam vulgarique sermone
 expressam clara voce canentibus. quod quidem carmen hac ferme
 sententia fuit: ***. voluit enim ista cantilena omnem populum
 incitare, ut * et videret cornigeros istos viros tyrannide functos, qui
 ferrum in imperatorem acuerant. ad quod spectaculum ingens
 cuiusvis aetatis factus est concursus, adeo ut et nos, imperatoris
 filiae, clam illud visurae prodiremus. ut vero Michael apparuit con-
 versis in regiam oculis manus tollens ad caelum supplices gestibus-
 que rogans, ut manus sibi ab humeris, pedes a coxis avellerent et
 caput ipsum praeciderent, omnium animi ad lacrimas gemitusque
 commovebantur maximeque nos, imperatoris filiae, commiserabamur.
 ego vero cupiens illum tanta liberare calamitate imperatricem ma-
 tremque semel iterumque ad pompae istius spectaculum provocavi.
 timebamus enim illis viris, ut verum dicam, imperatoris causa, ne
 talibus privaretur militibus eoque magis Michaeli, quo gravius eius
 supplicium erat. quem tanta videns miseria fractum, ut periculo

τὴν ἑμαυτῆς, εἴ πως τοῦ κινδύνου ῥυσθεῖεν οἱ ἄνδρες ἤδη
τούτοις ἐγγύθεν ἐφραστήκωτος. σχολαιοτέραν γὰρ τὴν πο-
ρείαν οἱ σκηνηκοὶ ἐποιοῦντο χώραν πραγματευόμενοι συμπα-
B θείας τοῖς μαιφόνοις. ὡς δ' ἐκείνη ἀπώκνει τὴν ἔλευσιν
(καθῆστο γὰρ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, οὗ τὰς πρὸς Θεὸν 5
ἐντεύξεις κοινῇ ἐποιοῦντο ἐνώπιον τῆς Θεομήτορος), κατελ-
θοῦσα καὶ ἔξω τῶν πυλῶν περιφοβὸς ἔστηκυῖα, ἐπεὶ μὴ
ἀπεθάρρουν τὴν εἴσοδον, νεύμασι τὴν βασίλισσαν προῦκα-
λούμην. καὶ δὴ πεισθεῖσα εἰς τὴν θέαν ἀνέρχεται καὶ θεα-
σαμένη τὸν Μιχαὴλ ὄκτειρέ τε καὶ δάκρυον ἐπαφείσα τούτῳ 10
θερμὸν ἐπανατρέχει πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἄπαξ καὶ δις
καὶ πολλάκις ἐξαιτουμένη χαρίσασθαι τῷ Μιχαὴλ τοὺς ὀφθαλ-
μούς. καὶ παραχρῆμα πέμπεται ὁ τοὺς δημίους ἀπειρῶτων.
C καὶ δὴ σπεύσας προφθάνει τούτους ἐνδοθεν τῶν λεγομένων
χειρῶν, ἃς ὁ διαβὰς οὐκέτι ῥύεται τοῦ δεινοῦ. οἱ γὰρ 15
τὰς χαλκᾶς ταυτασὶ χεῖρας βασιλεῖς πῆξαντες ἐπὶ τινος
ὑψηλοτάτης περιωπῆς καὶ μετεώρου λιθίνης ἀψίδος τοῦτο
κρατῆσαι ἐβούλοντο, ὡς εἰ μὲν τις ἐντὸς τούτων γένοιτο, ὃν
ὁ νόμος θανάτῳ κατέκρινε, καὶ μεταξὺ τῆς ὁδοῦ φθάσοι τὰ
τῆς αὐτοκρατορῶθεν φιλανθρωπίας, ἐλεύθερος ἔσται τῆς 20
συμφορᾶς, ὡς τῶν χειρῶν τοῦτο σημαίνουσῶν, ὅτι ὁ βασι-
V. 288 λεὺς τούτους πάλιν ἐνηγκαλίσατο καὶ ὅλαις κατέσχε χερσὶ

4. δὲ F.

8. νεύμασι FC, νεύματι P.

10. ἐπαφείσα F,

ἐπαφιείσα P.

19. φθάσοι F, φθάσει P.

21. τούτων F.

22. τούτους πάλιν F, πάλιν τούτους P.

iam proxime imminente viri liberarentur, matrem meam, quemad-
modum dixi, ut prodiret impulsi, scaenicis tardius ingredientibus, ut
misericordiae in sicariorum gratiam concitandae copiam darent. cum
vero illa cunctaretur, quippe quae iuxta imperatorem sederet, ubi
coram deipara communiter deum precabantur, accessi; sed extra
portas timida constiti et intrare non ausa nutibus imperatricem
evocare quaerebam. quae tandem commota ad videndam pompam
prodiit et conspecto Michaeli inlacrimans ad imperatorem recur-
rit, ut oculos Michaeli condonaret, eum semel atque iterum et
amplius rogitans. ac mittitur confestim nuntius carnifices inhibi-
turus; qui quidem adhibita festinatione praecupavit eos intra illas,
quas vocant, manus: quas qui semel transiit, nulla iam ratione sup-
plicio eximi potest. istas enim manus aeneas imperatores loco late
conspicuo in alta fornice lapidea eo consilio defigendas curaverunt,
ut, qui capitis damnatus in ista via nancisceretur imperatoriae cle-
mentiae indicia, supplicio liberaretur, manibus significantibus, im-
peratorem eos rursus amplexari nec e clementiae manibus eos dimi-

καὶ μήπω τῶν τῆς φιλανθρωπίας χειρῶν ἀπολέλυκεν. εἰ δ' ὑπερβαῖεν ἐκείνας, σύμβολόν ἐστι τοῦτο, ὡς δῆθεν καὶ τὸ βασιλείον κράτος τούτους ἀπώσατο. τῆς Τύχης οὖν ἐστὶ τὰ D τῶν ὑπὸ τὴν τιμωρίαν ἀνθρώπων· ἦν ἐγὼ θείαν ψῆφον εἶναι 5 λογίζομαι, καὶ δεῖ καλεῖν ἐκείνην εἰς ἀρωγὴν. ἢ γὰρ τὰ τῆς συμπαθείας ἐντὸς ἔφθακε τῶν χειρῶν καὶ ἐξήρητο τῶν κινδύνων οἱ δυστυχοῦντες ἢ τὰς χεῖρας παρωδευκότες καὶ πόρρω σωτηρίας εἰσίν. ἐγὼ δὲ τὸ πᾶν εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἀνατίθημι πρόνοιαν, ἢ καὶ τότε τὸν ἄνδρα τῆς ἐξορύξεως 10 τῶν ὀμμάτων τοῦτον ἐξείλετο. Θεὸς γὰρ ἡμᾶς, ὡς ἔοικε, τὸ τηρικᾶντα ἐκίνησεν εἰς τὴν τούτου συμπάθειαν. ὁ γὰρ P. 364 τοι τῆς σωτηρίας ἄγγελος σπεύσας ἐνθεν τῆς ἀψίδος, ἐν ἣ αἱ χαλκαῖ χεῖρες ἦσαν ἐμπεπηγμέναι, τὸ τῆς συμπαθείας γραμματίον ἐπιδούς τοῖς τὸν Μιχαὴλ ἄγουσιν ἐκεῖθεν τοῦ- 15 τον λαβῶν ὑπέστρεφε καὶ καταλαβῶν τὸν ἀγχοῦ τῶν ἀνακτόρων ὠκοδομημένον πύργον κεῖθι τοῦτον καθεῖρξε· τοῦτο γὰρ ποιῆσαι κεκέλευστο.

7. Οὐπω δ' οὗτος τῆς εἰρκτῆς ἠλευθεροῦτο καὶ τὸν Γρηγόριον αὐθις ἢ τοῦ Ἀνεμᾶ εἶχεν εἰρκτή. πύργος δ' ἦν 20 εἰς τις τῶν ἀγχοῦ τῶν ἐν Βλαχέρναις ἀνακτόρων διακειμένων τειχῶν τῆς πόλεως, ὃ τοῦ Ἀνεμᾶ καλούμενος, ὡσπερ τι

2. συμβουλή C. 3. τὰ addidi. 10. τούτων C. 12. ἄγγελος FC, ἄλλος P. 14. γραμματίον F, γραμμάτων P. 18. ἠλευθεροῦτο C, ἐλευθεροῦτο P.

sisse. quas tamen si qui transgressi sunt, hoc argumento est, imperatoria potestate eos esse ad supplicium proiectos. penes Fortunam igitur supplicio damnatorum hominum sors est: quam Fortunam equidem divinum oraculum esse interpretor eamque in auxilium vocare sane opus est. etenim aut intra manus veniam nanti infelices periculis liberantur aut manus transgressi omni spe salutis destituuntur. ego vero omnia in divina colloco providentia, quae tum quoque istum virum ab oculorum effossione liberavit. deus enim tunc nos, ut consentaneum est, ad commiserandum illum commovit. salutis igitur nuntius ad fornitem properans, in quo manus aeneae defixae erant, gratiae literas iis, qui Michaellem ducebant, dedit. quo facto cum illo reversus et ad turrim se conferens prope regiam aedificatam ibi eum inclusit, id quod facere iussus erat.

7. Necdum carcere is liberatus erat, cum Gregorium Anemae custodia excepit. turris autem erat una ex iis quae in moenium parte regiae in Blachernis sitae contermina dispositae erant, vocaturque Anemae; quam appellationem quasi quadam sorte eo duxit, quod

Βλάχος τὴν ἐπωνυμίαν ταυτηνὴ κληρωσάμενος διὰ τὸ πρώτως
 τὸν Ἀνεμῶν σιδηρόδετον δέξασθαι ἐπὶ πολὺν ἐν αὐτῷ χρο-
 νοτριβήσοντα χρόνον. καὶ γὰρ ἐπινεμήσεως παριππευούσης
 δωδεκάτης δοῦξ προβληθεὶς Τραπεζοῦντος ὁ ἤδη ἠθθεὶς
 Γρηγόριος ἀποστασίαν πάλαι ὠδίνων ἐν τῷ πρὸς Τραπε- 5
 ζοῦντα ἀπέρχεσθαι εἰς φῶς ἐξήγαγε τὸ ἀπόρρητον. ἐπαν-
 ἰόντι γὰρ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν τῷ Δαβατηνῷ τῆς
 δουκιῆς ἀρχῆς εἰς τὸν Ταρωνίτην μετατεθείσης συναντήσας
 δεσμώτην εὐθὺς αὐτὸν καὶ ἔμφρουρον εἰς Τήβενναν εἶχεν,
 οὐ τὸν Δαβατηρὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιφανῶν Τρα- 10
 πεζουντίων ἱκανοὺς καὶ αὐτὸν δὴ τὸν τοῦ Βακχηνοῦ ἀδελ-
 φιδοῦν. ἐπεὶ δὲ τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἰρκτῆς οὐκ ἔλύοντο,
 ὁμοφρονήσαντες ἅπαντες τοὺς μὲν φρουροῦντας αὐτοὺς τοῦ
 ἀποστάτου αἰκίαις καθυποβαλόντες ἔξω τῶν τειχῶν ἐξαγα-
 γόντες πόρρω πον ἀπήλασαν, αὐτοὶ δὲ τὴν Τήβενναν σφετε- 15
 ρισάμενοι κατεῖχον. ὁ δ' αὐτοκράτωρ πολλάκις διὰ γραφῶν
 ποτὲ μὲν μετεπέμπετο αὐτὸν, ποτὲ δὲ καὶ ξυνεβούλευε τῆς
 κακίστης ἀποστῆναι πράξεως, εἰ βούλοιο συμπαθείας τυχεῖν
 καὶ εἰς τὴν προτέραν ἀναχθῆναι κατάστασιν, ἐνίοτε δὲ καὶ
 ἠπεῖλει, εἰ μὴ πείθοιτο. ὁ δὲ τοσοῦτον ἀπειχε τοῦ ὑπακούειν 20
 τοῦ αὐτοκράτορος τὰ λῶνά συμβουλευόντος, ὡς καὶ γραφὴν
 πολύστιχον πρὸς αὐτὸν ἐκλεπομφέται καθαρτομένην οὐ μὲν

2. *χρονοτριβήσοντα* scripsi: *χρονοτριβήσαντα* P. 9. *Τήβενναν*
 F, *Τήβεναν* P. 10. *Τραπεζοῦντων* P, correxi. *Βακχηνοῦ*
 C. 14. *καθυποβαλόντες* C, *καθυπροβαλόντες* P. 15.
Τήβενναν F, *Τήβεναν* P. 16. δὲ F.

Anemam in vincula coniectum primum accepit diuque tenuit. iam
 indictione duodecima, quem supra commemoravi, Gregorius Trapez-
 zuntis dux, cum Trapezuntem abiret, defectionem, quam dudum iam
 parturiverat, palam professus est. revertenti enim ille Cpolin Dabateno
 ducali potestate in Taronitam translata obviam factus comprehendit
 eum captivumque Tebennae in vinculis tenuit; nec Dabatenum solum,
 sed multos etiam illustres Trapezuntios, in his Baccheni consobri-
 num. qui cum e vinculis et carcere non expedirentur, conspiratione
 inter se facta custodes ab apostata datos male mulcant; quibus extra
 muros eiectis longeque amandatis Tebennam in suam redactam po-
 testatem obtinent. imperator vero datis ad Gregorium saepe litteris
 modo ad se eum vocabat, modo ei suadebat, ut ab incepto pessimo de-
 sisteret, si veniam impetrare et in pristinum statum restitui vellet;
 interdum si morem non gereret, minabatur. ille autem tantum
 afuit, ut obtemperaret optimis imperatoris consiliis, ut librum mul-

ρον τῶν τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ λογάδων, ἀλλὰ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν συγγενῶν καὶ γαμβρῶν τοῦ αὐτοκράτορος. ἐκ
 ταυτησὶ δὲ τῆς γραφῆς διαγνοῦς αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ καθ'
 5 ἑκάστην ἐπὶ τὸ χειρὸν προβαίοντα καὶ εἰς παντελεῆ ἀπόνοιαν
 ἤδη συνελαννόμενον καὶ ἀπογνοῦς αὐτοῦ παντάπασι τῆς
 τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπινεμήσεως ἐφισταμένης Ἰωάννην τὸν
 ἴδιον ἀδελφιδοῦν τῆς πρωτοτόκου ἀνταδέλφης, ἐξάδελφον δὲ
 πατρόθεν τοῦ ἀποστάτου πέμπει κατ' αὐτοῦ κατὰ πρῶτον V. 289
 μὲν λόγῳ μᾶλλον συμβουλευσόμενον τὰ σωτήρια, οἴομενος
 10 πεισθῆναι τούτῳ διὰ τὴν ἐκ τῆς συγγενείας γνησιότητα καὶ P. 365
 τὴν ἐκ ταύτου αἵματος ἀμφοῖν κοινωσίαν· εἰ δὲ μὴ βούλοιτο,
 ἀνδρικῶς ἀντικαταστῆναι διὰ τε ξηραῖς καὶ θαλάσσης πολλὰς
 συνεπαγόμενον δυνάμεις. μαθὼν δὲ τὴν τούτου ἔλευσιν ὁ
 Ταρωνίτης Γρηγόριος ἐξεληθὼν ὡς πρὸς Κολώνειαν ἀπῆει
 15 (πολίχμιον δὲ τοῦτο ἐρυμνότατον καὶ ἀνάλωτον), ἐφ' ᾧ με-
 τακαλέσασθαι τὸν Τανισμάνην εἰς ἀρωγήν. τοῦτο ἐν τῷ
 ἀπιέναι μεμαθηκὸς ὁ Ἰωάννης τοὺς Κελτοὺς τοῦ ἰδίου στρα-
 τεύματος ἀποδιελόμενος καὶ λογάδας Ῥωμαίους κατ' αὐτοῦ
 20 ἐξέπεμψεν. οἱ καὶ προκαταλαβόντες καρτερὰν τὴν μετ' αὐ-
 τοῦ ἀνεδήσαντο μάχην. δύο δὲ γενναῖοι ἐντυχόντες αὐτῷ B
 κατέσχον διὰ τῶν δοράτων καταβαλόντες τοῦ ἵππου. καθ'
 οὕτως ἀναλαβόμενος αὐτὸν ὁ Ἰωάννης ζωορίαν ἄγει τῷ αὐ-

7. ἀδελφιδοῦν] ἀδελφόν C.

9. λόγῳ scripsi: λόγον libri.

συμβουλευσόμενον scripsi: συμβουλευόμενον libri.

13.

συνεπαγόμενος C.

torum versuum ad eum mitteret, quo non proceres solum senatus
 atque exercitus, sed cognatos quoque generosque imperatoris vehe-
 menter insectatus esset. ex quo scripto imperator cotidie illum in
 peiora aberrare cognoscens atque ad summam provehi amentiam, cum
 saluti eius plane desperaret, instante indictione quarta decima Io-
 annem suum ipsius consobrinum primogenita natum sorore patru-
 elemque apostatae adversus illum misit, ut primo salutaribus datis
 consiliis ei persuaderet, cum hominem cum illo consanguini-
 tatis et necessitudinis vinculo iunctum posse ab eo moveri pu-
 taret: tum, si minus obtemperaret, strenue multis terra marique
 adductis copiis bellum ei inferret. cuius adventu nuntiato egressus
 Gregorius Taronita Coloneam versus (arx ea est firmissima atque
 inexpugnabilis) abiit, ut Tanismanem in auxilium vocaret. quae cum
 Ioannes discedens comperisset, Gallos e suo exercitu segregatos cum
 lectissimis Romanorum adversus eum misit, qui brevi eum occu-
 pantes atrox proelium committunt, in quo duo milites fortissimi
 ipsum assecuti lanceis de equo deiectum capiunt. quem Ioannes sic

τοκράτορι ἐπομοσάμενος μηδὲ θεάσασθαι αὐτὸν τὸ παράπαν
 μήτε ὀμιλίας ἀξιῶσαι κατὰ τὴν ὁδόν. πολλὰ δὲ ὅμως ὑπὲρ
 αὐτοῦ παρεκάλει τὸν αὐτοκράτορα, ἐκείνου ὑποκρινομένου
 τῶν ὀμιλιῶν αὐτὸν βούλεσθαι ἀποστερηῆσαι. μόγις οὖν ὁ
 αὐτοκράτωρ τὴν ὑπόκρισιν παρεγύμνωσε κατανεύσας δῆθεν 5
 ταῖς αὐτοῦ παρακλήσεσι πολλὰ παρεγγυησάμενος, μὴ ἔκφο-
 ρον τὸν λόγον ποιήσασθαι. μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν τὴν ἐν
 C χρῶ κουρείαν χειράμενον τὴν κεφαλὴν τε καὶ τὸν πώγωνα
 διὰ μέσης περιεσχθῆναι τῆς ἀγορᾶς ἐκέλευσε καὶ οὕτως εἰς
 τὸν ἤδη ὀρηθέντα πύργον τοῦ Ἀνεμᾶ εἰσαχθῆναι. ἐπεὶ δὲ 10
 καὶ ἔμφρουρος ὢν ἀσύνετος ἦν ἀπονοίας ῥήματα πρὸς τοὺς
 δεσμοφύλακας ὀσημέραι ἀποφοιβάζων, πολλῆς παρὰ τοῦ αὐ-
 τοκράτορος ἐπιμελείας διὰ μακρῶν ἠξιούτο χειρῶν, ὥστε
 μεταβαλεῖν καὶ μετανοίας ἐνδείξασθαι τρόπον. ὁ δὲ ὁ αὐ-
 τὸς καὶ αὐθις ἦν, μετεκαλεῖτο δὲ συχνῶς τὸν ἐμὸν Καίσαρα 15
 πάλαι πρὸς ἡμᾶς φιλίως ἔχων. καὶ παρεχώρει τούτῳ τμη-
 καῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἐφ' ᾧ καὶ τῆς πολλῆς αὐτὸν ἀνα-
 D κτιᾶσθαι ἀθυμίας καὶ συμβουλευεῖν τὰ λύονα. ὁ δὲ βραδὺς
 πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν ἐφαίνετο. ἔνθεν τοι
 καὶ ἐπὶ πλείονα καιρὸν ἔμφρουρος ἦν. εἶτα συμπαθείας ἀξιο- 20
 θεῖς τοσαύτης φιλοφροσύνης ἀπήλαυε καὶ δωρεῶν καὶ τιμῆς
 ὀπόσης οὐδὲ πρὸ τοῦ, ὁποῖος ὁ ἐμὸς βασιλεὺς περὶ τὰ τοιαῦτα.

2. μήτε] μὴ ὅτι γε?   5. παρεγύμνωσε F, παρεγύμνωσεν P.
 9. ἐκέλευσε F, ἐκέλευσεν P.   14. τρόπον F, τρόπους C, τρό-
 που P.   21. ἀπήλαυε F, ἀπήλαυσεν P.

comprehensum ad imperatorem ducit iure iurando affirmans, se illum omnino non adiisse, nedum quicum colloqueretur in itinere umquam dignum iudicasset. atqui permultum pro eo imperatorem deprecabatur oculis se illum velle privare simulantem. tandem simulationem aegre imperator detexit illius precibus annuens; valde tamen eum admonuit, ne id palam fieret. tribus autem diebus post per medium traduci eam forum capillis barbaque usque ad cutem abrasis ac deinde in Anemae turrim supra memoratam duci iussit. ibi quoque prorsus is insipiens amentiae dicta coram custodibus cotidie hariolabatur, quamquam imperator quasi longis manibus magnam curam ei adhibuit, ut se converteret poenitentiaeque documenta daret. ipse vero minime animum mutabat; cumque saepius Caesarem meum ad se vocasset (fuerat enim dudum nobiscum amicitia coniunctus), permisit huic imperator, ut et aegritudinem in qua erat maxima levaret et meliora suaderet. sed ad inclinandum in melius tardum sese praestitit; quare diutius in custodia retinebatur. tandem venia impetrata, quae erat imperatoris mei in tali re clementia, tanta donorum honorumque copia fruebatur, quanta numquam antea.

8. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τοὺς ἐπιβούλους καὶ τὸν ἀποστάτην Γρηγόριον οἰκονομήσας οὐδὲ τὰ κατὰ τὸν Βαϊμοῦντον ἐλάθετο, ἀλλὰ μεταπεμψάμενος τὸν Κοντοστέφανον Ἰσαάκιον μέγαν δοῦκα τοῦ στόλου προὔβαλετο καὶ πρὸς P. 366
 5 τὸ Δυρράχιον ἐξέπεμψεν ἐπαπειλησάμενος τὴν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐκκοπήν, εἰ μὴ φθάσας προκαταλάβοι τὴν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τοῦ Βαϊμοῦντου διαπεραίωσιν. πέμπει δὲ καὶ συνεχῆ γράμματα πρὸς τὸν δοῦκα Δυρραχίου Ἀλέξιον, τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ, ἐπαλείφων τοῦτον καὶ παρασκευάζων
 10 ἐγρηγορέναι διὰ παντός καὶ τοὺς κατὰ τὴν θάλασσαν ἐπισκοποῦντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν παρακελεύεσθαι, ὡς μὴ λάθοι ὁ Βαϊμοῦντος διαπεράσας, ἀλλ' εὐθύς δηλωθῆναί οἱ διὰ γραμμάτων. ταῦτα μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ · ὁ δὲ Κοντοστέφανος ἐντεταλμένον ἔχων μηδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἀναμεταξὺ V. 290
 15 Λογγιβαρδίας * ἐπιμελῶς τηρεῖν πορθμὸν καὶ τοὺς πρὸς τὸ Δυρράχιον προπομποὺς τοῦ Βαϊμοῦντου καὶ πᾶσαν τὴν αὐ- B
 τοῦ παρασκευὴν ἐκεῖθεν ἐνθάδε κομισομένους ἀπείργειν καὶ μηδὲ τὸ τυχὸν κομίζεσθαι οἱ ἐκ Λογγιβαρδίας παράπαν συγχωρεῖν ἀπελθὼν ἠγνόησε τὸν ἐπιτήδειον τόπον τῶν ἐκεῖθεν
 20 πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπλωϊζομένων· οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ παραβλεψάμενος τὰ προστεταγμένα εἰς Ὑδροῦντα διαπερᾶ, ὅπερ πόλις ἐστὶ κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Λογγιβαρδίας

4. δοῦκαν F. προὔβαλετο F, προὔβάλλετο P. 10. θάλασσαν F, θάλατιαν P. 15. lacunam signavi. 19. ἐκεῖθεν F, ἐκεῖσε P. 21. Ἰδροῦντα P, correxi.

8. Rebus ita adversus insidiatores et Gregorium apostatam administratis imperator ne Boëmundi quidem oblitus est, sed ad se arcessitum Contostephanum Isaacium magnum classis Romanae ducem nominavit statimque proficisci Dyrrachium iussit minis insuper additis, oculos ipsi effossum iri, nisi Boëmundum in Illyricum traiecturum ipse antevertisset. stimulabat etiam assiduis litteris Dyrrachii ducem Alexium fratris sui filium, ut et ipse acriter invigilaret et exploratores in mari collocatos, ut idem facerent, hortaretur, ne imprudentibus ipsis Boëmundus traiceret, sed extemplo litteris datis id sibi indicarent. quibus ab imperatore sic constitutis Contostephanus tamen, cui id solum demandatum fuit, ut fretum inter Longibardiam * diligentissime tueretur nec naves a Boëmundo Dyrrachium praemissas apparatus quemlibet illuc portantes transire nec denique quidquam ei ex Longibardia subvehi sineret, primum ignorabat locum, quem ibi opportunissimum hostes in Illyricum traiecturi haberent; neque hoc solum, sed contemptis etiam ipsis mandatis Hydruntem traiecit, urbem in ora Longibardiae maritima sitam. cui tum urbi mulier quaedam

διακειμένη. ταύτην τὴν πόλιν γυνὴ τις ἐφρούρει, μήτηρ,
 ὡς ἐλέγετο, τοῦ Ταγγρέ, εἴτε ἀδελφὴ τοῦ ἐν πολλοῖς ἤδη
 ὀηθέντος Βαϊμόντου εἴτε καὶ μή, συνιδεῖν οὐκ ἔχω
 οὐ γὰρ οἶδα σαφῶς, εἰ πατρόθεν ἢ μητρόθεν τὴν πρὸς
 τὸν Βαϊμόντον ὁ Ταγγρὲ συγγένειαν ἐκέκτητο. ἐκεῖσε δ'
 παραγενόμενος καὶ προσορμίσας τὰς νῆας ἀπειραῖτο
 τῶν τοῦ Βρεντησίου τειχῶν καὶ εἰς χεῖρας εἶχεν ἤδη. ὡς
 δὲ τοῦτο ἢ ἐντὸς οὔσα γυνὴ φρενίρης οὔσα καὶ στα-
 θηρὰ τὴν γνώμην ἐθεάσατο, ὀπηρῖκα τὰς ναῦς κεῖθι
 προσώρμισεν, εἰς ἓνα τῶν υἱῶν αὐτῆς ἀπροστείλασα σπου- 10
 δαίως τοῦτον μετεκαλεῖτο. τοῦ δὲ ναυτικοῦ παντὸς θαρ-
 σήσαντος ἤδη, ὡς ἐν χερσὶ τὴν πόλιν ἔχοντας, καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως εὐφημίαν ποιουμένων ἀπάντων, καὶ αὕτη ἐν ἀμη-
 χανίᾳ καταστᾶσα ταῦτό τοῦτο παρεκελεύετο ποιεῖν καὶ τοὺς
 ἐντὸς. ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν Κοντοστέφανον πρέσβεις ἀπο- 15
 στείλασα δουλείαν ὠμολόγει τῷ αὐτοκράτορι καὶ εἰρηνικὰς
 μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ὑπισχνεῖτο ποιήσασθαι πρὸς αὐτόν τε
 Δ' ἐξελεύσεσθαι τὰ κατὰ σκοπὸν ἀνακοινωσομένη, ὡς πάντα
 δι' αὐτοῦ δηλωθεῖν τῷ αὐτοκράτορι. τοιαῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο
 ἀπαιρωῦσα τὸν τοῦ Κοντοστεφάνου λογισμόν, εἴ ποῦ ἐν τῷ 20
 μεταξὺ καταλάβοι ὁ ταύτης υἱὸς καὶ τηρικαῦτα τὴν σκηρὴν,
 καθάπερ τοὺς τραγικούς φασι, ῥίψασα μάχης ἀνθέξοιτο.

1. διακειμένη τῷ ἐκεῖθεν ἰσταμένῳ καὶ πρὸς τὸ ἰλλυρικὸν ἀπο-
 βλέποντι δεξιόθεν διακειμένη F: verba τῷ... διακειμένη scho-
 liastam redolent. 3. οὐχ P, correxi. 5. ἀνεκέκτητο C.
 22. τραγικούς C, τραγικός P.

praeerat, Tancredi, ut ferebatur, mater, nec scio, utrum soror saepe iam memorati Boëmundi necne. neque enim satis exploratum habeo, paternane Tancredi an materna fuerit cum Boëmundo consanguinitas. quo ubi ventum est, navibus constitutis Brundisii muris se admovit, iamque in manibus eius urbs fuit, nisi mulier ei praefecta prudenti usa constantique animo, ubi naves conspexit ibi ad ancoras deligari, citissime unum ex filiis suis arcessivisset. sed cum classarii omnes iam captam esse civitatem rati alacri animo omnia fausta imperatori acclamarent, quod de salute desperaret, ipsa quoque suos milites idem facere iussit. simul missis ad Contostephanum legatis deditionem urbis in potestatem imperatoris spondit promisitque pacis foedera cum eo sese inituram esse ad eumque profecturam, ut quae ex re essent coram tractaret, ipse vero omnia ad imperatorem deferret. ac machinando haec Contostephani animum suspensum tenuit eo quidem consilio, ut, si filius interim advenisset, scaena, ut tragicos facere

συμμιγοῦς οὖν τῆς εὐφημίας ἀπό τε τῶν ἐντὸς ἀπό τε τῶν
 ἐκτὸς γινομένης καὶ πάντα τὰ περίξ κατειληφίας, ἐπεὶ τοιού- P. 367
 τοις λόγοις καὶ ἐπαγγελίαις ψευδέσι τὸν τοῦ Κοντοστεφάνου
 ἀπῆρξε λογισμὸν ἢ στρατιῶτις ἐκείνη γυνὴ ὡς εἴρηται, κα-
 5 ταλαμβάνει καὶ ὁ προσδοκώμενος μεθ' ὧν συνυπήγετο κο-
 μήτων καὶ ὁμόσε κατὰ τοῦ Κοντοστεφάνου χωρήσας ἤτις
 κατὰ κράτος. οἱ μὲν οὖν τοῦ ναυτικοῦ ἅπαντες ὡς ἄπειροι
 τῆς διὰ ξηρᾶς μάχης τῆ θαλάσσης ἑαυτοὺς προσέροισαν· τῶν
 δέ γε Σκυθῶν προεκδραμόντων (παρήσαν γὰρ ἱκανοὶ μετὰ
 10 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος) ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης εἰς
 προνομίην, ὡς ἔθος τοῖς τοιούτοις βαρβάροις, συμβέβηκεν
 ἀλῶναι τούτων ἕξ τὸν ἀριθμὸν, οὗς καὶ ἀποσταλέντας θεα-
 σάμενος ὁ Βαῖμοῦντος καθάπερ τι μέγιστον πόρισμα τού- B
 τους λαβὼν εὐθὺς πρὸς Ῥώμην ἀπήει. καὶ καταλαβὼν τὸν
 15 ἀποστολικὸν θρόνον καὶ τῷ πάπᾳ διαλεχθεὶς καὶ πρὸς ὄρ-
 γην ὄλον κινήσας κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τὴν ἀνέκαθεν τῶν
 βαρβάρων τούτων μῆνιν κατὰ τοῦ ἡμεδαποῦ γένους ἀνερε-
 θίσας, ἵνα μᾶλλον τοὺς ἀμφὶ τὸν πάπαν Ἰταλοὺς ἐκμήγειεν,
 ὁ Βαῖμοῦντος καὶ τοὺς ἐαλωκότας τῶν Σκυθῶν παρεστή-
 20 σατο ὡσπερ ἕξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐνδεικνύμενος, ὡς
 ἄρα ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος δυσμενῶς ἔχων τὰ πρὸς Χρισ-
 τιστιανούς βαρβάρους τινὰς ἀπίστους καὶ ἀλλοκότους ἵππο-

1. εὐφημίας F, εὐφήμης P. 2. κατειληφίας C, κατειλειφίας
 P. 5. συνυπήγετο F, συναπήγετο P. 13. ὁ βάρβαρος Βαῖμοῦν-
 τος F; m. ead. βάρβαρος expunxit. 17. γένους] σθένους C.

dicunt, repente deiecta ad pugnam se converteret. consonantibus
 igitur obsessorum obsidentiumque acclamationibus, quibus omnia
 circum complerentur, cum illis verbis falsisque nuntiis virago illa,
 ut diximus, Contostephani animum suspenderet, advenit interim ex-
 pectatus ab ea filius una cum aliis comitibus, qui in Contostephanum
 simul invecti ingentem ei cladem inferunt. itaque turba classi-
 ariorum terrestrium pugnarum imperita in mare se proiecit. qui-
 dam vero Scytharum, qui haud pauci erant in Romano exercitu,
 cum in ipso pugnae discrimine praedandi causa, ut mos est horum
 barbarorum, excurrissent, accidit, ut caperentur eorum sex, quos ad
 se missos Boëmundus intuitus sicut amplissimum accepit corollarium.
 statim enim cum his Romam abiit sedemque adiens apostolicam ac
 papam colloquiis aggressus ad summam acuit in Romanos iram ve-
 teremque barbarorum istorum adversus genus nostrum furorem con-
 citavit. sed ut papae et Italorum Boëmundus rabiem magis commo-
 veret, captos Scythas in medio collocavit, quasi iam ipsis ex rebus
 ostendens, imperatorem Alexium, Christiani nominis hostem, impiis

C τοξότας ἐφίστησι κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὄπλον κινουῦντας καὶ
 τόξον ἐντείνοντας. καὶ ἐφ' ἐκάστου λόγου τοιούτου ὑπε-
 V. 291 δείκνυ τοὺς Σκύθας ἐκείνους τῷ πάπα σκυθικῶς ἐσταλμένους
 καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς πρὸς τὸ βαρβαρικώτερον ἀποβλέποντας
 καὶ τούτους κατὰ τὸ ἔθος τῶν Λατίνων παγάνους ἄνω καὶ 5
 κάτω προσηγόρευε καταμωκώμενος καὶ τούνομα καὶ τὸ σχῆμα.
 πανούργως δέ, ὡς ἔοικε, τὸ πρᾶγμα μετεχειρίζετο τοῦ κατὰ
 Χριστιανῶν πολέμου, ἵνα δὴ καὶ ἀρχιερατικὴν γνώμην συμ-
 πείσειεν, ὡς εὐλόγως ἄρα κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἔχθρας
 κελίγητο, ἐν ταύτῳ μνηστευόμενος καὶ πολλῶν ἀνδρῶν αὐ- 10
 τόματον συλλογὴν ἀγροικοτέρων καὶ ἀνοήτων. τίς γὰρ ἂν
 Δοῦχί τῶν ἀγγου καὶ πόρρω βαρβάρων αὐτόμολος ἦκεν εἰς
 τὸν καθ' ἡμῶν πόλεμον ἀρχιερατικῆς γνώμης ἐπιτρεπούσης
 καὶ τοῦ φαινομένου εὐλόγου πᾶσαν ἵππον καὶ ἄνδρα καὶ
 χεῖρα στρατιωτικὴν ἐξοπλίζοντος; τοῖς τούτου λόγοις οὖν 15
 P. 368 συνελαθεῖς ὁ πάπας καὶ ὁμογνωμονήσας αὐτῷ τὴν πρὸς τὸ
 Ἰλλυρικὸν ἐπέτρεψε διαπεραιώσιν. ἐπανιτέον δὲ αὐθις πρὸς
 τὸ προκείμενον. ἐκθυμότερον μὲν οὖν οἱ ἡπειρωταὶ στρα-
 τιῶται τῆς μάχης ἀντεῖχοντο· τοὺς δέ γε λοιποὺς τὸ τῆς
 θαλάττης ὁρῶδιον ὑπεδέξατο. κἀντεῦθεν λαμπρὰν οἱ Κελτοὶ 20
 εἶχον εἰς χεῖρας νίκην· οἱ δέ γε γενναιώτεροι τῶν στρατιω-
 τῶν καὶ μᾶλλον οἱ τῆς μείζονος τύχης, ὧν φέριστοι [μᾶλλον]

4. βαρβαρικώτερον F, βαρβαρικὸν P. 17. αὐθις τὸν λόγον F.
 20. ὑπεδέχετο C. 21. εἶχον FC, εἶχον P. 22. μᾶλλον
 seclusi.

barbaris atque immanibus sagittariis uti equestribus, qui in Christi-
 anos arma moverent arcumque intenderent. sic in omnibus sermo-
 nibus Scythas illos papae exhibuit scythice armatos et, ut consueve-
 runt, barbaricum valde tuentes eosque Latinorum more paganos vocit-
 abat nomen habitumque irridens. nefarie vero ille parabat certe bellum
 adversus Christianos, ut pontifici quoque persuaderet summo iure se ira
 adversus Romanorum inimicitias incendi, eo consilio, ut ita multi rudio-
 res scilicet stultique sponte concurrerent. quis enim tum prope longeve
 distantium barbarorum ultro ad bellum nobis inferendum non advo-
 lasset pontifice ipso incitante et iusta, ut videbatur, causa equos
 virosque et manus armante? itaque papa eius fraudibus deceptus cum
 eoque consentiens in Illyricum expeditionem commendavit. sed ut
 redeam ad propositum, fortius quidem terrestres milites in pugna
 restiterunt, ceteros autem fugientes maris fluctus receperunt. iam
 clarissimam utique in manibus Galli victoriam habebant, nisi fortissimi
 nostrorum militum, praesertim qui nobiliores inter illos erant, quorum

ἐκεῖνος Νικηφόρος Ἐξαζηνὸς ὁ Ὑαλέας καὶ ὁ τοῦτου ἐξά-
 δελφος Κωνσταντῖνος Ἐξαζηνὸς ὁ καλούμενος Δούκας καὶ
 ὁ ἀνδρικότατος Ἀλέξανδρος ὁ Εὐφορβηνὸς καὶ ἕτεροι τῆς
 αὐτῆς ἀξίας καὶ τύχης, μνησάμενοι θούριδος ἀλκῆς ἐπιστρα-
 5 φέντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ B
 πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐμάχοντο τὸν ὅλον ἀναδεξάμενοι πόλεμον
 καὶ ἠττήσαντες αὐτοὺς λαμπρὰν τὴν κατ' αὐτῶν νίκην ἤραντο.
 ἀνακωχὴν οὖν ὁ Κοντοστέφανος ἐντεῦθεν λαβὼν τῆς Κελτι-
 κῆς ἐπελεύσεως λύσας ἐκεῖθεν τὰ προμνήσια μετὰ τοῦ ναυ-
 10 τικοῦ παντὸς τὸν Αὐλῶνα καταλαμβάνει. ἐπεὶ δέ, ὅποτε
 πρῶτως τὸ Δυρράχιον καταλαβὼν τὰς ὑφ' ἑαυτὸν πολεμικὰς
 ναῦς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Δυρραχίου μέχρι τοῦ Αὐλῶνος καὶ αὐτῆς
 τῆς καλουμένης Χιμαίρας διέσπειρεν, ἀπέχοντος μὲν τοῦ
 Δυρραχίου τοῦ Αὐλῶνος σταδίους ἑκατόν, τῆς δὲ Χιμαίρας
 15 τοῦ Αὐλῶνος αὐθις ἀπεχούσης σταδίους ἐξήκοντα, τὴν τοῦ C
 Βαϊμόντου ἐπειγομένην ἤδη ἐμάνθανε διαπεραίωσιν, στο-
 χασάμενος ἐνδεχόμενον εἶναι μᾶλλον εἰς τὸν Αὐλῶνα διαπε-
 ρᾶσαι αὐτὸν διὰ τὸ ἦπτονα εἶναι τὸν πρὸς τὸν Αὐλῶνα
 πλοῦν τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον καὶ διὰ τοῦτο δεῖν πλείονα
 20 τὴν φυλακὴν τοῦ Αὐλῶνος ποιήσασθαι ἀπελθὼν μετὰ τῶν
 ἑτέρων δουκῶν ἐτήρει ἐπιμελῶς τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν ἐκ
 τοῦ Αὐλῶνος καὶ κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ καλουμένου

1. ὑαλέας F, Υελέας P.   13. Χιμαίρας C.   διέσπειρεν F,
 διέπειρεν P.   14. Χιμαίρας C.   15. ἀπεχούσης F, ἀπέ-
 χουσαν P.   17. τὸν F, αὐτὸν P.   21. ἐκ addidi.

praeclarissimi erant Nicephorus Exazenus Hyaleas cognominatus eiusque
 patruelis Constantinus Exazenus cognomine Ducas ac maxime strenuus
 ille Alexander Euphorbenus aliique eiusdem loci dignitatisque, acer-
 rimae memores virtutis conversi strictis gladiis tota vi totoque animo
 Gallis repugnassent et universo proelio renovato clarissimam de iis
 victoriam reportassent. qua re, cum Gallos, ne impetum facerent,
 remorarentur, usus Contostephanus universa illinc soluta classe Aulonem
 occupavit. sed quoniam, cum primum Dyrrachium venit navesque,
 quas habebat longas, ab ipso Dyrrachio ad Aulonem usque et locum
 qui dicitur Chimaram sparsit (distat autem Aulon a Dyrrachio
 stadia centum, Chimara ab Aulone sexaginta), fama instantis Boë-
 mundi traiectionis percrebruit, hanc susceptum iri Aulonem coniec-
 tabatur, quod Aulon propius quam Dyrrachium aberat, ob eam-
 que rem Aulonem maiori praesidio debere firmari. cum reliquis
 igitur ducibus profectus fretum ab Aulone diligenter observabat spe-

Ἰάσονος βουνοῦ σκοποὺς ἐπιστήσας, ἐφ' ᾧ τὴν θάλασσαν περιαθρεῖν καὶ τὰς ναῦς ἐπισκοπεῖν. Κελτὸς δέ τις ἐκεῖθεν ἄρτι διαπεραιωθεὶς ἐβεβαίον τούτοις τὴν τοῦ Βαΐμούντου ἐπὶ ξυροῦ εἶναι διαπεραιώσιν. τοῦτο οἱ Κοιτοστέφανοι V. 292 μεμαθηκότες καὶ ἀποδειλιῶντες πρὸς τὴν μετὰ τοῦ Βαΐμούντου ναυμαχίαν (καὶ γὰρ καὶ φήμη μόνη τούτους κατέπληττε) νοσεῖν ἐσκήψαντο καὶ διὰ τοῦτο δεῖσθαι βαλανείων. καὶ ὁ Λαντοῦλφος καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἐξηγούμενος, ἐμπειρίαν πολλὴν τῆς ναυλοχίας καὶ τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου ἐκ πολλοῦ κεκτημένος, πολλὰ τούτοις παρηγγῆστο ἐρηγορέ-10 ναι διὰ παντὸς καὶ τὴν τοῦ Βαΐμούντου καταδοκεῖν ἔφοδον. P. 369 οἱ δὲ Κοιτοστέφανοι ἐν τῷ πρὸς Χιμάραν ἀπιέναι βαλανείου χάριν τὸν καλούμενον δεύτερον τὸν δρουγγάριον τοῦ στόλου μετὰ τοῦ Ἐξκουσσάτου μονήρους κατ' αὐτὴν τὴν Γλωσσαν σκοπέα κατέλιπον οὐ πόρρω που τοῦ Αὐλώωνος διακειμένην. 15 ὁ δὲ γε Λαντοῦλφος κατὰ τὸν Αὐλώνα προσέμενε μετὰ τινων συμμέτρων νηῶν.

9. Τούτων οὕτω διατεθέντων οἱ μὲν ἀπήεσαν ἢ λουσόμενοι ἢ κατὰ σχῆμα λουσόμενοι· ὁ δὲ Βαΐμούντος δώδεκα μὲν ληστρικὰς νῆας τάξας ἀμφ' αὐτὸν διήρεις ἀπάσας οὔσας 20 B καὶ εἰρεσίαν πολλὴν κεκτημένας, ὡς καὶ ἠχητικὸν τι καὶ

1. θάλασσαν F, θάλατταν P. 4. τοῦτο FC, τοῦτον P. Κοιτοστέφανοι P, correxi. 5. ἀποδειλιῶντες P, correxi. μετὰ F, om. P. 6. κατέπληττε F, κατέπληττε P. 9. θάλασσαν F, θάλατταν P. 13. δρουγγάριον F, Δρουγγάριον P. 14. κατ' αὐτὴν τὴν γλωσσαν F, κατὰ τὴν γλωσσαν αὐτὴν C, κατ' αὐτὴν γλωσσαν P. 18. ἀπήεσαν P, correxi. 21. ἠρεσίαν F.

culatoribus etiam in vertice collis, qui vocatur Iasonis, dispositis, unde et mare oculis perlustrarent et ad naves attenderent. quibus Gallus quidam, qui modo traiecerat, pro certo affirmat, proxime instare Boëmundi traiectionem. quod ubi audiunt Contostephani, navalis proelii cum Boëmundo committendi metu perterriti et iam sola fama percussi aegrotare se simulant ideoque indigere balneis. iam Lantulphus, omnium nauticorum dux, vir magna ex diuturno usu maritimorum proeliorum navalisque belli peritia praestans, ut vigilarent quam maxime Boëmundique adventum praestolarentur, eos exhortabatur. Contostephani autem Chimaram balneorum causa profecturi secundum qui dicitur classis drungarium cum Exeussata monere apud ipsam Glossam non longe ab Aulone sitam ad speculandum reliquerunt. Lantulphus vero cum idoneo navium numero Aulone remansit.

9. Rebus ita dispositis abierunt illi vel balneis usuri vel se id facturos simulantes. instruxit autem Boëmundus duodecim piraticas naves, quarum quaeque duplicem habebat remorum ordinem, remi-

κατάκροτον ἐπικυποῦσαν ταῖς τῶν κωπῶν συνεχέσιν ἐπεμβολαῖς, κύκλω δὲ τοῦ τοιούτου στόλου συντάξας στρογγύλας νῆας ἐξ ἑκατέρου μέρους καθάπερ περίβολον ἐντὸς τὸν πολεμικὸν συνέκλειε στόλον. καὶ εἶπες ἂν ἰδὼν καὶ πόρρωθεν ἅπὸ σκοπιᾶς θεασάμενος πόλιν εἶναι διαπόντιον τὴν πλεούσαν ναυστολίαν. συνεπέβαλε γὰρ τι καὶ τὰ τῆς τύχης αὐτῶ. καὶ γὰρ ἦ γε θάλασσα ἀκύμαντος ἦν, εἰ μὴ ὅσον κατὰ τὸν νότον ἐπέφρισσεν αὔρας λιγείας ἐπιπνεούσης καὶ ὅσον ἐξογκούσης τὰ τῶν ὀλκᾶδων ἰστία. ἐποίει γὰρ ἐκείνας μὲν C
 10 οὐριδρομεῖν, τὰς δ' ἐρεσσομένας τῶν νηῶν ταῖς πλεούσαις εὐθυδρομεῖν καὶ κρότον ἐξάκουστον καὶ ἐν μέσῳ πελάγους τοῦ Ἀδριαντικοῦ ἑκατέραις ταῖς ἡπείροις ἡχεῖν. οὕτως ἦν θέαμα θάμβους ἄξιον ὁ βαρβαρικὸς οὗτος στόλος τοῦ Βαϊμούντου, ὃν εἰ καὶ οἱ περὶ τοὺς Κοντοστεφάνους ὠρῶδη-
 15 σαν, οὐκ ἂν μεμψαίμην οὐτ' ἂν δειλίας τοὺς ἄνδρας γραφαίμην. καὶ γὰρ ἂν τοῦτον καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα στόλον καὶ ὁ Ἀργονατικὸς ἐκεῖνος ἐδεδοίκει στόλος, μὴ ὅτι γε Κοντο-
 20 στεφάνοι καὶ Λαντοῦλφοι καὶ τοιοῦτοί τινες. ὁ γὰρ τοῖς Λαντοῦλφος τὸν Βαϊμούντον θεασάμενος οὕτω φρικτῶς διαπλωϊζόμενον μετὰ μυριοφόρων ὀλκᾶδων, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν ἀκριβέστερον, ἐπεὶ οὐχ οἷός τε πρὸς το-

4. συνέκλειε FC, συνέκλεισε P. 6. τὰ FC, τὸ P. 7. γε scripsi: τε P. 8. ἐπεφρίσασεν P, correxi. 10. δ' F, δὲ P.

gum vero tantam copiam, ut magnum sonum fragoremque frequenti remorum pulsu ederent. quam quidem classem cingebat rotundis compluribus navibus, quibus ipsa expeditio quasi vallaretur, plane ut si quis de specula natantem procul classem prospiceret, urbem eam esse in mari sitam putaret. qua in re quodammodo eum etiam fortuna adiuvit. fuit enim mare tunc tranquillum, uno noto in tantum flante ut mare inhorresceret et onerariarum vela implerentur; quo factum est, ut hae secundo vento cursum tenerent, remis vero acta navigia aequali semper ab illis distantia ferrentur et ex medio mari Adriatico usque ad continentis utriusque littora ingens classis strepitus resonaret. sic spectaculum admiratione dignum barbara illa fuit classis Boëmundi; quae si Contostephanis terrorem iniecisset, eos non reprehenderem neque ignaviae viros insimularem. eiusmodi enim classis atque ita instructa etiam Argonauticam illam timore perculisset, nedum Contostephanos et Lantulphos istos aliosque eiusmodi viros. Lantulphus enim cum Boëmundam tam terribili modo exstructum cum vastissimis onerariis, ut distinctius supra exposuimus, invehentem videret ac minime par esset, qui cum tanto exercitu proelium iniret, paulum

σούτους μάχεσθαι ἦν, μικρὸν τοῦ Αὐλώνος παρεκκλίνας
 ἄδειαν τῷ Βαϊμοῦντῳ δίδωσι. δεξιᾷ δὲ τύχη χρησάμενος ἐκ
 Βάρεως ἐπὶ τὸν Αὐλώνα περαιωσάμενος ἅπαν τὸ διαπόν-
 P. 370 τιον αὐτοῦ στράτευμα εἰς τὴν περαίαν ἀποβησάμενος πρῶτα
 μὲν ἐλήισατο τὴν παραλίαν ἅπασαν ἀμύθητον στράτευμα⁵
 ἐπαγόμενος Φραγγικὸν τε καὶ Κελτικὸν καὶ ὅσοι ἀπὸ τῆς
 Θούλης νήσου στρατεύονται Ῥωμαίοις τότε δὴ αὐτῷ προσχω-
 V. 293 ρήσαντες διὰ τὴν τοῦ καιροῦ δυναστείαν καὶ δὴ καὶ πλείους
 τοῦ Γερμανικοῦ γένους καὶ ἀπὸ τῶν Κελτιβήρων. τούτους
 γὰρ ἅπαντας συλλεξάμενος ἐπὶ πάσης τῆς ἐντὸς Ἀδρίου¹⁰
 ἐφήπλωσε γῆς καὶ τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα ληϊσάμενος τῇ Ἐπι-
 δάμνῳ προσέβαλεν, ἣν Δυρράχιον ὀνομάζομεν, ταύτην τὴν
 πόλιν σκοπὸν ἔχων ἐλεῖν καὶ οὕτως τὴν ἐπὶ τάδε μέχρι
 B τῆς Κωνσταντίνου ληϊσασθαι. δεινὸς δὲ ὢν εἴπερ ἄλλος
 τις εἰς πολιορκίαν ὁ Βαϊμοῦντος καὶ τὸν Πολιορκητὴν ἐκεῖ-¹⁵
 ρον Δημήτριον ὑπερβαλλόμενος τὴν Ἐπίδαμνον πᾶσαν ἐν
 νῷ βαλλόμενος πάσας ὠδῖνας μηχανικὰς κατὰ τῆς πόλεως
 ταύτης ἐκίνησε. πρῶτα μὲν κύκλῳ περιβαλλόμενος τὸ ἑαν-
 τοῦ στράτευμα καὶ τὰ ἐγγὺς καὶ πορρωτέρω τῆς πόλεως
 Δυρραχίου πολιορκῶν καὶ ποτὲ μὲν ὑπαντιαζόντων αὐτῷ²⁰
 στρατευμάτων Ῥωμαϊκῶν, ποτὲ δὲ καὶ ἐρημίας οὔσης τῶν
 ἀποκωλύοντων αὐτόν. καὶ πολέμων πολλῶν καὶ κλόνων

3. ἐπὶ FC, ἐπεὶ P. 10. ἐπὶ addidi. 14. ἦπερ P. correxi.
 17. ὠδῖνας F, ὠδύνας P. 18. περιβαλλόμενος F, περιβαλλό-
 μενος P. 19. πορρωτέρω F, πορρώτερον P. 20. αὐτῷ
 F, αὐτῶν C, αὐτόν P. 21. δὲ καὶ F, καὶ om. P.

ab Aulone declinans liberum Boëmundo transitum reliquit. sic se-
 cunda usus fortuna totum navalem exercitum Bario Aulonem trans-
 iectum in adversam oram exposuit, quam quidem primum prorsus
 depopulatus est. innumerabiles vero eius copiae erant: erant ibi
 Franci Gallique plurimi omnesque, qui Thule insula oriundi sub
 Romanorum signis militant, sed tunc sub novis principibus ei se
 applicuerant; accedebant his permulti etiam Germanici generis, Celti-
 berique. totum hunc exercitum in terram Adriatico mari cinctam
 inmisit et cunctis deinceps devastatis Epidamno, quam Dyrrachium
 dicimus, sese admovit. qua quidem urbe potiri indeque ad Cpolim
 usque omnia praedari in animo habebat. cumque prae omnibus
 Boëmundus urbium oppugnandarum peritia excelleret et Demetrio
 illo Poliorceta maior esset, ad Epidamnum totum se vertens omni-
 bus oppugnandi operibus urbem aggressus est. ac primo quidem
 in orbem totum explicans exercitum et propiora et remotiora a
 Dyrrachio loca oppugnavit Romanorum copiis modo ei oc-

ἔγγινομένων καὶ φόνων, καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, πρὸς
 τὴν πολιορκίαν αὐτὴν τῆς πόλεως Δυρραχίου ἀπέβλεψεν. C
 ἀλλὰ πρὶν ἤκειν εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐπὶ τῷ Δυρραχίῳ
 μάχην τοῦ τυράννου Βαϊμούντου, ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν,
 5 ὅπως ἔχει θέσεως ἡ πόλις. κεῖται μὲν ἐπ' αὐταῖς ἡῖοσι
 τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους· ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑψήπλωται πέ-
 λαγος πολὺ καὶ μακρὸν καὶ κατὰ πλάτος μὲν παρατεῖνον εἰς
 τὴν περαίαν τῶν Ἰταλῶν, κατὰ μῆκος δὲ ἀνιὸν καὶ ἐπι-
 κάμπτον πρὸς ἀνατολάς τε καὶ πρὸς βορρᾶν πρὸς τοὺς
 10 Οὔετωναίους βαρβάρους, ὧν καταντικρὺ κεῖται τῶν Ἀπου-
 ληῶν ἡ χώρα. καὶ καθόλου μὲν ὁ Ἀδρίας ὧδε περατοῦται
 τὸ μέντοι Δυρράχιον ἢ Ἐπίδαμνος, ἀρχαία πόλις καὶ Ἑλληνίς, D
 κατωτέρω μὲν κεῖται τοῦ Ἐλισσοῦ καὶ πρὸς τὰ εὐώνυμα
 μέρη τούτου, ἀνωτέρω δὲ ὁ Ἐλισσὸς καὶ δεξιώτερον. οὗτος P. 371
 15 δὲ ὁ Ἐλισσὸς εἴτε ἀπὸ τινος ποταμοῦ Ἐλισσοῦ ὀνομαζομέ-
 νου συμμιγνυμένου τῷ Δρυμόνι μεγίστῳ ποταμῷ εἴτε οὕτως
 ἀπλῶς τὸ πολίχμιον ὠνόμαστο, οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν. ὁ
 δὲ Ἐλισσὸς μετέωρόν ἐστι πολίχμιον καὶ πάντῃ δυσάλωτον,
 κάτω καὶ περὶ τὰς πεδιάδας ὄρων τὸ Δυρράχιον, ὡς λέ-
 20 γουσι, τοιοῦτον δὲ ἀσφαλές, ὥστε καὶ ἡπειρόθεν καὶ ἐκ
 θαλάττης πολλὴν ἀρωγὴν ποιεῖν Δυρραχίῳ. ἢ πολίχμιῳ, τῷ
 Ἐλισσῷ, καὶ ἀποχρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος εἰς βοή-

8. δὲ C, καὶ P.

10. Οὔετωναίους P, correxi.

12. ἢ F.

14. δεξιώτερος F.

17. ὠνόμαστο FP, ὠνόμασται C.

currentibus, modo nullo eum impediēte. multis igitur proeliis ac
 pugnis caedibusque factis ad ipsius Dyrrachii obsidionem, ut supra
 diximus, animum advertit. verum antequam Boëmundi tyranni ad
 Dyrrachium pugnam refero, quomodo urbs sita sit, exponendum
 erit. iacet ea ipso in litore maris Adriatici, quod magnum
 latumque mare porrigitur ad oppositam usque Itolorum terram.
 quod autem ad longitudinem attinet, ascendit cum flexu orientem
 septentrionemque versus ad Vetones barbaros, quibus e regione
 terra Apulorum opposita est. hi sunt fines omnis maris Adriatici. iam
 vero Dyrrachium sive Epidamnus prisca civitas Graeca paulo inferius
 Elisso ad huius laevam sita est. oppidum autem Elissus superius
 situm est et dextrorsum magis pertinet. utrum ab aliquo flumine
 Elisso, quod in Drymonem fluvium maximum influit, an simpli-
 citer id nomen acceperit, pro certo diiudicare non possum.
 est autem Elissus arx sublimi loco extracta et plane inexpugna-
 bilis, Dyrrachium ut dicunt in aequa planitie positum despectans.
 ea vero tam firma est ut terra marique magno possit Dyrrachio
 esse auxilio. qua quidem arce Alexius imperator strenue usus ad

Β θειαν τῆς πόλεως Ἐπιδάμου ἀπό τε τοῦ ποταμοῦ Δρυμό-
 νος νασιπόρου τυγχάνοντος καὶ ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν πόλιν
 Δυρραχίου κατησφαλίσατο τὰ χρειώδη ἐκ γῆς καὶ θαλάττης
 εἰσάγων, ὅσα τε εἰς τροφήν τῶν αὐτόθι στρατιωτῶν τε καὶ
 οἰκητόρων καὶ ὅσα πρὸς ὄπλα καὶ μάχας ἦν ἐπιτήδεια. ὁ 5
 V. 294 δὲ Δρυμὼν οὗτος ὁ ποταμὸς, ἵνα τι καὶ περὶ τοῦ ρεύματος
 τούτου προσιστορήσαιμι, ρεῖ μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῆς Δυρνίτι-
 δος λίμνης, ἣν ἡ νῦν γλῶττα ἐκβαρβαρώσασα Ἀχρίδα προσ-
 ηγόρευσε ἀπὸ Μόκρου τοῦ Βουλγάρων βασιλέως τὰ πρῶτα
 C καὶ τὰ ἔσχατα Σαμονήλ, τοῦ ἐπὶ τοῖν βασιλείῳ Κωνσταντίνου 10
 καὶ Βασιλείου τῶν πορφυρογεννῆτων γεγονότος, διὰ τινων
 τάφρων ἑκατὸν, ἃς γεφύρας ἐπονομάζομεν. καὶ γὰρ ἀπορ-
 ρέουσιν ὡσπερ ἀπὸ τινων ἀρχῶν διαφόρων τῆς λίμνης διη-
 ρημένοι ποταμοὶ καὶ εἰς ἑκατὸν ἦγοντες οὐ λήγουσι καὶ οὐ
 οὕτως τῷ ποταμῷ τῷ κατὰ τὴν Δεύρην ἐνούμενοι, ἐξ οὗ 15
 καὶ Δρυμὼν ἐπονομάζεται, καὶ συνεχεῖς αὐτῷ γινόμενοι πλα-
 τίνουσί τε αὐτὸν καὶ μέγιστον ἐξεργάζονται. ὅς τοὺς ἔσχά-
 τους τῶν Δαλματῶν παραμείβων καὶ πρὸς βορρᾶν ἀνιὼν
 ἔπειτα ἐπικάμπτει πρὸς νότον καὶ περὶ τὰς ῥίζας τοῦ Ἐλισ-
 σοῦ γινόμενος εἰς τὸν Ἀδριαντικὸν ἐκδίδωσι κόλπον. ταῦτα 20
 D μὲν περὶ τε τῆς θέσεως Δυρραχίου καὶ Ἐλισσοῦ καὶ τῆς
 ἀσφαλείας ἑκατέρων τῶν τόπων γεγράφθω· ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἔτι εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐνδιατρίβων μεμαθηκῶς διὰ γρα-
 2. νασιπόρου F, νασιφόρου P. 7. Δυρνίτιδος F, Δυρνί-
 τιδος P. 8. Βουλγάρων F, Βουλγάρου P. 12. γεφύρας]
 στρογγῆς Ducangius, γε φόσσας? ὑπορρέουσιν C.

opem urbi Epidamno ferendam tam ab amnis Drymonis parte na-
 vium patientis quam a continenti terra Dyrrachium urbem firma-
 vit. idem quaecumque ad militum civiumque victum quaeque ad
 belli pugnatumque usum erant necessaria terra marique apportavit.
 Drymon vero amnis, ut de hoc quoque aliquid addam, ex Lychnitide
 effluit palude, quam lingua nunc in barbariem degenerans Achridem
 vocavit a Moco rege primo Bulgarorum et ultimo Samuel, qui impe-
 rantibus Constantino et Basilio porphyrogenitis vixit, per fossas
 quasdam centum, quas gephyras (?) vocamus. defluunt enim separati
 amnes centum numero veluti ex variis quibusdam principiis ex illa
 palude perennes et cum eo se fluvio, qui ad Deuren est, ex quo
 etiam Drymon dicitur, coniungunt, quem suo augmento maxime largum
 et magnum reddunt. extremos hic praeterfluens Dalmatas in septen-
 trionem versus escendit, deinde ad austrum se flectens ad Elissi ra-
 dices in Adriaticum sese sinum infundit. haec de situ Dyrrachii
 et Elissi deque munitione loci utriusque. imperator autem, qui in
 regia urbe adhuc commorabatur, Boëmundi traiectione per litteras

φῶν τοῦ δουκὸς Δυρραχίου τὴν τοῦ Βαϊμόντου διαπεραίω-
 σιν ἐπετάχυνε τὴν ἐξέλευσιν. ἀνίστακτος γὰρ ὢν ὁ δοῦξ
 Δυρραχίου, μὴ διδοὺς τὸ παράπαν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς,
 ὀπηρῖκα διέγνω διαπλωϊσάμενον τὸν Βαϊμοῦντον παρὰ τὴν
 5 τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεδιάδα καὶ τῆς νηὸς ἀποβεβηκότα καὶ αὐτόθι P. 372
 που πηξάμενον χάρακα, Σκύθην μεταπεμψάμενος ὑπόπτερον
 δὴ τὸ τοῦ λόγου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τὴν τούτου δια-
 περαίωσιν ἐδήλου. ὃς ἐπανιόντα τὸν αὐτοκράτορα τοῦ κυνη-
 γεσίου καταλαβὼν δρομαῖος εἰσελθὼν καὶ προσουδίσας τὴν
 10 κεφαλὴν τὴν τοῦ Βαϊμοῦντου διαπεραίωσιν τρανῶς ἐβόα.
 ἅπαντες μὲν οὖν οἱ τότε παρόντες ἐπάγησαν, οὔτε ἕκαστος B
 ἔτυχε, καὶ πρὸς μόνην τὴν τοῦ Βαϊμοῦντου κλῆσιν ἀποναρ-
 κήσαντες. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πλήρης θυμοῦ καὶ φρονήματος
 ὢν λύων τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος “πρὸς ἄριστον” ἔφη
 15 “τὸ παρὸν τραπώμεθα· τὰ δὲ γε κατὰ τὸν Βαϊμοῦντον
 αὐθις κατασκευώμεθα.”

2. ὢν om. F, sed add. ead. m.

14. ὢν F, om. P.

15. κατὰ] τὰ κατὰ C.

16. κατασκευώμεθα F, σκεψόμεθα P.

Dyrrachii ducis comperta maturabat proficisci. vigilantissimus enim Dyrrachii dux ne somnum quidem oculis permisit: qui cum transiisse Boëmundum in campos Illyricos audisset ac de navi egressum ibi castra posuisse, Scytham statim, volucrum, ut dicitur, nuntium, ad imperatorem misit, qui traiectionem illius referret. hic imperatorem e venatu reducem offendens cursu citato eum adgreditur capiteque in terram demisso clara voce Boëmundum traiecisse exclamavit. defixit omnes, qui aderant, in loco suo quemque solum auditum Boëmundi nomen prae metu obtorpescentes. at imperator animi plenus ac fiduciae corrigiam solvens calcei “Prandeamus nunc,” inquit “de Boëmundo postea videbimus.”

ΑΛΕΞΙΑΣ ΙΓ.

ALEXIADIS LIBER XIII.

ARGUMENTUM.

Nova Cpoli coniuratio; auctores puniuntur (1). Alexio exercitum instruente Boëmundus circa Dyrrachium oppida capit. in eius castris fames et pestis (2). Boëmundus ingenti turri aliisque machinis frustra Dyrrachium oppugnat (3). imperator ad Diabolin profectus proelium semper evitat. dolo in hostium castris discordias elicere frustra studet (4). Gallis undique ab imperatore obsessis Gidus Boëmundi frater Camytzen vicit. alia praetera Romanorum clades (5). Cantacuzenus Gallos victores bis superat. Boëmundi patruelis captus (6). Romanorum ducum negligentia fit, ut Boëmundus ex Italia auxilia accipiat; cui rei imperator mederi studet (7). Boëmundus undique clausus pacem petit; eum imperator ad se invitat (8). Boëmundus quosdam sibi honores paciscitur; ipse et Alexii legati se invicem iure iurando obstringunt (9). Boëmundus ab imperatore exceptus. eius habitus (10). agit cum imperatore de pace (11). integrum pacis instrumentum (12).

P. 375
V. 298 1. Ἐξεπλάγημεν οὖν ἅπας τότε τὸ τῆς ψυχῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀνάστημα. ὁ δέ, κὰν καταφρονητικῶς πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην διὰ τοὺς τηρικαῦτα παρόντας τῷ φαινο-

1. ἅπαντες C. τοῦ αὐτοκράτορος F, τοῦ om. P. 2. F post ἀνάστημα haec habet: κατανοῶ τὸ ἄτροστόν τε καὶ ἀκατάπληκτον, sed eadem manus ea induxit.

1. Mirabamur igitur cum stupore omnes imperatoris animi magnitudinem. qui licet nuntium illum eorum gratia qui tum aderant nihil

μένω ἐδόκει διατεθείς, ἀλλ' ἐντὸς πολλὰ περὶ τούτου ἐκυ-
μαίνεται τὸν λογισμόν. καὶ δὴ δεῖν ἐλογίσατο αὐθις τοῦ
Βυζαντίου ἐξεληλυθέναι· μηδὲ τὰ κατ' οἶκον αὐτοῦ καλῶς P. 376
πρὸς αὐτὸν ἔχοντα πάλιν διαγνοῦς, ὅμως τὰ κατὰ τὰ ἀνάκ-
5 τορα καὶ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων εὖ διαθέμενος καὶ φύ-
λακας ἐπιστήσας τὸν τε μέγαν δρουγγάριον τοῦ στόλου καὶ
ἐκτομίαν Εὐστάθιον τὸν Κυμνειανὸν καὶ Νικηφόρον τὸν
τοῦ Δεκανοῦ καλούμενον, οὕτως ἐκεῖνος ἔξεισι τοῦ Βυζαν-
τίου μετ' ὀλίγων καὶ τῶν καθ' αἶμα τούτῳ προσηκόντων
10 πρῶτην ἄγοντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐπινεμήσεως πρώτης κατὰ
τὸ ἔξω Γεράμιον τὴν ἐρυθροβαφῆ καὶ βασιλικὴν καταλαβὼν
σκηνῆν. ἐδεδίει δέ, ὅτι ἐξερχομένῳ τὸ σὺνήθες θαῦμα ἢ
Θεομήτωρ ἐν Βλαχέρναις οὐκ ἐπεδείξατο. διὰ τοῦτο ἐπὶ B
τέσσαρσιν αὐτοῦ πού ἐμβραδύνας ἡμέραις ἡλίου δύνοντος
15 σὺν αὐτῇ δεσποίνῃ παλίντροπον τὴν πορείαν ποιησάμενος
εἴσεισιν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Θεομήτορος τέμενος μετ' ὀλίγων
λεληθότως καὶ τὴν συνήθη τελέσας ὑμνωδίαν καὶ ἐκτενεστέ-
ρας τὰς δεήσεις ποιησάμενος, τρηκαῦτα τελεσθέντος τοῦ
συνήθους θαύματος, οὕτως μετὰ χρηστῶν ἔξεισιν ἐκεῖθεν
20 τῶν ἐλπίδων. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τῆς πρὸς Θεσσαλονίκην
ἦφατο. καταλαβὼν δὲ τοὺς Χοιροβάκχους ἔπαρχον Ἰωάννην
τὸν Ταρωνίτην προὔβαλετο. ἀνὴρ δὲ οὕτος τῶν εὐγενῶν,
νηπιόθεν πρὸς αὐτοῦ προσληφθεὶς καὶ ὑπογραμματεύσας C

12 sq. τὸ σὺνήθες θαῦμα ἢ Θεομήτωρ ἐν βλαχέρναις F, ἢ Θεο-
μήτωρ ἐν Βλαχέρναις τὸ σὺνήθες θαῦμα P. 14. δύνοντος C.
17. ἐκτενεστέρας FC, ἐκτενεεστέρας P. 19. ἔξεισιν ἐκεῖθεν
F, ἐκεῖθεν ἔξεισι P. 22. προὔβαλετο F, προὔβαλλετο P.

omnino curare videretur, gravibus tamen animi sollicitudinibus affectus erat. ac primum omnium Byzantio esse denuo abeundum ratus, quamquam minime sibi favere domestica denuo cognovit, tamen compositis palatii urbanisque rebus ac magno classis drungario, Eustathio Cymineano eunucho, et Nicephoro, quem Decani dicunt, custodibus impositis, discessit Byzantio paucis tantum iisque cognatis comitantibus et calendis ipsis Novembribus indictione prima ad Germanium extra urbem purpureum statuit regiumque tabernaculum. sed metu perterritus erat, quod exeunti consuetum miraculum deipara in Blachernis non ostenderat. quamobrem dies illic moratus quatuor solis occasu itinere cum domina repetito sacrum deiparae templum comitantibus paucis clam subiit. ibi consuetis hymnis rite peractis attentiusque factis precationibus contigit solitum miraculum et eximia spe elatus abiit ac postero die Thessalonicam petiit. Choerobacchos profectus huic oppido Ioannem Taronitam praeposuit, virum nobili loco natum, a puero in ipsius familiam

αὐτῷ ἐπὶ πολὺ, φρονήματος μὲν ὧν δραστηκωτάτου καὶ νόμων Ῥωμαϊκῶν ἐπιστήμων καὶ τὰ βασιλέως προστάγματα μεγαληγορῶν, ὀπηρῖκα προστάττοιο βασιλικῆς μεγαλοφροσύνης ἐπάξια, ἔλευθέραν ἔχων τὴν γλῶτταν καὶ οὐκ ἐπὶ ψόγῳ ἀναισχυντίαις στομούμενος, ἀλλ' ὅποῖον ὁ Σταγειρίτης⁵ τὸν διαλεκτικὸν εἶναι παρακελεύεται. ἐκεῖθεν δὲ ὑποχωρῶν συνεχῆ τὰ γράμματα πρὸς τε τὸν δοῦκα τοῦ στόλου Ἰσαάκιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, τὸν Λούκαν φημὶ Ἐξαζηνὸν καὶ τὸν Ὑαλέαν, ἐγρηγορέναι τούτους διὰ παντὸς καὶ ἀπείργειν τοὺς ἀπὸ Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν Βαῖμοῦντον διαπλωϊζομένους ἐξέ-

D πεμπεν. ἐπὰν δὲ τὸν Μέστον κατειλήφει, ἡ μὲν Ἀύγουστα πρὸς τὰ βασίλεια ἐπαναστρέψαι ἠβούλετο, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ προσωτέρω ταύτην βαδίζειν παρεβιάζετο. καὶ δὴ περᾶσαντες ἄμφω τὸν Εὐρὸν καλούμενον ποταμὸν κατὰ τὸν Ψύλλον τὰς σκηρὰς ἐπλήξαντο. ὁ δὲ ἄλλον φόνον πεφευγῶς¹⁵ ἑτέρω μικροῦ περιπέπτωκεν ἄν, εἰ μὴ τις θεία χεὶρ τοὺς μαιφόνους ἐκείνους ἀπείρξε τοῦ δράματος. ἀνὴρ γάρ τις ἐς Ἀρωνίους ἐκείνους ἀπὸ μέρους ἀνέλκων τὸ γένος, κὰν P. 377 ἐκ νόθων κατήγετο, πρὸς φόνον τὸ στασιάζον [τοῦ αὐτο- V. 299 κράτορος] μέρος παρέθηγε. κεκοινώνηκε δὲ τοῦ ἀπορρητήτου²⁰ καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Θεόδωρον. εἰ δὲ καὶ ἕτεροι τῶν στασιαζόντων συνίστορες τοῦ τοιούτου δράματος ἦσαν,

1. δραστηκωτάτου F.   5. ἀναισχυντίαις scripsi: ἀναισχυντίας P.
 7. δοῦκα τοῦ στόλου F, τοῦ στόλου om. P.   8. Λούκαν scripsi:
 Λούκα P.   ὑαλέαν F, Ὑελέαν P.   12. ἐπαναστρέφειν C.
 13. προσωτέρω F, προσώτερον P.   18. ἔθνος C.   19. τοῦ
 αὐτοκράτορος secludere malui quam transponere.

transscriptum scribamque olim suum. erat is in rebus gerendis promptissimus, legum Romanarum peritus, solebatque imperatoris decreta laudare, dummodo imperiali maiestate digna putaret. nam libera utebatur lingua, non ita quidem, ut impudentia semper convicia in ore haberet, sed qualem esse Stagirita dialecticum praecipit. inde progressus crebras ad ducem classis Isaacium comitesque eius, Exazenum Ducam Hyaleamque, dabat litteras, quibus eos excitabat ad vigilandum et ad arcendas naves e Longibardia ad Boëmundum traiecturas. Mestum cum pervenisset, Augusta in regiam urbem reverti cupiebat. sed imperator prorsus pergere illam coegit traiectoque Euro qui vocatur fluvio ad Psillum ambo tabernacula collocarunt. ipse vixdum caede vitata altero paene periisset periculo, nisi divina quaedam manus sicarios a scelere summovisset. fuit enim vir quidam ex parte Aroniorum illorum genere quidem sed per nothos oriundus, qui ad caedem imperatoris seditiosos incitavit. credidit arcanum istud fratri suo Theodoro; num vero etiam alii seditiosorum

λέγειν οὐ βούλομαι· ὁμως δὲ Σκύθην ἀργυρόνητον τὴν κλη-
 σιν Δημήτριον αὐτουργὸν τοῦ φόνου παρεσκευάσαντο (καὶ
 αὐτὸς δὲ ὁ τούτου δεσπότης Ἀαρὼν) πέρας τοῦ σκοπου-
 μένου τὴν τῆς βασιλίδος ὑποχώρησιν θέμενοι, ὡς ἐντεῦθεν
 5 εὐκαιρίας ὁ Σκίθης δραξάμενος κατὰ τῶν τοῦ βασιλέως λα-
 γόνων ὠθήσει τὸ ξίφος ἢ ἐν στενῷ περιτυχῶν ἢ καὶ ὑπνώτ-
 τοντι λαθῶν. καὶ ὁ Δημήτριος φόνοιον πνέων τὸ σιδήριον B
 ἔθηγε καὶ τὴν μαιφόνον δεξιὰν ἠντρέπιστο. ἀλλὰ τι καινὸν
 κἀνταῦθα ἢ δίκη δραματουργεῖ. καὶ γὰρ ἐπεὶ οὐ ταχὺ τοῦ
 10 βασιλέως ἢ βασιλῆς ἐχωρίζετο, ἀλλὰ συνείπετο ἡμέραν ἐξ
 ἡμέρας τοῦ αὐτοκράτορος αὐτὴν ἐπισύροντος, οἱ μαιφῶνοι
 ἐκεῖνοι τὸν ἀνύστακτον τοῦ αὐτοκράτορος φύλακα, τὴν βασι-
 λίδα φημί, ἔτι ἐμβραδύνουσαν ὄρῶντες, ἐκκακήσαντες φά-
 μουσά τινα γράφοντες κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἔρριπτον σκη-
 15 νήν. οἱ δὲ ταῦτα ῥίπτοντες ἐκδηλοὶ τέως οὐκ ἦσαν. δηλοῖ
 δὲ [ἢ λέξις] τὰ φάμουσα λοιδορήματά τινα ἔγγραφα τῷ αὐ- C
 τοκράτορι τὴν πρόσω πορείαν συμβουλευόντα, τῇ δέ γε Αὐ-
 γούστη τὴν πρὸς τὸ Βυζάντιον. ἅπερ καὶ ὁ νόμος τιμωρίας
 βαρυτάταις κολάζει αὐτὰ μὲν ἀναλίσκων πυρὶ, τοὺς δὲ ταῦτα
 20 τολμῶντας ποιναῖς καθυποβάλλων παλαμναιοτάταις. ἀστο-
 χοῦντες γὰρ τοῦ σκοποῦ εἰς τὴν τῶν φαμούσων φλναρίαν
 κατέπιπτον. μετὰ γὰρ τὸ ἀριστῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τῶν

13. ὄρῶντες eras. F.

16. ἢ λέξις P, ἢ τάξις C: seclusi.

20. παλαμναιοτάταις scripsi: παλαμναισιτάταις P.

huius rei conscii fuerint, affirmare nolo. Scytham tamen empticium ser-
 vum nomine Demetrium ad caedem istam perpetranda subornaverant.
 cuius dominus ipse Aaron fuit. huic mandaverant, ut imperatricis disces-
 sum expectaret ac deinde occasionem nactus clam intentaret gladium
 corpori imperatoris vel deprehensi uspiam in angustiis vel dormientis.
 Demetrius igitur caedem anhelans ferrum acuebat nefariamque manum
 paratam habebat. sed novum tum aliquid iustitia operatur. cum enim
 diutius imperatrix apud imperatorem commoraretur cumque non de-
 sineret eum ex voluntate eius sequi, sicarii isti pervigilem imperatoris
 custodem Augustam etiam tum apud eum commorantem videntes tan-
 dem defatigati famosum quendam libellum in imperatoris tabernaculum
 clam proiecerunt. qui quidem libellus contumeliosis maledictis impe-
 ratori, ut iter pergeret, suadebat, Augustae vero, ut Byzantium reverte-
 retur. severissime vero talia ex lege puniuntur scripta, ut ipsa quidem
 in ignem inferantur, homines autem ea facere ausi atrocissimis subici-
 antur poenis. postquam igitur frustra diu expectaverunt, in fa-
 mosorum nugas inciderunt. pranso enim imperatore cum plerisque

πολλῶν ὑποχωρησάντων, μόνου δὲ τῷ τότε τυχόντος τοῦ
 τε Ῥωμανοῦ τοῦ ἐκ Μανχαίων καὶ Βασιλείου ἐκτομίου τοῦ
 Ψύλλου καὶ Θεοδώρου τοῦ ἀδελφοῦ Ἀαρὼν εὐρέθη αὐθις
 D φάμουσον ὑπερριμμένον τῇ τοῦ βασιλέως κλίνη πολλὴν τὴν
 κατὰ τῆς βασιλίδος περιέχον καταδρομὴν, ὅτου χάριν συνέπε- 5
 ται τῷ βασιλεῖ καὶ μὴ τάχιον πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανα-
 στρέφοι. τοῦτο γὰρ ἦν αὐτοῖς τὸ σκοπούμενον, ἄδειαν
 πᾶσαν ἐσχημένα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ γνοὺς τὸν ῥίψαντα καὶ
 θυμοῦ πλησθεὶς ἔφη “τοῦτο ἐγὼ ἢ σύ” πρὸς τὴν βασιλίδα
 ἀπονεύσας “ἢ τις τῶν παρόντων ἔρριψε”. κάτωθεν δὲ οὐ- 10
 τως ἐπεγέγραπτο “ταῦτα ὁ μοναχὸς ἐγὼ γράφω· ὃν σύ,
 βασιλεῦ, τὸ παρὸν οὐ γνώσκεις, ὅψει δέ με ἐν ὀνειροῖς”.

P. 378 Κωνσταντῖνος δὲ τις ἐκτομίας, ἐπὶ τραπέζης πατρῶος τοῦ
 βασιλέως θεράπων, τῇ δὲ βασιλίδι τηλικαῦτα ὑπηρετῶν,
 περὶ τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔξω τῆς σκηνῆς ἰστάμενος 15
 καὶ τὴν συνήθη τελῶν ὑμνοδίαν ἀκούει τινὸς βοῶντος “εἰ
 ἐγὼ οὐ προσελθὼν ἀπαγγείλω τὰ παρ’ ὑμῶν βεβουλευμένα
 ἅπαντα καὶ αὐτὰ δὴ τὰ παρ’ ὑμῶν ῥιπτόμενα φάμουσα φαν-
 *λίσω, μηδεὶς με μετ’ ἀνθρώπων λογιζέσθω”. ὁ δ’ εὐθὺς τὸν
 ἴδιον οἰκέτην ἐπέταξε τὸν φωνοῦντα ἀνθρώπον ἀναζητῆσαι. 20
 καὶ ὃς ἀπελθὼν καὶ τὸν τοῦ Ἀαρὼν οἰκέτην γνωρίσας
 Στρατήγιον αὐτὸν συμπαραλαβὼν ἄγει πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς

19. μηδεὶς . . . λογιζέσθω] οὐκ εἰμὶ ἄνθρωπος C. δ’ F, δὲ P.
 21. ὃς] ὁ in ras. m. 2 F.

alio digressis adessent tantum Romanus e genere Manichaeorum, Ba-
 silius eunuchus cognomine Psyllus et Theodorus Aaronis frater, alter
 inventus est libellus sub regis lecto multas in Augustam complectens
 contumelias, quod imperatorem sequeretur nec se citius in urbem
 reciperet. id enim agebant, ut omnino tuti essent. cognovit impe-
 rator eum, qui proiecerat libellum et iracundia incensus Augustae in-
 nuens “Hoc” inquit “aut ego aut tu aut eorum qui adsunt aliquis
 proiecit”. subscriptio quidem libelli haec fuit: “haec ego monachus
 scribo, quem tu, imperator, nunc quidem ignoras; verum in somnio me
 videbis”. contigit, ut Constantinus quidam eunuchus paternus impera-
 toris in mensa famulus, qui tunc imperatrici serviebat, cum circa
 tertiam noctis vigiliam extra tabernaculum consuetam hymnodiam
 celebraret, audiret quendam exclamantem: “nisi ego accedam et con-
 silia vestra omnia projectionemque famosorum libellorum prodam,
 nolim quisquam me hominem putet.” statim famulum suum iubet
 hominem haec locutum perquirere. qui ubi discessit Strategiumque
 Aaronis famulum agnovit, comprehensum duxit ad mensae praefectum:

τραπέζης. καὶ παραχορῆμα προσελθὼν ἀπαγγέλλει, ὅσαπερ B
 σίνοιδεν. οὗτος δὲ συμπαραλαβὼν αὐτὸν ἀπῆλθε πρὸς τὸν
 αὐτοκράτορα. ὑπνωττον δὲ τηρικαῦτα οἱ βασιλεῖς. ἐντυχὼν
 δὲ Βασιλείῳ τῷ ἐκτομῖα κατηνάγκαζεν ἀπαγγεῖλαι τὰ περι
 5 τοῦ Στρατηγίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἀαρὼν ῥηθέντα. ὁ δ'
 εὐθύς εἰσελθὼν καὶ αὐτὸν εἰσάγει τὸν Στρατήγιον. ὃς ἐπειδὴ V. 300
 καθάπαξ εἰς ἐρωτήσεις ἐλήλυθεν, ἅπαν τὸ δράμα τῶν φλυ-
 ἄρων φραμούσων, τὸν τοῦ φόνου δραματούργον καὶ αὐτὸν
 ἐκεῖνον τὸν εἰς σφαγὴν τοῦ βασιλέως παρεσκευασμένον σα-
 10 φῶς ἀνεκάλυψεν. “ὁ γὰρ ἐμὸς” φησι “δεσπότης Ἀαρὼν C
 μεθ’ ἐτέρων, οὓς οὐδὲ ἡ σὴ βασιλεία παντάπασιν ἠγνόησε,
 κατὰ τῆς σῆς, βασιλεῦ, ζωῆς μελετήσαντες καθῆκάν σοι φο-
 νέα Δημήτριον, τὸν ἐμαντοῦ σίνδουλον, ἄνδρα Σκύθην μὲν
 τὸ γένος, φονικώτατον δὲ τὴν γνώμην, τοὺς βραχίονας καρ-
 15 τερόν, πρὸς πᾶν ὀτιοῦν τολμηρότατον καὶ τὴν ψυχὴν θη-
 ριώδη καὶ ὠμότατον. τούτῳ ξίφος ἐγχειρίσαντες ἄμφηκες
 παρήγγειλαν παραγγελίαν ταύτην ἀπάνθρωπον, ὡς ὁμόσε
 προσελθόντα μετὰ θράσους ἀκατασχέτου ἐμβάψαι τοῖς βα-
 σιλικοῖς σπλάγγχοις τὸ ξίφος.” ὁ δὲ βασιλεὺς (καὶ γὰρ οὐκ
 20 ἦν εὐκόλος τοῖς τοιούτοις πιστεύειν) “μὴ διὰ τινά” φησιν D
 “ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς σοὺς δεσπότης καὶ πρὸς τὸν σεαυ-
 τοῦ ὁμόδουλον τὴν κατηγορίαν ταύτην συμπλέκης, ἀλλὰ

2. οὗτος δὲ] τος δὲ in ras. m. 2 F.

3. ἡ βασιλῆς C.

4. δὲ ὁ P, ὁ om. F. βασιλεὺς C.

4. κατηνάγκαζεν F,

κατηνάγκασεν P.

5. δὲ F.

10. ὁ ἐμὸς P, ὁ om. F.

14. γένος F, ἔθνος P.

17. ταύτην F, τοιαύτην P. ἀνάν-

θρώπων C.

18. ἐμβάψαι] ἐμ add. m. 1. F.

iam is quaecumque sciebat extemplo aperuit. hoc ille secum assumpto ad imperatorem se contulit. dormiebant tunc imperator et imperatrix: sed eunucho Basilio obviam factus eum impulit, ut quae cum ipso de Strategio Aaronis servo communicaverat denuntiaret. ille intrat illico et ipsum simul Strategium introducit: qui confestim de omnibus quaesitus quidquid de fatuis famosis libellis et de caedis instigatore sciebat illumque ad perpetrandam imperatoris caedem subornatum esse aperte protulit. “herus” inquit “meus Aaron coniuncto cum aliis, quos maiestas tua non penitus ignorat, adversus vitam tuam, imperator, consilio subornavit tibi sicarium Demetrium conservum meum, gente Scytham, natura crudelissimum, lacertosum, audaciae ad omnia promptae, immanis denique ferocisque animi. huic gladio ancipiti tradito inhumanum hoc mandatum dederunt, ut te accederet indomita audacia ferrumque in regia viscera mergeret.” imperator minime ad delationes credulus “Vide,” inquit “ne odio commotus in dominos conservumque ficta crimina conferas, sed vera

τάληθῆ πάντα καὶ ὅσα σύννοιδας ἔξορχοῦ. εἰ δ' οὖν καὶ ἀλοίης ψευδόμενος, οὐκ εἰς καλὸν τὰ τῆς κατηγορίας σοι ἀπαντήσεται." ἐκεῖνος δὲ ἐπιστάμενος ἀληθῆ λέγειν παραδίδοται πρὸς τὸν ἑκτομίαν Βασίλειον, ἵνα τέως τοὺς φλυάρους χάριτας ἐπιδοίῃ πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ παραλαβὼν τοῦτον⁵ καὶ ἀπελθὼν εἰσάγει εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀαρὼν πάντων κοιμωμένων καὶ ἀναλαβόμενος ἐκεῖθεν πήραν τινὰ στρατιωτικὴν μεστὴν τοιούτων γραμμμάτων δίδωσι τῷ Βασιλείῳ. ἀγαξούσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας θεασάμενος τὰ τοιαῦτα γράμματα ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς τὸν κατ' αὐτοῦ μελετώμενον¹⁰ φόνον τὴν μὲν μητέρα τοῦ Ἀαρὼν προσέταξε τοῖς τὰ τῶν κοινῶν διοικοῦσιν ἐν τῇ πόλει περιορισθῆναι εἰς Χοιρο-

P. 379 βάρχους, τὸν δὲ Ἀαρὼν . . . . ., τὸν δὲ Θεόδωρον τὸν ἀντάδελφον αὐτοῦ εἰς Ἀγχιάλον. ταῦτα τὸν βασιλέα τῆς πρόσω φερούσης ἐπὶ πέντε ἡμέραις ἀπεῖρξεν. 15

2. Ἐν δὲ τῷ πρὸς Θεσσαλονίκην ἀπέρχεσθαι, ἐπεὶ ἀπανταχόθεν συνηλάνετο ἐς ταῦτόν τὰ τάγματα, δεῖν ἐλογίσασατο σύνταξιν ποιῆσαι εἰς πολέμου σχῆμα διατετυπωμένην. καὶ αὐτίκα κατὰ λόχους αἱ φάλαγγες ἴσταντο καὶ οἱ λοχαγοὶ προὔβεβληντο καὶ τῶν οὐραγῶν ἡ τάξις ἐφείπετο καὶ οἱ τὸ²⁰ μέσον τῆς φάλαγγος ἀναπληροῦντες εἰστήκεσαν ἅπαντες τοῖς

1. ἔξορχοῦ F, ἔξορχοῦ P. οὖν scripsi: οὐ P. 8. τοιούτων γραμμμάτων F, τοιούτων om. P. 12. διοικοῦσιν F, διοικοῦσι P. 13. Ἀαρὼν **** P: lacunae spatium ex F dedi. 15. ἀπεῖρξεν C, ἀπῆρξεν P. 17. συνηλάνοντο F. 21. εἰστήκεσαν F, εἰστήκεισαν P.

omnia et quaecumque scias, prodas; si minus id feceris ac mendacii convictus eris, haud emolumento accusatio tibi erit". tum ille vera se dicere insistens Basilio eunucho traditur, ut absurda chirographa ipsi daret. cum eoque egressus in Aaronis tabernaculum eum inducit somno consopitis omnibus. hinc sublatam militarem quandam peram libellis eius generis refertam Basilio tradit. postquam illuxit, imperator evolutis illis libellis consiliisque sui trucidandi bene perspectis praefectis urbis praecepit, ut Aaronis matrem Choerobacchos in exilium mitterent; Aaronem vero * Theodorumque fratrem eius Anchialum relegavit. haec imperatorem diebus quinque, iter ne pergeret, morabantur.

2. Iam vero dum Thessalonicam proficiscitur, quod undique copiae in unum locum convenerant, aciem velut ad bellum instruere haud alienum putavit. ac repente legiones per suas quaeque cohortes dispositae constiterunt; centuriones praeceperunt, novissimi a tergo sequuntur, quique mediam ipsam tenent aciem, stant omnes armis

ὄπλοις μαρμαίροντες (καὶ ἦν φοβερόν θάμα ἐκεῖνο τὸ σύν- B
 ταγμα) καὶ καθάπερ τι τεῖχος πόλεως ἀλλήλοις συνηρμοσμέ-
 νοι· εἶπες ἂν χαλκοῦς ἀνδριάντας ὄραν καὶ αὐτοχύτους τινὰς
 στρατιώτας ἐπὶ τοῦ πεδίου σύμπαντας ἀτρεμεῖν μόνον τῶν
 5 δοράτων κραδαινομένων καὶ ὡσπερ ἐπιθυμούντων χρωτὸς
 ἄψασθαι. ταύτην τὴν σύνταξιν ὁ βασιλεὺς ποιησάμενος καὶ
 κινήσας αὐτὴν καὶ ὑποτυπωσάμενος, πῶς μὲν ἐπὶ δόρυ,
 πῶς δὲ ἐπ' ἀσπίδα κινοῖντο, τὴν νέηλυν στρατιὰν ἐκ τῆς
 συντάξεως πάσης ἀπολεξάμενος καὶ οὖς μᾶλλον αὐτὸς ἀνε-
 10 θρέψατο καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐξεπαίδευσεν, ἀρχηγούς στρα- C
 τευμάτων κατέστησεν. ἦσαν δ' οὗτοι ξύμπαντες τριακόσιοι,
 πάντες νέοι καὶ εὐμήκεις, σφριγῶντες τὸ σῶμα καὶ ἕκαστος V. 301
 τούτων ἀρτίχρους τὸ γένειον, πάντες δὲ καὶ τόξον ἐντεῖναι
 δεξιότατοι καὶ ἀφεῖναι δόρυ στερορότατοι. ἐκ διαφόρου
 15 μὲν γένους συνηθροισμένοι, ἐξ ἀπάσης δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς
 στρατιᾶς στρατιά τις ἦσαν ἕκκριτος ὑπὸ στρατηγῶ τῷ βα-
 σιλεῖ ταττόμενοι· τῷ αὐτῷ γὰρ καὶ βασιλεῖ καὶ στρατηγῶ
 καὶ διδασκάλῳ ἐχρῶντο. τούτων οὖν ἀπολεξάμενος αὐθις
 τοὺς δεξιωτέρους καὶ ξυνταγματάρχας χειροτονήσας ἐπὶ τὰ D
 20 τέμπη πέμπει, δι' ὧν ἔμελλε τὸ βαρβαρικὸν στράτευμα
 διελθεῖν. ἐκεῖνος δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν παραχειμασίαν
 ἐποιεῖτο. ἐπεὶ δέ, καθάπερ ἔφημεν, ὁ τύραννος Βαῖμοῦντος

3 sq. τινὰς στρατιώτας ἐπὶ τοῦ πεδίου F, ἐπὶ τοῦ πεδίου τινὰς
 στρατιώτας P. 8. ἐπ' F, ἐπὶ P. 14. ἀφεῖναι F, κραδαί-
 νειν P. 16. στρατηγῶν C. 22. ἔφημεν] cf. 186, 7. 188, 14.

micantibus. horridus fuit aciei aspectus urbisque moenium instar
 conexi (aeneas esse statuas militum quasi sponte conflatas dixeris)
 omnes in campo immoti constiterunt hastas tantum corporis tan-
 gendi cupidas vibrantes. quam sic dispositam aciem imperator
 motus diversos facere ac nunc in hastam, nunc in clipeum
 converti iussit. tum iuventutem nuper delectam e toto exercitu selegit.
 quos vero ipse a pueris nutritos omnes belli artes edocuit, eos co-
 piarum duces constituit. erant hi quidem omnes trecenti, adules-
 centes insignes corporis magnitudine, viribus pollentes ac prima
 lanugine mentum signantes, quibus nemo aut dexterius arcum inten-
 deret aut firmius hastam mitteret. vario erant ex genere collecti,
 flos universae Romanae militiae, cohors ipsius regis imperio subiecta,
 quo et rege et duce et magistro utebantur. horum igitur probatis-
 simos quosque rursus electos duces praefecit copiis ad angustias
 missis, per quas barbarorum exercitus penetraturus erat. ipse Thes-
 salonicae hiberna agebat. at Boëmundus tyrannus maxima illinc

μετὰ βαρυτάτου στόλου διεπεραιώσατο ἐκεῖθεν ἐνθάδε πρὸς
 P. 380 τὰ ἡμέτερα καὶ τὸ Φραγγικὸν ἅπαν στρατεύμα κατὰ τῶν
 ἡμετέρων πεδιάδων ἐξέχεε, συνταξάμενος ἐκεῖθεν ἔρχεται
 κατὰ τῆς Ἐπιδάμνου, εἰ μὲν δύναιτο, καὶ αὐτοβοεὶ αἰρήσων
 αὐτήν, εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ τειχομάχοις μηχανήμασι καὶ πετρο- 5
 βόλοις ὀργάνοις τὴν ὅλην πόλιν παραστησόμενος. ὁ μὲν
 οὖν σκοπὸς αὐτῷ οὗτος· ἠύλισατο δὲ ἀντικρὺ τῆς πύλης
 τῆς κατὰ τὰς ἀνατολὰς ἀνεφγυίας, ἧς ὑπερθεῖν ἰππότης ἐστὶ
 χαλκοῦς, καὶ κατασκοπήσας τοῦ πολιορκεῖν ἤρξατο. χειμῶνα
 μὲν οὖν ὅλον ἐπινοούμενος καὶ πανταχόθεν ἐπιβλέπων, οὗ- 10
 B περ ἀλώσιμὸν ἐστὶ τὸ Δυρράχιον, ἕαρος δὲ διαγελῶντος,
 ἐπειδήπερ καθάπαξ παραντίκα διαπεράσας πύρρι παραδέδωκε
 τὰς τε φορταγωγούς αὐτοῦ νῆας καὶ τὰς ἰππαγωγούς καὶ ὡς
 οὕτως εἰπεῖν στρατιώτιδας, τοῦτο μὲν καὶ στρατηγικὸν τι
 μηχανώμενος, ἵνα μὴ ὄρῳεν πρὸς θάλατταν τὸ στρατεύμα 15
 τούτου, τοῦτο δὲ τι καὶ καταναγκάζοντος αὐτὸν τοῦ Ῥωμαί-
 κοῦ στόλου, ὅλος πρὸς πολιορκίαν ἀπέβλεψε. κύκλω περι-
 χεάμενος τὸ βαρβαρικὸν στρατεύμα τὰ πρῶτα καὶ ἐν ἀκρο-
 βολισμοῖς ὧν (ἐπετοξάζοντο δὲ τούτοις καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ
 C Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ποτὲ μὲν καὶ πυργόθεν ἀπὸ τοῦ 20
 Δυρραχίου, ποτὲ δὲ καὶ πόρρωθεν), ἀποστέλλων τινὰς ἀπο-
 σπάδας τοῦ Φραγγικοῦ στρατεύματος ἐπολέμει τε καὶ ἐπο-

4. αἰρήσων] ων in ras. F. 13. φορτηγούς A. 15. μη-
 χανώμενος FA, μηχανώμενον P. 16. δὲ τι scripsi: δ' ὅτι P.
 19. τούτοις F, τούτους P. οἱ] ἡ C. 20. στρατεύματος φά-
 λαγξ C. μὲν addidi.

classe, ut diximus supra, huc in nostros fines transgressus effuso in campos nostros universo Francorum exercitu ad Epidamnum acie instructa se admovet, ut primo ipso terrore, si posset, caperet, sin minus, machinis ad obsidionem pertinentibus catapultisque totam urbem expugnaret. quo inito consilio castra posuit exadversum portam in orientem patentem, supra quam aeneus eques conspicitur. dein exploratis omnibus obsidere urbem coepit, per totam quidem hiemem meditans et undique inspiciens, qua parte Dyrrachium capi posset. vere autem ineunte omnibus copiis semel traiectis postquam naves et onerarias et hippagines militaresque, ut ita dicam, incendio delevit, cum strategemate usus, ne mare exercitus respiceret, tum Romanorum classe pressus, iam totum se obsidioni dedit circumfuditque primum undique barbarorum copias ac missilia procul iacere iussit. in quos etiam milites Romani exercitus sagittas sive de moenibus Dyrrachii sive eminus coniciebant. ille interim cohortes aliquot exercitus Francici in vicinas partes emittens nostros impugnat modo, modo impugna-

λεμεῖτο. τὴν τε γὰρ Πέτρουλαν ἐχειρώσατο καὶ τὸ λεγόμενον
 Μύλου Πόλισμα ὑπερκείμενον ποταμοῦ Διαβόλεως καὶ ἄλλα
 τὰ τοιαῦτα πέριξ τῆς πόλεως Δυρραχίου τυγχάνοντα πάντα
 πολέμου νόμῳ κατεκληρώσατο. ταῦτα μὲν οὖν ἐποίει πολε-
 5 μική δεξιᾶ· ἤρχιτεκτόνει δὲ ἐν τοσοῦτῳ καιρῷ τὰ πολεμικὰ
 μηχανήματα, χελώνας κατασκευάζων πυργοφόρους καὶ κριο-
 φόρους καὶ τινὰς ὀρυκτίδας καὶ ἄλλας χωστρίδας ὅλον χει-
 μῶνα καὶ θέρος ἐργαζόμενος καὶ καταπλήττων καὶ ἀπειλῆ D
 καὶ τοῖς πράγμασι καταπλήγας ὄντας ἀνθρώπους. ἀλλ' οὔτι
 10 γε καὶ Ῥωμαϊκὴν ἀνδρείαν ἠδύνατο καταπαλαίειν. δυστυχῶς V. 302
 δὲ αὐτῷ ἀπηντήκει καὶ τὰ πρὸς ἀποτροφήν. ὅσα μὲν γὰρ
 προῦφηρπάκει ἀπὸ τῶν πέριξ τοῦ Δυρραχίου, τούτῳ ἀνή- P. 381
 λωτο, τὰ δ' ἀφ' ὧν ἠλπιε κομισθῆναι οἱ, προκατασχόντες
 τὰ τέμνη καὶ τὰς ἐξόδους καὶ αὐτὴν δὴ τὴν θάλατταν οἱ
 15 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ἀπεκώλυον. κἀντεῦθεν λιμὸς
 ἀθρόως ἐπιφοιτήσας τοὺς τε ἵππους καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 ὁμοῦ διέφθειρε μὴ ἐχόντων μήτε τῶν ἵππων χιλὴν μήτε
 τῶν ἀνθρώπων τροφήν. προσεπετέθη δὲ τῷ βαρβαρικῷ
 20 τούτῳ στρατεύματι καὶ κοιλική τις διάφθεσις τῷ μὲν δο-
 κεῖν ἀπὸ τινος ἀπροσφόρου σιτήσεως, φημὶ δὲ τῆς κέγχρου·
 τὸ δ' ἀληθὲς μῆνιμα Θεοῦ κατὰ τοσοῦτου ἀναριθμητοῦ B

2. διαβόλεως P, correxi.

4. οὖν C, γὰρ P.

8. καὶ

καταπλήττων] καὶ om. C.

9. τοῖς F, τοὺς P.

12. τῶν

πέριξ] τοῦ μέρους C.

13. κομισθῆναι AC, κομιχθῆναι P.

14. δὴ om. A.

18. προσετέθη C.

19. τῷ] τὸ A.

20. δὲ scripsi: δὴ P.

tur. Petulam enim et quod vocant Myli oppidum trans Diabolin
 flumen situm locosque alios eiusmodi circum Dyrrachium lege belli
 sibi comparavit. haec quidem aperta vi perfecit: eodem vero tempore
 bellicas machinas struebat testudines aedificans turribus arietibusque
 gestandis aptas cuniculosque quosdam ac vineas per hiemem totam
 aestatemque extruens, ita ut et minis et operibus homines iam
 metu percussos perterrefaceret. neque tamen Romanam virtutem
 eluctari potuit. ad hoc annonae difficultate laborare coepit, cum
 absumptis quae circa Dyrrachium praedati erant eo commeatu, quem
 allatum iri sibi sperabat, Romani eum milites, qui montium angustias
 et exitus ipsumque mare praeoccupaverant, interclusissent. inde fames
 irrupit gravissima et homines equosque simul consumpsit equis
 pabulo, hominibus alimentis egentibus. praeterea afflictae sunt bar-
 barbarorum copiae ventriculari morbo, cuius quidem causa ciborum
 usus non salubrium, milii scilicet, videbatur, re vera autem dei ira

στρατεύματος καὶ ἀνυποίστου κατασκήψαν ἐπαλλήλους θανάτους εἰργάσατο.

3. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ δυστύχημα κοῦφον ἐδόκει πρὸς ἄνδρα τυραννικὸν ἔχοντα φρόνημα καὶ ἀπολεῖν ἀπειλοῦντα ἅπασαν γῆν. ὁμῶς μέντοι καὶ δυστυχῶν διεμηχανᾶτο καὶ καθάπερ θηρίον τιτρωσκόμενον πρὸς ἑαυτὸν συνεστρέφετο καὶ ὡσπερ ἔφημεν πρὸς τὰς πολιορκίας ὄλω βλέμματι ἀπετείνεται. καὶ τὰ πρῶτα μὲν κριοφόρον χελώνην ἐξεργασάμενος, ἀπεριήγητόν τι θαῦμα, προσῆγε πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τῆς πόλεως. καὶ αὐτῇ τῇ ὄψει φοβερόν 10
C θάμα· κατεσκευάστο γὰρ ὧδε. μικρὰν τινα χελώνην ποιησάμενοι καὶ ἐν παραλληλογράμμῳ σχήματι ταύτην κατασκευάσαντες καὶ τροχοὺς ὑποθέντες καὶ πανταχόθεν, ἄνωθεν τε καὶ ἑκατέρωθεν, τὰς πλευρὰς διαστεγάσαντες βύρσαις βοείαις καὶ συνερραφότες πανταχόθεν καὶ τοῦτο δὴ τὸ παρ' Ὀμήρου 15
λεγόμενον ἐπταβόειον τὸν ὄροφον καὶ τοὺς τοίχους τοῦ μηχανήματος ποιησάμενοι καὶ οὕτως ἔνδον τοὺς κριοὺς ἀπλώρησαν. ἐπεὶ δὲ οὕτως εἶχεν αὐτῷ τὸ μηχανήμα, τοῦτο καὶ προσῆγγισε τῷ τείχει, μυριάνδρου πλήθους ἔνδοθεν
D μετὰ τινῶν κοντῶν προωθούντων αὐτὸ καὶ ἐγγύθεν ποιουμένων τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν. ἐπειδὴ ἀποχρώντως εἶχεν αὐτῷ ἢ ἐγγύτης καὶ συμμέτρως τὰ πρὸς ἀπόστασιν, ὑφεῖλον μὲν τὰς τροχίας, περιπήγμασι δὲ πανταχόθεν ἀσφαλισάμενοι

10. φοβερόν C, φοβετρόν P. 15. τὸ τοῦ P, τοῦ om. F. 16. τοίχους F, τείχους P. 17. ποιησάμενοι F, ποιησάμενος P.

in tam innumerabilem atque intolerabilem exercitum erumpente multi deinceps milites absumpti sunt.

3. Haec tamen quantacumque fuit calamitas levis profecto crudelis animi tyranno videbatur, qui omnem se terram deleturum minabatur. adeo calamitate afflictus multa machinabatur et bestiae vulneratae instar sese contorquebat. iam, ut diximus, oppugnationi omnem curam adhibuit. primum quidem orientali urbis parti arietariam testudinem admovit, inenarrabile sane miraculum spectaculumque oculis terribile. quod sic erat extractum. testudini parvae in parallelogrammi figuram confectae rotas subdiderunt: superne et latus utrumque taurinis coriis tegebant bene ubique consutis. hac quidem ratione septies pellitis, ut cum Homero loquar, tectorio parietibusque machinae structis arietes intra suspenderunt. talis machina ad moenia promovetur innumerabili intra multitudine contis quibusdam eam protrudente. quae ubi, quantum par videbatur, ad Dyrrachii moenia admota est, sublatis rotis demissisque in terram undique sublicis firmissime defixa

τὸ μηχανήμα, ἵνα μὴ ταῖς ὠθήσεσι τὸ στέγος διασαλεύοιτο, ἐνταῦθά τινες ἄνδρες ῥωμαλεώτατοι ἐκατέρωθεν τοῦ κριοῦ σφοδρῶς ὠθοῦντες ἐπὶ τὸ τεῖχος εἶχοντο τῆς ὁμοταγοῦς τοιαύτης κινήσεως. καὶ οἱ μὲν καθάπαξ ὠθησαν σφοδρῶς P. 382
 5 τὸν κριόν, ὁ δὲ καθάπαξ παρενεχθεὶς ἐσπάραιτέ τε τὸ τεῖχος καὶ ἐκεῖθεν ἀποκρουόμενος καὶ παλιμπόρευτον τὴν φορὰν ποιούμενος ἀντεσπάραιτετο. καὶ τοῦτο πολλάκις ἐποίει τέως πολλάκις περιφερόμενος ἐκατέρωθεν καὶ διατιτραίνων τὸ τεῖχος οὐκ ἔλγη. κριόν δὲ εἰκότως οἱ ἀρχαῖοι
 10 μηχανικοὶ καὶ περὶ τὰ Γάδειρα τοῦτο ἐφευρηκότες προσωνομάκασιν ἐκ μεταφορᾶς τῶν καθ' ἡμᾶς κριοῦν, οἱ κατ' ἀλλήλων ἀντεπερχόμενοι διαγυμνάζονται. ἀλλ' οἱ ἔνδον καταγελῶντες τῆς τραγικῆς ταυτησὶ τειχομαχίας τῶν βαρβάρων τούτων καὶ κριοφόρων ἀνδρῶν καὶ ὅτι εἰς οὐδὲν αὐτοῖς πε- V. 303
 15 ρατοῦται τὰ τῆς πολιορκίας, ἀναπειτάσαντες τὰς πύλας ἐκέ- B λευον εἰσιέναι καταγελῶντες τῶν ἀπὸ τοῦ κριοῦ προσκρουμάτων ἐγγινομένων. “οὐ γὰρ ἂν” ἔφασαν “ἐργάσαιτο κριοὺς τοιοῦτον χάσμα ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν τειχομαχίας, οἷον ἢ πύλη παρέχεται.” τοῦτο μὲν οὖν αὐτίκα τῇ τῶν ἔνδοθεν ἀνδρείᾳ
 20 καὶ τῷ θαρραλέῳ τοῦ στρατηγοῦντος Ἀλεξίου καὶ ἀδελφιδοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου εἰς κενὸν ἀποδέδεικται, ἐρραθυμηκότων καὶ αὐτῶν τῶν πολεμίων ὅσον γε πρὸς τοῦτο

8. τέως scripsi: ἕως P. 11. καὶ κατ' P, καὶ om. F. 12. ἀνταπερχόμενοι C. 14. αὐτοῖς περατοῦται F, αὐτοῖς om. P. 20. ἀδελφιδοῦ FA, ἀδελφιδού P.

est, ne ictibus tectum concuteretur. tum viri quidam robustissimi omni vi utrimque arietem in murum impellebant aequalibus constantibusque motibus. quibus tam vehementer arietem protrudentibus factum est, ut ille admotus et murum comminueret et repulsus ac reversus ipse comminueretur. quod saepius tum iteravit aries ultro citroque saepe circumactus ac perforare murum non destitit. arietem qui olim excogitasse circa Gades feruntur mechanici merito sic nominarunt metaphora sumpta de nostris arietibus, qui mutuo sese offendentes ludunt. verum qui intra erant, tragicum illum in muros impetum barbarorum arietiferorum irritamque obsidionem irridebant et portis patefactis ad intrandum hortabantur arietis ictibus plane contemptis. numquam enim arietem posse in obsidione rimam tantam efficere iactabant quantam porta praeberet. sic obsessorum fortitudine et Alexii ducis, imperatoris nepotis, virtute ille impetus vanus fuit ipsis hostibus ita languentibus

καὶ ἀπειπαμένων τὴν πολιορκίαν. τὸ γὰρ ἀνδρείον τῶν ἔνδοθεν καὶ τὸ ἀνεῶξαι τὰς πύλας τοῖς βαρβάροις καὶ θαρρεῖν κατ' αὐτῶν εἰς δειλίαν ἐνέβαλε καὶ τοῦ μηχανήματος ἀπαγόρευσιν. οὕτω μὲν οὖν ἤργει τὰ παρὰ τῆς κρισφόρου χελώνης· οὐδὲν δὲ ἤττον καὶ τὸ πῦρ ἄνωθεν ἐπιρριφέν κατὰ 5 τοῦ μηχανήματος ἀργοῦντος ἤδη καὶ ἀκινήτου μένοντος διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας εἰς τέφραν μετήμειψεν. ἀπὸ τοίνυν τούτων τὸ Φραγγικὸν ἀπειπάμενον πλῆθος πρὸς ἄλλο μηχανήμα φοβερώτερον μετελήλυθεν ἐπὶ τὰ βορειότερα μεταστρέψαν ἀντικρὺ τῆς δουκιῆς καθέδρας, ὅπερ πραιτώριον 10 προσωνόμαστο. ἦν δὲ τὰ τῆς θέσεως τοῦ τόπου τοιαύδε. εἰς λόφον ὁ τόπος ἀνίστατο, λέγω δὲ οὐ πετρώδη τὸν λόφον, ἀλλὰ γεώδη· ἐφ' οὗπερ λόφου τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἴδρυτο. τούτου καταντικρὺ, καθάπερ ἔφημεν, εὐστοχώτατα 15 ὀρύττειν οἱ περὶ τὸν Βαϊμοῦντον ἀπῆρξαντο. ἄλλο τοῦτο κακὸν ταῖς πόλεσι μεμηχανημένον παρὰ τοῖς πολιορκηταῖς καὶ ἄλλο πολιορκητὸν ὄργανον κατὰ τῆς πόλεως τούτοις πανουργευόμενον. ὀρύττοντες γὰρ ἐπήεσαν ὑπὸ γῆν καθά-

P. 383 περ τινὲς ἀσπάλακες τὸν ὑπόγειον χοῦν διατιτραίνοντες καὶ ποῦ μὲν χελώναις ἀκροστέγοις περιφρουροῦντες τὰ ἄνω 20 μέρη διὰ τὰς ἄνωθεν βαλλομένας βολὰς πετρῶν τε καὶ τόξων, ποῦ δὲ καὶ τὸ μετέωρον τῆς γῆς στύλοις τισὶν ὑπερείδοντες ὑπώρυττον ἐξ εὐθείας φερόμενοι, πλατύτατόν τε καὶ εὐμη-

4. μὲν οὖν F, οὖν om. P. 20. ποῦ F, πῆ P. 21. βολὰς πετρῶν τε καὶ τόξων F, πετρῶν τε καὶ τόξων βολὰς P.

ut hanc quidem obsidionis rationem omitterent. intrepidus enim obsessorum animus, qui sponte barbaris portas aperuissent, atque fiducia hostes ignavos reddidit atque desperantes, ita ut testudo illa arietifera plane cessaret. nihilominus tamen iniectus est ex alto ignis in cessantem immobilemque ob relatas causas machinam eamque in cinerem mutavit. ab hac spe deiectus exercitus Francorum in aliam terribilioremque machinam cogitationes contulit. quam ad septemtrionem collocant e regione cathedrae ducalis, quod praetorium nominant. situm autem erat in colle non quidem e petra sed e terra concreto, supra quem urbis murus constitutus erat. hunc exadversus tumulum, uti diximus, Boëmundi milites sagacissime fodere coeperunt. novum hoc malum adversus urbes excogitaverunt obsessores; novusque contra urbem oppugnationis apparatus ab his admovebatur. fodientes enim subtereabant solum talparum more terram perterebrantes et partim testudinibus, quae altis tectis munitae erant, saxa telaque desuper iactata evitabant, partim terram imminentem palis fulcientes recta suffodiebant. latissimam sic longissimamque

κέσσιτον τάφρον ποιούμενοι καὶ δι' ἀμαξῶν αἰεὶ ἐκφερόμενοι
 τὸν ἀπὸ τοῦ ὀρύγματος χοῦν. ἐπεὶ δὲ εἶχον ἀρκούντως τῆς
 διατροφῆσεως, ἔχαιρον ὡσπερ τι μέγα κατειργασμένοι. ἀλλ' οὐκ
 ἠμέλησαν οἱ ἐντός, ἀλλὰ κατὰ διάστημα τὴν γῆν ἀνορύξαντες
 5 καὶ τάφρον ἀξιόλογον ποιησάμενοι κατὰ τὸ διατεῖνον τῆς τά-
 φρου ἐκάθηντο προσέχοντες, ὅπου δῆτα τὸ κολιορκοῦν μέρος B
 τὴν ἐκεῖθεν ἐνθάδε διάτρησιν μέλλει ποιήσασθαι. καὶ εὐθὺς
 κατὰ τινα τόπον ἐφευρηκότες αὐτοὺς κρούοντάς τε καὶ ἀνασκάπ-
 τοντας καὶ τὰς ῥίζας τοῦ τείχους ὀρύττοντας ἤσθοντό τε αὐτοὺς
 10 καὶ μᾶλλον τὴν ἀπ' ἐκείνων * * ὅπῃν ἀνερωρότερες καταπικρὸν
 καὶ θεασάμενοι τὸ πλῆθος ἀπὸ τῆς ἐντός γινομένης τρυμαλιᾶς
 πυρὶ τὰ τούτων πρόσωπα κατηθάλωσαν. τοῦτο δὲ τὸ πῦρ
 ἀπὸ τοιούτων μηχανημάτων αὐτοῖς διεσκεύαστο. ἀπὸ τῆς
 πεύκης καὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων δένδρων αἰεθαλῶν συν-
 15 ἀγεται δάκρυον εὐκαστον. τοῦτο μετὰ θείου τριβόμενον C
 ἐμβάλλεται τε εἰς ἀλλίσκους καλάμων καὶ ἐμψύεται παρὰ
 τοῦ παίζοντος λάβρῳ καὶ συνεχεῖ πνεύματι κᾶθ' οὕτως V. 304
 ὁμιλεῖ τῷ πρὸς ἄκραν πυρὶ καὶ ἐξάπτεται καὶ ὡσπερ προησ-
 τῆρ ἐμπίπτει ταῖς ἀντιπρόσωπον ὄψεσι. τούτῳ τῷ πυρὶ
 20 κεχρημένοι οἱ τᾶνδον τοῦ Δυρραχίου κατέχοντες, ἐπέιπερ
 ἀντιπρόσωποι ἦσαν τοῖς πολεμίοις, τὰς τε γενειάδας αὐτῶν
 κατέφλεξαν καὶ τὰ πρόσωπα. καὶ ἦν ἰδεῖν τούτους καθά-

10. ἀπ' F, ὑπ' P. lacunam signavi. 13. διεσκεύαστο F,
 διεσκέδαστο P. 15. εὐκαστον scripsi: ἄκαστον libri. 16.
 ἐμβάλλεται τε F, τε om. P. 22. κατέφλεξαν καὶ τὰ πρόσωπα
 F, καὶ τὰ πρόσωπα κατέφλεξαν C, καὶ τὰ κατέφλεξαν πρόσωπα P.

fossam ducebant saburram inde semper plaustris exportantes. qui
 cum satis perfodissent, magnam sibi rem praestitisse visi gaude-
 bant. neque vero otiosos se praebebant inclusi, sed ipsi contraria
 spatio interiecto fossa facta amplissima per totam eam excubabant,
 ubinam obsessores perrumpere cogitarent, indagatum. nec multo
 post eos invenerunt. iam et audierunt eos pulsantes ictibus effodien-
 tesque infimam muri partem ** : tum foramine ex adverso con-
 fecto ac visa multitudine per patefactam rimam igne eorum ora com-
 busserunt. qui quidem ignis sic parabatur. piceae aliarumque eiusmodi
 arborum semper virentium resina colligitur, quae facile scilicet accen-
 ditur. haec una cum sulfure contrita cavisque calamorum tibiis
 iniecta vehementi et continuo spiritu ludentis agitur. ita admo-
 tum in summa parte concipiens ignem exardescit ac fulminis instar
 in adversorum hominum vultus agitur. quo igne usi Dyrracheni,
 cum hostibus occurrissent, barbas vultusque eorum combusse-
 runt. itaque videre eos licuit ut apium fumo afflatarum examen

περ σμῆνος μελισσῶν ὑπὸ καπνοῦ διωκόμενον ἔξαγομένους
 Δατάκτως, ὄθεν εὐτάκτως εἰσήεσαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο αὐ-
 τοῖς εἰς μάτην ἐπεπόνητο καὶ ἡ βαρβαρική φροντις αὐτῆ εἰς
 οὐδὲν δέον ἀπετελεύτησε, τρίτον αὐτοῖς ἐπινοεῖται μηχανήμα
 πύργος ξύλινος, ὅπερ, ὡς ἡ φήμη φησί, πολιορκητὸν ὄργανον 5
 οὐ μετὰ τὴν ἀστοχίαν τῶν προεσκευασμένων ὀργάνων κατῆρτο
 γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸ τούτων εἰς ἐνιαυτὸν ὅλον. τοῦτο μὲν
 ἔργον εἶχε, τὰ δὲ προειρημένα ὄργανα πάρεργον. ἀλλὰ δεῖ
 με πρότερον ὀλίγα περὶ τοῦ σχήματος τῆς πόλεως Δυρραχίου
 P. 384 ἀφηγήσασθαι. τὸ μὲν τεῖχος ταύτης ὑποχαλᾶται τοῖς πύρ- 10
 γοις· οἱ δὲ πύργοι κυκλόθεν ταύτης ἐξυπανίστανται, ὅσον
 εἰς ἔνδεκα πόδας ὑψούμενοι, διὰ κοκλίου τινὸς τὴν ἄνοδον
 ἔχοντες ἐπάλξεσί τε ἡσφαλισμένοι. οὕτως ἔχει σχήματός
 τε καὶ ἀσφαλείας ἡ πόλις. τὸ δὲ πάχος τοῦ τείχους εἰς
 ἀξιόλογον πάχος ἐκτέταται καὶ τοσοῦτον, ὥστε ἰππότας ἄν- 15
 δρας καὶ πλείους τῶν τεσσάρων τοὺς ὄμους συμμίζαντας
 διῦπλάσασθαι ἀσφαλῶς. οὕτω μὲν οὖν ἐκπεφράσθω μοι
 τὰ περὶ τοῦ τείχους ὡς ἐν παραδρομῇ τινα σαφήνειαν τῶν
 Β μελλόντων ῥηθῆναι προαφηγησαμένη. τὰ δὲ τῆς πυργο-
 ποιίας τοῦ μηχανήματος τούτου, ὅπερ καθάπερ χελώνης 20
 πύργον ἐμηχανήσαντο οἱ περὶ τὸν Βαίμοῦντον βάρβαροι,
 καὶ ἀφηγήσασθαι χαλεπὸν καὶ ἰδεῖν φοβερόν, ὡς οἱ ἔωρα-

3. ἐπιενόητο A. 8. προειρημένα FC, προειρημένα P. 9.
 τῆς πόλεως Δυρραχίου F, τῆς πόλεως om. P. 12. δέκα C.
 18. τῶν om. F. 19. προαφηγησαμένη P, correxi. 20. ὅπερ
 καθάπερ F, ἄπερ καθάπερ C, ὅπερ P. χελώνης C, χαλάνης P.

confuse illuc recedentes, unde bene compositi intraverant. itaque cum haec quoque irrita essent, nec quidquam barbarorum industria commodi attulisset, tertiam fabricantur machinam. quod opus turris fuit lignea, quae, ut fama est, non quidem post irritas factas priores machinas, sed iam ante illas extrui coepta est anno integro in ipsa fabricanda consumpto, ita ut hoc principale opus, quae ante significavi parerga viderentur. sed pauca prius de figura urbis Dyrrachii perstringenda mihi sunt. murus eius turribus munitus est, quae urbem circumdantes ad pedum undecim altitudinem extractae loricisque praemunitae sunt quaeque per cochleatas scalas ascendi possunt. ea est figura munitioque urbis. singularis autem moenium crassitudo est, ita ut quatuor et amplius equites aequatis humeris tuto simul perequitate possint. quae quidem muri descriptio sic in transcurso a me praemissa sit, ut melius quae nunc narratura sim intellegantur. nunc illud, quod Boëmundus cum barbaris suis tamquam testudinis quandam turrem extruxit, describendum opus est, difficile sane explicatu,

κότες ἔλεγον, μὴ ὅτι γε οἷς προσεπέλασε φρικωδέστατον
 θέαμα. εἶχε δὲ τοιῶσδε. πύργος ξύλινος κατεσκευάστο ἐκ
 τετραγώνου βάσεως εἰς ἀξιόλογον μῆκος ἡρμένος καὶ τοσο-
 5 πον, ὥστε τῶν τῆς πόλεως πύργων ὑπερανέχειν εἰς πέντε
 τὸν μόσυνα τοῦτον, ἵνα διὰ τινων ὑποβαθρῶν μετεώρων
 πρὸς τὸ χθαμαλώτερον καταχαλωμένων τὸ τεῖχος τῆς πόλεως C
 ἐκεῖθεν εὐκόλως καταδραμεῖται. οὕτω γὰρ ἂν τὸ σφοδρὸν
 τῆς ῥύμης οὐκ ἂν ὑπενέγκοιεν οἱ ἐγχώριοι ἀεὶ πρὸς τὸ κατ-
 10 ὄπιν ὠθούμενοι. ὀπτικὴν δὲ ἄρα τὴν ἐπιστήμην ἐπλούτουν,
 ὡς ἔοικεν, οἱ τὸ Δυρράχιον πολιορκοῦντες βάρβαροι. οὐ γὰρ
 ἄνευ τοιαύτης δυνάμεως τὰ ὕψη τῶν τειχῶν κατελάμβανον·
 εἰ δὲ μὴ ὀπτικῆς, ἀλλὰ γε τῆς ἀπὸ τῶν διοπτρῶν καταλή-
 ψεως. ὁ γοῦν πύργος ἐκεῖνος φοβερός μὲν ἰδεῖν, φοβερώ-
 15 τερος δὲ κιχούμενος κατεφαίνετο. τροχοὶ γὰρ πολλοὶ τὴν
 βάσιν αὐτῷ μετεώριζον· ἀναμοχλευόμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐν-V. 305
 δον στρατιωτῶν τοῖς μοχλοῖς θάμβος ἐποίει μὴ φαινομένης D
 τῆς ἀρχῆς τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὥσπερ τις γίγας ὑπερνεφῆς
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἐδόκει κινούμενος. ἐστέγαστο γὰρ ἀπανταχόθεν
 20 ἐκ βάσεως ἄχρι κορυφῆς καὶ εἰς στέγας πολλὰς διήρητο
 καὶ θυρίσι κύκλῳ παντοδαπαῖς ἠνέφκτο, ἀφ' ὧν ἐξέπιπτε
 βέλη συχνά· πρὸς δὲ τὸ ἀνωτάτω μέρος ἄνδρες ἦσαν ἔξω-P. 385

6. ὑποβαθρῶν F, ὑποβάθρων P. 8. ***** οὕτω F.
 20. καὶ κορυφῆς P, καὶ om. FA.

aspectu terribile, ut, qui viderunt, confirmant, ne dicam de iis, ad quos
 horrendum istud spectaculum propius accessit. fuit autem hunc in
 modum confectum. lignea componebatur turris e quadrata hasi tan-
 tam in altitudinem assurgens, ut supra urbis turres quinque vel sex
 cubitos emineret. ita enim ea turris fabricanda fuit, ut hypobathris
 suspensis pronam deorsum viam praebentibus facile in moenia urbis
 decurri posset. sic incolas ingentem vim impetus longius semper
 repulsos sustentaturos non esse putabant. fuisse vero Dyrrachium ob-
 sidentes barbari doctrinae opticae peritissimi videntur, nec sine hac
 scientia aut usu saltem dioptricum instrumentorum moenium altitudi-
 nem dimetiri potuissent. ceterum turris ista terribilis quidem visu, ter-
 ribilior autem cum admovebatur apparuit. multae enim eius basin
 sustinebant rotae, cumque a militibus inclusis turris vectibus vehe-
 retur, obstupescit omnes, causa motus initio abscondita, praebuitque
 speciem gigantis nubes vertice tangentis ac sponte se moventis.
 tecta erat undique a basi usque ad fastigium et in multas contigna-
 tiones divisa. erant autem apertae circum in omnes partes fenest-
 rae plurimae, per quas crebra iactabantur tela, inque suprema

πλισμένοι θυμοειδεῖς καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν τὰ ξίφη φέροντες καὶ πρὸς ἄμυναν διηυτρεπισμένοι. ἐπεὶ δὲ τῷ τείχει προσήγγισε τὸ φορικτὸν τουτὶ θέαμα, οὐκ ἀμελῶς ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον καὶ στρατηγὸν τῆς πόλεως Δυρραχίου, ἀλλ' ἅμα τε τοῦτο τὸ μηχανήμα ἔξωθεν τῷ Βαϊμόντῳ κατεσκευ-⁵ ἄξετο ὡσπερ τις ἐλέπολις ἄφυκτος καὶ ἄλλο τι ἐνδοθεν τοῦ τείχους αὐτοῖς ἀντεμηχανᾶτο. ἑωρακότες γὰρ εἰς ὅσον ὕψος ὁ αὐτοκίνητος οὗτος πύργος ἐκτίεται καὶ ὅπου τοῦτον B ἐστήριξαν ὑφελόμενοι τοὺς τροχοὺς, τέτταρα ξύλα μακρότατα καταντικρὸν τοῦ μόσυνος πήξαντες ὡσπερ ἀπὸ τετραγώνου¹⁰ βάσεως εἰς πηγματος σχῆμα διανιστάμενα καὶ οὕτως βάσεις τινὰς διειληφότες μεταξὺ τῶν ἀντιτεταγμένων ξύλων εἰς πῆχυν ἓνα τὸν ἔξωθεν ξύλινον πύργον ἐποίησαν ἀνατρέχειν. ἀστεγῆς δὲ ἦν ἀπανταχόθεν ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα· οὐ γὰρ ἐδεῖτο προφυλακῆς, εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν κορυφὴν¹⁵ ἔξωρόφωτο. ἐνταῦθα δὴ ἀναγαγόντες οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον στρατιῶται τὸ ἐνυγρον πῦρ περὶ τὰ ἀκρόστεγα τοῦ ἀνεπι- C φράκτου ξυλοπύργου ἔμελλον ἔξακοντίζειν πρὸς τὸν ἀντίθετον μόσυνα. ἀλλ' ἐδόκει καὶ ἡ βουλὴ καὶ τὸ πρᾶγμα οὐ πρὸς πανωλεθρίαν τοῦ μηχανήματος ἀρκεῖν. ἀκροθιγῶς γὰρ ἔμελλε²⁰ τὸ πῦρ τὸ ἐντεῦθεν ἐκεῖσε πεμπόμενον τοῦ μόσυνος ἀπτεσθαι. ἀλλὰ τί μηχανῶνται; πληροῦσι τὸν μεταξὺ τόπον τοῦ

4. τὸν στρατηγὸν τῆς πόλεως Ἀλέξιον A.

F, γὰρ om. P.

10. ἀπὸ scripsi: ὑπὸ P.

scripsi: πείσματος libri.

7. ἑωρακότες γὰρ

11. πηγματος

20. ἀρκεῖν addidi.

parte viri fortissimi erant armati strictosque ad cominus pugnandum gladios ferentes et ad hostes propulsandos parati. quod quidem horrificum monstrum cum muris admoveretur, minime socordiam agebat Alexius dux urbis Dyrrachii eiusque milites. immo simul atque illam machinam tamquam helepolin invictam extra urbem aedificari vidit, alteram et ipse intra moenia illi opponendam extruxit. perspecta enim altitudine turris se ipsam moventis et loco, ubi illam rotis sublatis constituebant, cognito longissimas quatuor trabes e regione turris fixerunt, ita ut velut pegmatis instar ex quadrata basi surgerent. tum nonnulla tabulata intra trabes illas inferentes tota moles ut uno cubito turrem ligneam foris extractam superaret effecerunt. iam ipsa tabulatio undique patebat, cum propugnaculo non egeret, nisi quod fastigium tecto munitum erat. tum Alexii milites collatum ignem liquidum de fastigio undique apertae turris lignae in oppositam turrem iaculabantur. at vero et ratio et usus docuit, ita sperari non posse fore ut illa machina everteretur. leviter enim dumtaxat turrim poterat attingere ignis hinc illuc missus. quid igitur excogitant? complent

τε ξυλίνου καὶ τοῦ τῆς πόλεως πύργου εὐκαταπρήστου παν-
τοίας ὕλης καὶ ἐλαίου πολλοῦ κατὰ ποταμοὺς κενουμένου·
τούτοις ἐπενήνεκτο πῦρ, δαλοὶ καὶ φλόγες, ὃ κατὰ μικρὸν
ὑποτυφόμενον καὶ οὕτως βραχείας ἀναπνοῆς ἐπιδραξάμε-
5 νον ἔπειτα εἰς περιφανῆ φλόγα διαρθεὶν συνεπιλαμβανομέ- D
νων καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ ὑγροῦ πρηστήρων ἅπαν
ἀνῆψε τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο καὶ πολυῦλότατον μηχανῆμα
ἐμποιοῦν ἦχον καὶ φοβερὰν θεάν ταῖς ὄψεσιν. αἰσθησις P. 386
δὲ τοῦ πολλοῦ πυρὸς ἦν κυκλόθεν μέχρι καὶ σταδίων τρισ-
10 καίδεκα· θόρυβος δὲ καὶ ταραχὴ τοῖς ἔνδον βαρβάροις πολλή
καὶ ἀμήχανος τῶν μὲν ἐναπειλημμένων τῷ πυρὶ καὶ ἀποτε-
φρουμένων, τῶν δὲ ἀπὸ μετεώρου ῥιπτούντων ἑαυτοὺς πρὸς V. 306
τὴν γῆν· βοῆ δὲ πολλή καὶ ἀμήχανος ταραχὴ ἀντηχούντων
καὶ τῶν ἐκτός.

15 4. Τοσαῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ ὑπερνεφοῦς μόσυνος
καὶ τῆς παρὰ τῶν βαρβάρων τειχομαχίας· ἀλλ' ἐπὶ τὸν
βασιλέα καὶ αὐθις τὸν λόγον ἐπανακτέον. ἕαρος τοίνυν B
ἐφισταμένου ἢ μὲν Ἀύγουστα ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης ὡς
πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεστρεφεν, ὃ δὲ αὐτοκράτωρ
20 τῆς πρόσω πορείας εἶχετο καὶ τὴν Διάβολιν διὰ τῆς
Πελαγονίας καταλαμβάνει ἔνθεν περὶ τοὺς πρόποδας τῶν
ἤδη ῥηθέντων δυσβάτων ἀτραπῶν οὔσαν. καὶ καινῆν

2. κενουμένου F, κενωμένου P.

7. ἀνῆψε AP, ἀνῆπτο C.

11. ἀποτεφρουμένων A, ἀποτρεφουμένων F, ἀποστρεφουμένων P.

20. Διάβολιν F, Λεάβολιν P.

spatium inter ligneam et urbis turrin materia varia quae facile exardesceret multo infuso largiter oleo; quibus adicitur ignis, titiones scilicet facesque. is initio gliscens deinde leni excitatus flatu postremo in altam flammam exarsit atque cum ignis humidi illius, ut ita dicam, fulminibus coniunctus totam illam horribilem machinam largamque igni materiam praebentem accendit. quae quidem res fragorem excitabat terribilemque oculis aspectum. ingentis enim flammae splendor usque ad stadia circumquaque tredecim relucebat. magna tum fuit inopsque clausorum ibi barbarorum perturbatio atque confusio, cum alii flammis comprehensi in cinerem verterentur, alii ex alto sese in terram praecipitent. magnus quoque erat clamor inopsque perturbatio resonantium qui foris stabant barbarorum.

4. Hactenus de ingenti illa nubesque tangente turri obsidioneque barbarorum. sed ad imperatorem redeat oratio. vere igitur ineunte Augusta Thessalonica in regiam urbem reversa est; imperator porro pergens per Pelagoniam Diabolim pervenit, urbem in collibus ante montes sitam, in quibus semitae quas supra memoravi sunt impeditissimae. iam

τινα στρατηγίαν κατὰ τῶν βαρβάρων μεμελετηκῶς δεῖν ἐλογίσατο τοῦ μὲν δημοσίου πολέμου σχολὴν παντελῶς καταψηφίσασθαι καὶ ἀγγέμαχον διὰ ταῦτα τὴν μάχην οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ τὰ δύσβατα τέμνη καὶ τὰς ἀδιεξοδεύτους ὁδοὺς
 C μεταίχιμον ἀμφοῖν τοῖν στρατοπέδοιν καταλιπὼν τοὺς εὐνοὺς 5
 ἅπαντας κατὰ τὰς ἀκρολοφίας μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως καταστήσας τὴν καινὴν ἐκείνην στρατηγίαν ἐμηχανήσατο, ὡς μήτε τοὺς ἔνθεν πρὸς τὸν Βαῖμοῦντον ῥᾶστα προσχωρεῖν δύνασθαι μήτ' ἐκεῖθεν πρὸς τοὺτους αὖθις γράμματα φοιτᾶν ἢ προσηγορίας διαπέμπεσθαι, ὑφ' ὧν ὡς τὰ πολλὰ τὰ 10
 τῆς ἀγάπης ἐδράζεσθαι εἴωθε. σπάνις γὰρ προσηγορίας κατὰ τὸν Σταγειρίτην πολλὰς φιλίας διέλυσε. γινώσκων δὲ τὸν Βαῖμοῦντον ἄνδρα πονηρίας καὶ δραστηριότητος ἀνά-
 D πλεων ἤθελε μὲν καὶ τὴν κατὰ πρόσωπον πρὸς αὐτὸν μά-
 χην ἀναδέξασθαι, καθά γε καὶ εἴρηται, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρου 15
 παντὸς τρόπου καὶ μηχανῆς κατ' αὐτοῦ μελειτῶν οὐδαμῶς ἐνεδίδου. διὰ δὲ τὰς ἤδη ῥηθείσας αἰτίας, καίτοι πολλὰ σφαδάζων πρὸς τοῦτο, φιλοκίνδυνός τε καὶ πυκνοκίνδυνος πάλαι ὧν οὐτοσὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐμὸς πατήρ, ἐπεὶ τὸν λόγον εἶχεν ἐν πᾶσι κρατοῦντα, δι' ἑτέρας μεθόδου κατα-
 P. 387 γωνίσασθαι τοῦτον ἔσπευδε. δεῖ γάρ, οἶμαι, τὸν στρατηγὸν οὐκ ἀεὶ διὰ ξιφουλκίας τὴν νίκην ἐαυτῷ σπεύδειν περιποιεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς πανουργίαν ἔστιν οὗ εὐτρεπέζεσθαι,

8. ῥᾶστα προσχωρεῖν F, προσχωρεῖν ῥᾶστα P. 10. ὧν] ὡς F.
 11. ante ἀγάπης in F verba δυνάμεως καταστήσας ... πρὸς τοὺτους falso repetita manus eadem delevit. εἴωθε F, εἴωθεν P.

novo in barbaros consilio excogitato plane evitandam esse statuit publicam pugnam. neque igitur apertum capescebat proelium, sed angustiis impenetrabilibus inviisque viis inter castra utraque interiectis fidissimos quosque cum idoneis copiis in ipsis montium iugis collocavit novamque belli gerendi rationem hanc invenit, ut neque ex suis quisquam ad Boëmundum facile accedere posset neque illinc ad hos litterae salutationesque mitterentur, quibus amicitia plerumque conciliari solet. cessantibus enim salutationibus secundum Stagiritam multae tolluntur amicitiae. nam cum Boëmundum virum summae malitiae atque industriae esse sciret, apertò quidem proelio configere non dubitabat, quemadmodum iam dictum est, sed aliud plane consilium aliamque artem in eum excogitans minime cessavit. sed ob eas, quas dixi, causas quamquam pugnandi cupidissimus cum periculis et amans et vetus esset, tamen imperator pater meus prudentiam in omnibus rebus superiorem esse ratus alia ratione eum debellare studebat. ducis enim est, ut mihi videtur, non sem-

ἐπὶ ὃ καιρὸς καὶ τὰ συμπύπτοντα τοῦτο διδῶσιν, τὴν νίκην
 ἐαυτῷ πάντοσε περιποιούμενον. καὶ τοῦτο γὰρ στρατηγῶν
 ἰδιαίτατον, ὅσαπερ ἴσμεν, μὴ μετὰ ξιφῶν καὶ μάχης μόνον,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς σπονδὰς τρεπομένων· καὶ ἄλλως ἔστιν οὗ
 5 ῥαδιουργοῦντα τὸν ἐχθρὸν καταγωνίζεσθαι, ὀπηνίκα καὶ
 τοιοῦτου καιρὸς παρῆ. ὁποῖον καὶ τότε ὁ αὐτοκράτωρ
 φαίνεται σκευωρήσας. θέλων γὰρ διχόνοιαν ἐμβαλεῖν με-
 ταξὺ τῶν τε κομητῶν καὶ τοῦ Βαϊμόντου καὶ κατασεῖσαι B
 οἷον τὸν πρὸς ἀλλήλους συνασπισμὸν ἢ διαρρηξαι τοιοῦτόν
 10 τι δραματουργεῖ. μεταπεμψάμενος οὖν τὸν ἐκ Νεαπόλεως
 Μαρίνον τὸν Σεβαστόν (τῶν Μαῖστρομιλίων οὗτος ὑπῆρχε
 τὸ γένος· καὶ μὴ πάνυ τὸν πρὸς αὐτὸν ὄρκον ἀνόθευτον
 τότε ἐτήρει ἀπατηλοῖς ἐξαπατηθεῖς λόγοις καὶ ὑποσχέσεσιν,
 ἀλλ' ὅσον γε τὰ πρὸς τὸν Βαϊμόντον ἀποκαλύψαι αὐτῷ τὸ
 15 ἀπόρητον τεθάρρηκεν), ἅμα δὲ καὶ τὸν Ῥογέρον (τῶν ἐπι- V. 307
 φανῶν δὲ οὗτος Φράγγων) καὶ τὸν Πέτρον Ἀλίφαν, ἄνδρα
 κατὰ πόλεμον περιβόητον καὶ τὴν ὡς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα C
 πίστιν ἀκράδαντον δι' ὅλου τηρήσαντα. τούτους μετακαλεσά-
 μενος βουλήν ἐξῆτει, ὅπως τὰ κατὰ τὸν Βαϊμόντον εὖ δια-
 20 θέμενος καταγωνιεῖται αὐτόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν εὐνουστέ-
 ρων τῷ Βαϊμόντῳ καὶ ὁπόσους ἐκεῖνος ἰσοψύχους ἔχει
 διηρώτα. καὶ περὶ τούτων μαθὼν ἐξ αὐτῶν δεῖν ἔλεγεν

1. τοῦτο F, τοῦτω sic P. 13. λόγοις FC, λόγους P. 14.
 ὅσῳ P, correxi. 15. ῥοδέρον C. 16. φράγγων F, Φράγγων P.

per ferro victoriam quaerere, sed etiam opportunum tempore ca-
 sive invitante dolum commoliri ad plenam victoriam reportandam;
 estque is maxime proprius ducum mos, quantum scimus, ut non
 ad gladios solum ac proelia, sed ad foedera etiam sese convertant.
 atque adeo dolis interdum hostis profligandus est, cum praeser-
 tim apta iis occasio sese obtulerit, id quod etiam imperator tum
 agitasse videtur. discordiam enim concitare inter comites et Boë-
 mundum armorumque societatem quam inierunt quasi percutere aut
 dissolvere studebat, quod ita fere fecit. vocavit ad se Neapolita-
 num Marinum Sebastum, Maïstromiliorum genere ortum, cui, etsi
 iusiurandum sibi praestitum haud semper tum servaverat verbis fal-
 lacibus promissisque deceptus, sua tamen contra Boëmundum arcana
 posse credere confisus est. praeterea Rogerium accessit, illustrem
 inter Francos virum, et Petrum Alipham, hominem et laude rei belli-
 cae et servatae omnino imperatori fidei integritate celebrem. qui-
 bus in consilium adhibitis deliberavit, quam ratione rem ita insti-
 tueret, ut Boëmundum devinceret, quaeritque ex iis, quinam Boëmundo
 magis ceteris essent dediti quique cum eo maxime concordarent. quo

ὑποποιήσασθαι τούτους διὰ παντοίας μηχανῆς· “καὶ εἰ τοῦτο γένοιτο, δι’ ἐκείνων καὶ τὸ κοινὸν τοῦ Κελτικοῦ στρατεύματος διαρραγήσεται εἰς διψυχίαν ἐμπεσόν”. ἀνακοινοῦται

Ἐπιτοῦτο τοῖς ἤδη ῥηθεῖσι. καὶ ἐξ ἐκάστου τούτων ἓνα αἰτεῖται τῶν εὐνοσιτέρων θεραπόντων καὶ ἐχεμυθεῖν ἐπισταμέων. οἱ δὲ ἐτοιμῶς τοὺς κρείττους τῶν ὑπηκόων αὐτῶ ἔφησαν δοῦναι. καὶ ἐπειδὴ παρήσαν οἱ ἄνθρωποι, δραματοργεῖ τι τοιοῦτον. γράμματα συνθέμενος ὥσπερ ἀμοιβαῖα πρὸς τινὰς τῶν ἀμφὶ τὸν Βαῖμοῦντον οἰκειοτάτους, ὡς δῆθεν ἐκείνων γεγραφότων πρὸς τοῦτον καὶ οἰκειότητά τινα μνησ-

P. 388 τενομένων καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς τοῦ τυράννου γνώμης ἐξαγορευόντων, πέμπει πρὸς αὐτοὺς ὥσπερ εὐχαριστηρίους λόγους συντάξας καὶ ἀποδεξάμενος τάχα τὴν τῶν ἀνδρῶν εὐνοίαν. ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ τε Γίδος ὁ τοῦ Βαῖμούντου ἀντάδελφος καὶ τις τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν Κοπρισίανος κα-
 15 λούμενος καὶ πρὸς τούτοις ὁ Ρικάρδος καὶ τέταρτος ὁ Πριγκιπάτος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ τὰ πρῶτα φέρων ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Βαῖμούντου, καὶ ἕτεροι πλείους τούτων. πρὸς οὓς τὰ ἐπίπλαστα γράμματα ἐξεπέμπετο. ἐκεῖθεν μὲν γὰρ
 Β οὐδὲν ἐδέδεκτο τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς οὔτε παρὰ Ρικάρδου 20 οὔτε παρὰ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου εὐνοίαν καὶ πίστιν ὑπαγορευῶν γραμματίον· αὐτὸς δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ τὰ τοιαῦτα τῶν

5. ἐπισταμένων P, correxi.

19. ἐκεῖθεν F, ἐκεῖσε P. 20.

21. παρὰ scripsi: περὶ P.

22. τῶν γραμμάτων F, τῶν om. P.

cognito omni arte id enitendum esse dixit, ut in suas isti partes traherentur: quo quidem facto per illos Gallici exercitus unitatem discordia odioque disiunctum iri. hoc ubi communicavit cum iis, quos nominavi, a singulis singulos famulos, quos fidissimos esse silentiumque servare posse novissent, expostulat. libenter illi daturos se servorum optimos pollicentur. qui cum advenissent, hanc fallaciam machinatur. dedit per hos epistulas ad Boëmundi familiarissimos ita conceptas, ut ad epistulas eorum iam pridem scriptas respondere videretur, quibus ipsius amicitiam expetissent et arcana prodidissent tyranni consilia; ipse magnas se iis gratias agere eorumque benevolentiam sibi exoptatissimam esse simulabat. fuerunt illi quidem Gidus Boëmundi frater quique e clarissimis in exercitu viris fuit, Coprisianus (sic enim appellabatur), praeterea Ricardus et quartus Principatus, vir fortissimus et in Boëmundi exercitu facile princeps, aliique complures. ad hos fictas illas misit litteras: istinc enim neque a Ricardo neque ab alio quopiam horum imperator scriptum acceperat, quod eorum benevolentiam fidemque significaret, sed ipse per se solus

γραμμάτων ἐπλάττετο. εἶχε δὲ νοῦν τοιοῦτον τὸ δραμα-
 τούργημα, ὡς εἶπερ εἰς ἀκοὰς εἰσέλθῃ Βαϊμόντου ἢ τῶν
 ἀνδρῶν τοιούτων προδοσία καὶ ὡς ἐκεῖνοι ἐκεῖθεν ἀποκο-
 πέντες τῇ γνώμῃ τῷ μέρει τῷ βασιλικῷ προσεχώρησαν,
 5 αὐτὸς μὲν εὐθὺς ταραθῆσεται καὶ πρὸς τὴν βαρβαρικὴν
 φύσιν ἐπ'ἀνελεύσεται, κακώσας δὲ τοὺς ἀνδράς ἀπορραγῆναι
 τούτου καταναγκάσειε, καὶ, ὅπερ εἰς νοῦν οὐκ ἦλθεν αὐτοῖς,
 ἐκ τῆς κατασκευῆς Ἀλεξίου ποιήσειαν πρὸς αὐτὸν στασι- C
 άσαντες. ἦδει γάρ, οἷμαι, ὁ στρατηγός, ὡς τὸ ἀντίπαλον
 10 ἅπαν φῦλον ξυγκροτούμενον μὲν καὶ ἀλληλουχοῦμενον ἔρω-
 ται, στασιάζον δὲ καὶ εἰς πολλὰ μεριζόμενον ἀδρανέστερον
 γίνεται καὶ οὕτω τοῖς πολεμοῦσιν εὐχείρωτον. ὅπερ καὶ
 βαθέως ἐπραγματεύετο καὶ τὸν δόλον ὑποβρύχιον εἶχε τὰ
 γράμματα. μεταχειρίζεται δὲ τὸ πρᾶγμα οὕτωςί πως ὁ
 15 Ἀλέξιος. πέμπει μὲν γὰρ τὰ πεπλασμένα γράμματα πρὸς ἐκεί-
 νους παραγγείλας ἐπιδοῦναι ἐκάστῳ ἕκαστον. εἶχε δὲ τὰ πεμ-
 πόμενα βιβλία ἐκεῖνα οὐ μόνον εὐχαριστίαν, ἀλλὰ καὶ δόσεις
 κατεπηγγέλλετο καὶ βασιλικὰς δωρεὰς καὶ ὑποσχέσεις ὑπερ- D
 φνεῖς· ἐφεῖλκε δὲ τούτους καὶ εἰς τὸ μετέπειτα εἶναί τε V. 308
 20 εὖνους καὶ φαίνεσθαι καὶ μηδὲν ἀποκρύπτειν τῶν ἀπορρή-
 των. κατόπιν δὲ τῶν πιστοτάτων αὐτῷ ἄνθρωπον ἀποστέλ-
 λει ἀνεπιφωράτως τούτοις παρέπεσθαι, καὶ ἐπειδὴν πλη-
 σιάσαντας ἴδοι, παρελάσαντα προφθῆναι τούτων τὴν ἔφοδον

3. ἀνδρῶν τοιούτων C, τοιούτων om. P.
 ἀποραγῆναι P.

6. ἀπορραγῆναι F,

21. δὲ FC, καὶ P.

huiusmodi litteras confinxit. qui quidem dolus eo spectabat, ut, si proditio talium virorum ad Boëmundi aures pervenisset, tamquam si ab ipso abalienati ad imperatorem defecissent, ipse statim perturbatus barbaro abriperetur furore eosque gravi iniuria affectos a sese desciscere cogeret, quodque iis in mentem non venisset, Alexii fraude ad seditionem adducti facerent. sciebat scilicet dux, omnes gentes coniunctas et concordas esse validissimas, seditiosas vero atque in multas partes disiunctas plane enervari, ut facile ab hostibus superari possent. sic litterae illae peracute excogitatae abditum continebant dolum. quam rem Alexius ita peregit. dedit confictas epistulas singulas singulis tradendas, quibus non solum gratias egit, sed dona etiam ac regia munera pollicitus est promissaque fecit amplissima; monuit etiam, ut in posterum quoque sibi benevoli et essent et apparerent nec secretorum quidquam se celarent. illos, qui mittebantur, a tergo clam sequi iubebat fidissimum sibi hominem, et cum eas ad castra accedere vidisset, celeriter iis praecur-

P. 389 καὶ καταλαβόντα τὸν Βαϊμοῦντον τὸν τε αὐτόμολον ἵποκρι-
 θῆναι καὶ εἰπεῖν, ὡς αὐτῷ προσχωρήσειε μισήσας τὴν τοῦ
 βασιλέως διατριβήν, φιλίαν δὲ πρὸς τὸν τύραννον προσποιού-
 μενον καὶ ὡς δὴ τινα εὐνοίαν κατειπεῖν ἀριδύλως τῶν ἀνδρῶν
 ἐκείνων, ἐφ' οὓς τὰ γράμματα, ὡς ἄρα ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, 5
 ὄνομαστί τούτους καταριθμήσας, ἔξομοσάμενοι τὴν πρὸς
 ἐκείνον πίστιν βασιλεῖ φίλοι καὶ εὖνοι γεγονάσι καὶ τὰ ἐκεί-
 νου φρονοῦσι καὶ ὄραν δεῖ, μὴ τι κατ' αὐτοῦ δεινὸν μελε-
 τήσειαν ἐξ ὑπογύου καὶ πάλαι προεσκεμμένον· ἀλλὰ δὴ καὶ
 τοῦτο πεπραγματεῦσθαι, ἵνα μὴ τι δεινὸν τοῖς γραμματοκο- 10
 Β μισταῖς τούτοις ὁ Βαϊμοῦντος ἐργάσθαι. ἐμέλησε γὰρ καὶ
 τοῦτο τῷ βασιλεῖ, ὅπως τοὺς μὲν καθέτους τούτους ἀνδρας
 ἀβλαβεῖς διατηρήσειε, τὰ δὲ κατὰ τὸν Βαϊμοῦντον πράγματα
 συνταράξειε. καὶ οὐκ εἶπε μὲν ταῦτα καὶ συμβεβούλευεν,
 οὐ γέγονε δέ; ἀλλὰ προσελθὼν καὶ δι' ὄρκου λαβὼν τὸ 15
 ἀφρόντιστον τῶν γραμματοκομιστῶν ὁ εἰρημένος ἀνὴρ ἀπαγ-
 γέλλει πάντα κατὰ τὰς ὑποθημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἐρωτηθεὶς δὲ ὅπῃ τούτους στοχάζεται ἐφθακέναι, τὴν Πέ-
 τρουλαν αὐτοὺς ἔλεγε διελθεῖν. καὶ ἀποστείλας κατέσχε
 τοὺς γραμματοκομιστὰς καὶ τὰ γράμματα ἀναπτύξας ἰλίγγου 20
 τε πλήρης γεγονὼς μικροῦ κατέπιπτε πιστὰ λογισάμενος
 C εἶναι. ἐκείνους μὲν οὖν παραφυλάττεσθαι ὥρονόμησεν, αὐτὸς
 δὲ ἀπρόσιτος ταῖς σκιναῖς ἐν ἑξ ἡμέραις ἦν γνωσιμαχῶν τὸ

18. ὅπῃ F, ὅπου P.

23. ἀπρόσιτος scripsi: ἀπρόιτος P.

rere, ut Boëmundum adiret simulans se transfugam esse ad eius-
 que partes deficere imperatoris cunctationis pertaesum et ami-
 citiae specie ac benevolentiae tyrannum decipiens palam viros illos
 incusaret, quibus epistulae essent inscriptae: illum atque illum, quos
 nominatim appellaret, fidem ipsi eiuratos imperatori amicos ac be-
 nevolos esse eiusque rebus favere. quare cavendum esse, ne quid
 infausti, quod iamdudum parassent, in ipsum ex improvise machina-
 rentur. denique prospicere eum iussit, ne quo malo Boëmundus
 tabellarios istos afficeret. id enim curae erat imperatori, ut missos hos
 viros incolumes servaret perturbaretque res Boemundi. nonne dixit
 suavitque haec, nonne haec sic evenere? accedens enim vir ille ad
 Boëmundum iureiurando firmavit tabellariorum salutem omniaque
 ex imperatoris consilio ei patefecit. deinde interrogatus, ubi eos
 nunc esse suspicaretur, transgressos esse eos Petruclam dixit. tum
 misit ille qui tabellarios comprehenderent, cumque cupide legisset
 litteras, quas veras putabat, vertigine correptus paene concidit. iam vero
 illos clam iussit observari: ipse sex dies in castris nulli aditum praebens

τί ἂν χρῆ ποιῆσαι, πολλοὺς παρ' ἑαυτῷ ἀνελίττων λογισμοῦς, εἰ χρῆ παραστήναι τοὺς κονοσταύλους καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Γίδον ἐξειπεῖν τὴν κατ' αὐτοῦ δοθεῖσαν πρόληψιν καὶ εἰ μετὰ τὸν ἔλεγχον παραστήναι χρῆ ἢ ἄτερ ἐλέγχου, πρὸς τού-
 5 τοις δὲ καὶ τὸ τίνας ἀντ' αὐτῶν κονοσταύλους ποιήσειε. γενναίους δὲ ὄντας τοὺς τοιοῦτους κἀντεῦθεν πολλὴν τὴν βλάβην ἐσομένην παρασιαλέντων ὑπονοῶν, κατὰ τὸ ἐγχωροῦν τὰ κατ' αὐτοὺς οἰκονομήσας, οἶμαι δὲ καὶ τὸν κρυπτόμενον νοῦν τῶν γραμματίων ὑποποπάσας, μετεληλυθῶς εὐφρῶς τούτους
 10 καὶ θαρσήςας ἐπὶ ταύτοῦ μεμενηκέναι τούτους ξυνεχώρησεν. D

5. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ προφθάσας ἀξιόμαχον δύ-
 ναμιν ἐν πάσαις ταῖς κλεισούραις κατέθετο μετ' ἐκκρίτων ἡγε-
 μόνων, πᾶσαν τὴν ἀτραπὸν διὰ τῶν καλουμένων ξυλοκλασιῶν
 αὐθις τοῖς Κελτοῖς ἀπετάφρευσεν. εἶχε μὲν γὰρ εὐθύς ὁ
 15 Αὐλών, ἢ Ἰεριχῶ καὶ τὰ Κάνινα ἀνύστακτον φύλακα Μιχαὴλ
 τὸν Κεκαυμένον, ἢ δὲ Πέτρουλα Ἀλέξανδρον τὸν Καβάσιλαν
 μετὰ συμμίκτων πεζῶν στρατιωτῶν, ἄνδρα ἐκδυμότετον καὶ P. 390
 τὴν Δεύρην δὲ Λέων ὁ Νικερίτης μετὰ ἀποχωρήσεως ἐφρούρει V. 309
 20 δυνάμειος· τῷ δὲ γε Εὐσταθίῳ τῷ Καμύτζῃ τὰς περὶ τὸ
 Ἄρβανον ἀνατεθείκει κλεισούρας. ὁ δὲ γε Βαῖμοῦντος ἐκ
 πρώτης, ὃ φασιν, ἀφετηρίας κατὰ τοῦ Καβασίλα τὸν ἀδελ-

1. χρῆ P, correxi.

10. ἐξεχώρησεν C.

13. τὴν scripsi:

τὲ P.

15. Ἰεριχῶ F, Ἰεριχῶ P.

21. ἀνατεθείκει F,

ἀνετεθείκει C, ἀνετηθήκει P.

deliberabat, quid faciendum esset, multas volvens rationes, num citandi essent conostabli ac Gido fratri suo palam indicare deberet crimen contra eum allatum, tum utrum citandi essent convicti an non convicti, denique quos eorum loco conostablos faceret. itaque cum remotis his viris fortitudine praestantibus magno se affectum iri incommodo reputaret, fecit ea quae pro re nata fieri poterant (credo etiam ipsi de clandestino litterarum dolo suspiciones subortas esse) atque hilari vultu eos visens confidenter honores suos obtinere passus est.

5. At imperator, postquam copias haud exiguas in cunctis claustris cum electis ducibus collocavit, insuper omnes vias magnis lignorum struibus, quas xyloclasias vocant, adversus Gallos communivit. dederat enim statim Auloni Hierichunti Caninis diligentissimum custodem Michaelē Cecaumenum. Petrulam obtinebat cum pedestribus mixti generis copiis Alexander Cabasilas, vir maxime intrepidus, qui multos in Asia Turcas fugaverat; Deurae praeerat Leo Nicerita cum idoneo praesidio; Eustathio denique Camytzae claustra ad Arbanum sita custodienda commiserat. Boëmundus vero

φὸν αὐτοῦ Γίδον καὶ κόμητά τινα Σαρακηρὸν καλούμενον καὶ τὸν Κομποπαγάνον ἐξέπεμψεν. ἐπεὶ δὲ τινα τῶν ὁμορούντων τῷ Ἀρβάνῳ πολίχνια προσέφθασαν τῷ Βαϊμοίντῳ προσχωρήσαι, οἱ τούτων ἔποικοι τὰς τοῦ Ἀρβάνου ἀτραποὺς ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι προσελθόντες πᾶσαν, ὡς εἶχε, τῆς Δεύρης 5 τὴν θέσιν ἐξηγήσαντο καὶ τὰς λανθανούσας ἀτραποὺς ὑπέδειξαν. τηρικαῦτα ὁ Γίδος διχῆ διελὼν τὸ στράτευμα αὐτὸς μὲν τὴν κατὰ πρόσωπον μετὰ τοῦ Καμύτζη μάχην ἀνεδέξατο, τὸν δὲ γε Κομποπαγάνον καὶ τὸν Σαρακηρὸν καλούμενον κόμητα παρὰ τῶν Δευριωτῶν ὀδηγουμένους ἐξ ὀπισθίων τῷ 10 Καμύτζη ἐπείσπεσε ἐπέταξε. τούτου γοῦν συνδόξαντος ἀμφοῖν, ἐπεὶ ὁ μὲν Γίδος κατὰ πρόσωπον ἐμάχετο, οἱ δὲ γε λοιποὶ κόμητες τῇ παρεμβολῇ τοῦ Καμύτζη ἐπείσπεσόντες ἀπὸ τῶν μεταφρένων δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτῶν ἀπειργάσαντο, ὡς οὐκ ἐνῆν αὐτῷ πρὸς πάντας μάχεσθαι, 15 Στραπένας τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν θεασάμενος συνέλιπετο τούτοις καὶ αὐτὸς. καὶ πίπτουσι μὲν τηρικαῦτα τῶν Ῥωμαίων πολλοὶ καὶ αὐτὸς ὁ Καρᾶς νηπιόθεν τοῖς γνησίοις παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος προσληφθεὶς καὶ καταλεγείς καὶ ὁ Σκαλιάριος Τοῦρκος τῶν ὀνομαστῶν πάλαι κατὰ τὴν ἔω ἡγεμόνων γε- 20 γονῶς, αὐτομολήσας τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος τετυχηκώς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Καμύτζην· ὁ δὲ γε Ἀλυάτης μετὰ καὶ ἐτέρων λογάδων τὴν Γλαβινίτζαν φυ-

9. Κομποπαγάνον C, Κομποπαγάνων P. 14. αὐτοῦ? 19. Σκαλιάρης C. 20. πάλαι F, πάλιν P. 23. γλαβινίτζαν F, Γλαβηνίτζαν P, Γλαβηνίτλαν C.

iam ab ipsis ut dicunt carceribus Gidum fratrem cum comite quodam Saraceno appellato et cum Contopagano adversus Cabasilam misit. deinde ubi oppidula quaedam Arbano finitima in Boëmundi potestatem venerunt, horum incolae peritissimi circa Arbanum viarum situm Deurae accuratissime ei retulerunt secretasque semitas ostenderunt. tum Gidus exercitum bifariam divisit: ipse adversa fronte Camytzam aggreditur, Contopaganum vero et Saracenum comitem a Deuriotis ductos a tergo illum invadere iussit. quod cum inter eos convenisset, dum Gidus cum adversis hostibus pugnat, reliqui comites Camytzae aciem a tergo adorti atrocem ediderunt stragem. ille cum adversus omnes pugnare non posset, ubi suos effuse fugientes vidit, et ipse eos secutus est. multi ibi Romani ceciderunt, in quibus Caras fuit, a puero iam in numerum familiarium imperatoris receptus iisque adscriptus, et Scaliarius Turca, dux olim per Orientem illustris, postea ad imperatorem transfuga et sacrum baptismum adeptus. haec de Camytzae clade. Alyates autem cum aliis lectissimis viris Glabinitzae custodiendae praepositus in planitiem descen-

λάττων πρὸς τὴν πεδιάδα κατήλθεν· εἴτε πρὸς πόλεμον
 εἴτε καὶ κατασκοπήσων τινὰ τόπου θέσιν, Θεὸς ἂν εἰδείη.
 τυχαίως δ' οὖν συναντῶσι τούτῳ παραχρῆμα κατάφρακτοι D
 Κελτοὶ ἄνδρες γενναῖοι καὶ τηρικαῦτα διχῆ διαρεθέντες οἱ μὲν
 5 (πεντήκοντα δὲ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν) κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
 σφοδρᾶ τῆ ῥύμη ἴενται ὅλους χαλάσαντες χαλινούς, οἱ δὲ γε
 λοιποὶ ἐξ ὀπισθίων ἀσφογητὶ τούτῳ παρείποντο. ἦν γὰρ
 ἐλώδης ὁ τόπος. ὁ δὲ Ἀλυάτης τῆς τῶν ὀπισθεν μὴ αἰσθό-
 10 μενος ἐλείσεως, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἔμπροσθεν ὄλη γνώμη ἀγω-
 ἐπισπεσόντες γὰρ τούτῳ οἱ ἐξ ὀπισθίων ἐρχόμενοι καρτερωῶς
 κατ' αὐτοῦ ἐμάχοντο. συναντήσας δὲ τούτῳ κόμης τις Κον-
 τοπαγάνος καλούμενος βάλλει τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος· καὶ P. 139
 παραχρῆμα ἄπνους κατὰ γῆς ἔκειτο. πίπτουσι δὲ καὶ τῶν
 15 σὺν αὐτῷ οὐκ ὀλίγοι. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ τὸν
 Καντακουζηνὸν μετεπέμψατο, ἄνδρα τοῦτον γινώσκων περὶ
 τὰς στρατιωτικὰς ἐγχειρήσεις ἰκανώτατον. ἔφθασε γάρ, ὡς
 ἔφην, καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα εἰς τόπον μετακληθεὶς
 ἀπὸ Λαοδικείας. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν τὰ κατὰ τὸν Βαῖμοῦντον
 20 οὐκ εἶχεν, ἀξιόμαχον στρατὸν μετ' αὐτοῦ συνεκπέμπει καὶ
 τῆς παρεμβολῆς ἔξιεισι προεκπέμπων οἶον καὶ πρὸς μάχας
 ὀτρύνων αὐτόν. ἐφθακῶς δὲ τὴν κλεισοῦραν τὴν ἐγχωρίως

16. κατακουζηνὸν F; sic semper. 20. εἶχεν F, εἶχε P. 21.
 οἶον FC, αὐτόν P.

dit: utrum pugnandi an loci explorandi causa, deus noverit. cui forte illic obviam fiunt Galli viri fortes loricati qui statim bifariam divisi partim (quingenta hi numero fuerunt) vehementissimo a fronte impetu illum invadunt habenis omnino remissis, partim a tergo eum sine strepitu sequuntur. erat enim paluster is locus. quos Alyates a tergo appropinquantes non sentiens, sed cunctis viribus cum adversis hostibus pugnans quantum periculum immineret minime cognovit. illi enim a tergo aggressi vehementissime eum adoriuntur. occurrit Alyati comes quidam qui Contopaganus nominabatur eumque lancea transfixit, ita ut exanimis statim humi iaceret; caduntque et alii Romanorum non pauci. quo imperator audito Cantacuzenum arcessivit, quem ad exequendas res militares acerrimum noverat. ille eo tempore, quo ad imperatorem ilico proficisci iussus est, Laodiceae erat. cum vero nullam pateretur dilationem bellum cum Boëmundo, eum cum magno exercitu contra hostes ire iubet simulque castris egressus eum tamquam prosequitur ad proelia eum incitans. tum in clisura, quam indi-

Βούτω καλουμένην Πέτραν καὶ αὐτοῦ που ἐγκατερέσας πολλοῖς τε λογισμοῖς καὶ στρατηγικοῖς ἐπιχειρήμασιν ἐφοδιάσας αὐτὸν καὶ τὰ λόφονα ὑποθέμενος πρὸς Γλαβινίτζαν χρησταῖς ἐλπίσι θαρσύνας ἐκπέμπει, ἐκεῖνος δὲ πρὸς Διάβολιν ἐπανέστρεψεν. ὁ δὲ Καντακουζηνὸς προσπελάσας ἐν τῷ ἀπέρ-⁵
 V. 310 χεσθαι πολιχνίω τινί, τῷ τοῦ Μύλου καλουμένῳ, παραχρῆμα παντοίας κατασκευάσας ἐλεπόλεις ἐπολιόρκει τὸ πολίχμιον. καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀναισχύντως τοῖς τείχεσι προσεπέλαζον καὶ οἱ μὲν πῦρ ἐνέπρωον τὰς πύλας ἐνεπίπρων, οἱ δὲ καὶ διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλξεις θᾶπτον ἀνῆσαν. αἰσθόμενοι¹⁰
 C αὐλιζόμενοι Κελτοὶ ὡς πρὸς τὸ τοῦ Μύλου καστέλλιον ἔθεον. οὗς θεασάμενοι οἱ τοῦ Καντακουζηνοῦ σκοποὶ (βάρβαροι δὲ ἦσαν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν) ἐπανατρέχουσιν ἀσυντάκτως πρὸς αὐτὸν καὶ οὐ μυστηριωδῶς περὶ τῶν¹⁵
 φανέντων κατήγγελλον, ἀλλὰ πόρρω που φωνοῦντες τὴν τούτων ἔφοδον ἔλεγον. ἀκοίσαντες δὲ οἱ στρατιῶται τὴν τῶν Κελτῶν ἔφοδον, κὰν τῶν τειχῶν ὑπερέβησαν, κὰν τὰς πύλας ἐνέπρησαν, κὰν ἐν χερσὶ τοῦτο κατέχοντες ἦσαν ἤδη, ἀλλ' ἐκδειματωθέντες ἕκαστος πρὸς τὸν ἴδιον ἀπέτρεχεν ἵππον·²⁰

1. πολλοῖς FC, παλλοῖς P. 2. στρατηγικοῖς F, στρατιωτικοῖς P.
 3. γλαβινίτζαν F, Γλαβηνίτζαν P. 4. ἀνέστρεψεν C. 5 sq. ἐν τῷ ἀπέρχεσθαι πολιχνίω τινί F, πολιχνίω τινί ἐν τῷ ἀπέρχεσθαι P. 9. ἐνεπίπρων F, ἐνέπιπρον P. 12. ὡς πρὸς F, πρὸς om. P. μάλου C. 14. ὡς ὁ F, ὡς om. P. ἐδήλωσεν F, ἐδήλωσε P. 16. πόρρω που F, ποῦ ὄθεν P. 17. ἔλεγον] ἔλευσιν C. 20. ἀπέτρεχεν F, ἔτρεχεν P.

genae Petram appellant, aliquantisper moratus, ubi multis cum meditationibus strategicisque consiliis eum instruxit quaeque utilia erant ei praecepit, plenum eximiae spei Glabinitzam eum dimisit, ipse Diabolin rediit. profectus autem Cantacuzenus, cum castello cuidam propius accessisset, quod Myli dicitur, variis confestim operibus paratis id oppugnavit. Romani audacter muros aggrediuntur: pars ignibus illatis portas concremant, pars in moenia insilientes propugnacula cito invadunt. his animadversis, qui trans Busen quod vocatur flumen stationem habebant Galli, ad Myli castellum festinabant. quos ubi viderunt Cantacuzeni exploratores, homines, ut dictum est, barbari, sine ordine ad eum recurrunt nec tamen submissa voce, quid vidissent, nuntiant, sed instare Gallorum adventum procul conclamant. quo quidem audito milites, quamquam muros iam transcenderant et portas combusserant habebant quo iam in manibus arcem, perterriti ad suum quisque equum currunt. ac tantus terror tantaque erat animorum perturbatio, ut alius equum alius conscende-

ἔμφοβοι δὲ ὄντες καὶ συγχυθέντες τὸν τοῦν θάτερος θάτε-
ρου ἵππου ἐπέβαινε. πολλὰ γοῦν ὁ Καντακουζηνὸς ἀγωνισά-
μενος καὶ πολλὰς ἵππασίας κατὰ τῶν ἐκδειματωθέντων
ποιήσας “ἀνέρες ἔστε,” φωνῶν κατὰ τὸν ποιητὴν “μνήσθητε D
5 θούριδος ἀλκῆς”, ὡς οὐκ ἔπειθεν, εὐφυῶς τούτους τῆς
πτοίας ἀνήνεγκε φάμενος ὡς “οὐ χρὴ τὰς ἐλεπόλεις κατα-
λιπεῖν τοῖς ἐχθροῖς καθ’ ἡμῶν ὄργανα, ἀλλὰ πῦρ εἰς αὐ-
τὰς ἐμβαλεῖν καὶ οὕτως εὐσυντάκτως ὑποχωρεῖν”. παρα-
χρημα γοῦν μάλα προθύμως ἐπλήρουν οἱ στρατιῶται τὸ
10 προστατιτόμενον καὶ οὐ τὰς ἐλεπόλεις μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ P. 392
κατὰ τὸν ποταμὸν Βούσην ἰστάμενα πλοῖα ἐνέπρησαν, ὡς μὴ
ῥαδίως οἱ Κελτοὶ διαπερᾶν ἐνθεν ἔχοιεν. αὐτὸς δὲ ἀναπο-
δίσας μικρὸν καὶ πεδιάδι τινὶ ἐντυχὼν δεξιόθεν μὲν τὸν
καλούμενον Χαρζάνην ποταμὸν ἐχούση, ἐξ εὐωνύμου δὲ
15 ἐλώδη τινὰ τόπον καὶ βαλτώδη καὶ συγχορησάμενος τούτοις
ὡς ὄχρωμασιν αὐτοῦ πον τὸν χάρακα ἐπήξατο. οἱ δὲ ὄη-
θέντες Κελτοὶ παρὰ τῇ χεΐλει τοῦ ποταμοῦ γενόμενοι τῶν
πλοίων ἤδη προεμπρησθέντων ἀστοχῆσαντες τῶν ἐλπίδων
κεχηρότες ὑπέστρεφον. ὁ δὲ τοῦ Βαίμουντου ἀδελφὸς Γίδος
20 τὰ ξυμβάντα πυθόμενος παρ’ αὐτῶν ἄλλην ἐτόραπετο καὶ
στρατιώτας γενναίους τῶν ὑπ’ αὐτὸν διελόμενος πρὸς Ἱερικῶ
καὶ τὰ Κάννα ἐξέπεμψε. καταλαβόντες οὖν τὰ ὑπὸ τοῦ B

1. συγχυθέντες F, συνθέντες P. θάτερος F, ἀτέρος sic P.
2. ἵππου F, ἵππον P. ἐπέβαινε F, ἐπέβαιναν P. 7. ἐχθροῖς F,
ἐναντίοις P. 8. οὕτως F, οὕπως P. 15. συγχορησάμενοι P,
correxii. 16. ἐπήξατο F, ἐπήξαντο P.

ret. strenue quidem repugnabat Cantacuzenus ac saepe percussis
istis equo occurrebat “Estote viri” clamans verba poetae “et fortis
mementote pugnae”. sed cum irrita omnia essent, placide eos e pa-
vore recipiens “Cur” inquit “machinas nostras hosti relinquamus
in nosmet ipsos adhibendas? agite ignem eis iniciamus, quo facto
compositi gradum referamus.” statim impigre milites imperata fa-
ciunt neque suas solum machinas, sed naves quoque ad flumen Bu-
sen collocatas incendunt, ne facile Galli traicere possent. tum ipse
sensim pedem referens planitiem occupat, quae ad dextram Char-
zane, quod appellatur, flumine, ad laevam palustri atque uliginoso ter-
minabatur loco. utraque re ad se muniendum usus castra ibi posuit.
Galli autem, quos memoravi, simul atque ad ripas fluvii provecti
naves iam incensas reppererunt, spe frustrata minime alacres reverte-
bantur. verum Boëmundi frater Gidus auditis ex illis quae evenis-
sent itinere mutato fortissimos quosque milites ex exercitu delectos
adversus Hierichuntem et Canina dimisit. qui ubi ad saltus ve-

Κεκαυμένου Μιχαῖλ τηρούμενα τέμπη (ἐκεῖνον γὰρ φύλακα τούτων ἐπέστησεν ὁ αὐτοκράτωρ) καὶ συμμάχῳ τῷ τόπῳ χρησάμενοι καὶ θαρρήσαντες τρέπουσι ξυμβalόντες κατὰ κράτος. ἀνὴρ γὰρ Κελτός, ἐπὶ ἐν στενωπῷ τοῖς ἐχθροῖς ἐντύχοι, ἀκάθεκτος γίνεται, ὡσπερ ἐν πεδιάσι λίαν εὐάλωτος. 5

6. Θαρρήσαντες οὖν ὡς πρὸς τὸν Καντακουζηνὸν αὐθις ἐπανατρέχουσιν. ἐπεὶ δὲ τὸν τόπον, ὅπερ ἔφθασεν ὁ Καντακουζηνός, ὡς εἵλομεν, τὸν χάρακα πῆξασθαι, μὴ προσβοηθοῦντα τούτοις ἐγνώκεσαν, δειλιάσαντες ἀνεβάλοντο τὴν μάχην. ὁ δὲ αὐτῶν αἰσθόμενος τῆς ἐφόδου δι' ὅλης νυκτὸς 10

C ξυμπάσῃ στρατιᾷ τὴν τοῦ ποταμοῦ περαιάν κατέλαβεν. ἡλίου δὲ τοῦ ὀρίζοντος μῆπω ὑπερκύψαντος αὐτός τε θωρακισάμενος καὶ ἅπαν ὀπλίσας τὸ στράτευμα τὴν μέσῃ τῆς παρατάξεως εἶχε χώραν προμετώπιος, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐξ εὐώνιμου· ὁ δὲ γε Ἀλανὸς Ῥωσμίκης τὸ δεξιὸν διεῖπε κέρας μετὰ 15

V. 311 τῶν ὑπ' αὐτὸν ὁμοχθόνων. τοὺς δὲ Σκύθας προέπεμψε κατὰ τῶν Κελτῶν ἐντειλάμενος δι' ἀκροβολισμοῦ ἐπισπᾶσθαι τούτους καὶ βάλλειν μὲν συχνῶς, ὑπεκφεύγειν δὲ αὐθις καὶ παλιμπορεύτους γίνεσθαι. καὶ οἱ μὲν προθύμως ἀπήεσαν, ἤνυσαν δὲ οὐδαμῶς, ἐπεὶπερ οἱ Κελτοὶ συνησπικότες οὐδ' ὅλως τὴν 20

D παρατάξιν ἔλνον, ἀλλὰ βραδεῖ ποδὶ συντεταγμένοι λίαν ἤεσαν. ὡς δὲ κατὰ τὰ προσήκοντα μέτρα τῆς μάχης ἄμφω τὰ στρα-

2. ἔστησεν C. 3. ξυμβalόντες om. C. 4. ἐν addidi. ἐντύχοι F, ἔτυχεν P. 5. πεδιάσι F, πεδιάδι P. 9. ἐγνώκεσαν P, ἐγνώκεισαν P. ἀνεβάλοντο F, ἀνεβάλλοντο P. 12. δὲ τοῦ F, τοῦ om. P. 15. Ῥωσμίκης] infra (205, 7) Ῥωμισκην. 17. ἐπισπᾶσθαι F, ἐπισπάσασθαι P.

niunt Michaeli Cecaumeno ab imperatore ut tueretur traditos, adiuvante loci natura confidenter adgressi illos profligant. Gallo enim militi, cum hostes in arto deprehendit, nulla vi resisti potest: idem in aequo campo facile superatur.

6. Hoc successu elati iterum ad Cantacuzenum recurrunt; sed ubi loco, ubi Cantacuzenum castra posuisse antea diximus, se minime adiuvari cognoverunt animo deiecti pugnam distulerunt. at ille eorum adventus haud ignarus omnem per totam noctem exercitum trans fluvium traiecit. quo facto ante lucem ipse loricated armatum totum educit exercitum et medium obtinet in acie locum in prima fronte locatus: Turcae laevum, Rosmices Alanus cum popularibus dextrum cornu tenebant. praemisit autem contra Gallos Scythas, quibus mandat ut Gallos procul telis elicerent modo crebro iacientes, modo pedem referentes rursusque procedentes. qui quidem alacres abierunt nec tamen quidquam effecerunt, cum Galli clipeos clipeis admoventes nec acie usquam soluta lento gradu com-

τεύματα ἐλήλυθεσαν, οἱ μὲν Σκύθαι οὐκέτι βάλλειν ὄιστοὺς ἠδύναντο σφοδρᾶ τῇ ῥύμῃ τῶν Κελτῶν καὶ αὐτῶν ἐξίππασαμένων, ἀλλ' ἐδίδουν εὐθὺς τοῖς Κελτοῖς τὰ μειάφρυνα. τούτοις ἐπαμύνειν οἱ Τοῦρκοι προθυμηθέντες προσέβαλον
 5 καὶ οὐδὲ τούτων λόγον ὄλως ποιησάμενοι οἱ Κελτοὶ ἐκθυ- P. 393
 μότερον ἐμάχοντο. ὁ δὲ Καντακουζηνὸς ἠττωμένους ἀπάρτι τούτους ὄρων τὸν ἐξουσιοκράτορα Ῥωμίσκην τὸ δεξιὸν ἐπέχοντα κέρας μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν (Ἄλανοὶ δὲ ἦσαν ἄνδρες μαχιμώτατοι) τὴν μετὰ τῶν Κελτῶν μάχην ἐπέτρεψεν. ἀλλὰ
 0 καὶ οὗτος προσβαλὼν ὀπισθόπους ἐφαίνετο καίπερ ὡς λέων δεινὸς καὶ αὐτῶν βρυχόμενος. ὡς δὲ καὶ τοῦτον ἠττώμενον ὁ Καντακουζηνὸς ἐθεάσατο, ἐπιρρώσας ἑαυτὸν ὥσπερ ἐξ ὄρητηρίου τινὸς κατὰ μέτωπον τῆς τῶν Κελτῶν παρατάξεως ἵεται καὶ εἰς μέρη πολλὰ διαλύσας τὸ στρατεύμα
 5 τρέπει τοὺς Κελτοὺς κατὰ κράτος διώξας ἄχρι πολυχίου B τοῦ καλουμένου Μύλου πολλοὺς μὲν τῆς δευτέρας τύχης καὶ τῶν μειζόνων ἀνελόν, τινὰς δὲ καὶ τῶν ἐπιφανῶν κομήτων ζωγράφσας, τὸν τε Οὐβον * ἀδελφὸν Ριτζάρδον καλούμενον καὶ τὸν Κοντοπαγάνον νικητῆς ὑπέστρεψεν. ἀκριβεσιέραν τοῖ-
 0 νεν τὴν νίκην τῷ βασιλεῖ παρασιῆναι βουλόμενος πολλῶν Κελτῶν κεφαλὰς τοῖς δόρασι περιπέρας καὶ τοὺς μείζονας

4. ἐπαμύνειν F, ἐπαμοίβειν P. προσέβαλον F, προσέβαλλον P.
 8. δὲ scripsi: καὶ P. 18. Οὐβον C, Οὔβον P. καὶ ἀδελφὸν P, καὶ om. FC: lacunam signavi; fortasse talia καὶ τὸν αὐτοῦ post Οὐβον interceiderunt. 20. τὴν C, τὸν P.

positi succederent. cum vero idoneum ad pugnam spatium utraque acies esset assecuta, Scythae vehementer Gallis equitibus contra ipsos currentibus missilia iacere iam non potuerunt, sed celeriter terga verterunt. quos defensuri Turcae procurrant: sed ne hos quidem magni facientes Galli acrius instant. quos Cantacuzenus statim ac victos vidit, exusioeratore Romiscen, qui cornu dextrum tenebat, eosque quibus praeerat Alanos manu promptissimos cum Gallis committere iussit. sed et hic recedere visus est, quamquam saevi instar leonis in illos furebat. superatum hunc quoque cum intellegeret Cantacuzenus, forti ipse animo tamquam ex receptaculo prodiens in adversam Gallorum aciem erumpit divisoque in multas partes exercitu Gallos plane fusos oppidulum usque quod Myli dicitur insecutus est cum multis et inferioris dignitatis et nobilioribus occisis, tum captis nonnullis e numero comitum illustrium, in quibus erant Ubus et frater eius, qui Richardus nominabatur, atque Contopaganus. quo facto victor rediit. quam quidem victoriam ut manifestius imperatori nuntiaret, multorum Gallorum capita hastis

τῶν κατασχεθέντων, Οὐβον καὶ τὸν Κοντοπαγάνον καλού-
 μενον, παραχοῆμα ἐξέπεμψεν. ἐνταῦθα δὲ γενομένη καὶ
 πρὸς λύχνων ἀφὰς τὸν κάλαμον ἐπισύρουσα μικρὸν πρὸς
 C τὴν γραφὴν ἐπινυστάζουσα ἐπαισθάνομαι τοῦ λόγου ἀπορ-
 ρέοντος. ὅπου γὰρ βαρβαρικῶν ὀνομάτων ἐξ ἀνάγκης ἀπαι- 5
 τεῖται χρῆσις καὶ ἀλλεπαλλήλων ὑποθέσεων διήγησις, τὸ
 σῶμα τῆς ἱστορίας καὶ τὸ συνεχές τῆς γραφῆς κατ' ὄρθρα
 ἔοικε διακόπτεσθαι· καὶ οὐ νέμεσις τοῖς γε εὖνως ἐντυγ-
 χάνουσι τῇ γραφῇ. ὡς δὲ ὁ μαχιμώτατος Βαϊμούντος ἐν
 στενωῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἑώρα ἔκ τε θαλάσσης ἔκ τ' 10
 ἡπείρου βαλλόμενος, ὡς καὶ τῶν χρειωδῶν αὐτῷ ἐπιλειπόν-
 των ἤδη πάντοθεν ἐξαπορούμενος, ἱκανὸν ἀποδιελὼν στρα-
 D τευμα πρὸς τὰς κατὰ τὸν Αὐλῶνα καὶ τὴν Ἰεριχὼ καὶ τὰ
 Κάνινα διαχειμένας πόλεις πέπομφεν ἀπάσας λήσασθαι.
 ἀλλ' οὐδ' ὁ Καντακουζηνὸς ἡμέλει οὔτε νήδυμος ὕπνος ἔσχε 15
 τὸν ἄνδρα κατὰ τὸν ποιητὴν, ἀλλὰ γοργῶς τὸν Βεροῦτην
 μετὰ ἀξιωμαχοῦ στρατιᾶς ἀντίπαλον τοῖς Κελτοῖς ἐξέπεμψεν.
 P. 394 ἦτιτᾶ μὲν οὖν αὐτοὺς καταλαβὼν παραντίκα καὶ οἶόν τι πό-
 V. 312 ρισμα τὰς τοῦ Βαϊμούντου ναῦς ἐν τῷ ἐπανερχεσθαι πυρπο-
 λήσας διεληλύθει. ὡς ἦσθητο δὲ ὁ τυραννικώτατος Βαϊ- 20
 μούντος τῆς τῶν πεμφθέντων ἦρτης, ὥσπερ μηδένα τοῦ
 στρατεύματος ἀπολωλεκῶς κατέπιπτεν οὐδαμῶς· μᾶλλον μὲν

3. λύχνων F, λίχνων P. 4. ἀπορρέοντος F, ἀπορέοντος P,
 ὑπορέοντος C. 10. τ' A, τε P. 12. πάντοθεν F, παντα-
 χόθεν P. 22. μᾶλλον ... (p. 208, 20) οὐδαμῶς om. C.

infixa captorumque nobiliores Ubum et Contopaganum qui appella-
 batur confestim ei misit. huc usque in narratione progressa, dum
 ad lucernam stilum duco, sensi obrepere mihi somnum taedio
 orationis parum concinnae. quando enim mentionis barbaricorum
 nominum inserendae atque tot tamque variarum rerum narrandarum
 necessitas instat, historiae corpus perpetuitasque orationis articulatum
 dissecari videntur. nec mihi succensebunt aequi lectores. Boëmundus
 vero pugnandi cupidissimus, cum in angustias se compulsus neque
 a mari solum terraque exclusus, sed etiam necessariis omnibus
 rebus egentem videret, undique pressus idoneam manum urbes cunctas
 circa Aulonem Hierichuntem Canina sitas depraedatum emisit.
 nec segnis erat Cantacuzenus nec eum dulcis, ut ait poeta, somnus
 tenebat, verum alaeri animo Beroiten sat magnis instructum copiis con-
 tra Gallos dimisit. qui ex primo congressu victor discedens succensis
 in reditu tamquam victoriae corollario navibus Boëmundi rediit. Boë-
 mundus autem atrox tyrannus audita eorum, qui missi erant, clade, quasi
 neminem e suo exercitu amisisset, animum nihil demisit, quin immo

οὖν καὶ θαρραλεώτερος ἐφαίνετο καὶ ἀποδιελόμενος αὐθις
 πεζοὺς καὶ ἵππεις πρὸς μάχας ἐκθυμοτάτους εἰς χιλιάδας
 ἕξ ποσομένους κατὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ ἐξαπέστειλεν οἰό-
 μενος αὐτοβοεὶ αἰρήσειν σὺν τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατεύματι καὶ
 5 αὐτὸν τὸν Καντακουζηνόν. ἀλλ' ἐκεῖνος σκοποὺς αἰεὶ τοὺς
 ἐφεδρεύοντας τὰ Κελτικὰ πλήθη ἔχων μεμαθηκῶς τὴν αὐ-
 τῶν ἐπέλεσιν νυκτὸς τὴν στρατιωτικὴν ὠπλίζετο πανοπλίαν B
 καὶ ὠπλιζε τοὺς στρατιώτας σφραδάζων ἐπεισπεσεῖν αὐτοὺς
 κατὰ τὸ περίορθρον. ὡς δ' οἱ Κελτοὶ κεκοπιακότες παρὰ
 10 τῷ χεῖλει Βούσῃ τοῦ ποταμοῦ ῥαστώνῃς μικρᾶς ἔνεκα κατε-
 κλίθησαν, αὐτοῦ που καταλαμβάνει τούτους μειδιώσης ἀπάρτι
 τῆς ἡμέρας καὶ παραχρῆμα ἐπιθέμενος πολλοὺς μὲν ζωγρίαν
 ἄγει, πλείονας δὲ κτείνει· οἱ δὲ γε λοιποὶ ταῖς δίνας τοῦ
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεπνίγησαν καὶ φεύγοντες λίκον
 15 περιένυχον λέοντι. τοὺς μὲν οὖν κόμητας ἅπαντας πρὸς
 τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψε καὶ οὕτως ἀνέρχεται πρὸς τὸν
 Τίμορον. τόπος δὲ οὗτος ἐλώδης καὶ δύσβατος. κειθι γοῦν
 ἑβδόμην ἡμέραν ἐγκαυτερήσας μετρητοὺς σκοποὺς ἐν διαφό- C
 ροῖς ἐξέπεμπε τόποις περιεθρεῖν τὰ περὶ τὸν Βαῖμοῦντον
 20 καὶ γλωτταν αὐτῷ ἐκειθεν κομίσει, ὡς τὰ κατὰ τὸν Βαῖ-
 μοῦντον πυθόμενος ἀκριβέστερον ἐγνωκέναι. ἐντυγχάνουσι δὲ
 τυχαίως οἱ πεμφθέντες Κελτοῖς ἑκατὸν σχεδίας εὐτρεπίζουσι,
 δι' ὧν τὸν ποταμὸν διανηξάμενοι τὸ πρὸς τὴν περαιάν δια-

5. σκοποὺς F, σκοπὸς P.

ferocior apparens fortissimos pedites equitesque sex millia elegit et in
 Cantacuzenum misit, confidens fore ut Romanorum exercitum una cum
 ipso Cantacuzeno primo impetu caperent. at ille per exploratores, quos
 semper ad Gallorum copias observandas habebat, de istorum adventu
 certior factus nocte cum semet ipsum tum milites armavit vehemen-
 ter cupiens, ut illi primo mane in se irruerent. verum Gallis valde de-
 fatigatis ad Busae amnis ripas paululum acquiescentibus ipse, ubi
 ridere dies coepit, invadens illos acriterque urgens multos vivos
 cepit, plures caedit; reliqui autem fugientes, quod aiunt, lupum
 occurrunt leoni, fluminis videlicet vorticibus hauriuntur. omnibus
 igitur comitibus ad imperatorem missis Timorum se confert, qui quidem
 locus paluster est et aditu difficilis. hic ad septimum diem moratus spe-
 culatores multos in varias partes dimisit, qui Boëmundi res observarent
 et inde sibi nuntium referrent, ut de Boëmundi rebus certior factus ac-
 curatius eas perspiceret. occurrunt hi forte Gallis centum pontem e rati-
 bus conficientibus, ut flumine traiecto oppidulum in adversa ripa situm

κείμενον πολίχμιον αἰρήσειν ἤβούλοντο. τούτοις ἀθρόον ἐπεισπεσόντες ζωγροῦσι μικροῦ ἅπαντας καὶ αὐτὸν τὸν τοῦ Βαϊμούντου ἐξάδελφον εἰς δέκατον πόδα ἀνέλκοντα τὸ μέγεθος, εὐρὸν δὲ καθάπερ τινὰ ἄλλον Ἡρακλῆν. καὶ ἦν ἰδεῖν καινόν τι, τὸν μέγαν ἐκεῖνον γίγαντα καὶ τῷ ὄντι πελώριον 5 ὑπὸ πυγμαίου κατασχεθέντα Σκυθιδίου. παρεκελεύσατο δὲ ὁ Καντακουζηνὸς τοὺς κατασχεθέντας ἀποστέλλων τὸν πυγμαῖον Σκύθην δέσμιον τὸν πελώριον ἐκεῖνον εἰσάξαι τῷ αὐτοκράτορι ἀστεϊζόμενος τάχα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὡς P. 395 δὲ φθάσοντας τούτους ὁ βασιλεὺς μεμαθήκει, ἐπὶ τοῦ βασι- 10 λικοῦ προκαθίσας θρόνου ἐκέλευσεν εἰσάγεσθαι τοὺς δεσμώτας· εἴσεισι δὲ καὶ ὁ Σκύθης μηδ' ἄχρι γλουτοῦ φθάνων τοῦ γιγαντιαίου ἐκεῖνου Κελτοῦ δέσμιον τοῦτον ἐπαγόμενος. εὐθὺς οὖν γέλως πάντων ὄρτο πολὺς. καὶ τοὺς μὲν λοιποὺς κόμητας φρουρὰ διεδέξατο * *.

7. Οὐπω μικρὰν ἐπιμειδιάσαντος τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τῷ τοῦ Καντακουζηνοῦ κατορθώματι εἰέρα τις ἀλόφημος κατέλαβεν ἀγγελία φόνον ἀμύθητον τῶν μετὰ τοῦ Καμύτζη καὶ τοῦ Καβασίλα Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων μηνύουσα. κατέπιπτε μὲν οὖν οὐδαμῶς ὁ αὐτοκράτωρ, καίτοι σφόδρα δηχθεὶς τὴν 20 Βκαρδίαν καὶ ἀνιώμενος ἐπιστενάζων τε τοῖς πεσοῦσιν, ἔστιν οὗ καὶ δακρύων τὰ καθ' ἕκαστον, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον τὸν

1. πολίχμιον F, πολύχμιον P. 2. ζωγροῦσι F, ζωγροῦς P. 4. εὐρὸν P, correxi. 14. λοιποὺς] τοιοῦτους A. 15. lacunam

signavi. 16. οὐπω δὲ A. 20. δηχθεὶς F (corr. m. 1.) 22. τὰ scripsi: τὸν P. καθ' F, κατ' P.

occuparent. in quos subito irruentes omnes paene vivos capiunt ipsumque inter eos Boëmundi patruelem, qui in decem pedum altitudinem porrectus latus erat ut alter Hercules; fuitque novum sane spectaculum, magnum illum ac vere monstruosum gigantem a pygmaeo correptum videre Scythula. cum igitur Cantacuzenus captivos hos mitteret, lepide praecepit, ut monstrum illud vinculis astrictum pygmaeus Scythia ad imperatorem duceret. imperator, ubi captivos istos adesse rescivit, in regium solium ascendens eos introduci iubet, intratque etiam Scythia vinctum illum immanis corporis Gallum inducens, cuius ne femur quidem attingebat. quae res magnum omnium risum concitavit. tum in custodiam reliqui comites dati sunt: * *.

7. Necdum imperator de rebus a Cantacuzeno feliciter gestis subriserat, cum alter calamitosus adfertur nuntius, infandam Romanarum cohortium, quae cum Camytze ac Cabasila fuerant, caedem indicans. neque tamen imperator animum despondit, quamquam perculsus erat maxime et afflictus, ita ut ingemisceret iis, qui ceciderant, quin etiam lacrimas interdum ob unumquemque funderet: sed Constantinum

Γαβρᾶν, ἄνδρα ἀρηίφιλον καὶ πῦρ κατὰ τῶν ἐναντίων πνέ-
 οντα, μεταπειψάμενος εἰς τὴν οὕτω καλουμένην Πέτρουλον V. 313
 ἀπέστειλε κατασκευσόμενον, ὅθεν οἱ Κελτοὶ εἰς τὰ τέμνη
 ἐμπεσόντες τὸν τροσοῦτον φόνον εἰργάσαντο καὶ ἀποταφρεῦ-
 5 σαι τοῦ λοιποῦ τούτοις τὴν δίοδον. δυσχεραίνοντος δὲ τοῦ
 Γαβρᾶ καὶ πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν οἷον ἀποκναίοντος (οἰημα-
 τίας γὰρ ὁ ἀνὴρ καὶ μεγάλοις ἐγχειρεῖν ἐφιέμενος πράγμασι)
 Μαριανὸν τὸν Μαυροκατακαλὸν παραχοῆμα, τὸν ἐπ' ἀδελφῆ
 γαμβρὸν τοῦμοῦ Καίσαρος, ἄνδρα ἀρειμάνιον καὶ διὰ πολλῶν
 10 ἀνδραγαθημάτων τοῦτο παραστησάμενον φιλούμενόν τε λίαν C
 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μετὰ χιλίων γενναιοτάτων ἀνδρῶν
 ἐκπέμπει. οἷς καὶ πολλοὺς τῶν τοῖς Πορφυρογεννήτου καὶ
 τῶμῳ Καίσαρι ἐξυπηρετουμένων σφαδάζοντας πρὸς μάχην
 συγκαταλέξας ἐξέπεμψεν. ἐδεδίει μέντοι πρὸς τοῦτο καὶ
 15 οὗτος, ἀλλ' ὁμως σκοπήσων εἰς τὴν ἰδίαν ἀπήει σκηνήν.
 περὶ μέσας δὲ φυλακὰς τῆς νυκτὸς γράμματα τοῦ Λαντούλ-
 φου κατέλαβε ξυνόντος τῷ τότε μετὰ Ἰσαακίου τοῦ Κοντο-
 στεφάνου θαλασσοκράτορος τυγχάνοντος κατατρέχοντα αὐτῶν
 τε τῶν Κοντοστεφάνων τοῦ τε Ἰσαακίου καὶ τοῦ αὐταδέλφου
 20 αὐτοῦ Στεφάνου καὶ τοῦ Εὐφορβηνοῦ ὡς καταρραθυμούντων
 τοῦ πορφροῦ Λογγιβαρδίας καὶ ἐξερχομένων ἐνίστε πρὸς D
 τὴν ἡπειρον χάριν ῥαστώνης, προκειμένου τοῖς γράμμα-

1. ἐναντίων] Ῥωμαίων C.

9. τοῦ μοῦ P, correxi.

12. τοῖς F, τῆς P. πορφυρογεν-

νήτου F, Πορφυρογεννήτου P.

13. τῷ μῳ P, correxi.

14. ἐξέπεμψεν F, ἐξέπεμψε P.

16. φυλακὰς τῆς F, τῆς φυλα-

κὰς P.

21. περὶ F.

3. τὰ τέμνη F, τὴν τέμνην P.

12. τοῖς F, τῆς P. πορφυρογεν-

13. τῷ μῳ P, correxi.

14.

16. φυλακὰς τῆς F, τῆς φυλα-

κὰς P.

21. περὶ F.

Gabram virum bellicosum et quasi ignivomum in hostes, arcessitum Petrulam, quam vocant, dimisit exploraturum, unde penetrantes in angustias Galli caedis tantae auctores fuissent, iisque in posterum iter praeclusurum. Gabra autem id aegre ferente, cum mandato quasi premeretur (habebat enim homo nimiam sui opinionem magna- que moliri cupiebat), statim ad id negotii Marianum Maurocatacalo- nem Caesaris mei sororium, pugnandi cupiditatem suam qui multis egregiis factis iam probaverat, in eius locum substituit. quem sibi carissimum imperator cum mille misit viris fortissimis. quibus etiam multos addidit de familia porphyrogeniti meique Caesaris, pugnandi qui cupidissimi erant. sed ne hic quidem ad eundem promptus fuit; quin etiam deliberabundus in suum se tabernaculum recepit. circa medias vero noctis vigilias Lantulphi litterae, qui tum erat apud Isaacium Contostephanum classis praefectum, adferuntur, quibus graviter Contostephani Isaacius eiusque frater Stephanus Euphorbe- nusque incusabantur, quippe qui neglecta Longibardiae freti cus- todia animi relaxandi causa in continentem terram interdum exirent.

σιν ὅτι “κὰν σύ, βασιλεῦ, τὰς προνομίαις καὶ ἐκδρομαῖς τῶν
 Κελτῶν ὅλη χειρὶ καὶ γνώμῃ κωλύων ἦσθα, ἀλλὰ τούτων ἀνα-
 πεπτωκότων καὶ ἐπιγυσταζόντων ἔτι περὶ τὴν φυλακὴν τοῦ
 πορθμοῦ Λογγιβαρδίας σχολὴν ἐξ ἀνάγκης οἱ πρὸς τὸν Βαί-
 μοῦντον διαπλωϊζόμενοι καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν κομίζοντες ἔχου- 5
 σιν. οἱ γὰρ ἀπὸ Λογγιβαρδίας πρὸ μικροῦ πρὸς τὸν Βαίμοῦν-
 τον τὸν ἀπόπλουν ποιησάμενοι τὸν ἐπιπνέοντα τούτοις εὐθε-
 P. 396 τον ἐπιτηρίσαντες ἄνεμον (καὶ γὰρ νότοι μὲν εὐρεῖς εὐθετοί
 τοῖς ἀπὸ Λογγιβαρδίας πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπλέουσιν εἰσιν,
 οἱ δέ γε βορεῖς ἀνάπαλιν), πτερώσαντες τὰς ναῦς τοῖς λαίφεσι 10
 τὸν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν ἀπόπλουν τότε ἐθάρρησαν. σφοδρῶς
 δὲ ὁ νότος ἐπιπνέων προσορμίσει μὲν εἰς τὸ Δυρράχιον οὐ-
 δαμῶς παρεχώρει, παραπλεῦσαι δὲ τὴν ἡῖονα Δυρραχίου καὶ
 τὸν Αὐλῶνα καταλαβεῖν ἠνάγκασε. κεῖθι δὲ τὰς μυριοφόρους
 ὀλκάδας προσορμίσαντες δυνάμεις τε πολλὰς ἐξ ἰππέων καὶ 15
 πεζῶν συνεπαγόμενοι καὶ τὰ ζωαρκῆ ἅπαντα τῷ Βαίμοῦντῳ
 προσαγήροχασι. κἀντεῦθεν πανηγύρεις πολλὰς συνεστήσαντο,
 B ὡς ἀφθονώτερον ἐκεῖθεν οἱ Κελτοὶ τὰ πρὸς διοίκησιν ἐμ-
 πορεύονται.” ὁ δὲ βασιλεὺς θυμοῦ πλησθεὶς τὸν Ἰσαάκιον
 πολλὰ κατεμέμψατο καὶ ἀπειλησάμενος, εἰ μὴ διορθώσοιτο, 20
 ἀνυστάκτως ἐργηγορέναι ἀνέπεισεν. ἐπεὶ δὲ μὴ κατὰ γνώμην
 τῷ Κοντοστεφάνῳ ἐπεραίνετο (καὶ γὰρ ἅπαξ καὶ δις ἐπι-

17. προσηγήροχασι F.

18. ἐκεῖθεν οἱ F, ἐκεῖθεν om. P.

19. *τὸν F.

20. διορθώσοιτο F, διορθώσατο P.

21.

ἀνέπεισεν F, ἀνέπεισε P.

22. ἐπιχειρήσας F, ἐπιχειρήσας P.

inerant in iis haec: “quamvis tu, imperator, excursiones Gallorum ac po-
 pulationes omni vi omnique studio praepedire volueris, socordia tamen
 eorum, quibus Longibardiae freti custodia mandata erat, factum est,
 ut naves ad Boëmundum traicientes cum rebus omnibus necessariis
 minime turbentur. qui enim paullo ante e Longibardia ad Boëmun-
 dum pervecti sunt, idoneum sibi ventum expectaverant. nam cum
 austri late spirantes in Illyricum e Longibardia navigantibus pros-
 peri sint, boreae autem adversi, plenis velis in Illyricum pervecti
 navigationem feliciter confecerunt. austro vero acerrimo ad Dyrra-
 chium appellere non permissi litus Dyrrachii praetervecti ad Aulonem
 proficisci coacti sunt, ubi naves onerarias capacissimas constituerunt,
 ut equestres ac pedestres copias magnas cum omnis generis commea-
 tibus Boëmundo adferrent. deinde multos mercatus instituerunt, ut
 largius illinc importarent.” at imperator ira elatus in Isaacium gra-
 viter invectus est; cumque simul minaretur, nisi prudenter rem
 gereret, ad vigilandum quidem intentius eum excitavit, sed minime
 Contostephano res ex animo cessit. nam semel iterumque Gallos

χειρήσας τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερῶντας ἀπειρῶσαι ἠμάρτανε τοῦ σκοποῦ· μέσον γὰρ τοῦ πορθμοῦ καταλαμβάνων, ἐπεὶ τοὺς Κελτοὺς ἐξ οὐρίας πλέοντας ἐώρα τὰ θ' ἰστία ἀναπετάσαντας καὶ σφοδρὸν τὸν ἀπόπλουν ποιου-
 5 μένους, οὐχ οἷός τε ἦν πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἅμα καὶ τοὺς ἀνέμους ἀπομάχεσθαι κατὰ πρόωρον τοῦ πνεύματος ἰσταμέ-
 10 νου· οὐδὲ γὰρ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο φασί· τῇ βίᾳ τοίνυν C τοῦ πνεύματος παλίνροσος ἐγένετο), ἐπὶ τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ διεπρίετο· διαγνοὺς δέ, ὅτι οὐχ ὅπη προσήκει τὸν
 15 Ῥωμαϊκὸν στόλον ὁ Κοντοστέφανος προσώρμισε καὶ διὰ V. 314 τοῦτο αὐτὸν οἱ νότοι ἀπείργουσιν εὐΐετον τοῖς Κελτοῖς μᾶλλον τὸν πλοῦν παρεχόμενοι, διαγράψας τὴν τῆς Λογγιβαρδίας ἠϊόνα καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ τοὺς παρ' ἐκάτερα διακειμένους λιμένας ἀπέστειλε τῷ Κοντοστεφάνῳ ὑποδείξας
 20 ἐν γράμμασι, καὶ ὅπη δεῖ προσορμίσει τὰς ναῦς καὶ ὅθεν οὐρίου τύχοι τοῦ πνεύματος κατὰ τῶν διαπλωϊζομένων Κελτῶν ἐξορμῶν. ἀνέρωσέ τε αὐθις τὸν Κοντοστέφανον καὶ ἔργον ἀψασθαι ἀνέπεισεν. ἀνακτησάμενος οὖν ἑαυτὸν ὁ Ἰσαάκιος καὶ καταλαβὼν οὐπερ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτῷ παρεκελεύσατο D
 25 τὰς ναῦς προσώκειλε. καὶ καιρὸν ἐπιτηρήσας, ὀληνίκα οἱ ἀπὸ Λογγιβαρδίας μετὰ πολλῆς παρασκευῆς πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὸν ἀπόπλουν ἐποιοῦντο, ἀνέμου δεξιῶς τηρικαῦτα

2. μέσου F. 9. ὅπη F, ὅπου P. προσήκει F, προσήκοι P.
 15. ὅπη F, ὅποι P. 16. τύχοι F, τύχη P. 17. ἀνέρω-
 ρωσε F, ἀνέρωσέ P.

inde in Illyricum transeuntēs arcere conatus id quod petebat non assecutus est. medium enim fretum tenens, cum Gallos vento adiutos plenis velis et ingenti impetu navigantes videret, contra Gallos ventumque proris adversum simul pugnare non potuit, quoniam ne Hercules quidem, ut aiunt, contra duos. vi igitur tempestatis coactus recessit. quibus compertis imperator dentibus frendebat intellegensque haud apta in statione a Contostephano Romanam classem esse constitutam eamque ob causam austrum, qui prosperam Gallis navigationem praeberet, ei adversum esse, tabulam Longibardicae Illyricaeque orae, in qua utriusque portus notati erant, Contostephano permisit litteris admonens, et quibus in locis ad ancoras naves eum deligare oporteret et unde ventum nactus secundum in traiecentes Gallos incurrere posset, rursusque animum Contostephani erexit atque ut rem aggredereetur persuasit; viribusque collectis Isaacius ad locum imperatoris consilio delectum naves applicavit. observato deinde opportuno tempore, quo Longibardi in Illyricum cum magno comœatu vehebantur, secundo vento in eos incurrrens naves-

ἐπιπνέοντος δέχεται τούτους τοῦ πορθμοῦ μέσον καὶ τινα
 μὲν τῶν ληστροικῶν πλοίων πυρίκανστα πεποίηκε, πλείω δὲ
 καὶ αὐτάνδρα τῷ βυθῷ παρέπεμψεν. οὕτω ταῦτα μεμαθη-
 κῶς ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ πρὸς τὰ παρὰ τοῦ Λαντούλφου γρα-
 φέντα καὶ αὐτοῦ δονκὸς Δυρραχίου ἐγκείμενον ἔχων τὸν 5
 P. 397 νοῦν, ἑτέρου λογισμοῦ γεγονὸς παραχοῆμα τὸν ἴδη ὄηθέντα
 Μαριανὸν τὸν Μαυροκατακαλὸν μεταπεμψάμενος ἐκεῖθεν
 δοῦκα τοῦ στόλου προχειρίζεται, τὰ δὲ τῆς Πετρούλας
 ἑτέρω ἀνατίθῃσιν. οὗτος οὖν ἀπελθὼν καὶ κατὰ τινα συν-
 τυχίαν εὐθὺς ἐντυχῶν ταῖς ἀπὸ Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν 10
 Βαῖμοῦντον διαπλωϊζομέναις ληστροικαῖς καὶ φορηγοῖς ναυσὶ
 κατέσχεν ἀπάσας πλήρεις παντοίων ἐδωδύμων. καὶ τοῦ λοι-
 ποῦ ἄγρυπνος φύλαξ τοῦ ἀναμεταξὺ Λογγιβαρδίας καὶ Ἰλ-
 λυρικοῦ πορθμοῦ τυγχάνων οὐ συνεχώρει τὸ παράπαν τοῖς
 Κελτοῖς τὸν πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπόπλουν. 15

8. Ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ περὶ τοὺς πρόποδας τῶν κλει-
 Β σουρῶν καὶ κατὰ τὴν Διάβολιν ἀνλιζόμενος ἀπειργε μὲν τοὺς
 προχωρῆσαι τῷ Βαῖμοῦντῷ ὠδίνοντας, ὡσεὶ νικητοὺς δὲ
 πρὸς τοὺς τὰς κλεισούρας τηροῦντας ἐξέπεμπεν ἑκάστῳ
 ὑποτιθέμενος, ὁπόσους εἰς τὴν πεδιάδα Δυρραχίου ἕξαπο- 20
 στέλλειν κατὰ τοῦ Βαῖμοῦντου καὶ ὁποῖον τὸ τοῦ πολέμου
 σχῆμα διατυποῦν τοὺς κατερχομένους χρὴ ἐν τῷ μάχεσθαι,
 τὰ πλείστα τε προτρέχειν τοῖς ἵπποις καὶ αὖθις ἀνθυπονοσ-

1. ἐπιπνέοντος F, ἐπιπεσότος P. 7. μαυροκατακαλὸν F,
 μαυροκατακαζῶν A, Μαυροκατακαλὸν P. 17. Διάβολιν F,
 Δεάβολιν P. ἀπειργε Possinus in mg.: ἀπῆγγε FP.

que in medio freto excipiens piraticas quasdam incendit, plures cum classiariis submersit. at imperator, antequam haec audisset, quia Lantulphi ipsiusque ducis Dyrracheni litterae altius in animo insidebant, mutato repente consilio arcessitum, quem iam commemoravimus, Marianum Maurocatalonem classis ducem creavit Petrula alii mandata. ille igitur cito profectus deprehensas feliciter piraticas onerariasque e Longibardia ad Boëmundum trans-euntes naves variis commeatibus refertas cepit omnes vigilque deinde custos maris, quod inter Longibardiam est ac fretum Illyricum, omne prorsus Gallis cum Dyrrachio commercium interclusit.

8. Imperator autem Diaboli considens in collibus ante claustrasis, cum eos qui ad Boëmundum transfugere cuperent, arcebat, tum nivium instar nuntios ad duces misit elisuras custodientes, unumquemque docens, quot in campum Dyrrachenum contra Boëmundum essent mittendi quaque forma in occasione pugnae acies instrui oporteret. plerumque subito eos equitatu irruere iussit indeque celeriter

τεῖν καὶ οὕτω πάλιν καὶ πάλιν ποιούντας διὰ τῆς τοξείας
 μάχεσθαι, τοὺς δὲ τὰ δόρατα φέροντας ὀπισθεν αὐτῶν
 βραδεῖ ποδὶ στείχειν, ἵν' εἴ που γένηται τοῖς τοξόταις πλεόν
 τοῦ δέοντος πρὸς τὰ ὀπισθεν παρασυρῆναι, δέχονται τού-
 5 τους, ἅμα δὲ καὶ τὸν εἰς χεῖρας τούτων ἴσως ἐλθόντα Κελ-
 τὸν πλήττοιεν. ἐπεχορήγει δὲ δαψιλῆ τούτοις τὰ βέλη πα- C
 ρακελευόμενος μὴ φείδεσθαι τούτων ὅλως, ἀλλὰ κατὰ τῶν
 ἑπῶν μᾶλλον ἢ τῶν Κελτῶν ἐπιτοξάζεσθαι, τοῦτο μὲν
 εἰδὼς ὅτι ὅσον ἐπὶ τοῖς θώραξι καὶ τοῖς σιδηροῖς χιτῶσι
 10 δύστροτοι ἦσαν ἢ καὶ παντάπασιν ἄτροτοι. βάλλειν οὖν εἰς
 μάτην καὶ πάντη ἀνόητον ᾤετο. ὄπλον γὰρ Κελτικὸν χιτῶν
 ἐστὶ σιδηροῦς κρίκος ἐπὶ κρίκῳ περιπεπλεγμένος καὶ τὸ V. 315
 σιδήριον ἀγαθοῦ σιδήρου, ὥστε καὶ βέλος ἀπώσασθαι ἱκανὸν
 καὶ τὸν χροῖτα φυλάξαι τοῦ στρατιώτου. προσθήκη δὲ τῆς D
 15 φυλακῆς καὶ ἀσπίς οὐ περιφερῆς, ἀλλὰ θυρεὸς ἀπὸ πλατυ-
 τάτου ἀρξάμενος καὶ εἰς ὄξυ καταλήγων καὶ τάνδον ἠρέμα
 ὑποκοιλαινόμενος, λεῖος δὲ καὶ στίλβων κατὰ τὴν ἕξωθεν P. 398
 ἐπιφάνειαν καὶ ἐπ' ὀμφαλῶ χαλκοχύτῳ μαρμαίρων. βέλος
 τοίνυν, καὶν Σκυθικὸν εἶη, καὶν Περσικόν, καὶν ἀπὸ βραχιόνων
 20 ἀπορριφεῖη γιγαντικῶν, ἐκεῖθεν ἀποκρουσθὲν παλινδρομήσειε
 πρὸς τὸν πέμψαντα. διὰ ταῦτα τοίνυν ἔμπειρος ὢν, οἶμαι, ὁ
 βασιλεὺς τῶν Κελτικῶν ὀπλων καὶ τῶν ἱμετέρων τοξευμάτων

4. τὰ F, τὰς P.   18. ὀμφαλῶ F, ὀφθαλμῶ P.   20. παλιν-
 δρομήσειε F, παλινδρομήσειεν P.   21. ὢν F, ὠν P.

gradum referre atque iterum hoc iterumque facientes sagittis dum-
 taxat pugnare. a tergo vero his praesto esse hastatos volebat lento
 gradu subsequentes, ut si vehementius sagittarii ad novissimum agmen
 reicerentur, ab hoc excipi possent simulque ut, si qui Galli ipsis
 occurrissent, eos ferirent. largam iis distribuit telorum copiam, qui-
 bus ne parcerent magnopere exhortatus est utque in equos potius
 quam in ipsos Gallos iacularentur. sciebat enim, telis in thoraces
 ac ferreas tunicas coniectis illos aut vix aut omnino non posse vul-
 nerari, frustra vero tela mittere plane amens ei videbatur. ar-
 matura enim Gallorum lorica est ferrea anulis conserta et ferramen-
 tum tam bono ferro fabricatum, ut et tela reiciat et militis corpus
 tueatur. accedit ad hoc munimentum scutum, non illud quidem ro-
 tundum, sed latiore ab imo ambitu in acutius fastigium desinens,
 cuius interior pars paululum excavata est, exterior levigata et re-
 splendens aeneo umbone fulgurat. itaque Scythicum licet aut Persicum
 telum vel immanibus lacertis intortum inde ad iaculatorem ipsum
 repulsum resilit. quare imperator et Gallicae armorum et nostrae

ἀφεμένους τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἵπποις μᾶλλον ἐπιθέσθαι παρε-
 κεύετο καὶ καταπερᾶν αὐτοὺς τοῖς τοξεύμασι παρήγει, ἅμα
 δὲ καὶ ἵνα τῶν ἵππων ἀποβεβηκότες εὐχείρωτοι γένοιτο.
 Κελτὸς γὰρ ἀνὴρ ἔποχος μὲν ἀκατάσχετος καὶ κἂν τεῖχος
 Β διατειρήναιε Βαβυλώνιον, ἀποβεβηκὸς δὲ τοῦ ἵππου ἄθυρμα 5
 τοῖς ἐθέλουσι γίνεται. γινώσκων γὰρ τὸ διάστροφον τῶν
 συνεφεπομένων αὐτῷ οὐκ ἤθελε τὰς κλεισοῦρας ὑπερβῆναι,
 καίτοι πολλὰ σφαδάζων δημοσίαν τὴν τοῦ Βαϊμούντου μάχην
 αὐτὸς ἀναδέξασθαι, καθά γε καὶ πάλαι πολλάκις ἡμῖν δεδιή-
 γητο. ἦν γὰρ πρὸς τὰς μάχας παντὸς ξίφους τομώτερος, 10
 ἄτρεπτος τὴν γνώμην καὶ παντάλασιν ἀκατάπληκτος· ἀλλὰ
 τὰ συμπεσόντα οἱ ἀπείργε τοῦ ἐγχειρήματος δεινῶς αὐτοῦ
 τὴν ψυχὴν ἐκπιέζοντα. στενοχωρούμενος οὖν ὁ Βαϊμούντος
 ἀπὸ τε ἠπείρου καὶ θαλάσσης (καὶ γὰρ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ
 οἷον θεατῆς τῶν κατὰ τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰλλυρικοῦ πραττο- 15
 C μένων καθῆστο, κἂν ὅλη ψυχῇ καὶ γνώμῃ καὶ συμπαρῆν τοῖς
 μαχομένοις καὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἰδρώτων καὶ πόνων μετ-
 εῖχεν, εἰ μὴ που καὶ πλείω τις φάιη, ἐρεθίζων πρὸς μάχας
 καὶ πολέμους τοὺς κατὰ τὰς ἀκρολοφίας τῶν κλεισουρῶν
 κατατεθέντας ἡγεμόνας καὶ ὑποτιθέμενος, ὅπως χρῆ προσ- 20
 βάλλειν τοῖς Κελτοῖς· ὁ δὲ γε Μαρριανὸς τοῦ ἀναμεταξὺ
 Λογγιβαρδίας καὶ Ἰλλυρικοῦ πορθμοῦ τὰς κελεύθους ἐπιτη-
 2. καταπερᾶν Elberlingius: καταπεροῦν P. 5. διατειρήναιε F,
 διατειρήνεις P. 9. πάλαι F, πάλιν P. 14. θαλάσσης F,
 θαλάττης P. 16. καὶ συμπαρῆν F, καὶ om. P. 17. ἐκέ-
 ρων F. 20. ὅπως C, ὅπερ P.

iaculationis gnarus imperabat, ut hominibus neglectis equos potius peterent iaculisque figerent, quippe cum illi equis deiecti facile cape-
 rentur. Gallus enim equo impositus omnino superari non potest, quin
 etiam Babylonios muros perrumpet: simul autem de equo descendit,
 volentibus ludus est. cumque perversitatem hominum ipsum comi-
 tantium bene nosset, claustra excedere noluit, quamquam, id quod
 saepius mihi olim confirmavit, maxime cupiebat proelii fortunam
 cum Boëmundo experiri. erat enim omni gladio ut ita dicam acrior,
 summa constantia ac plane inperterritus, sed quae ipsi acciderant
 quaeque vehementer eius animum cruciabant, ab incepto tunc qui-
 dem desistere eum coegerunt. interim Boëmundus terra marique
 inclusus est. sedebat enim imperator quasi spectator eorum, quae
 in Illyrici planitie gerebantur, totoque animo et consilio pugnantibus
 suis aderat, ita ut et omnium sudorum laborumque eorum partici-
 pator esset (immo plures eum pertulisse dixeris) et duces, qui mon-
 tium vertices claustraque tenebant, ad proelia pugnasque adhortaretur
 et, quomodo Galli invadendi essent, instrueret. iam Marianus,
 qui omnes tum vias freti, quod Longibardiae atque Illyrico interia-

ρῶν ἀπειργε παντάλασι τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν
 διαπερῶντας, οὐ τριάμενον οὐδὲ μυριοφόρον ὀλκάδα οὐδὲ
 μυοπάρωτα δίκωπον τὸ παράπαν ξυγχωρῶν πρὸς τὸν Βαϊ-
 5 μούντον διαπερᾶν) καὶ αὐτῶν γούν τῶν διὰ θαλάττης κομι-
 ζομένων τροφίμων ἐκλειπόντων αὐτῷ καὶ τῶν διὰ ξηρᾶς D
 ἐπιτιθεμένων σὺν ἐμπειρίᾳ πολλῇ τὸν πόλεμον ἑώρα προ-
 βαίνοντα (ὀπληρία γὰρ τοῦ χάρακος χορταγωγίας χάριν ἐξήει P. 399
 τις ἢ καὶ τινων συγκομιδῶν ἄλλων ἢ καὶ τοὺς ἵππους εἰς
 ποτὸν ἐξήλαντον, ἐπετίθεντο τούτοις οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τοὺς
 10 πλείονας ἀνήρουν, ὡς κατὰ μικρὸν τὸ αὐτοῦ δαπανᾶσθαι
 στράτευμα) ἀποστείλας πρὸς τὸν δοῦκα Λυρραχίου Ἀλέξιον
 τὰ περὶ εἰρήνης ἐπερωτᾶ. ἐπεὶ δὲ καὶ εἷς τις εὐγενὴς τῶν
 τοῦ Βαϊμούντου κομήτων Γελίελμος ὁ Κλαρέλης ἑώρα τὸ
 ἅπαν στράτευμα τῶν Κελτῶν ὑπὸ τε λιμοῦ καὶ νόσου (δεινὴ V. 316
 15 γὰρ τις τούτους ἐπέσκηψεν ἄνωθεν) διαφθειρόμενον, τὴν
 ἑαυτοῦ σωτηρίαν πραγματευόμενος μεθ' ἵππων πεντήκοντα
 αὐτομολεῖ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν τοιοῦ- B
 τον ἀποδεξάμενος πυθόμενός τε τὰ κατὰ τὸν Βαϊμούντον
 καὶ τὴν τε ὑπὸ λιμοῦ τοῦ στρατεύματος πτώσιν βεβαιωθεὶς
 20 καὶ ὡς ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐληλάκει, αὐτὸν μὲν
 τῷ τοῦ νωβελισίμου τηρικαῦτα τιμᾶ ἀξιώματι πολλαῖς
 δωρεαῖς καὶ χάρισιν ἀμειψάμενος, μεμαθηκῶς δὲ διὰ τῶν
 τοῦ Ἀλεξίου γραμμάτων, ὅτι ὁ Βαϊμούντος τὰ περὶ εἰρήνης

18. δεξάμενος A. 19. τοῦ λιμοῦ P, τοῦ om. F. 22. δὲ καὶ A.

cet, custodiebat, omnes inde in Illyricum traiecturos prohibuit at-
 que effecit, ut nec navi trinis instructae velis nec vastae onerariae
 nec denique myoparoni duorum remorum transfretare ad Boëmundum
 ullo modo liceret. is igitur deficientibus maritimis com meatibus,
 cum a terra iam undique se premi bellumque prudentissime
 geri conspiceret (si qui enim pabulandi aut aliarum rerum
 afferendarum causa castris exirent vel ad potum equos educerent,
 Romani in eos invadentes plurimos eorum trucidabant, ita ut paene
 consumeretur illius exercitus), missis ad Alexium Dyrachii ducem
 legatis de pace agere coepit. Gulielmus vero Clarelas, vir praecellens
 inter Boëmundi comites, cum universum Gallorum exercitum videret
 et fame et morbo terribili divinitus immisso laborantem, salutis suae
 consulens cum quinquaginta equitibus ad imperatorem transfugit.
 quem benigne exceptum imperator, ubi Boëmundi rerum condicionem
 clademque exercitus fame pressi audivit quantisque ille esset in
 angustiis, multis beneficiis donisque cumulatam ipsa nobilissimi di-
 gnitate ornavit. cumque ex Alexii litteris cognovisset, Boëmundum

πρὸς αὐτὸν διαπρεσβεύεται, κατανοῶν δὲ καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν αἰεὶ τι κακὸν κατ' αὐτοῦ διανοουμένους καὶ ὅσαι ὥραι ἐπανισταμένους ὄρων καὶ βαλλόμενος μᾶλλον ὑπὸ τῶν C ἐγκολπίων ἢ τῶν ὀθνείων ἐχθρῶν, ἐπεὶ ἐδόκει αὐτῷ μὴ ἐπὶ πλεον πρὸς ἑκατέρους ἀμφοτέραις χερσὶ μάχεσθαι, τὴν⁵ ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιησάμενος, ὡς πού τις ἔφη, βέλτιον ἔγνωκεν εἶναι τὴν μετὰ τῶν Κελτῶν εἰρήνην ἀσπάσασθαι καὶ μὴ τὰς τοῦ Βαϊμοῦντου ἀλώσασθαι αἰτήσεις, ἐπτοεῖτο δὲ ἐπὶ τὰ προσωτέρω χωρῆσαι δι' ἣν ἄνωθεν ὁ λόγος ἐνέφηνεν αἰτίαν. διὰ ταῦτα αὐτὸς μὲν αὐτοῦ που προσέμενεν¹⁰ ἀντικαθιστάμενος πρὸς ἀμφω τὰ μέρη, τῷ δὲ δουκὶ Δυρραχίου τοιαῦτα πρὸς τὸν Βαϊμοῦντον εἰπεῖν διὰ γραμμίων ἐπέσκηψεν “οἷσθα πάντως, ὅσάκις ἠπάτημαι πιστεύων τοῖς D σοῖς ὄρκοις καὶ ῥήμασιν. καὶ εἰ μὴ ὁ τοῦ εὐαγγελίου Θεῖος νόμος Χριστιανοῖς ἅπαντα συγχωρεῖν ἀλλήλοις παρεκελε'ετο,¹⁵ οὐκ ἂν πρὸς τοὺς σοὺς λόγους τὰ ὧτα ἀνέωξα. βέλτιον δὲ ὅμως ἀπατᾶσθαι ἢ προσκεκρονκένα Θεῷ καὶ Θεῖους παραβαίνειν νόμους. διὰ τοι τοῦτο οὐκ ἀποπέμπομαί σου τὴν αἴτησιν. εἰ μὲν οὖν ἐν ἀληθείᾳ τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς βούλει μυσαχθεῖς τὸ ἄτοπον οὗπερ ἐπεχείρησας ἔργου καὶ²⁰ P. 400 ἀτέλεστον καὶ οὐκέτι αἵμασι Χριστιανῶν ἐκχεομένοις χαίρειν ἐθέλεις οὗθ' ὑπὲρ τῆς σφῶν πατρίδος οὗθ' ὑπὲρ τῶν Χρισ-

3. ὑπὸ F, ἀπὸ P.
F, ἐπεχείρισας P.

9. ἄνωθεν F, ἄνω P.

20. ἐπεχείρησας

22. sq. οὗθ' ὑπὲρ . . . θελήματος om. C.

legatos misisse, qui pacem peterent, reputans nefarios istos domi insidiatores periculum semper aliquod moliri cogitansque, quoties contra se coniuraverint et a familiaribus magis quam ab exteris hostibus se petitum esse, nec utraque manu amplius cum utroque hoste pugnandum ratus necessitate, quod aiunt, in studium versa optimum duxit, Boëmundi precibus minime reiectis cum Gallis pacem inire atque ob causas supra relatas quominus longius progredederetur desistere. quare ipse quidem ibi, ubi erat, remansit utrique resistens parti, litteris autem ad Dyrrachii ducem redditis responderi Boëmundo iubet hunc fere in modum: “nosti omnino, quoties deceptus sim tuis credens et iuramentis et verbis. nec nisi divina evangelii lex Christianis praeciperet, ut cuncta sibi mutuo ignoscerent, faciles nunc sermonibus tuis aures praeberem. sed quia falli melius est, quam deum offendere divinasque leges migrare, non repudio preces tuas. quodsi igitur revera pacem et ipse desideras perversam quam suscepisti et temerariam rem detestatus neque amplius Christianorum sanguine non patriae vestrae nec Christiano-

τιανῶν, ἀλλὰ σοῦ γε καὶ μόνου χάριν θελήματος, ἐπεὶ βραχὺ τὸ ἀναμεταξὺ ἡμῶν διάστημα ἔστιν, αὐτὸς παραγενοῦ μεθ' ὄσων ἂν βούλη. καὶ εἴτε τὰ σφῶν ἡμῶν θελήματα εἰς ταῦ-
 5 τὸν συμβαῖεν, ὡς ἡ σύμβασις ἔξει τῶν πραγμάτων, εἴτε
 ἐπαναστρέψεις παρεμβολήν.”

9. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Βαῖμοῦντος ὁμίρους τῶν ἐπι-
 φανῶν ἤτήσατο δοθῆναι οἱ, ἐφ' ᾧ τούτους παρὰ τῶν αὐτοῦ
 κομήτων ἔλευθέρους ἐν τῇ ἰδίᾳ κατέχεσθαι παρεμβολῇ, μέ- B
 10 χρις ἂν αὐτὸς ἐπαναστρέψη· ἄλλως γὰρ μὴ ἀποθαρρεῖν τὴν
 πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἔλευσιν. μεταπεμψάμενος τοίνυν ὁ
 βασιλεὺς τὸν Νεαπολίτην Μαρίνον καὶ τὸν ἐπ' ἀνδρεία περί-
 κλυτον Φράγγον Ρογέρον, ἄνδρας φρενήρεις καὶ τῶν Λατι-
 νικῶν ἐθνῶν ἐν πείρᾳ καθεστηκότας πολλῇ, καὶ Κωνσταν-
 15 τῖνον τὸν Εὐφορβηνόν (γενναῖος δὲ οὗτος καὶ χεῖρα καὶ
 γνώμην καὶ μηδέποτε κατὰ τι τῶν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως
 ἐπιτεταγμένων διημαρτηκώς) καὶ Ἀδράλεστόν τινα τῆς Κελ-
 τικῆς γλώττης εἰδήμονα, τούτους, ὡς εἴρηται, πρὸς τὸν C
 Βαῖμοῦντον ἀπέστειλεν ἐπισκήψας παντοίως αὐτὸν μετελ-
 20 θεῖν καὶ πείσαι αὐτόμολον ἀφικέσθαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα,
 ἐφ' ᾧ ἀπαγγεῖλαι ἅπερ ἂν βούλοιο καὶ ζητοίη ἐξ αὐτοῦ· V. 317
 κὰν μὲν ἄρεστὰ δόξῃ τῷ αὐτοκράτορι, ἐξ ἀνάγκης αὐτῶν

3. ἐς F, εἰς P.

5. πρὸς τὴν F, τὴν om. P.

14. ἐθνῶν C.

18. γλώττης F, γνώμης P.

rum, sed tuae solius libidinis causa effuso laetaris, age, cum haud magnum spatium inter nos intersit, ipse huc venias cum quotcumque placebit comitibus. ac sive consentientes res inter nos componemus sive id non faciemus, incolumis tamen, ut dictum est, in tua te castra recipies.”

9. Quibus auditis Boëmundus obsides petiit ex numero virorum illustrium, qui liberi in suis ipsius castris in custodia tenerentur suorum comitum, dum ipse rediisset. alioquin enim umquam se ad imperatorem venturum negavit. quapropter hic vocatos ad se Marinum Neapolitanum et Rogerium Francum, fortitudinis gloria praeclarum, prudentes viros et Latinorum morum peritissimos, praeterea Constantinum Euphorbenum et manu et consilio promptissimum, qui omnia sibi ab imperatore imperata feliciter semper fecerat, et Adralestum quendam linguae Gallicae peritum ad Boëmundum misit dato illis negotio, omni ratione ut eum adirent eique persuaderent, ut ad imperatorem sese sponte conferret et ea quae vellet ab eo peteret enuntiaret: nam ea, modo commoda essent imperatori, haud

ἐπιτεύξεσθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀβλαβῆ αὐθις εἰς τὴν οἰκίαν πα-
 λινοστήσαι παρεμβολήν. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς ἐκείνους ὁμι-
 λήσας ὁ βασιλεὺς ἐκείθεν ἀπέλυσεν· οἱ δὲ τὴν πρὸς τὸν
 Βαϊμοῦντον φέρουσαν ὤδευον. ὃς τὴν τούτων πυθόμενος
 D ἔλευσιν καὶ δεδιώς, μὴ τὴν τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ πτώσιν 5
 κατανοήσαντες τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τούτων ἀπαγγεῖλαιεν,
 ἔποχος πόρρω τῆς παρεμβολῆς αὐτοῖς ὑπήντησεν. οἱ δὲ
 τὰ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς αὐτὸν ἀπεστομάμισαν ὡς “οὐκ
 ἐπιλέλησται πάντως ὁ βασιλεὺς, φησι, τῶν ὑποσχέσεων καὶ
 τῶν ὄρκων, ὧν ἐποιήσω οὐ σὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ 10
 τότε διεληλυθότες κόμητες. καὶ ὄρῳ πάντως, ὡς οὐκ εἰς
 καλὸν τὰ τῆς παραβάσεως τῶν ὄρκων ἐκείνων ἀπέβη σοι.”
 τούτων ὁ Βαϊμοῦντος ἀκούσας “ἄλις” ἔφη “τῶν τοιούτων
 λόγων. εἰ δέ τι ἕτερον παρὰ τοῦ βασιλέως διεμηνύθη μοι,
 τοῦτο μαθεῖν ἐθέλω.” καὶ οἱ πρέσβεις πρὸς αὐτὸν “ὁ βα- 15
 σιλεὺς τὴν σὴν τε καὶ τοῦ ὑπὸ σὲ στρατεύματος σωτηρίαν
 P. 401 βουλόμενος ταῦτά σοι δι’ ἡμῶν ἀποφθέγγεται. οἶσθα πάν-
 τως, ὅτι πολλὰ μογήσας οὔτε τὴν πόλιν Δυρραχίου κατασχεῖν
 οἶός τε γέγονας οὔτε σανατῶ καὶ τοῖς ὑπὸ σὲ ἀγαθόν τι
 προσενήνοχας. εἰ γοῦν μὴ παντελῆ ἀπώλειαν ἑαυτοῦ τε 20
 καὶ τοῦ ὑπὸ σὲ λαοῦ βούλει πραγματεύεσθαι, ἴθι πρὸς
 τὴν βασιλείαν μου ἀδεῶς ἀποκαλύψας ἅπαν τὸ σοὶ βουλη-

6. ἀπαγγεῖλαιεν scripsi: ἀπαγγεῖλοιεν F, ἀπαγγέλοιεν P. 7.
 ὑπήντησεν F, ἀπήντησεν P. 9. φησὶ F, φησὶν P. 18. τὴν
 πόλιν FC, πόλιν om. P. 22. πρὸς τὴν F, τὴν om. P.

dubie eum assecuturum, sin minus, incolumem in sua ipsius castra
 rediturum. quod ubi cum illis imperator communicavit, eos dimisit.
 illi vero viam ad Boëmundum ferentem inierunt. hic venire ad se
 eos certior factus ac veritus, ne cognitam exercitus miseriam impe-
 ratori renuntiarent, equo conscenso obviam iis longe a castris factus
 est. qui imperatoris ad eum verba hunc in modum tradiderunt:
 “minime imperator oblitum se esse dicit promissa iuramentaque illa,
 quibus non tu solum, sed omnes etiam, qui tunc transiere comites, vos
 ipsi obstrinxeritis. ac plane intellegis, minime tibi bene cessisse per-
 iuria.” haec ut audivit Boëmundus “Iam satis est” inquit “talium
 verborum; sed, si quid aliud mihi ab imperatore affertis, scire id
 cupiam”. cui legati “Haec tibi” inquiunt “tuae tuique exercitus
 saluti consulens imperator per nos denuntiat: scis utique, te nec
 Dyrrachium, etsi multa tuleris, occupare potuisse nec tibi tuorumve
 cuiquam commodum ullum paravisse. nisi igitur summum et tuum
 et tui exercitus vis exitium moliri, accedas ad maiestatem meam et

τὸν καὶ ἀκουσόμενος αὐθις τὰ ἡμῖν δοκοῦντα. καὶ εἰ μὲν
 ἐς ταῦτόν αἱ ἀμφοτέρων γινῶμαι ξυνδράμοιεν, Θεῶ χάρις·
 εἰ δ' οὖν, ἀσινῆ σε αὐθις πρὸς τὴν οἰκείαν ἐκπέμψω
 παρεμβολήν. ἀλλὰ καὶ ὅσοι τῶν ὑπὸ σὲ πρὸς τὴν τοῦ
 5 ἁγίου τάφου προσκύνησιν ἀπιέναι βουλήσονται, διασωθή-
 σονται παρ' ἐμοῦ· ὅσοι δὲ τὴν πρὸς τὴν χώραν αὐτῶν B
 ἀναχώρησιν ἔλονται, δαψιλῶν τῶν ἐξ ἐμοῦ δωρεῶν ἀπολαύ-
 σαντες πρὸς τὰ οἴκοι ἀπολυθήσονται.” καὶ ὃς πρὸς αὐτοὺς
 “ἄν ἔργων ὄντως, παρὰ τοῦ βασιλέως σταλῆναι ἄνδρας
 10 ἱκανοὺς εἰπεῖν τε λόγον καὶ δέξασθαι. αὐτῷ γοῦν ἀφ'
 ἡμῶν πληροφορίαν λαβεῖν εἰς τὸ παντελές, μὴ ἀτίμως ὑπο-
 δεχθῆναι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλὰ πρὸ ἕξ σταδίων
 τοὺς γνησιωτάτους τῶν καθ' αἷμα προσφκειωμένων αὐτῷ
 τὴν ἐμὴν ποιήσασθαι προὔπαντησιν, περὶ δὲ τὴν βασιλικὴν
 15 σκητὴν πελάσαντα ἅμα τῷ τὰς πύλας εἰσιέναι καὶ αὐτὸν τῆς
 βασιλικῆς ἐξαναστάντα περιωπῆς ἐντίμως με ὑποδέξασθαι C
 καὶ μηδ' ἠντιναοῦν ἀναφορὰν τῶν προγεγοννητῶν συμφωνιῶν
 γεγονέναι μοι ἢ ὅλως εἰς κρίσιν ἀγαγέσθαι με, ἀλλ' ἐλεύ-
 θερον ἄδειαν σχόντα κατὰ τὸ ἐμοὶ βουλευτὸν εἰπεῖν ὅποσα
 20 καὶ βούλομαι· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸν βασιλέα τῆς ἐμῆς
 κρατῆσαι χειρὸς καὶ πρὸς τῆ κεφαλῇ τῆς κλίνης αὐτοῦ πα-
 ραστῆσαί με καὶ μετὰ δύο χλαμίδων τὴν εἴσοδον ποιησά-

3. οὖν F, οὐ P. ἐκπέμψω F, πέμψω P. 5. διασωθή-
 σονται F, διασωθήσονται P, διασωθήσεται C. 10. αὐτῷ F,
 αὐτῶ P. ἀφ' F, παρ' P. 17. οἰαντιναοῦν C. 19.
 σχόντα F, έχοντα P, έχοντα C.

quidquid cupis exponas auditurus quid mihi videatur. ac si unum
 uterque sentit probatque, deo gratias; sin minus, incolumem te in
 castra tua remittam. tuorum vero quicumque ad sanctum sepul-
 crum venerandum discedere cupient, a me sustentabuntur; quotquot
 autem patriam repetere malent, amplis a me donis aucti domum
 revertentur.” ad quae Boëmundus “Nunc vero” inquit “intellego
 missos ad me esse ab imperatore viros idoneos ad rationes reddendas
 recipiendasque. fidem igitur plenam mihi a vobis dari volo,
 minime contemptim me ab imperatore iri exceptum, sed ultra sex
 stadia obviam mihi familiarissimos ipsius consanguineorum ad me
 prosequendum prodituros esse; ubi autem accessero ad regium ta-
 bernaculum ac portas eius ero ingressurus, ipsum e regio solio sur-
 rectorum et honorifice me suscepturum nulla omnino facta mentione
 eorum quae olim inter nos pepigerimus: neve a me rationem exigat,
 verum me liberum atque plane securum, quaecumque libuerit, loqui
 sinat. ad haec spondeatis velim, imperatorem manu me prehensurum
 et ad caput lecti sui locum mihi daturum concessuramque, ut cum

μενον μηδ' ὄλως εἰς προσκύνησιν κάμψαι γόνυ ἢ τράχηλον τῷ αὐτοκράτορι." τούτων ἀκούσαντες οἱ ἀνωτέρω δηλωθέντες πρέσβεις τὸ μὲν ἕξαναστῆναι τοῦ βασιλικοῦ θρόνου Δαυτὸν οὐ προσεδέξαντο, ἀλλὰ καὶ ὡς περιττὴν τὴν αἴτησιν ἀπεπέμψαντο· οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀπεδοξίμασαν, ἀλλὰ καὶ 5
 V. 318 τὸ μὴ κλῖναι γόνυ μήτε τράχηλον εἰς προσκύνησιν τῷ βασιλεῖ. πρὸς δὲ τὸ τινὰς τῶν πορρωτέρω συγγενῶν αὐτοῦ μεταβῆναι διάστημα ἱκανὸν καὶ οὕτως τοῦτον προσδέξασθαι πρὸς τὸν βασιλέα εἰσελευσόμενον χάριν οἰκονομίας καὶ θεραπείας τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ σὺν δυοὶ χλαμύσιν 10 εἰσελθεῖν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ τῆς χειρὸς τούτου τὸν βασιλέα ἐφάψασθαι καὶ στῆσαι πρὸς τῷ ἄνωθεν μέρει τοῦ βασιλικοῦ σκίμποδος οὐκ ἀπεπέμψαντο. μετὰ τὸ ταῦτα ῥηθῆναι διέστησαν οἱ πρέσβεις ἀπελθόντες, ἔνθα ἠτοίμαστο ἢ τούτων ἀνάπαυσις, φυλαττόμενοι ὑπὸ σεργεντίων ἑκατόν, ἵνα 15
 P. 402 μὴ νυκτὸς ἐξεληλυθότες τὰ περὶ τὸ στράτευμα κατασκοπήσασαιεν καὶ οὕτω καταφρονητικώτερον πρὸς αὐτὸν διατεθῆσονται. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μεθ' ἑππέων τριακοσίων καὶ τῶν κομήτων πάντων κατέλαβεν, οὗ τοῖς δηλωθεῖσιν ἀνδράσι τῇ προτεραῖα ὠμίλησε, καὶ οὕτως τοὺς ἑκκρίτους ἕξ τὸν 20 ἀριθμὸν συμπαραλαβὼν ἄπεισι πρὸς τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑπολοίπους αὐτοῦ που καταλιπὼν ἀπεκδέχεσθαι αὐτὸν ἐκείθεν

19. οὗ τοῖς FC, οὐτοῖς P. δηλωθεῖσιν F, δηλωθεῖσι P.

duobus militibus eum adiens nec genu imperatoris venerandi causa nec collum flectam." quibus auditis legati, quos supra memoravimus, assurgendum esse illi e regio solio minime agnoscebant superbasque eius preces repudiabant. neque hoc solum denegaverunt, sed etiam id, quod sibi petebat, ut imperatoris venerandi causa nec genu nec collum flecteret. cetera haud perinde abnegarunt, videlicet cognatorum nonnullos, sed non qui maxime propinqui essent imperatori, aliquantum spatii prodeuntes exceptum illum ad imperatorem adducturos curae honorisque causa, porro ipsum cum duobus eum militibus aditurum, manu denique ab imperatore prehensum iri atque fore ut ei ad superiorem lecti regii partem stare liceret. his dictis discesserunt legati eoque abierunt, ubi paratum iis hospitium erat attributa centum satellitum custodia, ne noctu egressi exercitum specularentur Boëmundumque contemptius haberent. postridie ille cum equitibus trecentis cunctisque comitibus in eum progressus locum, ubi pridie cum illis viris convenerat, relictis illic ceteris iussisque se redeuntem opperiri cum electis sex ad legatos abit. ibi resumpta pri-

ἐπανελθόντα. περὶ γοῦν τῶν προλεχθέντων αὐθις διασκεπτο-
 μένων, ἐπεὶ ὁ Βαϊμοῦντος ἐνίστατο, κόμης τις τῶν λίαν ὑψη-
 λῶν Οὐβος τὴν κλήσιν πρὸς τὸν Βαϊμοῦντον ἔφη ὡς “οὐ-
 δεῖς ἄφ’ ἡμῶν τῶν μελλόντων μετὰ τοῦ βασιλέως συνάψαι
 5 τὸν πόλεμον οὐπω ἔπληξέ τινα διὰ δόρατος. ἔα τοίνυν τὰ Β
 πολλά· τὴν εἰρήνην τῆς μάχης ἀλλάξασθαι χρή.” λόγων οὖν
 πολλῶν ἐξ ἑκατέρων κινήθέντων, βαρέως ὁ Βαϊμοῦντος εἶχεν
 ὑβριοπαθῶν, εἰ μὴ πάντα γένοιτο ὅποσα φθάσας ἐπέζῆτει
 τοὺς πρέσβεις. τῶν δ’ ἐπὶ τισι συγκατατιθεμένων, ἔφ’ ὧν
 10 δὲ ἀνανεούστων, πείθεται ὁ Βαϊμοῦντος καὶ τὴν ἀνάγκην,
 ὃ φασι, φιλοτιμίαν ποιησάμενος ὄρκον ἐξ αὐτῶν ἐζήτει, ὥστε
 ἐντίμως ὑποδεχθῆναι καὶ εἰ μὴ τοῖς θελήμασιν αὐτοῦ ὁ
 αὐτοκράτωρ ἀνανεύσειεν, ἀσινῆς πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκπεμφθῆναι
 παρεμβολήν. τῶν οὖν ἀγίων εὐαγγελίων προτεθέντων ὁμή-
 15 ρους ἐζήτει παραδοθῆναι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γίδῳ καὶ φυ- C
 λάττεσθαι παρ’ αὐτοῦ μέχρις οὗ αὐτὸς ὑποστρέψῃ. οἱ δὲ
 πρέσβεις πρὸς τοῦτο κατανεύσαντες ὄρκους αὐθις ὑπὲρ τῆς
 τῶν ὁμήρων ἀσφαλείας καὶ αὐτοὶ ἀντεπεζήτουν. κατανευ-
 κῶς δὲ πρὸς τοῦτο ὁ Βαϊμοῦντος καὶ ὄρκους δοὺς καὶ λα-
 20 βῶν τοὺς μὲν ὁμήρους, τὸν τε Σεβαστὸν Μαρῖνον καὶ τὸν
 καλούμενον Ἀδράλεστον καὶ τὸν Φράγγον Ρογέρον, παραδί-

6. ἀντιλέξασθαι C.

9. δὲ F.

16. ὑποστρέψῃ F, ὑλο-

στρέψοι P.

17. πρὸς F, εἰς P.

αὐθις F, ἄν P.

ὑπὲρ
 τῆς τῶν ὁμήρων ἀσφαλείας καὶ αὐτοὶ F, καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ τῆς
 τῶν ὁμήρων ἀσφαλείας P.

21. Φράγγον Ρογέρον om. F

spatio octo litterarum relicto.

ὀγοέριον A.

ori disceptatione, cum Boëmundus instaret, comes quidam ex praes-
 tantissimis, cui Ubus nomen fuit, sic Boëmundum alloquitur: “nemo
 adhuc nostrum, qui huc cum imperatore proeliaturi veneramus, quem-
 quam hasta percussit. omitte ista tot verba; pax proelio mutanda est.”
 tum multa est sermonum altercatio exorta aegre ferente Boëmundo
 et contumeliae loco ducente, si non omnia, quae petierat a legatis,
 fierent. quibus quaedam concedentibus, reliqua vero denegantibus
 Boëmundus necessitate, ut dici solet, in studium versa postulavit ut
 iurarent se honorifice exceptum iri et si imperator quae vellet con-
 cedere recusaret, incolumem in castra sua dimissum iri. sanctis igitur
 evangeliis propositis obsides Guido fratri tradi custodiri que ab eo ad
 suum usque reditum iussit. quae legati approbantes et ipsi ad iusiuran-
 dum de obsidum incolumitate eum vicissim adegerunt; quod Boë-
 mundus iis praestitit. datis igitur acceptisque iuramentis Sebastum
 Marinum, Adralestum qui vocabatur et Rogerium Francum obsides

δωσι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γίδῳ, ἢ ὀπηγίκα ἢ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰρηγικάς σπονδάς ποιήσειεν ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ἀβλαβεῖς ἐκεῖθεν κατὰ τοὺς ὄρκους αὐτοὺς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξ-αποστείλῃ.

10. Μέλλων τοίνυν τῆς πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ τοῦ 5

D Εὐφορβηνοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Κατακαλῶν φερούσης ἄψασ-
θαι, ἐπεὶ δυσωδία πολλή διὰ τὸ περὶ τὸν αὐτὸν τόπον και-
ρὸν ἱκανὸν τὸ ὑπ' αὐτὸν στράτευμα χρονοτριβῆσαι γέγονε,
βουλόμενος μεταθεῖναι τὸ στράτευμα μηδὲ τοῦτ' ἄνευ τῆς 10
αὐτῶν βουλῆς ἐθέλειν γενέσθαι ἔλεγε. τοιοῦτον γὰρ τὸ 10
Κελτῶν γένος ἀνώμαλον καὶ ἐφ' ἑκάτερα ἐν ὀξείᾳ καιροῦ
δοπιῇ μεταφερόμενον· καὶ ἔστιν ἰδεῖν τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα
ποτὲ μὲν ἀρχοῦντα τὴν γῆν κλονήσειν ἅπασαν, ποτὲ δὲ ὑπο-
πεπτωκότα καὶ μέχρι κονίας αὐτῆς καταγόμενον καὶ μᾶλλον,
ὀπηγίκα στεροστέροις ἐντύχοι φρονήμασιν. οἱ δὲ πλείω τῶν 15
δύο καὶ δέκα σταδίων οὐ συνεχώρουν μετατεθῆναι τὸ στρά-
P. 403 τευμα καὶ “εἰ τοῦτο βούλει,” πρὸς τὸν Βαῖμοῦντον ἔλεγον
“συνελευσόμεθα καὶ ἡμεῖς ὀψόμενοι τὸν τόπον”. κατανεύ-
V. 319 σαντος δὲ καὶ πρὸς τοῦτο τοῦ Βαῖμοῦντου, παραχρῆμα διὰ
γραμμάτων τοῖς τὰς κλεισοῦρας φυλάσσουσιν ἐδίλωσαν, ὥστε 20
μὴ ἐκδρομὰς ποιουμένους καταβλάπτειν αὐτούς. ὁ δὲ Εὐ-
φορβηγὸς Κωνσταντῖνος ὁ Κατακαλῶν ἡγεῖτο αὐθις τὸν Βαῖ-

8. γέγονε F, γέγονεν P. 9. τοῦτ' F, τοῦτο P. 10.
αὐτοῦ C. ἔλεγε F, ἔλεγεν P. 11. Κελτῶν F,
Κελτικὸν P. 15. στεροστέροις F, στεροστέροις P. 16.
μετατεθεῖναι F, μεταθεῖναι P. 20. φυλάσσουσιν F, φυ-
λάττουσιν P.

Gido fratri tradidit ea condicione, ut, sive cum imperatore pacem conciliaret sive minus, illaesos ex iureiurando imperatori remitteret.

10. Antequam vero iter ad imperatorem una cum Euphorbeno Constantino Catacalone capesseret, castra diuturna in eodem loco commoratione fetidissima transferre cupiens ne id quidem se sine illorum consilio facturum esse affirmavit. est enim Gallorum natura tam inaequalis et uno temporis puncto utrimque mutabilis, ut qui modo terram se unum iactabat concussurum universam, idem mox plane demissus animo et ad pulverem, ut aiunt, deiectus sit, praesertim cum in fortioris animi viros inciderit. illi igitur ultra stadia duodecim traduci exercitum non permittunt et Boëmundo “nos quoque,” inquit “sis, comites erimus locumque inspiciemus.” Boëmundo etiam id concedente, illi datis confestim ad custodes claustrorum litteris interdixerunt, ne qua eruptione Gallos infestarent. tum Euphorbenus Constantinus Catacalo petita impetrataque a Boë-

μούντον, παραχωρηθῆναι οἱ τὴν εἰς τὸ Δυρράχιον ἀπέλευσιν.
 καταρεύσαντος δὲ τοῦ Βαϊμούντου, γοργῶς τὸ Δυρράχιον ὁ
 Κατακαλὼν καταλαμβάνει καὶ τὸν φυλάσσοντα τὴν πόλιν
 Ἀλέξιον τὸν υἱὸν Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος ἀναζητήσας
 5 ἀπήγγειλε τὰ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος διαμηνυθέντα πρὸς B
 αὐτὸν τε καὶ τοὺς συγκατελθόντας μετ' αὐτοῦ λογάδας τῶν
 στρατιωτῶν. καὶ γὰρ οὐκ ἠδύναντο τοῦ τείχους προκύπτειν
 διὰ τὴν γεγεννημένην ἄνωθεν παρὰ τὰ κρηδεῖμα τοῦ Δυρρα-
 χίου μηχανὴν τοῦ αὐτοκράτορος. σάνιδες γὰρ τινες περὶ
 10 τὰς ἐπάλξεις τοῦ κάστρου εὐμηχάνως ἐτέθησαν ἐπὶ τούτῳ
 αὐτῷ κατασκευασθεῖσαι ἀνήλωτοι, ὥστε τοὺς ἴσως ἀπὸ τῶν
 Λατίνων διὰ κλιμάκων ἀναρριχᾶσθαι πειρωμένους, ἐπὶ τῶν
 ἐπάλξεων ἐπιβαῖεν, μὴ ἐστηριγμένους ἴσασθαι, ἀλλὰ σὺν
 αὐταῖς σάνισι διολισθαίνειν τηρικαῦτα καὶ πίπτειν ἐντός,
 15 καθά γε καὶ εἴρηται. τούτοις οὖν ὁμιλήσας ὁ Εὐφορβηγὸς
 καὶ τὰ τοῦ βασιλέως μηνύματα ἀπαγγέλλας καὶ θάρσους ἐμ-
 πλήσας αὐτοὺς ἐρωτήσας τε τὰ περὶ τοῦ κάστρου καὶ C
 διαγνοὺς τὰ κατ' αὐτοὺς ἀρίστης τετυχηκέναι οἰκονομίας, ὡς
 τῶν πρὸς χρείαν αὐτάρκως ἔχοντας καὶ παρ' οὐδὲν τὰς τοῦ
 20 Βαϊμούντου λογιζομένους μηχανάς, καταλαμβάνει τὸν Βαϊ-
 μούντον τὴν ταφρείαν, ἔνθα προεῖπε, ποιησάμενον. καὶ
 ἐνωθεὶς αὐτῷ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα φερούσης εἶχετο. οἱ
 δ' ἐπίλοιποι τῶν πρέσβειων κατὰ τὰ προὔπεσχημένα μετὰ
 τῶν Γίδου κατελείφθησαν. Μανουὴλ δὲ τὸν Μοδηγὸν πισ-

1. οἱ om. F.

23. δ' F, δὲ P.

mundo venia ingrediendi Dyrrachii statim illuc festinavit aditoque urbis
 praefecto Alexio Isaacii sebastocratoris filio, quid ipsi militumque du-
 cibuscum simul missis imperator denuntiasset, exposuit. etenim propter
 machinam, quam omnibus Dyrrachii pinnis imperator imponendam
 curaverat, nemo e moenibus despectare poterat. erant enim tabulae
 moenium propugnaculis affabre additae nulloque affixae clavo ita
 ut, si quando Latini scalis eniti conarentur et iam muros ascendissent,
 ibi stare non possent, sed cum ipsis tabulis lapsantes in urbem, ut
 dictum est, deciderent. Euphorbenus igitur Dyrrachenos adiens mandata
 imperatoris exposuit; cumque iis optimum addidisset animum, inqui-
 sivit in castelli condicionem, et ut summa providentia apud eos omnia
 fuisse administrata intellexit ipsosque omnibus, quae opus essent,
 abundare ac plane nihili ducere Boëmundi machinas, ad hunc rediit,
 qui iam castra transtulerat eum in locum, quem praedixerat. cui se
 adiungens ad imperatorem proficiscitur ceteris legatis, prout erat con-
 stitutum, in Gidi potestate relictis. Manuelem autem Modenum, famu-

τότατόν τε καὶ εὐνούστατον τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ὑπάρ-
 χοντα προαποστέλλει πρὸς τὸν βασιλέα τὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ
 Βαϊμούντου ἀπαγγέλλοντα ἔλευσιν. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τῆς βα-
 σιλικῆς ἐγεγόνει σκηρῆς, παρεσκεύαστο καὶ τὰ τῆς αὐτοῦ
 Δύπαντῆς, καθὼς οἱ πρέσβεις τούτῳ συνέθεντο. εἰσελθόντος 5
 δὲ τούτου, ἐκτείνας τὴν χεῖρα ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐκείνου
 ἀψάμενος χειρὸς καὶ τὴν συνήθη τοῖς βασιλεῦσι προσαγό-
 ρευσιν ποιησάμενος ἐγγὺς τοῦ βασιλικῆς παρεστήσατο θρό-
 νου. ἦν δὲ τοιοῦτος ὁ ἀνὴρ οἷος, ὡς ἐν βραχεῖ μὲν εἰπεῖν,
 οὐδεὶς κατ' ἐκείνον ὠφθη ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων γῆ οὔτε βάρ- 10
 βαρος οὔτε Ἕλληγ (θάμβος γὰρ ἦν ὀφθαλμῶν ὀρώμενος καὶ
 φημιζόμενος ἐκπληξίς), κατὰ μέρος δὲ ὑπογράψαι τὸ τοῦ
 βαρβάρου εἶδος, τοιωσδε μακρὸς ἦν τὴν ἀναδρομὴν τοῦ σώ-
 P. 404 ματος, ὥστε εἰς πῆχυν ἕνα μικροῦ τοὺς μακροτάτους ὑπερ-
 ελαύνειν, τὴν γαστέρα συνεσταλμένος καὶ τὰς λαγόνας καὶ 15
 τοὺς ὄμους εὐρὺς καὶ τὰ στέρνα πλατὺς καὶ τοὺς βραχίονας
 καρτερὸς καὶ τὴν ὄλην ἕξιν τοῦ σώματος οὔτε περιεπτισμέ-
 νος οὔτε περιβριθόμενος ταῖς σαρκίν, ἀλλ' ὡς ἄριστα κεκρα-
 μένος καὶ οἷον εἰπεῖν κατὰ τὸν Πολυκλείτειον κανόνα ἐνηρ-
 μοσμένος· τὰς χεῖρας ἀδρὸς καὶ τῶν ποδῶν τὰς βάσεις 20
 στερρὸς καὶ τὸν αὐχένα καὶ τὰ μετάφρενα εὐπαγής. ὑπο-
 κεκυφῶς δὲ μετρίως τῷ ἀκριβῶς αὐτὸν περιεργαζομένῳ

5 sq. ἐλθόντος δὲ μετὰ δύο χλαμύδων, καθὼς καὶ τοῦτο ἠτή-
 σατο, ἐκτείνας A. 8. ποιήσας A. 9. ὡς ἐν F, ἐν om. P.
 13. τοιωσδε scripsi; τοιόσδε P. 15. τὰς C, τοὺς P. 17.
 καρτερὸς F, κρατερὸς P. περιεσφγγμένος sic C. 18. τῇ
 σαρκί C. 21. στερρὸς F, στερός P.

lum sibi omnium deditissimum fidissimumque, ad imperatorem prae-
 misit, qui Boëmundi adventum nuntiaret. is cum prope regium taber-
 naculum venisset, parata invenit omnia illa, quibus ut exciperetur
 ipsi cum legatis convenerat. ubi vero ingressus est, Augustus extensa
 manu eius manumprehendit eaque ratione eum salutavit, qua sa-
 lutare imperatores solent, et ut ad regium solium consisteret, eum
 invitavit. talis fuit vir, qualem, ut iam nunc breviter dicam,
 nullum illo tempore neque barbarum neque Graecum Romanorum
 terra parem vidit. nam mirum erat oculorum spectaculum fama-
 que eius omnes percellebat. sed, ut accuratius per singula barbari
 figuram describam, tam alta fuit statura ut procerissimos uno paene
 cubito superaret, ventrem et ilia contractior, latus humeros, spatioso
 pectore, lacertosus totoque corporis habitu nec strigoso nec carnibus
 tumente, sed optime moderato et ut ita dicam ad Polycleti regulam
 formato, vigentibus manibus, gressu valido; cervicis denique ac dorsi
 apta compages; sed si quis curiosius attendebat, inclinari in

ἐφαίνετο οὐ τῶν νοτιαίων σπονδύλων τι πεπονθότων τῆς
 ῥάχεις, ἀλλ' οὕτω μετρίως ἐκ γενετῆς, ὡς εἴοικε, τὴν διά- B
 πλασιν ἔσχηκε. τὸ χρῶμα κατὰ τὸ ἄλλο μὲν σῶμα λευκότα-
 τον, τὸ δὲ πρόσωπον μετὰ τοῦ λευκοῦ ἐπυρσοῦτο. καὶ ἡ
 5 κόμη ὑπόξανθος, ἀλλ' οὐ μὲν οὖν μέχρι τῶν μεταφρέων
 αἰωρουμένη κατὰ τοὺς ἄλλους βαρβάρους· οὐ γὰρ ἐτριχο- V. 320
 μάνει ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ κουρίας ἦν μέχρι τῶν ὠτων. τὸ δὲ
 γένειον εἴτε πυρσὸν εἴτε ἄλλο τι χρῶμα εἶχεν, οὐκ ἔχω λέ-
 γειν· ὁ ξυρὸς γὰρ ἐπεξῆλθεν αὐτὸ καὶ τιτάνου παντὸς ἀρι-
 10 βέστερον· ἐδόκει δ' οὖν εἶναι καὶ τοῦτο πυρσόν. τὸ βλέμμα
 γλαυκὸν καὶ ἅμα θυμὸν καὶ ἐμβρίθειαν ὑποσημαῖνον· καὶ ἡ
 ῥίς αὐτῷ καὶ ὁ μυκτῆρ ἐλεύθερον ἔπνει τὸν ἀέρα· συνηγόρει
 δὲ τῷ μυκτῆρι διὰ τῶν στέρνων καὶ διὰ τοῦ μυκτῆρος τὴν
 τῶν στέρνων εὐρύτητα. ἡ γὰρ φύσις διεξόδους ἐδεδώκει C
 15 διὰ τῶν ῥινῶν τοῦ ἀπὸ τῆς καρδίας παφλάζοντος πνεύματος.
 ἡδὺ δέ τι καὶ ἐνεφαίνετο τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, ἀλλὰ τοῖς ἀπαν-
 ταχόθεν φοβεροῖς ὑπεθραύετο. ὅλος γὰρ δι' ὅλου τοῦ σώ-
 ματος ἀμείλικτος ἦν καὶ θηριώδης ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ
 20 μεγέθους, ἀπὸ τοῦ βλέμματος, δοκεῖ μοι, καὶ ὁ γέλως αὐτοῦ
 τοῖς ἄλλοις ἐμβρίμμημα ἦν. οὕτως εἶχε ψυχῆς τε καὶ σώ-
 ματος, ὡς καὶ τὸν θυμὸν ἐν τούτῳ κορύσσεσθαι καὶ τὸν
 ἔρωτα καὶ ἀμφοτέρους ὁρᾶν πρὸς πόλεμον. τὸ δὲ φρόνημα

3. κατὰ scripsi: καὶ P. 9. γὰρ] γοῦν C. 14. ἐδεδώκει F,
 ἐδεδόκει P. 18 sq. ἀπὸ τε μεγέθους ἀπὸ τε βλέμματος?

pronum videbatur, non quo vertebrae aut spina dorsi laesae essent,
 sed, ut probabile fuit, quod inde ab infantia aliquantum in istum
 habitum declinabat. color reliquo corpore candidissimus; in facie
 candidus color cum rubicundo mixtus. capilli subflavi, non
 ceterorum barbarorum more in humeros demissi; ab isto enim in-
 sano comae studio alienus ad aures usque tonsus erat. barba rutili
 aliusne coloris fuerit, dicere non possum. etenim barba novaculae acie
 ad cutem rasa superficiem ille habebat gypso leviolem; quamquam et
 haec rufa fuisse videbatur. glauci oculi, irae et gravitatis vim pro-
 dentes; nasus naresque liberam spiritu animam ducebant; nasum
 vero pectore adiuvabat et latum rursus pectus naribus. natura
 enim per nares exitum fecit effervescentis e corde aeris. emicabat
 vero suave quiddam ex universa huius viri specie, sed terroribus
 undecumque erumpentibus frangebatur. etenim totus totius corporis
 status ferum habebat aliquod mea quidem sententia et inexorabile,
 sive magnitudinem sive vultum spectas; atque risus eius aliorum
 fremitui simillimus fuit. tali erat mente et corpore, ut et ira et
 amor in ipso arma gereret et ad bellum spectaret. ingenium eius

αὐτῷ παντοδαπὸν καὶ πανοῦργον καὶ πρὸς ἅπασαν λαβὴν
 D διαδιδράσκον. αἱ γὰρ ὁμιλίαι τούτῳ ἀκριβεῖς καὶ τὰς ἀπο-
 κρίσεις ἐδίδον πανταχόθεν ἀπεριδράκτους. καὶ τοιοῦτος
 ὢν καὶ τοσοῦτος μόνῳ τῷ αὐτοκράτορι ἀλώσιμος ἦν καὶ
 P. 405 τύχη καὶ λόγοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ τῆς φύσεως 5
 πλεονεκτήμασιν.

11. Ἀναμνήσας οὖν ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸν τῶν προτέ-
 ρων ἐπιτροχάδην καὶ συνεσκιασμένως πῶς αὐτῷ παραστήσας
 ἑτέραν λόγου περίοδον ἐποίησατο. ὁ δὲ τὴν ἰδίαν συνείδη-
 σιν ἔχων ἐλέγχουσαν ἐπιτηδεῖως τὰς πρὸς τοὺς λόγους αὐ- 10
 τοῦ ἐξέφυγεν ἀνθυποφορὰς τοῦτο μόνον φάμενος ὡς “οὐχὶ
 περὶ τῶν τοιούτων ἀνακρίνεσθαι ἐλήλυθα. εἶχον γὰρ ἂν
 καὶ αὐτὸς πολλὰ λέγειν. τοῦ Θεοῦ δὲ ἐνταυθοῦ με συνελά-
 σαντος πάντα τοῦ λοιποῦ τῷ σῶ ἀνατίθημι κράτει.” ὁ δὲ
 B βασιλεὺς πρὸς αὐτόν “τὰ μὲν παρεληλυθότα ἕατέον τὸ νῦν, 15
 σὲ δέ, εἰ βούλει σπείσασθαι μεθ’ ἡμῶν, πρῶτον μὲν ἕνα
 τῶν ὑπὸ τὸ ἐμὸν κράτος χρῆ γενέσθαι, εἶτα δηλώσαι περὶ
 αὐτοῦ τε τούτου τῷ σῶ ἀνεψιῷ Ταγγρῆ ἐπισκῆψαί τε αὐτῷ,
 τοῖς ἐξ ἐμοῦ ἀποσταλεῖσι παραδοῦναι τὴν Ἀντιόχειαν κατὰ
 τὰς γεγωνίας ἐξ ἀρχῆς συμφωνίας ἡμῶν, εἶτα καὶ τὰλλα 20
 πάντα ὅσα τότε συμπεφώνηται ἡμῖν τηρῆσαί σε νῦν τε καὶ

1. ἅπασαν F, ἅπαντα P. 5. ἀπὸ τῆς F, τῆς om. P. 11.
 ἐξέφυγεν FA, ἐξέφυρεν P. 13. αὐτὸς FA, πρὸς αὐτὰ C.
 16. σὲ F, σὺ PA. ἕνα σε A. 17. τὸ FA, τὸν P. χρῆ
 σὲ P, σὲ om. FA. 20. ἐξ ἀρχῆς FA, ἐξαρχὴν P. ἡμῶν AC,
 ἡμῖν P. 21. ὅσα τότε F, τότε om. P. τηρῆσαί σε F,
 σε om. P.

multiplex fuit et versutum atque ne ullam ansam praeberet, providens, sermones eius accurati responsaque maxime circumspecta. talis ac tantus vir uno imperatore cum fortuna et eloquentia tum ceteris naturae dotibus inferior erat.

11. Imperator igitur obiter et obscure memoria praeteritorum revocata eum urgebat diversumque sermonis iter tenuit. at ille conscientia culpae turbatus sedulo cavit, ne quid ad sermones eius referret, hoc tantum affirmans, minime advenisse se istis de rebus responsurum; nam et ipsum multa habere, de quibus diceret: tamen deo huc ipsum ducente maiestati eius in futurum omnia se permittere. cui imperator “Vetera” inquit “nunc sane mittamus; te vero, si nobiscum in amicitiam convenire vis, primum omnium subicere te nostro imperio oportet eiusque ipsius rei consobrinum tuum Tancredum certiolem facere eidemque praecipere, ut ex pacto inde ab initio facto Antiochiam iis, quos misero, tradat; tum cetera omnia, quae inter nos

μειπέπειτα". ταῦτα τοῦ βασιλέως καὶ ἄλλα πλείω πρὸς αὐ-
 τὸν εἰπόντος τε καὶ ἀκούσαντος, ἐπεὶ ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος ἦν Βαί-
 μοῦντος καὶ οὐκ ἠλλοίωτο, ἔφη "ἀδυνάτως ἔχω τὴν τοιαύτην
 ὑπόσχεσιν ποιήσασθαι" καὶ δι' ἄλλα τινὰ παρὰ τοῦ βασι- C
 5λέως ἀπαιτούμενα ἤτειτο τὴν πρὸς τὸ ἴδιον στρατεύμα
 ἐπανάξενξιν κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν παρὰ τῶν πρέσ-
 βων. ὁ δὲ βασιλεύς φησι πρὸς αὐτὸν ὅτι "κρείττονα
 ἐμοῦ οὐκ ἔχω τὸν μετὰ ἀσφαλείας σε διασώσοντα". καὶ
 ἅμα τῷ λόγῳ τοῖς ἡγεμόσι παρηρησία ἐπέτατε τοῦ στρα- V. 321
 10τεύματος, ἐτοιμάσαι τοὺς ἵππους αὐτῶν, ἐφ' ᾧ τῆς πρὸς
 τὸ Δυρράχιον φερούσης ἀψασθαι. τοῦτο ὁ Βαίμοῦντος
 ἀκούσας ἐξελθὼν ἐπὶ τῷ πρὸς τὴν ἀποτεταγμένην αὐτῶ
 ἀπιέναι σκηπὴν τὸν ἐμὸν Καίσαρα Νικηφόρον τὸν Βρυέννιον
 τῷ τοῦ πανυπερσεβάστου τότε τετιμημένον ἀξιώματι ἐζήτηει D
 15 θεάσασθαι. ὁ δὲ ἐξελθὼν καὶ πᾶσαν πειθῶ λόγων κινήσας,
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν δημηγορίαις καὶ διαλέξεσιν ἀπαράμιλλος,
 πείθει τὸν Βαίμοῦντον τοῖς πλείστοις συνθέσθαι τῶν παρὰ
 τοῦ βασιλέως ῥηθέντων. κρατήσας οὖν αὐτὸν τῆς χειρὸς
 εἰσάγει πρὸς τὸν βασιλέα. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐνωμότως καὶ P. 406
 20 μετὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ τὴν
 συμφωνίαν ἐπλήρωσεν. εἶχε δὲ τὰ συμπεφωνημένα οὕτως.

2. ἦν ὁ P, ὁ om. FA. 3. ἔχω FA, ἔχειν P. τὴν τοιαύ-
 την AP, τὴν om. F. 7. φησιν P, correxi. 8. διασώσαντα A.
 13. Βρυέννιον F. 17. πλείοσι A. 21. post οὕτως ver-
 sus vacuum est in F.

tum convenerint, nunc et in posterum te religiose servare." cum haec et
 alia eiusmodi plura imperator dixisset audivissetque, Boëmundus, quia
 idem ille erat nec se ullo modo mutaverat, "Fieri" inquit "omnino
 non potest, ut talia promittam" et ob alia quaedam, quae imperator
 postulaverat, petiit ut ex iis, quae cum legatis pepigerat, in castra
 sibi redire liceret. cui imperator "Nullum profecto" inquit "ad te tuto
 deducendum me ipso aptiorem habeo." quibus dictis exercitus du-
 cibus palam imperavit, ut equos pararent et mox secum Dyrrachium
 versus proficiscerentur. his auditis Boëmundus, cum ad designatum
 sibi tabernaculum se reciperet, Caesarem meum Nicephorum Bryennium
 panhypersebasti dignitate iam tum ornatum videre cupiebat. egre-
 ditur ille omnemque contendens, qua summa valuit, dicendi vim cum
 in concionibus tum in familiaribus sermonibus omnino invictam
 Boëmundo persuasit, ut pleraque eorum, quae imperator poposcerat,
 acciperet, victumque manu ad imperatorem duxit. ac postridie iure-
 iurando dato ex eius voluntate et sententia pactum conclusum est
 his verbis conceptum.

12. “Ἡ μὲν προτέρα συμφωνία, ἣτις δὴ καὶ κατ’ ἐκεῖνο καιροῦ γέγονε πρὸς τὸ Θεοστεφές κράτος σου, ὁπότεν μετὰ τῆς πολυπληθοῦς ἐκείνης στρατιᾶς τῶν Φράγγων εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπιδεδήμεκα διαβαίνων ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τῇ τῶν Ἱεροσολύμων ἑλευθερία, ἐπειδὴ 5
 Β κατὰ τινὰς περιπετείας πραγμάτων ἠθέτηται, ἐκείνη μὲν σχολασάτω καὶ μὴ ἐχέτω τὸ ἐνεργὸν ὡς τὸ ἄκυρον ἀποφερομένη διὰ τὴν τῶν πραγμάτων περίστασιν. καὶ ἐξ ἐκείνης οὐ χρὴ κατ’ ἐμοῦ δίκαιόν τι ἔχειν τὴν βασιλείαν σου κἀντεῦθεν ἰσχυρίζεσθαι περὶ τῶν ἐν ἐκείνῃ συμπεφωνημένων 10
 τε καὶ ἀναγεγραμμένων. πόλεμον γὰρ ἀραμένου μου κατὰ τοῦ σοῦ Θεοπροβλήτου κράτους καὶ παραλύσαντος τὰ συμπεφωνημένα συμπαραλέλνται τούτοις καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ σοῦ κράτους κατ’ ἐμοῦ αἰτιάματα. νῦν δὲ αὖ ὡσπερ ἐκ μεταμελείας
 C ἐρχόμενος καὶ ὡσπερ ἀλιεὺς πληγεὶς καὶ ἀπενεγκάμενος νοῦν 15
 καὶ μονονουχὶ τῷ δόρατι τῷ σῷ νουνεχέστερος γεγονὼς καὶ τῆς κατ’ ἐκεῖνο καιροῦ ἥτις καὶ τῶν πολέμων ἀναμνησθεὶς εἰς ἑτέραν συμφωνίαν μετὰ τοῦ κράτους σου τρωπῶμαι ταυτηγί, ὥστε λίζιον γενέσθαι τοῦ σκήπτρου σου ἄνθρωπον καὶ ἵνα σαφέστερον εἴποιμι καὶ φανερώτερον, οἰκέτην καὶ 20
 ὑποχείριον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ὑπὸ τὴν σὴν δεξιὰν ἔλκειν ἐμὲ βεβούλησαι καὶ ἄνθρωπόν σου ἐθέλεις ποιήσασθαι λίζιον. ἔσομαι τοίνυν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν δευτέραν ταυτηγί συμ-

1. συμφωνία F, σωμφωνία P. 10. περί τε F. 14. αὖ FC, οὖν P. 18. τρωπῶμαι scripsi: τράπωμαι P. 21. ἔλκειν ἐμὲ F, ἐμὲ ἔλκειν P.

12. “Prius illud pactum, quod cum potestate tua a deo coronata tum confeci, cum ex Europa cum numerosissimo illo Francorum exercitu in Asiam ad Hierosolyma liberanda transiens in regiam urbem profectus sum, ut rerum quibusdam vicibus irritum factum est, ita abrogatum sit nec ratum amplius habeatur, si quidem rebus nunc mutatis plane antiquatum est. nec inde maiestatem tuam ius sibi adversus me sumere fas est eove niti circa ea, quae tunc pacta scriptaque fuerunt. etenim cum bello adversus tuam a deo promotam potestatem suscepto pacta illa dissolverim, una cum illis item potestatis tuae in me sunt crimina dissoluta. nunc vero tamquam poenitentia motus atque veluti ictus piscator ad sanitatem reversus ac, paene dixerim, tua hasta prudentior factus, gravis denique illius temporis cladis bellorumque memor accedo ad hanc cum tua potestate alteram conventionem ineundam: qua me lizium fore hominem sceptri tui spondeo, vel, ut clarius apertiusque loquar, servum ac subditum, quandoquidem et tu me sub dextram tuam trahere hominemque tuum lizium facere vis. itaque ero deinceps ex hoc secundo pacto,

φωνίαν, ἣν καὶ φυλάττειν εἰς ἀεὶ βούλομαι καὶ ἐπόμνυμι D
 Θεόν τε καὶ πάντας τοὺς ἁγίους αὐτοῦ, ἐπεὶ καὶ ἐπὶ μάρ-
 τυσι τούτοις τὰ συμπεφωνημένα [καὶ] γράφεται τε καὶ λέ-
 γεται, ἄνθρωπος πιστὸς τῆς σῆς βασιλείας καὶ τοῦ περι-
 5 ποθέτου σου υἱοῦ καὶ βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ πορ-
 φυρογεννήτου, καὶ ὀπλίσομαι τὴν δεξιὰν κατὰ παντὸς
 ἀνδισταμένου τῷ κράτει σου, εἴτε τοῦ Χριστιανικοῦ γένους V. 322
 ἐστὶν ὁ χειρᾶς ἀνταράμενος εἴτε καὶ ἀλλοτριῶν ἐστὶ τῆς
 ἡμετέρας αὐλῆς, οὓς παγάνους ἡμεῖς ὀνομάζομεν· ὥστε, ὅπερ
 10 καὶ τῷ προμνημονευθέντι συμφώνῳ περιείχεται καὶ ἀμφοῖν
 τοῖν μεροῖν συνήρῃσε, τῇ τε βασιλείᾳ ὑμῶν καὶ ἐμοί, τῶν ἄλ-
 λων ἀνηρημένων τοῦτο μόνον ἐκεῖθεν ἔλκω καὶ ἰσχυρίζομαι P. 407
 καὶ ἀπρίξ ἔχομαι τὸ δοῦλον τῆς βασιλείας καὶ ἀμφοτέρων
 εἶναι καὶ λίξιον ἄνθρωπον ὡσπερ καταλυθὲν ἀνανεούμενος.
 15 καὶ οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, εἰς ἀθέτησιν τούτου ἐλεύσομαι·
 οὐδέ τις αἰτία ἔσται ἢ τρόπος φανερός τε καὶ ἀφανής, καθ'
 ὃν ἐγὼ παραβάτης τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν νῦν συμπεφωνη-
 μένων φανήσομαι. ἀλλ' ἐπειδὴ λαμβάνω τὰ νῦν τὴν ῥητῶς
 ἐνταυθοῖ [τὴν] δηλωθησομένην χώραν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς
 20 ἀνατολῆς διὰ χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας σου, ἐν ᾧ
 καὶ τὸ κράτος τὸ σὸν ὑποσημαίνεται δι' ἐρυθροβαφοῦς ὑπο- B
 γραφῆς, ὃς δὴ χρυσόβουλλος λόγος καὶ ἀμοιβαῖος γεγονὼς

2. ἐπιμάρτυσι P, correxi. 3. καὶ seclusi. 5. κυροῦ P, correxi.
 8. ἀλλοτριῶν ἐστὶ scripsi: ἀλλότριον ἐστὶ F, ἀλλότριον P. 9. ἡμε-
 τέρης P, correxi. 14. λίξιον καὶ P, καὶ om. F. 15. εἴ τι F,
 εἴτε P. 19. τὴν seclusi. 20. ἀνοτολῆς P, correxi.
 22. χρυσόβουλλος FC, χρυσόβουλος P.

quod in omne tempus me servaturum esse iuro deum obtestans sanctos-
 que eius, quibus testibus hic quoque tractatus et scribitur et dicitur,
 homo fidelis tuae maiestatis et desideratissimi tui filii et imperatoris do-
 mini Ioannis porphyrogeniti ac dexteram armabo contra omnes qui
 potestati tuae adversantur, sive Christiani erit generis qui manus
 in te tollere audeat, sive alienus a religione nostra ex eorumque nu-
 mero, quos nos paganos appellamus. itaque illud solum ex supra com-
 memorata pactione inter partem utramque, vestram maiestatem et me,
 facta reliquis abolitis huc transfero et amplector et mordicus teneo tan-
 tum hoc quasi abrogatum renovans, fore me servum et lizium hominem
 maiestatis utriusque vestrum nec ullum umquam tempus futurum, quo
 hoc irritum faciam nec denique ullam causam modumve apertum aut
 absconditum, quo harum sponsionum pactorumque ruptor appaream.
 et quoniam nunc regionem nominatim hic indicandam, positam in
 Orientis partibus, per maiestatis tuae bullam auream a potestate
 tua rubro atramento subscriptam accipio, cuius quidem bullae

ἐπεδοθη μοι, δεχόμενος τὰς δοθείσας χώρας ὡς ἀπὸ τῆς βασιλείας ὑμῶν δεδωρημένας καὶ τὸ ἐνδύναμον ἔχων τῆς δωρεᾶς ἐκ τῆς χρυσοβούλλου γραφῆς ἀντίδοσιν τῶν τοσούτων χωρῶν καὶ πόλεων δίδωμι τὴν πίστιν τὴν ἐμαντοῦ πρὸς τὴν ὑμῶν βασιλείαν, σοῦ τε, τοῦ μεγάλου αὐτοκράτο-5 ρος κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ τοῦ τριποθέτου υἱοῦ σου τοῦ βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ πορφυρογεννήτου, ἦν ἀμετακίνητον καὶ ἀσάλευτον καθέξειν ὑπισχνοῦμαι καθάπερ ἄγκυραν ἀσφαλῆ. καὶ ἵνα ἐπαναλάβω τὸν λόγον σαφέσ-10 τερον καὶ τὴν ιδιότητα φυλάξαιμι τῶν ἐγγράφως συμφωνούντων, ἰδοὺ ἐγὼ Βαίμοῦντος υἱὸς Ῥομπέρτου Γισκάρδου συμφωνῶ μετὰ τοῦ κράτους ὑμῶν καὶ τὴν συμφωνίαν ἀρραγῆ τίθημι φυλάττειν πρὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν, τοῦτ' ἔστι σέ τε, τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων κύριον Ἀλέξιον, καὶ τὸν βασιλέα καὶ υἱὸν σου τὸν πορφυρογέννητον, καὶ τὸ λίζιον ἄνθρω-15 πον ἀνόθευτόν τε καὶ ἀπαραποίητον, ἕως ἂν ἐμπνέω καὶ μετὰ τῶν ζώντων συναριθμῶμαι. καὶ ἐξοπλισαίμην τὴν χεῖρα κατὰ τῶν ἐντεῦθεν ἀναφανησομένων ἐχθρῶν ὑμῶν καὶ τῆς βασιλείας τῆς ὑμετέρας τῶν ἀεισεβάστων σεβαστῶν βα-20 σιλέων τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας. καὶ ἔνθα ἂν καὶ προσταχθεῖην ἐφ' ὑμῶν, μετὰ πάσης τῆς περὶ ἐμὲ στρατιᾶς ἀπροφασίστως ἐκδουλεύσω κατὰ τὴν παρισταμένην

1. δεχόμενος scripsi: δέχομαι μὲν P. 2. ὑμῶν F, ἡμῶν P.
 6. 7. κυροῦ P, correxi. 8. ὑπισχνοῦμαι scripsi: ἐπισχνούμενος P.
 11. ὁ Βαίμοῦνδος C. 14. κύριον F, κύρ P, om. C. 15.
 ἀνθρώπων P, correxi.

aureae alterum exemplar mihi traditum est, terras illas accipiens ut a tua maiestate donatas, cuius donationis auctoritas in aurea bulla posita est, in remunerationem tot regionum urbiumque maiestati utriusque vestrum, tuae inquam magni imperatoris domini Alexii Comneni et desideratissimi filii tui imperatoris domini Ioannis porphyrogeniti, fidem meam exhibeo, quam ut firmam ancoram immotam inconcussamque me conservaturum polliceor. atque ut clarius sermonem repetam legitimasque formulas usurpem eorum, qui litteris pactionem consignant, en ego Boëmundus Roberti Giscardii filius paciscor cum vestra potestate et pactionem inviolatam esse volo erga maiestatem vestram, hoc est, te imperatorem Romanorum dominum Alexium et imperatorem ac filium tuum porphyrogenitum, me vobis lizium fore hominem verum sincerumque, quoad spiritum duco et in vivorum numero habeor, meque manum contra omnes armaturum, qui ab hoc inde tempore vestri et maiestatis vestrae principum Romani imperii semper augustorum hostes apparebunt. et ubicumque me adesse iubebitis, cum universis meis copiis sine excu-

χρείαν. καὶ οἵτινες ἂν καὶ εἶεν δυσμενῶς ἔχοντες πρὸς
 τὸ ὑμέτερον κράτος, εἰ μὴ που τοῖς ἀθανάτοις ἀγγέλοις
 ἰσάζονται ἂν καὶ εἰσι τοῖς ἡμετέροις δόρασιν ἄτρωτοι ἢ ἀδα-
 μάντινά τινα περὶκείνται σώματα, κατὰ τούτων πάντων
 5 ὑπεραγωνισαίμην τῆς βασιλείας ὑμῶν. καὶ εἰ μὲν ὑγιῶς ἔχω
 τοῦ σώματος καὶ ἐλευθεριάζω πολέμου τινὸς βαρβαρικοῦ τε
 καὶ Τουρκικοῦ, αὐτὸς ἐγὼ τῷ ἐμῷ σώματι ἀγωνιοῦμαι τὸν
 ὑπὲρ ὑμῶν πόλεμον μετὰ τοῦ ξυνεπομένου στρατεύματος. P. 408
 εἰ δὲ ἴ νόσῳ βαρεῖα πεδοῦμαι, οἷα πολλὰ τὰ ἀνθρώπινα,
 10 ἢ πόλεμος ἐπικείμενος πρὸς ἑαυτὸν ἔλκει με, τότε δὴ τότε
 ἐπισχνοῦμαι διὰ τῶν περὶ ἐμὲ γενναίων ἀνθρώπων μου τὴν
 δυνατὴν ἐξαποστέλλειν βοήθειαν ὡς ἐπανασωζόντων ἐκείνων
 τὸ ἐμὸν ἔλλειμμα. ἢ γὰρ ὀρθῇ πίστις, ἣν σήμερον πρὸς τὴν
 βασιλείαν ὑμῶν δίδωμι, τοῦτο ἔστι τὸ ἢ δι' ἑμαυτοῦ ἢ δι' ἐτέ-
 15 ρων, καθάπερ εἴρηται, ἀνακρωτηρίαστα διατηρεῖν τὴν συμ- V. 323
 φωνίας. ὀρθῇ τε πίστιν φυλάττειν διόμνυμι καὶ καθόλου B
 καὶ κατὰ μέρος ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου κράτους καὶ τῆς ὑμετέ-
 ρας ζωῆς, ταυτησὶ λέγω τῆς κάτω τε καὶ γῆινης. ὑπὲρ γὰρ
 τῆς τοιαύτης ὑμῶν ζωῆς σιδηροῦς τις ἀνδριάς καὶ σφυρή-
 20 λατος γενοίμην τοῖς ὀπλοῖς. ἀλλὰ μέχρι καὶ τῆς τιμῆς τῆς
 ὑμετέρας καὶ μέχρι βασιλικῶν ὑμῶν μελῶν ἐκτείνω τὸν ὄρ-
 κον, εἴ τις αὐτοῖς ἐπιβουλεύεται κάκωσις παρά τινων ἀλιτη-

1. οἵτινες scripsi: εἴ τινες P.

F, ἰσάζονται P.

7. καὶ τὸν P, καὶ om. F.

14. ὑμῶν

δίδωμι F, δίδωμι om. P.

3. ἰσάζονται scripsi: ἰσάζονται

7. καὶ τὸν P, καὶ om. F.

14. ὑμῶν

15. διατηρεῖν F, τηρεῖν P.

satione, prout res exiget, obsequar. praeterea omnes, si qui erunt,
 potestati vestrae infensos, nisi forte angelis immortalibus similes nos-
 tris hastis vulnerari nequeunt et indomitis corporibus tecti sunt, pro
 vestro imperio debellabo. ac dum ego et corpore valeam et a bello
 quocumque barbarico et Turcico liber sim, ipse per me praesens
 cum copiis meis vestra causa belli discrimen subibo. sin me, qualia
 multa humanam vitam infestant, gravis morbus impedierit aut
 bellum imminens ad se traxerit, tunc polliceor emissurum me vali-
 dissimum quantum potero virorum fortium, qui mihi subiecti sint,
 auxilium, ut deficientis mei locum suppleant. est enim haec recta
 fides, quam hodie vestrae maiestati exhibeo, id est pacta aut per me
 aut per alios, ut iam dictum est, sanctissime me servaturum: rectam-
 que fidem me praestitutum iuro et generaliter et speciatim pro ves-
 tro imperio proque vita vestra, hac, inquam, infra solem vita et
 terrestri. pro hac igitur vestra vita tamquam ferrea et malleo procusa
 statua in armis stabo. atque usque ad dignitatem vestram et regia
 vestra membra iusiurandum extendo, si qui hostes sceleratissimi ea

ρίων ἐχθρῶν, οὐδὲ δυνατόν ἐστὶν ἐμὲ καταλύνειν καὶ ἀπειροῦν
 τοῦ κακοῦ ἐγχειρήματος. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάσης χώρας τῆς
 C ὑμετέρας καὶ πόλεως μικρᾶς τε καὶ μείζονος καὶ νήσων
 αὐτῶν καὶ ἀπαξαιπλῶς, ὅποση τίς ἐστι γῆ τε καὶ θάλασσα
 ὑπὸ τὰ ὑμέτερα σκῆπτρα ἐξ αὐτοῦ δήπουθεν τοῦ Ἀδριαν-5
 τικοῦ πελάγους καὶ ἄχρι πάσης ἀνατολῆς καὶ κατὰ μῆκος
 τῆς μεγάλης Ἀσίας, ἔνθα τὰ τῶν Ῥωμαίων ὀρίσματα ἦν.
 ἔτι συμφωνῶ, καὶ ἔσται τῶν συμπεφωνημένων μάρτυς καὶ
 ἐπῆκοος ὁ Θεός, μηδεμίαν μηδέποτε χώραν τεταγμένην ὑπὸ
 τὰ ὑμέτερα σκῆπτρα εἴτε νῦν εἴτε πρότερον μήτε πόλιν ἢ 10
 νῆσον κρατεῖν τε καὶ ἔχειν, καὶ ἀπλῶς, ὅποσα ἡ βασιλεία
 Κωνσταντινουπόλεως περιεῖχεν ἢ νῦν κατέχει κατὰ τε τὴν
 D ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν, ἐκτὸς τῶν ῥητῶς δεδωρημένων μοι
 παρὰ τοῦ Θεοπροβλήτου κράτους ὑμῶν, ἃ καὶ κατ' ὄνομα
 δηλωθήσεται ἐν τῷ παρόντι ἐγγράφῳ. ἀλλ' ὅποση ἂν δυ-15
 νηθεῖν χειρῶσασθαι χώραν τελοῦσαν ποτε ὑπὸ τὴν βασι-
 λείαν ταύτην ἀπωσάμενος τοὺς τὴν χώραν ἐκείνην κατέχον-
 τας, εἰς τὴν γνώμην τὴν ὑμέτεραν ἀναρτᾶν ὀφείλω τὴν περὶ
 ταύτης οἰκονομίαν. καὶ εἰ μὲν ἐμὲ βούλεσθε ἐπιτροπεύειν
 τῆς κυριευθείσης χώρας ὡς ἄνθρωπον ὑμέτερον μίζιον καὶ 20
 δοῦλον πιστόν, ἔσται τοῦτο· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ παραδοίην ἂν,
 P. 409 ᾧ ἂν ἀνδρὶ ἡ βασιλεία ὑμῶν βουληθεῖν, μὴ ἀμφιβάλλων

3. μείζονος F, μεγάλης P.

5. δήπουθεν F, δήπουθε P.

6. ἄχρι F, μέχρι P.

8. τῶν] τοῦ F.

9. ἐπῆκοος F,

ὑπῆκοος P.

10. μήτε πόλιν F, εἴτε πόλιν P.

13. ἀνα-

τολὴν τε F. τὴν om. F.

laesuri sunt, quoad eos evertere et a scelere prohibere licebit; neque
 minus hoc faciam pro quavis vestra terra et urbe cum parva tum
 maiori, pro insulis quoque ipsis, denique, ut uno verbo dicam, pro
 omnibus locis terrae marisque imperio vestro subiectis, scilicet ab
 Adriatico mari usque ad totum Orientem et per latitudinem magnae
 Asiae, ubi Romanorum fines erant. paciscor praeterea ac pactorum
 sit testis auditorque deus, nullam me umquam regionem imperio
 vestro sive nunc sive antehac subiectam neque urbem insulamve occu-
 paturum retenturumque, id est, ut simplicius dicam, nullum omnino
 ex iis locis, quos vel complectebatur vel nunc complectitur per Orien-
 tem perque Occidentem imperium Constantinopolitanum exceptis
 terris, quae diserte mihi a maiestate vestra divinitus promotae
 sunt quaeque in hoc scripto nominatim indicabuntur. sed quam-
 cumque terram subigere potuero, quae olim sub huius imperii dicio-
 ne fuit, expulsis iis qui illam obtinent, ad vestrum arbitrium istius ad-
 ministrationem deferre debeo; ac si quidem a me subactae terrae
 imperium mihi concedere vultis quippe homini vestro lizio servoque

κατά τι τὸ σύνολον. χώραν δὲ οὐ δέξομαι ὑφ' ἑτέρου τινὸς
 προδιδομένην ἐμοὶ ἢ πόλιν τινὰ ἢ πολίχμιον, ἅπερ ποτὲ
 ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἐξουσίαν ἐτύγχανον, ὡς ἐμοὶ διαφέ-
 ροντα· ἀλλὰ καὶ τὰ πολιορκία κρατούμενα καὶ τὰ ἄνευ πο-
 5 λιορκίας, ὑμέτερα δ' ἦσαν καὶ πάλιν ὑμέτερα ἔσονται μηδ'
 ὀπωστιοῦν δικαιολογουμένου μου περὶ τούτων. ἀλλ' οὐδὲ
 ὄρκον δέξομαι παρὰ τινος Χριστιανοῦ ἢ δώσω πρὸς ἕτερον
 ἢ συμφωνίαν ἠγνισαοῦν πρὸς βλάβην ὑμετέραν ὁρώσαν ἢ
 πρὸς ζημίαν καὶ ὑμῶν καὶ τῆς βασιλείας τῆς ὑμετέρας. ἀλλ' B
 10 οὐδὲ ἄνθρωπος ἑτέρου γενήσομαι ἢ ἑτέρας ἀρχῆς μείζονος
 ἢ ἐλάσσονος ἄνευ τοῦ κράτους τοῦ ὑμετέρου· ἀλλὰ μία κυριότης
 ἐμοί, ἣ ὑπισχνοῦμαι δουλεύειν, ἡ βασιλεία σοῦ τε καὶ τοῦ τρι-
 ποθήτου υἱοῦ σου. τοὺς δὲ προσερχομένους μοι ἀνθρώπους
 τῆς βασιλείας σου ὡς κατεξαναστάντας τοῦ κράτους τοῦ
 15 σοῦ καὶ ἐμοὶ ἐκδουλεύειν ἐθέλοντας καὶ μισήσω καὶ ἀπο-
 πέμψομαι, μᾶλλον δὲ κατ' αὐτῶν ἐξοπλίσομαι. τοὺς δὲ V. 324
 ἄλλους βαρβάρους, * ἐθέλοντας δὲ ὁμως ὑπὸ τὸ ἐμὸν δόρυ
 γίνεσθαι, δεξαίμην μὲν, ἀλλ' οὐκ ἰδίῳ προσώπῳ· ὄρκιῳ δὲ C
 τούτους ἔνεκα σοῦ τε καὶ τοῦ περιποθήτου υἱοῦ σου καὶ
 20 τὰς ἐξ αὐτῶν χώρας παραλήψομαι δικαίῳ τῆς βασιλείας τῆς
 ὑμετέρας καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὑπὲρ αὐτῶν προστατιτόμενον
 ἀπροφασίστως ποιεῖν ἐπαγγέλλομαι. ταῦτα μὲν περὶ τῶν

15. καὶ ἐμοὶ FC, καὶ om. P. ἐκδουλεύειν ἐθέλοντας C, ἐθέ-
 λοντας om. P. 17. lacunam signavi.

fideli, esto; sin minus, nihil cunctatus eam viro a maiestate vestra de-
 signato tradam. neque omnino si quis terram aliquam aut urbem aut
 oppidulum ex iis, quae sub imperii quondam ditione fuerunt, mihi pro-
 dere mihi que attribuere velit, accipiam; verum seu oppugnatione seu
 absque oppugnatione capta vestra, uti antea fuerant, sic iterum erunt
 me quidem nequaquam de iis litigante. ad haec nec iusiurandum
 adigam quemquam Christianum nec ipse adigar cuiquam alteri conven-
 tionemve inibo ullam, quae detrimentum aut vobis aut vobis et imperio
 vestro importare queat. neque alterius homo fiam aut principatus
 alterius maioris minorisve sine auctoritate vestra; verum una mihi do-
 minatio, cui me servitutum promitto, tua est carissimique tui filii
 maiestas. iam si qui ad me venient imperii tui homines eo animo ut
 a potestate tua desciscentes mihi serviant, eos ego detestabor reiciam-
 que, quin etiam arma contra eos sumam. alios vero barbaros meae se
 hastae subicere cupientes accipiam quidem, sed non privato iure:
 immo eos in tuum nomen tuique filii dilectissimi iureiurando adigam
 eorumque terras iure imperii vestri accipiam, et quidquid de illis
 constitueritis, id prompto animo me esse facturum polliceor. haec de

πόλειων καὶ τῶν χωρῶν, ὅσαι ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ῥω-
μαίων τύχης ἐτύγχανον οὐσαι· περὶ δὲ τῶν μηδέπω δεδου-
λευκότων τῇ Ῥωμανίᾳ, ταῦτα ἐνόρκως κατεπαγγέλλομαι, ὡς
ἵνα τὰς τε προσερχομένας μοι χώρας ἄνευ πολέμου ἢ καὶ
μετὰ πολέμου καὶ μάχης καὶ ταύτας ἀπάσας ὡς ἀπὸ τῆς 5
D ἡμετέρας βασιλείας λογίζωμαι, εἴτε Τουρκικαὶ εἰσιν, εἴτε
Ἀρμενικαὶ καί, ὡς ἂν τις εἴποι τῶν τὴν ἡμετέραν ἐπιστα-
μένων φωνήν, Παγανικαὶ ἢ Χριστιανικαί, τοὺς τε ἀπὸ τῶν
ἐθνῶν προσιόντας μοι καὶ δουλεύειν ἐμοὶ βουλομένους, οὐ-
τως ἵνα τούτους παραδέχωμαι, ὡς εἶναι καὶ αὐτοὺς μέλλον- 10
τας ἀνθρώπους τῆς βασιλείας ὑμῶν· καὶ διαβαίνοι καὶ πρὸς
τούτους ἢ ἐμῇ συμφωνίᾳ πρὸς τὸ κράτος τῆς βασιλείας
καὶ οἱ κατεμπεδωθέντες ὅρκοι. καὶ τούτων αὐτῶν, οὓς μὲν
P. 410 ἂν ἐθέλοιτε ὑμεῖς οἱ ἀεισέβαστοι βασιλεῖς ὑπ' ἐμὲ τάττεσθαι,
τάττοιεντ' ἂν· οὓς δὲ πέμπειν πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος 15
βούλεσθε, βουλομένων κάκεινων ἀποστελῶ, μὴ βουλομένων
δέ, ἀλλ' ἀπαναινομένων τὴν πρὸς ὑμᾶς δουλείαν, οὐδὲ ἐγὼ
παραδέξομαι. πρὸς μέντοι τὸν Ταγγρὲ καὶ ἀνεψιὸν μου
ἀκήρυκτον ἔξω πόλεμον, εἰ μὴ ἐθελήσει καθυφεῖναι τι τῆς
πρὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν δυσμενείας μηδὲ ἀπολύει τῆς 20
χειρὸς αὐτοῦ τὰς πόλεις τῆς ὑμετέρας βασιλείας. ἐπὰν δὲ
καὶ θέλοντος αὐτοῦ ἢ καὶ μὴ θέλοντος ἀναρρυσθῶσιν αἱ

1. καὶ τῶν F, τῶν om. P. 4. προσερχομένας F, ἐπερχομένας
P. καὶ F, om. P. 6. λογίζωμαι F, λογίζομαι P. 7. εἴποι
F, εἴπη P. 10. παραδέχομαι P, correxi. 12. βασιλείας
σου P, σου om. F. 13. καταπεμφθέντες C. 14. εὐσε-
βέστατοι C. 17. ἀλλ' F, ἀλλὰ P. 21. βασιλείας ὑμετέρας F.

urbibus et terris, quotcumque sub imperio Romanorum fuerunt. eas vero, quae nondum subiectae fuerunt Romaniae, regiones iuratus spondeo, sive nullo bello sive bello pugnisque mihi obtigerint, tamquam a maiestate vestra mihi concessas me putaturum, seu Turcicae fuerint seu Armenicae seu, ut quis linguae nostrae peritus dixerit, paganicae seu Christianae. quicumque vero ex gentibus ad me accesserint mihi que servire voluerint, eos sic me accepturum promitto, ut futuri sint et ipsi vestrae maiestatis homines et ut pactio ista mea cum maiestate tua facta ac iuramenta maxime confirmata etiam in eos transeant. quorum quidem ii, quos mihi esse subiectos velitis, imperatores semper augusti, sint quidem subiecti: quos autem ad vestram mitti potestatem statuatis, haud invitos equidem mittam, nolentes vero et qui vestram servitutem repudiabunt ne ego quidem accipiam. Tancredum nepotem meum quod attinet, bellum contra eum implacabile geram, nisi quid remittere de odio voluerit in vestram maiestatem suscepto nec de manu sua urbes imperii vestri liberaverit. ubi vero vel volente eo vel

πόλεις, αὐτὸς μὲν ἵνα δεσπόζω τῇ ἀντιλήψει τοῦ κράτους
 ὑμῶν τὰ διὰ χρυσοβούλλου λόγου δεδωρημένα μοι, ἃ καὶ B
 ῥητῶς ἐξαριθμηθήσεται· αἱ δὲ πόλεις ἐκεῖναι μετὰ τῆς ἐν
 Συρία Λαοδικείας καὶ ὅσαι εἰσὶν ἐκτὸς τῶν δεδωρημένων
 5 ἔμοι τῷ σκήπτρῳ ὑμῶν προσαρμόζονται. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς
 τῆς βασιλείας ὑμῶν φυγάδας προσδέξομαι ποτε, ἀλλὰ πα-
 λιμπορεύτους ποιήσω καὶ ὑποτροπιάζειν πρὸς τὴν βασιλείαν
 ὑμῶν ἀναγκάσω. ἔτι καθυπισχροῦμαι καὶ ταυτὶ πρὸς τοῖς
 ἀνωθεν εἰρημένοις βεβαιωτέρας τὰς συμφωνίας ποιούμενος.
 10 συμφωνῶ γάρ, ἵνα ἐγγνητὰς ἀποδοίην ἐπὶ ταύταις ταῖς συμ-
 φωνίαις, ὥστε ἀπαραβάτους καὶ ἀπαραθραύστους μένειν ἐς τὸ
 διηνεκές, τοὺς μέλλοντας ἀνθρώπους μου ἐμῷ δικαίῳ κατέχειν C
 τὴν δεδομένην μοι χώραν παρὰ τῆς βασιλείας σου καὶ τὰς
 πόλεις καὶ τὰ πολίχνια, ἃ καὶ πρὸς ὄνομα ἐκτεθήσεται.
 15 παρασκευάσω γὰρ καὶ τούτους ὁμόσαι τὰ φρικωδέστατα, ὡς
 ἂν καὶ οὗτοι φυλάττωσι πίστιν ὀρθὴν πρὸς τὸ ὑμέτερον
 κράτος καὶ ὁπόσῃν ὁ τῶν Ῥωμαίων κοσμεῖ θεσμὸς καὶ
 πάντα τὰ ἐν τῇ παρούσῃ συμφωνίᾳ ἐγγεγραμμένα στέργωσιν
 ἀκριβέστατα. καὶ ὀρκιῶ τούτους εἰς τὰς ἐπουρανίους δυνά-
 20 μεις καὶ τὴν ἄστεκτον ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ὡς εἴ ποτε βουλευ-
 σαίμην κατὰ τῆς βασιλείας ὑμῶν, ὃ μὴ γένοιτο, μὴ ὦ σῶτερ,
 μὴ ὦ δίκη Θεοῦ, πάντα τρόπον ἐκεῖνοι σπουδάζωσι πρῶτον D

3. ἐξαριθμηθήσεται F, ἐξαριθμησεται P.

πρὸς om. P.

11. ἐς F, εἰς P.

7. πρὸς τὴν F,

15—19. ὡς ἂν καὶ...

ἀκριβέστατα om. C.

19. εἰς FC, εἰ P.

invito liberatae sunt, ipse vestra auctoritate, quae per auream
 bullam mihi data sunt nominatim quae postea enumerabuntur, pos-
 sidebo, reliquae vero urbes una cum Laodicea Syriae aliisque cunctis,
 quae non sunt de numero urbium mihi concessarum, imperio vestro
 adiungentur. neque fugitivos imperii vestri umquam recipiam,
 verum remittam cogamque eos ut ad maiestatem vestram revertantur.
 praeterea pacta firmiora redditurus etiam vades me dare concedo
 pactorum, inviolata ea semper salvaque servari, meos homines, qui
 terras mihi a maiestate vestra datas iure meo possessuri sunt, et ur-
 bes et oppida, quae nominatim indicabuntur. etenim etiam hos ego
 iureiurando adigam quam religiosissimo, quo obligentur ad fidem
 rectam erga potestatem vestram custodiendam et ad omnia, quae
 sunt legibus Romanorum consentanea quaeque in hac pactione con-
 scripta sunt, diligentissime observanda. atque caelestes potestates et
 inevitabilem dei iram obtestantes iurabunt me praeunte, si quando
 maiestati vestrae insidiatus sim, quod absit, quod salvator quodque
 iustitia dei avertat, tum se omni ratione primum enisuros, ut

- V. 325 μὲν διὰ τεσσαρακονθήμερου τινὸς διαστήματος ἐπαναγαγεῖν
 με εἰς τὴν πίστιν τῆς βασιλείας ὑμῶν καθάπαξ τραχηλιάσαντα.
 τοῦτο δ' ἂν γένοιτο, εἰ καὶ γενέσθαι παραχωρηθεῖν, μανίας
 ἀντικρυς καὶ λύττης καταλαβούσης ἐμὲ ἢ ὅταν δηλονότι τὰς
 φρένας ἐλαύνωμαι. εἰ δ' ἀνοήτως ἔχω καὶ ἀστεμφῶς πρὸς 5
 τὰς παραιέσεις ἐκείνων καὶ λάβρως ἐπαιγίξει τὰ τῆς λύττης
 τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν, ἀλλὰ τότε γε ἐξομίσονται μὲν ἐμὲ καὶ
 πάντα τρόπον ἀποπροσποιήσονται, μεταθῶνται δὲ πρὸς τὸ
 ὑμέτερον κράτος καὶ χεῖρα καὶ γνώμην καὶ τὰς χώρας, ἅς
 P. 411 ἐμῶ δικαίῳ κατέχουσιν, ἀποσπάσοντες τῆς ἐμῆς ἐξουσίας 10
 ὑμῖν καὶ τῷ μέρει τῷ ὑμετέρῳ παραδοῖεν. ταῦτα δὲ ἐνω-
 μότως ποιεῖν καταναγκασθήσονται καὶ τὴν αὐτὴν φυλάξουσι
 πίστιν καὶ δουλείαν καὶ εὐνοίαν πρὸς ὑμᾶς, ἣν καὶ γὰρ συμπε-
 φώνηκα, καὶ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ζωῆς καὶ τῆς ἐπιγείου τιμῆς
 ἀροῦνται τὰ ὄπλα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων βασιλικῶν 15
 μερῶν καὶ μελῶν, ὡς μή τι πάθοιεν παρά τινος ἐχθροῦ, πολε-
 μησεῖοντες οὐκ ἀνήσουσιν, εἴ γε τέως εἰς αἴσθησιν ἔλθοιεν τῶν
 ἐπιβούλων καὶ σφαλερῶν. ταῦτα ἐπόμνυμι καὶ διαμαρτύρομαι
 καὶ Θεὸν καὶ ἀνθρώπους καὶ τοὺς ὑπερτάτους ἀγγέλους, ὡς ἄρα
 B καταναγκάσω φρικαλέοις ὄρκοις αὐτοὺς κατειληφῶς ποιεῖν τε 20
 καὶ πράττειν εἰς δύναμιν· ὡς δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν κάστρων τῶν
 ὑμετέρων καὶ τῶν πόλεων καὶ χωρῶν καὶ ἀπλῶς τῶν ὅλων

3. μανίαν P, correxi. 6. λάβρως F, λάρως P. 11. ἐνω-
 μότως FC, ἐνομότως P. 17. πολεμησεῖοντες C, πολεμεσεῖον-
 τες P. 22. καὶ τῶν πόλεων καὶ F, καὶ τῶν πόλεων om. P.

designato ad id quadraginta dierum spatio ad fidem maiestati vestrae debitam redire me repugnantem cogant. haec vero fiant, si ut fiant concedatur, cum quis furor atque insania me corripuerit vel cum mente alienatus sim. sin vero nihil de amentia remiserim surdumque ad monita ipsorum me furor impotentior egerit, illi quidem iureiurando erga me soluti atque a me plane abalienati in vestram potestatem manumque et arbitrium transferentur: et quas meo iure terras obtinebant, meae potestati ereptas vobis vestroque iuri assignabunt. quod se facturos illi iureiurando adigentur eandemque erga vos fidem servitutemque et benevolentiam servabunt, quam ego met ipse pollicitus sum, ac pro vestra vita et terrestri honore arma sument pariterque pro regiis vestris partibus ac membris, ne quid patiantur ab hoste ullo, armis certare non desinent, si quidem insidiatores corruptoresque in eorum notitiam venerint. ac iuro testans deum hominesque et supremos angelos, me adacturum illos horrifico iureiurando ad illa facienda praestandaque pro viribus. de urbibus etiam

μερῶν τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν ὑμῶν, ὅσα ἢ δύσις ἔχει, ὅσα
 ἢ ἀνατολὴ περιέχει, ἐνόρκως τὰ αὐτὰ συμφωνήσουσιν ἃ καὶ γὰρ
 πρὸς ὑμᾶς συμπεφώνηκα· καὶ ταῦτα ποιήσουσι καὶ ζῶντος
 ἐμοῦ καὶ ἀποτεθνηκότος· καὶ ἔξει καὶ τούτους τὸ κράτος
 5 ὑμῶν ἀνθρώπους ὑποχειρίους καὶ χρήσει τούτοις ὅσα καὶ
 ὑπηρεταῖς πιστοῖς. καὶ ὅσοι μὲν ἐντανθοῖ τυγχάνουσι συνεπι-
 δημοῦντες ἐμοί, αὐτίκα καὶ τὰς ἐνόρκους πίστεις καὶ τὰς συμ-
 φωνίας δώσουσι πρὸς ὑμᾶς τοὺς σεβαστοὺς, τὸν τε κύριον C
 Ἀλέξιον καὶ αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων καὶ τὸν πορφυρο-
 10 γέννητον βασιλέα καὶ σὸν υἱόν, ὅσοι δὲ ἀπῶσι τῶν ἐμῶν
 ἱππέων καὶ ὀπλιτῶν, οὓς καβαλλαρίους συνήθως καλοῦμεν,
 ἀποστειλάσης ἀνθρώπον τῆς βασιλείας σου κατὰ τὴν Ἀντιό-
 χειαν πόλιν, ἐκεῖ τοὺς αὐτοὺς ὅρκους ἀποτελέσουσι κακεῖνοι,
 ὀρκιοῦντος μὲν αὐτοὺς τοῦ ἀνθρώπου τῆς βασιλείας σου,
 15 ἐμοῦ δέ, ἐπόμνυμι τοῦτο, παρασκευάσοντος ὁμόσαι τοὺς ἀν-
 δρας καὶ συμφωνῆσαι τὰ αὐτὰ τε καὶ ἀπαράλλακτα. προσέτι
 συμφωνῶ καὶ ἐπόμνυμι, ὡς ἄρα καθ' ὧν μὲν ἂν βούληται D
 ἡ βασιλεία ὑμῶν τῶν κατεχόντων πόλεις καὶ χώρας, αἶ ποτε
 ὑπέκειντο τῇ βασιλείᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀντάρασθαι
 20 χεῖρας καὶ ξυγκροτῆσαι πόλεμον, τοῦτο ποιήσω καὶ γὰρ καὶ

2. συμφωνήσουσιν C, συμφωνήσουσιν P. 3. ζῶντος C, ζῶντος P.
 4. ἀποτεθνηκότος F, ἀποθανόντος P. ἔξει] ε prius in ras. F.
 6. ὑπηρεταῖς F. τυγχάνουσι συνεπιδημοῦντες ἐμοὶ F, τυγγά-
 νουσιν ἐμοὶ συνεπιδημοῦντες P. 7. τοὺς ἐνόρκους P, correxi.
 8. κύριον F, κύριον P. 11. συνήθως F, σύνθητες P. 14. ὀρ-
 κιοῦντος F, ὀρκιοῦντος P. 15. παρασκευάσαντος P, correxi.
 20. ξυγκροτῆσαι F, συγκροτῆσαι P.

vestris et castris locisque ac de cunctis omnino partibus in imperii
 vestri dicionem redactis, quas Occidens habet, quas Oriens amplec-
 titur, iurati promittent eadem, quae et ego vobis promisi, eaque et me
 vivo et me mortuo facient. habebit igitur illos quoque potestas vestra
 obnoxios iisque tribuet quaecumque ministris fidelibus tribuuntur. et
 qui hic forte reperiuntur huc mecum profecti, extemplo iureiurando in-
 terposito fidem promittent pactaque vobiscum Augustis, domino Alexio,
 Romanorum imperatore, et porphyrogenito imperatore, filio tuo, fa-
 cient. quotquot autem absunt meorum equitum et armatorum, quos
 caballarios solemus appellare, misso ad urbem Antiochiam a maiestate
 tua homine et ipsi iusiurandum interponent, quod quidem ille ab
 iis accipiet; ac iuro equidem curaturum me ut eadem nulla parte
 mutata iurati spondeant. praeterea polliceor et iuro, quoties maiestati
 vestrae lubebit, manus me sublaturum et bellum paraturum ad-
 versus omnes qui oppida et loca obtinent, quae olim imperio Con-
 stantinopolitano dediticia fuerunt. quos vero bello temptare tibi non

ὄπλοποιήσομαι κατ' αὐτῶν. καθ' ὧν δὲ οὐκ ἔστι σοι θυ-
μῆρες στρατὸν κινῆσαι, οὐδὲ αὐτοὶ κατ' ἐκείνων στρατεύ-
σαιμεν. διὰ πάντων γὰρ βουλόμεθα θεραπεύειν τὸ ὑμέτε-
ρον κράτος καὶ πᾶσαν προᾶξιν καὶ πᾶσαν βούλησιν τῆς σῆς
βουλήσεως ἐξαρετᾶν. τῶν τε Σαρακηνῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ Ἰσ-5
μαῆλ ὅποσοι συρρέουσιν εἰς τὴν βασιλείαν σου ἠὲ τομοληκό-
τες καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν παραδιδόντες, οὔτε ἀποκωλύσω
οὔτε διὰ σπουδῆς θείην ὑποποιήσασθαι ἑμαυτῶ, εἰ μὴ πού
ἄρα διὰ τοῦ ἑμοῦ δόρατος καταναγκασθὲν τὸ μέρος ἐκείνο
καὶ πανταχόθεν στενοχωρηθὲν πρὸς τὸ κράτος τὸ σὸν ἀπέ-10

P. 412 βλεψε κίνδυνον ὑφορώμενον καὶ τὴν σωτηρίαν ἑαυτῶ ἐκ
V. 326 τοῦ προσέρχεσθαι σοι πραγματευόμενον. ἀλλὰ τοὺς τοιού-
τους τε πάντας καὶ ὅσοι τὸ Φραγγικὸν πεφοβημένοι ξίφος καὶ
τὸν ἐπηρητημένον θάνατον ἀποκλίναντες τοὺς σεβαστοὺς βα-
σιλέας ἐπικαλοῦνται ὑμᾶς ** οὐ διὰ τοῦτο ἀνθέξεσθε τῶν 15
ἡμετέρων δορυαλώτων, ἀλλὰ δηλονότι τῶν ἄνευ πόνων ἡμε-
τέρων καὶ κόπων καὶ ἐθελουσίως εἰς τὴν ὑμετέραν δούλωσιν
ἐρχομένων. πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταυτὶ συμφωνῶ, ὅτι τοι
ὅσοι ἂν ἐθέλωσι διαπερᾶσαι μετ' ἑμοῦ τὸν Ἀδριανὸν ἀπὸ
B Δογγιβαρδίας ἄνδρες στρατιῶται, ὁμοῦνται καὶ αὐτοὶ καὶ 20
συμφωνήσουσι τῇ δουλείᾳ τῆς βασιλείας σου, ὀρκίζοντος
δηλονότι τούτους ξύμπαντας ἀνθρώπου τινὸς τοῦ ὑμετέρου

1. καθ' P, ἐφ' F. 11. ἑαυτῶ F, ἑαυτῶν P. 12. τοὺς
τοιούτους τε F, τούτους P. 15. lacunam signavi. 16. ἄνευ
πόνων ἡμετέρων καὶ κόπων F, ἄνευ κόπων ἡμετέρων καὶ πό-
νων P. 18. τοι om. C.

placuerit, contra eos ne nos quidem ipsi bellabimus. in omnibus enim rebus obsequemur potestati vestrae omnisque actio nostra et omne consilium ex arbitrio tuo pendebunt. Saracenorum et Ismaelitarum quicumque ad maiestatem tuam transfugae confluent urbesque suas tradent, eos nec impediam nec ulla ratione mihi conciliare conabor: exceptis tamen iis, qui hasta mea coacti et in summas angustias redacti, ubi se in periculo versari cognoscent, ad potestatem tuam oculos convertent et ad te fugientes salutem suam petent. hos enim cunctos, qui Francorum arma metuentes ac mortem expavescentes imminentem augustos vos imperatores invocabunt, ** non eam ob causam captivorum nostrorum curam habebitis, sed potius eorum, qui sine ullo nostro labore et opera in vestram servitutem ultro pervenerint. praeterea etiam hoc promitto, curaturum me, ut quicumque mecum traicere Adriaticum mare e Longibardia voluerint milites, iurent et ipsi in maiestatis vestrae servitium adigente ad ius-

κράτους, ὃν ἂν αὐτοὶ ἐπὶ τούτῳ αὐτῷ ἀποστείλητε κατὰ
 τὸ πέραν Ἀδρίου. εἰ δ' ἀποπηδῶσι τὸν ὄρκον, μὴ ἄλλως
 εἶσαι διαπερᾶν ὡς τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἡμῖν ἀπαναινομένους.
 δεῖ δὲ καὶ τὰς διὰ χρυσοβούλλου λόγου δωρηθείσας μοι
 5 παρὰ τοῦ Θεοπροβλήτου κράτους ὑμῶν χώρας καὶ πόλεις
 ἐκθεῖναι ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι· ἢ κατὰ τὴν Κοίλην
 Συρίαν Ἀντιόχου πόλις μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ τῆς
 διακρατήσεως σὺν αὐτῷ Σουετίῳ, ὃ παρὰ τὴν Θάλασσαν
 ἠδρασται· τὸ Λουξ μετὰ τῆς διακρατήσεως αὐτοῦ πάσης C
 10 σὺν τῷ τοῦ Καυκά τό τε τοῦ Λουλοῦ λεγόμενον καὶ τὸ
 τοῦ Θαυμαστοῦ Ὄρους καὶ τὰ Φερέσια μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὰ
 πάσης χώρας· ὁ Ἅγιος Ἡλίας ἡ στρατηγὶς μετὰ τῶν ὑπ'
 αὐτὴν πολικνίων· ἡ στρατηγὶς τὸ Βορξὲ καὶ τὰ ὑπὸ ταύτην
 πολίχνια· ἡ περὶ τὴν στρατηγίδα τὸ Σέζερ ἅπανα χώρα,
 15 ἣντινα Λάρισσαν Ἕλληνας ὀνομάζουσιν· ὡς δὲ καὶ τὸ Ἀρ-
 τὰχ καὶ τὸ Τελουχ αἱ στρατηγίδες μετὰ τῆς ἐκάστης περιο-
 χῆς· σὺν τούτοις ἡ Γερμανίκα καὶ τὰ ὑπὸ ταύτην πολίχνια·
 τὸ Μαῦρον Ὄρος καὶ πάντα τὰ ὑπ' ἐκεῖνο ταττόμενα κάσ-
 20 τρα καὶ ἡ ὑποκειμένη τούτῳ σύμπασα πεδιάς ἄνευ δηλον-
 δόρου τῶν Ἀρμενίων γεγονότων ἀνθρώπων τοῦ κράτους

1. ἀποστείλητε F, στείλητε P. 3. τὰ om. F. ἡμῖν F,
 ὑμῖν P. 4. χρυσοβούλλου FC, χρυσοβούλου P. 10. τὸ
 posterius addidi. 11. καὶ C, τὸ P. 15. Ἀρταχόν C. 16.
 Τελουχόν C. 20. Ιουπελιών C. 21. ἀνθρώπων Montfaucon,
 ἀνθρώπον P, ἄνω C.

iurandum omnes illos aliquo potestatis vestrae homine transmisso
 ad id ipsum a vobis trans mare Adriaticum. ac si qui eorum ius-
 iurandum se dare pernegant, eos polliceor me utpote consentire
 nobis renuentes ne traiciant prohibitorum. sed oportet iam regio-
 nes urbesque mihi per bullam auream a potestate vestra divinitus pro-
 mota muneri datas in hoc scripto exponere; sunt autem hae: An-
 tiochi civitas in Coele Syria cum suburbanis et agro suo cumque ipso
 Suetio ad mare sito; tum qui Dux vocatur locus cum agro suo
 omni; locus, qui Caucae quique Luli et qui Montis Admirabilis
 nomen habet; Pheresia cum tota ipsis subiecta regione; Sanctus
 Elias strategis cum oppidulis ei subiectis; Borze strategis et quae
 illi subiuncta oppidula sunt; universa regio circa strategidem Sezer
 posita, quam Larissam Graeci nominant; praeterea strategides Ar-
 tach et Teluch cum agris suis ac simul Germanicea eiusque oppidula;
 Maurus Mons et omnia huc pertinentia castella planitiesque ei
 subiacens universa excepto scilicet Rupeniorum agro Leonis et Theo-
 dori Armeniorum, qui potestatis vestrae homines sunt; postremo una

ὑμῶν· μετὰ τῶν ἀναγεγραμμένων τὸ στρατηγᾶτον Παγρᾶς,
 τὸ στρατηγᾶτον Παλατζά, τὸ Θέμα τοῦ Ζοῦμε καὶ τὰ ὑπὸ
 ταῦτα πάντα κάστρα τε καὶ πολίχνια καὶ ἡ ἐκάστῳ προσή-
 κουσα χώρα. ταῦτα γὰρ πάντα κακεῖ περιέχεται ἐν τῷ χρυ-
 σοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας ὑμῶν ὡς δεδωρημένα μοι 5
 παρὰ τοῦ Θεοῦ κράτους μέχρι πέρατος τῆς ἐμῆς βιοτῆς,
 ὡς ὀφειλόντων μετὰ τὴν ἐνθὲνδε μου μετάστασιν εἰς τὴν
 βασιλείαν ἐπανακάμπτειν τῆς νέας Ῥώμης καὶ βασιλίδος τῶν
 P. 413 πόλεων Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ' ᾧ φυλάττειν πίστιν ἀκραφ-
 νεστάτην καὶ εὐνοίαν καθαρὰν δι' ὑμῶν τῶν ἀεισεβάστων σε- 10
 βαστῶν βασιλέων εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῆς καὶ τοῦ Θρόνου
 ταύτης καὶ τῆς βασιλικῆς ῥάβδου δοῦλον εἶναι καὶ λίζιον
 ὑποχείριον. συμφωνῶ δὲ καὶ ὄμνυμι τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
 Ἀντιοχείας πρεσβευόμενον Θεόν, ὡς οὐκ ἐκ τοῦ ἡμετέρου
 γένους πατριάρχης ἔσται Ἀντιοχείας, ἀλλ' ὃν ἂν προβαλεῖ- 15
 ται ἡ βασιλεία ὑμῶν ἐκ τῶν θρεμμάτων τυγχάνοντα τῆς
 κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν μεγάλης ἐκκλησίας. ὁ τοιοῦτος
 γὰρ καὶ τοῦ Θρόνου τοῦ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπιβαίῃ καὶ
 B πάντα πράξει ἀρχιερατικῶς ἐν τε χειροτονίαις καὶ ταῖς λοι-
 παῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσι κατὰ τὰ τοῦ Θρόνου τοῦδε 20
 προνόμια. ἦσαν δὲ ἄρα καὶ αἱ ἀπὸ τῆς δουκικῆς ἀρχῆς
 V. 327 τῆς κατὰ τὴν πόλιν Ἀντιοχείας ἀποτμηθεῖσαι μερίδες [καὶ]
 παρὰ τῆς βασιλείας ὑμῶν ὡς ἐθελόντων ταύτας προσοικειώ-

2. Παλατζά] τὰ Πολαδερά C. 4. χρυσοβούλλῳ FC, χρυσοβούλῳ P.

7. ὀφείλοντα γοῦν? 10. καὶ addidi. 12. εἶναι δοῦλον (corr. m. 1) F. 13. ὄμνυμι F, ἐπόμνυμι P. ἐν F, ἐκ P. 14. Ἀντιοχείας F, Ἀντιόχου P. 18. Ἀντιόχειαν F, Ἀντιόχου P. 22. καὶ seclusi.

cum supra scriptis strategata Pagrae Palatzaeque, thema Zume et quae
 his subsunt castra atque oppidula cum agris suis. haec enim omnia
 in aurea illa maiestatis vestrae bulla commemorata sunt ut a divina
 potestate ad terminum usque vitae meae mihi muneri data, post
 meum hinc obitum reditura ad imperium novae Romae reginaeque
 urbium Constantinopolis: ea lege ut integerrimam fidem custodiam
 benevolentiamque puram per vos semper augustos principes erga
 urbis imperium thronique eius ac regii sceptri servus sim ac
 lizius subditus. promitto etiam atque obtestor iurans qui in ecclesia
 Antiochiae adoratur deum, non ex nostro fore genere Antiochiae
 patriarcham, sed eum cui maiestas vestra id munus detulerit, e nu-
 mero alumnorum magnae ecclesiae Constantinopolitanae delectum.
 hic conscendat sedem Antiochenam omnibusque fungatur pontificis
 officiiis, et manuum impositionibus et reliquis ecclesiasticis functio-
 nibus, ex sedis istius privilegiis. erant autem partes a ducatu

σασθαι καθ' ὁλόκληρον αὐταί· τό τε θέμα τὸ Ποδανδὸν * *
 καὶ πρὸς τούτοις τὸ στρατηγᾶτον τῆς Ταρσοῦ πόλεως καὶ
 ἡ Ἄδανα πόλις καὶ αἱ τοῦ Μόψου ἐστίαί καὶ ἡ Ἀνάβαρζα
 καί, συνελόντα φάναι, ἡ χώρα πᾶσα τῆς Κιλικίας, ὅσην ὁ
 5 Κύδνος καὶ ὁ Ἑρμιων περιορίζουσιν· ὡς δὲ καὶ ἡ στρατηγίς
 Λαοδίκεια τῆς Συρίας καὶ αὐτὸ δῆπουθεν τὸ στρατηγᾶτον
 Γαβάλων, ὃ καὶ Ζέβελ ὑποβαρβαρίζοντες λέγομεν, τά τε C
 στρατηγᾶτα Βαλανέως καὶ Μαρακέως καὶ ἡ Ἀντάραδος μετὰ
 τῆς Ἀνταρτοῦς· στρατηγίδες γὰρ καὶ ἀμφότερα. ταῦτά εἰσιν
 10 ἅπερ ἀποκόψασα ἡ βασιλεία ὑμῶν τῆς ὅλης δουκιῆς ἀρχῆς
 Ἀντιοχείας καὶ τῷ κύκλῳ τοῦ κράτους προσένειμεν ἐκεῖθεν
 ἀφελομένη. καὶ στέργω καὶ τοῖς τε δεδομένοις καὶ τοῖς
 ἀφηρημένοις ὡσαύτως. καὶ ἀνθέξομαι μὲν τῶν δικαίων καὶ
 προνομίων ὧν παρέλαβον ἀφ' ὑμῶν, οὐκ ἀντιποιησαίμην δὲ
 15 ὧν οὐ παρέλαβον. οὐδ' ἂν ὑπερβαίην τοὺς ὅρους, ἀλλ' ἐμ-
 μενῶ τοῖς δωρημένοις κρατῶν αὐτὰ καὶ καρπούμενος,
 μέχρις ἂν τῷ βίῳ περιῶ, καθὰ προεδήλωται. μετὰ δὲ τὴν D
 ἐμὴν τελευτήν, ὡς καὶ τοῦτο προγέγραπται, ἀναδραμοῦνται
 πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχὰς καὶ ὄθεν εἰς ἐμὴν ἐξουσίαν ἐδόθη-
 20 σαν. ἐπισκήψω γὰρ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτρόποις καὶ ἀνθρώποις
 κατὰ τὴν τελευταίαν μου βούλησιν ἀποδώσειν τὰς χώρας
 ἀπάσας τὰς εἰρημένας τῷ σκήπτρῳ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρ-
 χῆς μηδὲν παρὰ τὴν ἀπόδοσιν περιεργαζομένοις ἢ εἰς ἀμ-

1. Λανδόν C. lacunam signavi. 9. γὰρ] δὲ? 21. ἀπο-
 δώσειν F, ἀποδοῦναι P. 23. ἀμφιβολίαν C.

Antiocheno abscissae voluntate maiestatis vestrae adiungere eas inte-
 gras reliquo imperio cupientis hae: thema Podandum ** et ad haec
 strategatum Tarsi urbis, Adana civitas, Mopsuestiae et Anabarza et, ut
 paucis dicam, universa Ciliciae terra, quatenus finitur Cydno et Hermone:
 strategis porro Laodicea Syriae ipsumque strategatum Gabalorum,
 quod nos subbarbara appellatione Zebel nominamus; strategata quo-
 que Balanei et Maracei et Antaradus cum Antarto; strategis vero
 etiam haec utraque. haec sunt, quae divulsa a ducatu Antiochiae po-
 testas vestra orbi imperii adiecit illinc dempta. ego vero acquiesco
 datis pariter atque ablatis omnibus et ut iuribus inhaerebo pri-
 vilegiisque, quae vobis accepta refero, ita ab illis abstinebo, quae a
 vobis non accepi, nec fines transibo, sed iis contentus ero, quae sunt
 mihi muneri data, possidens ea iisque, quamdiu vita supererit, fruens,
 ut antea dictum est; post obitum autem meum, prout hoc quoque
 praescriptum est, ad propria redibunt imperia, unde mihi possidenda
 tradebantur. sub finem enim vitae meae procuratoribus hominibus-
 que meis supremam voluntatem edicam, restitui me velle Romanorum
 imperio dictas regiones universas et vetare eos niti contra earum

φισβήτησιν τινα διαπίπτουσι. καὶ ὄμνυμι καὶ τοῦτο καὶ τὴν
 συμφωνίαν ταύτην κατεμπεδῶ, ὡς ἀνυπερθέτως τε καὶ
 ἀναμφιβόλως τὸ προστατιτόμενον πράξουσι. πλὴν καὶ τοῦτο
 προσκείσθω ταῖς συμφωνίαις, ὡς ἐπειδὴ ὑπὲρ τῶν ἀφηρη-
 P. 414 μένων παρὰ τοῦ κράτους ὑμῶν ἐκ τῆς Ἀντιοχικῆς ἀρχῆς 5
 καὶ τοῦ δουκάτου τῆς πόλεως ἐγὼ τε κατελιπάρησα τὸν
 ὑμέτερον θρόνον ποιήσασθαι ἀντισήκωσιν καὶ οἱ περεγρῖνοι
 προσκατελιπάρησαν τὴν ὑμετέραν βασιλείαν, καὶ κατένευσε
 τὸ κράτος ὑμῶν ἀντισηκῶσαί μοι θέματα καὶ χώρας τινὰς
 καὶ πόλεις κατὰ τὴν ἀνατολήν διακειμένας. δεῖ καὶ τούτων 10
 ἔνταυθοῖ μνημονεῦσαι κατ' ὄνομα, ἵνα μήτε ἡ βασιλεία ὑμῶν
 ἀμφιβάλλοι κατὰ τι καὶ ἐγὼ ἔχω περὶ ὧν ἂν ἐπιζητοίην.
 ἦσαν δὲ ταῦτα· τὸ τε θέμα τῆς Κασσιώτιδος πάσης χώρας,
 ἧς μητρόπολις ἐστὶν ἡ Βέροια, ὃ κατὰ τὴν τῶν βαρβάρων
 Βφωνὴν Χάλεπ λέγεται, τὸ θέμα τῆς Λαπάρας καὶ τὰ ὑπὸ 15
 ταύτην πάντα πολίχνια, τοῦτ' ἐστὶ τὰ Πλαστά, τὸ τοῦ Χωνίου
 κάστρον, τὰ Ῥωμαῖνα, τὸ κάστρον Ἀραμισός, τὸ τοῦ Ἀμηνῶ
 πολίχμιον, τὸ κάστρον τοῦ Σαρβάνου, τὸ τοῦ Τελχαμψῶν
 φρούριον· σὺν οἷς καὶ τὰ τρία Τίλια, τὸ τε Σθλαβοτίλιν καὶ
 τὰλλα δύο, τὸ φρούριον τὸ Σγένιν, τὸ κάστρον τὸ Καλτζιέ-20
 ριν· καὶ δὴ καὶ ταυτὶ τὰ πολίχνια, τὸ τε Κομμερμοέρι καὶ
 τὸ Καθισμάτιν λεγόμενον καὶ τὸ Σαρσάπην καὶ τὸ Νέκραν

4. προσκείσθω F, προσκείσθαι P.

6. δουκάτου] κράτους C.

12. ἀμφιβάλλοι F, ἀμφιβάλλοι P.

19. σθλαβοτίλιν F, Ἀθλα-

βοτίλιν P.

21. ταυτὶ F, ταυτῶν P.

22. τὸ scripsi: τὴν P.

cessionem aut in iurgia incidere. iam vero illud quoque iuro et
 quam firmisima promissione sancio, curaturum me, ut sine mora ac
 sine fraude imperata faciant. ceterum et hoc pactionibus additum
 esto: cum pro urbibus illis per potestatem vestram ab Antiocheno
 imperio et urbis ducatu separatis suppliciter ego peterem a solio vestro,
 ut mihi compensationem gratificaretur, iisdemque precibus peregrini
 quoque maiestatem vestram fatigarent, his satisfaciens potestas ves-
 tra compensationis causa themata ac terras quasdam urbesque Orien-
 tem versus sitas mihi dedit, quae hic nominatim sunt commemoran-
 dae, ut nec maiestas vestra in aliqua re dubitare possit et ego
 habeam, quo nitar. sunt igitur haec: thema Casiotidis regionis uni-
 versae, cuius metropolis est Beroea, quae barbarorum lingua Chalep
 dicitur; thema Laparae et quae ei subiecta sunt oppidula omnia,
 scilicet Plasta, Chonii castrum, Romaïna, Aramisus castrum, oppidu-
 lum Amerae, castrum Sarbani, Telchampson arx et una cum his tria
 Tilia, Sthlabotilin et reliqua duo, arx Sgenin, Caltzierin castrum at-
 que oppidula haec, Commermoëri et quod Cathismatin dicitur et
 Sarsapen et Necran urbecula. haec in citeriori Syria posita sunt.

τὸ πολισμάτιον. ταῦτα μὲν τὰ ἐπὶ τάδε Συρίας κείμενα·
 τὰ δὲ ἀπὸ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν θέματα, τὰ ἀγχοῦ που
 κείμενα τῆς πόλεως Ἐδέσης, τὸ τε θέμα τῶν Λιμνίων καὶ
 τὸ θέμα τοῦ Ἄετοῦ μετὰ πάσης τῆς ἐκάστου τούτων περιο- C
 5 χῆς. μηδὲ ταῦτα ἀμνημόνευτα κείσθω τὰ περὶ τῆς Ἐδέσης
 μηδὲ τὰ παρὰ τοῦ Θεοφρουρήτου κράτους ὑμῶν τετυπωμένα V. 328
 μοι ἐτήσια τάλαντα, λέγω δὴ τὰς διακοσίας λίτρας τῆς Μι-
 χαηλάτου χαραγῆς. προσδεδώρηται γάρ μοι διὰ τοῦ εὐσε-
 βοῦς χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας ὑμῶν καὶ τὸ δου-
 10 κάτον * ἐξ ὀλοκλήρου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸ πάντων φρουρίων
 τε καὶ χωρῶν οὐκ εἰς ἓμὸν πρόσωπον μόνον περιϊσταμένης
 τῆς δουκιῆς ταύτης ἀρχῆς· ἀλλὰ γὰρ ἐφεῖται μοι παρα-
 πέμπειν αὐτὴν διὰ τοῦ εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου εἰς ὃν
 ἂν αὐτὸς ἐθέλοιμι, μέλλοντος δηλονότι κάκεινου ὑποκύπτειν
 15 τοῖς τῆς βασιλείας ὑμῶν προστάγμασι καὶ θελήμασι καθά- D
 περὶ ἀνθρώπου λιζίου τυγχάνοντος τοῦ αὐτοῦ κράτους καὶ
 τῆς αὐτῆς βασιλείας καὶ τὰ αὐτὰ βουλομένου καὶ συμφωνούν-
 τος, ἅπερ καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς. ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἐπειδὴ
 καθάπαξ ἐγενόμην ὑμέτερος ἀνθρώπος καὶ τοῦ κύκλου τοῦ
 20 κράτους ὑμῶν, ὀφείλω λαμβάνειν κατ' ἐτησίαν δόσιν ἀπὸ τῶν
 βασιλικῶν θησαυρῶν τάλαντα διακόσια τοῦ προβεβασιλευ-
 κότος κυρίου Μιχαὴλ ποιότητά τε καὶ χαραγῆν ἀποφέροντα

1. τῇ Συρία C. 2. θέματα scripsi: θέματος P. 3. ἐδέσης F,
 Ἐδέσης P. 5. τῆς ἐδέσης F, Ἐδέσης P. 7. διακοσίας F,
 διακοσίους P. 10. lacunam signavi: apparet olim τὸ δου-
 κάτον τῆς Ἐδέσης vel simile quid fuisse. αὐτὸν F. 12.
 ἀλλὰ om. C. ἐφεῖται γὰρ C. 13. ὃν ἂν F, ἂν om. P.
 15. ὑμῶν om. F. 22. κυρίου F, κυροῦ P.

sequuntur a Mesopotamiae parte themata, quae prope Edessam urbem
 sita sunt, thema Limniorum et Aeti thema cum omnibus suis agris.
 neque vero haec negligenda sunt, quae ad Edessam pertinent, neque
 quae mihi a divinitus custodita potestate vestra assignata sunt annua
 talenta, ducentas dico libras nummorum Michaelatorum. nam per piam
 maiestatis vestrae bullam auream etiam ducatus (Edessae) integer mihi
 donatus est cum omnibus ad eum pertinentibus et arcibus et terris
 ita ut non meae tantum personae destinata sit ista ducalis dignitas;
 sed eam propagare mihi licet per piam bullam auream in quemcunque
 mihi successorem elegerim, ea tamen condicione, ut successor ille
 omnibus praescriptis voluntatibusque maiestatis vestrae sese subi-
 ciat tamquam eiusdem potestatis ac maiestatis homo lizius eadem
 quae ego concessi et pepigi concedens et paciscens. iam ab hoc inde
 tempore, quo homo vester factus sum et ad vestri principatus orbem
 pertineo, dono annuo e regiis thesauris ducenta talenta monetae
 qualitatem formamque habentis domini Michaelis, qui antea impe-

P. 415 διὰ τινος ἀποστολέως ἡμετέρου Συριάθεν πεμπομένου μετὰ
καὶ γραμμάτων ἐμῶν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν,
ἐφ' ᾧ ταῦτα λαβεῖν εἰς ἡμέτερον πρόσωπον. καὶ ὑμεῖς μὲν,
οἱ ἀεισέβαστοι βασιλεῖς καὶ σεβαστοὶ τε καὶ αὐγουστοὶ τῆς
τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, στέρξετε δήπουθεν τὰ ἐν τῷ χρυ- 5
σοβούλλῳ λόγῳ τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν βασιλείας ἐγγεγραμμένα
καὶ τὰ ὑπεσχημένα διατηρήσετε. ἐγὼ δὲ διὰ τοῦδε τοῦ ὄρ-
κου τὰ παρ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς συμπεφωνημένα κατεμπεδῶ.
ὄμνυμι γὰρ εἰς τὰ πάθη τοῦ ἀπαθοῦς καὶ σωτῆρος Χριστοῦ
καὶ εἰς τὸν ἀήττητον ἐκείνου σταυρὸν, ὃν ὑπὲρ τῆς τῶν 10
Βάπάντων σωτηρίας ὑπέμεινε, καὶ εἰς τὰ προκείμενα πανα-
γέστατα εὐαγγέλια, ἃ τὴν οἰκουμένην ἀπασαν ἐσαγήνευσε·
ταῦτα γὰρ κρατῶν ἐπόμνυμι καὶ τὸν πολύτιμον σταυρὸν τοῦ
Χριστοῦ συμπαραλαμβάνω τῷ νῦν καὶ τὸν ἀκάνθινον στέ-
φανον καὶ τοὺς ἤλους καὶ τὴν λόγχην ἐκείνου τὴν διατρέσα- 15
σαν τὴν δεσποτικὴν καὶ ζωοποιὸν πλευρὰν πρὸς σέ, τὸν
κράτιστον καὶ ἅγιον ἡμῶν βασιλέα κύριον Ἀλέξιον τὸν Κομ-
νηρὸν καὶ τὸν συμβασιλεύοντά σοι τριπόθητον κύριον Ἰω-
άννην τὸν πορφυρογέννητον, ὡς πάντα τὰ συμπεφωνημένα
καὶ εἰρημένα ἀπὸ τοῦ στόματός μου φυλάξω καὶ ἀπαράβατα 20

1. ἡμετέρου F, ὑμετέρου P. Συριάθεν F, Συριόθεν P. 2.
εἰς F, πρὸς P. 5. χρυσοβούλλῳ F, χρυσοβούλλου P. 8.
παρ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς F, πρὸς ὑμᾶς παρ' ἐμοῦ P. 11. πα-
ναγέστατα F, παναγιώτατα P. 12. ἐσαγήνευσε F, ἐσαγήνευ-
σαν P. 13. τοῦτο F. 17. κύριον F, κύριον P. 18.
συμβασιλεύοντα F, συμβασιλεύσαντα P. κύριον F, υἱὸν κύριον P.

rator fuit, accipere debeo per aliquem legatum nostrum e Syria cum litteris meis ad vos in regiam urbem mittendum, ut meo nomine illa accipiat. ac vos quidem semper augusti imperatores et Sebastii Augustique imperii Romanorum observabitis, quaecumque in bulla aurea piaie maiestatis vestrae conscripta sunt, et promissis omnibus stabitis. ego vero hoc iureiurando ea, de quibus vobiscum conveni, firmo sancioque. iuro enim per dolores Christi salvatoris impassibilis et per invictam eius crucem, quam pro salute omnium pertulit, perque ea, quae coram video, sacrosanctissima evangelia, quae orbem universum in rete incluserunt; nam manu his imposita iusiurandum iuro pretiosissimamque Christi crucem mente simul comprehendo spineamque coronam et clavos et lanceam, quae dominicum eius vivificansque latus perforavit: tibi potentissimo et sacro nostro imperatori domino Alexio Comneno et regni socio desideratissimo domino Ioanni porphyrogenito omnia me pacta et ore meo prolata custoditurum et inviolata in omne tempus servaturum, quaeque maiestati

δαιρησῶ μέχρι παντός καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ κράτους ὑμῶν καὶ
 νῦν φρονῶ καὶ εἰσέτι φρονήσω μηδ' ἄρτι ψιλῆς ἐπινοίας C
 κακότητες ἢ δολερὸν πρὸς ὑμᾶς ἐνδεξόμενος, ἀλλ' ἐμμενῶ
 τοῖς ὑπ' ἐμοῦ συμπεφωνημένοις καὶ καθ' οἴονδ' ἴτινα τρό-
 5 πον οὔτε ψευδορκήσω πρὸς ὑμᾶς οὔτε εἰς ἀθέτησιν τῶν
 ὑπεσχημένων χωρήσω οὔτε πρὸς ἄσπονδόν τι ἐπινοήσομαι
 οὔτε αὐτὸς ἐγὼ οὔτε οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες καὶ ὅποσοι τῆς
 ἐμῆς ἐξουσίας εἰσὶ καὶ τὸν χορὸν τῶν ἐμῶν στρατιωτῶν
 ἀπαρτίζουσιν· ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ * τῶν σῶν ἐχθρῶν θωρακισ-
 10 μεθα καὶ ἀροῦμεν ὅπλα καὶ δόρατα καὶ τοῖς σοῖς φίλοις
 ἐμβαλοῦμεν τὰς δεξιὰς· καὶ πάντα τὰ πρὸς ὠφέλειαν καὶ
 τιμὴν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς καὶ ἐπινοήσω καὶ καταπρά-
 ξομαι. οὕτως ὀναίμην τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας, οὕτω τοῦ D
 σταυροῦ καὶ τῶν θείων εὐαγγελίων.

15 Ταῦτα ἐγράφη τε καὶ οἱ ὄρκιοι συνετελέσθησαν παρου-
 σία τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον
 δευτέρας ἐπινεμήσεως ἔτους ἤδη διαρροῦσζομένου ςχιζ'.

Οἱ μέντοι παρουσιάσαντες μάρτυρες καὶ ὑπογεγραφότες,
 ὧν ἐναντίον ταῦτα τετέλεστο, εἰσὶν οὗτοι· οἱ θεοφιλέστατοι V. 329
 20 ἐπίσκοποι, ὁ τε Ἀμάλφης Μαῦρος καὶ ὁ τοῦ Τερεντοῦ Ῥε-
 νάρδος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κληρικοί· ὁ εὐλαβέστατος καθηγού-
 μενος τῆς ἐν Λογγιβαρδία σεβασμίας μονῆς τοῦ ἀγίου Ἀν-

3. ἐνδεξόμενος scripsi: ἐνδειξόμενος P. 4. ὑπ' F, παρ' P.
 9. lacunam signavi. 12. καὶ ἐπινοήσω F, καὶ om. P. 16.
 Σεπτέβριον P, correxi. 17. διαρροῦσζομένου F, διαρροῦσζο-
 μένου P.

vestrae utilia sunt, et nunc curare et in posterum curaturum neque
 vel minimam suscepturum odii aut fraudis ullius in vos cogitationem,
 sed omnibus a me promissis staturum nec ullo umquam modo ad-
 versum vos me peieraturum aut promissa mea irrita facturum aut
 quidquam contra foedus excogitaturum neque me ipsum neque meo-
 rum quemquam, quicumque mihi subiecti sunt militumque meorum
 numerum efficiunt. sed pro * adversus hostes tuos loricis induemus
 armaque tollemus ac lanceas et amicis tuis amicas iniciemus dextras;
 omniaque ad utilitatem honoremque imperii Romani et excogitabo
 et perficiam. sic me deus adiuvet, sic crux et divina evangelia.
 haec scripta sunt et iuramenta praestita praesentibus subscriptis tes-
 tibus mense Septembri indictionis secundae anni iam desinentis
 sexies millesimi sexcentissimi decimi septimi. sunt autem prae-
 sentes testes, qui his subscripserunt, et coram quibus illa perfecta
 sunt, hi qui sequuntur: deo gratissimi episcopi Amalfis Maurus et
 Tarenti Renardus quique cum eo erant clerici; religiosissimus prae-
 positus venerandi in Longibardia monasterii sancti Andreae in

δρέου, τῆς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Βρεντησίου, καὶ τινες αὐτῶν δύο
 P. 416 μοναχοί· οἱ ἄρχοντες τῶν πελεγρίνων, ὧν τὰ μὲν σίγνα αὐ-
 τοὶ διεχάραξαν οἰκιοχειρῶς, τὰ δὲ τούτων ὀνόματα διὰ
 χειρὸς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀμάλφης τοῖς σίγνοις
 προσπαρεγράφησαν, ὃς καὶ πρέσβυς παρὰ τοῦ πάπα πρὸς 5
 τὸν αὐτοκράτορα ἐληλύθει. οἱ ἀπὸ τῆς βασιλείου αὐλῆς·
 ὁ Σεβαστὸς Μαρίνος, Ρογέρης ὁ τοῦ Τακουπέριου, Πέτρος
 Β' Ἀλίφας, Γελίελμος ὁ Γανζῆ, Ριτζάρδος ὁ Πριντζίτας, Ἰοσφρὲ
 Μαλῆς, Οὐμπέρτος ὁ υἱὸς τοῦ Γραούλ, Παῦλος ὁ Ῥωμαῖος,
 οἱ ἐκ τῶν Δακῶν ἦγοντες ἀποκρισιάριοι παρὰ τοῦ κράλη 10
 καὶ συμπενθέρου τῆς βασιλείας, Ζουπάνος ὁ Περῆς καὶ
 Σίμων, καὶ οἱ ἀποκρισιάριοι Ῥισκάρδου Σινισκάρδου, Βασί-
 λειος νωβελλίσιμος ὁ εὐνοῦχος καὶ Κωνσταντῖνος νοτάριος.”

Τὸν μὲν οὖν ἐγγραφον ὄρκον τοῦτον ὁ αὐτοκράτωρ
 παρὰ τοῦ Βαϊμούντου ἔλαβεν, ἀντιδέδωκε δὲ πρὸς αὐτὸν 15
 τὸν εἰρημένον ἄνωθεν χρυσόβουλλον λόγον ἐνσεσημασμένον
 διὰ κινναβάρεως, ὡς ἔθος, διὰ βασιλικῆς δεξιᾶς.

2. πελεγρίνων C.	6. βασιλικῆς C.	7. Τακουπέριου Du- cangius; Τακουπέριου P, Τακουπέριου C.	8. Ἀλίφας F.
9. Μαλῆ C.	Ῥαούλ Ducangius.	10. ἐκ τῶν FC, τῶν om. P. ἀποκρισιάριοι P, correxi. κράλη F, κράλι P.	11. συμπέν- θεροι C.
13. νωβελλίσιμος F.	νωβελίσιμος P.	16. ἐνσεση- μασμένον FAC, ἐνσημασμένον P.	17. κινναβάρεως FA, κινναβάρεως P.

Brundisii insula siti et duo eorum monachi; principes peregrinorum, qui signa sua ipsorum manu pinxerunt: eorum nomina manu deo dilectissimi episcopi Amalfis sub eorum signis subscripta sunt, qui etiam legatus a papa ad imperatorem venerat. ex aula regia adfuerunt Sebastus Marinus, Rogerius Tacuperti filius, Petrus Aliphas, Guilelmus Ganze, Ritzardus Printzitas, Iosphre Males, Umpertus Graulis filius, Paulus Romanus, qui ex Dacis venerunt apocrisiarii a Crale, consocero maiestatis, Zupanus Peres et Simon, et apocrisiarii Riscardi Siniscardi, Basilius nobilissimus eunuchus et Constantinus notarius.”

Hoc igitur literis mandatum iusiurandum imperator a Boë-mundo accepit. dedit autem ei vicissim auream, quam supra memoravimus, bullam, quam rubro colore, ut mos est, imperatoria manus subsignaverat.

ΑΛΕΞΙΑΣ ΙΔ.

ALEXIADIS LIBER XIV.

ARGUMENTUM.

Boëmundi mors. Philocales ad restaurandas Asiae civitates missus Turcas vincit (1). Alexius in Tancredum bellum differt. Balduinus a Tyro paene occupata repellitur (2). imperator in Cheronesium profectus fines imperii munire studet. classis Latinorum re infecta revertitur (3). podagra Alexii eiusque causae (4). itur in Turcas. Camytze victo captoque imperator de iis victoriam reportat (5). caesis duobus Romanorum ducibus iterum Turcae fugantur. Camytzes ex vinculis effugit Cpolinque mittitur (6). quomodo Anna historiam conscripserit. vita domestica Alexii (7). de Philippopoli urbe multisque eius haereticis. quorum insaniae mederi studet Alexius (8). Comani traiecto Istro repelluntur. haereticos conversos large donat imperator, punit renitentes (9).

1. *Τῶν οὖν δεδογμένων τῷ αὐτοκράτορι πέρας ἐσχη- P. 419
κότων τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀνωτέρω ἔγγραφον συμφωρίαν ἐνόρ- V. 332
κως ὁ Βαϊμοῦντος βεβαιωσάμενος τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων
προτεθέντων καὶ τῆς λόγῃς, δι' ἧς τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
5 πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἐξεκέντησαν, τὴν πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην*

2. ἐνόρκως A, ἔνορκος P. 3. βεβαιωσάμενος F, βεβοιωσάμενος P.

1. His ita de imperatoris sententia finitis, cum prolatis sanctis evangelii et lancea, qua salvatoris nostri latus impii pupugerunt, Boëmundus conventionis instrumentum, quod supra descripsimus,

ἐπάνοδον ἤπειτο ἀναθέμενος πάντας τοὺς ἐπ' αὐτὸν τῆ
ἐξουσία καὶ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος ἀξιῶν ἅμα ἐντὸς τῆς
τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας παραχειμάσαι τούτους τῶν χειμω-
δῶν δαφιλῶς ἐπιχορηγουμένων αὐτοῖς, ἐπὶ δὲ ὁ χειμῶν
παρέλθοι καὶ τῶν πολλῶν κόπων ἑαυτοὺς ἀνακίψαντο, 5
B ὅπου βουλευτὸν αὐτοῖς, συγχωρηθῆναι ἀπελεύσεσθαι. ταῦτα
αἰτησάμενος καὶ τὸν αὐτοκράτορα συγκατατιθέμενον ταῖς
τούτων αἰτήσεσιν εἶχεν εὐθύς. τιμηθεῖς οὖν τηρικαῦτα τῶ
τῶν σεβαστῶν ἀξιώματι καὶ χρήματα λαβὼν ἱκανὰ πρὸς τὸ
οἰκεῖον ἐπανέτρεχε στράτευμα. συναπῆει δὲ τούτῳ καὶ Κων- 10
σταντῖνος ὁ Εὐφορβηγὸς ὁ τὴν προσηγορίαν Κατακαλών, ὡς
μή τι κατὰ τὴν ὁδὸν δεινὸν παρά τινων στρατιωτῶν τῶν
ἡμετέρων ταγμάτων αὐτῷ συμβαίη, ἀλλὰ μᾶλλον πρόνοιαν
τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ ποιήσαιτο ἐν τε προσήζοντι τόπῳ
καὶ ἀκινδύνῳ στρατοπεδεύοντος καὶ ἐνδεχομένας τὰς αἰτή- 15
σεις παρέχοι αὐτοῖς. καταλαβὼν οὖν τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν
C καὶ παραδοὺς τὸ στράτευμα τοῖς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀπεσταλ-
μένοις παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς μονῆρας εἰσελθὼν τὴν
Λογγιβαρδίαν κατέλαβεν. οὐ πλείω δὲ τῶν ἑξ μηνῶν ἐπι-
βιούς τὸ κοινὸν ἐπεδεδώκει χρόος. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τῆς 20
τῶν Κελτῶν ἔτι φροντίδος εἶχετο· καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς εὖ
διαθέμενος τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον φερούσης ἤψατο. ἐπανέλ-
9. τοῦ σεβαστοῦ A. 11. ὁ ante Εὐφορβηγὸς add. m. 1 F.
13. μᾶλλον F, μᾶλλον P. 16. αὐτοῖς F, αὐτῷ C, αὐτοῦς sic P.
παρεμβολὴν] παρεμ in ras. F. 17. αὐτὸ τοῦτο A. 20 sq.
οὐκέτι τῆς τῶν Κελτῶν φροντίδος εἶχετο A. 21. καὶ om. A.
22. καὶ ἀπὸ διαβόλεως ἀναστὰς (ἐκεῖ γὰρ ἐσχῆνον, ὅτι τὰς μετὰ
τοῦ βαϊμούνδου συμφωνίας πεποίητο) τῆς A.

iure iurando firmasset, in patriam redire cupiit relictis in arbitrio ac potestate imperatoris copiis suis omnibus, quibus volebat in Romanorum terris hiberna praeberi resque ad victum necessarias liberaliter suppeditari, tum transacta hieme, ubi ex multis laboribus se recrearint, liberam fore quo vellent abeundi potestatem. talia petenti Augustus statim omnia concessit eique praeter sebasti dignitatem pecunias quoque multas in sua castra revertenti tribuit. prosecutus euntem est Constantinus Euphorbenus cognomento Catakalo, partim ne qua ei ab exercitus nostri militibus iniuria in via inferretur, partim idque potissimum ut salubribus tutisque castris designandis Gallici exercitus curam gereret eorumque aequis postulatis obsequeretur. sic Boëmundus ad suos reversus, ubi exercitum iis tradidit quos imperator ad id ipsum delegarat, monere conscensa Longibardiam petiit; nec amplius sex mensibus post commune debitum solvit. imperatorem vero detinuit aliquamdiu cura Gallorum; tandem rebus eorum bene dispositis iter Byzantium versus

θῶν δὲ οὐ πρὸς ἀνέσεις καὶ ἀναπαύλας ἀνέκλινεν ὄλωσ,
 ἀλλὰ λογιζόμενος αὐθις, ὅπως τὰ κατὰ τὴν παραλίαν τῆς
 Σμύρνης καὶ μέχρις αὐτῆς Ἀτταλείας οἱ βάρβαροι τελείως
 ἤρριπωσαν, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ μὴ καὶ τὰς πόλεις αὐθις ἐς
 5 τὴν προτέραν ἐπαναγάγοι κατὰστασιν καὶ τὸν πρώην ἀπο- D
 δοίη κόσμον καὶ τοὺς ἀπανταγῆ σκεδασθέντας ἐποίκουσ αὐ-
 ταῖς ἐπανάσῳσιτο. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῆς τοῦ Ἀττιά-
 λου ἀμεριμνίαν εἶχεν, ἀλλὰ πολλὴν ἐποιεῖτο τὴν περὶ αὐτῆς
 φροντίδα. ὁ Φιλοκάλης οὖν Εὐμάθιος (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐπη-
 10 βολώτατος καὶ τῶν ἐπιφανῶν οὐ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ
 φρονήσει τῶν πολλῶν διαφέρων, ἔλευθέριος καὶ γνώμην καὶ
 χεῖρα, πιστὸς μὲν πρὸς Θεὸν καὶ τοὺς φίλους, πρὸς δὲ
 τοὺς δεσπότας εὖνους εἶπερ τις ἄλλος, τῆς μέντοι στρατιω- P. 420
 τικῆς παιδείας πάνπαν ἀμύητος· οὔτε γὰρ τόξον καὶ νευρὰν
 15 ἐπὶ μαζὸν ἔλκειν ἤδει οὔτε θυρεῶν σκέπεσθαι· τᾶλλα δὲ
 δεινότητος, λόγους τε ἐφιστᾶν καὶ διὰ παντοίων μηχανημά-
 των τοὺς πολεμίους ἠπτᾶν) οὗτος προσελθὼν τῷ αὐτοκρά-
 τορι τῆς Ἀτταλείας φρονεῖν ἐπιμελῶς ἤτειτο. γνώσ-
 20 ὁ αὐτοκράτωρ καὶ τὴν συμπαρομαρτοῦσαν αὐτῷ εὐτυχίαν,
 ἣτις ποτέ ἐστὶ τε καὶ λέγεται (οὐδὲ γὰρ οἶαδῆτιν ἐπιβα- V. 333
 λῶν ποτε πράξει διημάριηκε τοῦ σκοποῦ), πείθεται διὰ B

3. μέχρις FA, μέχρι P. Ἀτταλίας A. 4. ἤρριπωσαν A.
 καὶ F, om. AP. τὰς πόλεις αὐθις εἰς τὴν AP, ἐς τὰς πόλεις
 αὐθις τὴν F. 9. ἐπιβολώτατος FA, ἐπιβολώτατος P. 14.
 πάνπαν FA, πάν P. 16. λόγους FC, λόγους AP. 18. Ἀ-
 ττάλου C. ἤτει C. 22. ἐξημάριηκε A.

capessivit domumque redux minime in segnitiam remissionesque declinavit, sed animo reputans devastatam a barbaris a Smyrna usque ad Attaliam Asiae oram probro sibi fore credidit, nisi florentes olim civitates illas in pristinam felicitatem restituisset et ubique dispersos cives in eas reduxisset. nec profecto Attali urbem neglexit, sed magnam ei curam impendit. Philocales igitur Eumathius, qui animi promptissimi erat, non genere solum illustris, sed etiam prudentia plerisque praestans, liber animo atque alacer consilio manuque, deo fidelis et amicis, dominis ut qui maxime benevolus, militarium vero exercitationum plane rudis, ut neque arcus nervum ad mammam attrahere nec scuto se tutari posset, ceterum aptissimus ad insidias parandas et variis hostes artibus vincendos, is igitur ad imperatorem accedens etiam etiam Attaliae urbis praefecturam sibi poposcit. imperator, qui mentem hominis ad excogitanda exequendaque omnia paratam felicitatemque, qualiscumque ea est dicitur, perpetuam eius comitem esse norat (neque enim quidquam aggressus ferebatur,

ταῦτα καὶ δυνάμεις ἀποχρώσας αὐτῷ δίδωσι πολλὰ ὑποθέ-
 μενος καὶ ἐντειλάμενος ἐν πᾶσι νουνεχεὶ τὰς ἐπιχειρήσεις
 ποιεῖσθαι. ὁ δὲ καταλαβὼν τὴν Ἄβυδον αὐτίκα τὸν ἀνα-
 μεταξὺ διαπλωϊσόμενος πορθμὸν καταλαμβάνει τὸ Ἄτραμύ-
 τιον. πόλις δὲ πρώην μὲν ἦν πολυανθρωποτάτη· ὀπηγίκα 5
 δὲ ὁ Τζαχᾶς τὰ κατὰ τὴν Σμύρνην ἐλήϊζετο, καὶ αὐτὴν παντελῶς
 ἐριπώσας ἠφάνισε. τὸν γοῦν παντελεῖ ἀφανισμόν τῆς τοι-
 αύτης θεασάμενος πόλεως, ὡς δοκεῖν μηδὲ ἄνθρωπον κα-
 τοικῆσαι ποτε ἐν αὐτῇ, παραχορῆμα ἀνφοδομήσέ τε καὶ εἰς
 τὸ πρότερον ἀποκατέστησε σχῆμα τούς τε ἐποίκους ἀπαν- 10
 Σταχόθεν ἀνεκαλέσατο, ὅποσοι τέως τῶν αὐτοχθόνων ἐσώ-
 ζοντο, καὶ ἐξ ἄλλοδαπῶν πολλοὺς μεταπεμψάμενος ἐνώκισέ
 τε καὶ τὸν πρότερον ἀποδεδώκει κόσμον. πνθόμενος δὲ
 περὶ τῶν Τούρκων καὶ μεμαθηκῶς κατὰ τὴν Λάμπην τού-
 τους τῷ τότε ἐνδιατρίβειν ἀπόμοιραν τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνά- 15
 μειων ἀποδιελόμενος ἐξέπεμψε κατ' αὐτῶν. οἱ καὶ καταλα-
 βόντες αὐτοὺς καὶ πόλεμον καρτερόν μετ' αὐτῶν συνάψαντες
 τὴν νικῶσαν εἶχον παραντίκα· ἀπηγῶς δὲ τοῖς Τούρκοις
 τοσοῦτον ἐχρήσαντο, ὡς καὶ τὰ νεογνὰ τούτων εἰς λέβητας
 ἐμβαλεῖν καχλάζοντας· πολλοὺς δὲ καὶ ἔκτειναν καὶ ζωγρίαν 20
 ἄγοντες πρὸς τὸν Εὐμάθιον χαίροντες ἐπανήεσαν. οἱ δὲ γε
 καταλειφθέντες Τοῦρκοι μελενδυτήσαντες καὶ τὰς σφῶν

2. νουνεχεὶ F, νουνεχῶς P. 6. δὲ A, om. P. τὰ AC, τὸ P.
 Σμύρνην AF, Σμύρναν P. 7. ἐριπώσας A. ἠφάνισε A,
 ἠφάνισεν P. 10. ἀποκατέστησε A, ἀπεκατέστησε P. 16.
 αἱ καὶ καταλαβοῦσαι C. 17. συνάψασαι C. 19. τοσοῦτον
 om. AC. 20. ζωγρίαν F, ζωγρείαν P. 22. τὰ C.

quod non confecisset), annuit petenti ac multa monens mandansque, ut quidvis consilio susciperet, idoneis eum copiis instruxit. qui Abydum statim profectus freto traiecto Atramyrium se contulit. fuit ea populosissima olim civitas, sed Tzachas, cum Smyrnae oram vastaret, eam penitus evertit ac delevit. quapropter Philocales, ubi talem urbem penitus deletam conspexit, ut nemo in ea umquam habitasse videretur, extemplo eam reficere aggressus priorem ei speciem restituit civesque eius et indigenas, quotquot adhuc fortuna servarat, undecumque convocavit ac multis etiam aliunde arcessitis pristinum urbi ornatum reddidit. nuntiato autem esse Turcas circa Lampen partem ex copiis suis delegit in eosque dimisit; qui eos aggressi acri certamine commisso primo impetu superant. tam crudeliter vero victoria usi sunt, ut Turcarum parvulos in ferventes lebetes inicerent; caesisque tum plurimis captivis laeti ad Eumathium redeunt. at Turcae superstites, quo cladem ipso habitu popularibus suis testaren-

συμφορὰς ἐξ αὐτῶν ἀμφίων παριστάναί τοῖς ὁμοφύλοις βου-
 λόμενοι ἅπασαν τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένην διήεσαν
 χώραν γοερὸν ἀνοιμώζοντες καὶ τὰ σφισιν αὐτοῖς ξυμπε-
 σόντα δεινὰ διηγούμενοι καὶ τῶν ἀμφίων ἅπαντας εἰς οἶκτον
 5 παρακινουῦντες καὶ πρὸς ἄμυναν ἐρεθίζοντες. ὁ δὲ Εὐμά-
 θιος τὴν Φιλαδέλφειαν καταλαβὼν ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ
 τοῦ ἐγχειρήματος. ἀρχισατραπῆς δὲ τις Ἀσάν τὴν κλησιν, P. 421
 ὁ τὴν Καππαδοκίαν κατέχων, τοῖς ἀντόχθοσι καθαπερεὶ
 ἀργυρωνήτοις χρώμενος, μεμαθηκὸς τὰ τοῖς ἤδη ῥηθεῖσι
 10 Τούρκοις ξυμπεσόντα τὰς οἰκείας δυνάμεις ἀναλαβόμενος
 καὶ ἐτέρωθεν πολλοὺς μεταπεμψάμενος, ὡς ἐς εἴκοσι πρὸς
 ταῖς τέσσαρσι χιλιάδας παραστῆναι τὸ ὑπ' αὐτὸν στρατεύμα,
 κατ' αὐτοῦ ἔξεισι. δεινὸς δὲ ὢν ἀνὴρ ὁ Εὐμάθιος, ὡς εὔ-
 ρηται, οὐκ ἀμελῶς τὴν Φιλαδέλφειαν ᾤκει οὐδ' ἀναπεπτώ-
 15 κει εἶσω τῶν ταύτης τειχῶν γεγονώς, ἀλλὰ σκοπούς τε ἀπαν-
 ταχῆ ἔπεμπε καὶ ἵνα μὴ ἀμελοῖεν, αὐτοῖς προσέπεμπεν
 ἄλλους καὶ πρὸς ἐγρήγορσιν ἀνηρέθιζεν, ὥστε παννύχους B
 ἐγρηγορέναί καὶ τὰς ἀμφόδους καὶ τὰς πεδιάδας περιεθερεῖν.
 τούτων οὖν τις πόρρωθεν τὸ Τουρκικὸν θεασάμενος στρα-
 20 τεύμα δρομαῖος αὐτῷ προσελθὼν ἀπαγγέλλει. ὁ δὲ φρενήρης
 ὢν καὶ ὀξύς τὸ δέον συνιδεῖν καὶ ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ πέρας
 τοῖς λογισμοῖς διδόναι, ἐπεὶ μὴ ἀποχρώσας πρὸς τοσαύτας

1. συμφορὰς FA, om. P.   11. ὡς ἐς F, ὡς om. P.   12.
 ὑπ' αὐτὸν] αὐτοῦ C.   16. αὐτοῖς A, αὐτοὶ P.   17. ἐγρή-
 γορσιν FA, ἐγρηγόρησιν P.

tur, pullis vestibibus induti cunctas circumibant regiones a Turcis oc-
 cupatas miserrime querentes et quae sibi acerba contigissent narran-
 tes; quorum lugubris haec species et ad misericordiam et ad vindic-
 tam omnes incitavit. interim Eumathius Philadelphiam se contulerat
 ob successus felicitatem laetissimus. archisatrapa vero quidam, Asan
 nomine, qui Cappadociam obtinebat indigenisque ut mancipiis uteba-
 tur, cum illa Turcarum mala audivisset, confestim et suis et aliis
 aliunde copiis usque ad quatuor et viginti millia militum contractis
 contra Eumathium proficiscitur. is, quem acrem virum diximus, minime
 securus considebat Philadelpiae nec se segnitiae intra eius moenia
 dabat, sed exploratoribus in omnia loca dimissis, ne essent negle-
 gentes, postea alios submisit, qui ad vigilandum eos excitarent, ita ut
 totas noctes ad vias camposque vigilias agerent. horum igitur qui
 primus forte Turcarum exercitum conspexit, celeriter advolans Eu-
 mathio id nuntiat. ille praesentissimi animi vir deliberationisque
 velocis, qui consultationes uno momento corripere, cum in tantum
 exercitum haud satis copiarum sibi adesse sensisset, communiri om-

ἔχειν ἐγνώκει δυνάμεις, παραχρῆμα ἀπάσας τὰς πύλας ταυ-
 τησὶ τῆς πόλεως ἀσφαλισθῆναι ἐκέλευε καὶ μηδένα τὸ παρά-
 παν ἐς τὸ τεῖχος συγχωρεῖσθαι ἀνιέναι μήτε μὴν κραυγάζειν
 C ὅλως μήτε αὐλοῦς ἢ κιθάρας ἡχεῖν· καὶ ἀπλῶς ἐν τοιοῦτῳ
 V. 334 σχήματι τὴν πόλιν κατεστήσατο, ὥστε πάντη ἀοίκητον δο- 5
 κεῖν τοῖς διερχομένοις. ὁ δὲ Ἀσὰν καταλαβὼν τὴν Φιλα-
 δέλφειαν τῷ οἰκείῳ περιζώσας τὰ τεῖχη στρατεύματι ἐπὶ
 τρισὶ παρέμεινεν ἡμέραις. ὡς δὲ οὔδεις τῶν ἐντὸς ἀνωθεν
 προκύπτων ἐφαίνετο, αἱ δὲ πύλαι εἶχον ἀσφάλειαν, ἐλεπό-
 λεις δὲ οὐ παρῆσαν αὐτῷ οὔδὲ πετροβόλα ὄργανα, νομίσας 10
 ὀλίγον εἶναι τὸ τοῦ Εὐμαθίου στρατεῦμα καὶ διὰ τοῦτο
 μηδὲ ἀποθαρσεῖν τὴν ἐξέλευσιν πολλὴν ἀσθένειαν καταψη-
 D φισάμενος τῶν ἐντὸς ἄλλην ἀτραπὸν ἐτράπετο καταπεφρο-
 νηκὸς αὐτοῦ παντάλασι. δέκα γοῦν χιλιάδας τοῦ ἰδίου
 στρατεύματος διελὼν κατὰ τοῦ Κελβιανοῦ ἐξαπέστειλεν, ἐτέ- 15
 ρας δὲ . . . . ὡς πρὸς Σμύρνην καὶ τὸ Νύμφαιον, τὰς δὲ γε
 ἐπιλοίπους πρὸς τὰ Χλιαρὰ καὶ τὴν Πέργαμον· ἅπαντας δὲ
 εἰς προνομὰς ἀποστείλας συνείπετο καὶ αὐτὸς τοῖς πρὸς τὴν
 Σμύρνην ἀπερχομένοις. ὁ μέντοι Φιλοκάλης διαγνοὺς τὸ τοῦ
 Ἀσὰν ἐπιχείρημα ἀπάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις κατὰ τῶν 20
 Τούρκων ἀπέστειλεν. οἱ καὶ διώκοντες τοὺς πρὸς τὸ Κελ-
 βιανὸν ἀπελθόντας ὑπνώπτοντας ἀπεριμερίμνως καταλαμβέ-
 2. ἐκέλευε FC, ἐκέλευσε AP. 3. ἐς F, εἰς AP. 7. καὶ τῷ AP,
 καὶ om. F. 8. verba τῶν ἐντὸς, quae P post πύλαι habet, huc
 transposui. 9 sq. ἐλεπόλεις... ὄργανα om. C. 11. τοῦτο] το
 add. m. 1 F. 12. καὶ πολλὴν P, καὶ om. FA. 15. 21. Κελβ. C,
 Κερβ. P. 16. lacunam quinque litterarum agnoscit F: in AP
 nulla lacuna. τὸ AC, τὸν P. 17. χλιερὰ A. 19. τὴν Σμύρ-
 ναν A, lacuna septem litterarum in F, **** P. 22. ὑπνώπτον-
 τας F, om. AP. ἀπεριμερίμνους A.

nes Philadelp̄hiae portas nec quemquam moenia ascendere neque clamare nec tibia citharave sonum edere iubet, verum ita urbem instituit, ut praetereuntibus plane deserta videri posset. Asan vero se admovit Philadelp̄hiae ac triduum cinctae a suis urbi assedit, cumque neminem eorum qui intus erant de muro prospicientem portasque obstructas (deerant vero ballistae ei et catapultae) videret, putans Eumathii exercitum parvum esse ideoque non audere erumpere eumque propter infirmitatem spernens aliam viam iniit. nam hoste prorsus contempto decem suorum millia contra Cerbianum, alia * Smyrnam versus et Nymphaeum, reliquos in Chliara Pergamumque misit; hos omnes ad praedandum emisit ipseque eos qui ad Smyrnam proficiscebantur subsecutus est. at Philocales cognitis Asanis inceptis quotquot copias habuit in Turcas irruere iubet; nostrisque eos, qui Cerbianum tendebant, persecuti secure dormientes occupant et pugna diluculo inita

ρουσι καὶ ἐπεισπεσόντες τούτοις ἀγαζούσης ἡμέρας ἀφειδῶς P. 422
 κατέσφακτον· τοὺς δὲ παρ' αὐτῶν κατεχομένους δορυαλώτους
 ἐρρύσαντο ἅπαντας. καίπειτα τοὺς πρὸς τὴν Σμύρνην καὶ
 τὸ Νύμφαιον ἀπερχομένους Τούρκους ἐδίωξαν· διεκδραμόντες
 5 δὲ καὶ τινες ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους καὶ ἐξ ἑκατέρων
 κεράτων τὸν κατ' αὐτῶν συγκροτήσαντες πόλεμον κατὰ
 κράτος ἐνίκησαν. καὶ πολλοὺς μὲν κτείνουσι, πολλοὺς δὲ
 καὶ ζωγρίαν ἄγουσιν· οἱ δὲ γε καταλειφθέντες ὀλίγοι πάνυ
 φεύγοντες ταῖς δίνας τοῦ Μαιάνδρου ἐμπεσόντες εὐθύς
 10 ἀπεπνίγησαν. ποταμὸς δὲ οὗτος περὶ Φρυγίαν, σκολιώτατος B
 ποταμῶν ἀπάντων καὶ καμπὰς συνεχεῖς ποιούμενος. θαρ-
 ρήσαντες δὲ καπὶ τῇ δευτέρᾳ νίκῃ τοὺς ἐπιλοίπους ἐδίωκον.
 ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῖς ἐγένετο πλεόν τῶν Τούρκων φθασάντων
 πορρωτάτω γενέσθαι τούτων. εἶθ' οὕτως ἐπανῆλθον πρὸς
 15 Φιλαδέλφειαν. ὁ δὲ γε Εὐμάθιος τούτους θεασάμενος καὶ
 μεμαθηκώς, ὡς ἐκθύμως ἠγωνίσαντο σπεύδοντες μηδένα
 τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐκφυγεῖν, δαυιλῶς αὐτοὺς φιλοτιμησά-
 μενος μεγάλας καὶ ἐς τὸ ἔμπροσθεν ὑπισχνεῖτο τὰς χάριτας.

2. Μετὰ δὲ τὴν τοῦ Βαϊμόντου τελευταίην ἐπειδὴ
 20 ὁ Ταγγρὲ τῆς Ἀντιοχείας περιεδράξατο καὶ ὡς δια- C
 φέρουσαν αὐτῷ ἐλογίζετο παντάπασι τὸν αὐτοκράτορα
 ταύτης ἄλλοτριῶν, ὁ βασιλεὺς ἐν ταύτῳ κατανοῶν καὶ
 τοὺς ἐπὶ τῇ πόλει παρασπονδουμένους ὄρκους τῶν
 3. σμύρναν A. 4. τὸ FAC, τὸν P. 8. ζωγρίαν FA, ζωγρίαν P.
 11. θαρρήσαντες AC, θαρρήσαντες P. 12. καπὶ F, καὶ ἐπὶ P,
 καὶ A. 13. ἐγένετο AF, ἐγίνετο P. 14. πορρωτάτω F, πορ-
 ρωτέρω P, ὡς πορρωτέρω A. 18. ἐς F, εἰς AP. 19. ante
 μετὰ quattuor litterarum spatium in F. 22. ἐν ταύτῳ
 scripsi: ἐνταῦθα P. 23. σπενδομένους C.

obtruncant quosque illi ceperant libertate omnes donant. deinde
 Turcarum eos, qui Smyrnam Nymphaeumque petebant, persequuntur.
 atque nonnulli celerius profecti et ex adverso et ab utroque latere
 graviter aggressi eos egregie vincunt. multos nostri caedunt, multos
 etiam capiunt; pauci superstites praecipiti fuga in Maeandri vertices
 illati statim perierunt. perfluit is amnis Phrygiam, fluviorum omnium
 obliquissimus et crebris se flexibus contorquens. erecti animo nostri
 altera hac victoria reliquos etiam insequuntur; quibus tamen nimio
 intervallo progressis cum nihil amplius profecissent, Philadelphiam
 redeunt. eos simul ac conspexit Eumathius fortiterque pugnasse audi-
 vit atque id maxime egisse, ne quem sibi hostium elabi sinerent, lar-
 giter eos remuneratus magnas etiam in posterum gratias promisit.

2. At Boëmundo defuncto cum Tancredus Antiochiam mordi-
 cus teneret et imperatorem inde arcens plane propriam sibi duceret,
 imperator reputans et violata illa de hac urbe Francorum istorum

βαρβάρων τουτωνὶ Φράγγων καὶ ὅτι αὐτὸς πολλὰ μὲν ἀνη-
λώκει χρήματα, πολλὰ δ' ἐπεπόνθει δεινὰ τὰ τε μυριοπληθῆ
ἐκεῖνα στρατεύματα ἐκ τῆς ἐσπέρας εἰς τὴν Ἀσίαν διαβιβάζων,
καίτοι δυστραχηλοτάτοις αὐτοῖς ἐγτυγχάνων ἀεὶ καὶ καταπί-

- V. 335 κροῖς ἀνδράσι, πολλὰ δὲ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα τούτοις 5
 Δυσνεκπέμπων κατὰ τῶν Τούρκων, δεῖν ἔνεκα, τοῦτο μὲν,
 ἵνα μὴ Τουρκικῆς μαχαίρας παρανάλωμα γένοιτο (ἐκῆδετο
 γὰρ αὐτῶν ὡς Χριστιανῶν), τοῦτο δ', ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν
 συγκροτούμενοι τὰς μὲν πόλεις τῶν Ἰσμαηλιτῶν ὀλοθρεύοιεν,
 τὰς δὲ καὶ ὑποσπόνδους τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων διδοῖεν 10
 καὶ τούτου τὰ σχοινίσματα τῶν Ῥωμαίων πλατύνοιτο, ἀπῆν-
 τησε δὲ οὐδὲν ὄφελος ἀπὸ τῶν τοσούτων καμάτων καὶ πόνων
 P. 423 καὶ δωρεῶν τῆ Ῥωμαίων ἡγεμονία, ἀλλὰ τῆς τε Ἀντιόχου
 πόλεως ἀπρὶξ εἶχοντο τῶν τε ἄλλων πολισμάτων ἡμῖν οὐ
 μετεδίδοσαν, φέρειν οὐκ εἶχεν οὐδ' ὅλως ἠγείχετο μὴ οὐχὶ 15
 ἀντιδρᾶσαι τὰ χεῖρω καὶ τῆς τοιαύτης ἀπανθρωπίας αὐτοὺς
 ἀμύνασθαι. τὸ γὰρ ἐκεῖνου μὲν εἶναι τὰς ἀμυθήτους ἐκεῖνας
 δωρεὰς καὶ τοῦ χρυσοῦ τοὺς θημῶνας καὶ τὴν ἀνυπέμβλητον
 ὑπὲρ αὐτῶν φροντίδα καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ συνεργῶν αὐτοῖς
 πεμφθέντων στρατευμάτων τὰ πλήθη, τὴν δὲ βασιλείαν 20
 Ῥωμαίων μηδὲν ἐντεῦθεν ἀπόνασθαι, τοὺς δὲ Φράγγους

1. ὅτι F, ὅτ' P.

Ῥωμαϊκὰ P.

9. μὲν addidi.

ἐκεῖνας δωρεὰς F, δωρεὰς ἐκεῖνας P.

19—21. καὶ τῶν παρ'... ἀπόνασθαι in mg. add. m 1 F.

αὐτοῖς F, αὐτοῦ P.

5. Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα F, στρατεύματα

6. δεῖν F, δεῖν P.

8. ὑφ' F, ἀφ' P.

10. διδοῖεν scripsi: διδόναι P.

17.

18. τοὺς FC, τὰς P.

19.

barbarorum iuramenta et tot sumptus laboresque a se impensos, cum, quamvis superbe proterveque ea gens se gessisset, innumerabilia eius agmina ex occidentalibus terris in Asiam deportasset iisque multos Romanorum exercitus contra Turcas adiunxisset (fecerat id partim christiana ductus caritate, ne Turcarum gladiis interirent, partim ut a nobis adiuti Ismaelitarum urbes alias everterent, alias imperatoribus Romanis ex foedere redderent itaque fines imperii promoverentur), ex tantis igitur molestiis laboribusque et muneribus nihil imperio Romano fructus redundasse reputans ac vel Antiochiam istos mordicus tenere nec reliqua Romanis oppida reddere, ferre diutius non potuit, quin mala referret tantamque eorum inhumanitatem ulcisceretur. Tancredi enim utilitati esse innumera illa dona auri que acervos et curam illam immensam multitudinesque exercituum his a se auxilio missorum, Romanum autem imperium nihil inde commodi

λογίζεσθαι τὸ ἐκνίκημα ἴδιον τὰς πρὸς αὐτῶν συνθήκας καὶ B
 τοὺς ὅρκους ἀφειθήσαντας καὶ παρ' οὐδὲν λογισαμένους διεισ-
 πάρατεν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως ἐνέγκοι
 τὴν ὕβριν. ἔνθεν τοι καὶ διαπρεσβεύεται πρὸς τὸν Ἀν-
 5 τιοχείας ἄρχοντα Ταγγρὲ διεγκαλῶν αὐτῷ τὴν ἀδικίαν καὶ
 τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν καὶ ὡς οὐκ ἂν ἀνάσχοιτο μέχρι
 τέλους καταφρονούμενος, ἀλλὰ μετελεύσεται τοῦτον καὶ τῆς
 εἰς Ῥωμαίους ἀχαριστίας· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη καὶ πέρα δει-
 νῶν, εἰ χρημάτων μὲν ἀνηλώκει καὶ πλείω παντὸς ἀριθ-
 10 μοῦ, δυνάμεις δὲ συνεξαπέστειλε τὰς περιφανεστέρας τῶν
 Ῥωμαϊκῶν συνταγμάτων ἕνεκα Συρίας ἀπάσης καὶ τῆς Ἀν- C
 τιοχείας αὐτῆς σπεύδων ὅλη χειρὶ καὶ γνώμῃ τὰ ὅρια πλα-
 τῦναι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ὁ δὲ Ταγγρὲ κατατροφῆ τῶν
 ἐκείνου καὶ χρημάτων καὶ πόρων. ταῦτα διαπρεσβευσάμενου
 15 τοῦ αὐτοκράτορος ὁ ἐμμανὴς ἐκείνος καὶ θεοπλήξ βάρβαρος
 οὐδ' ἄκροις ὡσὶν ἀνασχόμενος τῆς τε ἀληθείας τῶν λόγων
 καὶ τῆς παρρησίας τῶν πρέσβων εὐθύς τὰ τοῦ γένους
 ἐποίει καὶ ὑπ' ἀλαζονείας ὀγκούμενος ὑπεράνω τῶν ἄστρον
 θήσειν τὸν θρόνον ἠλαζονεύετο καὶ τοῦ δόρατος τῆ ἀκμῆ
 20 διατετραίνειν ἠπειλεῖ τὰ τεῖχη τὰ Βαβυλώνια ἔλεγέ τε διαρ- D
 ρήδην καὶ ἐξετραγώδει τὴν δύναμιν, ὡς ἀπτόητός ἐστι καὶ
 ἀκατάσχετος τὴν ὀρμὴν, καὶ οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, μεθήσειν

2. ἀφειθήσαντας C, ἀφειθήσαντας P. 5. καὶ τὴν τῶν ὅρκων
 in ras. m. 1 F. 9. ἀνηλώκει F, ἀναλώκει P. 13. τῆς
 τῶν P, τῶν om. F. 20. διατετρήνειν AP, correxi. 22.
 ἂν γένοιτο P, ἂν om. F.

cepisse, Francos vero foederibus iuramentisque abolitis et pro nihilo
 habitis praedam suam dicere: haec igitur omnia animum eius ex-
 cruciabant, ita ut facere non posset quin diutius insolentiam non
 perferret. quocirca legatione ad Tancredum Antiochiae ducem
 missa iniuriae eum violatique iurisiurandi accusat addens, se non
 toleraturum amplius ab eo se sperni, sed tandem ingratum ipsius
 adversus Romanos animum ulturum: turpe enim et adeo plus quam
 turpe sibi videri, cum ipse toto animo Romani imperii fines augere
 studens innumeras impendisset pecunias delectissimasque suas copias
 ad Syriam omnem ipsamque Antiochiam debellandam Gallis adiunxis-
 set, Tancredum ipsius et sumptibus et laboribus perfrui. ita peroranti-
 bus imperatoris legatis furiosus ille ac fanaticus barbarus, qui ne sum-
 mis quidem auribus veritatem orationis legatorumque libertatem pati
 posset, vanitate, ut gens eius assolet, efflatus supra astra se thronum
 suum locaturum et hastae cuspide Babylonios muros percussurum
 iactavit. gloriabatur etiam grandiloquis verbis sua potentia, cui
 nihil terrorem inicere aut resistere posset; nec se ullo modo de An-

τὴν Ἀντιόχειαν διΐσχυρίζετο, κὰν ἐμπύρους φέροιεν χεῖρας οἱ μέλλοντες πρὸς αὐτὸν ἀντιμάχεσθαι· καὶ ἑαυτὸν μὲν εἶναι τὸν Νῖνον τὸν μέγαν τὸν Ἀσσύριον καὶ ὡσπερ τινὰ γίγαντα μέγαν καὶ ἀνυπόστατον καὶ ἄχθος ἀρούρης ἐστῶτα τῇ γῆ, P. 424
 V. 336 τοὺς δὲ Ῥωμαίους ξύμπαντας μύρμηκας ἐλογίζετο καὶ τῶν ζῴων τὰ ἀσθενέστατα. ἐκεῖθεν δὲ τῶν πρέσβεων ἐπανελθόντων καὶ τὴν τοῦ Κελτοῦ ἀπόνοιαν διηγησαμένων πλήρης ὁ βασιλεὺς ἐγεγόνει θυμοῦ καὶ οὐκέτι καθεκτός ἦν, ἀλλ' ἤθελε παραχρῆμα τὴν Ἀντιόχου ἀναζητεῖν. συναγαγὼν οὖν τοὺς ἐλλογιμώτατους τοῦ στρατιωτικοῦ καταλόγου καὶ ἅπαν- 10
 τας τοὺς τῆς συγκλήτου βουλῆς βουλήν ἐξ ἀπάντων ἤτειτο. ἅπαντες δὲ τηρικαῦτα ἀνένευον πρὸς τὴν κατὰ τοῦ Ταγγρῆ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπέλευσιν δέον λέγοντες πρότερον τοὺς Βᾶλλους ὑποποιήσασθαι κόμητας τοὺς κατὰ τὰς περικειμέναις 15
 τῇ Ἀντιόχου πόλει ἐξουσιάζοντας καὶ αὐτὸν δὴ τὸν ῥῆγα 15 Ἱεροσολύμων Βαλδουῖνον καὶ τὰς τούτων γνώμας πειρᾶσαι, εἰ συνεπαρῆξαι ἀπελθόντι αὐτῷ βούλοιντο κατὰ τῆς Ἀντιόχου, καὶ εἰ μὲν γνοίη τούτους κατὰ τοῦ Ταγγρῆ ἔχοντας, τότε ἀποθαρρῆσαι τὴν κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν, εἰ δὲ μή, ἄλλως μετελθεῖν τὰ κατὰ τὴν Ἀντιόχου. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν 20
 βουλήν ταύτην ἐπαινέσας αὐτίκα μεταπεμψάμενος Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην καὶ τινὰ ἕτερον τῆς Λατινικῆς εἰδήμονα

3. Νῖνον scripsi: νοῦν AP; scilicet Ninus idem esse dicebatur atque Nimrod; cf. e. c. Chron. pasch. I 50. 6. ἐκεῖσε C.
 11. βουλήν ἐξ ἀπάντων ἤτειτο F, ἐξ ἀπάντων ἤτειτο βουλήν P.
 13. ἐπέλευσιν C. 17. αὐτῷ βούλοιντο scripsi: αὐτῷ βούλοιο F, βούλοιο αὐτῷ P. Ἀντιόχου F, Ἀντιοχείας P. 21. καὶ αὐτίκα P, καὶ om. F.

tiochia destitutum affirmabat, etiamsi mitterentur in se milites igneas manus gerentes: sese enim magnum esse Ninum Assyrium et veluti immensum invictumque gigantem ac terrae onus non posse de loco depelli, Romanos autem omnes formicarum animaliumque maxime imbecillum instar esse. inde reversi legati cum insaniam Galli retulissent, imperator ira accensus amplius teneri non potuit, quin confestim Antiochiam pergeret; convocatosque ob id praecipuos e militari ordine senatoresque universos, quid sentirent, rogavit. verum omnes imperatoris in Tancredum expeditionem improbarunt dixeruntque, prius adsciscendos ceteros comites, qui circumiacentes Antiochiae civitates obtinerent, atque ipsum etiam Hierosolymorum regem Balduinum, eorumque animos experiundos esse, ecquid ei subvenirent, si Antiochiam peteret. tum si omnes contra Tancredum conspirarent, confidenter eum posse illum aggredi, sin minus, Antiochenam controversiam alia ratione transigendam. his consiliis imperator probatis Manuelem Butumiten et alium quendam linguae

διαλέκτου πρὸς τοὺς κόμητας καὶ τὸν ῥῆγα Ἱεροσολύμων C
 ἐξέπεμψε πολλὰ τούτοις ὑποθέμενος, περὶ ὧν αὐτοῖς τε χρεὶ
 ὁμιλῆσαι καὶ αὐτῷ δὴ τῷ ῥηγι Ἱεροσολύμων Βαλδουίνῳ. ἐπεὶ
 δὲ καὶ χρεῖα χρημάτων ἀποστολῆς πρὸς αὐτοὺς ἀπαραίτητος
 5 ἦν διὰ τὸ τῶν Λατίνων ἐρασιχρήματον, προστάγματα πρὸς
 τὸν τρικαῦτα δοῦκα Κύπρου Εὐμάθιον τὸν Φιλοκάλην
 ἐνεχείρισε τῷ Βουτουμίτῃ διαλαμβάνοντα, ὅπως καὶ πλοῖα
 δοίη τούτοις ὁπόσων ἐν χρεῖα γένοιτο· ἅμα δὲ παρεκελεύετο
 τούτῳ καὶ χρήματα πολλὰ καὶ παντοδαπὰ καὶ ἀπὸ πάσης
 10 ἰδέας καὶ εἰκονίσματος παντοδαπῶν ποιότητων εἰς τὰς πρὸς D
 τοὺς κόμητας δόσεις. ἐπέσκηψε δὲ τοῖς ἤδη ῥηθεῖσι καὶ
 μᾶλλον Μανουὴλ τῷ Βουτουμίτῃ, ὡς ἂν τὰ μὲν χρήματα
 ἀναλαβόμενοι ἀπὸ τοῦ Φιλοκάλου εἰς Τρίπολιν προσορμί-
 σωσι τὰς ἰδίας ναῦς καὶ θεασάμενοι Πελκτράνον κόμητα
 15 τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσαγγέλη, περὶ οὗ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμνήσθη,
 ἀναμνήσωσι τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πίστεως, ἣν πρὸς τὸν αὐ-
 τοκράτορα ἐτήρησεν, ἅμα δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσωσιν
 αὐτῷ γραφὰς καὶ ἐξείποιεν πρὸς αὐτὸν ὡς “οὐ χρεὶ σε δεύ-
 τερον τοῦ ἰδίου πατρὸς ὀφθῆναι, ἀλλ’ ὁμοίαν καὶ αὐτὸν τὴν
 20 πρὸς ἡμᾶς διατηρῆσαι πίστιν. ἐμὲ δὲ ἴσθι καταλαμβάνειν P. 425
 ἤδη τὴν Ἀντιόχειαν ἑαυτὸν ἐκδικήσοντα εἰς τὸν μῆτε εἰς
 Θεὸν μῆτε εἰς ἐμὲ τοὺς φρικτοὺς ἐκείνους τηρήσαντα ὄρ-
 κους. σὺ δὲ πρὸς τῷ μηδαμῶς αὐτῷ ἐπαρηῆξαι σπεῦσον καὶ

2. ἐξέπεμψεν P, correxi. 7. πλοῖα F, πλεία PA. 8. γένοιτο
 A. 10. παντοδαπῶν ποιότητων om. A. πρὸς τὰς εἰς A.
 14. Πεκτράνον C. 16. ἀναμνήσωσι F, ἀναμνησκούσι P.
 17. ἐγχειρίζουσιν C. 21. ἐκδικήσαντα P, correxi.

latinae peritum arcessivit eosque et ad comites et ad Hierosolymorum regem delegavit; quos accurate docuit, quid cum comitibus ipsoque Balduino rege agendum esset. ad hoc, quoniam intellexit cum avara Latinorum gente nihil sine pecunia effici posse, datis Butumitae litteris ad Eumathium Philocalen Cypri tunc ducem mandat huic, ut et naves quotquot opus essent et pecunias quam plurimas omnis metalli, generis, qualitatis, formae, ad dona comitibus facienda legatis daret. iisdem insuper legatis inprimisque Manueli Butumitae commendavit, ut acceptis a Philocale pecuniis ad Tripolin primum appellerent viserentque Pelctranum comitem Isangelis illius filium, cuius saepe supra mentio facta est, cui refricarent memoriam illius fidei, quam pater eius imperatori servasset; simul quoque imperatorias ei epistulas redderent addentes haec: “Non inferior patre tuo appareas oportet, verum eandem quam ille fidem erga nos serves. me quidem scito Antiochiam nunc proficisci ultionem de eo sumpturum, qui et deum et me contemnendo horrenda illa iuramenta laesit. tu

τοὺς κόμητας πρὸς τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐφελκίσασθαι, ὡς
 μὴ διὰ οἰουδήτινος τρόπου ἀντιλήψεσθαι τοῦ Ταγγρέ."

καταλαμβάνουσι τοιγαροῦν τὴν Κύπρον καὶ ἀναλαβόμενοι
 ἐκεῖθεν τὰ χρήματα καὶ ὀπίστας ἤθελον νῆας εὐθὺ Τριπό-

λεως πλέουσι. προσορμίσαντες δὲ εἰς τὸν αὐτῆς λιμένα τὰς 5
 Βναῦς καὶ τῶν νηῶν ἀποβεβηκότες ἐντυγχάνουσι τῷ Πελεκτράνῳ

καὶ ἀπεστομάτισαν ὀπίσθα πρὸς τοῦ βασιλέως παρηγγέλη-

σαν. ὡς δὲ τοῦτον ἐπιρρεπῆ τε καὶ ἔτοιμον πρὸς πᾶν θέ-

λημα τοῦ αὐτοκράτορος ἑώραν καὶ θάνατον ὑπὲρ αὐτοῦ

V. 337 προθύμως ἐλέσθαι, εἰ καὶ τούτου δεήσει, ἐπαγγελνόμενον 10

καὶ μὴν καὶ εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ ἐληλυθέναι, ἐπειδὴν ἐν

τοῖς μέρεσι τῆς Ἀντιόχου ἀφίκηται, μετὰ τῆς αὐτοῦ γνώ-

μης ἅπερ ἐπεφέροντο χρήματα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Τριπόλεως

ἐναπέθεντο κατὰ τὰς τοῦ αὐτοκράτορος ὑποθήκας. ἔδεδίει

C γὰρ μὴ ἐπιφερομένους αὐτοὺς τὰ χρήματα οἱ κόμητες δια- 15

γνόντες αὐτὰ μὲν ἀναλάβωνται, τοὺς δὲ κενοὺς ἀποπέμψαιεν,

τοῖς δὲ χρήμασιν ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τοῦ Ταγγρέ χρήσαντο.

δέον οὖν ἐλογίσατο κενοὺς ἀπελθόντας πρότερον τὴν αὐτῶν

ἐκπειρᾶσαι γνώμην ἀπαγγείλαντας ἅμα καὶ ὅσα παρὰ τοῦ

αὐτοκράτορος ἐμηνύθη αὐτοῖς καὶ τὴν τῶν χρημάτων δόσιν 20

ὑποσχέσθαι καὶ ὄρκον ἐξ αὐτῶν ἀπαιτῆσαι, εἴ που τέως τοῖς

τοῦ αὐτοκράτορος θελήμασιν ὑπεῖξαι βούλοιντο, καὶ οὕτως

4. ἐκεῖθεν F, ἐκεῖσε P. 6. ἀποβεβηκότες F, ἐπιβεβηκότες P.
 πελεκτράνῳ C, Πλεκτράνῳ P. 12. Ἀντιοχείας C. 18. ἐλο-
 γίσατο F, ἐλογίσαντο P. 22. καὶ εἰθ' P.

ergo noli ei opem ferre, sed fac comites in nostram fidem adsciscas, ne ullo modo illi Tancredi partes suscipiant." veniunt igitur legati in Cyprum sumptisque pecuniis et quotquot voluerunt navibus recta Tripolin versus navigant. ad eius urbis portum appulsi egressisque navibus Pelcetrinum conveniunt eique quae ab imperatore mandata erant coram exponunt. quem cum benevolum et ad omnem imperatoris voluntatem, quin etiam ad mortem pro eo, si opus esset, oppetendam paratum invenissent atque insuper affirmantem, se, ubi primum imperatorem in agrum Antiochenum pervenisse audiverit, ipsius venerandi causa eo profecturum esse, quas pecunias afferebant, eius consensu in episcopali aula Tripoli deposuerunt. sic enim imperator iis praeceperat quippe veritus, ne comites, si in notitiam venirent pecuniae, erepta ea legatisque vacuis dimissis pecunia pro se et Tancredo uterentur. quare satius esse duxit, legatos sine pecunia antea eorum mentes temptare et quaecumque ab imperatore indicata essent, nuntiare pecuniarumque largitiones pollicitos iuramentum eos poscere et tum demum, cum imperatoris voluntati oboedituri

τὰ χρήματα αὐτοῖς ἐγχειρίσαι. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Βου-
τουμίτην ταῦτα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Τριπόλεως ἐναπέθευτο, D
καθὰ γε καὶ εἴρηται. ὁ δὲ Βαλδουῖνος μεμαθηκῶς περὶ
τῆς τουτωνὶ τῶν πρέσβειων εἰς Τρίπολιν ἀφίξεως τηρικαῦτα
5 Σιμοῦντον τὸν ἴδιον ἐξάδελφον ἐφέσει χρημάτων προαρπά-
ζων τὴν τούτων ἔλευσιν πέπομφε μετακαλούμενος αὐτούς.
οἱ δὲ τὰ χρήματα αὐτοῦ που καταλιπόντες μετὰ τῆς τοῦ
Πελκτράνου γνώμης εἶποντο τῷ ἀποσταλέντι ἐξ Ἱεροσολύ-
μων Σιμούντῳ καὶ καταλαμβάνουσι τὸν Βαλδουῖνον πολιορ- P. 426
10 κοῦντα τὴν Τύρον. ὁ δὲ ἄσμενος αὐτούς ὑποδεξάμενος καὶ
παντοίας φιλοφροσύνης ἀξιώσας, ἐπεὶ κατὰ τὴν ἀπόκρρω
τοῦτον κατέλαβον, κατεῖχεν αὐτούς δι' ὅλης τῆς τεσσαρα-
κοστῆς πολιορκῶν τὴν Τύρον, ὡς εἴρηται. ἐπεφρούρητο δὲ
ἡ πόλις καὶ ἄλλοις μὲν ἀρραγέσι τείχεσι καὶ δὴ καὶ τρισὶ
15 προτειχίσμασι κύκλῳ ταύτην περιλαμβάνουσιν. ὁ μὲν γὰρ
ἐξώτατος κύκλος περιεῖχε τὸν δεύτερον, οὗτος δὲ τὸν ἐνδο-
τάτω καὶ τρίτον. καὶ ἦσαν καθάπερ τινὲς κύκλοι ἀλλήλους
περιλαμβάνοντες καὶ περιζωννύντες τὴν πόλιν. ἀλλ' ὁ γε B
Βαλδουῖνος ἔγνω πρότερον τὰ προτειχίσματα ταῦτα κατα-
20 βαλεῖν, εἶθ' οὕτω τὴν πόλιν ἐλεῖν· οἷα γάρ τινα θωράκια
τῆς Τύρον προβεβλημένα τὴν πολιορκίαν ἀπεῖργον. ὁ δὲ διὰ
τινων μηχανημάτων πορθητικῶν τὴν τε πρώτην καὶ δευτέ-

3. καθάγε F, καθάπερ P. καὶ εἴρηται F, καὶ om. P. 8.
Πλεκτράνου P, correxi. 10. ἄσμένως A. ἀποδεξάμενος A.
15. μὲν γὰρ F, μὲν om. P. 16. ἐνδότατον C. 20. οὕτω F,
οὕτως P.

essent, pecunias iis tribuere. Butumites igitur, ut diximus, Tripoli pecuniam in aula episcopali deponit. Balduinus autem audito imperatoris legatos Tripolin advenisse pecuniarum cupidus obviam misit extemplo eorum adventum occupaturus Simonem patruelem, qui eos ad se invitaret. hi pecuniis ibi Pelctrano consentiente relictis Simonem Hierosolymis missum sequuntur Balduinumque Tyrum obsidentem offendunt. is cum humanissime illos excepisset affecissetque multa benevolentia, quoniam circa carnisprivium venerant, tota eos quadragesima in castris suis ad Tyrum retinuit. erat ea urbs cum aliis protecta moenibus firmissimis, tum etiam circuitu trium murorum, qui ita eam circumcludebant, ut extremus ambitus alterum, hic intimum tertiumque amplecteretur omnesque velut orbes sese complecterentur urbemque cingerent. sed Balduinus, priusquam urbem caperet, antea sibi munimenta illa occupanda cognovit, quae quasi loricae Tyro circumdatae oppugnationem frustrarentur. iamque machinis quibusdam oppugnatoriis

ραν ζώνην καθεῖλε καὶ τῆς τρίτης ἀπεπειράτο. καὶ δὴ τὰς ἐπάλξεις αὐτῆς καθελὼν ἐς τὸ ἐφεξῆς ἐρραθύμηκεν. εἶλε γὰρ ἂν καὶ ταύτην, εἴπερ ἐπέσπευσεν. ἀλλὰ διὰ τινων κλιμάκων οἰόμενος μετὰ ταῦτα ἐπιβῆναι τῆς πόλεως καὶ ὡς ἤδη ταύτην ἔχων εἰς χεῖρας πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνέπεσεν. 5

Ὅπερ τοῖς Σαρακηνοῖς σωτηρίαν προὔξενησε· καὶ ὁ μὲν τῆς νίκης τυγχάνων ἐγγύθεν ἐξεκρούσθη παρὰ πολὺ, αὐτοὶ δὲ ἐντὸς ἀρκύων τυγχάνοντες τῶν βρόχων ἀφήλλοντο. ὁ γὰρ μεταξὺ τῆς ἀμελείας τοῦ Βαλδουίνου χρόνος αὐτοῖς εἰς ἐπιμέλειαν γέγονεν ἀναπνεύσασι. πανουργεύονται δὲ καὶ τι 10 τοιοῦτον. τῷ μὲν δοκεῖν πρὸς εἰρημικὰς σπονδὰς ἀφορῶσι καὶ διαπέμπονται πρὸς αὐτὸν τὴν εἰρήνην, ταῖς δὲ ἀληθείαις, ἐν ᾗ τὰ τῆς εἰρήνης ἐπραγματεύοντο, εἰς ἄμυναν ἠὔρεπιζοντο ἐκείνον μὲν μετέωρον ταῖς ἐλπίσι ποιοῦντες, αὐτοὶ δὲ μηχανάς τινας συρράπτοντες κατ' αὐτοῦ. ἑωρακότες γὰρ 15 ἀσχολίαν πολλὴν τοῦ πολέμου καὶ ἀναπεπτωκότας τοὺς ἔξωθεν στρατιώτας ἐν νυκτὶ μᾶ πολλοὺς ἀμφορεῖς ὄστρακίνοους ἐμπλήσαντες ὑγρᾶς πίττης ὀπίπτουσι κατὰ τῶν ἐφισταμένων τῇ πόλει μηχανημάτων. ὧν ἐξ ἀνάγκης καταθραυσθέντων περιεκέχυτο τὸ τοιοῦτον ὑγρὸν τοῖς ξύλοις. οἷς ἐπερρίπτουν 20

2. καθελὼν F, καθελεῖν P.   ἐς F, εἰς P.   5. ἀνέπεσεν F, ἐπέπεσεν P.
 6. προσεξένησε C.   8. ἐντὸς ἀρκύων F, ἀρκύων ἐντὸς P.   ἀφήλλοντο F, ἀφήλοντο P.   10. δέ τι καὶ P, correcti.
 18. πίττης F, πίσσης P.   20. τὸ τοιοῦτον F, τὸ om. P.

usus primum alterumque circuitum plane diruerat et tertii, ad quem perrexerat, propugnacula corruperat, sed tum segnis factus est. nam et ipsum cepisset, si rem egisset studiosius; verum scalis postea existimans muros ascendi posse, quasi iam in manibus urbem haberet, oppugnandi contentionem remisit, quod quidem ita Sarazenis salutem praebuit, ut, qui victoriae proximus erat, longe ab ea summo-
 moveretur, qui vero quasi retibus tenebantur, e laqueis evolarent. etenim quod tempus socordiae Baldūinus tribuit, id illi diligentissime ad vires reficiendas adhibent. etiam dolum machinantur: dum enim se foedera inire velle simulant ac de pace legatos mittunt, re vera per inducias defensionem parant; illum igitur spe suspensum dolis fallere conantur. magna enim belli desidia Gallorumque militum neglegentia animadversa una repente nocte fictilium amphorarum copiam, quas liquida pice impleverant, in machinas urbi imminentes coniciunt; quibus amphoris scilicet fractis cum machinarum ligna undique liquore circumfusa essent, ardentis in ea faces iaculan-

δᾶδας ἡμιένας, εἴτ' αὖθις ἑτέρους ἀμφορεῖς φέροντας ἔνδον
 πολλὴν τὴν νάφθαν, ἣ ἐπιδραξαμένη τοῦ πυρὸς εὐθύς τε
 εἰς ἀέριον μετέβαλε φλόγα καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν ἀπετέ- P. 427
 φρωσεν. ἅμα τε γὰρ ἡμέρα διέλαμπε καὶ τὸ πῦρ συνεξέ-
 5 λαμπεν ἀπὸ τῶν ξυλίνων χελωνῶν εἰς αἰθέρα πυρρῶν.
 καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Βαλδουῖνον τὰ τῆς ῥαθυμίας εἶχον ἐπί-
 χειρα οἷς ἡμέλουν μεταμελόμενοι· ὁ γὰρ καπνὸς αὐτοὺς καὶ
 τὸ πῦρ τὸ γεγονὸς ἀνεδίδασκεν· ἐάλωσαν δὲ καὶ τινες τῶν
 περὶ τὰς χελώνας ὄντων, ἕξ στρατιῶται τὸν ἀριθμὸν, οὓς
 10 ὁ Τύριος ἐκεῖνος θεασάμενος ἀρχηγὸς καὶ τὰς κεφαλὰς ἀπο-
 κόψας διὰ πετροβόλων ὀργάνων τῷ στρατεύματι τοῦ Βαλ-
 δουῖνου ἀπεσφενδόνησε. ταῦτα θεασάμενοι τὸ στράτευμα
 πᾶν καὶ τὸ πῦρ καὶ τὰς κεφαλὰς μετ' ἐκπλήξεως ἔφρουγον B
 τοῖς ἵπποις ἐποχηθέντες ὥσπερ ὑπὸ τῶν κεφαλῶν ἐκείνων
 15 ἐκδειματούμενοι, καίτοι τοῦ Βαλδουῖνου πανταχόθεν ἐξιππα-
 ζομένου καὶ ἀνακαλουμένου τοὺς φεύγοντας καὶ παντοίως
 παραθαρρύνοντος. ἀλλὰ γὰρ ἦδε παρὰ κωφοῖς· ἐκεῖνοι γὰρ
 καθάπαξ ἐκδεδωκότες ἑαυτοὺς εἰς φυγὴν ἀκατασχέτως εἶχοντο
 τοῦ δρόμου καὶ πτηνοῦ παντὸς ἐφαίνοντο ταχινώτεροι. καὶ
 20 τέλος τοῦ δρόμου τούτοις τὸ φρούριον Ἄκε ἐγχωρίως κα-
 λούμενον· ἐκεῖνο γὰρ ἐγεγόνει τοῖς δειλοῖς δρομεῦσιν ἐκείνοις
 κρησφύγετον. ἀπειλάμενος δ' οὖν καὶ ὁ Βαλδουῖνος καὶ τοῖς

7. μεταμελόμενοι F, μεταμελούμενοι P.

10. ἀρχηγὸς P,

correxī.

12. ἀπεσφενδόνησε F, ἀποσφενδόνησε P.

21. δρομεῦσιν ἐκείνοις F, ἐκείνοις δρομεῦσι P.

tur. tum alias amphoras naphthae plenas igni alendo ingerunt; quo
 factum est, ut flamma confestim sublime elata machinae in cineres
 mutarentur. itaque cum prima luce ignis quoque e ligneis testudini-
 bus aetherem versus turris instar se efferens inluxit. id Balduini
 militibus praemium levitatis fuit, cuius, postquam fumus iis et ignis
 rem indicavit, valde eos poenituit. capti etiam erant circa machi-
 nas Gallorum milites sex numero, quibus praefectus ille Tyrius ad se
 ductis capita praecidit eaque in Balduini castra ballistis iaculatus
 est. iam ut vidit exercitus ignem et capita, cuncti velut capitibus illis
 consternati summa perturbatione equis conscensis fugiunt Balduino
 frustra ubique obequitante fugientesque officii monente ac multimo-
 dis exsuscitante. sed surdis ea cecinit; qui in fugam semel effusi
 nihilo segnins, immo maiori avibus celeritate ferebantur, donec arx
 tandem Ace ab indigenis dicta, quae timide fugientibus asylum prae-
 beret, meta trepidationis fuit. desperans igitur omnia Balduinus et
 inops consilii licet invitus fugientes sequitur atque ipse quoque in

ὅλοις ἔξαπορήσας καὶ ἄκων τοῖς φεύγουσιν εἶπετο καὶ πρὸς τὴν εἰρημένην πόλιν καὶ οὗτος ἀπέδραπέτευσεν. ὁ δὲ γε Βουτουμίτης εἰσελθὼν εἰς τὰς Κυπρίους τριήρεις (δυοκαίδεκα δὲ ἦσαν αἱ πᾶσαι) καὶ παραπλέον τὰς ἀκτὰς τῆς πρὸς τὸ Ἄκε φερούσης κειῖθι τὸν Βαλδουῖνον καταλαμβάνει καὶ ἅπαντα τηλικαῦτα ἀπήγγειλεν, ὅποσα ὁ αὐτοκράτωρ πρὸς αὐτὸν ἀπαγγεῖλαι παρεκελεύσατο· προσεπιβαλὼν δὲ τοῖς λόγοις καὶ τὸν βασιλέα μέχρι Σελευκείας ἐφθακέναι ἔλεγε. τὸ δὲ ἄρα ἀληθὲς μὲν οὐκ ἦν, ἀλλὰ τις οἰκονομία, ἵν' οὕτω καταπλήξῃ τὸν βάρβαρον καὶ ταχὺ ἀπολύσῃ ἐκεῖθεν αὐτόν. 10

Ἄλλὰ τὸ δράμα τὸν Βαλδουῖνον οὐκ ἔλαθε, καὶ πολλὰ τοῦτον ὡς ψευδόμενον κατεμέμψατο. προέφθη γὰρ παρά του τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα μεμαθηκέναι, ὡς εἰς τὸν μακρὸν ἐξεληλύθει αἰγιαλόν, ὡς τὰς ληϊζομένας παρά τὴν θάλασσαν κατέσχε ληστρικὰς ναῦς, ὡς νοσήσας ἐκεῖθεν ὑπεχώρησε, 15

V. 339 καθὰ γε δὴ σαφέστερον ὁ λόγος κατωτέρω δηλώσειε. ταῦτα τῷ Βουτουμίτῃ ὁ Βαλδουῖνος ἀντειρηκῶς καὶ ὡς ψευδόμενον ὑπὸ μέμψιν ἀγαγὼν ἔφη “μετ’ ἐμοῦ χρεὶ μέχρι τοῦ ἁγίου τάφου ἐληλυθέναι κἀκεῖθεν τὰ ἡμῖν συνδόξαντα μετὰ πρέσβων ἐμῶν δηλωθήσεται τῷ αὐτοκράτορι.” ἅμα γοῦν τῷ 20 τὴν ἁγίαν πόλιν καταλαβεῖν ἐπεζήτηε ἐξ αὐτῶν τὰ παρά τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντα οἱ χρήματα. ὁ δὲ Βουτουμίτης “εἶπερ

3. κυπρίας A.	7. ἀπαγγεῖλαι F, παραγγεῖλαι P.	10.
ἐκεῖσε C.	11. ἔλαθε F, ἔλαθεν P.	12. γὰρ om. F.
15. ἐκεῖσε C.	17. τῷ Βουτουμίτῃ ὁ Βαλδουῖνος F, ὁ Βαλδουῖνος τῷ Βουτουμίτῃ P.	19. τάφου] στεφάνου C.
γὰρ C.	22. οἱ] αὐτῷ C.	20.

candem illam urbem confugit. Butumites autem Cyprias triremes ingressus, quae omnino duodecim erant, Ace versus oram praeternavigavit ibique Balduinum convenit, cui, quae imperator mandarant, omnia coram exposuit, addens etiam imperatorem iam Seleuciam usque processisse; quod quidem verum non erat, sed artificium quoddam, quo barbarum conturbaret efficeretque, ut ille cito eum dimitteret. res tamen Balduinum non latuit multumque eum, quod mentitus esset, obiurgabat. ante enim a quodam edoctus fuerat, quid ageret imperator: profectum eum in longum litus piratarum naves in eo mari depraedantes cohibuisse indeque morbo coactum recessisse, ut accuratius postea narrabimus. his cum Balduinus Butumitem facile refellisset, ob fraudem increpans “Volo” inquit “te venire mecum ad sanctum usque sepulcrum indeque missis legatis meis, quid nobis visum fuerit, imperatori exponetur.” dein simulatque ad sanctum sepulcrum advenerunt, pecunias ille ab imperatore missas flagitavit. Butumites vero “Si ex iuramento,” inquit “quo trans-

βοηθήσειν κατὰ τοῦ Ταγγρέ τῷ αὐτοκράτορι αὐτοὶ ἐπαγγέ-
 λεσθε τὸν ὄρκον, ὃν ἐν τῷ διέρχεσθαι πρὸς αὐτὸν ἐποιή-
 σατε, φυλάττοντες καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀποσταλέντα τηρικαῦτα
 λήψεσθε χρήματα". ὁ δὲ τὰ μὲν χρήματα λαβεῖν ἤθελε,
 5 βοηθεῖν δὲ μὴ τῷ βασιλεῖ προθυμούμενος, ἀλλὰ τῷ Ταγγρέ,
 μὴ λαμβάνων τὰ χρήματα ἠνῆτο. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρ-
 βαρον ἅπαν ἦθος· πρὸς μὲν τὰς δωρεὰς κέχρηε καὶ τὰ χρή-
 ματα, πράττειν δὲ ὑπὲρ ὧν τὰ χρήματα δίδονται ἥμιστα
 βούλεται. γραφὰς οὖν ψιλὰς ἐγχειρίσας αὐτῷ ἀπέλυσεν. ἐν-
 10 τετυχηκότες δὲ οἱ πρέσβεις καὶ τῷ κόμητι Ἰατζουλίνῳ κατὰ
 τὴν ἀναστάσιμον τοῦ σωτήρος ἡμέραν εἰς προσκύνησιν τοῦ
 ἁγίου τάφου ἐληλυθότι καὶ αὐτῷ τὰ εἰκότα ὁμιλήσαντες,
 ἐπεὶ σύμφωνα τῷ Βαλδουίνῳ καὶ αὐτὸν λέγοντα ἐώρων,
 ἄπρακτοι ἐκεῖθεν ὑποχωρήσαντες καὶ μὴ ἐν τοῖς ζῶσι τῷ
 15 Πελκτρᾶνῳ ἐντυχόντες ἐπεζήτησαν τὰ κατατεθέντα παρ' αὐ-
 τῶν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν χρήματα. ὁ δὲ υἱὸς ἐκείνου καὶ ὁ
 Τριπόλεως ἐπίσκοπος ἀνεβάλλοντο τέως τὴν τῶν χρημάτων C
 παροχὴν. οἱ δὲ μετὰ ἀπειλῆς αὐτοῖς ἔλεγον "εἰ μὴ τὰ
 χρήματα ἡμῖν ἀποδοίητε, οὐκ ἔστέ ἀληθεῖς δοῦλοι τοῦ βα-
 20 σιλέως οὔτε τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν φαίνεσθε ἔχοντες καθὼς
 ὁ τε Πελκτρᾶνος καὶ ὁ τούτου πατὴρ Ἰσαγγέλης. λοιπὸν
 οὐδὲ τὴν ἀπὸ Κύπρου δαψιλῆ τῶν χρειωδῶν ἀρδεῖαν τοῦ

6. καὶ μὴ P, καὶ om. F.

13. σύμφωνα F, σύμφωνον P.

αὐτὸν λέγοντα F, λέγοντα om. P.

15. Πελκτρᾶνῳ P, correxi.

21. Πελκτρᾶνος P, Πελκρᾶνος F, Πελκτρᾶνος C.

euntes imperatori vos obstrinxistis, opem ei in Tancredum promiseritis, statim pecunias accipietis." at ille pecunias quidem capere volebat, Tancredo autem, non imperatori auxiliari, molesteque ferebat, quod non dabantur: adeo suo more quaestum ac dona barbari concupiscunt, praestare vero ea, ob quae pecuniae tribuuntur, neutiquam volunt. itaque eum solis litteris datis dimisit. legati vero offendunt Iatzulinum comitem, qui die resurrectionis domini ad sanctum sepulcrum adorandi causa venerat, et cum eo agunt. sed cum ipsum haud diversa Balduino loquentem intellexissent, infectis rebus recesserunt Peltranoque non iam in vivis reperto, quas pecunias in episcopali palatio deposuerant, repetierunt. sed Peltrani filio et Tripolitano episcopo reddere eas cunctantibus illi minantes "Ni pecunias" aiunt "restituatis, vestro in imperatorem officio deestis neque ut Peltranus ac pater eius Isangeles fidem servatis. itaque pro certo habetote, fore, ut in posterum nec annonae copia a Cypro insula nec ducis

λοιποῦ ἔξετε οὔτε μὴν ἐπαρήγοντα ὑμῖν τὸν δοῦνα Κύπρου
 κἀντεῦθεν λιμοῦ παρανάλωμα γενήσεσθε." ὡς δὲ πάντα
 κάλων κινουῦντες πῆ μὲν διὰ μελιχίων λόγων, πῆ δὲ δι'
 D ἀπειλῶν πειρώμενοι τὰ χρήματα ἀναλαβέσθαι οὐκ ἔπειθον,
 δεῖν ἐλογίσαντο τὸν υἱὸν τοῦ Πελεκτρᾶνου εἰς σῶαν πίστιν⁵
 ὀρκίσει τοῦ αὐτοκράτορος καὶ οὕτω τὴν πρὸς τὸν πατέρα
 αὐτοῦ ἀποσταλεῖσαν μόνην ἐπιδοῦναι αὐτῷ δωρεὰν ἀπὸ τε
 χαράγματος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πέπλων παντοίων. ὁ δὲ
 P. 429 λαβὼν ταῦτα εἰς σῶαν πίστιν ὁμωμόκει τοῦ αὐτοκράτορος.
 τὰ δὲ γε λοιπὰ χρήματα ἀποκομίσαντες πρὸς τὸν Εὐμάθιον¹⁰
 δι' αὐτῶν ἐξωνήσαντο ἵππους τῶν εὐγενῶν ἀπὸ τε Δα-
 μάσκου καὶ Ἐδέσης καὶ αὐτῆς Ἀραβίας. ἐκεῖθεν δὲ τό τε
 Συριακὸν πέλαγος καὶ τὸν Παμφύλιον παραμείψαντες κόλπον
 τὸν πλοῦν τε παρητήσαντο καὶ τὴν ἡπειρον ἀσφαλεστέραν
 τῆς θαλάττης ἠγησάμενοι πρὸς τὴν Χερρόνησον ἀφορῶσι¹⁵
 τὸν αὐτοκράτορα ἔχουσαν καὶ τὸν Ἑλλήσποντον διαβεβηκότες
 V. 340 τὸν βασιλέα καταλαμβάνουσιν.

B 3. Ἐπεὶ γὰρ ἀλλεπάλληλοι τούτῳ αἱ φροντίδες νιφε-
 τοῦ δίκην ἐπήρχοντο, ἀπὸ μὲν τῆς θαλάσσης διὰ στόλου
 εὐτρεπιζομένων τῶν ἡγεμόνων Πίσσης τε καὶ Γενούας καὶ²⁰
 Λογμβαρδίας τὰ παρὰ θάλατταν ἅπαντα δηώσασθαι, καὶ
 τῆς ἡπείρου αὐθις ἐξ ἑώρας τοῦ Ἀμῆρ Σαῖσαν καταλαμβάνον-

5. Πελεκτρᾶνου P, Πλεκτρᾶνου C. 7. ἀποδοῦναι C. 11.
 εὐσθενῶν C. 12. Ἐδέσης F, Ἐδέσσης PA. ἀραβίας FA,
 Ἀράβιας P. 14. πλοῦν τε FA, τε om. P. 15. θαλάττης FA,
 θαλάσσης P. χερρόνησον F. 21. παραθαλάσσια πάντα C.

eius auxiliis iuvemini ideoque fame pereratis." dein omni ut aiunt fune moto, cum et blanditiis et minis Pelictrani filio, ut pecunias redderet, persuadere non potuissent, oportere censuerunt ei praestito solemniter in imperatorem fidei iuramento, quam thesauri partem patri eius destinassent, cum aureos argenteosque nummos tum multifarias vestes, tradi. quibus ille acceptis, ubi in imperatoris nomen solemniter iuratus est, reliquas legati pecunias ad Eumathium deferrunt iisque generosos equos e Damasco et Edessa ipsaque Arabia mercantur. hinc Syriacum pelagus ac Pamphylium sinum emensi navigatione omissa terrestri itinere, quod tutius habebant, Cherronesum petunt, ubi erat imperator, transitoque Hellesponto eum adeunt.

3. Etenim quasi grandine continuarum curarum obrutus, siquidem mari Pisae et Genuae Longibardiaequae principes totam oram classe parata vastare conabantur, in continenti vero ex orientali parte Amer Saisan

τος ἤδη κατὰ τῆς Φιλαδελφείας καὶ τῶν παραλίων μερῶν,
 δεῖν καὶ αὐτὸς ἐξεληλυθέναι τῆς βασιλευούσης ἔγνω κάκειθεν
 παραγενέσθαι, οὐ δυνατὸν καὶ κατ' ἄμφω τὰ μέρη μάχεσθαι.
 καταλαμβάνει τοίνυν τὴν Χερρόνησον, εἶτα ἀπανταχόθεν
 5 ἀνακαλεσάμενος τὰς δυνάμεις ἀπὸ τε ξηρᾶς καὶ θαλάττης C
 καὶ ἀποδιελὼν ἱκανὸν στράτευμα διὰ τοῦ Σκαμάνδρου μέχρις
 Ἀτραμυτίου καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Θρακησίου κατατίθησιν. εἶχε
 μὲν τηρικαῦτα στρατηγὸν ἢ Φιλαδέλφεια Κωνσταντῖνον τὸν
 Γαβρᾶν καὶ λαὸν ἀποχρῶντα πρὸς τὴν ταύτης φρουράν, τὸν
 10 δὲ μιζοβάρβαρον Μοναστρᾶν, οὐπερ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος
 ἐμμένητο, ἢ Πέργαμος καὶ τὰ Χλιαρὰ καὶ τὰ τούτοις παρα-
 κείμενα πολίχνια, καὶ αἱ παρὰ θάλατταν ἕτεραι πόλεις ἄλλους
 τόλμη καὶ πείρα στρατηγικῇ διαφέροντας. πολλὴν δὲ τὴν D
 πρὸς αὐτοὺς παραγγελίαν ὁ αὐτοκράτωρ ἐποιήσατο ἐρηγο-
 15 ρεῖναι διὰ παντὸς καὶ σκοποὺς ἀπανταχόθεν ἐκπέμπειν τοὺς
 τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιτηροῦντας διεκδρομὰς καὶ ἀπαγγέλ-
 λοντας αὐτοῖς καθ' ὄραν. οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν
 ἀσφαλίσάμενος πρὸς τοὺς θαλαττίους ἀπεῖδε πολέμους τοῖς
 ναυτικοῖς ἐντειλάμενος, τοὺς μὲν τοῖς λιμέσι Μαδύτου καὶ
 20 Κοίλων προσορμίσει καὶ τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν ἀνυστάκτως
 φυλάττειν ἐκδρομὰς τινὰς ποιουμένους διὰ δρομάδων κούφων
 νηῶν καὶ τὰς τῆς θαλάττης κελεύθους ἀνυστάκτως ἐπιτηρεῖν

4. χερρόνησον F. 5. ἀνακαλεσάμενος F, μετακαλεσάμενος P.
 7. Ἀτραμυτίου scripsi: ἀτραμύτου F, Ἀτραμήτου P. 8. μὲν
 οὖν P, οὖν om. F. 11. Χλιαρὰ C. 13. τόλμη καὶ πείρα
 στρατηγικῇ F, π. σ. κ. τ. P. 15. ἀπανταχόθεν F, πανταχό-
 θεν P. 18. ἀπεῖδε F, ἐπεῖδε P.

iam Philadelphiam maritimasque regiones petebat, imperator ipsi
 sibi exeundum e regia urbe eoque accurrendum putavit, unde in
 utramque partem pugnaret. quare in Cherronesum profectus undique
 terrestres navalesque copias contraxit, ex quibus cum idoneas copias
 delegisset, per Scamandrum usque ad Atramygium Thracesiumque eas
 progredi iussit ibique consistere. erat tum Philadelphiae Constantinus
 Gabras praefectus cum sufficientibus praesidiis, Monastras vero mixobar-
 barus, de quo multa supra diximus, Pergamum et Chliara finitimasque
 arces, ceteras vero ad mare urbes alii obtinebant duces et rei militaris
 peritia et fortitudine praestantes. quos imperator nuntiis assidue mo-
 nuit ut attentis essent et quoquoersum speculatores mitterent, qui hos-
 tium excursions observarent celeriterque ipsis indicarent. sic Asiae
 rebus procuratis ad maritima se bella convertens nauticis edixit, ut
 partim Madyti et Coelorum portus occuparent, fretum interiectum
 diligentissime custodirent celocibus expeditis maria percursantes et

- τὸν Φραγγικὸν ἀπεκδεχομένους στόλον, τοὺς δὲ τὰς νήσους
 P. 430 παραπλέοντας φρουρεῖν μηδὲ τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον
 παριδόντας, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἀποχωρῶσαν ποιεῖσθαι φυλακὴν.
 ἐπεὶ δὲ βραδύνειν ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν ἐβούλετο, ἐν
 ἐπικαίρῳ τόπῳ σχεδιάσας οἰκήματά τινα αὐτοῦ πρὸς τὴν 5
 παραχειμασίαν ἐποιεῖτο. ὡς δὲ ὁ ἀπὸ Λογγιβαρδίας εὐτρε-
 πισθεὶς στόλος καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν λύσας τὰ προμνήσια
 τὸν ἀπόπλουν ἐπεποίητο, ἀποδιελόμενος ὁ τούτων ἀρχηγὸς
 πέντε διήρεις ἀπέστειλεν, ἐφ' ᾧ κατασχεῖν τινας καὶ τὰ περὶ
 τοῦ βασιλέως καταμαθεῖν. ὡς δὲ τὴν Ἄβυδον κατέλαβον 10
 Β ἤδη, μίαν τούτων πρὸς τὸν πέμψαντα συνέβη ἐπανιέναι τῶν
 λοιπῶν κατασχεθεῖσῶν σὺν αὐτοῖς ἐρέταις. δι' ἧς οἱ ἀρχηγοὶ
 τῶν ἤδη ὀηθέντων στόλων τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα μεμα-
 θηκότες καὶ ὅτι τὰ τε κατὰ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἡπειρον
 ἀκριβῶς ἐξασφαλισάμενος κατὰ τὴν Χερρόνησον τὴν παρα- 15
 χειμασίαν ποιεῖται, ἐφ' ᾧ πάντα παραθαρρύνειν, ἐπεὶ πρὸς
 V. 341 τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα οὐχ οἷοί τε ἦσαν ἀπομά-
 χεσθαι, τοὺς οἷακας μεταχειρισάμενοι ἄλλην ἐτρέποντο. εἷς
 δὲ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τοὺς τοιούτους ἀρχηγούς τὴν ἰδίαν
 C ἀφελόμενος νῆα μονήρη ὠκυτάτην οὖσαν πρὸς τὸν Βαλδουῖνον 20
 ἀπῆει καὶ τὴν Τύρον πολιορκοῦντα τοῦτον εὐρῶν ἅπαντα,
 καθὼς ὁ λόγος φθᾶσας ἐδήλωσε, τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα

1. τοὺς] πρὸς C. 2. Πελοπόννησον P. 8. ἐπεποίητο (ἴη in
 ras.) F, ἐπεποίητο P. 9. τριήρεις A. περὶ A, παρὰ P. 10.
 μαθεῖν C. 14. θάλασσαν F, θάλατταν P. 15. χερρόνησον F.
 19. τοὺς τοιούτους F, τοιούτους P. 20. νῆα FC, νῆαν P.

curiose observantes Francorum classem expectarent, partim insulas tutandi causa praetervenerent nec Peloponnesum neglegerent, sed ei quoque curae quantum satis esset impenderent. in his partibus quoniam diutius imperator morari constituerat, opportuno loco, ubi ex tempore domus quasdam aedificaverat, hiemem transegit. at postquam e Longibardia ceterisque partibus solvit Latinorum classis, dux eius selectas quinque biremes dimisit, ut caperent quosdam ab iisque, quid gereret imperator, cognoscerent; quibus vero iam ad Abydum appulsis accidit, ut reliquis cum remigibus captis una ad eum qui miserat recurreret. ab hac classium, quas diximus, duces, quid ageret imperator, edocti ipsumque mari et continenti praesidiis firmatis, ut omnium animos excitaret, in Cherroneso hiemare, cum se adversus eius apparatus feliciter pugnare non posse intellexissent, versis repente clavis alio flexerunt. sed tamen unus horum ducum propria monere velocissima conscensa Balduinum adiit Tyrum tunc oppugnantem eique iussu, opinor, ducum illorum, omnia, quae supra de

διηγῆσατο, μετὰ γνώμης οἶμαι τῶν ἀρχηγῶν ἐκείνων ἀπελ-
 θῶν, καὶ ὅπως τὰς κατασκόπους δρομάδας ναῦς ὁ Ῥωμαϊκὸς
 φθάσας κατέσχε στόλος, καθά γε καὶ εἴρηται. ἀλλὰ δὴ καὶ
 τοῦτο ἀνερευθριάστως ἀνωμολόγει, ὅτιπερ οἱ ἡγεμόνες τοῦ
 5 Κελτικοῦ στόλου οὕτω παρασκευασάμενον τὸν αὐτοκράτορα
 κατ' αὐτῶν ἐγνωκότες ὑπέστρεψαν βέλτιον εἶναι νομίσαντες
 ἀπράκτους ὑποστρέψαι ἢ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου μαχο-
 μένους ἠττηθῆναι. ὁ μὲν οὖν Κελτὸς ἐκεῖνος ταῦτα πρὸς
 τὸν Βαλδουῖνον ἐξεῖπεν ὑπότρομος ὢν καὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν
 10 ἔτι δεδιῶς στόλον. ταῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν θάλατταν
 συμπεσόντα τοῖς Κελτοῖς· ἀλλ' οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν ἡπειρον P. 431
 ζάλης ἄτερ παρῆσαν οὐδὲ φροντίδων ἄνευ καθεστήκασι τῷ
 αὐτοκράτορι. Μιχαὴλ γάρ τις ἐξ Ἀμάστριδος τὴν Ἀκρουῖνον
 φρουρῶν ἀποστασίαν μελετήσας κατέσχεν αὐτὴν καὶ τὰ πα-
 15 ρακείμενα ταύτῃ δεινῶς ἐληΐζετο. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως κατ' αὐτοῦ τὸν τοῦ
 Δεκανοῦ ἐξέπεμψε Γεώργιον. ὃς καὶ πολιορκήσας ἐπὶ τρισὶ
 μηνσὶ ταυτηγὶ μὲν τὴν πόλιν κατέσχεν, τὸν δὲ ἀποστάτην
 ἐκεῖνον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταχέως ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ
 20 αὐτοκράτωρ τὴν μὲν τοῦ κάστρου φρουρὰν ἐτέρῳ ἀνέθετο,
 αὐτῷ δὲ τὰς ὄφρυς ἐπιτοξεύσας πολλὰ ἀπειλήσας καὶ θά-
 νατον αὐτοῦ τῷ φαινομένῳ καταψηφισάμενος εἰς φόβον

1. ἐπελθῶν C. 3. καθὼςπερ C. 4. ὠμολόγει C. 11.
 τὰ addidi. 12. πάλης A. ἄτερ F, ἄνευ PA. ἄνευ F,
 ἄτερ P. 15. ταύτῃ om. C. 21. ἐπιτοξεύσας καὶ P, καὶ om. F.
 πολλὰ FC, πολλὰς P.

imperatore relata sunt, exponit, dromonesque ipsorum exploratorios a classe Romana, ut narravimus, captos esse refert. atque illud etiam sine pudore fatebatur, duces Francicae classis, cum ita paratum imperatorem cognoscent, redire decrevisse melius iudicantes re infecta salvos se discedere, quam navali proelio cum Romanis inuito devinci. haec igitur Gallus ille et tremens quidem Romanamque classem metuere adhuc praeferens Balduino retulit. sic mari res contra Gallos gerebatur. nec in terra imperator tempestate gravissima curisque non agitabatur. Michael enim ex Amastri quidam Acruni praefectus hanc arcem defectionem molitus vi occupavit et adiacentia omnia populatus est. id certior factus imperator mittit in eum cum sufficientibus copiis Georgium Decani, qui urbem tres menses obsessam cepit ipsumque Michaellem extemplo ad imperatorem delegavit. is alio castris praefecto nominato torvo vultu istum intuens ac multa minans mortisque supplicium ei destinatum esse simulans magnum ei terrorem iniecit; quo tamen mox militem liberavit. nec

λήμασιν. εἶτα πρὸς τὴν παρασκευασθεῖσαν αὐτοῖς σκηρὴν ἀπέλυσεν ἐντειλάμενος σκοπῆσαι τὰ ῥηθέντα, καὶ εἰ μὲν ὅλη ψυχῇ πρὸς ταῦτα κατανεύσαιεν, ἐς νέωτα τὴν μεταξὺ συμφωνίαν πέρας λαβεῖν. ἐπεὶ δὲ προθύμως τὰ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐφαίνοντο δεχόμενοι, τῇ μετ' αὐτὴν πέρας ἢ 5 συμφωνία λαμβάνει. οὐ πρὸς ἑαυτὸν δὲ ἀπένευε μόνον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων. κηδόμενος γὰρ

D τῶν κοσμικῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἑαυτοῦ πᾶν τὸ οἰκονομούμενον πρὸς τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων ἀπονεύειν καὶ ἀναφέρεσθαι
P. 433 παντοίως διωκονόμει, ἵνα καὶ μετ' αὐτὸν καὶ ἐς τὸν ἐφεξῆς 10 χρόνον τὰ συμπεφωνημένα διήκη, κἂν ἀπετύγχανε τοῦ σκοποῦ. τὰ γὰρ μετ' αὐτὸν ἄλλως ἔσχε καὶ εἰς σύγχυσιν ἀφόρα τὰ πράγματα. κατεστόρητο μὲν γὰρ τῷ τέως τὰ ἐνοχλοῦντα καὶ εἰς εἰρήνην ἀπέιδε βαθεῖαν καὶ ἀπὸ * μέχρι πέρας τοῦ αἰῶνος εἰρήνην ἤγομεν. ἀλλὰ γὰρ συγκατέδου τῷ βασιλεῖ 15

V. 343 πάντα τὰ λώονα καὶ κενόσπουδος αὐτῷ ἢ σπουδῇ μετὰ τὴν αὐτοῦ παρέλευσιν γέγονεν ἀβελτηρία τῶν διαδεξαμένων τὰ σκῆπτρα.

B 4. Οἱ δὲ τοῦ Φραγγικοῦ στόλου ἡγεμόνες διὰ τῶν περισωθέντων ἀπὸ τῶν πέντε δρομάδων νηῶν τὰ περὶ τοῦ 20

10. ἐς F. εἰς P.

11. συμφωνούμενα C.

12. τὰ γὰρ

μετ' αὐτὸν ἄλλως ἔσχε] καὶ τῶν αὐτοῦ βουλευμάτων ἡστόχει C.

13. κατεστόρητο G. Dindorfius: κατεστορεῦετο P.

14. ἅπαντα

ἀπέιδε? lacunam signavi: τοῦδε vel simile verbum intercidit.

16—18. μετὰ τὴν αὐτοῦ παρέλευσιν . . . τὰ σκῆπτρα] καὶ ὅλως

ἀσυντελής μετὰ ταῦτα γέγονε τῶν πραγμάτων ἄλλως πως δια-

κυβευθέντων C. 17. γέγονεν F, γέγονε P.

defendit multisque verbis iis persuasit, ut suae voluntati obsequerentur. post haec in tabernaculum, quod ipsis pararat, dimisit eos iussitque ea meditari, de quibus egissent, simul pollicitus, modo toto animo ea accepturi essent, postero die statim pacem factum iri. ac postridie cum omnes imperatoris condiciones libenter accepissent, pactio concordiae confecta est; qua in re haud se unum imperator, sed Romanorum imperium attendit quippe communi magis, quam suae salutis consulens et solam Romani sceptri maiestatem spectans ad eamque omnia referens: talem enim pactionem et post se et deinceps permansuram voluit. at vero id eum fefellit: eo enim mortuo Romanorum res commutatae ac perturbatae sunt, quamquam antea pax fundatissima cunctis molestiis pulsus tranquillitatem usque ad saeculi finem promisit. sed cum Alexio omnis occidit salus eiusque facta infecta reddidit eorum imprudentia, qui post eius excessum regnum susceperunt.

4. Duces Francicae classis, cum ab iis, qui ex quinque illis dromonibus servati erant, ut diximus, imperatorem bene instructa classe

Ῥωμαϊκοῦ στόλου, ὡς εἴρηται, βεβαιωθέντες, καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς τὸν στόλον εὐτρεπίσας τὴν αὐτῶν ἔφοδον περὶ τὴν Χερρόνησον περιμένων ἐνδιατρίβει, τοῦ προτέρου σκοποῦ ἀπέστησαν μηδὲν τοῖς μέρεσι τῆς Ῥωμανίας πλησιάσαι θελήσαντες. παραχειμάσας οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς Καλλιούπολιν μετὰ τῆς βασιλίδος (συνείπετο γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν τῶν ποδῶν ὀδύνην, ὡς πολλάκις ἱστόρηται) καὶ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ τῶν Λατίνων εἴωθεν ἀποπλεῖν στόλος, παραφυλαξάμενος εἰς τὴν βασιλεύουσαν ὑπέστρεψεν. οὐ πολὺς παρίπ-
 10 πνευκε χρόνος καὶ Τούρκων ἔφοδος καταγγέλλεται ἐξ ἀπασῶν τῶν τῆς ἀνατολῆς χωρῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Χορασάν ὡς εἰς πεντήκοντα χιλιάδας συμποσομένων. οὐδὲ γὰρ πρὸς βραχὺ ἔραστῶν μετειλίχει τὸν ἅπαντα τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ χρόνον ἄλλων καὶ ἄλλων ἐπιφρομένων πολεμίων διηγε-
 15 κῶς. μετακαλεῖται τοίνυν ἀπανταχόθεν τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν, καὶ τοῦ καιροῦ στοχασάμενος, καθ' ὃν σύνηδες τοῖς βαρβάροις τὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐκδρομὰς ποιῆσθαι, τὸν ἀναμεταξὺ Βυζαντίου καὶ Δαμάλεως διαπερᾶ πορθημόν. καὶ οὐδὲ ἡ ἐπελθοῦσα τούτῳ τῶν ποδῶν περιωδυνία ἀπειρξε
 20 τοῦ ἔργου. ἦτις οὔτε τινὲ τῶν προγόνων ξυμβέβηκέ ποτε, ἵνα τις ἐκ σπερματικῶν λόγων καὶ ἐς αὐτὸν κατιοῦσαν νομίζοι τὴν νόσον, οὔτε ἐκ διαίτης ἀβρᾶς, ὅποια τοῖς διααρρέουσι τὸν βίον καὶ φιληδόνοις συμβαίνειν εἴωθεν· ἀλλ' ὅπως αὐτῷ

3. χερρόνησον F.

4. τῆς F, om. P.

7. ἱστόρητο C.

8. ἀποπλεῖν F, παραπλεῖν P.

9. ... οὐ F.

12. γὰρ

om. C.

14. πολέμων C.

16. ὃν καιρὸν P, καιρὸν om. F.

17. κατὰ τῶν Χριστιανῶν om. C.

20. ποτε FA, πώποτε P.

21. ἐς F, εἰς P. ἵνα μή τις?

22. νομίζοι F, νομίσοι P.

se ad Cherronesum opperiri comperissent, temptandae Romaniae cogitationem abiecerunt. itaque imperator Calliopoli una cum Augusta, quae, ut saepe narraui, ob pedum morbum eum comitabatur, hieme transacta, ubi tempus, quo Latinorum classis abire solet, diligenter attendit, in urbem regiam rediit. nec multo post certior fit, Turcarum ad quinquaginta millia ex cunctis terris orientalibus ipsoque Chorosane adventare. nam ne paululum quidem quietis toto principatus sui tempore adeptus est hostibus hostes continuo sequentibus. quocirca universam Romanorum militiam undique convocavit eoque tempore, quo Christianorum terras barbari incursare solebant, fretum inter Byzantium Damalinque traiecit pedum dolore per eos dies ingravescente minime se retardari passus. qui quidem morbus, ne quis seminis eum rationibus in ipsum propagatum existimaverit, nullum ex eius proavis invasit nec ei ex mollitie extitit, qualia luxuriosis intemperanterque viventibus evenire solet:

- P. 434 ἡ διάθεσις τῶν ποδῶν ἐπηρέαζεν, ἐγὼ διηγήσομαι. ἐσφαί-
ριζέ ποτε γυμναζόμενος συσφαιρίζοντα καὶ τὸν Τατίκιον
ἔχων, περὶ οὗ πολλάκις διείλεγμαι. ὃς καὶ ὑπὸ τοῦ ἵππου
παρασυρεῖς ἐπιπίπτει τῷ βασιλεῖ· κἀντεῦθεν ἀλγῆσας τὴν
κεφαλίδα τοῦ γόνυος καὶ αὐτὸν ὅλον τὸν πόδα διὰ τὸ ἀχρο-5
βαρὲς τῆς καταφορᾶς οὐκ ἐνεδειξάτο μὲν ἀλγῆσαι φερεπο-
νώτατος ὢν, ὁμοῦς μέντοι μικρᾶς τινοσ τυχῶν ἐπιμελείας
καὶ κατ' ὀλίγον ἐς τὸ ἀνώδυνον ἐλθὼν τῶν συνήθων δια-
τριβῶν εἶχετο. αὕτη μὲν οὖν πρώτη αἰτία τῆς τῶν ποδῶν
Β ἀλγηδόνοσ τοῦ βασιλέωσ· αἱ γὰρ ὀδύναι τῶν τόπων εἰσ 10
ἐαυτὰσ τὰ ρεῖματα ἐφεικλύσαντο. δευτέρω δὲ καὶ ἐναργεστέρα
καὶ τῆσ ὅλησ ὀδύνησ μήτηρ τοιαύτη τις ἦν. τίσ οὐκ οἶδε
τὰ ἄπειρω τῶν Κελτῶν ἐκεῖνα πλήθη τῶν τὴν βασιλίδα
πόλιν κατειληφότων, ὁπότε τῆσ ἐαυτῶν ἀπανταχόθεν ἀπα-
ναστάντεσ πρὸσ ἡμᾶσ ὤρμησαν; τότε γὰρ οὗτοσ εἰσ πέλα-15
V. 344 γοσ ἀχανέσ φροντίδων ἐμπεπτωκόσ ἐκ πολλοῦ συνιδῶν αὐ-
τοῦσ τὴν Ῥωμαίων βασιλείαν ὄνειρώττοντασ, ὑπὲρ τὴν ἄμμον
C δὲ καὶ τὰ ἄστωρα τὴν αὐτῶν πληθὺν ὀρώων, τὰσ δὲ Ῥωμαϊκάσ
ἀπάσασ δυνάμεισ οὐδὲ πρὸσ πολλοσστημόριον τούτων ἐξισου-
μένασ, εἰ καὶ εἰσ ἐν συναφθεῖεν, πολλῶ γε μᾶλλον διεσπαρ-20

2. τατίκιον A. 3. ὑπὸ] παρὰ C. 5. γένυος C. τὸν
om. FA. 7. τυχῶν F, τυχεῖν P. 8. ἐλθὼν F, ἐλθεῖν P.
9. οὖν om. F. 11. δευτέρω δὲ F, δὲ om. P. ἐναρ-
γεστέρα FA, ἐνεργεστέρα P. 12. δὲ καὶ P, δὲ om. F. οἶδε F,
εἶδε P. 13. ἐκεῖνα PA, ἐκείνων F. 14. ἀπανταχόθεν] ἄ add.
m. 1 F. 16. καὶ ἐκ P, καὶ om. F. πολλοῦ F, πολλῶν P.
συνιδῶν F, συνιδεῖν P. 17. τὴν τῶν P, τῶν om. F. 19.
οὐδὲ πρὸσ F, πρὸσ om. P.

sed ut veram morbi originem proferam, quondam pila ludebat corporis exercendi causa una cum Taticio, cuius crebra iam mentio fuit. is tum equo vehementer abreptus in imperatorem impingitur indeque alterius genuum nodus graviter ei contusus dolorem in totum pedem propagavit; quem tamen ut laborum patiens dissimulavit levi-que cura adhibita sublatisque brevi doloribus consuetis occupationibus vacabat. haec prima imperatori istius mali causa fuit: dolores enim partium ad se humores attrahunt. altera vero et manifestior et omnis miseriae mater haec fuit. quis ignoret innumerabilem illam Gallorum copiam, qui relicta patria ad nos confluerunt urbemque regiam inundaverunt? tunc enim immenso ille curarum quasi mari agitabatur, cum barbaros Romanorum imperium somniare intellegeret ingentiaque agmina quae siderum harenaeque numerum superabant videret, Romanorum autem copiae omnes in unum collectae ne multesimam quidem illorum partem aequarent earumque insuper ple-

μένων τῶν πλειόνων ὄντων καὶ τῶν μὲν τὰ περὶ τὴν Σερ-
 βίαν τέμπη καὶ Δαλματίαν ἐπιτηρούντων, τῶν δὲ τὰ περὶ
 τὸν Ἴστρον ὡς τὰς τῶν Κομάνων καὶ Λακῶν ἐφόδους φυ-
 λατομένων, πολλῶν δὲ καὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου φρουρὰν ἐμ-
 5 πιστενομένων, ὡς μὴ ὑπὸ τῶν Κελτῶν καὶ αὐθις ἀλόφῃ, ταῦτα
 συνορῶν ὁ αὐτοκράτωρ ὅλος γίνεται τῶν Κελτῶν τὰλλα D
 πάντα ἐν δευτέρῳ θέμενος. καὶ τὸ μὲν πέριξ ὑποκινούμενον
 βαρβαρικὸν καὶ μήπω ἐς φῶς ἐκρηῖξαν τὴν ἔχθραν ἀξιώμασιν
 ἀνεῖργε καὶ δωρεαῖς, τῶν δὲ Κελτῶν τὴν ἔφρῃσιν παντοίαις
 10 μεθοδεῖαις ἀναστέλλων καὶ τῶν οἴκοι τὴν σιτίασιν οὐχ ἤττον,
 ὅτι μὴ καὶ μᾶλλον ὑφορώμενος παντοίως φυλάττεσθαι ἔσπευ- P. 435
 δὲν ἐντέχνως τούτων ἀπείργων τὰ βουλευμάτα. ἀλλὰ τίς
 τῶν ἐπεισπεσόντων αὐτῷ κακῶν τὸν κυκεῶνα ἀπαγγεῖλαι
 δυνήσεται; παντοῖος οὖν πρὸς πάντας γινόμενος καὶ συμμε-
 15 τασχηματιζόμενος ὡς ἐνὸν τοῖς πράγμασι πρὸς τὸ κατεπεῖ-
 γον ἐνίστατο καθάπερ τις δόκιμος ἰατρῶν τῷ τῆς τέχνης
 κανόνι χρώμενος. ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ τοίνυν ἅμα ἡμέρα καὶ
 εἰθὺς ἡλίου τὸν ἀνατολικὸν ἀναθορόντος ὀρίζοντα καθῆστο
 20 θρόνου κελεύων τοὺς Κελτοὺς ἀπαντας ἀκολύτως εἰσιένα
 καθ' ἡμέραν ἐκάστην, ἅμα μὲν τὰς ἑαυτῶν αἰτήσεις ἀπαγ- B
 γέλλειν τούτους ἐθέλων, ἅμα δὲ καὶ τοῖς αὐτοῦ θελήμασιν
 ὑπάγεσθαι διὰ παντοίων λόγων αὐτοὺς μηχανώμενος. οἱ δὲ

1. περὶ F, παρὰ P.
 ὅλος P.

5. τῶν F, om. P.

6. ὅλος FC,

8. ἔχθραν in ras., m. 1 F.

20. ἐκείνην C.

raeque dispersae essent, aliis per Serbiam Dalmatiamque angustias
 custodientibus, aliis ad Istrum Comanorum Dacorumque irruptiones
 observantibus, multis denique Dyrrachii, ne iterum a Gallis capere-
 tur, providentibus. haec igitur considerans imperator ceteris omni-
 bus posthabitis ad Gallicum bellum totus incubuit. barbarorum enim
 vicinorum motus clandestinos necdum ad lucem erumpentes inimicitias
 honoribus atque muneribus sopivit, id quod Galli agebant variis artibus
 remorari molitus; nec minus vel potius magis etiam domesticas insidias
 respiciens omni id ope curabat, ut inimicorum consilia irrita redderet.
 sed quis aerumnarum, quibus premebatur, turbam enumeret? et ut
 nihil omnino mali neglegebat sese, quantum fieri poterat, ad varios
 casus refingens, ita rei, quae cum maxime urgeret, curam adhi-
 buit maiorem tamquam bonus medicus artis lege utens. itaque
 mane ut sol exortus est throno insidebat Gallisque omnibus, ut quo-
 tidie se sine ulla mora adirent, permisit; nam et quid caperent tum
 eos proferre voluit, et ut suae voluntati obsequerentur variis studuit

Κελτοὶ κόμητες φύσει μὲν τὸ ἀναίσχυντον καὶ ἴταμόν ἔχον-
 τες, φύσει δὲ τὸ ἐρασιχρήματον καὶ πρὸς πᾶν τὸ αὐτοῖς
 βουλευτὸν ἀκρατές καὶ πολυρροῆμον ὑπὲρ πᾶν γένος ἀνθρώπων
 κεκτημένοι οὐδὲ σὺν εὐταξίᾳ τὴν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἴσοδον
 ἐποιοῦντο, ἀλλ' ὁπόσους ἂν ἕκαστος τῶν κομητῶν ἐβούλετο, 5
 C Συμπααραλαμβάνων εἰσῆει· καὶ τούτου ἔχομένως ἕτερος, ἐφε-
 ξῆς δ' ἐκείνου ἄλλος. εἰσερχόμενοι δὲ οὐ πρὸς ὕδωρ, καθ-
 ἄπερ ποτὲ τοῖς ῥήτορσιν ἐφεῖτο, τὴν ὁμιλίαν ἐποιοῦντο,
 ἀλλ' ὁπίσσω ἕκαστος καὶ ἑ τυχὼν ἤβουλετο προσομιλεῖν τῷ
 αὐτοκράτορι χρόνον, τοσοῦτον καὶ ἐτύγχανεν. οἱ δὲ τοιοῦτοι 10
 V. 345 ὄντες τὸν τρόπον καὶ τὴν γλῶττιαν ἀσύμμετροι καὶ μῆτε τὸν
 αὐτοκράτορα αἰδοῦμενοι μῆτε τὸν καιρὸν παραρρέοντα εὐλα-
 βούμενοι μῆτε τὴν τῶν ὀρώντων νέμεσιν ὑφορώμενοι οὐ τοῖς
 ὀπίσθεν ἐρχομένοις ἕκαστος τόπον ὁμιλίας παρεῖχεν, ἀλλ' ἀνέ-
 D τως τὰς ὁμιλίας καὶ τὰς αἰτήσεις ἐποιοῦντο. τὸ λάλον δὲ τούτων 15
 καὶ θηρευτικὸν καὶ σμικρολόγον τῶν λέξεων ἅπαντες μὲν ἴσα-
 σιν, ὁπόσοις ἡθῶν ἀνθρώπων μέλει καταστοχάζεσθαι· τοὺς
 P. 436 δὲ τότε παρόντας ἀκριβέστερον ἢ πεῖρα δεδίδαχε. καὶ γὰρ
 ἐπὶ τὴν ἐσπέρα καταλάβοι, ἄσιτος δι' ὅλης διαμεμενηκῶς ἡμέ-
 ρας ἐξανίστατο τοῦ θρόνου πρὸς τὸν βασιλικὸν κοιτωνίσκον 20
 ἀπονεύων· ἀλλ' οὐδ' οὕτως τῆς τῶν Κελτῶν ἡλευθεροῦτο

3. γένος F, ἔθνος P.

6. ἔχομένως] ἐρχομένου C.

7.

8. F, δὲ P. ἄλλος] ἕτερος C.

11. γλῶττιαν F, γλῶσσαν P.

15. καὶ τὰς P, τὰς om. F.

19. διαμεμενηκῶς ἡμέρας F,

ἡμέρας μεμενηκῶς P.

sermonibus. Galli autem comites, quia natura et audaces minimeque
 verecundi sunt et pecuniae avidi atque immoderati ad omnia quae
 concupiscunt, tum etiam loquacitate omne genus humanum superant,
 sine reverentia imperatorem adibant, intrabatque comitum quisque
 quotquot voluit viris assumptis aliusque alii, huic rursus alius suc-
 cedebat. postquam vero intraverunt, non, ut oratoribus olim prae-
 scriptum erat, ad aquam dicendi tempus metiebantur, sed quamdiu
 quilibet vel infimus voluit, imperatore utebatur; cumque ita nec
 agendi nec loquendi modum nossent, nulla vel maiestatis vel tempo-
 ris praetereuntis vel adstantium taedii ratione habita ne locum qui-
 dem insequentibus cedebant, sed continuo adstabant iterabantque
 petitiones. istam profecto gentis loquacitatem et ut ita dicam artem
 venatoriam minutiasque consecrandi studium nemo ignorat, qui ho-
 minum mores cognoscere studet; eos vero, qui tunc aderant, multo
 accuratius experientia haec docuit. etsi enim vespere demum impe-
 rator, postquam totum diem impransus assedit, e solio surrexit ad re-
 gium conclave iturus, tamen ne sic quidem Gallorum molestiis libe-

ὀχλήσεως. ἄλλου γὰρ ἄλλον προφθάνοντος οὐ τῶν ἀπο-
 λειφθέντων μόνον τῆς ἡμερινῆς ὀμιλίας, ἀλλὰ καὶ κείνων αὐ-
 θις ἐπανιόντων καὶ ἄλλας καὶ ἄλλας αἰτίας λόγων προβαλ-
 λομένων ἐκεῖνος ἴστατο ἀκλινῆς τῆς τοσαύτης γλωσσαλγίας
 5 ἀνεχόμενος περιστοιχόμενος ὑπὸ τῶν Κελτῶν. καὶ ἦν ἰδεῖν
 καὶ πρὸς τὰς ἀπάντων ὑποφορὰς ἐτοίμως τὸν αὐτὸν καὶ Β
 ἕνα τὰς ἀνθυποφορὰς ποιούμενον. πέρασ δὲ τῆς ἀκαίρου
 τούτων γλωσσαλγίας οὐκ ἦν. ὀπηγίκα δὲ τις ἀνακόψαι τῶν
 μεσαζόντων τούτους ἐπεχείρει, παρὰ τοῦ βασιλέως ἀνε-
 10 κόπτετο. τὸ γὰρ τῶν Φράγγων φύσει ὀργίλον γινώσκων
 ἐδεδίει, μὴ ἐκ μικρᾶς προφάσεως μέγας πυρσὸς σκανδάλου
 ἀναφθῆ καὶ τούτου μεγάλη ἐσειτα βλάβη τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς παραδοξότατον τὸ φαινόμενον.
 ὥσπερ γὰρ σφυρήλατος ἀνδριάς ἢ ἀπὸ τινος χαλκοῦ τυχὸν
 15 ἢ ψυχρηλάτου σιδήρου κατεσκευασμένος, οὕτω παννύχιος
 ἴστατο ἐξ ἑσπέρας πολλάκις μὲν μέχρι μέσης νυκτός, πολλα-
 κισ δὲ καὶ τρίτης ἀλεκτοροφωνίας, ἔστι δ' ὅτε σχεδὸν καὶ C
 περὶ τὰς σαφεστάτας ἡλίου αὐγὰς. πάντες δὲ κεκμηγότες
 πολλάκις μεθιστάμενοι ἀνέπανον ἑαυτοὺς καὶ αὐθις εἰσῆ-
 20 σαν δυσχεραίνοντες. † κἀντεῦθεν οὐδεὶς ἠδύνατο τῶν συνόν-
 των αὐτῷ πρὸς τὴν τοσαύτην ἀμετακλινῆ στάσιν, ἀλλὰ
 μετώκλαζον ἅπαντες ἄλλοτε ἄλλος· καὶ ὁ μὲν ἐφηδράζετο,

8. γλωσσαλγίας] στωμυλίας A.

10. τῶν Φράγγων] τούτων C.

12. τῇ τῶν C.

16. μέχρι μέσης F, μέσης om. P.

17.

σχεδόν] τυχόν C.

20. κἀντεῦθεν] καίτοι ἀνέχεσθαι? καί-

τοι ἀντέχειν? καρτερεῖν δὲ?

rabatur aliis super alios ventitantibus, nec solum, qui interdiu non-
 dum auditi fuerant, sed illis quoque, qui iam admissi erant quique
 novas semper causas proferentes denuo ad eum redibant. ipse interim
 eodem semper vultu medius inter Gallos stans immotus tantam linguae
 intemperantiam ferebat unusque ad omnes eorum quaestiones prompte
 respondebat; finis autem importunae eorum loquacitatis nullus erat; si
 quis vero aulae ministrorum intercedebat, hunc imperator compescuit;
 namque irritabilia Francorum ingenia expertus verebatur, ne magno
 scandali incendio ex parva causa coorto magnum Romano imperio
 damnum existeret. quare permirum sane erat spectaculum, si tam-
 quam malleo expressa aut ex aere aut rigida ex ferro statua a vespere
 saepe ad mediam noctem vel adeo ad tertium gallicinium, interdum
 etiam ad clarissimam solis lucem stabat. itaque omnes defessi saepe
 abibant et, ubi se recrearunt, inviti revertebantur; nec aulicorum
 erat qui immotus ut ille tamdiu stare posset: quidam sedebant, alii

ὁ δ' ἐπλαγίαζε τὴν κεφαλὴν ἐρρυσάμενος, ὁ δ' εἰς τοῖχον ὑπῆρειδεν ἑαυτὸν. μόνος πρὸς τὸν τοσοῦτον πόνον ἀμειλίκτως εἶχεν ὁ βασιλεὺς. καὶ τίς γὰρ τῆς ἐκείνου φερεπονίας λόγος ἐφίκοιτο; μυριάδρου γὰρ οὔσης τῆς διαλέξεως πολλὰ μὲν ἕκαστος ἐλάλει καὶ ἀμειτροεπῶς ἐκολόφα καθ' 5
 D' Ὀμηρον· ἄλλος μεταστὰς παρεδίδου ἑτέρῳ τὴν λαλιὰν κα-
 P. 437 κείνος εἰς ἄλλον μετέπεμπεν, εἴτ' αὐθις οὗτος εἰς ἕτερον. καὶ ἦν μὲν ἐν διαλείμμασι τούτοις ἡ στάσις, ὁ δὲ τὴν στάσιν εἶχεν ἀπέραντον μέχρι πρώτης ἢ καὶ δευτέρας ἀλεκτροροφω-
 V. 346 τοῦ θρόνου καθῆστο, καὶ πάλιν ἕτεροι πόνοι καὶ ἀγῶνες διπλοῖ τοὺς νυκτερινοὺς ἐκείνους διαδεχόμενοι. ἐκ ταύτης τοιγαροῦν τῆς αἰτίας ἡ ὀδύνη τῶν ποδῶν ἐνσκήπτει τοῦ αὐτοκράτορος. ἔκτοτε δὲ μέχρι τέλους ἐκ διαστημάτων τινῶν χρονικῶν ἐπήγει τὸ ρεῦμα ὀδύνην ἐπάγον σφοδράν. ὁ δὲ 15
 B τοσοῦτον ἐγκαρτερῶν ἦν, ὡς μηδέποτε γογγυστικὸν εἰπεῖν ῥῆμα, ἀλλὰ τὸ “ἀξίως πάσχω· εὐλόγως μοι ταῦτα γίνεται διὰ τὴν τῶν ἐμῶν ἁμαρτιῶν πληθύν”. εἰ καὶ που δὲ τῶν χειλέων αὐτοῦ ῥῆμα μικροψυχίας ἐκδεδραμήκει, εὐθὺς τῷ τοῦ σταυροῦ σημείῳ κατὰ τοῦ παλαμναίου ἐχρήτη δαίμονος 20
 “φεῦγε” λέγων “ἐξ ἐμοῦ πονηρέ· οὐαὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς κατὰ τῶν Χριστιανῶν μηχανήμασιν”. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς τῶν

1. δ' F, δὲ P. 2. ὑπῆρειδεν scripsi: ὑπερεῖδεν P. 5.
 ἀμειτροεπῶς F, ἀμειτροεπῆς P. ἐκολόφα F (in mg. m. 2 ἐθορούβει).
 9. καὶ F, om. P. 10. δὲ διαναπαύόμενος F, δ' ἀναπαύόμενος P.
 15. σφοδράν F, ἐφυδράν P. 17. πάσχω scripsi: πάσχων P.

caput inflexerunt aliqua re nisi, alii denique parieti se appresserunt, ita solus inter tot labores invictus apparebat imperator; cuius incredibilem patientiam quae consequi potest oratio? etenim in tanto tumultu, cum et multa quisque garriret crocicaretque, ut ait Homerus, sine modo loquens et fabulando fessos exciperent semper alii, ita ut his standi vices essent, imperatorem tamen in vestigio perstare oportuit ad primum alterumve galli cantum. ac modico somno percepto, ubi illuxit, denuo in solio sedebat et alii rursus labores duplicesque molestiae nocturnas illas excipiebant. propter hanc igitur causam maxime imperatorem pedum morbus occupavit: exinde ad mortem usque certis intervallis humor affluxit vehementem generans dolorem. attamen sine ulla querela egregie eum tolerabat et dicere solebat: “Digna patior; merito mihi talia accidunt ob multitudinem peccatorum meorum.” ac si quae forte imbecilli animi vox labiis exciderat, statim crucis signo in execrabilem daemonem utens “Fuge” ait “a me, scelerate! vae tibi et tuis contra Christianos machinationibus.” sed de pedum dolore hactenus. sin vero quis hunc

ποδῶν ἀλγηδόνος ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω τὰ νῦν· εἰ δέ τις
 τῆ νόσῳ ταύτῃ συνήρατο καὶ τοῦ κερασθέντος τούτῳ μεστοῦ
 πικρίας κρατῆρος, καθὼς ἐν ὀλίγοις ἐνσημανούμεθα, ἵνα μὴ C
 λέγω τὸ πᾶν, καὶ τὰς ἀλγηδόνας συνηύξανε, κὰν ἡ βασιλις
 5 μέλιτι τὸν κρατῆρα περιχρῖουσα τὰ πολλὰ διολισθαίνειν τῶν
 κακῶν προσεμηχανᾶτο φύλαξ ἀνίστακτος τοῦ αὐτοκράτορος
 οὔσα, προσερρίφθω καὶ οὗτος τῷ λόγῳ καὶ ἔστω τρίτη τις
 αἰτία τῆς νόσου τοῦ βασιλέως οὐ προκαταρκτικὴ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ συνεκικωτάτη κατὰ τοὺς παῖδας τῶν ἰατρῶν. οὐ
 10 γὰρ καθάπαξ προσκεκρουκῶς ἐκεῖνος ἀπῆν, ἀλλὰ συμπαρήν
 καὶ συμπαρωμάρτει ὡς ἐν τοῖς ἀγγείοις οἱ πονηρότατοι τῶν
 χυμῶν· μᾶλλον δέ, εἴ τις εἰς τὴν ἐκεῖνου φύσιν ἀπειδεν, οὐ
 μόνον αἰτία νοσήματος ἦν, ἀλλὰ καὶ ἄντικρυς νόσημα καὶ D
 βαρύτερον σύμπτωμα. ἀλλ' ἐπέχειν τὸν λόγον ἀνάγκη τὴν
 15 γλῶτταν ἐνδακόντας καὶ μὴ παρεκθέειν τῆς λεωφόρου, κὰν P. 438
 ὅτι μάλιστα προθυμότατος ἦ κατὰ τῶν κακουργοτάτων ἐφάλ-
 λεσθαι. εἰς καιρὸν γὰρ τὸν προσήκοντα τὰ περὶ τούτου τε-
 ταμιεύσθω μοι.

5. Ὁ δὲ λόγος ἐχέσθω τῆς [τῶν Κελτῶν] διηγήσεως.
 20 ἀλλίξεται μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν πέραθεν Δάμα-
 λιν· ἐκεῖσε γὰρ τοῦτον ὁ λόγος περαιωσάμενον καταλέλοιπε.
 καὶ συνέρρεον αὐτίκα ἅπαντες υφειτοῦ δίκην διαπερῶντες

6. προσεμηχανᾶτο F, ἐμηχανᾶτο P. 15. παρεκθέειν F, πα-
 ραθέειν P. 17. τεταμιεύσθω F, ταμιενέσθω P. 19. τῶν Κελ-
 τῶν om. A, seclusi. 21. περαιωσάμενον F, διαπεραιωσάμενον P.

morbum adiuvit plenoque illo amaritudinis crateri huic propinato, quam
 quidem rem, ne omnia dicam, paucis indicabo, etiam dolores auxit,
 quamquam Augusta melle craterem circumclinens quippe indefessa
 imperatoris custos pleraque haec mala levare studuit, hunc quoque
 disputationi addamus et fuerit sane tertia morbi causa nec ea principio
 tantum extitit, sed perpetua fuit, quemadmodum medici distinguunt.
 non enim semel adgressus ille nusquam comparuit, sed praesens sem-
 per fuit semperque comitatus est veluti in vasis humores pessimi.
 quin etiam si illius naturam respicimus, certe non solum morbi auctor,
 sed potius morbus ipse et gravissimum malum fuit. at nunc nobis
 expedit admorsa lingua tacere nec de via declinare, quamvis valde
 cupiamus in sceleratissimos excurrere; ad opportunius enim tempus
 haec reservabimus.

5. Itaque, ut redeat oratio ad res narrandas, imperator, cum ad
 Damalin, quo traiecissee eum narravi, stationem haberet, confestim om-
 nes traicientes nivis instar ad eum confluerunt, qui ibi commorabatur,

πρὸς αὐτὸν αὐτοῦ που προσμένοντα, τὸ μὲν τὴν ἀπάντων
 ἔλευσιν ἀπεκδεχόμενον, τὸ δὲ καὶ τὴν σφοδρὰν ἐκείνην
 B ὀδύνην ῥαῖσαι ἐλπίζοντα. πλησιφαῖ δὲ τὴν σελήνην ἤδη
 θεασάμενος, ἐπεὶ συμπαρῆν καὶ ἡ Ἀύγουστα τῆς τῶν πο-
 δῶν ὀδύνης ἐπιμελουμένη καὶ κουφίζουσα τούτου τὰς ἀλγη- 5
 δόνας διὰ παντοίας ἐπιμελείας, ὡς “εἴ ποτε” εἶπεν ὁ
 βασιλεύς “ἐς προνομίην οἱ Τοῦρκοι ὀρμηῆσαι ἐβούλοντο, ὁ
 καιρὸς ἤδη ἐπιτήδειος πάρεστι, καὶ ἄχθομαι τὸν προσήκοντα
 καιρὸν ἀπολωλεκώς”. ἐσπέρας μὲν ἔφη τοῦτο, κατὰ δὲ τὸ
 περίορθρον εἰσελθὼν ὁ περὶ τὸν κοιτῶνα τῶν βασιλέων ἐνα- 10
 σχολούμενος ἐκτομίας τὴν τῶν Τούρκων ἐς Νίκαιαν κατήγ-
 C γειλεν ἔφοδον καὶ τοῦ τηρικαῦτα ταύτην φρουροῦντος Εὐ-
 V. 347 σταθίου τοῦ Καμύτζη γραφὴν ὑπεδείκνυ τὰ κατ’ αὐτοὺς
 διαλαμβάνουσαν. ὁ γοῦν αὐτοκράτωρ μηδὲ μικρὸν ἀναμείνας
 μηδὲ μελλήσας ὅλως, ἀλλ’ οἷον τῆς συνεχούσης αὐτὸν ὀδύνης 15
 ἐπιλαθόμενος δι’ ἀρμαμάξης τῆς πρὸς Νίκαιαν φερούσης
 ἤψατο τῇ δεξιᾷ χειρὶ λόγον κατέχων. οἱ δὲ στρατιῶται
 τηρικαῦτα τὰ δόρατα † τούτων ἀναλαβόμενοι κατ’ ἕλας
 στοιχηδὸν ἐφ’ ἑκάτερα ἴεντο. καὶ οἱ μὲν παρέθεον τούτῳ,
 οἱ δὲ προέπεμπον, οἱ δὲ συνείποντο συγχαίροντες μὲν αὐτῷ 20
 κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξορμήσαντι, ἀνιώμενοι δὲ διὰ τὴν

7. ἐς F, εἰς PA.

8. ἄχθομαι ἤδη P, ἤδη om. FA.

14.

[διαλαμ] in ima pagina m. al. ἀπὸ τῶν ὧδε λείπουνσι φύλλα δύο.
 sequuntur duo folia insiticia m. rec. scripta.

15. μελλήσας F.

17. λόγον FC, λόγον P.

19. σιχηδὸν F.

ἴενται F (sed

eadem m. corr. ἴεντο).

partim quod exercitus adventum expectabat, partim quod magnum
 illum pedum dolorem delinitum iri sperabat. interim plenilunium
 conspicatus, cum Augusta adesset pedumque dolores omni curâ le-
 vare studeret, “Turcae,” inquit “si quidem ad praedas erumpere vo-
 lebant, nunc adest tempus opportunissimum; quod me quidem omi-
 sisse, est sane, quod doleam.” sic vespere locutus est; mane postridie
 imperatorum cubiculum intrans eunuchus, cui cura eius demandata
 erat, et Turcas contra Nicaeam proficisci nuntiat et Eustathii Camyt-
 zae, eius tunc praefecti, epistulam ostendit, qua, quid illi agerent,
 exposuit. quare dolorum, quibus cruciabatur, quasi oblitus impera-
 tor sine ulla vel minima mora curru Nicaeam pervolat dextra manu
 flagellum ipse tenens, properabantque eodem hastis arreptis militum
 cohortes apte utrimque dispositae, partim procurrentes partim comi-
 tantes partim subsequentes; mira alacritate omnes, quod imperatorem
 contra barbaros proficiscentem videbant, tristes vero, quia doloribus

ἀπειργουσαν αὐτὸν ἱππάζεσθαι ὀδύνην. ὁ δὲ πρὸς Θάρσος D
 ὠτρυνεν ἅπαντας νεύμασί τε καὶ λόγοις ἠδὲ προσμειδιῶν
 αὐτοῖς καὶ προσφθεγγόμενος. δι' ἡμερῶν δὲ τριῶν κατέ-
 λαβε τόπον τινὰ Αἰγιαλοὺς καλούμενον, ἐξ οὗ πρὸς τὴν
 5 Κιβωτὸν διαπλωῖσασθαι ἔμελλεν. ἐπειγόμενον δὲ τοῦτον
 τὴν διαπεραίωσιν ὀρῶσα ἡ Ἀύγουστα συνταξαμένη τούτῳ
 πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπορεύετο. τοῦ δὲ αὐτοκράτορος
 τὴν Κιβωτὸν καταλαβόντος προσέρχεται τις αὐτῷ λέγων ἐκ-
 κρίτους σατράπας τεσσαράκοντα χιλιάδων διαρεθῆναι καὶ P. 439
 10 τοὺς μὲν ἐς προνομίην τῆς Νικαίας καὶ τῶν παρακειμένων
 αὐτῇ χωρῶν κατελθεῖν, τὸν δὲ Μονόλυκον καὶ τὸν . . . . .
 τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν δηῶσασθαι. οἵτινες τὰ τε παρακεί-
 μενα τῇ περὶ τὴν Νίκαιαν λίμνη καὶ τὴν Προῦσαν δηῶσαν-
 τες, ὡς δὲ καὶ τὴν Ἀπολλωνιάδα, αὐτοῦ που περὶ ταύτην
 15 ἠύλισαντο κακέϊσε τὴν λείαν πᾶσαν ἀφελόμενοι ὁμοῦ πρὸς
 τὰ πρόσω ἐχώρησαν, τὸ τε Λοπάδιον καὶ πάντα τὰ ξυμπα-
 ρακείμενα ληϊσάμενοι, ἀλλὰ καὶ αὐτήν, φησι, τὴν Κύζικον
 καταλαβόντες ἐξ ἐφόδου ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς θαλάσσης κατ- B
 ἔσχον τοῦ ταύτην φρουροῦντος μηδοπωσοῦν ἀντισχόντος,
 20 ἀλλ' ἀγεννῶς ἐκείθεν ὑποχώρησαντος. εἶτα τὸν τε Κοντογμὴν
 καὶ τὸν Ἀμῆρ Μουχούμετ τῶν ἐκκρίτων ἀρχισατράπας διὰ

3. δὲ C, τε P.

4. Αἰγιαλοὺς C, Αἰγύλλους P.

11. lacuna sex litterarum in FP.

12. παρὰ A, περὶ P. θάλασσαν F, θαλάπταν P.

13. πρῶσαν C.

19. μηδ' ὀποσοῦν P,

correxi. 21. καὶ τὸν FC, τὸν om. P.

ne equitaret prohibebatur. is quidem omnium animos nutu et arrisu dictisque excitabat. sic triduo perventum est ad locum quendam, qui Aegiali nominatur, unde Cibotum traiecturus erat. Augusta vero traiectionem maturari videns coniugi vale dixit et in regiam urbem contendit. Cibotum appulsum imperatorem adit quidam nuntians praecipuos Turcarum satrapas distribuisse inter se copias, quas habuissent, quadraginta millia numero eorumque alios ad Nicaeam vicinaque loca populanda exiisse, Monolycum vero et * maris oram devastare, illos tota ad Nicaeensem lacum regione, Prusa etiam Apolloniadeque direptis castra ibi posuisse praedaeque omni eo collata communi agmine ire perrexisse nec Lopadium modo omniaque ei finitima vexasse, verum ipsam etiam Cyzicum in transcurso cepisse impetu a mari facto, cum urbis praefectus minime resisteret, sed turpiter inde effugeret. deinde Contogmen et Amerem Muchumetum delectorum archisatrapas per

τῶν Λεντιανῶν πρὸς τὸ Ποιμανηρὸν ἀπιέναι ἐφελκομένους
 λείαν πολλήν καὶ ἄνδρας πλείστους δορυθηράτους καὶ γυναῖκα
 καὶ παῖδας, ὅσους ἀφῆκεν ὁ σίδηρος. τὸν δὲ γε Μονόλυκον
 ποταμὸν τινα διαπεράσαντα Βαρηρὸν ἐγχωρίως καλούμενον,
 ῥέοντα μὲν ἀπὸ τινος ὄρους Ἰβιδος καλουμένου, ἀφ' οὗ 5
 C πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἀπορροῖσκονται ποταμοί, Σκάμανδρός τε
 καὶ Ἀγγελοκωμίτης καὶ Ἐμπηλος, πρὸς τε τὸ Πάριον ἀπο-
 νευκέναι καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντου Ἄβυδον καὶ δι' Ἀτρα-
 μυττίου τε καὶ τῶν Χλιαρῶν διεληλυθότα μετὰ πάσης ἀίχμα-
 λωσίας ἀναιμάκτως καὶ ἄνευ μάχης τινός. πρὸς ταύτην 10
 τὴν ἀγγελίαν ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Καμύτζην δοῦνα τηρικαῦτα
 Νικαίας χρηματίζοντα διὰ γραμμάτων παρεκελεύσατο παρέ-
 πεσθαί τε τοῖς βαρβάροις μετὰ πεντακοσίων στρατιωτῶν καὶ
 τὰ κατ' αὐτοὺς διὰ γραμμάτων δηλοῦν, φείδεσθαι δὲ τῆς
 D μετ' αὐτῶν συμπλοκῆς. ὁ δὲ ἐξελθὼν τῆς Νικαίας κατα- 15
 V. 348 λαμβάνει τὸν τε Κοντογμῆν καὶ τὸν Ἀμῆρ Μουχούμετ καὶ
 τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ καλούμενα Ἀόρατα καὶ ὡς περ τῆς τοῦ
 αὐτοκράτορος παραγγελίας ἐπιλαθόμενος παραχορῆμα τούτοις
 προσβάλλει. οἱ δὲ τὸν αὐτοκράτορα προσδόκιμον ἔχοντες καὶ
 τοῦτον εἶναι τὸν ἐπεισπεσόντα νομίσαντες πτοηθέντες τὰ νῶτα 20
 διδόασιν. Σκύθην δὲ τινα τηρικαῦτα κατασχόντες καὶ παρὰ
 τούτου πυθόμενοι, ἐπεὶ τὸν Καμύτζην ἐγνώκεσαν εἶναι, τὰς

5. Ἰβιδος C, Ἰβιδος P. 6. ἀπορροῖσκονται P, correxi. 7. Ἀγγε-
 λοκωμίτης FC, Ἀγγιλοκωμίτης P. 8. πάριον A, Πάρεον P. 9.
 ἀτραμυττίου τε F, ἀτραμυττίου δὲ A, Ἀτραμυτίου P. 10. Νικαίας
 χρηματίζοντα C, Νικαίας om. P, lacunam habet A. 11. δὲ
 scripsi: τε P. 12. μαχούμετ F. 13. ἐγνώκεσαν A, ἐγνώ-
 κεισαν P.

Lentianos Poemanenum abiisse multam praedam plurimosque captivos cum mulieribus et pueris, quotquot ferrum reliquisset, secum trahentes; Monolycum autem trajecto Bareno fluvio (ita eum accolae appellant, fluitque, unde multi quoque alii, Scamander Angelocomites Empelus, ex monte quodam Ibide) ad Parium declinasse et Abydum ad Hellespontum sitam cumque per Atramyttium Chliaraque cum tota captivorum multitudine tutum sine sanguine et proelio iter habuisse. hac re imperator nuntiata litteris Camytzae tunc Nicaeae duci mandat, ut barbaros cum quingentis militibus subsequeretur et quae de illis comperta haberet, statim ad se scriberet, vitaret autem cum Turcis congressum. is igitur Nicaea profectus Contogmen et Amerem Muchumetum reliquosque ad Aorata, quae vocant, apprehendit ac veluti oblitus imperatoris mandatorum illico cum iis manum conseruit. ibi Turcae, quia adfuturum imperatorem sciebant seque ab ipso iam invadi credebant, terga conterriti dederunt; sed ubi e Scytha, quem ceperant, Camytzen adesse

ἀκρολοφίας διήεσαν καὶ θαρρόνροντες ἑαυτοὺς διὰ τε τυμ-
 πάνων καὶ ἀλαλαγμῶν ἀνεκαλοῦντο τοὺς ἀπανταχῆ σκεδασθέν-
 τας τῶν ὁμοφύλων. οἱ δὲ ἀνακλιτικὸν τοῦτὶ τὸ σύνθημα P. 440
 γινώσκοντες πάντες συνέρρεον. ἐπανελθόντες οὖν κατὰ τὴν
 5 πεδιάδα τὴν διακειμένην ἐγγὺς κάτωθεν τῶν καλουμένων
 Ἀοράτων αὐθις ἤθροίσθησαν. ὁ δὲ γε Καμύτζης τὴν
 λείαν πᾶσαν ἀφελόμενος ἐξ αὐτῶν οὐκ ἤθελε μέχρι τοῦ
 Ποιμανηοῦ καταλαβεῖν, ὡς εὖ τὰ κατ' αὐτὸν ἐν τούτῳ δια-
 θέσθαι (πολίχνιον δὲ τοῦτο ἐρυμνότερον), ἀλλὰ περὶ τὰ
 10 Ἀόρατα ἐμβραδύνων ἔλαθε καθ' ἑαυτοῦ βουλευσάμενος. οἱ
 βάρβαροι γὰρ ἐν τῷ ἀκινδύνῳ γεγονότες οὐκ ἐπελάθοντο
 τοῦ Καμύτζη, ἀλλ' ἐνήδρευον τοῦτον διὰ παντός. καὶ με- B
 μαθητότες ἔτι αὐτὸν εἰς τὰ Ἀόρατα ἐνδιατρίβοντα καὶ τὰ
 περὶ τὴν λείαν ἄπασαν καὶ τοὺς δορυαλώτους διατιθέμενον
 15 παραχρῆμα τὰς ὑπ' αὐτοὺς δυνάμεις κατ' ἕλας καταστησά-
 μενοι περὶ δειλὴν ἔφραν εἰσπίπτουσιν αὐτῷ. τὸ μὲν οὖν
 πλεῖον τοῦ στρατεύματος τοῦ Καμύτζη τοσαύτην πληθὺν
 βαρβάρων ἐπεισπεσοῦσαν αὐτοῖς ἑωρακότες φυγῆ τὴν ἑαυτῶν
 σωτηρίαν ἐδόκουν πραγματεύεσθαι. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν Σκυ-
 20 θῶν καὶ τῶν Κελτῶν καὶ ὅπόσοι τῶν Ῥωμαίων εὐψυχότεροι
 ἦσαν ἐκθύμως ἐμάχετο. καὶ τηρικαῦτα οἱ τούτων πλείους C
 πίπτουσιν· ὁ δὲ γε Καμύτζης μετ' ὀλίγων καταλειφθεὶς

2. σκεδασθέντας AP, διασκεδασθέντας F. 6. Καμύτζης F:
 sic semper in his foliis insiticiis. 11 sq. ἐπελανθάνοντο τοῦ
 καμύτζη, τοσαύτην πληθὺν βαρβάρων ἑωρακότες ἀνδροποδισθέντα
 ἐξ αὐτῶν παρὰ τοῦ καμύτζη A. 13. διατρίβοντα F. 14.
 περὶ scripsi: παρὰ P. 18. φυγῆ FA, φυγὴν P. τὴν ἑαυ-
 τῶν σωτηρίαν ἐδόκουν πραγματεύεσθαι A, τ. ἐ. σ. πραγματεύ-
 εσθαι ἔ. F, τ. ἐ. πραγματεύεσθαι ἔ. σ. P. 19. Κελτῶν καὶ
 τῶν Σκυθῶν F. 21. ἐμάχετο C. 22. ὀλίγων πάνυ A.

compererunt, resumtis animis montes percurrentes tympanis clamori-
 busque dispersos populares suos undique e fuga revocarunt; qui
 agnito revocandi signo rursus congregati omnes in planitiem ad Aorata
 subiectam redierunt. at Camytzes universa praeda barbaris erepta
 ad Poemanenum vicinam arcem munitissimam, ubi in tuto res suas
 componeret, progredi noluit, sed morando circum Aorata, quippe cum
 servati barbari haud eius obliviscentes perpetuo ei insidiarentur, ipse
 sibi inscius perniciem struxit. illi enim, simul ac morari eum ad-
 hue circum Aorata cognoverunt totamque praedam captivorumque
 res componere, copiis extemplo per cohortes dispositis primo dilu-
 culo in eum irruunt. tum plurimi Camytzae milites tot barbaro-
 rum impetu cognito salutem in fuga posuerunt; dux ipse una cum
 Scythis et Gallis et Romanorum, qui generosiores erant, fortissime
 pugnans licet plerisque suorum occisis solus cum paucis proelium

ἔτι ἀντείχετο τῆς μάχης. καιρίαν δὲ ὁ ἵππος, ἐν ᾧ ἐπω-
 χεῖτο, πληγεῖς κατὰ γῆς ἔρριπτο. ὁ δὲ γε τούτου ἀδελφι-
 δοῦς Καταρόδων οὕτω καλούμενος ἀποβάς τοῦ ἰδίου ἵππου
 τοῦτον αὐτῷ δίδωσι. βαρὺς δὲ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ μέγας ῥαδίως
 τοῦ ἵππου ἐπιβῆναι οὐκ εἶχεν· ἔνθεν τοι καὶ μικρὸν ἀνα-⁵
 ποδίσας ἐπὶ τινα δρυὲν ἑαυτὸν προσερείσας καὶ τὸν ἀκινάκην
 σπασάμενος τὰς τε σωζούσας ἀπολωλεκῶς ἐλπίδας, ὅπόσοι
 Δτούτῳ τῶν βαρβάρων συμπλακῆναι κατετόλμων, κατὰ γε
 κόρυθος καὶ ὤμων καὶ αὐτῶν δὴ τῶν χειρῶν παίων οὐκ
 ἐνεδίδου. ἐπὶ πολὺ γοῦν τοῦτον ἀντέχοντα ὄρωντες οἱ βάρ-¹⁰
 βαροι καὶ πολλοὺς κτείνοντα, πολλοὺς δὲ καὶ τιτρώσκοντα
 ὑπεραγάμενοι τὴν τοῦ ἀνδρὸς τόλμαν καὶ τὸ σταθρὸν αὐτοῦ
 θαυμάσαντες τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ διὰ ταῦτα πραγματεύ-
 σασθαι ἐβουλήθησαν. ὁ δὲ ἀρχισατράπης Μουχούμει τὴν
 κλῆσιν τοῦτον καὶ πάλαι γινώσκων καὶ τηρικαῦτα ἀναγνωρίσας¹⁵
 ἀνακόπτει μὲν τῆς ὁρμῆς τοὺς αὐτῷ συμπλεκομένους, ἀπο-
 βάς δὲ τοῦ ἵππου μεθ' ὧν ἔτυχε προσελθὼν ἔφη “μὴ
 πρόχρινε τῆς σῆς σωτηρίας τὸν θάνατον· ἀλλὰ δίδου μοι
 τὴν χεῖρα καὶ σώζου”. ὁ δὲ ὑπὸ τοσοῦτων περιστοιχοῦμενον
 ἑαυτὸν ὄρων καὶ μὴ πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν ἔτι δυνάμενον²⁰

P. 441 δίδωσι χεῖρας τῷ Μουχούμει. καὶ ὅς ἐφ' ἵππον τοῦτον ἐπιβι-
 βάσας τοὺς αὐτοῦ πόδας δεσμεῖ, ὡς μὴ ῥαδίως ἀποδραῖσαι
 δύνασθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τῷ Εὐσταθίῳ συμπεσόντα·

2. ἔρριπτο F, ἔριπτο P. 5. εἶχεν F, εἶχε P. 7. σωζούσας
 καθάπαξ A. 8. συμπλακῆναι om. F. 10. ἀνέχοντα P, correxi.
 18. δίδου μοι P, δίδοθι A. 19. τὴν A, om. P. 21. μου-
 χούμει C (sic semper) AF, Μαχούμει P. ἐφιππον P, correxi.

sustinebat. in quo postquam letali vulnere percussus eius equus concidit, patruelis Camytzae nomine Catarodon suo statim equo desiliens hunc ei tradit. verum ingentis ponderis staturaeque homo, cum facile equum conscendere non posset, paulum retrocedens ad quercum humeris applicitis acinacem stringit saluteque desperata, quotquot barbari accedere audebant, eos in galea et humeris manibusque ictibus continuo petebat. hunc barbari caesis ab eo vulneratisque multis pugnare perseverantem conspicati admiratique viri et audaciam et constantiam servare decreverunt; ex quibus Muchumet archisatrapa, ubi agnovit eum, qui ipsi olim notissimus erat, omnes in eum dimicantes impetu prohibet et ipse equo desiliens cum iis, quos forte secum habuit, propius accedens “Noli” ait “mortem saluti praeferre, sed manum mihi da ac salvus esto.” tum Camytzes intellegens tanta se copia circumventum diutius resistere non posse dat manum Muchumeto, qui in equo imposito ei, ne facile elaberetur, pedes vinciri iussit. hactenus de casu Eustathii. imperator autem

ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τῆς ἀτραποῦ, δι' ἧς διίεναι V. 349
 ἔμελλον, ἄλλην τραπόμενος διὰ τε τῆς Νικαίας διελθὼν καὶ
 τῶν Μαλαγίνων καὶ τῶν οὕτω καλουμένων Βασιλικῶν (ταῦτα
 δὲ τέμνη εἰσὶ καὶ δύσβατοι ἀτραποὶ περὶ τὰς ἀκρολοφίας
 5 τοῦ Ὀλύμπου διακείμενα) κατέρχεται εἰς τὰ Ἀληθινὰ κάκεισε
 καταλαμβάνει τὴν Ἀκροκὸν ἐπειγόμενος προκαταλαβεῖν ἀπὸ B
 τῶν ἔμπροσθεν τοὺς Τούρκους καὶ οὕτω καρτερῶς μετ' αὐτῶν
 συνάψαι τὸν πόλεμον. οἱ δὲ μηδὲ μνείαν ὄλως Ῥωμαϊκοῦ στρα-
 τεύματος εἰς νοῦν λαβόντες τὸν κατὰ τὴν τέμπειαν διακείμενον
 10 καλαμῶνα καταλαβόντες ἐκεῖ που περιχυθέντες ἐξέκειντο.
 ἐπεὶ δὲ ἀπηγγέλη τῷ αὐτοκράτορι ἀπερχομένῳ κατ' αὐτῶν τὴν
 πεδιάδα τῆς τεμπείας τοὺς βαρβάρους καταλαβεῖν, ἀπὸ δια-
 στήματος ἱκανοῦ τὸ στρατεύμα εἰς πολέμου τύπον καταστή-
 σας καὶ παραταξάμενος ἔμπροσθεν μὲν Κωνσταντῖνον τὸν
 15 Γαβροῦν καὶ τὸν Μοναστροῦν ἔταξεν, ἐφ' ἑκάτερα δὲ Ἰλαδὸν C
 καταστήσας τὸ στρατεύμα τὴν οὐραγίαν τῷ Τζιπουρέλῃ καὶ
 τῷ Ἀμπελᾷ πολλὴν τὴν τοῦ πολέμου πείραν ἐκ μακροῦ
 ἐσχηκόσι δέδωκε. τὸ δὲ μέσον τῆς παρατάξεως αὐτὸς διέ-
 πων ὄλας συνετάραττε φάλαγγας καὶ οὕτως ὥσπερ κεραυνὸς
 20 τοῖς Τούρκοις ἔμπροσθεν καρτερὸν τὸν μετ' αὐτῶν συνῆψε
 πόλεμον. πολλοὶ μὲν οὖν τρηκαῦτα κτείνονται τῶν βαρβά-
 ρων ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγονυίας, πολλοὶ δὲ καὶ δορυθή-
 ρατοὶ ἀγόνται. οἱ δὲ τῷ καλαμῶνι προσπεφευγότες τέως

3. Μαλαγίνων C, Μελαγίνων P. 6. ἀκροκὸν A. 9. τέ-
 πειαν F. 10. καταλαβόντες om. F. 12. τεμπείας F. 13.

τύπον F, τόπον P. 16. Τζιπουρέλῃ (corr. m. 1) F.

viam, qua progressuros esse barbaros praevidit, vitans per Nicaeam et Malagina eumque locum, cui Basilica nomen est (quae valles sunt angustae viaeque impeditissimae circa Olympi iuga), descendit in Alethina indeque, ut Acrocum occuparet Turcas a fronte aggressurus eumque iis proelium committeret, iter eo maturat. verumtamen illi Romani exercitus prorsus immemores occupant arundinetum, quod in ista valle est, in eoque circumfusi iacebant. ubi comperit imperator contra eos procedens barbaros vallis planitiem occupasse, idoneo intervallo instructa acie in fronte Constantinum Gabram et Monastram collocavit reliquisque copiis ex utroque latere per cohortes dispositis postremum agmen Tzipurelae et Ampelae viris longo belli usu exercitatissimis commendavit; ipse vero mediam sibi aciem sumpsit totasque phalangas conturbans fulminis instar in Turcas immissus acre cum iis proelium conserit. ibi cominus certamine coorto multi barbarorum cadunt capiunturque, ceteri in arundineam silvam abdit

ἔσώζοντο· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ λαμπρὰν τὴν κατ' αὐτῶν νίκην ἀράμενος πρὸς τὸν καλαμῶνα ἐπιστραφεὶς ἔσπευδε κάκειθεν Δ τούτους ἀπελάσαι. οἱ δὲ στρατιῶται διὰ τὸ βαλτώδες καὶ πικρὸν τοῦ καλαμῶνος μὴ δυνάμενοι εἰσιέναι ἐν ἀμηχανίᾳ ἦσαν. καὶ ὅς περιζώσας τὸν καλαμῶνα διὰ τῶν στρατιωτῶν 5 πῦρ ἐκ μέρους τοῦ καλαμῶνος ἀφῆναι ἐπέταξε. τούτου δὲ γενομένου ἡ φλόξ εἰς ὕψος ἤρτο μέγα· οἱ δὲ ἐντὸς φεύγοντες τὸ πῦρ εἰς τὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπέπιπτον χεῖρας. καὶ τούτων δὲ οἱ μὲν παρανάλωμα ξίφους ἐγίνοντο, οἱ δὲ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἤγοντο. 10

6. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ Καρμὲ P. 442 κατελθόντας βαρβάρους· ὁ δὲ Ἀμῆρ Μουχούμετ μεμαθηκῶς τὴν συμφορὰν τὴν περὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ Καρμὲ Μουσουλμάνους κατόπιν εὐθύς ἐλαίνει τοῦ βασιλέως ἐνωθεὶς μετὰ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκούντων Τουρκομάνων καὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε 15 ξυνέβαινε τὸν αὐτὸν διώκειν τε καὶ διώκεσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὸν Μουχούμετ βάρβαροι τὸν αὐτοκράτορα ἰχνηλατοῦντες ἐδίωκον· ὁ δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ Καρμὲ μεταπορευόμενος ἦν, ὥστε μέσον ἀμφοῖν ἐναπέληπτο. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἔφθασε νεικηκῶς, οἱ δὲ διώκοντες ἔξω κακῶν εἰστήκεισαν ἔτι. ἐπεὶ 20 B δ' ἀθρόον τῆ οὐραγία τοῦ αὐτοκράτορος προσέπεσεν ὁ Μου- V. 350 χούμετ, πρῶτως περιτυγχάνει τῷ Ἀμπελᾷ. ὁ δὲ ἐν αἰσθήσει

1. νίκην κατ' αὐτῶν F. 6. ἀφῆναι scripsi: ἀφεῖναι PA.
 9. δὲ om. F. 12. ἐλθόντας F. ἀμηρᾶς A. Μου-
 χούμετ PA, μαχούμετ F. 17. μουχούμετ F, Μαχούμετ P.
 21. μουχούμετ F, Μαχούμετ P.

in praesentia quidem salvi erant; verum imperator splendida de iis reportata victoria ad arundinetum conversus inde illos extrahere studuit; cumque milites, qui per uliginosum densumque arundinetum penetrare non poterant, quo se verterent, nescirent, undique militum corona arundinetum cingi iubet et ab una parte ignem accendi. inde sublimi flamma elata fugientes Turcae in militum manus inciderunt; quorum pars caesi, pars vivi ad imperatorem ducti sunt.

6. Sed hactenus de rebus contra eos barbaros gestis qui a Carme descenderant. at vero Amer Muchumet de hac Musulmanorum, qui a Carme venerant, clade certior factus iunctis, qui Asiam incolunt, Turcomanis reliquisque repente a tergo imperatorem sequitur; quo factum est, ut eundem, qui persequeretur alios, alii persequerentur. nam et Muchumetis milites imperatoris vestigia indagantes eum persequebantur, et hic eos qui a Carme venerant utrimque conclusus agit, quos quidem iam vicerat, cum ipsi qui insequerentur securi procederent. subito vero Muchumet novissimum imperatoris agmen aggressus primum incidit in Ampelam. qui et imperatoris

τοῦ αὐτοκράτορος ἂν καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλεον θαρσύνῃσας καὶ ἄλλως θαρσύνῃσιν ἂν ἀνὴρ μηδὲ πρὸς μικρὸν περιμείνας τοὺς μετ' αὐτόν, ὥστε σὺν εὐταξίᾳ τὴν μετὰ τῶν Τούρκων προσβολὴν δέξασθαι, κατὰ τοῦ Μουχούμετ ἴεται. παρείπετο δὲ καὶ ὁ Τζι-
 5 πουργέλης. περὶ παλαιοχώριον δὲ τι γενομένους μήπω τῶν ὑπ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ἐφ'θακότων καταλαμβάνει τούτους ὁ Μουχούμετ σταθιρότατος ὢν. τὸν ἵππον δὲ τοῦ Ἀμπελά, οὐ τὸν ἱππότην, διὰ βέλους πλήξας κατὰ γῆς ἔρριψεν. ὁ Θεασάμενοι οἱ Τούρκοι πεζῶ περιτυχόντες κτείνουσιν. ἀλλὰ καὶ τὸν C
 10 Τζιπουργέλην ἀναισχύντως κατ' αὐτῶν ἱέμενον ὄρωντες τὸν ἵππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, πτερώσαντες οἷον τοῖς βέλεσιν ἔξεδρον αὐτὸν ἐποίησαν καὶ διὰ μαχαίρας παραχρῆμα ἀνεῖλον. οἱ δὲ τὴν οὐραγίαν τηροῦντες στρατιῶται, ὥστε τοὺς κεκοπιακότας τῶν τὰς σκευὰς τηρούντων στρατιωτῶν καὶ τοὺς
 15 ἵππους φρουρεῖν καὶ τοὺς κατ' αὐτῶν ἱεμένους ἀπελαύνειν ὡς δύναμις, καταλαβόντας Θεασάμενοι τοὺς Τούρκους κατ' αὐτῶν ἴενται καὶ τρέπουσιν αὐτοὺς κατὰ κράτος. ἐπεὶ δὲ ὁ Καμύτζης μετὰ τῶν Τούρκων τηρικαῦτα δέσμιος παρῆν, τὴν γενομένην σύγκυσιν ἐν τῇ συμβολῇ τῆς μάχης Θεασάμε- D
 20 νος καὶ τοὺς μὲν φεύγοντας, τοὺς δὲ διώκοντας ὄρων σταθιρός ὢν δρασμὸν μελετήσας τῆς ὁδοῦ εἶχετο. περιτυχὼν

2. ὁ ἀνὴρ P, ὁ delevi. περιμείνας τοὺς μετ' αὐτόν (περιμείνας scriptum altera manu) C, περικαρτερήσας P. 4. Μαχούμετ P, correxi. δὲ τούτῳ καὶ A. Τζιπουργέλης F, τζιπερούλης A. 5. γενομένους scripsi: γενομένῳ P. αὐτοὺς C, αὐτόν P. 8. ὄν P, correxi. 9. ἀλλὰ καὶ] finis foliorum insitiorum; ab eodem qui illa scripsit primus versus (τὸν . . . οἷον τοῖς) in insequenti pagina adiectus est. 15. ἀπελαύνειν ἱεμένους F.

vicinia, ante cuius oculos ipsi pugnandum esset, fretus et alioquin vir audacissimus, ne tantillum quidem moratus, ut composito agmine Turcarum impetum exciperet, praeceps in Muchumet fertur. successit etiam Tzipureles; iamque ad vici cuiusdam rudera uterque processerat militibus nondum eo progressis, cum obviam iis fit Muchumet, vir animi praesentis, Ampelaeque equum salvo equite iaculo transfigit, ut corrueret; quo conspecto cinctum peditem Turcae interficiunt. item Tzipurelen audacter in ipsos irruentem cum viderent, postquam equum eius tot telis confixerunt, ut alatus videretur, equo deiectum ferro statim trucidarunt. interea novissimi agminis milites, qui calones defatigatos et equos tueri et hostes a tergo pro viribus prohibere iussi erant, ubi Turcas adesse viderunt, eos aggressi fundunt fugantque. erat tunc vincetus apud Turcas Camytzes, qui perturbationem ut in certamine factam illosque fugere, hos persequi animadvertens, utpote praesenti vir animo, fugam meditans pergit conscensoque equo, quem

δὲ αὐτῷ κατάφρακτός τις Κελτός τὸν ἵππον δίδωσι· καὶ
 καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα περὶ τὴν πεδιάδα τῆς τεμ-
 P. 443 πείας ἀνλιζόμενον μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Ἀκροκοῦ δια-
 κειμένην, οὐχ ἐνί, ἀλλὰ πολλοῖς ἀποχωρῶσαν στρατεύμασιν. ὁ
 δὲ τὸν Καμύτζην θεασάμενος μεγάλως αὐτὸν ἀποδεξάμενος 5
 καὶ σῶστρα τῷ ἠνυσάμενῳ τοῦτον Θεῶ θύσας πρὸς τὴν βα-
 σιλεύουσαν ἐκπέμπει “εἶπε” λέγων “ὅσα τε πέπονθας καὶ
 ὅσα ἐώρακας καὶ τὴν ἡμῶν σὺν Θεῶ τοῖς ἡμετέροις κατ-
 ἀγγελίον ζωὴν”. μεμαθηκῶς δὲ τὴν σφαγὴν τοῦ Ἀμπελά
 καὶ τοῦ Τζίπουρέλη καὶ λίαν ἐπὶ τῇ τούτων σφαγῇ περιελ- 10
 γήσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ψυχὴν ἔφη “δύο δόντες ἕνα ἐλά-
 βομεν”. ἔθος γὰρ αὐτῷ, ὀπληνίκα νικήσειέ τινα πόλεμον,
 B ἀνερευνᾶν, εἴ τις ἐάλω τῶν στρατιωτῶν, εἴ τις ἔργον ἐγεγόνει
 πολεμίας χειρός· καὶ κὰν ὅλας ἐτρέψατο φάλαγγας καὶ νίκην
 τὴν κατ’ αὐτῶν ἤρατο, ξυμβέβηκε δ’ ἕνα που τυχόν καὶ τῶν 15
 ἐσχάτων στρατιωτῶν ἀπολέσθαι, τὸ τῆς νίκης εἰς οὐδὲν ἐλο-
 γίζετο πρᾶγμα καὶ Καδμείαν ὡς ἀληθῶς νίκην τὴν νίκην
 ἐκείνην ἠγεῖτο καὶ ἀντὶ κέρδους ζημίαν. αὐτὸς δὲ ἠγεμόνας
 τινὰς μετὰ τῶν ὑπ’ αὐτὸν στρατιωτῶν ἐς φυλακὴν καταστή-
 σας τῆς χώρας Γεώργιον τὸν Λεβούνην καὶ ἑτέρους πρὸς 20
 τὴν βασιλεύουσαν νικητῆς ἐπανήει. ὁ μὲν οὖν Καμύτζης
 καταλαβὼν τὸ Δάμαλιν καὶ ἐν ἀμφηρικῷ εἰσελθὼν περὶ

2. τεπέας F.

4. στρατεύμασι F.

4 sq. ὁ δὲ τὸν C,

τὸν δὲ P.

7. ὅσα τε F, τε om. P.

8. κατὰγγελίον C,

κατὰγγελε P.

15. δὲ ἕνα F, δ’ om. P.

22. ἀμφηρικῷ

L. Dindorfius: ἀμφιρῶκω P.

forte Gallus quidam cataphractus ei dederat, cito ad imperatorem
 delatus est, qui in vallis planitie inter Philadelphiam et Acrocum
 posita nec uni, sed multis simul excipiendis exercitibus sufficiente
 castra posuerat. eum simul ac conspexit imperator, laetissimus sa-
 lutat gratiisque deo relatis ob restitutam illi libertatem ipsum Con-
 stantinopolin dimittens “Nuntia,” inquit “quidquid et tuleris et videris,
 ac nos dei gratia valere nostris refer.” verum Ampelae Tzipurelae-
 que caede cognita intimo dolore affectus imperator “Unum” inquit
 “recepimus, duos amisimus”. nam ipsi moris fuit bello gloriose
 confecto, ut exquireret, equis militum captus occisusve esset, cum-
 que unum forte eumque infimi ordinis militem periisse comperisset,
 etiamsi splendidissima victoria totas hostium phalangas fudisset,
 eiusmodi victoriam nihili faciebat eamque vere Cadmeam putabat
 ac noxiam magis, quam utilem. post haec praefectis huic regioni
 custodiae causa Georgio Lebune aliisque, quibus suas copias reliquit,
 victor in regiam urbem contendit. Camytzes vero ad Damalin nave

μέσῃν φυλακῆν τῆς νυκτός, ἐπεὶ τὴν βασιλίδα εἰς τὰ ὑπερ-
 κείμενα τῶν ἀνακτόρων ἐγίνωσκεν οὖσαν, κειῖθι καταλαβὼν V. 351
 πατάσσει τὴν περὶ τὸν αἰγιαλὸν πύλῃν. τῶν δὲ ἐρομένων,
 τίς ἂν εἴη, τὴν ἰδίαν οὐκ ἤθελεν ἀποκαλύπτειν κληῖσιν, ἀλλὰ
 5 τὰς πύλας ἤτειτο ἀποζυγωθῆναι οἱ. μόγις οὖν τούνομα
 ἀνακαλύψας παραχωρεῖται τῆς εἰσόδου. ἡ δὲ Ἀύγουστα
 περιχαρῆς γεγονυῖα ἐδέξατο τοῦτον ἔξω τῆς τοῦ κοιτῶνος
 θύρας (Ἀριστήριον τοῦτο πάλαι ὠνόμαζον), θρασυμένη δὲ
 τοῦτον Τουρκικῶς ἐσταλμένον καὶ θαιέρον τῶν ποδῶν χω-
 10 λεύοντα διὰ τὸ πληγῆναι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, περὶ τοῦ
 αὐτοκράτορος πρώτως ἐρομένη καθεσθῆναι ἐπέταξεν· εἶτα D
 περὶ πάντων πυθομένη καὶ τὴν καινὴν ἐκείνην ἐξ ἀπροσ-
 δοκῆτου νίκην μεμαθηκυῖα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τὸν δορυ-
 ἄλωτον ἐλευθερον ὀρώσα οὐκ εἶχεν ὑφ' ἡδονῆς ὅ τι καὶ P. 444
 15 γένοιτο. ἐπέτρεψε δὲ τοῦτον διαναπαύσασθαι μέχρις ἡμέ-
 ρας κἄπειτα ἐξελθόντα τὰ συμβεβηκότα διακηρυκεῖν ἅπασιν.
 καὶ ὁ μὲν προῖθεν ἐξαναστὰς καὶ ἐπιβὰς ἵππου τινὸς μετὰ
 τῶν ἐσθημάτων ἐκείνων, μεθ' ὧν ἀφῖκτο τῆς αἰχμαλωσίας
 παραδόξως ἐλευθερωθεὶς, ἐπὶ τὸν Κωνσταντίνιον φόρον
 20 ἐλήλυθε. καὶ πᾶσα ἡ πόλις εὐθύς ἐπ' αὐτῷ ἐκεκίνητο ὁμοῦ
 τε καὶ τὰ κατ' αὐτὸν μαθεῖν ἐπειγομένη, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ
 κατὰ τὸν αὐτοκράτορα πλέον ποθοῦσα. αὐτὸς δὲ περιστοι-

5. ἀποζυγωθῆναι F, ἀπογυμνωθῆναι P. 8. ὠνόμαζον F,
 ὀνομαζόμενον P. 14. ἐφ' P, correxi. 15. μέχρις F,
 μέχρι P. 16. ἅπασιν F, ἅπασιν P. 18. ἐσθημάτων F,
 ἐσθήτων P. 21. τε] μὲν?

consensa circa mediam noctis vigiliam ad superius palatium, ubi Augustam esse cognorat, appulsus portam littori vicinam pulsat. ibi custodibus, quis esset, quaerentibus, cum edere nomen suum initio noluisset, sed pandi sibi ostia iussisset, tandem nomen professus introire permissus et ab Augusta ante cubiculi ianuam, quem locum Aristerium olim vocabant, exceptus est. quem ubi Turcica indutum veste vulneribusque in pugna acceptis utroque pede claudicantem vidit, ante omnia de imperatore percontata iubet considerare; cumque totum rerum statum novamque illam ex improvise victoriam imperatoris cognovisset, ipsum etiam captivum coram se liberum intueretur, non habuit, quo satis gaudium suum significaret; deinde iussit ad lucem usque eum quiescere, tum vero prodire et quae contigissent ubique divulgare. itaque mane surgit equoque conscenso in Constantini forum evolat ipsis illis vestibibus insignis, quibuscum liber e servitute miro modo evaserat. concurrat statim omnis civitas, cum, quid hoc rei esset, tum maxime nova de imperatore

Βηρσάντων αὐτὸν ἰππέων πολλῶν καὶ πεζῶν τὰ τε κατὰ τὸν πόλεμον λαμπρῶ τῷ στόματι διηγῆσατο καὶ ὅσα τότε ξυνέκρουσε κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος καὶ δὴ καὶ ὅποσα ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν βαρβάρων ἐμηχανήσατο καὶ ὅπως ἤρατο νίκην λαμπρὰν πολλαπλασίαν τὴν ἐκδίκησιν ποιησάμενος· 5 καὶ τέλος ἐπέθηκε τὴν παράδοξον ἑαυτοῦ ἀπὸ τῶν βαρβάρων φυγὴν. οἷς ἐπευφήμησεν ὅλον τὸ πλῆθος καὶ μέχρις αἰθέρος ὁ κρότος τῆς εὐφημίας ἀνεληλύθει.

7. Ταῦτα μὲν οὕτως ἐτετέλεστο καὶ ἡ Κωνσταντίνου ἐνεπέπληστο τῶν τοῦ βασιλέως κατορθωμάτων. καὶ γὰρ ὡς 10 Ἐλληθῶς ὅσον μὲν ἀπὸ τῆς τύχης δυσχερέσει πράγμασιν ὁμιλήκει καὶ ἀντίξως ἔχουσι πρὸς τε αὐτὸν καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα καὶ ὅλως δυστυχημάτων πλήθει περιερρεῖτο. ἀλλ' ἢ γε ἀρετὴ τούτου καὶ τὸ ἐργηγορὸς καὶ δραστήριον ἀντέβαινε καὶ φιλονείκως εἶχε πρὸς ἅπαν δυστύχημα. οὐδενὶ 15 γὰρ τῶν ἀνέκαθεν βασιλέων καὶ εἰς τὴν τήμερον ὄντων πραγμάτων ἐπιπλοκὴ καὶ μοχθηρία παντοδαπῶν ἀνθρώπων καὶ οἴκοι καὶ θύραθεν προσεπέλασεν, ὡς ἐπὶ τούτου τοῦ αὐτοκράτορος εὖρομεν. εἴτε γὰρ ἔδει πονήρως διατεθῆναι Διὰ τῶν Ῥωμαίων Θεοῦ παραχωροῦντος (οὐδὲ γὰρ ἂν ἀπὸ 20 τῆς ἀστρώφας περιφορᾶς ἐξαπτοίμην ποτὲ τὰ ἡμέτερα) εἴτε V. 352 ἀπὸ τῆς τῶν προβεβασιλευκότων ἀβουλίας εἰς τότε κατα-

1. αὐτῷ P, correxi.

2. ξυνέκρουσε C.

6. ἀπὸ τῶν F,

ἀπὸ om. P.

7. ἐπευφήμησεν P, correxi.

14. ἐργη-

γορὸς] prius γ in ras. F.

17. ἐπιπλοκὴν καὶ μοχθηρίαν C.

18. καὶ οἴκοι καὶ θύραθεν om. C.

20. οὐδὲ F, οὐδὲν P.

rescitura. ipse magna equitum peditumque corona stipatus alta voce et universos belli casus et fortunam Romani exercitus et imperatoris contra Turcas apparatus splendidamque eius victoriam, qua abunde Turcas ultus esset, postremo miram ipsius e barbarorum vinculis fugam exposuit; quibus omnis multitudo applausit acclamationum sono ad aethera usque eunte.

7. Quo facto imperatoris facinora tota Constantini urbe celebrabantur. neque iniuria. licet enim funestam adversantemque et sibi et civitati fortunam expertus malorum copia circumflueret, eius tamen virtus ac strenua vigilantia resistebat fortunae certabatque cum quavis calamitate. neque enim quemquam ante eum imperatorum usque ad nostrum tempus tanta negotiorum implicatio ac tot hominum improbitas, quantae illum, domi forisque exerceuerant. nam sive dei providentia oportuit laborare Romanam rem (haud enim astrorum periodis fata nostra adscripserim) sive socordia anteceden-

στάσεως τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυναστείας ἔσται, ὄχλος πολὺς P. 445
 πραγμάτων καὶ πολυκύμαντος ταραχος ἐπὶ τῶν καιρῶν τῆς
 βασιλείας τοῦμοῦ πατρὸς συνελήλυθεν. ἅμα γὰρ κατὰ ταῦ-
 τὸν καὶ Σκύθης ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας Κελτὸς
 5 καὶ ἐξ ἀνατολῶν Ἰσμαὴλ ἐτετάρακτο χωρὶς τῶν ἀπὸ θαλάσ-
 σης κινδύνων, ἄνευ τῶν θαλασσοκρατούντων βαρβάρων, ἄνευ
 τῶν πειρατικῶν ἀναρίθμων νηῶν, ἃς ἢ τῶν Σαρακηνῶν
 ἐτεκτόνευσε μῆνις, ἃς ἢ τῶν Οὐετόνων συνεπλέξατο πλεο-
 νεξία καὶ κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας δύσνοια. καὶ γὰρ
 10 ἐποφθαλμιῶσι πάντες αὐτῇ. φύσει γὰρ οὔσα δεσπότις τῶν B
 ἄλλων ἔθνων ἡ βασιλεία Ῥωμαίων ἐχθροδῶς διακείμενον
 ἔχει τὸ δοῦλον, καὶ ἐπειδὴν ἐπιδράξαιτο καιροῦ, φέρεται
 ἄλλος ἄλλοθεν ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἕκαστος. ἀλλὰ τὰ μὲν
 πρότερον καὶ τὰ τῆς πρὸ ἡμῶν βασιλείας ἐλαφρότατα ἦν
 15 καὶ κουφότερα· ἐπὶ δὲ τοῦμοῦ πατρὸς ἅμα τε ἐπιβεβήκει
 τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος καὶ εὐθύς ἐπισυνέρρευσεν ἀπανταχό-
 θεν ἅπαντα τὰ δεινά· καὶ ὁ Κελτὸς ἐκεκίνητο καὶ ἐδείκνυ
 τοῦ δόρατος τὴν ἀκμὴν καὶ ὁ Ἰσμαὴλ τόξον ἐνέτεινε καὶ τὸ
 Νομαδικὸν ἅπαν ἔθνος καὶ Σκυθικὸν ὅλον ἀμάξαις παμ- C
 20 μυρίαις ἐπέβρισεν. ἀλλ' ἴσως τις ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενό-
 μενος καὶ ἐντυγχάνων τῷ συγγράμματι δεδεκασμένην εἴποι
 τῇ φύσει τὴν γλῶτταν. ἐγὼ δὲ οὐ μὰ τοὺς τοῦ βασιλέως

1. ὄχλος πολὺς C, πολὺς om. P. 10. ἐποφθαλμιῶσι P, correxi.
 19. ὄλον scripsi: ὄλαις P. 22. γλῶτταν F, γλῶσσαν P.

tium imperatorum imperium Romanum eo miseriae pervenit, enata est in patris mei regno inexhausta malorum vis et ingens rerum perturbatio, cum velut conspirantes a septentrione Scytha, ab occasu Gallus, ab ortu Ismael tumultuarentur; ut sileam maritima pericula barbarosque mare infestantes et innumerabiles piraticas naves, quas partim Saracenorum ira, partim Vetonum avaritia eorumque contra Romanam rem invidia extruxit. namque omnes obliquis oculis eam aspiciunt. quoniam enim natura haec domina ceterarum gentium constituta est, fit, ut omnes illae quippe ei servientes iufensent eam et data occasione alius aliunde terra marique petant. sed tamen ante nos imperii pericula tolerabiliora levioraque erant; simul ac vero pater meus regio curru conscenso regnare coepit, ostendente Gallo hastae cuspitem et Ismaele arcum intendente et universa Nomadum Scytharumque gente innumerabilia sua in nos plaustra devolvente irruunt statim undique omne genus mala. sed dicet fortasse quispiam, dum haec legit, corruptam esse natura linguam meam. verum

ὑπὲρ τῆς τῶν Ῥωμαίων εὐδαιμονίας κινδύνους, οὐ μὰ τὰ
 τοῦ πατρὸς ἀθλήματα καὶ τὰς συμφοράς, ἃς ὑπὲρ τῶν
 Χριστιανῶν ἐπεπόνθει, οὐκ ἔγωγε χαριζομένη τῷ μῶ πατρὶ
 τὰ τοιαῦτα καὶ λέγω καὶ γράφω. ἢ γε καὶ ὅπη τὸν πατέρα
 σφαλλόμενον ἴδοιμι, ἀντικρυς καὶ παραβαίνω τὸν νόμον τὸν 5
 Δφυσικὸν καὶ τῆς ἀληθείας ἐξέχομαι φίλον μὲν καὶ τοῦτον
 ἠγουμένη, φιλτέραν δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔχουσα· ἀμφοῖν γὰρ
 ὄντων φίλον, ὡς πού τις ἔφη φιλόσοφος, κράτιστον προ-
 τιμᾶν τὴν ἀλήθειαν. ἀλλὰ τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς ἐπακο-
 λουθοῦσα καὶ μήτε προστιθεμένη παρ' ἑμαυτῆ μήτε ὑφαι- 10
 ροῦσα τὰ ξυμπεσόντα καὶ λέγω καὶ γράφω. καὶ ἐγγύθεν ὁ
 P. 446 ἔλεγχος· οὐ γὰρ εἰς μυριστὸν ἔτος ἀνάγω τὸ σύγγραμμα,
 ἀλλ' εἰσὶν οἵτινες εἰς τὴν τήμερον περιόντες καὶ τὸν πατέρα
 τὸν ἐμὸν ἐγνωκότες καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἀφηγούμενοι, ἀφ' ὧν
 καὶ οὐκ ὀλίγα τῆς ἱστορίας ἐνταυθοῖ συνηράνιστο ἄλλων 15
 ἄλλο τι διηγουμένων καὶ μεμνημένων ὧν ἕκαστος ἔτυχε καὶ
 πάντων ὁμοφωνούντων. τὰ μὲν γὰρ πλείω καὶ ἡμεῖς συνη-
 μεν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ συνειπόμεθα. οὐ γὰρ ἦν τὸ
 ἡμέτερον τοιοῦτον οἷον οἰκουρικὸν καὶ ὑπὸ σκιὰν καὶ τρυφὴν
 Βστρεφόμενον. ἀλλ' ἐμὲ γὰρ ἐξ αὐτῶν σπαργάνων, ὄμνυμι 20
 V. 353 τὸν ἑμαυτῆς Θεὸν καὶ τὴν ἐκείνου μητέρα, πόνοι καὶ θλίψεις
 παρέλαβον καὶ συμφοραὶ συνεχεῖς, αἱ μὲν ἔξωθεν, αἱ δὲ

3. τῷ μῶ P, correxi. 4. ἢ γε] εἰ δὲ C. 8. φίλον add.
 m. 2 F. 10. ἑμαυτῆ F, ἑμαυτῆς P. 13. περιόντες P, correxi.
 20. τρεφόμενον?

enimvero per illa ipsa pericula, quae imperator pro Romanorum salute subiit, per eiusdem tot certamina calamitatesque, quas pro Christianis perpessus est, minime ego haec patri gratificans loquor scribove; immo sicubi errasse eum video, sine dubitatione naturae lege posthabita veritatem amplector, illum quidem carum ducens, carior tamen hanc. etenim, si utrumque carum est, ut aliquando dixit quidam philosophus, optimum est praeferri veritatem. sed rerum vestigia sequens nec quidquam ex meo ingenio addens demensve quae vere acciderunt et dico et scribo. nam adest prope, unde possim argui. neque enim in decies millesimum abhinc annum scriptionis argumentum refero, sed sunt quidam etiam hodie in vivis, qui patrem meum norunt eiusque res enarrant; a quibus non pauca in hos libros collatum est aliis aliud, quod quisque viderat, narrantibus omnibusque consentientibus. plerumque enim ipsa et cum patre eram et matrem comitari solebam, quia non domi mihi in umbra ac deliciis nutriri contigit, sed ab ipsis cunabulis (testem appello deum meum eiusque matrem) labores et incommoda ac continuae domi forisque aerumnae

οἴκοθεν. τὰ μὲν γὰρ τοῦ σώματος ὀποδαπῶς εἶχον, οὐκ
 ἂν εἴποιμι, λεγέτωσαν δὲ ταῦτα οἱ περὶ τὴν γυναικωνίτιν
 καὶ καταλεγέτωσαν. τὰ δὲ ἔξωθεν καὶ ὅσα μοι συνεπεπτῶκει
 οὐπω τὸν ὄγδοον ὑπερελασάσῃ χρόνον καὶ ὕσους ἐχθρούς
 5 ἢ τῶν ἀνθρώπων μοι κακία παρεβλάστησε, τῆς Ἰσοκράτους
 Σειρήνος δεῖται, τῆς Πινδαρικής μεγαλοφωνίας, τοῦ Πολέ-
 μωνος ῥοίζου, τῆς Ὀμηρικῆς Καλλιόπης, τῆς Σαπφικῆς λύρας C
 ἢ τινος ἄλλης παρὰ ταύτας δυνάμεως. οὐδὲν γὰρ ἔστι τῶν
 δεινῶν οὐ μικρόν, οὐ μεῖζον, οὐκ ἐγγύθεν, οὐ πορρωτέρω,
 10 ὃ μὴ εὐθύς ἐπέβρισε καθ' ἡμῶν. καὶ δῆτα καὶ ὑπερέσχε
 σαφῶς τὸ κλυδάνιον καὶ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν καὶ μέχρι
 οὐ τὸ σύγγραμμα τουτὶ γράφω ἢ τῶν συμφορῶν ἐπωρεύεται
 μοι θάλαττα καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις καταλαμβάνει τὰ κύματα.
 ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον εἰς τὰς ἑμαυτῆς συμφορὰς παρασυραμένη.
 15 νῦν οὖν ἐπὶ νοῦν ἔλθοῦσα ἐπανανήξομαι καθάπερ ἀνάρρουν D
 ποιησαμένη καὶ πρὸς τὰς πρώτας λαβὰς ἐπανέλθοιμι. τὰ P. 447
 μὲν οὖν, ὡς εἶπον, παρ' ἑμαυτῆς ἔχω, τὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν
 ξυστρατευσαμένων τῷ αὐτοκράτορι ποικίλως περὶ τούτων
 20 τὰ τοῖς πολέμοις ξυμβεβηκότα, μάλιστα δὲ καὶ αὐτοπροσώ-
 πως περὶ τούτων διηγουμένων πολλάκις ἤκουον τοῦ τε αὐ-
 τοκράτορος καὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ
 πολλὰ τούτων συνελεξάμην καὶ κράτιστα ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸν

12. ἐπωρεύεται scripsi: ἐπορεύεται F, ἐμπορεύεται P. 13. θά-
 λαττα F, θάλασσα P.

me exceperunt. nam quae corporis mei condicio fuerit, ipsa dicere nolo: sed memorent et enarrent ea gynaecei ministri. ad externa illa mala persequenda, quae mihi nondum octavum aetatis annum egressae inciderint, quotque inimicos in me hominum malitia concitarit, opus esset Sirene Isocratis, magniloquentia Pindari, Pemonis velocitate, Homerica Calliope, denique Sapphica lyra vel alia his simili ingenii facultate. nihil enim mali nec parvi nec magni prope longiusve extat, quod non improviso nos oppresserit; ac profecto aestus me obruerunt ab illo tempore et vel etiamnunc, cum hunc librum scribo, calamitatum mare me fremens incursat aliique post alios fluctus mergunt. sed ad miserias meas abreptam me sentio ideoque mentis nunc compos quasi emergam reditura ad argumenti mei principium. itaque cum alia, ut dixi, ex mea memoria hausi, alia a sociis expeditionum imperatoris multifariam comperi, a quibus portitorum quorundam ope bellicorum casuum notitia ad me perlata est, tum praecipue et ipsa et imperatorem et Georgium Palaeologum de his factis narrantes saepe audivi. sed eorum, quae prodidi,

ἐμὸν πατέρα τρίτου τὰ τῆς βασιλείας σκῆπτρα διέποντος, ὅτε καὶ πᾶσα κολακεία καὶ ψεῦδος τῷ πάππῳ αὐτῷ συναπ-
 Βέρρευσε πάντων τὸν ἐφιστάμενον μὲν θρόνον κολακευόν-
 των, πρὸς δὲ τὸν ἀπερρηγότα μηδὲν τι μὲν θωπείας ἐνδεικ-
 νυμένων, γυμνὰ δὲ τὰ πράγματα διηγουμένων καὶ αὐτὰ 5
 λεγόντων ὡσπερ ἐσχήκασιν. ἐγὼ μὲν γὰρ τὰς ἐμαυτῆς συμφο-
 ρὰς ἀποδυρομένη κατὰ τόδε καιροῦ τρεῖς βασιλεῖς θρηνοῦσα
 τὸν πατέρα καὶ αὐτοκράτορα καὶ τὴν ἐμὴν δεσπότιν καὶ
 μητέρα καὶ βασιλίδα καὶ τὸν ἐμὸν, οἴμοι, σύζυγον Καίσαρα
 ἐγγωνιάζω τὰ πολλὰ καὶ βιβλίοις καὶ Θεῷ προσανάκειμαι. 10
 καὶ οὐδὲ τοῖς ἀφανεστέροις ἐξέσται τῶν ἀνθρώπων παρ'
 C ἡμᾶς φοιτᾶν, μὴ ὅτι γε δι' ὧν μανθάνειν εἴχομεν, ἄπερ παρ'
 V. 354 ἄλλων διακηκοότες ἐτύγγανον, καὶ τοῖς τοῦ πατρὸς οἰκειο-
 τάτοις. εἰς τριακοστὸν γὰρ τοῦτο ἔτος, μὰ τὰς τῶν μακα-
 ριωτάτων αὐτοκρατόρων ψυχάς, οὐκ ἐθεασάμην, οὐκ εἶδον, 15
 οὐχ ὠμλήκειν ἀνθρώπῳ πατρώῳ, τοῦτο μὲν τῶν πολλῶν
 ἀπερρηγότων, τοῦτο δὲ τῶν πολλῶν ἀπειρογόμενων τῷ φόβῳ
 διὰ τὴν τῶν πραγμάτων παλίρροϊαν. καὶ τούτοις γὰρ ἡμᾶς
 κατεδίκασαν οἱ κρατοῦντες τοῖς ἀτοπήμασι μηδὲ θεατοῦς
 εἶναι ἀλλ' ἐστυγημένους τοῖς πλείοσιν. ἃ δὲ συνειλόχειν τῆς 20
 Δίστορίας, ἴστω Θεός, ἴστω ἢ ὑπερκόσμιος μήτηρ αὐτοῦ καὶ
 ἐμὴ δεσπότις, ἀπό τινων συνελεξάμην ξυγγραμμάτων ἀχρείων
 P. 448 καὶ ἀσπούδων παντάπασιν καὶ γερόντων ἀνθρώπων στρατευ-

2. συνεπέρευσσε C.

18. διὰ τὴν τῶν πραγμάτων παλίρροϊαν

C, om. P.

22. ἢ ἐμὴ P, ἢ om. F.

pleraque ac praecipua imperante tertio post patrem meum collegi, quo tempore omnis et adulatio et simulatio una cum patre evanuerant cunctique imperatori, qui tunc erat, blandientes de eo qui excesserat nihil adulati nuda facta et ut erant res enarrabant. nunc vero et calamitatem meam et trium imperatorum patris imperatoris Augustaeque dominae et matris atque mei heu coniugis Caesaris iacturam lugens me abdo plerumque ad libros et deum conversa. ac ne ignobilibus quidem licebit adire me, nedum iis, a quibus resciscere aliquid queam, quod ab aliis acceperint, aut patris familiaribus. iuro enim per beatissimorum imperatorum animas, neminem a me e patris familiaritate triginta his annis conspectum visumve aut ad colloquium adhibitum esse, quod seu plerique eorum decesserunt seu metus eos propter rerum inconstantiam deterruit; quia qui plurimum potuerunt, tam nefarie nos tractarunt, ut nos et visitari noluerint et velint plerisque odio esse. at quae de historia collegi, testor deum caelestemque eius matrem ac dominam meam, ex commentariis qui-

σαμένων καὶ ἐκεῖνο καιροῦ, καθ' ὃν οὐμὸς πατὴρ τῶν
 σκήπτρων Ῥωμαίων ἐπείληπτο, χρησαμένων δὲ συμφοραῖς
 καὶ μετασχηματισθέντων ἀπὸ τῆς κοσμικῆς τύβης εἰς τὴν
 τῶν μοναχῶν γαληριαίαν κατάστασιν. τὰ γὰρ εἰς χεῖρας
 5 ἐμὰς ἐμπροσθέντα συγγράμματα ἀπλᾶ μὲν ἦσαν τὴν φράσιν
 καὶ ἀπεριέργα καὶ τῆς ἀληθείας ἐχόμενα καὶ οὐδέν τι κομψὸν
 ἐπιδεδειγμένα οὐδὲ ὀρητορικὸν ὄγκον ἐπισυρόμενα. τὰ δὲ
 παρὰ τῶν γεραιτέρων ἐκδιηγούμενα τῆς αὐτῆς ἦσαν καὶ λέ-
 ξεως καὶ διανοίας τῶν συγγραμμάτων ἐχόμενα· καὶ ἐτεκμη-
 10 ράμην ἐξ αὐτῶν τὴν τῆς ἱστορίας ἀλήθειαν συμβάλλουσα καὶ
 παρεξετάζουσα τὰ παρ' ἐμαυτῆς ἱστορούμενα πρὸς τὰ παρ'
 ἐκείνων λεγόμενα καὶ τὰ παρ' ἐκείνων πρὸς τὰ παρ' ἐμαν-
 τῆς, ἅπερ αὐτὴ ἐξ αὐτοῦ τε τοῦμοῦ πατρὸς καὶ τῶν πρὸς
 πατρὸς καὶ μητρὸς ἐμοὶ θείων ἠκηκόειν πολλάκις. ἀφ' ὧν
 15 ἀπάντων τὸ τῆς ἀληθείας ἅπαν σῶμα συνεξυφαίνεται. ἀλλ'
 ὅπερ ἄνωθεν εἶπον περὶ τῆς τοῦ Καμύτζη τῶν βαρβάρων
 ἀποφυγῆς καὶ τῆς παρ' ἐκείνου πρὸς τοὺς πολίτας δημο-
 γορίας, ὁ λόγος ἐχέσθω. ὁ μὲν γὰρ διηγήσατο τὰ συμπεπ-
 20 τωκότα, καθάπερ εἵπομεν, καὶ ὅσα ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν
 Ἰσμαηλιτῶν ἐτεχνάσατο. οἱ δὲ τῆς Κωνσταντίνου οἰκίητορες
 μία φωνὴ καὶ χεῖλος ἐν γεγονότες ἀνευφήμουν, ὕμνουν τὸν
 αὐτοκράτορα, ἐξεθείαζον, ἐμακάριζον τῆς στρατηγίας, οὐκ
 εἶχον ὅπως τὴν ἐπ' αὐτῷ ἠδονὴν κατασχεῖν. ἀλλὰ τὸν μὲν

1. ἐκεῖνο] κεῖνο add. m. 1 F.

busdam incomptis simplicibusque contuli aut a senibus accepi, qui
 patre meo regnante militabant posteaque ob adversus casus conversi
 e mundi strepitu in monasterii quietem se receperant. nam scripta,
 quae in manus meas inciderunt, dictione erant facilia et simplicia, veri-
 tatis studiosa, omni fuce et rhetorum pompa libera. quae vero a seniori-
 bus tradebantur, eiusdem plane generis erant, sive elocutionem sive
 sententiam spectas, atque scripta illa, ex iisque historiae veritatem
 erui diligenter comparans et conferens quae ipsa noram cum eorum
 narrationibus et eorum memoriam cum iis, quae ipsa a patre meo ac
 patruis avunculisque meis saepe audiveram: ex quibus omnibus to-
 tum veritatis corpus contexui. sed ad Camytzae fugam e barbaro-
 rum manibus eiusque coram civibus relationem redeat oratio; quem
 quaecumque accidissent quaeque imperator adversus Ismaelitas
 egisset narrasse diximus. exultare ad id uno animo unoque ore
 Constantinopolitani, praedicare Augustum, ob summam bellandi ar-
 tem miramque felicitatem tamquam deum venerari. hinc in omnem

Καμύτιζην σὺν εὐθυμία παραπέμψαντες οἴκαδε μεθ' ἡμέρας
τινὰς δέχονται καὶ τὸν αὐτοκράτορα νικητὴν τροπαιοῦχον,
ἀνίκητον στρατηγόν, ἀήττητον βασιλέα, σεβαστὸν αὐτοκράτορα.

Δ καὶ οἱ μὲν οὕτως· ὁ δὲ εἰσεληλυθὼς τὰ βασιλεία καὶ σῶστρα
V. 355 θύσας Θεῶ καὶ τῇ Θεομήτορι τῶν συνήθων εἶχετο τρόπων. 5
P. 449 τοὺς γὰρ ἔξωθεν πολέμους καταστησάμενος καὶ τὰς τῶν
τυράννων στάσεις ἀποκρουσάμενος εἰς δικαστήρια καὶ νόμους
ἀπέβλεπεν. ἦν γὰρ παρ' ἑκάτερον καιρὸν καὶ εἰρήνης καὶ
μάχης ἄριστος οἰκονόμος. ἔκρινε γὰρ ὄρφανὸν καὶ ἐδικαίου
χήραν καὶ κατὰ πάσης ἀδικίας δριμύτατον ἔβλεπεν ὀλίγα 10
τὸ σῶμα διαναπαύων ἐν κνηγεσίοις τε καὶ ἀνέσει. καὶ
γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων ἐφιλοσόφει καὶ τοῦτο, χαλιναγωγεῖν
τὸ σῶμα καὶ εὐαγωγότερον ἑαυτῷ καθιστᾶν. ἔξεδίδου μὲν
γὰρ αὐτὸ τοῖς πόνοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πάλιν δὲ ἐπανε-
B καλεῖτο τῶν πόνων· καὶ ἡ ἄνεσις τούτῳ δεύτερος πόνος, 15
βιβλίων ἀνάγνωσις καὶ ἐξέτασις καὶ ἡ τοῦ “ἔρευνᾶτε τὰς
γραφὰς” παραγγέλματος ἐπιμέλεια. τὰ δ' αὖ κνηγέσια καὶ ἡ
ἀπὸ τοῦ σφαιρίζειν παιδιὰ δευτέρου λόγου καὶ τρίτου προσῆν
τῷ μῆ πατρί, ἕως ἔτι νέωτερος ἦν καὶ οὐπω τὸ θηρίον,
ἢ τῶν ποδῶν διάθεσις, αὐτῷ ἐπισυνεπλάκη καθάπερ ὄφις 20
τις σχολιὸς καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ τῆς κατάρας δάκνων αὐ-
τοῦ τὴν πτέρναν. ἐξ ὅτου δὲ τὰ τοῦ νοσήματος ἐπήρξατο

14. πάλιν om. C.

19. τῷ μῶ P, correxi.

laetitiae significationem effusi Camytzen domum comitantur; paucisque diebus interiectis imperatorem exceperunt victorem tropaeophorum, ducem invictum, insuperabilem principem, augustissimum imperatorem eum acclamantes. ipse palatium ingressus deo deique matri gratias actis consuetae vitae tenorem recepit. etenim externis bellis confectis intestinisque tyrannorum seditionibus oppressis, quippe pacis simul et belli optimus curator, ad ius legesque se convertit. iudicabat orphani causam, ius viduae tuebatur, omnem iniquitatem severissime animadvertibat nec venando aliisque remissionibus se nisi raro oblectabat: nam etiam in eo quod corpus frenandum sibi subigendum esse putavit, philosophum se praestitit. namque plurimum ille tempus laboribus impendebat revocatusque ab iis remissionem in altero labore ponebat, in librorum lectione studioque atque in observatione praecepti illius ‘scrutamini scripturas’. secundo deinde tertioquo loco patri meo iam iuveni venatio ac pilae ludus erat, quoad illa fera, pedum scilicet morbus, velut obliquus quidam serpens, “mordens”, ut est in maledictione, “calcem eius”, nondum eum comprehendit; qui ubi eum corripere atque ingravescere coe-

καὶ εἰς ἀκμὴν ἦκε, τότε δὴ καὶ γυμνασίοις ἑαυτὸν ἐπεδίδου
καὶ τοῖς ἰπλάσμασι καὶ ταῖς ἄλλαις παιδιαῖς παράγγελμα
τοῦτο λαβὼν ἐξ ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἵνα ταῖς συνεχέσιν ἰπ- C
πασίαις διαφοροῖτό τι τῆς καταρρεούσης ὕλης καὶ τοῦ ἐπι-
5 βρίθοντος βάρους κουφίζοιτο. τοῦτο γὰρ τὸ πάθος ὃ ἐμὸς
πατήρ, καθάπερ εἰρήκειν ἄνωθεν, οὐκ ἐξ ἑτέρας αἰτίας
ἔξωθεν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πόνων καὶ τῶν καμάτων ὑπὲρ τῆς
Ῥωμαίων δόξης ἐσπάσατο.

8. Οὐπω ἑνιαυτὸς εἰς παρεληλύθει καὶ λογοποιουμένην
10 ἀκηκοὼς αὐθις [περὶ] τῶν Κομάνων διὰ τοῦ Ἰστρου δια-
περαιώσιν ὀγδὸς ἤδη ἐπινεμήσεως ἐφισταμένης ἀρχομένου
φθινοπώρου κατὰ μῆνα Νοέμβριον ἔξισει τῆς βασιλίδος τῶν
πόλειων καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάσας μεταπεμφάμενος κατατί- D
θησι τούτους εἰς τε Φιλιππούπολιν καὶ εἰς τὸν λεγόμενον
15 Περιτζὸν καὶ Τριάδιτζαν καὶ εἰς τὸ θέμα τοῦ Νίσου μέχρι
καὶ τῆς παρίστρας Βουρανιτζόβης ἐπισκήψας πολλὴν τε περὶ
τοὺς ἵππους αὐτῶν ἐνδείκνυσθαι ἐπιμέλειαν, ὥστε πίονας P. 450
γεγονότας ἐν καιρῷ μάχης δύνασθαι φέρειν τοὺς ἐπιβάτας,
αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν Φιλιππούπολιν ἐνδιατρίβει. πόλις δὲ
20 αὕτη περὶ τὴν τῆς Θράκης μεσόγειαν. Ἔνρος τῇ πόλει
παραρρεῖ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον πνέοντα· ῥεῖ μὲν γὰρ οὗτος
ἀπὸ τῶν περάτων αὐτῶν τῆς Ῥοδόπης καὶ πολλὰς ποιούμενος

7. καὶ τῶν F, τῶν om. P.

9. .... οὐπω F.

λογοποιου-

μένην FC, λογοποιουμένων P.

10. περὶ seclusi.

13. ἀπά-

σας] hoc verbum ultimum est in codice Florentino.

15. Νί-

σου C, Νήσου P.

16. Βουρανιτζόβης Ducangius.

19. ἐνδια-

τρίβει scripti: ἐνδιατρίβων P.

pit, ex praecepto artis medicae ad gymnicos ludos, equitationes, alia exercitia incumbere eum oportuit, si forte frequentibus equitationibus defluentem humorem discuteret gravitatemque ponderis levaret. quod quidem malum, ut supra docui, nulla extrinsecus causa, sed laboribus molestiisque pro Romanorum gloria sustentatis sibi contraxerat.

8. Necdum uno anno praeterito, ubi fama percerebruit, rursus Comanos Istrum traicere, ineunte octava indictione, autumnii initio, mense Novembri e regia urbe profectus undecumque arcessitas copias partim Philippopoli partim in locis, quae Peritzus et Triaditza vocantur, partim in Nisi themate usque ad Istro vicinam Buranitzoben disposuit; quos omni ope equos suos curare iussit, ut pingues ii ac robusti essent ad ferendos in pugna equites ipse commoratur Philippopoli urbe in media fere Thracia, quam Hebrus a septemtrione praeterfluit. is enim amnis ab extrema Rhodope

ἔλικας καὶ καμπὰς παραμείβει τε τὴν Ἀδριανοῦ πολλῶν καὶ ἄλλων ἐς ταῦτὸ ποταμῶν συνεμβεβληγόντων καὶ περὶ τὴν Αἶνον πόλιν ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Φίλιππον δὲ ὅταν εἴπω, οὐ τὸν Μακεδόνα λέγω, τὸν τοῦ Ἀμύντου, νεω-
 Βτέρα γὰρ ἢ πόλις τοῦ Φιλίππου τούτου, ἀλλὰ τὸν Ῥωμαῖον⁵
 V. 356 Φίλιππον, ὃς ὑπερωμίας γέγονεν ἀνὴρ καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ σῶμα ἀνυπόστατος. πολίχμιον δὲ ἦν τὰ πρῶτα καὶ πρὸ Φιλίππου Κρηνίδες ὀνομαζόμενον, παρ' ἐνίων δὲ Τριμοῦς. ἀλλ' ὃ τε μέγιστος ἐκεῖνος Φίλιππος εἰς μέγεθος τὴν πόλιν ἐξάρας καὶ περικυκλώσας ταύτην τείχεσι περιβόητον τῶν ἐν¹⁰ Θρακῇ πεποίηκε πόλεων ἱππικά τε κασαστησάμενος ἐν αὐτῇ μέγιστα καὶ ἄλλ' ἅττα κατασκευάσματα θαύματος ἄξια, ὧν ἴχνη κατέλαβον καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιδεδημηκῶτα τὴν πόλιν κατὰ χρεῖαν τινά. ἢ δὲ πόλις τρίλοφός C ἔστιν ἐκάστου λόφου περιζωννυμένου τείχει μεγάλῳ καὶ¹⁵ ὑψηλῷ· ὅπου δὲ πρὸς πεδιάδας ὑποκύπτει καὶ ὁμαλότητας, τάφρος αὐτὴν περιθέει παρ' Εὐρώ κειμένη. καὶ ἦν, ὡς ἔοικε, ποτὲ πόλις ἢ πόλις αὐτὴ μεγάλη τε καὶ καλή. ἀφ' οὗ δὲ Ταῦροι καὶ Σκύθαι τὴν πόλιν ἐν τοῖς ἀνεκαθεν χρόνοις ἠνδραποδίσαντο, εἰς τόδε τοῦ σχήματος ἢ πόλις κατέστη,²⁰ ἐν ᾗ ἡμεῖς κατειληφότες αὐτὴν ἐπὶ τῶν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς σκήπτρων τὴν πόλιν μεγαλόπολιν ὡς ὄντως ἐτεκμηρέμεθα. ἐδυστύχει δὲ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἀσεβῶν ἐπιδημία

2. ἐς* (ἐς in ras. m. 2) C. ταυτὸ* C. 10. τῶ C¹, τῶν C². 11. αὐτῶ P, correxi. 12. ἀλλάττα C, ἄλλα P. 15. ἐκάστου scripsi: ἐκεῖνου CP. περιζωννυμένου C, περιζωννύμου P.

ortus post multos flexus obit Hadriani urbem ac multis aliis fluviis auctus ad Aenum oppidum in mare influit. Philippum commemorans non dico Macedonem Amyntae filium, quia urbs illa multo eo recentior est, sed Romanum Philippum, ingentis corporis virum, cuius robori nihil potuit resistere. ibi ante eum oppidum fuit, quod Crenides vocabant, quidam etiam Trimontium. quod maximus ille Philippus structis circum moenibus in eam magnitudinem evexit, ut clarissima Thraciae civitas esset: circos quoque maximos aliaque mira aedificia in ea condidit, quorum ipse vidi vestigia, quando nescio qua causa ibi cum imperatore affui. urbs in tribus collibus sita, quorum unusquisque magno et alto muro cingitur; qua vero parte in planitiem et campum vergit, prope Hebrum fossa coercetur. fuit olim, ut apparet, urbs magna et splendida; ex quo autem Tauri Seythaeque eam superiore tempore ceperunt, hanc nancta est speciem, in qua nos eam sub patre meo reperientes peramplam sane fuisse coniecimus. sed cum alias tum infidelium confluxu infelix erat. nam

πολλῶν. Ἀρμένιοι τε γὰρ διενείμαντο τὴν πόλιν ταύτην
καὶ οἱ λεγόμενοι Βογόμιλοι, περὶ ὧν ὕστερον καὶ αὐτῶν D
καὶ τῆς τούτων αἵρέσεως ἐροῦμεν κατὰ καιρὸν, καὶ δὴ καὶ
οἱ δυσθεώτατοι Παυλικιάνοι, τῆς Μανχαϊκῆς ἀποσπάσαι
5 τυγγάνοντες, ἐκ Παύλου καὶ Ἰωάννου, ὡς καὶ τὸννομα λέγει,
γεγεννημένοι, οἱ τῆς ἀσεβείας τοῦ Μάνεντος ἐπισπασάμενοι
ἄκρατον τοῖς ἀπ' ἐκείνων μεταδεδώκασιν. ἤβουλόμην οὖν
τὸ δόγμα τῶν Μανχαίων ἐπιδραμεῖν καὶ συνεσπειραμένως
ἀναπτύξαι, προσέτι σπουδάσαι [τε] τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἀθεω- P. 451
10 τάτων δογμάτων τούτων. ἀλλ' ἅμα μὲν εἰδύια, ὅτι πᾶσιν ἐστὶ
καταγέλαστος ἢ τῶν Μανχαίων αἵρεσις, ἅμα δὲ καὶ πρὸς
τὴν ἱστορίαν ἐπισπεύδουσα παρήμην τοὺς κατὰ τούτων ἐλέγ-
χους. καὶ ἄλλως δὲ οὐ τοὺς τῆς ἡμετέρας αὐλῆς μόνον,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οἶδα τὸν καθ' ἡμῶν λελυτιηκότα Πορφύριον
15 ἐν πλείοσι κεφαλαίοις εἰς ἀτοπίαν πολλὴν συνωθίσαντα τὸ
τῶν Μανχαίων φλόγαρον δόγμα ἐπιστημονικώτατα περὶ τῶν
δύο ἀρχῶν ἐπισκεψάμενον, εἰ καὶ ἡ μοναρχία τούτου εἰς
τὴν Πλατωνικὴν ἐνάδα ἢ καὶ τὸ ἐν τοὺς ἀναγινώσκοντας B
ἀναγκάζει συνάγειν. ἡμεῖς γὰρ μοναρχίαν τιμῶμεν, οὐχ ἢ
20 ἐν πρόσωπον περιγράφει. οὐδὲ τὸ ἐν τὸ τοῦ Πλάτωνος
προσηκάμεθα· τουτοῖ τὸ παρ' Ἑλλησιν ἄρρητον καὶ παρὰ
Χαλδαίοις ἀπόρρητον· ἐξαριτῶσι γὰρ αὐτοῦ πολλὰς καὶ ἄλλας

2. Βογόμιλοι P, correxi. 5. λέγει C¹, λέγειν C²P. 6. οὐ τὸ ?
9. προσέτι P, προσέπι C. τε seclusi. 13. τοὺς scripsi: τὸν C,
τῶν P. 17. τοῦτου scripsi: τοῦτω P. 19. οὐχ ἢ scripsi: οὐχί C
(sed ἰ in ras. m. 2) P. 20. τὸ τοῦ C, τοῦ om. P. 21. παρὰ
scripsi: περὶ P. 22. Χαλδαίοις C, Χαλδαίους P.

ibi et Armenii sedes habuerunt et Bogomili, quos vocant, de quibus eorumque haeresi postea suo loco dicemus, et improbissimi quoque Pauliciani, quae Manichaicae sectae pars est, a Paulo et Ioanne, ut nomen quoque ostendit, condita; qui duo mera Manetis impietate imbuti eam in sectatores propagaverant. volebam equidem Manichaeorum doctrinam perstringere et concisa brevitate exponere refutationemque etiam impiorum istorum dogmatum temptare; quam vero omittam, quia et derideri vulgo Manichaeorum haeresin scio et ad historiam ipsam festino. ceterum non nostri solum eam refutarunt, verum scio et ipsum infestissimum in nos Porphyrium de principiorum dualitate subtilissime disserendo magnam inepti Manichaeici dogmatis absurditatem pluribus capitibus coarguisse; quamquam is quidem ita naturae divinae unitatem adstruit, ut inde lectores cogat Platonis henadem sive ens colligere. nos enim divinae naturae unitatem veneramur; minime tamen ea unam personam includit. nec Platonis ens admittimus mysteriis Graecorum Chaldaeorumque celebratum,

ἀρχὰς ἐγκοσμίους τε καὶ ὑπερκοσμίους. ἀλλὰ τούτους δὴ
 τοὺς ἀπὸ Μάνεντος καὶ Παύλου καὶ Ἰωάννου, τῶν τῆς
 Καλλινίκης, ἀγριωτέρους ὄντας τὰς γνώμας καὶ ὤμους καὶ
 V. 357 μέχρῃς αἵματος διακινδυνεύοντας ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἐκεῖνος
 C θαναμάσιος Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς πολέμῳ νικήσας ἔξανδρα-5
 ποδισάμενος ἐκ τῆς Ἀσίας ἐκεῖθεν ἀπὸ τῶν Χαλύβων καὶ
 τῶν Ἀρμενικῶν τόπων εἰς τὴν Θράκην μετήνεγκε καὶ τὰ
 περὶ τὴν Φιλιππούπολιν αὐλίξασθαι κατηνάγκασεν, ἅμα μὲν
 τῶν ἐρυμνοτάτων πόλεων καὶ φρουρίων, ἃ κατεῖχον τυραν-
 νιῶντες, ἀπαγαγών, ἅμα δὲ καὶ φύλακας ἐπιστήσας ἀσφα-10
 λεστάτους τῶν Σκυθικῶν ἐκείνων διεκδρομῶν, ἃς ὑποσύχνως
 ὑπὸ βαρβάρων τὰ πρὸς Θράκης ἐπεπόνθει χωρία· ὑπερβαίνον-
 τες γὰρ τὰ τέμνη τοῦ Αἴμου τὰς ὑπὸ τοῦτον πεδιάδας
 κατέτρεχον. ὁ δ' Αἴμος οὗτος ὄρος ἐστὶ μακρότατον κατὰ
 D γραμμὴν παράλληλον τῇ Ῥοδόπῃ κείμενον. ἀρχεται μὲν ἀπὸ 15
 τοῦ Εὐξείνου Πόντου τὸ ὄρος καὶ μικρὸν παραμείβων τοὺς
 καταρράκτας μέχρῃς αὐτῶν Ἰλλυρικῶν διήκει· οἶμαι δ', ὅτι
 P. 452 καὶ διακοπτόμενον τῷ Ἀδριατικῷ πελάγει πάλιν εἰς ἀντι-
 πέραν ἤπειρον ἀναλαμβάνει καὶ μέχρῃς αὐτῶν Ἐρκυνίων

1. ἐγκοσμίους scripsi: ἐγκοσμίως P. ὑπερκοσμίους scripsi:
 ὑπερκοσμίως P. 5. τζιμισκῆς C¹, τζιμισκῆς C²P. 9. ἐρυμνο-
 τάτων C, ἐρυμνοτάτων P. πόλεων scripsi: πυλῶν C (v e corr.
 m. 2) P. τυραννιῶντες] ὦ in C in ras. m. 2. 10. ἀπα-
 γαγών scripsi: ἀπαγαγεῖν C (sed εἰ in ras. m. 2) P. 13.
 τέμνη] η in C e corr. m. 2. τοῦτον C, τοῦτων P. 14. μα-
 κρότατον P, μακρόπατον C. 15. Ῥοδόπῃ] ο postorius in C
 e corr. m. 2. 16. τὸ ὄρος C, τοῦ ὄρος P. 17. καταρ-
 ράκτας C, καταράκτας P. 18. Ἀδριατικῷ P, ἀδριατικῷ C.

quippe qui inde multa alia et intra et supra mundum principia apta
 esse dicant. verum illos Manetis ac Pauli et Ioannis Callinices
 filiorum sectatores, homines feros rudesque, qui cruorem fundere nihil
 dubitant, inclitus ille imperator Ioannes Tzimisce, cum devicisset eos
 captivosque ex Asia duxisset, e Chalybibus Armeniisque in Thraciam
 transtulit ac circa Philippopolin habitare coegit, partim ut ex muni-
 tissimis eos urbibus et arcibus, quas tyrannice ante tenuerant, edu-
 ceret, partim ut tutissimos custodes eos adversus Scytharum incur-
 siones collocaret, quibus saepe Thraciae regiones premebantur. etenim
 barbari Haemi angustias transgressi in campos illi subiectos se effun-
 debant. obiacet Haemus mons longissimus ad parallelam liniam
 Rhodopae incipitque a Ponto Euxino, unde cataractas proxime prae-
 teriens in ipsum Illyricum excurrit; quin emergit, opinor, Adriatico
 mari interruptus iterum in adversam continentem atque in Hercynias

δρυμῶν ἀποτελευτᾷ. ἑκατέρωθεν δὲ τῶν καταρρύτων αὐτοῦ
πολλὰ καὶ πλουσιώτατα ἔθνη νέμεται Δακῶν μὲν ὄντων
βορειοτέρων καὶ τῶν Θρακῶν, νοτιωτέρων δὲ Θρακῶν τε
αὐτῶν καὶ Μακεδόνων. τοῦτον τὸν Αἴμον διαπερῶντες οἱ
5 Νομάδες Σκύθαι κατὰ τοὺς ἀνέκαθεν χρόνους, πρὶν ἢ τοῦ
Ἀλεξίου τὸ δόρυ καὶ οἱ πολλοὶ ἀγῶνες εἰς πανωλεθρίαν
κατήνεγκαν, πανστρατιᾷ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἐκάκουν καὶ B
μάλιστα τὰς ἐγγυτέρους πόλεις, ὧν προῦκάθητο ἡ πάλαι
πολυθρόλλητος Φιλιππούπολις. ὁ δὲ Τζιμισκῆς Ἰωάννης
10 τοὺς ἐκ τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέσεως ἀντιμάχους ἡμῶν ποιησά-
μενος συμμάχους κατὰ γε τὰ ὄπλα ἀξιωμαχούς δυνάμεις τοῖς
νομάσιν τούτοις Σκύθαις ἀντέστησε· καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν
πλειόνων καταδρομῶν ἀνέπνευσε τὰ τῶν πόλεων. οἱ μὲντοι
Μανιχαῖοι φύσει ὄντες ἐλεύθεροι καὶ ἀνυπότακτοι τὸ εἰω-
15 θὸς ἐποιοῦν καὶ εἰς τὴν φύσιν ἀνέκαμπτον. πᾶσα γὰρ ἡ
Φιλιππούπολις πλην ὀλίγων ὄντες Μανιχαῖοι τῶν τε αὐτόθι C
Χριστιανῶν ἐτυράννουν καὶ τὰ τούτων διήρπαζον μικρὰ
φροντίζοντες ἢ οὐδὲν τῶν ἀποστελλομένων παρὰ βασιλέως.
ἠΰξανον τοίνυν καὶ τὰ κύκλω Φιλιππουπόλεως πάντα ἦσαν
20 αἰρετικοί. συνεισέβαλε δὲ καὶ τούτοις ἕτερος ποταμὸς ὁ

1. ἑκατέρωθεν C. καταρρύτων scripsi: καταρρύων CP. ταῦ-
τοῦ P, correxi. 2. θρακῶν C. 3. νοτιώτερον C. 5. σκυθοί C.
9. πολυθρόλλητος] η in C e corr. m. 2. τζιμισκῆς C¹, τζι-
μισκῆς C²P. 10. ἐκ τῆς C, τῆς om. P. 12. ἀντέστησε C,
ἀντίστησε P. 16. Φιλιππούπολις] ι ultimum in C e corr. m. 2.
ὄντες Μανιχαῖοι C, ὄντων Μανιχαίων P. 19. ἠΰξανον scripsi:
ἠΰξανε C (ε in ras. m. 2) P.

silvas finitur. utrimque autem montis declivia multae eademque
opulentissimae gentes tenent, Daci Thraecesque a septemtrione, meri-
diem versus iidem Thraeces ac Macedones. hunc Haemum nomades
Scythae superiore tempore, antequam Alexii hasta et multa proelia
eos paene delerunt, transgressi ingenti multitudine Romanum impe-
rium affligebant, inprimis autem vicinas finibus urbes, inter quas
clarissima illa quondam Philippopolis princeps habebatur. Ioannes
vero Tzimisces istos e Manichaeorum secta adversarios in socios
commutatos, si arma spectas, ut firma propugnacula Scythis illis no-
madibus opposuit, ex eoque tempore urbes e continuis fere eorum
incursionibus respirabant. verumtamen Manichaei natura liberi in-
docilesque mox ad ingenium suum moresque redierunt. Philippopo-
lis enim incolae, qui omnes paucis exceptis Manichaei erant, vexant
Christianos illius regionis diripiuntque eorum bona minima vel potius
nulla imperatoris legatorum ratione habita, ita ut sensim paulatim-
que omnia circa Philippopolin essent haeretica. affluxit ad eos et

τῶν Ἀρμενίων ἀλμυρὸς καὶ ἄλλος ἀπὸ τῶν θολερωτάτων
 πηγῶν Ἰακώβου. καὶ ἦν, ὡς οὕτω γε φάναι, κακῶν ἀπάντων
 μισγάγκεια· καὶ τὰ μὲν δόγματα διεφώνουν, συνεφώνουν δὲ
 ταῖς ἀποστασίαις οἱ ἄλλοι τοῖς Μανιχαίοις. ἀλλ' ὁ γε πα-
 V. 358 τῆρ ἐμὸς καὶ αὐτοκράτωρ καὶ πρὸς τούτους τὴν στρατιωτι- 5
 D κὴν αὐτοῦ πολυπειρίαν ἀντιτάξας τοὺς μὲν ἀμαχί συνειλή-
 φει, τοὺς δὲ καὶ μετὰ μάχης ἠνδραποδίσαιτο. οἷον δ' αὖ
 τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ πρᾶγμα ὄντως καὶ ἀπο-
 P. 453 στολικώτατον. τί γὰρ ἂν τις τοῦτον οὐκ ἐπαινέσειε; πότερον
 ὅτι περὶ τὰς στρατηγίας ἀμελῶς εἶχε; καὶ μὴν ἀνατολήν καὶ 10
 δύσιν ἐπλήρωσε τῶν στρατηγημάτων. ἀλλ' ὅτι τοὺς λόγους
 παρὰ φαῦλον ἐτίθει; καὶ μὴν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος, περὶ τὴν
 θείαν γραφὴν ἐσπουδάκει, ὡς καὶ τὴν γλωτταν διαθῆξαι
 πρὸς τὰς τῶν αἰρετικῶν συμπλοκάς. καὶ μόνος οὗτος ὄπλα
 καὶ λόγους ἀνέμιξε καὶ τοῖς μὲν ὄπλοις τοὺς βαρβάρους 15
 ἐνίκα, τοῖς δὲ λόγοις ἐχειροῦτο τοὺς ἀντιθέους, ὥσπερ δὴ
 τότε καὶ κατὰ Μανιχαίων ἐξώπλιστο ἀποστολικὴν ἀντι στρα-
 Β τηρικῆς ἀναδεξάμενος ἀγωνίαν. καὶ ἔγωγε τοῦτον τρισκαι-
 δέκατον ἂν ἀπόστολον ὀνομάσαιμι. καίτοι τινὲς Κωνσταν-
 τίνῳ τῇ μεγάλῳ τοῦτο τὸ κλέος προσάπτουσιν· ἐμοὶ δὲ 20
 δοκεῖ ἢ σὺν τῷ Κωνσταντίνῳ τῷ αὐτοκράτορι τετάχθαι
 τοῦτον, ἢ εἴ τις φιλονεικεῖ, ἔστω μετὰ γε Κωνσταντῖνον

3. μισγάγκεια P, μισγάγγεια C. 5. στρατιωτικὴν] ιωτι in C in ras.
 7 sq. δ' αὖ τόδ' scripsi: δ' αὐτὸ δ' P. 12. παρὰ scripsi: περὶ P.
 16. δὴ scripsi: δὲ P. 17. στρατηγηκὴν C¹ corr. C². 20.
 τοῦτο* C. 22. Κωνσταντῖνον] ν ultimum in C in ras. m. 2.

peramarum quasi Armeniorum flumen et aliud e lutulentissimis Iacobi fontibus; quo factum erat, ut esset hic quoddam omnium malorum confluvium dissentientibus inter se dogmatis, consentientibus reliquis cum Manichaeis in ipsa a vera fide defectione. sed pater meus insigni sua belli scientia his opposita alios sine vi domuit, alios pugna in deditionem compulit. quantum tulit fecitque in hoc opere vere apostolico! etenim quid tandem est, quod non laudemus eum? num ad rem militarem segnis fuit? at orientem occidentemque bellica sua laude implevit. an forte disputandi artem parvi fecit? ille vero, quantum nemo alius, in sacrorum librorum lectione versatus linguam etiam ad certamina cum haereticis acuit. itaque unus et armorum et verborum certamina miscuit barbaros armis, disputando autem haereticos vincens, quemadmodum tunc quoque in Manichaeos armatus apostolicam sane expeditionem pro militari suscepit. quare hunc ego decimum tertium apostolum nominarim: etsi enim nonnulli id decus Constantino Magno vindicant, mihi tamen Alexius vel eodem, quo Constantinus, honore dignus videtur, vel, si

ἀπόστολος ἄμα καὶ βασιλεὺς ὁ Ἀλέξιος. ὡς γὰρ ἔφθηνεν
 ἄνωθεν εἰρηκότες, κατὰ τὴν Φιλίππου γενόμενος διὰ τὰς
 εἰρημένας αἰτίας τῶν Κομάνων μήπω καταλαβόντων ὁδοῦ
 πάρεργον μεῖζον τοῦ ἔργου ἐποιεῖτο τοὺς Μανιχαίους τῆς
 5 ἄλμυρᾶς μετάγων θρησκείας καὶ τοῦ γλυκέος ἔμφορῶν δόγ- C
 ματος. ἀπὸ πρωΐας οὖν μέχρι δειλῆς [ἑώρας] ἢ καὶ ἑσπέρας,
 ἔστιν οὗ καὶ δευτέρας ἢ καὶ τρίτης φυλακῆς τῆς νυκτὸς
 μεταπεμπόμενος τούτους τὴν ὀρθότομον ἐδίδασκε πίστιν
 ἐξελέγχων τὸ διεστραμμένον τῆς αὐτῶν αἰρέσεως. συμπαρῆ-
 10 σαν δὲ τούτῳ Εὐστράτιος ὁ τῆς Νικαίας πρόεδρος, ἀνὴρ
 τὰ τε θεία σοφὸς καὶ τὰ θύραθεν, ἀρχῶν ἐπὶ ταῖς δια-
 λέξεσι μᾶλλον ἢ οἱ περὶ τὴν στοᾶν καὶ ἀκαδημίαν ἐνδιατρί-
 βοντες, καὶ αὐτὸς δὴ ὁ τῆς Φιλίππουπόλεως τῷ ἀρχιερα- D
 τικῷ ἐγκαθιδρυμένος θρόνῳ. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ πρὸ πάντων
 15 τὸν ἕμὸν Καίσαρα Νικηφόρον ὁ αὐτοκράτωρ συναιρόμενον
 εἶχε στομώσας τοῦτον τῇ τῶν θείων βιβλίων μελέτῃ. πολ- P. 454
 λοὶ μὲν οὖν τηρικαῦτα τῶν Μανιχαίων μηδὲ διστάζοντες
 ὅλως προσήεσαν τοῖς ἱερεῦσιν ἐξομολογούμενοι τὰς σφῶν
 ἁμαρτίας καὶ τοῦ θείου φωτίσματος ἐπιτυγχάνοντες· πολλοὺς
 20 δὲ ἦν ἰδεῖν τηρικαῦτα ὑπὲρ τοὺς Μακαβαίους ἐκείνους τῆς
 ἰδίας ἀντεχομένους θρησκείας χρήσεις τε καὶ μαρτυρίας τῶν

1. ἔφθηνεν scripsi: ἔφηνεν C (με in ras. m. 2) P. 6. ἑώρας
 seclusi. 10. ὁ Leo Allatius: ὁ τε P. 13. δὴ C, δὲ P.
 16. βιβλίων] ιω in C e corr. m. 2. 20. ἦν ἰδεῖν C, ἦν om. P.

certandi studio aliquid concedamus, proximus saltem illi apostolus et
 imperator nominandus esse. nam cum ad Philippopolin, ut supra nar-
 ravi, propter causas, quas indicavi, commoraretur necdum advenissent
 Comani, maius eo quod agebat opus ex occasione aggressus Manichaeos
 ab amara superstitione ad suave dogma coepit adducere. a mane igitur
 ad pomeridianum tempus atque adeo ad vesperum, interdum ad secun-
 dam tertiamque noctis vigiliam arcessitos eos rectam fidem docebat
 perversitatemque eorum haereseos coarguebat. aderant ei cum Philip-
 popolitanus archiepiscopus tum Eustratius, Nicaeae antistes, vir et
 sacrarum et profanarum litterarum peritus ac dialectica arte magis
 excellens, quam qui in stoa et in academia versantur. praeter hos
 vel potius ante omnes imperatori Nicephorus meus Caesar auxiliaba-
 tur, quem converterat ad divinos libros lectitandos. itaque multi
 Manichaeorum sine ulla dubitatione ad sacerdotes ibant peccataque
 sua confessi divini baptismi fiebant participes; multos autem videre
 licuit, qui Maccabaeorum constantiam superantes superstitiones suas
 tenebant sacrae scripturae sententias auctoritatesque proferentes, qui-

Θείων προφέροντας γραφῶν ἐντεῦθεν ἰσχυροποιεῖν οἰομένους
 τὸ σφῶν αὐτῶν κατάπτυστον δόγμα. ἀλλὰ τῇ συνεχεῖ τοῦ
 V. 359 αὐτοκράτορος ὀμιλία καὶ ταῖς συχναῖς παραινέσεσι καὶ τού-
 Βτων οἱ πλείους πειθόμενοι τοῦ Θείου μετέσχον βαπτίσματος.
 καὶ γὰρ ἐξ ἀνατολῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐς βαθυτάτην νύκτα 5
 πολλάκις τὰ τῆς διαλέξεως παρετείνετο, καὶ τῆς τοιαύτης
 ὀμιλίας μὴ ἀφιστάμενος ἄσιτος τὰ πολλὰ διετέλει καὶ ταῦτα
 ἐν καιρῷ θέρους ἐν ὑπαίθρῳ σκηπῇ διακαστερῶν.

9. Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐτελεῖτο καὶ ἡ λογικὴ ἐκείνη μετὰ
 τῶν Μανικαίων συνεκροτεῖτο ἀμίλλα φθάσας τις ἀπὸ τοῦ 10
 Ἰστρου τὴν τῶν Κομάνων ἀπήγγελλε διαπεραίωσιν. ὁ δὲ
 βασιλεὺς μὴ μελλήσας ὄλωσ πρὸς τὸν Δάνουβιν ἤλανε τοῖς
 C περιτυχοῦσι στρατιώταις συγχεσάμενος. καὶ τὴν Βιδύνην
 καταλαβὼν καὶ τοὺς βαρβάρους μὴ εὐρηκῶς (προέφθασαν
 γὰρ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν μεμαθηκότες εἰς τοῦπίσω 15
 διαπεράσαι) παραχρῆμα στρατιώτας γενναίους ἀποδιελόμενος
 τὴν τῶν βαρβάρων ἐπιδίωξιν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ κατόπιν
 τούτων παραχρῆμα ἤλαντον τὸν Ἰστρον διαπεράσαντες. καὶ
 ἐπὶ τρισὶ διώκοντες νυχθημέροις, ἐπεὶ τοὺς Κομάνους ἐθε-
 άσαντο δι' ὧν ἐπεφέροντο σχεδιῶν τὸν ἐκεῖσε τοῦ Δανού- 20
 βεως ῥέοντα ποταμὸν διαπεράσαντες, ἀπρακτοὶ πρὸς τὸν
 D αὐτοκράτορα ἐπανέστρεψαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠνιάθη μὲν, ὅτι

1. οἰομένους P, οἰόμενος C.   2. τῇ* C.   3. καὶ scripsi:
 καὶ CP.   6. πολλάκις C¹, πολλάκις C².   10. τις] τι in C
 in ras. m. 2.   11. ἀπήγγελλε] ελ in C in ras. m. 2.   12.
 μελλήσας P, μελήσας C.   19. Κομάνους] μάνους in C in ras.
 m. 2.   20. Δαν*νούβεως C.

bus dogma suum detestabile firmari credebant. sed et horum plerique
 continuis imperatoris disputationibus hortationibusque convicti
 sacro baptismo initiabantur; nam a prima luce ad multam saepe
 noctem eiusmodi colloquia impransus plerumque continuabat aestatis
 tempore in subdiali ille quidem tabernaculo perseverans.

9. Dum haec geruntur et logica ista cum Manichaeis pugna
 flagrat, advolat quidam, qui ab Istro Comanos traiecissee nuntiat. tum
 sine mora imperator Danubium petit assumptisque qui in promptu
 erant militibus Bidynen profectus, cum barbaros non invenisset,
 quippe qui cognito imperatoris adventu iam ultra fluvium retroces-
 sissent, selectam extemplo fortium virorum manum barbaros fugien-
 tes persequi iubet. qui Istrum statim transgressi ac tres dies toti-
 demque noctes Comanos insecuti, ubi eos amnem quemdam ultra
 Danubium fluentem ratibus traiecissee viderunt, re infecta ad impe-
 ratorem revertuntur. is etsi moleste tulit, barbaros ab exercitibus

μὴ κατελήφθησαν παρὰ τῶν στρατευμάτων οἱ βάρβαροι, ὁμῶς μέντοι καὶ τοῦτο μέρος νίκης ἠγήσατο, ὅτι ἐξ ἀκοῆς καὶ μόνης τοὺς βαρβάρους ἀπῶσε καὶ ὅτι πολλοὺς τῶν ἀπὸ τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέσεως εἰς τὴν ἡμετέραν μετήνεγκε πίστιν 5 διπλοῦν στησάμενος τρόπαιον καὶ κατὰ βαρβάρων ἀπὸ τῶν ὀπλων καὶ κατὰ τῶν αἰρετικῶν ἀπὸ τῶν εὐσεβεστάτων λόγων. ὑποστρέψας τοίνυν καὶ αὐθις εἰς Φιλιππούπολιν καὶ P. 455 μικρὸν διαναπαύσας ἑαυτὸν πάλιν ἀγῶνων εἶχετο. τὸν γὰρ τοι Κουλέοντα καὶ τὸν Κούσινον καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις Φῶ- 10 λον, ἄνδρας προστάτας τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέσεως καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τοὺς ἄλλους Μανιχαίους, δεινοὺς δὲ ἐνστήναι τῇ ἑαυτῶν κακοδοξίᾳ καὶ πρὸς τὸ πεισθῆναι λόγοις ἀδαμαντίνους, σπαράξαι δὲ τὸ θεῖον λόγιον καὶ κακοσχόλως αὐτὸ ἐκλαβεῖν εἰς ὑπερβολὴν εὐμηγάνους, τούτους μεταπεμπόμενος καθ' 15 ἡμέραν ἐκάστην πρὸς αὐτοὺς τὸν λογικὸν συνεκρότει πόλεμον. καὶ ἦν ἰδεῖν ἀγῶνα διπλοῦν, τοῦ μὲν βασιλέως, ὅπως B σωθεῖεν, καὶ σφόδρα ὑπεραγωνιζομένον, τῶν δ', ὅπως νικήσειαν τὴν λεγομένην Καδμείαν, διαφιλονεικούντων. ἐστᾶσι μὲν γὰρ καὶ οἱ τρεῖς θήξαντες ἀλλήλους καθάπερ συῶν 20 ὀδόντες καὶ τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος ἐν νῶ ἔχοντες διατέμνειν καὶ εἴ τις τὸν Κούσινον ἐξέφευγεν ἐνστασις, V. 360

13. τὸ addidi. αὐτὸ scripsi: αὐτῶ CP. 15. συνεκρότει C, συνεκρότει P. 16. ἠδεῖν C¹, corr. C². 17. ὑπεραγωνιζομένου scripsi: ὑπεραγωνιζόμενον P. 18. τὴν C, ὁμ. P. 19. θήξαντες] τες in C e corr. m. 2. 20. νῶ P, ὦ C. ἔχοντες] τ in C add. m. 2.

nostris non esse deprehensos, tamen et repulsos illos sola fama et multos se ex Manichaeorum haeresi ad nostram fidem traduxisse in victoria posuit sicque duplex erexit tropaeum, alterum armis contra barbaros partum, alterum contra haereticos disputationibus religiosissimis. quocirca Philippopolin reversus modica quiete usus denuo ad certamina se applicuit. Culeontem enim Cusinumque et Pholum Manichaeicae sectae antistites inter ceteros Manichaeos tenacissimos perversae suae doctrinae et ad persuadendum difficillimos, in laceranda vero sacra scriptura eiusque locis pravo studio ad argutias usurpandis callidissimos, eos igitur quotidie ad se vocat acremque cum iis disceptationis bellum gerit; ac duplex conspici certamen potuit, imperatore, ut salvi essent, summopere nitente, illis vero ad reportandam Cadmeam, quae dicitur, victoriam pervicaciter contententibus. stabant enim tres illi veluti aprorum dentes invicem se exacuentes nihilque nisi rescindere imperatoris rationes cupientes; cumque contrarium aliquod argumentum effugerat Cusinum, id Culeon

ταύτης ὁ Κουλέων ἀντελαμβάνετο καὶ ἀμυχανοῦντος Κου-
 λέοντος ὁ Φῶλος αὐθις ἀντεξανίστατο ἢ καὶ πρὸς τὰς βα-
 σιλικὰς προτάσεις καὶ ὑποφορὰς ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ ἠγείρετο
 C καθάρπερ μέγιστα κύματα ἐπὶ μεγάλοις καταλαμβάνοντα κύ-
 μασιν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὰς πάσας τούτων διαλίων ὡς 5
 ἰστὸν ἀράχνης ἐνστάσεις ἐπέρραπτε μὲν εὐθὺς τῶν ἀκαθάρ-
 των τὰ στόματα· ὡς δὲ πέπεικεν οὐδαμῶς, τέλος ἀπειρηκῶς
 πρὸς τὴν τῶν ἀνδρῶν τούτων ἠλιθιότητα προπέμπει τού-
 τους εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐστίαν ἀποκληρωσάμενος αὐτοῖς
 τὰς περὶ τὸ μέγα παλάτιον περιδρομούς στοάς. οὐ μὴν 10
 ἄθηρος παντάπασιν ἦν, εἰ καὶ τούτους τοὺς ἀρχηγούς λόγοις
 D τῶ τέως οὐκ ἐθήρασεν, ἀλλ' ἡμέρας ἐκάστης προσῆγε Θεῶ
 ὅπου μὲν ἑκατόν, ὅπου δὲ καὶ πλείους τῶν ἑκατόν, ὡς συμ-
 ποσοῦσθαι τοὺς τε προτεθηραμένους καὶ τοὺς νῦν ὑπὸ τῆς
 P. 456 τούτου γλώττης ἐαλωκότας εἰς μυρίας καὶ χιλιάδας ἀνδρῶν 15
 πολυαριθμῆτων. καὶ τί γὰρ δεῖ λέγειν καὶ διατρίβειν περὶ
 ὧν ἡ σύμπασα οἰκουμένη ἐπίσταται καὶ μάρτυρές εἰσι καὶ
 ἀνατολὴ καὶ δύσις; πόλεις γὰρ ὅλας καὶ χώρας ταῖς παντο-
 दाπαῖς αἰρέσεις κεκρατημένας πολυτρόπως εἰς τὴν ἡμετέραν
 ὀρθόδοξον μετήνεγκε πίστιν. τοὺς μὲν τὰ πρῶτα φέροντας 20
 μεγάλων ἠξίου δωρεῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῖς λογάσι

3. ἄλλος scripsi: ἄλλο σὺν C, ἄλλῳ σὺν P. 4. ἐπὶ] ἰ in C
 e corr. m. 2. μεγάλοις] οἰ in C e corr. m. 2. 7. δὲ in
 C add. in mg. m. 2. πέπεικεν] εἰ in C e corr. m. 2. 11.
 ἄθηρος C¹, ἄθυρος C²P. ἀρχηγούς scripsi: ἀρχαίους P. λό-
 γοις scripsi: λόγους CP. 13. πλείους] οὐ in C e corr. m. 2.
 18. πόλλεις C. 21. δωρεῶν scripsi: δορεῶν (m. ead. super-
 scripsit προνοιῶν) C, προνοιῶν P. ταῖς P, correxi.

statim excipiebat et hoc quoque perturbato Pholus rursus pugnam capessebat vel etiam contra imperatoris ratiocinationes obiectionesque alius super alium extitit, sicut maximi magnos fluctus excipiunt. sed imperator, quaecumque obieciabantur, tamquam aranearum telas discutiens impura eorum ora statim obstruxit. sed, ubi neutiquam iis persuadere potuit, tandem pertaesus tantae stultitiae Constantinopolin eos deduci iubet habitatione assignata in porticibus magni palatii. nec tamen omnia illius erant frustra, licet ipsos illos duces disputationibus nondum cepisset; sed singulis diebus deo reconciliabat modo centum, modo etiam amplius, ut, si quos et antea et tunc lingua ceperit comprehendas, numerus in multa millia excrescat. sed quid ea commemorem, quae totus scit orbis terrarum atque oriens occidensque testantur? totas enim haereticorum omnis generis et urbes et regiones multimodis ad veram fidem nostram adduxit. etenim primores magnis donis dignatus delectis militibus adscripsit; humi-

κατέλεγε· τοὺς δὲ χυδαιότερους συναθροίσας ἅπαντας καὶ ὅσοι σκαπανεῖς ἦσαν καὶ περὶ ἄροτρα καὶ βόας ἠσχόληντο, πάντας συναγαγὼν ἅμα καὶ τέκνοις καὶ γυναῖξι καὶ πόλιν B τούτοις δειμάμενος ἀγχοῦ που Φιλιππουπόλεως καὶ πέραν 5 Εὐρου τοῦ ποταμοῦ ἐκεῖσε τούτους μετώκισεν Ἀλεξιούπολιν τὴν πόλιν κατονομάσας ἢ καὶ Νεόκαστρον, ὃ καὶ μᾶλλον ἐπεκράτησεν, ἀποδασάμενος καὶ τούτοις κἀκείνοις ἀρούρας τε καὶ οἰνόπεδα καὶ οἰκίας καὶ κτήσιν ἀκίνητον. οὐ μὴν ἀφῆκεν αὐτοῖς ἀνίσχυρα τὰ τῶν δόσεων οὐδ' ὥσπερ Ἀδώνιδος κήπους σήμερον ἀνθούοντας καὶ αὐριον καταρρέοντας, 10 ἀλλὰ καὶ χρυσοβούλλοις λόγοις τὰς πρὸς τούτους ἐνεπέδωσε δωρεὰς καὶ οὐκ εἰς τούτους μόνους περιύσταμένας τὰς χάριτας ἔστησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων C διαδοσίμους πεποίηκε· καὶ τούτων διαρρέντων αἱ γυναῖκες 15 αὐθις τῶν δωρημένων ἀντέχονται. οὕτως ἐκείνος ἐξήπλου τὰς χάριτας. ταῦτα μὲν οὕτω λελέχθω· τὰ γὰρ πλείω παρεῖθη. καὶ μή τις ἐπιμεμφέσθω τὴν ἱστορίαν, ὡς δῆθεν δωροδοκοῦσαν τὴν συγγραφὴν. τῶν γὰρ νῦν ὄντων μάρτυρές εἰσι πολλοὶ τῶν ἀφηγουμένων, καὶ οὐκ ἂν ψευδηγορίας V. 361 20 ἀλοίημεν. καὶ ὃ μὲν αὐτοκράτωρ πάνθ' ὡς ἐχρῆν πεποιηκῶς ἀπάρας ἐκεῖθεν εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν μετεσκηνώκει.

2. ὅσοι σκαπανεῖς scripsi: ὅσοις καπανοῖς CP. 3. γυναῖξιν P, correxi. 4. ἀγχοῦ C, ἄχχου P. Φιλιππουπόλεως] in C π alterum add. m. 2, eadem εως e corr. scripsit. 5. μετώκισεν P, μετώκησεν C. 7. ἀποδασάμενος scripsi: ἀποδυσάμενος CP. 8. οἴκους C¹, οἰκίας C²P. 9. Ἀδώνιδος] s in C in ras. m. 2. 11. χρυσοβούλλοις C, χρυσοβούλλω P. 17. παρεῖθη C, παρεῖθη P. 18. δωροδοκοῦσαν C, δωροδοκουῦσαν P. 19. ψευδηγορίας scripsi: ψευδηγορίας C, ψευδογορίας P. 20. ὡς P, ὡς C. 21. μετεσκηνώκει C, μετεσκηνώσκει P.

liores vero et fossores quique circum aratra et boves degebant omnes cum liberis mulieribusque convocavit atque in urbe collocavit, quam ipse prope Philippopolin ultra Hebrum fluvium aedificarat quamque Alexiopolin, sive, quod magis usu invaluit, Neocastrum nominaverat. utrisque etiam agros vineas domos possessionemque immobilem divisit nec munera non firmavit nec Adonidis hortorum instar florentium hodie, cras evanescentium ea esse voluit, sed bullis aureis ita haec iis stabilivit, ut non iis solis haec beneficia tribueret, sed etiam in eorum filios nepotesque propagaret; qui si deessent, mulieres in ius succedendi substituit. sic ille beneficia conferre solebat. sed haec hactenus, quamquam omisimus plurima. attamen, ne quis historiam vituperet scilicet corruptam, eorum quae retulimus multi hodieque testes vivunt, nec mendacii arguamur. rebus igitur omnibus ut opus erat compositis rediit imperator in regiam urbem, rursusque cum Cu-

D καὶ πάλιν οἱ αὐτοὶ ἀγῶνες καὶ διατάξεις πρὸς τοὺς ἀμφὶ
 P. 457 τὸν Κουλέοντά τε καὶ Κούσινον ἐγίνοντο τῷ αὐτοκράτορι
 συνεχεῖς. ἀλλὰ τὸν μὲν Κουλέοντα εἶλεν ὡς συνετώτερον,
 οἶμαι, καὶ δυνάμενον παρακολουθεῖσαι λόγοις ἀληθείας καὶ
 τῆς ἡμετέρας μάνδρας πεποιήκε πρόβατον ἡμερώτατον. ὁ δὲ 5
 γε Κούσινος καὶ ὁ Φῶλος ἐξαγριαίνοντες καὶ βαλλόμενοι μὲν κα-
 θάπερ σιδήρεος ταῖς συχναῖς τοῦ αὐτοκράτορος ὀμιλίας, ὁμοῦς
 Βμέντοι σιδήρεοι μένοντες ἐξετράποντό τε καὶ οὐκ εὐαγῶως
 εἶχον αὐτῷ. καὶ διὰ τοῦτο ὡς πάντων Μανιχαίων βλασφη-
 μοτάτους καὶ καθαρῶς εἰς λαμπρὰν μελαγχολίαν ἐλαύνοντας 10
 εἰς τὴν οὕτως λεγομένην Ἐλεφαντίνην φρουρὰν ἐμβαλὼν
 καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα δαψιλῶς χορηγῶν μόναις ταῖς
 ἑαυτῶν κατοπραγίαις ἀφῆκεν ἀποθανεῖν.

3. Κουλέοντα] ο posterior in C e corr. m. 2.

11. λεγομέ-

νην P, λεγομένων C.

13. ἀφῆκεν] εν in C e corr. m. 2.

leonte Cusinoque certamina disceptationesque continuae instituebantur. atque illum quidem cepit, qui prudentior, opinor, esset veritatisque rationibus obsequi valeret, eumque ovilis nostri mansuetissimum reddidit agnum. at Cusinus Pholusque efferati ferrique instar assiduis imperatoris disputationibus contusi ferrei tamen manserunt seque ab eo averterunt nec ab eo duci se passi sunt. quare eos, qui Manichaeorum omnium malitiosissimi ac manifesta melancholia insani essent, in custodiam, quae Elephantine dicitur, coniecit affatimque suppeditatis, quae ad victum necessaria erant, solis suis peccatis perire passus est.

ΑΛΕΞΙΑΣ ΙΕ.

ALEXIADIS LIBER XV.

ARGUMENTUM.

Turcae Asia vastata in fugam vertuntur (1). Strabobasilius et Stypeota Turcas vincunt. Alexius contra Solymam sultanium profectus moratur Nicomediae (2). de variis bellandi modis digressio; nova Romanae aciei forma (3). Turcae a Camytze devicti. imperator deo consulto Bardam contra Turcas mittit. oppida Iconio vicina Romani vastant (4). Monolyco Romanos aggrediente imperator suos alloquitur firmatque. nova Turcarum irruptione facta cadit Andronicus Annae frater. (5). Nicephorus Bryennius Turcas fundit; eorum sultanus Saisan pace facta dona ab Alexio accipit; postea vero a Puchea deceptus excaecatur strangulaturque (6). in itinere insigniter Alexius aegros morientesque curat. reversus condit orphanotrophium, ubi etiam artes ac litterae coluntur (7). haeresis Bogomilorum; eorum princeps Basilus convictus perseverat in errore. terretur a daemonibus. (8). eximius in Bogomilos liber Panopliae dogmaticae. imperator Bogomilos ecclesiae reconciliare studet (9). Basilus comburitur. Alexii laudes (10). eiusdem morbus supremus et obitus; filiae lamentatio (11).

1. Ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν Φιλιππούπολιν καὶ P. 460
τοὺς Μανχαίους ἔργα τοῦ αὐτοκράτορος· ἄλλος δ' ἐκεῖθεν V. 364
αὐθις βάρβαρος ἐξαργύεται κατ' αὐτοῦ κνκεών. ἐβουλεύετο

3. ἐξεργύεται C; corr. m. 2. ἐβουλεύετο C, ἐβούλετο P.

1. His quas rettulimus circa Philippopolin Manichaeosque rebus gestis alia imperatori malorum potio a barbaris paratur.

γὰρ ὁ Σολυμᾶς σουλιτὴν τὴν Ἀσίαν αὐθις δηλώσασθαι καὶ
 τοῦ Χοροσᾶ καὶ τοῦ Χάλεπ δυνάμεις μετεκαλεῖτο, εἴ που
 γενναίως παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ἀντικαταστήναι σχοίη. ἐπεὶ
 δ' αὐτῷ τὸ πᾶν τῆς τοῦ Σολυμᾶ σουλιτὴν βουλῆς πρὸς τινος
 διεμηνύθη, ἐσκόπει καὶ αὐτὸν μέχρι τοῦ Ἰκονίου στρατεῦσαι 5
 καὶ καρτερώτατον τὸν μετ' αὐτοῦ συναρράξαι πόλεμον. κείθι
 Β γὰρ τὸ σουλιτανικὸν τῷ Κλιτζιασθλᾶν ἀπομεμέριστο. δυνά-
 μεις τοίνυν ἐξ ἀλλοδαπῶν καὶ μισθοφορικὸν μετεκαλεῖτο
 πολὺ καὶ τὸ ἴδιον στράτευμα πανταχόθεν μετεπέμπετο. κατ'
 ἀλλήλων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατηγῶν τὴν μελέτην ποιου- 10
 μένων ἐν τῷ μεταξὺ τὸ σύνηθες ἄλγῆμα τῶν ποδῶν συνέβη
 τῷ αὐτοκράτορι. καὶ δυνάμεις ἀπανταχόθεν μὲν συνέρρεον,
 ἀλλὰ κατὰ στραγγα καὶ οὐκ ἀθρόον διὰ τὸ πόρρω που τὰς
 σφῶν εἶναι πατρίδας· ἢ δέ γε ὀδύνη ἀπειργε τοῦτον οὐ
 τοῦ προκειμένου μόνον ἄψασθαι σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ βα- 15
 δίζειν ἀπλῶς. καὶ κληήρης ὢν ἤχθετο οὐ τοσοῦτον διὰ τὴν
 C τῶν ποδῶν περιωδυνίαν ὅπόσον διὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ κατὰ
 τῶν βαρβάρων ἔργου. οὐκ ἐλάνθανε ταῦτα τὸν βάρβαρον
 Κλιτζιασθλᾶν· ἐνθεν τοι καὶ ἀμεριμνήσας τὸ παρὸν τὴν
 Ἀσίαν ἄπασαν ἐλήϊζετο, ἐπτάκις κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐκ- 20
 δρομὰς ποιησάμενος. καὶ γὰρ οὐδέποτε ἐπὶ τοσοῦτον τὸ
 ἄλγος ἐκείνο τὸν αὐτοκράτορα κατέσχεν· ἐκ διαστημάτων

2. Χοροσᾶ P, correxi.

4. βουλὴν C; corr. m. 2.

7. Κλιτζι-

ασθλᾶν P.

8. μετεκαλεῖτο C, μετακαλεῖται P.

15. μόνον

scripsi: μόνου CP.

16. τὴν add. m. 2 in C.

19. Κλιτζι-

ασθλᾶν P, κλιτζιασθλᾶν C.

Solymas enim sultanus iterum Asiam depraedaturus copias e Chorosane
 Chalepque convocabat, si forte prospere in imperatorem pugnare
 posset; quo toto sultani consilio delato ipse ad Iconium usque, ubi
 Clitziasthlanis sultanici fines erant, castra movere et acerrime cum
 eo congregi constituit; ideoque copiis ex alienigenis collectis multis-
 que militibus mercede conductis proprium quoque exercitum undi-
 que coegit. sed dum ambo duces certatim bellum meditantur, con-
 suetus pedum dolor imperatori accidit; et conveniebant quidem
 copiae, sed sensim guttatimque quasi, non una omnes, cum patria eorum
 longe abesset. dolor autem impediēbat eum non solum, quominus
 propositum exequeretur, sed etiam, ne incederet omnino; lectoque
 affixus dolebat non tam ob pedum dolorem, quam quod expeditio
 in barbaros differebatur. nec fugit id Clitziasthlanem barbarum,
 qui septem in Christianos excursionibus factis totam Asiam eo ipso
 tempore securus vastabat; neque alias umquam tantus dolor impe-

γὰρ μακρῶν πρὸ τοῦ ἐπερχομένη τούτῳ ἢ νόσος οὐ περιο-
 δικῶς τὸ τηρικᾶδε ἀπῆντησεν, ἀλλὰ συνεχῆς ἦν καὶ ἐπαλλή-
 λους τοὺς παροξυσμοὺς ἐδίδου. ἀλλὰ τοῦτο τὸ πάθος πρό-
 σχημα ἐδόκει τοῖς περὶ τὸν Κλιτζιασθλᾶν νοσήματος, οὐ D
 5 μέντοι νόσημα, ἀλλ' ὄγκος καὶ ῥαθυμία ἔξωθεν περιβεβλη-
 μένη τὴν ποδαλγίαν· κἀντεῦθεν πολλὰ πολλάκις ἀπέσκιωπτον
 κἀν ταῖς μέθαις κἀν τοῖς πότοις καθάπερ αὐτοφρεῖς ῥήτορες P. 461
 ἠθοποιῖας τῆς τῶν ποδῶν ὀδύνης τοῦ αὐτοκράτορος οἱ βάρ-
 βαροι ἐποιούντο. καὶ κωμωδίας ἐγένετο πρόφασις ἢ τῶν
 10 ποδῶν ἀλγηδῶν. πρόσωπα γὰρ ἰατρῶν τε καὶ τῶν περὶ
 τὸν αὐτοκράτορα διαπονομένων ὑπεκρίνοντο καὶ αὐτὸν δῆτα
 τὸν βασιλέα εἰς τὸ μέσον παράγοντες καὶ ἀναθέμενοι ἐπὶ
 κλίνης προσπαΐζειν ᾔφοντο. καὶ ἐπὶ ταύταις ταῖς παιδιαῖς
 γέλως τοῖς βαρβάροις ἐπῆρτο πολὺς. οὐ μὲν ἐλάνθανε ταῦτα
 15 τὸν αὐτοκράτορα κἀντεῦθεν ἠρεθίζετο πρὸς τὴν κατ' αὐτῶν
 μάχην μᾶλλον παφλάζων τὰ τοῦ θυμοῦ. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ B
 καὶ κουφισθεῖς τῆς ὀδύνης τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἴ-
 χετο. τὴν τε Δάμαλιν διαπεράσας καὶ τὸν ἀναμεταξὺ Κιβω- V. 365
 τοῦ καὶ Αἰγιαλῶν διαπλωϊσάμενος πορθμὸν καὶ τὴν Κιβωτὸν
 20 καταλαβὼν ἐκεῖθεν εἰς τὸ Λοπάδιον ἄπεισι τὴν τῶν ταγμα-
 των ἐκδεχόμενος ἄφιξιν καὶ ὅποσον μισθοφορικὸν μετε-

4. Κλιτζιασθλᾶν P, κλιτζιασθλᾶν C.   5. ὄγκος P, ὄγγος C.
 11. ὑπεκρίνοντο scripsi: ὑποκρίνοιτο CP.   12. ἀναθέμενοι]
 ι in ras. m. 2 C.   13. παιδιαῖς P, πεδιαῖς C.   16. πα-
 φλάζων τὰ τοῦ θυμοῦ scripsi: παμφλάζοντα θυμοῦ CP.   18.
 Κιβωτοῦ καὶ Αἰγιαλῶν scripsi: Κιβωτῶ αἰγιαλῶ CP; cf. 279, 4.
 19. διαπλωϊσάμενος scripsi: διαπλωϊέμενος CP.   πορθμὸν] μ
 eras. C.   20. Λοπάδιον P, λοπάδιον C.

ratorem ceperat, cum morbus, quo magnis ante intervallis aegrota-
 bat, tunc continuo et sine ulla intermissione saeviens eum urgeret.
 quod malum simulari credebant, qui cum Clitziasthlane erant, nec
 morbum, sed cunctationem ignaviamque dicebant, quae podagrae
 speciem prae se ferret; indeque multa inter patinas calicesque ut
 extemporales rhetores iocabantur ac de podagra imperatoris decla-
 mationum vel mimorum argumenta sumebant: sic pedum dolorem
 in comoediam vertebant. nam personae producebantur medico-
 rum atque imperatoris famulorum eumque ipsum lecto imposi-
 tum et in medium prolatum illudere sibi videbantur, iisque iocis
 summus inter barbaros risus oriebatur. quo imperator nuntiato magis
 etiam ira exandescens ad pugnandum in eos incendebatur ac vix-
 dum dolore levatus itineris exequendi consilium cepit. itaque Dama-
 lin profectus cum fretum inter Cibotum et Aegialos pernavigasset Ci-
 botumque venisset, Lopadium abit Romanas copias mercennariosque

πέμπετο. ἐπὶ δὲ συνεληλύθεισαν ἅπαντες, ἀπάρας ἐκεῖθεν
 σὺν ὄλαις δυνάμεσι τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου καταλαμβάνει
 φρούριον ἀγχοῦ τῆς τῆ Νικαία παρακειμένης λίμνης διακειμέ-
 νον κακεῖθεν εἰς Νικαίαν, εἶτα διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐθις
 C ὑποστρέφει ἐνθεν τῆς γε τοῦ Λοπαδίου γεφύρας καὶ στρα- 5
 τοπεδεύει κατὰ τὴν βρύσιν τοῦ καρυνέως καλουμένην, οὕτω
 δόξαν αὐτῶ, ἵνα τὸ μὲν στρατεύμα πρότερον διὰ τῆς γεφύ-
 ρας διαβιβάσας ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ τὰς σκηρὰς πήξῃται
 καὶ οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ διὰ τῆς αὐτῆς γεφύρας
 διελθὼν μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος τὴν βασιλικὴν κα- 10
 ταθείη σκηνήν. οἱ δὲ μηχανικώτατοι Τοῦρκοι τὰ κατὰ τὴν
 περὶ τοὺς πρόποδας τῶν Λεντιανῶν καὶ τῆς οὕτω καλου-
 μένης Κοτοιρακίας διακειμένην πεδιάδα ληϊζόμενοι, ἐπεὶ
 D τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτῶν μεμαθήκεισαν ἔφοδον,
 ἐκδειματωθέντες παραντίκα πυρσοὺς παμπόλλους ἀνήψαν, 15
 ἐντεῦθεν φαντασίαν τοῖς ὄρωσι στρατιᾶς πολλῆς παρέχοντες
 τάχα. καὶ οἱ μὲν πυρσοὶ τὸν ἄερα ἐξέκαιον καὶ πολλοὺς
 τῶν ἀπείρων ἐξεδειμάτου· τὸν δὲ αὐτοκράτορα ἐθρόει
 τούτων οὐδέν. κακεῖνοι μὲν τὴν λείαν πᾶσαν καὶ τοὺς δο-
 ρυαλώτους ἀναλαβόμενοι ὄχοντο· αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περίορ- 20
 θρον πρὸς τὴν ἡδὴ † ἐκεῖσε πεδιάδα ἠπειγέτο σπεύδων αὐ-
 τοῦ που τούτους καταλήψεσθαι, ἀλλ' ἀστοχίσας τῆς ἄγρας

1. συνεληλύθεισαν C, συνεληλύθησαν P.   2. κύρου P, correxi.
 3. παρακειμένη λίμνη P, correxi.   4. κακεῖθεν C, κακεῖθα P.
 διὰ om. C, add. P.   15. παμπόλλους P, παμπόλλας C.   16.
 παρέχοντες P, παρέσχοντες C.   21. ἐκεῖσε] ὤθεισαν ἐκείνην?
 cf. e. c. 330, 10. 16.

expectans; congregatisque tandem omnibus toto exercitu inde movet et domini Georgii arcem ad Nicaeensem lacum occupat. hinc intrat Nicaeam ac triduo deinde retrocedens castra communivit citra pontem Lopadii ad condimentarii quem dicunt fontem. ita enim ei visum est, ut et priorem partem exercitus ponte traductam apto loco collocaret et ipse dein reliquo agmine eundem pontem transgressus praetorium poneret. callidissimi autem Turcae, qui planitiem ad radices Lentianorum montium Cotoeraciaeque patentem depraedabantur, ubi imperatoris in se iter compererunt, perterriti statim rogos incendunt plurimos, ut ingentis multitudinis speciem intuentibus offerrent. quibus ignibus aer flagrabat multique eorum, qui parum experti erant, metu commovebantur: imperatorem nihil eorum terruit. sed illi praedam omnem captivosque secum ferentes abscesserunt, cumque ipse diluculo in planitiem illam proficisceretur, quamquam festinabat, ut ibi eos assequeretur, tamen praeda frustratus

καὶ πολλοὺς μᾶλλον τῶν Ῥωμαίων ἔτι ἐμπνέοντας εὐρηκῶς,
πολλοῖς δὲ καὶ νεκρῶν σώμασιν ἐντετυχηκῶς ἤχθετο ὡς P. 462
εἰκὸς καὶ ἤθελε μὲν διώκειν, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πᾶν ἀπολέσῃ
θήραμα, μὴ δυνατοῦ ὄντος τοῦ παντός στρατεύματος τοὺς
5 φεύγοντας ὀξέως καταλαβεῖν, χάρακα μὲν αὐτοῦ που περὶ
τὸ Ποιμανηρὸν πήγνυται καὶ παραχρῆμα ἀπολεξάμενος γεν-
ναίους ψιλοὺς στρατιώτας τὴν ἐπιδιώξιν τῶν βαρβάρων ἐπι-
τρέπει παραγγείλας ὅπως χρῆ ἐπιπορεύσασθαι τοὺς ἀλάστο-
ρας. οἱ δὲ τούτους ἐφθακότες εἰς τινα τόπον Κελλία
10 ἐγχωρίως ὀνομαζόμενον μετὰ τῆς λείας πάσης καὶ τῶν δο-
ρυαλώτων ὡς πῦρ κατ' αὐτῶν ἵενται καὶ αὐτίκα πλείστους B
μὲν μαχαίρας ἔργον ἐποιήσαντο, ἐπίουσι δὲ ζωγρήσαντες καὶ
τὴν λείαν πᾶσαν ἐκεῖθεν ἀναλαβόμενοι μετὰ νίκης λαμπρᾶς
πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐπανῆλθον. τούτους ἀποδεξάμενος
15 καὶ τὴν παντελῆ τῶν πολεμίων φθορὰν ἐγνωκῶς πρὸς τὸ
Λοπάδιον ἐπανέρχεται. κεῖθι δὲ παραγενόμενος καὶ μῆνας
τρεῖς ὅλους ἐγκαρτερήσας τὸ μὲν τι δι' ἀνδρίαν τῶν δι'
ᾧν ἔμελλε διελθεῖν μερῶν (θέρους γὰρ ὥρα παρῆν καὶ ἡ
ἀλέα ἀφόρητος), τὸ δὲ καὶ τὸ μήπω φθάσαν τοῦ μισθο-
20 φορικοῦ στρατεύματος ἀπεκδεχόμενος. ἐπὶ δὲ ἅπαντες
ἀθροισθεῖεν ἐκεῖ, ἕξαστας ἅπαν τὸ ὄπλιτικὸν τηρικαῦτα C
κατὰ τὰς ἀκρολοφίας τοῦ Ὀλύμπου καταθέμενος καὶ τῶν V. 366

1. πολλοὺς C, πολὺς P.

2. πολλοῖς] ι in ras. m. 2 C.

σώμασιν P, σώμασι C.

3. εἰκὸς] ο in ras. m. 2 C.

βαρβάρων] ν add. m. 2 C.

9. τούτους P, τούτοις C.

παραγενόμενον CP, correxit Wilkenus.

16.

21. ὄπλιτικὸν C; corr. m. 2.

17. τοι CP, correxi.

est; et Romanorum potius multis, qui spirabant etiam tum, multisque etiam eorum cadaveribus inventis fieri non potuit, quin ira accenderetur: sed in summo persequendi studio, ne omnem praedam amitteret, quia universus exercitus fugientibus instare non poterat, castris circa Poemanenum positis statim delectos levis armaturae milites persequi barbaros iubet indicato scelestorum itinere. hi assecuti eos loco, quem Cellia appellant incolae, cum praeda omni captivisque flammae instar aggrediuntur plurimisque trucidatis, nonnullis captis atque omni praeda recepta victores ad imperatorem revertuntur; qui exceptis iis iam de plena hostium interneeione certior factus Lopadium recedit ibique totos tres menses moratur partim propter ariditatem locorum, per quos proficiscendum ei erat (aestatis enim tempus aderat nec ferri poterat calor), partim quod partem mercennariorum, quae nondum venerat, expectabat. iam collectis omnibus castra movit, cumque gravem armaturam universam circa Olympi

οὕτω καλουμένων Μαλάγων αὐτὸν τὸν Ἀέρα κατέλαβε. τῆς δὲ βασιλίδος κατὰ τὴν Πρίγκιπον αὐλιζομένης, ἢ ἔχοι ῥᾶον ἐκεῖθεν τὰ περὶ τοῦ αὐτοκράτορος μανθάνειν περὶ τὸ Λοπάδιον ἐπαυελθόντος, ὁ βασιλεὺς ἅμα τῷ τὸν Ἀέρα καταλαβεῖν διὰ τοῦ βασιλικῷ μονήρους μεταπέμπεται αὐτὴν τὸ μὲν τι καὶ τὸ ἄλγος ὑφορώμενος αἰεὶ τῶν ποδῶν, τὸ δὲ τι καὶ τοὺς συμπαρομαρτοῦντας αὐτῷ τῶν ἐγκολπίων ἐχθρῶν D δεδιῶς διὰ τὴν ἄκραν αὐτῆς περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὸ ἀγρυπνηκώτατον ὄμμα.

2. Οὕτω τρίτη παρηλθεν ἡμέρα καὶ ὁ περὶ τὸν βασιλικὸν 10 κοιτωνίσκον ἀσχολούμενος κατὰ τὸ περίορθρον ἔλθων ἀγχοῦ τοῦ βασιλικῷ σκίμποδος εἰστήκει. ἡ δὲ βασίλισσα διυπνισ- P. 463 θεῖσα καὶ τοῦτον θεασαμένη Τούρκων ἡμῖν ἔφοδον ἀπαγγέλλειν ἔφη. τοῦ δὲ περὶ τὸ οὕτω καλούμενον τοῦ Γεωργίου φρούριον ἐφθακέναι λέγοντος κατεσίγασε τοῦτον ἡ βασίλις 15 τῇ χειρὶ, ἵνα μὴ τὸν αὐτοκράτορα διυπνίσῃ. ὁ δὲ ἐν αἰσθήσει τῶν λεγομένων γεγονῶς ἐπὶ ταύτῳ σχήματι καὶ γνώμης τέως ἦν· ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου πρὸς τὰς συνήθεις ἐργασίας ἐτρέπετο ὄλος τῆς τούτου προμηθείας γεγονῶς. οὕτω τρίτη παρηλθεν ὥρα καὶ ἕτερος ἐκεῖθεν καταλαβὼν ἐγγίζειν 20 ἤδη τοὺς βαρβάρους ἔλεγεν. ἡ δὲ αὐτοκρατόρισα ἔτι συμ-

1. Μαλαγίνων? αὐτὸς? 1. 4. ἀέρα P, correxi. 5. βασιλικῷ C; corr. m. 2. μεταπέμπεται αὐτὴν C (ταὶ αὐτὴν fere evanida), μεταπέμπεται τὴν Αὐγοῦσταν P. 6. τῶν evanuit in C. 8. αὐτὸν ἐπιμέλειαν] ὃν ἐπι in ras. m. 2 C. 10. παρὰ CP, correxi. 13. ἀπαγγέλλειν P, ἀπαγγέλειν C. 19. τούτων? 21. αὐτοκρατόρισα P, αὐτοκρατόρησα C¹, αὐτοκρατόρισα C²: sic etiam infra.

iuga disposuisset et Malagnorum, quae dicunt, ipse Aërem tenuit, imperatrice interim ad Principum morante, unde facilius de imperatore Lopadium reverso certior fieret. is ubi Aërem tenuit, monere regia missa ad se Augustam invitat, quia et pedum dolorem semper respiciebat et a comitibus metuebat, quos sibi inimicos quasi fovebat sinu, propter uxoris summam sui curam maximamque vigilantiam.

2. Necdum biduo praeterito repente imperatorii cubiculi praefectus mane ingressus prope imperatorium lectum adstitit. tum somno excitata imperatrix, ubi conspexit eum, Turcarum dixit adventum nobis eum nuntiare. cumque iam ad Gregorii arcem eos pervenisse narrasset, ne imperatorem e somno excitaret, manu eum tacere iussit. is vero, quamquam audierat illa verba, se nuntio moveri dissimulabat atque oriente sole ad consuetas occupationes conversus animo tamen nihil nisi illa volvebat. necdum tertia hora effluerat, cum alius accurrens appropinquare iam barbaros retulit. erat cum im-

παρῆν τῷ αὐτοκράτορι δειλιῶσα μὲν ὡς εἰκός, ἐξεχομένη
 δὲ ὁμῶς τῆς ἐκείνου γνώμης. ἐπὶ δὲ πρὸς ἄριστον οἱ βα- B
 σιλεῖς ἐπείγοντο, ἕτερος ἡμαγμένος καταλαβὼν προσουδίας
 τοῖς ποσὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἑαυτὸν ὑπὲρ κεφαλῆς τὸν κίν-
 5 δυνον ἴστασθαι ἐπώμνυτο τῶν βαρβάρων ἤδη ἐπικαταλαμβα-
 νόντων. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ εὐθύς τὴν πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπὶ-
 οδον τὴν αὐτοκρατορίσσαν ἐπέτρεψεν. ἡ δὲ πτοηθεῖσα ἐν μυ-
 χοῖς καρδίας ὁμῶς εἶχε τὸν φόβον καὶ οὔτε λόγοις οὔτε σχήμασι
 τοῦτον ἐνέφαιεν. ἀνδρεία γὰρ καὶ στάσιμος οὔσα τὴν φρένα
 10 καθάπερ ἢ παρὰ τοῦ Σολομῶντος ἐν παροιμίαις ὑμνουμένη
 ἐκείνη γυνὴ οὐ γυναικῶδές τι ἐνεδείξατο καὶ ἀθαρσές ἦθος,
 οἷα τὰ πολλὰ τὰς γυναῖκας ὁρῶμεν πασχούσας, ἐπειδὴν τι φο- C
 βερὸν ἀκούσωσι· καὶ αὐτὸ τὸ χροῶμα κατηγορεῖ τῆς ψυχῆς
 τὴν δειλίαν, καὶ συχνάκις ἀνακωκύνουσι γοερὸν ὡσπερ ἐκ τοῦ
 15 σχεδὸν αὐταῖς τῶν δεινῶν ἐφεστηχότων. ἀλλ' ἢ γε βασιλῆς
 ἐκείνη, κἂν ἐδεδοίκει, περὶ τῷ αὐτοκράτορι ἐδεδοίκει, μὴ τι
 πάθῃ ἄτοπον· δευτέρως δὲ περὶ ἑαυτῆς ἐπεφόβητο. οὐ
 τοίνυν ἐκείνη κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἀνάξιόν τι τῆς ἑαυτοῦ γεν-
 ναιότητος ἐπεπόνθει, ἀλλ' ἐχωρίζετο μὲν τοῦ αὐτοκράτορος
 20 ἄκουσα καὶ πυκνὰ περιστρεφομένη πρὸς ἐκεῖνον καὶ θαμὰ
 προσβλέπουσα, ὁμῶς μέντοι συντείνασα ἑαυτὴν καὶ οἷον
 τονώσασα μόγις ἀπηλλάγη τοῦ βασιλέως. κάκειθεν κατα- D

5. ἐπώμνητο C; corr. m. 2. ἐπικαταλαμβανόντων C, καταλαμ-
 βανόντων P. 10. ἢ παρὰ τοῦ scripsi: ἢ παρὰ P, περὶ τοῦ C.
 11. ἐνδείξατο P, correxi. 12. ἐπειδὴν** C. 15. βασιλῆς C;
 corr. m. 2. 17. πάθοι C; corr. m. 2. ***ἄτοπον C.

peratore etiam tum imperatrix et licet pavens illius arbitrium se-
 quebatur; cumque pransuri essent, alius cruore madidus ad impe-
 ratoris pedes procumbens periculum imminere iuratus affirmat;
 barbaros enim iam iam supervenisse. tum statim imperator Augustam
 Byzantium misit, quae quamvis metueret, tamen intimo pectore timo-
 rem continuit eumque nec voce nec gestu ostendit. fortis enim atque
 constantis animi, ut illa in Solomonis proverbii laudata femina, fuit
 nec quidquam muliebri timidumve prae se tulit, ut pleraeque mu-
 lieres de periculo audientes; quarum facies ipsa insimulat animi
 timorem, gemuntque saepe flebiliter, ac si prope pericula adsint.
 sed imperatrix, cum metuebat, imperatori metuebat, ne quid ei
 accideret; secundo loco et ipsi sibi timebat. nec tamen quidquam
 tunc sua virtute indignum passa erat, sed invita ab imperatore re-
 cessit saepe se retro vertens illumque saepe respiciens; attamen cum
 ipsa se cogeret obfirmaretque, aegre abiit. ac postquam ad mare

βᾶσα πρὸς Θάλασσαν κάπειτα εἰς τὸ ταῖς βασιλίαιν ἀποτε-
ταγμένον μονῆρας εἰσεληλυθυῖα τὴν ἡῖονα τῆς Βιθυνῶν
παραπλεύουσα θαλαττίου κλύδωνος αὐτὴν κατασχόντος ταῖς

- V. 367 τέως ἀυλίξεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν Αὐγουσταν ὁ 5
δὲ αὐτοκράτωρ μετὰ τῶν συνόντων στρατιωτῶν τε καὶ συγγε-
νῶν εὐθὺς ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἦν. καὶ δὴ ἐποχηθέντες ἅπαντες
P. 464 τὴν πρὸς Νίκαιαν ὄδουον. οἱ δὲ βάρβαροι Ἀλανόν τινα κατα-
σχόντες καὶ τὴν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτῶν ἔφοδον δι' αὐτοῦ
μεμαθηκότες, δι' ὧν ἦλθον ἀτραπῶν, διὰ τούτων ἐπανήεσαν 10
φεύγοντες. ὁ δὲ γε Στραβοβασίλειος καὶ Μιχαῆλ ὁ Στυ-
πειώτης (Στυπειώτην δὲ ἀκούων τις μὴ τὸν μιζοβάρβαρον
νοεῖτω· ἀργυρώνητος γὰρ τούτου ἐκεῖνος δούλος γεγονὼς ἐς
ὑστερον τῷ βασιλεῖ ὡς δῶρόν τι πρὸς αὐτὸν προσενήνεκται
ἀλλὰ τινα τῶν τῆς μεῖζονος τύχης), ἄνδρες οὔτοι μαχιμῶ- 15
τατοι καὶ τῶν πάλαι ὑμνουμένων, [οὔτοι] κατὰ τὰς ἀκρολο-
B φίας τῶν Γερμίων ἐνδιατρίβοντες καὶ τὰς ἀμφοδους παρα-
σκοποῦντες, εἴ που ταῖς ἄρουν αὐτῶν καθάπερ τις θῆρα
οἱ βάρβαροι περιπεσόντες ἀλῶεν, ὡς τὴν τούτων ἔλευσιν
μεμαθήκεισαν, παρὰ τὰς πεδιάδας τὰς οὔτω καλουμένας 20
..... ἀνελθόντες καὶ ἀναδεξάμενοι τὸν μετ' αὐτῶν πόλεμον
μάχην συνεστήσαντο καρτερὰν ἠτήσαντες τούτους κατὰ κρά-
τος. καταλαβὼν δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὸ πολλάκις εἰρημένον

4. [Ἐλενουπόλεως] ω m. 2 ex corr. C. ναῦν P, ναῦ C. 16.
οὔτοι seclusi. 20. post καλουμένας lacuna sex litterarum
in C, quattuor litterarum in P.

descendit et in monerem imperatricum propriam intravit, Bithy-
norum oram praeternavigavit, donec tempestate deprehensa He-
lenopoli navem appulit ibique mansit. hactenus de Augusta. im-
perator autem cum militibus suis cognatisque statim in armis erat
eisque consensu omnes Nicaeam tendunt, dum barbari capto
Alano quodam ab eodem imperatoris adversus ipsos expeditione
cognita quibus venerant viis fugientes recedunt. at Strabobasilius
et Michael Stypeota — Stypeotam ne semibarbarum illum intellegas,
qui emptus pecunia huius servus cum fuisset, postea imperatori dono
datus erat, sed e numero nobilium ille fuit — hi, inquam, fortissimi
viri et fama olim celebres in Germiorum iugis morabantur transitusque
custodiebant, num forte ipsorum cassibus ut ferae incidentes barbari
caperentur; compertoque eorum adventu in planitiem, quam * vocant,
descendunt ac pugna commissa eos fundunt fugantque. verum im-
perator Gregorii illo, quod saepe commemoravimus, castello ac pago,

φρούριον Γεωργίου κάκειθεν αὖθις κωμόπολιν τινα Σαγου-
 δάους ἐγχωρίως καλουμένην καὶ τοῖς Τούρκοις μὲν μὴ ἐν-
 τυχῶν, μεμαθηκῶς δὲ τὰ συμβάντα τούτοις παρὰ τῶν ἤδη C
 ῥηθέντων γενναίων ἀνδρῶν, τοῦ τε Στυπειώτου καὶ τοῦ
 5 Στραβοβασιλείου φημί, καὶ ἀποδεξάμενος τὴν ἐξ αὐτῆς ἀρ-
 χῆς τόλμαν καὶ νίκην τῶν Ῥωμαίων, τμηκαῦτα ὁ αὐτὸς
 αὐτοῦ που ἔξωθεν τουτουῖ τοῦ καστελλίου τὸν χάρακα πῆγ-
 νυται. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ὡς παρὰ τὴν Ἐλενούπολιν κατελ-
 θὼν τῇ βασιλίδι ἐντετυχήκει ἔτι ἀλιζομένη διὰ τὸ τῆς θα-
 10 λάττης ἀπλωτον. διηγησάμενος οὖν τὰ συμβάντα τοῖς Τούρ-
 κοῖς καὶ ὡς νίκης ἐπιθυμοῦντες συμφορᾷ προσεπέλασαν
 καὶ κρατεῖν φανταζόμενοι ἡἄλλον κεκράτηνται καὶ τὰναντία D
 τῶν προσδοκηθέντων ἐφεύροσαν καὶ τῆς πολλῆς ἀθυμίας
 ἀνακτησάμενος αὐτὴν ἀπεισιν ὡς πρὸς Νίκαιαν. ἐκεῖσε δὲ
 15 ἔφροdon ἐτέρων μεμαθηκῶς Τούρκων ἔρχεται πρὸς τὸ Λο-
 πάδιον· ἐν ᾧ μικρὸν χρονοτριβήσας καὶ μεμαθηκῶς τὴν Νί-
 καιαν καταλαμβάνειν πολὺ Τουρκικὸν στράτευμα τὰς δυνά-
 μεις ἀναλαβόμενος ἀπονεύει πρὸς Κίον καὶ δι' ὅλης τῆς
 αὐτῆς νυκτὸς μεμαθηκῶς αὐτοὺς τῇ Νικαίᾳ προσπελάζειν
 20 ἤδη ἀπάρας ἐκεῖθεν ἔρχεται διὰ τῆς Νικαίας πρὸς Μίσκου- P. 465
 ραν. καὶ αὐτοῦ που βεβαιωθείς, ὡς τὸ μὲν ἅπαν στράτευμα
 τῶν Τούρκων οὕτω κατέλαβεν, ὀλίγοι δὲ τινες παρὰ τοῦ

4. καὶ τοῦ C, τοῦ om. P.

αὐτῆς scripsi: αὐτοῦ CP.

τουτουῖ τοῦ καστελλίου P, τουτουῖ τὸ καστελλίου C.

λίδη C; corr. m. 2.

τον Lobeckius: ἀπλωτον CP.

συμφορᾷ προσεπέλασαν P.

scripsi: περὶ CP.

5. Στραβοβασίλει CP, correxi.

6. αὐτὸς] αὐτοκράτωρ?

7. του-

9. βασι-

10. ἀπλω-

11. συμφορᾷ προσεπέλασαν C,

21. ἅπαν C, πᾶν P.

22. παρὰ

quem Sagudaos incolae vocant, occupato, cum nusquam Turcas videret et eorum fata a fortibus illis viris, Stypeota et Strabobasilio, audivisset audaciamque impetus Romanorum et victoriam laudasset, ibi ipse extra illam arcem vallum figit; postero vero die Helenopolin profectus imperatricem convenit, quae ob maris procellas ibi adhuc commorabatur. cui, quid accidisset Turcis, narravit, et ut victoriam appetentes calamitas eos oppressisset, iique qui se victores iam putarant victi eorum quae speraverant contraria adepti essent. sic magno ea timore liberata Nicaeam ipse se confert ibique certior factus de aliorum Turcarum incursione venit Lopadium; paulo post, cum audisset magnum Turcarum exercitum ad Nicaeam appropinquare, collectis copiis ad Cium perguit cognitoque tota eos nocte adversus Nicaeam iter facere castris motis per Nicaeam ad Miscuram usque procedit. ibi comperit certiora, scilicet nondum totum Turcarum exercitum

Μονολύκου ἀποσταλέντες κατὰ τὸ Δολύλον ἐνδιατρίβουσι καὶ τὰ τῆς Νικαίας μέρη, ἐφ' ᾧ τὴν αὐτοῦ περισκοπεῖν ἔλευσιν καὶ τὰς περὶ αὐτοῦ τῷ Μονολύκῳ διδόναι συνεχεῖς εἰδήσεις, Λέοντα μὲν τὸν Νικερίτην μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν

V. 368 δυνάμεων εἰς τὸ Λοπάδιον πέποιμφεν ἐγρηγορέναι τε διὰ 5
παντὸς παρακελευσάμενος καὶ τὰς ἀμφόδους ἐπιτηρεῖν καὶ
B ἄλλα δὲ περὶ τῶν Τούρκων γνοίη, ταῦτα διὰ γραφῶν δηλοῦν
αὐτῷ· τὸ δὲ ἐπίλοιπον στράτευμα ἐν ἐπικαίροις καταθέμε-
νος τόποις διέγνω βέλτιον εἶναι μηκέτι κατὰ τοῦ σουλτάνου
χωρεῖν στοχαζόμενος τοὺς σωθέντας βαρβάρους τὴν κατ' 10
αὐτῶν ὁρμὴν διακηρυκείσασθαι τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἅπασιν
Τούρκοις, ὡς ἐν διαφόροις ἐντετυχηκότες τοῖς Ῥωμαίοις
προσέβαλλον, ὡς καρτερῶς ἀντέστησαν, ὡς ἠττηθέντες οἱ
μὲν ἐάλωσαν, οἱ δὲ ἀνηρέθησαν, ὀλίγοι δὲ καὶ τραυματισθέν-
τες ἀπόγοντο, καὶ τούτου διαγνόντες τὴν αὐτοῦ ἔλευσιν 15
C οἱ βάρβαροι πορρωτέρω καὶ αὐτοῦ Ἰκονίου γενήσονται καὶ
κενόσπουδος αὐτῷ ἢ σπουδῇ γένηται. διὰ ταῦτα στρέψας
τοὺς χαλινούς διὰ τῆς Βιθυνῶν τὴν Νικομήδειαν κατέλαβεν,
ἵν' ἐντεῦθεν ἀπεκλίσαντες τὴν κατ' αὐτῶν ἔφοδον ἐπανέλ-
θοιεν ἕκαστος, οὐπερ τὴν οἴκησιν πρότερον ἐπεποίητο· ἐπὶ 20
δὲ ἀποθαρρήσαντες αὐθις εἰς προνομὴν σχεδασθεῖεν, ὡς
ἔθος τοῖς Τούρκοις, καὶ αὐτὸς ὁ σουλτάνος τοῦ προτέρου

12. ἐν διαφόροις τόποις? ἔ. δ. καιροῖς? 13. προσέβαλλον C,
προσέβαλον P. 15. ἀπόγοντο C, ἀπόλοντο P. ἔλευσιν (in
mg. m. 1 γρ. ἐπέλευσιν) C, ἐπέλευσιν P. 17. κενόσπουδος P,
κενόσπουδον C. 21. σχεδασθεῖεν CP, correxi.

advenisse, sed paucos tantum a Monolyco praemissos esse circa Dolylym Nicaeamque, qui ipsius adventum specularentur et continua de eo indicia Monolyco mitterent; quapropter Leonem Niceritam cum copiis suis Lopadium dimittit, quem vigilare aditusque custodire et quae de Turcis comperisset, per litteras sibi nuntiare iussit. reliquum exercitum ubi in locis opportunis collocavit, satius habuit non amplius in sultanum educere, suspicans barbaros superstites cladis suae famam omnibus per Asiam Turcis nuntiaturus esse: variis sese locis cum Romanis conflixisse ac restitisse fortiter, victos vero alios captos, alios interfectos esse, paucos vero eosque vulneratos aufugisse; sic cognito ipsius adventu barbaros trans Iconium recessuros esse operamque suam irritam fore. itaque mutato itinere per Bithyniam Nicodemiam se contulit, ut nullum amplius impetum timentes barbari omnes, ubi antea fuissent, eo redirent; sin vero receptis animis Turcae suo more dispersi ad praedas se vertissent ad inceptumque antea opus sultanus rediisset, ipse militibus nostris paulum reffectis

ἄφηται ἔργον, τηρικαῦτα καὶ αὐτὸς τῶν στρατιωτῶν μικρὸν
 ἀναπαισαμένον καὶ τῶν ἵππων καὶ ὑποζυγίων πιόνων ἐν-
 τεῦθεν γεγονότων μετ' οὐ πολὺ σφοδρότερον τοῦ κατ' αὐ-
 τῶν ἄφηται πολέμου καὶ τῆς μάχης καρτερωῶς ἀνθέξεται. D
 5 διὰ ταῦτα τὴν Νικομήδειαν ἀναζητήσας, ὡς εἴρηται, καὶ κα-
 ταλαβὼν τοὺς συνεφεπομένους αὐτῷ ἅπαντας τῶν στρατιω-
 τῶν εἰς τὰς ἐγγύθι κομοπόλεις κατέθετο, ὡς οἱ τε ἵπποι
 καὶ τὰ ὑποζύγια τροφήν ἀποχρῶσαν ἔχοιεν τῆς Βιθυνῶν
 γῆς πολὺν τὸν χόρτον ἀναδιδούσης καὶ αὐτοὶ δὴ οἱ στρα-
 10 τιῶται ἑαδίως ἀπὸ τε τῆς Βυζαντίδος καὶ τῶν πέριξ διὰ
 τοῦ παρακειμένου κόλλου ἀποχρῶντα τὰ πρὸς χρείαν κο-
 μίζοντο, ἐπισκήψας αὐτοῖς ὅλη γνώμη πολλὴν ἐπιμέλειαν
 τῶν ἵππων καὶ ἀχθοφόρων κτηνῶν ποιεῖσθαι καὶ μηδ' εἰς P. 466
 θῆραν μηδ' εἰς ἱππηλάσιον τὸ παράπαν ἐξιέναι, ἵνα καιροῦ
 15 καλοῦντος πίονες ὄντες τοὺς ἐπιβάτας εὐχερῶς φέροιεν καὶ
 πρὸς τὰς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἱππασίας χρήσιμοι αὐτοῖς εἶεν.
 3. Ταῦτα τοιγαροῦν οἰκονομήσας ἐκεῖνος οἷα σκοπὸς
 καθῆστο πόρρωθεν φύλακας διὰ πάσης ἀτραποῦ ἐπιστήσας·
 μέλλων δὲ αὐτοῦ πον ἡμέρας ἱκανὰς ἀνλίξασθαι μεταπέμπε-
 20 ται τὴν Αὐγουσταν δι' ἧς πολλάκις αἰτίας εἰρήκειμεν, ἐφ'
 ᾧ συνεῖναι τούτῳ, μέχρις ἂν τὰς τῶν βαρβάρων ἐφόδους
 ἐνωτισθεῖς ἐκεῖθεν ἀπᾶραι βουληθεῖη. ἣ δὲ θᾶπτον τὴν
 Νικομήδειαν καταλαμβάνει· ὄρωσα δὲ τινὰς τῶν ἐναντίων B

4. ἀνθέξεται CP, correxi.

9. πολὺν] υ in ras. m. 2 C.

δὲ CP, correxi.

14. θῆραν] η in ras. m. 2 C.

17. ἐκεῖ-
νος C, ἐκεῖνοις P.

atque equis iumentisque curatis bellum statim in eos inciperet fortiterque pugnam capesseret. quocirca Nicomediam, ut dixi, petiit omnesque, quos secum habuit, milites in vicinis pagis disposuit, ut et equi iumentaue sufficiens pabulum haberent (Bithynorum enim regio feni feracissima est) et milites ipsi a Byzantio et adiacentibus locis per maris sinum, ad quem Nicomedia sita est, rerum ad victum commodarum copiam nanciscerentur; iussique sunt maximam equorum iumentorumque curam habere neque in venatione aut ad ludos equis uti, ut pingues essent suo tempore et equites bene ferrent neve ad hostes adoriendos non apti forent.

3. His mandatis ipse velut speculator ex longinquo per omnes vias custodes collocavit; quod vero dies aliquot ibi manere voluit, Augustam arcessivit ob eas quas saepe iam dixi causas, ut secum esset, dum barbarorum excursionibus nuntiatis castra inde moveret. quae cum Nicomediam celeriter pervenisset, adversariorum aliquot

ἐπιγανυμένους οἷον ἐφ' οἷς ὁ βασιλεὺς ἠπρακτῆκει καὶ παν-
ταχοῦ διαλοιδουρούμενος τῷ βασιλεῖ καὶ ὑποψιθυρίζοντας, ὡς
V. 369 ἄρα κατὰ τῶν βαρβάρων τοσοῦτον παρασκευασάμενος καὶ
πολλὰς συνειλοχῶς δυνάμεις καὶ μηδὲν μέγα ἠνυκῶς ἀπέκλινε
πρὸς τὴν Νικομήδειαν, καὶ τοῦτο οὐκ ἐν γωνίαις μόνον, 5
ἀλλὰ καὶ ἐν πλατείαις καὶ ἀμφοδοῖς καὶ τριόδοις ἀναισχυν-
τότερον λέγοντας ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
πέρας τῆς κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὁρμῆς αἴσιον ἔσεσθαι
στοχαζόμενος, δεινὸς ὢν περὶ τὰ τοιαῦτα παρ' οὐδὲν μὲν
τὰς διατριβὰς ἐκείνων καὶ νεμέσεις ἐτίθετο, ὡς παιδαρίων 10
ἀθυρμάτων πάμπαν τῶν τοιούτων καταφρονῶν καὶ τοῦ νη-
πιώδους αὐτῶν καταγελῶν φρονήματος· τὴν δέ γε Ἀύγουσταν
κρείττοσιν ἀνεκτᾶτο λογισμοῖς αὐτὸ τοῦτ' ἔσεσθαι μείζονος
νίκης αἴτιον ἐπομνύμενος, ὅπερ ἐκεῖνοι διασύρουσιν. ἐγὼ
μὲν οὖν ἀνδρείαν οἶμαι, ὅταν τις σὺν εὐβουλίᾳ τῆς νίκης 15
κρατήσῃ· τὸ γὰρ θυμοειδὲς τῆς ψυχῆς καὶ δραστήριον
D ἄνευ τοῦ φρονεῖν κατηγορούμενον γίνεται καὶ θράσος ἐστὶν
P. 467 ἀντὶ θάρσους. θαρροῦμεν γὰρ τοῖς ὅπλοις καθ' ὧν δυνά-
μεθα· θρασυνόμεθα δὲ καὶ καθ' ὧν οὐ δύναμεθα, ὡςθ'
ὁπόταν κίνδυνος ἡμῖν ἐπικρέμαται, † ἀπὸ κατὰ πρόσωπον 20
προσβαλεῖν * * τότε τρόπον ἕτερον τὸν πόλεμον μεταχειρι-
ζόμεθα καὶ ἀμαχεῖ τῶν ἐχθρῶν κρατεῖν ἐπειγόμεθα. καὶ

1. ἐπιγανυμένους C, ἐπιγανυμένους P. 6. ἀναισχυντότερον C,
ἀναισχυντώτερον P. 7. ἤσχαλλεν C, ἤσχαλεν P. 10. νεμέ-
σεις] ε secundum in ras. m. 2 C. 18. θράσους CP, correxi.
20. post ἀπὸ (sic C) aliquid intercidisse suspicor: ἀποκατα-
πρόσωπον P. 21. lacunam signavi.

laetos quasi de imperatoris segnitia vidit et ubique deridentes eum
murmurantesque, quod in tanto contra barbaros apparatu multis
copiis collectis nulla tamen magna re gesta Nicomediam devertisset.
neque in angulis tantum, sed etiam in plateis et in biviis trivisque
impudentius haec iactabantur, id quod et dolebat et irasebatur.
verumtamen imperator prosperum adversus hostes successum fore
sperans pro sua in eiusmodi rebus constantia nihili eorum obrecta-
tiones vituperiaque faciebat tamquam puerorum nenias ea contemnens
ac stolidi eorum dicta irridens. Augustam autem melioribus argu-
mentis erexit hoc idem, quod illi vituperarent, maioris victoriae
causam fore affirmans. equidem virtutem eam existimo, si quis
consilio usus victoria potiatur; animi enim vehementia et agendi
cupiditas sine consilio iure vituperatur nec fortes ii sunt sed auda-
ces. etenim fortes sumus in bello contra eos quos superare possu-
mus, audaces contra eos quos non possumus, ita ut imminente periculo *
sine metu temere aggrediamur: ** tum alio modo bellum tractantes sine

πρώτη ἐστὶν ἀρετῶν ἢ στρατηγῶν σοφία κινᾶσθαι νίκην
 ἀκίνδυνον· τέχνη δ' ἠνίοχος περιγίνεται ἠνίοχοιο, φησὶν Ὅμη-
 ρος. τὸ γὰρ μετὰ κινδύνου νικᾶν καὶ ἡ Καδμόθεν παροιμία
 διαφανλίζει. ἐμοὶ δὲ ἄριστον νενόμισται καὶ τὸ ἐν αὐτῇ τῇ
 5 μάχῃ μηχανᾶσθαι τι πανούργον καὶ στρατηγικόν, ὅπηνίκα
 μὴ ἀπόχη τὸ στράτευμα πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἰσχύν· B
 καθὼς ἐστὶν ἐκ τῆς ἱστορίας ἀναλέγεσθαι τῷ βουλομένῳ,
 ὡς οὐκ ἄρα μονότροπος ἡ νίκη οὐδὲ μονοειδής, ἀλλὰ δια-
 φέροις κόποις πάσαι μέχρι τοῦ δεῦρο κατορθουμένη, ὥστε
 10 τὴν μὲν νίκην μίαν εἶναι, τοὺς δὲ τρόπους, δι' ὧν αὐτῇ τοῖς
 στρατηγοῖς περιγίνεται, διαφόρους τε καὶ ποικίλους τὴν φύ-
 σιν. τινὲς γὰρ τῶν πάσαι ὑμνουμένων στρατηγῶν αὐτῇ
 ἰσχύϊ * τῷδε τρόπῳ τοὺς ἐναντίους νικήσαντες φαίνονται·
 ἄλλῳ δὲ ἄλλοι πολλάκις χρησάμενοι τὴν νικῶσαν εἶχον.
 15 ὁ δὲ γε ἐμὸς πατὴρ καὶ βασιλεὺς ὅπου μὲν ἀλλῇ τῶν ἐναν-
 τίων ἐκράτει, ὅπου δὲ καὶ περινοῖα τινὶ χρησάμενος, ἔστι δ' C
 οὗ κὰν ταῖς μάχαις αὐταῖς ὄξύ τι στοχασάμενος καὶ τολμη-
 σας τὴν νικῶσαν εἶχεν εὐθύς. ὅπου μὲν καὶ στρατηγικῷ
 μηχανήματι συγχρησάμενος, ὅπου δὲ καὶ διὰ χειρῶν μαχό-
 20 μενος πολλὰ πολλάκις ἐξ ἀπροσδοκῆτων ἐστήσατο τρόπαια.
 ἦν μὲν γὰρ, εἶπερ ἄλλος τις, καὶ φιλοκίνδυνος ὁ ἀνὴρ, καὶ
 συνεχεῖς ἦν ὄραν αὐτῷ τοὺς κινδύνους ἐγειρομένους, ἀλλὰ

1. ἢ scripsi: ἢ CP. 3. παροιμία] οἱ m. 2 ex corr. C. 9.
 τρόποις? τοῦ scripsi: τῆς CP. 12. πάσαι] αἱ m. 2 ex corr. C.
 13. lacunam signavi. 16. ἐκράτη C, corr. m. 2. 21. ἤπερ
 CP, correxi. ἄλλος] ε add. m. 2 C.

pugna hostes vincere properamus. ac prima virtus ducum sapientia
 est, qua sine periculo victoriam reportant; scilicet arte, ut ait Home-
 rus, auriga aurigam superat. periculosam enim victoriam iam Cadmeum
 illud proverbium vituperat, optimumque mihi videtur, in ipsa quo-
 que pugna facere astuti aliquid ex arte militari, quandoquidem hos-
 tium multitudini exercitus non par est, veluti ex historia licet
 cuique colligere, non eadem ratione victoriam comparari, sed ab
 omni inde tempore variis laboribus, ut una quidem victoria sit,
 ratio autem, qua eveniat ducibus, natura varia ac diversa. nonnullos
 enim clarorum olim ducum aperta vi * hac ratione adversarios
 superasse constat, alios alio modo vicisse. iam pater meus et imperator
 modo vi modo dolo usus hostes vincebat; factumque est haud raro,
 ut in pugnis ipsis, cum astuti aliquid excogitasset essetque ausus,
 victoriam statim nancisceretur. atque alias strategemate, alias etiam
 consertis manibus multa saepe nec opinata erexit tropaea. nam
 periculorum ut qui maxime appetens fuit, et continua licuit pericula

ποτὲ μὲν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ πρὸς τούτους παραπεδύετο καὶ
 V. 370 ὁμόσε τοῖς βαρβάροις ἐχώρει, ποτὲ δὲ καὶ ἐσχηματίζετο
 D ὑποκατακλίνεσθαι καὶ τὸν ὄρωδοῦντα ὑπεκρίνετο, ὡς και-
 ρὸς ἐδίδου καὶ τὰ πράγματα ὑπηγόρευε. καὶ ἵνα συνελούσα
 τὸ πᾶν εἴποιμι, καὶ φεύγων ἐκράτει καὶ διώκων ἐνίκα, καὶ 5
 ἴστατο καταπίπτων καὶ καταβάλλον ὄρθιος ἦν κατὰ τὴν τῶν
 P. 468 τριβόλων θέσιν· καὶ ταῦτα γὰρ ὅπως ἂν ῥίψειας ὄρθά σοι
 ἐστήξεται. πάλιν δ' ἐνταῦθα γενομένη παραιτοῦμαι τὴν
 μέμψιν, ὅτιπερ περιαιτολογοῦσα καταλαμβάνομαι· ἀλλὰ πολ-
 λάκις ἀπελογησάμην, ὅτι οὐχ ἢ τοῦ πατρὸς εὐνοια τοὺς λό- 10
 γους τούτους παρέχεται, ἀλλ' ἢ τῶν πραγμάτων φύσις. τί
 γὰρ κωλύει πρὸς τῆς ἀληθείας αὐτῆς, καὶ φιλοπάτορα εἶναι
 κατὰ ταῦτόν τινα καὶ φιλαλήθη; ἐγὼ μὲν γὰρ τάληθῆ προει-
 λόμην ξυγγράφειν καὶ περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ· εἰ δὲ τὸν αὐτὸν
 ξυμβέβηκεν εἶναι καὶ πατέρα τοῦ ξυγγραφέως, τὸ μὲν τοῦ 15
 πατρὸς ὄνομα προσερόφθω ἐνταῦθα καὶ κείσθω ἐκ τοῦ
 B παρέλκοντος· τῇ δὲ φύσει τῆς ἀληθείας ἀνακείσθω τὸ σύγ-
 γραμμα. ἐν ἄλλοις μὲν γὰρ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ἐνεδειξά-
 μην εὐνοϊαν καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυσμενῶν κατ' ἐμαυτῆς ἴκό-
 νησα δόρατα καὶ ξίφη παρέθηξα. καὶ ἴσασιν ὅπόσοι τὰ καθ' 20
 ἡμᾶς οὐκ ἠγνόησαν πράγματα. οὐ μὴν ἐν τῷ τῆς ἱστορίας
 σχήματι καταπροδοίην ἂν τὴν ἀλήθειαν. ἄλλος μὲν γὰρ

1. τότε P, correxi. 9. περιαιτολογοῦσα scripsi: αὐτολογοῦσα
 C, ταυτολογοῦσα P. 11. τοῦτους C, τοῦτου P. 14. τὸν αὐτὸν
 C, om. P. 22. σχήματι scripsi: χρήματι CP.

conspicere ei minantia, sed modo vel nudo capite iis se obiciebat
 manumque cum barbaris conserebat, modo declinare videbatur ac,
 si tempus postulabat et res ferebant, timere se simulabat; sed, ut
 brevi complectar, fugiens superior erat vincebatque persequens, et
 cadens stabat et deiciens manebat erectus muricum tricuspidum
 instar, qui utut proiciuntur recti semper stant. rursus hic, ne
 reprehendar, verendum est, quod mea praedicare convincor; verum,
 quod saepe iam dixi, non mihi patris amor, sed rerum natura sug-
 gerit talia. quid enim per ipsam veritatem impedit, quominus ali-
 quis et patris et veritatis amans appareat? nam equidem proposui
 mihi vera conscribere eaque de viro bono. qui si contigit ut pater
 scribentis sit, patris nomen mittamus atque pro supervacaneo habe-
 mus, in veritatis autem natura scripta posita sint, praesertim cum
 alias meum erga patrem ostenderim amorem eoque factum sit,
 ut malevolorum in me mucrones gladiosque acuerim; quod sciunt,
 quicumque res nostras noverunt. at sub historiae specie veritatem
 minime relinquam: aliud enim fuit amoris in patrem tempus, quo

καιρός ἐστὶν εὐνοίας πατρικῆς, καθ' ὃν ἡμεῖς ἠνδρισάμεθα,
 ἕτερος δὲ καιρός ἀληθείας, ὅτινα παραπεπτωκότα οὐκ ἂν
 παρὰ φραῦλον θείην. εἰ δ', ὅπερ εἶπον, καὶ φιλοπάτορας ἡμᾶς
 συναποδείκνυσιν ὁ καιρός οὗτος, οὐ ἢ παρὰ τοῦ τὰ τῆς
 5 ἀληθείας ἐπηλυγᾶσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων μεμψίμοιρον. ὁ
 μέντοι λόγος ἀνατρεχέτω αὐθις πρὸς τὸ προκείμενον. ἄλλο C
 δ' οὐδὲν ὁ αὐτοκράτωρ ἔργον εἶχεν, ἐφ' ὅσον ἐκεῖ που τὴν
 αὐλαίαν ἐπήγγυτο, ἢ νεολέκτους τῷ παντὶ συγκαταλέγειν στρα-
 τεύματι ἐπιμελῶς τε ἐκπαιδεύειν, ὅπως χρηὶ τόξον τείνειν καὶ
 10 δόρυ κραδαίνειν ἵππον τε ἐλαύνειν καὶ μερικὰς ποιεῖσθαι
 συντάξεις, τὸ καινὸν ἐκεῖνο σχῆμα τῆς παρατάξεως, ὅπερ
 αὐτὸς ἐξεῦρεν, ἀναδιδάσκων τοὺς στρατιώτας, ἔστιν οὗ καὶ
 αὐτὸς συνιπαζόμενος τούτοις καὶ παραθέων τὰς φάλαγγας
 καὶ τὸ δέον ἅπαν ὑποτιθέμενος. τοῦ ἡλίου δὲ τῶν μειζό-
 15 νων ἀφισταμένου κύκλων καὶ παραμείψαντος μὲν τὴν φθι- D
 νοπωρινὴν ἰσημερίαν, ἐπικύπτοντος δὲ ἤδη πρὸς τοὺς νοτιω-
 τέρους κύκλους, ἐπεὶ οὗτος ἐῦθετος ὁ καιρός ταῖς ἐστρα- P. 469
 τείαις ἐδόκει, σὺν ὅλαις δυνάμεσι κατευθὺ Ἰκονίου ἦλανε
 καθ' ὃν ἀρχῆθεν προέθετο λογισμόν. καὶ τηλικαῦτα τὴν
 20 Νίκαιαν καταλαβὼν εὐζώνους στρατιώτας μετ' ἐμπείρων
 ἡγεμόνων ἀποδιελόμενος τοῦ λοιποῦ στρατεύματος εἰς προ-
 νομῆν κατὰ τῶν Τούρκων προεκδραμεῖν τούτους παρεκελεύ-
 σατο διεσπαρμένως τὰς ἐκδρομὰς ποιουμένους· ἀλλὰ μηδέ, V. 371

3. εἶπον] ον ex i m. 2 C.

τοῦ? 7. ἔργου P, correxi.

4. παρὰ τοῦ] παραιτοῦμαι περὶ

15. φθινοπωρινὴν C, φθινο-
πωρικὴν P.

fortes nos praestitimus, aliud est veritatis, quod contigisse mihi haud
 parvi faciam; sin autem, quod dixi, nos etiam patris amantes esse
 hoc tempus ostendit, minime hominum obtrectationem deprecor, ut
 veritatem obumbratam excusent. sed redeat oratio ad propositum.
 non fuit igitur alia cura imperatori, dum tabernaculum ibi habet,
 quam ut novis delectibus auget exercitum; tironesque arcum ten-
 dere et hastam quaterere et equos regere et divisa formare agmina
 novo illo, quem invenerat, modo docuit: interdum et ipse cum iis
 equitabat vel phalanges obibat et necessaria quaeque prospiciebat. sole
 autem a maioribus redeunte circulis ac praeterito autumnii aequinoctio
 iam ad australes orbes inclinante, cum tempus ad expeditiones
 idoneum videretur, cunctis copiis recta Iconium proficiscitur ex con-
 silio iam diu capto; tum Nicaeam accessit expeditosque milites cum
 peritis ducibus ante reliquum exercitum praemisit, ut divisi huc
 illuc in Turcas excurrentes praedarentur, sed, etiamsi divina gratia

εἰ τὴν νίκην θεόθεν λάβοιεν καὶ κατατροπώσαιντο τοὺς ἐχθρούς, ἐς μακρὰν ἀποτελεῖν τὴν καταδρομήν, ἀρχομένους Β δὲ τῇ δεδομένῃ μετ' εὐταξίας πάλιν τὴν ὑποστροφὴν παρηγ- γία ποιεῖν. καταλαβόντες οὖν ἅμα τῷ αὐτοκράτορι τόπον τινὰ * διακειμένον, ἐγχωρίως οὕτως Γαῖτα προσαγορευόμενον, 5 ἐκεῖνοι μὲν εὐθύς ἀπήεσαν, ὁ δὲ ἀπάρας ἐκεῖθεν σὺν ὄλαις δυνάμεσι τὴν κατὰ τὸν Πιθηκᾶν διακειμένην καταλαμβάνει γέφυραν. εἶτα ἐν τρισὶν ἡμέραις διὰ τοῦ Ἀρμενοκάστρου καὶ τῶν οὕτω καλουμένων Λευκῶν τὰς τοῦ Δορυλέου κατα- λαμβάνει πεδιάδας, ἀποχρώσας δὲ ταύτας πρὸς παρατάξεις 10 κατανοήσας καὶ θέλων ἅπαντας θεάσασθαι καὶ τὴν ὀπλι- κὴν πάντως ἐγνωκέναι δύναμιν, ἣν πάλιν ᾤδινε πολεμικὴν C σύνταξιν καὶ ἐν διφθέραις πολλάκις συνεγράψατο σχηματίζων τὰς παρατάξεις (ἦν γὰρ οὐδὲ τῆς Αἰλιανοῦ τακτικῆς ἀδαῆς), ταύτην κατὰ τὸν παρεσιηκότα τότε καιρὸν ἐν ἀληθείᾳ συν- 15 τάξας κατὰ τὸ πεδῖον ἐκεῖνο ἐστρατοπέδευσεν. εἰδὼς γὰρ οὗτος ἐξ ἐμπειρίας πάνυ πολλῆς, ὅτι ἡ Τουρκικὴ παράταξις οὐ κατὰ τὰς τῶν ἄλλων ἐθνῶν παρατάξεις συνέστηκεν, οὐδ', ὡς Ὅμηρός φησιν, ἀσπίς δ' ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνῆρ, ἀλλὰ καὶ τὸ δεξιὸν κέρασ τοῖς Τούρκοις καὶ 20 τὸ εὐώνυμον καὶ τὸ μέτωπον ἀπ' ἀλλήλων διέσπασται καὶ ἐστήκασιν οἷον ἀπερρωγυῖαι ἀπ' ἀλλήλων αἱ φάλαγγες, καὶ

1. κατατροπώσαιντο C, corr. m. 2. 2. ἀρχομένους] ους ex corr. m. 2 C. 5. lacunam signavi. 7. Πιθηκᾶν C, Πιθηκᾶν P. 12. παντός CP, correxi. 13. διφθέρας] ε ex corr. m. 2 C. συνεγράψατο PC, correxi. 16. γὰρ] ἄρ ex corr. m. 2 C. 19. δ' ἄρ' C, δ' P. ἀσπίδ'] ἰδ ex corr. m. 2 C.

adiuti vincerent fugarentque hostes, ut ne tum quidem longius excurrerent, sed data fortuna contenti ordine se statim reciperent. occupato igitur una cum imperatore loco quodam * sito, qui Gaita ab indigenis vocatur, extemplo illi abierunt, ipse autem cum omnibus inde copiis profectus pontem ad Pithecam situm occupat ac triduo per Armenocastrum Leucasque quae vocantur Dorylei campos petiit. quos cum aptos videret ad aciem explicandam, quia omnes lustrare voluit armatamque vim plane cognoscere, ex iis quae olim animo agitarat et saepe in membranis descriperat ordines et aciem conformaturus (non erat enim rudis Aeliani tactices), illam igitur conformationem revera tunc secutus in ista planitie castra posuit. nam cum didicisset longo usu, Turcarum aciem non cum ceteris populis congruere, neque apud eos, ut Homerus ait, scutum haerere scuto, galeam galeae, viro virum, sed et dextrum et sinistrum cornu et mediam aciem Turcis disiungi segregatasque esse phalanges alias ab aliis; et si quis dextrum

ὅταν τις ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἢ τὸ εὐώνυμον κέρας ὀρμήσειεν, D
 ἐφάλλεται αὐτῷ καὶ τὸ μέτωπον καὶ τὸ μετ' ἐκεῖνο μέρος
 τῆς ὄλης παρατάξεως καὶ καθάπερ τινὲς λαίλαπες τὸ ὑπο-
 κείμενον συνετάραξαν· τὰ δὲ πολεμικὰ τούτοις ὄργανα, οὐ
 5 πᾶν δόρασι χρῶνται καθάπερ οἱ λεγόμενοι Κέλτοί, ἀλλὰ
 πανταχόθεν κυκλοῦντες τὸν ἐχθρὸν τόξοις βάλλουσιν· καὶ
 ἔστιν ἡ ἄμυνα τούτων πόρρωθεν· ὁπότεν διώκη, ἀλίσκει
 τῷ τόξῳ, καὶ διωκόμενος κρατεῖ τοῖς βέλεσι, καὶ βάλλει βέ-
 λος καὶ τὸ βέλος πετόμενον ἢ τὸν ἵππον ἢ τὸν ἱππότην
 10 ἔπληξεν, ἀπὸ δὲ βαρυτάτης χειρὸς ἀφεθὲν δι' ὅλου τοῦ σώ-
 ματος παρελήλυθεν· οὕτως εἰσὶ τοξικώτατοι· πρὸς γοῦν P. 470
 τοῦτο ὁ πολυπειρότατος ἐκεῖνος βασιλεὺς ἐνιδὼν τὰς παρα-
 τάξεις αὐτὸς ἐπεποίητο καὶ συνίστα τὰς φάλαγγας οὕτως,
 ὡς τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν δεξιῶν τοξεύειν, ὄθεν αἱ ἀσπίδες
 15 προβέβληντο, τοὺς δὲ ἡμετέρους ἐκ τῶν ἀριστερῶν βάλλειν,
 ὄθεν τὰ ἀσκέπαστα ἦν τοῦ σώματος. καὶ αὐτὸς μὲν τὴν
 τοιαύτην κατανοήσας παράταξιν ὡς ἄμαχός ἐστιν ἐθαύμασε
 τῆς δυνάμεως· ὥσπερ τινὰ Θεοῦ σύνταξιν ἀντικρυς καὶ ἀγ-
 γέλων παρεμβολὴν τὴν τοιαύτην ἠγεῖτο παράταξιν. ἅπαντες
 20 δὲ καὶ ἐθαύμαζον καὶ ἐγεγήθησαν τεθαρορηκότες ἐπὶ τῷ τοῦ
 αὐτοκράτορος σκέμματι. ἐκεῖνος δὲ ἅμα καὶ τὰς δυνάμεις B
 καταγοῶν καὶ τὰς πεδιάδας, δι' ὧν διῆεναι ἔμελλε, φανταζό-

6. παντοχόθεν P, correxi.

πειόμενον C, πειώμενον P.

13. αὐτὸς scripsi: αὐτῷ C, αὐτὰ P.

7. τοῦτον] τοῦ Τούρκου? 9.

ἱππότην] ἱπ ex corr. m. 2 C.

22. κατανοῶν] inde a

noῶν codicis Coisliniiani versus distinxi, ut paulo certius postea de evanidarum litterarum numero iudicetur.

vel sinistrum cornu invadit, invehitur in eum media quoque acies
 et omnes reliqui, qui post eam positi sunt, ac procellae instar oppo-
 sita quaeque disiciunt; sin ad arma eorum spectas, non tam, ut
 Galli, utuntur hastis quam in hostes undique circumventos sagittas
 emittunt pugnanteque eminus; et si quem persequuntur, arcu eum
 capiunt et insequentem telis superant, volansque telum vel equum vel
 equitem vulnerat et gravissima vi emissum totum penetrat corpus:
 tanta est eorum sagittandi ars. quo perspecto peritissimus ille impe-
 rator aciem phalangesque ita instituit, ut nostri, si a dextra illi iacu-
 labantur, et scutis tegerentur et ipsi a sinistra iacerent, quia corpora
 hostium ibi nuda erant; cumque ipse animadverteret, vinci non
 posse hanc aciem, admiratione affectus veluti a deo ipso angelisque
 profectam eam habuit; gaudebantque ac mirabantur omnes impe-
 ratoris invento alacriores. is autem, cum et copias suas reputa-
 ret et campos per quos profecturus erat aciemque firmam suam

μενος καὶ τὸ τῆς παρατάξεως στερορὸν καὶ ἀδιάσπαστον
 λογιζόμενος χρηστὰς ἐλπίδας ἐντεῦθεν | ἐλάμβανε καὶ εἰς
 ἔργον ταύτας Θεῶν προβῆναι ἐπήν|χετο.

4. Οὕτω γοῦν παραταξάμενος τὴν Σαντάβαριν | κατέ-
 λαβε . . . . . τοὺς ἡγεμόνας ἅπαντας τῆς | τοιαύτης 5

V. 372 . . . . . διελὼν τὸν μὲν Καμύτζην κατὰ | τοῦ πολ . . . . . τῆς
 Κέδρου ἐξέπεμψε (πολίχμιον δὲ τοῦτο ἐρμυνότατον παρά
 Cτινος σατράπου | Πουχέα καλουμένου κατεχόμενον), τῷ δὲ γε
 Στυ|πειώτῃ κατὰ τῶν ἐν τῷ Ἀμορίῳ βαρβάρων ἀπελ|θεῖν
 . . . . . αἰσθόμενοι δὲ τῆς βουλῆς δύο | τινὲς Σκύθαι αὐτό- 10
 μολοι προσεληλυθότες τῷ Πουχέα τὴν τοῦ Καμύτζη διεμή-
 νον ἔφοδον, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν. ὁ
 δὲ φόβῳ τηρικαῦτα πολλῶν συσχεθεὶς περὶ μέσας φυλακὰς
 τῆς νυκτὸς ἐκεῖθεν ἐξελθὼν μετὰ τῶν ὁμοφύλων ὄχετο.
 ἀγαζούσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας καταλαβὼν ὁ Καμύτζης τὸν 15
 μὲν Πουχέα οὐχ εὔρεν, ἀλλ' οὐδέ τινα τὸ παράπαν Τοῦρκον.
 D πλῆρες δὲ λαφύρων τὸ πολίχμιον, τὴν Κεδρέαν φημί, εὐρη-
 κῶς πρὸς οὐδὲν τούτων ἀπένευσεν, ἀλλ' ἠνιάτο καθάπερ οἱ
 θηραταὶ τὴν ἐν χεροῖν ἄγραν ἀπολωλεκότες καὶ μὴ ἀνασχόμε-
 νος εὐθύς τὰς ἠνίας στρέψας κατὰ τοῦ Πολυβότου ἀπεισι καὶ 20
 ἀθρόον τούτοις ἐπεισπесῶν κτείνει μὲν βαρβάρους ὑπὲρ
 ἀριθμὸν, ἅπασαν δὲ τὴν λείαν καὶ τοὺς δορυαλώτους ἀναλα-

1. στερορὸν P, στερορὸν C.   5. litterae aliquot hic et in se-
 quentibus evanuerunt. κατέλαβε . . . . . P. τοιαύτης . . . . . P.
 6. πολυ . . . . . P.   7. τοῦτο . . . P, sed in codice nulla lacuna.
 8. πουχία (Πουχέα scripsi) καλουμένου C, ... P.   9.
 στυ|πειώτῃ C. κατὰ τῶν C, ... P. ἀπελ|θεῖν . . . . . P.
 10. αἰσθόμενοι C, θόμενοι P.   in δύο desinit fol. 227^b codicis.
 16. τοῦρκον C, Τούρκων P.   19. ἐν χεροῖν C, εὐχερῆν P.

quaeque non facile disiceretur, consideraret, magnam spem concepit,
 quae ut rata fieret, deum precabatur.

4. Ita instructo exercitu Santabarini pervenit * duces omnes
 huius * dispertiens Camytzen contra oppidum Cedri emisit; fuit vero
 hoc munitissimum, cui satrapa quidam, qui Puchear dicebatur,
 praerat; Stypeotam autem iussit contra barbaros in Amorio profici-
 scisci. quo consilio cognito duo quidam Scythae ad Pucheam
 transfugerunt et Camytzae et imperatoris adventum nuntiarunt.
 is metu statim correptus media nocte cum suis abiit, ac prima
 luce nec Pucheam nec alium omnino e Turcis Camytzes invenit, cum-
 que spoliis confertam Cedream urbem reperisset, nihil eorum appetiit,
 sed taedebat eum ut venatores, quibus praeda e manibus elapsa est; no-
 luit igitur ibi morari mutatoque itinere statim Polybotum profectus
 ex improvise barbaros apprehendit et innumerabilem eorum copiam

βόμενος περὶ τὰ κείθι μέρη ἀλίξεται τὴν τοῦ αὐτοκράτορος P. 471
ἀπεκδεχόμενος ἔλευσιν. τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Στυπειώτης τὸ Ποι-
μανηγὸν καταλαβὰν δράσας πρὸς τὸν βασιλέα ἐπανέστρεψε.
καταλαμβάνει δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν Κεδρέαν περὶ ἡλίου
5 δυσμᾶς. καὶ προσεληλυθότες παραχοῆμα αὐτῷ στρατιῶται
τινες ἔφασαν, πληθὺν ἀμέτρητον εἶναι βαρβάρων εἰς τὰ τοῦ
πάλαι ἀδομένου Βούρτζη πολίχνια ἀγχοῦ που διακείμενα. ὁ
δὲ αὐτοκράτωρ ἀντίκα τε ἠκηκόει τοῦ λόγου καὶ πρὸς ἔργον
ἠτοιμαστο. καὶ παραντίκα τὸν ἐκείνου τοῦ Βούρτζη ἀπό- B
10 γονον Βάρδαν τὴν κλησιν μετὰ Γεωργίου τοῦ Λεβούνη καὶ
Σκύθην Πιτικὰν σκυθικῶς καλούμενον μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς
[εἰς] ἀξιόμαχον παραστήσας δύναμιν κατ' ἐκείνων ἐξέπεμψεν
ἐπισκήψας, ἐπὶν ἐκεῖσε παραγένωνται, προνομεῖς ἀποστεῖλαι
κατὰ τῶν παρακειμένων κωμοπόλεων καὶ ἀπάσας δηώσασθαι
15 καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς αὐτόχθονας ἐκεῖσε μετοικίσαντας κομί-
σαι οἱ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν εὐθύς τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχοντο,
ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐχόμενος τοῦ προτέρου σκοποῦ τὸ Πολύ-
βοτον καταλαβεῖν ἠπείγετο καὶ μέχρις Ἰκονίου ἀποδραμεῖν.
ταῦτα διαλογιζόμενος καὶ ἔργον ἀπάρτι ἀπτεσθαι μέλλον, C
20 ἐπεὶ τοὺς βαρβάρους καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Σολυμᾶν σουλτάνον
τὴν αὐτοῦ ἔφοδον μεμαθηκότας ἐβεβαιούτο ἐμπρηῆσαι τὰς

2. Στυπειώτης P, στυπιώτης C.

4. Κεδρην CP, correxi.

11. Πιτικὰν σκυθικῶς C, ... P.

12. εἰς seclusi.

13.

προνομεῖς C.

14. κωμοπόλεων] ε add. m. 2 C.

18. κα-

ταλαβεῖν] βεῖν in ras. m. 2 C.

20. ἐπεὶ scripsi: ἐπὶ CP.

Σολυμᾶν] ν add. m. 2 C.

21. ἐμπρηῆσαι τε CP, τε delevi.

interficiet ac tota praeda captivisque omnibus receptis manet illic
imperatoris expectans adventum. simili fortuna apud Poemanenum
usus Stypeota ad imperatorem se retulit. ac vespere imperator quoque
Cedream pervenit, ubi statim conveniunt eum milites quidam indi-
cantes immensam barbarorum copiam prope in oppidis clari olim
Burtzae versari. quo igitur nuntio ille accepto statim aggressus
opus unum ex Burtzae illius posteris, quem Bardam vocabant, una
cum Georgio Lebune ac Scytha, qui Pitican a suis dicebatur, arces-
sivit eosque cum militibus suis addito insigni copiarum numero
contra illos emisit imperans, eo ubi pervenissent, ut praedatores
dimitterent in vicinos vicos omnibusque vastatis incolas ad
se abducerent. quocirca, dum mandatum illi iter ingrediuntur,
ipse imperator tenax prioris propositi se parat, ut Polybotum
perveniret et Iconium usque procurreret; idque cogitans secum
cum iam in eo esset, ut rem capesseret, pro certo nunciatur, barba-
ros ipsumque Solymam sultanum cognito eius adventu omnes Asiae

ἀρούρας τῆς Ἀσίας ἀπάσας καὶ τὰς πεδιάδας, ὡς μήτε τοῖς ἀνθρώποις μήτε τοῖς ἵπποις τροφήν τὸ παράπαν παρεῖναι, ἀπὸ δὲ τῶν ἀνωτέρων μερῶν ἄλλη βαρβάρων ἔφοδος διεκρη-
 ρυκεύετο καὶ ἡ φήμη αὕτη ὑπόπτερος ἅπασαν διέτρεχε τὴν Ἀσίαν, τὸ μὲν ἐδεδίδει, μὴ ἐν τῷ πρὸς Ἰκόνιον ἀπέρχεσθαι⁵

ἅπαν τὸ στράτευμα λιμοῦ παρανάλωμα διὰ τὴν σπάνιν τῶν
 D χορτασμάτων γένηται, τὸ δὲ καὶ τοὺς ἐλλιζομένους ἐκεῖ
 βαρβάρους ὑφορώμενος ἤχθετο. βουλήν οὖν βουλευέται
 συνειτὴν τε καὶ τολμηράν, Θεὸν ἐπερωτῆσαι, εἰ χρὴ τῆς
 πρὸς τὸ Ἰκόνιον ἔχεσθαι ἢ κατὰ τῶν περὶ τὸ Φιλομήλιον¹⁰

V. 373 ἔξορμῆσαι βαρβάρων. ἐν δυσὶ γοῦν χαρτίοις περὶ τούτων
 ἐπερωτήσας καὶ ἀνωθεν τῆς ἱεράς καταθέμενος ταῦτα τρα-
 πέζης παννίχιον τὸν ὕμνον καὶ ἐκτενεῖς τῷ Θεῷ προσέφερε
 τὰς ἐντεύξεις. κατὰ δὲ τὸ περίορθρον εἰσελθὼν ὁ ἱερεὺς
 καὶ θάτερον τῶν τεθέντων χαρτίων ἀναλαβόμενος καὶ παρου-¹⁵
 σία λύσας ἀπάντων ὑπανεγίνωσκε τῷ αὐτοκράτορι τῆς πρὸς
 τὸ Φιλομήλιον ἀνθ᾽ἔξεσθαι ὁδοῦ παρακελευόμενον. ἀλλὰ ταῦτα

P. 472 μὲν τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα· ὁ δέ γε Βάρδας ὁ Βούρτζης
 ἐν τῷ ἔχεσθαι τῆς ἤδη ὀρηθείσης ὁδοῦ στράτευμα πολὺ θρα-
 σάμενος ἐνωθῆναι μετὰ τοῦ Μονολύκου διὰ τῆς γεφύρας²⁰
 τοῦ Ζόμπη ἐπειγόμενον παρευθὺ ὀπλισάμενος συμμίγνυται

1. ἀπάσας C, ἀπάσης P.	4. αὕτη P, αὐτή C.	10. 17.
Φιλομήλιν CP.	12. ταῦτα scripsi: ταύτης PC.	15. χαρ- τίων C, χαρτίον P.
	παρουσία scripsi: παρηρησία CP.	18.
ὁ Βούρτζης C, ὁ om. P.		

segetes camposque incendisse, ut neque hominibus neque iumentis quidquam cibi inveniri posset. praeterea ex superioribus partibus nova imminere barbarorum incursio dicebatur, eaque fama totam Asiam percrebuit. metuit igitur ne in itinere Iconium usque omnis exercitus famis praeda fieret ob pabulorum inopiam; simul terre-
 bant eum barbari, qui ibi expectabantur. quare consilium capit prudens illud quidem sed audax, ut dei sententiam exquireret, utrum Iconium versus proficisceretur an duceret exercitum contra barbaros, qui circa Philomelium versarentur. in duabus enim chartis hac de re percontatur iisque supra sacram mensam collocatis tota nocte hymnum continuasque preces deo offert; ac diluculo ingressus sacerdos alteram depositarum chartarum cum sumpsisset, explicat coram omnibus legit-
 que; quae ut Philomelium versus iter susciperet, imperatori suasit. hactenus de imperatore. interim Bardas Burtzes, dum eam, quam diximus, viam sequitur, magnum videt exercitum, qui per Zompi pontem Monolyco coniungere se studebat, statimque correptis armis

τούτοις περὶ τὴν τοῦ Ἀμορίου πεδιάδα καὶ νικᾷ κατὰ κράτος. ἕτεροι δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους Τοῦρκοι κατερχόμενοι καὶ ὡς πρὸς τὸν Μονόλυκον σπεύδοντες παρατυχόντες τῇ τοῦ Βούρτζη παρεμβολῇ ἐκείνου μήπω φθάσαντος ἀφαιροῦνται B
 5 τὰ παρατυχόντα ὑποζύγια καὶ τὰς παρασκευὰς τῶν στρατιωτῶν. ὁ δὲ Βούρτζης [ἐκεῖθεν] νικητὴς ὑποστρέφων καὶ πολλὴν συνεπιφερόμενος λείαν συνηγηκῶς τιμὴ τῶν ἐκεῖθεν ἐρχομένων καὶ μεμαθηκῶς, ὅπως οἱ Τοῦρκοι ἅπαντα τὰ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενοι
 10 ὄρχοντο, διεσκοπεῖτο τί ἂν χρῆ ποιεῖν. ὀξέως δὲ τὸν δρόμον τῶν βαρβάρων ποιουμένων ἤθελε μὲν καὶ αὐτὸς ὀπίσθεν διώκειν τούτων, οὐκ ἠδύνατο δὲ κεκμηκότων τῶν ἵππων. καὶ διὰ τοῦτ' ἀπειπὼν τὴν ἐπιδιώξιν, ὡς μὴ χειρόν τι συμβαίη, βραδεῖ ποδὶ σὺν εὐταξίᾳ στείχων κατὰ τὸ περίορ- C
 15 θρον τὰ ἤδη ῥηθέντα τοῦ Βούρτζη καταλαμβάνει πολίχνια καὶ ἐξοικίζει ἅπαντα. κάκειθεν τοὺς τε δορυαλώτους ἀναλαμβάνων καὶ ὀπόση τις ἦν περιουσία τοῖς βαρβάροις ἐπαγόμενος καὶ μικρὸν ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ ἑαυτὸν τε καὶ πάντας κεκοπιακῶς ἀνακτησάμενος ἀνίσχοντος ἡλίου τῆς ὡς πρὸς
 20 τὸν αὐτοκράτορα φεροῦσης εἶχετο. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἑτέρα τις περιτυχοῦσα τούτῳ Τουρκικὴ δύναμις παραχρῆμα ξυμμίγνυται τούτοις καὶ πόλεμος ἐντεῦθεν ἀναρριπίζεται μέγας. ἐφ' ἱκανὸν δὲ τὴν μάχην ἀναδεξάμενοι τοὺς δορυαλώτους D
 25 ἤτοῦντο καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀφαιρεθέντα λάφυρα διαβεβαιού-
 25 μνοι, ὡς εἰ τῶν ἐπιζητουμένων τύχοιεν, οὐκέτι προσβαλεῖν

5. καὶ τὰς C, καὶ om. P.
 correxi.

6. ἐκεῖθεν seclusi.

7. ἐκεῖ CP,

10. χρῆ CP, correxi.

21. τούτῳ C, τῷ P.

adortus eos in Amorii planitie devicit. alii autem Turcae ab orientali parte ad Monolycum festinantes, cum inciderent in Burtzae castra, nondum eo reverso diripiunt quae iumenta repperere sarcinasque militum. Burtzes victor magna cum praeda redux, ut a quodam, qui inde venerat, comperit, castra sua Turcas diripuisse et cum praeda omni abiisse, quid facto opus esset, deliberat. cum igitur, quamvis vellet, celeriter proficiscentes barbaros insequi fessis equis non posset, sequi suos vetuit, et ne quid peius accideret, lento passu ordineque incedens mane in illa Burtzae oppida pervenit eaque incolis abductis exhaustit. ibi et captivos recepit et totum barbarorum commeatum paulumquē moratus, postquam opportuno loco se omnesque defatigatos recreavit, oriente sole ad imperatorem iter flexit. in quo alia ei Turcarum manus fit obvia; statimque magno proelio conserto barbari, ubi aliquantisper pugnam sustinuerunt, et captivos et spolia reposecunt polliciti, acceptis iis non amplius aggressuros se Romanos.

τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιχειρήσουσιν, ἀλλ' οἴκαδε ἀπελεύσονται. ὁ δὲ Βούρτζης οὐδαμῶς τῷ τῶν βαρβάρων θελήματι συνετίθετο, ἀλλὰ καρτερῶς τῆς μάχης ἀντείχετο γενναίως ἀγωνιζόμενος. ἐπεὶ δὲ τῇ προτεραίᾳ ὕδατος τὸ παράπαν οὐκ ἀπεγεύσαντο μαχόμενοι, ἐπὶ ὄχθους ποταμοῦ τινος κατέλαβον, κατέψυχον 5 τὸ καῦμα τοῦ δίψους καὶ αὖθις ἀμοιβαδὸν τῆς μάχης ἀντείχοντο· τῶν δὲ αὖθις τοῦ πολέμου ἀντεχομένων οἱ προεκμηκότες διὰ τοῦ ὕδατος ἑαυτοὺς διανέπανον. τοσαύτην δὲ τῶν βαρβάρων τόλμαν ὁ Βούρτζης ὄρων καὶ πρὸς τοσοῦτον πληθὸς ἀποκναίων ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν καὶ οὐ τῶν κοινῶν τινα 10

P. 473 στρατιωτῶν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν περὶ τούτων ἀγγελίαν κομίσοντα πέπομφεν, ἀλλὰ τὸν ἤδη ῥηθέντα Γεώργιον τὸν Λεβούνην. ὁ δὲ μὴ ἔχων ἄλλην ἀτραπὸν, ἐν ἧ οὐ πληθὸς

V. 374 Τούρκων παρῆν, ῥιψοκινδύνως ἐς μέσον τούτων ἑαυτὸν ὥσας διεληλύθει καὶ μέχρι βασιλέως διεσέσωστο. ὁ δὲ τὰ κατὰ 15 τὸν Βούρτζην μεμαθηκῶς περὶ τε Τούρκων πληθῦτος ἀκριβέστερον διαγνοὺς καὶ ὡς χρεία τῷ Βούρτζῃ πολλῶν καὶ χειρῶν καὶ δυνάμεων, αὐτὸς μὲν τηρικαῦτα ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἦν καὶ τὸ στράτευμα ἐξῷπλιζε. καὶ οὕτω κατὰ φάλαγγας κα-

B ταστήσας τὸ ὀπλιτικὸν κατὰ τῶν βαρβάρων ἐπορεύετο σὺν 20 εὐταξίᾳ πολλῇ. εἶχε δὲ τὸ μὲν ἔμπροσθεν κέρας ὁ βασι-

1. ὁ in ras. m. 2 C. 2. Βούρτζης] s ex n m. 2 C. συνετίθετο C, συνετίθεντο P. 6. ἀμοιβαδὸν] o posterius m. 2 ex corr. C. ἀντείχοντο] ε m. 2 ex corr. C. 7. ἀντεχομένων scripsi: ἀντεμαχομένων C¹, ἀντιμαχομένων C²P. 10. τῶν C, τὸν P. 12. κομίσοντα scripsi: κομίσαντα CP. 16. βούρτζη C, corr. m. 2. περὶ scripsi: παρὰ P. 19. οὕτω C.

sed domum abituros esse. at nequaquam iis morem gerens Burtzes fortiter proelio dimicans obstitit. cum vero pridie eius diei nihil omnino aquae in pugna gustassent, fluvii cuiusdam ripa occupata sitis aestum levabant pugnabantque illico alternis vicibus, defessis militibus, dum ceteri certant, sese reficientibus. Burtzes autem tantam barbarorum audaciam animadvertens tantaque multitudine percussus nesciebat, quid consilii caperet, nec tamen quemquam e gregariis militibus, qui imperatori id nuntiaret, dimisit, sed, quem memoravimus, Georgium Lebunem; qui cum nullam cerneret viam, in qua non esset Turcarum multitudo, audacter ruens per medios hostes feliciter ad Augustum pervenit. is de Burtzae rebus certior factus, ubi et Turcarum numerum accuratius diiudicavit, et quantum opus esset Burtzae auxiliis copiisque, armat se ipse statim iubetque armari milites et instructa acie contra barbaros summo ordine proficiscitur. duxit primum cornu princeps Michael, dextrum Bryen-

λεὺς Μιχαήλ, τὸ δεξιὸν ὁ Βρυνένιος, τὸ ἀριστερόν ὁ Γα-
 βρᾶς καὶ τὴν οὐραγίαν ὁ Κεκαυμένος. ὡς δὲ πόρρωθεν οἱ
 Τοῦρκοι τοὺτους ἐδέχοντο, Νικηφόρος ὁ τῆς βασιλίδος ἀδελ-
 φιδοῦς, νέος ὢν καὶ πρὸς μάχας σφαδάζων, αὐτὸς τε προ-
 5 εκδεδραμῆκει τῆς παρατάξεως καὶ τινὰς σὺν αὐτῷ ἐφελκυ-
 σάμενος Ἄρεος ὑπασπιστὰς καὶ συμπλακεῖς τοῖς κατ' αὐτοῦ
 πρότερον ἐφωρηγόσι πλήττεται μὲν τηρικαῦτα κατὰ τοῦ
 γόνυ, πλήττει δὲ τὸν παῖσαντα κατὰ τὸ στέρον διὰ τοῦ C
 δόρατος. ὁ δὲ παραχρῆμα τοῦ ἵππου κατενεχθεὶς ἄφωνος
 10 ἔκειτο. τοῦτο οἱ ὀπισθεν βάρβαροι θεασάμενοι τὰ μετὰ-
 φρενα τοῖς Ῥωμαίοις παραντίκα διδόασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἀριστεὰ τὸν νεανίαν ἀπολαβὼν ἤσθη τὸ παραντίκα καὶ με-
 γάλως τοῦτον ἐπαινέσας πρὸς τὸ Φιλομήλιον ἤλανε. καὶ
 περὶ τὴν λίμνην τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἐφθακῶς τῆ
 15 μετ' αὐτὴν τὰ καλούμενα Μεσάνακτα κατέλαβεν· ἐκεῖθεν δ'
 ἀπάρας τὸ Φιλομήλιον ἐξ ἐφόδου κατέσχευ. εἶτα ἀποσπά-
 δας διαφόρους τοῦ στρατεύματος ἀποδιελόμενος παντὸς μεθ'
 ἡγεμόνων γενναίων κατὰ πασῶν τῶν Ἰκονίῳ παρακειμένων
 κομποπόλεων ἐξαπέστειλεν, ἐφ' ᾧ δηώσασθαι τε καὶ τοὺς D
 20 δορυαλώτους τῆς ἐκείνων ἀφαρπάσαι χειρός. οἱ δὲ ὡς θῆ-
 ρές τινες διασπαρέντες ἀπανταχοῦ ἀγεληδὸν πρὸς τὸν βασι-
 λέα τοὺς δορυαλώτους τῶν βαρβάρων κομίζοντες ἐπανήεσαν
 μετὰ τῶν σκευῶν αὐτῶν τοὺτους ἐξανδραποδισάμενοι πάν-

1. γανρᾶς C.

CP, correxi.

σόνακτα P.

rarius in ras. C.

7. ἐφωρηγόσι C, ἐφορηγόσι P.

12. τὸ C, τὲ P.

16. Φιλομήλιν CP.

20. ἀφαρπάσας CP, correxi.

10. τοῦτον

15. Μεσάνακτα C, Με-

18. ἡγεμόνων] v poste-

θηρατῆρες?

nius, laevum Gabras, postremum agmen Cecaumenus. quos dum
 procul Turcae expectant, Nicephorus imperatricis ex fratre nepos,
 iuvenis certaminum cupidus, acie procurrit cum aliis quibusdam
 Martis satellitibus et eos, qui primi occurrerunt, aggressus ipse sta-
 tim in genu vulnus accepit, idem tamen adversarii pectus hasta per-
 cussit, qui equo deiectus mutus humi iacebat. quo conspecto dant
 illico terga insequentibus barbari: imperator vero, postquam laetus
 fortissimum iuvenem recepit ac magnis laudibus extulit, Philome-
 lium pergit et circa triginta martyrum lacum postero die locum, quem
 Mesanacta vocabant, occupat: unde castris motis Philomelium primo
 impetu cepit. deinde a toto exercitu plures manus disiunxit, quas forti-
 bus ducibus praepositis in vicis omnes Iconio vicinos dimisit, ut prae-
 darentur captivosque eorum manibus eriperent; ferarumque ritu ubique
 dispersi gregatim ad imperatorem barbarorum captivos adducentes illis
 una cum eorum sarcinis captis omnibus revertérunt. sequebantur eos

τας. συνείποντο δὲ τούτοις αὐθαιρέτως καὶ οἱ ἀντόχθονες τῶν τοιούτων χωρῶν Ῥωμαῖοι φεύγοντες τὰς τῶν βαρβάρων χεῖρας, γυναῖκές τε ἁμοῦ μετὰ τῶν νεογνῶν καὶ ἄνδρες αὐτοὶ καὶ παῖδες, καθάπερ εἰς τι κρησφύγετον ἐς τὸν αὐτοκράτορα προσπεφυγότες. ὁ δὲ τὴν καινὴν ἐκείνην αὖθις παράταξιν 5

P. 474 διατυπωσάμενος καὶ μέσον τοὺς δορυαλώτους ἅπαντας σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις εἰσελάσας τὴν αὐτὴν ἀτραπὸν διήει, δι' ἧς διεληλύθει ὁδοῦ, καὶ ἐφ' οἷς ἂν προσεπέλασε τόποις, μετ' ἀσφαλείας ἀπάσης ἐπορεύετο. καὶ εἶπες ἂν ἰδὼν πόλιν τινὰ ἔμφυχον πεπτυρωμένην πορεύεσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην 10 ἐκείνην καινουμένην σύνταξιν.

5. Ὡς δὲ προσωτέρω προῆει, βάρβαροι μὲν τινες οὐκ ἐφαίνοντο, παρείπετο δὲ ὁ Μονόλυκος ἐφ' ἑκάτερα ἐν λόχοις τῷ στρατεύματι μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως. ἐπὶ δὲ διὰ Βτῆς ἀναμεταξὺ πεδιάδος τοῦ τε Πολυβότου καὶ τῆς ἤδη 15

ῥηθείσης ἐκείνης λίμνης διήει, ἀπόμοιρά τις τοῦ βαρβαρικοῦ τάγματος, αὐτόσκευοι πάντες καὶ ψилоὶ τολμητῆται, ἑκατέρωθεν λοχήσαντες τοῦ στρατοπέδου ἀθρόον ἀπὸ τῶν μετεώρων αὐτοῖς ἀνεφάνησαν. καὶ τὰ μὲν πρῶτα τὴν καινὴν

V. 375 ἐκείνην παράταξιν ὁ ἀρχισατράπης Μονόλυκος θεασάμενος 20 γέρον τε ὦν καὶ πολλῶν ἐν πείρᾳ πολέμων τε καὶ ταγματῶν ἔξεπλάγη τεθναμακῶς τὴν καινὴν ἐκείνην διασκευὴν τοῦ συντάγματος καὶ τὸν ξυнтаγματάρχην ἐπεζήτηει ἐγνωκέαι.

1. δὲ τούτοις C, δὲ τοῖς P.

6. σὺν addidi.

10. προέ-

εσθαι C, corr. m. 2.

11. καινουμένην scripsi: κινουμένην CP.

13. 20. μονόληκος C².

18. λοχήσαντες C, λοχήσαντος P.

sua sponte Romani etiam indigenae horum locorum fugientes barbarorum servitutem ac mulieres cum parvulis et viri ipsi liberique ut in asylum quoddam ad imperatorem confugiebant. is nova illa acie iterum formata in eaque inclusis captivis omnibus cum mulieribus liberisque eandem, qua venerat, viam ingressus, quaecumque loca praeteriit, tutus omnino pergebat; crederesque vivam urbem munitam novaque, quam diximus, forma instructam cernere ambulantem.

5. Cum vero longius progredieretur, quamquam barbari non apparebant, utrimque tamen circuibat Monolycus exercitui idoneis cum copiis insidians. ut vero in planitiem ventum est, quae Polyboto illique, de qua diximus, lacui interiacet, manus quaedam barbarorum, expediti omnes et leviter armati, sed audaces homines, ex insidiis utrimque a superioribus locis subito apparent. sed Monolycus archisatrapa, iam senex longoque bellorum usu artis militaris peritissimus, nova illa acie conspecta admirans obstupuit, cumque

τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιον ἐστοχάζετο καὶ οὐχ ἕτερον ἡγε-
 μόνα τῶν ταγμάτων εἶναι καὶ τῆς καινῆς ἐκείνης παρατάξεως. C
 καὶ ἤθελε μὲν προσβαλεῖν, οὐκ εἶχε δέ· ἀλλ' ὅμως τὸ ἐννά-
 λιον ἀλαλάσαι ἐκέλευσε. πολλοῦ δὲ στρατεύματος φαντασίαν
 5 τοῖς Ῥωμαίοις παρασχεῖν μηχανώμενος μὴ συνασπίζειν,
 ἀλλὰ διηρημένως καὶ ἀτάκτως, καθάπερ ἄνωθεν τὴν παρά-
 ταξιν αὐτῶν διεγράψαμεν, θέειν ἐπέτρεψεν, ἵν' ἐντεῦθεν τῷ
 ἀπροσδοκίῳ τῆς θεᾶς καὶ τοῖς τῶν ἵππων δρόμοις κατὰ-
 κροτον αὐτοῖς πεποιηκότες τὴν ἀκοὴν τὰς τῶν Ῥωμαίων
 10 δυνάμεις καταπλήξαιεν. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ καθάπερ
 πύργος προὔχων τῆς παρατάξεως προΐων ἢ στύλος πυρὸς
 ἢ θεία τις καὶ οὐρανία ὄψις τὰς φάλαγγας αὐτῶν ἀνερωώνυε
 καὶ ἐπὶ ταύτῳ βαδίζειν σχήματος ἐκέλευε καὶ θαρρεῖν παρ- D
 ἐκελεύετο καὶ προσετίθει, μὴ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 15 ἀποβλέπων τὸν τοσοῦτον ἀναδέξασθαι μόχθον, ἀλλὰ τῆς τῶν
 Ῥωμαίων εὐκλείας ἕνεκα καὶ δόξης καὶ πρὸς τούτοις ἐτοι-
 μότατον εἶναι ὑπὲρ ἀπάντων ἀποθανεῖν. ἅπαντες οὖν τε-
 θαρρηκότες ἕκαστος τὸν ἴδιον ἐφύλαττε τόπον πάνυ τὴν
 πορείαν ἀνειμένως ποιούμενοι, τοσοῦτον ὡς μηδὲ κινεῖν P. 475
 20 δοκεῖσθαι τοῖς βαρβάροις. δι' ὅλης οὖν τῆς ἡμέρας προσ-
 βάλλοντες τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατεύματι καὶ μηδὲν ἡνυκότες
 μηθ' ὅλως μήτε ἐκ μέρους διασπᾶσαι τὸ Ῥωμαϊκὸν σύν-

1. τὸν γοῦν? 2. ἐκείνης εὐρετήν? 3. προσβαλεῖν] εἶν m. 2
 ex corr. C. τὸ ἐννάλιον C, τὸ om. P. 16. ἕνεκα addidi.

exercitus ducem quaereret, Alexium imperatorem suspicabatur exer-
 citui praeesse eundemque aciem illam invenisse, non alium quem-
 quam ducum; nec, quamvis vellet, aggredi potuit. sed tamen signum
 pugnandi dari iubet, et quo maioris exercitus speciem praeberet
 Romanis, praecepit suis, ut acie non instructa passim ac sine ordine,
 eo quem supra descripsimus modo procurrerent: fore enim, ut
 necopinata specie atque equorum impetu terribilem excitantes stre-
 pitum Romanorum copias disturbarent. verum imperator quasi
 alta turris vel ignis columna aciei praecurrens ac velut divina quae-
 dam et caelestis species ordines corroborabat et aciem eandem ser-
 vare fortique esse animo iubebat addens haec, minime se sua causa
 tantum laborem suscepisse, sed propter gloriam splendoremque
 Romanorum seque insuper paratissimum esse pro omnibus mortem
 obire. quare omnibus animi creverunt: pro se quisque locum suum
 obtinere et lentissimo gradu iter facere, ut ne moveri quidem bar-
 baris viderentur. itaque toto die Romanum exercitum sine ullo
 successu aggressi, cum neque in universum neque ex parte eum

ταγμα δυνηθέντες αὐθις πρὸς τὰς ἀκρολοφίας ἀνέτρεχον ἀπρακτοὶ καὶ πυρσοὺς τηλικαῦτα πλείονας ἀνάψαντες δι' ὅλης νυκτὸς ὠρόντο καθάπερ λύκοι, ἔστι δ' οὗ καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἀπέσκωπτον· ἦσαν γὰρ καὶ τινες ἐν αὐτοῖς μιξοβάραροι ἑλληνίζοντες. αὐγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας τὰ ἑ
 αὐτὰ μηχανώμενος ὁ Μονόλυκος τοῖς Τούρκοις ἐπέταττε ποιεῖν. ἐπὶ τούτοις καταλαβὼν καὶ αὐτὸς ὁ Κλιτζιασθλάν
 Β σουλτάνος καὶ θεασάμενος τὴν τοῦ στρατοπέδου εὐταξίαν ἐθαύμασε μὲν, ἀπέσκωψε δὲ οἷα νέος πρὸς γέροντα τὸν Μονόλυκον, ὅτου χάριν τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀνεβά- 10
 λετο μάχην. ὁ δὲ “ἐγὼ μὲν” ἔφη “ὡς γέρον ἢ δειλὸς ἀγγέμαχον τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν ἀνεβαλόμεν ἄχρι τοῦδε. εἰ δὲ σὺ θαρρῶν ἦσθα, ἄγε δὴ πειράσθητι καὶ αὐτός· τὸ πρᾶγμα διδάξει”. εὐθύς οὖν αὐτὸς μὲν τοῖς
 περὶ τὴν οὐραγίαν οὔσι προσέβαλεν, ἑτέροις δὲ σατράπαις τὴν 15
 κατὰ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος προσβολὴν ἐπέταξε καὶ
 C ἄλλοις τὴν καθ' ἑτέραν πλευρὰν τῆς παρατάξεως μάχην ἀνέθετο. ὁ γοῦν τὸ δεξιὸν κέρασ ἐπέχων Νικηφόρος ὁ Βρυέννιος Καῖσαρ τῆς κατὰ τὴν οὐραγίαν μάχης αἰσθόμενος ἐσφάδαξε μὲν ἀμύνειν τοῖς ὀπισθεν, οὐκ ἤθελε δὲ ἀπειρίας 20
 V. 376 ἢ νεότητος ἐνδείξασθαί τι, ἀλλ' ἐπέιχε καίπερ λυττῶντα τὸν κατὰ τῶν βαρβάρων θυμὸν καὶ σὺν εὐταξίᾳ ἐπὶ ταύτῳ

4. Ῥωμαίους] ο m. 2 ex corr. C. 6. ἐπέτατε C. 9. ἀπέσκωψε C. 10. ἀνεβάλετο C¹, ἀνεβάλλετο C², ἀεβάλλετο P. 12. ἀγγέμαχον C. 13. θαρρῶν] ν add. m. 2 C. 14. αὐτός] ε del. m. 2 C. 15. προσέλαβεν C, corr. m. 2. ἑτέροις σατράπαις] ε finale bis add. m. 2 C. δὲ addidi. 19. ὁ ἐμὸς Καῖσαρ? 21. καίτοι CP, correxi.

dirumpere possent, re infecta in montium iuga se receperunt pluribusque ignibus incensis per noctem luporum instar ulularunt conviciantes interdum Romanis, cum nonnulli semibarbari inter eos essent graeci sermonis periti. albescente die cum eadem Monolycus quae antea Turcas facere iussisset, ipse interim Clitziasthlan sultanus adveniens, postquam conspexit aciem egregie instructam, licet miratus ut iuvenis tamen Monolycum senem irrisit, quod proelium cum imperatore distulisset. at ille “equidem” inquit “ut senex timidusve pugnam contra eum hucusque distuli; tibi si fiducia est, agedum ipse periclitare. rem probabit eventus.” itaque statim sultanus novissimum agmen adortus aliis satrapis in imperatorem ex adverso, aliis ab utroque latere impetum facere imperavit. sed Nicephorus Bryennius Caesar, qui dextrum cornu habuit, cognito extremi agminis certamine, etiamsi huic opem ferre cuperet, tamen, cum imperitiam intemperiemve ostendere nollet, iram in barbaros cohibuit et com-

σχήματος τὴν πορείαν ποιεῖσθαι ἐσπούδαζε. καρτερῶς δὲ τῶν βαρβάρων μαχομένων ὁ τὸ ἀριστερόν κέρας ἐπέχων ὁ φίλτατός μοι τῶν ἀδελφῶν ὁ πορφυρογέννητος Ἀνδρόνικος τὰς ἡγίας στρέψας σφοδρὰν μετὰ τῆς ἰδίας φάλαγγος τὴν
 5 κατὰ τῶν βαρβάρων ἐπέλευσιν ἐποιήσατο. ὃς εἰς τὸ χαρι- D
 ἔστατον αὐτὸ τῆς ἡλικίας ἐληλυθώς, τόλμαν δὲ συνετήν καὶ
 χεῖρα δεξιὰν καὶ φρόνησιν περιττήν ἐν πολέμοις ἔχων πρὸ
 καιροῦ ὄχετο καί, ὡς οὐκ ἂν τις ἤλπισεν, ἐξ ἡμῶν ἀπῆλθε
 καὶ κατέδν. ὦ νεότης καὶ ἀκμὴ σώματος καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων
 10 ἄλματα κοῦφα ποῦ ποτε κατερρεύσατε; μονοθεῖν με τὸ
 ἐπὶ τούτῳ πάθος ἐκβιάζεται, ἀλλ' ὁ τῆς ἱστορίας νόμος P. 476
 ἐκεῖθεν αὖθις ἀπειργεῖ. θαυμάζειν δὲ ἔστι, πῶς οὐ γίνεται
 τις καὶ νῦν καθάπερ καὶ πάλαι, φησὶν, ἢ λίθος ἢ ὄρεσις ἢ
 δένδρον ἢ τι τῶν ἀψύχων ὑπὸ μεγάλων κακῶν εἰς τὰ τοι-
 15 αῦτα τὴν φύσιν ἀμείβων, εἴτε μῦθος τοῦτό ἐστιν εἴτε λόγος
 ἀληθής· καὶ τάχα κρεῖττον ἂν εἴη πρὸς τὰ μηδὲν αἰσθανό-
 μενα μεταμείβειν τὴν φύσιν ἢ τοσαύτην αἰσθησὶν δέχεσθαι
 τοῦ κακοῦ. εἰ γὰρ τοῦτ' ἦν, τάχ' ἂν με λίθον ἀπέδειξε τὰ
 συμπεσόντα δεινά.

20 6. Τὴν δὲ μάχην ἀγγέμαχον ἤδη γεγονυῖαν ὁ Νικηφόρος
 θεασάμενος καὶ πτοηθεὶς τὴν ἤτταν μετὰ τῆς ἰδίας παρα-
 τάξεως ὅλας ἡγίας στρέψας ἀμύνειν ἠπειγέτο. καὶ τηρικαῦτα B

3. πορφυρογέννητος C, Πορφυρογέννης P.
 κατὰ CP.

10. τὸ ἐπὶ C, τὸ om. P.

4. μετὰ scripsi:

posito ordine, ut solebat, iter facere properavit. acriter vero barbaris pugnantis Andronicus porphyrogenitus, fratrum meorum mihi carissimus, qui laevo cornu praeerat, mutato itinere cum suo agmine barbaros invadit ibique in summo flore aetatis, cum excelleret in bellis prudenti audacia et insigni dexteritate et sapientia, praemature obiit praeterque omnium spem nostrum decessit et occidit. o iuventus, o vigor corporis, o equitantis leves saltus, quo tandem abiistis! ut lamenta fundam, dolore quidem de eius casu perducor, sed arcet rursus inde me lex historiae. mirum tamen videtur, cur non etiam nunc ut olim, ut dicunt, in lapidem vel avem arboremve vel aliud quid inanimorum commutetur quis ob malorum magnitudinem induens illarum rerum naturam. nam sive fabula seu verum est, melius certe esset, commutare amisso sensu naturam, quam tale sentire malum; quod si fieri posset, facile me mala in lapidem mutassent.

6. Ceterum Nicephorus, ubi comminus rem agi videt, cladem veritus cunctis copiis suis conversis auxilii causa properavit, celeriterque

οἱ βάρβαροι νῶτα δεδωκότες καὶ σὺν αὐτῷ δὴ τῷ Κλιτζι-
 ασθλάν σουλτάν ἀνά κράτος φεύγοντες πρὸς τὰς ἀκρολοφίας
 ἠπείγοντο. πολλοὶ μὲν οὖν τηρικαῦτα πεπτῶκασι πολεμοῦντες,
 οἱ πλείους δὲ καὶ ἐάλωσαν· τῶν δὲ σωθέντων ἀπάντων διασπα-
 ρέντων καὶ αὐτὸς δὴ ὁ σουλτάνος ἀπεγνωκὼς τὰς σωζούσας 5
 ἐλπίδας μετὰ τοῦ οἰνοχοοῦντος αὐτῷ μόνου φεύγων περὶ
 τι τέμενος κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν ἰδρυμένον, οὗ κυκλόθεν
 οὐρανομήκεις κυπάριστοι στοιχηδὸν ἐστήκεσαν, ὑπὸ τῶν
 C διωκόντων αὐτὸν τριῶν Σκυθῶν καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Οὐζᾶ
 στενοχωρηθεὶς ἀνελήλυθε καὶ μικρὸν ἐπὶ θάτερον παρεκ- 10
 κλίνας, ἐπεὶ μηδὲ γνώριμος τοῖς διώκουσιν ἦν, αὐτὸς μὲν
 σέσωστο, ὁ δὲ γε οἰνοχόος παρὰ τῶν Σκυθῶν κατασχεθεὶς
 τῷ αὐτοκράτορι ὡς μέγα τι δῶρον προσενήνεκται. ὁ μὲν
 οὖν βασιλεὺς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ νίκῃ καταγωνισάμενος τοὺς
 ἐχθροὺς ἔχαιρεν, ἠνιάτο δέ, ὅτι μὴ καὶ ὁ σουλτάνος εἰς 15
 χεῖρας ἐμπεσὼν κατεσχέθη, ἀλλὰ παρὰ μικρὸν, τοῦτο δὴ τὸ
 πεπαροϊμασμένον, ἐρρῦσθη. ἐσπέρας δὲ ἤδη καταλαβού-
 σης αὐτοῦ κατὰ τόπον ἀνλίζεται, οἱ δὲ περισωθέντες τῶν
 D βαρβάρων αὐθις κατὰ τὰς ἀκρολοφίας ἀνελθόντες πυρσούς
 τε παμπόλλους ἀνήψαν καὶ δι' ὅλης νυκτὸς κατὰ τῶν Ῥω- 20
 μαίων ὡς κίνεσ περιυλάκτου. Σκύθης δὲ τις ἀποδράσας
 ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος καὶ προσεληλυθὼς τῷ
 σουλτάν ἔφη “τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ἡμέρας

6. οἰνοχοοῦντος P, ἠμοχοῦντος C.

7. ἰδρυμένον C, ἰδρυμέ-

νων P. 16. μικροῦ CP, correxi.

17. πεπαροϊμασμένον C.

19. ἀνελθόντες] λ m. 2 in ras. C.

21. περιυλάκτου] v prius

m. 2 in ras. C. τις, ex της m. 2 C.

barbari una cum Clitziasthlane sultano fugientes ad montium cacumina contenderunt. ibi multis hostium caesis pluribus captis reliquis omnibus dispersis ipse sultanus salute desperata cum solo pocillatore confugit ad sacellum in summo monte extractum, quod circum altissimae cupressi per series consitae erant; iterumque aufugit pressus a tribus Scythis Uzaeque filio paulumque declinans ad alteram partem, quoniam persequentibus ignotus erat, ipse quidem se servavit, sed pocillator a Scythis comprehensus atque ut magnum munus imperatori oblatum est. qua victoria licet valde laetaretur imperator, dolebat tamen, quod sultanus non comprehensus, verum aegre, ut in proverbio est, servatus esset; vespereque facto ibi, ut locus tulit, tabernacula statuit, dum barbari qui supererant in montium cacumina regressi permultos ignes accendunt totamque noctem canum instar Romanos allatrant. ibi Scythae quidam Romanorum exercitu deserto sultanum adiit et “noli” inquit “umquam cum imperatore de die confligere;

οὔσης μηδαμῶς ἐπιχείρει· οὐ γάρ σοι πρὸς καλὸν ἐσεῖται. V. 377
 ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἀποχρώσης τῆς πεδιάδος συνεσφιγμένως τὰς
 σκητὰς ἐπήξατο, δι' ὅλης νυκτὸς πρὸς τοὺς πρόποδας τῶν
 βουνῶν κατιόντες ψилоὶ τοξόται καὶ συχνὰ τὰ βέλη κατ'
 5 αὐτῶν πεμπέτωσαν καὶ οὐ τὴν τυχοῦσαν ζημίαν τῷ Ῥω-
 μαϊκῷ στρατεύματι ὑφέξουσι." τηλικαῦτα δὲ καὶ μιξοβάρβα- P. 477
 ρός τις ἐκεῖθεν αὐθις λαθὼν τοὺς Τούρκους πρὸς τὸν βα-
 σιλέα φοιτᾷ ἀπαγγέλλων, ὅποσα ὁ Σκύθης τῷ σουλτάνῳ
 προσελθὼν ὑπέθετο, καὶ τὰ βεβουλευμένα ἅπαντα κατὰ τοῦ
 10 Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος σαφῶς διηγῆσατο. ταῦτα μεμαθη-
 κῶς ὁ αὐτοκράτωρ διχῆ διελὼν τὸ στράτευμα τοὺς μὲν
 εἴσω τῆς παρεμβολῆς ὄντας ἐγρηγορέναι καὶ νήφειν προσ-
 ἔταξε, τοὺς δὲ γε λοιποὺς ὀπίσασθαι τε καὶ ἔξωθεν τῆς
 παρεμβολῆς ἐξελθόντας προὔπαντῆσαι τοῖς κατ' αὐτῶν ἐρχο-
 15 μένοις Τούρκοις καὶ τὴν μετ' αὐτῶν ἀναδέξασθαι μάχην.
 οἱ δὲ βάρβαροι δι' ὅλης νυκτὸς γύρωθεν περιζῶσαντες τὸ B
 στράτευμα πολλὰς ἐκδρομὰς περὶ τοὺς πρόποδας τῶν βου-
 νῶν ποιοῦμενοι συχνοὺς οἴστους κατὰ τοῦ στρατεύματος
 ἔβαλλον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατὰ τὰς ὑποθήκας τοῦ αὐτοκρά-
 20 τορος ποιοῦντες ἐφύλαττον ἑαυτοὺς μὴ διασπῶντες τὴν
 παράταξιν. ὑπαναζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἅπαντες ἐπὶ τοῦ
 αὐτοῦ σχήματος ἦσαν καὶ τὴν λείαν καὶ τὰς σκευὰς ἀπά-
 σασ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς δορυαλώτους μετὰ τε γυναικῶν καὶ
 παιδιῶν ἐς τὸ μέσον τῆς παρατάξεως αὐθις ἐλάσαντες τὴν

14. προὔπαντῆσαι] ι in ras. m. 2 C.

etenim bene tibi non eveniet. sed quoniam planitie non sufficiente
 artius tabernacula imperator collocavit, fac tota nocte expediti
 sagittarii assidua de montium radicibus in eos tela mittant. ita
 enim haud parvam cladem Romanis inferent." eodem vero tempore
 semibarbarus quidam clam Turcis imperatorem accessit et quae
 Scythia sultano suasisset omniaque in Romanos consilia accurate ex-
 posuit. quo imperator comperto bifariamque exercitu diviso alteram
 partem intra castra se tenere et pervigilare iubet, reliquos vero
 sumptis armis e castris exire manusque cum Turcis, si aggredierentur,
 conserere. ac barbari, qui tota nocte undique exercitum circumde-
 derunt, saepe excurrentes circa montium radices assidua in exercitum
 tela mittebant, dum interim Romani ex imperatoris praecepto nus-
 quam ordinibus diremptis sese tuentur. primo vero mane suum quis-
 que locum tenebant ac praeda, impedimentis omnibus, captivis cum
 mulieribus liberisque in mediam aciem rursus receptis Ampum versus

πρὸς Ἀμποῦν ὄδευον. πόλεμος δὲ τηρικαῦτα καταλαμβάνει
τούτους βαρὺς καὶ δεινός. ὁ γὰρ σουλτάνος συνάξας αὐθις
C τὰς δυνάμεις καὶ περιζώσας τὸ στράτευμα γυρόθεν καρτε-
ρωῶς ἐμάχετο, μηδαμῶς δὲ τὸν συνασπισμὸν τῶν Ῥωμαίων
διακόψαι ἰσχύσας, ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμαντίνοις τείχεσι προσ-
βαλὼν ἀπρακτος ἀπεπέμφθη. ἠνιάτο γοῦν δι' ὅλης ἐκείνης
τῆς νυκτὸς καὶ καθάπαξ ἀπογνοὺς μετὰ τοῦ Μονολύκου
καὶ τῶν λοιπῶν σατραπῶν ἐβουλεύετο καὶ τὰ περὶ εἰρήνης
ἐπιφωσκούσης ἡμέρας ἤπειτο τὸν αὐτοκράτορα τούτου πᾶσι
τοῖς βαρβάροις συνδόξαντος. οὐκ ἀποπέμπεται δέ, ἀλλὰ 10
δέχεται τούτου τὴν ἰκεσίαν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ παραχρῆμα
τὸ ἀνακλητικὸν ἠχῆσαι ἐπέταξε καὶ οὕτως ἀτρεμεῖν ἅπαντας
παρεκελεύσατο καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἴστασθαι σχήματος μήτε
D τῶν ἵππων ἀποβάντας μήτε τὰς σκευὰς τῶν ὑποζυγίων
ἀποσάξαντας περιφραττομένους ἀσπίδι καὶ κινέῃ καὶ δόρατι, 15
καθὰ γε καὶ πρότερον δι' ὅλης τῆς ὁδοιπορίας. ταῦτα δὲ δι'
οὐδὲν ἄλλο τῷ αὐτοκράτορι ᾠκονόμητο, ἀλλ' ἵνα μὴ συγχύ-
σεως γενομένης πολλάκις τό τε σχῆμα τῆς παρατάξεως δια-
σπασθῆ καὶ ἀντεῦθεν εὐάλωτοι ἅπαντες γένωνται. ἐδεδίει γὰρ
τοὺς Τούρκους πληθὺς πολὺ τούτους ὄρων καὶ ἀπανταχό- 20
θεν τῷ Ῥωμαϊκῷ προσβάλλοντας στρατεύματι. ἐν ἐλικαίρῳ
δὲ τόπῳ σιὰς ὁ αὐτοκράτωρ τοὺς τε συγγενεῖς αὐτοῦ ἅπαν-
τας καὶ ἱκανοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπολεξάμενος ἐφ' ἑκάτερα

3. γυρόθεν C, γύρωθεν P.
κράτωρι C.

7. καὶ addidi.

17. αὐτο-

progredebantur. ibi bellum eos excepit grave et atrox, cum sul-
tanus rursus collectis copiis undique circumvolans exercitum acri-
ter instaret. nec tamen ulla ratione Romanorum contextum scutorum
perrumpere potuit, sed, tamquam in adamantinos muros impegisset,
infecta re abiit; totaque nocte sollicitus ac plane desperans cum
Monolyco reliquisque satrapis consultavit, et ubi illuxit, quod omni-
bus barbaris placuit, pacis condiciones imperatorem rogavit. nec
repudiat preces eius imperator signoque confestim dato, omnes ut
consistant ordinesque suos teneant, imperat, neu ab equis descendant
vel iumenta sarcinis levent, sed ut, quales toto itinere, protecti stent
clipeis galeis hastis; quod quidem nulla alia causa curaverat, quam
ne forte confusione exorta acies dirimeretur omnesque hostium praeda
fierent, quippe quod Turcas ingenti numero undique Romano exercitui
circumfusos metuit. tum idoneo loco capto omnibusque cognatis et suffi-
ciente lectissimorum numero militum utrimque collocatis mediam tenuit

ἐπὶ κεφαλῆς μὲν αὐτὸς εἰστίκει, δεξιόθεν καὶ ἐξ εὐωνύμων
οἱ καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγχιστείας αὐτῷ προσήκοντες καὶ τοῦ- P. 478
τοῖς ἐχομένως μὲν τῶν στρατιωτῶν ἔκκριτος, κατάφρακτοι
ἅπαντες· ὁ δὲ τῶν ὀπλῶν ἀποστίλβων πυρσὸς τὸν ἀέρα
5 πλεόν καὶ τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος κατηύγαζε. προσεληλύθει δὲ
τηρικαῦτα καὶ ὁ σουλιάνος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν σατραπῶν, ὧν
ὁ Μονόλυκος χρόνῳ καὶ πείρᾳ καὶ ἀνδρία πάντων τῶν κατὰ
τὴν Ἀσίαν Τούρκων ὑπερφέρων προῆγε, καὶ καταλαμβάνει
τὸν βασιλέα κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν μεταξὺ Αὐγουστόπολιν
10 καὶ Ἀκρόμιον. οἱ δὲ γε σατράπαι πόρρωθεν θεασάμενοι V. 378
τὸν αὐτοκράτορα τῶν ἵππων ἀποβάντες τὴν συνήθη τοῖς B
βασιλεῦσι προσκύνησιν ἀποδεδώκασιν. τὸν δὲ σουλιάνον πολ-
λάκις τοῦ ἵππου ἀποβῆναι ἐπιχειρήσαντα ὁ αὐτοκράτωρ οὐ
ξυνεχώρει. ἀλλ' ἐκεῖνος ταχὺ πεζεύσας τὸν πόδα τούτου
15 ἤσπασατο. καὶ ὃς χεῖρά τε δούς αὐτῷ καὶ ἵππον τῶν ἐκ-
κρίτων ἐπιβῆναι ἐκέλευσεν. ἐπιβάντος δὲ τούτου καὶ παρὰ
θατέραν πλευρὰν τοῦ αὐτοκράτορος προσεγγίσαντος παρα-
χρῆμα τὸ ἀμφίον ὃ περιεβέβλητο λύσας τοῖς ὄμοις ἐκείνου
ἐπέθετο. εἶτα μικρὸν ἐπισχῶν τὸ πᾶν τῶν αὐτῷ δεδομέ-
20 νων δημηγορήσας ἐξέφηνε λέγων ὡς “εἰ μὲν τῇ βασιλείᾳ
Ῥωμαίων ὑπέικειν βούλεσθε καὶ τὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν C
ἐκδρομὰς ἀνακόψαι, χαρίτων μὲν καὶ τιμῆς ἀπολαύσετε καὶ
ἀνέτως ἐν ταῖς ἀποτεταγμέναις ὑμῖν χώραις τοῦ λοιποῦ

1. εἰστίκει C.   ἐξ εὐωνύμων C, ἐξ om. P.   7. ἀνδρία C,
ἀνδρεία P.   9. κατὰ scripsi; καὶ CP.   14. τὸν] ἢ add.
m. 2 C.   16. ἐπιβάντα δὲ τοῦτον CP, correxi.   παρὰ scripsi:
περὶ CP.   17. προσεγγίσαντα CP, correxi.   20. δημηγο-
ρήσας C, δημογορήσας P.   21. βούλεσθε] βουλεσ in ras. m. 2 C.

ipse, dextram vero et sinistram partem consanguinei eius affinesque, quos lecta militum caterva excepit, cataphracti omnes; armorum vero splendor magis etiam quam solis radii aerem collustrabat. ac processerat interim sultanus quoque cum satrapis suis duce Monolyco, qui omnibus in Asia Turcis aetate experientia virtute superior erat, et offendit imperatorem in campo inter Augustopolin Acroniumque. ibi satrapae procul imperatore conspecto degressi equis consuetam imperatoribus salutationem fecerunt; sultano tamen saepe de equo descendere conanti imperator id non concedebat. sed celeriter is desiliens pedem Augusti osculatur, qui dextra iuncta unum ex delectis equis conscendere eum iussit. quo facto cum ad alterum imperatoris latus accessisset, subito is amiculum, quo indutus erat, solvit ac sultani humeris induit; silentioque brevi interiecto, quidquid videbatur, ita exposuit: “si Romanorum imperio cedentes excursionses contra Christianos omiseritis, beneficiis honoribusque augebimini ac liberam

βιώσεσθε, οὐ τὸ πρότερον τὰς διατριβὰς εἶχετε πρὸ τοῦ
 Ῥωμανὸν τὸν Διογένην τὰς ἡγίας τῆς βασιλείας περιζώσασθαι
 καὶ τὴν ἤτιαν ἐκείνην ἠτηθῆναι μετὰ τοῦ σουλτάνου συν-
 άξαντα δυστυχῶς τὴν μάχην καὶ ἀλῶναι παρ' αὐτοῦ. γρη-
 οῦν τὴν εἰρήνην ἐλέσθαι τῆς μάχης καὶ τῶν ὑπὸ τὴν Ῥω- 5
 μαίων ἀρχὴν ὀρίων ἀπέχεσθαι τοῖς ἰδίους ἀρκουμένους. καὶ
 D εἶ μου πεισθῆτε τοῖς λόγοις συμβουλευομένου τὰ λόγια,
 μεταμεληθήσεσθε οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ πολλῶν δωρημάτων
 ἐπιτεύξεσθε. εἰ δὲ μή, ἐμὲ ἴστε ὀλοθρευτὴν τοῦ γένους
 ὑμῶν ἔσεσθαι." ὁ δὲ σουλτάνος καὶ οἱ τούτου σατράπαι 10
 πρὸς ταῦτα μάλα προθύμως συνέθεντο λέγοντες "οὐκ ἂν
 αὐτόμολοι ἐνταῦθα παρεγενόμεθα, εἰ μὴ τὴν μετὰ τῆς σῆς
 βασιλείας εἰρήνην ἀσπάσασθαι προειλόμεθα". τούτων οὔν
 ὤρθέντων ἀπέλυσε τούτους εἰς τὰς ἀποτεταγμένας αὐτοῖς
 σκηνὰς εἰς νέωτα τὰς συνθήκας κατεμπεδῶσαι ὑποσχόμενος. 15
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν αὐθις τὸν σουλτάνον Σαῖσαν τὴν κλῆσιν
 θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ συνθήκας ὡς
 ἔθος πληρώσας χρήματα μὲν ὅτι πλεῖστα αὐτῷ ἔχαρίσατο
 καὶ τοῖς αὐτοῦ δὲ σατράπαις ἱκανῶς φιλοτιμησάμενος χαί-
 P. 479 ροντας ἀπέλυσεν· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκρά- 20
 τωρ, ὅτι ὁ νόθος αὐτοῦ ἀδελφὸς Μασοῦτ τῆς ἀρχῆς αὐ-
 τοῦ βουλόμενος ἐπιδράξασθαι τὸν τοῦ Σαῖσαν μεμελετήκει
 φόνον, † ὑπεισελθόντων αὐτῷ σατραπῶν τινων, ὅποια εἶωθεν

12. παραγενόμεθα CP, correxi.

21. ὁ ἀδελφὸς CP, ὁ delevi.

22. μελετήκει P, correxi.

23. ὑπεισαγγελλόντων?

in posterum in terris, quae vobis assignatae sunt, vitam degetis, in illis scilicet, in quibus versabamini, priusquam Romanus Diogenes imperii habenis susceptis cladem illam accepit infeliciterque cum sultano pugnans captus est. itaque pacem bello praeferatis oportet abstinere et a Romanorum finibus contenti propriis; et si obsequemini verbis meis, quibus optima vobis consulo, numquam vos poenitebit, immo multorum munerum fietis participes; sin minus, perniciem me generis vestri fore scitote." quibus libenter sultanus eiusque satrapae astipulantes "Sponte" aiunt "non venissemus huc, nisi cum tua maiestate pacem inire voluissemus." his dictis eos dimisit in tabernacula, quae assignarat iis, insequenti die se pacis condiciones firmaturum pollicens. quas, ubi postero die sultanum, qui Saisan dicebatur, conspexit, ratas ut mos erat fecit et plurimam ei pecuniam largitus est; ac satrapas quoque multis donis laetos a se dimisit. interea imperator, cum nothum illius fratrem Masut regnum appetere deque Saisanis morte cogitare audisset *, ut fieri

ὡς ἐπίπαν γίνεσθαι, ξυνεβούλευε μείναι μικρόν, ἔστι ἂν τὰ
κατ' αὐτοῦ μελετώμενα σαφέστερον διαγνοίη, καὶ οὕτως
ἀπελεύσεται γνώσκων τὰ συμπεσόντα καὶ φυλαττόμενος.
ὁ δὲ παρ' οὐδὲν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλὴν λογισάμενος
5 καὶ θαρρῶν ἐαυτῷ εἶχετο τοῦ σκοποῦ. ἵνα γοῦν μὴ δόξη
ὁ αὐτοκράτωρ τὸν αὐτόμολον σουλτάνον βίᾳ κατασχεῖν καὶ B
μῶμος ἐντεῦθεν αὐτῷ προστριβῆ, ἐνεδίδου τῇ γνώμῃ του
βαρβάρου φάμενος “καλὸν μὲν ἦν περιμεῖναι τέως μικρόν·
ἐπεὶ δὲ καταθύμιόν σοι τοῦτό ἐστιν, ἀναγκαῖον τὸν δεύτε-
10 ρον ὃ φασὶ πλοῦν καὶ καταφράκτους στρατιώτας ἱκανοὺς
Ῥωμαίων ἐξ ἡμῶν ἀναλαβέσθαι τοὺς ἀβλαβῆ σε διασώσον-
τας μέχρις αὐτοῦ Ἰκονίου”. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τοῦτο καταπει-
θῆς ὁ βάρβαρος ἦν, ὅποια τὰ τῶν βαρβάρων ἦθη ἀγέρωχα
μονοῦ καὶ αὐτῶν νεφῶν ὑπερβάλλεσθαι οἰομένων. συν-V. 379
15 ταξάμενος τοίνυν τῷ αὐτοκράτορι καὶ χρήματα ἱκανὰ λαβὼν
τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης εἶχετο. ὄνειρος δὲ τις ἐφίστα- C
ται αὐτῷ νυκτὸς οὐκ ἀπατηλὸς οὔτε ἐκ Διὸς πεμφθεὶς οὔτε
μὴν ἐποτρύνων πρὸς μάχας τὸν βάρβαρον, καθάπερ ἡ γλυ-
κεῖά φησι ποιήσις, Νηληϊῶ νῦν εἰκώς, ἀλλὰ τάληθῆ τῷ
20 βαρβάρῳ προμαντευόμενος. ἐδόκει γὰρ τάχα μῦας ἐν τῷ
ἀριστῶν ὀμαδὸν περιχυθέντας αὐτῷ καὶ ὃν κατήσθιεν ἄρτον

8. ἦν ex οὖν m. 2 C. 9. δὲ ex δὴ m. 2 C. κατὰ τὸν
δ. ὃ φ. π. [καὶ] καταφράκτους? 11. διασώσαντας CP, correxi.
20. προ|προμαντευόμενος C. μῦας C, μυίας P. 21. ἀριστῶν]
ã m. 2 ex corr. C. περιχυθείσας C²P.

solet, satrapis quibusdam, auctor illi fuit, ut paulum expectaret, donec de consiliis in eum captis certiora accepisset; ita enim abiturum eum, ut cognitis insidiis servare se posset. quod vero consilium nihili is pendens confidensque sibi ipsi cum in proposito perseveraret, imperator, ne profectum ad se ultro sultanum vi retinere videretur indeque calumniam sibi crearet, cessit barbari sententiae dicens: “melius erat, manere hic aliquantisper; sed quoniam illud tibi cordi est, altera, ut dicunt, navigatio necessaria est sumasque idoneum tecum cataphractorum nostrorum numerum, qui salvum te Iconium usque perducant”. at ne hoc quidem barbaro persuaderi potuit, ut sunt superbi animi istorum, qui nubes ipsas paene superare sibi videntur. quare, postquam salutavit imperatorem, largiter donatus domum rediit, sed nocte fit somnium ei neque id fallax nec a Iove missum neque barbarum incitans ad pugnas, quale dulcis celebrat Musa, Nelei filio simile, sed vera barbaro praesagens. etenim prandens sibi murium catervis circumfusus videbatur, qui quem

ἐκ τῶν χειρῶν ἀφαρπάσαι σπεύδοντας· τοῦ δὲ καταφρονητικῶς διατιθεμένου καὶ ἀποδιοπομπεῖν ἐπιχειροῦντος αἴφνης εἰς λέοντας ἀλλαξαμένους τὴν φύσιν καὶ ὑπερισχυκότητας αὐτοῦ. διῦπνισθεῖς δὲ τῷ συνοδοιποροῦντι τούτῳ στρατιώτῃ 5
 Διοῦ αὐτοκράτορος διηγείτο τὸν ὄνειρον πυνθανόμενος τί 5
 ἂν βούλοιο. τοῦ δὲ εἰς ἐχθρούς τοὺς μῦθας τε καὶ τοὺς λέοντας διαλύοντος τοῦ ὄνειρου, αὐτὸς δὲ πιστεύειν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ σπουδαίως καὶ ἀπερισκέπτως τῆς ὁδοιπορίας εἶχετο. σκοποὺς δὲ τάχα προαπεστάλκει; ἐφ' ᾧ περιαθρῆσαι, μὴ τινες ἐχθροὶ εἰς προνομήν ἐξεληλύθεισαν. αὐτῷ δὲ 10
 τῷ Μασούτ οἱ σκοποὶ ἐντετυχηκότες μετὰ πολλῆς στρατιᾶς ἤδη καταλαμβάνοντι καὶ ὁμιλήσαντες τούτῳ ξυνθέμενοί τε τῇ ἐκείνου κατὰ τοῦ Σαῖσάν γνώμῃ ἐπέστρεψαν μηδένα
 P. 480 ἔωρακέναι διαβεβαιούμενοι. πιστὸν δὲ τὸν λόγον δεξαμένῳ 15
 τῷ Σαῖσάν καὶ ἀπεριμερίμνως ὀδεύοντι δυνάμεις αὐτῷ 15
 συναντῶσι βαρβαρικαὶ τοῦ Μασούτ. προπηδήσας δὲ τῆς φάλαγγος Γαζῆς τις υἱὸς τοῦ σατράπου Ἀσάν Κατοῦχ τὴν κλῆσιν, ὃν προφθάσας ὁ Σαῖσάν ἀνεῖλε σουλτάνον, παίει τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος. ὁ δὲ γοργῶς ἐπιστραφεὶς ἔξαρπάξει τὸ δόρυ τῶν χειρῶν τοῦ Γαζῆ φάμενος ὡς “οὐκ 20
 ἦδειν ἔγωγε, ὅτι καὶ γυναῖκες νῦν δόρατα φέρουσι καθ' ἡμῶν”. καὶ τηλικαῦτα φεύγων τῆς πρὸς τὸν βασιλέα φερού-

1. σπευδούσας C²P. 3. λέοντας C, λέοντα P. 4. συνοδοιποροῦντι C, συνοδοποροῦντι P. 6. τοὺς μῦθας C, τὰς μυθίας P. 7. τοῦ ὄνειρου scripsi: τὸν ὄνειρον CP. 11. πολλῆς] λη in ras. m. 2 C. 17. Σαζῆς C, Γασῆς P.

ederet panem e manibus eripere temptarent; cumque contemnens abigere eos conaretur, subito in leones commutati viribus longe superiores erant. expergefactus autem narrat comitanti imperatoris militi somnium et, quid significaret, quaerit; cumque inimicos is mures leonesque somnii esse interpretaretur, nulla fide habita celeriter atque improvide viam urgebat, praemissis tamen exploratoribus, ut, num qui hostes ad praedandum egressi essent, observarent. ii ipsum Masutum cum magno exercitu offendunt initaque cum eo contra Saisanem societate revertuntur, neminem se vidisse confirmantes. quare cum secure Saisan, quia dicto fidem addidit, progredieretur, Masuti barbaricae copiae ei occurrunt et Gazes quidam, Asan Catuch satrapae filius, quem sultanum antea Saisan occiderat, extra aciem procurrens hasta eum ferit; qui tamen strenue conversus Gazis manibus hastam extorquet addens verba: “nesciebam ego, mulieres quoque nunc in nos hastas gestare.” deinde fugientem, cum ad imperatorem

σης εἶχετο· ἀπειργετο δὲ παρὰ τοῦ συνεφεπομένου αὐτῷ B
 Πουχέα, ὃς τῷ μέρει τοῦ Μασούτ πάλαι προσκείμενος τῷ
 φαινομένῳ φιλίως τῷ Σαῖσαν προσεφέρετο τὰ λώονα τάχα
 ὑποτιθέμενος· τῇ δ' ἀληθείᾳ πάγας αὐτῷ * καὶ βόθυνον
 5 ὀρύττων ξυμβούλευε μὴ πρὸς τὸν βασιλέα παλινοστήσαι,
 ἀλλ' εἰς τὸ Τυράγιον εἰσελθεῖν μικρὸν τῆς ὁδοῦ παρεκκλί-
 ναντα. πολίχμιον δὲ τοῦτο ἔγγιστα τοῦ Φιλομηλίου διακεί-
 μενον. πείθεται τοῖς τοῦ Πουχέα λόγοις ὁ Σαῖσαν νήπιος
 καὶ καταλαβὼν τὸ Τυράγιον προσηνῶς παρὰ τῶν ἐποίκων
 10 Ῥωμαίων ἐδέχθη γνωσκόντων τὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ βασιλέως
 εὐμένειαν. καταλαβόντες δὲ οἱ βάρβαροι καὶ αὐτὸς ὁ Μα- C
 σουτ περιζώσαντες γύρωθεν τὰ τεῖχη πρὸς πολιορκίαν
 ἀπένευον. ὁ δὲ προκύψας ἄνωθεν μεγάλως ἠπειλεῖτο τοῖς
 ὁμοφύλοις αὐτοῦ βαρβάροις ὅσον ἤδη λέγων δυνάμεις Ῥω-
 15 μαϊκὰς καταλαμβάνειν αὐτοὺς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ εἰ μὴ
 παύσονται τῆς μάχης, πείσεσθαι τόσα καὶ τόσα. ἀνθίσταντο
 δὲ καὶ οἱ ἐντὸς Ῥωμαῖοι τοῖς Τούρκοις γενναίως. ὁ δὲ Που-
 χέας τὴν σκηρὴν διαρρήγνυσι καὶ τὸν κρυπτόμενον τῇ δορᾷ
 λύκον εἰς τοῦμφανὲς ἐξαγαγὼν κάτεισι τῶν τειχῶν τῷ μὲν
 20 Σαῖσαν ὑποσχόμενος θαρσῦναι μᾶλλον τοὺς ἐποίκους, ἐφ'
 ᾧ γενναιότερον ἀνθίστασθαι, ἀπειλούμενος δὲ μᾶλλον αὐτοῖς D
 καὶ ξυμβουλευὼν ἐνδοῦναι καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσαι τοῖς V. 380

4. lacunam signavi.

παύσεται CP, correxi.

ἀναπετάσας CP, correxi.

6. 9. Τυράγιον C, Τυγάγιον P. 16.

ἀνθίσταντο] στ add. m. 2 C. 22.

flecteret, arcebat Puchetas, qui eum comitabatur quique Masuti par-
 tibus iamdiu studens amicitiam Saisani simulabat consulendoque ei,
 ut videbatur, optima, re vera laqueos foveamque parabat suadens,
 ne ad imperatorem reverteretur, sed parvo devorticulo facto Tyra-
 gium oppidum haud procul a Philomelio situm intraret. itaque
 Saisan cum stolide credidisset Puchetae consiliis Tyragiumque pro-
 fectus a Romanis ibi habitantibus benigne exceptus esset, utpote
 qui imperatoris erga eum benevolentiam cognovissent, barbari ad-
 veniunt cum ipso Masuto, qui cinctis muris ad oppugnationem se
 parant. iam ille de muris despiciens vehementer populares suos
 increpat denuntiatque, Romanas copias una cum imperatore adfore
 ideoque, nisi pugna desisterent, extrema eos passuros esse. sed
 Romanis, qui in urbe erant, fortiter obstantibus Puchetas larvam
 ponit latentemque sub pelle lupum ostentans descendit de muris,
 tamquam si, ut promiserat Saisani, incolas, quo fortius resisterent,
 firmaturus esset; re vera autem minas consiliaque miscuit, ut ce-

Τούρκοις, εἰ μὴ βούλοιτο βαρβαρικῆς χειρὸς παρανάλωμα γενέσθαι πολλῶν δυνάμεων ἤδη καταλαμβανουσῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ Χοροσάν. οἱ δὲ τὸ μὲν τι διὰ τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος ἐκδειματούμενοι, τὸ δέ τι καὶ ταῖς τοῦ Πουχέα ξυμβουλαῖς πεισθέντες παραχωροῦσι τῆς εἰσόδου τοῖς Τούρ-5
κοις. καὶ συλλαβόντες τὸν Σαῖσάν σουλτάνον ἀποστεροῦσι τῶν ὀμμάτων ὄργανον δὲ πρὸς τοῦτο χρησιμεύοντος ἀπο-
ρούντων τὸ δοθῆν τῷ Σαῖσάν παρὰ τοῦ αυτοκράτορος μα-
νουάλιον ἐχρημάτισε. καὶ ἦν ἰδεῖν τρηκαῦτα τὸ δοχεῖον

P. 481 φωτὸς σκότους καὶ ἀμαυρώσεως γεγονὸς αἴτιον. αὐγὴν δέ 10
τινα μικρὰν ἔτι ὑποβλέπων, ἐπὶ τὸ Ἰκόνιον χειραγωγού-
μενος κατέλαβε, τεθάρρηκε τοῦτο τῇ τιθῇ κακείνῃ δὲ τῇ αὐ-
τοῦ ὀμμενέτιδι. καὶ οὕτω μέχρι αὐτῶν ἀκοῶν τοῦ Μασούτ ὁ
λόγος ἐφθασκὼς ἐξετάραξε τὴν ψυχὴν τοῦ βαρβάρου. ὁ δὲ
Θυμοῦ πλησθεὶς τῷ Ἐλεγμῷ (σατραπῆς δὲ οὗτος τῶν ἐπι-15
φανῶν) ἐπέσκηψε διὰ νευρῶς τοῦτον ἀπάγξει. τοιοῦτον
τέλος τὰ τοῦ Σαῖσάν σουλτάνου ἔσχεν ἐξ ἀβουλίας μὴ πεισ-
θέντος ταῖς τοῦ αυτοκράτορος παραινήσεσιν. ὁ δὲ αὐτο-
κράτωρ τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν φεροῦσης εἶχετο τὴν
B παράταξιν διόλου ἐπὶ τῆς αὐτῆς συντηρήσας εὐταξίας. 20

7. Ἀλλὰ παράταξιν καὶ φάλαγγας τις ἀκούων, ἀλλὰ
δορυαλώτους καὶ λάφυρα, ἀλλὰ στρατηγὸν καὶ ξυνταγματάρ-

3. αὐτοῦ C, αὐτῷ P. Χοροσάν CP. 3. 4. τοι CP, correxi.
ἐκδειματούμενοι] εἰ m. 2 ex corr. C. 8. μανουήλιον C¹, μα-
νουάλιον C², μανουίλην P. 12. τιθῆ] ι ex η m. 2 C. 18.
παραινήσεσιν C, παραινήσεσι P. 20. αὐτοῦ CP, correxi.

derent portasque Turcis aperirent, nisi praeda barbarorum fieri
vellent; multas enim copias vel ex ipso Chorosane adventare. tum
illi partim barbarorum multitudinem metuentes, partim Puchea
confisi Turcis aditum praebent. captum Saisanem sultanum
oculis privant; quam ad rem cum idoneum instrumentum deesset,
manualio abutuntur, quod dederat Saisani imperator; licuitque
videre tunc lucis vas tenebris et caecitati inservire. radium etiamtum
quendam lucis conspiciens, cum ad manum ductus Iconium venisset,
id nutrice suae fatetur atque haec uxori ipsius; sic res ad Masuti
aures pervenit barbarique animum vehementer commovit. ira enim
incensus Elegmo satrapae, uni e primoribus, ut nervo eum strangula-
ret, mandavit. talem Saisan sultanus, quia imperatoris consilia
imprudenter neglexerat, finem habuit. imperator autem eadem
plane aciei forma servata ad regiam urbem proficiscebatur.

7. Sed si quis aciem et phalangas audierit, captivos quoque
et spolia, imperatorem ducesque agminum, ne talia se audire credat,

χας νομίζοι ἂν ἐκείνων ἀκούειν, ὁποίων ἅπας ἱστορικὸς καὶ
 ποιητὴς ξυγγράφων μέμνηται. ἀλλ' αὕτη ἡ παράταξις καινὴ
 τις καὶ παράδοξος ἅπασι κατεφαινέτο καὶ ὁποίαν οὐδεὶς
 πω οὔτε τεθέαται οὐδ' ἱστορήσας τοῖς ἐς ὕστερον παρε-
 5 πέμφατο. ἐπὶ γὰρ τῆς πρὸς τὸ Ἰκόνιον εἶχετο, συντε-
 ταγμένως τε ἐπορεύετο καὶ εὐρυθμον ἀλλῶ τὴν κίνησιν τοῦ
 συντάγματος ἐπεποίητο. εἶπες ἂν τὴν φάλαγγα πᾶσαν ἰδὼν
 καὶ κινουμένην ἀκίνητον μένειν καὶ ἰσταμένην πορεύεσθαι. C
 τῷ μὲν γὰρ συνασπισμῷ καὶ τῇ ἀλληλουχίᾳ τῆς παρατάξεως
 10 τοῖς ἀσαλεύτοις ὄρεσιν ἐφίκει, ταῖς δὲ μεταβάσεσι κεκινεῖσθαι
 ὡς περ ζῶον μέγιστον ἐν ἡ σύμπασα φάλαγξ ὑπὸ μιᾶς κι-
 νουμένη καὶ μεταβαίνουσα ψυχῆς. ἐπὶ δὲ τὸ Φιλομήλιον
 κατέλαβεν ἅπανταχόθεν τοὺς ὑπὸ χεῖρα τῶν βαρβάρων ἀναρ-
 ρυσάμενος, καθά που καὶ ἄνωθεν εἶρηται, μέσον τῆς παρα-
 15 τάξεως εἰσελάσας τοὺς τε δορυαλώτους καὶ αὐτὰς δὴ γυ-
 ναῖκας καὶ τέκνα καὶ τὴν λείαν ἅπασαν ὑπαναστρέφων ἡρέμα
 τε ἐπορεύετο καὶ οἷον σχολαίαν τε καὶ μυρμηκίζουσαν τὴν D
 κίνησιν ἐπεποίητο. ἐπεὶ δὲ καὶ πολλὰ τῶν γυναικῶν ἐγκύ-
 μονες ἦσαν, πολλοὶ δὲ καὶ νόσοις συνεσχέθησαν, ὀπηγίκα
 20 τις πρὸς τὸ τεκεῖν ἠπειγέτο γυνή, σάλπιγξ τηρικαῦτα ἰχθοῦσα
 νεύματι τοῦ αὐτοκράτορος ἀτρεμεῖς πάντας ἐποίει, καὶ ἅπαν
 τὸ σύνταγμα ἐκεῖ παραχρῆμα εἰστήκει. ὅταν δὲ τεκοῦσαν

2. ποιητὴς P, ποητὴς C. 4. πω οὔτε C, πώποτε P. ἐς
 ὕστερον] στερον sup. vers. add. m. 2 C. 5. συντεταγμένως]
 ως ex oi, ut videtur, m. 2 C. 6. εὐρυθμον C. ἀλλῶ
 scripsi: αὐτῷ CP. 8. ἀκοίμητον C, corr. m. 2. 11. μιᾶς P,
 μικρᾶς C. 15. δὴ P, δεῖ C. 21. ἐποίει] ei in ras. m. 2 C.

quae rerum scriptores poetaeque omnes memorant; verum haec acies
 nova quaedam et inaudita omnibus erat, qualem nemo antea viderat
 umquam nec quisquam historicorum memoriae prodiderat. nam quoad
 Iconium usque exercitus progrediebatur instructaque acie ac numero
 quodam motu ad tibiam se promovebat, totam diceres phalangam, licet
 motam, immotam stare stantemque proficisci, quippe quae scutorum
 virorumque contextu montium immobilium instar esset, iter vero mu-
 tans veluti maximum animal uno animo agitata se movere videretur. iam
 Philomelium ingressus ubique iis, qui in barbarorum potestate erant,
 liberatis ut supra dictum est, cum in medium agmen captivos ipsas-
 que mulieres et infantes atque omnem praedam redegisset, revertens
 lente imperator formicarum modo se movebat; cumque multae e
 mulieribus illis gravidae essent, multi etiam morbis premerentur,
 quandocumque mulier parturiebat, nutu imperatoris factus est tubae
 sonitus, ut iter intermitteretur, totumque agmen substitit; tum com-

- P. 482 μεμαθήκοι, ἄλλος ἦχος οὐ συνήθης καὶ τῆς κινήσεως προ-
κλιτικὸς ἠγήσας τὴν ὁδοιπορίαν ἅπασιν ἐπώτρυνεν. εἰ δέ
τις καὶ ἐθανάτα, τὰ αὐτὰ αὐθις ἐγένετο καὶ ὁ αὐτοκράτωρ
- V. 381 πρὸς τὸν θνήσκοντα παρεγένετο καὶ ἱερεῖς προσεκαλοῦντο
τοὺς ἐπιτελευτίους ἄσποντες ὕμνους καὶ τῶν ἁγιασμάτων⁵
μεταδώσοντες τῷ θνήσκοντι. καὶ οὕτω τῶν ἐπὶ τοῖς τε-
λευτῶσι πάντων νομίμως τελεσθέντων, [οὐδὲ] μέχρις ἂν ὁ
θνήσκων ἐνσοριασθεῖς ἐτάφη, οὐδὲ βραχὺ τὴν παράταξιν
συνεχώρει κινεῖσθαι. ὀπηγίκα δὲ ἀριστῆσαι τούτῳ ἐδέησε,
γυναῖκας τε καὶ ἄνδρας, ὅποσοι νόσοις ἢ γήρα κεκμηκότες¹⁰
B ἦσαν, μετακαλούμενος τὰ πλείω τῶν ἐδεσμάτων αὐτοῖς παρε-
τίθει καὶ τοὺς συνδειπνοῦντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν παρεκε-
λεύετο. καὶ ἦν ἡ τράπεζα πανδαισία τις θεϊκὴ οὐκ ὀργά-
νων παρόντων οὐδὲ αὐλῶν οὐδὲ τυμπάνων οὐδὲ τὸ παράπαν
μουσικῆς τινος ἐνοχλούσης. τοιοῦτοις οὖν ἑαυτὸν ἐφοδιάζων,¹⁵
ἐπὶ τὸ Δαμάλιον κατέλαβεν (ἑσπέρα δὲ ἦν), οὐ λαμπρὰ
μὲν αὐτῷ τὰ εἰς τὴν πόλιν γεγενῆσθαι εἰσιτήρια ἐβούλετο
οὐδὲ βασιλικὴν ἐπιδείξασθαι τὴν πομπὴν οὐδὲ θεατρικὴν
τὴν παρασκευὴν ἠθέλησεν ἐς νέωτα τὴν διαπεραίωσιν φυ-
λάξας, καθά γε καὶ ἐχορῆν. ἀλλ' εὐθὺς εἰς μονῆρας εἰσελθὼν²⁰
C περὶ λύχνων ἀφὰς τὰ ἀνάκτορα κατέλαβε. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν
ὄλος ἐγγένοι τῆς τῶν δορυαλώτων καὶ ξένων θεραπείας.

7. οὐδὲ seclusi. 8. ἐνσοριασθεῖς C¹, ἐνσωριασθεῖς C²P. 12.
αὐτῷ CP, correxi. 15. ἑαυτὸν C, ἑαυτοῦς P. 17. εἰς
P, ἐξ C. 20. αὐτὸς εὐθὺς?

perto, editum esse partum, alius haud usitatus sonus, qui signum erat itineris continuandi, omnes ad progrediendum impulit. et si quis moriturus erat, rursus fiebat idem accedebatque imperator ad moribundum et sacerdotes advocabantur, qui hymnos ad tale tempus paratos morienti canerent eumque sacramentis instruerent. rebus igitur quae circa moribundos fieri solent rite peractis non prius inde exercitui vel passum procedere permisit, quam mortui arca conditi sepultique essent. prandii tempore, quotquot mulieres virique morbis aut senectute premebantur, ad se convocabat, iisque maxima ciborum parte apposita convivas, ut idem facerent, monebat. eratque mensa divinum quoddam convivium: aberant vero organa, tibiae ac tympana nec ulli omnino musici modi resonabant. ita instructo itinere, cum Damalium sub vesperam pervenisset, noluit sibi splendidum parari introitum nec regiam pompam nec scaenicos apparatus permisit, sed distulit traiectionem, ut necesse fuit, in posterum diem; ipse statim monere conscensa prima face

τῶν μὲν οὖν παίδων ὁπόσα γονέων ἐστέρηντο τῇ πιζρᾷ τῆς
 ὀρφανίας τρυχόμενα κακότητι τοῖς τε συγγενέσι καὶ ὁπόσους
 σεμινοῦ βίου ἤδει ὄντας καὶ τοῖς καθηγουμένοις τῶν ἱερῶν
 φροντιστηρίων διανείμας ἐπέσκηψε μὴ ὡς δοῦλα, ἀλλ' ὡς
 5 ἐλεύθερα ἀνάγειν παντοίας παιδείας ἀξιοῦντας καὶ τὰ ἱερὰ
 ἐκπαιδεύοντας γράμματα. τινὰ δὲ καὶ εἰς ὅπερ αὐτὸς ἀνή-
 γειρεν ὀρφανοτροφεῖον, παιδευτήριον τοῦτο πλέον πεποιηκῶς
 τοῖς ἐθέλουσι, παρεδίδου τοῖς προΐσταμένοις τὴν ἐγκύκλιον
 ἐκπαιδεύεσθαι παιδείαν. ἐν γὰρ τοῖς πρὸς τὴν ἀκρόπολιν D
 10 μέρεσιν, ἔνθα καὶ τὸ στόμα τοῦ πόντου ἀνοίγεται, ναὸν
 ἐφευρηκῶς μεγέθει μέγιστον ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου τῶν
 ἀποστόλων Παύλου ἐνταῦθα πόλιν ἑτέραν ἐν τῇ βασιλίδι
 πόλει ἐδείματο. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ ναὸς ἐπ' ἀκροτάτῳ τῆσδε
 τῆς πόλεως ἔστηκεν οἷον ἀκρόπολις. ἡ δὲ νέα πόλις ἕκα-P. 483
 15 τέρωθεν γέγραπται εἰς σταδίους, ὁπόσους ἂν εἴπη τις,
 κατὰ τε πλάτος καὶ μῆκος· κύκλῳ δὲ ταύτης ἐστᾶσιν οἰκή-
 ματα πυκνά, κατοικίαι πενήτων καί, τὸ δὴ φιλανθρωπότερον,
 ἀνθρώπων λελωβημένων ἐνδιαιτήματα. ἔστι γὰρ ἰδεῖν τού-
 τος κατ' ἄνδρα ἕκαστον ἐπερχόμενον, ὅπου μὲν τυφλούς,
 20 ὅπου δὲ καὶ χωλούς, ὅπου δέ τι καὶ ἄλλο κακὸν ἔχοντας.
 τὴν στοὰν Σολομῶντος ἂν εἶπες ἰδὼν μεστὴν ἀνθρώπων
 πεπηρωμένων τὰ μέλη καὶ ὅλα τὰ σώματα. ὁ δὲ κύκλος

5. παιδίας C, corr. m. 2.

16. ἐστῶσιν C.

palatium petiit et totus postridie captivis peregrinisque curandis
 vacabat. iam pueros, quotquot orbitatis miseria afflicti erant, con-
 sanguineis suis aut iis, quos sanctiorem vitam degere sciebat, et
 monasteriorum praefectis dispertivit mandavitque, ne eos ut servos,
 sed veluti liberos omni eruditione instituerent imbuerentque sacris
 litteris. complures etiam in orphanotrophium recepit, quod ipse
 extruxerat ac litterario ludo auxerat, eiusque praefectis omni eos
 doctrinae genere erudiendos tradidit. in illa enim urbis parte, quae
 arcis proxima est, ubi maris os aperitur, cum templum maximum
 magno apostolo Paulo dedicatum invenisset, aliam urbem in ipsa
 regia urbe extrui iussit. nam cum in altissimo huius urbis loco
 tamquam arx templum emerret, nova urbs utrimque ad stadia,
 quorum numerum aliquis dicat, in longum latumque descripta est;
 atque in ea crebrae domus in orbem extant, pauperum domicilia et,
 quod humanitatem imperatoris magis commendat, debiliu[m] hominum
 receptacula. huc singulos eos accedentes videas, caecos, claudos,
 alios alio malo laborantes, putaresque Solomonis porticum te con-
 spicere plenam hominum vel membris vel toto corpore male

διπλοῦς τε καὶ δίδυμος. οἱ μὲν γὰρ ἄνω καὶ μετέωροι κατοικοῦσι τῶν πεπηρωμένων τούτων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, Βοί δὲ κάτω καὶ πρόσγειοι παρασύρονται. τὸ δὲ τοῦ κύκλου μέγεθος, εἴ τις ἐθέλει τούτους ἰδεῖν, ἀρξάμενος προΐθην εἰς ἐσπέραν ἂν τὸν κύκλον συνετέλεσε. τοιαύτη μὲν ἡ πόλις, τοιοῦ-5
 V. 382 τοι δὲ καὶ οἱ τῆς πόλεως ταύτης οἰκήτορες. οὔτε γήπεδα ἔχοντες οὔτε ἀμπελῶνας οὔτε τι ἄλλο τοιοῦτον, περὶ ὃ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἡσχολῆσθαι καταλαμβάνομεν, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰωβ ἕκαστος ἢ ἐκάστη τὴν μὲν δημιουργηθεῖσαν αὐτοῖς οἰκίαν οἰκεῖ, αὐτόματα δὲ τὰ πρὸς τροφήν τε καὶ σκέπην παρὰ 10
 τῆς βασιλικῆς χειρὸς αὐτοῖς ἐπορίζετο. καὶ γὰρ τὸ παραδοξότατον, οἱ ἀκτήμονες ὥσπερ τινὲς δεσπότηαι κτήματα C ἔχοντες καὶ προσόδους παντοδαπὰς φροντιστὰς ἔχουσι καὶ τοῦ βίου αὐτῶν ἐπιμελητὰς αὐτόν τε τὸν αὐτοκράτορα καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν αὐτοκράτορα σπουδεργούς. ὅπου γὰρ δὴ-15
 ποτε γῆς κτῆμα ἦν ἐν καλῷ κείμενον, ταῦτόν δὲ εἶπερ ἦν εὐπρόσοδον, τοῖς ἀδελφοῖς τούτοις φέρων ἐνείματο, ἀφ' ὧν οἰνός τε αὐτοῖς κατὰ ποταμοὺς ἐπιρρεῖ καὶ ἄρτος καὶ ὄσα ἐπὶ τοῖς ἄρτοις σιτοῦνται ἄνθρωποι· οἱ δὲ ἐσθίωντες ὑπὲρ ἀριθμόν. καὶ τάχα, τολμῶ καὶ λέγω, εἶποι τις ἂν, πρὸς 20
 τὸ τοῦ ἐμοῦ σωτῆρος θαῦμα, τὸ τῶν ἑπτακισχιλίων φημί καὶ πεντακισχιλίων, ἀναφέρεσθαι τὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἔργον. D ἄλλ' ἐκεῖσε ἐκ πέντε ἄρτων ἐκορέσθησαν χιλιάδες, καθὼ καὶ

3. πρόσγειοι C, πρόσγειοι P.
 ἀκτήμονες] η ex i m. 2 C.
 21. τὸ ante τῶν addidi.

5. συνετέλεσε? 12. ἀκ-
 16. εἶπερ ἦν scripsi: εἶπειν CP.

affectorum. erat orbis duplex et bipartitus, quippe aliis ex mutilatis istis viris mulieribusque in alto habitantibus, aliis vero infra ad terram reptantibus; quem, quod ad magnitudinem spectat, cum mane hos visere coeperis, vespere absolves: talis haec civitas, tales urbis incolae, qui neque hortos neque vineas nec aliud eiusmodi possident, quo occupatam videmus vitam humanam, sed Iobo similes in domo sua quisque habitant; quae vero ad victum tectumque pertinent, sponte iis regia manu praebentur. quod vero summum est, qui nihil possident, velut domini bonis instructi curatores ministrosque victus habent ipsum imperatorem imperatorisque procuratores. ubicumque enim praedium et bene situm et magni reditus erat, id fratribus his tribuit, unde vinum iis fluminum instar et panis quaeque ad panem homines edunt affluunt. ita nutritorum numerus immensus erat; adeo cum illo salvatoris mei miraculo, quo septem millia et quinque millia hominum nutrit, audeam imperatoris opus conferre: illic quinque panibus hominum millia dei nempe miraculo saturata sunt, hic sane

ὁ Θεὸς ὁ θαυματουργῶν· ἐνταῦθα δὲ τὰ μὲν τῆς φιλαν-
 θρωπίας τῆς θείας ἐξέχεται ἐντολῆς· τὸ δ' ἄλλο, ἐκεῖσε P. 484
 μὲν θαῦμα, ὧδε δὲ χορηγία βασιλική τὸ αὐταρχες τοῖς ἀδελ-
 φοῖς πορίζουσα. εἶδον ἐγὼ καὶ γραῖν γυναῖκα ὑπὸ νεανί-
 5 δος ὑπηρετουμένην καὶ ἄνδρα τυφλὸν ὑπὸ βλέποντος ἀν-
 θρώπου χειραγωγούμενον καὶ ἄποδα πόδας ἔχοντα οὐ τοὺς
 ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἀλλοτρίους καὶ ἄχειρα ὑπ' ἀνδρῶν ἐτέ-
 ρων χειραγωγούμενον καὶ βρέφη τιθηνούμενα παρ' ἀλλοτρίων
 μητέρων καὶ παραλύτους ὑπ' ἄλλων ἀνθρώπων δουλενο-
 10 μένους εὐρώστων. καὶ ὅλως διπλοῦν ἦν τὸ πλῆθος τῶν
 τρεφομένων, τῶν μὲν εἰς δουλενομένους ἀριθμουμένων, τῶν
 δὲ εἰς δουλεύοντας. τῷ μὲν αὐτοκράτορι οὐκ ἐξῆν τῷ παρα-
 λύτῳ εἰπεῖν “ἐγειρε καὶ περιπάτει” οὐδὲ τῷ τυφλῷ κελεῦ- B
 σαι τὸ βλέπειν οὐδὲ τῷ μὴ ἔχοντι πόδας ἐπιτρέπειν περι-
 15 πατεῖν. ταῦτα ἦν τοῦ μονογενοῦς καὶ δι' ἡμᾶς γεγονότος
 ἀνθρώπου καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων ἐνταυθοῖ πολιτευσαμένου.
 ἃ δὲ προσῆν, ἐκεῖνα ποιεῖ, ὑπηρετάς ἐκάστω δίδοναι πεπη-
 ρωμένῳ καὶ τὴν αὐτὴν πρόνοιαν τιθέναι τῷ λελωβημένῳ,
 τῷ ὑγαίνοντι· ὥστε εἴ τις βούλοιο τὴν νέαν πόλιν κατα-
 20 μαθεῖν, ἦν ἐκ βάρθρων ὁ ἐμὸς πατὴρ ἀνεδειμάτο, τετρα-
 πλῆν ἂν ἴδοι τὴν πόλιν καὶ πολλαπλῆν τῶν κάτω, τῶν ἄνω, C
 τῶν ἀμφοτέροις τούτοις ἐξυπηρετουμένων. ἀλλὰ τίς ἐξαριθμῆ-

7. ἑαυτῶν CP, correxi. ἄχειρα C. 9. δουλενομένους] do et
 λευο in ras. m. 2 C. 10. εὐρώστων (eu in ras. m. 2) C.
 17. ὑπηρεταί CP, correxi.

humanitas ex dei praecepto pendet, illic miraculum, hic largitio imperatoria, qua ad vitam necessaria fratribus praebentur. anum ego a puella curari vidi et virum caecum a vidente manu duci et hominem pedibus carentem pedes habere, non suos, sed aliorum et manibus destitutum suis alienis uti et infantes alienarum matrum uberibus lactari et paralyticos a robustis curari; eratque duplex omnino genus eorum, qui ibi nutriebantur, unum ministratorum, alterum ministrantium. sane imperator non poterat praecipere paralytico ‘surge et ambula’, vel caeco, ut videret, vel, ut iret, pedibus carenti, quia id erat unigeniti, qui nostra causa homo factus in hoc mundo pro hominibus vitam peregit. quae autem poterat, ea fecit; dabat scilicet ministros cuivis mutilo aegrotisque pariter ac sanis providebat. itaque, si quis novam illam urbem, quam a fundamentis pater meus aedificavit, cognoscere velit, quadrifariam sciat eam divisam esse, immo plurifariam, ac constare et ex iis, qui in superiore inferioreque parte erant, et ex iis, qui utrisque serviebant. at quis enumeret, quot ibi

σαι δυνήσαιτο τοὺς καθ' ἡμέραν ἐσθίοντας ἢ τὴν καθ' ἑκάστην
 V. 383 δαπάνην καὶ τὴν γινομένην εἰς ἕκαστον πρόνοιαν; εἰς ἐκεῖνον
 γὰρ ἀναφέρω καὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον. ἐκεῖνος γὰρ ἀφωρίσατο
 τὰς ἀπὸ γῆς καὶ θαλάττης αὐτοῖς προνοίας· ἐκεῖνος γὰρ τὴν
 δυνατὴν ῥαστώνην αὐτοῖς περιεποιήσατο. προκάθεται δὲ 5
 ἀνὴρ τις τῶν ἐνδοξοτάτων φροντιστῆς τῆς μυριάδου ταυ-
 D τησὶ πόλεως· ὀρφανοτροφεῖον δὲ ταύτῃ τοῦνομα. ὀρφανο-
 τροφεῖον δὲ προσαγορεύεται, ὅτι ἢ πρὸς τοὺς ὀρφανούς καὶ
 ἀποστρατεύτους φιλανθρωπία τοῦ αὐτοκράτορος * * ὄθεν
 καὶ τοῦνομα ἐπεκράτησε τὸ ἀπὸ τῆς τῶν ὀρφανῶν προμη- 10
 P. 485 θείας. σέκρετα γὰρ ἐπὶ τούτοις πᾶσι καὶ λογοπραγίαι τῶν
 προνοουμένων κατὰ τὰ τῶν πενήτων κτήματα καὶ χρυ-
 σόβουλλοι λόγοι ἐπιβραβεύοντες τοῖς τρεφομένοις τὸ ἀναφ-
 αίρετον. τῷ δὲ ναῶ τοῦ μεγαλοκήρυκος Παύλου κλῆρος
 μέγας κατείλετο καὶ πολὺς καὶ φώτων δαψίλεια. καὶ παρα- 15
 γενόμενος εἰς τουτοῖ τὸν νεῶν ἴδοις ἂν χοροὺς ἑκατέρωθεν
 ἀντάδοντας. κατέταξε γὰρ τῷ τῶν ἀποστόλων νεῶ ἄδοντας
 καὶ ἄδούσας κατὰ τὸν Σολομῶντα. ἐπιμελὲς γὰρ καὶ τὸ τῶν
 διακονισῶν πεποιήκεν ἔργον. πολλὴν δὲ φροντίδα καὶ τῶν

4. τὰ CP, correxi. αὐτῆς CP, correxi. γὰρ scripsi: δὲ CP.
 5. περιεποιήσατο C, περιποιήσατο P. δὲ scripsi: γὰρ CP. 6. ἐν-
 δοξάτων C, corr. in mg. 9. φιλανθρωπία (i posterius in ras. m. 2) C.
 lacunam signavi. 10. τὸ ἀπὸ τῆς scripsi: τῆς ἀπὸ CP. 11.
 γὰρ] δὲ? 12. προνοουμένων C, προνουμένων P. κατὰ scripsi:
 καὶ CP. 13. ἀναφαίρετον] v finale add. m. 2 C. 15. φώτων
 ex φῶτα corr. m. 2 C. 17. τῶν ἀποστόλων] cf. Ducang. ad
 h. l. 18. γὰρ] δὲ? 19. διακονισῶν] zo add. m. 2 C.

quotidie vescantur, quantus sumptus circa singulos edatur, qua quisque cura colatur. ad illum enim refero etiam quae post eum durant; nam ipse iis assignavit ex terra et ex mari beneficia, ipse eorum, quantum poterat, miseriam levavit. praestitit ei urbi, quae multa hominum millia continet, ex illustrissimis quidam vir eiusque res administrat; vocantque eam orphanotrophium, quod imperatoris humanitas erga orphanos eosque, qui non amplius militare poterant * *. sic illud nomen quod ab orphanorum cura ductum est invaluit. praeterea tabularia instituta sunt de his omnibus rationesque reddant oportet, qui pauperum possessiones administrant, ac bullis aureis cautum est, ne quid iis, qui ibi nutriuntur, auferatur. magnus et numerosus clerus magni praedicatoris Pauli templo adscriptus est et largus luminum apparatus; quo in templo utrimque choros vicissim canentes conspicias, cum apostolorum aedi secundum Solomonem cantores cantricesque addixisset. ac magna sane cura etiam quae ad diaconissas spectant ordinavit et monachis providit, quae

ἐπιξενουμένων Ἰβηρίδων μοναχῶν ἐπεποίητο θύραν ἐκ θύρας B
ἀμειβουσῶν τὸ πρότερον, ἐπὶ εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἐπι-
δημήσαιεν· ἀλλὰ καὶ ταύταις ἢ κηδεμονία τοῦμοῦ πατρὸς
ἀνεδείματο φροντιστήριον μέγιστον τὰς τε τροφὰς καὶ τὰς
5 προσηκούσας ἐσθῆτας διοικονομησαμένου. ὁ μὲν οὖν Ἀλέ-
ξανδρος ἐκεῖνος ὁ Μακεδῶν ἀρχεῖτω μὲν ἐπὶ τῇ κατ' Αἴ-
γυπτον Ἀλεξανδρεία, ἐπὶ τῇ κατὰ Μήδους Βουκεφάλη, ἐπὶ
τῇ κατ' Αἰθιοπίαν Λυσιμαχία. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος
οὐκ ἂν οὕτως ἐπὶ ταῖς ἀνεγεροθείσαις παρ' αὐτοῦ πόλεσιν
10 ἐναβρύνουτο, ἅς πανταχοῦ ἴσμεν ἀνοικοδομηθείσας αὐτῷ,
ὅσον ἐπὶ ταύτῃ τῇ πόλει μεγαλαυχεῖ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
τεμένη καὶ ἱερά φροντιστήρια εἰσιόντι σοι κατὰ λαϊὰν ἀπαν- C
τήσειε· κατὰ δὲ τὴν δεξιὰν τοῦ μεγάλου τεμένους παιδευ-
τήριον ἐστήκε τῶν γραμματικῶν παισὶν ὄρφανοῖς ἐκ παντο-
15 δαποῦ γένους συνειλεγμένοις, ἐν ᾧ παιδευτὴς τις προκαθήμενος
καὶ παῖδες περὶ αὐτὸν ἐστᾶσιν, οἱ μὲν περὶ ἐρωτήσεις
ἐπτοημένοι γραμματικᾶς, οἱ δὲ ξυγγραφεῖς τῶν λεγομένων
σχεδῶν. καὶ ἔστιν ἰδεῖν καὶ Λατῖνον ἐνταῦθα παιδοτριβού-
20 συγγράμματα μεταχειριζόμενον καὶ τὸν ἀγράμματον Ἑλληνα
ὄρθῶς ἐλληνίζοντα. τοιαῦτα καὶ περὶ τὴν λογικὴν παι-
δευσιν τὰ τοῦ Ἀλεξίου σπουδάσματα. τοῦ δὲ σχεδους ἡ
τέχνη εὐρημα τῶν νεωτέρων ἐστὶ καὶ τῆς ἐφ' ἡμῶν γενεᾶς. D

1. Ἰβηρίδων] ἰβη in ras. m. 2 C. 3. ταύταις P, ταύτας C.
8. Αἰθιοπίην CP, correxi. 9. οὐκ ἂν addidi. οὕτως CP,
correxi. 19. Σκύθην] ἦν m. 2 ex corr. C. 20. συγγράμματα C.

ex Iberia in Constantini urbem profectae antea ostiatim stipem colligebant; quibus maximum monasterium paterna munificentia extruxit quaeque ad victum vestitumque convenientem opus erant praestabat. ac iacet Alexander ille Macedo Alexandriam, Aegypti urbem, Bucephalem Mediae, Lysimachiam Aethiopiae; sed Alexius imperator omnibus illis urbibus, quas ab eo ubique conditas scimus, vix tantum gloriatur, quantum hac. illa igitur templa sacraque monasteria ingredienti ad laevam apparent; dextra autem ludus litterarius, ubi orphani ex omni genere collecti erudiuntur; cui magister praeest, puerique circa eum alii in quaestiones grammaticas incumbunt, alii quas dicunt schedas conscribunt. videsque ibi Latinum discentem et Scytham graecae linguae studentem Romanumque Graecorum scripta tractantem et illitteratum Graecum graece recte loquentem. simile fuit Alexii studium circa logicam institutionem. at schedarum ars nova nostrae-

παρίημι δὲ Στυλιανούς τινας καὶ τοὺς λεγομένους Λογγιβάρ-
δους καὶ ὄσους ἐπὶ συναγωγὴν ἐτεχνάσαντο παντοδαπῶν
ὀνομάτων καὶ τοὺς Ἀττικοὺς καὶ τοὺς γεγονότας τοῦ ἱεροῦ

P. 486 καταλόγου τῆς μεγάλης παρ' ἡμῖν ἐκκλησίας, ὧν παρίημι τὰ
V. 384 ὀνόματα. ἀλλὰ νῦν οὐδ' ἐν δευτέρῳ λόγῳ τὰ περὶ τούτων 5
τῶν μετεώρων καὶ ποιητῶν καὶ αὐτῶν συγγραφέων καὶ τῆς
ἀπὸ τούτων ἐμπειρίας· πεττεία δὲ τὸ σπούδασμα καὶ ἄλλα
τὰ ἔργα ἀθέμιτα. ταῦτα δὲ λέγω ἀχθομένη διὰ τὴν παντελῆ
τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως ἀμέλειαν. τοῦτο γάρ μου τὴν
ψυχὴν ἀναφλέγει, ὅτι πολὺ περὶ ταῦτα ἐνδιατέτριφα, κἂν, 10
ἐπειδὴν ἀπήλλαγμα τῆς παιδαριώδους τούτων σχολῆς καὶ
εἰς ῥητορικὴν παρήγγειλα καὶ φιλοσοφίας ἠψάμην καὶ με-
ταξὺ τῶν ἐπιστημῶν πρὸς ποιητὰς τε καὶ ξυγγραφέας ἦξιζα
B καὶ τῆς γλώττης τοὺς ὄχθους ἐκεῖθεν ἐξωμαλίσάμην, εἶτα
ῥητορικῆς ἐπαρηγοῦσης ἐμοὶ κατέγνων τῆς [τοῦ] πολυπλόκου 15
τῆς σχεδογραφίας πλοκῆς. ἀλλὰ ταῦτα μέντοι προσιστο-
ρεῖσθω, εἰ καὶ μὴ ἐκ τοῦ παρέργου, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ λόγου
ἀκόλουθον.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ ἔτους * διῦππεύοντος τῆς
βασιλείας αὐτοῦ μέγιστον ἐπεγείρεται νέφος αἰρετικῶν. καὶ 20
τὸ τῆς αἵρέσεως εἶδος καινόν, μήπω πρότερον ἐγνωσμένον
τῇ ἐκκλησίᾳ. δύο γὰρ δόγματα συνελθόντων κάκιστα καὶ φαν-

3. τοὺς ante γεγονότας addidi.

5. οὐδ' scripsi: οὐδὲν CP.

9. ἐγκυκλίου] κυκλ in ras. m. 2 C.

10. ἀναφλέγει C, corr. m. 2.

13. ξυγγραφέας CP, correxi.

15. τοῦ seclusi.

19. τοῦ

add. m. 2 C. lacunam indicavit Possinus.

que aetatis est, ut omittam Stylianos quosdam et qui Longibardi vocan-
tur quique in colligendis omnis generis vocabulis elaborarunt atque
Atticos et qui ex sacro magnae ecclesiae nostrae catalogo fuerunt, quorum
nomina praetereo. sed nunc ne secundo quidem loco ponuntur super-
vacanea scilicet illa poetarum scriptorumque opera et quae inde repeti
possunt: calculorum vero lusus studium est et reliqua occupatio nefaria.
haec dico, quia aegre fero liberales artes omnino neglectas uritque
hoc animum meum, quod multum in his rebus versata sum. cum vero
abiecta puerili eorum doctrina ad rhetoricam et philosophiam me con-
tulisset atque inter tractandas eas ad poetarum opera et rerum scripta
ferrer sermonisque velut verrucas levigarem, tum sane adiuvante rhe-
torica, quantum implicatissima schedographiae perplexitas contemnenda
esset, intellexi. verum haec addita sunt, non quidem extrinsecus,
sed quae sponte cum argumento cohaereant.

8. Post haec anno regni eius * ingens haereticorum nubes
sese extulit; eratque novum id haeresis genus, numquam ante ab
ecclesia cognitum. duo enim pessima improbissimaque dogmata,

λόιατα ἐγνωσμένα τοῖς πάλαι χρόνοις, Μανιχαίων τε, ὡς ἄν
 τις εἴποι, δυσέβεια, ἣν καὶ Παυλικιανῶν ἀίρεσιν εἵπομεν,
 καὶ Μασσαλιανῶν βδελυρία. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ τῶν Βο-
 γομίλων δόγμα, ἐκ Μασσαλιανῶν καὶ Μανιχαίων συγχείμενον. C
 5 καὶ ὡς ἔοικεν, ἣν μὲν κὰν τοῖς πρὸ τοῦμοῦ πατρὸς χρόνοις,
 ἐλάνθανε δέ· δεινότατον γὰρ τὸ Βογομίλων γένος ἀρετὴν
 ὑποκρίνασθαι. καὶ τρίχα μὲν κοσμηκὴν οὐκ ἂν ἴδοις βογο-
 μιλλίζουσαν, κέκρυπται δὲ τὸ κακὸν ὑπὸ τὸν μανδύαν καὶ τὸ
 κουκούλιον. καὶ ἐσκυθρόπακεν ὁ Βογόμιλος καὶ μέχρι θινὸς
 10 σκέπεται καὶ κεκρυφῶς βαδίζει καὶ ὑποψιθυρίζει τὸ στόμα,
 τάνδοθι δὲ λύκος ἐστὶν ἀκάθεκτος. καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος
 τοιοῦτον ὃν δυσφορότατον ὥσπερ ὄφιν ἐμφωλεύοντα τῇ
 χεῖρ᾽ ἐπρωδῶν ἕνγξιν ἀπορρήτοις ὁ ἐμὸς πατήρ εἰς φῶς ἐξ-D
 ἐκαλέσατο καὶ ἐξήνεγκεν. ἀπάρτι γὰρ τὸ πολὺ τῆς τῶν
 15 ἐσπερίων καὶ ἑφῶν ἀποθέμενος φροντίδος πρὸς τὸ πνευ-P. 487
 ματικώτερον ἑαυτὸν ἐπέτεινεν. ἐν πᾶσι γὰρ τῶν ἀπάντων
 ἐκράτει· ἐν λόγοις διδακτικοῖς τοὺς περὶ λόγον ἐσπουδακότας
 ἐνίκα, ἐν μάχαις δὲ καὶ στρατηγίαις τῶν ἐν ὅπλοις θαυμα-
 ζομένων ὑπερεῖχεν. ὡς δὲ ἡ τῶν Βογομίλων ἀπανταχοῦ
 20 ἤδη διέσπαρτο φήμη (Βασίλειος γὰρ τις μοναχὸς πολυτρο-
 πώτατος μεταχειρίσασθαι τὴν Βογομίλων ἀσέβειαν δώδεκα

2. εἵπομεν CP, correxi.

6. τὸ P, τῶν C.

9. ἐσκυ-

θρόπακεν P, ἐσκυθρόπωκεν C.

11. ἀκάθεκτος C, ἀνά-

θεκτος P.

12. ὃν C, ὃν P.

20. πολυτροπώτατος μετα-

χειρίσασθαι τὴν Βογομίλων ἀσέβειαν C, ὠδύων sic P.

quae priore iam aetate prodierant, commixta sunt: Manichaeorum
 (sic enim licet dicere) impietas, quam Paulicianorum quoque haeresin
 vocavimus, et Massalianorum impudentia: idque dogma Bogomilorum
 est, compositum illud quidem ex Massalianis et Manichaeis. quod
 iam ante patris mei tempora occulte sane exitisse videtur; ea enim
 secta virtutis simulandae peritissima est. nec comatos more sae-
 culari istis Bogomilis adhaerere vides, sed pallio cuculloque malum
 istud se abscondit; ac tristitiæ speciem prae se fert Bogomilus et
 naso tenus opertus demisso capite subsusurrans incedit, intus autem
 indomitus est lupus. hanc gentem perniciosissimam velut serpentem
 specu latentem secreta carminum vi pater meus elicuit et in lu-
 cem protulit, cum deposita plurima orientalium occidentaliumque
 rerum cura ad spiritales se res convertisset. etenim omnibus in
 rebus omnes superavit: in docendi facultate eos, qui operam dicendo
 navarant, in pugnis bellicisque expeditionibus, quos ob militiae
 cognitionem admirabantur. sed iam Bogomilorum fama ubique
 diffundebatur. Basilius enim quidam monachus callidissimus in pro-

μὲν ἔχων μαθητάς, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμαζε, συνεφε-
 κόμενος δὲ καὶ μαθητρίας τινάς, γύναια κακοήθη καὶ παμ-
 πόνηρα, ἐφήπλωσε τὴν κακίαν ἀπανταχοῦ) καὶ πολλὰς ψυχὰς
 V. 385 δίκην πυρὸς ἐπενείματο τὸ κακόν, οὐκ ἠνείχετο ἢ τοῦ βα-
 σιλέως ψυχὴ τοῦτο καὶ διερευνᾷ τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως. καὶ 5
 Βτινες τῶν Βογομίλων εἰς τὰ ἀνάκτορα ἤγοντο, ἅπαντες δὲ
 Βασίλειόν τινα κατήγγελλον διδάσκαλον καὶ κορυφαῖον πρω-
 τοστάτην τῆς βογομιλικῆς αἰρέσεως. ἐκ τούτων δὲ Διβλά-
 τῖος τις κατασχέθεις, ἐπεὶ ἐρωτώμενος ἀνομολογεῖν οὐκ
 ἤβούλετο, αἰκίας παραδοθεὶς τηρικᾶντα τὸν λεγόμενον 10
 Βασίλειον ἀνομολόγει καὶ οὓς ἐκεῖνος προεχειρίσατο ἀπο-
 στόλους. τοίνυν τὴν τούτου ἀναζήτησιν πολλοῖς ὁ αὐτοκρά-
 τωρ ἀνέθετο. καὶ δῆτα ἀναφαίνεται τοῦ Σαταναὴλ ἀρχισα-
 τράπης Βασίλειος, τὸ ἔνδυμα μοναχός, κατεσκληκῶς τὸ
 πρόσωπον, τὴν ὑπὴν ψιλός, εὐμήκης τὴν ἡλικίαν [πολυ- 15
 τροπώτατος μεταχειρίσασθαι τὴν ἀσέβειαν]. καὶ αὐτίκα ὁ
 C αὐτοκράτωρ τὸ ἐνδομυχοῦν ἐθέλων παρασῦραι ταῖς πειθα-
 νάγκαις μετακαλεῖται τὸν ἄνδρα μεθ' ὀσίου προσχήματος.
 καὶ γὰρ καὶ θώκων ὑπεξανέστη αὐτῷ καὶ καθέδρας μετέδωκε
 καὶ τραπέζης τῆς αὐτῆς καὶ ὄλην τὴν ὄρμιαν τῆς ἄγρας 20
 αὐτῷ κατεχάλασε καὶ τὸ ἄγκιστρον περιπέρας παντοδαποῖς

2. τινάς C, τινὰ P. 5. τοῦτο scripsi: τῷ, τοι sic CP. 11.
 ἀνωμαλόγει C. 12. πολλοῖς C, πολλοῦς P. 14. κατεσκλη-
 κῶς] ὡς ex a m. 2 C. 15. πολυτροπώτατος C, corr. m. 2.
 verba πολυτροπώτατος μ. τ. ἀ. seclusi. cf. 351, 20. 18.
 ὀσίου scripsi: οἴου CP. 19. ὑπεξανέστη C, ὑποξανέστη P.
 καθέδρας P, correxi. 20. ὄρμιαν] ιὰ in ras. m. 2 C.

paganda Bogomilorum impietate cum duodecim discipulis, quos et apo-
 stolos nominavit, discipulas quoque quasdam, mulierculas pravas ne-
 fariasque, secum trahens omnia impietate impleverat; multasque
 animas ignis velocitate malum istud incessit. nec tulit id impe-
 rator in haeresinque inquirens duci curavit nonnullos e Bogomilis in
 regiam, qui omnes Basilium praeceptorem ac sectae suae praesidem
 nominarunt. e quibus Diblatius quidam, cum in custodia habitus
 fateri nollet, tormentis subiectus, quinam esset Basilius quibusque
 apostolis uteretur, confessus est. quem ut investigarent, multis impera-
 tor imperat: comprehenditurque Satanaelis archisatrapa Basilius vestitu
 monachus, facie torrida, sine barba, statura praelongus [in propa-
 ganda impietate callidissimus]. ibi imperator, cum arcanum illud sine
 vi elicere constituisset, statim virum licito praetextu usus ad se
 vocavit. venienti scilicet assurrexit eumque assidere cenareque
 secum iussit; atque omnem piscatoriam liniam mittens varias hamo

δελέασι τῷ παμφάγῳ τούτῳ κήτει παρέσχεν ἐμφαγεῖν καὶ
 ὄλον τὸ φάρμακον τῷ μοναχῷ τούτῳ καὶ πολλαχῶ τὴν
 κακίαν φέρον ἐνέχει διὰ παντοίων ὑποκρινόμενος μαθητὴς
 αὐτῷ ἐθέλειν γενέσθαι, οὐκ αὐτὸς τάχα μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ
 5 αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ὁ σεβαστοκράτωρ, καὶ πάντα τὰ D
 παρ' αὐτοῦ λεγόμενα ὡς ἐκ θείας ὁμφῆς λογίζεσθαι καὶ
 ὑπεῖκιν τούτῳ ἐν πᾶσιν, εἰ μόνον τὴν τῆς ψυχῆς αὐτῷ
 σωτηρίαν πραγματεύσοιτο ὁ κάκιστος Βασίλειος. “καὶ ἐγὼ P. 488
 μὲν,” φησιν “ὦ πάτερ τιμιώτατε,” (περιέχριε γὰρ τοῖς
 10 γλυκέσι τούτοις ὁ βασιλεὺς τὴν κύλικα, ὡς ἐξεμέσαι τὸν
 δαιμονιῶντα τὴν μελαγχολίαν αὐτοῦ) “ἀγαμαί σε τῆς ἀρε-
 τῆς ἕνεκα· ἀξιῶ [σε] δὲ καταμαθεῖν, τίνα τὰ παρὰ τῆς σῆς
 τιμιότητος εἰσηγούμενα, ὡς τὰ γε τῶν ἡμετέρων μονοῦ
 φαῦλα καὶ εἰς οὐδεμίαν ἀρετὴν φέροντα”. ὁ δὲ τὰ πρῶτα
 15 μὲν ἐσχηματίζετο καὶ τὴν λεοντὴν ὁ κατὰ ἀλήθειαν ὄνος
 ἐκεῖνος ἐφεῖλκεν εἰς ἑαυτὸν πανταχόθεν καὶ ὀπεπήδα πρὸς
 τὰ λεγόμενα, πλὴν ἐχαννώθη τοῖς ἐπαίνοις· καὶ γὰρ καὶ
 ὁμοδίαιτον ἐποίησε τοῦτον. συμπαρῆν δ' ἄρα τούτῳ ἐν
 πᾶσι καὶ συνεδραματούργει καὶ ὁ τοῦ βασιλέως ἐξάδελφος
 20 καὶ σεβαστοκράτωρ. ὁ δὲ τὰ τῆς αἰρέσεως δόγματα ἀπή- B
 μεσε. καὶ ὁ τρόπος ὁποῖος; παραπέτασμα γὰρ μεταξὺ
 τὴν τε γυναικωνῖτιν ἀπετείχιζε καὶ τοὺς βασιλεῖς μετὰ τοῦ

1. δελέασι C, δελέεσσι P. 7. ὑπεῖκιν C, ὑπήκιν P. 12.
 σε seclusi. 13. μονοῦ scripsi: μόνον P. 14. εἰς C,
 om. P. 18. ἄρα] ἅμα L. Allatius. 21. interrogatio-
 nis signum posuit idem. 19. αὐτάδελφος?

escas infixit voracique illi ceto obiecit. atque ut omnis generis simula-
 tione totum isti solitario multifariam perverso pharmacum inferret,
 discipulum eius se fieri velle simulat, nec ipsum solum, sed fratrem
 quoque Isaacium sebastocratore, seque omnia eius verba tamquam
 e divino oraculo accipere eique omni in re obtemperare, modo animi
 sibi salutem improbus Basilius condat. “equidem,” inquit “pater
 reverendissime,” (tali enim dulcedine calicem inunxit, ut daemonia-
 cus iste bilem suam evomeret) “et admiror te ob virtutem tuam et,
 quia paene futilis nostrorum doctrina est nec omnino ad virtutem
 ducit, cupio doceri me aliqua ex iis, quae reverentia tua novavit.”
 cumque tergiversans initio leonina pelle asinus iste, quem vere
 dixeris, involveret sese deflecteretque, laudes tamen, nempe adeo
 cenae erat consors, ad superbiam eum inflarunt adiuvante in omnibus
 rebus imperatorem fratre sebastocratore. tandem evomuit haeresis
 dogmata, et ita quidem, ut aulaeo mulierum habitatione a prin-

βδελυροῦ τούτου πάνθ', ὅπως εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐξερευρο-
 μένου καὶ ἀναφανδὸν λέγοντος. ὁ δὲ γραμματεὺς ἀπεγρά-
 φετο ἔνδοθεν τοῦ πετάσματος τὰ λεγόμενα. καὶ ὁ μὲν λῆ-
 ρος ἐκεῖνος διδάσκαλος τῷ δοκεῖν ἐγένετο, ἐσχηματίζετο δὲ
 τὴν μαθητεῖαν ὁ βασιλεὺς, ἀπεγράφετο δὲ τὰ τῆς διδασκα- 5
 λίας ὁ ὑπογραμματεὺς. πάντα δὲ ῥητά τε καὶ ἄρρητα ἐπι-
 συνεῖρεν ὁ θεοπληγῆς ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ οὐδενὸς ἐφείσατο
 C θεομισοῖς δόγματος, ἀλλὰ καὶ τὴν θεολογίαν ἡμῶν παρε-
 V. 385 βλέψατο καὶ τὴν οἰκονομίαν πᾶσαν ἐφάντασε καὶ τοὺς ναοὺς,
 οἴμοι, τοὺς ἱεροὺς ναοὺς δαιμόνων ὀνόμακε καὶ τὸ τελοῦ- 10
 μενον παρ' ἡμῖν σῶμα καὶ αἷμα τοῦ πρώτου καὶ ἀρχιερέως
 καὶ θύματος παρὰ φαῦλον ἔθετο καὶ ἐλογίσατο. ἀλλὰ τί
 τὸ ἐντεῦθεν; ἀπορρίπτει τὴν σκηνὴν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπε-
 τάννυσι † τοῦτο· καὶ τὸ συγκλητικὸν ἅπαν συνήθροιστο καὶ
 τὸ στρατιωτικὸν συνείλεκτο σύνταγμα καὶ ἡ γερονσία τῆς 15
 ἐκκλησίας συνῆν. προῦκάθητο δ' ἄρα τὸ τηρικαῦτα τοῦ τῆς
 D βασιλίδος πόλεως θρόνου ὁ ἐν πατριάρχαις μακαριώτατος
 ὁ γραμματικὸς ὁ κύριος Νικόλαος. καὶ ἀνεγινώσκετο τὰ θεο-
 στυγῆ δόγματα καὶ ὁ ἔλεγχος ἀδιάβλητος. καὶ οὐδὲ ὁ τῆς
 P. 489 ἐναντίας μοίρας ἕξαρχος ἦν, ἀλλ' αὐτίκα καὶ γυμνῇ τῇ κε- 20
 φαλῇ πρὸς ἐναντιολογίας ἐχώρει καὶ πρὸς πῦρ καὶ μάστιγας
 καὶ μυρίους θανάτους ἀντιπαρατάξασθαι ὑπισχνεῖτο. πεπισ-

1. ὅπως] ω in ras. m. 2 C.

6. ἐπισυνῆρεν CP, correxi.

8. ἡμῖν CP, correxi.

9. ἠφάνισε?

14. τὸ παραπέτασμα

τοῦτο?

18. γραμματικὸς add. in lacuna m. 2 C. κύρις P.

20. ἕξαρχος P, ἕξαρχος C.

cipibus, qui aderant, seclusa omnia nefarius iste, sicut in animo erant, expueret aperteque proferret, scriba autem ab interiore aulaei parte, quidquid dicebatur, notaret. ac nugator iste illorum sibi magister videbatur, discipulumque imperator se esse simulavit, doctrinam vero eius scriba litteris mandabat; conexuitque omnia fanda nefandaque vir ille malo spiritu captus nec ulli scelerato dogmati pepercit, immo theologiam nostram contempsit et totam divinam oeconomiam evertit et sacra templa heu! daemonum aedes appellavit; quin et pravam refutandamque ducebat consecrationem nostram corporis sanguinisque eius, qui et primus pontifex et victima prima est. ibi vero imperator larvam ponit velumque reducit: eratque congregatus et totus patrum consessus et ordo militaris et ecclesiae senatus. praesidebat tunc in imperatoriae civitatis throno beatissimus patriarcha dominus Nicolaus grammaticus. ac recitatis execrabilibus dogmatis non potuit refutari criminatio; sed ne adversa quidem pars infitias ivit: immo statim ille adversa fronte ad defensionem conversus ignem et flagella et innumerabilia mortis genera se subi-

τεύκασιν γὰρ οἱ πλανώμενοι οὗτοι Βογόμιλοι πᾶσαν ἀπόνως
 ὑπενεγκεῖν τιμωρίαν ἀγγέλων δῆθεν ἐξαρπαζόντων αὐτῆς
 τῆς πυρκαϊᾶς. † πολλῶν δὲ πάντων αὐτῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν
 ὀνειδιζόντων, καὶ ὅσοι τῆς αὐτοῦ ἀπωλείας αὐτῷ κεκοινω-
 5 νήκασιν, ὁ αὐτὸς ἦν Βασίλειος, ἀμετακλινής, Βογόμιλος γεν-
 ναιότατος. καίτοι πυρκαϊᾶς ἀπειλουμένης καὶ ἄλλων κα-
 κώσεων ἀπρὶξ τοῦ δαίμονος εἴχετο καὶ τὸν αὐτοῦ Σαταναὴλ
 ἠγκαλίζετο. ἔμφρονος δὲ γενόμενος καὶ πολλάκις πρὸς Β
 τοῦ βασιλέως πεμπόμενος καὶ πολλάκις παρακαλούμενος
 10 τὴν ἀσέβειαν ἐξομώσασθαι ὡσαύτως εἶχε πρὸς τὰς τοῦ βα-
 σιλέως παρακλήσεις. ἀλλὰ τὸ περὶ τοῦτον γεγονὸς τέρας
 μὴ παραδράμωμεν. πρὶν ἢ γὰρ τούτῳ ἐπιβλέψαι τὸν βασιλέα
 δριμύτερον, μετὰ τὴν τῆς ἀσεβείας ἐξαγόρευσιν ἀπήει μὲν
 τῷ τέως εἰς οἰκίσκον τινὰ κείμενον ἀγγοῦ που τῶν βασιλι-
 15 κῶν οἰκημάτων ἄρτι πρώτως δι' αὐτὸν κατασκευασθέντα.
 ἐσπέρα δ' ἦν καὶ οἱ ἀστέρες οἱ ἄνω αἰθρίας οὔσης ἀπήσ-
 τραπτον καὶ ἡ σελήνη μετὰ τὴν σύνοδον τὴν ἐσπέραν ἐκείνην
 ἐπύρσευε. τοῦ δὲ μοναχοῦ τὴν κέλλαν εἰσδύντος περὶ μέσας C
 νύκτας αὐτομάτως λίθοι χαλαζηδὸν κατὰ τῆς κέλλης ἐβάλ-
 20 λοντο χειρὸς μὲν μηδεμιᾶς ῥιπτούσης τοὺς λίθους μηδέ
 τινος καταλιθοῦντος ἀνθρώπου τὸν δαιμονιώδη τοῦτον

3. πολλῶν δὲ πάντων αὐτῶν] ἀπειλούντων δὲ πάντων αὐτῷ? 6.
 καίτοι] καὶ γὰρ? 8. γενόμενος καὶ πολλάκις scripsi: πολ-
 λάκις γενόμενος καὶ CP. 11. τέρας scripsi: πέρας CP.
 12. βασιλέα C², βασιλέων C¹P. 16. δ' C, δὲ P. 17.
 τὴν addidit L. Allatius. 21. δαιμονιώδη C, δημωνιώδη P.

turum esse praedicavit. credunt enim errantes hi Bogomili omnes se poenas sine sensu laturōs, nimirum quod angeli vel ex rogo se erepturi sint. omnibus igitur ei minantibus maledicentibusque eius impietati, quod tot homines in communem perniciem secum traxisset, Basilius manebat immotus, verus profecto Bogomilus; qui, quamvis rogum aliasque ei poenas ostentarent, daemonem Satanaelemque suum amplexus mordicus tenuit. atque in vincula coniectus et saepe ab imperatore accessitus monitusque, ut nefariam illam fidem eiuraret, eundem semper se praeboit adversus imperatoris adhortationes. sed ne, quod ei accidit, miraculum omittam, priusquam severius in eum imperator animadvertit, is post nefariae fidei confessionem interim se contulit in domum nuper in eius usum exstructam haud procul ab imperatoriis aedificiis. erat forte vespertinum tempus stellis puro caelo nitentibus et luna post synodum cum sole noctem illam illuminante; cum vero cella monachum recepisset, lapides in eam grandinis instar media fere nocte repente iactabantur, quamquam nec manus ulla, quae lapides iaceret, nec homo, qui istum daemoniacum abbatem

ἀββᾶν. μήνιμα δ' ἴν, ὡς ἔοικε, τῶν ἀμφὶ τὸν Σαταναήλ
 δαιμόνων ἐξωργισμένων, ἐν δεινῷ ποιουμένων, ὅτι δὴ τὰ *
 πρὸς τὸν βασιλέα ἐξωρχήσατο καὶ διωγμὸν κατὰ τῆς πλάνης
 Δλαμπρὸν ἐπήγαγε. καὶ ταῦτα μὲν Παρασκευιώτης τις καλούμε-
 νος ἀφορισθεὶς φύλαξ εἶναι τοῦ δαιμονιώδους ἐκείνου γέρον- 5
 τος, ὡς μὴ ἄδειαν ἔχειν προσομιλεῖν τισὶ καὶ τῆς αὐτοῦ
 λίμης μεταδιδόναι, τὰ φρικωδέστατα ἐπώμνυτο [ἰδεῖν τε καὶ]
 ἀκοῦσαι μὲν τοὺς τῶν βαλλομένων λίθων καὶ κατὰ γῆς καὶ
 κατὰ κεράμων κρότους, ἰδεῖν δὲ συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους

P. 490 τοὺς λίθους, μηδένα δὲ μηδαμοῦ τὸν βάλλοντα τούτους θεά- 10
 V. 387 σασθαι. συνεπελάμβανε γὰρ τῇ τῶν λίθων φορᾷ καὶ σεισμός
 τις ἀθρόος καὶ τὸ ἐπίπεδον ἐκεκλόνητο καὶ τὰ περὶ τὸν
 ὄροφον ἐτετρύγεσαν. ὁ μὲντοι Παρασκευιώτης, πρὶν μὲν
 ὑπονοῆσαι τὸ ἔργον δαιμόνιον, ἐθάρρει, ὡς ἐκείνος ἔφασκεν,
 ὁρῶν δέ, ὅτι οἱ μὲν λίθοι ἄνωθεν οἷον εἰπεῖν ἐξωμβρίζοντο 15
 καὶ τὸ γερόντιον ἐκείνο τὸ αἰρεσιαρχικὸν ἐνεδεδύκει τε καὶ
 ἐναποκέκλειστο, εἰς δαίμονας τὸ ἔργον ἀνενεγκὼν * οὐκ εἶχεν,
 ὅ τι καὶ γένοιτο.

9. Τὰ μὲν οὖν τοῦ τέρατος τούτου ταύτῃ ἐχέτω·

1. ἀββᾶν L. Allatius: ἀβᾶν CP. 2. lacunam signavi: inter-
 ciderunt fere haec αὐτῶν μυστήρια. 4. Παρασκευιώτης] ω
 in ras. m. 2 et η ex ι m. 2 C. τις addidi. 5. ἀφο-
 ρισθεὶς C, ἀφωρισθεὶς P. 6. προσομιλεῖν P, προμιλεῖν C.
 7. ἰδεῖν τε καὶ seclusi. 8. λίθους. C, correxi. 9. κρότον
 CP, correxi. 11. γὰρ] δὲ? 13. ἐτετρύγεσαν] υ ex corr.
 m. 2 C. 16. αἰρεσιαρχικὸν] ε ex η m. 2 C. 17. lacunam
 signavi: intercudit μένειν vel simile quid. 19. ἐχέτω C,
 ἐχέθω P.

lapidaret, conspiciebatur. causa autem visa est Satanaelis ira eiusque
 daemonum, qui succensebant isti, quod ipsorum mysteria apud im-
 peratorem effudisset gravemque in haeresin persecutionem excitasset;
 idque Parasceuiotes, qui vocabatur, custos daemoniaci illius senis, ne
 conversando cum aliis doctrinam suam communicaret, constitutus,
 horrendo iure iurando affirmavit; audisse se lapidum fragorem et
 in solum et in tegulas cellae iactorum et vidisse lapides crebro
 acervatimque cadentes; at qui iaceret, conspexisse se prorsus ne-
 minem. quem lapidum imbrem terrae motus excepit vehemens treme-
 batque solum et domuum fastigia stridorem edebant. initio narrabat
 Parasceuiotes, antequam diabolicam esse vim animadvertisset, in-
 trepidum se fuisse; cum vero lapides desuper quodammodo pluisse
 vidisset, et seniculus ille haeresiarcha intus abditus et inclusus esset,
 tum denique daemonibus rem se attribuisse nec ibi manere potuisse
 nec omnino curasse, quod fieret.

9. Hactenus de miraculo: verum quod constitueram, totam

ἠβουλόμην δὲ καὶ πᾶσαν τὴν τῶν Βογομίλων διηγήσασθαι
 αἴρεσιν· ἀλλὰ με κωλύει καὶ αἰδώς, ὡς πού φησιν ἡ Β
 καλὴ Σαπφώ, ὅτι συγγραφεὺς ἔγωγε γυνὴ καὶ τῆς πορ-
 φύρας τὸ τιμιώτατον καὶ τῶν Ἀλεξίου πρώτιστον βλάστημα
 5 τὰ τε εἰς ἀκοὴν πολλῶν ἐρχόμενα σιγῆς ἄξια. βούλομαι μὲν
 γράφειν, ἵνα τὸ πλήρες τῆς τῶν Βογομίλων παραστήσω αἴ-
 ρέσεως· ἀλλ' ἵνα μὴ τὴν γλῶτταν μολύνω τὴν ἐμαυτῆς,
 παρήμι ταῦτα. παραπέμπω δὲ τοὺς βουλομένους τὴν ὅλην
 αἴρεσιν τῶν Βογομίλων διαγνῶναι εἰς τὸ οὕτω καλούμενον
 10 βιβλίον δογματικὴν πανοπλίαν ἐξ ἐπιταγῆς τοῦμοῦ πατρὸς
 συντεθεῖσαν. καὶ γὰρ μοναχόν τινα Ζυγαβηρὸν καλούμενον,
 γνωστὸν μὲν τῇ δεσποίνῃ καὶ πρὸς μητρὸς ἐμῆ μάμμη καὶ C
 πᾶσι τοῖς τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου, γραμματικῆς δὲ εἰς
 ἄκρον ἑλληλακότα καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελέτητον ὄντα καὶ τὸ
 15 δόγμα ὡς οὐκ ἄλλος τις ἐπιστάμενον, τοῦτον ὁ αὐτοκράτωρ
 μεταπεμψάμενος ἐπέταξεν ἀπάσας τὰς αἰρέσεις ἐκθῆσθαι
 ἐκάστην ἰδίᾳ καὶ ἐφ' ἐκάστη τὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἀνα-
 τροπὰς ἐγγράψασθαι καὶ αὐτῶν δὴ τῶν Βογομίλων τὴν
 αἴρεσιν, καθὼς ὁ ἀσεβῆς ἐκεῖνος Βασίλειος ὑφηγήσατο. ταύ-
 20 τὴν τὴν βίβλον δογματικὴν πανοπλίαν ὁ αὐτοκράτωρ ὠνό-
 μασε· μέχρι τοῦ νῦν οὕτω προσαγορεύεται τὰ βιβλία. ὁ δὲ
 λόγος αὐθις πρὸς τὴν τοῦ Βασιλείου καθάρεισιν ἀνατρεχέτω.

11. Ζυγαβηρὸν L. Allatius: Ζυγαδηνὸν (η ex i m. 2) CP. 17.
 ἐκάστη L. Allatius: ἐκάστῳ CP. 20. ὠνόμασε] ω ex o m. 2 C.
 22. Βασιλείου] εἰου ex iωe m. 2. C.

Bogomilorum doctrinam exponere, id pudor me, ut alicubi pulchra Sappho ait, vetat, quia, etsi historiam scribo, tamen eadem et mulier et princeps sum e porphyrogenitarum numero Alexiique prima proles, et quae fama divulgantur, silentio digna sunt. ea chartae quidem tradere non recuso, ut plena de Bogomilorum doctrina historia extet, sed omitto ne linguam meam polluam. nam qui totam Bogomilorum haeresin cognoscere volunt, librum adeant, qui inscribitur dogmatica panoplia, iussu patris mei confectum. etenim monachum quendam Zygabenum, notum dominae meae, aviae maternae atque omnibus sacerdotibus, qui et grammaticae peritissimus nec rhetoricae rudis fuit dogmatis-que scientia omnes anteivit, imperator arcessivit eumque cum omnes haereses singulas ordine explanare sanctorumque patrum refutationes iis opponere iussit, tum etiam Bogomilorum haeresin, prout eam impius ille Basilius exposuerat; quem librum dogmaticam panopliam imperator appellavit idque etiam nunc nomen is obtinet. sed ut redeat oratio ad Basilii interitum, imperator, ubi discipulos ac sym-

ὁ γὰρ αὐτοκράτωρ τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς μαθητὰς καὶ συμ-
 μύστας τοῦ Βασιλείου μεταπεμψάμενος καὶ μάλιστα τοὺς
 δώδεκα λεγομένους μαθητὰς ἀπεπειρᾶτο καὶ τούτων τῆς
 γνώμης. καὶ ἦσαν ἄντικρυς μαθηταὶ Βασιλείου. καὶ γὰρ
 ἐνεβάθυνε τὸ κακὸν καὶ εἰς οἰκίας μεγίστας καὶ πολλοῦ
 P. 491 πλήθους ἤψατο τὸ δεινόν. καθάπαξ οὖν κατεψηφίσατο
 πυρκαϊᾶν τῶν ἀλλοτριῶν, τοῦ τε κορυφαίου καὶ τοῦ χοροῦ.
 ἀθροιζομένων γὰρ τῶν φωραθέντων Βογομίλων καὶ τῶν
 μὲν τῆς σφῶν ἀντιποιοιμένων αἵρέσεως, τῶν δ' ἀπαρνου-
 μένων παντάπασι καὶ πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας ἰσχυρῶς ἀνθισ-
 10 ταμένων καὶ τὴν Βογομιλικὴν διαπνυόντων αἵρησιν, ἐπεὶ
 ἐτοίμως ὁ αὐτοκράτωρ τούτοις πιστεύειν οὐκ εἶχεν, ἵνα μή
 τις πολλάκις Χριστιανὸς τοῖς Βογομίλοις ὡς Βογόμιλος
 ἀναμιγνῆται ἢ Βογόμιλος ὡς Χριστιανὸς διαδράσῃ, καινὸν
 τινα τρόπον ἐπινοεῖται, δι' οὗ οἱ ὄντως Χριστιανοὶ ἀποφαν-
 15 θήσονται. ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ τοίνυν τῇ μετ' αὐτὴν καθῆστο
 Β θρόνου. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα παρῆσαν τῆς τε συγκλήτου
 καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τῶν Ναζιραίων αὐτῶν, ὅποσοι
 λόγου μετεῖχον, λογάδες. πάντων δὲ τῶν τὴν Βογομιλικὴν
 V. 388 ἐγκαλουμένων αἵρεσιν ἐς τὸ μέσον ὁμοῦ παραχθέντων ὁ αὐ-
 20 τοκράτωρ αὐθις ἐπερωτᾶσθαι ἕκαστον ἐκέλευσεν. ὡς δὲ οἱ
 μὲν ὡμολόγουν Βογόμιλοι εἶναι καὶ τῆς σφῶν ἰσχυρῶς ἀντ-

3. μαθητὰς] ἀποστόλους? 5. ἐνεβόθυνε CP, correxi. οἰκίας
 P, οἰκείας C. 6. πλήθους P, πλήθου C. 13. Βογόμιλος P,
 βογόμιλον C. 14. ἀναμίγνεται CP, correxi. Βογόμιλον
 CP, correxi. 15. ἀποφανθήσονται C, corr. m. rec.

mystas eius undique convocavit inprimisque duodecim illos qui vocabantur apostolos, horum quoque opinionem expertus est. erantque plane Basilii sectatores; penetraverat autem malum et in summas familias et magnam multitudinem affecerat. itaque omnes haeretici, et coryphaeus et chorus, flammis addicti sunt: congregatisque Bogomilis, qui erant deprehensi, cum alii amplecterentur haeresin, alii denegarent strenueque falsam criminationem deprecarentur et Bogomilicam respuerent haeresin, certam imperator fidem non habuit, et, ne quis forte Christianus Bogomilis ut Bogomilus interesset neve Bogomilus ut Christianus aufugeret, novum quoddam consilium excogitavit, quo veri Christiani agnoscerentur. quare postero die in imperiali solio considens, cum multi et e senatorio ordine et e sancta synodo Naziraeorumque quicumque doctrina insignes erant assisterent, omnibus, qui Bogomilicae haeresis insimulati erant, in medium coactis rursus perquiri unumquemque iussit; et dum alii Bogomilos se profitentur et suam sibi haeresin obstinate vindicant, alii id negant

- εποιοῦντο αἰρέσεως, οἱ δὲ παντάπασιν ἀνένευον Χριστιανούς
 ἑαυτοὺς ὀνομάζοντες καὶ παρ' ἄλλων ἐλεγχόμενοι οὐδαμῶς
 κατετίθεντο, ἐπιτοξεύσας αὐτοῖς τὰς ὄφρῦς ἔφη “*χερὶ τὴν
 σήμερον δύο καμίνους ἀναφθῆναι, θατέρα δὲ τούτων σταυ-
 5 ρὸν ἐμπαγγῆναι αὐτῇ γῆ, εἶτα αἵρεσιν δοθῆναι πᾶσιν, ἵν'*
ὅποιοι τῇ τῶν Χριστιανῶν πίστει ἐπαποθανεῖν τὴν σήμε- C
ρον βούλοιντο, ἀποκριθέντες τῶν ἄλλων τῇ τοῦ σταυροῦ
καμίνῳ προσχωρήσωσιν, οἱ δὲ τῆς Βογομιλικῆς αἰρέσεως
ἀντεχόμενοι πρὸς θατέρα ἐμβληθήσονται. βέλτιον γὰρ
 10 *Χριστιανούς αὐτοὺς ὄντας ἀποθανεῖν ἢ ζῶντας ὡς Βογομί-*
λους διώκεσθαι καὶ τὰς τῶν πολλῶν τύπτειν συνειδήσεις.
ἄπιτε γοῦν καὶ ὑμεῖς [καὶ ἡμεῖς], ὅπη βουλευτόν, ἕκαστος
χωρεῖτω.” ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τοὺς Βογομίλους ἀποφηνά-
μενος ὁ βασιλεὺς ἐν σχήματι ἀπέλυσεν. εὐθὺς οὖν παραλα-
 15 *βόντες τούτους ἀπήεσαν καὶ πληθὸς παρειστήκει πολὺ συρ- P. 492*
ρεόντων ἕκασταχοῦ. κάμινοι δὲ τηρικᾶντα ἐπταπλασίως
κατὰ τὸν μελωδὸν ἀνήπτοντο εἰς τὸ οὐτωςί πως καλούμενον
Τζυκανιστήριν· τὸ πῦρ εἰς οὐρανοὺς ἀνήει· ὁ σταυρὸς
ἐπὶ θατέρα ἴστατο· αἵρεσις τοῖς ἐνόχοις ἐδίδοτο, ὅπη ποτ'
 20 *ἂν βουλευτόν ἐκάστω, χωρεῖν, ὡς καυθησομένων ἀπάντων.*
εἶτα τὸ ἄφικτον ὀρῶντες τοῦ πράγματος, ὅπόσοι μὲν ἐν
αὐτοῖς ὀρθόδοξοι ἦσαν, τῇ τοῦ σταυροῦ προσεχώρουν καμίνῳ
 4. θατέρα] ρα ex corr. m. 2 C. 6. ἐναποθανεῖν? cf. 364, 14.
 9. πρὸς θατέρα scripsi: πρὸς θατέρων C, προσθατέρων P. 12.
 καὶ ἡμεῖς (add. sup. vers. m. 2) C, καὶ ὑμεῖς P: ego καὶ ἡμεῖς
 seclusi. 18. Τζυκανιστήριν C, Τζυκανιστήρον P. ἀνήει C,
 ἀνήκει P.

Christianosque se veros esse contendunt accusatique ab aliis neutiquam concedunt, minaci eos vultu intuens “Volo” inquit “hoc ipso die duos incendi rogos, quorum in altero crux terrae infixae erigatur; dein optionem fieri omnibus, ut, qui in Christiana fide hodie mori cupiant, seiuncti a ceteris ad illum rogam accedant, in quo crux erecta est; qui vero pertinaciter in Bogomilica haeresi perseverant, coniciantur in alterum. melius enim esse statuo, ipsos ut veros Christianos mori, quam vivos ut Bogomilos vexari animosque multitudinis offendere. agitedum vos, accedite quo quisque accedere vultis.” sic in speciem definito iudicio imperator Bogomilos dimisit; statimque abducti discesserunt multitudine magna undique concurrentium adstante. hinc septem fornaces iuxta sacrum vatem succensae usque in eum locum, qui Tzycanisterium vocatur; flammisque in caelum ascendentibus, dum in altero rogo crux erat erecta, reis omnibus igne perituris quocumque vellent vertendi se potestas datur. itaque cum nullum iam refugium viderent, quotquot orthodoxam

ὡς ὄντως μαρτυρήσοντες· οἱ δὲ γε ἀθεώτατοι τῆς μυσαρᾶς ἀντεχόμενοι αἰρέσεως πρὸς θάτεραν ἀπένευσαν. καὶ ἀπάρτι Βτούτων ἐν ταῖς καμίνοις ὁμοῦ ἐρριφθαι μελλόντων, οἱ μὲν παρεσιῶτες ἅπαντες ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἤλγουν ὡς καθησομένων ἤδη καὶ τοῦ βασιλέως πολλὰ κατεστύγναζον ἀγνο- 5 οῦντες τὸ οἰκονομούμενον. ἀλλὰ βασιλική τις πρόσταξις προκαταλαβοῦσα τοὺς δημίους ἐκείνους ἀπειρῆξε τοῦ ἐγγχειρήματος. καὶ οὕτω βεβαίαν τὴν τῶν Βογομίλων ὄντως ὁ αὐτοκράτωρ ἐσχηκῶς κατάληψιν τοὺς συκοφαντούμενους Χριστιανοὺς πολλὰ παραινέσας ἀπέλυσεν, ἐκείνους δὲ πάλιν εἰρκταῖς εἶχε δια- 10 ρίσας τοὺς ἀποστόλους τοῦ ἀσεβοῦς Βασιλείου [διακρίνας] τῶν ἄλλων· εἶτα καθ' ἑκάστην πεμπόμενος τοὺς μὲν δι' ἑαυτοῦ ἐδίδασκεν πολλὰ παραινῶν τῆς μυσαρᾶς ἀποσχέσθαι C θρησκείας, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους λογάδας τινὰς τοῦ ἱεροῦ V. 389 τῆς ἐκκλησίας συντάγματος ἐπέσκηψε καθ' ἑκάστην παρα- 15 γνομένους ἀναδιδάσκειν αὐτοὺς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ παραινεῖν ἀποσχέσθαι τῆς βογομιλικῆς αἰρέσεως. καὶ τινες μὲν τούτων μετέβαλον ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ τῆς φρουρᾶς ἀπελύθησαν, οἱ δὲ τῇ σφῶν ἐπαπέθανον αἰρέσει ἐν εἰρκταῖς κατεχόμενοι, τροφῆς μέντοι καὶ ἀμφίων δαψιλῇ τὴν χορη- 20 γίαν ἔχοντες.

3. τοῖς CP, correxi.
 11. διακρίνας seclusi.
 17. βογομιλικῆς ex γνω-
 μικῆς m. 2. C.
 19. τῇ ex τῆς m. 2 C.
 ἐναπέθανον?
 cf. 359, 6. 364, 14.

7. ἐκείνων?

9. συ*κοφαντουμέ-
 17. βογομιλικῆς ex γνω-
 19. τῇ ex τῆς m. 2 C.
 ἐναπέθανον?

fidem tenebant, ad fornacem accesserunt eam, quae crucem habebat, martirium revera passuri; improbissimi vero, qui perseverabant in impura haeresi, in alteram se converterunt. iam cum in eo esset, ut una omnes in flammis conicerentur, circumstantes omnes Christianos iam comburendos commiserabantur succensebantque valde imperatori, cuius nondum consilium perspexerant. at celeriter imperatorium mandatum editum est, quo carnifices ab incepto prohibebantur; cognitisque veris Bogomilis imperator Christianos, qui falso insimulati erant, multum admonitos dimisit; istos autem iterum in carcerem coniecit, cumque a ceteris impii Basilii apostolos seiunxisset, alios ipse cotidie arcessitos multis admonitionibus ab impura superstitione revocare studuit, ad alios misit viros ex sacro ecclesiae ordine electos, ut cotidie visitando eos ad rectam fidem adhortarentur et ad respuendam Bogomilicam sectam impellerent. ac fuerunt quidam illorum, qui in melius mutati e vinculis demitterentur; alii contra, qui haeresin retinebant, in carceribus vitam finierunt, ita tamen ut abunde iis victus vestitusque esset.

10. Τὸν μέντοι Βασίλειον ὡς ὄντως αἰρεσιάρχην καὶ ἀμεταμέλητον παντάλασιν ἅπαντες τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τῶν Ναζιραίων λογάδες καὶ αὐτὸς δὴ ὁ τότε πατριάρχης Νικόλαος πρὸς ἄξιον ἔκριναν. οἷς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σύμψη-
 5 φος ἦν πολλὰ πολλάκις προσομιλήσας αὐτῷ καὶ ἄνδρα σκαιὸν D
 διαγνοῦς καὶ τῆς αἰρέσεως μὴ ἀφιστάμενον, ἔνθεν τοι καὶ P. 493
 πυρκαϊᾶν μεγίστην κατὰ τὸν ἵππόδρομον ἀνάψας. βόθρος
 τε ὠρόρυκτο μέγιστος καὶ ξύλων πλήθος, πάντα δένδρα
 ὑψίκομα καὶ συντεθέντα, ὄρος ἐδείκνυ τὴν σύνθεσιν. εἶτα
 10 τῆς πυρᾶς ἀναφθείσης ἡρέμα μὲν τὸ πλήθος πολὺ κατὰ τε
 τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἵππικου καὶ κατὰ τοὺς βαθμοὺς συνέρρει
 καρδοκοῦντες πάντες τὸ γενησόμενον. ἐκ θατέρου σταυρὸς
 ἐπήγγυτο καὶ αἵρεσις ἐδίδοτο τῷ ἀσεβεῖ, εἴ ποῦ τὸ πῦρ
 πτοηθεῖς καὶ μεταβαλὼν τὴν γνώμην ἐπὶ τὸν σταυρὸν χω-
 15 ρήσειε, ἵνα τῆς καμίνου τηρικαῦτα ἐλεύθερος γένηται. παρῆν
 δὲ καὶ τὸ τῶν αἰρετικῶν πλήθος ὄρων τὸν κορυφαῖον Βασί- B
 λειον. ὁ δὲ πρὸς ἅπασαν τιμωρίαν καὶ ἀπειλὴν καταφρονη-
 τικὸς κατεφαίνετο καὶ πορρωτέρω μὲν ὢν τῆς πυρκαϊᾶς
 κατεγέλα καὶ ἑτερατεύετο λέγων ἀρπάσειν αὐτὸν ἐκ μέσου
 20 πρὸς ἀγγέλους τινὰς καὶ ὑπέψαλλε τὸ Δαυιδικὸν ἐκεῖνο τὸ
 “πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ· πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανο-
 ῖσεις”. ἀλλ’ ἐπειδὴ τὸ πλήθος διαναστὰν ἐδίδου μετὰ

3. δὲ CP, correxi.

7. ἵπόδρομον, sed *v* in ras. m. 2 C.

13. ἐδίδοτο C.

14. μεταβαλὼν P, μεταβῶν C.

15.

ἵνα addidi.

22. διαναστὰν scripsi: διανιστᾶν C, διανιστᾶν P.

10. Basilium vero ut principem sectae obstinatissimumque cum tota sancta synodus Naziraeorumque delecti tum et ipse Nicolaus patriarcha igne dignum censuere. quibus imperator quoque assentitur; etenim frustra eum verbis saepe temptarat atque, ubi sinistrum eius ingenium cognovit quodque ab haeresi non desisteret, tum demum maximum in hippodromo rogam accendi iussit. effossa erat ingens illic fovea et immensa lignorum strues ex altis arboribus composita, ita ut montis instar esset. rogo deinde accenso magnaue multitudine et in solum hippodromi et circa gradus confluyente et omnibus eventura expectantibus, iam crux figitur ex adverso daturque optio viro impio, num forte igne conterritus mutata sententia ad crucem accedat, incendii ut poena liberetur. aderat etiam omnis haereticorum turba intuens principem suum Basilium, qui tamen poena minisque contemptis cum procul rogam adspiceret, derisit vaticinansque insane angelos adfore dixit, qui ex medio eum igne eriperent, et submurmuravit Davidicum illud “ad te autem non appropinquabit; verumtamen oculis tuis considerabis”, ut vero discedens turba

παρησίας αὐτῷ κατιδεῖν τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο θέαμα τῆς πυρκαϊᾶς (καὶ γὰρ ἐκ πολλοῦ διαστήματος ἤσθάνετο τοῦ πυρὸς καὶ ἐπαιρομένην τὴν φλόγα ἐώρα καὶ βροντῶσαν οἶον καὶ ἀποσπάδας ἀφιείσαν πυρὸς εἰς ὕψος μετεωριζομένας τῆς μέσον τοῦ ἵππικοῦ ἵσταμένης πυραμίδος λιθίνης), ἐνταῦθα ὁ θρασὺς ἐκεῖνος ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πῦρ καὶ θορυβεῖσθαι ἐδόκει. ἔστρεφε γὰρ τὰς ὄψεις πολλάκις καὶ ἐκρότει τὰς χεῖρας καὶ ἐπάτασσε τὸν μηρὸν οἶον τοῖς ὅλοις ἐξαπορούμενος. ὁμῶς καὶ οὕτως ἔχων καὶ ἀπὸ μόνης τῆς θέας ὡς ἀδαμάντινος ἦν. οὔτε γὰρ τὸ πῦρ κατεμάλαξε τὴν σιδηρᾶν αὐτοῦ ψυχὴν οὔτε αἱ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς αὐτὸν διαπόμπιμοι διαμηνύσεις κατέθελξαν, ἀλλ' εἴτε ἀπόνοια μεγίστη τοῦτον κατέιληφε διὰ τὴν παρεστῶσαν ἀνάγκην καὶ συμφορὰν καὶ ἀπόρως οὕτως εἶχε τῆς γνώμης καὶ διάκρισιν οὐδοπωσοῦν ἐλάμβανε τοῦ συμφέροντος, εἴτε καὶ ὁ κατασχὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διάβολος, ὅπερ καὶ μᾶλλον δοκεῖ, σκότος αὐτοῦ βαθύτατον κατεσκέδασεν, εἰστήκει πρὸς πᾶσαν ἀπειλήν καὶ πρὸς πάντα φόβον ἀμηχανῶν ὁ κατάπτυστος ἐκεῖνος Βασίλειος καὶ νῦν μὲν πρὸς τὴν πυρκαϊᾶν ἐκεχήμεναι, νῦν δὲ πρὸς τοὺς παρεστῶτας. καὶ πᾶσιν ὡς ἀληθῶς κατεφαινέτο μεμηνῶς καὶ μήτε πρὸς τὴν πυρκαϊᾶν ἐφορμῶν μητ' ὀπισθό-

4. μετεωριζομένης CP, correxi.

8. τοῖς ὅλοις] τολ C, corr.

m. 2. ἐξαπορουμένην C, corr. m. 2.

9. καὶ ὁμῶς C¹,ὁμῶς καὶ C².

11. αἱ τοῦ ex αὐτοῦ C.

14. οὐδοπωσοῦν C,

οὐδεπωσοῦν P.

19. ἐκεχήμεναι] η in ras. m. 2 C.

21.

μεμηνῶς] ν add. m. 2 C.

eum liberius illud horridum rogi spectaculum intueri passa est, (nam e longinquo sensit ignem surgentemque flammam conspexit fulminantem quasi et scintillas ardentes vibrantem in summam pyramidem lapideam, quae in medio stat hippodromo) tum sane audax iste igne conterritus et perturbatus in speciem plane desperantis oculos saepe avertere, complodere manus, femora tundere: attamen, quamvis solo flammaram adspectu ita esset affectus, adamantis instar erat immotus, cum neque flamma molliret ferreum eius animum nec missae ab imperatore admonitiones movere eum possent: sive summa eum insania corripuit imminente dira necessitate interituque ac destitutus ratione, quid ipsi saluti esset, non intellexit, sive, quod verisimilius videtur, diabolus menti eius densissimas tenebras offudit. ac constitit ad minas metumque omnem invictus detestabilis iste Basilius nunc quidem in rogam inhians, nunc in eos, qui aderant. omnibusque revera videbatur insanire, cui neque ad accedendum rogam neque ad retrocedendum animus esset, sed torpuit et immobilis

πους ὄλως γινόμενος, ἀλλ' ἐπεπήγει καὶ ἀκίνητος ἦν, ἐφ' οὗ
 που καὶ τὰ πρῶτα κατελάβετο. πολλῶν δὲ λόγων ῥεόντων
 καὶ τῶν τερατολογιῶν αὐτοῦ διὰ πάσης γλώττης φερομένων
 δεισαντες οἱ δήμιοι, μὴ πως ἄρα οἱ ἀμφὶ τὸν Βασίλειον δαί-
 5 μονες ἀτοπὸν τι τερατουργήσειαν παραχωροῦντος Θεοῦ καὶ
 ἀλώβητος ἐκ μέσου τοῦ τοσοῦτου πυρὸς ὀφθεῖν ὁ κάκιστος
 πρὸς τινα τόπον δημοσιώτατον ἀφιγμένος καὶ γένηται ἢ
 ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης, δοκιμασίαν τινὰ ἔδοξαν
 ποιήσασθαι. τερατευομένου γὰρ ἐκείνου καὶ ἀγχοῦντος, ὡς
 10 ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἀλώβητος ὀφθῆσεται, ἀναλαβόμενοι τὸν Β
 μανδύαν αὐτοῦ ἔφασαν ὡς “ἴδωμεν, εἰ μὴ τῶν σῶν ἀμφίων
 ἄψεται τὸ πῦρ”. καὶ παραχρῆμα εἰς μέσον ἔρριψαν τῆς
 καμίνου. ὁ μὲν οὖν Βασίλειος ἐπὶ τοσοῦτον ἐγάννυτο ὑπὸ
 τοῦ ἔξαπατιῶντος αὐτὸν δαίμονος λέγων ὡς “ὄρατε τὸν
 15 μανδύαν εἰς ἀέρα ἀνιπτάμενον;” οἱ δὲ ἐκ τοῦ κρασπέδου
 τὸ ὕφασμα κατανόησαντες ἄραντες ὣσαν αὐτὸν αὐτοῖς ἱμα-
 τίοις καὶ ὑποδήμασιν εἰς τὸ μεσὸν τῆς καμίνου. καὶ τοσοῦ-
 τον ὥσπερ κατ' αὐτοῦ θυμουμένη ἢ φλόξ διεβοσκήθη τὸν
 ἀσεβῆ, ὥστε μηδὲ κνίσσαν τινὰ γενέσθαι μηδὲ καπνοῦ τινος
 20 καινοτομίαν ἐτέραν, ἀλλ' ἢ μόνον λεπτήν τινα γραμμὴν κα-
 πνάδη φανῆναι κατὰ τὸ μέσον τῆς φλογός. καὶ γὰρ καὶ C
 τὰ στοιχεῖα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐπαίρεται· φεῖδεται δέ, ὡς

6. τοῦ add. m. 2 C.

8. χείρων C, χεῖρον P.

11. 15.

μανδύαν ex μάνδιν m. 2 C.

13. τοσοῦτον] το et ν add.

m. 2 C.

ἐγάννυτο C.

22. δὲ C, om. P.

constitit eo loco, quem forte primum occupaverat. at cum multi
 sermones differrentur et praestigiae illius per omnium ora celebra-
 rentur, veriti carnifices, ne forte diaboli, qui Basilio faverent, per-
 mittente deo horrendum prodigium ederent, quo ex medio tanto igne
 servatus iste in locum aliquem publicum prodiret et esset novissima
 haeresis peior priore, eius rei experimentum facere decernunt. etenim
 iactante illo mirificeque gloriante, vel ex medio igne intactum se
 conspectum iri, arrepto eius pallio “Videamus,” aiunt “utrum vestes
 tuas ignis tangat necne”, statimque id in rogam coniciunt. Basilius
 autem glorians adeo, quippe daemonis fraude perversus, “Videtisne?”
 inquit “pallium meum in aerem evolare?” illi vero, e limbo telam
 cum cognovissent, comprehensum eum cum vestibus calceisque in
 medium rogam protrudunt, in eumque modum velut irata flamma
 impium devoravit, ut ne nidor quidem oreretur nec fumi mutatio
 existeret, nisi quod tenuis vaporis linia in mediis flammis apparebat.
 nam et ipsa elementa impiis adversari videntur, parcunt certe, ut

γε τάληθές εἰπεῖν, τῶν Θεοφιλῶν, ὡς περ ποτὲ ὑπεχώρει
καὶ ὑπέικαθε τοῖς Θεοφιλέσιν ἐκείνοις νεανίας ἐν Βαβυλῶν
καὶ περιέστεφεν αὐτοὺς τὸ πῦρ καθάπερ τις χρυσοειδῆς
θάλαμος. ἐνταῦθα δὲ τὸν ἀλάστορα τοῦτον Βασίλειον οὐπω
ἀκριβῶς οἱ τοῦτον μετεωρίσαντες εἶχον, καὶ ἡ φλόξ ἐδόκει
προεκτρέχειν, ἐφ' ᾧ τὸν δυσσεβῆ ἔξαρχάσαι. τὸν δ' ὑπόλοι-
πον ἀριθμὸν, ὅσοι τῆς ἀπωλείας ἦσαν τοῦ Βασιλείου, σφα-
δάζοντος τοῦ παρεστηκότος λαοῦ καὶ βιαζομένου ἐπιρρίψειν
καὶ αὐτοὺς τῷ πυρὶ, ὃ αὐτοκράτωρ οὐ συνεχώρησεν ἐγκλεισθῆ-
D ναὶ κελεύσας ἐν ταῖς τῶν μεγίστων ἀνακτόρων στοαῖς καὶ 10
τοῖς περιδρόμοις. καὶ τούτου γεγονότος διελύθη τὸ θέατρον.
P. 495 καὶ μετὰ ταῦτα διαδέχεται τοὺς ἀθέους τις ἄλλη ἀσφαλεσ-
τάτη φρουρά, εἰς ἣν ἐμβληθέντες καὶ πολὺν τινα χρόνον
διατετριφότες τῇ ἀσεβείᾳ αὐτῶν ἐναπέθανον. τοῦτο μὲν οὖν
ὑστάτον ἔργον καὶ ἄθλον τῶν μακρῶν ἐκείνων πόνων καὶ 15
κατορθωμάτων τοῦ αὐτοκράτορος καὶ καινοπραγία τις καὶ
τόλμη παράδοξος. καὶ οἶμαι ὃ τότε παρῶν ἢ καὶ συνῶν
ἐκείνῳ θαυμάζει μέχρι τοῦ νῦν καὶ οὐχ ἔπαρ τὰ τότε γεγενη-
μένα θεάσασθαι δοκεῖ, ἀλλ' ὄνειρός τις αὐτῷ καὶ φαντασία
φαίνεται. καὶ γὰρ ἐξ ὅτου τῶν ὀρίων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς 20
B ἐξ αὐτῆς τοῦ Διογένους ἀναρρήσεως οἱ βάρβαροι ἐπέβησαν
V. 391 οὐκ εὐτυχῶς ἐκ πρώτης, ὃ φασι, βαλβίδος κατ' αὐτῶν ἐξορ-

10. ταῖς C, τοῖς P.

11. παραδρόμοις CP, correxi.

13.

ἦν C, τὴν P.

16. καινοπραγία P, νεοπραγία C.

21.

ἀναρρήσεως] η ex corr. m. 2 C.

22. ἐξορησαντος scripsi:

ἐξορησαντες CP.

rem non dubiam proferam, hominibus sanctis, sicuti olim a dilectis deo Babyloniiis illis iuvenibus recesserunt, quos ut aureus quidam thalamus ignis circumdedit. at scelestus hic Basilius nondum in rogam sublatum erat, cum flamma iam, ut arriperet eum, procurere videbatur. cum vero reliqui quoque, qui impietatis eius participes erant, adstans populus in ignem ut conicerentur posceret, imperator id non permisit, verum in maximi palatii porticibus peridromisque eos claudi iussit, spectatores dimitti. tum excepit improbos istos alia tutissima custodia, ubi diu retenti in impietate sua obierunt. id ultimum erat imperatoris factum certamenque post magnos illos labores et successus, in quo mira felicitate audendique fortuna usus erat. ac puto eos, qui praesentes fuerunt vel etiam eius consuetudine usi sunt, mirari etiam nunc res tum temporis gestas omniaque non veritatem sed somnium imaginemque iis videri. ex quo enim barbari post Diogenis non feliciter inde a primis, ut aiunt, carceribus contra eos profecti renuntiationem Romani imperii fines invaserunt,

μήσαντος, οὐ μέχρι τῆς τοῦμοῦ πατρὸς αὐτοκρατορίας ἢ
 βαρβαρικῇ χειρὶ συνέσταλται, ἀλλὰ καὶ ξίφη καὶ δόρατα κατὰ
 Χριστιανῶν ἐξεθήγετο, καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι καὶ σφαγαί.
 ἠφανίζοντο μὲν πόλεις, ἐληΐζοντο δὲ χῶραι καὶ πᾶσα ἢ
 5 Ῥωμαίων γῆ Χριστιανῶν αἵμασιν ἐμιαίνετο. οἱ μὲν γὰρ
 βέλεσί τε καὶ δόρασιν οἰκτρῶς ἐπιπτον, οἱ δὲ τῶν σφετέρων
 ἀπελανθόμενοι δορυάλωτοι πρὸς τὰς πόλεις Περσίδος ἀπή-
 γοντο. καὶ τρόμος ἀπαντας εἶχεν ἐπὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ἄλση
 καὶ τὰ ὄρη καὶ τοὺς βουνοὺς ἀπὸ τῶν εἰσπιπτόντων δεινῶν C
 10 κρύπτεσθαι ἐπειγομένους. ἐν τούτοις οἱ μὲν ἐποτιῶντο ἐφ'
 οἷς ἔπασχον πρὸς Περσίδα ἀπαγόμενοι, οἱ δ' ἔτι περιόντες,
 εἴ ποὺ τινες τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὀρίοις ἐναπέμειναν, βύθιον στέ-
 νοντες ὁ μὲν υἱόν, ὁ δὲ θυγατέρα ἐθρήνει· ὁ δὲ ἀδελφόν, ὁ δὲ
 ἀδελφιδοῦν ἀπεκλαίετο πρὸ καιροῦ θνήσκοντα καὶ οἷα γυναι-
 15 κες θερμὸν κατέσταζον δάκρυον. καὶ οὐκ ἦν τότε οὐδεμία
 τις σχέσις ἄδακρυς οὐδ' ἀστένακτος. βασιλεὺς δὲ πλήν ὀλί-
 γων, λέγω δὲ Τζιμισκῆν τε καὶ Βασίλειον τὸν βασιλέα, ἔκ-
 τοτε καὶ μέχρι τοῦμοῦ πατρὸς οὐδεὶς ἄκροις ποσὶ τῆς Ἀσιά-
 τιδος ἐφάπασθαι τὸ παράπαν τετόλμηκεν. D
 20 11. Ἴνα τί δὲ περὶ τούτων; αἰσθάνομαι γὰρ ἔμαντῆς
 οἶον τῆς λεωφόρου ἐκτρεπομένης, διττόν μοι τὸν ἀγῶνα τοῦ
 λόγου τῆς προκειμένης ὑπαγορευούσης ὑποθέσεως ἱστορεῖν

2. συνέσιαται] αι ex ι m. 2 C.

8. τρόμος scripsi: δρόμος

CP. 9. εἰσπιπτόντων C, εἰπιπτόντων P.

16. ὀλίγον C,

corr. m. 2.

17. Τζιμισκῆν P, τζιμισκῆν C.

20. ἔμαν-

τῆς] εμ in ras. m. 2 C.

numquam usque ad patris mei regnum manus eorum cessavit, sed et gladii et hastae in Christianos exacuebantur ac bella pugnaeque et caedes durabant: urbes solo aequatae, agri devastati, omnis Romanorum terra Christianorum cruore polluta. nam alii telis hastisque misere cadebant, alii e bonis suis eiecti in Persidis urbes captivi deducebantur. occupavit omnes pavor in antra lucos montes saltus a metuendis illis malis se abdere properantes. quorum alii lamentantes deum invocabant propter mala, quae in Persidem abducti patiebantur; alii, si qui salvi etiamtum erant in Romanis finibus, altis suspiriis lugebant hic filium, ille filiam, hic fratrem, ille fratris filium deplorabat praematura morte ereptos et mulierum instar lacrimas stillabant calidas; nec ulla tunc vitae condicio expers lacrimarum gemituumque erat. sed nemo imperatorum praeter paucos exceptis scilicet Tzimisce et Basilio exinde usque ad patrem meum vel summis pedibus Asiam attingere ausus est.

11. Verum quid haec? sentio enim de via regia declinasse me, siquidem duplicem dicendi laborem haec mea historia mihi imponit, ut

ἅμα καὶ τραγωδεῖν τὰ ξυμπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι, ἱστορεῖν
 P. 496 μὲν τοὺς ἀγῶνας, εἰς μονωδίαν δὲ ἄγειν ὅποσα τὴν καρδίαν
 διεμασσήσατο. μεθ' ὧν τάττοιμι ἂν καὶ τὸν ἐκείνου θάνα-
 τον καὶ πάσης τῆς ἐπιγείου λήξεως ὄλεθρον. ἀλλὰ γὰρ
 ἀναμémνημαι καὶ λόγων τινῶν πατρικῶν τῆς μὲν ἱστορίας 5
 ἀπαγόντων, εἰς δὲ τοὺς θρήνους καὶ τὰς ὀλοφύρσεις παρα-
 καλούντων. ἤκουον γὰρ καὶ τούτου πολλάκις, ἤκουον τὴν
 μητέρα καὶ βασιλίδα ἀνακόπτοντος ἐπιτάττουσαν τοῖς σοφοῖς
 διὰ τῆς ἱστορίας τοῖς ἐς ὕστερον παραπέμψαι τοὺς ἐκείνου
 πόνους καὶ τὰ πολλὰ ἄθλα ἐκεῖνα καὶ τὰ σκάμματα, μονω- 10
 δεῖν δὲ ἐπ' αὐτῷ καὶ κλαίειν τὰ συμπεσόντα οἱ δεινά. οὐπω
 B γὰρ ἔτος ἐν πρὸς τῷ ἡμίσει διελήλυθεν, ἐξ οὗπερ τῆς ἐκ-
 στρατείας ἐπανελήλυθεν ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ νόσος ἄλλη δεινὴ
 τις ἐπισκήψασα βρόχον ἐπήνεγκε τούτῳ θανάσιμον, εἰ δὲ
 δεῖ τάληθὲς εἰπεῖν, τὴν τοῦ παντὸς καταστροφὴν καὶ φθο- 15
 ράν. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ τῆς ὑποθέσεως ἐκβιάζει μέγεθος, φιλο-
 πάτωρ τε ἅμα καὶ φιλομήτωρ ἐξ αὐτῶν σπαργάνων γεγενη-
 V. 392 μένη θεσμοὺς ἱστορίας ὑπερεκπίπτειν ἔρχομαι διηγησομένη,
 ὅπερ οὐ πάνυ τι βούλομαι, τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τελευτήν.
 ἱπποδρομίας γὰρ γενομένης ἐξ αἰτίας ἀνέμου τηρικαῦτα 20
 πνεύσαντος σφοδροῦ ἀναρροιβδῆσαν οἷον τὸ ρεῦμα καὶ τῶν
 C ἄκρων ὑποχωρήσαν θάτερον τῶν ὤμων κατειλήφει. οἱ μὲν

2. μονωδίαν] ι ex ει m. 2 C.

m. 2 C.

οντος?

πίπτειν C.

9. τοῖς ex τῆς m. 2 C.

14. ἐπήνεγκε C², ἐπήνεγκεν C¹P.

22. κατειλήφει] ει ante λ ex corr. m. 2 C.

8. ἀνακόπτοντος] tos add.

11. κλαίειν κελεύ-

18. ὑπερεκ-

et enarrem et deplorem, quae imperatori acciderunt, enarrem res gestas,
 deplorem autem, quae animum perederunt. iam cum coniungenda
 his videatur etiam mors eius omnisque sortis terrenae interi-
 tus, tamen dicta quaedam patris mei memini, quae, lacrimas luctum-
 que dum excitant, ab historiae descriptione prohibent: etenim saepe
 ab eo matrem imperatricemque reprehensam audivi, quod viris doctis
 mandasset, ut historicis libris illius et labores et multa illa certamina
 ac pericula posteris traderent: lugerent potius se ac deplorarent,
 quae ipsi accidissent, mala. nondum sesquianno praeterito, ex quo
 redierat imperator ex expeditione illa, gravis ei morbus letalem
 laqueum innexuit, vel, si verum dicere oportet, totius mundi exitium
 perniciemque attulit. sed cum propositi magnitudo urgeat, quia et
 patris et matris inde a cunis amantissima eram, historiae leges trans-
 grediar narrans, quod minime cupio, imperatoris finem. equestri
 enim ludo instituto, ubi vehementior eum ventus afflavit, humor se
 quasi resorbens extremis artubus relictis alteram humerum corripuerat,

οὐν πολλοὶ τῶν ἰατρῶν οὐδὲ συνήεσαν ὅλως τὴν ἐπερχομένην
 ἡμῖν ἀπειλήν ἐντεῦθεν. ὁ δὲ γε Καλλικλῆς Νικόλαος, οὐ-
 τωσὶ γὰρ προσηγορεύετο, μάντις ἦν ἡμῖν τῶν ἀπευκταίων
 κακῶν καὶ προεῖσθαι ἔλεγε, μὴ τῶν ἄκρων ὑποχωρήσαν καὶ
 5 ἄλλην διαπορευόμενον ἀβοήθητον τὸν κίνδυνον τῷ κάμνοντι
 ἀπεργάσοιτο· κὰν πιστεύειν οὐκ εἶχομεν, ὅτι μὴδ' ἠβουλό-
 μεθα. οὐδεὶς μὲν οὖν τηρικαῦτα πλὴν τοῦ Καλλικλέους διὰ
 τινων καθαρσίων κένωσιν προετέθύμητο. οὐδὲ γὰρ εἶωθε
 τὸ σῶμα τοῦτο λαμβάνειν καθάρσιον, ἀλλὰ παντάπασιν D
 10 ἀγύμναστος ἦν πρὸς τὰς φαρμακοποσίας. ὅπερ οἱ πλείους P. 497
 καὶ μᾶλλον ὁ Παντεχνῆς Μιχαὴλ συγχωρούμενος παντελῶς
 ἀπεῖργε τὴν κάθαρσιν. ὁ δὲ γε Καλλικλῆς τοῦ μέλλοντος
 στοχασάμενος ἐπιφωνηματικῶς αὐτοῖς ἔλεγεν ὡς “νῦν μὲν
 τῶν ἄκρων ἢ ὕλη ἀφεμένη πρὸς τὸν ὤμον ἐνέσκηψε καὶ
 15 τὸν τράχηλον· εἰσαῦθις δὲ μὴ διὰ καθαρσίων κενωθεῖσα
 εἰς τι τῶν πρωτουργῶν μορίων ἢ καὶ αὐτὴν τὴν καρδίαν
 ἐπιρρεύσασα ἀνίατον τὴν βλάβην ἀπεργάσεται”. παρῆν γὰρ
 καὶ αὐτὴ ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσποίνης, ἐφ' ᾧ τοῖς τῶν
 ἰατρῶν λόγοις διαιτῆσαι, καὶ ἤκουον τῶν λεγομένων καὶ
 20 τοῖς τοῦ Καλλικλῆ κατὰ συνενθήμεν λόγοις. τῶν πλειόνων B
 δ' ὁμως ἢ ψῆφος ἐκράτει. ἀλλὰ τότε δὴ τότε τὸ μὲν ῥεῦμα

1. συνήεσαν] γε ex η m. 2 C. 5. διαπορευόμενον τὸ ῥεῦμα?
 6. εἶχομεν CP, correxi. 7. Καλλικλῆος CP, correxi. 11. συγ-
 χωρούμενος scripsi: συγχρώμενος CP. 16. μορίων P, correxi.
 19. ἤκουον P, ἤκουσον C. 20. τοῖς P, τῆς C. συνενθήμεν C.

plurimique medicorum ne suspicabantur quidem quod inde pericu-
 lum nobis instabat. at Callicles Nicolaus (ita enim cognominatus
 fuit) vates nobis fuit abominandorum malorum seque metuere
 dixit, ne artubus extremis relictis aliam viam humor intraret peri-
 culumque insanabile aegroto afferret. sed credere non poteramus,
 quod nolimus. nec quisquam Callicle excepto purgantibus phar-
 macis corpus eius evacuandum censuit, quod minime hic eiusmodi
 medicamen sumere consuevit, sed prorsus abhorrebat a pharmacis
 bibendis; qua in re cum alii tum etiam Pantechnes ille Michael ei
 obsecuti purgationem arcebant. at futura prospiciens gravi voce iis
 Callicles obiecit, materiam ab externis articulis retractam ad hume-
 rum collumque esse fluxuram; deinde, cum purgantibus pharmacis
 non exhausta primarias partes ac vel ipsum cor arripisset, in-
 sanabilem morbum fore. adfui enim ipsa dominae meae iussu, ut
 medicorum disputationibus praeessem, eorumque sententias audivi.
 equidem Calliclis consilio assensa sum, sed plurimorum suffragium vicit.
 ac licet tum humor, ubi consuetos per dies imperatoris corpus te-

τοῦ βασιλικοῦ σώματος τὰς συνήθεις ἐπικρατήσαν ἡμέρας
 ἀπεμαραίνεται καὶ πρὸς ὑγίαν ὁ κάμων ἐπανήει. οὐπω
 μῆνες παρήλθον ἕξ καὶ ὀλέθριον νόσημα ἐκ τῆς πολλῆς τάχα
 ἀθυμίας τῶν καθ' ἑκάστην προσπιπτόντων αὐτῷ καὶ τῆς
 συνόδου τῶν κοινῶν φροντίδων ξυμβέβηκε. καὶ ἤκουον αὐ- 5
 τοῦ θαμὰ πρὸς τὴν βασιλίδα διηγουμένου καὶ οἶον ἐπεγκα-
 λῶντος αὐτῇ τὸ νόσημα. “τί ποτ' ἄρα τὸ συμβαῖνόν μοι
 C περὶ τὴν ἀναπνοὴν πάθος; βούλομαι γὰρ ἀναπνεῦσαι βαθὺ
 καὶ ἀθρόον καὶ οἶον κουφισθῆναι τῆς ἐγκλειμένης ἀνίας ἐν
 781 τῇ καρδίᾳ. τοῦτο δὲ πολλάκις ἐπιχειρῶν οὐδὲ ἅπαξ δύνα- 10
 μαι πολλοστημόριον ἀναπέμψαι τοῦ ἐπιθλίβοντος βάρους,
 τὸ δ' ἐπίλοιπον καθάπερ τις λίθος ἐπίκειται μοι τῇ καρδίᾳ
 βαρύτετος ἀνακοπῆς ἐν τῷ μεταξύ γενομένης τοῦ στεναγμοῦ,
 καὶ τὴν αἰτίαν συνιδεῖν οὐκ ἂν ἔχοιμι οὐδ' ὀπόθεν τὸ τοιοῦ-
 τον πάθος ἐγγίνεται μοι. καὶ ἄλλο δέ τι προσαναγγέλλω, 15
 φιλικτᾶτη ψυχῇ, κοινῶν τῶν ἐμῶν παθῶν καὶ βουλευμάτων·
 χάσμα πολλάκις ἐπέρχεται μοι, καὶ διακοπτόμενον ἐν τῷ
 μεταξύ τὸ εἰσπνεόμενον πνεῦμα μεγίστην μοι τὴν ἀνίαν
 D ἐπάγει. τί ποτε ἄλλο τὸ καταλαβόν με τοῦτο δεινόν, εἰ οἶδας,
 φράζε.” ἡ δὲ γε βασιλις ταῦτα ἀκούουσα καὶ ἅπερ ἐκεῖνος 20
 πάσχει παρ' ἐκείνου μανθάνουσα ἔδοκει μὲν εἶναι αὐτῆς τὰ
 V. 393 πάθη καὶ ὡσπερ ἀνακοπτομένη καὶ αὐτὴ ὑπὸ τοῦ ἄσθματος,
 οὕτω διέκειτο πρὸς τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος. συχνᾶς

4. ὑπὸ τῶν? 6. ἐπαγγέλλοντος? 12. ἐπίκειται] αι ex e m. 2 C.
 15. ἐγγίνεται] αι ex i m. 2 C. προσαναγγέλλω C, προσαναγ-
 γέλω P. 17. καὶ] x in ras. m. 2 C. 22. ὑπὸ addidi.

nuit, sese remisisset, convalesceretque aegrotus, nondum tamen sex
 menses effluxerant, cum periculosus morbus ex cotidianorum negotiorum
 nimis sollicitudinibus publicarumque curarum concursu ei accidit. et
 audiebam saepenumero eum apud Augustam loquentem de malo
 idque quasi denuntiantem: “qui tandem accidit mihi morbus respira-
 tionis? cupio enim respirare profunde copioseque ac cordis sollici-
 tudine levare; at saepe conando ne semel quidem ponderis quo pre-
 mor particula me liberare possum, gravissimumque quasi saxum cordi
 meo impositum restat abruptaque inceptum suspirium. nec causam
 invenio, unde tale mihi acciderit malum. et ut aliud tibi dicam, caput ca-
 rissimum, particeps sensuum consiliorumque meorum, oscitatione saepe
 laboro, et spiritus inter trahendum prohibitus maximam mihi creat mole-
 stiam. qui sit alius hic morbus, qui me affecerit, si scias, indica.”
 quibus auditis Augusta iisdem sibi malis laborare videbatur et ita
 imperatoris verbis afficiebatur, ut ipsa quodammodo spiritus angustia
 laboraret. itaque crebro peritissimos medicorum adhibuit in morbi-

δὲ τοὺς ἐπιστήμονας μεταπεμπομένη τῶν ἰατρῶν τὸ τοῦ P. 498
 νοσήματος εἶδος πολυπραγμονεῖν ἠγαγκάζετο καὶ τῶν αἰτίων
 τὰ προσεχῆ καὶ τὰ πόρρω ἤτεῖτο μαθεῖν. οἱ δὲ τὴν χεῖρα
 ταῖς ἀρτηρίαις ἐπιβάλλοντες ἔμφρασιν παντοίου εἶδους ἀνω-
 5 μαλίας κατὰ πᾶσαν τῆς ἀρτηρίας κίνησιν εὐρίσκειν ἀνωμολό-
 γουν, τὸ δ' αἴτιον συνιδεῖν οὐκ εἶχον ὅπη· μηδὲ * * τὴν τοῦ
 βασιλέως δίαιταν ἠπίσταντο, ἀλλὰ πάνυ σωφρονεστάτην καὶ
 λιτὴν καὶ ὅλως γυμνικὴν τε καὶ στρατιωτικὴν ἀπαγορεύσαντος
 τὰ τῶν ἀπὸ τῆς περιττῆς διαίτης ὑλῶν, εἰς αἰτίαν ἄλλην τὰ
 10 τῆς στενοχωρίας ἀνέφερον καὶ προκαταρκτικὸν αἴτιον ταυ-
 τησὶ τῆς νόσου οὐδὲν ἄλλο ἔλεγον ἢ τὴν τῶν φροντίδων B
 πολλὴν συντονίαν καὶ τὸ συνεχὲς καὶ πυκνὸν τῶν θλίψεων
 θερμοαινομένης ἐκεῖθεν αὐτῷ τῆς καρδίας καὶ τὸ περιττὸν
 ἀπαν ἐλκούσης ἐξ ὅλου τοῦ σώματος. ἐντεῦθεν ἡ δεινὴ
 15 νόσος ἐπελθοῦσα τῷ αὐτοκράτορι ἀνακοχὴν ὅλως οὐκ ἐνε-
 δίδου, ἀλλ' ὡς ἀγχόνῃ συνέπνυγε. τοσοῦτον δὲ καθ' ἕκαστην
 ἠῦξανε τὸ τῆς νόσου, ὡς μηκέτι ἐκ διαστημάτων, ἀλλὰ συνε-
 χῶς καὶ ἀδιαστάτως ἐπέρχεσθαι, ὡς μηδὲ περὶ θατέραν
 δύνασθαι κατακλιθῆναι τὸν αὐτοκράτορα πλευρὰν μηδὲ
 20 πρὸς ἰσχύος ἔχειν ἀβίαστον τὸ παράπαν εἰσπνεῦσαι τὸν
 ἄερα. ἅπας οὖν τηρικαῦτα μετεκαλεῖτο ἰατρός καὶ ἡ τοῦ
 αὐτοκράτορος νόσος ὑπόθεσις αὐτοῖς προὔκειτο. ἔμερι- C
 ζοντο δὲ ταῖς γνώμαις καὶ κατετέμνοντο καὶ ἄλλος ἄλλο τι

4. ἀνωμαλίας C, ἀνομαλίας P. 6. ὅπη] η ex i m. 2 C.
 lacunam signavi. 7. δίαιταν ***** C. 8. ἀπαγορεύ-
 σαντος τὰ scripsi: ἀπαγορεύσαντα CP.

que genus curiosissime inquirere coacta et proximas et remotas causas explorabat; sed arteriis manu tactis illi cum in omne arteriae pulsu multiplicis perturbationis indicium se invenire affirmarent, causam tamen perspicere non poterant. neque enim imperatoris vivendi rationem * fuisse, sed moderatissimam et parcam, qualis athletarum militumque est, ita ut superfluum ciborum nutrimenta aversaretur, sciebant. itaque ad aliam causam respirandi difficultatem retulerunt morbique originem primariam nullam aliam dixerunt, nisi nimiam curarum contentionem et continuas sollicitudines, quibus excafactum cor quidquid esset reliquum in toto corpore attraxisset. dein dirus morbus imperatorem adiit ac sine ullis induciis laquei instar urgebat crescebatque ita cotidie, ut iam non ex intervallis, sed continenter ac sine intermissione imperator vexaretur neque in alterutrum latus cubare posset neque omnino sine vi magna aerem spirando ducere. itaque medici omnes arcessiti deliberandi causa morbo proposito sententiis differebant et alius aliam morbi naturam existi-

διεγίνωσκε καὶ πρὸς τὴν διάγνωσιν ἐπειρᾶτο προσάγειν τὴν
 Θεραπείαν. ὅπως δ' ἂν εἶχεν ἢ οὕτως ἢ οὕτως, δύσκολον
 εἶχε τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα. οὐδὲ γὰρ ἂν ἀκαρῆ χρόνον
 ἐλεύθερον εἰσπνεῦσαι δεδύνητο. ὄρθιος γὰρ ἤναγκάζετο
 διόλου ἀνακαθήμενος ἀναπνεῖν· εἰ δέ που καὶ ὕπτιος κέοιτο 5
 ἢ κατὰ θάλασσαν πλευρᾶν, φεῦ τότε τοῦ βρόχου. οὐδὲ γὰρ
 ἐνῆν συρμάδα μικρὰν τοῦ ἔξωθεν ἀέρος εἰσρῆναί τε καὶ
 ἀπορρῆναι κατὰ γε τὴν ἀναπνοὴν τε καὶ εἰσπνοὴν. ἀλλὰ
 καὶ ὀπηγίκα ἐλείψας τις τοῦτον ὕπνος ἐπέλθῃ, καὶ τότε τῆς

D πνιγμονῆς ἐπεδίδου· ὥστε κατὰ πάντα καιρὸν καὶ ἐργηγο- 10
 P. 499 ρότος αὐτοῦ καὶ ὑπνώτεροντος ἢ συμφορὰ τῆς ἀγχόνης ἐπε-
 τίθετο. ἐπεὶ δὲ καθάρσιον οὐκ ἐδίδοτο, πρὸς φλεβοτομίαν
 ἀπέβλεψαν καὶ τὴν μὲν διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἀπέταμον· οὐ μὴν
 τῆς φλεβοτομίας ἀπώνατο, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ πάλιν εἶχε
 καὶ δύσπνους ἢ ὄλος καὶ ἐκινδύνευε διόλου στενὸν ἀναπνέων 15
 ταῖς χερσὶν ἡμῶν ἐναπερυγεῖν τὴν ψυχὴν. ἀλλ' ἐράϊσε μὲν
 τὰ τῆς διαθέσεως τῆς διὰ τῶν πεπέρεων ἀντιδότου δοθεί-
 σης. καὶ ἡμεῖς ὑφ' ἡδονῆς οὐκ εἶχομεν, ὅ τι καὶ χρησαί-
 μεθα τῆς εὐφροσύνης· ἀλλὰ καὶ χαριστήριον ἀναπέμπο-
 μεν τῷ Θεῷ. πάντα δὲ ἦσαν ἄρα πλάνη. εἰς τρίτην γὰρ 20
 B ἡμέραν ἢ καὶ τετάρτην εὐθύς πάλιν αἱ αὐτὰ ἀγχόνην κατὰ
 τοῦ βασιλέως καὶ στενοχωρία τοῦ πνεύμονος. ἐλπίζω δ',

4. ἂν ἀκαρῆ P, ἀνακαρῆ C. 6. ὕπτιος C, ὕπτιος P. 9.
 τε C, om. P. 20. τρίτην C, ... P. 21. αὐτὰ C, ... P.
 ἀγχόνην P.

mans aliam proinde curationem praescripsit. sed ut ut erat, imperator se male habuit, quia ne ad breve quidem momentum libere spirare potuit rectusque semper residens ducere spiritum cogebatur; cum vero aut supinus aut in alterum latus recumberet, eheu strangulabatur: neque enim licuit ei quidquam aurae vel introrsum trahere vel emittere per reciprocandi spiritus vices. et quando miserans eum somnus invadebat, item spirandi difficultate laborabat, ita ut omni tempore et vigilantem et dormientem ei perinde strangulationis periculum adesset. tum medici, quod purgantia non dabantur, ad sanguinis missionem se converterunt; sed incisa ad cubitum vena nihil levabatur eodemque statu manens vix respirabat, eratque metuendum, ne anhelans inter manus nostras expiraret. tandem, ubi levata est eius condicio antidoto ex pipere data, qui gaudium nostrum ostenderemus, prae laetitia nesciebamus; etiam deo sacrificia offerebamus. sed omnia vana, quia tertio quartove die statim eadem praefocantiones pulmonisque angustiae redierunt, ita ut vererem, ne aegrior

εἰ μὴ χεῖρω ἐξ ἐκείνου τοῦ πόματος γέγονεν ἀναχέαντος V. 394
 τὰς ὕλας καὶ κρατῆσαι μὴ δυναμένοι, ἀλλ' εἰς τὰς κοιλότη-
 τας τῶν ἀρτηριῶν ἐνθραμένον καὶ ἐπιτείναντος τὴν διάθεσιν.
 ἐντεῦθεν οὐδὲ σχῆμα κατακλίσεως εὐπειτῶς ἦν ἐφευρεῖν παν-
 5 τάπασιν αὐτῷ τῆς νόσου ἐπακμαζούσης. ἀλλὰ γὰρ διανυκτε-
 ρεύων ἦν ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐσπέρας εἰς ὄρθρον ἄϋπνος, μήτε
 τροφῆς ἐλευθέρας μεταλαμβάνων μήτ' ἄλλον τινὸς τῶν εἰς
 σωτηρίαν ἀποβλεπόντων. πολλάκις γοῦν ἐγὼ μᾶλλον συνε-
 χῶς καὶ τὴν μητέρα τεθέαμαι συνδιανυκτερεύουσάν τε τῷ C
 10 βασιλεῖ καὶ κατόπιν τούτου ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ὑπανέχουσαν
 τοῦτον ταῖς χερσὶ καὶ παραμυθουμένην τρόπον τινὰ τὴν
 ἀναπνοήν. ἐχεῖτο μέντοι αὐτῆς τῶν ὀμμάτων τὸ δάκρυον
 καὶ ὑπὲρ τὰ Νειλῶα ρεύματα. ὀπόσῃν τε τὴν περὶ αὐτὸν
 δι' ὅλης ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς σπουδῆν ἐπεποιήτο καὶ τὸν
 15 μόχθον ὅσον ἐνεδείκνυτο διαπονούμένη περὶ τὴν αὐτοῦ θε-
 ραπειάν καὶ κλίσεις καὶ μετακλίσεις καὶ στρωμάτων παντοίας
 μηχανωμένη θέσεις, οὐκ ἔστιν ἐρεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν οὐδενὶ
 τὸ παράπαν θραστώνης μετασχεῖν. παρείπετο γὰρ οἷον ἀγγλὴν
 τῷ αὐτοκράτορι, μᾶλλον καὶ συνείπετο καὶ οὐκ ἀνίει συμπνί-
 20 γουσα. μηδεμίαν δὲ τῆς νόσου ἐχούσης τὴν ἴασιν ἐν τοῖς D
 πρὸς νότον ἀνακτόροις ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς. στενοχωρού-
 μενος δὲ μίαν τινὰ παραψυχὴν τὴν ἐκ τῆς κινήσεως εὗρισκε,

5. ἀπακμαζούσης CP. correxi.

9. συνδιανυκτερεύουσάν P,

διανυκτερεύουσάν C.

11. χερσὶ C.

17. μηχανωμένης CP,

correxi.

καὶ ante στρωμάτων addidi.

19. μᾶλλον C.

20. δὲ C, om. P.

factus sit illa potione, quae movere quidem humores, non autem superare potuit, immo mittendo eos in arteriarum cavitates valetudinem deteriore reddidit. ac nulla iam recumbendi ratio crescente morbo inveniri facile potuit, totaque nocte a vespere usque ad mane imperator insomnis erat nec alimentum reive ad salutem utilis quidquam sumebat. interim saepe vidi matrem continenter cum imperatore vigilantem et ad caput aegri in lecto eum manibus sublevantem spiritumque quodammodo procurantem. lacrimas vero fudit Niliacas copias superantes. quantam vero curam eius die nocteque habuerit et quanto cum labore eum coluerit versando omni modo stragulorum statum, id dici non potest; at nulla positione levaminis aliquid capere poterat. nam sequebatur quasi et comitabatur adeo imperatorem morbus et continuo strangulabat; cumque de remediis desperaret, ita in partem palatii meridiem versus sitam talique motione laxamentum oppressus

καὶ ταύτην διηνεκῆ ἡ βασιλις ἐμηχανήσατο γίνεσθαι τοῦ βασιλικοῦ σκίμποδος κατὰ τε τῶν πρὸς κεφαλὴν καὶ πόδας μερῶν τούτου ξύλ' ἅττα προσεπιζεύξασα ἀνδράσιν ἐδίδου P. 500 τοῦτο φέρειν μετέωρον διαδεχομένοις ἀλλήλους τὸν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος πόνον. ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ μεγάλου πα-5 λατίου καταλαμβάνει τὰ Μάγγανα. ἀλλὰ καὶ τούτων γενομένων οὐδὲν πλέον τῷ βασιλεῖ πρὸς σωτηρίαν ἐπραγματεύθη. εἰς τοῦπίσω δὲ τὰ τῆς νόσου χωροῦντα ἡ βασιλις ὀρῶσα καὶ τῆς ἐξ ἀνθρώπων βοηθείας παντάπασιν ἀπελπίσασα θερμοτέρον τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ αἰτήσεις πρὸς Θεὸν 10 ἐποιεῖτο πρὸς πᾶν τέμενος δαψιλεῖς τὰς φωταυγὰς ποιουμένη καὶ τοὺς ὕμνους συνεχεῖς καὶ ἀκαταπαύστους, διαδόσεις B δὲ τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς καὶ θαλάσσης οἰκοῦσιν εἰργάζετο ἅπαντας μὲν μοναχοὺς ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις οἰκοῦντας ἢ καὶ ἄλλως τὸν μοναχικὸν ἐπιόντας βίον εἰς ἐκτενεῖς δεήσεις 15 ἐπεγείρουσα, ἅπαντας δὲ νοσοῦντας ἢ καὶ ἐν εἰρκταῖς κατεχομένους καὶ τετριχωμένους πλουσιωτάτους ἐργαζομένους ταῖς δόσεσιν ὁμοῦ πρὸς τὰς ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος εὐχὰς προσεκαλεῖτο. ἐπεὶ δὲ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος σπλάγγνον ἐξωδήκει τε καὶ εἰς ὄγκον ἐπιφανῆ προελήλυθεν οἷ τε πόδες 20 ἐξωδήκεσαν καὶ πυρετὸς τὸ βασιλικὸν || σῶμα κατεῖχεν, εἰς κατῆρας ἐντεῦθεν τινες τῶν | ἰατρῶν ἀπεῖδον μικρὰ πε- C φροντικότες τοῦ πυ|ρετοῦ. ἀλλ' ἦν ἅπασα θεραπεία ἀνω-

2. πρὸς κεφαλὴν C, πρὸς om. P. 4. ἀλλήλως? τὸν... πόνον
scripsi: τῶν... πόνων CP. περὶ C, om. P. 21. σῶμα]
hic incipit fol. 243^b C.

invenit, quam eo Augusta perpetuam fecit, quod additis ad caput pedesque regii lectuli contis idoneis, ut viri eum circumferrent seque in eo munere exciperent, imperavit; eo modo e magno palatio ad Mangana delatus est. sed ne sic quidem imperator quidquam ad salutem profecit; ideoque Augusta, ubi morbum augeri vidit, humana ope desperata pro eo ardentius deo supplicabat et crebris luminibus quovis in templo succensis perpetuaque carminum sacrorum decantatione praescripta egenos, ubicumque erant, terra marique donis ditabat. tum et monachos omnes, qui in montibus speluncisque habitabant vel aliter solitariam vitam agebant, ad intentas preces excitat et aegrotantes quique vincti compedibus et attriti erant, donationibus auctos ad precandum pro imperatore hortatur. sed cum imperatoris viscera in prominentem molem crevissent et pedes intumissent ac febris eius corpus ureret, medicorum quidam feбри contempta ad cauteria refugiebant, quae tamen tota curatio inutilis et

φελίης καὶ | κενή. οὐδὲ γὰρ ὁ καυτήρ ὤνησεν, ἀλλ' ἐν αὐ-
 τοῖς καὶ | τὸ σπλάγγνον ἦν καὶ τὰ ἀναπνευστικά δυσκόλως |
 ἔχοντα. ὡσπερ δὲ ἐξ ἄλλης πηγῆς ρεύματος | εἰς τὸν γαρ-
 γαρεῶνα ἐπενεχθέντος καὶ ὧν οἱ | Ἀσκληπιάδαι φασὶν οὐρα-
 5 νῶν ἐπιλαβομένου | καὶ τῶν οὐλῶν αὐτῶν φλεγμηνάντων V. 395
 καὶ τῆς φά|ρυγγος ἀπαρθείσης καὶ τῆς γλώττης ἐξογκω|θεί-
 σης ἐντεῦθεν οἱ πόροι | τε ἀπεσπενώθησαν πρὸς τὰ ἑαυτῶν
 πέρατα συνελθόντες, δι' ὧν τὰ τῆς τρο|φῆς ἔμελλε διελθεῖν,
 καὶ τὸ τῆς ἀτροφίας δεινὸν | παντελῶς [ἀσιτία] ἡμῖν ἐπε-
 10 κρέματο· κὰν ἐγώ, | Θεὸς ἴστω, πολλὴν ἐποιούμην τὴν περὶ
 τῆς τροφῆς | πραγματείαν καὶ τὰ σιτία καθ' ἑκάστην διὰ D
 τῶν | . . . ἔφερον τούτῳ χειρῶν ῥοφηματώδεις τὰς | . . . ἀς
 ποιεῖν ἀναγκάζουσα. ἅπαντα γοῦν | . . . φερόμενα ἐπὶ τῇ
 τῆς φλεγμονῆς θεραπείᾳ | . . . ἐφαίνετο καὶ τὰ τῆς σπου-
 15 δῆς ἅπαντα | . . . καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν ἰατρῶν ἐδεί|
 . . . δέκα δὲ καὶ μῆρας ἡμέρας τοῦ περὶ τὰ τε | . . . ἐπι-
 γεγονότος τούτῳ νοσήματος ἔπα | . . . οντος καὶ ἐπαπειλοῦν-
 τος τὸν κίνδυνον | . . . ρας διαθέσεως ἐπιγενομένης διάρ-
 ροια | . . . οὔτως ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ κακὸν καθ' ἡμῶν τὸ | . . . P. 501
 20 .. δε ἐπεκλύετο, οὐκ ἦν πρὸς ὀπότερον | . . . εἶν οὔτε
 τοὺς Ἀσκληπιάδας οὐθ' ἡμᾶς τοὺς | . . . τὸν αὐτοκράτορα
 διαπονουμένους οὔτε | . . . ναντα, ἀλλὰ πάντα ἑώρα

5. ἐπιλαβομένης CP, correxi. φλεγμηνάντων (ε in ras.; γ ex
 corr.) C, φλεγμανάντων P. 6. ἀπαρθείσης? 9. ἀσιτία
 seclusi. 12. . . P. . . P. 13. . . P. τῇ add. m. 2 C.
 14. . . P. καὶ τὰ C, κατὰ P. 16. . . P. . . P. τὰ
 τε C, τατε P. . . P. 17. . . P. ἐπαπειλοῦντος C, ἀπα-
 πειλοῦντος P. 18. . . πέρας P. διάβροια. οὔτως sine la-
 cuna P. 19. . . P. 20. . . P. 21. . . P. 22. . . P.

vana fuit; nihil enim cauterium iuvabat, sed eadem mala condicione et viscera et respirandi facultas manebant. postquam vero quasi ex alio fonte humor in gurgulionem influxit et palatum, quod Asclepiadae caelum appellant, corripuit, gingiva ipsa ardente ac faucibus strangulatis linguaque tumefacta obstructi sunt meatus in fine coeuntes, per quos cibi transmitti debebant, indeque horrendum malum nutrimenti exclusi imminebat. ac magnam sane, testis sit Deus, curam habui nutriendi eum cibosque cotidie afferebam ei manibus meis sorbiles eos facere cogens. verum omnia in curando tumore adhibita * apparebat totumque studium et nostrum et medicorum * undecim vero dies praeterierant, postquam morbo captus est * perniciem minante * diarrhoea supervenit. ita aliud super aliud malum contra nos tumolvebatur neque erat, cui * neque medicos neque nos circa imperatorem laborantes neque * sed cuncta ad perniciem inclinabant. ab-

πρὸς ὄλεθρον | ... τοῦ λοιποῦ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐν σάλῳ καὶ
κλύδωνι | .. ἐταράττετο τὰ καθεστικῶτα καὶ φόβος καὶ | ...
..... ἐπὶ κεφαλῆς συνεστήχεσαν. εἶχε μὲν | .... ἀνδρεῖον
ἀεὶ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν κινδύνοις | ..... στα, μάλιστα δὲ
τὸ τηλικάδε ἠνδρίσατο | καὶ τῷ πάθει τῆς λύπης ἐμβρομησα-5
μένη εἰστίχει καθάπερ τις ὀλυμπιονίκης πρὸς τὰς δρι|μυ-
Βτάτας ἐκείνας ὀδύνας ἀντιπαλαίουσα. κατε||τιτρώσκετο μὲν
γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ ἐταράττετο τὴν | καρδίαν ὀρῶσα τὸν αὐ-
τοκράτορα οὕτως ἔχοντα, ἀλλὰ ξυνέτεινεν ἑαυτὴν καὶ ἐνε-
καρτέρει πρὸς τὰ | δεινά· καὶ ἐδέχετο μὲν τὰς τρώσεις και-10
ρίας καὶ | τὸ πάθος αὐτῶν καθικνεῖτο τῶν μυελῶν, ἀντειχε
δὲ | ὅμως. καίτοι ἀστακτὴ ταύτης κατέρρει τὸ δάκρυον καὶ
τηκεδῶν κατέλαβε τοῦ προσώπου τὸ κάλλος | καὶ ἐν ῥῆσιν
ἀπηώρητο τὴν ψυχὴν. πεντεκαιδε|κάτην δὲ τοῦ Αὐγούστου
ἀγόντος (πέμπτη δὲ ἦν τῆς | τηλικαῦτα ἐβδομάδος ἐκείνης, 15
καθ' ἣν ἡ τῆς ὑπερ|αμώμου δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεομήτορος
κοίμησις | ἐορτάζεται) πρωΐας ἐπαληλιφότες τὴν κεφαλὴν |
C τοῦ αυτοκράτορός τινες τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀτ|τα δὲ τοῖτοις
ἔδοξεν, ἐκεῖνοι μὲν οἴκαδε ἐχώρησαν | οὐ μάτην οὐδὲ διὰ
τινα χρεῖαν αὐτοῖς ἐπείγουσαν, | ἀλλὰ γνόντες τὸν ἐξ ὑπο-20
γύου ἐπικείμενον τῷ αὐτοκράτορι κίνδυνον. τρεῖς μὲν γὰρ
ἦσαν οἱ κο|ρυφαῖοι τῶν ἰατρῶν, ὃ τε ὑπερφυῆς Νικόλαος |

1. . . P. σάλλω C. 2. . . P. . . . P. 3. . . . P. 4. . . . P.
στα om. P. 6. τις om. P. 7. κατατιτρώσκετο CP, correxi.
incipit fol. 244 C. 12. καίτοι] τοι ex corr. m. 2 C. 16.
ἡμῶν om. P. 18. δῶν ἄτ et 19. ἐχώρησαν nunc in C non
comparent. 20. ὑπογύου C, ὑπογυίου P.

hinc res nostrae fluctibus et tempestate iactabantur, turbabatur rerum praesens status et metus et * contra nos extiterunt. habebat quidem illa virilem semper animum imminentibus periculis resistens, sed maxime tum virilem animum ostendit et contra dolorem ac tristitiam strenue renitens stabat quasi quidam olympionices adversus acerrimas illas aegritudines pugnans. saucia quidem erat animo menteque turbata, cum videret imperatorem ita laborantem; sed continebat se et patiens erat malorum, et quamvis acciperet gravissima vulnera dolorque in medullam usque penetraret, tamen obstabat. nec tamen stillatim fluebant lacrimae eius, tabeque vultus pulchritudinem afficiente naribus suspensa videbatur anima. quintus decimus erat Augusti mensis dies, feria quinta hebdomadis illius, qua immaculatae dominae et dei genitricis dormitio celebratur: eius diei mane Asclepiadarum quidam, prout ipsis visum est, eius caput inunxerunt tumque domos abierunt non temere nec necessitate quadam coacti, sed quod cognoverant periculum imperatori ilico immi-

ὁ Καλλικλῆς καὶ τις ἕτερος Μιχαήλ ὁ Παντ . . . . . | ἐκ γένους
 τὴν ἐπωνυμίαν λαχὼν καὶ ὁ πι . . . . . | λιβὸς Μιχαήλ ὁ
 ἔκτομίας. ἡ μέντοι βασ . . . . . | κυκλώσαντος αὐτὴν παντὸς
 τοῦ συ . . . . . | ἀναγκάζοντος μεταλαβεῖν τροφῆς . . . . . D
 5 . . . . . | μὴ μεταλαβοῦσαν καὶ ὕπνου τινὸς μ . . . . . | συνε- V. 396
 χεῖς καὶ ὄλας νύκτας διατελέσασθαι . . . . . | ἐπὶ τῇ θερα-
 πείᾳ τοῦ βασιλέως . . . . . | ἐπείθετο. ἀλλὰ λει-
 ποθυμίας ἐσχάτης . . . . . | γενημένης τῷ αὐτοκράτορι πάλιν . . . P. 502
 . . . . . | το ἤσθετο ἀποκαραδοκήσασα τὴν . . . . . | ζωὴν
 10 κατέβαλέ τε ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ . . . . . | ἐκώκνέ τε συνεχῶς
 καὶ ἐπλήττετο . . . . . | ἐφ' οὕτως ἐπιβεβηκόσι κακοῖς καὶ
 . . . . . | μὲν αὐτίκα τὴν ζωὴν ἀπερεύξασ . . . . . | νατο δέ.
 ὁ δὲ βασιλεὺς καίτοι θαν . . . . . | καὶ καταδυναστεύοντος
 αὐτοῦ τοῦ . . . . . | περ κρείττων καὶ θανάτου γενόμεν . . .
 15 . . . | ἐκήδετό τε τῆς βασιλείσσης καὶ . . . . . | φετο τὴν τοι-
 αὐτὴν ἀδημονίαν μετ . . . . . | θυγατέρων. ἡ τρίτη δ' ἦν
 αὕτη κατὰ γενν . . . . . || πορφυρογέννητος Εὐδοκία. ἡ γὰρ Μαρία
 ἄλλη τις οἷον Μαρία χρηματίζουσα οὐ περὶ τοὺς πόδας B
 τηρικαῦτα καθημένη τοῦ ἐμοῦ δεσπότητος ὡσπερ τότε ἐκείνη,
 20 ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν μέρεσιν ἐνασχολουμένη ὕδωρ
 ἐδίδου τούτῳ διὰ τοῦ κυπέλλου, οὐ δι' ἐκπώματός τινος

1. παν... P.   2. καὶ ... P.   3. μέντοι .. P.   κυκλώσαν-
 τες CP, correxi.   4. ... P.   ... P.   5. μεταλαβοῦσαν C,
 μεταλαβοῦσα P.   ὕπνου.. P.   6. δια... P.   7. βασιλέως .. P.
 λειποθυμίας (λειποθυμίας C¹, λειποθυμίας C²)P.   8. ... P.
 .. P.   9. ... P.   10. ... P.   11. .. P.   12. ... P.
 13. θανα... P.   14. .. P.   γενόμενος .. P.   15. .. P.
 τοιοῦτην ἀδημονίαν με .. P.   17. αὕτην καιαγενν .. P.   πορ-
 φυρογέννητος] incipit fol. 244^b C.   21. διεκπώματος P, correxi.

nens: erant enim tres medicorum principes, egregius Nicolaus Callicles et alius quidam Michael Pantechnes ex genere cognomen nactus et * Michael eunuchus. Augusta vero * circumdante eam undique * cogente cibum capere * cum non cepisset omnino somnum * continuas totasque noctes impendisse curando imperatori * parebat. sed cum imperatorem extrema animi defectione esse ** animadverteret, expectans * vitam deiecit sese in * lamentabatur continuo et plangebatur * in tali malorum incursione et * statim vitam profunderet ** imperator autem etsi morte * et opprimente eum * mortem tamen vincens * curam habebat Augustae et * talem maestitiam * filiarum autem tertia haec erat secundum * porphyrogenita Eudocia. neque enim Maria, quae idem nomen ut alia Maria habuit, tunc, ut olim illa, ad domini mei pedes sedebat, sed ad caput eius occupata aquam ei dedit ex cypello, quod vocant, non ex poculo, ne molestiam ei saepe sorbendo crearet, palato tume-

πίνειν, ἵνα μὴ γένοιτό οἱ πολλάκις δυσκόλως περὶ τὴν κα-
 τάποσιν φλεγμαινούσης τῆς ὑπερφύης καὶ αὐτῆς δὴ τῆς γλώσ-
 τῆς καὶ τοῦ φάρυγγος, ἀναφέρειν τάχα τοῦτον ἐθέλουσα.
 ἐκεῖνος δὲ σταθραῶς μὲν καὶ ἀνδρικός διεμήνυε τηρῆκαῦτα
 παρανέσεις, ὅμως μέντοι | ἐσχάτας. καὶ “τί” φησι “προ-5
 ἐξάγεις σαυτὴν οὕτω | κατατρυχομένη τῇ ἡμῶν τελευτῇ καὶ
 C ἡμᾶς καταναγκάζεις τοῦ κατεπείγοντος θανάτου προαπελ-
 θεῖν; οὐ βλέπεις οὖν πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς τὰ ἐνεστηκότα
 δεινά, ἀλλ’ ἔκδοτον σαυτὴν ποιεῖς τῷ ἐπιρρεῦσαντί σοι
 πόντῳ τῆς λύπης;” ταῦτα ἐκείνη μὲν | εἶπε, τῇ δὲ βασιλίδι 10
 ἀνέξαινε μὲν μᾶλλον τὸ | ... ὦμα τῆς συμφορᾶς. ἐγὼ δὲ
 παντοία ἦν καὶ ὁ | ..... τοῖς τε παροῦσι φίλοις καὶ τοῖς
 ὕστερον ἐν | ..... ἐνοῖς ἀνθρώποις τῷ συγγράμματι τούτῳ
 τὸν | ..... Θεόν, ὡς οὐδὲν ἄμεινον εἶχον τῶν .. μὴ | ...
 ..... ὄλη τοῦ πάθους ἐγγόνειν ἐνταῦθα | ..... καὶ φιλοσο-15
 φίας καὶ λόγου καταφρονήσασα | ..... ἐπνοούμεν περὶ τὸν
 D πατέρα καὶ τὰς αὐτῶ | ..... καὶ τοῦ σφυγμοῦ τὰς
 κινήσεις | ..... περὶ τῆς ἀναπνοῆς τοῦ αὐτοκράτορος | .....
 πραγμόνουν, νῦν δὲ περὶ τὴν μητέρα ἀνεστρε | ..... καὶ
 P. 503 ἀνεκτώμην αὐτὴν εἰς δύναμιν. ἀλ | ..... αφα τὰ μέρη 20
 καὶ παντάλασιν ἀθεράπευτα | ..... ὑτοκράτωρ ἀναφέρειν
 τῆς ἐσχάτης λει | ..... εἶχε καὶ τῆς Αὐγούστας ἢ ψυχῇ

6. κατα in κατατρυχομένη et ναγκά in καταναγκάζεις nunc in C
 non comparent. 10. πόντῳ scripsi: πόνω PC. λύπης .. P: in
 C nulla lacuna. εἶπε] .. P. δὲ om. P. 11. ..μα P. 12. .. P.
 13. ... P. 14. .. P. .. P. .. P. 15. .. P. 16. ... P.
 ἐπνοούμεν P. 17. ... P. 18. ... ἀναπνοῆς P. .. P. 19.
 ἀνεστρε .. ἀνεκτώμην P. 20. ἀλ...τὰ P. 21. ... P. 22. .... P.

facto et lingua et faucibus, eum scilicet recreatura. is autem firma
 ac virilia tum, heu ultima consilia dedit: “quid” inquit “te ob instan-
 tem finem nostrum moerore conficis nosque mori ante mortem quae
 imminet cogis? cur non cogitas tuam ipsius condicionem futuraque
 mala, sed ipsa te tradis inundanti te maestitiae mari?” haec illi
 quidem dixit, Augustae vero refricuit magis * calamitatis. ego au-
 tem variis curis agitata * praesentibus amicis et postea * homini-
 bus hoc meo opere * deum, quod nihil melius me habui quam *
 non * tota doloris tum facta eram * philosophiam eloquentiam-
 que contemnens * occupata eram circa patrem * et arteriarum
 pulsus * spiritum imperatoris diligenter observabam, modo ad
 matrem me convertebam eamque pro viribus corroborabam: sed *
 partes et omnino insanabilia * imperator se recipere ab ultima animi
 defectione * potuit et Augustae quoque anima una cum imperatore

συνα | ..... πείγεται τῷ αὐτοκράτορι. οὕτως εἶχον | ...
 ..... κᾶν καὶ ὡς ἀληθῶς, τοῦτο δὲ τὸ ψαλλόμενον | ..... ἴνες
 θανάτου τὸ τμηκαῖτα ἡμᾶς κατε | ..... καὶ τότε δὴ
 ἡσθόμην ἔκφρονος ἐμαυ | ..... ἐμεμύρνειν γὰρ καὶ
 5 οὐκ εἶχον ὅ τι | ..... μαι καὶ πῆ τράπωμαι ὁρῶσα τὴν V. 397
 τε | ..... ἰδα εἰς τὸν πόντον ἐμβεβλημένην τῶν || συμφορῶν B
 καὶ τὸν αὐτοκράτορα ταῖς συνεχέσι λειπο.... | εἰς τοῦσχα-
 τον τῆς ζωῆς ἐλαννόμενον. ἀλλὰ καὶ ..... | ἐκεῖνος ἀνε-
 νέγκαι τῆς δευτέρας λειποθυμίας ..... | αὐτῷ ἐπιρρανθέν-
 10 τος ψυχροῦ καὶ τοῦ τῶν ῥόδων σταλάγματος παρὰ τῆς
 φιλιτάτης ἐμῆς ἀδελφῆς Μαρίας τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν
 ἐπέσκηπτε τῇ βασιλίδι. | καὶ πάλιν εἰς τρίτην λειποθυμίαν
 ἐπέπιπτεν ..... | καὶ μετὰστασις ἔδοξε τῇ βασιλικῇ κλίνῃ
 ..... | τῶν ἀμφὶ τὸ σῶμα ἐκείνου πονούντων καὶ με... |
 15 καὶ μετεστήσαμεν τὸν αὐτοκράτορα κλινοπετῆ ..... | μέρος
 ἕτερον τοῦ πεντορόφου οἰκήματος, εἴ ποῦ γε... | οἱ ἐλευ- C
 θεριώτερον ἀναπνεύσαντα ἀέρα τῆς λειποθυμίας ἀνενεγκεῖν.
 ἀπέβλεπε γὰρ τὸ μέρος ἐκεῖνο | πρὸς βορρᾶν καὶ οἰκήματα
 οὐδαμοῦ ἦσαν ἐπι... | θοῦντα ταῖς θύραις. ἀλλ' ὁ τῆς βα-
 20 σιλείας διάδοχος | προφθάσας ὑπεξῆει πρὸς τὸ ἀποτεταγ-
 μένον | οἶκημα τὸν τοῦ βασιλέως ἐπιγνοῦς ἀναν... |

1. .... P. .... P. 2. ψαλλόμενον... ἴνες P. 3. .... P.
 4. ... P. 5. ... P. 6. .. δα P. συμφορῶν] incipit fol.
 245 C. 7. συνεχέσι ..... εἰς P. 8. ἀλλὰ καὶ ..... (9.) αὐτῷ
 mediis omissis P. ἐπιρρανθέντος C², ἐπιρρανθέντος PC¹. 13.
 .... P. 14. ... P. ... P. 15. ... P. 16. .... P.
 ἐλευθεριώτερον] ι in ras. m. 2 C. 17. λει... θυμίας P. 19.
 ... P. 20. ἀποτεταγμένον P. 21. ... P.

abire properabat. ita affecta eram * et revera ut legitur in psalmis
 * quidem mortis tum nos * iam vero sensi mentis me impotem *
 insanivi enim neque habebam quod * et quo me verterem vi-
 dens imperatricem mari calamitatum iniectam et imperatorem
 continuis animi defectionibus fini vitae proximum. sed * ille cum
 se ab altera animi defectione recepisset frigida aqua inspersus
 rosarumque suco a carissima sorore mea Maria, eadem de iisdem
 rebus Augustae mandavit. tum rursus tertiam in defectionem inci-
 dit * et mutatio videbatur regio lectulo * eorum qui corpus eius
 curabant. iam * et transtulimus imperatorem in lectulo cubantem
 in partem alteram domus quinque contignationibus insignis, si forte
 posset aerem liberius ducens ab animi defectione se recipere.
 spectabat enim pars illa septentrionem neque ulla aedificia erant *
 portis. sed successor imperii antea clam egressus est in domum se-
 paratam imperatoris cognita * et festinavit abire et properavit *

καὶ ἐπέσπευδε τὴν ἐξέλευσιν καὶ ἠπειύετο . . . . . | μέγα
παλάτιον. ἡ πόλις δὲ τὸ τηρικᾶδε νυ . . . . . | ἔταράχθη
D γάρ, οὐ μέντοι καὶ παντάλασιν . . . . . | ἡ δὲ γε βασιλὶς
“ἐρρίφθω τὰ πάντα” εἶπ . . . . . | κωκυτοῦ “καὶ διάδημα
καὶ βασιλεί . . . . . | κράτος ἅπαν καὶ θρόνοι τε καὶ 5
P. 504 ἀρχαὶ . . . . . | θρηνηδίας. συνεπεχώκων δὲ καὶ αὐτῇ
. . . . . | καταφρονήσασα καὶ συνεπένθουν καὶ . . . . . | καὶ
ἐσπάραιτον ἐναντὸς γοερὸν ἀνοιμῶζου . . . . . | εἰς δύναμιν
ἀνελευνόμεθα ταύτην ἐπ . . . . . | σχάταις ἀναπνοαῖς ὁ βα-
σιλεὺς ἦν. καὶ τοῦ . . . . . | γόμενον ἐψυχορράγει πρὸς τῇ 10
κεφαλῇ . . . . . | γῆς ἡ βασιλὶς ἐρρίπτο ἔτι ἀμπεχομένη τ . . . . . |
καὶ τὰ κοκκοβαφῆ πέδιλα καὶ ἔλα . . . . . | κατετιτρώσ-
κετο καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως ἐνε . . . . . | φλεγμονὴν τῆς καρδίας.
B τῶν δὲ . . . . . | ὑποστρέψαντες πάλιν καὶ μικρὸν
ἐγκαρ . . . . . | ἀπτόμενοι τοῦ καρποῦ τοῦ βασιλικοῦ ἡ . . . 15
. . . . . | ἐκεῖθεν τῶν πληγῶν τῆς ἀρτηρίας αὐτῆς . . . . . |
ὁμως μέντοι κατειρωνεύοντο τοῦ καιροῦ. καὶ ἡ . . . . . | καὶ
ὑπετείνοντο τὰς μὴ φαινόμενας χρηστὰς ἐλπίδας. τοῦτο δὲ
προνοία τινὲ ἐποίουν γινώσ . . . . . || ὅτι ἅμα τῇ ἀπαγορεύσει τῆς
ζωῆς τοῦ βασιλέως | συναποπνεύσει καὶ ἡ βασιλὶς τὴν ψυχὴν. 20

1. ἐπειύετο CP, correxi. . . . . P. 2. τηρικᾶδε . . . . . P.
3. . . . P. 4. ἐρίφθω C. . . . . P. κωκυτοῦ C, κωκυ-
τοῦ P. 5. βασιλεία . . . P. θρόνο C. 6. . . . P. αὐτῇ om. P.
7. . . . P. . . . P. 8. ἀνοιμῶζου C, ἀνοιμῶζου P. . . . . P.
9. ἐπ . . . P. 10. τοῦ om. P. . . . P. 11. . . . P. ἀμπεχο-
μένη . . . . P. 12. κοκκοβαφῆ C, κοκκοβαφῆ P. ἔλα . . . . P.
13. ὅπως . . . P. 14. δὲ . . . P. 15. ἐγκα . . . . P. . . P.
16. αὐτῆς om. P. . . . . P. 17. . . . P. 18. χρη . . . .
πίδας P. 19. γινω . . . P. ὅτι] incipit fol. 245^b C. ἀπαγορεύ-
σει scripsi: ἀπαγορεύση C, ἀπαγορευούση P.

magnum palatium. urbs tum temporis * turbata enim erat neque
tamen omnino * imperatrix autem “abiiciantur omnia,” inquit
cum planctu “diadema et regnum * potentia omnis et throni im-
periaque * neniae. simul lamentabar cum ea * contemnens et
una lugebant et * et discerpebant se ipsae miserabiliter gementes
* ad sensum sui reducebamus eam * ultimam animam agebat im-
perator. et * expirabat ad caput * humi imperatrix sese abie-
cit adhuc induta * et calceos cocco. tinctos anhelans * vulneraba-
tur neque habebat, quo posset aestum animi tolerare. ** conversi
iterum et paullum morati manum imperatoris tangentes ** illinc
arteriae ipsius pulsum *: nihilo minus tamen inridebant morti *
et * et ostendebant bonas spes, quae non apparebant. hoc autem
consilio quodam faciebant, quod intellegebant, cum vita decederet
imperator, simul Augustam quoque animam esse efflaturam. sed

ἀλλ' ἡ | ρουνεχῆς ἐκείνη βασίλισσα τούτοις οὔτε πιστεύειν
 οὔτε ἀπιστεῖν εἶχεν. ἐπίστευε μὲν τεχνίτας | αὐτοὺς πάλαι
 γινώσκουσα, διαπιστεῖν δ' εἶχεν ὅτι | ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς τὰ C
 τῆς ζωῆς τοῦ αὐτοκράτορος | ἐστηκότα ἑώρα. ἐπὶ τριτάνης
 5 δὲ οἷον ἐστηκυῖα | εἰς ἑμὲ πολλάκις ἐνητένυζε καὶ τὸν ἑμὸν V. 398
 περιέμενε τρίπουν, ὡς σὺνηθεῖς ἦν αὐτῇ κὰν τοῖς | ἄλλοτε
 ξυμπύπτουσι περιστατικοῖς, καὶ ὅ τι ἂν | αὐτῇ ἀποφοιβάσαιμι
 προσεδόκα. ἡ μὲν ἑμῆ | δέσποινα καὶ φιλότατη τῶν ἀδελφῶν
 Μαρία, τὸ τοῦ γένους ἡμῶν ἐγκαλλώπισμα, ἡ σταθηρὰ |... ,
 10 τὸ ἀπάσης ἀρετῆς καταγώγιον, μεταξὺ | τῆς βασιλίδος καὶ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἰσταμένη | .. αὐτοῦ χειρίδιον διεκώλυεν
 ἐνίοτε τοῦ τοῦ | ... πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὄρᾶν. ἐγὼ δὲ ἐπέ-
 βαλον | ... τὴν δεξιὰν τῷ καρπῷ καὶ τὴν κίνησιν | ..... υγμῶν D
 περιεσκοπούμην, τὴν δὲ πολ | ..... ἐπιβάλλουσαν τὰς
 15 χεῖρας τῇ κεφαλῇ | ..... εψοσαν τὴν κάλυπτραν. ἐν ᾧ
 γὰρ εἶ | ..... καὶ τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα μεταμ | .....
 τοσαυτάκις ἐπέϊχον ῥώμην τινὰ | ..... μανθάνουσα τῶν σφυγ- P. 505
 μῶν ἡπατώμην | ..... οὐ γὰρ ῥώμη τις ἦν τὸ φαινόμενον
 με | ..... ἀλλ', ἐπειδὴ τὸ τῆς ἀναπνοῆς μέγα | .....
 20 συνδιῴστατο καὶ τὰ τῆς ἀρτηρίας | ..... υμονος, ἀφεμένη
 δὲ τῆς χειρὸς τοῦ | ..... ἄτορος καὶ πρὸς τὴν βασιλίδα
 δια | ..... μένη πάλιν ἐπέβαλον τῷ καρπῷ | ..... υξίαν.

9. σταθηρὰ φωνή, τὸ P. 11. .... P. 12. ... P. 13. ... P.
 ... μῶν P, υγμῶν C, correxi. 14. ... P. 15. ... P. 16.
 ... P. ... P. 17. ... P. σφυγμῶν C. 18. .... P. 19. .... P.
 ... μα P. 20. .... ευμονος P. 21. τοῦ σεβαστοκράτορος P.
 22. ... P. .... Αλεξίαν P.

prudens illa imperatrix neque fidere iis neque diffidere poterat: fide-
 bat iis, ut quos artis medicae peritos illos diu nosset; diffidere de-
 bebat, cum in summo discrimine esse vitam imperatoris videret.
 itaque in trutina quodammodo stans me saepe spectabat expectans
 oraculum meum, ut antea quoque facere solebat aliis malis acciden-
 tibus, et quid vaticinatura essem opperiebatur. iam domina mea et
 carissima sororum Maria, decus generis nostri, constans illa mulier, vir-
 tutum omnium domicilium, inter Augustam atque imperatorem media
 stans manu interdum prohibebat ne * imperatorem conspiceret. ego
 vero applicavi * dextram manui eius et motionem pulsum observaba-
 m ** admovebam manus capiti ** velum. in quo ** et regiam
 vestem ** toties admovebam robur quoddam * experiens arteriarum
 motionem fallebar *. neque enim robur erat quod apparebat *, sed
 cum spiritus magnum * distabat et arteria * missa vero manu
 imperatoris et ad imperatricem * iterum attendi **, punge

ἡ μὲν ἐνυτίε με πολλάκις, οὐ|.....ετο δηλῶσαι τὰ τοῦ
 Β σφυγμοῦ. ἐπεὶ δὲ|..... αὔθις ἠψάμην καὶ ὑπενδιδόντα
 ἔγνω|..... ἃ τῆς δυνάμεως καὶ εἰς ἀσφυξίαν|.....
 τελεώτατα τὰ τῶν ἀρτηριῶν, ἔγωγε|..... κλίνασα τὴν κεφα-
 λὴν αὐτοῦ καὶ ἀπόψυκτος ἦν πρὸς γῆν ἀπονεύσασα καὶ μη-5
 δὲν | φθεγγομένη καὶ τὸ χεῖρε τοῖς ὄψεσιν ἐπιβαλοῦσα καὶ
 ὀπισθόπους γενομένη ἐθρήνουν. || ἡ δὲ συνεῖσα τοῦ πράγμα-
 τος καὶ τοῖς ὄλο .. | ἀπαγορεύσασα ἐκόκυσέ τε ἀθρόον μέγα
 κ .. | διωλύγιον. ἀλλὰ γὰρ πῶς παραστήσω τῆ . | καταχοῦσαν
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν συ .. | ῥᾶν ἢ πῶς τὰ ἐμαυτῆς ἀπο-10
 C κλαύσομαι; ... | τε βασιλικὴν καλύπτραν ἀπέθετο καὶ τὰς
 ἐκείνας ἐθείρας μαχαιρίδιόν τι λαβοῦ .. | ἐν χρῶ διέτεμε καὶ
 τὰ κοκκοβαφῆ ... | τῶν ποδῶν ἀπορριψαμένη μέλανα ... |
 ἐδεῖτο τὰ προστυχόντα. ἀλλάξασθαι δὲ καὶ | τὴν πορφυρίδα
 βουλομένη μελαίνης ἐσθῆτος προχείρως ἱμάτιον οὐχ εὔρισκετ. 15
 | ἐξ ὧν δὲ ἡ τρίτη τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν εἶχ ... | φίων καταλ-
 λήλων τῶ καιρῶ καὶ τῶ πράγ ... | χηρείας καὶ πάλαι κακοῖς
 ὀμιλήσασα ... | βοῦσα ἢ βασιλὶς ἀμφιέννυτο καὶ τὴν ἄ ... |
 καὶ ζοφώδη καλύπτραν ἐπέθετο τῆ κεφα ... | καὶ ἐν τούτοις
 D ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ἱερὰν ψυ ... | ἀφῆκε Θεῶ· καὶ ὁ ἐμὸς 20

1 ..... δηλῶσαι P. 2. σφυγμοῦ C. ... P. 3. ... τὰ P.
 ἀσφυξίαν P, ἀσφυξίαν C. ... P. 4. τελεώτατα C, τελεό-
 τατα P. ... P. 7. ἡ δὲ] incipit fol. 246 C. 8. ὄλοις P.
 μέγα ... P. 9. τὴν P. 10. συνοῤ P. ἀποκλαύσομαι C,
 ἀποκλαύσομαι P. 11. ...] τὴν P. 12. λαβοῦσα P. 13.
 ... P. ἀπορριψαμένη C, ἀπορριψαμένη P. ... P. 14.
 καὶ] ... P. 15. εὔρισκετο P. 16. εἶ.. P. 17. πράγμα
 sine lacuna P. χηρείας C, χειρείας P. 18. ὀμιλήσασα, λα-
 βοῦσα P. τὴν ... P. 19. κεφαλῆ P. 20. ψυχὴν P.

bat me saepe, ut indicarem pulsus rationem. cum autem * iterum attigissem et remissas cognossem vires et desissem pulsum omnino arteriarum, ego * demisi caput torpescens et exanimata in terram despiciebam neque quidquam loquebar, sed manibus faciei admotis retro abiens lugebam. atque illa quid rei esset intellegens et omnino desperans lamentata est vehementer, ut longissime eiulatus audiretur. sed quomodo possim describere * totum terrarum orbem * vel qui meam condicionem deplem? regium illa capitis tegmen abiecit crinesque illos cultello arrepto ad cutem desecuit et cocco tinctis calceis abiectis nigros postulavit, quicumque praesto essent. mutare vero etiam purpuream pulla cupiens statim sibi hanc parare non potuit. iam ex iis vestimentis, quae tertia sororum mearum habebat apta tempori et condicioni viduitatis, quae iam dudum mala experta erat, * accepit imperatrix iisque se induit et * et nigrum velum capiti imposuit. atque hoc ipso temporis momento imperator sacram animam deo reddidit, meusque sol occi-

ἥλιος ἔδν ἐφ. .... | οἱ μὴ ἀπὸ πάθους ἀλίσκόμενοι τὴν... V. 399
 ... | ἐθρήνον ἐκόπτοντο γοερὸν ἀνοιμ. .... | εἰς οὐρανὸν P. 506
 τὰς φωνὰς ἀπέπεμπον. .... | τὸν εὐεργέτην, τὸν τὰ
 πάντα αὐ. .... | σάντα ἀποκλαιόμενοι. ἐγὼ μ. ....
 5. .... | πιστιῶ ἐμαυτῆ, εἶπερ ζῶ τε καὶ γ. .... | μο-
 νεύω θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος. .... | ἐπαφῶμαι τῷ ὄφ-
 θαλμῷ, μήποτε. .... | ναρ ἐστὶ τὰ νῦν ὑφ' ἡμῶν ὑπαγορε
 .... | δέ γε καὶ μὴ ὄναρ ἐστὶν ἀλλ' ἔκστασις. .... | καὶ πα-
 ρακοπή καὶ πάθος περὶ ὄμμα. .... | καὶ ἀλλόκοτον. πῶς
 10 γὰρ ἀπορροέντος. .... | τοῖς βιοῦσιν ἐγὼ συντάττομαι καὶ
 συν. .... | ζῶσιν ἢ πῶς οὐ συνεπαφῆκα καὶ. .... | ψυχὴν ἢ B
 εὐθύς ἐκπνεύσαντος συνεξ. .... | καὶ ἀναίσθητος ἀπωλόμην,
 εἰ δὲ μ. .... | πόνθει, πῶς οὐκ ἀπὸ τινῶν ὑψηλῶν
 καὶ. .... | ὥρων αὐτὴν ὠθήσα ἢ κατὰ κωμάτων ἐ. .... | πον-
 15 τίων συμφοραῖς μεγάλας τὴν ζωὴν. .... | ἔγραψα. ἀλλ' οὐκ
 ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν τραγωδ. .. || .. πάθος καὶ ξυμφορὰ θεήλα-
 τος, ἧς οὐκ ἂν ἄχθος. .. οἶμην ἐγώ. οὕτω γὰρ με ὁ Θεὸς
 συμφορῶν μεγάλων. .. ποίηκε καταγώγιον. ἀπεβαλόμην το-
 σοῦτον. .. ὡστῆρα τῆς οἰκουμένης, τὸν μέγαν Ἀλέξιον· καὶ | C

1. .... P. .... P. 2. ἀνοι. P. 3. ... P. 4. αὐτοῖς
 .... P. πᾶσαντα P. μὲν οὖν ... P. 5. γράφω. καὶ
 μνημονεύω P. 6. αὐτοκράτορος καὶ P. 7. μήποτε ἄρα
 ὄναρ P. ἐστὶ τὰ νῦν — ὄναρ om. P. 8. ἔκστασις τε ... P.
 9. περὶ ἐ. P. 10. ... P. 11. ... P. ... P. 12. ἐκ-
 πνεύσαντος. P. 13. μὴ. .... P. 14. καὶ μετεώρων P.
 κωμάτων P: κωμάτων? ἐν. .... P. 15. ζωὴν ἔγραψα sine
 lacuna P. 16. τραγωδίαν P. incipit fol. 246^b C. cf.
 Eurip. Or. 2 sq. 17. .. P. 18. πεποίηκε P. 19. φῶσ-
 τῆρα P. καὶ ... P; at nihil in C deest.

dit * qui dolore non erant oppressi lugebant, plangebant tristem in modum eiulantes, in caelum voces tollebant * benefactorem, qui ipsis omnia *, deplorantes. ego vero * ipsa mihi diffido, num vivam atque scribam et narrem mortem imperatoris, et oculis manus applico, num forte somnia sint quae a nobis narrantur, an, si non somnia, animi quaedam alienatio * et insania et oculorum perturbatio * et mira. qui enim amisso eo viventibus intersum et spirantibus, vel cur non una reddidi et ipsa animam vel una cum mortuo et ipsa mortua sum et sine sensu interii? sin minus *, cur non ex alto sublimique loco me deieci, vel ** magnis calamitatibus vitam *? sed, ut in tragoedia legitur, nihil est mali et calamitatis divinitus missae, cuius onus ego non feram. ita enim deus calamitatum magnarum me fecit domicilium. amisimus tantum totius mundi lumen, magnum Alexium: tamen anima infelicissimae

7 μὴν ἢ ψυχὴ τοῦ ταλαιπώρου ἐπετρόπενε σώματα . | . πέσβη
 8 καὶ ὁ μέγιστος λύχνος, μᾶλλον δὲ ἢ πάμφω | . . . . κείνη σε-
 9 λήγη, τὸ μέγα τῆς ἀνατολῆς καὶ δύ | . . . ς πρᾶγμα καὶ ὄνομα,
 ἢ βασιλὶς Εἰρήνη, καὶ | . . . . ὤμεν καὶ τὸν ἀέρα ἐμπνέομεν.
 εἶτα ἄλλων | .. ἄλλοις κακῶν γεγονότων καὶ πρηστήρων με | . 5
 ἄλων καταγισάντων ἡμᾶς ἐπ' αὐτὸ τὸ χορυφαί | . . . τον
 Δ τῶν κακῶν ἰδεῖν τοῦ Καίσαρος θάνατον | . . . . λάθηναι καὶ
 τετηρήμεθα τοσαύταις κακῶν | .. ριστάσει. μετὰ γάρ τινας
 ἡμέρας τοῦ κακοῦ | . . . αστεύοντος καὶ τῆς τέχνης ἀπαγορευ-
 ούσης | . . . πέλαιος ἀθυμίας ἐμαυτὴν διαφεῖσα τοῖς | . . . 10
 ἡγανάκτου τοῦτο μόνον, ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ μου | . . . ν ἐν τῷ
 σώματι. καὶ εἰ μὴ, ὡς εἴκεν, ἀδα | . . . ἴνη τις ἦν ἢ ἄλλης
 τινὸς φύσεως διάπλασις | . . . . . καὶ ξενίζουσα, καὶ
 ἀπωλόμην εὐ | . . . . . υρίους θανάτους ἀπέθανον. Νιό-
 P. 507 βην | . . . . . ἄ τινων τερατενομένην ἀκούομεν | 15
 . . . . . ς λίθον μεταβαλοῦσαν διὰ πένθος | . . . . .
 τα καὶ μετὰ τὴν ἀμοιβὴν τὴν εἰς | . . . . . παρα-
 πέμπουσαν τὸ πάθος ἀθά | . . . . . ς φύσιν ἀναίσ-
 θητον, ἐγὼ δ' ἄρα καὶ | . . . μηθεστέρα ἐκείνης, ὅτι καὶ
 μετὰ τὰς μεγίστας | . . . . . τῶν συμφορῶν μεμνήκα 20
 οὕτως αἰσθῆ | . . . . . ἄλλων ἦν ἄρα πρὸς πέτραν

1. ..βη P.	2. πάμφωτος ἐκείνη P.	3. δύσεως P.	4.
..ὤμεν P.	5. ..P.	μεγάλων P.	6. χορυφαιότατων
sic P.	7. ..P.	8. περιστάσει P.	9. δυναστεύοντος P.
10. εἰς πέλαιος P.	11. οἷσις P.	11. παρῆν P.	12. ἀδα..
τις ἦν P.	13. ..P.	14. εὐ.....μυρίους P.	Νιόβην μετὰ
sine lacuna P.	15. ...εἰς P.	16. μεταβαλοῦσα CP, correxi.	
..εἶτα P.	17. εἰς.. φύσιν παραπέμπουσαν P.	18. ἀθά..	
καὶ εἰς P.	19. ..P.	20. ...P.	21. αἰσθῆ... ἄρα P.

corpus tuebatur. extincta est et maxima lux, luna potius pleno collu-
 cens orbe, illa orientis occidentisque re et nomine Irene imperatrix:
 tamen vivimus et aerem spiramus. deinde cum alia super alia mala
 accidissent magnaue fulgura nos tetigissent, summum malorum in-
 tueri Caesaris mortem cogebamur et reservabamur tanto calamitatum
 impetui. nonnullis enim diebus post morbo ingravescente et arte
 medica desperante in maeroris pelagus abrepta id solum omnium
 dolui, quod anima mea etiamtum remansit in corpore; quae nisi ada-
 mantina fuisset vel ex alia quadam materia confecta * et plane sin-
 gularis, interiissem * millies mori debuisssem. Nioben * audimus
 in fabula * in lapidem conversam esse propter maerorem * deinde
 post mutationem in *** in naturam sensu carentem. ego igitur et
 * quam illa, quod post maximas * calamitatum perstiti sic sen-

ἄψυχον ἄμει | . . . . . τα μου ἀπορέειν δακρύων
 ἔμενον | . . . . . οὕτως ἀναισθήτως ἔχουσα πρὸς τὰς
 συμ | . . . . . τσαῦτα ὑπενεγκεῖν δεινὰ καὶ εἰς | B
 . . παλάτια ἐξ ἀνθρώπων ἐπεγείρεσθαί μοι ἀφόρητα | V. 500
 5 . . . . . δυστυχέστερον καὶ τῶν τῆς Νιόβης κακῶν | . . . . .
 μὲν μέχρι τοῦδε φθάσαντα τὰ δεινὰ τῆς | . . . . . ὡς
 ἔληξεν. ἦρκει ἂν ἐπ' ἄμφοῖν τοῖν βασι | . . . . . καὶ ἡ τοῦ
 Καίσαρος συμφορὰ καὶ τὰ ἐκείνων | . . ἡματα εἰς ἐκτριβὴν
 ἡμετέραν καὶ τῆς ψυχῆς | καὶ τοῦ σώματος· νῦν δὲ ὡσπερ
 10 ποταμοὶ τινες || ἐξ ὑψηλῶν ὄρων καταρρέοντές μο . . . . . |
 σί τε τὰ τῶν δυστυχημάτων ρεύματα . . . . . | ὡς εἰς μίαν
 χαράδραν συγκατακλύζουσιν . . . | τὴν ἐμὴν οἰκίαν. τέλος C
 γοῦν ὁ λόγος . . . . . , | μὴ καὶ ἀναγράφοντες τὰ λυπηρὰ
 π . . . . . | ἐμπικραινοίμεθα.

1. ἄμει . . . ἀπορέειν P.   2. . . P.   οὕτως om. P.   3.
 συμφορὰς . . . P.   4. . . . P.   5. . . . P.   δυστυχέστερον C,
 δυστεχέστερον P.   τῶν C, τὸν P.   κακῶν om. P   . . . P.
 7. . . . . ἔληξεν P.   . . . . . P.   8. . . . P.   10. ἐξ] incipit
 fol. 247 C.   μου . . . P.   11. . . P.   12. συγκατακλύζουσιν C,
 συγκατακλύζουσιν P.   . . . P.   13. . . . P.   14. π . . . . . om. P.
 in P sequitur hoc distichon:

*Λήξεν ὅπου βιότοιο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός,
 ἔνθα καλὴ θυγάτηρ λήξεν Ἀλεξιάδος.*

Gronovius ante hos versus habet haec: *Εβρίκου τοῦ Δογματίου* (cf. Schopen. praef. p. XIV).

tiens ** in saxum inanimum *** sensu carens in calamitatibus *
 tanta mala perferre et in * palatia ex hominibus excitari mihi in-
 tolerabilia * infelicius etiam quam Niobes casus * usque eo pro-
 gressa dira * desiit. satis esset, post amborum imperatorum exces-
 sum et Caesaris mors et illorum * ad contritionem et animi mei et
 corporis; nunc vero ut amnes ex altis montibus defluentes ** malo-
 rum flumina * ut in unum torrentem domum meam inundantem.
 iam vero finis sermoni imponendus est, ne dum tristitia describimus
 magis exacerbecamus.

GLOSSARIUM ANNAEUM

DECLARATIO VERBORUM

ANNAE COMNENAE

PETRI POSSINI

GLOSSARIUM ANNAEUM

GLOSSARIUM ANNAEUM,

SIVE

DECLARATIO VERBORUM

quae singulari aut rara notione usurpantur

ab

ANNA COMNENA.

A.

ΑΓΟΥΡΟΙ. Extat locus lib. VII. pag. 205. μετακαλεσάμενος τὸν Ταττίκιον ἐνετείλατο συμπαραλαβεῖν τοὺς τε καλουμένους ἠνδρειωμένους τῶν ΑΓΟΥΡΩΝ. Huius loci Latinam interpretationem cogitanti mihi cum parum satisfacerent quae ad illum in suo Glossario Meursius annotavit, necesse habui consulere oraculum, quod fefellit nunquam, R. P. Dionysii Petavii. Is statim uno verbo rem absolvit. Admonuit enim subitariis literis: Ἀγούρους ἠνδρειωμένους esse videri eos qui cum inter Ephebos honorarios in obsequio Imperatoris apparuissent, iam per aetatem maturi militiae ab ipso in fidam notorum militum cohortem conscripti tamquam eximii commendarentur. Cui sane notioni totus loci conspectus et sententiae ἀκολουθία favet unice. Indicavit sententiae suae fundum testimonium Eustathii in Ὀδυσσ. ο'. sub finem. Quo loco doctissimus ille Grammaticus nomina Graeca quibus differentiae aetatis humanae designantur ex Alexione referens, ubi longo censu pervenit ad Puberes, sic habet: ἐν δὲ Κυρήνη τοὺς ἐφήβους Τρικαδίους καλοῦσιν. ἐν δὲ Κρήτη, Ἀποδόρους, διὰ τὸ μήπω τῶν κοινῶν δρόμων μετέχειν. Ἀχαιοὶ δὲ, Κούρους. Θράκες, ΑΓΟΥΡΟΥΣ. ὡσαύτως καὶ Ἀττικοί. En ΑΓΟΥΡΟΙ non iam ὄμφακες Ὑvae acerbae, sed pueri puberes, idque Thracibus, ubi Constantinopolis et Alexius, honorarii more hodieque recepto Ministri Principum; quos deducto a Paedagogii nomine *Pages* Nostri vocant. Qui Latine nostra hodie scribunt Ephebos Graeco verbo Latinis literis solent dicere. Hinc confido fore ut aequo Lectori mea verborum initio descriptorum versio probetur, in haec verba concepta: *Accersito Taticio mandavit ut sumptis secum e Paedagogio Aulae regis pueris, bello iam maturis (cohors erat e re nomen nacta, ut Epheborum in virile robur adultorum diceretur)* etc. Solitum enimvero esse Alexium Augustum cohortem habere lectam eorum quos ministerio domestico probasset a pueris, indicat Anna cum aliis multis huius Historiae locis, tum uno quem ad speciem describam ex lib. XI. pag. 333, ubi loquitur in hunc modum. δυνάμεις

δὲ πολλὰς μετὰ τοῦ Βουτουμίτου ἐξέπεμψε, ἄνδρας μαχιμωτάτους καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Βάρδαν καὶ τὸν Ἀρχιοινοχόον Μιχαήλ, ἀκμάζοντας καὶ ἀρτιφνεῖς τὸ γένειον. οὓς νηπιόθεν προσλαβόμενος ὁ αυτοκράτωρ, καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐκπαιδεύσας, ὡς εὐνουστέρους τῶν ἄλλων τῷ Βουτουμίτῃ παραδίδωσι. Ad quem locum versionem quoque nostram hic adscribam: *Butumiten ire iussit in Ciliciam cum copiis lectissimis atque adeo flore ipso militiae Romanae; viris omnibus fortissimis, et experimentis magnis probatae virtutis. Erant in iis Bardas et Pocillatorum princeps Michael, florentes aetate iuvenes, et prima lanugine malas signantes. quos a prima aetate Imperator, nutritos apud se, imbucere rudimentis militaris artis per seipsum tanti duxerat heroica puerorum indole, studioque sui ac fide maiore delectatus.* etc. Vide quae dicturi sumus ad vocem Ἀρχοντοπῶλοι.

ΑΓΡΑΡΙΑ. Nempe Ἀγρᾶριον apud Annam naviculae tectae genus est. De quo cum nihil habeam quod addam ad Meursium, quem nec compilare nec retractare, nisi sicubi necesse fuerit, animus est, hactenus sit satis. nam de etymo quae coniecturae succurrebant, tanti non est exequi.

ΑΗΡ. Lib. xv. pag. 462. τῶν οὕτω καλουμένων μάλαγων αὐτὸν τὸν ἄερα κατέλαβε. Malagna montis nomen proprium; ἀήρ τοῦ ὄρους qui dicatur hoc loco, divinandum est. Phavorinus sic aerem describit. οὗ πᾶσα αἰ κατὰ τόπον κινήσεις εἰσίν, ἄνω, κάτω, ἔσω, ἔξω, δεξιᾶ, ἀριστερᾶ, καὶ ἡ κυκλοφορικὴ κίνησις. Ex hac e vulgi sensu accepta notione factum ut aeris vox non tam elementi naturam quam loci situm interdum signet. Id cernitur in illo Virgilii.

Aut quos Oceano propior gerit India lucos,

Extremi sinus orbis: ubi aera vincere summum

Arboris haut ullae iactu potuere sagittae.

Et gens illa quidem sumptis non tarda pharetris.

Aer summus arboris est extremus apex ramorum ac frondium altissime exurgens supra sylvam reliquam. Ex his coniecturam capienti de loco qui est in manibus videri poterat aer montis esse supremus eius vertex. Verum intercedit huic suspicioni ἀκολουθία ipsa loci et ratio sententiae, quae exigit ut aer Malagnorum sit non editissima montis eius pars, sed mari vicina maxime, imminensque opportune, rostrum quoddam aut caput promontorii ad appulsionem solutionemque navium. Statim siquidem additur Augustum simul istum aerem attigit, regia monere missa Imperatricem in arce maritima commorantem accersivisse. ὁ βασιλεὺς ἅμα τῷ τὸν ἄερα καταλαβεῖν, διὰ τοῦ βασιλικοῦ μονήρους μεταπέμπεται τὴν Ἀυγούσταν. Imo, ut apparet, eo ipso animo ac spe con-

ficiendae deportationis huius locum istum insederat Imperator, ut vel inde satis verisimile sit aerem vocatum promontorii excurrentis in mare caput undique portuosum et accessu facile. Sic Ausonius in Mosella *templi aerem* vocat non quodcumque medium spatium inter cameram et pavementum phani: sed insignite nodum sive umbilicum mediae fornicis prominenter extantem e magnete lapide in speciem Cauri flantis conformato: cui opposita statua ferrea Arsinoes, innata vi lapidis herculei tracta in altum, suspensa suspendebat animos admirationemque spectatorum circum hiantium, quod solidum signum gravis materiae admotum arcana vi tholo medio testudinis delubrum superne contegentis, ibi haereret nullo fulcro, talem obiectans suspectantibus speciem quasi solo crine inhaerens nucleo camerae iustae molis puella inde penderet. Versus Ausonii sic habent.

*Conditor hic forsitan fuerit Ptolemaidis aulae
Dinochares, quadro cui in fastigia cono
Surgit, et ipsa suas consumit Pyramis umbras,
Iussus ob incesti qui quondam foedus amoris,
Arsinoen Pharii suspendit in aere Templi.
Spirat enim tecti testudine Corus Achates:
Afflatamque trahit ferrato crine puellam.*

Sic in pileo Despotae Sciadio dicto: de quo Codinus cap. III num. 1. pag. 45. Edit. Reg. ἀήρ vocatur nodus cinguli clarissimis e gemmis pretiosissimo textu nomen Despotae ipsius inscriptum ostentans intuentibus contra. Erat enim ille nodus (Gretserus noster non male umbonem vertit, ob quandam similitudinem umbilici clypeorum) Erat inquam pretiosi et auro clavati diadematis, quo redimiebatur pileus Despotae, quasi fibula ista, et emblema fulgentissimum, ex congestis margaritis, in partem anteriorem obversum atque adeo emicans e fronte summa. Non facit huc notio alia nominis ἀήρ, iuxta quam velum quo sancta operiuntur in altari aer dicitur. Colligit testimonia Meursius. cui addo: videri indicatam hoc verbo vel subtilitatem tenuis ac pretiosi panni quo vela talia constabant; quo more ingeniosi scriptores telas subtilissimas ventos textiles, aut nebulas cohaerentes vocare solent: vel adhibitum huc nomen ἀήρ, quatenus caliginem et tenebras sonat, ad designandum obumbratione ista contegentis veli augustam velut quandam caliginem offundi mysteriis, et sacras tenebras quibus ad venerationem vulgo commendentur.

ΑΜΦΙΡΥΚΟΣ. Lib. VIII. et lib. XIV. Genus sine dubio navis. Videri posset corrigendum ἀμφηρικὸς *ambiremis*: quo verbo Thucydides est usus: nisi satis expertus uti

Annam saepiuscule novis vocabulis, temperandam putassem criticam manum. Quin etiam non usquequaque ἀμφηρικὸς Thucydidis ad huius loci sententiam facit. Hic enim res exigit hoc verbo intelligi navem apertam undique, ad speculationem liberam riparum amnis, quales ἀμφηρικῶνας Suidas appellatas docet: quasi dicas fractis undique obicibus vectoribus circum omnia cernendi puram facultatem dantes. Speculatorias, si bene memini, dixit Livius, lib. II. Decadis primae. Graeci autem, ut Plutarchus in Catone, κατασκοπικὰ πλοῖα: quam vocem latinitate donatam ab Hirtio habemus lib. V. imo et a Tullio lib. V. Epistolarum ad Atticum. Caeterum si quis pro priore ambiremis ἀμφηρικῶν notione ambitiosius contendat, haut difficile concesserim, utramque hic significationem in unam inclusam vocem, ut ἀμφηρικὸι νῆες et apertae et duobus utrimque remis agitatae naves sint.

ΑΝΘΡΩΠΙΟΣ. Peculiari et iuridica ratione usurpatur ab Anna hoc nomen libro praesertim XIII. saepius ad significandum ὑποχείριον δοῦλον subiectionem professum alicui Principi ratione feudi ab eo accepti. Vide verbum λίξις, inferius suo loco.

ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ. In instrumento Pacis confectae Baimundum inter et Alexium Augustum lib. XIII. sonat liberalem gratiam et concessionem clementem ac beneficam.

ΑΠΟΚΡΕΩ et **ΑΠΟΣΠΑΣ.** Cum nihil addendum habeam ad ea quae viri doctissimi de his vocabulis annotarunt, causa hic morandi non est.

ΑΠΟΣΤΟΛΕΥΣ. Qui classi praeest. Vide Suidam: usurpatur lib. XIII. in Pacificatione Baimundi.

ΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ. Lib. XIV. pag. 443. ἡ δὲ Ἀγούσια περιχαρῆς γεγωνῖα ἐδέξατο τοῦτον ἔξω τῆς τοῦ κοιτῶνος θύρας, ἀριστήριον τοῦτο πάλαι ὀνομαζόμενον. Suspiciari licet ex notatione vocabuli fuisse hanc Gynaeei Palatini exhedram in qua Imperatrices cibum sumere consueverant. Ut sit ἀριστήριον ἀπὸ τοῦ ἀριστεῖν prandere. Quod si ita est, parum verisimile fuerit idem esse ἀριστήριον cum ἄρεως οἶκῳ cuius meminit Procopius lib. I. Persicorum ubi de incendio urbis et Palatii: καὶ τῆς, αἰτ, βασιλέως αὐλῆς τὰ ἐκ τῶν προπυλαίων ἄχρι ἐς τὸν ἄρεως λεγόμενον οἶκον καθέντα ἐφθάρη.

ΑΡΧΟΝΤΟΠΩΛΟΙ. Filii veteranorum militum in unum agmen sic dictum conscripti. lib. VII. pag. 204. Ἀρχόντων nomen vel militares magistratus, ut Centuriatus, Tribunatus, et similes indicat: ut hi fuerint filii non gregariorum sed gesto magistratu probatorum militum: vel eadem notione sumitur qua Principum vox in militia Romana. ubi Princi-

pes, Hastati, Triarii, species sunt militum etiam praefecturam militarem non gerentium. *πώλον* terminatio *ὑποκοριστικὴ diminutiva* est Graecis recentibus. quod, quia viri docti abunde docuere, novis autoritatibus, quod erat facile, putidum et supervacaneum fuerit adstruere conari. Tantum addam, quod ad *ΑΙΟΥΡΩΝ* quoque superius explicatam vocem et cohortem referri potest, vel plane ad hoc genus pertinuisse cohortem trecentorum eximiam lib. XIII. sub initium descriptam; vel certe similis instituti ac generis fuisse. Verba loci laudati sic habent. *τὴν νέηλιν στρατιὰν ἐκ τῆς συνιάξεως πάσης ἀπολεξάμενος καὶ οὐδὲ μᾶλλον αὐτὸς ἀνεθρέψατο καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐξεπαίδευσεν*, (Hi manifeste ad classem *τῶν Ἀγούρων* pertinent) *ἀρχηγὸς στρατευμάτων κατέστησεν. ἦσαν δ' οὗτοι ξύμπαντες τριακόσιοι, πάντες νέοι, καὶ εὐμήκεις, σφριγῶντες τὸ σῶμα, καὶ ἕκαστος τούτων ἀρίτῃνος τὸ γένειον* etc. Paulo inferius sub medium libri eiusdem XIII. memoratur caedes Carae cuiusdam qui ex cohorte *τῶν Ἀγούρων ἠνδρειωμένων* fuisse videtur. Sic enim Anna: *Πίπτιουσι τηρικαῦτα τῶν Ῥωμαίων πολλοί. καὶ αὐτὸς ὁ Καρᾶς νηπιόθεν τοῖς γνησίοις παρὰ τοῦ αυτοκράτορος προσλήφθεισ καὶ καταλεγείς.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ. Imperatrix lib. XIV.

B.

ΒΕΣΤΙΑΡΙΤΑΙ. Lib. IV. pag. 109. *τῶν δὲ οἰκειοτέρων οὐδὲ βεστιαρίας ἢ συνήθεια καλεῖ.* Omnes hos fuisse custodes Imperialium vestium (sic enim viri docti *βεστιαριτῶν* nomen exponunt) equidem vix credo. Quomodo enim isti aut tot fuissent ut ex iis numerosa cohors pugnaturum acie Alexium sequeretur? aut soli ex aulicis ac domesticis omnibus ad dimicandum adsciscerentur? Videtur potius ex verbis Annae *βεστιαρίας* dictos communiter vulgari lingua fuisse omnes domesticos domus Augustae qui statis in palatio ministrantes officii familiae Imperatoriae imputabantur, certo fortasse colore aut modo vestium (ut hodie fieri consuevit) ab aliis distincti, indeque appellationem nacti.

ΒΛΑΤΤΙΑ. Recitat Anna lib. III. pag. 93. et 94. Epistolam Alexii Augusti ad Henricum Regem Alemaniae, qua inter alia Imperator testatur se Regi ex pacto misisse centum quadraginta tria millia numerorum et centum Blattia, *ἑκατὸν βλαττία.* Quid haec Blattia sint equidem disquisivi diu: quo potissimum omnia indagantis suspicio sederit, hic proponam obnoxie ac timide. Existimo volumina fuisse panni holoserici ostrino colore tincti, *cent pieces de velours ou satin rouge cramoisy*, ita ut materiae simul et coloris genus vocis

unius emphasi iungantur institutione peculiari Graecorum sequioris aevi. Primum omnium Blattam dici purpuram, ostrum, muricem, ac coccum, (unus enim populari usu color rubeus splendens tot istis inter se diversis signatur nominibus) blattam inquam dici purpureum quemcumque fucum, doctissime demonstrat Andreas Resendus lib. I. Antiquitatum Lusitanicarum, tum aliis veterum testimoniis adductis, tum his Sidonii versibus lib. IX. Epist. ad Tonantium.

Rutilusque ferte blattas

Recoquente quas ahenis

Meliboea fucat unda

Opulentet ut meraco

Bibulum colore vellus. etc.

Idem autoritate Vopisci, Capitolini, Eutropii, Pauli Diaconi, Isidori, Venantii Fortunati, et aliorum adstruit Gretserus noster lib. II. Observationum in Codinum, solidius, ni fallor, quam ut satis fuerit eruditum scriptorem Notarum Posteriorum in Cedrenum, tribus contra verbis excipere: nihil esse nisi *nugas et nullius momenti commenta quae circa blatteum colorem id est roseum vel purpureum et Graecum βλαττίον, ex nominum allusione velut e Delphica tripode, enunciat sparsim Gretserus in Codinum.* In quo praeterea (quod pace viri docti et religiosi dictum velim) humanitatem eius adversus hominem de religione ac literis bene meritum requiro. Afferri solet Cassiodori quoque manifestum in eandem sententiam testimonium. Sed res minime dubia testimoniis non eget. Blatta, vermis genus triticei ac ferruginei coloris, usurpatum iam olim scimus pro verme minuto coloris micantissime flammei, ac viva rubedine saturi qui oritur ex granis fruticis Arabibus *Kermes* dicti: ex quo est nomen celebris apud officinas antidoti (confectionem Alkermes vocant) quod in ea locum vel praecipuum baccae huius fruticis habeant: cuius item ex nomine vulgatum illud nostris saturae purpurae vocabulum natum qua *rouge cramoisy* quasi rubrum Kermesinum dici solet. Hinc quia ex granis hisce fucus purpureus quo vestes inficiuntur exprimitur purpura ipsa *grana* Lusitanis dicitur: imo et Graecis κόκκος, quod genericum, non minus quam vermis, nomen est, ad hanc tamen speciem usu addictum. Iam quia grana haec industria infectorum certo modo et spatio temporis in areis expansa, et subinde vappa vel cervisia rigata, vertuntur in vermiculos pellucentes cruore florentissimi coloris, quo vestes imbutae amoenissime fucantur, invaluit ut purpura vermis ac vermiculus appelletur, Graece σκώληξ aut σκωλήχιον, unde putatur in vulgares linguas emanasse *Scarlaeae* nomen, Galli

Escarlate dicunt. Qui etiam pro ruberrimo fuce *Vermillon* vermiculum passim usurpant. Neque id coepit *χρῆς καὶ πρῶην*, cum omnium antiquissima lingua sancta locis sane plurimis etiam primi et vetustissimi scriptoris Mosis, vocem *הלצה*, quae vermem sonat, pro purpura usurpet: uti videre est Exod. XXV. 4. XXXV. 35. XXXIX. 3. Levitici XIV. 4. et 6. Tum praeterea Iob. XXV. 6. Isai. I. 18. XIV. 11. XLI. 14. Thren. IV. 5. Ionae IV. 7. Nahum. II. 3. Et alibi. Sed omittere non possum locum eximium ex Psal. XXII. 7. ubi iuxta vulgatam nostram: *Ego vermis et non homo, opprobrium hominum et abiectio plebis*. Loquitur eo Psalmo Christus, et Prophetice praenunciat minutissimas quasque partes ac peristases passionis suae, quas in narratione rei gestae attenta comparatione recognoscere multo est iucundissimum. Iis porro quae descripsimus verbis singulariter designatur illud opprobrium quod Christus gravissimum pertulit, quando conscissus flagris, et praeterquam toto corpore cruentatus, etiam coronatus spinis, productus ad Iudaeos a Pilato est; ita deformatus, ut vix pro homine agnosci posset, nisi, ut pictorum rudium aevo simplici conatus imperfecti iuvabantur inscriptione addita, quae doceret esse hominem id quod illi simulare cogitarant, ita Pilatus verbo admonuisset esse illum hominem. *Exivit Iesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum: et dixit eis* (Iudaeis Pilatus) *Ecce Homo*. At haec loci alterius. Satis sit hinc legisse obiter in rem praesentem, illic in *vermis* nomine alludi acute ac prorsus eleganter ad purpureum vestimentum quo tunc opertus ad ludibrium Christus fuit. Quamquam in Hebraeo *הלצה* alia etiam insignis allusio est ad crucifixionem imminens ex paronomasia vocis *לצה* quae sonat de ligno suspendere ac crucifigere. Hactenus habemus purpurei coloris notionem in blatta: mihi vero id non sufficit, qui existimem etiam genus serici textus ac bombycinae materiae Blattii verbo designari: ita ut Blattia non quivis panni purpurei, sed serici sint. Primum observo saepe ista coniungi mentione apud scriptores. Aelius Lampridius in Heliogabalo. *Paraverat funes blatta et serico et cocco intortos, quibus, si necesse esset, laqueo vitam finiret*. Quibus in verbis merito quaerat aliquis: quae materia blatta sit a serico et cocco distincta? ac fortasse non male suspicetur prius et expositive accipiendum, hoc sensu: *paraverat funes blatta, hoc est, serico et cocco, sive filis sericis coccinei coloris intortos*, etc. Flavius Vopiscus in Aureliano: *quum ab eo uxor sua peteret ut unico pallio blatteo serico uteretur, ille respondit, Absit ut auro fila pensentur: libra enim auri tunc libra serici fuit*. Haec ille in quibus notari cupio: cum

Ioan.
XIX. 5.

dicatur libra serici, non sericum quemcumque pannum, sed simul blatteum hoc est purpureum intelligi. uti et cum fila dicuntur auro pensari, fila bombycina cocco tincta cogitanda sunt. adeo haec usu et pretio coniuncta vices sibi invicem ad mutuam significationem praestant. Itaque et paulo ante cum dixit Vopiscus idem: *vestem holosericam neque ipse in vestiario suo habuit: neque alteri utendam dedit*, non quamcumque forte, sed purpuream significavit, ut tanto cohaerentius sequatur quod statim infert de negato uxori pallio blatteo, ex holoserico purpureo videlicet. Sed pergamus exempla dare coniunctae mentionis coloris et texti. In Codice Theodos. leg. XVIII. tit. de Murilegulis qui est XX. libri X. *Quoniam trecentas pene libras blattae sericae clandestina fucatione*, etc. In Codice Iustiniani sericoblatta uno vocabulo legitur. Et alibi saepe similia videre est, nam hic iam aequo longiores sumus. Hinc factum ut sola mentione coloris purpurei usu tacito sericae materiae species indicaretur. Narrat ecce de Nerone Suetonius: *aureo eum reti piscatum et funibus purpura coccoque nexis*. Quis hic aliud intelligit quam funes sericis filis purpureis intortos? Quos eandem rem memorans *blatteos* apprime in rem nostram dixit Eutropius, uni voci significationem serici textus et coccinei fuci subiiciens. Quid Graeci? (Recentiores hos dico Byzantinarum Tractatores rerum) quam multa huius consuetudinis exempla suppeditant? Nicetas unus sit satis. Aliorum testimonia occurrent ultro legentibus. Is ubi in Alexio Comneno Iuniore libro III. in plerisque codicibus habet *ἀνευ τῶν βλαπτίων*, alia lectio, (quae utcumque putetur marginalis annotatio, veteris certe Grammatici est; et ut in re tali, de notione vocis usitata suo tempore auctoritatem habet) alia inquam lectio habet *πλὴν τῶν σηρικῶν νημάτων*. Alibi Nicetas *βλαπτία πολλὰ χρυσᾶ*. In quae verba Paraphrasis docti Grammatici sic habet: *σηρικὰ διαπλεχθέντα χρυσῶ*. Alia omitto. haec enim abunde sunt ut recte videatur in universum statuisse Salmasius Notis ad Hist. Aug. Script. pag. 391. recentiores Graecos *βλαπτίον non pro blatta vel purpura sola, sed pro nemate serico blatteo usurpasse*. In quo puto Graecos rationem habuisse aliquam originis filorum sericorum quae a verme hoc est blatta (nam Blatta interdum commune nomen vermis est) producitur, vulgo bombyce dicto. unde filum ipsum ac tela ex eo texta bombyx dicitur. Quinetiam nomen ipsum vulgatissimum serici non a seribus populis aut patria eorum, quod vulgo putant, si Hesychio quidem credimus, ducitur: sed a sere verme sive blatta: Ita enim Hesychius: *Σῆρ σχώληξ ὁ τὴν μετάξαν ἐργαζόμενος* hoc est: *Ser.*

vermis sericum vellus efficiens. Quare serica vestis peculiari ratione blatta, blattea, vel blattia dicitur. Praeterea illud admonuerim: cum duplex scriptura sit nominis *βλατίον*; altera geminato τ, altera ea simplici litera: quae hactenus diximus tantum convenire τῷ βλατίῳ, quomodo scribit et Anna nostra et Cedrenus in Tiberio III. ubi memorat *στολὰς σωληναὶς ἀπὸ βλατίου*. Ex quibus fortasse tum Nicetae loca tum Codini quae *βλατίον* scribunt cum τ ψιλῷ, corrigenda sunt. Quod vero ratio sententiae alicubi exigit ut *βλατίον* volumen sit, ortum videri potest ex eo quod panni eiusmodi serici purpura infecti antequam in partes secti assutique in vestes essent, in volumina complicabantur *βλατία* vulgo vocitata. Postremo illud monere non omittam non esse contra rem ac sententiam nostram stabilitam hic a nobis locum illum Codini cap. IV. n. XX. ubi mentio est *λευκοῦ βλατίου*. Ut enim omittam etiam candorem purpurae tribui, Horat. Sat. VI. lib. II.

rubro ubi cocco

Tincta super lectos canderet vestis eburnos,

sane ferrum igne concepto, quod candens dicitur, purpureum fulgorem habet. Ut non pertendam meo iure quamvis eminentiam splendentis in suo genere coloris purpuram interdum appellari, unde purpureae nives dictae reperiuntur: illud modo dico eo ipso quod Codinus significare volens Logothetae pileum ex serico albo splendenti esse, vocavit illud *λευκὸν βλατίον*, satis indicasse *βλατίον* solum sericum esse purpureum, quae opinio nostra est aequi lectoris arbitrio subiecta.

ΒΛΑΧΟΙ. Lib. VIII. pag. 227. καὶ ὅποσοι τὸν νομάδα βίον εἴλοντο (*Βλάχους τούτους ἢ κοινῇ καλεῖν οἶδε διάλεκτος*). Et tamen *Blachi* populorum nomen est Moesiam superiorem incolentium, qui hodie Valachi vocantur, olim fortasse ex Scythis Nomadibus et hamaxobiis vagis in iis denique sedibus conquiescentes. unde invaluerit ut proprium antea sectae atque instituti nomen genti postmodum adhaeserit. Neque enim numquam studia in generis appellationem transeunt in similibus. Occurrunt nunc Corsi sive Corsicae insulae cultores qui quoniam opportunitate littorum et marium illecti piraticam olim studiose factitabant, inde vulgari vocabulo *Piratas Corsaires* dicimus. uti et latrones *Brigans* vocamus quod Brigantes olim Magnae Britanniae populi latrociniorum infamia flagrarent. ut omittam Chaldaeorum nomen saepius olim Astrologiae studium quam locum patriae designasse. Cui geminum est quod sacrarum literarum Interpretes annotant in illis verbis Proverb. XXXI. 25. *Sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit Chananaeo*, Chananaeum dici

mercatores. Sed nullus sit finis si curem congerere cuncta eius loci exempla. Unum addam de quo fuerit operae pretium monuisse. Ioannes Cinnamus, cuius Historiarum libros rerum narrationem indidem ubi Annae nostrae Alexias desinit auspicantes Latina versione deproperamus brevi prodituros, libro secundo meminit depraedationis Mysorum quae inter Cilicum et Antiochiae Syriae fines exerceretur. Unde autem tali loco Mysi? Nempe Mysos viles personas et mancipia intelligit, significatque magnum numerum rusticorum et vilium capitum captos et servituti fuisse addictos. Id adeo inde ortum suspicari fas est quod Mysorum gens despicibilis et servituti nata olim proverbio locum dederat ἔσχατος Μυσῶν cum alicuius infima vilitas exaggeranda cum hyperbole esset. Cicero pro Flacco. sect. 65. *Quid porro in Graeco sermone tam tritum atque celebratum est quam si quis despicatui ducitur ut Mysorum ultimus esse dicatur.* etc. Igitur ut Mysi Mancipia dicti, ut bello capti dura et inclementi servitute habiti Sclavi sive Slavi vocitati, sic *Blachi*, cum Gentis vagae proprium esset nomen, appellative postea designaverit instabilis et desultoriae vitae Barbaros, ἐλόντας τὸν νομάδα βίον, erraticae et nusquam habentis domicilium vitae sectarios.

BPAXIONION. τῶν Βλαχερνῶν lib. II. Est opinor murus sive ambitus exterior, suburbio Constantinopolitano *Blachernae* dicto circumdatus.

BPEBIA. Catalogi vasorum sacrorum et possessionum Ecclesiae lib. VI. pag. 157. sumptum ex usu veteris Ecclesiae Latinae. Etenim Optatus libro I. testatur: chartam in qua conscripta essent bona Ecclesiastica *brevem* proprie vocatam.

BPYΣΙΣ. Lib. XV. non longe ab initio καὶ στρατοπεδείει κατὰ τὴν βρύσιν τοῦ Καρυκῆως καλουμένην. Non est dubium quin βρύσις sit fons. id vocis ipsum etymon clamat, est enim a βρύω scaturio, praeter eas autoridades quas recitat Meursius alieno ni fallor loco: nempe in verbo βρυσίον, quod alterius originis et significatus est. Puto autem designari peculiariter verbo βρύσεως locum ipsum scaturiginis ex quo protinus hauritur: ad differentiam πηγῶν καὶ κρηνῶν illarum quae operibus in urbes inducebantur, cuiusmodi erat ἡ ἐννεάκρονος Athenis. Sed horum fontium origines oportebat altiori esse situ, unde per pronum quo erat opus deduci possent. at βρύσις videtur dici fons humilior, qualem optabat Iuvenalis villico culti horti: puteum nempe *brevem*, hoc est, non altum, *nec reste movendum*, verum unde manu sola cum situla demissa haurire liceat. Quamquam funem a βρύσει non excludit Codinus cap. VII. de Officiis num. 17.

pag. 91. Edit. Reg. ubi sic habet: *κατὰ μὲν τὸ παλαιὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀκολουθῶν τῷ βασιλεῖ (ὁ Πικέρης) ἔφερε κωθῶνιον μετὰ ἀλύσεως, ὡς ἂν εἴ ἐν χρεία γένοιτο πιεῖν αὐτὸν ἀπὸ βρούσου* al. *βρούσης*. forte *βρούσεως, ἢ ποταμοῦ, δῶ τοῦτο* (melius forte legas *τούτω*) *καὶ πῆν*. Ibi *ἀλυσις* non tam ad commodius ferendum suspensum e catenula pocillum, quam ad hauriendi usum accommodatam mentionem habet. Non nego tamen *πηγῆν* et *βρούσιν* sive *βρούσην* esse synonyma. Nam quem locum *Βασιλακίου βρούσην* Curopalates continuator Cedreni vocitatum ait, ubi effossi Botaniatae Augusti iussu Basilacio sunt oculi, Anna nostra diligentius totam Historiam Basilaciani belli ac cladis referens *πηγῆν Βασιλακίου* dictum ait: non, quemadmodum vir doctus in novis ad Codinum Notis nuper docuit pag. 95. Edit. Regiae, quod *ab effossis Basilacii oculis sanguinis fontes erupissent*, in quo nihil excaecato Basilacio proprium fuit: ut omittam, quo tunc modo excaecationes istae fiebant admotione laminae candentis, videri citra missionem sanguinis perpetrari solitas; sed quod contigerit excaecari Basilacium prope fontem ex hoc deinde casu cognominatum. Videsis Annam sub medium libri I. Corrigenda hinc obiter prava lectio, et ex ea nata non recta interpretatio loci Curopalatae in Botaniatae pag. 866. Editionis Regiae. *καὶ ἔκτοτε ὁ τόπος ὠνόμασται βρούσις τοῦ Βασιλακίου*. Quae sic reddit Interpres. *Et ex eo tempore locus ille appellatus est fremitus Basilacii*. Legere enim maluit *βρούξις* quam *βρούσις* contra Codicum fidem, parum, ut suspicari pronum est, habens compertum, quid id vocis esset.

ΒΥΚΑΝΗ. Lib. XI. ante medium. al. *βυκίνη* buccina. Sic *μηχάνη* machina, *τρυτάνη* trutina.

Γ.

ΓΕΝΟΥΣΙΟΣ. Lib. XI. *γενοῦσιος στόλος* classis Genuensis.

ΓΗΠΕΔΑ. Lib. XV. post medium. Hanc vocem enarrat Eustathius ad Iliad. Δ'. his verbis. *γήπεδον μέντοι τὸ ἐν πόλει προκειμενον οἰκίας, εἶον κηπίδιον*. Hoc est *γήπεδον* vocatur *fundus aut terrae purae spatium intra urbem contiguum aedibus, cuiusmodi est hortus*.

ΓΛΩΣΣΑ. Praeter usitatissimam omnibus vocabuli huius notionem, aliam ei valde, ni fallor, singularem Anna nostra subiicit dum sic lib. XIII. sub medium pag. 394. scribit: *σκόπους ἐν διαφόροις ἐξέπεμπε τόποις, περιὰθρεῖν τὰ περὶ τὸν Βαῖμοῦνδον, καὶ γλῶτταν αὐτῷ ἐκεῖθεν κομίσαι*. In his satis apparet *γλῶτταν* dici certum et exploratum de

hoste nuncium. Locutio est vel origine Gallica; vel sacris expeditionibus e Graecia in Galliam a Gallis reportata, certe hodieque vel maxime vigens. Sic enim vulgo dicimus: *prendre langue des ennemis*. Usurpatur item alibi ab Anna *γλώττης* nomen pro terrae tractu mari praetento, aut potius in mare incurrente. allegoria nostratibus quoque non insueta, qui eiusmodi promontoria vocant *langues de terre*. Locus est lib. XII. post med. *κατ' αὐτὴν τὴν γλῶσσαν σκοπέα κατέλιπον*. Nisi *γλῶσσα* fretum aut traiectionem hic potius sonat.

ΓΟΝΑΤΗΣ. Lib. XI. pag. 311. Nomen turris Nicaeensis.

Δ.

ΔΙΑΔΑΔΙΑ. Edictum, Admonitio, *un cry public*. lib. VIII. post. med.

ΔΙΑΚΡΑΤΗΣΙΣ. Possessio. lib. XIII. in Pacis instrumento Baimundum inter et Alexium.

ΔΟΥΚΑΤΟΝ. Lib. XIII. Ducatus. *le Duché*.

Ε.

ΕΑΡΙΝΟΣ ΚΑΙΡΟΣ. *La Campagne*, omne tempus quo bellum geri sub dio potest, a vere ad autumnum. Lib. IX. initio.

ΕΓΧΟΡΗΛΑ. Dicuntur lapides ad structuram peregre advecti, non indidem ubi aedificatur sumpti. lib. III. Portus Constantinopoli Bucoleon appellatus, dicitur ornatus iam olim fuisse *δι' ἐγχορήγων καὶ μαρμάρων*. Lib. XI. paulo ante finem Arx ad Laodiceam exstructa dicitur *δι' ἐγχορήγου* nimirum ex materia longe navibus importata. Sic enim loci sententia exigit quam qui attendet intelliget arcem in hostili solo et in sabulo trepide structam non nisi aliunde illata aedificari materia potuisse.

ΕΘΝΙΚΟΝ. *τὸ ἐθνικόν* Militia auxiliarium gentium lib. IV. Aliquando dubitabam, an non Ecclesiastice vox ea ibi usurparetur pro Infidelibus qui multi militabant sub Alexio: Turci saltem. Iterum repetitur lib. VI.

ΕΚΕΙΣΕ. Peculiari notione usurpatur ab Anna pro *ἐπέκεινα*, ultra, ad designanda loca trans limitem. Sic eadem alibi *ἐκεῖσε τοῦ Δανούβειος ῥέοντα* de quodam fluvio ultra Danubium. Et initio lib. XV. *ἐκεῖσε* de Asia dicitur; quippe ultra fretum sita. Scribebat videlicet Anna Constantinopoli eis Hellespontum.

ΕΜΠΕΡΙΒΟΛΩΣ. Lib. V. extremo Anna hoc adverbium impendit explicando characteri Itali sophistae cui *στρουφνότητα καὶ τὸ ἐμπερίβολον* tribuit. Hoc quid sit explicare non huius operae fuerat verba dumtaxat nova exponere aggressae: nisi Lexica vulgaria parum hic feliciter susceptam

provinciam gererent. Aiunt enim λόγον ἐμπερίβολον orationem esse ornatam et elegantem, nec exacte, nisi fallor, nec satis ad mentem eius unde hauserunt Budaei τοῦ πάνυ, qui plane subtiliter et erudite vocis huius notionem edisserit pag. 467. Commentariorum suorum edit. Paris. anni 1548. concluditque perspectis omnibus τὸν ἐμπερίβολον λόγον ὀρπονι τῷ καθαρῷ puro sermoni nudoque: a quo multum non abhorret Annae nostrae sententia: quae Itali orationem tectam, sollicitam, cautionibus praemunitam, indeque minime puram ac simplicem fuisse docet. Nam elegantiam quidem adeo ei nullam tribuit, ut passim barbarismis et sribiligini- bus lutulentam fluxisse reprehendat.

ΕΞΙΣΩΤΗΣ. pag. 250. Iudex, Praetor, Inspector prae- sens et Compositor rerum in Provinciam cum potestate mis- sus. Vide Suidam et Notas Post. in Cedrenum ad pag. 591.

ΕΞΙΠΠΑΣΕΣΘΑΙ. Lib. IV. post medium: omissis equites equis subito pedites in hostem vadere.

ΕΞΚΟΥΒΙΤΑΙ. a recto singulari ἐξκουβιτής. Sic plane legendum lib. IV. circa medium ubi codex noster ἐξου- βιτῶν sine dubio ullo pro ἐξκουβιτῶν habet. Porro ἐξκου- βιτής idem quod ἐξκουβίτωρ, quod vocabulum cum et Meur- sius et Carolus Annibal Fabrotus in suis Glossariis diligenter enarraverint, verbum non addam.

ΕΞΚΟΥΣΑΤΟΣ. Nomen navis. Lib. X. post medium: ἀπέστειλε τὸν καλούμενον δεύτερον κόμητα μετὰ τοῦ ἰδίου κατέργου, ἐξκουσάτου παρὰ τοῖς ναυτικοῖς καλουμένου. Comes hic secundus fortasse is aut ei similis fuerit quem con- tramiralem nostri dicunt: cuius navis a praetoria secunda *Excusata* vocari solita esset a Nauticis.

ΕΞΟΥΣΙΑΣΤΗΣ. Lib. XI. post med. Princeps, To- parcha, Dynasta.

ΕΞΟΥΣΙΟΚΡΑΤΩΡ. Lib. XIII. sub med. τὸν ἐξου- σιοκράτορα Ῥωμίσκην τὸ δεξιὸν ἐπέχοντα κέρας. Militaris id Magistratus nomen.

ΕΞΩΠΟΛΟΝ. Forte melius ἐξώπυλον lib. VI. pag. 180. exterior ambitus murorum.

ΕΠΙΣΚΥΝΙΟΝ. Antiquae institutionis vox: sed in qua nonnihil Anna nostra καινοτομεῖ. Id quo intelligatur, quam necessario, tam breviter repetendum est, quid notionis huic verbo subiecerint veteres. Eustathius ad Odys. η'. ἐπισκύνιον ἢ ἐρηγηρία παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀντὶ. ἐπισκύνιον τὸ ὑπὲρ ὀφρῶν ἐποφρῦδιον. Idem alibi nempe ad Iliad. ρ'. ἐπισκύνιον δέ ἐστι κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, ἐπίδερμον ὃ ἐπιχαλᾶται τοῖς τῶν λεόντων ὀφθαλμοῖς καὶ καλύπτει αὐτοὺς προνοία φύσεως, οὐ τοσοῦτον διὰ θυμὸν ὅτε σκύνε-

ται τὸ θηρίον, ὃ ἐστὶν ὀργίζεται, ὅσον ἵνα μὴ βλέπων τὰ ἐπιρριπτόμενα βέλη δειλαίνεται. Ex his, adiuncto Scholiaste Nicandri qui ἐπισκύνιον esse ait τὸ ἐπάνω τῶν ὀφθαλμῶν μέρος, ἦτοι δέρμα, satis constat hoc vocabulo significari pellem imminentem oculis, et eos superne protegentem, quae in leonibus laxior est, et demitti solet cum ira feruntur, providentia quadam naturae id agentis, ne conspectu telorum generosus impetus eius bestiae retardetur, quae inde audax et fortis irruit, quod caeca rabie praecipuus fertur; pellibus superciliarum eo sese inferius demittentibus, quo ira maiori effervescit irritata bellua. Quare illud ex naturae peritia ad furoris emphasisim vehementissimi ab Homero de leone dictum est *Πιάδ. ρ'*.

Πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἔλκεται ὅσσε καλύπτον.

Hinc Caesarissa nostra imaginem mutuata est elegantis allegoriae, transferens ἐπισκύνιον ad significandum capitis tegmen usitatum professoribus vitae monasticae, quod ipsa *cuculium* alibi vocat. Id solet ad specimen modestiae longe infra oculos demitti et vultum atque os inumbrare, tristitiamque illam venerabilem et religiosam inducere, quae etiam, non ira sola, verbo *σχύζειν* et *σχυδμαίνειν* unde est ἐπισκύνιον, designatur, si bonis Grammaticis credimus: qui non improbabiliter autumant inde esse metagrammatismo quodam τὸ *σχυθροπὸν καὶ σχυθροπάζειν*. Alibi etiam Anna eadem coronam Imperialem superne clausam et concavam ac videlicet frontem ipsam usque ad supercilia tegentem, translatione non minus apta, ἐπισκύνιον appellat lib. IX.

ΕΠΙΣΚΟΠΗ. Lib. XIV. Videtur esse domus aut Palatium Episcopale Tripolitanum in quo velut in loco sacro deposita Imperatoris pecunia est a legatis eius.

Z.

ΖΑΤΡΙΚΙΟΝ. Accipio ultro et comprobo coniecturam Meursii *ζατρίκιον* ludum esse latruncolorum, vulgo Schaccorum, opinantis. Satis id suadent quae ex Achmete et Anonymo de arte Persica testimonia recitat. Nec abludit Anna: cuius narratio exigit, ut hic ludus eiusmodi fuerit qui a sedentibus, atque adeo recumbentibus, posset exerceri: quandoquidem Patrem suum ait, taedium noctis insomnis accitis collusoribus, ita ut erat, decumbentem adhuc, ante lucem, isto remissionis genere fefellisse. quod nemo non videt apte quadrare in schaccorum ludum. Unum miror, excipere Meursium: minus sibi quam vellet in hoc favere Theocriti Scholiasten, quasi is potius *ζατρίκιον* nomen ad calculorum ludum referat. En Scholiastis huius locum integrum, quem oppido

mutilum Meursius descripsit. sic ille annotat ad illum ver-
sum Idyllii v.

καὶ τὸν ἀπὸ γραμμῶς κινεῖ λίθον.

ἡ δὲ λέξις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν παιζόντων τὸ κοινολέκτως
λεγόμενον ζατρίκιον. ἐκεῖνοι γὰρ ὅταν πολλὰ ποιήσαντες οὐ
δύνανται ἑτέρως νικῆσαι τὸν ὅμοιον παίκτηρα, κινῶσι καὶ
τὸν ἀπὸ γραμμῆς λίθον, τὸν οὕτω βασιλέα καλούμενον.
Haec ibi. quae Latine reddam equidem, ut etiam qui artis
ludendi quam Graecae linguae consultiores sunt, suae Schac-
comachiae artificium in zatricio agnoscant: *Cum dicit Poëta:*
et a linea lapidem movet, *dictionem transfert a consuetudine*
ludentium eum ludum quem vulgo zatricium dicunt. Illi
enim postquam omnibus tentatis haud se aliter reportare
victoriam de collusore posse sentiunt, movent ad extremum a
prima linea lapillum, nempe illum qui rex appellatur. Sic
ille. Quae verba Schaccotechniae periti sese agnoscere respon-
derunt: submoturosque facile calcularios, si vindicare illa
tentent, una exceptione: fuisse olim scrupeos et e lapillis
schaccos, cum hodie frequentius eburnei tormentur aut buxei.
Sed haec isti viderint. Illud nostrae *πραγματείας* est dis-
quirere cuius sit originis vox *ζατρίκιον*, Graecae an barbarae.
Sunt qui magnopere contendunt verbum esse Persicum; ete-
nim hodieque latruncolorum ludum Persis *Xatrang*, vel *Xa-*
trenng appellari. Plinianus contra Exercitator pag. 1130. *ζα-*
τρίκιον dictionem esse contendit mere Graecam, et in Persidem
profectam e Graecia. *Quis enim inquit, nescit huius ludi*
inventionem Graecis deberi? a Graecis igitur ad Persas res
ipsa cum nomine transit. Haec ille: in quibus adstipulan-
tem nequaquam habet Annam nostram, prout videre licet
pag. 360. ubi mentione *ζατρίκιον* facta, haec mox subiungit.
παιδιὰ δὲ τοῦτο ἐκ τῆς τῶν Ἀσσυρίων τροφῆς ἐξευρημένων,
καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖθεν ἐλήλυθός. Tamen constanter Graeci
Grammatici, quorum ratio non immerito habenda videatur,
ζητρεῖον, sive *ζατρεῖον*, a quo *ζατρίκιον* extensum est *ὑπο-*
κοριστικῆ ἐπενθήσει, Graecae origini vocabulum vindicant.
Sonat autem *ζατρεῖον* pistrinum, ergastulum, servorum car-
cerem, aut tormentum. Autor Etymologici *ζητρεῖον τὸ τῶν*
δούλων δεσμοτήριον, ἧγγον τὸν μύλωνα. quod mox dictum
addit quasi *δήτρειον*, ἀπὸ τοῦ δέω quod est ligo, et *τρέω*
τοῦ φοβοῦμαι. Nam poenae caput ἐν *ζατρεῖῳ* vinculorum
incommodum erat, quibus ad cippum alligabantur infelices,
et per longas illic moras tabescere sinebantur. Unde etiam
ipse ille cippus proprie *ζητρεῖον* dictus, si Moscopulo credi-
mus. *ζητρεῖον κοινῶς ὁ κοῦσπος. ἔστι δὲ εἶδος κολαστηρίου*
ᾧ οἱ δοῦλοι ἐδεσμοῦντο. Aut idem, aut similis res fuit ille

codex, de quo Propertius lib. IV. Eleg. VII. illo versu *Codicis immundi vincula sentit anus.* et Iuvenalis Sat. II. dum ait: *residens in codice pellex.* Verum Suidas distinctius explicat genus horum vinculorum, dum innuit stringi solitos miserorum pedes paratis intra cippi crassitiem angustis loculis. *ποδοκάπη*, inquit, *ποδῶν κάκωσις ὁ λεγόμενος κοῦσπος.* Nec abludit Latino-Graecus glossator, apud quem ita legitur: *cuspus, ξυλινὸν σανδάλιον.* Idem adstruunt Glossae Basilicorum dum *κουσπάτορας φυλακιστὰς* esse docent. *Κούσπους γὰρ* (addunt) *ξυλόποδας καλοῦσι.* Referunt etiam, Salmasius loco iam laudato, et Carolus Annibal Fabrotus in Glossario Cedreni, locum huc pertinentem ex Lexico inedito Bibliothecae Regiae. *ζατρίκιον ὁ κοῦσπος τὸ τῶν δούλων κολαστήριον.* ubi iacet illa ipsa vox integra cuius originem disquirimus; quam inde verisimile fit ludo latrunculorum non nisi metaphoricè aptatam, cum proprium antea usum haberet in significando poenali servorum codice. Quis autem divinet unde hoc sic invaluerit, ut supplicii vocabulum ad remissionem transferretur? quam multa similiter instituta cernimus quorum aliam nemo causam queat reddere nisi arbitrium talia primum inceptantium? Cogitabam aliquando, an non, quoniam qui vincti attinebantur in ergastulis ac custodiis, taedii causa fallendi soliti essent indulgere forte ludo isti, quo, quam solam habebant reliquam vinctis pedibus manuum promovendis calculis libertatem usurparent, inde fieret ut nomen loci ubi ludus latrunculorum frequentaretur, ludo ipsi adhaeresceret: praesertim cum facile potuerit cippus intra quem inferne crura fugitivorum aut alio nomine poenas luentium servorum constricta premebantur, superiori sui parte coaequatus esset in superficiem committendis latrunculis plagarum descriptione paratam: unde simul *ζατρίκιον* esset et *κοῦσπος.* Nisi forte alii verisimilius autumant pedes impediens cippi vocabulum ludo latrunculorum per translationem accommodatum, quod quae in eo velut in scena quadam quasi personae repraesentantur Rex, Regina, Equites, etc. *mandris et vitreo latrone clusae* exhibentur, ut Martialis loquitur Epigr. LXXI. lib. VII. hunc ipsum innuens ludum. Etenim in prima structione aciei quae ludi principio fit, Proceres, tamquam alligati ad cippum servi, in extrema linea ponuntur, suo quilibet affixus discolori quadro: a tergo quidem clausus extremo Zatricii margine, quasi muro carceris, a facie vero impeditus longo oppanso versu latrunculorum velut custodum militum, hodie *pedites* vocant: qui sic producta linea praetenduntur, ut maiorum calculorum commovere sese queat nullus, quoad peditum obstantium contextus alicuius

submotive perrumpatur. Mandras igitur hic Poeta vocat plagulas quibus scacchi maiores insident affixi. Latrones autem minoris molis scachos, vulgo *Pietons*, dicit. quos vitreos dum appellat, ex ea tum materia frequentius factos innuit. Sed haec curiosius exequi vix est tanti.

H.

ΗΛΙΟΣ. Multis locis non clavus, sed cuspis ac ferrum lanceae, quae Christi Domini latus fodit.

ΗΜΙΛΟΧΙΤΑΙ. Lib. X. sub finem. *ἀλλὰ τὸ μέσον ἔχειν τῶν ἡμιλοχιτῶν.* Nova et haec vox. Videntur ἡμιλοχιται quasi Triarii fuisse: qui pugnantibus aliis subsiderent, servantes se ad incerta belli, ut fuis, si forte, fractisque suis, integri praelium sumant. Non sunt puri λοχιται insidiatores. Sed eorum simile habent quippiam. idcirco ἡμιλοχιται.

K.

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΙ. Lib. XIII. sub finem *οὐχ ἱππεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ ὀπλίται.* ut Anna ipsa illic exponit: significans milites gravis armaturae *καβαλλαρίων* nomine censerī, tametsi pedites sint: quod a Glossatoribus Graecobarbaris non animadversum, ideo notatu dignum videri potest.

ΚΑΘΕΤΟΣ. Lib. XIII. sub medium. *ὅπως τοὺς μὲν καθέτους τοῦτους ἀνδρας ἀβλαβεῖς διατηρήσειε. κάθετος* hic est proiectus in periculum aut perniciem certam. Elegans id quidem, sed non vulgo usitatum; ideoque hic notandum. Puto Annam habuisse in animo *ἀμνὸν κάθετον* de quo Harpocration verbo *κάθετος*. quod exponit *ὁ καθέμενος εἰς τὸ πέλαγος ἀμνός.* qui nimirum porriciebatur in medios fluctus periturus.

ΚΑΜΙΝΟΣ. Vulgo fornax. Sed Anna pro pyra usurpat lib. XV.

ΚΑΝΙΚΛΕΙΟΝ. Lib. XI. sub finem *ἀπὸ τῆς τοῦ κανικλείου ἀξίας μέγαν δρουγγάριον τοῦ στόλου προχειρισάμενος.* Vide Meursium et Glossarium Cedreni.

ΚΑΠΑΝΑΙ. Nam pro *καπανοῖς* rescribendum puto *καπάναις*. Est autem *καπάνη* Thessalica dialecto idem quod *ἀπήνη*, vehiculum aut rheda. Eustathius ad Iliad. λ'. pag. 799. edit. Frobenianae, ubi enumeravit quaedam vocabula quibus adventitia litera praefigitur ut *χλιαρόν, πήγανον, σμίλαξ, σμίραινα*. quae citra epenthese dicuntur *λιαρόν, ἦγανον, μίλαξ, μύραινα*. huic generi accenset *καπάνην* nostram, sic statim subiungens *καὶ τὸ καπάνη ἀπάνη ὃ ἐστὶν ἀπήνη. Θετταλοὶ γὰρ ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρεται, τὰς ἀπήνας καπάναις ἔλεγον ὄθεν καὶ καπανικά παρ' αὐτοῖς τὰ*

ἀμαξιαῖα. ὡς δηλοῖ φησιν Ἀριστοφάνης ἐν τῷ *Λυδῶν* δειπνα καὶ Θετιαλῶν ὧν τὰ Θετιαλικά πολὺ καπανικώτερα. Haec ille quae abunde sunt ad notionem declarandam τῆς καπάνης. a qua tamen videtur recedere Pollux lib. I. cap. X. ubi nomenclaturam variarum currus partium reddens virgam currus mediam καπάνην proprie dictam asserit. ἡ δὲ μέση ῥάβδος καπάνη.

ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΝ. Quasi diceres Castellulum, munitiunculam videlicet exigui ambitus. lib. XI.

ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ. Lib. VI. post medium. ἀλλὰ τὰ τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασήμ περιίστατο. κατάλυσις ibi positum videtur ἀντὶ τοῦ ἀπόλυσις liberatio.

ΚΑΤΕΠΛΑΝΩ. 94. κατεπάνω τῶν ἀξιωματίων verto: Praepositus dignitatibus. Puto esse ab ἐπάνω praeposito κατὰ. Bis reperitur in Epistola Alexii ad Henricum libro tertio. Quod Meursius hanc vocem exponens Redemptorem vectigalium vertit, generis nomen speciei tribuit. Videntur enim οἱ κατέπανοι, vel ut melius scribitur hoc loco, οἱ κατεπάνω, dicti fuisse Praepositi cuilibet rei, ut hic dignitatibus. *Les Surintendans.* Itaque censeo hanc vocem Graecae originis et analogiae, plane diversam ab alia mere barbara sequioris Graeciae usu trita καπέτανος, aut καπέτανις vel etiam καπέτανιος *Capitaine* de qua Glossographi sat multa.

ΚΑΤΕΡΙΟΝ. Triremis. Vide Glossaria Meursii et Fabroti ad Nicetam. lib. X. post med. ἀπέστειλε τὸν καλούμενον δεύτερον κόμητα μετὰ τοῦ ἰδίου κατέργου.

ΚΑΥΚΙΟΝ. Caucium lib. III. in Epist. Alexii ad Henric. iure opinor meo in interpretatione retinui sonum ipsum vocis barbarae eiusdemque πολυσήμου. nam et hydriam et calicem et nummum sonat. ex quibus notionibus secunda maxime in hunc locum quadrat. nec vana fortasse suspicio sit, si quis calicem sacrum ad usum sacrificii ex gemma solida Sardonyche factum hic intelligat. Vide Meursium.

ΚΕΛΛΑ. Lib. XV. Cella Monachi.

ΚΛΗΡΙΚΟΙ. Clerici, Episcoporum Asseclae, lib. XIII. in instrumento Pacis: οἱ Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Ἀμάλφης Μαῦρος, καὶ ὁ τοῦ Ταρέντου Πενάρδος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κληρικοί.

ΚΟΜΗΤΕΣ. Tritior haec vox est usu posterioris Graeciae quam ut de illa notandum hic sit quidquam distinctius, praesertim cum in ea copiosus sit Meursius, quem consulas licet. Adde tantum praeter notissimam istam notionem dignitatis aliquando simplicius usurpari hanc vocem ut antiquae voci Latinae *Comes* respondeat, et asseclam aut

viae socium sonet. Lib. XIV. sub medium de Principibus Gallis ad Imperatorem cum magno comitatu adeuntibus. *ὁπόσους ἂν ἕκαστος τῶν κομήτων ἐβούλετο συμπαραλαμβάνων εἰσῆει.* Ibi tamen ambigua oratio est et si vox *κομήτων* referatur ad *ἕκαστος*, ut recte potest, nihil innovabitur in eius significatu, sed tantum si referatur ad *ὁπόσους*.

ΚΟΜΙΤΟΥΡΑ. Lib. XI. Militia propria cuiusque Comititis. Coniunctis enim ad oppugnationem urbis Nicaeae Latinorum omnibus copiis, Comitum sive Principum unusquisque in loco certo cuique assignato proprias sub signis peculiaribus habebat copias. Has castrorum et exercitus universi partes, quarum unaquaeque sub proprii Comititis praefectura erat, *κομιτούρας* Anna vocat.

ΚΟΝΟΣΤΑΥΛΟΣ. Praeter Annotata a Meursio, *Κονοσταῦλος* nomen est dignitatis non ut hodie singularis et unicae in toto regno, sed quae multiplicationem admitteret: adeo ut multi simul Conostabli esse possent, uti hodie Mareschalli, quos vocant. Id indicat Anna lib. XIII. sub medium dum Baimundum falsis adversus quosdam suorum delationibus perturbatum, anxie deliberasse ait: *τίνας ἀντ' αὐτῶν Κονοσταύλους ποιήσειε.*

ΚΟΡΤΙΝΑ. Muri ambitus. *La courtine* lib. XI. ubi de obsidione Nicaeensi *τῶν μεταξὺ κορτινῶν*, non autem, ut Meursius citat ex Hoeschelianis excerptis, lib. VIII.

ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΝ. Tegumentum capitis monachorum proprium. lib. XV.

ΚΟΥΛΑ. Arx imposita civitati. Lib. XI. sub finem *τὴν μέντοι ἀκρόπολιν ὅπερ κουλᾶ νῦν ἢ συνήθεια καλεῖν εἶωθεν, ἔτι Κέλτοι κατεῖχον.* libro eodem arx Antiochena *κουλᾶ* vocatur.

ΚΥΠΕΛΛΙΟΝ. Pollux lib. VI. cap. XVI. commune hoc vocabulum poculis omnibus, sed poeticum agnoscit. *τὸ γὰρ δέπας καὶ κύπελλον ποιητικά.* Videtur tamen Anna id usurpare pro certo quodam genere ac forma poculi: dum lib. XV. sub finem sic scribit. *ὔδωρ ἐδίδου διὰ τοῦ κυπέλλου, οὐδ' ἐκπόμενός τινος πίνειν, ἵνα μὴ γένοιτο οἷ πολλὰκις δυσκόλως περὶ τὴν κατάποσιν, φλεγμαιοῦσης τῆς ὑπερώης καὶ αὐτῆς δὴ τῆς γλώσσης,* etc. sententiam divinavi et expressi ut potui. quod idem usu venit in tota fere ista descriptione morbi et mortis Alexii, ubi codex innumerabilibus passim lacunis hiat, et quae continue refert incorrectissima exhibet.

ΚΥΡΟΣ. Honorificae compellationis formula. minutum ex *κύριος* ut apud Latinos *Domnus* ex *Domino*. Lib. XIII. Imperator et eius filius quasi proprie et appellatione privatis non conveniente *κύρος* dicitur. unde forte nostrum *Syre*.

κῆρις etiam iterum et tertio idem Augustus compellatur. Non tamen semper summae servata potestati fuit haec vox, sed promiscue personis honoratis attribui prius solebat. S. Maximus in dissertatione cum Pyrrho sic eum secum loquentem facit. τί σοι κακὸν ἐποιήσαμεν κῆρι αββα Μάξιμε. Videndum etiam an non religiosae appellationi coelitum eadem vox serviat, ut κῆρος Γεώργιος ab Anna memoratus sit Divus Georgius, ut nos loquimur.

A.

ΑΙΖΙΟΣ. Ἄνθρωπος λίζιος *homme lige ἐποχείριος δοῦλος*, iureiurando quod vocant fidelitatis alicui velut Principi obstrictus, et beneficiario iure obnoxius cliens. Vide Meursium et Glossarium ad Nicetam. Quibus addi plurima possunt ex Lectione scriptorum citimae vetustatis, passim cuivis obvia.

ΛΟΓΓΙΒΑΡΙΑ. Si quis hoc nomen vulgari hodie notione accipiat pro subalpina Italia, quam olim Romani citeriorem Galliam vocabant, nae is in Annae Historia plurimum fallitur. in ea enim saepius Calabria aut Campania isto nomine designatur. Puta libro primo ubi de initiis Roberti Calabriae Ducis: cui a socero tributam fuisse urbem dicit in Λογγιβαρδία sitam φρούριον vocatam. Est autem *arx* civitas sic dicta non longe a Capua, de qua in Notis ad eum locum dicitur aliquid. Qua occasione porro inter Graecos Byzantinos invaluerit haec consuetudo sic Italiam appellandi, docet erudite vir aequae religiosus ac doctus, quem honoris causa nomino, R. P. Goar, posterioribus Notis ad Cedrenum, ad pag. 577. quem magnopere censeo consulas. Admonere id hoc loco interfuit ne quis miretur cum viderit me Λογγιβαρδίαν interdum Italiam, alias Calabriam interpretari. quin etiam aliquando Longobardiam Latine posui notione eadem qua id nomen Graeci sumunt.

ΛΟΙΧΑΓΙΑ. Lib. x. sub finem. παρεγγνώμαί σοι μήτε πρὸς οὐραγίαν μήτε πρὸς λοχαγίαν ἴστασθαι φάλαγγος. Suadet Thrasoni Alexius nimio plus quam vellet hostium inventuro, ut non in prima non in postrema acie pugnare appetat, sed in media: ut tectus undique numero suorum tutus esse possit. οὐραγίαν pro acie postrema legi apud Xenophontem in ἀναβάσει, λοχαγίαν nusquam. Nova vox videtur. Ideo codex alter λοχαγίαν habet: quae vox huc non quadrat. Quaeritur enim ἀντίθετον τῆς οὐραγίας, quod esse λοχαγία nequit. Recte ergo λοχαγία, ἀντιπαράταξις, frons exercitus, ubi Hastati cuspides protendunt. Non dissimulo tamen λοχαγῶν mentionem quae tertio quartove mox versu sequitur probabilem facere lectionem λοχαγίας.

M.

ΜΑΝΙΑΚΑΤΑΙ. Fuit qui suspicaretur nescio quid de torquatis Gallis. Memini legere me apud Polybium *μανιάκην* torquem. Sed nunc non erat his locus. Nec cuiquam potest esse dubium quin *μανιακάται* apud Annam lib. VII. pag. 210. sint reliquiae copiarum Maniacis, famosi quondam in Italia Graecorum Ducis, ut docet Anna ipsa lib. I. pag. 11. Curopalates in Diogene. *ἀντάρανδος δὲ τῷ μονομάχῳ καὶ κατηγωνισμένου οἱ σὺν αὐτῷ* (forte *σὺν αὐτῷ*) *περαιωθέντες τῷ βασιλεῖ δουλωθέντες μανιακάται τε ἐπωνομάσθησαν, καὶ τῇ Ῥωμαίων πολλῇ* (forte *πόλει*) *ἐναπέμειναν.*

ΜΑΝΟΥΗΛΗΜ. Lib. XV. Candelabrum ante Imperatorem praeferrī solitum a manubrio forte sic dictum ex Latino verbo manus. Vide Meursium et alios Glossographos.

ΜΑΡΚΕΣΣΗ. Dubito an hoc sit personae proprium nomen: an vero dignitatis illius hodie notissimae, quam Marchionatum dicimus, ita ut Tancredus ab Anna Marchio vocetur. Scriptores Expeditionum sacrarum constanter hunc Tancredum vocant Marchisi filium. et fortasse Patris nomen filio adiunxit hic Anna, more illo veteri quo Socrates Sophronisei et Theuydides Olori dici solet.

ΜΙΧΑΗΛΑΤΟΣ. Ut *Ῥωμανάτος* certas nummorum species designat imaginibus certorum Imperatorum nempe Michaelis aut Romani Diogenis impressas. Ad Michaelē quod attinet lib. XIII. sub finem fit mentio *μιχαηλάτου χαραγῆς* hoc est pecuniae impressae effigie Michaelis Ducae Augusti. Sic enim paulo post loquitur Baimundus *ὄφειλω λαμβάνειν κατ' ἐτησίαν δόσιν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν τάλαντα διακόσια τοῦ προβεβασιλευκότος κυροῦ Μιχαηλ ποιότητά τε καὶ χαραγὴν ἀποφέροντα.* ubi notandum quod *ποιότης* et *χαραγὴ* distinguuntur. *l'alloy et le coin* et in *Romanato ποιότητος* solius fit mentio, non item typi: forte affectasse Baimundum solvi sibi tali moneta pensionem annuam quod iste Imperator Michael Ducas affinis ipsius fuisset ut libro I. traditur. Porro *ποιότης* et *χαραγὴ* diversae considerationis erant. nam Imperator quilibet arbitrio suo certum gradum et modum puritatis metalli praescribebat. haec erat *ποιότης*. quam eandem esse sub alio charagmate nihil vetat.

ΜΟΛΙΣΚΟΣ. Lib. VI. videtur esse angustus terrae tractus aquas dividens instar crepidinis, substructione et aggere firmata moles, cuiusmodi obiici stagnis ac fluminibus solent. Gallice, praeterquam quod Latinam molis vocem retinemus interdum in his appellandis, *digues* frequentius vocamus. Habet autem *ὑποκοριστικὴν* formam verbum *μο-*

λίσχος ut e Latino *moles* ab Anna vel ab eius aevi Graecis formatum videatur.

ΜΟΥΑΣΟΥΜΑΝΟΙ vel potius **ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ**. Lib. IV. ὁμολογῶν ἅμα ἐκ πολλοῦ τὴν ἀναμεταξὺ τῶν Μουλ- σουμάνων καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰρήνην ἐπιποθεῖν θεάσασθαι. Musulmanni Muhammedanae superstitionis cultores primi vocati sunt, quod cum Muhammedes dogma suum armata et violenta grassatione propagaret, eos omnes interficiens, qui suscipere illud nollent, qui suscipiebant **תניכבסמ** hoc est servati et salvi facti, quippe a morte liberati, dicebantur. Ex hac origine invaluit id nomen ad Turcos et Saracenos Muhammedis cultores designandos. quia tamen ea non gentis appellatio, sed *θηρσκειας* est, Musulmani non dicuntur nisi qui circumcisi sunt, si mares sint, si autem foeminae nisi professionem Muhammedismi solemni formula fecerint. Transferunt autem significatum primum salutis corporeae et praeservationis a morte ad salutem quam a Muhammede miseri sperant. ut Musulmanni sint quibus Muhammedani Paradisi felicitas certo promissa est.

N.

ΝΑΖΙΡΑΙΟΙ. Lib. XV. post medium. ἐπὶ τοῦ βασι- λικοῦ τοίνυν τῇ μετ' αὐτὴν καθῆστο θρόνον. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα παρήσαν τῆς τε συγκλήτου καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου, καὶ τῶν Ναζιραίων αὐτῶν ὅποσοι λόγου μετεῖχον λογάδες. Religiosae vitae Professores Graecis Christianis dicti sunt *Ναζιραῖοι* translato a Nazaraeis veteribus nomine. S. Nilus cuius Epistolas nondum editas describebam nuper ex optimo Codice Bibliothecae Medicaeae Epistola CXLV. οὔτοι πάντες κᾶν τε κληρικοὶ κᾶν τε βιωτικοὶ κᾶν τε Ναζιραῖοι καὶ ἀπο- τεταγμένοι ὑπάρχωσι etc.

ΝΟΥΜΙΣΜΑΤΑ. Lib. III. post medium in Epistola Alexii ad Henricum, Nummi.

ΝΩΒΕΛΙΣΙΜΟΣ. Lib. XIII. sub medium. titulus dignitatis in Aula vel potius Republica Byzantinae Graeciae, ex Latino Nobilissimi verbo in Graecum sonum inflexus.

Ξ.

ΞΥΛΟΚΛΑΣΙΑΙ. Lib. XIII. sub medium. πᾶσαν τε ἀτραπὸν διὰ τῶν καλουμένων ξυλοκλασιῶν αὐθις τοῖς Κέλ- τοις ἀπετάφρευσεν. διὰ instrumento seruit; ut velit semitas ξυλοκλασίαις clusas. Alterum duorum ergo est ξυλοκλασία: vel aggestio temeraria caesae sylvae, (Tacitus concaedes diceret) vel cancellatim obiectae crates. utrumque aptum ad sententiam loci.

O.

Ο ΕΠΙ ΤΡΑΠΕΖΗΣ. Lib. XIII. pag. 377 et 378. Officii nomen aut ministerii, ut apparet, in familia Imperatoris. Videtur autem non pure humanum aut politicum fuisse id munus: sed religiosum: quippe quo fungeretur Monachus ad hymnodiam nocturnam statis horis excubans. Forte huius erat bene precari super mensam cibus positis, et postmodum coena peracta praeire solemne carmen gratiarum actionis. Videndus Curopalates.

ΟΙΗΜΑΤΙΑΣ. Lib. XIII. Suidas *οἰηματίας, ἐπηρμέ-
ρος.* Superbus, praefidens, sui opinione tumidus et prae se alios spernens.

ΟΡΥΚΤΙΑΕΣ ΧΕΛΩΝΑΙ. Lib. XIII. ante medium. testudines aut plutei tegendis iis qui muros suffodiunt, aut subterraneos meatus terra molienda egerendaque excavant.

ΟΥΕΤΩΝΕΣ. Lib. XIV. pag. 370. Non utique hi sunt Vetones quos veteres Geographi in Hispania collocant, de quibus erudite more suo multa colligit Andreas Resendus, manifeste siquidem hoc nomine Anna Italici generis gentem notat. in quo an non *μνημονικόν* eius *σφάλμα* agnoscendum sit haud temere definierim. Libro superiori in descriptione Adriatici sinus *Ουετόνων* verbo videtur designasse Venetos. Quoniam vero numquam Veneti, quod Anna meminerit, contra Imperatorem Alexium classes armarunt, videtur hoc loco *Ουετόνων* verbo Italos, aut etiam Occidentales et Latinos omnes universim intellexisse, nisi pressius haesit in Pisanis, Genuensibus, et Calabris, quorum navales in Patrem suum Expeditiones descripsit. Verum de his agemus plenius in Notis.

II.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΠΡΟΦΑΣΙΣ. Saepe Anna praesertim lib. III. et lib. X. isto loquendi modo exprimit plausibilem praetextum. Proverbialis locutio ex Homero Iliad. τ'.

Ὡς ἔφατο κλαίουσ', ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες

Πάτροκλον πρόφασιν, σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἑκάστη.

Ad quem locum sic annotat Eustathius. *τὸ δὲ πάτροκλον καὶ εἰς παροιμίαν ὑστερον ἔπεσε, δι' ἣν ἔχει εὐρυθμον συντομίαν καὶ πιθανότητα. καὶ λέγεται ἐπὶ τῶν προσποιουμένων μὲν ποιεῖν τι διὰ τήνδε τινὰ αἰτίαν τῶ ὄντι δὲ ἄλλως τοῦτο ποιοῦντων.* Vide praeterea notas Hoeschelii et Glossarium Meursii.

ΠΕΛΑΓΟΛΙΜΗΝ. pag. 106. Quasi diceret: portus in medio mari. Peculiaris haec quaedam industria erat classes armatas multarum navium per vasta maria ductantium, ut locis inportuosis portum quendam ad usum pugnae aut

excensionis in aliquem locum improvisae facerent. Id Leo Tact. Const. xx. citatus a Meursio *ναυτικοῦ στόλου στρατήγημα* vocat. Ubi et rem ipsam fuse describit. Nos eius verba cum Annae nostrae verbis diligenter conferemus in Notis et accurate Deo dante quidquid id est declarabimus.

ΠΕΛΕΙΡΙΝΟΣ vel *Περεγρίνος* Peregrinationem religiosam suscipiens ad Christi sepulcrum.

ΠΙΓΚΕΡΝΗΣ. Pincerna. v. Meursium et Curopalatem.

ΠΡΑΙΤΩΡΙΟΝ. Lib. xiii. *ἀντικρὺ τῆς δουκιῆς καθέδρας ὅπερ Πραιτόριον προσωνόμαστο.*

ΠΡΕΒΕΝΤΖΗ. Provincia. Sic proprie dicta pars Galliae, comitatus celebris cuius Comes ab Anna vocatur *Κόμης Πρεβέντζης*. pag. 289.

ΠΡΟΔΑΜΑΤΑ τῶν πεδίων Lib. v. ultra medium, quae excussos equis Gallos a statu et incessu impediunt, quid sint quaero. calcariane? an alia equestris armaturae pars illis temporibus usitata? an aliquid hodiernae quoque consuetudinis?

ΠΡΟΣΩΠΙΟΝ. Praeter notionem vulgatam artis vocabulum est in civilibus conventionibus usum habens. ut in pacificationis instrumento Alexium inter et Baimundum transacto videre est lib. xiii.

ΠΟΛΛΑΧΟΣ. Lib. xv. oppositum *μοναχῶ* plurifarium solitario.

ΠΟΡΤΗ. Porta vide Meursium.

P.

ΠΕΒΕΝΝΙΚΟΝ. Lib. v. *ἄβεβεννικὸν περικόψας*. Videtur *ἄβεβεννικὸν* esse quod Gallice dicimus *Ravelin*, *barrière* aut quid simile.

ΡΗΤΟΣ. Lib. x. circa medium *ῥητοὶ γὰρ ἦσαν*. An *ῥητός* notione barbara pro *rarus* positum? An a Graecae originis proprietate non discessum? certe ratio sententiae exigit ut isthic *ῥητοὶ* pauci dicantur. Est ea Graeca vox a dicendi verbo. *ῥητοὶ* ergo forte, quos facile quis dicendo et numerando percensuerit; quippe non multos sed certo nec eo magno comprehensus numero.

ΡΟΓΑ. Lib. iii. post medium *ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιωμαίων*. Stipendium dignitatibus debitum *ἀξιωματικῶν* dictum. Vide Meursium.

ΡΟΜΦΑΙΑΙ. Lib. i. Gladii quidam circa Imperatorem gestari a certis eius stipatoribus soliti, ut olim a lictoribus fascēs et securēs ante Consules.

ΡΩΜΑΝΑΤΟΝ. Lib. iii. pag. 94. *εἰργασμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτον παλαιῆς ποιότητος*. Verisimile arbi-

tror indicari hoc verbo certum monetae genus eusum iussu, aut impressum effigie Romani Diogenis Augusti. Vide superius verbo *Μιχαηλάτος*.

Σ.

ΣΑΤΑΝΑΗΛ. Lib. xv. post medium. pag. 489. Satanas, Diabolus.

ΣΕΚΡΕΤΑ. Etsi vox Latina est, tamen novam et veteribus haud notam accepit a Graecis recentioribus notionem. Significat enim, ni fallor, Tabularia, sive quae Archivia vulgo dicimus, scrinia et loculos chartis authenticis tuto custodiendis paratos, tum etiam consessus lectorum hominum quibus cognitio de rebus eo attinentibus demandata est. ita usurpatur, si recte autumo, lib. III. pag. 84.

ΣΕΡΒΙΕΝΤΙΟΣ. Lib. XIII. *Sergent*. vox Gallica e Latino *Serviens*, ut quidam volunt, cum alii a Caesarianis deducant.

ΣΕΡΜΩΝΕΣ. Navigii genus lib. III. infra medium, forte a *σείρω* traho, quod remulco trahantur.

ΣΙΑΟΥΣ. Lib. VI. pag. 170. Nuncius vel Legatus Sultanis. Vox Turcica hodieque usitata. Sic enim passim legati vocantur quos Turcorum Imperator ad alios Principes mittit.

ΣΙΓΝΑ. Certae figurae ductu calami designatae in chartis conventionum ab iis hominibus, qui cum scribere nescirent eiusmodi signa loco subscriptionis ponebant. Sic usurpatur haec vox lib. XIII. pag. 416.

ΣΚΑΛΑΙ. Lib. VI. Certa loca urbis Constantinopolitanae. vide Meursium.

ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΙΟΝ. pag. 95. et alibi. Haec vox apud Annam duo significat, locum sive palatium et Aulam Sultanis summi Turcorum Principis, et dignitatem illam ipsam. Patet ex multis locis quae lector in ipsa lectione facile notabit.

ΣΠΟΥΔΕΡΙΟΣ. Lib. XV. post medium. eleganter novata vox ad significandum gnavum et strenuum.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΣ certam qualitatem aut ius urbis denotat, cui tale adiunctum apponitur: ut patet e lib. XIII. extremo. Similiter

ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΟΝ de Castro videlicet dictum ius aliquod praesidii aut privilegium innuit, forte quale urbium earum in Gallia et Belgio quae Castellaniae vocantur.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑΡΧΗΣ. Videtur peculiaris quaedam dignitas. Lib. XII. de Aspiete *στρατοπεδάρχην τετιμηκώς*. item paulo superius: *στρατοπεδάρχην αὐτὸν ἡξιώκει πάσης ἀνατολῆς* etc.

ΣΥΝΗΘΕΙΑΙ. Lib. III. in Bulla aurea genus vectigalis sic dictum: Guillelmus Tyrius lib. III. *Ita ut e conspectu Constantinopolitanae civitatis, procuratores suos haberet qui consuetudines a transeuntibus exigerent.* Vide Novellam Iustiniani 163. ubi *περὶ κομφισμῶν συνηθείας.* Sunt alicubi hodieque in Gallia quaedam portoria quae consuetudines vocantur.

ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΙ. Lib. III. et lib. IX. manifeste sunt remissiones poenae quas Gallice *graces* dicimus, quando convicti criminis supplicium plena potestate Principis condonatur. Venia, remissio, sive remissa ut loquitur Autor commentarii in Paulum Ambrosio tributi ad Rom. VI. 14. Significat eadem vox apud Annam non raro tributorum condonationes aut relaxationes debitorum. *συμπάθειαι δημοσιακῶν ὀφλημάτων.* item *συμπάθειαι τῶν λεγομένων συνηθειῶν.*

ΣΥΜΦΩΝΕΙΝ. Peculiari notione fidelitatem alicui profiteri et eius *ἀνθρώπον λίζιον* fieri. in scripto Concordiae Baimundi sub finem lib. XIII.

ΣΦΑΙΡΙΖΕΙΝ. Lib. IX. post medium. *εἰ δὲ σφαιρίζοντα τοῦτον εἶδέ τις.* Quis dubitet hic *σφαιρίζειν* esse pila ludere? Pergit. *εἰ δὲ ἱππαζόμενον, εἰ δὲ ἱππασίας ποιούμενον.* Ergo distinctae exercitationes *σφαιρίζειν* et *ἱππάζειν.* Atquæ paulo post sic habet Anna. *σφαιρίζοντι γὰρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ ἐν μεγάλῳ παλατίῳ ἱππηλάσιον.* (quid *ἱππηλάσιον* ad pilam) pergit. *ἀνὴρ τις βάρβαρος ἐξ Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέρων, ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν σφαιριζόντων ἀνασειράσαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾧ πνευστιῶντα τὸν ἵππον ἀναψῦσαι etc.* En equestris lusus pilae. Quinam is vero est? Video simulacra belli armis decursa *σφαιρομαχίας* veteribus dictas. Nam ex Polluce lib. III. *καὶ τὰ ὄπλα σφαῖραι. ἀφ' ὧν καὶ τὸ σφαιρομαχεῖν καὶ σφαιρομαχία.* Non videtur ergo esse posse dubium quin *σφαιρίζειν* sit interdum apud Annam equum domitare atque in orbem agere aut equestre ludicrum decurrere.

ΣΧΙΣΤΕΥΜΟΣ. Lib. III. in Bulla Aurea. *σχιδευμοὺς καὶ ἀποσχηδευμοὺς* autumo esse scissiones et rescissiones rerum iudicatarum, vel contractarum, postquam solemnibus iuris formulis firmatae sunt. quam potestatem summi principatus propriam Imperator illic Matri communicat.

ΩΡΑ ΠΙΣΤΙΣ. Videtur lib. XIV. esse fides illa quam solemnem Imperatori aut Regi iureiurando interposito profitentur qui eorum iuri se subiiciunt et eorum homines fiunt.

T.

ΤΕΜΠΗ. *τέμπης* singulari numero vallis ab Anna

dicitur, singulariter, ut videtur. Aliis enim fere plurali voce τὰ τέμνη dicuntur. Locus est lib. XIII. post medium. ὄθεν οἱ Κέλτοι εἰς τὴν τέμνην ἐμπεσόντες.

ΤΙΛΙΑ. Lib. XIII. σὺν οἷς καὶ τρία τίλια. Certa castra aut loca sic dicta.

ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ. Lib. III. post medium. aliter usurpatur quam ut vulgo solet pro vicario partes alicuius ac locum subeunte. ibi enim manifeste sonat Praefectum urbi alicui munitae.

ΤΥΡΕΙΑ. Lib. IX. pag. 251. ἀγνοῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτοῦ κατασκευασθεῖσαν τυρεία. Τυρεία astuta et vafra machinatio. Eustathius ad Iliad. ε'. τὸ δὲ τυρεύειν καὶ ἡ τυρεία μοναχῶς ἐπὶ φανλότητος τίθεται.

ΤΥΡΟΦΑΓΟΣ. pag. 51. Hebdomas in ea Dominica desinens quam nos Quinquagesimam vocamus, ea Hebdomas τυροφάγος dicitur quod per eam vesci adhuc caseo liceret. Etenim abstinentiam solemnem verni ieiunii Graeci diebus undecim maturius quam nos inchoant. Sed in eo quibusdam gradibus utuntur. Primum enim Dominica quam ἀπόκρεων et ἀποκρεώσιμον ἑορτὴν dicunt, nos sexagesimam vocamus, usum carniū usque ad Pascha funditus abdicant. caeterum adhuc per hebdomadem caseo vescuntur, cuius licentiae diem ultimum habent Dominicam Quinquagesimae, hinc apud ipsos τυρινὴν et τυροφάγον peculiariter dici solitam.

Φ.

ΦΑΜΟΥΣΟΝ. Famosum scriptum, libellus maledicus ad laedendam famam maligne sparsus. lib. XIII. pag. 377.

ΦΟΣΣΑΤΟΝ. Castra. Exercitus universus sub signis atque in Castris agens. pag. 231. et alibi.

Χ.

ΧΑΛΚΟΠΡΑΤΕΙΑ. pag. 129. Vicus aut platea Constantinopoli. Vide Codinum.

ΧΑΡΑΚΗΝΟΣ. Miles gregarius. Cacula. Homo ignobilis e faece castrensi. a χάραξ. pag. 272.

ΧΑΣΙΟΙ. Lib. VI. extremo pag. 178. 179. χάσιοι Turcis aut Persis ii sunt quos nostri sacrarum Expeditionum scriptores *Assassinus* vocarunt, Gallico nomine, non ut quidam existimant, Asiatico, aut gentili sicariorum istorum: ut erudite docet vir doctissimus honoris et amicitiae causa hic nominandus D. Casanova in Opere mox vulgando de Originibus linguae Francicae.

ΧΟΒΑΡ. pag. 284. Arabica sive Saracenica vox incrementum sonans hoc est Lunam crescentem, et in cornua

curvatam incipiente mense, Gallice, *le Croissant*, quod quasi symbolum et insigne Saracenicae gentis omnes sciunt esse. Petrus Bergero vir doctus et accuratus in nuper edito Gallice compendio rerum Saracenicarum pag. 12. dum Lunam olim adoratam a Saracenis vere admonet, eam Cubarem, sive Cabarem, ab iisdem vocitatam docet, quasi dicerent, inquit, magnam. Eius pace dixerim, non accedo. Nam etsi כּבַר notionem habet haud dubiam magnitudinis: non minus tamen frequentem et magis propriam significationem multiplicationis obtinet, sive augmenti. Itaque כּבַר inde ductum Arabica flexione, incrementum sonat: et appellative usurpatur ad significandam primam *φάσις* corniculatae et crescentis Lunae, quae cum illo statu (pro quo dumtaxat gentis Saracenicae aut Turcicae *ἐπίσημον* est) appareat minima, male magna vocaretur. Verius ergo et congruentius *χόβαρ* sive כּבַר sonat Lunam crescentem quam Lunam magnam. De his plura dabunt Notae nostrae.

ΧΟΙΡΟΣΦΑΚΤΗΣ. Lib. III. extremo. Puto quidem nomen esse viri proprium, itaque verti. Tamen quia satis inusitatum id nominis genus: et quia species nonnulla extat ex toto conspectu loci quasi appellativum videri possit, suspicabar ex eo quod caesa porca sanciri olim foedera legitimum esset, legatum paci componendae missum sic appellatum.

ΧΩΜΑ. Lib. III. Locus aut arx quaedam cuius *τοπαρχης* Burtzes quidam nominatur. an inde nomen habuerint *ΧΩΜΑΤΗΝΟΙ*, an vero aliunde sic dicti sint certi milites quorum non raro Anna meminit disquiremus accuratius in Notis.

CAROLI DUCANGII

IN

A N N A E C O M N E N A E

ALEXIADEM

NOTAE HISTORICAE ET PHILOLOGICAE

CAROLI DU FRESNE

AMBIANI

DOMINI DU CANGE

QUAESTORIS FRANCIAE

IN

ANNAE COMNENAE

CAESARISSAE

ALEXIADEM

NOTAE HISTORICAE ET PHILOLOGICAE

IN PRAEFATIONEM.

Πορφύρας τιθήνημα] Porphyrogenita, Nata patre Imperatore. Eadem Anna infra, καὶ τὴν πορφύραν ἀφ' ἧς ἐβλάστησα. et lib. 15. ἔγωγε γυνὴ καὶ τῆς πορφύρας τὸ τιμιώτατον, καὶ τῶν Ἀλεξίου πρότιστον βλάστημα. Nicolaus Callicles in Epigr. Ἐξ Εὐδοκίας ταῦτα πορφύρας κλάδον. Constant. Manasses, Κοινηριάδην Μανουὴλ πορφύρας χουσοῦν ῥόδον. Apud eundem non semel, Πορφυρόφυτος κλάδος, πορφυρόρηξ, πορφυροβλάστητος. Niceph. Xanthopoulos in Catal. Imp. Ὁ πορφυρανθῆς εὐσεβῆς Κωνσταντῖνος. Incertus Poeta apud Leonem Allat. Dissert. I. de Libris Eccl. Graec.

Ἀναξ ὅλης γῆς ἦλιος τῆς πορφύρας

Βασίλειος, τὸ θρέμμα τῆς ἀλουργίδος.

Narratio MS. de Bertrando Romano Graeco-barbara, Πορφυρόβλαστε γέννημα τῶν χαρίτων. Vita S. Mariae Iunioris, Εἶχε μὲν τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας Βασίλειος, οὐχ' ὁ τῆς πορφύρας βλαστός, ἀλλ' ὁ Μακεδών. V. Notata ad pag. 166.

Ἔρμα καρτερώτατον] Max. Tyrius Serm. 12. de Historia. τοῦτο τὸ ἄκουσμα ἐφήμερον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ φθειρόμενον ταχὺ, καὶ ἀπολλύμενον, καὶ ὑπορρέον τῇ μνήμῃ σώζει, etc.

Γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος] Nicetas Choniates in Ioanne Comneno N. 3. de Annae nostrae eruditione; ἦτις δὴ τῶν ἐπιστημῶν πασῶν ἐπόχον φιλοσοφίας ἐδείκνυτο μέλημα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐρρύθμιστο μάθησιν. Zonaras in Alexio, de Nicephoro Bryennio, et Anna coniuge: ἦν γὰρ καὶ λόγοις

προσκειμένος ὁ ἀνὴρ, καὶ ἡ σύννοικος δὲ οὐδὲν ἤττον εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ἐκείνου, τῆς ἐν λόγοις παιδείας ἀντείχετο, καὶ τὴν γλῶτταν εἶχεν ἀκριβῶς Ἀπτικίζουσαν καὶ τὸν νοῦν πρὸς ὕψος θεωρημάτων ὀξύτατον. ταῦτα δὲ προσεγένετο φύσεως ὀξύτητι καὶ σπουδῇ. Προσετεθήκει γὰρ τοῖς βιβλίοις καὶ λογίοις ἀνδράσι, καὶ οὐ παρέργως ὁμίλει αὐτοῖς.

Τετρακτύος τῶν μαθημάτων] Sic Synesius Epist. 140. et Constantinus Porphyrog. in Basilio cap. 51. τετρακτὺν τῶν ἀρετῶν dixerunt, *quadrifariam virtutem*. Senator lib. 6. Epist. 3. Hic vero μαθηματικῆς τετρακτὺν, de qua Ignatius Diaconus in vita S. Nicephori Patr. CP. cap. 15. seu quatuor Mathematicae partes intelligit Anna, quas se attigisse haud leviter non uno loco profitetur, Astrologiam, Geometriam, Arithmeticam, et Musicam, quas Μαθήματα Graeci veteres appellant, ut autor est A. Gellius lib. I. cap. 9. Elogium S. Panteleemonis.

Τοῦτον διαπρέποντα τοῖς θεοῖς λόγοις,
Ὅλην διαρκῶς τῶν μαθημάτων τρίβον
Τῷ τηριαῦτα ταῖς ἐπιστήμαις πρόμω
Εὐφροσύνῳ δίδωσι, etc.

Carmen de Carolo Magno apud Canisium,

*Et priscos superat dialectica in arte magistros,
Quatuor ast alias artes, quae iure sequuntur,
Discernit simili rerum ratione magistra.*

Atque inde *Litterae quadriviales* dicuntur Mathematicae Scientiae Thomae Cantipratano, *Quadrivialia* in Charta R. Cardinalis An. MCCXV. pro reformatione Academiae Parisiensis: *Non legant in festivis diebus nisi Philosophos et Rhetoricas et Quadrivialia et Barbarismum et Ethicam et quartum Topicorum. Quadrivium* caeteris scriptoribus aevi medii passim: Hugo Flaviniac. Abb. An. DCCLIII. *Intrat ex hoc quadrivium, ubi cubos Arithmeticae, sonos Musicae, modos Geometriae, radios Astronomiae perspicaci percipiens mente, ad perfectionem duplicis thesis, id est, Theoriae pervenit et Practicae.* Wibertus in Leone IX. PP. *Quippe quadrivium naturali ingenio vestigantes degustarunt.* Math. Paris. A. MCCLII. *Vir quidem in trivio et quadrivio excellentissimus.* Et mox, *Omnem trivii et quadrivii noverat difficultatem.* Ubi per *trivium* Grammaticam intelligit, Rhetoricam et Dialecticam. Wibertus loco citato, *nempe ut primum competit rudibus, decurso artium trivio, non solum claruerunt prosa et metro,* etc. Epitaph. Gisleberti Crispini Abbat. Westmonast. An. MCXIV.

*Mitis eras, iustus, prudens, fortis, moderatus,
Doctus quadrivio, nec minus in trivio.*

Vide I. Tzetzem Chil. II. cap. 377. et Senatorem lib. I. Epist. 45.

Πυκάζουσα] De hac voce consule Gauminum ad Psell. de Operat. Daemon. pag. 114.

Ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος] De quo nonnulla attigimus in Stemmate Comnenico.

Ἄλλοις προσωμιλήκειν δεινοῖς] Annae calamitates ex parte narrat Nicetas in Ioan.

Ἄέρων ἀνωμαλία] Anna lib. I. περιέχοντες ἀνωμαλίας. Theophrast. lib. 6. de causis Plantarum, *Ἀνωμαλία τοῦ ἀέρος καὶ τῆς τροφῆς. Inaequalitas aeris* in Decretis Liberii PP. et in Capit. Caroli Magni cap. 118. *Inaequalitas vitae*, apud Iul. Firmicum l. 5. Mathes. cap. 5. *Inaequalitas corporis*, apud Attonem Vercellensem Episc. in Capitul. c. 54.

Τιμόθεος] Timothei Citharoedi praeclarum extat elogium apud Himerium Sophistam.

IN LIBRUM I. ALEXIADIS NOTAE.

ΜΕΓΑ ὄφελος] Respexit illud Homeri Iliad. ρ'. Pag. 1. A

Ὅς τοι πόλλ' ὄφελος γένετο πτόλεε' τε καὶ αὐτῷ Σωὸς ἑών.

Μανουήλ] V. Stemma Comnenicum. B

Οὐρσέλιον] V. Notas ad Bryennium. C

Οἰκειοῦται τὸν βάρβαρον] Noverat quippe Alexius Turcorum mores, qui alias infidi, donis et pecunia facile capiuntur. Leo Aug. in Tact. cap. 18. §. 48. *Περίεργα δέ εἰσι τὰ τῶν Τούρκων φῦλα καὶ κρύπτοντα τὴν βουλὴν αὐτῶν, ἀφιλα δὲ καὶ ἄπιστα ὄντα καὶ διὰ τῆς ἀπληστίας τῶν χρημάτων κρατούμενα ὄρκου περιφρονοῦσιν.* Hinc Proverbium apud hodiernos Graecos, ut autor est Hermodorus Rhegius, *Τοῦρκον εἶδες, ἄσπρα θέλει, καὶ ἄλλον εἶδες, καὶ ἄλλα θέλει.*

Ἀμάσειαν] Amasia urbs est Ponti Galatici in Cappadocia, de qua praeter Ptolemaeum et Strabonem, qui patriam sibi illam fuisse scribit, consulendi Eustathius Presb. in vita S. Euthymii Patr. CP. cap. 37. 39. Auger. Busbequius in itinere Amasiano et Ioan. Leunclavius in Pand. Turc. cap. 6.

Ἀρμενιακοῦ] Scilicet *Θέματος*. Cappadocia circa tempora Iustiniani in 3. partes divisa fuit, Mediterraneam, Superiorem et Inferiorem. Mediterranea Charsianum, a quodam Charsia Praeside: Superior finitima Lycaoniae et Tauro, Cappadocia Minor: Inferior denique, quae Pontum Euxinum spectat, Armeniaca, quia Armeniis vicina, appellatae sunt. De postrema Cappadociae parte, non de ipsa Armenia proprie Pag. 6. A

sumpta hic potissimum agit Anna: neque enim Amasia fuit Armeniae urbs, sed prima e septem Armeniaci Thematis, ut autor est Constantinus Porphyr. lib. de Administr. Imp. cap. 7. et lib. I. de Thematib. cap. 2. Occurrit praeterea Armeniaci Thematis mentio apud Niceph. CPol. A. IOCCXLI. Nicetam in Ioan. Comn. cap. 9. Landulf. Sag. lib. 18. Hist. Misc. eundem Constant. in Basilio cap. 30. Scylitz. Zonar. et al. V. pag. 331. 342.

- Pag. 7. B *Ὀστράκου μεταπεσόντος*] Proverbialis formula, *ἐπὶ τῶν ταχέως τι ποιοῦντων*, ait Suidas V. Paroemiographos Diogenianum Centur. 7. Apostol. Byzant. Cent. 15. et al. Occurrit iterum apud Annam lib. 6. Platon. in Phaedro, Eunapium in Proaeresio, Marinum in Proclo, Const. Manassem, Pachymer. lib. 5. cap. 2. Metaphrastem in Actis S. Babylae Mart. cap. 1 etc.
- C *Παλαμήδειον*] Anna lib. 2. pag. 47. *τὸ δὲ σκέμμα σοφὸν καὶ Παλαμήδειον.*
- C *Τὸν σιδηρόν*] *μυθρόν.* Vide infra pag. 49. et Notata ad pag. 480.
- Pag. 8. B *Ἐν τῇ Παπύρα πόλει*] Non Constantinopoli, quod vult disertus Interpres, sed Castamone in Cappadocia. V. Bryennium lib. 2. N. 26.
- Δοκειανός*] Theodorus Doceanus Scylitzae dictus, de quo et eius familia pluribus agimus in Stemmata Comnenico.
- Pag. 9. A *Νικηφόρος Βρυέννιος*] Nicephori Bryennii rebellionem et Historiam narrant praeterea Nicephorus Bryennius ex filio nepos, Zonaras, Scylitzes, Glycas, etc.
- A *Τὸν ποδίρη*] Michael Ducas Parapinacius abrogato Imperio in Studiense Monasterium concessit, eo translatus a Botaniata, prid. Paschatis, hoc est, 7. April. A. MLXXVIII. Dein Ephesi Antistes dictus, cum semel eo venisset, Constantinopolim reversus, in Monasterio Manuelis vitae reliquum exegit. V. Bryenn. Zonar. Scyl. Glyc. Manass. Ioel. etc.
- B *Τὴν Δουκιζήν*] Inter *Δυτικὰ Θέματα* recensetur a Const. Porphyrogenneta lib. 2. de Themat. cap. 9. *Ἐπαρχία τῆς Νέας Ἠπείρου, τοῦτ' ἔστι τοῦ Δυρραχίου.* Huic suberant Provinciae aliquot, urbesque complures, quarum aliae a Consularibus, quaedam a Ducibus regebantur. Harum praecipua et caput Dyrrachium fuit, a qua totius Thematis appellatio. Vide Notit. Graec. in Geographia Sacra pag. 24. Dyrracheni igitur tractus Ducatum obtinuit Bryennius, Michaele imperante, cui tum eum tenenti Theophylactus Bulgariae, Archiepiscopus, epistolam scripsit cum hoc titulo, *Τῷ Δουκὶ Δυρραχίου τῷ Βρυεννίῳ.* Eundem Ducatum obtinuerunt postea Nicephorus Basilacius, Georgius Monomachus et Ioannes

Comnenus, Isaacii Sebastocratoris filius. Sed et inde Ducis honorariam appellationem Dyrrachii Dominis ex gente Fran- cica attributam iam olim a nobis observatum in Hist. nostra Gallo-Byzantina lib. 8. N. 2.

Ἀναδρομὴ σώματος] Infra de Bryennio pag. 11. καθά- C
περ τις γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἀπάντων
ὑπερανέθηκε. V. Not. ad pag. 24.

Δομestικόν] Afflictis Romanorum Imperatorum rebus D
ac Constantini M. partitione, variarumque gentium irruptio-
nibus mutilato Imperio, quod reliquum fuit Constantinopoli-
tani Principatus in duas partes distributum fuit, Orientem
videlicet et Occidentem, ita dictas respectu Byzantii. Hae
rursum divisae in Provincias, seu *Θέματα*, quae Constantinus
Porphyrogenneta duobus libris eleganter complexus est. The-
mata vero partim a Ducibus, partim a Consularibus, quemad-
modum stante Romana Rep. Provinciarum aliae a Praetori-
bus, alia a Consularibus regebantur. Ducibus denique ac
Consularibus praeerant Domestici duo: prior qui Orientalibus
Provinciis imperabat *Δομestικὸς τῶν Ἀνατολικῶν Θεμάτων*,
posterior qui Occidentalibus *τῶν Δυτικῶν* dicebatur. Hac
postrema functum dignitate Alexium tradit praeter Graecos
Scriptores Willelmus Antistes Tyrius lib. 2. cap. 5.

Ἀθανάτοι] Quemadmodum olim apud Persas erat legio Pag.10. A
militaris, quam *τῶν Ἀθανάτων* appellabant, ut docemur ex
Procopio lib. 1. de Bello Persico, Theophane in Theodos. Iun.
An. XVIII. Freulpho To. 2. lib. 5. cap. 10. et aliis Scriptori-
bus, quos laudat Brissonius lib. de Regno Persar., ita ha-
bebant Byzantini Imperatores, Persicorum Principum simiae,
suos immortales, quos a Nicephoro Logotheta, qui sub Mi-
chaele Duca rerum potitus est, tum demum institutos refert
Bryennius lib. 4. N. 4. quibus id nominis videtur inditum,
quod pacis aequae ac belli tempore militarent, essetque eorum
cohors *schola vacationis semper ignara*, quod de peculiari
quadam Caroli M. Imp. caterva militari dixit Monachus San-
gallensis lib. 2. cap. 26. Unde Anna de Athanatis agens
lib. 2. pag. 62. dixit, *στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς Ρωμαϊκῆς*
δυνάμεως ἰδιαίτατον, quia videlicet pacis perinde ac belli
tempore Imperatoribus merebant. *Athenasi* corrupte dicuntur
Tudebodo lib. 2. Consule praeterea Glossaria Rigaltii et
Fabroti.

Ἐκ τοῦ Χώματος] Vide Notata ad pag. 92. B

Κηδόπιον] *Τὸν Κηδόπιον χώρον* habent Scylitzes et C
Zonaras in Michaele Rhangabe et Mich. Balbo.

Κλοπιτεύειν τὴν νίκην] *Boni enim Duces*, ait Vegetius C
lib. 3. cap. 10. *non aperto Marte praelium, in quo est com-*

mune periculum, sed ex occulto semper attentant, ut integris suis, quantos possint hostes interimant, certe vel terreant.
V. Leon. Tact. cap. 12. §. 12.

Pag. 11. A

Καλαύρη] Καλαβρύη, Zonarae et Scylitzae, regio sic dicta, διὰ τὰ κατάρουτον εἶναι τὸν τόπον βρύσειν ὑδάτων πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν.

A

Μανιάκον] Is est Georgius Maniaces, qui in Italiam seu Calabriam ab Imp. Basilio missus Siculos, Normannis iuvantibus, adortus et ab iis postea derelictus defectionem molitus est, Monomacho imperante; sumptisque Imperii insignibus, tandem cum ad Servios se contulisset, commisso ad Strobum praelio, debellatus est. Historiam narrant Zonaras, Scylitzes, Glycas, Gaufredus Malaterra lib. I. cap. 7. et 8. Leo Ost. lib. 2. cap. 18. et Ordericus Vitalis lib. 4. qui *Manicheti* nomen, et ob affectatam fortassis Tyrannidem, Imperatorium titulum ei tribuit.

B

Ἀπὸ τῆς Ἑταιρείας] Ex cohortibus scilicet conflatis ex Romanorum sociis, quas peculiari appellatione Ἑταιρείας appellabant. Scylitzes in Michaele Balbo, ἐν τῷ Παλατίῳ σχολὰς εἰληφῶς καὶ τὰς Ἑταιρείας ἔξεισι κατὰ τοῦ τυράννου. Atque, ut ex hoc loco videtur posse colligi, militabant illae in Palatio ad Imperatoris custodiam, quibus qui praeerant Ἑταιριάρχαι et Μεγάλοι Ἑταιριάρχαι dicti Constantino Porph. de Adm. Imp. cap. 51. Willelmo Tyrio lib. 21. cap. 16. Pachymeri lib. 2. cap. 24. Cantacuzeno lib. 1. cap. 55. lib. 2. cap. 6. Scylitzae, Zonarae, Manassae, et al. a Meursio et Fabroto laudatis: quod praeterea firmat Cinnamus lib. 5. N. 8. Γεώργιον ὃς ἑταιρείας τῷ τότε ἠγεῖτο τῆς βασιλικῆς. Idem Pachymeres lib. 4. cap. 29. ait eorum munus fuisse in Palatio ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς, unde *Admissionales* vertit eruditus Interpres. Huiusmodi sunt apud nos *les Introduceurs des Ambassadeurs*.

B

Ταρχανειώτης] Cuius meminit Zonaras in Romano Diogene.

B

Ἀρχοντικοῦ] Ἀρχοντες Graecis Scriptoribus aevi sequioris, iidem qui nostris *Barones* dicuntur: Ἀρχοντικὸν vero idem quod *Barnagium*. V. Not. ad pag. 204.

B

Ἐφ' ἵπποις Θεσσαλοῖς] Thessalicos equos olim in pretio fuisse annotant praeterea Herodotus lib. 7. Varro de Re Rustica lib. 2. cap. 7. Theocritus *Εἶδ.* ιδ'. Oppianus lib. 1. *Κυνηγ.* Lucanus lib. 6. et alii.

C

Ἐξωθεν τοῦ σχήματος] Edit. Hoeschel. ἔξωθεν δὲ τοῦ εὐωνύμου κέρατος.

Pag. 13. A

Ἐπισυρόμενον] Equum scilicet ex iis, quos Byzantini vocabant *Συρτούς* seu *Συρτά*, ut docemur ex Codino de

Offic. cap. 5. N. 7. Latini vero *Dextrarios*, quod dextra, vel manu ducerentur. Ioannes de Ianua: *Dextrarius dicitur, quia per dextram ducitur*. Iacobus Cardinalis lib. 2. de Coronat. Bonifacii VIII. cap. 9.

*Post ipsum quadratus equus detextus ad ante
Cygneus ad dextram vehitur.*

Δεξιὸν ἵππον dixit Leo Grammaticus in Michaelē. Sed de Dextrariis plura nos in Glossario ad Villharduinum.

Ἀλουργῶ ἐφεστρίδι] Byzantinos Augustos palliis et astragulis purpureis equos, maxime Dextrarios, instravisse, sat multis ostendimus ad eundem Villhard. N. 83. Adde hunc morem hausisse illos a Persis, a quibus pleraque regionum ornamentorum et insignium acceperant. Sic enim Xenophon lib. 8. περὶ Κύρου παιδ. Cyri magnificum incessum describens, οἱ δ' αὐτῷ Κύρῳ τρεφόμενοι ἵπποι παρήγοντο χρυσοχάλινοι, ῥαβδωτοῖς ἱματίοις καταπεπταμένοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους. V. Annam pag. 140.

Ῥομφαίας] Romphaeae Codino dicuntur Κοιτάρια, seu Ἀ Δόρατα κεχρυσωμένον ἔχοντα ξύλον. Annae lib. 5. pag. 140. ἀργυρόηλα δόρατα. lib. 6. et 11. pag. 175. 176. et pag. 314. ἀργυρόηλα σκήπτρα. Interdum σκήπτρα simpliciter, ut apud Xenophontem in descriptione incessus Cyri, ἐφείποντο δὲ οἱ περὶ αὐτὸν σκηπτοῦχοι ἐφ' ἵππων κεκοσμημένοι σὺν τοῖς παλτοῖς ἀμφὶ τοῖς τριακοσίους. Papias Romphaeam spatam fuisse scribit; spatam vero fuit maior gladius. Romphaea est gladius ex utraque parte acutus, quam vulgo spatam dicunt. Ipsa est et framea. Papias assentitur Abbo lib. 2. de bello Paris.

Nostra manens turris, clypeus, nec non bisacuta

Rumphaea, fortis et arcus erat, fortisque sagitta.

Gloss. Graecolat. ῥομφαία, framea, gladium. Romphaeas tenebant quatuor ex honoratioribus Proceribus, bini videlicet ex qualibet parte, latera Imperatoris tegentes, qui inde Ῥομφαιοκράτορες dicti Codino de Offic. cap. 17. N. 54. Corippus lib. 3.

Pilaeque suspiciunt alto splendentia ferro

Aurea et auratos conos cristasque rubentes.

Θωρακιδίῳ] Bryennius, καλύψας τὸ πρόσωπον τῷ B ἀπρωρημένῳ θωρακίδι τῇ κόρυθι. Editio Annae Hoeschiana θωρακισίῳ habet. Bucculae loriculam in fronte galeae pendentem his locis interpretatur eruditus Possinus; eam videlicet galeae, seu potius ἔλμοῦ partem foraminibus distinctam, quae laxata aut demissa vultum tegebat. Nasale appellatur ab Aegidio de Roya An. MCCCLXXI. quod nasum demissa tegeret. Visiere nostris, unde βιζιέρα Graecis recentioribus

apud Anon. de Nupt. Thesei. Ioan. Cinnamus lib. 3. N. 9. παραπέτασμα vocat, Βακχῖνος μὲν τῷ Βασιλεῖ τῆς σιαγόνης τὸ ξίφος κατενεγκὼν ἐπληξεν, οὐ μὴν καὶ διελᾶν τὸ ἐκ τοῦ κράνου ἐπὶ τὰς ὄψεις ἠρτημένον ἠδυνήθη παραπέτασμα. Verum non desunt qui putant Φωρακιδίου vocabulo intelligi lemniscum, seu velum quod cassidi imminebat, cuiusmodi passim exhibent sigilla veterum militum. φλάμουλον et φλαμουλίσκιον dicitur Mauritio lib. 1. Strateg. cap. 11. et Leoni in Tact. cap. 5. §. 5. κασσιδία ἔχοντα τοῖφια μικρὰ, καὶ φλάμουλα κατὰ τῶν μῆλων. Vetus Poeta vernaculus in Poem. cui titulus, *Le Roman de Guiteclin*:

Li gonfanon de soie sor hiaume li vantele.

Sed potior videtur Possini sententia.

B [Ὡς ὁ Βρυέννιος ἐπεπτῶκει] Eiusmodi στρατήγημα tempore praelii usurpandum praecipit Leo Aug. in Tact. cap. 14. §. 111.

Pag. 14. B [Δεξιὰς διδόντων] Patrium Francorum morem in dandis Dexteris in fidei seu fidelitatis argumentum hic exhibet Anna. Bifariam vero a Francis datas Dexteras potissimum observare est. Primum cum a subditis aut vassallis Regibus vel Dominis fides praestabatur; cuius moris, qui etiamnum in praestandis hominiis obtinet, exempla proferunt Autor vitae Ludov. Pii An. DCCCXXXVII. Regino et Annal. Franc. Fuld. An. DCCCLXXXIV. et DCCCLXXXIX. Marculf. lib. 1 Form. 18. Witikindus lib. 1. et alii sine numero. Dabant praeterea Dexteras nulli clientelae vel servituti obnoxii: quo casu ut plurimum Dexterarum datio seu potius implicatio reciproca erat. Sic Dextras datas et acceptas legimus in Annalibus Franc. Fuld. An. DCCCLXIX. et apud Willelm. Tyrium. lib. 19. cap. 16. Inde *Dextrae* pro foederibus apud Hincmarum de Ord. Palat. cap. 30. Franci igitur Alexiani in Bryennii partes transeuntes Dextras porrigunt fidemque dant vicissimque accipiunt. V. pag. 415. C. et 440.

Pag. 15. C [Εἰστήκει πρὸς τὰς λαβὰς] Plutarch. in Fabio ὥσπερ ἀθλητῆς λαβὴν ζητῶν. Galli dicimus *estre aux Prises*.

Pag. 16. D [Ἀναίτιος] Ita Michaelem Gabram inscio se oculis privatum ab aulicis dixit Manuel Imp. apud Cinnamum lib. 6. extremo.

Pag. 17. A [Ὁ γὰρ Βόριλος] Borilum et Germanum, quorum opera Botaniates in rebus gerendis utebatur, origine et moribus barbaros, mire insectatur praeter Zonaram, Scylitzem et Glycam, Constantinus Manasses:

*Καὶ τὰ μὲν πράγματα χερσὶν ἐπίστευεν ἀνθρώπων
Βαρβαρίζοντων τὴν φωνὴν μητ' ὀρθορρημονούντων,
Κράτορα πανημέριον ἐσθόντων καὶ πινόντων.*

Οἷς ἦν τὸ γένος τρίδουλον, καὶ πάπποι καὶ πατέρες,
Τριβάρβαροι καὶ τὴν ψυχὴν βάρβαροι καὶ τὴν γνώμην,
Καὶ Σκυθογλώσσους λαλιᾶς δυσφράστως λαλαγοῦντες.

Βασιλάκιος] Nicephorus Basilacius, dignitate Magister A et Protoproedrus, Dux Theodosiopoleos, post Bryennium Dyr-rachii Dux. Zonar. Scyl. Glyc. Bryenn.

Ἐκατοντάχειρα] Theophylact. Bulgar. Archiep. Epist. 41. D καὶ τοῦ μύθου ἑκατόγχειρας ἐκείνους ἢ ἑκατογχεφάλους Βουλγαρέως, ἢ Τυφῶς λήρους εἶναι πρὸς ἡμᾶς πείσαντες.

Βαρδάριον] Infra *Βαρδάρης*. Bardarus, Bardarius vel Pag. 18. A Barduarus, (varie enim vox ista effertur) celeberrimus in Macedonia fluvius, in sinum Thermaicum erumpens, olim Axius dictus. Huius crebra apud Scriptores mentio occurrit, Theophylact. Epist. 55. Acropolit. Gregor. lib. 8. Zonar. in Bulgaroctono, Codin. de Offic. c. 5. Fulcher. Carnot. lib. 1. cap. 3. Robert. Monach. lib. 2. Willelm. Tyr. lib. 2. cap. 13. et 14. Leunclav. in Pand. Turc. cap. 84. etc.

Βερροίας] Tres hoc nomine urbes statuunt Geographi; A primam in Syria, quae Annae et Cinnamo *Χαλέπ*, hodie *Aleppo*; alteram in Thracia, Nicopolim Moesiae inter et Philippopolim, Thraciae oppida, ad Bermii montis radices sitam; tertiam in Macedoniae Themate, ut habet Constantinus Porphyrog. lib. 2. de Them. in Emathia regione, quam Irenopolim ab Irene Imperatrice dictam scribit Cedrenus. Postremam hic intelligit Anna.

Ὁ τραυλός] Idipsum refert Bryennius lib. 4. N. 22. at- Pag. 19. B que inde Alexio, quod balbutiret, cognomen vel potius *no- men iocularare*, ut verbo utar Ausonii, inditum ab invidentibus, *Βαμβακόρακος*, uti in Epistola Honorii III. PP. CCLXXXIV. lib. 6. docemur; quod nimirum inarticulate et instar corvi crocitan- do verba effunderet, quod faciunt *βαμβαλιζόντες*, qui den- tibus crepant potius, quam loquuntur. Gloss. Graecol. *ψελ- λιστής*, *Vambal*. Adamantius Martyr apud Senatorem de Orthogr. cap. 5. *Bambalo*, *ψελλιστής*. Bambalio forte, sic enim nescio quem M. Fundum, Antonii III viri socerum, *propter haesitantiam linguae*, vocat Cicero Philipp. III.

Ἀριστοφάνους] In Nubib. *Οὔτοι δ' ἐρεβοδιφῶσιν ὑπὸ C τὸν Τάρταρον.*

Πέτρος Τορνίκιος] Eiusdem gentis fuit et originis cum Pag. 20. D Tornicio, qui Italiae Praefecturam obtinuit Basilio et Con- stantino imperantibus; de quo haec Guillelmus Apuliensis lib. 1. Rerum Normann.

*Turnicii tandem rumor pervenit ad aures,
Qui Catapan fuerat Graecorum missus ab urbe,*

*Cui Constantinus nomen dedit editor urbis,
Et Constantinus, pariterque Basilus illi
Tunc dominabantur.*

Pag. 21. B *Ἡμέρας διαγελώσης*] Loquendi formula *Ἐρωτικῶν* Scrip-
toribus familiaris, Heliodor. lib. 1. Eustath. de Ismen. amorib.
lib. 5. et 8. Elogium S. Panteleemonis, *ἤδη γελώσης ἡμέρας χρυ-
σοχρόου*. Utuntur praeterea Procopius lib. 1. de Aedif. Iustin.
Nicetas in Isaacio lib. 2. et ipsa Anna pag. 232. et 394. Vide
Bourdelot. ad Heliodorum.

Pag. 22. C *Πηγὴ Βασιλακίου*] Bryennio *Βασιλάκια πηγάδιον*. Scy-
litzae *Βρύσις Βασιλακίου*. unde forte nomen inditum urbi
cuidam *Βρύσις*, et alteri *Μεγάλῃ Βρύσις*, in iure Graeco-
Rom. pag. 223. Vide Meursium in *Βρύσις* et Gloss. eruditi
Interpretis.

Pag. 23. A *Ρομπέρτον*] Robertum Normannum Apuliae Principem,
cuius Stemma delibavimus in Observationum istarum prole-
gomenis.

B *Θυγατέρα*] filiam Roberti, quam Constantinopolim ad-
ductam, mutato nomine, ait Scylitzes, Helenam vocavit filio-
que suo Constantino despondit Michael Ducas. Quae quidem
affinitas effectu caruit propter immaturam pueri aetatem, et
remissa postmodum a Botaniate ad patrem Helena, ut autor
est Zonaras. Constantinopoli reclusam et diligenti custodia
observatam scribit Gaufr. Malaterra lib. 3. cap. 13. *Ne forte,*
inquit, si alicui potenti nuberet, quia haereditali Imperatori
semel in Palatio coronata fuerat, ab ipso cui nuberet, aliqua
haereditas per ipsam in Palatio proclamaretur. Nec dissentit
Ordericus Vitalis lib. 7. de Botaniata scribens, *filiis duas*
Roberti Wiscardi, quarum unam idem iuvenis (Constantinus)
desponderat, custodiae mancipavit.

B *Κωνσταντῖνον*] Constantinum Porphyrogennetam, a patre
infantem adhuc puniceis calceis donatum et Imperatorem
appellatum. Zonar. Anna, etc.

D *Τὴν τύχην ἄσημος*] Infra, *ἐξ ἀφανοῦς πάνυ τύχης*
περιφανής. et lib. 4. pag. 104. *ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ τύ-
χης ἀφανοῦς.* Leo Ost. lib. 3. cap. 15. De Roberto, *cum*
esset admodum pauper. Ioan. Brompton, *Iste Robertus licet*
probus et de familia Regis, (Willelmi Rufi Angl. Regis)
pauper tamen erat et nullam ditandi gratiam apud Regem
illum non potuit invenire. Robertum ex eorum Militum
ordine, quos Vavassores vocant, ortum duxisse autor est Otho
Frisingensis lib. 1. de Gestis Frider. cap. 3. *Robertus iste ex*
mediocri stirpe in Normannia ex eorum ordine quas Vavas-
sores vulgo illi dicere solent, in plaga, quam Constantiam
Indigenae vocant, editus. Idem in Chron. lib. 6. cap. 33.

Ea tempestate Normannorum gens inquietissima, Roberto Guiscardo Duce, humilis conditionis viro sed strenuissimo, Apuliam invadit. Ordericus lib. 5. Hic Tancredi de Altavilla mediocris cuiusdam viri filius fuit. His praeter Richardum Pictavinum concinit Guntherus lib. 1. Ligurini:

Normannia quondam

*Ediderat, media rerum seu stirpis agentes
Fortuna, sed mente suis et pectore longe
Praestantes validosque manu formaque venustos
Laudis amatores, magnarum semina rerum
Quaerentes cupidosque suis notescere factis.
Quique magis sese claro de sanguine Regum,
Quam de privata Gallorum gente docerent.*

Denique Philippus Mouskes Episcopus Tornacensis in MS. Francorum Historia, ne quid intactum relinquam, haec de Guiscardi natalibus refert:

*Cil Robers estoit un bevere,
Uns Chevalier fort tramelere,
Tant fist que riens ne li remest,
Fors qu'un seul manoir u il mest,
Si parent tost le blastangierent,
Un seul Escuier li baillerent, etc.*

Certe humilis fuit ac tenuis Roberti familia, si Ducalem et Regium spectemus apicem, ad quem postea pervenit, quae honesta tamen et praeter nobilium vulgarem statum et conditionem illustris habita est: et, ut verbis utar Willelmi Malmesburiensis lib. 3. de Gest. Angl. *quae nec humi reperet nec altum quid tumeret.* Fuit enim Tancredus, Wiscardi pater, ex eorum numero Militum, quos *Banneretos* appellabant, et in Richardi II. Normanniae Ducis, cui imprimis charus fuit, obsequio militari 15. Militibus imperans meruit, ut autor est Malaterra lib. 1. cap. 40. Ortum porro duxit Robertus in ea Franciae Provincia, quam Neustriam, postea Normanniam a Normannis Septentrionalibus, quibus inhabitanda concessa est a Carolo Simplice, appellarunt nostri, in eoque tractu, qui Constantinus vulgo dicitur. Orderic. Vitalis lib. 3. *Huius pater Tancredus de Altavilla de pago Constantino extitit.* Malaterra lib. 1. cap. 3. *In cuius quidem Provincia civitas est, quae Constantinum dicitur, in cuius territorio villa est, quae Altavilla nuncupatur, non quidem tantum pro excellentia alicuius montis, in quo sita sit: sed quoniam, ut credimus, aliquo auspicio ad considerationem praenotantis eventum: et prosperos successus eiusdem villae futurorum haeredum Dei adiutorio et sua strenuitate gradatim honoris culmen scandentium.* Loco etiamnum nomen

manet, *Hauteville la Guischarde*, in celeberrimi Roberti memoriam. Porro Annae *Ρομπέρτος*, Robertus dicitur, *μ* ante *π* praeposito, ex usu Graecorum, qui B Latinum per *μπ* efferre solent, ut observavit Mart. Crusius ad Hist. Polit. p. 46.

D *Τὴν ψυχὴν πανουργότατος*] Fuit Robertus animo versutissimo, unde ab Umfrido fratre, Apuliae Principe, *Guiscardum*, ob vafritiem cognominatum tradunt Willel. Gemeticensis lib. 7. cap. 30. et Robertus de Monte A. MCXXIX. Leo Ost. lib. 3. Chron. cap. 15. ita appellatum fuisse per iocum narrat a Gerardo, cuius amitam coniugem duxerat. Vim vocabuli expressit Guntherus lib. 1. Ligurini:

*Cui propter sensus agiles animique vigorem
Cognomen Guiscardus erat.*

Et Guillelmus Apuliensis lib. 2. Rer. Norman.

*Cognomen Guiscardus erat, quia calliditatis
Non Cicero tantae fuit aut versutus Ulysses.*

Testatur Ioannes Tyremeus, Guillelmi Apul. editor, nostra etiam aetate vulgo apud Normannos cautos et astutos viros *Guischards* appellari.

Pag. 24. A

Τὰ δὲ τοῦ σώματος] Solenne est omnibus pene Scrip-
toribus proceram corporis staturam viris heroicis tribuere, cuiusmodi Nicephoro Bryennio supra, et Boemundo lib. 13. affingit Anna, et cunctis Normannis Italicis Leo Ost. lib. 2. cap. 38. *Viri et statura proceri et specie venusti*: quos tamen ut breviores et pusillos ab Alamannis et Theutonicis, qui in Italiam cum Henrico Imp. venerant, ludibrio habitos scribit Guillelmus Apuliensis lib. 2.

*Theutonici, quia caesaries et forma decoros
Fecerat egregie proceri corporis illos,
Corpora derident Normannica, quae breviora
Esse videbantur nec eorum nuntia curant.*

Alemanni quippe statura sunt proceri. Willelmus *Guiart* in S. Ludovico:

*Alemans, qui selonc nature
Sont grans et gros comme iaiant,
Vont là leurs forces essaiant.*

Idem de iis testatur Cinnamus lib. 2.

B *Ἐξελθὼν τῆς πατρίδος*] Guibertus lib. 3. Hist. Hieros. cap. 2. non equitem, sed peditem a patria digressum Robertum tradit: *Is a nativa quam praemisimus regione, utrum sponte egressus nescio an pulsus, pedes in Apuliam abiit: ibi equos et arma quibus eques fieret, qua potuit arte com-
meruit.* Vide Malaterram lib. 1. cap. 5. et 6. Brompton et al.

C *Χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων*] Annae concinit Philippus *Mouskes*:

*Puis ala tant par le Païs,
Qu'en Pulle vint, si fu routiers,
Et tint sergens et cavaliers.*

Λογγβαρδίας] Longobardiae nomen olim tam late patuit, ut universa Italia hoc vocabulo intelligeretur. Charta Caroli M. pro divisione Imperii: *Italiam vero, quae et Longobardia dicitur*, etc. Postmodum Graecis ea potissimum pars Italiae Longobardia dicta fuit, quae in eorum Imperio remansit, Calabria scilicet et Apulia, in Thematis seu Provinciae formam sub hac appellatione redacta, uti refert Constantinus Porphy. lib. 2. de Themat. cap. 11. Recentiores denique Longobardiam appellarunt eam Italiae partem, quae Aemiliam et Liguriam continet, ut autor est Albertinus Mussatus lib. 6. de Gest. Henrici VII. cap. 14.

Γελιέλιον Μασχαβέλην] Robertus, Alberada priore uxore C repudiata seu, ut vult Scylitzes, extincta, ex qua Boemundum suscepit, filiam Salernitani Principis in secundam coniugem adscivit. Hunc Gaimarum, vel Gaimarium Malaterra lib. 1 cap. 30. Leo IX. PP. in Epist. et Leo Ost. non semel nuncupant; quem Willelmus Gemeticensis lib. 7. cap. 30. et Ordericus Vitalis lib. 3. et 11. Wailmachum, et Guailmachum vocant, vocabulo, ut videtur, magis ad Willelmum Mascabellum accedente, uti ab Anna indigitatur. Sed fallitur illa, cum scribit superstitem Gaimario Roberti initas cum eius nata nuptias, cum longe ante Gaimarius a suis per insidias sublatus esset, Leone IX. PP. Ecclesiam gubernante. Guill. Apul. lib. 1.

*Hoc Normannorum Drogo Gaymariusque priores
Tempore defuncti fuerant, a civibus alter
Et consanguineis occisus fraude Salerni:
Alter ab indigenis, nimirum quia credulus illis,
Montilari caesus.*

Et lib. 2. diserte ait a Gisulpho, Gaymarii filio, Sigelgaitam in uxorem obtinuisse Robertum, quod etiam tradit Leo Ost. lib. 3. cap. 15.

*Cumque potentatus coepisset crescere nomen
Virtutisque suae, Legatos mittere coepit,
Qui sua deferrent generoso verba Gisulfo
Gaymarii genito, germanae nobile poscens
Coniugium, quia coniugio tunc ipse carebat,
Prima coniuge pro consanguinitate repulsa,
De qua natus erat Buamundus, strenua proles,
Insignis nimia virtute potensque futurus.*

Μίαν τῶν Δρυγατέρων] Roberti uxorem, Gaymarii Salernitani Principis filiam, Gisulfi seu Siconolfi Principis so-

rorem, *Gaitam* nuncupant Anna et Scylitzes, Malaterra lib. 1. cap. 3. *Sigelgaitam*, ut et Willelm. Gemetic. lib. 7. cap. 43. *Siguelguadam* Ordericus lib. 7. *Sicelgaitam* Leo Ost. lib. 3. cap. 57. *Sichelgatam* Guill. Apuliensis lib. 2. denique *Sihulgaitam* vetus Diploma Rogerii Ducis et Boemundi, apud Baron. A. MXC. N. 19. Obiit illa An. MXC. ut autor est Petrus Diac. lib. 4. Chron. Cassin. cap. 8. Diem annotat Kalendarium S. Mauricii Andegavensis: XVII. Kal. Maii ob. *Sichelgaita Ducissa Apuliae*. V. Baron. A. MXC. N. 18. Porro nuptias Roberti in An. MLIIX. coniicit. Malaterra lib. 1. cap. 31.

Pag. 26

Καὶ συμπλακεῖς] Falli praeterea hoc loco constat Annam, quae posteris imposuit, dum quod auditu acceperat de quodam Bisiniacensi Principe, id Salernitano adscripsit. Quod facile concedet quisquis hanc Annae narrationem cum Historia Petri de Turra Bisinianensis Principis conferet, quam cum iisdem adiunctis pluribus recitant Malaterra lib. 1. cap. 17. et Leo Ost. lib. 3. cap. 15. Caesum per insidias Salerni ab Alphanis Proceribus Gaymarium tradunt. Idem Leo Ost. lib. 2. cap. 86. et lib. 3. cap. 3. Petrus Damian. lib. 1. Ep. 9. et Guill. Apul. lib. 2.

Pag. 27. B

Δοῦξ Λογγυβαρδίας] Obtinuit a Nicolao PP. Ducis titulum Robertus Anno Chr. MLX. quod testantur Gregorius VII. PP. lib. 2. Ep. 9. lib. 8. Ep. 1. Malaterra lib. 1. cap. 25. et 36. et Leo Ost. lib. 3. cap. 15. Guillelmus Apul. lib. 2.

*Finita Synodo, multorum Papa rogatu
Robertum donat Nicolaus honore Ducali.
Hic Comitum solus concessio iure Ducatus
Est Papae factus iurando iure fidelis:
Unde sibi Calaber concessus, et Appulus omnis
Est locus, et Latio patriae dominatio gentis.*

Pag. 28. A

Πρὶν ὑμεῖς τὸν ἴλιον] Desponsus fuit Constantinus Helenae, Michaele imperante, proinde multo ante quam Anna nasceretur, quae lucem aspexit, patre Alexio iam Imperatore.

B

Συμπενθερείας] *Συμπενθερεία* est affinitas inita inter duos, ex filiorum ac filiarum nuptiis, sic ut uterque socer dicatur, hic quidem respectu nurus, alter respectu generi. *Συμπενθερείας* et *συμπενθέρων* mentio passim occurrit, apud Balsamonem in Nomoc. Phot. tit. 13. cap. 2. Theophylactum Bulg. Ep. 31. Nicetam in Isaac. lib. 1. Niceph. Gregoram lib. 3. Codinum de Offic. cap. 2. Phranz. et al. V. Gregor. VII. PP. lib. 8. Ep. 6.

B

Ραίκτωρ] Rem narrant Gregor. VII. PP. lib. 8. cap. 6. Malaterra lib. 3. cap. 13. et Guillelmus Apul. lib. 4. qui Roberti Expeditionem commemorans haec subdit:

Modico remoratus Hydrunti

*Tempore, praestolans adventum coniugis, atque
 Multorum Comitum, quos noverat ipse futuros
 Esse viae socios, mentitus se Michaellem,
 Venerat a Danais quidam seductor ad illum,
 Immerito raptum ius Imperiale repositum,
 Se profugum lachrymans, lachrymantem Dux et honeste
 Suscipit et tractat placidoque favore benignum
 Exhibet obsequium. Populus quoque credulus omnis
 Assurgebat ei flexa cervice salutans.
 Hunc adhibens socium sibi Dux, ut iustior esset
 Causa viae, secum, dum transfretat, ipse reducit.*

Anonymus Barenis: An. MLXXX. Ind. III. ipse Dux fecit fine cum Bari, et mense Aprili fecit Tarenta cum illo, et Trane, et* familiare fecit ibi Michael Imp. Adde Lupum* i. εὐφημείν.
 Protospatham hoc A. Tradit Order. Vitalis lib. 11. Michaellem istum, quem perperam Romani Diogenis filium facit, in comitatu fuisse Boemundi, cum Galliam adiit A. MCVI. aliosque de Graecis seu Thracibus illustres, quorum, inquit, querela de Alexio Imperatore, qui per proditionem illis Antecessorum Stemmata suorum abstulerat, magis ad iram contra eum feroces Francos incitabat. Vide eundem lib. 7. pag. 640. 641. Fuit porro Rectorum familia Constantinopoli perillustri, e qua memoratur apud Zonaram et Leonem Grammaticum Ioannes Rector ab Alexandro Imperatore Constantino Porphyrogennetae ex fratre nepoti tutor datus.

[Ὑπὸ τοῦ Βοτανειάτου] Ordericus lib. 7. Ecce sicut B Michael pepulit Diogenem vitricum suum de Regali solio, sic ipse de eodem culmine praecipitatus est a Bithinacio, qui nihilominus simili repulsa deiectus est ab Alexio.

[Καίσαρ Ἰωάννης] Ioannes Caesar Ducas, Constantini C Ducae Imp. frater, Michaelis Imp. patruus.

[Ῥέκτης] Alludit ad nomen pseudoimperatoris: Ῥέκτης C enim est homo strenuus, δραστήριος. Sic supra eadem Anna, Ἄνδρες κακοργότατοι καὶ Ῥέκται πραγμάτων. Et Synesius, ἐδόκει γὰρ οὗτος νέος τε εἶναι καὶ Ῥέκτης ἀνὴρ, οἷος ἐχθρούς τε κακῶσαι, καὶ φίλους ποιῆσαι.

[Μαρίαν] Mariam Alanam, Michaelis Ducae Imp. uxorem. D

[Ἑλένην] Helenam custodiae mandatam a Botaniata iam D supra observavimus, postmodum remissam ad patrem ab eodem Scylitzes scribit. Verum id serius accidit, si qua fides Orderico lib. 7. Filias quoque Wiscardi praefatus Heros (Alexius), ac si ipse genuisset eas, amavit blanditer, et pie tractavit: et fere XX. annis in deliciis educavit. Officium illarum erat mane, dum Imperator de suo stratu surrexisset,

manusque suas ablueret, mappulam et pectinem eburneum afferre, et barbam Imperatoris pectere. Nobiles puellae facili gratoque servitio a liberali Principe deputatae sunt, quae post longum tempus Rogerio Comiti Siciliae, Augusto favente, ut amico redditae sunt. At quae fuit altera Roberti filia, quam una cum sorore Helena Constantinopolim missam autor est Vitalis, unaque cum ea remissam ad Rogerium, non plane constat: tametsi probabile videatur fuisse Mabiliam, quae patre iam extincto nupsit, cum tres aliae ex quinque, quas extulit filiabus Robertus, ipso superstite nuptias iniisse tradantur.

Pag. 29. C

Κόμητας] Cum Normanni in Apulia, impellente ac stimulante Hardoino Mediolanensi, sedem figere et cum Graecis decertare decrevissent, primores ex suis 12. quibus parerent, elegerunt, iisque Comitum indiderunt nomen et dignitatem. Guillelmus Apul. lib. 1.

*Normanni quamvis Danaum virtute coacti
Appula rura prius dimittere, rursusque adire
Hoc stimulante parant, numero cum viribus aucto,
Omnes conveniunt, et bis sex nobiliores,
Quos genus et gravitas morum decorabat et aetas,
Elegere Duces, proVectis ad Comitatum
His alii parent, Comitatus nomen honoris
Quo donantur erat, hi totas undique terras
Divisere sibi, etc.*

Pag. 30. B

Μητρόπολιν οὖσαν Μέλφης] Non Melfam vel Melpham, primam Normannorum in Apulia sedem, sed Amalphim hic intelligit Anna, quae, ut est apud Tyrium lib. 18. cap. 4. est Civitas inter mare et montes eminentissimos constituta, ab Oriente habens urbem munitissimam Salernum, vix 7. milliaribus marino ab ea distantem itinere, ab Occidente vero Surrentum et Neapolim. Hanc expugnarat paulo ante Guiscardus C. An. MCLXXIII. Gisulfo sororio Salernitano Principe frustra propugnante, uti narrant Guillelmus Apul. lib. 3. et Gaufredus Malaterra lib. 3. cap. 3. apud quem *Malfa* nuncupatur. Porro Anna Salernum Melphae seu Amalphis Metropolitim appellat, quod ea tempestate, ut et nostra, circumiecta regio, totusque qui Amalphi adiacet maritimus tractus, ab hac urbe appellationem sortiretur; quod testantur Alexander Abbas Celesin. lib. 3. cap. 23. Raphael Volaterr. et Leander Albert. Alia autem fuit Melfa seu Melfis vel Melfia, prima Normannorum in Apulia sedes, ab iis, quo se adversus Graecos tuerentur, aedificata seu potius instaurata, ut autor est Malaterra lib. 1. cap. 9. Iacet illa Asculum inter et Venusam, in extremo Apuliae limite, Calabriam versus,

unde *caput et ianua totius Apuliae* dicitur in Chronico Cassin. lib. 2. cap. 68. et apud Guilielmum Apul. lib. 3.

Caput haec erat urbibus illis

Omnibus, est et adhuc quas continet Appula tellus.

Sic vero describitur ab eodem Guilielmo lib. 1.

*Appula Normannis intrantibus arva, repente
Melfia capta fuit; quicquid praedantur, ad illam
Urbem deducunt. Hac sede Basilius ante,
Quem supra memini, modicas fabricaverat aedes,
Esse locum cernens inopiniae commoditatis.
Accessu populi nunc urbs illustris habetur,
Finibus Italiae celeberrima, dives amoeni
Fertilitate loci, Cereris nec egena nec amnis,
Et qua parte sita est insignis honore Ducali.*

Vide Notata ad pag. 161.

Ἄνο δὲ ἡστῆν] Quinque Roberto natas assignat Willel-
mus Gemeticensis, et ex eo Philippus *Mouskes* in Hist. Franc.
MS. quarum prima, inquit idem Muskius, Imperatori Con-
stantinopolitano enupta est, *Helena* videlicet, Constantino
Ducae Porphyrogennetae, qui a patre Imperatorio titulo do-
natus est, et ab Anna pag. 35. *Βασιλεὺς* itidem appellatur,
desponsata. Guilielmus Apul. lib. 2. de Sigelgaita Roberti
uxore:

*Edidit haec pueros sibi tres, et quinque puellas,
Egregiam sobolem sexus utriusque futuram.*

Ραιμούντω] Altera Roberti filia *Mathildis*, Raimundo-
Berengarii II. Marchioni et Comiti Barcinon. primum nupsit,
deinde Aimerico II. Vicecomiti Narbon. Nuptias Raimundi,
ut et Ebali, de quo mox, attigit Guill. Apul. l. 4.

*Partibus Esperiae, quem Barcinona tremebat,
Venerat insignis Comes hanc Raimundus ad urbem,
Ut nuptura Ducis detur sibi filia poscens,
Huic maior natu nuptum datur: altera nupsit
Egregio Comiti Francorum Stemmata claro:
Ebalus hic dictus, succumbere nescius hosti,
Belligeras acies ad praelia ducere doctus,
Et facundus erat, linguaque manuque vigebat.*

De Mathildis nuptiis agunt praeterea Ioannes Archidiaconus
Barensis in Hist. Invent. S. Sabini cap. 1. N. 2. Surita lib. 1.
Ind. Rer. Arag. An. MCLXXVI. Will. Catellus lib. 4. Rer.
Occitanar. p. 583. Baron. A. MXCI. N. 13. Chifletius in Vindic.
Hisp. p. 357. Martinus Carillus in Annal. et alii.

Ἐυβούλω] Ebalus Comiti Ruciacensi, seu de Roceo, C
(de Roucy) in Campania Gallica, filio Hilduini Comitis de
Arcies et de *Ramerut* et Aelidis, Ebali Comitis Ruciacensis

filiae primogenitae. *Genuit autem Ebalus iste II.* (verba sunt Alberici An. MCXIX.) *de Sibia, Roberti Guiscardi filia, Comitum Wiscardum de Roceo et Comitem Hugonem Cholet et Thomam de Roceo, etc.* Ex quo unico, ni fallor, Scriptore tertiae Wiscardi filiae nomen discere est. Quarta Hugoni III. Cenomanensi Comiti, Azonis Marchionis Estensis, ex filia Hugonis II. Cenomanensis Comitis, filio, uxor a patre data est. Is quod coniugem nulla de causa dimisisset, a Summo Pontifice Sacris interdictus est, ut habet idem Ordericus lib. 8. Has nuptias Guilielmus Apul. lib. 3. pluribus commemorat.

*Dumque moraretur Troianae moenibus urbis,
Nobilis advenit Lombardus Marchio quidam,
Nobilibus patriae multis comitantibus illum.
Axo vocatus erat, secum deduxit Hugonem
Illustrem natum, Ducis huic ut filia detur,
Exigit in sponsam: Comites Proceresque vocari
Quaeque facit super his consulturus ab urbe.
Horum consiliis Roberti filia nato
Traditur Axonis, taedas ex more iugales,
Et convivando celebrant, et multa ferendo,
Cunctis coniugii quae postulat ordo peractis,
Sollicitat Comites Dux, et quoscumque potentes
Dona petens, laeti quibus et vir et uxor abire
Donati valeant, etc.*

Hugonem hunc, ut et Cenomanensem affinitatem, omiserunt Ioan. Bapt. Pigna et Hieron. Faletus in sua Estensium Historia et Genealogia. Quinta denique eiusdem Roberti nata, *Mabilia*, cognomento *Cantalupa*, Willelmo de Grentemesnil, nobili Normanno, nupsit An. MLXXXVIII. De hac agunt Malaterra lib. 4. cap. 21. Albertus Aq. lib. 4. cap. 37. Guibertus lib. 3. cap. 2. et Ordericus Vitalis lib. 8. Sextam Roberti filiam, nullo, ut reor, Autore, addit Pistorius, Stephani II. Hungariae Regis coniugem. Caeterum Ruciacensem arcem, Lutzelsburgum inter et Theodonis villam sitam, quae Comitatu nomen dedit, *Ruthiam* et *Rutthicum* appellant veteres Chartae, et Chronicon Trevirense, apud Duchesnium in Probat. Hist. Luxemb. p. 13. et Brouverum lib. 11. Annal. Trevir. p. 640.

D *Πάπας*] Gregorius VII.

D *Ῥηγὸς Ἀλαμανίας*] Fecit more gentis suae Anna, et avito quodam odio et invidia adversus Latinos, dum Henricum IV. Germanicum Imperatorem *Ῥηγὸς*, seu Regis titulo donat, cum *Βασιλέως*, vel Imperatoris ad solos Constantinopolitanos Augustos spectare persuasum haberent Graeci. Willelmus Tyr. lib. 16. cap. 21. *Moleste siquidem ferunt quod*

eorum (Theutonicorum) *Rex Romanorum se dicit Imperatorem: in hoc enim suo detrahi videtur Imperatori, quem ipsi Monarcham, id est, singulariter principari omnibus dicunt, tamquam Romanorum unicum, et solum Imperatorem.* Eadem habet Autor Vitae Ludov. VII. Franc. Reg. cap. 8. Alia in hanc sententiam suggerunt Baron. A. DCCCLXXI. Feder. Morellus ad lib. 2. de Themat. Porphyrog. Meursius V. Πῆξ, et Dissertatio nostra 27. ad Ioinvillam pag. 316.

Γενναία δὲ αὐτῆ ἀρχή] Notanda hic Summorum Pontificum ἰδιοκρατορία et potestas.

Ὡς τὰς Ἐκκλησίας] Beneficia, Ecclesiasticas dignitates. Pag. 31. A Tradunt eiusce aevi Scriptores Sacris interdictum a Gregorio Henricum, quod Episcopatum, Abbatiarum, caeterarumque Ecclesiasticarum dignitatum investituras indignis conferret, pretioque divenderet. Henricus ipse in Epist. ad Gregor. apud Hugonem Abbat. Flaviniacensem in Chron. *Non solum enim nos res Ecclesiasticas invasimus, verum quoque indignis quibuslibet, et simoniacato felle amaricatis, et non per ostium, sed aliunde ingredientibus Ecclesias ipsas vendidimus, et non eas, ut oportuit, defendimus.* Id passim obiectum Henrico notant Scriptores, Willelmus Tyr. lib. 1. cap. 13. Bruno de Bello Saxon. Conradus Usperg. et Lambertus Schafnaburg. An. MLXXIV. Will. Malmesburg. lib. 4. de Gest. Angl. Guilielmus Apuliensis lib. 2. Robert. de Monte An. MCXI. et alii sine numero.

Ἄτερ γνώμης] Otho Frising. lib. 1. de Gest. Frid. c. 1. A de Henrico IV. *Apud Baiocariae civitatem Brixinoram, in ipso Pyreneo, haud procul a valle Tridentina sitam, coadunatis Episcopis, Princeps Curiam magnam celebravit, ubi omnibus advenientibus, iniurias sibi a Romana Ecclesia irrogatas affectuose conqueritur, quod videlicet ipso inconsulto, qui tamquam Rex et Patricius primus in Electione suae Urbis Episcopi esse deberet, Romani sibi Pontificem praefecissent, cum a patre suo Imperatore plures ibidem, quasi sine electione, inthronizati fuerint.* Vide eundem in Chron. lib. 6. cap. 34.

Καὶ αἰχισάμενος] Male acceptos a Gregorio PP. Legatos suos queritur Henricus Epist. ad Annonem Archiep. Colon. nisi illa fictitia sit, quod vult Baronius. Vide Notas Hoeschelii et Gretzerum. in Refut. Alogiarum Annae Comnenae contra Gregor. VII. edita cum Gerbodo Reichersberg.

Μεταπεπρωκότων τῶν σκήπτρων] De hac controversia D copiose perinde ac erudite scripserunt idem Gretzerus in Notis ad Cantacuzen. pag. 943. et Leo Allatius lib. 1. de Ecclesiae Occident. et Orient. perpet. consens. cap. 16. et seq.

Pag. 32. B

Ἀπάρας τῆς Ῥώμης] Guillelmus Apuliensis lib. 4.

*Illis Gregorius Beneventum Papa diebus
Advenit: urbs erat haec Romano subdita Papae,
Atque sui iuris, quia Dux obsederat urbem,
Aegre Papa tulit. Veniam Robertus ut huius
Impetret offensae, Papae properavit ad urbem.
Supplicat et pedibus Sancti dans oscula Patris
Suscipitur. Tanti persona vigoris honore
Digna videbatur, considerare Papa coegit.
Soliloquium cunctis astantibus inde remotis
Consilium tenere diu. Tum Papa fideles
Convocat: ex Papae secretum iussibus horum
Panditur, allatus liber est Evangeliorum.
Dux Papae iurat, fuerit dum vita superstes,
Observaturum fidei se iura perennis
Ecclesiae Sanctae, totus cui subiacet Orbis.
Romani Regni sibi promississe Coronam
Papa ferebatur, quia Rex damnatus ab illo
Henricus fuerat propter commissa nefandis
Accumulata modis: nec enim venundare Sanctas
Ecclesias veritus, perversum dogma colebat
Simonis, et nullum donabat Pontificali
Culmine, praeter eos qui maxima dona tulissent.*

Ex his satis patet quid velit Anna, dum ait in eo quod habitum est ad Beneventum colloquio, Gregorium Regis nomen ac dignitatem, τὴν τοῦ Ῥηγὸς ἀξίαν, Duci pollicitum fuisse; Imperatoriam scilicet dignitatem, non nudum Regis titulum.

D Ἀρντοῦλφον] Rudolphum Sueviae Ducem, a Principibus Germanis in Regem electum An. MLXXVII.

D Οὐέλκον] Welphonem IV. Baioariae Ducem, praecipuum belli Saxonici contra Henricum incentorem, uti habent Bruno de Bello Saxon. pag. 133. Lamb. Schafnab. A. MLXXVI. Chron. Weingartense cap. 8. et Otho Frising. lib. 1. de Gest. Frider. cap. 6. proinde pro Οὐέλκον substituendum Οὐέλφον apud Annam censerem, nisi docerer a Monacho Pegaviensi in Hist. Wiberti Groicensis *Wlc* et *Wolf* promiscue apud Germanos efferri. Ita enim ille, *urbem quae Poduwlc, id est urbs Wolfi barbarica lingua dicitur.* Ubi barbarica lingua Germanica intelligitur, quod pridem monuit Goldastus ad Walafrid. Strab. lib. 1. de Vita S. Galli. Idem porro est *Wolfus* et *Guelfus*. De vocis apud Germanos significatione sic Aventinus lib. 6. Annal. Boic. *qui primus Welphonis nomen tulit, ab auspicio rei militaris bonoque omine traxit. Canis enim, lupus, atque vulpes, quorum catulos Welphones*

Teutones vocant, Germaniae genti bellicosae animalia peculiaris Martique dicata. Huc alludit Autor vitae S. Altonis Abbatis in Bavaria Superiore apud Wiguleium Hondium in Metrop. Salisburg. To. 2. de Welfone II. Bavariae Duce: *Quidam ex Alamannia, parens videlicet illius Comitis, qui vulgo nomen quoddam sortitus est, quod Latine exprimitur Catulus.* Certe constat apud Germanos *Welf*, unde Belgae *Welp* et *Wlp* efformarunt, Catulum significare. Apud Maurum Orbinum in Histor. Slavør. p. 100. *Wolk* Vandalis, et *Wk* Slavis, Lupum sonat, ut et Anglo-Saxonibus *Wlf*. Bavarum porro Ducem a Gregorio in Henricum concitatum scribit etiam Guilielmus Apuliensis lib. 4.

His vitiis virtus Sancti contraria Papae Gregorii regno deponi iudicat illum.

Saxonibus mandat perhiberi Rex apud ipsos

Desinat ulterius, totis et viribus obstent.

Accitosque Duces Guelfumque Ducemque Rodulphum

Admonet, Henrico patri pro parte resistant,

Et Pauli Simon quibus insurrexerat alter,

Esse putabatur concessa corona Rodulpho.

Καὶ τοὺς Σάξονας ἔστειρε] Rudolphum in Regem electum, Pag. 33. A se inconsulto, Gregorius PP. in Excommunicationis Decreto, quod extat lib. 7. post Epist. 14. et apud Hugonem Flaviniacensem in Chron. p. 223. iuratus asserit. Idipsum verbis sat disertis testatur idem Hugo Scriptor coevus: *Ultramontani audientes illum (Henricum) non servare, quod promiserat, quasi de eo desperati, absque Domini Papae consilio, elegerunt sibi Rodulphum Ducem in Regem.* Scriptor Vitae Henrici, de Rudolpho: *Fuere tum qui dicerent ab Apostolico eum immissum, nec unquam tantae virtutis virum magis avaritiae quam consilio cessisse. Et hoc in argumentum sibi sumebant, quod Apostolicus tacuit, dum post absolutionem Regis Rudolfus Regnum invasit.* Scribunt alii Rudolphum Gregorio suadente rebellasse, cui postea ille Imperii Diadema transmiserit, atque in iis, Leo Ost. lib. 3. cap. 48. Otho Frising. lib. 1. de Gest. Frid. cap. 7. Helmoldus lib. 1. cap. 28. et Fragm. Hist. Tom. 4. Hist. Franc. p. 89.

Καὶ μάχη] De praelio, in quo caesus Rudolphus, agunt B Scriptores Germanici omnes sub An. MLXXX.

Αἰλῶνα] *Aulon*, urbs in Macedoniae Themate apud Pag. 34. A Constant. lib. 2. de Them. cap. 2. *Avalon* Malaterrae, et Fulcherio Carnot. lib. 2. cap. 36. *Valona*, Alberto Aq. lib. 2. cap. 18. lib. 8. cap. 25. lib. 10. cap. 39. hodie *Velona*.

Ρογέγη] Rogerium Roberti filium, vivo parente, Apuliae D principatum obtinuisse refert praeterea eadem Anna lib. 5.

et 6. pag. 131. et 162. eo scilicet tempore, quo Robertus in Dalmatiam primum transire statuit. Guilielmus Apul. lib. 4.

*Advenit interea coniux, Comitesque rogati,
Egregiam sobolem multo spectante Rogerum
Accersit populo, cunctisque videntibus, illum
Haeredem statuit, praeponit et omnibus illum,
Ipsa quibus praelatus erat dignissimus haeres,
Iste patris tanti patruelibus atque paternis
Moribus ornatus: quantae foret indolis, ipso
Primaevae cultu virtutis significabat:
Ius proprium Latii totius, et Appula quaeque
Cum Calabris, Siculis, loca Dux dat habenda Rogero.*

Adde Malaterram lib. 3. cap. 42. et Ordericum Vital. lib. 7. pag. 641.

D *Βοριτύλαν*] Mendose indubie pro *Λοριτύλαν*. Est enim hoc loco *Loritylas*, quem vulgo *Robertum Comitem Loritelli* appellant Scriptores. Fuit ille Wiscardi ex fratre nepos; unde pro *ἀδελφόν* apud Annam *ἀδελφιδούν* etiam reponendum constat. Robertum hunc Comitem Loritelli, Wiscardi ex fratre nepotem non semel memorat Ordericus Vitalis lib. 3. et 7. patrum in praeliis individuum comitem, quique eo quo ille interiit anno, inter praecipuos belli Duces habebatur. Tradit Anna a Wiscardo expeditionem in Dalmatiam parante praescriptum fuisse Rogerio filio, quem tum Apuliae praefecerat, et Loritylae, qui una cum Rogerio remanserat in Italia, ut Romano Pontifici Gregorio adversus Henricum Imperatorem auxilium praestarent. At quem Loritylam Anna indigitat, Guilielmus Apul. id ipsum lib. 4. enarrans Comitem Robertum vocat additque Rogerio, a patre Wiscardo recens Apuliae Ducis creato, comitem et tutorem datum:

*Roberto Comiti committitur, atque Girardo
Alter fratre satus, fidissimus alter amator,
Et virtutis amans erat et probitatis uterque.
Hos rogat ut Papae solatia, si qua valebunt,
Non adhibere negent.*

Subscribit idem Robertus rescriptum eiusdem Rogerii Apuliae Ducis et Boemundi fratrum pro Monasterio Bantino An. MXC. apud Baron. hoc An. N. 19. De Roberti parente nihil certi habeo quod statuam, praeterquam quod Collenutius lib. 3. Hist. Neap. scribit filium fuisse Gaufredi, Wiscardi fratris, quem Comitem Capitanatae fuisse ait Malaterra lib. 1. cap. 15. 23. et 24. qui praeterea meminit Radulphi Loritelli, seu Loracelli, sub An. MLXXXVI. qui una cum Rogerio Comite, Rogerii Apuliae et Calabriae Ducis Wiscardi filii, contra Boemundum, quocum ille de bonis paternis contendebat, partes

acriter tutatus est, lib. 4. cap. 11. Verum illene sit, quem Anna et Ordericus memorant, non temere definitio: tametsi quem bis terve Rodolphum, semel Robertum nominat Malaterra. Robertus porro Comes Loritelli, Roberti filius, Willelmum Apuliae Ducem comitatus legitur, cum An. MCXX. Callistum PP. Beneventi convenit, quo ille, praestito fidei sacramento, ab eo in Ducatu confirmaretur. Occurrit etiam Robertus alter Loritelli Comes, Willelmi I. Regis Siciliae consanguineus, Rogerii Regis ex fratre nepos, de quo nos ad Cinnamum, et in Familiis Normannicis. At longe aliter, quam par est, de Gaufredi Wiscardi fratris filiis disserit Philadelphus *Mugnos*, in Theatro Geneal. Famil. Sicul.

Βαίμοῦντον] Anna postremum filiorum Roberti Boe-^D mundum facit, manifesto errore, ut et infra pag. 131. cum unicus ex Alberada, priore Roberti uxore, prodierit, ut scribit Malaterra lib. 1. cap. 30. Licet etiam post Rogerium fratrem in Diplomatis subscripsisse constet ex Baronio An. MXC. N. 19. cum Rogerio propter Ducalem titulum, quo ille exornatus erat, primas haud aegre concederet; quod quidem Annam et caeteros Scriptores in errorem forsitan induxit. Traiecit vero Boemundus in Illyricum, parente in Apulia remanente, mense Maio A. MLXXXI. Vide eundem Malat. lib. 3. cap. 24. At cur Boemundo Sanisci cognomen tribuat Anna pag. 131. fateor mihi hactenus incompertum.

Καρίνων] *Κάρινα*, numero multitudinis, Cantacuzeno ^{Pag. 35. D} lib. 3. cap. 33. Urbs supra Aulonem posita, Arianitae Comneni olim regia apud Laonicum lib. 5. *Canna* Malaterrae lib. 2. cap. 23. et Guilielmo Apuliensi lib. 4. non semel, ubi captae a Roberto Caninorum urbis meminit. Defecit illa postmodum, et denuo a Roberto expugnata, funditus excisa est, ea ferme tempestate, qua in Italiam postremo rediit. Vide Notata ad pag. 93. et Leuncl. in Pand. Turc. cap. 142.

Ἰερίχῳ] Malaterra, *parsque portum applicat, qui Herico* ^{Pag. 36. A} *dicitur.* De hoc portu Anna rursus pag. 107.

Ραούλ] Radulphus iste, Roberti Legatus, una cum fra-^C tre in partes Alexii tandem concessit, ab eoque duxit originem illustris Constantinopoli *Rauliorum* familia, cuius crebra occurrit mentio apud Pachymerem et caeteros Scriptores Byzantinos, etiamnum superstes, ut autor est Petrus de Valle, Nobilis Romanus, Epist. 2. pag. 97. Edit. Paris. Radulphi et Rogerii, quos hic Anna commemorat, meminit Albertus Aquensis lib. 2. cap. 9. atque eorum opera usum Alexium, quo Godefridum Bullonium a depraedatione revocaret: *Imperator autem intelligens regionem graviter depopulari, Radulphum Peelde-Lan et Rotgerum filium Dagoberti, viros disertissimos de*

terra et cognatione Francigenarum, Duci misit rogans, ut a praeda Regni sui et vastatione cessaret exercitus, ut captivos, quos petebat, sine dilatione redderet. Hoc autem loco *Pelde-Leu* legendum censuerim, eoque agnomine donatum Radulphum, quod sagum militare ex pelle lupina confectum superindueret. Sed familiam ex his vestigiis vix agnosci posse fateor. Rogerium Dagoberti filium diserte appellat Anna lib. 13. pag. 400. Rogerii Normannici Proceris meminit Guilielmus Apuliensis lib. 2. qui an idem cum Annaeo, non satis exploratum:

*Sunt Equites aliquot, Torstenus dicitur unus,
Alter Arenga, valensque ad bella Rogerus.*

Pag. 37. C

Αἱ μὲν γὰρ νῆες] Cum multo pauciore navium et militum numero in Illyricum traiecissee Robertum scribit Malaterra, qui expeditionem istam refert lib. 3. cap. 24. 25. et 26. neque enim plus quam quindecim naves, aut armatae militiae plus quam mille trecentos milites habuisse Robertum testatur. Malaterrae censentit Guil. Apul. lib. 4.

*Quod coeperat ipse subire
Acceleravit iter, decies et quinque Liburnis
Adria sulcatur, Coryphi tremit Insula, tanti
Principis accessu electo milite fulti.*

Leo Ost. lib. 3. cap. 48. quindecim, Ordericus lib. 7. decem millia pugnatorum Roberto adsignant.

C

Τὰς Νικοπόλεις] Nicopolis, Epiri urbs ad ostium Ambracii sinus. Vide Constant. lib. 2. de Them. cap. 8.

Pag. 38. A

Κορυφῶ] Corypho, urbs Corcyrae Insulae munitissima, ita nuncupata quod in excelsae rupis cacumine extracta sit, a qua postmodum toti Insulae nomen mansit. Perperam enim Malaterra de hac Roberti expeditione scribens lib. 3. cap. 24. Insulam Castro, seu oppido nomen dedisse ait: *Aliud Castrum, quod ex nomine Insulae Carofium nomen accepit, cum tota Insula suae mancipat servituti.* Roberti Corcyrensem expeditionem his verbis prosequitur Guilielmus Apuliensis lib. 4.

*Dux transire volens mare, praecipit arma parari,
Militibusque suis se praestolentur Hydrunti
Imperat, aptari naves facit, ipse Salerni,
Undique dona petens et supplementa, moratur,
Huc illuc apices non cessans mittere secum
Navibus armatis fidas monet ire cohortes.
Insolitum multis iter illud et acre videtur,
Praecipue quibus uxores, et pignora cara
In domibus fuerant: non exercere volebant
Militiam talem: sed verba minantia blandis*

*Dux addens precibus, multos properare coegit.
 Conveniunt omnes, sicut mandatur, Hydrunti,
 Dalmaticas naves oneri Dux eligit aptas,
 Auxilio sibi quas gens miserat illa petitas.
 Has armis et equis, sumptuque, virisque repletas
 Ad Coryphum mittit: haec Insula non procul urbe
 Distat Hydruntina, placidis spirantibus auris,
 Huc cito transitur, dimissis navibus illam
 Acriter invadunt equites Ducis, atque timorem
 Omnibus incutiunt, qui circumquaque morantur.*

De expugnata Coreyra sic etiam Anonymus Barenſis in Chronico. Anno MLXXXI. Ind. IV. mense Martio, ipse Dux Robertus direxit navigia, et obsedit Corſo, et poſtea ibit ille cum multis, et decimo die ſtante Magi comprehendit Corſo et Botronto. ubi decimus dies ſtans, aut ſtantis Maii, eſt 22. eiſdem menſis. Quippe iſtius aevi Scriptores Italici, interdum etiam Gallici, menſem in duas partes ſecant ac dividunt, quarum prima *intrans*, altera *exiens et ſtans* menſis dicitur. Ut Graeci enim primam menſium Atticorum partem ἀρχόμενον μῆνα vocabant, ita Latini *intrans*. Octavius Horatianus lib. 4. Rerum Medicarum pag. 107. *Qui autem quadragesimo die figuram hominis acceperit nono mense intrante, decimo die nascitur.* Diversa porro fuit utriusque partis numerandae ratio; nam prima menſis pars ordine conſueto dinumerabatur, ſumpto a primo eiſdem die initio uſque ad decimum quintum: alterius autem partis ab ultimo menſis die initium ſumitur, ordine retrogrado, non vero a Kalendis et a primo ſuccedentis menſis, ut apud Latinos, ita ut decimus ſextus menſis dies fuerit ultimus ſecundae partis. Verbi gratia, apud Rollandinum lib. 6. Chron. cap. 10. Fredericus II. Imperator dicitur obiſſe anno MCLL. in feſto S. Luciae, ſcilicet die XIII. intrante Decembri; qui quidem dies feſtus S. Luciae cadit in 13. eiſdem menſis. Extat in Palatio Episcopi Veronenſis vetus Inſcriptio, cuius meminit Hieronymus d'alla Corte in Hiſt. Veron. lib. 5. pag. 285. in qua haec leguntur: *Eodem anno (MCLXXII.) septimo die intrante Iulio combusta est Civitas Veronae.* Chronicon Ducum Benevent. *Occisus est a Normannis VII. die intrante mense Febr. Anno MLXXV.* Anonymus Barenſis, A. MXXCIII. *perrexit super civitatem Canni, et X. die intrante Iulii comprehendit eam.* Vide Ioannem Archidiaconum Barenſem in Hiſt. Translat. S. Sabini cap. 2. N. 5. Henschenium 15. Febr. pag. 809. Schraederum in Monument. Ital. pag. 16. Bedam lib. de Minutione ſanguinis. etc. Haec de prima menſis parte. Altera vero *Exiens* dicitur, ut apud Graecos pars menſis Attici ultima

(nam in tres distribuebatur) *φθίνων μῆν*. Apud Monachum Paduanum lib. 3. obitus Alexandri IV. PP. narratur accidisse *die septimo exeunte Madio Anno* MCCLXI. quem Scriptores omnes in XXV. Maii coniiciunt. Unde evidenter patet dies Exeuntis mensis numerari solitos ab ultimo, ut Intransis a primo. Ita in Vita Arnoldi Catanei Abbat. N. 10. *duodecimus exeuntis Iunii* (non Ianuarii, ut perperam editum advertit Bolandus) dicitur fuisse decimus nonus eiusdem mensis: ut *duodecimum exeuntis Martii* A. MCXCIV. in veteri charta, vicesimum Martii recte interpretatur Hieronymus *d'alla Corte* lib. 6. pag. 311. In Registro Homagiorum Nobilium Aquitaniae quod extat in Camera Comput. Paris. A. MCCLXXII. x. *die exitus Martii introitus Aprilis*, etc. Porro qui *Exiens mensis* est in supralaudatis Scriptoribus, *Stans* appellatur fere semper in Chronico Barensi A. MLXVIII. *quinto die stante Augusti venit Dux Roberto, et obsedit Bari per mare et terra*. Idem. A. MXXLII. *Et octavo die stante Febr. ipse Dux cepit in Durachi*. Rursum A. MXXCI. *decimo die stante Magi comprehendit Corfo*. Anonymus in serie Comitum Capuae: *undecimo die stante mense Martio ingressus Ademari in Capua*. Acta Alexandri III. PP. XIII. *die residua stante mensis Martii ad portum Venetiae pervenit*. Eadem Acta: *Sequenti die Dominica octava scilicet die residua stante mensis Iulii in vigilia B. Iacobi*, etc. ubi *octava Iulii* evidenter est XXIV. Romualdus Salernitanus: *Nono die stante mensis Augusti Barolum descenderunt*. Infra, *Secundo die stante eiusdem mensis Sipontum applicuit*. Quibus in locis *stantem mensem* videtur *remanentem* interpretari Baronius A. MCLXXVII. quasi residua esset mensis pars, forte quod in Actis Alexandri legitur *die residua stante mensis*, etc. Sed ibi, ut et apud Anonymum Barensen et alios, *dies stans mensis* dicitur pro *dies stantis mensis*. Latini igitur *stantem mensem* vocarunt secundam mensis partem, contra quam Graeci, qui *ιστάμενον μῆνα* primam appellabant. Haec non adeo trita ac vulgata monuisse per parergon intererat.

A *Γεώργιος Μονομαχάτος*] Successerat Georgius post Nicephorum Basilacium in Praefecturam Dyrrhachii.

C *Πηγὴν*] Celeberrimum et pulcherrimum Templum, quod Iustinianus M. ad Portam Auream ad fontem, qui ibi aderat, extruxit, Deiparaeque sacraavit. Agunt de eo Procopius de Aedif. Iustin. Zonaras et Cedrenus in Iustin. Monolog. Sirlleti IX. Iul. Petrus Gyll. lib. 4. cap. 8. Adde Notas nostras ad Villhard. N. 93.

Pag. 40. A *Βοδῖνον καὶ τὸν Μιχαηλᾶν*] Fuit Bodinus iste, cognomento Constantinus, Serviae ac Dalmatiae Rex, Michaelis

Regis filius, ut autor est Scylitzes, seu, ut Scriptor Historiae Dalmaticae Anonymus, Michaelis ex Priaslao filio nepos, Scriptoribus nostris notus, dum Boemundi Antiocheni Principis Constantinopolim ad Gotofredum, caeterosque sacrae militiae Duces sese conferentis per regnum illius transitum commemorant. Vide Raymundum de Agiles pag. 139. et Ordericum Vital. lib. 9. pag. 724. Habuit Bodinus ex Iacyntha, Argyri Nobilis Barensis filia, uxore, filios quatuor; Michaellem, qui forte idem cum Michaelle Annaeo, Georgium, Archirizzum, seu Argyrizzum et Thomam. Sed de Serviae Regibus pluribus agimus in nostro opere de Familiis Orient.

Ἐξάρχους τῶν Δαλματῶν] Habuit ista tempestate varios Monarchas Dalmatia, binos praesertim Regio titulo donatos. Alii enim Serviae imperabant *Regesque* sese inscribebant *Serviae, Diocliae, Tribuniae, Dalmatiae, atque Ochlu-miae*, ut ex Innocentii III. PP. Epist. et aliunde constat. Alii vero *Croatiae Dalmatiaeque Reges* dicebantur. Priorum Regia fuit Dioclia, posteriorum Salona. Priori Dalmatiae imperabat Alexii aevo Bodinus: posteriori Demetrius cognomento Suinimir, Regio titulo donatus a Gregorio VII. PP. An. Chr. MLXXVI. ut ex Gregor. Regesto discere est lib. 7. Epist. 4. apud quem pro *Suinmur, Zuilimir* legendum moneo, ex Thwroczio, Bonfinio, et aliis in istorum pariter Regum serie genealogica, in eo quod mox laudavi opere.

IN LIBRUM II. ALEXIADIS NOTAE.

Ἐξ οἴου γένους] V. Bryennium in Praefat. N. 9. et Pag. 43. A nostrum Stemma Comnenicum.

Δοῦνα ἢ Ἀντιόχου] Antiochiam, Coelesyriae Metropo-^Blim, a Chosroe Persarum Rege prius vastatam, mox a Sarcenis Heraclio imperante expugnata, Nicephori Phocae auspiciis, Michael Burzes rursus Romanis asseruit, mansitque illa in eorum ditone a Praefectis Ducum titulo cohonestatis administrata usque ad Turcorum irruptionem. Duces Antiochenos recensent complures Scriptores Byzantini: ac primum quidem *Michaellem Burzem* Magistrum, prioris forte filium, *Damianum* et *Nicephorum Uranum* imperante Basilio Porphyrogenito: *Michaellem Spondylem* eunuchum, sub Constantino Basilio fratre: *Constantinum Carentenum*, sub Romano Argyro, cuius sororem in uxorem duxerat: cui *Spondylus*, mox *Nicetas a Mysthea* successores dati. Hos excepere *Nicetas* et *Constantinus*, Michaelis Paphlagonis fratres, ipso imperante: deinde *Sclerus* Constantino Monom. *Maurocatalon*, et *Michael Uranus* Magister, Michaelle Stratiotico, et Cata-

gurius Diogene Romano imperantibus: *Ioseph Tarchaniota*, sub Michaele Duca, quo extincto *Isaacius Comnenus*, Alexii frater primogenitus, eandem Praefecturam et dignitatem obtinuit a Botaniata, eoque Ducatum tenente Antiochiam occupavit *Philaretus Armenius*, sub quo urbs in Turcorum potestatem concessit. Vide Niceph. Bryennium, et Annam pag. 169. 412. 414.

- C *Σθλαβογενῶν*] Servilis conditionis et obnoxiae: ita Borylum et Germanum perstringit Anna. *Plerique Principes*, ait Plinius in Paneg. *cum essent civium Domini, Libertorum erant servi: horum consiliis, horum nutu regebantur, per hos audiebant, per hos loquebantur.* Frustra reponit hoc loco Meursius *Σθλαβογενῶν*, ut et apud Constantinum de Adm. Imp. *ἐθλαβώθη*, pro *ἐσθλαβώθη*; quos enim Latini Scriptores *Slavos*, seu *Slavinos*, vocant, Graeci *Σθλάβους*, et *Σθλαβίνους* appellarunt. Ita Nicetas in Man. lib. 4. cap. 1. lib. 5. cap. 10. Zonaras pag. 98. Cedrenus ad A. VII. Rhinotineti: quamquam haud inficias ierim vocem *Σθλάβος* nonnumquam usurpari a Graecis; hanc enim reperire est in Chron. Alexandrino, apud Theophylactum Simocattam, Cantacuzenum, Cananum, etc. Porro Slavorum nomen tam late patuit, *ut pene careat aestimatione*, ait Helmoldus lib. 1. cap. 1. effusi enim in Septentrionem et Orientem, provincias et amplas regiones suo asseruere Imperio. Tandem a Principibus sensim et variis subinde temporibus debellati, servire coacti sunt, eorumque nomen in contemptum et probrum trahi coeptum, quo appellati servilis et obnoxiae conditionis homines.

- C *Οὐπω τὸν Ἰουλον*] Aeschylus, *ἐπὶ ἐπὶ Θήβ.*
Στείχει δ' Ἰουλος ἄρτι διὰ παρηίδων.

Vide Scholiastem.

- D *Προέδρων ἀξιόματι*] Horum dignitas in Palatio perillustis, a Nicephoro Phoca instituta, ut autor est Cedrenus. Erant autem Imperatoribus Byzantinis *Προέδροι*, qui hodie Regibus nostris Consiliarii Consilii secretioris. Horum Praeses *πρωτοπρόεδρος* dicebatur, cuius mentio non semel occurrit apud Bryennium, Cedrenum, Zonaram, etc.

Pag. 44. A *Τοὺς περὶ τὴν γυναικωνίτην*] Eunuchos, qui in Palatiis Imperatorum primas obtinebant. Corippus lib. 3. de Laud. Iustini:

*Adfuit obsequio castorum turba virorum,
Illis summa fides, et plena licentia sacris
Deservire locis, atque aurea fulchra parare,
Regales mensas epulis onerare superbis,
Conservare domum, sanctumque intrare cubile,
Internas munire fores, vestesque parare.*

His qui praeerat Ἀρχιευνούχος dicitur in Chronico Alexandrino A. Valentiniani V.

Ἐπαγωγοὶ γὰρ ἀνδρες] Eunuchorum nutu res in Palatiis gestas, saepe pessumdatas, legimus. Lampridius in Severo: *Eunuchos nec in consiliis, nec in ministeriis habuit, qui soli Principes perdunt, dum eos more gentium, aut Regum Persarum, volunt vivere: qui cum empti sint, et pravi fuerint, quid tandem possunt boni sapere?* Hinc spadones et aulicos *tineas, soricesque Palatii* appellabat Licinius apud Aurelium Victorem: ut omnium malorum artifices non semel perstringit Constantinus Manasses:

Καὶ δὴ γὰρ ἂν ἔδρασαν οἱ Θαλαμοπολοῦντες,
Εὐνούχοι, ὀυπαρόψυχοι, πάντων κακῶν ἐργάται.

Et alio loco,

Ἔως καὶ πότε τῆς ἀρχῆς τὸ κράτος ἰθυνοῦσιν
Εὐνούχοι, γυναικόψυχοι, πόριμοι πρὸς κακίαν,
Πάντων ἐφευρεταὶ κακῶν, πάντων κακῶν ἐργάται,
Ἄνθρωποι μαλακόψυχοι, σκευὴ πονηρευμάτων,
Τῶν ἀθεμίτων ἀγωγοί, σωλῆνες κακουργίας.

Nota Chrysaorii vox illa apud Cedrenum, εἰ μὲν ἔχεις εὐνούχον, φόνευσον, εἰ δ' οὐκ ἔχεις, ἀγόρασον, καὶ φόνευσον. V. Henricum Valesium ad 18. Marcellini, pag. 153. et Salmasium ad Hist. Aug. pag. 240.

Ἐξαδελφῆ] Sic pag. 48. At editio Hoescheliana ἀδελφῆ A habet, cui favet Zonaras, qui Irenem Isaacii uxorem Mariae Imperatricis sororem fuisse scribit. Vide Stemma Comnenicum.

Υἱοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα C περὶ τῶν τοιοῦτων πάλαι τύπον] Cum pronuper de eiusmodi adoptionibus honorariis et spiritualibus fuse satis egerim in Dissertat. 21. et 22. ad Ioinvillam, nihil est quod hoc loco iam dicta repetam. Tantum moneo ad firmandum, qui hic observatus fuisse in istis adoptionibus innuitur ab Anna, ritum, fugisse me tum insignem Pachymeris locum, a quo hauserat, quae in hanc rem habet Maurus Orbinus in Hist. Slavorum a me laudatus: ex quo tandem docemur has adoptiones in Ecclesia, coram Sacerdote, conceptis in eum finem precibus, accensisque ad id funalibus, potissimum celebratas; et ad rei ceremoniam adoptantem adoptivum filium expanso pallio circumdedisse. Ita enim Pachymeres Mariam Cantacuzenam, seu Palaeologinam, Constantino Toecho Bulgarorum Rege marito extincto, Sphendosthlavum, Despotam Bulgarum, (non illum vero qui Myltzae in regnum successit, ut habet Orbinus,) adoptasse scribit, et diducto pallio Michaellem filium, ipsumque Sphendosthlavum hinc atque inde ulnis admovisse. Sed praestat solennem istum ritum verbis ipsius

Pachymeris adstruere, quae eiusmodi sunt: Ὁ δὲ τοῖς ὄροισι
 θαρρήσας εἰς Τέρονοβον ἦκε, καὶ ἤδη παρηβηκότα νιοποιεῖσθαι
 ἤξιον. καὶ δὴ ἐπ' Ἐκκλησίας περιφανῶς τῇ Μαρίᾳ ἐκεῖνος
 νιοπεποίητο. μετὰ γὰρ τὰς τοῦ ἱερέως ἐντεύξεις, καὶ τὰ ἐπ'
 αὐταῖς φῶτα, διασχούσα τὸν ἐπενδύτην, ἄμφω Μιχαὴλ καὶ
 Σφεντισθλάβον παρ' ἑκάτερα τῶν αὐτῆς ἀγκαλιῶν ἐτίθει, καὶ
 συνθεσιῶν γενομένων, ἀπελύετο ἐπ' οἴκου υἱὸς κεκλημένος
 τῆς τῶν Βουλγάρων Δεσποίνης μετὰ Μιχαὴλ ὁ Σφεντισθλά-
 βος. Adde Novellam Leonis 24.

Pag. 45. B

Ἀπὸ τὸ γῆρας] Erat enim Nicephorus effoeta aetate,
 cum Imperii gubernacula capessivit, Mariamque uxorem duxit.
 Ioannes Cinnamus lib. 1. Hist. de Nicephoro, ἀνδρὶ πόρρω
 τῆς ἡλικίας ἦκοντι, καὶ ἐπὶ δυσμαῖς βίου γεγονότι. Niceph.
 Bryennius, ἀνὴρ συνειτὸς μὲν τὰ πρῶτα, καὶ ἰκανώτατος τῇ
 χειρὶ, γῆρα δὲ ἄλλως καὶ χρόνῳ κατειργασμένος. et alibi de
 eodem, προσεγγίσας τοῦ γῆρας. Const. Manasses,

Ὁ γέρον, ὁ παλαιγενὴς οὗτος ὁ Νικηφόρος,
 Τῇ γαμετῇ τοῦ Μιχαὴλ ζεύγνυται νόμῳ γάμου,
 Καὶ ταῦτα γέρον τρυφερᾷ πέμπελος νεαζούση.

D

Συσκιᾶσαι ἀπόρητον] Theophylactus Bulg. Archiep.
 Epist. 41. de Alexio, τὸν δὲ γε Βασιλέα, καίτοι στεγανώτα-
 τον ἄθρονον ὄντα, καὶ οὐ ῥάδιον διδόναι ψευδολογίας, ὅμως
 κατεμάλθαζεν ὁ παμπόνηρος. Nicetas in Ioanne Com. de eodem
 Alexio, ἦν γὰρ εἰ καὶ τις ἄλλος ὁ ἀνὴρ οὗτος κρυψίνους καὶ
 σοφὸν ἠγούμενος ἀεὶ τὸ περίεργον μηδὲ τὰ πολλὰ ἐξαγγελ-
 τικὸς τοῦ ποιητέου δεικνύμενος. Hinc obiectum ab uxore
 Alexio in extremis agenti apud eundem, ὦ ἄνερ, καὶ ζῶν
 μεθοδείαις παντοίαις ἐκέκασο, ἀντίφθογγον τὴν γλωττίαν πλου-
 τῶν τοῖς νοήμασι· καὶ νῦν δὲ ὁσαύτως τοῦ βίου ἀπαλλα-
 τόμενος ἀμεταπτώτως ἔχεις οἷς καὶ πρῶην προσέκεισο.

Pag. 47. B

Κυζίκου] Cyzicum, urbem ad Propontidem, in Themate
 τοῦ Ὀψικίου, expugnauerant antea Agareni, imperante Co-
 pronymo, ut autor est Cedrenus.

Pag. 49. D

Ἔστι γὰρ μὲν] Theophilus Antecessor lib. 1. tit. 8. §. 2.
 φύσει γὰρ ὁ δοῦλος τοῦ δεσπότητος πολέμιος. Tritum illud,
 Nulla pestis efficacior, quam familiaris inimicus. Will.
 Brito lib. 8. Philipp.

Peior enim quavis est peste domesticus hostis,
 Praecipue qui colla præmit pede libera servo.

Constantinus Manasses,

Ἄλλ' ἄρα δυσποτιμότερον οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου
 Ἐχοντος τοὺς ἐχθραίνοντας οἰκείους ταῦτοστέγους.

Theganus de Gest. Lud. Pii cap. 1. Summopere cavendum est,
 ne amplius fiat, ut servi sint consiliarii, quia si possunt, hoc

maxime construunt, ut nobiles opprimant, et eos cum vilissimis propinquitatibus eorum exaltare studeant.

Μάγιστρος τὴν ἀξίαν] Magistri dignitas magna olim in Pag. 50. A Palatio fuit. Constantinus Porphyrog. in Basilio cap. 16. *τῶν Μαγίστρων ὑπέρολαμπρον τιμὴν* vocat, cui concinit Childebertus Francorum Rex Epist. ad Theodorum Magistrum, Tomo 1. Hist. Franc. *Praelati Magisterii vestri dignitas excolenda, quae licet per se magna sit, ut cognovimus, etc.* Ita autem primitus, et *κατ' ἐξοχὴν* dictus Officiorum Magister, de quo Rutilius Namatianus,

Officiis regerem cum regia iura Magister.

Postmodum plures hac dignitate donati. Luithprandus usque ad 24. fuisse sua aetate in Palatio Constantinopolitano scribit lib. 6. cap. 5. unde Anastasium Quaestorem et Magistrum primas tenuisse inter Magistros autor est Corippus in eius Panegyrico:

Summe Magistrorum, Procerum decus, Arbiter Orbis.

Vide Salmasium ad Capitolinum pag. 83. 84.

Πακουριανόν] Diversus est a Pacuriano Magno Domes-B tico Gregorius Pacurianus Sebastus, ad quem binae scriptae extant Epistolae Theophylacti Bulg. Archiep. 7. et 25. Ex prioris inscriptione discimus uxorem duxisse filiam Magni Drungarii, Nicephori videlicet Comneni, Alexii Imp. fratris. De Pacuriano Domestico, Gregorii, ut probabile est, patre, agit non semel postea Anna. V. Baron. An. MLXXIII. N. 77. et confer Epist. Theophylacti 26.

Οὐμβερτόπουλον] Constantinus, cognomento Humberto-D pulus, id est, Humberti filius, quo adiutore Alexius Imperium capessivit, Celta, seu Francus fuit, uti diserte Anna refert lib. 4. et 8. et Zonaras in Alexio, filius forte Humberti, Tanceredi de Altavilla filii, Wiscardi fratris, cuius meminit Malaterra lib. 1. cap. 4. qui cum Normannis, quos Maniacatas appellat infra Anna lib. 7. in Graeciam transierat, et Constantinopolitanis Augustis meruerat: cuius filio Constantino Humbertopuli cognomentum de nomine Humberti patris mansit: ea est enim vis vocabuli *πουλὸς*, quod infra moneo. Porro extitit familia eiusce cognominis posterioribus seculis perillustris Constantinopoli, ab hoc forte Constantino prognata. Memoratur enim a Pachymere lib. 12. cap. 30. et lib. 13. cap. 22. Humbertopulus *Μέγας Τζαούσιος*.

Τυροφάγου κυριακῆς] Dominica *τῆς Τυροφάγου*, quae Pag. 51. B et *Τυρὴνῃ* Annae et Pachym. lib. 7., est Dominica Quinquagesimae. Nominis rationem pluribus exponit Leo Allatius de Dominicis et Hebdom. Graec. cap. 11.

Δαλασσηνί] Vide Stemma Comnenicum.

C Τὴν δὲ μετὰ τὴν Κυριακὴν δευτέραν] *Ἡμέραν* addit Allatius lib. de Hebdom. Gr. cap. 11. ubi hunc Annae locum laudat, ut sensus sit, post Dominicam Tyrophagi Feria II. Alexium urbe egressum.

Pag. 52. A

A Καὶ τὰς ἀδελφάς] Vide Stemma Comnenicum. Κωνσταντινιανοῦ φόρου] Inter praeclara, quae in nova urbe a se condita aedificia extruxit Constantinus M., Forum illud fuit, quod a suo nomine Constantinianum appellavit, statuitque in ea urbis parte, ubi antea moenia et portae Byzantii veteris stabant, porticibus, fornicibus, statuis, et aliis undequaque advectis antiquitatis monumentis mire exornatum, uti passim testantur Themistius Orat. 17. Zosimus lib. 2. Eusebius lib. 3. de Vita Constantini cap. 52. Cedrenus, Zonaras et alii sine numero. Situm et formam describit idem Zosimus: ἀγορὰν δὲ ἐν τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἡ πύλη τὸ ἀρχαῖον ἦν, οἰκοδομήσας κυκλωτερῆ, καὶ στοαῖς διστεγέσι ταύτην περιλαβὼν, ἀψίδας δύο μαρμαρέου Προικοννησίου μεγίστας ἀλλήλων ἀντίας ἀπετύπωσε, δι' ὧν ἔνεστιν εἰς τὰς Σεβήρου στοὰς καὶ τῆς πάλαι πόλεως ἐξιέναι. Neque abludit Hesychius Milesius scribens muros antiquos οὐκ ἔξω τῆς ἐπωνύμου ἀγορᾶς τοῦ Βασιλέως processisse. Vetus Urbis Descriptio Forum Constantini partim in 6. partim in 8. Regione fuisse ait. Πλακωτὸν etiam dictum autores sunt Zonaras et Glycas, quod lapidibus planis et latis, quos πλάκας Graeci appellant, stratum fuerit a Constantino.

Τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεία] Palatii Blacherniani, quod extitit in angulo Civitatis iuxta portum, ut Tyrius autor est, non vero ad ostia Euxini Ponti, quod vult Lambecius, descriptionem graphicam ex Odone de Diogilo lib. 4. de Ludovici Reg. Fr. profectio in Orient. iis adiungere hic lubet, quae de hocce Palatio congressimus in Notis ad Villhard. N. 85. *Venientes ad Urbem, Brachium S. Georgii ad dexteram, et quemdam profluvium, qui de ipso procedens ad 4. fere millia tenditur, habens ad laevam ibi Palatium, quod dicitur Blacherna. Fundatur quidem in humili, sed sumptu et arte, decenti proceritate consurgit, et triplici confinio triplicem habitantibus iucunditatem afferens mare, campos urbemque visibus alternis despicit. Exterior eius pulchritudo fere incomparabilis est. Interior vero, quidquid de illa dixerō, superabit. Auro depingitur undique variisque coloribus, et marmore studioso artificio sternitur area, et nescio quid ei plus conferat pretii vel pulchritudinis, ars subtilis vel pretiosa materia.*

B Τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα] Aedem SS. 40. Martyrum iuxta Thermas Constantianas, cuius fundamenta iecerat Tiberius

Aug. cum Anastasia uxore, absolvit Mauricius An. VIII. ut pluribus narrant Theophanes, Cedrenus, Glycas, Manasses, Paulus Diac. lib. 17. Codinus de Orig. et alii. Eiusdem sphaeram terrae motu collapsam refecit Basilius Porphyrogenneta, ut autor est Scylitzes. Templum ipsum de novo instaurasse Andronicum Comnenum, proximeque aedes magnificas extruxisse tradit Nicetas in Andronico lib. 2. Illud denique Ioannes Palaeologus Imperator evertit, et ex ruderibus duas ad Portam auream turres aedificavit, uti Ducas refert cap. 13. Iuxta Templum 40. Martyrum Columnam erexit Phocas An. VII. cui postea imperante Heraclio Crux imposita est, quae corruit terrae motu sub Andronico Seniore, ut est in Chronico Alexandr. et apud Nicephor. Gregoram lib. 9. Extitisse porro Aedem SS. 40. Martyrum iuxta aeneum Tetrapylum tradit Autor eiusdem Chronici Alexandrini. Meminit praeterea huius Templi Innocentius III. PP. lib. 14. Epist. 84. Pachymeres lib. 4. cap. 18. et Bondelmontius.

Τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος] Hinc emendandus C Zonaras, qui hoc loco habet *μονὴν τοῦ Κωνσταντίνου*, pro *Νικολάου*. Extitit vero Aedes D. Nicolai prope Magnam Ecclesiam, intra Magni Palatii septa, aut sane iuxta ipsum Palatium: quod etiam Anna videtur indicare his verbis, *καὶ ἐπίτηδες οἶμα κατασκευασθὲν τοῖς ἀρχαίοις*: quo loco malim *ἀρχαίοις*; est enim *ἀρχαῖον* Palatium Nicetae, Cinnamo et aliis. Hanc condidit Basilius Macedo, ut scribit Scylitzes, *ἐν τῇ Βαρβάρᾳ*, ut author est idem Pachymeres lib. 4. cap. 8. id est, in ea regione in qua fuit Aedes D. Barbarae sacra versus Acropolim, ex qua porta S. Barbarae Arci vicina dicta est. Vide Codinum in Orig. p. 61. edit. Meursii, Suidam in *Βερένη*, et Theuetum lib. 19. cap. 3. Extitit Aedes alia Constantinopoli D. Nicolao sacra ad Blachernas, de qua Anna lib. 10. eadem forte quam extractam refert Codinus in domo Basilidis, qui Patritius et Quaestor fuit Iustiniano imperante. Aliam praeterea S. Nicolao et S. Augustino Cantuariensi Episcopo dicatam Aedem Constantinopoli habet Gotselinus lib. de Miracul. eiusdem B. August. cap. 26. conditam a nobili Anglo, qui post expugnatam a Willelmo Notho Angliam Constantinopolim concesserat. Alteram denique extra Urbem, Molibotum dictam, in qua humatus Constantinus Ducas, Scylitzes commemorat. Vide Leon. Allat. lib. 2. de Eccl. Orient. et Occid. consensione cap. 11. pag. 645. et Notata ad pag. 294.

Μέρος τυγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους] Aedes D. Nicolai ideo, ait Anna, Asyli iure donata est, quod esset quodammodo appendix Magnae Ecclesiae, quam Iustinianus eius con-

ditor hoc privilegio exornarat: Constantinus Porphyrogenneta Nov. 12. *περὶ τῶν φονεῦ*. etc. de Iustiniano, ὁ τὸν ναὸν τὸν μέγαν ἀσουλίας τόπον διορισάμενος. Quo etiam iure ante Iustinianum gaudebat Ecclesia maior Constantiniana, seu potius Constantiana, ut autor est Zosimus lib. 5. Vide Pachymerem lib. 3. cap. 24. Cantacuzenum lib. 1. cap. 12. lib. 3. cap. 2. 50. 80. 88. Ius Graeco-Rom. lib. 2. pag. 72. 73. etc.

D *Στραβορομανόν*] Straboromanum, dignitate Magnum Hetaeriarcham, qui a Botaniata ad Alexium Legatus missus est, Pentapoli, Phrygiae oppido, oriundum et Botaniatae consanguineum fuisse scribit Nicephorus Bryennius. Eiusdem praeterea mentionem iniiciunt Scylitzes in Michaele Duca, Zonaras et Glycas.

Pag. 53. B *Τοῦ ἱεροῦ βήματος*] Distributa erant apud Graecos Tempia in tres potissimum partes. Prima τὸ Βῆμα, altera Ναός, tertia denique Νάρθηξ, seu Ferula appellabatur. Βῆμα erat sacratior Aedis pars, Sacrarium nempe, et adyta ipsa, ad sacra munia obeunda assignata, velis et cancellis a reliqua Templi parte seclusa. Ναός, seu Chorus, novis cancellis obstructus, Sacerdotibus divinas laudes decantantibus, Νάρθηξ vero Christi fidelibus, qui Sacris intererant, addictus erat: quam appellationem, ut hoc obiter moneam, sortitus videtur, quod ferulae speciem referret, quae cum esset forma quadrata, longior tamen paululum erat quam latior, cuiusmodi fuit Narthecis forma, quem sceptri loco prae manibus gestabat Byzantinus Imperator, uti ex Bullarum archetypis a nobis describitur in Historia Gallo-Byzantina: quae est etiamnum et olim fuit istius Templorum partis, quae laicis addicta erat, cum e contra Ναοῦ figura esset orbicularis, uti est D. Sophiae Constantinopoli pars haec Templi; unde et *χώρον*, seu Chori appellatione donatur vulgo locus in Ecclesia, ubi Clerus laudes divinas decantat, qui aliis vocatur *Presbyterium*. Brito in Vocabul. *Chorus, locus Cleri in capite Ecclesiae*. Scio aliam reddi huiusce nominis rationem. A ferulae praeterea figura forte Medici quidam libros a se editos *Νάρθηκας* et *Ναρθήκια* inscripserunt, quod eadem esset librorum, seu codicum. Laudantur enim Herae, Cratippi et Sorani *Νάρθηκες* apud Galenum et Aetium. Sed de Narthece Ecclesiae, ut et aliis Templorum apud Graecos partibus, integram Dissertationem instituit vir magnus Leo Allatius, quem adi, si lubet.

B *Τῶν ἁγίων εἶχετο θυρῶν*] A Nao seu Templo, quod cancellis a Bemate seclusum erat, ad ipsum Bema per tres portas aditus patebat. Portae istae ἅγια dictae, ut pluribus loco citato monet Allatius et Goarus ad Eucholog.

C *Σταυρὸν ἐγκόλπιον*] Ita appellant Graeci Cruces Sancto-

rum reliquias aut vivificae Crucis particulas continentes, quas catenulis de collo ad pectus pendentes gestabant. Anastasius Biblioth. ad Act. 5. Octavae Synodi: *Crucem cum pretioso ligno, vel cum reliquiis Sanctorum ante pectus portare suspensam ad collum, hoc est quod vocant encolpium.* De quo more Gretzerus Tom. 1. de S. Cruce lib. 2. cap. 27. Eiusmodi vero Cruces ab Imperatoribus aliisque gestari solitas et fidei faciendae vel securitatis firmandae gratia saepe transmissas testantur passim Scriptores Byzantini, atque in iis Nicetas Paphlago in Vita S. Ignatii Patr. CP. VIII. Synod. CP. Act. 5. Synod. Ephes. Can. 22. Act. 8. Gregorius in Vita S. Basilii Iunioris c. 11. Theophanes An. Iustiniani Rhinotmeti VI. Leo Grammaticus in Michaele et Constantino, Scylitzes in Theophilo, in Michaele Paphlag. et in Romano Diog. Nicetas Chon. in Andron. lib. 2. cap. 11. Cinnamus lib. 5. cap. 16. Pachymeres lib. 4. cap. 6. Acropol. cap. 11. Cantacuzen. lib. 1. cap. 58. lib. 3. cap. 14. 17. et 20. Gunther. in Hist. CPol. cap. 26. Anna lib. 3. pag. 94. et lib. 8. pag. 242. Autor Narrationis Historicae in Restitut. Imagin. pag. 724. et 732. D. Chrysostomus Demonstratione contra Gentes, Gregor. Nysenus in Encomio Macrinae, etc. Sed et in mutui pacti ac Sacramenti confirmationem eiusmodi encolpia invicem commutabant. Pachymeres lib. 1. cap. 31. *ταῦτα συνθεμένων ἐκείνων καὶ ἀνταλλάξαντων εἰς τοὺς ὄρκους τὰ ἱερά περιάμματα, συρρήγγνται μάχη μεγίστη.* Quo spectant, quae de armorum commutatione diximus in Dissert. 21. ad Ioinvillam pag. 261.

Ὁρθριον ἕμνον] Horas matutinas. Vide Goarum ad D Codin.

Σιδηρᾶς] Eadem habet Bryennius lib. 3. cap. 25. Sideram Pag. 54. A in meridionali Urbis parte statuit Scylitzes in Leone Philos. *ἐγένετο δὲ ἐμπρησμός κατὰ τὸ μεσήμβρινον μέρος τῆς πόλεως, ἐν τῇ λεγομένῃ Σιδηρᾶ.* Siderae meminit praeterea Codinus lib. de Orig. CP. *καὶ τὸ Ἄατον πρὸς τὴν Νέαν κείμενον, καὶ μέχρι τῆς ὀνομαζομένης Σιδηρᾶς.* Certe *Aatum*, seu *Ἄετον* iuxta novam Ecclesiam statuit etiam Constantinus Porph. in Basilio cap. 58. Unde cum *Aetus* Siderae vicinus fuerit, *Sidera* vero Monasterio Petrii proxima, consequens videtur locum, qui aliis *Aetii* dicitur, domum scilicet Regiam a sui sublimitate sic appellatam et ab eodem Basilio conditam, cui vicinum fuit Petrium, eundem esse cum Aeto. Vetus Scheda apud Martinum Crusium lib. 3. Turcogr. pag. 190. 275. *ἡ βίβλος αὐτῆς τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου τῆς κειμένης ἐγγιστα τοῦ Ἄετιου, ἀρχαίῃ δὲ τῇ Μονῇ κληθῆσις Πέτρα.* At unde *Siderae* appellatio fluxerit, haud planum videtur, cum

de ea sileant Byzantini Scriptores. Nec enim ausim affirmare id nominis loco inditum, aut quod forte in eo extiterint officinae ferrariae, quemadmodum aerariae Chalcoopratorum vico nomen dederunt, aut sane quia ibi olim et ante Constantinum fuerit Moneta, seu domus in qua cudebantur nummi ferrei. Nam Petrii vicinitas ostendit extitisse illam intra Vetus Byzantium. Docemur quippe ex Aristophane ἐν Νεφέλαις, nummos ferreos cusisse Byzantinos.

Ποίους θεοὺς ὀμεῖ σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ
 Ἡμῖν νόμισμ' οὐκ ἔστι. στρ. τῷ γὰρ ὄμνυ', ἢ
 Σιδαρέοισιν ὡσπερ ἐν Βυζαντίῳ.

Ad quem locum Scholiastes, λεπτοῖς δὲ νομίσμασιν φαίνονται κεκορησθαι Βυζάντιοι. Idque firmat autoritate Platonis in Pisandro: χαλεπῶς ἂν οἰκίσαι μὲν ἐν Βυζαντίοις, ὅπου σιδηρέοισι νομίσμασι χρῶνται. His consentit Hesychius, ἐν τῷ λεπτῷ νομίσματι, ὃ σιδηρῷ καὶ ἐλαχίστῳ ἐχρῶντο οἱ Βυζάντιοι. Spartanos abrogato aureorum et argenteorum nummorum usu, ferreis etiam usos docet Porphyrius lib. 4. περὶ ἀποχῆς. Aliud porro fuit Porta ferrea, Σιδηρὰ πύρτα, a loco, *Sidera*, dicto, etsi locus uterque mari obversaretur. Sed *Sidera*, cuius Anna meminit, ad Fretum Sycenum fuit, ut et Petrium: Porta vero ferrea Propontidi adiacuit, eademque videtur, quae postea τῶν Σοφιδῶν, hoc est, Sophianarum Porta dicitur a Codino de Origin. qui prioris appellationis rationem et originem affert pag. 51. Edit. Reg. qua videlicet ad Palatium ita nuncupatum ibatur, proinde Portui Sophianarum vicina. Meminit Portae Ferreae Leo Grammaticus pag. 458. et 489.

A Μονὴν τῶν Πετρίων] Petrium Monasterium a loco sic est appellatum, cui Πέτρα olim nomen fuit, iam ante instauratum a Constantino Byzantium, ut ex Dionysio Byzantio docet Petrus Gyllius lib. 2. de Bosp. Thrac. cap. 2. a Petris scilicet extantibus, et loci difficili situ: unde et locus et Monasterium Πέτρα et Πέτριον promiscue appellantur a Scriptoribus. Versus muros Urbis maritimos ad Fretum Sycenum Petrium extitisse autor est Nicetas in Alexio Com. lib. 3. cap. 10. οἱ μὲν τὰ πλοῖα φέροντες ἔστησαν κατέναντι τῶν Πετρίων. Quo loco codex Barbarograecus habet, τοῦ κάστρου τῶν Πετρίων λεγομένων. quod quidem Castrum, si aliud a Monasterio Petrii, nescio an idem fuit cum Palatio Petrii, quod Παλάτιον τοῦ Πετρίου vocat Scylitzes in Nicephoro Phoca et ita appellatum ait Codinus in Orig. Lambecianis pag. 57. quod a Petro Barsymiano Patricio, Iustiniano imperante, extractum fuerit. Certe non uni D. Ioannis Baptistae Monasterio concessum fuit nomen Petrii, cum in Petrio varia fuerint Aedificia et Monasteria. Nam praeter illud, cuius hic

Anna meminit, Monasterium extitit Templum, quod τὸν Ἅγιον Ἡλίαν τὸ Πέτριον vocat Codinus de Orig. CP. τὸν Ἡλίου τοῦ Προφήτου κατὰ τὸ Πέτριον ναὸν, Constantinus in Basilio cap. 54. Praeterea Templum S. Euphemiae, quod τὴν Πέτραν appellat Codinus, ἐν τόπῳ ἐπιλεγομένῳ Πετρίῳ extractum ait S. Nicephorus in Catal. Patriarch. Constanti-nopolit. ἐν τῇ Πέτρᾳ Theodorus Lector. Eccl. 2. ἔνδον τοῦ Βυζαντίου, Nicephorus Call. lib. 8. cap. 6. hoc est, intra veteris Byzantii moenia; seu potius ad ipsos muros veteres, qui ἀπὸ τοῦ καλομένου Πετρίου ἕως τῆς πόρτας τοῦ Ἁγίου Αἰμυλιανοῦ protendebantur, ut habet Chronicon Alexandrinum. Iam vero Monasterium Πετρίου κατ' ἐξοχὴν a Scriptoribus dictum D. Ioanni Baptistae dicatum fuit, ut autores sunt Ducas cap. 39. et Codinus de Offic. Aulae CPol. cap. 15. N. 11. et 15. qui illud μονὴν τῆς Πέτρας vocant: Cantacuzenus vero lib. 3. cap. 35. Πέτραν tantum. Foeminarum fuisse indicat hoc loco Anna, ut et Scylitzes et Zonaras in Argyro, et Constantinus in Basilio cap. 30. Huius praeterea mentionem agit Nicetas in Murtzuphlo cap. 5. Crusius sua aetate adhuc stetisse scribit, nec procul abfuisse a Blacherniana Aede et Palatio, quod Constantini appellant Graeci hodierni. Vide Cinnamum lib. 6. pag. 160.

Πρωτοβεστιαρία] Protovestiarium uxorem interpretatur A Meursius. Sane *Consulares foeminas dicimus Consularium uxores*, inquit Ulpianus L. 1. π. de Senatorib. Verum fuisse dignitatem in familia Imperatricis omnino Anna indicat, eaque donatam Mariam Ioannis Ducae uxorem. Protovestiarium suberat, ut opinor, Ζωστή, cuius officium erat Augustam succingere, ut autor est Codinus in Orig. CP. ὁμοίως καὶ αἱ Ζωσταὶ ἐξώννουν τὴν Δέσποιναν. Meminit huiusce dignitatis Zonaras pag. 116. et Scylitz. pag. 703. et 716. Eiusmodi fuerunt *Ornatrices*, et aliae quae Augustis et Reginis fuisse dicuntur a *Cubiculo*, a *Veste*, a *Mundo muliebri*, quarum passim mentio in veteribus Inscript. V. pag. 116.

Τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους] Blachernianum Templum A Deiparae Sacrum, a Pulcheria Aug. Marciani uxore conditum, habent passim Scriptores. Nos infra quaedam.

Περὶ τὸ βραχιόνιον] βραχιόνιον et βραχιόλιον *brachiale* C est, et brachii ornamentum, aut tegumentum, uti mox ostendemus ad pag. 68. Sed aliud habet etymon βραχιόνιον hoc loco apud Annam, quo quidem vocabulo propugnaculum ad Portam Blachernianam designavit, quod προτείχισμα τῶν Βλαχερνῶν appellat S. Nicephorus in Heraclio An. DCXXVI. cuiusmodi opera nos Galli *Braies* dicimus, a braccis, seu femoralibus, quae Suidae (in V. Ἀναξυρίδες) βράχια, Glossis

Basilic. apud Carol. Labbeum βράχαι appellantur, voce, ut videtur, traducta. Βραχιόλιον eadem notione usurpat Hero in Παρεκβολαῖς: Ἐπιμελεῖσθαι δεῖ τοῦ βραχιολίου, κἄν εἰς βάρδος ἐπὶ πολὺ ἐκτείνεται. et Chron. Alexandrinum An. XVI. Heraclii, καὶ περὶ ἑσπέραν ἔστησαν ὀλίγα μαγγανικά καὶ χελώνας, ἀπὸ βραχιολίου, καὶ ἕως βραχιολίου. Paulus Diac. lib. 19. Hist. Misc. *Brachialis Aureae Portae* meminit. Neque aliud videtur *Sbaralium* apud Sanutum lib. 3. part. 12. cap. 21. *Fecit quoque plures mines, sive cuniculos, respondentes ad Turrim Maledictam, et ad Sbaralium, sive Barbicanum Regis Hugonis.* Certe constat nihil aliud esse Brachiale, quam quod nostri *Barbecanas*, et *Antemuralia* vocant, quibus ut plurimum Portae Oppidorum et Castrorum earumque exitus muniabantur. Willelmus ab Oldenborg in itiner. T. S. de Tripoli: *quorum portas et introitus speciales quondam sinuosae Barbicanae intricant et observant.* Idem de Tyro: *in quibus (muris) dispositae et transpositae sunt V. Portae, quae introitum civitatis adeo intricant et observant, ut qui eas introeunt, in domo Daedali errare et laborare videantur.* At cur eiusmodi propugnacula *brachialia*, nostris *braies* dicantur, nondum sum assecutus; nisi forte quod ut pars humani corporis inferior braccis vestitur, ita propugnaculorum, quae urbium portis opponuntur, ima braccarum speciem altioribus muris praeferant. Proinde *Bracca* hac notione idem erit quod *murus antepectoralis* in Charta An. MCLXXXIV. In Reg. Feodor. Burgundiae I. part. fol. 93. in Camera Comput. Paris. sic nempe dictus, quod infra muri *pectus*, seu partem mediam extractus sit, et braccarum instar propugnaculorum inferiora tegat: *Muro quoque permisi idem claustrum claudi, cuius altitudo a ripa interiori sit unius lanceae absque batalliis et muro antepectorali.* Extat idem Diploma etiam in Burgundicis V. C. Steph. Perardi pag. 259.

C *Τῶν Βλαχερνῶν πύλην*] Muris Blachernianis adiacuit Porta, quae ab iis, aut vicino Palatio, vel Templo, Blachernarum nomen habuit. Eius mentio fit apud Nicephorum CP. et Cedrenum in Heraclio et Monomacho, Paulum Diac. lib. 23. in Epist. Hugonis Com. S. Pauli de prima Urbis expugnat. et in Gestis Innocent. III. PP. pag. 106.

C *Βασιλικὸς ἱπποστάθμους*] Scribit Codinus in Origin. CP. Porticus ambas in Sigmatis figuram extractas olim stabula fuisse, easque Cortem, seu Atrium, ambivisse. Stabulum quoddam *τρούλωτόν*, seu concameratum, Michaelis Theophili filii opus, recenset Autor *Τῶν Πατριῶν* CP. et Leo Grammaticus in Michaele pag. 463. Denique *Imperialis Stabuli* meminit Autor de exilio S. Martini PP. et Guill.

Bibliothecarius in Hadriano PP. At Regia Stabula, de quibus Anna, extra Urbem, ad muros Blachernianos erant.

Κοσμίδιον] Monasterium SS. Cosmae et Damiani extra C Urbem, de quo nos pluribus ad Villhard. N. 86.

Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον] Nicephori, cuius meminit D Bryennius lib. 3. N. 15. Scylitz. pag. 834. et Anna pag. 54. 56. filium, ad quem scribit Theophylactus Bulgar. Archiep. Epist. 33. et 70.

Κτίμασι τῶν Μωροβούνδου] Possessio forte Merobau- Pag. 55. C dis, qui Cos. fuit I. cum Gratiano Aug. A. Chr. CCCLXXVII. Iterum cum Saturnino A. CCCLXXXII. aut alterius eiusdem nominis, ortu Hispani, Asterii Cos. generi, de quo Idacius in Chron.

Ἡρὸς τὸν κοιτῶνα] Μοχ, δεδιὼς μὴ καὶ ἐμφροῦριος Pag. 56. A γένηται, διὰ τὸ κεναῖς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα ὀφθῆναι. Quibus locis κοιτῶν idem est quod *Cubiculum* Cassiodoro lib. 4. Epist. 51. lib. 5. Ep. 14. 39. 44. et Latinis aevi sequioris *Camera*, Thesaurus nempe, et Fiscus Regius. Ockam cap. *quid sit Scaccarium: Camera est locus, in quem Thesaurus recolligitur, vel conclave, in quo pecunia reservatur.* Vita Lud. Pii An. DCCCXL. *Iussit fratri suo Drogoni, ut ministros Camerae suae ante se venire faceret, et rem familiarem, quae constabat in ornamentis regalibus, per singula describi curaret.* Hist. Archiep. Bremens. An. MCLV. ubi Fridericus Imp. *Magna requiritis, o viri Romani, de exinanita Camera nostra. Camera Regia eadem notione in Diplom. Hugonis et Lotharii Regum Italiae apud Ioan. a Bosco in Vienna. Ita in Monasteriis Camera dicitur Monachorum aerarium. Chron. Besuense: Quidquid in lucro aut negotio aliquid exinde potuerint lucrari, redeat ad vestitum fratrum in Camera supradicti loci.* Adde Eckearдум Iunior. de casib' S. Galli cap. 10. Math. Paris. pag. 255. 857. Privileg. Eccl. Hamburg. pag. 169. Gesta Dagob. cap. 33. Camerae igitur qui praeerat, *Camerarius* dictus, Fisci Regii Praefectus, Custos Regii census. Idem Ockam: *Officium Camerariorum in recepta consistit in tribus, scilicet claves arcarum baiulant, pecuniam numeratam ponderant, et per centenas libras in forulos mittunt.* Quae adnotare operae pretium visum est, ut tandem percipiatur, qui fuerint *Camerarii Provinciarum* in Regno Neapolitano, de quibus passim Falcandus, Gesta Innoc. III. PP. etc. in Gallia nostra *Magni Camerarii*, quos vulgo cum *Cambellanis* temere confundunt, et in Monasteriis *Camerarii*; horum enim omnium officium fuit aerarii praefectura. Sed hac de re alias, si Deus faverit, pluribus.

Εὐρὸν] Eurum, seu Hebrum, Thraciae fluvium, hodie Pag. 56. D *Mariza* dictum.

Pag. 57. A Ἀθύραν] De Athyra et Schizis diximus in Notis ad Villhard. N. 220.

Pag. 59. A Βροντῆς υἱόν] D. Ioannes Evangelista a Graecis κατ' ἔξοχὴν Θεολόγος dictus, quod de Christi genealogia sublimius quam caeteri senserit et scripserit. Eadem causa βροντῆς υἱός ab iisdem non semel indigitatur, ut qui tamquam tonitru de caelo Verbi divinitatem enarrando intonuerit; seu quod eius dicta qui legit, non credit dicere, sed tonare, quod de S. Hilario dixit Fortunatus. Paulinus Epist. 24. de S. Ioanne, qui solus e IV. fluminibus ex ipso summo divini capitis fonte decurrens, de nube sublimi tonat, IN PRINCIPIO ERAT VERBUM. Vide S. Augustinum lib. 1. de consensu Evangelist. cap. 4. et 6. Suidas v. Ἀδάμ. Ἐντεῦθεν ὁ τῆς βροντῆς γόνος, τὸ, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, ἐξ οὐρανίων νεφελῶν ἀπαστραύσας ἐβρόντισε, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐλάμπρυνε. Theophylactus Bulgar. Archiep. Praefat. in Ioan. ἐπεσκεψάμεθα δὲ καὶ τι θαυμασιώτερον συμβᾶν περὶ τοῦτον δὴ τοῦτον Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην· μόνος γὰρ οὗτος τρεῖς μητέρας ἀναφαίνεται ἔχων, τὴν φυσικὴν, τὴν Σαλόμην, τὴν βροντῆν. υἱὸς γὰρ βροντῆς διὰ τὴν Εὐαγγελίου μεγαλοφωνίαν καὶ τὴν Θεοτόκον. Germanus Byzantius, Τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς, τὸ θεμέλιον τῶν θείων λόγων, τὸν ἀρχηγὸν τῆς Θεολογίας καὶ κήρυκα πρῶτιστον τῆς ἀληθοῦς δογμάτων Θεοῦ σοφίας, τὸν ἠγαπημένον Ἰωάννην καὶ παρθένον μερόπων γένος κατὰ χρεῶς εὐφημήσομεν. Vetus Epigr. de S. Ioanne:

Βροντῆ πέφτυμεν ἢ θεηγόρος λύρα,
Βροντώσα, κηρύττουσα τῇ οἰκουμένην
Ἰωάννης ἄρρητον οὐσίαν μόνην
Θείαν τριφεγγῆ δημιουργὸν τῶν ὄλων
Ἔγνων γὰρ ὄντως, καὶ γράφει θεία βιβλῶ,
Καὶ νῦν δαδουχεῖ, καὶ καταγαῖζει φρένας.

Aliud de eodem:

Βροντῆς γόνε βρόντησον ὑψόθεν μέγα,
Καὶ σήμερον πῶς ἢ προάρχιος φύσις,
Θεοῦ βρότος τε καὶ θεὸς πάλιν μένει.

Notum illud Martiani Capellae lib. 5. Philolog. de Rhetorica: Haec cum in progressu arma concusserat, velut fulgureae nubis fragore colliso, bombis dissultantibus, fracta diceret crepitare tonitrua. Denique creditum, quod instar Iovis eadem posset etiam fulmina iaculari. Verum aliter de eiusce epitheti etymo censet Beda et ex eo Ordericus Vitalis lib. 2. Hist. Eccl. Iacobus et Ioannes filii Zebedei a Christo appellati sunt Boanerges, id est filii tonitru, ex firmitate et magnitudine fidei, quam tenuerunt inviolabiliter et docuerunt immaculatam legem Domini. Vide Epiphan. Haeres. 73.

Ioann. Sarisber. lib. 1. Polycrat. cap. 6. et Casaubonum Exercit. 13. ad Annal. Baron. cap. 13.

Εὐφημίας] Codinus de Off. *γίνεται τοίνυν ἡ τῶν βασι- B*
λικῶν ὀνομάτων εὐφημία. Cedrenus, *εὐφήμησαν οὖν τὰ*
Μέρη, Ἀναστασίας Αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη. Imperatori-
bus, dum renuntiantur, a militibus et circumstantibus accla-
matum nemo nescit: ea autem acclamatio erat ut plurimum
vitae diuturnioris imprecatio. Corippus lib. 2.

Intonuit patrum subitus fragor, inde clientum
Clamores crescunt, clamoribus adsonat aequor,
Laudibus innumeris Regnantum nomina tollunt,
Iustino vitam tercentum vocibus optant.

Et lib. 3.

Augustis vitam laetis clamoribus optant.

Hinc frequens illud *πολυχρόνιον* Augustis acclamatum apud
Byzantinos, de quo passim Codinus, quod Graeci nuperi pro
quavis impensa salute usurparunt, quod in iis salutationibus
vitam diuturniorem adprecarentur. Odo de Diogilo lib. 3.
*Polychronias eorum suscipit, sed vilipendit: sic enim vocan-
tur reverentiae, quas non solum Regibus, sed etiam quibus-
libet suis maioribus exhibent, caput et corpus submissius in-
clinantes, vel fixis in terram genibus, vel etiam sese toto
corpore prosternentes.*

Μελισσηρόν] Laudat hunc Annae locum Petrus Faber C
Sanjorianus ad Leg. 11. de Iust. et Iure pag. 751. Is est
vero Nicephorus Melissenus, qui postmodum Caesar dictus,
Alexii Imp. sororem uxorem duxit, de quo Zonaras, Glycas,
et Cinnamus. Hunc etiam, ni fallor, innuit Theophylactus
Bulg. Archiep. Epistola, quam ad Caesarem inscripsit, in qua
Sebastocratoris, Isaacii forte, obitum deplangit. Fallitur porro
in ipso Annae limine foeminarum doctrina illustrium Enco-
miastes, qui Nicephorum Annae maritum ex Melissenorum
familia ortum dixit.

Περὶ τὴν Δάμαλιν] Damalis est Promontorium, quod C
hodie Scutaricum vocant, positum e regione Promontorii By-
zantium continentis. De nomine et situ multa habent Hesy-
chius Milesius, Codinus in Orig. Petrus Gyll. lib. 3. de Bosp.
Thrac. cap. 9. et Leunclav. in Pand. Turc. cap. 128.

Τὴν Θεσσαλοῦ μεγίστην πόλιν] Monachus S. Mariani Pag. 60. B
An. MCLXXXV. *Salonicam amplitudine oribusque praesignem.*
Ioannes Cameniata de Excid. Thessal. cap. 2. ubi pluribus
describitur: *ἔστιν οὖν ἡ πόλις μεγάλη τε καὶ εὐρεία, τείχεσι*
καὶ προβόλοις συγχοῖς κατοχυρωμένη. Cantacuzenus lib. 3.
cap. 93. de eadem urbe, *μετὰ τὴν Μεγάλην πρῶτην πόλιν.*
Vide Concil. Sardie. cap. 16.

- B *Μάρτυρος Δημητρίου ναός*] Celeberrimum fuit, et apud Graecos Byzantinos decantatissimum S. Demetrii Templum Thessalonicense, de quo passim Scriptores, Anna lib. 5. Nicetas in Isaacio lib. 1. N. 5. Innocentius III. PP. lib. 13. Ep. 101. 151. lib. 15. Ep. 30. et 84. praesertim vero ob corpus Divi Martyris in eo asservatum et cultum, ex quo continuo stillabat liquor sanandis morbis salutaris, ut hoc loco Anna scribit, quod etiam attigerunt Ioannes Cameniata de Excid. Thessalon. cap. 2. 5. 6. 9. Nicetas in Andronic. lib. 1. N. 9. Scylitzes in Michaele Paphlag. Acropol. cap. 45. Cantacuzen. lib. 1. cap. 53. Ducas cap. 29. et Ioannes Anagnosta de Excisa Thessalon. cap. 5. et 16. Vide Gretzerum ad Cantacuzen. pag. 915. 916. et Historiam nostram Gallo-Byzant. lib. 2. N. 4.
- C *Δ' ἐρυθρῶν*] Puniceis litteris, et cum Cinnabari Bullas aureas, et quaelibet Diplomata et Epistolas subscribebant Imperatores. Const. Manasses:

Ἐν ἐρυθροῖς γράμμασιν αὐτὸν ἐσημειοῦτο.

Alibi,

Καὶ πορφυρόβαπτος γραφὴς τὴν χάριτὴν ἐπιστοῦτο.

Apud eundem, *γραφὴ ἐρυθροσήμαντος.* Pisides in Hexaemero:

Ἄλλ' αἵματώσας τοὺς ἑαυτοῦ δακτύλους

Βαφαῖς ἐρυθραῖς βασιλικῶς ὑπογράφει.

Gregorius XI. PP. ad Ioann. Palaeologum Imp. *Imperiales litteras de rubeo colore, et ut videbatur, tua manu in littera Graeca scriptas recepimus:* apud Wadding. An. MCCCLXXV. N. 2. Sed haec nota. At quae fuerit ista subscriptio, et an Imperatoris nomen expresserit, video controversi. Procopius in Hist. Arcana tradit Iustinum Imp. quatuor literarum characteribus subscripsisse: quae fuerint istae, non explicat. Anastasius ad Act. x. Octavae Synodi subscripta Imperatorum nomina diserte scribit. Non tamen caractere distincto, sed arcanis quibusdam nodis et implicationibus literarum subscribebant, inquit Alamannus, et ut verbo dicam, Monogrammate, *quo nomen magis intelligi, quam legi promptum est,* ut ait Symmachus lib. 2. Epist. 12. Certe apud Latinos Monogrammatis usus antiquissimus deprehenditur in Diplomati-bus Summorum Pontificum, Imperatorum, et Regum, ut et in eorum Monetis. Hrabanus Maurus Abb. Fuld. lib. de Inventionem Linguarum: *Litterae Monogrammae scriptae nonnullis in locis inveniuntur, ubi pictura cum musaeo in pariete imaginis, aut in velis, vel alicubi aliter facta fuerit, ibi eorum nomina cum congerie literarum unum characterem pictores facere soliti sunt, quod Monogramma dicitur.* Charta Pipini I. Regis Aquit. apud Beslium: *Ut autem haec nostrae Excellentiae auctoritas inviolabilis et inconcussa omni tempore*

permaneat, Monogramma inserere curavimus, ac de annuli nostri impressione insigniri subter fecimus. Annales Francor. Bertiniani An. DCCCLI. *Haec communi Procerum suorum consilio atque consensu decernunt, priorumque nominum Monogrammatibus confirmant.* Diploma Adalberonis I. Episc. Metens. apud Meurissium: *Manu propria nostri nominis Monogrammam subter signavimus.* Denique Odo Cluniac. in Vita Burchardi Comitis Corbol. *Facto itaque testamento, Monogrammate firmatur.* Verum etsi in confesso sit sua nomina integra exarasse, aut in Monogrammatis formam contracta Imperatores aevi prioris, secus tamen de iis qui post Annum MCC. vixerunt, dicendum est. Servantur enim in Archivo Regis Christianissimi Diplomata Balduini II. Imperat. Constantinop. Annorum MCCXLVII. et MCCLXVIII. Bullis aureis et plumbeis instructa: Epistolae praeterea duae Andronici Palaeologi Senioris Latina lingua in papyro scriptae, prior ad Carolum Pulchrum Franciae Regem, altera ad Benedictum de Cumis Dominicanum, simili ferme literarum rubrarum expressione subscriptae. Nec sunt literae in Monogrammatis formam contractae, sed maiusculae, et in totam pergameni, vel papyri, latitudinem, atque adeo in ipsum Diplomatum aut Epistolarum scriptum diductae; characteribus adeo anomalis, et intricatis, ut ne vix quidem unus literarum apex deprehendi queat. Sed ut cuius sit de eiusmodi subscriptionibus divinandi facultas, en damus fideliter excerptas ex ipsis Archetypis, et in minorem redactas formam [vide tab. I], cum in Diplomatum longe maiori exaratae sint, totamque explicatae membranae latitudinem impleant. Prior igitur subscriptio est Balduini II. in Diplom. An. MCCXLVII. quod a Du-Chesnio in Probat. Hist. Duc. Burg. refertur pag. 139. altera est eiusdem Balduini in Diplom. An. MCCLXVIII. mens. Mart. quod nos descripsimus in Hist. Gallo-Byzant. pag. 22. tertia denique est Andronici Palaeologi in Epistolis mox laudatis. Extant porro sparsim apud Martinum Crusium in Turcograecia istiusmodi in Graecorum Pontificum et Nobilium Epistolis subscriptiones, quarum etsi interdum sensum et notationem reddiderit, vix est tamen ut ullus ex iis apex percipiatur. At in praedictis Diplomatum Balduini et Andronici mensis videtur describi, non vero eorum nomen. Tradunt Pachymeres lib. 4. cap. 29. et Gregoras lib. 4. a Michaele Palaeologo Imperatore concessum Andronico filio Imperii collegae, ut ei liceret *γράφειν δι' ἐρυνθῶν οἰκεία χειρὶ, ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΙΤΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ.* Ubi MS. Regius habet *διεξοδικῶς γράφειν δι' ἐρυνθῶν,* etc. id est, *πλατέως,* uti vocem hanc interpretatur Hesychius, expansis

et diductis literis. Verum id nominatim excepit Michael, ne *μηνολογεῖν* se vivo posset, id est adscribere *μῆνα καὶ ἴνδικτον*, ut habet Gregoras, quemadmodum, inquit Pachymeres, solent Imperatores, *ὡς ἔθος τοῖς Βασιλεῦσιν*. Unde idem Autor lib. 7. cap. 1. narrat Andronicum, post patris Michaelis mortem, primum Diplomatus mensem et diem apposuisse: *ἄρτι πρῶτως μηνολογησάμενος πρόσταγμα*. et lib. 6. cap. 36. scribit Michaelē, cum in extremis ageret, libellum subscribentem, primam Novembris mensis literam designasse, nec potuisse distinctis apicibus reliquum vocabuli explere. Ex quibus constat eodem encausto, seu eadem rubrica, qua nomen proprium, mensem et Indictionem exarasse Imperatores. Quod praeterea firmatur ex Novella Manuelis de Feriis, in qua haec verba sub finem habentur: *εἶχε τὸ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩΙ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ ιδ'. δι' ἐρυθρῶν γραμμᾶτων τῆς Βασιλικῆς χειρὸς*, id est, *adscriptum fuit manu Imperatoris rubris literis, Mense Martio Indictionis XIV.* et ex altera eiusdem Augusti, *περὶ διαφόρων*, etc. quae iis verbis clauditur, *εἶχε τὸ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩΙ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ ιδ'. δι' ἐρυθρῶν γραμμᾶτων τῆς Βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς*. ubi observandum, iis in Novellis Imperatoris nomen characteribus Cinnabaricis exaratum fuisse nequaquam adnotari, sed tantum mensem et Indictionem: ita ut ea tempestate Imperatores non nomen suum, sed mensem duntaxat et Indictionem Diplomatus et Bullis suis apponerent; cum alias non modo liberis, sed etiam praecipuis aulae suae Officialibus subscribendi sua nomina *per Cinnabarim* facultatem concederent, ut ex Niceta in Isaac. lib. 3. N. 5. constat. Habeo prae manibus Epistolam Demetrii Palaeologi Despotae, Manuelis Palaeologi Imperatoris filii secundogeniti, ad Carolum VI. Francorum Regem, datam *ex Peloponneso* 12. Decembris 1455. quam mecum communicavit V. C. Dominus *de Vyon d'Herouval* de Literatis omnibus bene meritus, subscriptam rubeis et grandioribus hisce characteribus, *Ἀημήτριος ἐν χῶ τῷ θῶ πιστὸς Δεσπότης Ῥωμαί. ὁ Παλαιολόγος*. Sigillum ex cera rubra papyro obducta literis appositum Aquilam, cum alis expansis, bicipitem, et cum bina coronula utrique capiti imminente, repraesentat. Sigilli vero inscriptio iisdem characteribus concipitur, quibus Epistolae subscriptio. Iam vero cur Imperatores mensem tantum et Indictionem, literis rubricatis, in Diplomatus et Bullis, non vero sua nomina, describerent, id causae potissimum esse existimo, quod ex quo Bullarum, seu Sigillorum, uti ea vocabant, pendentium, usus apud Graecos invaluit, subscribi in iis nomina desierunt. Certe apud Gallos nostros, qui sigillis pendentibus uti coepere ea ferme

aetate, qua Graeci Bullis, tum aureis, tum plumbeis, nempe circa nonum aut decimum seculum, subscribi, inquam, nomina desiere in Diplommatibus; cum antea non modo sigilla cerea ipsis chartis affigerentur, sed etiam apponerentur ipsorum Monogrammata Principum, aut eorum, quorum erant Diplomata. Et certe, si bene auguror, in priore Balduini II. Diplomate A. MCCXLVII. μηνὶ Ἰουλίῳ, id est, mense Iulio, exaratum videtur, quo illud emissum constat, uti in altero, μηνὶ Μαρτίῳ, (emissum enim mense Martio) in tertio denique, quod est Andronici Senioris, μηνὶ Μαΐῳ; ubi vox μηνὶ contractis literis describitur: atque eiusmodi subscriptio *Imperialis* appellatur in Diplomate eiusdem Balduini A. MCCXLI. quod habetur in Historia nostra Gallo-Byzantina: *In cuius rei testimonium praesentes literas fecimus annotari, et Bullae nostrae plumbeae munimine roborari Imperialis subscriptionis characteribus insignitas.* Et in eo quod est A. MCCLXVIII. *In cuius rei testimonium litteras nostras praesentes dedimus Bulla nostra aurea roboratas, nostris characteribus rubeis Imperialibus insignitas.* Quos quidem characteres rubeos, non *sui nominis*, uti solebant Imperatores, antequam Bullarum usus invaluisset, appellat Balduinus, sed tantum *characteres Imperiales rubeos*, id est, quos in Diplommatibus describere solebant decessores sui.

Ἄτε Μοναχικόν] Victus et captus a Turcis una cum Ursello Ioannes Ducas, Caesar, a Micháele nepote, lytro soluto, redemptus, Constantinopolim adductus est, cumque ad Propontidem pervenisset, mutata veste, positoque capillo, Monachum induit, sibi metuens a nepote ob affectatum a se Imperium, uti narrant Bryennius et Zonaras. Redacto in ordinem Michaele, cucullam exuit, et in suburbano praedio haud procul a Constantinopoli, quod Morobundi appellabant, eiusque erat, privatam et a Palatii turbis semotam vitam exegit, Botaniata sceptrum obtinente, quod diserte innuit Anna. Verebatur igitur Ioannes, ne si ad muros accederet, militum, qui urbis custodiae invigilabant, et quibus nota erat ea quam pronuper deposuerat conditio, irrisionibus et sannis traduceretur: ἄτε τὸν μοναχικὸν οὐ πᾶν πρόην βεβλημένος ἀμφίον, ut habet editio Hoeschelii, id est, *ut qui non multo ante Monachicum habitum induerat.* Atque hic est verus et genuinus huius loci sensus, quem frustra vir doctus sollicitat.

Τὸν Ἀββᾶν] Non Abbatem, seu ἡγούμενον, sed Monachum et Patrem Ioannem appellarunt et salutarunt milites. Ita lib. 15. pag. 489. Basilium Monachum, Bogomilicae Haeresis authorem, τὸν δαιμονιώδη Ἀββᾶν vocat Anna, id est,

πατέρα, *patrem*, quo nomine paulo ante donaverat, et compellantur vulgo Monachi, praesertim senio ac vitae sanctitate venerandi, apud Cassianum Collat. 1. etc. Sacra Constantini Imp. in Sexta Synodo, ante Act. 1. ἐκ δὲ τῶν Βυζαντιῶν Μοναστηρίων ἐξ ἑκάστου μοναστηρίου ἀββάδας τέσσαρας. Ubi vetus Interpres: *ab unoquoque Monasterio Monachos quatuor*. Epiphanius Hagiopolita de locis SS. ἔχει δὲ ἡ αὐτὴ μονὴ Ἀββάδας χιλίους, καὶ χίλια κέλλια. i. *Monasterium Monachos mille continet, et cellulas mille*. Ubi Morellus perperam *Abbat*es vertit, perinde ac Goarus apud Theophanem in Leone II. ἐκ τῶν ἀββάδων ἐν τοῖς πρωτίστοις θρόνοις Μητροπολίτας προεβάλετο: ubi *ex Abbatibus* reddit, pro *Monachis*. Rectius Combefisius in Ioan. Damasceni Epistola ad Theophilum Imp. de Imaginibus, μήτε ἐξ ἀββᾶ κοινωνῆσαι, *nulla item ulli Monacho communionem iungendos* interpretatur. Apud Suidam Ἀββᾶ est ὁ πατήρ. Aimoin. de vita S. Abbonis Abbat. Floriac. cap. 2. *Abbo*, ait, *si ultima immutetur littera, patrem sonat in Achivorum lingua*. Immo in Syriaca, ut autor est Isidorus lib. 7. Orig. cap. 13. Regula S. Ferreoli cap. 17. *Abbas, cui nomen pater est*. Eutychius Patriarcha Alexandr. in Orig. Eccl. Alex. ex versione Seldeni; *Cum vero homines audierant Episcopos vocitare Patriarcham, Abba, seu patrem, inter se dixerunt, nos Episcopum quemlibet Abba, seu Patrem appellamus: et appellant Episcopi Patriarcham Abba. Unde sane oportet, ut vocemus nos Patriarcham Papam, id est, avum, cum sit pater patrum*. Hinc qui vulgo Abbates et Archimandritae, Aimoino lib. 1. de Mirac. S. Bened. cap. 3. lib. 2. cap. 13. Adrevaldo in Hist. Translat. Corp. S. Bened. cap. 3. S. Bernardo de Vita et Morib. Relig. cap. 10. et aliis dicuntur *Patres Monasteriorum, vel Monachorum*; qua loquendi formula utuntur passim Regulae veteres Monasticae, S. Pachomii cap. 81. 107. S. Isidori cap. 19. etc. Papias, *Abbas, pater Monachorum, nam Abbas pater Syriace dicitur*. Concil. Meldense An. DCCCXLVI. *Talis Abbatia (quae Paternitas Latino nomine dicitur) removeatur*.

A Ἐκ τῆς Θούλης Βαράγγους] Barangos, qui Malaterrae Varingi, Guaranos appellasse videtur Leo Ost. lib. 2. Chron. Cassin. cap. 58. Anna et caeteri fere ex Byzantinis Scriptores Anglos origine fuisse opinantur. Cinnamus lib. 1. de Varingis, ἔθνος δὲ ἐστὶ τοῦτο Βρετανικὸν Βασιλεῦσι Ῥωμαίων δουλεῦον ἀνέκαθεν. Pachymeres MS. lib. 7. de iisdem, οἱ δὲ καὶ τῷ Ἐροῦ ἐξ Ἑγγλίνων ὄντι συναμειτέροις καὶ τρίτῳ παιδὶ εἰς φυλακὴν ἐπιτετρέφεται. Consentiant Bryennius lib. 1. cap. 20. Codinus cap. 7. Nicetas et alii. Verum

reliquias fuisse Danorum, qui ab Anglia exacti et Constantinopolim profecti operam suam Imperatoribus locarunt, ex Orderico Vitali satis superque ad Villharduinum demonstrasse arbitror, qui quod origine Dani Angliam incoluissent, promiscue Angli et Dani, eidem Villharduino coniunctim *Anglois* et *Danois* dicti sunt. Nam Anglos, quos Will. Malmesburiensis lib. 2. de Gest. Angl. cap. 13. appellat, Danos vocat Saxo Grammaticus. Prior, de Alexio Imp. verba faciens, *Multa noxia in peregrinos sacri itineris machinatus, Anglorum tamen fidem suspiciens, praecipuis familiaritatibus suis eos applicabat, amorem eorum filio transcribens.* Alter lib. 12. Hist. Danicae de eodem Alexio, qui Erii Regis Daniae per urbem Constantinopolitanam transitum suspectum habuerat, dum ille Hierosolymam tenderet An. MDCVIII. *Ad haec Danos summa a se familiaritate cultos eadem suspicionis occasione notabat, perinde ac maiorem patrii regis (Erii) quam stipendiorum suorum respectum acturos. Inter caeteros enim, qui Constantinopolitanae urbis stipendia merentur, Danicae vocis homines primum militiae gradum obtinent, eorumque custodia Rex salutem suam vallare consuevit.* Quae quidem non minimum praeterea firmant, quae Anna de Varingorum erga Augustos Byzantinos fidei integritate commemorat. *Dani* etiam dicuntur Alberto Aq. lib. 4. cap. 40.

Τὸς Νεμίτζους] Ad Imperatoris custodiam adhibitos B Nemitzos testatur etiam Seylitzes in Romano Diogene. Guibertus Alexii defectionem describens lib. 1. de Gest. Dei cap. 4. *Sed cum de Officialibus Palatii sub Principe, qui, nisi fallor, (fallitur dubio procul) Michael vocabatur, esset, et cuidam portioni plurimae Occidentalium militum praeesset, quos excellentiores apud Graecum Imperatorem, et ad eius custodiam magis contiguos ingenita eorum probitas fecit, collecta ex subiectis militibus audacia, novas res contra ipsum Principem moliri coepit.* Natione Celtas fuisse Nemitzos scribit Zonaras, quo vocabulo non modo Galli, sed et Germani intelliguntur. Verum Nemitzos Germanis adscribit Leunclavius ad Glycam, aitque sic appellari Theutones, Slavorum lingua, et in Pand. Turc. cap. 63. ubi de Nemitzis haec observat: *Habuerunt, inquit, vicinos Daci Germanos, puta Quados, Gothos, Gepidas, in quorum agro, qui nunc Cepisiensis dicitur, incolae praesertim Casemarco vicini, se Nemetsassios nominant, voce de Nemetis (sic Ungari Germanos appellant, ut Wenedae nationes Nemitzos) et Sassiis composita, quae Sassiis, seu Saxones Germanicos significat.* Quam viri doctissimi de Nemitzis sententiam fulcit Conradus Abbas Usperg. scribens, Alexium Alemannorum ope Imperium occupasse: *Hic est*

perfidus ille Alexius, qui domino suo Nicephoro per quorundam Alemannorum conductitiorum auxilium depulso Imperium eius usurpavit. Germanos vero ad custodiam Imperatorum longe ante haec tempora fuisse delectos docet Lampridius in Alexandro Severo, quibus *Scurrarum* nomen tribuit, de qua voce multa habet Salmasius. Urbem *Nemetzi* dictam, quod a Nemetzis condita esset, circa Bohemiam statuit Dithmarus lib. 7. pag. 101.

B *Ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες]* Nicetas de Varangis, οἱ κατομαδὸν τοὺς ἑτεροστόμους πελέκεις ἀνέχουσιν. Secures inter arma bellica, quorum in praeliis usus fuit, reponunt Tactici omnes. Harum aliae ancipites habebant altera ex parte aciem velut Spathae, aut ensis, ex altera velut hastae cuspidem. Leo in Tact. cap. 5. §. 3. ἕτερα τζικούρια ἀμφίστομα, ἐφ' ἐνὸς μέρους οἰονεὶ σπαθίον, ἐπὶ δὲ ἕτερον οἶον ξίφος κονταρίου. cap. 6. §. 11. τζικούριον δίστομον, τὸ ἐν στόμα τάξιν σπαθίου ἐπίμηκες καὶ τὸ ἕτερον τάξιν ξίφους κονταρίου, μακρὸν καὶ ὀξύ. Eadem habet §. 25. et Constantin. in Tact. pag. 10. Alterum securis genus describitur a Leone cap. 6. §. 25. τζικούρια ἕτερα, ἔχοντα τὸ μὲν στόμα κοπτὸν, τὸ δὲ ἕτερον στρογγύλον. Eiusmodi securim ἡμιπέλεκκαν vocabant Graeci, τὸ ἡμισυ τοῦ πελέκειος, τὸ ἐκ τοῦ ἐνὸς μόνου μέρους ἔχον ἀκμὴν, ὃ καὶ δεξιτάλιον καλοῦσι, ut est apud veterem Homeri Interpretem. Qua quidem *Dextralis* voce hac notione utitur Victor Uticens. lib. 1. de Persecut. Vandal. *Certatim ictibus Dextralium aditum reserabant.* De tertia denique securis specie haec ibidem subdit Leo: ἕτερα τζικούρια δίστομα, τάξιν πελεκίων. Prima ex his, a nostris *bisacuta* vulgo dicitur, quod esset ἀμφίστομος, seu δίστομος, id est, ex utraque parte haberet aciem. *Ρομφαίαν δίστομον* in Apocalypsi cap. 1. *gladium bis acutum* vertit D. Hieronym. Epist. 1. Willelm. Brito lib. 2. Philip.

*Nunc clava caput, nunc vero bipennis
Excerebrat, sed nec bisacuta, sudisve, vel hasta,
Otia vel gladius ducit.*

Eodem libro,

*Ascia dum dextris, bisacuta securis, et ensis
Fulminat.*

Et inter Poetas nostrates ille qui vixit an. MCCCLXXVI.

*Trop bien fesoit la besaguë,
Qui est par les deux becs aiguë.*

Alter,

*A la grant besaguë que le vieillart porta,
Le conneut maintenant, cele part aprocha.*

At secures Danicae, cuiusmodi affinguntur Varangis, ἑτερόστο-

μοι fuerunt, hoc est, una tantum parte acie instructae, ut illae quae apud Leonem dicuntur habuisse *στόμα*, alterum *κοπτόν*, alterum *στρογγύλον*. Deferebant vero Dani secures suas in humero sinistro, ut autor est Willelmus Malmesbur. lib. 2. de Gest. Angl. cap. 12. *Securim Danicam in humero sinistro, hostile ferreum dextra manu gestantes*, et Rogerus Hovedenus pag. 439. *Danicam securim auro argentoque redimitam in sinistro humero pendentem*. His quemadmodum in praeliis uterentur, indicat Silvester Giraldus in Topogr. Hibern. part. 3. cap. 10. *Securibus quoque amplis fabrili diligentia optime chalybatis, quos a Norwagiensibus et Ostmannis sunt mutuati* (utuntur Hiberni,) *una tantum manu, et non ambabus in securi percutiunt, pollice desuper manubrium in longum extenso, ictumque regente, a quo non galea caput in collum erecta, nec reliquum corpus ferrea loricae tricatura tuetur*. A Danis igitur eiusmodi secures accepere Angli, Scoti et Hiberni: unde et *Anglicas* vocat idem Malmesburiensis lib. 3. pag. 98. *Scoticas* Thomas Walsingh. p. 105.

[*Ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων*] Qui infra Gilpractus nomina-
tur. Hic nescio quem Flandrensem comminiscitur Ordericus Vitalis lib. 7. *Per Raimundum Flandrensem, qui praecipuus custos et ianitor Urbis erat, consulto civium patefacta est*.

[*Χρησιμεῦον σκεῦος*] Vas scilicet in quo asservabatur D
sacrum Encaustum ex murice aut Cinnabari confectum, seu liquor purpureus, quo Imperatores Bullas et Epistolas subscribebant: quod quidem aureum et gemmis distinctum depingit Nicetas in Manuele lib. 3. N. 4. *δοχεῖον ἐρυθροδάνου διάλιθον χρύσειον*. *Calamarium aureum margaritis et pretiosissimis gemmis insignitum* dixit Petrus Diac. lib. 4. Chron. Cassin. cap. 13. idque cum caniculi formam effigiemque praeferret, inquit Alamannus, ob id *Caniculatus* est appellatum, et a Caniculo erat, qui Caesari eiusmodi vas purpuramentarium ministrabat. Sed de Canicilino plura nos infra ad pag. 338.

[*Ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη*] Capta est Constantinopolis ab
Alex. An. a Mundo condito iuxta Graecos, VI.M.DLXXXIX. Christi, MLXXXI. Indict. IV. I. April. Feria v. Maioris Hebdomadae. Eusebius Pamphili in Brasilico de Alexio: *οὗτος ἤρξε τῆς βασιλείας ἀπὸ τοῦ 599'. ἔτους, Ἰνδικτιῶνος δ', καὶ μηνὸς Ἀπριλλίου α', τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, ὅτε καὶ ἡ ἀρπαγὴ γέγονε*. Atque hinc supplenda littera numeralis α' apud Annam post vocem *Ἀπριλλίου*. Vide pag. 295.

[*Ἀπὸ τῆς Χαρσίου πύλης*] Porta Charsiae una fuit e B
Mediterraneis, ita nuncupata a Charsia Venetae Factionis Duce, qui Theodosio Iuniore imperante murorum urbis instauratore, una cum Eulampio Prasinae Factionis principe

aedificandorum moenium curam suscepit, ut est apud Codinum in Orig. CP. Occurrit Charsiana Porta apud Theophanem et Cedrenum in Apsimaro et Rhinotmeto, Nicetam in Isaac. lib. 1. N. 6. Paulum Diac. lib. 20. 22. et 24. Hist. Misc. Pachymerem lib. 10. cap. 8. Cantacuz. lib. 3. cap. 85. Ducam cap. 37. et 39. et alios. Eandem putat Leunclavius, quae ultimis temporibus et ante expugnatam a Turcis Constantinopolim *Caligarea* appellata fuit a caligariis, sive sutoribus ad hanc Portam habitantibus. Qui quidem locus idem etiam forte qui *Τζαγγάρια* apud Theophanem de seditione Victoriantorum scribentem; *Τζάγγαι* enim calcei sunt, seu cothurni, ut pridem monuerunt viri docti. De Caligariis Constantinopolitanis agit Benjaminus Tudelensis, ubi de Constantinopoli.

B *Μὴ Ἐκκλησιῶν*] Guilielmus Apuliensis lib. 4.

*Regni sede senex hac tempestate repulsus
Praedictus fuerat, bellator Alexius illum
Expulit iratus, quia non iniuria fratris
Propter eum dimissa fuit, qui viribus auxit
Imperium totis, tot nactus ab hoste triumphos.
Omnibus Imperii Legionibus huic comitato,
Praesidiis vacua facilis labor urbe reperta
Est superare senem. Fit monachus ille coactus.
Depraedanda tribus datur urbs invasa diebus,
Dux quibus extiterat, manibus quoque Sancta nefandis
Atroces per se loca non violare verentur.*

Vide Leonem Ost. lib. 3. cap. 54. et Annam lib. 3. pag. 80. 81.

D *Σπαθάριος τις*] A spatha Spatharii dicti. Est autem spatha maior gladius Vegetio lib. 2. cap. 15. qualem Carolo M. tribuit Monachus Sangall. lib. 1. cap. 26. lib. 2. cap. 11. 17. 19. et 23. Spathariorum vero in Palatio officium erat Imperatorii corporis custodia, ad quod admissi tantum nobiliores; unde *gloriosi Spatharii* dicuntur Alcuino Epist. 111. crebroque ab Imperatoribus ad Principes Legati missi in Annal. Franc. An. DCCCII. DCCCXI. etc. His praeerat *Protospatharius*, qua dignitate functus, Alexio imperante, dicitur nescio quis *Ravendinos* apud Ordericum Vitalem lib. 10. et 11. pag. 778. et 830. qui forte idem cum Radino, qui Praefectum Urbi egit, de quo Anna lib. 3. pag. 70. Diversi porro a Spathariis fuere milites, quos *Σπαθάτους* vocat Africanus de Apparatu Bell. functione praesertim. Nam Spatharii proprie dicti Palatinae custodiae addicti: Spathati vero universim milites spatha armati, seu *spatha cincti*, uti eos appellat Ennodius Epigr. 132. Idem etiam *Spatharii*, qui aliis *Armigeri*. Sic Narses, qui Corippo *Armiger*, Marcellino Comiti et Autori Chronici Alex. *Spatharius*: et apud Anastasium in S. Martino PP. Olympif

Exarchi satellites, promiscue *Armiger* et *Spatharius* dicuntur.

• *Τὴν Ἀκρόπολιν*] Extitit Acropolis Constantinopolitana Pag. 66. A ad Orientem, in 1. Urbis Regione et in primo colle, e regione Scutarii, sive Damalici Promontorii, in extremo Urbis angulo, qui a Templo vicino S. Demetrii vocatur; unde *Μεγαδημήτριον ἀκρόπολιν*, seu *Acropolim S. Demetrii* appellat Ducas cap. 38. et 39. ubi olim ante instauratum Byzantium similis, si non eadem fuerat, ut autor est Xenophon et Codinus in Orig. CP. et ubi Bosphorus impetu maximo ad ipsam crepidinem collis (in quo Eskisaraium, seu novum Saraium hodie positum est) in Propontidem irruit. V. Gyllium in CP. lib. 2. cap. 2. et Leuncl. cap. 139.

Μέγα Παλάτιον] Quod ea tempestate Constantinianum A appellatum scribunt Odo de Diogilo lib. 4. et Will. Tyrius lib. 20. cap. 25. ad littus Propontidis, haud procul ab Acropoli et Sophiana Aede inaedificatum. Vide Notas nostras ad Villhard.

Γεωργίου Συκεωτοῦ] Superest etiamnum D. Georgii D Aedes in Sycis, sive Galatino oppido, uti testatur Mart. Crusius in Not. ad Malaxum.

Τὸν οἶκον Ἰβηρίτζη] Domum Iberitzae statuit Codinus D ad Acropolim: ἔστι δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ Τουβάκης καὶ τοῦ Ὀβηρίτζη, ὅνπερ ἔχει ὁ Ἀκροπολίτης. Scylitzes pariter, qui domum fuisse scribit Gregorae, cognomento Iberitzae, dignitate Magistri, Constantini Ducae, qui Imperium sibi asserere conatus est post Alexandri interitum soceri: διὰ πυλίδος εἰσελθὼν τοῦ Πρωτοβεστιάριου Μιχαήλ, πλησίον οὔσης τῆς Ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Μαγίστρου Γρηγοῦ τοῦ Ἰβηρίτζη. Huius Gregorae meminit praeterea Leo Grammaticus in Leone, pag. 484.

Μιλίον] *Miliare aureum* in 5. Urbis regione ponit Pag. 68. A Autor Urbis descriptionis, solus, quod sciam, qui *Miliare* dixerit, cum alii *Μίλιον* appellent. Sed hic *Μίλιον* pro foro, in quo fuit Miliaris illa Columna, accipi videtur, uti passim apud Scriptores, qui *Μιλίον* mentionem agunt, quod *ἀγορὰν τοῦ Μιλίου* vocat Autor incertus in Leone Bardae filio. Illud esse quod Augustaeum nuncupatur et in eadem regione, qua Miliare, collocatur, censet Gyllius. Sane Augustaeum, seu Augusteonem, forum ita dictum et Miliare vicina fuisse, nec procul a Sophiana Aede, testatur Nicetas in Alex. Man. F. cap. 6. et in Isaac. et Alex. cap. 2. In Milio suspensa rebellium capita scribunt non semel Theophanes, S. Nicephorus, Paulus Diac. et alii. In eo etiam varias Aedes extractas autor est Cedrenus, Codinus, et unde evidens est non semper

Mίλιον pro ipsis Milii, seu Miliaris fornicibus, de quibus passim Scriptores, accipi debere. Exstitit porro *Mίλιον* ante instauratum Byzantium, ut docemur ex Hesychio Milesio.

A *Πατριάρχης*] Cosmas.

C *Τὴν τοῖς Βασιλεῦσι πρόπουσαν στολήν*] Illam forte, quam *καθημερινήν* vocat Codinus de Off. Aulae CP. cap. 6. N. 44. seu quotidianum Imperatoris amictum, quo ille induebatur extra statas caeremonias et dies solennes, non forma, sed ornatus opulencia diversum. Id enim arguit quod mox subdit, avulsa a Borilo brachiorum illa ornamenta margaritis intexta, quae solius Augusti erant, et inter Imperatorios ornatus conspiciuntur in Bulla Aurea Balduini II. Imp. cuius *ἐκτυπον* in Observationibus ad Villhard. a nobis repraesentatum, hoc rursus loco proponendum curavimus [vide tab. II.], tum ut cuiusmodi hac tempestate fuerint vestes Imperatoriae, tum etiam illa brachiorum ornamenta attentius Lector inspiciat; ubi in quolibet brachio binas armillas, seu ut a Prisciano, Isidoro et Anastasio Bibl. appellantur, *Brachialia* advertere est. Prior namque armilla eam brachii partem, qua humeris illud connectitur, occupat; cuius forte generis fuere armillae, quas viri militares, ab Imperatoribus et Ducibus in rerum bene gestarum praemium acceptas, deferebant, sic dictae, inquit Festus, quod *antiqui humeros cum brachiis armos* vocarent. Ebrardus de Bethunia in Graecismo:

*Annulus est manuum, sunt armillae scapularum,
Atque perichelides exornant brachia nymphis.*

Willelmus Brito in Vocabulario, *armillae sunt proprie ornamenta armorum*. Armilla altera inferiorem exornat brachii partem; utraque latioris segmenti instar, margaritis intextis distincta, quod armillis vulgo tribuitur: armillas enim latius extendi annotat Hugucio. Sic Willelmus Malmesburiensis lib. 2. de Gest. Angl. cap. 12. binas in unoquoque brachio armillas tribuit Anglis militibus, quos ad Hardeknutum Regem misit Godwinus: *ratem auro rostratam, habentem LXXX. milites, qui haberent in brachiis singulis armillas duas, unamquamque XVI. unciarum auri*. Eadem habent Florentius Wigorn. et Rogerus Hoved. atque haec brachiorum ornamenta, ut caeteros regios ornatus et vestitus, quod non semel monemus, accepisse videntur Byzantini Augusti a Persis, apud quos in usu illa fuisse, praeter Ammianum lib. 23. extremo, testatur Xenophon lib. 6. de Instit. Cyri, dum Abradatae, ad praelium sese adornantis, armaturam describit: *προσφέρει αὐτῷ ἡ Πάνθεια χρυσοῦν κράνος καὶ περιβραχιόνια καὶ ψέλλια πλατέα περὶ τοὺς κάρπους τῶν χειρῶν*. Nam per *περιβραχιόνια* videtur intellexisse armillam, quae

superiorem brachii partem oxornabat: per ψέλλια vero, quae etiam πλατέα, seu latiora, fuisse ait, inferiorem. Sed et apud Theophanem anno xvii. Heraclii legimus post fusum et profligatum Rhazatem, Chosroae Persarum Regis exercitus Ducem, in eius castris invenisse Graecos, seu Romanos, enses plurimos, zonas auro distinctas, clypeum et thoracem Rhazatis, ex auro solido conflatos, praeterea τὰ βραχιόλια αὐτοῦ; quo loco Cedrenus βραχιόνια habet, quam vocem eadem notione usurpat Achmes Ὀνειροκρ. cap. 127. et Ioan. Tzetzes Chil. x. cap. 318. cum ait brachialibus brachia sua exornasse Pannones:

Καὶ πήχεις δὲ στολίζουσι τοὺς ἑαυτῶν ὁμοίως

Βραχιονίοις σιδηροῖς, χαλκοῖς καὶ ἑλίνοις.

Ἐπίστε ὀστίαρῖά τινα ἀστραγαλώδη,

Καὶ ἔτερα τοιαῦτα δὲ δίκην βραχιονίων,

Δεσμοῖς τισι συνδήσαντες βραχίονας φοροῦσιν.

Sed et observo *Brachionarium* vocari ψέλιον ἀνδρὸς in Gloss. Graecolat. Porro veterum Augustorum brachiis aptatas armillas, testatur Lucifer Calaritanus lib. de Non parcendo in Deum delinq. ad Constantium scribens, ad quem Legatus a Liberio Papa missus fuerat, pag. 292. *Debemus vereri Regni tui diadema, inaurem etiam, et dextrocheria: debemus insignes quas esse censes vestes tuas honorare et despiciere verum creatorem atque rectorem? Dextrale autem et Dextrocherium idem esse pridem docuit Salmasius ad Capitolinum.* Armillas etiam inter Imperatorios ornatus habuere Germanici Augusti, quos illi, (ut Byzantini a Persis) a Francis mutuo acceperunt. Witikindus lib. 2. Gest. Saxonie. describens Inaugurationem Othonis Magni: *Procedit, inquit, Pontifex cum Rege, tunica stricta more Francorum induto, pone altare, super quod insignia regalia erant, gladius cum baltheo, chlamys cum armillis, baculus cum sceptro et diademate.* Ubi observandum chlamydem armillis coniungi, quod eius quodammodo pars esset, et cum chlamyde ad brachia aptarentur. Dixi a Francis Germanos eiusmodi accepisse armillas, quod satis testatur Witikindus, qui Othonem *more Francorum*, nempe decessorum ex Francica gente Augustorum, vestitum depingit. Adde quod *aureas armillas* Francis tribuit Gregor. Turon. lib. 2. Hist. Franc. cap. 42. *Brachialia aurea*, S. Audoenus in Vita S. Eligii lib. 1. cap. 10. Idem Scriptor lib. 2. cap. 39. de Bathilde Regina: *nec praeter brachiales aureos super se quidquam ornamentorum reliquit.* Ubi editio Du Chesniana, nihil Tom. 1. praeter manicas retinens. Erant igitur brachialia et manicae Hist. Fr. Bathildis inter ornamenta regia. Fortunatus in Vita S. Ra- pag. 634. degundis cap. 13. *Similiter accedens ad Cellam S. Iumeris,*

die uno quo se ornabat felix Regina, composito sermone ut loquar barbaro, stapionem, camisas, manicas, cofeas, fibulas, cuncta auro, quaedam gemmis exornata per circulum sibi profutura sancto tradit altari. Nec Francis duntaxat nostris pracipuum fuit armilla Regiae dignitatis insigne, sed et apud Saxonicos Britanniae Reges. Tradit enim Simeon Dunelmensis lib. 2. Histor. Eccles. Dunelm. cap. 13. Guthredum a Sancto Cuthberto posita in brachio eius dextro armilla in regnum constitutum. Virorum fuisse proprie armillas, pridem est cum adnotarunt Criticorum filii. Ab iis postea ad foeminas transierunt: Tertullianus de Pallio: *Armillis, quas ex virorum fortium donis ipsae quoque matronae usurpassent, omnium pudendorum conscias manus inserit.* Sed et non olim tantum, verum etiam sequioribus seculis eiusdem fuerunt formae, quae virorum, hoc est, in modum latioris segmenti, quod gemmis et lapillis, opereve phrygio adornatum brachiis adnectebatur. Papias, *Dextralia, Brachialia, genus ornamenti commune viris et foeminis: ante manicas portantur et iunguntur cum clavo.* Quae non modicum illustant quae habet Anonymus de Mirac. S. Fidis Virg. et Mart. cap. 5. *Arsendis, uxor Willelmi Tolosani Comitis, fratris illius Poncii, qui ab Artaldo posthaec privigno suo dolo interfectus fuit, habebat armillas aureas, vel potius, quod ad cubitum continuabantur, manicas miro opere gemmisque insignitas.* Vita S. Eligii Episc. Noviom. *Quotiens brachile aureum, pugnam (pungam) quoque auro gemmisque comptam sibi subripuit, ut miseris subveniret?*

IN LIBRUM III. ALEXIADIS NOTAE.

Pag. 70. A

ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ τῶν Σεκρέτων] Hac etiam functum dignitate Gregorium Camaterum, Alexio imperante, autor est Nicetas in Ioanne cap. 3. Logothetas plures fuisse in Palatio Constantinopolitano, pridem observarunt viri docti. Logothetam vero qui ab Anna τῶν Σεκρέτων indigitatur, eum putant Wolfius, Meursius, Salmasius ad Vopiscum et Goarus, quem idem Nicetas in Man. lib. 7. cap. 1. Cancellario aequiparat: quod secus se habet. Cancellarii enim dignitas convenit Logothetae τοῦ δρόμου, qui a Nicephoro Patriarcha CP. dicitur ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομνήσεις διακομίζων, quique Edicta et Aureas Imperatorum Bullas subscribebat, ut ex Novellis aliquot Manuelis Comneni apud Car. Labbeum colligi datur: et quem eo nomine Bullarium et Caniculum servasse ostendemus ad pag. 338. At Logotheta Secretorum quis fuerit, quodve eius munus, satis indicat

idem Nicetas in Isaac. lib. 3. cap. 5. de Theodoro Castamonita scribens, cui rerum summam Isaacius Imperator tradiderat: ἦν δ' οὗτος περὶ πραγμάτων ἐγγείρησιν καὶ μάλιστα περὶ τὰς δημοσίας συνεισφορὰς δεξιώτατος καὶ λόγων σοφωτέρων μέτοχος, ὃν καὶ Λογοθέτην τῶν Σεκρέτων προβαλλόμενος, etc. Ex quibus Nicetae verbis data videtur Castamonitae dignitas Logothetae Secretorum propter usum et experientiam in re aeraria seu vectigali. Et sane studio isti operam impendisse mox prodit, cum ait Castamonitae concessisse Isaacium facultatem literis puniceis, quarum usus solius Augusti erat, ὑποσημαίνεσθαι τοὺς τόμους δημοσίων λόγων, id est, subscribendi libellos publicarum exactionum; δημοσίον enim est vectigal, quod Latini *Publicum* vulgo vocant. Gloss. Graecolat. δημοσίον τελώνιον, *Publicarium*. δημοσιώνης, *Publicanus*. Tribunalia vero in quibus lites de tributis et vectigalibus et de eorum immunitate pertractabantur, δημοσιακὰ Σέκρετα dicuntur Cedreno, ut his qui praeerat, ὁ προκαθήμενος τῶν δημοσιακῶν δικαστηρίων, in Novella Manuelis Comneni. Denique Scylitzae in Leone Phil. Σέκρετον τοῦ γενικοῦ nuncupatur tribunal, quod aliis Σέκρετον δημοσιακόν. Fuit enim Γενικόν, Aedes Constantinopoli a Constantino M., ut ferunt, extracta, vectigalibus et tributis recondendis, ut autor est Codinus in Orig. ab Isaacio Angelo demum eversa et destructa. Huius Secreti Praeses Λογοθέτης γενικός, seu τοῦ γενικοῦ dicitur eidem Codino, Constantino in Basilio, Gregorae lib. 7. et aliis. Nicephorus CP. καὶ τῶν δημοσίων φόρων λογιστήν, ὃν Λογοθέτην γενικόν οἶδε καλεῖν ἢ συνήθεια. Interdum simpliciter Γενικός apud Suidam in Anastasio, Scylitzem in Basil. Maced. Leonem Nov. 44. etc. Inde *Logothesium Generale* apud Paul. Diac. lib. 19. Hist. Misc. Est igitur Logotheta τοῦ Γενικοῦ, qui promiscue Scriptoribus Λογοθέτης τῶν Σεκρέτων appellatur, nempe subaudita voce δημοσιακῶν, eratque praecipuus istius Tribunalis Iudex. Hinc Nicetas Choniates in librorum suorum Epigraphe dicitur obiisse officium τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου τῶν Σεκρέτων καὶ ἐπὶ κρίσεων τοῦ Γενικοῦ.

[Ραδηνός] Radenorum illustris fuit Constantinopoli familia, ut autor est Scylitzes pag. 723. et Nicetas in Alex. Ang. lib. 3. N. 1. V. Notata ad pag. 64.

[Ἐς τὴν τοῦ Περιβλέπτου μονήν] Monasterium Deiparae A sacrum, a Romano Argyro Imp. extractum, ut habent Zonaras, Scylitzes, Glycas et Manasses, cuius haec sunt:

Ὅς ἄγαν μεγαλοπρεπῶς τῇ Θεοτόκῳ κόρη
Ἀνεδομήσατο Μονήν, ἣ Περιβλεπτος κλήσις.

Ad maritimos Urbis muros extitisse indicat praeter Annam

Gregoras lib. 7. καὶ ἀπελθὼν οἰκητήριον τὸ πρὸς θάλασσαν τετραμμένον μέρος τῆς Περιβλέπτου Μονῆς. ad locum nuncupatum Sigma statuit Scylitzes in Michaele Calaph. Zonaras ab ipso Botaniata ita instauratum scribit, ut secundus ab Argyro eius conditor habitus sit. In eo humatus Argyrus, ut autor est Scylitzes et Glycas: in eo etiam plurimae olim et variae extitere Sanctorum reliquiae, e quibus fuit caput D. Clementis Papae et Martyris, quod capta a Francis Constantinopoli ad Cluniacense Monasterium delatum tradit Rostangnus Monachus, et corpus S. Pauli primi Heremitae, quod Iacobus Lazuolus Venetias in Ecclesiam S. Iuliani transtulit An. MCCXL. ut est apud Sansovinum in Venet. lib. 2. In id denique Manuel Palaeologus Imper. sub vitae exitum concessit, ut refert Ducas cap. 28. Adhuc stare aiunt, Armeniorum Sacris dicatum, et a Graecis *Suluna* vulgo appellari scribit Leunclavius in Pand. cap. 51. Fit praeterea istius Monasterii mentio apud Nicetam in Andronic. lib. 2. cap. 9. Pachymer. lib. 5. et 13. cap. 15. Phranzem lib. 1. cap. 39. Codin. de Offic. cap. 15. N. 6. Leon. Allat. lib. 2. de Eccl. Occid. et Orient. perp. consens. cap. 12. etc.

Pag. 71. A

Καὶ τοῦ Ἀγγελικοῦ] S. Nicephorus CP. καὶ δὴ ἀγγελικὸν δὴ τοῦτο καὶ τὸ ἀποστολικὸν τοῦ μοναχικοῦ βίου σχῆμα. Bryennius lib. 1. N. 5. τῆς ἀλουργίδος τὸ ἀγγελικὸν ἀνταλλαζάμενος σχῆμα. Adde Vitam S. Eupraxiae Virg. cap. 10. Ita Monachicum habitum vocant Graeci Scriptorum passim, ut vitam et conversationem Monasticam Ἀγγελικὴν πολιτείαν Gregorius Theologus Orat. in sanctum Baptisma et Euchologium Graecorum: διαγωγὴν ἀγγελικὴν Basilii in Ascetic. ἀγγέλων διαίταν, Ignatius Diac. in Vita S. Nicephori Patr. CP. cap. 12. *Angelicam vitam*, Petrus Damian. lib. 6. Ep. 4. quia *quod Angeli semper agunt in coelis, hoc Fratres iugiter faciunt in Ecclesiis*, seu Monasteriis, ut ait Autor Vitae S. Vedasti N. 1. apud Bolandum: vel ut D. Augustinus lib. de Sancta Virginitate cap. 13. quia *Virginalis integritas et per piam continentiam ab omni concubitu immunitas Angelica portio est* etc. Eodem loquendi modo usi sunt etiam interdum Latini Scriptorum; Anonymus in Vita S. Pauli Virdun. cap. 2. N. 5. *Votis itaque omnium, cum benedictione Patris Monasterii, Anglicum Monachi schema induitur*. Florentius Wigorn. An. MXXCIV. *Quia finem vitae suae aspiciebat, tacito induebat se Anglicam vestem*. Cardinalis Ruthenensis in Epist. de ultima expugnatione CP. Tom. 8. Spicileg. Acher. *Omnes vos, qui Deo perfecte dedicati habitum Anglicum vitae Monasticae estis induti* etc. Quemadmodum autem Angeli Ov-

ουρανοπολιται vulgo a Graecis appellantur, a Latinis vero *Caelicolae*, ut est in veteri Glossario Latino-Arabico apud Scaligerum in Proleg. ad libr. de Emendat. Temp., ita Monachi Davidi Monacho ἐν τοῖς ὄρεσιν οὐρανοπολιται, et Pachymeri lib. 4. cap. 27. οὐρανοπολιται ἐπίγειοι. Braulioni Caesaraugustano in Vita S. Aemiliani Cucullati cap. 12. SS. Antonius et Martinus *Caelicolae* dicuntur. Metaphrastes, seu Author Vitae S. Theophanis Sigrian. cap. 14. καταλαμβάνει πάλιν ὁ μακάριος τὸ παρ' αὐτοῦ νεουργηθὲν οὐρανομίμητον μοναστήριον. Vide D. August. lib. 10. de Civit. Dei cap. 10.

[*Ἡ τοῦ κρέως ἀποχή*] Abstinebant enim ab esu carnum B Monachi San-Basiliani. Vide Nicet. in Manu. lib. 4. cap. 6.

[*Γαμβρόν*] Cum utroque nempe Comneno, Isaacio et C Alexio, necessitudinem habebat Maria Augusta. Isaacius enim Mariae cognatam uxorem duxerat; Alexius vero adoptionis iure habebatur illius filius. Quippe adoptione etiam honoraria et spirituali contrahebatur affinitas, uti ex Senatore lib. 8. Ep. 1. ostendi in Dissert. 23. ad Ioinvillam, et ipsamet Anna lib. 10. satis indicat, ubi de pseudodiogene agit. Sed nec proinde Maria Isaacii socrus fuit, sed affinis. *Γαμβρός* namque non semper generum significat, saepe affinem, inquit Budaeus, ut apud Latinos vocem *Gener* passim usurpari constat, Witikindum lib. 1. et 2. Gest. Saxon. non semel, Arnoldum Lubec. lib. 2. cap. 41. lib. 3. cap. 1. Malaterram lib. 2. cap. 23. et alios passim. Vide pag. 273. 276.

[*Ἑβδομον χρόνον*] *Χρόνος* pro *Annus*: crebro utuntur C Scriptores Byzantini. Chron. Alexandr. An. 42. Theodos. Iuni. ἐκράτησαν γὰρ δύο ἀρχὰς ἐπὶ χρόνους τέσσαρας. Anastasius Patr. Antioch. Orat. in Annuntiat. Deip. ὁ δὲ καὶ ἐκ πατέρων παρέλαβεν ἀρχὴν εἰδέναι χρόνον τὸν μῆνα τοῦτον etc. Constant. Manasses,

Καὶ χρόνους ἐχολόβωσε πρὸς τοὺς δέκα.

Extat Nicephori Χάντοπυλι opus cum hac Epigraphe: *Σύνοψις τῶν ἀγίων χρόνον.* Vide Glossographos.

[*Καὶ λάμποντες*] Vel ex hoc Annae loco patet minime a Botaniata post actum in ordinem Michaellem ademptos Constantino eius filio oculos, quod perperam tradit Ordericus Vitalis lib. 7. pag. 640. ut nec ab Alexio in Monasterium S. Cyri translatum Constantinum, ubi *ut mundo inutilis monachus factus sit, omnique vita sua cum servis Dei commoratus sit*: quod sequentia satis declarant.

[*Εἰς τὸ ὑπερχείμενον*] Superius Palatium, seu potius C Magni Palatii triclinium, ita appellatum respectu inferioris, cuius hoc loco meminit Anna: *τὰ ὑπερχείμενα τῶν ἀνακτόρων* eidem Annae lib. 14. pag. 443. *τὰ παλάτια τὰ ἐπάνω*

Codino in Orig. pag. 50. *supereminens regia* Willelmo Tyrio lib. 20. cap. 25. quod scilicet ea Palatii pars in tumulo mare attingenti in altitudinem circiter centum passuum edito, ut autor est Gyllius lib. 1. Descr. CP. cap. 7. extracta esset. Huius conditorem Nicephorum Phocam fuisse censet Rhamnusius, quod eam Palatii partem, quam immodicis impensis muris cinxisse et novis operibus munisse Phocam narrant Zonaras et Scylitzes, ad Bucoleonem statuere videatur Nicetas in Manuele lib. 3. N. 4. Cui sententiae favet loci situs editior et munitionibus aptus, adeo ut palam a Byzantinis Acropolis et Tyrannorum nidus pars haec Palatii appellaretur. Certe *Constantinopolitanum Palatium non pulchritudine solum, verum etiam fortitudine omnibus quas unquam viderit munitionibus praestitisse* tradit Luithprandus lib. 5. cap. 9. Unde non mirum, si *Castellum* non semel dicitur Villharduino, quod Castrum potius quam Palatii formam praeferret. Sed aliter de Bucoleonis Palatii conditore scribit Codin. in Orig. Lambecianis, qui illud Theodosio Iun. adscribit: τὰ ἐπάνω τοῦ τείχους παλάτια τοῦ Βουκολέοντος ὁ Μικρὸς ἀνήγειρε Θεοδοσίος.

C Βουκολέων] Anna lib. 7. de Porphyrae triclinio, ἀφορῶν μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὐπερ οἱ πέτρινοι βόες καὶ οἱ λέοντες. Scylitzes in Leone Armenio, εἰς τόπον ἐρχομένη, ἐν ᾧ βοῦς τε καὶ λέων ἴδρυνται λίθινοι καὶ τούτων ἔχει τὴν προσηγορίαν ὁ τόπος, Βουκολέων ὀνομαζόμενος. Zonaras in Niceph. Phoca, Βουκολέων ὁ τόπος ὀνόμασται, ὅτι λίθινος λέων λελάξευτο ἐν αὐτῷ, βόος ἐπιβεβηκὼς ὁμοίου καὶ τῷ εὐωνύμῳ ποδὶ κατέχων τὸ κέρασ αὐτοῦ καὶ περιστρέφων τὴν ἀχένα τὴν τοῦ βοός. Quae non parum illustrent quae hic ab Anna de Leonis et Bovis invicem colluctantium lapideis vel marmoreis statuibus enarrantur; de quibus egisse Will. Tyrium lib. 20. cap. 25. et Gyllium in CP. lib. 1. cap. 7. monuimus in Notis ad Villhard. N. 123. Hinc patet Rigordum An. MCCV. Innocentium III. Papam lib. 15. Ep. 33. perperam *Buccam Leonis*, et Sanutum lib. 3. part. 11. cap. 1. *Os Leonis* Palatium Bucoleonis nuncupasse, cum a bove et leone, quasi βόος καὶ λέων dictum sit, non vero a bucca aut ore leonis. *Bouchelyon* dixit etiam Villharduinus.

C Λιμὴν] A Palatio vicino, seu potius a stantibus in ipso littore bovis et leonis statuibus Bucoleonis portus appellatus est. Nicetas in Manuele lib. 7. ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Βουκολέοντα λιμένος ἐν τῷ φάρῳ τοῦ παλατίου νεῶν ἀνήγαγε. Scylitzes, τὸ τοῦ παλατίου νεώριον ἐν τῷ Βουκολέοντι. Βουκολέων simpliciter dicitur apud Leonem Grammat. in Leone et Constantino pag. 479. 484. et 494. interdum ab ipsa

Regia, seu Palatio *λιμὴν τοῦ παλατίου* Scylitzae in Nicephoro, *λιμὴν περὶ τὰ ἀνάκτορα* Zonarae in Theophilo βασιλικὸν νεώριον Pachymeri lib. 5., *Portulus Imperatoris* Bondelmontio. Ad hunc portum e Palatio patebat descensus, qui Nicetae in Alexio lib. 3. ἀποβάθρα τοῦ Βασιλέως nuncupatur, et a Willelmo Tyrio lib. 20. cap. 25. graphice describitur. Primitus vero et ante receptam Bucoleonis appellationem *Novus Portus* dictus fuit, ut est in veteri Urbis Descriptione, et *Portus Iuliani* de nomine Iuliani Parabatae Imperatoris, a quo extractum fuisse scribit Zosimus lib. 3. et Lex 5. Cod. de Calcis Coctorib. ab Anastasio Dicoro purgatum et mole lapidum tutiorem effectum tradunt Marcellinus Comes et Suidas in Anastasio. Iustinianaem appellatum de nomine Iustiniani Imperatoris, qui hic antequam imperaret, habitabat, autor est Alamannus ex veteri Scriptore. Domus vero Iustiniani extitit eo loci, ubi extracta postea Aedes SS. Sergii et Bacchi, iuxta Portum Iuliani. Tandem Iustinus Iunior denuo purgatum de nomine uxoris Sophiae Augustae, priori abrogata appellatione, *Sophiae Portum* nuncupari voluit, ut pluribus narrant Zonaras, Cedrenus, Glycas et Codinus. Describi a Corippo lib. 1. de Laudib. eiusdem Iustini, cum agit de Palatio Sophianarum in opposito Asiatico littore aedificato, facile concedet, quisquis Urbis Constantinopolitanae Descriptionem, quam ex Bondelmontio damus, serio intuebitur:

Pars prospicit una

*Immensum pelagus, pars prospicit altera pontum:
Pontum quem geminae complexant brachia ripae,
Moenibus adpositis rapidos contemnere ventos
Et faciunt praebentque solum statione quietum,
Aequoreos frangunt obiecto marmore fluctus,
Et prohibent refluas angustis faucibus undas.*

Hodie exaggeratum et obrutum tradit Gyllius lib. 2. cap. 15. locumque appellari *Caterralimena*, quasi portum triremium, unde Portae vicinae *Caterralimenis* nomen mansit, ut autor est Leunclavius in Pand. cap. 200.

Δι' ἐγχόρηγον] Lapides ad structuram peregre advectos hic designari opinatur eruditus Interpres. At materiam quamdam, non lapides *ἐγχόρηγον* fuisse diserte innuit Anna lib. 11. pag. 339. dum enarrat, ut Cantacuzenus munitionem, vel si mavis, arcem ad Laodicaeam, quam obsidione cinxerat, tumultuario extruxerit: cuiusmodi arces describuntur a Leone in Tact. cap. 15, §. 67. et seq. ait enim murum *διὰ ξηρῶν λίθων*, ex rudi saxo, circulari forma, molitum in intervallo, quod arenam seu littus inter et urbis moenia adiacet: deinde intra illum ambitum arcem aliam, *ἔτερον*

πολίχιον δι' ἐγχορήγου ὕλης continuo aedificasse. Nec discrepat Porphyrogenneta lib. de Adm. Imp. cap. 29. ubi ἐγχορήγα a lateritio opere et rudi perinde ac polito et quadrato lapide distinguit: τὸ αὐτὸ κάστρον οὔτε ἀπὸ βησάλων ἐστὶν ἐκτισμένον, οὔτε ἀπὸ ἐγχορήγου, ἀπὸ λίθων τετραδίκων. Cum igitur ἐγχορήγον neque lateritium fuerit opus neque ruderatio aut quadratum saxum, sed aliud quidpiam ab his diversum, multo videretur probabilius non ex aliunde importatam, sed in ipso loco, ubi aedificatur, erutam materiam designari, qualis est ex congestis cespitibus structura, et quam locus ipse suppeditat et χορηγεῖ vel ἐν χώρῳ, seu loco ipso inventam; unde etiam accersi potest vocis etymon: nam et lapides, quos regio ipsa suppeditat, *incores*, seu *encores*, ut praefert Codex Memmianus, appellat Frontinus lib. de Coloniais; quo loco apposite Rigaltius *encores*, quasi ἐγχωρίους, dictos censet, indigenas scilicet, nativos, natos in ipso solo. Grammatici quippe et Agrimensores saepenumero solent Graeca barbaramente inflectere, quod in iis Scriptoribus passim observare est. Frontinus, *sed et lapides incores signati sunt*. Arceriana fragmenta, *alii ponunt silices, alii Tiburtinos, alii enchoros, alii peregrinos, alii autem politos et scriptos*. Quibus in locis *incores* et *encori* lapides sunt, quos idem Frontinus de Condit. agror. et Latinus *petras naturales*; Balbus *nativas*; Innocentius *lapides nativos, quod est ex ipso solo*; Mago et Vegoia *saxa ex ipso metallo* vocant, hoc est, lapides erutos et effossos ex ipsius soli fodinis: nam et *lapidum metalla* dixit Ulpianus, ut et Cassiodorus lib. 3. Epist. 9. Sic in Vitis Patrum *enchores* opponuntur peregrinis: *dixit quidam senex, quia duo fratres erant vicini, unus peregrinus, et unus enchoris*. Isidorus lib. 12. Orig. cap. 7. *aliae* (aves) *enchorae, quae manent in locis semper, ut struthio, aliae adventitiae*. Sic quippe legunt viri docti pro *incolae*: est enim ἐγχωρος Graecis idem quod ἐγχώριος. Lycophron, *θάμβος ἐγχώροις μέγας*. Ex istiusmodi lapidibus nativis, absque calce ulla aut materia simili, compactos muros ante Urbium portas refert Cinnamus lib. 4. ita ut forte lapides isti rudes et in ipso loco eruti Annae ἐγχορήγον fuerint. Illius verba sunt: *ἐφθη μὲν γὰρ ὁ Δούκας ἐπὶ τι τῶν ἐκ λίθου πεποιημένων τειχιῶν πεφευγῶς, ἃ πρὸ τῶν πυλῶν εἴθιστα τιάνου ἀνευ ἢ τινος ἄλλης ἐπιχρίσεως τοὺς λειμῶνας περιζωννύειν, περισεσῶσθαι*. Ita Pachymeres lib. 2. cap. 27. τὸν ἐπὶ τῇ πυλῇ τῆς Πηγῆς ἐκ λίθων ξηρῶν ἐπιτειχισμόν Constantinopoli extitisse scribit. Plerumque etiam videmus munitiones aut moles, quae ad Urbium munimenta vel oppugnationes eriguntur, ex ipsa adiacente terra, seu ἐκ

χώματος, ut est in Tactic. Leon. cap. 17. N. 13. excitari, quae ne concutiatur lapsu, vel iniuria temporis, cespite et ulva palustri, vel quadrato, si adsit, lapide, aut denique lateritio opere contineri solet. *Vallos* vocabant Latini muros istos cespitios, ut observatum a Salmasio ad Spartianum pag. 139. Graeci βωλερούς, a βῶλος, *cespes*, vnde nostrum *Bolevert* accersunt viri docti. Sic porro tradit Autor Vitae Ludovici VII. Fr. Reg. cap. 20. in Damasceno tractu propter penuriam lapidum praedia passim *interclusa fuisse muris terraceis compactis bitumine*. Eiusmodi autem fuit Portus Iuliani, seu Bucoleontis, quem χειροποιητὸν fuisse constat ex Scylitze et Glyca in Niceph. Phoca, aggesta telluris mole marmoribus subinde vestita confectus. Manufactos portus *Cothones* a Latinis appellatos autor est Festus. Sidonius in Panegyrico Anthemio dicto Portum Iuliani describens aggeres istos in mare procurentes, materia aliunde importata, pulvere nempe Puteolano, congestos fuisse ait, quem ad structuras, quae in aqua fiebant, transferri solitum docet Vitruvius lib. 5. cap. 12.

Itur in aequor

Molibus, et veteres tellus nova contrahit undas.

Namque Dicarchaeae translatus pulvis arenae

Intratis solidatur aquis, durataque massa

Sustinet advectos peregrino in gurgite campos.

Haec quidem Sidonii quodammodo interpretis sententiam videntur firmare. Fateor tamen non plane mihi hactenus factum satis de huius vocabuli notione, adhucque haerere scrupulum, ut et in his Codini locis in Orig. CP. ἐκτισε δὲ αὐτὸς καὶ τέσσαρας ἐμβόλους ἀπὸ τοῦ Παλατίου μέχρι τῶν χειρσαίων τειχῶν ἐγχόρηγος θόλους. et mox, ἐποίησε καὶ γάβους ἐγχόρηγος ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν. ubi ἐγχόρηγος adiectivum videtur, vocisque significatio, quam profert Salmasius ad Solinum pag. 1232. admitti potest: ait enim apud Constantinum et alios diei ἐγχόρηγος parietes in orbem compositos, seu ἐν χοροῦ τάξει. In alio apud Leonem loco, in Tacticis cap. 15. §. 77. μέχρις οὗ ἐγχόρηγος αἱ κινστέρναι γένονται, vox ἐγχόρηγος pro *capax* videtur usurpari: idque firmant Acta SS. Thyrsi et sociorum ex MS. Tholosano edita a Bolando 28. Ianu. cap. 5. N. 22. *Sylvanus dixit, capacem grossum afferte, et aqua eum complete*. Ubi alia Acta habent *tinam, vas, aut lebetem*. At cum hoc loco adiectivum *capax* pro ipso vase capaci sumatur, quid vetat itidem adiectivum ἐγχόρηγον pro eo, quo muniuntur propugnacula, fossato, seu vallo a Graeculis, postmodum vero pro ea, quae ex ipsis fossis egeritur terra usurpatum existimare? Sic nempe Graeci δεξαμένην cisternam vocant, quod aquas pluviales excipiat.

D *Ειρήνην σὺν Ἀλεξίῳ*] *Imperatoribus et Imperatricibus acclamatum simul saepe legimus. In Synōdo Oecum. Chalced. Act. 7. Martiano et Pulcheriae Patres acclamant. Corippus lib. 2.*

*Iustino vitam tercentum vocibus optant,
Augustae totidem Sophiae plebs tota reclamant,*

Eodem libro:

*Iustino vitam partes utraeque reclamant,
Augusto, Sophiae, votis quam pluribus orant.*

Niceph. Gregoras lib. 11. καὶ τοῖς πομπικοῖς θεάτροις τῶν πανηγυρικῶν ἑορτῶν Βασιλείου καὶ Εἰρήνης ἡ μνήμη τὴν εὐφημίαν ἐκρότει.

Pag. 73. D *Πάτροκλον πρόφασιν*] *Proverb. ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων διὰ φόβου θρηνεῖν τὰς οἰκείας συμφορὰς, ἐξ ἑτέρων δὲ θλίψεων αὐτὰς ἀποκλαῖόντων. Diogenian. cent. 7. Apostol. cent. 15. Occurrit semel ac iterum apud Annam pag. 191. et apud Pachymerem lib. 12. cap. 13. Vide Glossar. eruditi Interpretis.*

D *Νικηφόρω συναφθῆναι*] *V. Niceph. Bryennium lib. 3. cap. 25.*

Pag. 74. C *Εὐδοκίαν*] *Eudociam Dalassenam, Constantini Ducae Imp. viduam. Scylitz. Zonar. Glyc.*

C *Ζωῆς*] *Zoes Ducaenae, Constantini Ducae Imperatoris ex eadem Eudocia filiae.*

Pag. 75. A *Ξιφιλίνου*] *Ioannes Xiphilinus, patria Trapezuntinus, patruus Ioannis Xiphilini, qui Dionis epitomem confecit, Michaelē Duca imperante, ut ipsemet in Augusto testatur, Constantino Lichude Patriarcha extincto, in eius locum suffectus est a Constantino Duca Imperatore, vir et morum probitate et omnigenae eruditionis fama illustris. Obiit. 2. Augusti Anno Michaelis IV. Christi MLXXV. Indict. 13. seditque annos 11. menses 7. Eius Homilias aliquot edidit Gretzerus Tom. 2. de Sancta Cruce.*

C *Νὴ τὸν Κοσμῶν*] *Vide Seldenum ad Marmora Arundel. pag. 151. ubi de eiusmodi iuramenti formula.*

D *Τῇ Δεσποίνῃ*] *Δεσποίνας, et Dominas, vel etiam Domnas appellatas olim Augustas observatum a Fabroto ad Theophil. lib. 2. tit. 6. §. ult. et Seldeno de Titulis honorariis 1. parte cap. 6. §. 7. Concessa etiam eadem honoraria appellatio matri Annae Dalassenae ab Alexio, et si Zonaram audimus, τῆς Βασιλίδος et Augustae, (quam ipsa etiam neptis Anna aviae tribuit pag. 88.) ἡ δὲ μήτηρ τούτων παρασήμων μὴ μετασχούσα βασιλικῶν, διὰ τὸ ἔνδυμα μοναχικόν, μήτε μὲν εὐφημίας καὶ ἀναρρήσεως, μόνον μετείχε τοῦ τῆς βασιλείας ὀνόματος. Idque egit Alexius Constantini M. exemplo, qui*

matrem Helenam non Dominae duntaxat, sed et *Σεβαστιῆς*, seu Augustae appellatione donaverat, ut autor est Sozomenus lib. 2. cap. 1. et ex eo Niceph. Callist. lib. 8. cap. 1.

Διὰ τοῦ Πατριάρχου] Nondum forte invaluerat, quod D postmodum inductum legimus, ut Imperatrices et Augustae non a Patriarcha, sed ab Imperatoribus maritis recens coronatis coronarentur, ut autor est Cantacuzenus lib. 1. cap. 41. lib. 3. cap. 82. lib. 4. cap. 4. 38. et ex Cantacuzeno Codinus de Offic. cap. 18.

Θυγάτηρ δὲ ἦν Ἀνδρονίκου] Periuri illius et perfidi, Pag. 76. D cuius insigni proditione Romanus Diogenes Imp., cui merebat, in Turcorum potestatem venit: quem postmodum contra datam fidem effossis oculis, nec curatis vulneribus, perire coegit. V. Zonar. Scylitz. Manass. Glycam.

Ἐάλω] Ut a Saracenis captus fuerit Isaacius, pluribus Pag. 77. A narrat Bryennius.

Τὸν Μελισσηρόν] Codinus de Offic. cap. 2. N. 2. Pag. 78. A

Τὸν Ἰσαάκιον] Ex hoc Annae loco hausit, quae habet A dicto capite idem Codinus.

Βασιλικὸν διάδημα] Vide quae adnotamus in Dissertat. B 24. ad Ioinvillam, ubi fuse egimus de Imperatorum Constantinopolitanorum coronis.

Ὅρμαθοὶ τινες] *Ἐνώτια* et *κρεμαστήρια τοῦ στέμματος* C dicuntur Achmeti cap. 248.

Ταρωνεΐτης] Confer Codinum de Offic. cap. 2. N. 5. C Uxorem duxerat Michael Taronites maiorem natu sororum Alexii. Vide Stemma Comnenic.

Νικηφόρος] Vide Zonaram et Glycam. De dignitate D et officio Magni Drungarii classis multa viri docti congesse- runt, quae non exseribo.

Κοσμάς] Patriarchali dignitate se abdicavit ultro Cos- Pag. 79. B mas Hierosolymitanus, quod Reipublicae administrationem improbaret, 7. Maii, quo Graeci S. Ioannis Evang. festum agunt, An. Chr. MLXXXI. cum sedisset annos v. menses vi.

Ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδομον] Aedis S. Ioannis Evange- B listae in Hebdomo conditorem Constantinum M. agnoscit Codinus in Orig. Lambecianis. In eo humatum Basilium Bulgaroctonum scribunt Scylitzes, Glycas, Ioel, et Pachy- meres lib. 2.

Καλλίου Μονήν] De hoc Monasterio silent caeteri B Scriptores Byzantini, nisi illud sit, quod ab Antonio Patriarcha Constantinopolitano instauratum fuisse tradit Nicephorus Gregoras in illius vita, quam laudat Allatius in Diatriba de Simeonibus, quae sic inscribitur: *Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις Πατριάρχου ΚΠ. Ἀντωνίου, τοῦ τὴν Μονὴν τοῦ Καλέως συστη-*

σαμένου. Vetus Membrana apud Ughellum in Patriarch. Venet. N. 28. eidem Patriarchae Antonio *Abbatis Monasterii Caleos* dignitatem tribuit.

Pag. 80. A *Διὰ κινναβάρεως*] Leo Grammat. in Leone Philos. *τοῦτο καὶ πεποιήκεν ὁ Βασιλεὺς, γράψας διὰ κινναβάρεως καὶ ἀποστείλας μετὰ χρυσοβουλλίου ἔνδοθεν φαθλίου βραχέως τράκτου.* Gregorius II. PP. ad Leon. Isaur. Imp. *Cum litterae tuae, et non alienae, sigillis Imperatoriis obsignatae essent, ac accuratae intus subscriptiones per Cinnabarim propria manu tua, ut mos est Imperatoribus subscribere.*

A *Ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μονήν*] Vide et confer Zonaram. Palatium Manganorum extruxit Basilius Macedo, ut autor est Scylitzes. In interiore Philopatio statuit Nicetas, qui praeterea ab Andronico Comneno destructum refert. Vide Tract. nostrum de Cap. S. Ioann. B. cap. 8. N. 8.

Pag. 81. C *Τῆς ἱεράς συνόδου*] Divisa et distributa olim fuere officia Magnae Ecclesiae Constantinopolitanae in IX. Pentadas. Harum prima, Magnum Oeconomum, M. Sacellarium, M. Chartophylacem, Chartophylacem et Curatorem Sacelli continebat. Atque isti erant praecipui Patriarcharum consilarii et assessores, solique ius habebant sedendi in Synodo cum Patriarcha: *οὗτοι κάθονται ἐν τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως,* ait Codinus.

Pag. 82. C *Ἐψηλότερον βίον*] Vide Zonaram pag. 234.

Pag. 83 B *Κατὰ τὸν Ἀύγουστον μῆνα*] Non sibi constat hoc loco Anna. Nam lib. 1. pag. 37. Brundusio solvisse Robertum narrat sub hyemem, sole ad Australes circulos et Capricornum vergente. Hic vero et pag. 98. Augusto mense, lib. 4. pag. 102. 105. Iulii 17. die, ea ipsa qua coronatus est Alexius Indictione IV. Vide Malaterram lib. 3. cap. 24.

Pag. 84. B *Σεκριτικῶν*] *Σεκριτικὰ πράγματα* Annae dicuntur res Iudiciales, uti recte interpretatur Possinus: *σέκριτον* enim Graecis mediae aetatis est tribunal et forum iudicarium. Glossae Basilic. *Σέκριτον, δικαστήριον. Κομισιτόριον, βασιλικὸν σέκριτον.* Hesychius, *σέκριτον, συνέδριον.* Nicephorus CPol. processuum, seu *processionum*, (uti lites appellantur a D. Gregorio lib. 4. Indict. 13. Epist. 40.) aedem vertit: *τῶν προόδων οἶκος, ἃς Ῥωμαῖοι σέκριτα καλοῦσι. Secretum Iudicantis,* in l. 14. Cod. de fide instrum. *Iudiciale secretum* apud Ammianum lib. 15. *Secretarium* nude et simpliciter apud Severum Sulpitium lib. 3. de vita S. Martini et in l. 4. Cod. Theod. de Exact. In Anastasii Biblioth. Collectaneis *Secretarium* dicitur *locus, in quem Senatus collectus est.* SECRETARIVM. AMPLISSIMI. SENATVS. REPARATVM. In veteri Inscript. apud Gruter. CLXX. 5. et Marlianum lib. 2.

de Topogr. Urbis Romae cap. 3. Hinc *σεκρητικοὶ* in Nov. 2. Constantini Porph. et apud Annam dicti Senatores et Iudicum assessores: *σεκρητικὸν ἀξίωμα*, dignitas Curialis, seu Senatoria, in Iure Graeco-Rom.

Προεστῶτος τῶν Σεκρέτων] Quatuor potissimum Se- B
creta seu Fora civilia recenset Manuel Comn. in Nov. Primum, Magni Drungarii; Secundum, eius qui *Προκαθήμενος τῶν δημοσιακῶν δικαστηρίων* dicebatur; Tertium, τοῦ *Πρωτοσεκρέτου*; Quartum denique, τοῦ *Δικαιοδότου*. His omnibus qui praeerat *Προεστῶς τῶν Σεκρέτων* dicitur Annae. Laudat porro hunc locum Cuiacius ad tit. 7. C. de Primicer. lib. 12. Vide Notata ad pag. 157.

Κοίμησιν] Assumptionem Deiparae. Vide Gretzer. ad C Codin.

Ἀυξήσεις ῥογῶν] Roga hoc loco est honorarium, sive Pag. 85. A
donativum, quod ab Imperatore quotannis Magistratibus dabatur, sive erogabatur, (unde et vocis etymon) ut infra hoc lib. ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιωμάτων. et lib. 6. καὶ αὐτὸν τὸν Δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν Πρωτοσεβάστων ἀξιωματι μετὰ τῆς ἀναλόγου ῥόγας ἐτίμησεν. Quemadmodum vero eiusmodi Rogae Magistratibus ac Proceribus ab ipso Augusto distribuerentur, belle narrat Luithprandus lib. 6. Hist. cap. 5. qui id fieri solitum scribit ea Hebdomade, quae Ramos Palmarum praecedit. Sic etiam vocabant *dona annua militum*, de quibus Hincmarus de Ord. Palat. c. 22. aliave donativa, quae iisdem erogabantur ab Augustis, unde et *Augustatica* dicuntur Marcellino Comiti. Anastasius Bibl. in S. Deus dedit PP. *Et data roga militibus, pax facta est in tota Italia.* Idem in S. Severino, *Miles iste nihil exinde subventus habet, quomodo et rogae vestrae, quas D. Imperator vobis per vices mandavit, ibi sunt a S. viro reconditae.* Will. Tyrius lib. 18. cap. 25. *Effusa in populum civitatis, more solito, roga liberalissima.* Interdum roga pro stipendio sumitur. Hinc non semel: *Milites in roga Imperatoris, De roga Imperatoris* legimus apud Robertum Monach. lib. 2. Baldricum Dolens. et Raimundum de Agiles. V. D. Gregor. lib. 2. Indict. 2. Epist. 32. lib. 7. Indict. 2. Epist. 130.

Συνήθειῶν] *Συνήθεια* Graecis sunt tributa, vectigalia. A
Gloss. Graecolat. *Salarium, παροχή, συνήθεια.* Leo in Tact. cap. 19. §. 18. ἡ τὸ οἰονοῦν δῶρον παρ' αὐτῶν λαμβάνειν ἢ τὰς λεγομένας συνήθειάς. Sic Latinis *Consuetudines* eadem notione, apud Cassiod. lib. 1. Epist. 2. lib. 3. Epist. 23. lib. 7. Epist. 2 etc. Gregor. Turon. lib. 9. cap. 30. Willel. Tyr. lib. 3. cap. 1. lib. 12. cap. 15. lib. 20. cap. 20. Anastas. in vit. PP. pag. 213. edit. Reg. et alios passim.

A *Σχιδευσιμὸς*] Scissiones et Rescissiones rerum iudicarum, vel contractarum, postquam solemnibus Iuris formulis firmatae sunt, hic auguratur eruditus Interpres. Verum nemo, opinor, rem adeo iniustam in Principe iustum colente animo concipiet, ut res iudicatas solo regiae autoritatis iure contra fas rescindi velit aut sinat. Quin potius malim *σχιδευσιμὸν* hoc loco esse donativorum, seu stipendiorum Magistratibus debitorum rescissionem, quam Galli vocant *retranchement de gages et d'appointemens*. Solent enim interdum Principes annua Officialium suorum stipendia propter maiores bellorum, quibus premuntur, impensas aut omnino aut ex parte rescindere. Sic ipse Alexius, ut autor est Zonaras, *σπανίζων χρημάτων τὰς τε τοῖς ἀξιώμασιν ἀνηκούσας ἀνέκαθεν ἐτησίας δόσεις ἐξέκοψε καὶ τὰς τῶν συγκλητικῶν οὐσίας προσαφηρεῖτο*. Eadem habet Glycas. Sic Pachymeres lib. 11. cap. 14. narrat Andronico Seniore imperante, exhaustis Imperatoriis thesauris, ipsas Palatinis consuetas erogari rogas rescissas: *ἐπισχεθέντων πάλαι καὶ αὐτῶν ῥογῶν καὶ προσοδιῶν τοῖς ἐν ἀνακτόροις δουλεύουσιν, ἃ δὴ καὶ Βασιλεῖς ἐξ ἀρχαίου εἰς μισθοὺς ἐτίθουν ἀναγκαίους, τοῖς ὑπηρετουμένοις ἐκείνοις ἐξεκενοῦντο*. et lib. 12. cap. 8. *τὰ γὰρ τῶν μισθῶν τῶν κατὰ τὰ ἀνάκτορα ἐκδουλευσάντων ἐξεκενοῦντο*. Sic denique Philippus VI. Francorum Rex binis Edictis Annorum MCCCXXXVII. et MCCCXLIII. quae extant in Registris Camerae Comput. Paris. signatis *Cruce*, et *Pater*. et alii deinceps, qui subsecuti sunt Reges non semel, iisdem de causis, Magistratibus annua exsolvi solita stipendia aut penitus abrogarunt, vel eorum partem fisco adiudicarunt. Quemadmodum igitur, ut rogas sive donativa augere, ita et rescindere posset, matri concessit Alexius.

Pag. 87. B

Τοὺς Δαλασσηνοὺς] Exstitit Dalassenorum familia Constantinopoli perillustris, ex qua recensentur *Constantinus* Patricius, quem Constantinus Imperator, Basilii frater, successorem sufficere decreverat, qui affectati postmodum Imperii reus, in Protam Insulam relegatus est a Michaele Paphlagonē: *Theophanes* et *Romanus*, itidem Patricii, Constantini fratres: et Adrianus horum patruelis, de quo hoc loco Anna: praeterea *Damianus Dalassenus*, cuius filius *Theophylactus* Bulgaroctono imperante vixit: *Damianus* alter, Scopiorum Dux, sub Michaele Duca; *Theophylactus* alter, cuius meminit Nicephorus Bryennius; denique *Constantinus Dalassenus*, Thalassocrator ab Alexio dictus. Memorantur hi passim ab Anna, Zonara, Scylitze et Glyca.

B *Καὶ Χάρωνας*] Fuit enim Anna Alexii mater, Alexii Italiae Praefecti filia, cui *Χάρωνος* cognomen inditum com-

miniscitur Nicephorus Bryennius, quod quemcumque telo ille aggrediretur hostem, statim neci daret: ὃ καὶ τὸ ἐπώνυμον ἐκ τῆς ἀνδρείας κεκλήρωτο, οἷόν τινα γὰρ ἐναντίων βαλὼν, ἐπεὶ νεκρὸν ἀποδέδειχε, Χάρων ἐπιεῦθεν ἐπωνομάσθη. Verum ante Alexium Charonum familiam observare est apud Scylitzem: meminit enim ille Constantini cuiusdam, cognomento Charonis, qui a Nicephoro Phoca Imp. clava in caput impacta ad Charontem ipsum et ad inferos detrusus est.

Εἰς ἔρωτας ἀλόγους] Monomachum Augustum ob illi- C
citos et pudendos amores infamant passim Scriptores: vivente enim Zoe Porphyrogenita uxore, Constantini Imperatoris filia, foeminam quamdam ex nobili Sclerorum gente ortam non superduxit modo, sed eo venit amentiae, ut Augustam appelleret eique domicilium assignaret in Palatio mediusque Zoem inter et pellicem, populo spectante, sederet. De utraque intelligendus Ioannes Euchaitarum Episcopus carmine εἰς τὸ βιβλίον τῆς Διακονίας τοῦ Τροπαιοφόρου, quod Monomacho inscripsit:

Πιστὸς Βασιλεὺς, εὐσεβὴς, αὐτοκράτωρ,
Σεβαστὸς, ὀρθόδοξος ὁ Μονομάχος etc. Et mox:

Ἐπεὶ ταῖς σαῖς πανσεβάσαις Ἀγούσαις.

Et alio carmine in eundem:

Καὶ τὰς Ἀγούσας ὡς συνέργους λαμβάνω.

Pari insania post Zoes interitum mulierculam aliam, Alani cuiusdam Principis filiam, quae obses a patre data Constantinopoli morabatur, in Regiam induxit et Augustam appellavit. Vide Zonaram pag. 207.

Φροντιστήρια] Vide Notas ad Cinnami pag. 5. D

Ἀλεκτροφωνίας] Romani, ut autores sunt Macrobius Pag. 88. C

lib. 1. Saturn. et Censorinus de Die natali cap. 24. diem civilem a media nocte incipiebant, cuius primam partem *de media nocte*, alteram *Gallicinium*, tertiam *Conticinium*, quartam denique *Diluculum* vocabant. Tunc subit *Mane*, cum lux videtur solis. Alii noctem in septem partes dividunt: Ioannes de Ianua, *Prima pars noctis dicitur Crepusculum, secunda Conticinium, tertia Gallicinium*, (primum scilicet) *quarta Intempestum, quinta iterum Gallicinium*, (secundum nempe, quod hic *δευτέρα ἀλεκτροφωνία* dicitur) *sexta Matutinum, septima Diluculum*. Primum Gallicinium innunt hisce verbis Acta S. Thyrsi cap. 8. N. 37. *Vix primum pullus dederat cantum*. Nam *pullum* a Grammaticis pro gallo gallinaceo sumi notum ex S. Ambrosio ad Iren. *Quid in pullis? quam canora vox galli, nocturnisque vicibus solenne munus ad excitandum et canendum?* Hinc *pullus* pro gallicinio in Regula Magistri cap. 33. *In hyeme cavendum est,*

ne nocturnos pullus aut antecedit, aut deprendat. Alias *pullorum cantus* dicitur in eadem Regula, in vita S. Fursei Confess. cap. 1. N. 6. in vita S. Davidis Archiepisc. Menevensis N. 17. etc. *Pulli cantus* in Hist. Translat. S. Ioann. Abb. Reomaens. cap. 3. Quin et observatum pridem a viris doctis apud Evangelistam in MS. Bibliothecae Regiae legi, *Tertio pullo ter me negabis*, ubi lectio vulgata habet, *antequam gallus cantet, ter me negabis.* Ita apud Ammianum Marcellinum lib. 20. *pullum silentem* gallicinium interpretatur Valesius, ubi de Iuliani Inauguratione: *Impositusque scuto pedestri, et sublatus eminentem pullo silente Augustus renuntiatus.* Sic enim praeferunt MSS. et editiones Romana et Florentina, non vero *nullo*, ut vulgatae. His enim verbis designavit Marcellinus ὄραν τρίτην, qua se Imperatorem proclamatum testatur idem Iulianus in Epist. ad Athenienses. Vide Arnob. in Psalm. pag. 382. 485. edit. Froben. vitam S. Materni Episc. Trevir. apud Bosquet. pag. 49. Heinsium ad Theocrit. id. 7. et Bourdelotium ad Heliod. lib. 1.

Pag. 89. A

Κοσμικαῖς] Glossae Graecolat. κοσμικὸς, *secularis.* Utuntur Canones Apostol. Can. 7. Concil. Sardic. C. 7. Ephesin. parte 1. C. 30. §. 3. Chalcedon. Can. 3. 24. Harmenopulus lib. 1. tit. 3. §. 12. 13. Theophylactus Bulg. Epist. 14. Pachymeres lib. 5. et alii. *Mundialis* Victori Uticensi, Prudentio, Ioanni Diacono in vita S. Gregor. et aliquot aliis.

A

Τέμενος τῆς Θεόκλας] Quatuor potissimum D. Theclae sacrata Tempa Constantinopoli, vel in Suburbanis, observo. Primum quidem Codinus de Orig. CP. a Constantino M. in loco Contario dicto extractum et Deiparae primo dicatum refert, deinde a Iustino Curopalata Imperat. in nomen S. Theclae transfusum. Alterum a Iustiniano adhuc privato ad urbis portum Ceratinum aedificatum narrat Procopius lib. 1. de Aedif. Iustin., quod idem Iustinus postmodum renovavit, ut autor est Zonaras. Tertium iuxta Galatam (nisi idem fuit cum Iustinianaeo) occurrit in Chronico S. Nicephori in Catalogo Patriarch. CP. et in Novella Iustiniani 159. ubi Portae Sycenae regionis, τῆς ἀπαγοῦσης εἰς τὸ Μαρτύριον τῆς ἁγίας Θεόκλας meminit, quae potuit esse maritima porta, qua, emenso freto, ad illud ibatur. Quartum denique condidit Isaacius Comnenus ex ea quae hic ab Anna, Zonara, Scylitze et Glyca refertur occasione, intra Palatii septa, Blacherniani scilicet, ut habet idem Scylitzes, qui illud perinde ac Anna ab elegantia commendat. Verum contra reclamant Zonaras scribens Aedem istam sordidioris Isaacii parcimoniae argumentum fuisse, maiori vero et ampliori magnificentia

reaedificatam a Ioanne Alexii Imp. filio et in nomen Servatoris Iesu Christi commutatam.

Σαυρομάταις] Qui Zonarae et Scylitzae in Isaacio *Hungari* dicuntur.

Τριαδίτζαν] Quae olim Sardica, urbs Thraciae, vel ut C aliis placet, Illyrici aut Daciae, Concilio Sardicensi celebris. Vide Nicetam in Man. lib. 3. N. 1. Glycam in Const. M. Sirmond. ad Sidon. Paneg. Anthem. et Carolum a S. Paulo in Geogr. Sacra pag. 201.

Λοβιτζοῦ] Castrum in Mysia, de quo Zonar. Scylitzes, Pag. 90. A Glycas, et Nicetas in Isaac. Ang. lib. 2. N. 1.

Ἀποστασίαν περὶ τὴν ἔω] Ex falso rumore, inquit C Scylitzes.

Σῶστρά τε θύσας] Solebant veteres ob restitutam san- D nitatem et ob vitatum periculum Diis sacrificia offerre in gratiarum actionem, idque *σωτήρια* et *σῶστρα θύειν* et *πανηγυρίζειν* dicebant. De quo more Xenophon *Ἀναβάσεως* lib. 4. Dio. lib. 41. Herodot. lib. 1. Herodianus lib. 1. et 4. Psellus de Operat. Daemon. pag. 93. Achilles Tattius lib. 1. Eustathius *καθ' Ὑσμίνην* lib. 6. et 10. Martialis lib. 12. Epigr. 45. Statius lib. 1. Sylv. Marmora Arundel. et ibi Seldenus pag. 72. et alii sine numero. Sacrificabant autem ut plurimum Iovi *Φυξίω*, ut autor est Apollodorus lib. 1., vel Iovi Salutari: vetus Inscript. IOVI. SALVTARI. VLPIANVS. GRAVI. INFIRMITATE. LIBERATVS. Vide Trebellium Pollionem in Gallienis. Guillelm. Brito in Vocabul. *Pacifica dicitur oblatio, quae fiebat pro pace ad Deum, vel ad homines, vel quod ad bonum pacis fiebat: sicut salutaria sacrificia pro salute data, vel servanda offerebantur.*

Δρόμονας] Dromones dicuntur naves Bellicae maiores, Pag. 91. B a velocitate appellationem sortitae, inquit Procopius lib. 1. Vandal. Papias ex Isidoro, *Dromones sunt longae et velocissimae naves.* Robert. de Monte An. MCXCI. *Invenit navem paganorum maximam, quam Dromontam vocant.* Philippus Mouskes:

*Esneques et Dromons fieres,
Roges et Busses et Vissieres.*

Hinc *Dromonarii* remiges Dromonum apud Senatorem lib. 2. Var. Sed de Dromonibus passim agunt Scriptores Graeci et Latini, Theophyl. Simoc. lib. 7. cap. 10. lib. 8. cap. 9. Leo in Tact. cap. 19. §. 4. etc. Albertus Aq. lib. 9. cap. 23. lib. 10. cap. 14. Willel. Tyr. lib. 20. cap. 14. Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 29. Math. Paris. An. MCXCI. Walsingh. An. MCCXCII. Malaterra lib. 2. cap. 8. etc.

B *Σέρμονας*] Navis species nondum nota: nec enim ausim affirmare hoc loco *Sermones* vocari navigia, quae *Germundi* dicuntur Malaterrae lib. 2. cap. 8. *Nostri denique tantummodo Germundos et Galeas, Sicilienses vero Cattos et Golafros et Dromundos, sed et diversae fabricae naves habebant.*

C *Βαρβάρων*] Varangorum.

Pag. 92. A

Τοποτηρητήν] Glossis Graecolatiniis *Τοποτηρητής* est *Vicarius*, qui nempe vices alterius in urbis, castri, vel provinciae praefectura obit. Chronicon Anonymi Barensis A. MXLI. *Arduino Lambardo intravit in Melfi, erat Topoteriti de ipso Catepano.* Id est, Arduinus Mediolanensis, cuius non semel occurrit mentio apud Scylitzem et Zonaram, vicarius erat Capitanei Calabriae in praefectura totius provinciae, vel saltem Melfensi. Apud Paulum Warnefridum lib. 6. Hist. Langob. cap. 3. et 8. quidam Ado Ducatum Foroiuliensem *sub nomine loci servatoris* dicitur aliquandiu gubernasse, cum Dux ipse non esset: sub nomine scilicet vicarii ipsius Ducis. In antiqua charta anni XLVII. Imperii Constantini et X. Romani eius filii, II. Indict. data Neapoli, Anno nempe Chr. DCCCCLVIII. *Gregorius loci servator* subscribit. Vide Leges Langob. lib. 1. tit. 25. §. 78. Observo praeterea ex Porphyrogenneta lib. de Adm. Imper. cap. 50. et lib. 1 de Themat. cap. 16. *στρατηγίδας*, seu Thematum, vel provinciarum praefecturas, divisas fuisse *εἰς τούρμας*: Turmas vero *εἰς Βάνδα, ἦτοι Τοποτηρησίας*: quae quidem *Τοποτηρησία* praefecturae erant urbium, oppidorum et castrorum, quarum certus numerus Turmam conficiebat: *καὶ ἐγένοντο ταῦτα τὰ ἐπὶ βάνδα τούρμα μία.* Qui Turmae praeebat, *Τουρμαρχης*, eius praefectura *Τουρμαρχάτον* dicebatur, ut autor est idem Porphyrogenneta, qui praeterea lib. 1. de Themat. c. 2. scribit *Τουρμαρχας εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν* institutos. Certe Turmarchas eisdem esse cum iis quos *Κατεπάνω*, seu Capitaneos, appellarunt, probabile est. Vide Notata ad pag. 94. At in Conciliis *Τοποτηρηταὶ* dicuntur Episcopi provinciae cuiuspiam, seu *ἐπαρχίας*, Legati a caeteris Episcopis ad Synodum missi, vel ad Primates, qua notione passim accipi *Τοποτηρητὰς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς*, constat in Codice Canon. Eccles. Afric. Concilium Chalcedonense Act. 1. *τῶν ὀσιωτάτων Τοποτηρητῶν τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ ἀγιωτάτου τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης Λέοντος.* Qui quidem vicarii interdum dicuntur in eodem Concilio *φύλακες Ἀποστολικοῦ Θρόνου.*

A *Βούρτζην*] Vide Notata ad pag. 471.

A *Χώματος*] Vel ex hoc loco abunde patet, quam procul a vero aberret vir doctissimus in Notis poster. ad Codin. de

Off. cap. 6. N. 46. ubi milites ἐκ τοῦ χώματος apud Annam *indigenas* interpretatur, a voce χῶμα, quae Graecis terra est, seu agger, uti definitur in L. 10. D. de Extraord. criminib. ita ut hac appellatione distinguantur ab alienigenis, extraneis et conductitiis, cuiusmodi sunt illi, quos ἐγχωρίους vocat Synesius Epist. 78. Χῶμα enim Thema esse et provinciam ita dictam, indicat Anna hoc loco et lib. 11. pag. 324. ἐκεῖθεν διὰ τοῦ Χώματος διελθὼν τὴν Λάμπην κατέλαβε. Nec a Laodicaea Phrygiae procul abfuisse satis innuit, cum ait, Ioannem Ducam Sardibus, Philadelphia, et Laodicaea obiter occupatis, Chomate transito, Lampem intercepisse. Nicetas pariter in Man. lib. 6. cap. 1. inter Laodicaeam et Choma, Chonas, Lampem et Celenas, ubi sunt Maeandri fontes, statuit. Et sane necesse fuerit Chomati vicinam fuisse Cappadociam, siquidem Burzes utrique provinciae imperitabat, uti Anna commemorat. Neque aliud fuit Choma, quam illa Asiae pars, quam Lyciam nuncuparunt veteres, Pamphyliæ et Tauro proxima, in qua oppidum Choma statuitur a Ptolemaeo, cuius etiam mentio fit in Concilio Ephesino parte 2. Act. 1. cui Eudoxius Χώματος τῆς Λυκίας Episcopus interfuit. Sunt igitur milites ἐκ τοῦ Χώματος, qui a Burtze Chomatis Principe, Alexio tamquam foederato, vel fortassis Domino supeditabantur.

Σύγγαμβρον] Glossar. Graecolat. Σύγγαμβρος, *Congener*. D Congeneri dicuntur, qui ex eadem familia seu duas sorores uxores sibi adsciscunt, ita ut respectu soceri ambo generi dicantur. Hesychius, Ἀέλιοι, (alias Αἴλιοι) οἱ ἀδελφᾶς γυναικᾶς ἐσχηκότες ἦγον σύγγαμβροι. Apud Authorem incertum, qui editus est post Theophanem, Michael Patricius Melissenus σύγγαμβρος narratur fuisse Constantini Copronymi. Imper. κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ γυναῖκα, ob tertiam eius coniugem, Eudociam scilicet, cuius sororem uxorem duxerat Melissenus. Hic vero Alexius et Palaeologus invicem σύγγαμβροι, congeneri, fuisse adnotantur, quia uterque Andronici Ducae filiam duxerat, Alexius Irenem, Palaeologus Annam Ducaenam. V. Harmenopulum lib. 4. tit. 6. §. 14.

Ἐρμᾶνον] Hermannum Comitem, Abagelardi fratrem Pag. 93. A uterinum, qui ea tempestate cum Roberto bellum gerebat, a quo demum ditionibus et bonis suis exutus, cum fratre Constantinopolim ad Imperatorem Alexium concessit, a quo Caninorum in Dalmatia praefecturam postmodum obtinuit. Hermannum itaque, Roberto alias infensum, Alexius in eum acrius concitare studet, ut maius Roberto negotium facesseret. Guillelmus Apul. lib. 4.

*Dux postquam Cannas sibi comperit esse rebelles,
Obsidet, obsessas evertit humo tenus illas,
Rexerat has genitus genitrice Hermanus eadem,
Onfredi fuerat qua filius Abagelardus:
Non tamen unus eis pater extitit, illa duobus
Est sociata viris, Miles praeclarus in armis
Frater uterque fuit: sed cessit uterque potenti
Roberto, cui par vix orbe potentia toto.*

Hermannii praeterea meminit Malaterra lib. 3. cap. 5. et 6.

A *Ἀρχιεπίσκοπον Καπύης Ἐρβιον*] Hervaeum Capuae Archiepiscopum, cuius meminit Gregorius VII. PP. lib. 9. Epist. 25. et Leo Ost. lib. 3. Chron. Cass. cap. 41. Vide Ughellum.

C *Χοιροσφάκτην*] Occurrunt ex hac familia viri aliquot illustres in Historia Byzantina, Leo scilicet Patricius Choerosphactes sub Leone Phil. et Constantino eius filio circa An. Chr. DCCCCXV. alter eiusdem nominis et dignitatis, praeterea Dux Excubitorum, sub Romano Argyro, apud Scylitzem pag. 610. 726. Zonaram pag. 142. 148. idem forte cuius necem refert Anonymus Barenensis ad An. MXL. *Ipsi conterati interfecerunt Chirofacti Criti.* et Michael Choerosfactes, cuius meminit Autor Gestorum S. Niconis, sub An. DCCCCLXIX.

C *Χριστιανικώτατε ἀδελφέ*] Frequenter olim, ut et hodie, mutuo sese Reges Fratres appellabant. Eguinartus in Carolo M. *Invidiam tamen suscepti nominis, Constantinopolitanis Imperatoribus super hoc indignantibus, magna tulit patientia, vicitque eorum contumaciam magnanimitate, qua ei procul dubio longe praestantior erat, mittendo ad eos crebras Legationes et in Epistolis eos Fratres appellando.* Vide Alcuin. Epist. 41. 85. et 111. Marculf. lib. 1. cap. 9. Gregor. Turon. lib. 2. Hist. cap. 35. Chronic. Alexandrin. pag. 918. Menandr. in Excerpt. de Legat. Odon. de Diogilo lib. 1. de profect. Lud. in Orient. pag. 13. Henricum Valesium ad Ammian. lib. 17.

D *Βλαττία*] Quid sit *Βλαττίον* et *Βλάττα*, docet Glossar. Latinogr. *Blattia, θρόμβος αίματος. Blattela, θρόμβος αίματος τῶν κονχυλίων.* Concinit Actuarius, qui *βλαττίον* ait esse *ὃ ῥεῖ ἐκ (vel τὸ ῥεῖν) τῆς ῥινός τῆς πορφύρας,* quod ex naribus conchae marinae, quam Graeci *πορφύραν* vocant, fluit; sic enim legendum reor pro *ὄσιον*. Est igitur *Blatta* idem quod *Purpura*. Ita in L. I. C. Quae res venund. non poss. *Purpuræ, quae Blatta, vel Oxyblatta, atque hyantina dicitur.* Ubi observo triplicis coloris fuisse Blattam, purpuream nempe, quae mero Blattae vocabulo intelligitur, alteram intensioris et vividioris coloris, quam

Ὄξυβλάττιαν vocabant, *Βλαττίον* ὄξυ Cedrenus in Tiberio pag. 393. tertiam denique violaceam, sive ianthinam. Fuit olim in pretio *Blatta Tyria*, vel Purpura: Sidonius carm. 5.

Pontus Castorea, Blattam Tyrus, aera Corinthus.

Neapolitanam commendat Anastasius Bibliothec. in Leone III. *De Blattin Neapolitano*: sed praesertim Byzantinam pag. 150. 151. 152. 153. Idem Scriptor in Paschali: *Obtulit in sacro altari vestem de Blattin Byzantea*. Et mox, *In dicta Ecclesia fecit vela Tyria* (ex Blatta nempe Tyria) *cum periclysi de Blattin Byzantea*. *Βλαττίον Βυζάντιον* laudat etiam Actuarius. Nil mirum igitur, si Imperator Henricus ab Alexio ἕκατον βλάττια ad se mitti petierat, quia Byzantina praesertim in pretio erant. Iam vero vocem, *βλαττία*, hoc loco vestes significare vult Gretzerus ad Codinum: *Pannos ipsos holosericos ostrino colore tinctos*, Glossator Annaeus: quod magis probem. Nam extrema et senescente Graecia *βλαττίον* pro serico usurpatum constat. Vide Salmas. ad Hist. Aug.

Κατεπάνω] Dicitur Constantinus iste propter dignitatem *Πρωτοπροέδρου Κατεπάνω τῶν ἀξιωματιῶν*, hoc est, Magistratum Supremum, seu qui Magistratibus, Axiomaticis et Proedris, vel Consiliariis praeest. Nam Graecis ἀξιώματα sunt Dignitates. Hinc ἀξιωματικὸς, *Honorarius, qui honorem gerit*, in Gloss. Graecolat. Aliud Gloss. *Dignitosus, ἀξιωματικὸς*. Occurrit vox ista non semel in Basilicis lib. 6. et apud Modestinum lib. 6. Excusat. Guillelm. Biblioth. in Hadriano II. *Eum Pontificali pallio impositum, praecedentibus Axiomaticis et subsequentibus reliquis turbis in urbem redire conspexerant*. Anastasius in Hist. Eccl. *Cum aliis quinque, tribus quidem Comitibus, duobus vero Axiomaticis*. Hinc ἀξιωματικὸν, salarium, quod Axiomaticis a Principe pensitabatur, apud Photium in Nomoc. tit. 8. cap. 7. et in Glossis Basilic. Porro vox *κατεπάνω* sequioribus Graecis, sive ab ἐπάνω et κατὰ, seu a vocabulo Latino *Capitaneus*, deflexa, quemvis praefectum ordinis, aut provinciae significat. Apud Scylitzem pag. 727. *κατεπάνω τῆς κάτω Μηδίας*. pag. 741. *κατεπάνω Ἰβηρίας*. pag. 843. *Παῦλος Πρόεδρος, ὁ τῆς Ἐδέσσης κατεπάνω*. pag. 858. *κατεπάνω τῆς πόλεως*. Apud Constantinum de Admin. Imp. cap. 50. *κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀιταλίας*. Apud Theophylactum Bulg. Archiep. Epist. 19. *κατεπάνου* vox occurrit. Atque inde facile est haurire, unde appellationem sortiti sint *Catepani*, seu *Catapani* Italiae, sub Imperatoribus Byzantinis ante Normannorum adventum, quorum crebra est apud Scriptores mentio, Falcandum, Falconem Beneventanum, Anonymum Barensem, Scriptorem vitae S. Vitalis Siculi et alios. Sed et ab uno ex iis Capi-

taneis, seu, ut eos vocat, *Catapanis*, provinciam *Capitanatae* nuncupatam scribit Leo Ost. lib. 2. cap. 51. At falli constat, cum Catapani viri nomen fuisse existimat, cum fuerit dignitatis. Neque error est in oppidorum appellatione, quidquid garriat corrupte *Capitanata* dici, cum ex Autoris nomine, inquit, *Catapanata* vocanda sit. Nam qui Graecis *Catapanus*, Latinis est *Capitaneus*. Proinde *Capitanata* appellata est praefectura aliquot oppidorum uni Capiteo subdita, quam *Κατεπανίχιον* vocat Nicetas in Man. lib. 2. et vetus charta apud Rhamnium de Bello Constantinopolit. lib. 4. pag. 167. Hinc etiam castiganda, quae habet Glaber Rodolphus lib. 3. cap. 1. *Tunc etiam Imperator Basilius Sancti Imperii CPolitani praecepit cuidam Satrapae suo, illi qui cognominabatur Cataponti, eo scilicet, quod iuxta mare inhabitaret, ut a transmarinis civitatibus, quae Romano debentur Imperio, veniens tributa exigeret.* Quo loco non leviter fallitur Glaber in voce *Cataponti* et eius etymo, cum ille, quem memorat, *Catepano*, seu *Catapanus* vocaretur, ex dignitate, vel praefectura provinciae, hoc est, *Capitaneus*. Neque feliciori coniectura vocabuli originem assecutus videtur Guillelmus Apul. lib. 1.

*Multa Graecorum cum gente Basilius ire
Iussus, in hunc audax anno movet arma sequenti.*

Cui Catapan facto cognomen erat * Bagianus.

Quod Catapan Graeci, nos iuxta dicimus omne.

Quisquis apud Danaos vice fungitur huius honoris,

Dispositor populi parat omne quod expedit illi,

Et iuxta quod cuique dari decet, omne ministrat.

* *Scylitzae*
Βουλάνης
et in Iure
Graeco-
Rom.
Tom. I.
pag. 285.

A *Βουλχάρδου*] Fuit is Burchardus Comes, cognomento Rufus, postea Episcopus Monasteriensis, Henrici Imp. Legatus. Conradus Uspereg. A. MCXXI. *Dominus Henricus, qui Burchardo Rufo dudum in Legatione Henrici Imperatoris apud Constantinopolim defuncto per electionem Ecclesiasticam in Cathedram Monasteriensem successerat.* Burchardi Episcopi meminit praeterea Monachus Pegaviensis An. MCVI. et MCXVII. unde supplendus Catalogus Episcoporum Monasteriensium apud Merssaem.

A *Ρωμανάτου*] Moneta aurea, Romani Diogenis Imperatoris effigie insignita. Bulla Anacleti Papae in Chronico Beneventani Monasterii S. Sophiae: *aliosque fideles nostros benigne convenimus, quatenus quadringentos Romanatos, quos eis Potifera accommodaverat, nobis persolverent.* Charta Andreae Comitum de Chelmo A. MCCXLI. apud Ioan. Lucium in Hist. Dalmat. pag. 473. *Solvat nomine poenae Comiti praefato M.*

Romanatos. V. eumdem pag. 141. Extat in instructissimo Gazophylacio V. C. Dom. *du Mont*, in Senatu Ambianensi Consiliariorum Decani, Moneta aurea, in cuius antica duae habentur figurae stantes [vide tab. III]: prior Imperatoris habitu Constantinopolitano dextram pectori apponentis, laeva tenentis globum crucigerum; altera mulieris dextra capiti Imperatoris Stemma imponentis, cum hisce characteribus evanidis, DCCLOHOMÔ ΡωΜΑΝω. In postica Christus in throno sedet. Characteres in hac parte exarati visum effugiunt. Sic autem alios in antica descriptos legendos et concipiendos censuerim, DECIOTH ΜΘ ΡωΜΑΝω. Id est, Δεσπότῃ Ρωμανῶ; Imperatorum enim nomina in nummis eiusce aevi tertio casu poni solita arguunt nummi Alexii et Manuelis, quos infra repraesentabimus. Literae vero ΜΘ. idem sonant ac Μητῆρ Θεοῦ docentque mulierem, quae hic exhibetur, esse Deiparam, a qua Stemma excipit Romanus Imperator, uti visitur in altero, quem Manueli adscribit Octavius Strada a Rosberg pag. 338. Et in aeneo alio, quem videre contigit in eodem Gazophylacio V. C. D. *du Mont*, qui fortassis etiam eidem Romano Diogeni adscribendus est, etiamsi characteres adeo sunt attriti, ut vix quidquam ex iis percipi queat. Hunc describendum curavimus, ut et nummum Romani Diogenis quem exhibent idem Strada a Rosberg et Ioannes Strada Mantuanus in Fastis Onuphrii. Sed vereor, ne iste non tam fuerit nummus, quam theca aliqua, aut capsula, seu Ἐγκόλιον Romani Diogenis, Divi Ioannis Theologi, seu Evangelistae, reliquias continens; quod deprehendi praesertim potest ex Christi figura habentis ad pectus caput D. Ioannis, cui Graeci Scriptorum Ἐπιστηθίου epitheton vulgo attribuunt, et ex characteribus IO. qH. quibus Ioannem Theologum designari arbitror. Praeterea in aversa parte primi hi characteres ΘΗΚΟ. perspicue ostendunt legendum ΘΗΚΗ. id est *Theca*, seu Ἐγκόλιον pro Romano Diogene. V. Notata infra ad hanc pag. d. Sed de hacce coniectura statuatur Lector eamque expendat per me licet. Romani Diogenis et Eudociae effigies habentur apud Chiffletium lib. de linteis sepulchr. cap. 10. pag. 91.

[Βαγελάρδου] Abagelardus, Humfredi filius, Tancredi A de Altavilla Normanni nepos, a patruo Roberto Wiscardo haereditaria sorte privatus, Gisulfum Salernitanum Principem primum adiit, eiusque partes sectatus est contra Robertum A. MLXXIII. Gisulfo demum sedibus suis perinde expulso et deturbato, cum viribus impar patruo obsistere non posset, Constantinopolim cum Hermanno Comite fratre secessit ibique tandem exul diem ultimum clausit, uti pluribus narrant

Malaterra et Willelmus Gemeticensis locis citatis, et Blondus de Instaur. Roma Reg. 12. Guillelmus Apul. lib. 3.

*Sic quia pace Ducis non fungitur Abagelardus,
Et patrii iuris loca deserit, et Danaorum
Exul adit terras, cum rector Alexius esset
Imperii, clemens hunc suscipit ille benigne,
Tractat honorifice, dat multa: sed invida nulli
Parcere quae curat iuveniles mors subit artus:
Quique regressurum se credidit esse potentem,
Diversi generis cum fascibus atque triumphis,
Exul apud Danaos et mortuus est et humatus.*

C Τὸν υἱὸν τοῦ Σεβαστοκράτορος] Ioannem Comnenum, postea Dyrrachii Ducem. V. pag. 131. A.

D Ἰν' ἐντεῦθεν] Hugo Franciae Rex ad Basilium et Constantinum Imp. Constantinopolitanos apud Gerbertum Epist. 111. *Sed haec conditio, quae nostri iuris sunt, vestra efficit, magnoque usui, si placet haec nostra coniunctio, erit magnosque fructus afferet. Etenim nobis obstantibus nec Gallus nec Germanus fines lacesset Imperii Romani.*

D Ἀπεσιτάλησαν] Huc pertinent quae habet Scriptor vitae Henrici IV. *Ipse Rex Graeciae, ut metum dissimularet, amicitiam eius expetebat et quem futurum hostem timuit, muneribus, ne fieret hostis, praevenit. Testatur hoc aurea tabula Spirensis altaris, etc.*

D Ἐγκόλπιον μετὰ μαργαριταρίων] De Encolpio dictum supra. *Μαργαριτάριον pro μαργαρίτης. Constantinus in Historia Apollonii Tyrii:*

Τόσον λογάρην καὶ καλὸν στολαῖς μαργαριτάρια.

D Θήκη διάχρυσος] Theca Sanctorum reliquiis instructa. Inscriptio Crucis, quae est Traiecti ad Mosam, apud Appianum et Gretzerum:

Οὐ τὴν δὲ θήκην Ῥωμανὸς γῆς Δεσπότης,

Ῥωραϊότησιν ἀρετῶν ἐστεμμένος

Χάρισιν ὠραῖσε τιμίον λίθων.

Vide Acropol. cap. 11. Vita S. Eligii Epise. Noviom. *Inter alia bonorum operum insignia multas Sanctorum ex auro, argento atque gemmis fabricavit thecas, sive tumbas.*

D Χαρτίου] Vide Dissert. ad Ioinvillam 26. pag. 314.

D Καυκίον Σαρδωνύχιον] Calycem e Sardonyce. Gloss. Graecolat. *καύκα, Patera.* Suidas, *καυκίον παρ' ἡμῶν, κάλυξ δὲ παρὰ σοφοῖς.* Occurrit praeterea in vita S. Eupraxiae Virg. N. 26. 28. Vita S. Eudociae Samarit. N. 2. et alibi passim. Scribit Theophanes A. C. DCIX. *Circensibus Ludis haec in Phocam iactasse Prasinus, πάλιν εἰς τὸν καυκίον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἀπώλεκες.* Quae verba sic vertit Paulus

Diaconus, *Iterum in gabata bibisti, iterum sensum perdidisti.* Est autem *Gabata* idem quod *paropsis*, vas nempe concavum, eludiis pulmentariisque aptissimum, qua voce utitur non semel Martialis. Glossae Basil. *καύκους, γάβατα.* Cum vero Prasini id Phocae obiicerent, pravis veneficorum, seu *venenariorum*, uti vocantur a Tertulliano, Optato, Firmico et aliis, artibus et poculis illi porrectis, aut *caucis* venenatis, mentem illius perturbatam innuebant. Unde eiusmodi venefici *Cauculatores* dicuntur in Capitul. Caroli M. lib. 1. Tit. 64. quos minus recte, ut opinor, Salmasius in Notis ad Spartianum, eos esse putat, quos nostri *Ioüeurs de gobelets* appellant. Sed et apud Theophanem in Philippico *Καυκοδιακόνους* eos esse arbitror e Diaconis, qui calycem Sacerdoti Sacra facturo porrigebant: *τὸν ἀπὸ τῶν Καυκοδιακόνων σοφιστὴν γεγονότα τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, Κοιέστορα τότε ὑπάρχοντα;* vel certe qui *discum*, aut *patenam*. Nam apud Graecos *patena* *δίσκος* dicitur habetque lancis et disci profundioris figuram, sicque appellatur vas illud, in quo sanctum panem, seu *ἅγια δῶρα*, reponunt. Liturgia S. Ioannis Chrysost. *ὁ δὲ Διάκονος εὐ-
τρεπίζει τὰ ἱερά, τὸν μὲν ἅγιον δίσκον ἐν τῷ μέρει τῷ ἀριστερῷ, τὸ δὲ ποτήριον ἐν τῷ δεξιῷ,* etc. A forma *καυκίου*, seu *cauci*, *καυκίους*, aut *καυκία*, appellatos quosdam Graecorum Imperatorum nummos aureos et aereos alio loco observamus, qui, ni fallor, non alii sunt, aut diversi, ab iis quos Alexiana aetas *Sciphatos* nuncupabat, quod cavi instar *scyphi*, seu *cauci*, quod idem est, illius formam quodammodo praeferrent. Charta Roberti Guiscardi An. 9. Ducatus, Ind. 3. quae extat in Chronico Monasterii Beneventani S. Sophiae: *Volumus atque iure obligamus, ut nonaginta aureos sciphatos eidem Monasterio et Curiae nostrae componat.* *Schifati* dicuntur in variis chartis apud Baron. Tom. 11. et 12. non semel. Sed de his alias pluribus. Aliud porro est *καῦκα* in Glossis Graecobarbaris, scilicet *ἄβρα, δούλη, παλλακή*, unde *καυκίτζα* et *καυκοποῦλα*, ancilla; ex qua vocabuli significatione percipi potest quae sit alterius, *cauculus*, apud Anastasium Biblioth. in Hist. de Exilio S. Martini PP. pag. 79. *Eadem nocte tulerunt me de Palatio, et non nisi cum sex puerulis et uno cauculo eduxerunt me ex urbe.* Ubi *cauculus* videtur fuisse famulus, aut servus domesticus. *Caucum* praeterea pro vase cavo, aut scypho, saepe usurpant Scriptores infimae Latinitatis. Papias, *caucus vasis genus.* *Cauci lignei* occurrunt apud D. Hieronymum lib. 2. in Iovinianum; et apud Marcellum Empiricum cap. 25. *Argentei* apud Spartianum in Pescennio, et in Epist. Heldeberti Regis Cantiae ad S. Bonifacium Mogunt. Episc. *Aerei* apud Bedam lib. 2. Hist.

Eccl. cap. 16. et Huntindonensem lib. 2. pag. 316. *Anactei* in Hist. Episcopor. Autisiod. cap. 20. Tom. 1. Bibl. Labbei. Adde Trebell. Pollion. in Claudio et Ennodium Epigr. 25. Inde *caucellus*, parvus caucus, in Regula Magistri cap. 27. Denique Leunclavius ad Glycam pag. 384. 1. edit. *caucum poculum* esse ait, *a sono quem edit, effluente vino simul et aere, appellatum.*

- D *Ἐμπότης κρύος*] *Poculum crystallinum, crystallo dedolatum vasculum*, Apuleio lib. 6. *κρύος* enim *crystallus* dicitur Graecis recentioribus. Scholiastes Aristophanis ad Nubes: *ὑάλον δὲ ἡμεῖς μὲν ἀρτίως τὸ ἐκ βοτάνης τινὸς κεκαυμένης, καὶ διὰ πυρὸς τηρόμενον εἰς κατασκευὴν ἀγγείων τινῶν λέγομεν· οἱ παλαοὶ δὲ διαφανῆ λίθον αὐτὸν, ἰδιωτικῶς λεγόμενον κρύος, εἰκότα δὲ ὑάλω.* Incertus Autor de Templo S. Sophiae: *ἐπιθέμενος καὶ πολυτίμους λίθους σὺν κίονων ὄλοχρύσων καὶ κρύων καὶ ἀσπίδων καὶ σαπιείρων.* Fuit porro *crystallus* olim in pretio, et praecipuis muneribus accensetur a Claudiano in Epigr. de *crystallo*:

Marmoreum ne sperne globum, spectacula transit

Regia nec Rubro vilior iste mari.

Informis glacies, saxum rude, nulla figurae

Gratia, sed raras inter habetur opes.

Informem crystallum vocat Claudianus, quam *impictam* appellat Apuleius lib. 2. *Metam. Asynthetam* Plinius lib. 37. cap. 2. *Annales Franc. An. DCCCLXXII. Mense Ianuario, circa Epiphaniam, Basilii Graecorum Imperatoris Legati cum muneribus et epistolis ad Hludovicum Regem Radasponam venerunt, atque ei inter caetera xenia crystallum mirae magnitudinis, auro gemmisque pretiosis ornatum, cum parte non modica salutiferae Crucis obtulerunt.*

- D *Ἀστροπελέκην*] *Ἀστροπελέκη* apud Simonem Portium in Lexico Graecobarb. est *κεραυνὸς, πρηστήρ.* Sed hoc loco aliud indubie sonat.

- D *Μετὰ χρυσαφίου*] *Corona pretiosa, χρυσάφη, aurum.* Nicetas in Alex. lib. 3. *ἀνευ τῶν βλατίων καὶ τοῦ ἐσήμου καὶ χρυσαφίου καὶ ἑτέρας ὑλῆς.* Vide Goarum ad Codini cap. 4.

Pag. 95. B *Σολυμᾶ*] *Solymani Sultani*, qui ea tempestate in Oriente imperabat sedebatque Niceae. *Solymani Stemma* ex familiis nostris Orientalibus hisce Notis praefiximus. Vide Alb. Aq. lib. 2. cap. 21. Fulcher. lib. 1. cap. 5. Tyrium lib. 3. cap. 1. et alios.

- C *Δεκάρχας*] *Gloss. Graecolat. δεκάρχης, Decurio.* Dividabant Graeci istius aevi universum exercitum *εἰς τάγματα, ἕγουν τὰ λεγόμενα βάνδα διάφορα*, id est, in Cohortes, quas

Banda appellabant. Rursum *τάγματα* subdividebantur εἰς *δεκαρχίας*, sive Decurias, Decuriae vero in Contubernia, quae quinque viris constabant. Bandis, seu Cohortibus, praererat Comes, Decuriae vero Decarcha, vel Decurio. Vide Leonis *Tactica* cap. 4. §. 2. et 6.

Δράκοντα] Quis iste fluvius Dracon et qua in provin- Pag. 97. A
cia aquas suas egresserit, mihi fateor incognitum. Quamquam probabile est in Bithynia, siquidem Turcae tunc temporis Nicaeam et caeteras Asiae provincias praeter Bithyniam possidebant, nisi forte quis malit hocce inito Alexium inter et Solymannum foedere, vel pacto, cautum ne Turci Orientem versus Orontem praetergrederentur, qui esset in posterum terminus Turcorum ditionis. Nam Orontem fluvium, qui Antiochiam praeterfluit, Dracontem appellatum autor est Eustathius ad Dionysii *Περὶ ἡγῆσιν* versu 919. Antiochia vero ea tempestate Solymano parebat, uti a nobis in Notis ad Bryennium et in Familiis Orient. indicatum.

Περὶ τοῦ Μονομαχάτου] Ut Georgio Monomachato A
Dyrrachio excedente, in illius urbis praefecturam successerit Palaeologus, attigit etiam Guillelmus Apul. lib. 4.

*Multos Palaeologus Argos
Dyrrachium duxit, pulsusque Georgius urbe
Fraude fuit, missum sibi gaudet Alexius hostem.*

Ρογήρη] Ordericus lib. 7. Rogerius autem frater eius C
(Boemundi) cognomento Bursa, iussu patris in Apulia remanserat et Ducatum sibi ex haereditate matris debitum custodiebat. Vide Malaterr. lib. 3. cap. 30.

Βουθροτοῦ] Seu *Βουθροτοῦν*. Buthrotum oppidum est Pag. 98. A
in Epiro, a quo *Βουθροτόων κόλπος*. Expeditionem istam Wiscardi pluribus commemorat Guillelmus Apul. lib. 4. ex quo excerpemus ille tantummodo quae ad illustrandam Annam videntur conferre. Vide Notata ad pag. 159.

Προφθάσαντος περᾶσαι] Vide supra pag. 34. et Mala- A
terram lib. 3. cap. 24.

Γλωσσάν] Promontorium forte Dyrrachinum, hodie *Capo B
di Durazzo*, nisi proximum intelligat, quod *Capo de Redoni* in charta Sophiani nuncupatur. Festo, *Lingua est promontorii genus non excellentis, sed molliter in planum devexi*. Quo quidem vocabulo non semel hac utuntur notione Scriptores, Pacuvius apud Agellium lib. 4. cap. 17. Livius lib. 37. et 44, et Ammianus lib. 14. Sic Ovidius lib. 13. *Metamorph.* tria Siciliae promontoria *Linguas* vocat:

Tribus haec excurrit in aequora Linguis.

Nec alia fortassis ratione Insula, quae Catanæ in Sicilia adiacet, *Linguae* nomen obtinuit apud Blandinum Monachum

in Miracul. S. Agathae Virg. et Mart. cap. 2. *Ligulas* vocat appellative Caesar. lib. 3. de Bello Gall. huiusmodi loca in longum a continente in mare exprorecta: ut et Victor Uticensis lib. 1. de Persecut. Vandal. *Dum ad Massalitanum littus egisset, quod Ligula vulgi consuetudine vocitatur.* Vide infra pag. 369.

C *Θέρουσ ὄρα ἦν*] Vide Notata ad pag. 83.

D *Τὸ δέ γε σκάφος*] Guillelmus Apuliensis lib. 4.

*Sed Ducis aestivo perpressae tempore naves
Naufragium, impediere viam, navique procellis,
In qua Dux aderat, vehementibus undique fracta,
Vix evadendi fuit impertita facultas.*

Pag. 99. B *Γλαβινίτζαν*] In veteri Notitia apud Goarum Glabinitza urbs est Episcopalis, Dyrrachinae Metropoleos suffraganea, Acroceraunia olim dicta. Acrocerauniae vero mentio est apud Aethicum, Antonin. Autorem Itin. Marit. etc.

C *Ἐπισκόπου Βαρέως*] Ursonis, Wiscardi Fidi consiliarii, de quo multa Ioannes Archid. in Tractatu de Invent. S. Sabini apud Baron. An. MXCI. N. 13. et Bolandum 9. Febr. cap. 1. et in *Tract. de Translat. Corporis S. Nicolai de Myraea in Barim*, qui extat apud Ordericum Vitalem lib. 7. et Surium Tom. 3. 9. Iun. Meminit etiam Ursonis Albericus A. MLXXXVII. Obiit ille A. MLXXXIII. ut autor est Anonymus Barenensis, 16. KL. Mart.

C *Τοιαύτην διέτριβε πεδιάδα*] Ait Anna Legatum Episcopi Barenensis in comitatu Roberti fuisse toto illo tempore, quo bellum istud gestum est. Est enim *διατρίβειν πεδιάδα* hoc loco, si bene auguror, quod Galli dicimus, *passer une Campagne*. Porro Barim expugnarat paulo ante Robertus. Vide Chronicon Cassin. lib. 3. cap. 44.

D *Ἐπιδάμνον*] Ab Anna excepisse videtur, quae de Dyrrachii origine habet, Guill. Apuliensis.

*Quondam fuit urbs opulenta,
Magnaque, praecipue tegulosis obsita muris.
Rex Epirotarum dicier hanc Epidaurum
Pyrrhus praecepit, quia fortia ferre Quiritum
Bella Tarentinis sociatus non dubitavit.
Inde frequens bellum, varios et passa labores,
Evacuata viris fuit, ad nihilumque redacta.
Destructam spatio post composuere minori
Zethus et Amphion et praecepere vocari
Dyrrachium: Ducis hoc circumdatur obsidione.*

De Epidamni, seu Dyrrachii nomine, origine et situ adeundi praeterea Thucydides lib. 1. Appian. lib. 2. de Bello civili, Xiphilinus in Pompeio, Mela cap. 3. Constant. de Themat. lib. 2. cap. 9. Will. Tyr. lib. 2. cap. 4. etc. Vide infra pag. 370. 384.

IN LIBRUM IV. ALEXIADIS NOTAE.

ἸΟΥΝΙΟΥ ὑπὸς] Ordericus lib. 7. *Deinde prosperis* Pag. 102. A
ventis aspirantibus per mare Dyrracio applicuit et oppidanis
viriliter obstantibus in fine mensis Iunii urbem obsedit. Anonymus Barensis An. MLXXXI. *In mense Iunii pervenit (Dux Robertus) per mare et terra super Durachio et congiravit eam per mare et per terram pugnavitque ea cum multis machinis.* Incidit vero Indictio 4. in An. Ch. MLXXXI.

Διὰ γραμμάτων] Gaufredus Malaterra lib. 3. cap. 25. Pag. 103. B
Constantinopolim Cartula mittitur,
Hostes in praelio adfore dicitur.
Ereptum veniant cum pretio quaeritur,
Ne subdantur hostibus.

Ἐπερμεγέθη μύσσηνα] Guill. Apuliensis: C
Oppugnare modis Dux nititur omnibus urbem,
Atque operis miri fabricatur lignea turris;
Hanc super est ingens erecta petraria, magnos
Proiciens iactus, ut moenia diruat urbis.

Ὁ δὲ φησιν] Idem Poeta: Pag. 104. A
Legatos mittunt, cur venerit ipse, requirunt.
Dux venisse refert se, regni sede repulsus
Immerito Michael ut restituatur honori.
Illi promittunt urbis quos ipse petebat
Ingressus, nunquam viso Michaelē negandos.
Cornicinum sonitu circumdatus atque tubarum
Et plectris, qui se Michaelē finxerat esse,
More coronatus deducitur Imperiali
Circumvallatus cantantibus undique turbis.
Unanimi cives, hunc ut videre, cachinno
Visum derident, dicentes, ipse solebat
Crateras mensis plenos deferre lyaeo,
Et de Pincernis erat inferioribus unus.

Συμπένθερον] Michael Ducas Imp. dicitur consocer C
 Roberti propter nuptias initas inter utriusque liberos, quae vis est vocis συμπένθερος. Vide supra pag. 28. 52. Caeterum quandoquidem erant non pauci qui non larvam, sed genuinum Michaelē esse existimabant et affirmabant, iure

in dubium vocari potest, fueritne in vivis Michael, cum Dyrrachinam obsidionem aggressus est Robertus. Nam si etiamnum superstes fuisset, vix est ut credatur Rectorem hunc Monachum eo venisse impudentiae, ut Michaellem nondum extinctum, effingere voluerit. Deinde id saltem indicasset, vel certe non siluisset Anna. Scio Scylitzem referre Michaellem a Botaniata exactum in Monasterio Manuelis vitam produxisse usque ad Alexii tempora, a quo benigne habitus est, eoque imperante mortem obiisse. Verum hac in re fidemne mereatur Scylitzes, aliorum esto iudicium.

Pag. 105. B *Σουλιάνω*] Solymanno, Nicaeensi Toparchae, quocum paulo ante foedus pepigerat Alexius. Vide pag. 97.

B *Τοὺς Βενετικούς*] Venetos in auxilium Graecorum ascitos narrant etiam Guill. Apul. Malaterra lib. 3. cap. 26. Anonymus Barensis et Sabellicus dec. 1. lib. 4. extremo.

B *Τὸ Βενετὸν χρώμα*] Seu, ut alii, quod Venetiis caerulei colores fierint. Anonymus Scriptor, *τὸ Βενετὸν, ἀπὸ Βενετίας ὠνόμασται, ἐν ἣ γίνεται τὰ κνανᾶ χρώματα*. Adde Isidororum lib. 19. Orig. cap. 17. et Vegetium lib. 5. cap. 7. Male, inquit Alamannus, nam ante conditas Venetias id nomen fuit, cum Suetonius Venetae Factionis meminerit in Vitell. cap. 14. Ita sane si Venetias hodiernas intelligat. At fuerunt ante Suetonium non Veneti modo, sed et Venetiae, quod nomen reperitur apud Livium, Plinium, Florum, Velleium et alios, quos laudat in Italia sua Phil. Cluverius lib. 1. cap. 17. Vide praeterea Paulum Warnefrid. de Gest. Langob. lib. 2. cap. 14. et S. Augustin. lib. 6. contra Faustum Manichaeum cap. 8.

Pag. 106. A *Πελαγολιμένα*] Portum in mari ipso faciebant, aut quando cessante vento proximo littori naves admovere non poterant, ut hic apud Annam: aut si in loca importuosa et arenosa inciderant. Tunc enim maiora navigia in unam seriem, in speciem Lunae crescentis, ordinata; eaque saccis arena completis in modum anchorae pendentibus communiebant, idque *πελαγολιμένα ποιεῖν* appellant Anna hoc loco et lib. 6. pag. 160. et Leo Aug. in Tactic. cap. 20. §. 196. Willelm. Nangius in S. Ludovico A. MCCLXIX. *Circa vero Solis occasum venit ad 10. miliaria prope portum, sed vento verso in contrarium non potuit accessus ad portum fieri tota die. Iactantur ergo anchorae, et de non portu portus efficitur.* Respexit forte Nangius illud Claudiani de Bello Gild.

Efficitur portus medium mare, tutaque ventis

Omnibus, ingenti mansuescunt stagna recessu.

Huc etiam spectant illa Vegetii lib. 5. cap. ult. *Quod si cautela hostium evitatis insidiis publico Marte confligat, tunc liburnarum instruendae sunt acies, non directae, ut in campo,*

sed incurvae ad similitudinem Lunae: ita ut productis cornibus acies media sinuetur, ut si adversarii perrumpere tentaverint, ipsa ordinatione circumdati deprimantur.

Πύργους τε ξυλίνους] Malaterra lib. 3. cap. 26. de hoc B navali praelio scribens: *Venetiani naves suas pluribus com- meatibus aggregatas nocturno silentio exonerando levigantes, et in summitate mali uniuscuiusque navis solum duorum, vel trium hominum arte componentes lapidibusque et pilis ad iaciendum munientes sese ad defensionem potius, quam ad deditioem aptant.* In maioribus porro liburnis propugnacula turresque constituebantur, ait Vegetius lib. 5. cap. 14. *Ut tamquam de muro, ita de excelsioribus tabulatis facilius vulnerarent inimicos.* Castellatas naves vocat eiusmodi navigia Paulus Diac. lib. 18. Hist. Misc. πλοῖα καστελλόμενα Theophanes: ipsa vero castella ξυλόκαστρα, Leo in Tact. cap. 19. §. 7. e quibus milites in mediam hostilem navem iaciebant ἢ λίθους μολίσκους ἢ σίδηρα βαρεῖα, οἷον μάζας ξιφοειδεῖς, δι' ὧν ἢ τὴν ναῦν διατρύφουσιν, ἢ τοὺς ὑποκειμένους συνθλάσουσιν σφοδρῶς καταφερόμενα. *Tactica Philippi Ducis Clivensis D. Ravestani: Aussi pareillement leur nef devant et derriere est toute pomptée, et couverte de gros chables pour garder les pierres et les barres de fer, que ceux des hunes iettent en bas: car c'est la chose qui fait le pis, quand l'on est à aborder, que les coups qui viennent des hunes.*

Πώγωνα] Est sane quod miremur, cur Veneti Boemundo B Latino, seu Franco, barbam exprobrarint, cum ea tempestate apud Latinos et Francos barbam rasitare passim usu receptum esset. Guibertus coetaneus Scriptor lib. 5. Gest. Dei per Franc. cap. 6. *Nostris autem in assiduo positis procinctu, fatiscentium genarum maciem horribilis primum situs ambierat, et Francico more incuria diuturnae peregrinationis omisso, barbulam quisque rasitare distulerat.* Id ipsum de Latinis testantur Willelmus Tyrius lib. 11. cap. 11. Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 73. Radevicus lib. 4. Gest. Frider. cap. 30. Nicetas in Isaac. lib. 1. N. 10. Gregoras lib. 9. et alii sine numero. Sed praesertim morem hunc Normannis ipsis adscribit Willelmus Malmesbur. lib. 3. de Gest. Reg. Angl. dum narrat speculatores ab Haraldo Anglorum Rege in Willelmi Nothi castra submissos retulisse, pene omnes in exercitu illo Presbyteros videri, quod totam faciem cum utroque labro rasam haberent. Et Matthaeus Paris. A. MCXCVI. *Willelmo itaque filio Roberti, cognomento cum barba, cuius genus avitum ob indignationem Normannorum radere barbam contempsit etc.* Quin et ipse Boemundus, quod Anna infert

pag. 404. mentum acie novaculae ad cutem radebat, ita ut cuius fuerit coloris eius barba, dicere illa non potuerit. An igitur Veneti ipsi barbati Boemundo imberbes genas obiecere, quemadmodum semiviris solemus? Nam constat eius aevi Venetos non receptum a caeteris Latinis usum amplexos, sed Graecorum instar, quorum mores etiam in vestibus retinere, barbam nutritivisse. Quod Ordelafo Falieri Ducis, qui hoc seculo vixit, effigies, quae in Ecclesia S. Marci Venetiis conspicitur, et aliae aliquot veterum Nobilium Venetorum, quas repraesentat Caesar Vecellius lib. *de gli habiti antichi et moderni*, satis confirmant. Unde cum post Alexii excessum inter Ioannem filium et Venetos simultas nescio quae orta esset, *decretum fuit ut Veneti, qui huc usque barbas nutritivissent, de caetero imberbes efficerentur*, ut autor est in Annalibus Dandulus ad An. MCXXVI. V. Notata ad pag. 165.

B *Παρανάλωμα ξιφῶν*] Victoriā Venetorum attigit etiam Guillelmus Apuliensis.

*Crastina progrediens aurora fugaverat umbras,
Ad bellum populus navale paratur uterque,
Amplius huius erat, quia gnara Venetica belli
Gens ruit audacter: classis Ducis expavescita
Ad portum fugitiva redit, sic pugna remansit
Ter redeunte die Gens multa Venetica portum
Appetit et naves Roberti Marte lacessit.*

Pag 107.A *Λοῦκα Βενετίας*] Dominicum Silvium, cuius statuæ obfusum Robertum hocce inscriptum *ἐπίγραμμα* testatur Sansoninus:

Obsesso repuli Guiscardum Marte Robertum

* *Δεσπότην. Dyrrhachio, hinc* Dominum me vocat Praesul Alexis.*

B *Ὡς δὲ τὸ ἔαρ*] Anno scilicet MCLXXXII.

B *Μάριξ*] Classis Alexianae Praefectus. Guillelmus Apul. lib. 4.

Classis Alexinae Dux Mabrica venerat illuc.

Alteri igitur navali isti praelio non interfuit Alexius, sed Maurix Magnus Dux, vel certe classis praefectus ab Alexio submissus, quod contra Historiae fidem scripsit Petrus Luccarus lib. 1. Annal. Ragusin. Nam tempore initi Graecos inter et Normannos praelii Alexius Constantinopoli adhuc morabatur, quod diserte tradit Anna. Sed praestat ad illustrandam Alexiadem subiungere, quae in hanc rem commemorat Luccarus. *S'accostarono parimente a Roberto Guiscardo Rè (il Duca) di Puglia e Calauria, fratello del Conte Gofredo, et come si legge ne nostri archivii et in Baldasar*

de Spalato, i Spalatini gli mandarono in aiuto una galea, et i Rausei due, quando che egli faceva guerra ad Alessio Commeno Imp. et a Domenico Silvio Doge di Venetia, all' hora avvenne, che attaccandosi queste due armate a combattere, la galea Rausea venne a caso alle mani con la galea Imperiale, sopra di cui montati i soldati Rausei, uno di loro voleva ferire l'Imperatore, ma il suo capitano gridando ad alta voce, non fare, che costui e l'Imperatore, egli si ritiro indietro. Certe Ragusinos Roberti partes amplexos contra Venetos et Graecos autor est praeterea Guillelmus Apul.

*Gens comitata Ducem cum Dalmaticis Ragusaea,
Telorum densis consternit iactibus aequor:
Non tamen a portu procul audent ducere naves,
Castrorum dederat tutum vicinia portum.
Funibus incisus quasdam violenter ab ipso
Littore propulsas vi turba Venetica ducit.*

Εἰς μῆνα Ἀύγουστον] Igitur Alexius statim atque Ro- Pag. 108. D
berti in Illyricum adventum rescivit, CPoli eodem anno Ind. 4.
cum exercitu profectus est.

Τατίκιος] Is est Taticius, Magnus Turcorum Achriden- Pag. 109. C
sium, seu Bardariotarum Primicerius, quem origine et genere Saracenum fuisse docemur ex hoc Annae loco, quique a teneris annis Alexii *συνηλικιώτης* et *σύντροφος* fuerat, ut autor est Bryennius lib. 4. N. 20. Postmodum Gothofredum et Francos in expeditionem Hierosolymitanam proficiscentes cum idoneo exercitu, ab eodem Alexio missus, comitatus est. *Tatinus truncatae naris*, seu Rhinotmetus, dicitur Alberto Aq. lib. 2. cap. 12. et 37. *Tatic naribus truncus et omni virtute* Raymundo de Agiles; *Tatingus* Baldrico lib. 11. *Tacingus* Guiberto lib. 4. cap. 10. *Tetigus* Roberto Mon. lib. 4. *Tatinus* Willelmo Tyrio lib. 2. cap. ult. lib. 3. cap. 11. denique *Statinus* Giloni Par. lib. 5. Histor. Viae Hieros.

*Robertus, Stephanus, Tancretius, Hugo, Statinus,
Qui dum vivebat, naso non laude carebat.*

Πριμιζήριος] Primicerii dignitas ut Palatina inter- C
dum et militaris fuit. Praesertim vero ita nuncupatus in Palatio Constantinopolitano Bardariotarum foederatorum, seu Turcorum Achridensium, qui ad Bardarium Macedoniae fluvium habitabant, praefectus, ut constat ex Codino de Off. cap. 5. N. 54. quo tum munere fungebatur Taticius, Turcus ipse Achridensis et Bardariota. V. lib. 11. pag. 317.

Ἀχριδῶν] Achris Bulgariae Macedoniae Metropolis, C
πόλις ἑσπέριος ὑπὸ τὴν Πιερίαν τὸ ὄρος κειμένη Cantacuzeno lib. 2. cap. 20. In sublimi colle, prope lacum maximum,

unde Drinus, seu Drymon Septentrionem versus effluit, ut est apud Nicephorum Call. lib. 17. cap. 28. olim Lychnidus, ut quidam putant, postea Bederina, demum Prima Iustiniana dicta est a Iustiniano, cui ea natalis fuit, a quo etiam maximis donata est privilegiis: quamquam Procopius in Anecd. Lychnidum a Bederina videtur distinguere. Postremo Achris, Achrida, seu ut habet Tyrius lib. 20. cap. 2. Acreda, nuncupata est, a Mocro Bulgarorum Rege hanc appellationem sortita, uti Anna innuit lib. 12. pag. 371. De Achride et privilegiis Episcoporum Achridensium vide Theophylactum Bulgar. Arch. Epist. 27. praeterea Alamannum ad Procop. Hist. Arc. Ioannem Morinum lib. 1. Exercit. Eccles. cap. 27. et Leonem Allat. lib. 1. de Eccl. Occid. et Or. perpet. cons. cap. 25. N. 4.

C *Μανιχαίων*] Manichaeos, seu Paulicianos intelligit, qui eo aevo circa Philippopolim habitabant, quosque non semel ab animi fortitudine commendat Anna. Hos ex Armenia et Asia in Thraciam a Constantino Copronymo traductos scribit Theophanes: ὁ δὲ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Σύρους τε καὶ Ἀρμενίους, οὓς ἤγαγεν ἀπὸ Θεοδοσιουπόλεως καὶ Μελιτηνῆς εἰς Θράκην μετόπισεν, ἐξ ὧν ἐπληθύνθη ἡ αἵρεσις τῶν Παυλικιανῶν. Idem autor est a Leone Copronymi filio Syros haereticos, eosdem forte cum Paulicianis, in Thraciam pariter translatos. Manichaeorum Philippopolitanorum meminit etiam Scylitzes pag. 866. ut et Villharduinus noster N. 208., ubi haud adeo trita de Paulicianis adnotavimus. Porro Guillelmus Apul. lib. 1. Manichaeos Graecis meruisse eo aevo refert:

*Cum Graecis aderant quidam, quos pessimus error
Fecerat amentes et ab ipso nomen habebant,
Plebs solet ista Patrem cum Christo dicere passum,
Et fronti digito signum Crucis imprimit uno:
Non aliam Nati personam quam Patris esse,
Hanc etiam Sancti Spiraminis esse docebant.*

Vide Notata ad pag. 154. et 451.

D *Βεστιαρίας*] De Vestiario et Vestiariorum dignitate multa viri docti. *Βεστιαρίται* vero iidemne qui *βεστιαριοί*, scio controversi. Certe ut Vestiariorum officium erat circa vestes Imperatoris, ita et Vestiaritarum. Ecce apud Cedrenum A. XXII. Iustiniani *προχένσου γενομένου ἐν τῷ Ἐβδόμῳ, ἀπόλεσαν οἱ Βεστιαρίται τὸ στέμμα τοῦ Βασιλέως*. Quo loco Theophanes habet *οἱ Βεσιήτορες*; quae quidem vox non semel reperitur in antiquis Inscriptionibus. Romae in Exquiliis, D. PHEDIMO. VESTITORI. M. AVG. PHAEDER. FRATRI. PISSIMO. Alia quae extat in Roma Subterranea lib. 3. cap. 3.

HIC. POSITVS. EST. BENEMERITVS. EL... VESTITOR. IMPERATORIS. QVI. VIX. DEPOSITVS. D. VIII. KAL. SEPTEMBR.... DOMINI. HONORI. AVG. VI. COSS. Praesertim vero Vestiaritae dicti videntur Annae aevo Domestici Palatii, qui ex familia Imperatoris erant, quos Franci nostri vulgo inde *Familiares* vocabant, et ut Annae verbo utar, *οικειότεροι* Principis. Id diserte indicat Willelmus Tyrius lib. 20. cap. 26. *Sed et suis nihilominus non longe ab eodem Palatio honesta simul et commoda fecit hospitia praeparari, ubi etiam, sicut prius, impensas non solum necessarias et voluptuarias superfluentes Vestiaritae, et hi, quibus id officii deputatum erat, magnifice et superabundanter non cessabant ministrare.* At unde Vestiaritae appellati sint Domestici isti Palatii, disquirendum. Constat Vestiarium dici aedem in qua vestes asservantur: proinde Vestiarium Imperatoris erit, *ἐν ᾧ τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα φυλάσσονται*, ut est apud Moschopulum. Illud postea *Ἀλλαξιμάριον* vocatum scribit Codin. de Off. cap. 2. quod Imperator ex eo novas subinde vestes promeret et mutaret. Unde crebro apud eundem Scriptorem *ἀλλάσσειν* pro induere usurpatur: et vestes ipsae quae mutantur *ἀλλάγματα* et *ἀλλαγὰι* apud Marcum Hieromonomachum et eundem Codinum vocantur: apud Autorem de Offic. Eccl. CP. editum a Medonio *ἀλλαξίματα*. Sic passim *Mutatoria* eiusmodi, quae subinde mutantur, vestes appellant Will. Tyrius lib. 6. cap. 6., Bruno de Bello Saxonico, Udalricus lib. 2. Consuet. Cluniac., Monachus Pegaviensis, Mathaeus Paris. et alii Scriptores Latini. Saepe etiam Vestiarium pro aerario sumitur, in quo depositae opes Imperatoriae, atque hoc vocabulo (*βεστιάριον*) perpetuo utitur Nicetas in Codice Barbaro-graeco, iis locis ubi editus *βασιλικὸν ταμιεῖον ἢ χρυσῶνα* habet. Ita sacrum aerarium vertunt Graeci ad L. 2. Cod. Ne fiscus vel Resp. Eoque sensu legimus in relatione quadam Ogerii Protonotarii apud Waddingum A. MCCLXIX. bona confiscata *intromissa ad Imperiale Vestiarium*. Et apud Leonem Ost. lib. 1. cap. 28. *Rupit ipsum Monasterii Vestiarium et inde tulit solidos Mazatos XXIV. millia.* Adde lib. 4. cap. 61. et 78. Nec pecuniae duntaxat, vestes, aut panni asservabantur in vestiario, sed etiam cimelia varii generis et maioris pretii, cuiusmodi sunt *τὰ ἀργυρᾶ μινσούρια τὰ ἀνάγλυφα*, ut est apud Porphyrogennetam lib. 1. de Themat. et Leonem Grammaticum in Basilio. Anastasius Bibl. in Severino Papa: *Sigillaverunt omne Vestiarium Ecclesiae et Cimelia Episcopi.* Quae quidem omnia inibi asservata constat, ut essent munerata, quibus interdum donarentur Principes foederati, interdum etiam subditi ipsi bene de Imperatore meriti. Unde

recte observat Cuiacius thesaurum Imperatorium *Largitiones* appellatum, et dignitatem ipsam Comitum sacrarum largitionum, *munerariam dignitatem* a Senatore lib. 6. Epist. 7. dictam, quasi muneribus potissimum et liberalitatibus exercendis thesauri Imperii addicti sint. Sed et *vestis sacrae* curam penes Comitem sacrarum largitionum fuisse annotat idem Senator additque *quicquid in vestibus, quicquid in aere, quicquid in argento, quicquid in gemmis ambitio humana potest habere pretiosum, illius ordinationibus obsecundasse*. Qui igitur olim Comes sacrarum largitionum, postea a Vestiario, seu aerario, *Ἡρωτοβεστιαρίτης* dictus est, sub quo erant *Βεστιαρίται*, seu Nobiles ex familia Imperatoris selecti, qui vestibus caeterisque muneribus ad Principes deferendis destinabantur; cuius dignitatis meminit Pachymeres lib. 1. cap. 20. lib. 6. cap. 19. lib. 9. cap. 8. Solebant quippe Imperatores Byzantini et Reges alii vestes et pannos magni pretii ad Principes confoederatos mittere, qui etiamnum mos familiaris est Turcicis Sultanis, quibus eorum animos demulcerent, quod infra Anna testatur pag. 428. et Nicetas in Alexio lib. 1. N. 3. Ioannitius Bulgarorum Rex in Epist. ad Innocent. III. PP. *Misi autem ad praesens in signo parvae recordationis examita duo epicima dupla, unum est rubeum, et aliud album*. Leo Ost. lib. 3. Chr. Cass. cap. 19. *Ibi xx. pannos sericos emit, ut si esset necessarium, haberet quod donaret Regi*. Erant igitur Vestiaritae Nobiles selecti, qui in comitatu Imperatoris erant, cuiusmodi sunt quos in Regum nostrorum Curia *Gentilshommes ordinaires de la Maison du Roy* vulgo appellamus. Nam aliud fuit Vestiariorum munus. Papias, *Vestiarius, qui vestes curat*. Vetus Inscript. L. AGRIO. VESTIARIO. TENVIARIO. IMP. Atque ita vocem hanc usurpat Ioannes Diaconus in vita S. Gregorii M. PP. lib. 1. cap. 1. Sed an *Vestararii* iidem fuerint cum *Vestiariis*, vix ausim quicquam certi definire. Vestariorum passim meminit Anastasius in vitis PP. Edit. Reg. pag. 114. 213. 249. 283. 285. 292. Id constat, eiusmodi munus Longobardis peculiare fuisse, ex Chronico Monasterii Benevent. S. Sophiae pag. 615. 625. 638. 641. Ex quo emendandus Autor vitae S. Petri Cavensis Abbat. N. 29. ubi perperam Odo quidam *Vestarasius* pro *Vestararius* dicitur. Erat enim Odo *Vestararius* Cavensis Monasterii, qua dignitate in eodem Monasterio functus legitur quidam Caloetus, apud Ughellum Tom. 7. Ital. Sacr. pag. 610. Extat in Tabulario S. Benigni apud Perardum in Burgundicis Epistola Ioannis eiusdem Monasterii Abbatis inscripta *Domino Ill. Sacri Palatii Vestarario, Primo Senatori, necnon unico Romanorum Duci*. Ex quibus conicere

V. Acta
Idriani IV.
PP. apud
Baron.
A. 1156.

est illustrem fuisse Vestarariorum in Palatiis dignitatem. Inter Ecclesiastica munia fuisse etiam Vestararium docet vetus charta A. MCCXLVII. Apud Ughellum in Archiep. Benevent. N. 15. pag. 210. Tom. 8. Certe Vestarariorum munus fuit, ni fallor, circa vestiarium, seu aerarium. Adde Paulum Warnefr. lib. 5. de Gest. Langob. cap. 2. Diversus porro *Πρωτοβεστιάριος* in Aula Constantinopolitana a Protōvestiaria, nam is vestiariis praeerat. De utraque dignitate passim Scriptores Byzantini. Occurrit praeterea apud Leonem Grammaticum in Constantino Porphyrog. *Πριμικήριος τοῦ Βασιλικοῦ βεστιάριου*; quae quidem dignitas Comitivae sacrarum largitionum olim fuisse annexa colligitur ex Senatore loco citato.

Πανουκομήτης] Nicetas Panucometes infra pag. 346. D

Πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις] Nam *oppugnantium machinis per alias machinas consuevit obsisti* ait Vegetius lib. 4. cap. 8. 22. et 29. Pag. 110. A

Ὡς γεφύρα] Similem machinam sic describit Sugerius in Lud. VI. cap. 10. *Erigitur tristegas tres pugnans porrigens supereminens machina, — haerebat machinae eminenti pons ligneus, qui se excelsius porrigens cum paulisper demitteretur super glandem facilem descendantibus pararet ingressum.* Et Nicolaus de Braia in Gestis Ludovici VIII. Pag. 111. A

Tunc ex quadratis, visu mirabile, lignis

Erigitur turris, a cuius culmine cerni

De facili poterat quidcumque fiebat in urbe

Quodque fuit maius, pons ligneus arte paratur

Longus et extremus et muris altior urbis,

Armatis via tuta viris, Marti timor ingens,

Quem duplices gessere rotae etc.

Extant eiusmodi turrium Pontibus instructarum figurae apud Nic. Rigaltium ex Bitone et aliis in Notis ad Onosandrum et apud Lipsium in Poliorectis.

Χαρζάνην] De quo fluvio infra non semel, qui Panyasus, D ni fallor, olim dictus, et ad Dyrrachium in duos scinditur alveos, quorum alter *Arzenta* Sophiano nuncupatur, vocabulo ad Charzanem haud abludente.

Νικολάου τέμενος] Meminit huius pariter Templi Malaterra lib. 3. cap. 28. et Guillelmus Apul. lib. 4. D

Ὀκτωβρίου μηνός] Ordericus Vitalis lib. 7. *Mense Octobri Alexius Imperator Dyrracio appropriavit etc.* Et Malaterra loco citato: *Dux ergo videns hyemem sibi imminere, mensis enim erat Octobris, inde progressus super fluvium Daemoniorum (Drymonem) castrum ad aestivandum con-*

struxit, quod ex suo nomine Montem Guiscardi appellavit. Sed haec post initum cum Alexio praelium accidere. Vide infra pag. 114.

Pag. 112. D *Ἀέων καὶ Νικηφόρος*] Habuit Romanus Diogenes ex Eudocia Augusta coniuge filios duos. Prior Leo Diogenes Theodoram Comnenam, Alexii Imperatoris sororem, uxorem duxit. Alter Nicephorus Diogenes ab eodem Alexio, in itae conspirationis reus, oculis privatus est. Anna lib. 9. et Zonaras pag. 238. Vide Bryen. lib. 1. N. 29.

Pag. 114. B *Τὰς ὀλκάδας διατρέσαντες*] Malaterra lib. 3. cap. 27. *Dux vero videns belli certamen imminere, ut suis omnem spem fugae auferendo ad defensionem sui ardentius inflammaret, naves suas a mari proiectas omnes combussit, ne forte cum acrius praelium nostris immineret, timidi certamen declinando, spe transmeandi illorsum transfugerent.*

B *Χρὴ τοιγαροῦν*] Guillelmus Apuliensis:
*Castra cremat veniente die Dux providus horum,
Ut Duce digresso fas sit irrumpere nulli.*

D *Τῶν θείων μυστηρίων*] Malaterra, *Mane autem facto, Dux ipse lucis crepusculo, omnesque nostri surgentes cum summa devotione hymnos Dei cum Missarum celebratione audiunt, Presbyteris compunctive confitentes peccata, muniuntur sacri Viatici ministeriis.*

D *Τῷ Ἀμικέτῃ*] Meminit Amicetae Comitis Anonymus Barensis in Chron. A. MLXVIII. *obiit Argyro Proedro, et Aponchara Catap. et Amicetta intravit Iuvenacie.* Idem videtur, qui *Amicus Comes* non semel appellatur a Guillelmo Apul. et in rescripto quodam Rogerii Apuliae Ducis et Boemundi fratrum A. MXC. pro Bantino Monasterio in Apulia, quod ita subscribit *Amicus gratia Dei inclytus Comes.* Extat illud apud Baronium hoc anno N. 17. et 18. apud quem fit praeterea mentio Goffredi, Amici Comitis filii, in altero Urbani II. PP. Diplomate. Ab Amico Regem Croatiae captum habetur in Archivo Monasterii SS. Cosmae et Damiani Iadrensis, apud Ioan. Lucium lib. 2. Hist. Dalmat. cap. 10. et in vita Ioannis Traguriensis Episcopi: *Anno MLXXV. tempestate qua Comes Amicus Regem Croatiae cepit.* Sed de Amico Comite et eius familia plura mox ad pag. 117.

Pag. 116. A *Ἡ δὲ Ἰάττα*] Testatur etiam Guillelmus Apul. in hoc praelio Amazonis instar pugnasse Roberti uxorem et in eo vulneratam:

*Uxor in hoc bello Roberti forte sagitta
Quadam laesa fuit, quae vulnere territa, nullam
Dum sperabat opem, se pene subegerat hosti,*

Navigio cuius se commendare volebat

Instantis metuens vicina pericula lethi.

Hanc Deus eripuit, fieri ludibria nolens

Matronae tantae, tam nobilis et venerandae.

Ἐπεὶ δὲ Πελεκυφόροι] Malaterra loco citato primam B istam Varangorum cladem pariter refert. Contigit vero hoc praelium *Feria III. die S. Lucae Apostoli et Evangelistae A. MLXXXII.* ut autor est Anonymus Barenis, qui Annae hac in re concinit. Sed errat Anna, cum ait initum Indict. 4. nam hoc anno mense Octobri currebat Indictio 5.

Περὶ τὸ τέμενος] Ecclesiam S. Nicolai, non Michaelis, C habet hoc loco Malaterra.

Κωνσταντῖος] Constantius Porphyrogenneta, Constantini D Ducae Imperatoris ex Eudocia filius, Michaelis Parapinacae frater, idem, opinor, qui Zonarae et Scylitzae Constantinus. Narrant quippe ii Scriptores liberos sex habuisse Constantinum, tres masculos, totidem sequioris sexus: ex masculis Michaellem et Andronicum parentibus privatis natos, Constantinum patre iam Imperatore, ideo Porphyrogennetam dictum, et ornamentis Imperatoriis a patre donatum. Is a Nicephoro Botaniata contra Turcos Orientem incursantes cum imperio missus, conciliatis militum animis, purpuram induit, a quibus postea Nicephoro traditus in Monasterium trusus est et in Insulum relegatus. Botaniata in ordinem acto, priori conditioni restitutus, Alexio militavit ac demum in praelio Dyrrachino caesus vitam amisit. Guillelmus Apul.

Occidit hoc bello Regni spoliatus honore

Constantinus et est subhumatus honore decenti.

Ubi Constantinum ait *spoliatum honore regni*, quia vivo patre, ut refert hoc loco Anna, Imperator acclamatus fuerat. Hanc etiam Porphyrogennetae caedem attigit Zonaras de hac clade scribens: καὶ ἠπτηθεὶς ἀλλεῶς ἔφυγε, πολλῶν ἐκεῖ πεισόντων, οὐ τῶν τυχόντων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ὑπεροχαῖς καὶ βασιλείου τυγχανόντων ἐξ αἵματος. Id attigit praeterea Glycas.

Πέτρος τοῦ Ἀλίφα] Petrus ille, *Francigena* Orderico Pag. 117. B lib. 7. pag. 645. dictus, deinceps sese adiunxit Alexio, cuius ille opera variis in negotiis usus legitur apud Annam lib. 5. et cum Francis Proceribus qui A. MDCVII. expeditionem Hierosolymitanam aggressi erant, dum per Thraciam et Byzantii fines iter faciunt, Constantinopoli in Syriam profectus est, uti narrat eadem Anna lib. 11. Petri cognomen tam varie apud Scriptores rerum Hierosolymitanarum exaratum invenitur, ut familiae et gentis vestigium ex iis agnosci vix queat: etsi erunt forte qui Aliphae, seu Allifae, Samnii celebris

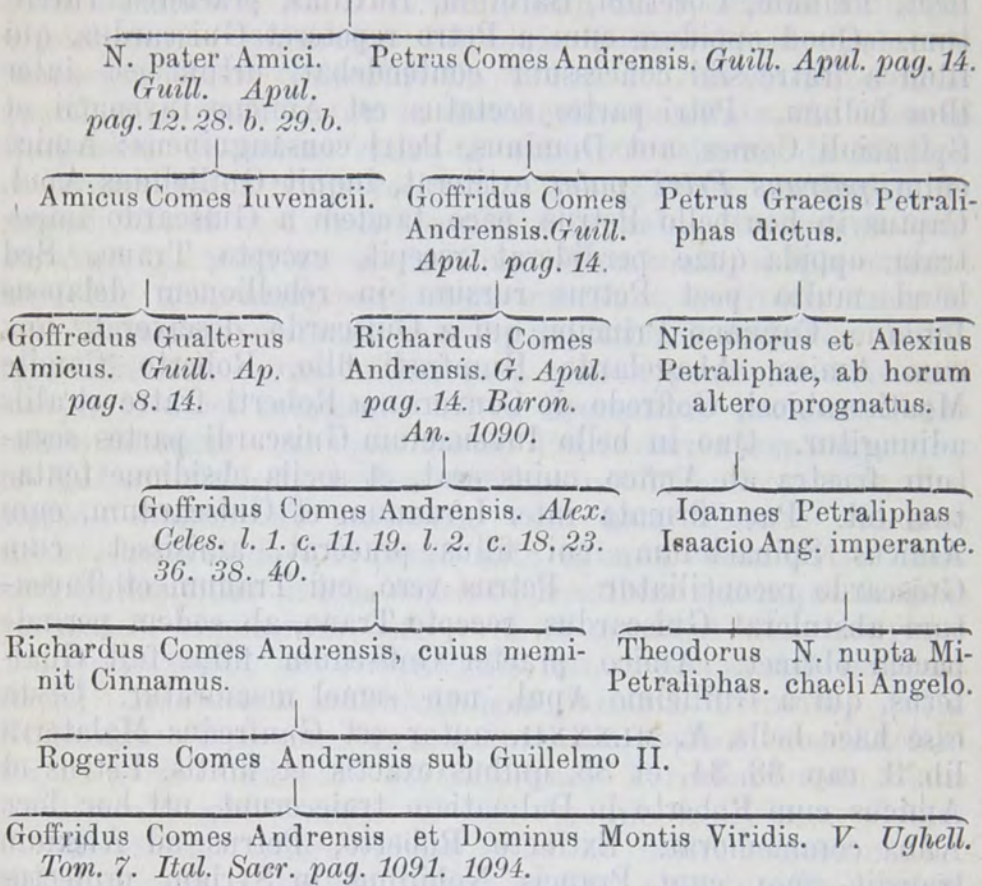
quondam oppidi, dominium obtinuisse censebunt, cum Normanni provinciam istam occuparunt, eoque deturbatum a Wiscardo aut Rogerio transiisse in partes Alexii Imperatoris indeque cognomen retinuisse: sed Aliphae oppidum Normanno alicui Proceri paruisse non tradunt istius aevi Historiographi. Apud Tudebodem Edit. Du-Chesniana lib. 2. *Petrus de Aliph*, apud Baldricum lib. 2. et Ordericum lib. 9. *Petrus de Alfia* nuncupatur. Tudebodus Editionis Bongarsiana, Robertus Monachus lib. 3., Guibertus lib. 4. cap. 1. *Petrum de Alpibus* appellant. Sane extat in Provinciae Comitatu, in Vicaria Barjolensi, Castellum vetus in veteribus chartis *de Alpibus* et incolis *Aulps* hodie vocitatum, quod Sibylla, Gaufredeti de Agouto, Treti et Toloni Domini, filia unica, testamento suo 14. Aug. A. MCCLXI. in familiam Blacassiam, a qua etiamnum hac tempestate possidetur, transfudit, institutis haeredibus Blacasseto et Guillelmo de Bellodinari fratribus, Bonifacii Blacassii cognati filiis, quos pueros penes se educarat, sibi que invicem substituis, uti ex Legendario Ecclesiae Tolonensis docemur. Ab hoc castro Petri derivatum cognomen in Historia Gallobyzantina statuisse me lubens agnosco, nec discedo omnino ab sententia, cum hanc firmare videatur Amici Comitis, de quo paulo ante egimus, cum Petro consanguinitas, quos iisdem constat parentibus eademque familia prognatos. Amicorum porro, vel, si mavis, Amiciorum gens, non Normannica, sed Provincialis fuit, ex qua exitit Giraldus, Amici Gravesonis in Tarasconensi Vicaria Dominus, qui a Nostradamo An. MCL. memoratur; ille, opinor, qui Adelam Raynerii de Castellari et Garcennae Forcalcariensis filiam matrimonio sibi iunxit, ex quo prodiit Guillelmus Comes Forcalcariensis, vulgo Adelae filius ex matre cognominatus. Fallitur enim Antonius Ruffius in Hist. Comitum Provinciae, dum ait Adelam Bertrandi Comitis filiam fuisse, cum repugnent acta varia, quae asservantur in Archivo Regis Christianissimi, in quibus Guillelmus Raynerii gener dicitur. Subscribit praeterea Diploma Raimundi Comitis Tolosani A. MXXCVIII. Guiraudus Amicus, in Tom. 8. Spicilegii Acheriani pag. 160. Petrus Amici, et Berengarius Amicus chartam aliam Petri Regis Aragonum et Mariae Montispessul. A. MCCIV. Ibid. pag. 218. et 219. Iam vero ad stabiliendam nostram de Petri et Amici familia et consanguinitatis affinitate coniecturam praestat utriusque Stemma, quantum ex Guillelmo Apuliensi delibare id licuit, perstringere. Petro et Amici patri communis fuit parens. Petrus Comitis titulo a Guillelmo donatus et inter Francos et Normannos, qui primi in Italia sedem fixerunt, ditior habitus, ab Humfredo Comite

Arch. Reg.
Tolosa,
Sacco 12.
tit. 15.
Sac. 17.
tit. 9.
Sac. 20.
tit. 32.

et Drogone Humfredi fratre postea victus et captus, liberos habuit Goffridum et Petrum. Goffridus prior vita excessit, relicto filio impubere Richardo, cuius, quoad suae fieret aetatis, patrimonium rexit Petrus patruus. Erat illud potissimum in Apulia Peucetia, ubi oppida et castra ab avo pleraque in ora maris extracta vel instaurata obtinebat; Andrum videlicet, Tranum, Coretum, Barolum, Buxilias, praeterea Tarentum. Quod oppidum cum a Petro repeteret Guiscardus, qui illud a fratre sibi concessum contendebat, ortum est inter illos bellum. Petri partes sectatus est Amicus Iuvenacii et Spinacioli Comes, aut Dominus, Petri consanguineus: Amico enim *patruus Petri pater* extiterat, inquit Guillelmus Apul. Captus in hoc bello Petrus, pace tandem a Guiscardo impetrata, oppida quae perdiderat recepit, excepto Trano. Sed haud multo post Petrus rursus in rebellionem delapsus Iordano, Capuano Principi, qui a Guiscardo desciverat, una cum Amico, Abagelardo Humfredi filio, Roberto Comite Montisscabiosi, Goffredo de Conversana Roberti fratre et aliis adiungitur. Quo in bello Iuvenacium Guiscardi partes secutum frustra ab Amico, cuius erat, et sociis obsidione tentatum est. Pace firmata inter Iordanum et Guiscardum, cum Amicus Spinaciolum, cui filius praeerat, amisisset, cum Guiscardo reconciliatur. Petrus vero, cui Tranum et Tarentum abstulerat Guiscardus, recepto Trano, ab eodem perinde pacem obtinet. Amico praeter Goffredum filius fuit Gualterus, qui a Guillelmo Apul. non semel memoratur. Gesta esse haec bella A. MLXXXII. autor est Gaufredus Malaterra lib. 3. cap. 33. 34. et 35. quibus exactis et finitis, Petrus et Amicus cum Roberto in Dalmatiam traiecerunt, uti hoc loco Anna commemorat. Extincto Roberto, Petrus ad Alexium transiit, mox cum Francis Nobilibus in Syriam profectus Praefecturam in ea expeditione et Principatum Caesareae in Cappadocia obtinuit. Inde in Graeciam reversus Alexio contra Boemundum meruit ac demum Didymotichi in Thracia fortunae suae sedem fixit. Autor est enim Nicetas in Man. lib. 2. N. 4. quatuor fratres Petraliphas ex Francica gente oriundos, qui eo aevo Didymoticum incolebant, Manuelli Imperatori bello contra Siculos C. An. MCLII. militasse, in quibus fuere Nicephorus et Alexius Petraliphae, de quibus Cinnamus lib. 5. et 6. Quos quidem a Petro de Alipha, cuius hic mentio fit, prognatos suadet cognomen et temporis vel annorum ratio. Enimvero constat Petralipharum familiam in Palatio Constantinopolitano primas obtinuisse. Recensentur enim ab eodem Niceta in Isaacio lib. 3. N. 8. Inter Archontes, seu viros urbis primarios, qui in Isaacium Angelum

conspirarunt, Ioannes ὁ Πετραλίφας, a quo genus ducebat Theodorus, non semel ab Acropolita memoratus, cuius soror nupsit Michaeli Angelo, Dyrrachii Duci, quod etiam scripsit Gregoras. Intricatum hoc Petralipharum et Amiciorum Stemma retexet subiectus Index Genealogicus.

N. pater Petri. *Guill. Apul. pag. 12. 28.*

D Τούρχους] Turcos hoc in bello Alexio militasse autor est praeterea *Guill. Apuliensis.*

Pars quoque Turcorum cum Graccis interit ingens.

Pag. 118. C Ὑπερχειμένη Πέτρα] Quin et ipsi rupi *Petrae* nomen tribuit *Guillelmus Apuliensis:*

*Et properare loco moneat, qui Petra vocatur,
Ecclesiae Sancti Nicolai proximus iste
Est locus.*

Castrum dicitur *Papiae: Dyrrachium est mons Epiri. Ibi est castrum quoddam Petra dictum. Et alibi Petra, forte castrum in Epiro. Certe Petris inaedificabantur Castella.*

S. Prosper de Provid. Dei:

*Non Castella Petris, non oppida montibus altis
Imposita etc.*

Σγουρίτζην] Ita dictus equus Bryennii a colore sub-Pag. 119. B
 fusco, subobscuro, seu Badio, uti vocant, nigro: Graecis enim
 recentioribus σγουῖρος est obscurus. Narratio de Bertrando
 Romano Graecobarbara MS. ξανθὸς καὶ σγουροκέφαλος,
 εὐόφθαλμος καὶ ὠραῖος. Eiusmodi coloris equos *Brunos*
bayos vulgo appellamus. Computum Hospitii Regis Fr. A.
 MCCCXII. ubi de equis, qui a Rege Militarem ordinem ab eo
 consecutis in Festo Pentecostes concessi sunt, eorum colores
 sic recenset: *Ferrandus, bayus, grisus, grisus liardus, niger,*
brunus, brunus bayus, fавus, brunus fавus, bauçantus, bayus
bauçantus, bayus fавus, ruffus liardus, varius, niger bauçan-
tus, brunus bayus signatus, liardus pommeletus, morellus,
grisus pommeletus, niger stellatus in fronte, clarus bayus,
niger maletinctus, albus ferrandus, albus grisus, niger grisus,
brunus grisus ferrandus, morellus maletinctus, etc. Sed de
 equorum coloribus consulas velim Gruterum pag. 341. Palla-
 dium de Re Rustic. lib. 4. cap. 13. et Isidor. lib. 12. Orig.
 cap. 1.

Ἐπιλαμβάνει τὴν Ἀχοῖδα] Hinc erroris arguuntur Sa-Pag. 122. A
 bellicus et Collenutius, qui Alexium in Peloponnesum fugisse
 scribunt.

Βενέτοις] Malaterra lib. 3. cap. 29. *Erat autem ea B*
tempestate apud Duracium Venetianus quidam, nomine Do-
minicus, nobili genere, cuius providentiae maior turris ad
tuendum delegata erat etc.

Ἀρβανῶν] Ἀρβανοὶ, qui Ἀρβανῖται Scylitzae in Niceph. D
 Phoca, hodie Albani. Ἀρβανιτία, Albania, in Poemate MS.
 cui titulus Θρήνος, seu lamentatio de capta a Turcis CP.

Ἐχεται δὲ τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀρβανιτίαν.

IN LIBRUM V. ALEXIADIS NOTAE.

Ὁ μέντοι Ῥόμπερος] Malaterra lib. 3. cap. 27. *Nostris Pag. 125. A*
itaque victoriam adepti, Duce eos reprimente, haud longe
fugientes persecuti sunt, sed ad Castra eorum regressi, Dux
in tentoriis Imperatoris hospitatur. Guillelmus Apul.

Dux in Alexinis remorari tempore castris

Non multo propter putrefacta cadavera curat.

Ἰωαννίνα] Ioannina, Acarnaniae, seu Aetoliae oppidum, A
 olim Cassiope dictum, Episcopali sede insigne sub Metropo-
 litano Naupacti. Huius mentio est apud Porphyrogenn. in
 Basilio cap. 16. Cantacuzenum lib. 2. cap. 34. Ioannem Ana-
 gnostam cap. 18. Laonicum lib. 1. Gregoram etc.

Πάροδον τῷ Ῥομπέρτω] Venit Dyrrachium in potestatem Roberti prodicione Dominici, Nobilis Veneti, cuius mox memini, qui in prodicionis praemium filiam Willelmi Principatus Comitum, eiusdem Roberti ex fratre neptem, in uxorem obtinuit, uti narrant Malaterra lib. 3. cap. 18. Ordericus Vitalis lib. 7. et Guillelmus Apul. lib. 4. qui pluribus historiam et modum capti Dyrrachii prosequitur. Unde mirum, cur Anna proditorem hunc Melphensem faciat, cum in confesso sit ex praedictis Scriptoribus fuisse natione Venetum. Huc spectant quae habet Willelm. Malmesbur. lib. 4. Hist. a quo hausit quae in eandem sententiam scribit Albericus A. MLXXXI. *Cum oppidani fiducia moenium iactitarent ideo urbem Duracium nominatam, quod contra omnes obsidiones imperterrita duraret: Et ego, inquit Guiscardus, vocor Durandus et eousque in obsidione durabo, quo civitati nomen auferam: ut non Durrachium, sed Mollucium amodo dicatur. Cuius responsi constantia effecit, ut confestim pavefacti portas aperirent.*

Pag. 126. A *Μορμολυχθεῖς*] Guillelmus Apuliensis:

*Lachrymatur Alexius hostem
Praevaluisse sibi, cui nec par copia gentis
Nec par census erat, discedit saucius ipse,
Cogitur et lachrymans inglorius ille reverti,
Gloria cui fuerat frustra sperata triumphi.*

B *Νεάζων τὴν ἡλικίαν*] Erat Alexius cum Imperium cepit annorum circiter 33. vixit enim iuxta Zonaram annos 70. a quibus si 37. cum aliquot mensibus, quot imperavit, demantur, restabit numerus annorum supradictus.

B *Δεάβολιν*] Deabolis Nicephoro Gregorae lib. 3. et Nicephoro Callist. lib. 17. cap. 28. *τὸ τῆς Διαβόλεως ἄστυ*, Acropolitae cap. 80. et Pachym. lib. 2. cap. 11. Duplicem Deabolim statuit idem Acropolita cap. 49. Magnam et Parvam. Unde forte *Δεαβόλεις* numero multitudinis effert Cantacuzenus lib. 1. cap. 55. Hodie *Diavoli*, haud procul a lacu Achridis. Vide Ius Graecor. pag. 285. et Not. ad pag. 380.

Pag. 127. A *Βοτανειάτου*] Addit Editio Hoescheliana *καὶ Μιχαήλ τοῦ Δούκα.*

Pag. 128. A *Εἰς τοὺς πάλαι κειμένους νόμους*] Iustinianaeas Leges intelligit, quibus rerum et Cimeliorum Ecclesiasticorum alienatio prohibetur, excepta causa redemptionis captivorum, L sancimus, Cod. de Sacr. Eccles. Nov. 7. 65. et 120.

A *Καὶ τοὺς Κάνονας*] Vide D. Gregor. lib. 6. Epist. 13. 35. lib. 7. Indict. 2. Epist. 14. D. Ambros. lib. 2. de Offic. cap. 28. a quo Gratianus deduxit Canonem *Aurum habet*

Ecclesia. 12. Quaest. 3. Exempla de distractis Ecclesiae vasis ob redemptionem captivorum, vel alimoniam pauperum, prostant apud Priscum in Excerptis de Legat. Victorem Uticens. lib. 1. Possidon. in Vita S. Augustini cap. 24. Socrat. lib. 7. cap. 21. Hoveden. pag. 731. Radulf. de Diceto pag. 630. Monachum S. Mariani A. MCLXXIX. etc. Vide praeterea in eadem sententiam Epistolam Melchioris Incoferi in Notis Allatii ad cap. 3. Acropolitae.

Χαράγματος] *Χάραγμα* est moneta signata. Ducas, B *Χάραγμα ἀργυρῶν χιλιάδας 5.* *Character* Paulo Diac. lib. 19. Hist. Misc. *Χαράσσειν νομίσματα καὶ Μιλιαρήσια* apud Syn-cellum. Hinc *Paracharagma*, moneta adulterina, apud Cas-sianum Collat. 1. cap. 20. 22. et Collat. 2. cap. 9. et *Paracaraximus*, apud Petrum Damianum lib. 2. Epist. 1. quam vocem sic interpretatur Aelfricus in Gloss. Saxon. *Paracaraximus: Flus pening.* id est, falsus denarius. Inde etiam *Paracharactae* dicti, qui falsos nummos eudunt L. 8. Cod. Theod. de Falsa moneta. *Παραχαράττειν τὸ δίκαιον* dixit Anastasius Sinaita. Vide Innoc. Ciron. lib. 2. Obser. Iur. Canon. cap. 2. et Meursium.

Περὶ τῶν μὴ χρησιμευόντων] Vasa superflua Ecclesiae D distrahi posse sanxit Iustinianus Nov. 120. non tamen ex omni causa, sed tantum si ipsa Ecclesia debitis praegravetur. Porro iam antea Heraclius moturus in Persas, cum aerarium prioribus bellis exhaustum esset, ex Templorum et Aedium Sacrarum donariis et vasis nummos conflaverat, ut autor est Theophanes.

Χαλκοπρατεῖος] Chalcopratria forum aeris venalis in- Pag. 129. A terpretatur hoc loco Possinus. Sane extitisse olim Constantinopoli vicum, seu plateam sic dictam ab officinis aerariis, testantur Codinus in Orig. et Leunclavius in Pand. Turc. cap. 248. quemadmodum alia fuit ab Argentariorum officinis, *Ἀργυροπρατεῖων* appellatione donata, ut autor est Theophanes A. v. Iustiniani. *Vicum Argentarium* dixit S. Augustinus lib. 7. de Civit. Dei cap. 4. Verum secus censet Cujacius ad L. 7. C. de Colleg. et Chartoprat. lib. 11. contendit enim locum hunc perperam Chalcopratria a Scriptoribus vocari, cum Chartopratria dicere debuissent, in quo nempe erant officinae, ubi chartae distrahebantur. Nam fuit in urbe Constantino-politana, ut ait Iustinianus Nov. 43. *πολλὴ ἢ τῶν χαρτῶν ἀφθονία.* Sed sive Chalcopratria officinae fuerint aerariae, seu chartariae, id pro certo haberi debet eas officinas non intellexisse Annam; siquidem de Templis agit, a quibus τὰ μὴ χρησιμεύοντα ἱερὰ abstulit Alexius, in quibus fuerunt valvae argenteae Chalcopratorum Aedis, Deiparae sacrae, cui

id nominis a loco, ubi inaedificata erat, inditum. De eius conditore variae sunt Scriptorum sententiae. Cedrenus enim Theodosium Iuniorem condidisse Templum Chalcoopratorum, et Deiparae sacrasse commemorat, cum locus is antea esset Iudaeorum Synagoga. Cedreno concinunt Glycas et Ioelus. Theophanes vero et ex eo Anastasius in Hist. Eccl. et Paulus Diac. lib. 16. Hist. Misc. Iustinum Aedis Chalcoopratorianae conditorem agnoscunt traduntque eo perinde extitisse loco, ubi antea fuerat Iudaeorum Synagoga, haud procul a Magna Ecclesia. A Theophane et caeteris dissentit Chronicon Alexandrinum, in quo Marciano et Pulcheriae uxori attribuitur. Theodorus Lector Eccl. 1. quem sequitur Nicephorus Call. lib. 14. cap. 2. et 49. solam Pulcheriam conditricem agnoscit. Denique Iustinianus Nov. 3. cap. 1. a Verina Leonis M. uxore aedificatam scribit. Sed haec ita concilianda sunt, uti iam olim monuimus, ut dicamus a Theodosio inchoatam, a Pulcheria confectam, a Verina postmodum et Iustino de novo instauratam. De hoc Templo agunt praeterea idem Theodorus Lector Eccl. 2. Gregorius II. PP. Epist. 2. ad Leonem Isaurum, Cedrenus in Mauricio, Porphyrogen. de Adm. Imp. cap. 29. et Gyllius lib. 2. cap. 21.

D *Λατρευτικῶς οὐ σχετικῶς*] Id est, cultu Latriae, qui soli Deo competit, non vero per accidens et respectu Prototypi, qui Theophani A. Leonis Isauri X. *σχετικῆ τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησις* dicitur: *affectivam Imaginum adorationem* vertit Anastasius in Hist. Eccl. Quo spectant illa ex Act. 4. Synodi Romanae sub Stephano IV. PP. apud Holstenium in Collectione Romana: *non sicut Deos Imagines adoramus nos fideles, absit, sicut Pagani: sed tantummodo affectum et charitatem animae nostrae ad vultum faciei Imaginis optamus.* Quae verba sumpta sunt ex VII. Synodo Act. 1. *Καὶ προσκυνῶ, οὐχ ὡς Θεοὺς, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ τὴν σχέσιν καὶ πόθον τῆς ψυχῆς μου, ὃν εἶχον πρὸς αὐτοὺς τὸ πρῶτον καὶ ἀρτίως ἐνδεικνύμενος, παρακαλῶ πάντας αὐτοὺς ὁλοψύχως πρεσβεύειν ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Θεόν* etc. Act. 2. de Imaginibus: *καὶ ταύτας σχετικῶ πόθῳ προσκυνοῦμεν.* Constantinus Manasses in Theophilo *κατὰ σχέσιν* dixit:

Καὶ γὰρ ἀπεχθαινόμενος ταῖς ἱερογραφίαις,

Καὶ τοῖς ἀπεικονίσμασι Χριστοῦ καὶ τῶν Μαρτύρων,

Τοὺς ἀπογέμοντας αὐτοῖς τὸ κατὰ σχέσιν σέβας,

Ἐν ὑποφόροις καὶ δειναῖς στρεβλώσεσιν ἐκάκου.

Ioannes Damascenus lib. 3. de Cultu Imag. *προσκυνοῦμεν οὐν ταῖς εἰκόσιν, οὐ τῇ ὕλῃ προσφέροντες τὴν προσκύνησιν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τοῖς ἐν αὐταῖς εἰκονιζομένοις· ἵ γὰρ τῆς εἰκόνος τιμὴ εἰς πρωτότυπον διαβαίνει.* Eadem habet VII.

Synodus Act. 7. p. 686. Edit. 1618. Vide Theophan. Ceram. Homil. de SS. Imagin. Vitam S. Theophanis Confess. editam ab Henschenio 12. Martii cap. 16. et Turcogr. Crusii pag. 51. et 498.

Σωζόπολις] Sozopolim ad Pontum Euxinum pariter Pag. 130. B
statuit Cantacuzenus lib. 1. cap. 3. τὴν Σωζόπολιν κατὰ τὸν
Ἐΰξεινον Πόντον, πολυάνθρωπον οὔσαν καὶ μεγάλην πόλιν.
Sozopoleos mentio fit praeterea apud Annam pag. 362. Tzetzem
Chil. 12. Hist. 396. et Samuelem Guichenonum in Allobrogum
Principum Historia, ad An. MCCCLXVI. Aliam eiusdem ap-
pellationis urbem in Pamphylia statuunt Nicetas in Ioan.
N. 4. Scylitzes et Tageno Pataviensis: in alterutra natus
Ioannes Patriarcha Constantinopolitanus, de quo Gregoras
lib. 6.

Ὁ Μεθύμνης] Methymna Ptolemaeo et aliis est Lesbi
Insulae oppidum. Vide infra pag. 206. Est etiam Aeliano
lib. 14. περὶ ζώων cap. 20. urbs Cretae Insulae. Ab alterutra
dictus, quisquis fuit, Legatus iste, quem Methymnae Episco-
pum fuisse coniiicio. Est enim Methymna urbs Episcopatu
insignis apud Allatium de Eccl. Occid. et Orient. consens.
lib. 2. cap. 12. In Concilio Nicaeno I. subscripsit Andreas
ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμνείων πόλεως τῆς Αεσβίων νήσου, ut
est in schedis Sambuci apud Seldenum ad Eutychiei Origines
pag. 127. De hac porro Alexii ad Henricum Legatione Ber-
tholdus agens: *His temporibus Constantinopolitanus Impe-
rator maximam pecuniam Henrico quondam Regi transmisit,
ut Robertum Guiscardum Ducem Calabriae et Apuliae, con-
iuratum militem Domini Papae, in ultionem eiusdem Regis
bello appeteret.* Conradus Abbas Usperg. A. MLXXXIII. *Eodem
tempore Legati Graecorum venerunt munera multa et magna
in auro et argento, vasisque ac sericis afferentes.*

Κῆδος ἐκπληρῶσαι] Vide supra pag. 94.

Pag. 131. A

Τὴν τοῦ Πηγὸς Ἀλαμανίας] De hac Henrici IV. in B
Italiam expeditione consulendi Bertholdus Argentin. Usper-
gensis, Leo Ost. Hugo Flavin. Marianus Scotus, Otho Fri-
sing. Sigebertus et alii.

Βαίμοῦντον] Guillelmus Apuliensis:

C

*Robertus geminis exacto navibus anno,
Adriacis undis loca rursus ad Appula transit,
Is primogenito populum commiserat omnem,
Cui nomen Boemundus erat, pariterque Brieno.*

Καὶ φησιν] Comparanda haecce Roberti oratio cum ea C
quae extat apud Ordericum lib. 7. pag. 642. Consulendus
etiam Gaufr. Malaterra lib. 3. cap. 33.

Pag. 132. A Ἐναυθεντεῖν] Hesychius Ἀυθεντεῖν, ἐξουσιάζειν. Phrynichus, Ἀυθέντης, ἐπὶ τοῦ δεσπότου, οἱ περὶ τὰ δικαστήρια ῥήτορες. Vide quae de huius vocis notatione habent praeterea Meursius et Fabrotus in Gloss. et Allatius lib. 1. de Eccl. Occid. et Orient. perpet. consens. cap. 21. N. 4.

C Εἰς τὸ Σαλερινόν] Robertus, relicto Illyrico, in Italiam Gregorio Papae opem laturus traiecit anno Christi MLXXXII. Ita Malaterra lib. 3. cap. 33. 37. Leo Ost. lib. 3. cap. 52. et Sugerius in Lud. VI. cap. 9. totam expeditionis istius Historiam sic exequitur Guillelmus Apul. lib. 4.

*Cannis destructis Romam molitur adire
 Contra Gregorii Romani Praesulis hostem
 Henricum, cuius iamdudum obsederat urbem.
 Plurima barbaries annis remorata duobus,
 Altera tormentis murorum moenia fregit,
 Et turres multas invictae diruit urbis.
 Iamque sibi fuerat pars subdita Transtyberina,
 Gregorius quadam fuerat conclusus in arce,
 Quae munita satis, non expugnabilis ulli
 Esse videbatur, miri structurae laboris.
 Hanc et munierat fidae custodia gentis.
 Robertum tantos ubi novit inisse paratus,
 Et sibi cum tantis inferre conatibus arma,
 Rex fugit Henricus, Ducis hunc audacia terret,
 Et virtus totam iam notificata per Urbem,
 Expectare verens hunc, ad loca tuta recessit.
 Robertus Romam properans vi perforat Urbis
 Egregiae muros; tamen auxiliantibus ipsi
 Paucis Gregorii fautoribus: inde quibusdam
 Aedibus exustis, violenter ab obsidione
 Liberat obsessum iam tanto tempore Papam:
 Hunc secum magno deducit honore Salernum.
 Post Ducis abscissum, Papam concesserat illis
 Ipse Ravennatem Guibertum, qui scelerata
 Mente pari insurgens, Regnum praesumpsit adire
 Sedis Apostolicae, Clemens a plebe vocatus.
 Agmina Romuleae Dux urbe reducta Salerno
 Dimisit, numquam par huic exercitus haesit.
 Millia sex equitum, triginta millia Romam
 Duxerat hic peditum: sic uno tempore victi
 Sunt terrae Domini duo, Rex Alemannicus iste,
 Imperii rector Romani maximus ille:
 Alter ad arma ruens armis superatur, et alter
 Nominis auditi sola formidine cessit.*

Στρέψας τὰς ἡνίας] Willelmus Gemeticensis lib. 7. Pag. 133. A cap. 43. *Hic Robertus duos Imperatores in uno vicit praelio, Alexium Graecorum in Graecia, Henricum Romanorum in Italia. Satis enim victus est Henricus, qui audita fama Ducis Roberti, nec viribus Saxonum nec Alamannorum nec etiam moenibus urbis quae caput est Orbis, confisus, vel tutus, concitus aufugit.* Willelmus Malmesb. lib. 3. de Gest. Angl. *Nec sustinuit nuncium advenientis (Roberti) Henricus, quin cum falso Papa, sola fama territus terga daret.* Vide Hugonem Flaviniacens. in Chronic. pag. 229.

Ἑττης] Cladem Boemundi ad Larissam intelligit, quam B hoc libro commemorat. Adde Zonaram pag. 236.

Μῆνα Μάϊον] Anno scilicet Chr. MLXXXIII. D

Ἀνίποιστον] Primum Gallorum impetum atrocissimum D semper fuisse, ut nec sustineri posset, testantur passim Scriptores, Memnon, Polybius lib. 2. Livius lib. 27. 34. et 38. Silius Italic. lib. 8. Frontinus lib. 2. etc. Vide praeterea eandem Annam pag. 134. 135. 283. 325. Petrum Diac. lib. 4. Chronic. Cassin. cap. 41. et Ioann. Sarisberiensem lib. 6. Polycrat. cap. 16.

Τὴν νικῶσαν εἶχεν] Expugnatis Ioanninis, ad Artam, Pag. 134. C urbem ad Ambracium sinum positam, castra statuerat Boemundus; cui, dum obsidetur, opem dare volens Alexius, a Boemundo fugatur. Hanc Boemundi victoriam narrant Malaterra lib. 3. cap. 29. Ordericus Vitalis lib. 7. pag. 644. et Willelmus Malmesb. lib. 3. pag. 107. praesertim vero Guillel. Apul. lib. 5. hisce Versibus:

*Post ubi Robertum cognovit Alexius esse
Aequore transvectum, vires reparare minutas
Nititur, absentisque Ducis perfringere castra.
Haec duo servabant vi consilioque potentes,
Filius ille Ducis Boemundus, et iste Brienus.
Haud procul a Ianina, non parvi nominis urbe,
Partis Alexinae populus sua castra locarat.
Multiplici partem praemunit Alexius illam
Obice plaustrorum, quam pervia planicie
Ad pervadendam facilem vicinia reddit.
Ferre cum tribulis omnes salivunca viarum
Praepedit accessus, ut laxis hostis habenis
Dum dimittet equos, pedibus figatur equorum.
At nebula Danaum prospectus impediens,
Illuc Normanni per vitibus aspera densis,
Plenaque carectis loca pervenere latenter.
Obstat congregiens paulisper Alexius illis:*

*Sed non instantes sufferre diutius illos
 Evaluit, petiitque fugam, victusque recessit.
 Urbem Thessaliae superatus Marte secundo
 Appetit egregiam, vulgus hanc vocat Salonichin.*

Anna non Thessalonicam, sed Achridem post hanc eladem Alexium venisse scribit; in caeteris consentit Guillelmus, nisi quod unicam ex duabus, quas ipsa agnoscit Anna, victoriis conficit. Nam in priori praelio plaustrorum obice, in altero tribulis usum Alexium Anna commemorat.

Pag. 135. A

Διὰ τῶν στρουγῶν] Editio Hoeschelii habet *στρουγῶν*. Sunt vero *στρουγαὶ* Bulgarica lingua fossae, stagna, vivaria, e quibus magnus piscium proventus parabatur, pro quo tributum pensitabatur quotannis fisco Imperatoris. Theophylactus Arch. Bulg. Epist. 41. *καὶ γὰρ ἐπὶ τε τοῖς μύλοις διπλασίω οἱ Κληρικοὶ, ἢ οἱ Λαϊκοὶ ὑπετέλεσαν. καὶ ἐπὶ τῶν Βουλγαρίων μὲν γλώτταις λεγομέναις στρουγαῖς, (Ἑλλην δ' ἀνὴρ διώρυγας ἀν ταύτας ἐρεῖ) ἰχθύων ἄγρην προξενούσαις, καὶ ἐπὶ ταύταις δὲ πολλαπλασίω τῶν τοῦ κοινοῦ πλήθους ἐξημιώθησαν.* Et paucis interiectis, *τοπάριον λιμναῖον strugas* interpretatur; *καὶ ἐπὶ τινι τοπαρίῳ λιμναίῳ ἰχθύων ἄγρην δίδοντι πένησαν.* Ioannes Phocas in Descript. Terrae Sanctae N. 20. Achridis situm describens, paludi inaedificatam tradit, unde aqua emergit, in variis terrae convallibus restagnans, quas *strugas* aecolae vocant: *ἔχει γοῦν σχήματος ἢ πᾶσα ἔρημος, καὶ ὁ Ἰορδάνης ἅμα τῇ Νεκρᾷ τῶν Σοδόμων θαλάσση κατὰ τὸν ἡμέτερον στοχασμὸν τῆς τοῦ θεάματος θέσεως Ἀχρίδος, ἐν τούτῳ τὴν ἐναλλαγὴν μόνην φανομένην, ἐν τῷ μὲν ἀπὸ τῆς λίμνης Ἀχρίδος ἐξέρχεσθαι ὕδωρ εἰς διαφόρους τῆς γῆς περιλιμναζόμενον φάραγγας, ἃς στρουγὰς οἱ τῆς ἐκεῖσε γῆς οἰκίητορες ὀνομάζουσιν etc.* In his porro Annae, Theophylacti et Phocae locis, intelligi planum est alveos illos, quos olim Samuel Bulgarorum Rex, Lychnitidem paludem, cui Achridis inaedificatum oppidum, exhaurire volens fecerat: qua quidem in palude maximam vim piscium fuisse testatur Nicephorus Callist. lib. 17. cap. 28. *ἐξ ἧς καὶ πλήθος ὄτι πλεῖστον ἰχθύων ἀγρεύεται.* Anna lib. 12. fossas istas et alveos Lychnitidis paludis *τάφρους* vocat. Vide p. 371.

Pag. 136. B

Εἰς Θεὸν] Pietatem Alexii et caeteras animi dotes commendat etiam Ordericus Vitalis lib. 7. *Erat, inquit, prudens et probus, audax et largus et amabilis omnibus.* Et mox: *Erat multum sapiens et misericors pauperibus, bellator fortis et magnanimus, affabilis militibus, munerumque dator largissimus, divinae legis cultor devotissimus.* Fuit tamen Alexius, ut ait Malmesburiensis lib. 2. *Astutia et fraudibus, quam probitate notior.* Vide Annam pag. 231.

Ποντιέον] Expressit, ni fallor, hocce vocabulo Anna D Gallicum *Pontoise*, seu *Pontése*, uti perpetuo effert Ordericus Vitalis, dum de oppido Pontesiano agit, ut et Ivo Carnot. Epist. 28. Sed et fluvius Isara, cui illud adiacet, hodie *Oyse* dictus, *Esia* nuncupatur a Vibio Sequestro. Fuit igitur *Ponteses* iste Comes Annaeus ex familia Pontesiae, seu Velocassium, vel, si mavis, Vilcassini Comitum: cuius cognominis eo florebant aevo *Radulfus*, cognomento Delicatus, et *Heremarus de Pontesia*, (cuius mentio est apud Vitalem lib. 3. pag. 496.) Amalrici filii, Drogonis Pontesiae, seu Vilcassini, et Ambianorum Comitis nepotes, qui quidem Radulfus et Heremarus, eorumque liberi, quod Pontesiani oppidi partem aliquam haereditario possiderent, nonnunquam Pontesiae Comites indigitantur in veteribus tabulis. Radulphi meminerunt aliquot quae habentur in Histor. S. Martini de Campis pag. 504. 505. 506. et in Histor. Bellovacensi a Louveto edita Tom. 1. pag. 691. Stemma vero Pontesianae familiae extat apud Duchesnium in Hist. Monmorenciaca lib. 2. cap. 7.

Σκόπια] Urbs ad Axium amnem. Scopia numero singulari apud Cantacuzenum lib. 3. cap. 42. lib. 4. cap. 19. τὸ τῶν Σκοπίων πολίχμιον apud Nic. Gregoram lib. 8. τὰ Σκόπια apud Laon. lib. 1. Scylitzem pag. 705. Annam pag. 252. et Tzetzem Chil. 12. cap. 396. *Σκόποι* Stephano Byzantino.

Ὀστροβον] *Ὀστροβος λίμνη* haud procul a Bodenis, D Acropolitae et Scylitzae pag. 705. 711. Meminit etiam istius paludis Cantacuzenus lib. 4. cap. 19. hodie *Ostro*, in charta Sophiani.

Σερβίων] Urbs ad confinia Botiaevae et Thessaliae, τὰ D *Σέρβια* Scylitzae pag. 704. numero multitudinis, non Servii, uti vertit Interpres, quo perinde in errore versatur Pontanus ad Cantacuz. lib. 4. cap. 19. cuius haec sunt: ἐξεστράτεισεν αὐθις κατὰ Σερβίων, πόλις δὲ ταῦτα οὐ μικρά, ἐν μεθωρίοις κειμένη τῆς Θεσσαλίας.

Βοδηρῶν] *Τὰ Βοδηρά*, oppidum ad Erigonium fluvium, D hodie *Vodena*. Vide Cantacuz. lib. 1. cap. 54. *Bodena* in Bulgaria statuit Scylitzes pag. 709. situm urbis exhibet pag. 705. his verbis: φρούριον δὲ τὰ Βοδηρά ἐπὶ πέτρας ἀποτόμου κείμενον, δι' ἧς καταρρεῖ τὸ τῆς λίμνης τοῦ Ὀστροβου ὕδωρ ὑπὸ γῆς κάτωθεν ὄρων ἀφανῶς, κάκεισε πάλιν ὑποδύομενον. *Τὰ τῶν Βοδηρῶν τέμπη* habet Acropolita cap. 80.

Τὰ Μόγλενα] Urbs Episcopatu insignis apud Scylitzem D pag. 709. 710. Cantacuzenum lib. 1. cap. 44. et 46. *Τὸ τῶν Μογλένων θέμα* habet Zonaras pag. 237.

Ἀσπράς] *Ἀσπρός* hoc loco Album significat. Vide Pag. 137. A Glossaria.

A *Σαρακηρόν*] De Comite, Saraceno cognominato, silent Scriptorum rerum Normannicarum. Fuit olim in Campania nostra familia hocce cognomine, cuius alicubi meminit Iovin-villaeus in Hist. S. Ludov. et charta Philippi III. Regis Franc. A. MCCLXX. in Probat. Hist. Castilioneae pag. 69. De eadem etiam quaedam habent Scipio Ammiratus et Campanilis in Familiis Neapolit. Alium eiusdem cognominis Comitem memorat Anna pag. 390.

A *Ρεβόλδος*] Malim *Ρενόλδος*, ut sit Renoldus, vel Renaldus, cuius nomenclaturae occurrit *Rainaldus Musca* inter Comites Normannicos, Guiscardi socios, apud Willelmum Apul. lib. 2.

A *Γελιέλμος*] Inter Nobiles Normannos, qui in Italia sedes fixerunt cum Guiscardo, recensetur a Guillelmo Apul. lib. 3. *Guilielmus filius Yvonis*, cui Dux concesserat urbem Beton-tinam. An vero idem, qui hoc loco ab Anna memoratur, non plane constat.

A *Κατὰ τὸν νόμον Κελτῶν*] Licebat veterum Francorum legibus de obiectis criminibus duello se purgare, quo victus pro convicto habebatur. Id passim videre est in LL. Burgundicis, Bajoar. Alaman. etc. Barclaius in Icone animorum de Gallis: *His autoribus quondam factum, ut in dubiis iudiciis, cum utrimque argumenta essent obscura, armis litigantium crederetur. In circum arenamve dimissi pugnabant, victus pro nocente habebatur. Et inde vesaniae origo hanc aetatem infestans, quae iam auctis finibus, cum olim Magistratum arbitrio esset, hodie ad privatorum libidinem desaevit.* Vide Savaron. in Tract. de Duellis et Isaac. Pontanum lib. 6. Orig. Francic. cap. 17. Transit etiam in Imperium Graecanicum Duellorum usus ἐπὶ τοῖς ἀθήλοις. Vide Pachymer. lib. 1. cap. 10.

A *Καὶ ἡπτηθεῖς*] Iussi igitur Monomachiam cum delatoribus inire Renaldus et Guilielmus Comites, ab iis in arena coram Iudicibus devicti, tamquam rei Dei iudicio convicti, poenas dederunt. Poena vero illa, quae victo irrogabatur, varia et diversa erat pro criminis obiecti vel denegati ratione: gravior nempe in capitali, levior in leviori crimine. Verum quia leges et edicta Principum duelli iudicium seu examen nusquam fere nisi in capitalibus causis admittebant, factum inde ut extremo affectos supplicio victos plerumque legamus aut membris mutilatos. Philippus, cogn. Pulcher, Franciae Rex, in ea, quam de Duellis edidit, constitutione An. MCCCVI. *Encore voulons et ordonnons, que se le vaincu est vif, qu'il soit en estant levé, et par les Rois d'Armes, ou Heraus luy soient les esguillettes couppees, et tout son harnois*

gà et là par le champ ictté, et puis à terre couché: et se il est mort, soit ainsi desarmé, et là laissé iusqu'à nostre Ordonnance, qui sera de pardonner, ou faire iustice, tout ainsi que bon nous semblera. Harduinus de la Iaille in Tractatu MS. du Champ de Bataille ad quaestionem, qua muletari poena victus debet, sic reponit: *Si c'est pour trahison ou meurdre, droit d'armes, raison et iustice veulent qu'il soit par le Sergent criminel couché, lié, et traisné sur une cloie, les pieds devant, hors du champ, et de là par chevaux au gibet, pour estre pendu, ou en la place de la ville avoir la teste tranchée, et le tout selon la Coustume du Duché etc.* His consentanea sunt quae habet Butelerius in Summa Rurali part. 1. tit. 39. At poena non accusato duntaxat, si superari contingeret, infligebatur, verum etiam accusanti et delatori, si duello succumberet, qui hoc in casu talionis poena plectebatur. Comes Glocestrensis in Tract. MS. de Duellis: *Bonne foy et bonne loy d'armes veut, que l'appellant ait encore mesme peine que le deffendant deveroit avoir, s'il estoit jà vaincu et desconfit.* Id disertis verbis in Legibus a Friderico I. Imperatore conditis cautum scribit Guntherus lib. 7. Ligurini:

*Vulneris aut caedis convictus voce duorum,
Qui modo non fuerint violato sanguine iuncti,
Hic caput, ille manum perdat. Si teste carebit
Altera pars, facinusque volet formidine poenae
Abiurare reus, poterit iurare, volentem
Quilibet oblato licite reprobare duello,
Passurus similem, non victo crimine, poenam.*

Id ipsum statuit Philippus Augustus Franciae Rex in Neustria seu Normannia nostra deinceps observandum: cum antea, non ut in caeteris Galliae provinciis, ex veterum Normanniae Ducum edictis usus invaluisset, ut delator duello victus certam pecuniae summam reo numeraret, ab omni poena de caetero liber. Willelmus Brito lib. 8. Philipp.

*Quaedam aut in melius iuri contraria mutans
Constituit, pugiles ut in omni talio pugna
Sanguinis in causis ad poenas exigat aequas:
Victus ut appellans, sive appellatus eadem
Lege ligaretur, mutilari aut perdere vitam;
Moris enim extiterat apud* illos hactenus, ut si
Appellans victus in causa sanguinis esset,
Sex solidos decies cum nummo solveret uno.
Quod si appellatum vinci contingeret, omni
Re privaretur et turpi morte periret.*

* Normannos

*Iniustum iustus hoc iuste Rex revocavit,
Reque pares Francis Normannos fecit in ista.*

Sane in Legibus Willelmi Nothi a Bromptono, Lambardo et Seldeno editis nihil a me eiusmodi observatum, iis locis ubi de duello agitur. Porro duello victos supremo mulctatos supplicio passim tradunt Scriptores: Annales Franc. Bertiniani A. DCCCXX. Chron. Hildesheimense A. DCCCCLXIX. Dithmarus lib. 3. Simeon Dunelmensis et Radulfus de Diceto An. MXCVI. D. Bernardus Epist. 39. Henricus de Knighton An. MCCCLXXXV. Monstrelletus 1. Vol. cap. 23. Edwardus Byseus in Not. ad Uptonum pag. 36. etc. Arma vero duello succumbentis Comitum Stabuli erant, qui certamini iudicis loco praeerat, vel Domini, per Leges Hierosolymitani Regni, quas *Assisias* vocant, cap. 96. *Et celui qui sera mort el champ, le Seigneur le doit faire trainer et pendre: et les armes dou vaincu doivent estre dou Connestable, et celles dou vainqueur qui sont brisées, et cheent sur le champ. Et se pais est faite de la bataille, puis que les Champions s'en sont laissez aler ensemble, toutes les armeures, qui sont cheus el champ brisées et entieres, doivent estre dou Connestable: et se il n'y a Connestable, doivent estre dou Seigneur.* Quin etiam ipsa victi bona fisco Domini, cuius cliens, seu vassallus erat, addicebantur, siquidem capitale esset crimen, de quo accusatus fuerat. Harduinus supra citatus: *Et le reste de ses biens sont au Prince confisquez.* Libera ab omni aere alieno, ut est apud Philippum de Beaumanoir MS, cap. 61. *Cil qui est vaincus perd le cors, et quanque il a de quelque Seigneur qui le tiegne, et vient le forfeture a casque Seigneur de qui il tenoit, et si mueble, et sera tel aussi assignement dessus qu'il est troué. Et en cette maniere quiconques est condamné de lait fet, par lequel fet il doie perdre le cors, si mueble et si heritaige sont demené en cette maniere; ne li Seigneur qui ont le sien par reson de forfeture, ne sont tenus à paier riens, que cil qui est condamnez du fet deust de dete.* Inter Arresta Scaccarii Paschatis A. MCCLXVII. In secundo Regesto Ioannis de S. Iusto, quod extat in Camera Comput. Paris. fol. 37. haec de eiusmodi bonorum confiscatione habentur: *De quodam homine Vicecomitatus Auribeci (Orbec) petente bona adversarii sui, quem per vadium belli devicit, et suspendi fecit, ad ipsum pertinente per consuetudinem Normanniae, ut dicebat, quae quidem bona dictus Vicecomes tenebat pro Rege, concordatum fuit, quod dictus homo victoriam habens bona mobilia habeat, et immobilia Dominis in quorum terra consistunt remanebunt, si de consuetudine debeant habere.* Denique si victus veniam et vitam a Principe

impetrasset, pro mortuo habebatur, eiusque bona Principis aut Domini, cuius cliens erat, fisco adiudicabantur. Vel si duellum initum esset in provincia, ubi bonorum confiscatio locum non haberet, transibant statim in legitimos haeredes. Extat Arestum, seu Placitum, Senatus Parisiensis latum in Festo S. Martini A. MCCLXXXI. adversus Hugonem *de Tiffauges* Valetum, sive Armigerum, qui tertiam partem Bellae-villae sibi deberi contendebat, ut quae uxori ex Mauricii de Foresta Militis, patruī, successione obvenisset, *quem dicebat pro mortuo haberi debere, pro eo quod in duello facto inter dictum Mauricium de Foresta ex una parte, et Mauricium de Castromuri ex altera, in Curia Vicecomitis Thoarcensis Domini sui, dictum Mauricium de Foresta victum fuisse dicebat.*

Καστορίαν] Castoriam paulo ante expugnat Robertus, B capto scilicet Dyrrachio, eiusque praefecturam Fortino de Rosana commendaverat, uti narrat Malaterra lib. 3. cap. 29.

Πελαγονίαν] Pelagonia, Macedoniae oppidum, Livio C notum, Castoriam inter et Axium fluvium, ut habent Tudebodus lib. 1. et Cantacuzenus lib. 1. cap. 51. in patentibus campis extractum, ut est apud Nicetam in Man. lib. 3. N. 1. *Vallis Pelagoniae* meminit Raymundus de *Agiles*. Vide Cinnamonum lib. 3. pag. 73. A.

Τρίκαλα] Urbs ad Strymonem fluv. Tzetzae Chil. IX. C cap. 280. Cantacuzeno lib. 2. cap. 28. *Castrum de la Tricala* Saūto Epist. 3. Vide Belonum lib. 1. Obser. cap. 55.

Γεωργίου] 23. April. Menolog. Gr. Codin de Off. C cap. 15. N. 9.

Τζίβισκον] Meminit etiam Guillelmus Apul. Tzibisci D capti, et obsessae Laodicaeae lib. 5.

Exultans capti Boamundus honore Civisci,

Obsidet insigni Larissam nomine claram,

Ad quam delatos thesauros Imperiales,

Quamque opibus magnis audiverat esse repletam.

Βοΐνον τῶν Κελλίων] *Cellia*, mons Larissae vicinus, ita Pag. 137. A dictus a Cellis, seu Monasteriis Monachorum, quibus solenne erat montes et deserta sectari, quo vitam ab omni mundi strepitu seclusam agerent, ut alter eiusdem appellationis locus in Aegypto apud Sozomenum lib. 6. cap. 31. et Nicephor. Callistum lib. 11. cap. 38. cui id perinde nominis inditum a Monachorum cellis tradunt; *κέλλα* enim et *κελλίον* ut Latinis, ita et Graecis nuperis cella est et Monasterium. Epistola Cencilii Sardicensis: *Μακάριον ἐληλυθέναι εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ διεβεβαιούνητο.* Ioannes Patr. Hieros. in vita S. Ioan. Damasceni: *ἀπὴν δέ ποτε τοῦ κελλίου ὁ τοῦ Ἰωάννου ἡγούμενος.* Vide Annam pag. 489. Hinc *κελλιῶται* dicti Monachi,

de quibus Goarus ad Codin. pag. 73. Cellarum Thessalicarum meminit Itinerarium Hierosol. et Antonini, ut et Monasteriorum *Kelliae* Innocentius III. PP. lib. 13. Epist. 42. qua queritur Archiepiscopum Larissenum indebitas iis exactiones imperare. Meminit praeterea Septima Synodus Act. 4. Leonis *Ἡγουμένου*, seu Abbatis Monasterii *τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Κελλίων*. Ab eiusmodi Monachorum cellis dictus etiam forte locus *Cellae* in Aemathia et *Cellia* in Bithynia apud Annam lib. 12.

A *Βλαχικόν*] De Vlachia seu Walachia Macedonica, quam *Μεγαλοβλαχίαν* vocat Pachymeres lib. 1. cap. 30. diximus in Notis ad Villhard. N. 106. Adde Cinnamum lib. 6 et ibi Notas nostras.

pag. 139. C *Λυκόστομον*] Lycostomum Thessaliae *πολίχμιον* facit Cantacuzenus lib. 2. cap. 28. lib. 4. cap. 19. Vide Ortel. in *Peneus*.

B *Τὰ τῆς βασιλείας παράσημα*] Historiam et Stratagema narrat praeterea Zonaras.

B *Μελισσηρόν*] Meminit Guillelmus Apuliensis Melisseni, cui auxiliares copias adducendas imperavit Alexius, cuius fratrem fuisse ait, quia Alexii sororem matrimonii iure sibi devinxerat. Socium praeterea addit Melisseno adiunctum Adrianum, Alexii fortassis fratrem, licet cognatum tantum dicat:

Plurima post triduum duo conducere potentes

Agmina Graecorum Boamundo bella parantes.

Alter germanus Augusti Melisianus,

Alter cognatus, nomen fuit Adrianus.

D *Λιβοτανείνου κλεισούραν*] *Clusuras* vocabant Latini, aequae ac Graeci recentiores *τὰς τῶν στενῶν παρόδους*, ut est apud Leonem in Tacticis. Anna lib. 10. pag. 272. *τὰ γὰρ τέμπη, ἅπερ κλεισούρας ἢ ἰδιῶτις οἶδε γλῶσσα*. Hic vero *Clusurae* vocabulo angustias ad alveum Penei seu Salabryae fluvii, qui Ossam inter et Olympum fluit, haud dubie intellexit. Praelium enim ad Larissae urbis conspectum, quae Peneo adiacet, commissum narrat, a qua haud procul abest locus celebratissimus, Thessalica Tempe, circa Penei ostia, ad utramque eius ripam, Larissam inter et mare. Quemadmodum enim non uno loco Anna quaslibet *Clusuras* seu angustos montium aditus *Tempe* vocat, ita ipsamet Thessalica Tempe *Clusuras* nuncupavit, vocabulo synonymo. Nec obstat quod hic *Libotanini Clusura* dicitur, cum toto hoc tractu, quem a Larissa ad mare percurrit Peneus, montibus et collibus impedito et implicato, occurrant angustiae plures, seu *Clusurae*, quae ab Oppidorum aut Castrorum inibi exstructorum vicinia nomen sortitae sunt, ut est illa quae pag. 141. *Dominici Palatium*

appellatur, in ipsismet Thessalicis angustiis. Tzetzes Chil. ix. cap. 280.

Τέμπη δὲ καὶ κοιλώματα Θεσσαλικά καὶ ὄρη,

Ἄ Πηνειὸς διέκοψεν ὁ ποταμὸς ἐκρέων,

Καὶ μέσος δὲ φερόμενος ῥοὺν κατασύρει τούτων.

Vide Cioffanum ad 7. Metamorph. Sic in Alpibus, quas Eustathius ad Dionysium a voce Gallica κλεισοῦραν denotante dictas opinatur, quae extant angustiae a locis proximis nomen sortiuntur. *Clusas* et *Clusuras* in Alpibus passim legimus apud Prosperum Aquit. in Chronico, Fredegarium et alios Francicae Historiae Scriptores. Quo quidem *Clusae* nomine in iis superest etiamnum Castrum, in praeruptis et altis Rhodano imminentibus saxis positum, de quo Hist. Episcop. Autissiod. cap. 54. et Rhellicanus ad Iul. Caesaris lib. 1. de Bello Gallic. Illud idem, quod Ennodius in vita B. Epiphanii *Clusuras* vocat. *Clausuras* etiam statuit in Pyrenaeis Iulianus Toletan. in Hist. Wambae Reg. *Pyrenaeorum claustra* dixit Orosius lib. 7. cap. 40. *Puertos* seu *Portus* appellant Hispani, voce Ulpiano nota, L. 59. D. de Verbor. signific. *Portas* dixit Geographus Nubiensis, ut Graeci πύλας, hinc Thermopylae, Necropylae etc. Porro non modo angustiae *Clusurae* dictae, sed et ipsa quae ad angustiarum munimenta aedificantur castra. Theophylactus Simoc. lib. 7. cap. 14. ἐν-τεῦθεν οἱ βάρβαροι τὰ ὀχυρώματα τῶν διαβάσεων περικλάθηται, κλεισοῦρας τῇ πατρίῳ Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀποκαλεῖν ταῦτα εἰώθασιν; quae totidem verbis habentur apud Suidam. Qui eiusmodi castris praefecti erant, κλεισουράρχαι dicti Graeculis, Luithprando lib. 5. cap. 8. *Clusurarum Custodes*. Sed haec nota.

Ῥεβέννικον] Oppidum ad Thessalica Tempe, *Ravennica* D Innocentio III. PP. lib. 13. Epist. 137. lib. 14. Epist. 119. Vide Hist. nostram Gallo-Byzantinam lib. 2. N. 9.

Ἀλλαγῆς] Meminit Allagae, loci ita nuncupati, Grego- D ras lib. 4. quem ad Lysimachiam statuit. Idem vero ἀλλαγῆ sonat, quod apud Latinos *mutatio*: unde coniecere est locum fuisse mutandis equis addictum, cuiusmodi passim recensent Itineraria. Certe *mutationes* varias hoc in tractu habet Hierosolymitanum.

Βρεννιον] Qui Guillelmo Apul. *Brienus*. Genus du- Pag. 140. B cebat ille, non ex familia Comitum Briennensium in Campania Belgica, sed a Comitibus seu Ducibus Britanniae Armoricae; unde a Francis ortum et τῶν ἐπιφανῶν, hoc est ex illustrioribus, fuisse dicitur ab Anna. Brienum enim illum esse seu Briennium, cuius mentio occurrit apud Willelmum Gemeticensem lib. 7. cap. 41. Ordericum Vitalem lib. 4. ad

An. MLXVIII et Thomam Walsinghamum probabile est; filium scilicet Odonis Redonensis, Penteuriae Comitis, Alani III. Britanniae Ducis nepotem, qui Willelmum Nothum, cuius Diploma pro Monasterio Sandionysiano subscribit apud Doubletum lib. 3. cap. 12. in Angliam secutus, rerum praeclare gestarum gloria non modice inclaruit, fuis et deletis duobus Haraldi Regis filiis. In Italiam postea profectus Guiscardum adiit, a quo Constabularii, quae tum suprema erat, dignitatem obtinuit, quod hic indicat Anna: qua etiam fungebatur, cum capta ab Alexio, * cui ille praerat Castoria, in patriam, hoc est in Italiam, rediit. Nam sub Rogerio Duce, Boemundi fratre, in Apulia et Calabria eodem functum munere docent veteres chartae annorum MXCIII. et MXCVII. quas profert in Episcopis Melphensibus Fernandus Ughellus. Unde patet Brienum non Boemundi, sed Roberti seu potius Apuliae Constabularium fuisse. Boemundi vero Constabularius memoratur Nobilis Normannus, nomine Igyrus, qui Boemundum in Galliam comitatus venit anno MCVI. ut autor est Eadmerus lib. 4. Novorum, a quo *Magister militum Boemundi* appellatur. Ab hoc Brieno familiam Baronum Castri Brieni, seu *de Châteaubrien* in Britannia Armorica, orditur Augustinus *du Pas* in Famil. Armoric. Vide Gesta Steph. Reg. Angl. lib. 1. et 2. et Argentreum in Hist. Brit. lib. 4. cap. 40. Caeterum praelium istud ad Larissam sic perstringit Guillelmus Apuliensis:

*Obsidione suae turbatus Alexius urbis
Innumera cum gente venit, pugnamque virilem
Contra Normannos exercuit. Obvia namque
Pugnando caedit sibi gens comitata Brienum,
Non modicum spectans Boamundus collibus agmen,
Imperii pariter Rectorem credit adesse.
Irruit et trepidos hostes, ut nisus alaudas,
Insequitur, populo Graecorum exercitus huius
Terga dat: at tantus contextit pulvis utrumque,
Ut neuter videat, quorsum pars altera tendit.
Abdita sylvarum victi petiere Pelasgi.*

D *Καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ*] Vide pag. 398.

D *Πεδίλων προάλματα*] *Calcarium aculeos* vertit eruditus Interpres. Verum, aut fallor, intelligit Anna hoc loco prominentes et ultra pedum longitudinem prosilientes extremas calceamentorum partes, desinentes in acumen quoddam: cuiusmodi videre est in plerisque Nobilium Nostratium simulachris, ac praesertim in Comitibus Hollandiae Philippi Gallaei, quibus visis nemo est qui non ultro fateatur his extantibus aculeis

incessum cursumque impediri. Atque ideo Tactici Graecanici, cum de militum vestibus agunt, id potissimum vetant, ne eorum calcei hisce aculeis promineant. Leo Aug. cap. 6. §. 26. τὰ ὑποδήματα αὐτῶν μὴ ἔχειν ὀξύας ἐμπροσθεν. Istiusmodi rostratorum calceorum autorem Fulconem Andium Comitum facit Ordericus Vitalis lib. 8. non quod ille eos adinvenit, sed quod in Galliam primus illorum usum invexerit. Nam apud Romanos viguisse calceos repandos et uncinatos, docent Cato apud Festum, Cicero lib. de Nat. Deor. Tertullianus de Pallio cap. 5. et alii, quorum ea erat forma, ut in arcuatum acumen desineret, unci ad instar in altum reflexa, unde *uncipedes* eidem dicti Tertulliano, qui calceis uncinatis utebantur. Sed et S. Augustinus Serm. de Tempore 248. gravius invehitur in *vestimentorum muliebrium affectatam similitudinem, calciamentorum quoque metas necessitatis excedentem simulatam longitudinem*. De Fulcone sic Ordericus: *Hic in multis infamis et reprehensibilis erat multisque vitiorum pestibus obsecundabat. Ipse nimirum quia pedes habebat deformes, instituit sibi fieri longos et in summitate acutissimos subtulares, ita ut operiret pedes et eorum celaret tubera, quae vulgo vocantur Uniones, (Latinis Gemursae). Insolitus inde mos in Occiduum orbem processit, levibusque et novitatum amatoribus vehementer placuit. Unde sutores in calceamentis quasi caudas scorpionum, quas vulgo Pigacias appellant, faciunt, idque genus calceamenti pene cuncti divites et egeni expetunt. Et mox: At in istis diebus veterum ritus pene totus novis adinventionibus commutatus est. Foemineam mollitiem petulans iuventus amplectitur, foeminisque viri curiales in omni lascivia summopere adulantur. Pedum articulis, ubi finis est corporis, colubrinarum similitudinem caudarum imponunt, quas velut scorpiones prae oculis suis prospiciunt. Idem Scriptor lib. 11. Pervicaces nempe filii Belial capita sua comis mulierum comunt et in summitate pedum suorum caudas scorpionum gerunt, quibus se per mollitiem foemineos et per aculeos nempe serpentinos ostendunt.* Ex his Orderici verbis iam modo percipimus, cur Robertus Comes Atrebatensis apud Mathaeum Paris. A. MCCL. Anglos ut *caudatos* non semel perstrinxerit, quos caudatis et aculeatis istis calceamentis plus solito usos constat: *Nunc bene mundatur magnificorum exercitus Francorum a caudatis.* Et infra: *O timidorum caudatorum formidolositas! quam beatus, quam mundus praesens foret exercitus, si a caudis purgaretur et caudatis.* Petrus Blesensis Epist. 66. de Henrico II. Anglorum Rege: *Arcuati pedes, equestres tibiae, torax extensior, lacerti pugiles virum fortem, agilem et*

audacem denuntiant. Certe calceos rostratos in usu fuisse sub Roberto Rege, cui coaevus fuit Fulco, docet Adalbero Laudun. Episcop. Carm. ad Robertum Regem:

Coepit summa pedum cum tortis tendere rostris.

Neque unicus et solus est Ordericus in hoc ridiculo rostratorum calceorum more exagitando: Guibertus Abbas Nogenti lib. 1. de vita sua: *Vestium qualitates in tantum sunt ab illa veteri frugalitate dissimiles, ut dilatatio manicarum, tunicarum angustia, calceorum de Corduba rostra torticia, totius utique iacturam videas clamare pudoris.* Petrus Damian. lib. 5. Epist. 16. *Hic itaque nitidulus et semper ornatus atque conspicuus incedebat, ita ut caput eius nunquam nisi Gibellina pellis tegeret, — calceus postrema ad aquilini rostri speciem non falleret.* Guillelmus Malmesb. lib. 4. de Gest. Anglor. *Tunc fluxus crinium, tunc luxus vestium, tunc usus calceorum cum acuminatis (al. arcuatis) aculeis inventus.* Gaufridus Vosiensis cap. 74. *Longa in ocreis vel calceis rostra gestant.* Denique tradit Autor Magni Chronici Belg. A. MCCCLXXIV. sectam Chorizantium Leodiensium *rostra calceorum clamasse se abhorrere, unde in Leodio fieri tunc vetatum.* Eiusmodi etiam rostra vetat Regula Templariorum cap. 29. In ea gravius invehitur Gersonus Cancellarius Parisiensis, vbi de corruptis Clericorum aevi sui moribus conqueritur, Decl. def. vir. Eccl. §. 59. *Quid quod quarumdam Ecclesiarum Canonici calceis rostrati, vestibus accurtati, abiecto Clericali habitu, militarem assumunt.* Denique iis interdicitur in Concilio Senonensi A. MDXXVIII. cap. 24. *lunati et cornuti calcei.* Cuspides autem ita demum porrexit aetas recentior, ut essent plus quam bipedales. Autor Historiae Caroli VI. in Bibl. Thuana A. MCCCXCVI. de Francis ad Nicopolim, *Vestimenta fimbriata et manicata superflue et semper calciamenta rostrata longitudinis duorum pedum et quandoque amplius deferebant: quae reprehensibilis dissolutio inter Nobiles, et specialiter Franciae vigeat.* Addit Spelmannus, adeo producta eiusmodi rostra, ut haec alii catenis argenteis, alii deauratis, plerique fibulis e bysso a tibiis suspendere cogerentur: et Edwardus IV. Angliae Rex A. MCCCCLXIV. lege sanxerit, ut nemo cuspides illas ultra duos pollices produceret, sub poena XX. solidorum. Sed rostrorum in calceis usus iam penitus in Gallia coepit obsolescere Carolo VI. regnante, uti docemur ex eodem Scriptore vitae illius, quod ea potissimum in praeliis, si aut pedes incedendum vel pugnandum esset, haud leve incommodum militibus procrearent. Sic ille de Francis cum Baiazete pugnaturis: *Et ut levius pedestres possent incedere, rostra longa et superflua calceorum*

amputarunt: quae, proh pudor! reprehensibilis et vana curiositas inter Nobiles huc usque vigerat et tunc terminata fuit. Quae quidem non minimum illustrent hunc Annae locum. Nescio an ad Orderici Pigacias spectent illa Willelmi de Guignevilla, Poetae Vernaculi:

<i>Au lignolet le veux cauchier,</i>	<i>De las de soie desguisez,</i>
<i>Et neue robe li baillier,</i>	<i>Rouges et vers entremeslez,</i>
<i>Li contoier de joielles,</i>	<i>Du cointement ESPIGACHIER</i>
<i>De tablettes et de coudelles,</i>	<i>Le veux toujourns, et couchier</i>
<i>De grefle coroié ferrée,</i>	<i>Toutes les nuis mult noblement,</i>
<i>Et de bourse papelotée,</i>	<i>Et li faire son aisement.</i>

At unde *Pigaciarum* vox iis seculis inducta sit, fateor nihil mihi occurrere, ut et quare apud Martinum de Bosco-Gualteri in vita B. Mariae de Malliaco dicantur eiusmodi calceorum rostra *Poulainiae* vocabulo istius Autoris aevo, hoc est C. A. MCCCL. innotuisse. Sic vero ille Scriptor cap. 5. §. 36. *In illis diebus nobiles et potentes illam sotularium acutiam longissimam, quam Poulainiam vocabant, penitus contempserunt: inter quos Miles quidam Reginaldus nomine; tibia et pede protensis illam a sotularibus suis amputari permisit, voluit et praecepit: et hoc in domo Reginae, ut caeteris in posterum transiret in exemplum.*

Κονίσσαλος] Idipsum observat Guillelmus Apuliensis Pag. 141. A loco citato.

Σαλαβρία] Ita dictus recentiori aevo Peneus. Eustath. B ad Dionys. *Πήνειος ὁ νῦν Σαλαβρίας καλούμενος.* Tzetzes Chil. 9. cap. 280.

Καὶ Σαλαμβρία παρ' αὐτοῖς βαρβάρους ἰδιώταις.

Οὐζᾶς] Usas vel Usus a gente et natione, inquit Anna, Pag. 142. C nomen sortitus. Sunt vero Usi Scythici populi et Hunnici, Patzinacis et generis praestantia et multitudine haud inferiores, *Husi* Raimundo *de Agiles* et Tudebodo lib. 2. dicti. De his agunt Zonaras in Const. Duca et Romano Diog. Scylitzes in Monomacho et Const. Duca, Porphyrogenneta de Adm. Imp. cap. 9. 10. et 37. Tzetzes Chil. 8. cap. 224. et Anna pag. 170. 201.

Οἱ γὰρ Σικελοί] De Siculorum defectione a Graecis Pag. 143. D agunt Scylitzes, Zonaras et Malaterra lib. 1. cap. 7. et seq.

Μιχαὴλ τῷ Ψέλλῳ] De Michaelae Psello consulendus Pag. 144. B omnino vir diffusae lectionis Leo Allatius in illa erudita et ubere, quam de Psellis instituit, dissertatione, Romae edita, ut in Diatriba de Simeonibus.

Ναῶ τοῦ Κύρου] Aedes Sacra Deiparae, Cyri dicta a C conditore Cyro Consule et Praefecto Praetorio, Theodosio

Iuniorē imperante: cuius etiā iussu murorum urbis Constantinopolitanae instaurationem suscepit. Theophylactus Simoc. lib. 8. cap. 8. τῷ ἱερῷ τεμένει τῆς Θεομήτορος προσεπέλασεν, ὃ Κῦρον τὸν ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Ἀυτοκράτορος γεγνότα δείμασθαι λόγος καθέστηκεν ἀψευδής. Agunt praeterea de hocce Templo Theophanes A. Mauricii xx. Anastas. in Hist. Eccl. pag. 84. Paulus Diac. lib. 17. Histor. Misc. Scylitzes in Mich. Paphlag. Codinus in Origin. pag. 54. Edit. Reg. Meminit vero Nicetas in Man. lib. 6. N. 5. Imaginis Deiparae magno populi concursu ea in Aede cultae.

Pag. 145. C

Ἵπατος τῶν Φιλοσόφων] Hinc discimus Ioannem Hypatum, natione Italum, cuius opera quaedam Philosophica et Rhetorica recenset Gesnerus in Bibl. eundem esse cum Italo Annaeo. Id enim suadet omnino Hypati, non cognomen, sed dignitas. Psello quippe urbe digresso Italus Ἵπατος τῶν φιλοσόφων audiit. Erat autem dignitas, quae recensetur inter caetera Palatii Constantinopolitani Officia apud Math. Monachum, omittitur tamen a Codino. Hanc praeterea obtinere Constans Vestarcha apud Allatium Dissert. 2. de libris Eccl. Graecor. pag. 169. Michael Psellus sub Alexio apud Scylitzem: Amyrnaeus quidam sub eodem Augusto apud Theophylact. Bulg. Arch. Epist. 40. Michael Anchiali et Theodoros Irenicus Cuspas Patriarcha CP. lib. 4. Iuris Graeco-Rom. pag. 303. 304. et aliquot alii apud Balsamonem ad Canon. Apost. pag. 621. 673. Nec obstat quod idem Gesnerus tradit quaedam Ioannis Hypati scripta Andronico Regi dicata. Fuit enim is Andronicus, non Comnenus, sed secundus Constantini Ducae Imperatoris filius, quem parens una cum aliis filiis, Michaele et Constantino, Imperatorem dixit, uti testantur Zonaras et Scylitzes. Sed et florebat Italus Michaele Duca imperante, vel certe ante adeptum ab Alexio Imperium, quod diserte Anna ait pag. 148. Neque alium ab Italo fuisse Ioannem illum Philosophum censuerim, quem idem Theophylactus Epist. 45. hortatur ad patientiam, et ut inimicis virtutem eius impetentibus viriliter obsistat. Unde liquet Epistolam hanc scripsisse Theophylactum post exactum urbe Italum. Quaedam alia eiusdem opera Philosophica habet Philippus Labbeus in Nova Bibl. pag. 113. 383.

Pag. 146. B

Διέλεγτο γὰρ καὶ ἔπεισι καὶ χερσίν] Quod in disceptationibus vitandum praesertim monet D. Ambrosius lib. 1. de Offic. cap. 22. *Absit pertinax in familiari sermone contentio: quaestiones enim magis excitare inanes quam aliquid utilitatis afferre solet. Disceptatio sine ira, sine amaritudine sit, monitio sine asperitate, hortatio sine offensione: et sicut in omni actu vitae id cavere debemus, ne rationem motus excludat,*

sed teneamus consilii locum, ita etiam in sermone formulam eam tenere convenit, ne aut ira excitetur, aut odium, aut cupiditatis nostrae, aut ignaviae aliqua exprimamus indicia.

Ἰασίτας] Iasitam nescio quem habet Theophylactus Pag. 147. A Epist. 33. Alium eiusdem nominis Ioan. Tzetzes Chil. 5. cap. 17. Iobum Iasitam Pachymeres lib. 5. cap. 17. Vide Notata ad pag. 502.

Τὰ δόγματα ἀναθεματίζονται] Ioannis Itali Anathema-Pag. 149. C tismi recitantur in Ecclesia Graeca die Orthodoxiae sacro editique sunt in Triodio, ex quo hominis dogmata cuivis cognoscere licet, cui haud absimilis fuit, qui in Gallia post aliquot annos floruit Abailardus.

IN LIBRUM VI. ALEXIADIS NOTAE.

ἜΣΤΙ δὲ ἡ Θέσις] Castoriam lacu cinctam undique Pag. 152. A repraesentat etiam Cantacuzenus lib. 1. cap. 54. Καστορίας δὲ αὐτῆς ὀχυρωτάτης οὔσης διὰ τὸ πανταχόθεν περικλύζεσθαι τῆ λίμνη. Ad Botiaevae confinia statuit idem Scriptor lib. 2. cap. 24. Intra Tantessanos montes lib. 4. cap. 21. Castoriae occurrit praeterea mentio apud Scylitzem, Gregoram lib. 2. Alderisium Clim. 5. part. 4. Castoriae vero ab Alexio expugnatae apud Zonaram; sub mensem Nov. Ind. 7. An. Chr. MLXXXIII. ut est apud Annam pag. 166.

Ὅπερ] Rectius Editio Hoeschelii διόπερ; a Castro enim A in Isthmi angustiis extracto, Castoriam dictam vult Anna.

Διὰ τοῦ μολίσκου] Quid hoc loco Anna velit, disquirat Pag. 153. in Glossario Possinus putatque hocce vocabulo aggere firmatam molem, cuiusmodi obici stagnis ac fluminibus solent, intelligi: ita ut Alexius advectas curribus scaphas trahi per crepidinem paludis deponique in eam iusserit. At alia mihi, pace tanti viri, suboritur sententia, reorque μολίσκον nihil aliud esse quam parvulum portum, seu angustum meatum, quo egeruntur Paludis Castoriam incingentis aquae in Erygonem fluvium, per quem scaphas suas immiserit Alexius. Nam et a molibus, seu crepidinibus portuum, quarum obiectu maris atrocitas retunditur, Portus ipsi Moles nostris et Italis dicuntur. Vita S. Virgilio Archiep. Arelatensis: *Ad littus aequoris, quod vocatur Molis, accessit, ubi insidiator ille quasi navem onerariam advenisse fallaciae speciem imaginis ante oculos ausus est confingere* etc. Hinc Graeci μόλον et μοῦλον efformarunt eadem notione. Theophanes An. v. Phocae ait Constantinam Mauricii Imp. uxorem, eodem quo coniux loco, sublatam a Phoca ἐν τῷ μούλῳ Εὐτροπίου.

Idem enarrans Scylitzes habet ἐν τῷ μῶλῳ Εὐτροπίου, ex quibus emendandum Chronicon Alexandr. in quo perperam, Librarii forte oscitantia εἰς τὸν μῶνον τοῦ Εὐτροπίου irrepsit pro μῶλον, aut μόλον, ubi istorum Scriptorum Interpretes μόλον et μούλον recte *Portum* vertunt. Simocatta enim lib. 8. cap. 11. et Codinus in Orig. CP. pag. 58. caesum Mauricium scribunt Chalcedone εἰς τὸν λεγόμενον Εὐτροπίου λιμένα. Idem Theophanes A. Copronymi XXIV. narrat Christinum quemdam Magaritam, seu Apostatam, ἐν τῷ μούλῳ τοῦ Ἁγίου Θεομᾶ ignis supplicio extinctum. Extat in Antholog. Gr. cap. 27. Epigramma εἰς μῶλον ἐν Σμύρνῃ τῇ Θαλάττῃ ἐπικείμενον, in quo Μῶλος sic describitur:

Τίς βύθον ἠπέρωσε, τίς ἐν ῥοθίοισιν ἔτευξεν
Ἀκτὴν ἀμφιούτην λάεσι μαρμορέοις;

Est igitur μολίσκος diminutivum a μόλος, parvulus portus; quam vocem pro lapide molari usurpasse videtur Leo in Tact. cap. 19. §. 7.

Pag. 154. A Πανλικιανούς] Paulicianos cum Manichaeis hoc loco Anna et alibi saepe confundit; erant enim Pauliciani Manichaeorum asseclae. Timotheus Presbyter lib. περὶ τῶν προσερχομένων τῇ ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ· Γειτονεύουσι δέ πως καὶ ἀγχιθυροί εἰσὶ τινες τῶν αίρειτικῶν, ἤγουν ἐν τισὶ τῶν δογματικῶν αὐτῶν βλασφημῶν πρὸς ἀλλήλους, οὕτως Ἀέτιανοὶ τῷ Ἀρείῳ, Νανάται Σαββατιανῶ, — καὶ Πανλικιανοὶ τοῖς Μανιχαίοις. Vide Notata ad pag. 450.

D Μοσυνόπολιν] Villharduino *Mosynople*. Vide Observ. nostras ad hunc Scriptorum.

Pag. 155. C Τὴν ἐνεγκαμένην] Philippopolitanum provinciam. Vide infra pag. 158. et 450.

Pag. 156. A Βρέβια] Laudant hunc Annae locum Cujacius ad L. 4. de conveniend. fisci debit. P. Pithoeus in Gloss. ad Capit. Car. M. Meursius, Gretzerus et alii. Est autem *Brevis* inventarium, rotulus, vel chartula continens indicem, seu summariam rerum quarumpiam descriptionem. Glossae Graecolat. Πιττάκιον, *Pittacium, brevis*. Glossae Iuris, βρεβείον, ἢ καταγραφὴ. Βρεβείοις, Χαρτείοις. Codex Canonum Eccles. Afric. καὶ τὸ βρεβίον, ὅπερ τῇ ἐπιστολῇ προσέδησαν. Can. 34. ἐν τούτῳ τῷ βρεβίῳ τῷ ἀποδρεφθέντι ἐκ τῆς ἐν Ἑπῶνι συνόδου. Adde Can. 93. Veget. lib. 2. cap. 19. Quando quis com-
meatum acceperit, vel quot dierum, annotatur in brevibus. Lampridius in Alexandro Severo: *Milites suos sic ubique scivit, ut in cubiculo haberet breves et numerum et tempora militum.* Annales Fr. Bertiniani An. DCCCLXIX. *Ut Episcopi, Abbates et Abbatissae breves de honoribus suis, quanta mansa quisque haberet — deferre curarent.* Acta Murensia. Con-

tinentur in supradictis capsulis reliquiae aliorum quorundam Sanctorum, cum quibus breves non inveniuntur. Utuntur passim hac notione Scriptores, S. Hieron. Epist. 5. S. Bened. in Reg. cap. 32. 41. Gregor. M. lib. 2. Ind. 11. Epist. 41. Gregor. Turon. lib. 4. Hist. cap. 41. Lupus Ferrar. Epist. 80. Udalricus lib. 1. Consuet. Clun. cap. 52. Capit. Car. C. tit. 31. cap. 19. Hinc *inbreviare* in breves redigere, describere apud Ekehard. Iun. De Casib. S. Galli cap. 16. Hincmar. in Praefat. opusc. 55. Hoveden. pag. 779. Annal. Fr. Bertin. A. DCCCLXIX. Ignot. Cassin. cap. 6. etc.

Σορῶ τῆς Βασιλ. Ζωῆς] Refert Zonaras Constantinum B Monomachum Imp. extinctam Zoem Porphyrogennetam coniugem muliebriter luxisse novaque illam apotheosi caelitum numero adscripsisse et pari cum Angelis ipsis honorasse cultu: quod fungus ex eius tumulo germinasset, tamquam fuerit, ut dicere solebat, σημεῖον ἀνωθεν οἰκονομηθὲν, ἵνα μὴ ἀγνοεῖται ἡ βασιλις τοῖς νοεροῖς συντεταγμένη δυνάμει; id est, signum aliquod ex industria procuratum, quo Imperatricem Zoem eodem, quo caeterae Potestates Angelicae, in caelis ordine collocatam mortales intelligerent. Tunc etiam ex hac fictitii miraculi occasione probabile est elatam a Monomacho coniugis Thecam a loco, ubi iacebat, varioque auri et gemmarum ornatu decoratam in Secretarium demum translata repositamque inter caeteras Divorum Thecas.

Σεκρέτω] Diximus supra ad pag. 84. *Secretum* apud Pag. 157. B Scriptores Byzantinos pro foro Iudiciali, seu loco in quo exercentur Iudicia vulgo accipi, quod potissimum ex Novella Manuelis Comneni probavimus. Id praeterea adstruit Codinus in Orig. ubi de loco Τόποι dicto: ἐνθα Ζήρων ἔκρινε τοὺς μετὰ Βασιλίσκου καὶ Σεκρετον τὸν τόπον ἐποίησε. Primus a civili ad Ecclesiasticum forum Secreti nomen transtulit Paulus Samosatenus Episcopus, quod ei inter damnationis capita obiectum olim fuit in Synodo Antiochena, ut autor est Eusebius lib. 7. Hist. Eccles. cap. 30. Ecclesiastica Secreta Constantinopoli octo recensent Scriptores; Patriarchae duo, Maius et Minus; alia M. Oeconomi, M. Sacellarii, M. Sceuophylacis, Chartophylacis, Minoris Sacellarii, ultimum denique M. Proteclici, quod caeteris postremo est adiunctum. De Secreto Maiori Patriarchae, seu potius Aede ita nuncupata, in qua Iudicia sua exercebat, agunt Theophanes, Paulus Diac. et S. Nicephorus, qui Aedi Sophianae proximum, sive in ipso Patriarchio, extitisse scribit, Imaginibus ex opere musivo adornatum. Eiusdem etiam meminit Michael Cerularius Patriarcha CP. in Edicto de proiecto pittacio apud Leon. Allatum. Secretum Minus ita nuncupatum est, quia

erat Aedes priori capacitate inferior: unde *μικρὸν δόμημα* dicitur eidem Nicephoro, Imaginibus ex opere musivo aequè adornatum. De hoc posteriore Secreto agunt Theophanes, Scylitzes et Xiphilinus Patriarcha in Sancito quodam apud Leunclavium. In utroque Secreto Synodos egisse Patriarcham ex praedictis Scriptoribus colligitur. An vero in altero horum Secreto asservata fuerit Zoae Theca (seu *σορὸς*) vix ausim definire; cum parum vero consentaneum sit in loco Iudiciario collocatam fuisse a Monomacho. Extitit praeterea Aedes alia Constantinopoli Secreti nomine donata; quam in ipso Palatio statuere videntur Simocatta lib. 8 cap. 8. et Theophanes A. XXV. Iustiniani, illa forte, quam a Prasina factione una cum Praetorio, Scriniis et Carceribus incendio consumptam A. Phocae VII. narrat idem Theophanes.

B *Ἀντιφωνητοῦ*] *Ἀντιφωνητῆς* Harmenopulo lib. 3. tit. 6. Basilicis et I. C. Graecis dicitur reus pecuniae constitutae, qui pro alio constituit, quem Galli vocant ex verbo *Répondant*, uti observatum a Cujacio ad Paul. lib. 1. Sentent. tit. 20. et ex Narratione de Salvatoris dicti *Ἀντιφωνητοῦ* Imagine, quae extitit Constantinopoli in Tetrastylo, edita a Combesio, abunde constat. Qua etiam notione *Responsalis* vox usurpata legitur in veteri charta Hugonis Lingonensis Episc. A. MCCXXI. In Tabul. Campaniae Thuani fol. 171. *Nos nobilem mulierem Blancham illustrem Comitissam Campaniae constituimus plegiam et responsalem.* Est igitur verborum Annae sensus, Alexium certam pecuniae summam quotannis Secreto ex aerario publico a vectigalium curatoribus decrevisse inferendam vice sponsionis eius, quae ex auro et argento Thecae Zoae circumposito conflata erat. Porro emissa ab Alexio hac ipsa tempestate Novella, seu Bulla Aurea, de Ornamentis Ecclesiae non auferendis, quae extat in Iure Orientali data mense Aug. v. Indict. An. M. VIMDXC. Christi MLXXXII.

B *Βουλὴ ἀνεφάνη*] Confer Zonaram in Alexio.

C *Δομεστικάτου*] Dignitas Domestici; quae vox occurrit rursus apud Annam pag. 168. et 304. In Novella Theodos. de Scholarib. apud Balsamon. ad Can. Apost. et Gregor. Turon. lib. 2. Hist. cap. 8.

Pag. 158. A *Φιλίππου*] *Πόλις Φιλίππου* non est Philipporum urbs, sed Philippopolis, cuius confinia incolebant eo aevo Pauliciani.

B *Παρίστριον νεμομένον Σκυθῶν*] Scythae Istri fluvii accolae *Παρίστριοι Σκύθαι* dicuntur Scylitzae in Monomacho. Constantinus Manasses:

Ἔβλεψε τοῦτον Ἄνουβις καὶ Σκύθης Ἰστρογείτων.
Παρίστριος πεδιάς apud Nicetam in Man. lib. 6. N. 1.

παρίστρια, eidem lib. 4. N. 1. τὰ κατὰ Βραχιζόβαν καὶ Βε-
λεγράδα. V. Annam pag. 190. 271. et Notata ad pag. 242.

Λόγον ἀπαθείας] Anna rursum pag. 249. 292. *Verbum B*
securitatis dixit Paulus Diac. lib. 23. Histor. Misc. *Vellem*
effugere et venire ad te, trans mitte ergo mihi verbum secu-
ritatis, et quos hic habeas amicos, ut hoc eis credam, et me-
cum occurrant. Alibi *Verbum* nude, lib. 18. et 19. etc. Ita
Sermo tutionis apud Marculfum lib. 1. cap. 24. *In verbo*
ponere, in L. Salica tit. 14. et 59. et apud Gregor. Turon.
lib. 9. Histor. cap. 19. et 27. hoc est, in suam tutelam reci-
pere. Hinc nostris loquendi usus familiaris, *donner sa pa-*
role, en parole de Roy. Quo spectant quae de verbis Episco-
porum habet Petrus Blesensis Epist. 51. *Verba Episcoporum,*
qui Apostolorum sunt filii et haeredes, vim iuratoriam in se
habent, ut in eis iusiurandum sit, quod est verbum simplex
in aliis, et quod in aliis est simplex periurium, sacrilegium
sit in illis. Id etiam convenit Regum et Principum pro-
missis, quibus solenne est fidem suam nude interponere, prae-
sertim quando cum subditis quidpiam agunt, aut iis aliquid
pollicentur.

Ὁ Καρχῖνος] Vide Michaellem Apostolium Proverb. C
Cent. 11. §. 11. et infra pag. 247.

Γίδον] Tres extitere Wiscardo ex Sigelgaita coniuge filii Pag. 159. B
masculi; *Rogerus* Dux Apuliae; alter *Robertus*, qui subscribit
Diploma Rogerii fratris Ducis Calabriae pro Ecclesia Con-
sentina A. MXCIII. apud Ughellum Tomo 9. Ital. Sacr. pag. 257.
nec multo post obiit; tertius *Guido*. Is navali praelio cum
Venetis inito interfuit, uti Anna commemorat. Fratrem de-
inde Boemundum in Expeditionem Sacram proficiscentem
comitatus, fortiter iis in bellis se gessit, eoque nomine cele-
bratur a Tudebodo lib. 4. Roberto Mon. lib. 6. Baldrico lib. 3.
Guiberto lib. 5. cap. 26. et 27. et Willelmo Tyrio lib. 6.
cap. 11. Periit tandem ille ex febre, Boemundo fratre Dyr-
rachium obsidente Anno Christi MCVII. ut docemur ex Scrip-
tore Historiae Hierosol. pag. 608. apud Bongarsium; tametsi
probabilius soluta iam obsidione et pace Alexium inter et
Boemundum firmata obiisse, ex iis quae ab Anna narrantur
lib. 13. pag. 388. et seq. Orderico Vit. lib. 11. pag. 824. et
vet. Scriptore qui extat To. 4. Hist. Franc. pag. 95.

Βοθροεντόν] *Rogerus Hovedenus: Ad exitum Insulae de C*
Cuverfu in Romania est Castellum desertum, quod dicitur
Butentrost, super littus maris, in quo Iudas proditor natus
erat. Buthrotum Geographis, uti supra monuimus. Servius
ad illud Virgilii lib. 3. Aeneid. *Et celsam Buthroti ascendi-*

mus urbem; haec civitas est in Epiro, cuius pars est Chaonia, quae ante Molossia dicta est.

D *Διεπέρασεν*] Traiecit iterum Robertus in Illyricum mense Septembri, anno scilicet Chr. MLXXXIII. ut autor est Malaterra lib. 3. cap. 40. Gesta in hac ultima Roberti expeditione multis refert Guillelmus Apul. lib. 5. quae ad illustrandam Annam integra, etsi prolixiora, hoc loco damus; cum hic egregius Scriptor, licet semel editus, haud omnibus ob-
vius sit.

*His ita completis animos intendit ad illud
Propositum, quod mente diu tractarat agendum.
Electos igitur nautas, et quos magis aptos
Militiae novit, secum facit ire Tarentum.
Huc cum gente sua navis convenerat omnis.
Classis magnificos ibi militiaeque paratus
Instruit, expensis naves implentur et armis.
Portum Brundusii, qui tutior esse videtur,
His comitatus adit. Transire veretur Hydrunti,
Quo brevior transcursus erat, quia tempus adesse
Coeperat Autumni, tranquilla recesserat aestas.
Unde timens ratibus, mora ne qua noceret Hydrunti
Ex tempestatis subitis incursibus ortae,
In portu tuto fit tutus classe recepta,
Expectat flatus prudenti mente secundos.
Inde valefaciens uxori littore stanti,
Restantique simul populo cum coniuge, coepit
Finibus Ausoniis iam non rediturus abire.
Armatis centum viginti navibus aequor
Transfretat Adriacum, genito comitante Rogero,
Qui patris esse sequax armorum strenuitate,
Et placida cunctis affabilitate studebat.
Duxit praeterea naves, oneraria quarum
Lex erat, has et equis sumptuque replevit et armis,
Et variis rebus, quas aequoris exigit usus.
Aequore transvectos exercitus ille coegit,
Quem Ducis egregii servabat filius alter.
Exegere fere menses in littore binos,
Tempestate gravi bellum differre coacti.
Temperie placida portum redeunte relinquunt,
Et contra Venetum naves Danaumque Chelindros
Certamen navale parant. Dux quinque triremes
Ducit, ducendos commisit quinque Rogero:
Roberto totidem fratri, totidem Boemundo.
His aderant ratium suffragia iuncta minorum.*

*Innumeris bello Danaei duxere Chelindros:
 Altera turba novem confisa triremibus altis,
 Quas habiles bello magis esse Venetia novit,
 Roberti naves dum conspicit inferiores
 Esse suis, audacter eis congressa recessit,
 Atque interpositis Danaum praefulta Chelindris,
 Iactibus innumeris telorum desuper hostes
 Sauciat, et ferri se pondera magna minatur
 Iacturum, ne classis eis inimica propinquet.
 Vix in ea navi, quae fert ad bello Rogerum,
 Quilibet illaesus reperitur, et ipse lacerto
 Saucius, obstanti stat cedere nescius hosti,
 Immemor illati sibi vulneris: ardor honoris,
 Quantus adesse solet victoribus, incitat illum.
 Hunc pater insigni decoratus saepe triumpho
 Accit, et accitum maiori classe Chelindros
 Dissociare iubet. Patris impiger ille iubentis
 Iussa sequi properans cum quinque triremibus illis,
 Quae sibi commissae fuerant, inferre Chelindris
 Bella parat, Danaei nihil hoc pugnante repugnant,
 Sed passim fugiunt, ut aves obstare volanti
 Non audent aquilae, cursuque latere fugaci
 Coguntur lepores, dum ne rapiantur aduncis
 Unguibus, et rostro metuunt cibus esse voraci.
 His ita dimotis stat sola Venetica classis.
 Robertus genitique sui, dum stare fugatis
 Graecorum ratibus solas videre triremes,
 Invasere suis cum ratibus acriter illas,
 Tamque fuit vehementi impulsus impetus horum,
 Ut septem mersis non posse Venetica classis
 Elabi speret, solis sed stare duabus
 Navibus ad bellum nil profuit: hostibus omnes
 Cedere coguntur, solito Dux more triumphat.
 Classe triumphata secum duo millia victor
 Ad portum ducit de pugnatoribus istis,
 Qui magis obstiterant, quorum audacia maior.
 Praeter eos alios quingentos annumeravit,
 Qui capti fuerant: septem, fugientibus Argis,
 Argolicae naves sunt hoc certamine captae.
 Qui castrum Coryphi servare fideliter illi
 Solliciti fuerant, solvuntur ab obsidione,
 Quam passi fuerant, Dux dum metuendus abesset.
 Exin victrices et victas ducere naves
 Procurat tutis stationibus, ut locet illas*

*Temporis hyberni Dux incumbente pruina,
Naves et nautas ibi collocat et remorari
Dum placide redeant aestatis tempora iussit.*

Pag. 160. B

Κασσόπης] Urbs portu insignis, a qua Brundusium navigabatur. Ulpian. L. 1. §. 12. D. de Exercit. Act. *Ut ecce naves, quae Brundusium a Cassiope, vel a Dyrrachio vectores traiciunt.* Quo loco Laz. Baysius lib. de Re Navali *Cassopa* legendum censet, ut et apud Ciceronem lib. 16. Epist. Fam. 9. aitque oppidum esse Corcyrae Insulae ex Plinio lib. 4. cap. 12. ubi etiam ab Anna videtur statui. *Catzope* dicitur Hovedeno et Bromptono A. MCXCI. *Cassiopi Castrum* D. Gregorio M. lib. 12. Epist. 2. 3. et 8. hodie *Cassopo*. Vide Thomam Porcacchum de Insul. Est praeterea eiusdem appellationis Thesprotiorum urbs in Epiro, de qua Geographi.

B *Λιμένα Πασσάρων*] *Πάσσαρον* Molossiae in Epiro locus apud Plut. in Pyrrho et Livium lib. 45.

D *Κονταρίνου*] Ex illustri Contarenorum Veneta gente, ex qua prodire Duces aliquot Reip. Venetae.

Pag. 161. A

Ἄχρι δευτέρου ζωστήρος] Theodorus Prodrom. lib. 5. *τῶν κατὰ Ροδάνθην* pag. 225.

*Ἐκ δευτέρου ζωστήρος ἄχρι καὶ τρίτου
Πίλοις κατεσκέπαστο ραστοῖς παχέσιν.*

Τρίτος ζωστήρ apud Constant. Manassem in Theophilo et Nicetam in Man. lib. 2. N. 1. qui *ἔσχατος ζωστήρ* dicitur Zonarae in Theophilo.

B *Λαμπράν νίκη*] Hanc Roberti navalem victoriam in mensem Novembrem conicit Romualdus Archiepiscopus Salernitanus: *Dux Robertus collecto agmine iterum in ultramarinas partes statuit proficisci. Quod dum Imperatori Alexio compertum esset, suum direxit exercitum cum multitudine navium simul cum exercitu Venetianorum, ut maris iter Duci prohiberetur. Contra quos Dux Robertus una cum filio Rogerio, cum navibus suis non segniter progressus, cum iis acriter confligit mense Novembri, et navali praelio commisso, Dux Robertus una cum filio suo Rogerio victoriam capiens maxima caede prostravit eos, quorum quidem multi in mare demersi, plures autem capti, nonnulli vero per fugam vix elapsi sunt, sicque prostratis hostibus Dux ipse simul cum Rogerio filio exultans tripudio adiit Boemundum, filium suum, quem in terris, quas ibi conquisierat, dereliquit cum suo exercitu Imperium Constantinopolitanum invadere cupiens. Anonymus vero Barenis initum Ianuario mense A. C. MLXXXV. Robertum inter et Venetos navale praelium scribit: A. MLXXXV. Indict. VIII. transit Robertus in Ro-*

mania mense Octobri. In mense Ianuarii commisit bellum in mare cum ipsi Benetici, et vicit.

Βενετικοί] De tertio hoc praelio, vel saltem Venetorum C ista victoria silent prorsus Scriptores. Sabellicus dec. 1. lib. 5. ter Venetos cum Roberto mari dimicasse tradit, ac primo quidem praelio Roberti classem debellasse, aliis cladem passos. *Nec ita multo post in Alexii gratiam Veneti in Normannos moverunt, eodem ferme loco ubi prius, sed longe alio eventu pugna commissa est. Victi quidem adeo insignem cladem Veneti accepere, ut ex numerosa classe, quam eo Silvius duxerat, (quia alii mediis aquis caesi, alii capti essent) paucissimi evasisse dicantur.* Et mox de tertio praelio: *Circa Dyrrachium per haec quoque tempora a Graecis Venetisque Phalerii (Ducis Venet.) ductu adversus Guiscardum, nec meliore eventu quam antea Silvio Duce pugnatum reperio.*

Δούξαν Βενετίας] Ob praestita sibi his in bellis a D Venetis auxilia Venetorum Ducem, qua tum dignitate fungebatur Vitalis Phalerius, seu Falierus, qui illam inierat A. MCLXXXIV. Protosebastum dixit Alexius caeterosque Venetos multis muneribus magnisque honoribus est prosecutus. Quo quidem titulo ornatum Vitalem prodit etiam Franc. Sansovinus in Venetia lib. 11. pag. 187. prior. Edit. ubi aliquot alios Venetorum Duces similibus titulis identidem ab Imperatoribus Byzantinis cohonestatos testatur, quibus ii ad vitam uterentur. Hoc autem verborum initio Vitalis Diplomata concepta leguntur: *Nos Vitalis Faletro Dux ac Imperialis Protosevastus.* Additur in Editione Hoescheliana, *ὑπερτίμων δὲ καὶ τὸν Πατριάρχην σφῶν ἠξίωσε μετὰ τῆς ἀλόγου* (legendum ἀναλόγου) *ῥόγας.* Hypertimorum dignitas Metropolitanorum erat, quorum alii *Ἐξαρχοὶ καὶ ὑπερτίμοι*, alii tantum *ὑπερτίμοι* dicebantur, ut est in Notitia Andronici. Erat porro ea tempestate Venetorum Patriarcha Dominicus Contarenus, de quo Gregorius VII. Papa lib. 1. Epist. 18. lib. 2. Epist. 14.

Τοὺς ἐκ Μέλφης] Melphitani, seu Amalphitani, navigationi et mercaturae operam non modo impenderunt, sed eo potissimum nomine celebrantur a Scriptoribus, quod primi peregrinas, et quas Oriens non noverat, merces in remotiores orbis plagas lucri faciendi gratia inferre tentaverint, et in plerisque maritimis oppidis domicilia et officinas, ubi moram facere possent et commercia sua exercere, nutu quibus illa parebant Principum, possiderent: quod praeter Annam hoc loco et pag. 125. et 163. testantur Willelmus Tyrius lib. 18. cap. 4. Alexander Abb. Celesin. lib. 3. pag. 366. et Leander Albert. in Descr. Ital. Guillelmus Apul. lib. 3.

*Urbs haec dives opum populoque referta videtur:
 Nulla magis locuples argento, vestibus, auro,
 Partibus innumeris, hac pluribus urbe moratur
 Nauta, maris caelique vias aperire peritus.
 Huc et Alexandri diversa feruntur ab urbe,
 Regis et Antiochi: haec freta plurima transit,
 His Arabes, Indi, Siculi noscuntur et Afri:
 Haec gens est totum pene nobilitata per orbem,
 Et mercanda ferens et amans mercata referre.*

D ^{Ἐργαστήρια}] Amalphitanorum, qui Constantinopoli commercii exercendi causa commorabantur, aliasque in urbe tabernas, vel officinas, seu potius, quae ex iis in Imperatorium fiscum inferri solebant vectigalia, Ecclesiae D. Marci ultro largitur Alexius: nam hac tempestate Amalphis, seu Amalphia, quae a suis antea regebatur Ducibus, Roberto parebat, proindeque Amalphitanis bellum erat cum Alexio. Extincto enim Ioanne Duce Amalphitano, Ioannis Ducis filio, A. MLXX. Sergioque Ioannis filio exacto, Robertus Ducatum Amalphitanum nactus erat A. MLXXV. urbe occupata, cui postmodum successit Rogerius filius, uti narratur in Chronico Amalphitano. Ut ergo Amalphitanorum mercatorum animos sibi conciliarent Graeci, varia iis in urbe privilegia indulserant, *Embolumque*, (de quo infra) *Ergasteria*, quae *Estacones* dicuntur in charta Boemundi II. Principis Antiocheni, et Ecclesias concesserant. Amalphitanorum vero Ecclesia Constantinopoli vocabatur *Ecclesia S. Mariae Amalphitanorum de Latina*, ut ex Bulla Alexandri IV. PP. apud Ughellum colligitur. Erant porro varia et complura in urbe Constantinopolitana *ἔργαστήρια ἐμπορίας καὶ πραγματείας διαφόρων*, ut ait Iustinianus Nov. 43. quorum nomine Imperatori pensitatio praestabatur, cuius redditus pro certa quantitate ad praebenda luminaria e aedificia publica ac tecta reparanda impendebatur, L. 19. Cod. de Oper. publ. aut in sumptus funerum, d. Nov. 43. et 59. et Nov. Leonis 12. a qua pensitatione, aut intributione caeterae officinae, quae ad Ecclesias, vel alias domos pietati dedicatas, vel ad viros illustres, vel ad domum Imperatoriam pertinebant, immunes non erant. Meminit Lex. 12. Cod. de Episc. et Cleric. Ergasteriorum, vel tabernarum, ad Ecclesias pertinentium, de quibus agit etiam Gyllius in Constantinopoli lib. 2. cap. 4. sub finem: Benjaminus vero Tudelensis in Itinerario, vectigalis, quod cogebatur ex tabernis Constantinopolitanis: *Ipsius civitatis tributum singulis diebus viginti aureorum millia conficere aiunt, cum ex locatione tabernarum, tum ex foris venalitiis et mercatorum vectigalibus.* *Ἐργαστηριακὸν* dictum illud tributum,

quod pro officinis solvebant mercatores, in Diplomate Andronici Imp. apud Phranzem lib. 3. cap. 24. quod nostris *Stallagium*. Charta Communiae urbis S. Quintini in Veromanduis apud Hemereum: *Quisquis in forum venerit, stallum suum statuere possit, ubi terram vacuum repererit suumque solvat stallagium.* Philippus Mouskes in Chilperico:

*Si leur donna le vienage,
Des nés et tout le pontenage
Et l'estalage et les merciers.*

Ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς Στάλας] Quemdam CPolitanae ur-

bis angiportum assignatum et concessum Venetis ab Alexio refert Cinnam. lib. 6. N. 10. quem Ἐμβολον a multis appellatum ait, forte quod esset ea urbis pars porticibus exornata, cuiusmodi variae erant CPoli sparsim in omnibus pene regionibus, quas ἐμβόλους vulgo appellabant. Nam et ἐμβόλους, seu Porticus, Troadenses, Domnini, Fanionis, Eubuli, Marciani, Arcadianas, Regias, Argyropratorum, Novas, Fori, Palatii etc. passim habent Scriptores Byzant. Isidor. Gloss. *Imbulus, ab ambulando, Ambulatorium.* Papias: *Imbuli dicti, vel quia sub volumine sunt, vel quia sub his ambulamus: sunt enim platearum porticus hinc inde.* Sic autem Cinnamus, eo loco, ubi immunitates et privilegia Venetis ab Alexio propter praestitum bello contra Robertum auxilium concessa commemorat: Οὗτος Ἀλεξίῳ ποτὲ Βασιλεῖ χεῖρα παρασχόμενοι σύμμαχον, ὀπληρῖκα Ῥώμπερος ἐκεῖνος ἐξ Ἰταλίας ἐπὶ Ἀυροράχιον μεταβὰς ἐπολιόρκει τὴν χώραν, ἀμοιβῆς τυγχάνουσι τῆς ἄλλης; καὶ δὴ καὶ στενωπὸς αὐτοῖς ἐν Βυζαντίῳ ἀποτετακτο, ὃν Ἐμβολον ὀνομάζουσιν οἱ πολλοὶ, μόνοι τε τῶν ἀπάντων διὰ τοῦτο κατ' ἐμπορίαν δεκάτας οὐδενὶ Ῥωμαίων παρέσχοντο. Quo ἐμβόλον vocabulo non tam Porticus, quam urbis portio, seu regio (nos *quartier* dicimus) intelligitur. Ita etiam Pisanis foederatis Imperatores Constantinopolitani *Embolum* et *Scalas* concesserant, quod Caloioanni, seu Ioanni Comneno adscribere videntur Annales Pisanorum editi ab Ughello Tom. 3. Italiae Sacrae. Haec enim in veteri Diplomate A. MCLXI. quod ab eodem Ughello in Archiepiscopis Pisanis pag. 466. refertur, legimus: *Tibi Benedicto dilecto fratri recipienti in vice Ioannis Operarii operis Pisanae Ecclesiae S. Mariae pro loco ipsius operis damus et irrevocabiliter concedimus Ecclesias, videlicet Embolum et Scalas et Stateram quae sunt in Constantinopoli et sunt ab Imperatore operi Sanctae Mariae concessa etc.* Atque in eo Diplomate *Embolani* dicuntur Pisani, qui Embolum istum incolebant, aut certe quibus Embodi praefectura demandata erat: *Ita ut neque Archiepiscopus neque Consules Pisani*

neque Missatici neque Vicecomes neque Embolani, qui modo sunt, vel pro tempore erunt, nec aliqua occasione Pisanae civitatis potestatem habeant aliquo modo de praedictis omnibus vendendi, vel pignorandi, aut alienandi. In alio Instrumento A. MCCXXIV. apud eundem Ughellum dicto Tomo pag. 501. et 503. fit mentio *Emboli Pellipariorum* in urbe Pisana: nos diceremus *le quartier des Tanneurs*. Vide eundem Tom. 7. pag. 278. Quod vero spectat ad Ecclesias, quas Veneti Constantinopoli tenebant, una fuit Sancti Archidani, vel Akidani, cuius mentio fit in Bullis Caelestini III. et Honorii III. PP. apud Ughell. in Patriarch. Gradens. Porro *Scalarum* vocabulo navalia intelligi pridem docuerunt viri docti. Alii *Scalas traiectus maritimos* interpretantur, per quos videlicet navibus exscensus aditusve patebat in portum, vel in urbem. Sic Autor Descript. CP. in Reg. 6. *Scalam Sycenam traiectum Sycenum* dixit, quae alias *πέραμα* Iustinianarum nuncupatur in Nov. 59. cap. 5. *Sycae* enim Iustinianae dictae, uti tradit Stephanus Byzantius. Sed et aliae urbis *Scalae* *περάματα* in eadem Nov. appellantur: *ἔξω τῶν νέων τειχῶν, ἢ ἐν ἄλλοις περάμασιν*, id est, *extra novos muros et alios traiectus*, quemadmodum haec verba reddidit Cujacius. Atque inde *περαμάτων* nomenclaturam servant etiamnum *scaphae ipsae*, quibus *Fretum Sycenum* traiecitur, ut autor est Petrus de Valle Epistola 2. Horum traiectuum sub *Scalarum* nomine meminit Novella 159. in princip. et L. 7. Cod. de Aquaed. lib. 11. Quin et ipsae in continenti *Clusurae*, seu angustiae, *Scalae* videntur etiam nuncupatae. Certe Cinnamus lib. 1. meminit loci, *Μαλα Σκάλα, Κακή Στάλα*, dicti, quod, uti scribit, esset *χωρίον ἐρμυρόν* et *ἀπόκηρυμον*. *Scala* igitur non tam portus, quam ipse traiectus maris dictus est, vocabulo a *Latio* deducto, ex eo quod Graeci veteres traiectus omnes, seu freta, *βάθρα*, (quae vox Latinis *Scalas* notat) appellarent. Ita Euripides in *Aulide* v. 80. *σιενόπορ' Αὐλίδος βάθρα* vocavit angustum fretum, quod *Aulidem* Boeotiae a *Chalcide* disternat, *tam modicum, ut ponte iungatur*, teste Plinio, seu ut Solinus, *per fabricam brevissimae machinae adeatur pede*. Ab eodem fonte traiectus iidem *Gradus* a Latinis nuncupantur. Nec enim sunt *Gradus*, quod vult Surita, pontes ad maris, aut maiorum fluviorum littora, sed freta et angustia maris atque interdum flumipum meatus. Ammianus lib. 15. ubi de *Rhodano*: *Gallico mari incorporatur per patulum sinum, quem vocant Ad Gradus*. *Rhodani Gradus* occurrunt praeterea apud Autorem *Itinerarii Maritimi*, quam appellationem tribuunt etiamnum *Rhodani* accolae ipsis meatibus, seu traiectibus, per quos

fluvius in mare evolvitur, reliquo fluvii ipsius ostio arenis ferme undique obsito. Hos enim traiectus *Gras* appellant, adiuncta quadam ab locis vicinis, aut a pelagi natura aut soli denominatione. Superest praeterea eiusdem vocabuli vestigium in Occitania ad Stagnum Magalonense, quod ad Septentrionem continenti adhaeret, ad Meridiem a Gallico mari validissimo aggere disiungitur. Haud procul a Magalona urbe in modum Insulae stagnantibus aquis circumfusa, Montispessulani Praesulum Cathedra olim insigni, disruptus agger iste meatum ac traiectum navibus a mari venientibus praebet in stagnum, quod portus vicem praestat. Canalem istum Versus antiqui in Arnoldum Episcopum Magalonensem scripti circa An. MLXXVIII. *Gradus* vocant, indigenae vero *la Grau*, apud Catellum lib. 2. Rer. Occitan.

Hic muros fecit, turres hic undique fecit,

Clerum divinis contulit officiis.

Iste Gradus clausit, quo praedo piraticus hausit

Saepe latrociniis littora nostra suis.

Navibus introitus per eum Gradus alter apertus,

Non procul a terris, o Magalona, tuis.

In Diplomate Ludovici VII. Reg. Franc. A. MCLV. apud Sammarthanos in Episcopis Magalon. N. 21. Gradus isti *Portus* nomine donantur: *In Comitatu Sustantionensi portus, qui dicitur Gradus.* In Annalibus Pisanis editis ab Ughello Tom. 3. Ital. Saer. sub A. MCLXV. *Gradus Mergierii* dicuntur pro *Mergorii*, seu *de Mergueil*. *Gradus* etiam in stagno Salsarum in Comitatu Ruscinonensi habent chartae aliquot veteres ex Chartophylacio Regis Christianissimi. Id porro vocabuli notione ista non nuperum: eo quippe utitur Valerius Maximus lib. 3. cap. 6. uti observatum a viris doctis: *P. Scipio cum in Sicilia augendo exercitum traiciendoque in Africam opportunum quaereret Gradum.* In sequiori vero Latio non semel usurpatum legimus. Annales Pisani de S. Petro Apostolo: *Transfretavit circa littora Pisanorum, ubi hodie dicitur Ecclesia S. Petri ad Gradus.* Infra, de eadem Aede: *In quo loco cum per mensem moram fecisset, ad Gradus maris Ecclesiam construxit.* Iidem Annales sub A. MCLXXVIII. *Saraceni coeperunt bellare et invadere Insulam Sardiniae et ire in partibus Pisanorum et usque ad Gradus Romae.* Neque aliunde nomen accepit Insula Venetiis proxima, quae *Gradus*, vulgo *Grao*, dicitur, quod in ea exscensiones fierent, et portus vice esset Venetis. A praedictis dissentit Petrus Gyllius lib. 2. de Bosp. Thrac. cap. 11. cuius sententiae favere videtur Cujacius ad Leg. 7. C. de Aquaeductu; contendit enim Scalas esse crepidines ac moles portuum, quarum obiectu pe-

lagi furentis atrocitas frangitur, quas, inquit, Ἕλληνες a figuræ similitudine χηλᾶς appellant, posteri Graeci βάρθρα, Latini *Scalas*, seu *Gradus*, quia ex illis ad naves velut gradus iacitur. Factum deinde, ut quae vetustioribus Graecis χηλαί, iisdem iam ignorantibus χαλαί, denique a vulgi consuetudine, quae litteras depravare solet, *Scalae* appellatae sint. Sed haec accurata egent discussione, quae non est huius loci.

D [Ἐβραϊκῆς Σκάλας] Vnde nomen huic *Scalae* accesserit, haud plane constat; nisi dicamus ita nuncupatam, quod vicina fuerit Monasterio Stauracii, quod τὰ Βρακὰ et τὰ Ἐβραϊκὰ vocabant, de quo Theophanes, Zonaras et Cedrenus in Mich. Rhang. et Paulus Diacon. lib. 24. vel quod adiacuerit Portae urbis, olim Neorii, postea a recentioribus Graecis, ipsique Ducae cap. 28. et 29. ὠραία, aliis *Heuraeae*, seu *Hebraeae* dictae, ab aedificiis Hebraeorum, seu Iudaeorum huic portae obversantibus, ut Gyllius lib. 3. cap. 1. et Leunclavius in Pand. cap. 200. tradunt. Vel denique, quae mea est sententia, quod ab hac *Scala* excensus fieret pergentibus in eam στενοῦ regionem, in qua erant Iudaeorum, aut Hebraeorum sepulturae, quae Villharduino *Iuiverie*, seu *Iudaea-ria* ideo nominatur. Vide Notas nostras ad hunc Scriptorum.

D [Βίγλας] Locus ita dictus a Vigiliis, seu Excubiis. *Βίγλα* enim Ducae cap. 38. et aliis, quos laudant Rigaltius, Meursius et Fabrotus, Vigilia est, seu Custodia. Est igitur *Βίγλα* locus, ubi erat statio Vigilum, in quo excubabant milites, qui urbis et civium securitati invigilabant: *Moris quippe Constantinopolitanorum erat*, ait Luithprandus lib. 1. cap. 3. *ne a vicinis gentibus opprimerentur, singulis quibusque noctibus per totius civitatis bivium quadriviumque armatos milites causa custodiendae civitatis, qui eam invigilarent, ponere.* His qui praeerat Tribunus, *Drungarius Vigiliae* dicebatur, qui nostris *Miles Gueti*, seu vernacula lingua, *Chevalier du Guet*, cuius quidem officii apud Parisienses ea erat dignitas, ut non nisi a Milite obiri posset, ut est in veteri Aresto Parlamenti 13. Ianuar. A. MCCCCLVII. Meminit etiam Codinus in Orig. CP. loci ita dicti in Urbe: τὰ δὲ λεγόμενα Κοντάρια βίγλα ἦν μεγάλη τὸ πρότερον.

D [Ἐμπεριεχομένης σκάλας] Hoc est, portoria, quae ex scalis intra illud spatium positae cogebantur. Erant enim in ipso Ceratino Portu plures *Scalae*, seu, ut ita dicam, in ipso portu plures portus, cum *Scala* pars esset portus: unde Moschopulus dixit *Scalam* esse μέρος τοῦ λιμένος, εἰς ὃ αἱ νῆες δέδενται. In isto quippe sinu extitit *Scala Chalcedonensis*, quae collocatur in 5. Regione in vet. Urb. Descript. cuius meminit Chronicon Alexandr. A. XII. Arcad. et VII. Theod.

Iun. de qua etiam habet quaedam Gyllius in CP. lib. 3. cap. 1. *Scala Sycena* in Regione 6. *Traiectus Iustinianarum* appellata in Novell. 59. de qua idem Gyllius lib. 3. cap. 2. et Leunclavius in Pand. cap. 127. *Scala Timasi*, quam in 7. Regione statuit Urbis Descriptio: *Scala Acropoleos*, apud Theophanem pag. 365. Cedrenum in Copron. et Paulum Diac. lib. 22. Hist. Misc. Extitit praeterea locus *Heptascalon*, a septem Scalis proximis dictus, de quo Scylitzes, Cantacuzenus lib. 4. cap. 22. et Gyllius lib. 3. cap. 9. Ad Propontidem recensentur Scalae aliquot: *Scala τῶν Πηγῶν*, apud Scylitzem in Romano, quae *Portus Aureae Portae* dicitur Ducae cap. 38. *Contoscalium*, seu parva Scala, a qua Porta urbis vicina dicta Contoscalii, cuius mentio occurrit apud Cantacuzen. lib. 4. cap. 2. et Phranzem lib. 3. cap. 11. Vide Leunclav. in Pandect. cap. 200. Meminit porro porteriorum, quae ex Scalis pendebantur, Lex 7. Cod. de Aquaeductu, lib. 11. ubi *omnia vectigalia, quae colligi possunt ex universis Scalis Urbis*, in reparationem Aquaeductuum CP. impendi iubentur. Quae Graeci sic vertunt: *εἰς ἀνανέωσιν τοῦ ἀγωγῶ τὰ παρεχόμενα εἰς τὰς σκάλας ἀναλισκέθω. Σκαλιατικὰ* eiusmodi portoria vocat Diploma Andronici Iunioris apud Phranzem.

[Ὑπὲρ κομμερκίου] Cinnamus loco supra laudato, de Pag. 162. A Venetis: *μόνοι τε τῶν ἀπάντων διὰ τοῦτο τὰς καὶ ἐμπορίαν δεκάτας οὐδενὶ Ῥωμαίων παρέσχοντο*. Hic vero *κομμέρκιον* sumitur pro telonio, vel tributo, quod pro ipso commercio, mercatura, vel negotiatione pensitabatur. Sic enim passim hanc vocem usurpant Graeculi sequioris aevi. Glossae Basil. *τελώνιον, κομμέρκιον*. Conventions Michaelis Palaeol. Imp. et Communis Ianuens. A. MCCLXI. editae post Villhard. *Permittet contrahere de toto iam dicto Imperio omnibus et singulis Ianuensibus, et deferre libere et expedite sine aliquo impedimento dacitae, commercii, sive exactionis*. Sanutus lib. 2. part. 2. cap. 4. *Quod praefata tributa, datia, et commercia, aliaque necessaria nequaquam transferri valeant*. Hinc *Κομμερκιάριος* dictus eiusmodi vectigalium exactor, Constantino de Adm. Imp. cap. 43. et Autori Chronici Alex. pag. 900. Vide praeterea Glossaria Meursii et Fabroti.

[Μετὰ τοῦ ἰδίου νόου] Rogerii in Cephaleniam appulsum, resque ibi actas attigit Guillelmus Apuliensis lib. 4.

Hoc abeunte Rogerum

*Iussit adire suo cum milite Cephaloniam,
Vt tanta fuerat quae tempestate rebellis
Victa refraenetur, haec Insula dum capiatur,
Undique terrendas Graecorum moverat urbes.*

*Iussa patris sequitur, iussamque Rogerus ad urbem
Cum Ducis agminibus properavit et obsidet illam.*

B *Βοντίζη*] Idem Poeta:

*Ipse suos Equites hyemali tempore secum
Bundiciam ducit mansurus, ibique moratur.*

Caeterum Bundiciam iam ante expugnarat Robertus. Idem Guill. lib. 4.

Bunditiam nautae vi captam depopulantur.

B *Ἀντὸς δέ*] Guillelmus Apul.

Continuis huius soboles generosa Rogerus

Perterrere minis non cessat Cephaloniam.

Insula Roberto proponitur esse petenda,

Ad quam missus erat capiendam filius eius.

Ab hoc porro in Cephaleniam Roberti appulsu portui Insulae, seu sinui, qui Illyricum respicit, mansit *Wiscardi Portus* appellatio. Falsum enim quod Hovedenus et Bromptonus scribunt, ita dictum, quod eo loci mortem obierit, et tumulto mandatus fuerit Wiscardus.

B *Γαλέαν*] Cedrenus pag. 581. *μετὰ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ κομπαρίων, ἃς δὴ γαλέας κατονομάζειν εἰώθασιν.* Matheus Paris. *navibus rostratis, quas galeas vocant.* Otho Fris. lib. de Gest. Frid. cap. 33. *Aptatis — triremibus et biremibus, quas modo galeas, seu sagittas vulgo dicere solent.* Guill. Tyrius lib. 10. cap. 28. *Navium rostratarum, quae vulgo dicuntur galeae.* lib. 20. cap. 14. *Erant in praefato exercitu naves longae rostratae, geminis remorum instructae ordinibus, quae vulgo galeae dicuntur.* Histor. Hieros. pag. 1167. *Quod antiqui dixere Liburnam, moderni galéam, media producta, nominant.* Asserus An. DCCCLXXVII. *Iussit cymbas et galeas, id est, longas naves fabricari.* Malaterra lib. 4. cap. 25. *A duabus Piratarum navibus, quas galeas appellant, hostiliter aggreditur.* Vox notissima, de qua praeterea consulendi Meursius, Vossius, Spelmannus, Watsius, Somnerus et Fabrotus in Gloss.

B *Περὶ τὸν Ἀθήρα*] Asteriam habet Sophianus in Cephalenia Insula, haud procul ab ipsa Cephalenia urbe. Asteridem Insulam, Cephaleniam inter et Ithacam, statuunt Plinius lib. 4. Stephanus, et Nicetas in Man. lib. 2. N. 5. At Anna Atherem promontorium Cephaleniae Insulae fuisse ait. Cum igitur aeger Robertus de Ithacae oppido, Hierusalem nuncupato, inaudisset, insuper et Atherem revocasset in mentem, continuo subiit oraculi memoria, quod olim sibi pronunciatum meminerat, Atherem usque ditioni suae cuncta subiecturum; hinc proficiscentem Hierosolymam, debitum naturae ibi soluturum.

Fallax fuit vaticinatio, ut sunt eiusmodi praestigiatorum vaticinationes. Nam Hierusalem in sola Iudaea animo obversabatur, ut et Ather, quem Palaestinae locum noverat ex libro Iosuae cap. 15. Simili deceptum praedictione Gerbertum, seu Silvestrum PP. finxit Benno Cardinalis, a quo hauserunt quae habent Willelm. Malmesberiensis lib. 2. de Gest. Angl. cap. 10. Albericus A. MII. Matheus Westmonast. et Bromptonus A. MXCII. et Balduinus de Avesnis in Chr. vernaculo MS. cap. 73. Is enim cum statuam, quam certa siderum inspectione sibi fuderat, ad interrogata negative, vel affirmative, tantum respondentem interrogasset, an moreretur antequam cantaret Missam in Hierusalem, respondissetque illa negative, tandem se dubio oraculi sensu deceptum cognovit, cum post Missam a se ex more Romae in Ecclesia Hierusalem dicta decantatam, invaletudine ictus, et consuetae statuæ deceptionem, et ultimum vitae suae diem imminere sensit.

Τελευτή] Robertum ex veneno ab uxore, Alexii ipsius C persuasione, propinato extinctum narrant Ordericus Vitalis lib. 7. Guibertus lib. 3. Gestor. Dei cap. 2. Willelmus Malmesbur. lib. 3. et 4. de Gest. Angl. Reg. Rogerus Hovedenus, Richardus Pictavinus, Albericus An. MLXXXV. Gaufridus Vosiensis, Bromptonus et aliquot alii. Romualdus vero et Guillel. Apul. lib. 5. morte communi defunctum probabilius asserunt cum Anna, quae ex pleuritide, vel feбри, e vivis sublatum refert. Apud Insulam Cassiopem mortuum scribit Romualdus, contra quam Anna, quae, ut et Alexander Monach. lib. 3. Chron. Monasterii S. Bartholomaei de Carpineto, in Cephalenia Insula extinctum refert. Nec minor de anno, quo excessit, apud Scriptores discrepantia. Nam Malaterra lib. 3. cap. 41. Roberti mortem accidisse autor est mense Iulio An. MLXXXIV. aitque insigni Solis Eclipsi, quae 6. Febr. eo anno contigerat, veluti praenotatam, ut et Gregorii VII. PP. et Guillelmi Regis Anglorum. Atqui Gregorius mortuus legitur An. MLXXXV. 24. Maii, Willelmus vero, mense quidem Septembri, sed An. MLXXXVII. ut est apud Ordericum lib. 8. et alios, adeo ut falsum sit Robertum, Gregorium et Guillelmum ante elapsam a Solis isto defectu annum extinctos, uti ait Malaterra. Robertum denatum mense Iulio Anno MLXXXV. recte tradunt Ordericus lib. 7. pag. 146. Leo Ost. lib. 3. cap. 56. Anonymus Barensis, Albericus, Surita Scriptoresque aliquot alii: perperam vero Chronicon Amalphitanum KL. Aug. A. MLXXXVI. Indict. x. Matheus Paris. A. MLXXXVII. Willelmus Malmesburiens. et Ptolemaeus de Luca A. MLXXXVIII. cum constet Robertum ex Anna et Romualdo vicesimo Ducatus anno mortuum esse, proindeque A. MLXXXV. quo qui-

dem anno sub mensem Octobr. Rogerius filius Ducatum Apuliae adeptus erat, ut patet ex veteri Diplomate, quod descripsit Ughellus in Archiepiscopis Salernitanis. At diem, quo excessit, notat Kalendarium S. Mauricii Andeg. XVI. KL. Aug. ob. Robertus fortissimus Dux Calabriae et Apuliae. In sequentem vero reiicit Necrologium Molismense, diem scilicet 15. Kl. August. in ipsas KL. Aug. Chronicon Amalphitanum.

D *Τῶ νιῶ αὐτοῦ*] Guillelmus Apul. lib. 5.

*Castra Rogerus adit patris interitusque paterni
Notitia populum communicat, anxius omnem
Consiliumque petit, privandum namque fatetur,
Ni redeat propere, se iuris honore paterni,
Haeredem cuius pater hunc indixerat esse.
Illi promittunt omnes se corde fideli,
Sicut servierant patri, servire paratos.
Sicque coadiutor transgressibus aequoris illis
Unanimes rogitant, populo favet ille roganti etc.*

D *Γαῖτα*] Sigelgaita, sive Sikelgaita, ut ipsamet in Diplomate, quod extat apud Ughellum Tom. 8. Ital. Sacrae pag. 395. se nominat. Guillelmus Apuliensis:

*Uxor ab Italia non multo venerat ante,
Et castris aderat, dum nati castra revisit
Dux quibus exierat populo cum classe relicto.
Haec ubi Robertum cognovit febricitare,
In quo tota sui spes erat, ut pote tanto
Coniuge, discissis flens vestibus, acceleratis
Cursibus accessit etc.*

Pag. 163. A

Μεγίστῳ κλύδωνι] Hanc tempestatem attigit etiam Guillelmus Apuliensis, ut et naufragium, quod passam esse navim, quae vehebat Roberti corpus, observat Anna:

*Iamque rates fuerant secus Appula littora ductae,
Tempestatum tumidum quatit intolerabilis aequor,
Naufragium passi quamplures sunt ibi nautae,
Pars hominum cum classe perit, fractaque procellis
Qua fuerat corpus humatum nobile, navi,
In mare delapsum non absque labore cadaver
Extrahitur, foetor ne prodeat inde nocivus.
Viscera corque Ducis subhumari iussit Hydrunti
Praedita consiliis semper prudentibus uxor,
Et multo reliquum condunt aromate corpus.
Hinc deportari Venusinam fecit ad urbem,
Qua fuerant fratrum constructa sepulchra priorum.*

Βερούσιον] Roberti cadaver Venusium translatum scri-^A
bunt pariter Malaterra, Leo Ost. Ordericus et alii. Ptolemeus
de Luca: *sepeliturque apud Venusium in Apulia in Monas-*
terio Monachorum nomine S. Trinitatis, quod nunc est Hos-
pitaliorum; quod quidem Monasterium aedificaverat ipse Guil-
helmus. Ab ipso Roberto extractum Venusinum Monasterium
tradit Ordericus Vitalis lib. 3. pag. 482. eiusque curam de-
mandatam Roberto *de Grentemainil*, Uticensi, postea S. Eu-
phemiae in Calabria Abbati, qui tum exul in eas terras se-
cesserat. Huic fatis functo postmodum successor datus Be-
rengarius, itidem Normannus, mox Aversae Episcopus, ut
est apud eundem Scriptorem lib. 7. pag. 646. Epitaphium
Roberti tumulo inscriptum recitat Malmesburiensis.

Εικοσιῶ ἔκτω] Extinctum Robertum anno aetatis 70.^B
Anna et Alexander Monach. lib. 3. Hist. S. Bartholomaei de
Carpineto; sexagesimo maiorem supralaudatus Romualdus
tradunt: uterque Ducatus 26. idque recte; nam Ducis titulo
donatus est Robertus An. MLX. ut autor est Malaterra lib. 1.
cap. 35. ipseque Robertus, qui in Diplomate A. MLXXX. In-
dict. 4. mense Oct. Ducatus sui eum annum vicesimum esse
ait, apud Ughellum in Salernitanis Archiep.

Ὁ Βασιλεύς] Orderic. *Imperator vero licet laetaretur,*^B
quia liberatus a terribili hoste fuerat, defunctum tamen Du-
cem, qui nunquam de bello fugerat, ex pietate multum planxit.

Δυρράχιον παραδοῦναι] Dyrrachium igitur in Alexii po-^C
testatem rursus concessit, ipsis incolis post Roberti exces-
sum ultro sese dedentibus: ita Anna. At Diocleates, seu
quisquis est Autor Historiae Dalmaticae, quam debemus Mauro
Orbino Ragusino et Ioanni Lucio, scribit extincto Roberto
occupatum Dyrrachium a Bodino Dalmatiae et Serviae Rege,
demumque, icto cum Alexio foedere, illi et Graecis ab eo
redditum.

Ἐρασιχρήματον] Sic non semel Francorum, seu Latino-^C
rum avaritiam et inexplebilem lucri cupiditatem perstringunt
Graeci Scriptores, atque adeo ipsa non hoc duntaxat loco
Anna, sed et pag. 312. 424. 428. Leo Aug. in Tact. cap. 18.
§. 90. de Francis: *ὑποφθείρονται δὲ διὰ χρημάτων εὐκόλως,*
φιλοκερδεῖς ὄντες. Scylitzes in Romano Diogene: *καὶ γὰρ*
απληστον τὸ γένος τῶν Φράγκων. Nicetas in Isaac. Ang.
et Alex. N. 1. de Latinis: *οὐδὲν γὰρ ἔθνος ἐρασιχρηματώτερον*
τοῦδε τοῦ γένους, τρεχεδειπνότερόν τε καὶ δαπανειρότερον
ἕτερον. Idem in Bald. N. 2. *πονηρὸν χρῆμα εἰς θεράπειαν*
Λατῖνος, φωνὴ ἀσύμφωνος Ἑλλησι, γνώμη φιλοχρήματος
etc. Erchembertus in Hist. Langob. cap. 17. *Pro cupiditate*
tamen pecuniarum, quibus maxime Francorum subicitur ge-

mus. Udalricus in Praefat. ad Consuetudin. Cluniae. *Quid enim Francigenas aliud dixerim, cum sint tam inquieti, raptores et de candore virtutum nihil habentes*, etc. Sed Normannis praesertim, seu Normanno-Italis hanc φιλοξέρδειαν adscribunt Scriptores alii. Leo Ostiensis lib. 2. cap. 77. de iis, *genus infidum et avaritiae inexplebilis*. Guillelmus Apuliensis lib. 1.

Est acquirendi simul omnibus una libido.

Infra :

*Sed quia mundanae mentis meditamina prona
Sunt ad avaritiam, vincitque pecunia passim,
Nunc hoc, nunc illo contempto, plus tribuenti
Semper adhaerebant, servire libentius illi
Omnes gaudebant, a quo plus accipiebant:
Bella magis populi quam foedera pacis amantes,
Servitiique vices pro viribus et ratione
Temporis expendunt, plus dantem pluris habebant.*

Idem lib. 2. de Alexio :

*Audit enim quia gens semper Normannica prona
Est ad avaritiam: plus, qui plus praebet, amatur.*

D Παράδοσι τὸ κάστρον] Extincto Roberto, Graecia, inquit Malaterra, *hostibus recedentibus laeta quievit*. Ita quod prodicione in Roberti potestatem venerat Dyrrachium, prodicione pariter amissum est.

D Σήθ] Circumferuntur opera quaedam *Domini et Magistri Seth*, Chronicon nempe vulgari Graecorum lingua scriptum a Mundo condito ad Constantinum Ducam: exactus praeterea somniorum index secundum alphabetum conversus ab eodem ex lingua Arabica; denique Paulus Arabs ab eodem pariter conversus: quorum operum mentio fit in libro de Antiq. et Bibliothecis Constantinopoleos N. 3. et 6. Qui quidem Seth idemne sit cum Annaeo, etsi id pro certo statuere vix ausim, videtur tamen propius vero; cum et aevum, quo vixit, et librorum ab illo scriptorum materia idipsum suadeant. Neque alius est a Simeone Vesto, seu Setho, (utroque namque cognomine insignitur) Magistro Antiocheno, cuius circumferuntur editi libri de cibariis et condimentis, et alii non pauci in rebus Philosophicis et Medicis in Bibliothecis latent, quorum elenchum pluribus descripsit Leo Allatius in Diatriba de Simeonibus, ut et eruditus Annae Interpres ad Pachymerem Tom. 1. pag. 390. Floruit alter eiusdem cognominis Divinator, Astrologus et Praestigiator insignis, imperante Manuele Comneno Alexii nepote, quem ille ob scelera

et imposturas excaecari iussit, ut autor est Nicetas in Man. lib. 5. et in Andron. lib. 2.

Νεώτερον ἐφεύρεμα] Vide in hanc sententiam Nicepho- Pag. 164. A rum Gregoram lib. 5. cap. 16.

Εὐδόξου] Eudoxus enim Cnidius primus Graecorum A Astronomiam e penetralibus Aegyptiae Philosophiae erutam ad populares suos eduxit, uti refert Diogenes Laert. lib. 8. Vide Vitruvium lib. 9. cap. 7.

Ἀποτελεσματικός] Astronomiae duae sunt partes, una A circa Stellarum motus versatur vocaturque *μετεωρολογία*; altera est circa effectus ipsos et vocatur *ἀποτελεσματική* et *ποιητική*. Manethon igitur *Ἀποτελεσματικός* Annae dicitur, quod plurimum Genethliacae, seu Horoscopiae operam impenderit.

Ὀροσκόπου] Sumitur ea vox pro Signo, quod *ὠροσκο- A ποῦν* vocant Astrologi, nempe pro ea caeli parte, quae geniturae tempore ab Oriente emergit in hemisphaerium nostrum, unde et *Ἀνατολή* dicitur. Manilius lib. 2. Astron.

*Tertius aeque illi pollens in parte, nitentem
Qui tenet exortum, qua primum sidera surgant,
Unde dies redit et tempus describit in horas,
Hinc inter Graias Horoscopus editur urbes.*

Vide Martianum Cappellam lib. 8.

Πῆξις τῶν κέντρων] Quatuor *κέντρα γενέσεως* (Latini A *cardines, cuspides, angulos* vocant) statuunt Astrologi, *ὠροσκοπον*, seu *ἀνατολήν*, *ὑπόγειον*, seu *ἀντιμεσουράνημα*, *δύσιν* et *μεσουράνημα*: quorum verborum notionem ampliorem qui volet, consulat quae ad Manilii lib. 2. adnotavit Iosephus Scaliger.

Διαθέματος] Rectius Editio Hoescheliana *διαστήματος* A habet. Ita Plutarchus lib. de Exilio *κέντρον* et *διάστημα* iungit: *κέντρον καὶ διάστημα περιγράψασα τὴν τῶν ἀναγκαίων φύσιν*. Ioannes Patriarcha Hierosol. in vita S. Ioann. Chrysost. *περὶ δὲ ἀστρονομίας, ὅσον ἐν διαστήμασι καὶ σχηματισμοῖς, καὶ ἀναλογίαις τῶν ἀποστάσεων, καὶ μὲγα διεξῆλθε περὶ αὐτῶν εἰς βραχείαν τῶν ἰδιωτῶν εἶδησιν, οἷος ὁ Ἰωάννης ἐξ ᾧν γέγραφε καταφαίνεται*. Manilius lib. 2.

*Nec contentus eris percepto cardine quoquam,
Intervalla etiam memori sunt mente tenenda,
Per maius dimensa suas reddentia vires etc.*

Denique Sidonius Apollinaris lib. 8. Epist. 11. *Quia videlicet amici nascentis anno, quemcumque clementem planetarum siderum globum in diastemate Zodiaco prosper ortus erexerat*

etc. Idem ad Polemicum, Carm. 14. *Videris utrum aures quorundam per imperitiam temere mentionem centri, proportionis diastematum, climatum, vel mirarum epithalamio conducibilem non putent.*

D *Ἀλεξανδρέως λογική*] Editio Hoesch. *Ἀλεξανδρέων.*

Pag. 165. A *Κατανάγκης*] Hoesch. *Κατανᾶς.*

D *Βαθυπόγων*] Vel ex hoc Annae loco conicere liceret, Normannos ea tempestate barbam nutritis, quamvis ex observatis ad pag. 106. ut et caeteros Francos, barbam rasisse constet. Sane Richardum I. Normanniae Ducem *barba canifera et proluxa honoratum* depingit Dudo lib. 3. de Moribus et Act. Normann. Sed et Ordericus Vitalis lib. 11. ad A. MCIV. autor est Serlonem Sagiensem Episcopum persuasisse Henrico I. Regi Angl. Roberto II. Normanniae Duci caeterisque Normannis, ut capillos et proluxas barbas ponerent; de quibus aiebat Serlo: *In barba proluxa hircis assimilantur, quorum petulantiae sordibus fornicarii et catamitae turpiter maculantur.* Et infra: *Barbas suas radere devitant, ne pili suas in osculis amicas praecisi pungant et setosi Saracenos magis se quam Christianos simulant.* Verum testatur idem Ordericus lib. 7. eo anno quo in Illyricum postremo transiit, Robertum ex concepto voto, seu potius sacramento, barbam nutritis: *Per animam patris mei Tancredi iuro, inquit Robertus, et hoc iureiurando vobis assero, quod donec reversus ad vos fuero, non utar balneo, barba mea non radetur, neque caesaries mihi tonsurabitur.* Unde consequens videtur Robertum barbam antea rasisse, eoque sacramento Gallos et Francos veteres imitatum, quibus in more erat, ut victi comam, aut barbam squalere permitterent nec ante novacula eam raderent, aut ornarent, quam se de hoste vindicassent: quod tradunt Tacitus lib. 4. Hist. et lib. de morib. Germ. Sidon. lib. 1. Epist. 2. Gregor. Turon. lib. 5. Hist. cap. 15. et Paulus Diac. lib. 3. de Gest. Longob. cap. 7.

Pag. 166. B *Μετὰ — τοῦ Κόμητος Βουεννίου*] At contra supra pag. 154. ait Anna Brienum adduci non potuisse, ut cum caeteris perfidis, vel transfugis, in partes Imperatoris transiret.

B *Ἐβδόμης ἐπινεμήσεως*] Incidit prima Decembris Indictionis VII. in A. Chr. MLXXXIII, qua Anna in lucem edita est.

C *Πορφύραν*] Porphyra, seu Purpura, Triclinium fuit in Magno Palatio, forma quadrata, ad Bucoleontis portum, ex marmore purpurei coloris constructum, unde Triclinio nomen mansit, ut Anna docet infra lib. 7. Constantinum Irenes filium in ea Palatii parte excaecatam tradunt Theophanes,

Cedrenus, Paul. Diaconus lib. 23. et Manasses, cuius sunt ista de Porphyra Palatio:

Ἐκεῖ τὰς ὄψεις, ἐκεῖ σβεσθεῖς τὰς κόρας,
Ὅπου τὸ πρῶτον ἐβλεψεν ἡλίου τὰς λαμπάδας
Πορφύραν ὀνομάζομεν ἐκεῖνον τὸν οἰκίστον.

In illo praeterea Triclinio foetus suos edidisse Augustas testatur Nicetas in Man. lib. 5. τῆς δὲ Δεσποίνης πρὸς τὸ τεκεῖν ἐλθούσης, ὠκονομήθη μὲν ἢ Πορφύρα καὶ ἠντρεπισθη πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς γεννήσεως. A Constantino M. extractum prodit Luithprandus lib. 1. cap. 2. Aedificii formam describit Anna lib. 7. pag. 190.

Πορφυρογεννήτων] A Purpura, Palatii triclinio, Porphyrogenetas, seu *Porphyrogenitos*, (nam et hanc hybridam agnovit media Latinitas) dictos Imperatorum liberos autor est etiam Luithprandus. Non desunt tamen qui ita appellatos censent, quasi in purpura natos, patre scilicet Imperatore. Claudianus in Paneg. de tertio Honorii Consulatu, de ipso Honorio, qui ab Idacio in *Purpuris natus* dicitur:

*Et regnum cum luce dedit, cognata potestas
Excepit Tyrio venerabile pignus in ostro.*

Et alibi:

Natus in ostro Parvus Honoriades.

Idem in VI. Honor. Consulatu.

*Te rudem vitae quamvis diademate necdum
Cingebare comas, socium sumebat honorum
Purpureo fotum gremio.*

Commodus Imp. apud Herodianum lib. 1. καὶ μὴ πειραθέντα με ἰδιωτικῶν σπαργάνων, ἅμα τῷ τῆς γαστροῦ προελθεῖν, ἢ βασιλείου ὑπεδέξατο πορφύρις. Sic Alexium, Manuelis Imp. filium, *Purpuratum* vocat Willelmus Neubrig. lib. 3. cap. 4. uti Senator lib. 4. cap. 39. Amanum quemdam *genere purpurato* ortum dixit. Sic etiam *Purpuratam infantiam* filium vocat Athalaricus Rex apud eundem Senatorem lib. 8. Ep. 5. quippe statim atque in lucem editi erant, purpureis fasciis illigabantur. Certe Aureliano et Clodio Albino apud Iulium Capitolinum omen Imperii fecere crepundia purpurea: unde et Clodio *joco nutricis Porphyrii nomen inditum*. Sic denique *Porphyreticum* appellavit Ludovicum Balbum, Franciae Regem, Ioannes VIII. Papa.

Πρωτοβεστιαρία] At si Protovestiaria Ioannis Ducae Caesaris uxor fuit, ut supra indicatur pag. 54. avia fuit Irenes Augustae, non mater, ut Anna hoc loco scribit. Nec obstat quod non Caesarissa dicatur a coniugis dignitate; nam Protovestiariae dignitate illa ipsamet gaudebat, quod eadem Anna disertis verbis tradit. Fuit porro Irenes mater,

Andronici uxor, filia Troianni, Samuelis Bulgarorum Regis filii, foemina praecellenti forma corporis et egregia virtute animi, ut autor est Bryennius lib. 3. cap. 6. a qua extractum Constantinopoli Chorae Monasterium narrat Nicephorus Gregoras lib. 9.

Pag. 167. B

Συμβασιλεύοντος] Zonaras de Constantino Porph. *ἔτι γὰρ ὁ παῖς αὐτῆς περιέκειτο τὰ τῆς βασιλείας γνωρίσματα, καὶ εὐφημεῖτο μετὰ τὸν Ἀυτοκράτορα, καὶ τὰς χρυσοβούλλους γραφὰς μετ' ἐκείνον ὑπεσημαίνετο.* Profert Octavius Strada a Rosberg nummum, quem putat esse Alexii, in cuius antica duae visuntur figurae trabeatae. Prima Alexii, habens in capite Stemma crucigerum, globum, cui Crux insistit, dextra gestans; secunda est alterius Imperatoris. Utraque Labarum tenet, in cuius siparo inscripta nota Labari cum hac Inscriptione FL. ALEX. FL. CONST. in quo quidem nummo, si Alexii est, Constantinus Ducas Porphyrogenneta Alexio *συμβασιλεύων*, cuius nomen in eo describitur, videretur repraesentari, nisi fictitium et adulterinum arguerent non Flavii duntaxat praenomen, quod ab eiusce aevi Augustis usurpatum nemo sanus dixerit, sed et genuini quos videre contigit Alexii et Manuelis nummi aurei et concavi, cuiusmodi *καυκίους* vocari in Nov. 105. cap. 2. observat Cujacius, in Museo V. C. D. Charroni in Camera Comput. Paris. Auditoris *τοῦ μακαρίτου*, quos hic ultro subiicimus [vide tab. IV]. Prior nummus, qui est Alexii, eiusdem Augusti stolati effigiem in parte concava exhibet, dextra Narthecem, sinistra globum, cui Crux insistit, tenentem: supra globum Crucigerum, manus, veluti de nube, ad oram nummi exiens apparet, quae Imperatoris capiti Stemma imponit. Ad latus dextrum ipsius figurae Imperatoris scripti hi characteres: *ΑΛΕΞΙΩ ΔΕCΠΟΤ.* Ad sinistrum isti, quantum coniectari licuit, *Τω ΚΟΜΝΗΝω.* In altera et convexa parte Christus sedens conspicitur cum hisce characteribus † *ΚΕΡΟ — ΗΛ* supra Christi caput, IC. HS. In altero nummo Manuel Comnenus, Alexii ex filio nepos, eodem habitu repraesentatur, nullo alio discrimine, quam quod Crux, quae globo insistit, duplex est. Characteres qui ad figurae dextram describuntur, perspicue conficiunt haec verba *ΜΑΝουΗΛ ΔΕCΠΟΤ.* Ad laevum vero *ΤΩ ΠΟΡΦΥΡΟΙ.* id est, *τῷ Πορφυρογεννήτῃ*, ita ut forte Manuel eo epitheto in Imperii successione Isaacio fratri, superstiti licet et primogenito, iure praeferrri debuisse ostenderit, cum caeteri Ioannis parentis filii, Manuelis fratres primogeniti, Alexius, Andronicus et Isaacius ante adeptam a patre Imperatoriam dignitatem in lucem editi sint, solus Manuel post Alexii avi excessum patre Imperatore natus fuerit: atque

id potissimum causae fuit, cur in nummis et Bullis, seu Diplommatibus, atque adeo Novellis istud epitheton affectarit. Tradit quippe Cinnamus lib. 1. Manuelem cum patrem in Expeditionem Neocaesariensem secutus est A. C. MCXLII aetatis annum attigisse duodevicesimum. Unde conficitur natum post adeptum a Ioanne Imperium, qui illud demum iniiit A. MCXVIII. 15. die Aug. quo Alexius parens e vivis excessit. Hanc porro Manuelis Monetam *Manuelatum* vocabant, quod ex instrumento pacis, seu inito inter Theodorum Lascarim Imp. et Venetos foedere colligitur, cuius mentio est apud Iulium a Puteo Veronensem in Genealogia familiae Lascari-cae: *Nelle Monete che si battevano fussero differenti, gli Ypperperi, et i Manulati ne gl' Imperii loro.* Mox addit, *Manulato era moneta di riputatione fatta battere da Manuel, che ne fu l'Autore.* *Manlat* pro *Manulat* nuncupatur ab Arnolde Lubecensi lib. 3. cap. 33. qui eius materiam, quantumvis auream, viliorem tamen fuisse ait: *Est autem, inquit, Manlat de viliorum numismate, qui nec totus sit aureus nec totus cupreus, sed quasi de confusa et vili constat materia.* Certe quidquid fuerit de isto Arnolde Manuelato, is, cuius memini, ex probo conflatus auro videtur. Profert praeterea supralaudatus Strada nummum alium aureum, quem Manueli pariter adscribit, in cuius antica visuntur duae figurae stantes, prior Imperatoris barbati dextra hastam cum siparo et nota Labari, laeva gladium lateri adhaerentem tenentis: altera est mulieris (quam Deiparam esse par est credere) Coronam Imperatoris capiti imponentis, cum hisce characteribus, DN MANΟΥΗΑ . . . . hunc, etsi nescio quid adulterinum ex literis DN. suspicari quivis potest, hic describendum curavi, una cum altero ISAACII COMNENI Imperatoris, ne quid ad Historiam Comnenicae familiae illustrandam desit. Servatur is in instructissimo Gazophylacio Thuano. Habetur in antica Princeps habitu Constantinopolitano, cuius caput manus de caelo tangit, dextra Crucem hastae impositam ferens, sinistra gladium seu ensem Angeli manu recipiens, cum hisce characteribus ICAAΚΙΟC AE . . . PA . . . MI. In postica visitur virgo sedens, icunculae caput in sinu fovens. Nummus est aureus, sed ponderis non aequantis solidum Iustinianaeum.

Εὐφημίας προεξάρχοντες] Interdum Psaltes et Cantores *πολυχρόνιον*, seu acclamationes incipiebant, praesertim cum fiebant illae in Templis, ut autor est Codinus cap. 6. N. 5. Interdum etiam Proceres: idem cap. 8. N. 2. et 3.

Δεύτερον θῆλυ] Maria forte, quam primam e tribus D Alexii filiabus nominat Zonaras. Vide lib. 15. sub finem.

D Ἐπινεμήσεως ἑνδεκάτης] Ioannes Comnenus, postmodum Imperator, *Calojoannes* Petro Abb. Clun. dictus lib. 2. Epist. 39. nascitur Indict. 11. A. Chr. MLXXXVIII.

Pag. 168. A Τὸ δὲ παιδίον μέλαν] Willelmus Tyrius lib. 15. cap. 23. de Ioanne: *Fuit autem statura mediocris, carne et capillo niger, unde et cognomento dicitur etiam hodie Maurus, facie despicibili, sed moribus conspicuus et actibus insignis militariibus.* Si (quod asseverat Nicetas) ad Ioannem spectat pars posterior primi Oraculi Leonis Imperatoris, belle ibi describitur hoc versu vultus color:

Βαπτόμενος μέλανι, καὶ μέλας ὄλος.

B Καὶ τοῦ στέφους] Nicetas in Ioanne: ὁ Βασιλεὺς τοίνυν καὶ τοκεὺς Ἀλέξιος μάλιστα τῶν ἄλλων παίδων τῷ Ἰωάννῃ προσέκειτο· ἀμέλει τοι καὶ τοῦτον ἐπικρίνας καταλείψει τῆς βασιλείας διάδοχον, ἐρῆθροῦ τε πεδύλου μετεδεδώκει καὶ Βασιλέα ἐδεδώκει ἀναγορεύεσθαι. Imperator porro a parente Alexio dictus est Ioannes circa An. Chr. MXXCI. aut sequentem, uti patet ex Diplomate, quod ab Ughello profertur in Archiepiscopis Neapolitanis N. 10. *In nomine Dei Salvatoris N. I. C. imperante Domino nostro Alexio Magno Imperatore anno XIV. sed et Ioanne Porphyrogenito Magno Imperatore eius filio anno III. die XVII. mensis Sept. Indict. III. etc.* Profert etiam idem Ughellus aliud Diploma Anni 19. Imperii Alexii Ind. 8. in quo Ioannis pariter Imperii anni describuntur.

C Ἀνωτέρω] Pag. 95.

C Ἀμύρη] Apud Arabes id vocabuli κύριον, seu Dominum sonat, quod varie efferunt Scriptores nostri. Interdum enim *Ammirabilis* dicunt, ut Albertus Aq. lib. 3. cap. 59. *Ammiratus*, ut Tudebodus lib. 5. *Admirabilis*, ut Otho Frisingens. lib. 7. cap. 4. et *Admirarius*, ut Leo Ost. Hinc *Admiraldorum*, seu Thalassocratorum nata vox apud Latinos, quod ita nostris Turcicarum classium Duces indigitarentur. Vide pag. 205. b.

D Φιλάρετος] Cuius meminit Zonaras in Romano Diogene.

Pag. 169. B Ἐξ ἐφόδου κατέσχευ] Venit Antiochia in Turcorum potestatem sub Abulcasemo Chalipha circa An. Chr. MLXXXIV. Alexio imperante. Tradunt siquidem Raimundus de Agiles pag. 148. Ordericus Vital. lib. 13. pag. 914. et Willelmus Tyr. lib. 5. cap. 11. eam, antequam a Francis expugnaretur, quod accidit 3. Iul. A. MXXVIII. Saracenos per annos 14. obtinuisse. V. Elmacinum.

C Τουτούσης] Tutusae nomen varie effertur ab El-Macini Interpretibus. Erpenio enim *Tagiuddaulas Nisus*, Vaterio

vero *Tageoldulas* dicitur. Fuit ille Giesaluddaulae, seu Gelaloldulae Mascosae Summi Turcorum Sultani frater, Barselami Salgeucidae Sultani filius, Damasci Ameras. Siarfudaula, seu Serfodulo, Muslemi filio, Corosi nepote, Aleppi, seu Berrhoeae Amera, a Solymano, cui ille Antiochiam auferre annixus erat, interfecto. An. Heg. CDLXXVII. Chr. MLXXXIV. ipse Aleppum non modo invasit, sed et ipsam Antiochiam, caeso Solymano ex fratre nepote, expugnavit totiusque Syriae Principatum nactus est. A. Chr. MLXXXV.

Βάγδατ] Vide Albericum A. MXCVIII. C

Ὁ δὲ μέγας Σουλτάν] Adversus Tutusem, seu Tageol- Pag. 170. A
dulam, tot successibus elatum, bellum suscepit Gelaloldules Sultanus frater, captumque Aleppum Casmaroldulae commendavit, nec multo post hominem exiit Anno Heg. CDLXXXV. Chr. MXCII. transmissa in Mechamudum Sultanica dignitate.

Σιαούς] Magistratus Turcicus, qui etiamnum *Chiaus* B
apud Turcos appellatur. Leunclavius in Pandect. Turc. N. 172. *Zauzii comparandi veniunt cum nostris nobiles aulicis, iisque praesertim, quorum opera Principes utuntur in expediendis variis negotiis, quas commissiones vocare consuevimus.* Iis qui praefectus est, *Zauziorum Bassa* vocatur, de quo Magistratu idem agit Leuncl. N. 228. Habebant etiam Byzantini Imperatores suos *Chiausios*, quos vulgo *Τζαουσίους* nuncupant Scriptores, atque in iis Acropolita cap. 60. quibus qui praeerat, *Μέγας Τζαούσιος* dicitur Pachymeri lib. 7. cap. 1. lib. 12. cap. 30. lib. 13. cap. 22. Vide praeterea Meurs. in *Τζαούσιος*.

Δόρατα μακρά] Celebrantur potissimum Franci nostri Pag. 171. D
a Scriptoribus, quod egregie hastas quaterent. Nicetas in Man. lib. 3. N. 3. de Latinis, seu Francis: *καὶ τὸ ἐκ τῶν Λατίνων ἐκεῖσε στρατιωτικὸν μέγα τῷ δόρατι ἐγκανχόμενον.* Cinnamus lib. 2. de iisdem Francis: *ἵππον τε ἐνσταλῶς ἀναβῆναι, καὶ ξὺν δόρατι ἐπελάσαι δεξιοὶ μάλιστα.* Fulcherius Carnot. lib. 2. cap. 41. *Sed quia sciebant Milites nostros esse probissimos bellatores et mirabiles de lanceis percussores, non sunt ausi cum eis bellum committere.* Albertus Aq. lib. 4. cap. 6. de Hierosolymitanis Francis: *Horum ferreae vestes, clypei auro et gemmis inserti variisque coloribus depicti, galeae in capitibus eorum splendentes super Solis splendorem coruscant, hastae fraxineae in manibus eorum ferro acutissimo praefixae sunt, quasi grandes perticae: equi eorum cursu et bello doctissimi vexilla in hastis eorum nodis aureis et fimbriis argenteis montes in circuitu nimio lucis decore coruscare faciunt.* Vide Annam pag. 172. 207. 277. 445. et 469.

D Βασίλειαν] An idem oppidum, quod Βασίλειον vocat Constantinus Porph. statuitque in Themate Buccellariorum, Episcopatu insigne sub Ancyrana Metropoli?

Pag. 172. A Παργιαρούχ] *Berciarocus*, seu ut effertur ab Erpenio, *Barchiuruchus*, alter Gelalolduli seu Toparae Sultani filius, parente a Tutuse patruo, qui eum immissis chaziis interfecerat, sublato et in ordinem acto Mechamudo fratre, Sultanicam dignitatem invasit A. Heg. CDLXXXVII. Chr. MXCIV. Vide Not. ad pag. 179.

C Κίον] Cium, urbem maritimam in Bithynia habent Strabo lib. 12. Theophanes pag. 200. 405. *Chiaous*, ni fallor, hodie, in Itinerar. D. *de Breves*, pag. 9.

D Δούχα] Dux Scriptoribus Byzantinis est classis praefectus: Δούξ τοῦ στόλου apud Nicetam in Isaac. lib. 3. N. 4. In Alex. lib. 2. N. 4. Annam lib. 7. 9. etc. Supra Duces erat Δούξ μέγας, de quo eadem Anna pag. 209. et Nos ad Villhard.

Pag. 173. D Ταύτην τὴν ἀνάγκην] Proverbialis formula, qua non semel utitur Anna lib. 13. pag. 399. et 402. nostris frequens, *faire de nécessité vertu*. Will. Tyrius lib. 10. cap. 17. *faciens de necessitate virtutem*. Albericus An. MLXII. *necessitatem vertens in voluntatem*. Nangius in Phil. III. initio, *de necessitate fecit virtutem*.

Pag. 174. A Οἰκοδομησαί πολίχμιον] Oppidum, seu Castrum forte, quod Κιβωτόν Graeci, nostri *Civitôt* appellarunt, in Nicomediensi sinu exaedificatum ab Alexio, ut autor est Ordericus Vitalis lib. 4. qui id Varangis inhabitandum et tuendum ab eodem Augusto concessum narrat. Vide Notas nostras ad Villhard. N. 89. et 240. Ciboti meminit etiam Pachymeres lib. 6. cap. 25.

C Θέατρον] Theatrum ante Severi tempora Constantinopoli extitisse produnt passim Scriptores. Eversum restituit idem Severus Byzantinis reconciliatus, ut autor est Cedrenus, e regione Templi Veneris, ut est in Chronico Alexandrino: quod quidem Theatrum illud esse opinor, quod vetus Urbis Descriptio statuit in 2. Regione, quae intra veteris Byzantii fines fuit. Theatrum illud *Minus* nuncupatur ad eius forte discrimen, quod extitit in 14. Regione. Neutrum tamen hoc loco ab Anna intelligitur: nam Hippodromum, seu Circum ita appellatione constat, quod et Nicetae, Marcello Comiti et aliis non semel evenit, quem a Severo inchoatum, a Constantino M. instauratum et confectum tradunt Zosimus lib. 2. Glycas et Codinus in Origin. CP. Θέατρον τοῦ Ἰπποδρόμου dixit Gregorius in vita S. Basilii Iunioris N. 11.

Αἰ τοῦ Διονύσου] Dionysius in Periegesi:

Pag. 176. A

Ἐνθα τε καὶ στήλαι Θηβαιγένεως Διονύσου

Ἔστιᾶσιν, πυμάτιοι παρὰ ῥοὸν ὠκεάνοιο

Ἰνδῶν ὑστατίοισιν ἐν οὐρεσιν, ἔνθα τε Γάγγης

Λευκὸν ὕδωρ Νυσσαῖον ἐπὶ Πλαταμῶνα κυλινδει.

Σινώπης] Sinopem in potestate fuisse Alexii, cum nostri D

Hierosolymam profecti sunt, observat etiam Albertus Aq. lib. 8. cap. 22.

Λάμπην] Urbem hoc nomine habet Anna pag. 324. Pag. 177. C

Vide Notas ad pag. 94.

Λοπάδιον] De oppido Lopadio et fluvio eiusdem nomi-

nis habet quaedam Leunclavius in Pand. Turc. N. 16. et 86.

Λυρὰ dicitur Odoni de Diogilo lib. 5. de Profect. Lud. Reg.

Franc. in Orient. Adde Notas nostras ad Villhard.

Χοροσάν] Ita dicta Persis interior Scriptoribus rerum Orient. passim. Vide Leuncl. N. 4. Pag. 178. C

Τοῦ Σουλτὰν ἀναίρεσιν] Toparae Sultani, ut mox pag. seq. C

Χασίους] Chasios hoc loco vocat Anna, quos nostri D vulgo *Assasinos*, Persica, inquit, lingua: qua appellatione utitur etiam Nicetas in Isaacio lib. 1. N. 6. et in Alexio lib. 3. N. 6. *Χασύσιοι* dicuntur Ioanni Phocae in Descript. Terrae Sanctae cap. 3. Saracenicam fuisse Sicariorum istorum nomenclaturam autor est etiam Willelmus Tyrius lib. 20. cap. 21. Caisinos in Arabia memorat non semel Theophanes pag. 356. 358. et 363. quibus fortassis originem et nomen dedit Casius ille Ismaelita Arabs, cuius meminit Abraham Echellensis in Hist. Arabum cap. 3. Sed an ab iis Chasii appellationem mutuati sint, non ausim affirmare. Vide Notas nostras ad Ioinvillae pag. 87.

Λιαμελίζουσι] Gelaloldulum Sultanum a fratre Tutuse, Pag. 179. A

seu Tageoldulo immissis Chasiis, vel Assasinis, interfectum hic refert Anna, qua in re cum rerum Turcicarum et Saracenicarum Scriptoribus non consentit. Tradit quippe El-Macinus Sultanum in urbe Bagdatensi fato naturali extinctum A. Hegirae CDLXXXV. Christi MXCII. illiusque percepta morte Tageoldulum sese Sultanum appellasse missiseque ad Chaliphum Muquetadibillam, quo ab eo Bagdati inauguraretur; sed repulsam passum esse. Vereor igitur, ne quod idem Scriptor de Chasiorum fiducia et temeritate ingerit sub An. Heg. CDLXXXIII. Chr. MXC. Annae imposuerit: quo loco El-Macinus *Batias* vocat, qui aliis *Assassini* et *Chasii* promiscue appellantur. Vide eundem A. Heg. CDXCV.

Πουζάνος] Quem Anna Puzanum, El-Macinus *Extacorum*, seu *Icsancarum* vocat, ubi a Tageoldulo superatum et

caesum refert mense Giumada An. Heg. CDLXXXVII. Chr. MXCIV.

C *Ταπάρη*] Sultanum, qui eo aevo hac gaudebat dignitate, Tutusae fratrem Gielaluddaulam, seu Gelaloldulum, cognomento Malcosam, vel Melicsai, appellari ab Elmacino, iam supra monui. Proinde haud scio unde *Taparem* conferit Anna. *Melec-La*, vel potius *Melec-Sa* nuncupari videtur ab Aithono.

D *Ἀναρεῖται δὲ αὐτός*] Caesum perinde et deletum Tagoldulum a Belciarocco ex fratre nepote tradit idem Elmacinus, mense Safaro A. Heg. CDLXXXVIII. Chr. MXCV.

D *Τὰ Ναβάτου φουσῶν*] Anna lib. 10. de Hugone Veromanduorum Comite pag. 288. *φουσῶν τὰ Ναβάτου*, hoc est, qui instar Novati illius Haeresiarchae tumidus gestiebat. Novatus enim, qui a Graecis Scriptoribus *Ναβάτος* passim indigitatur, a D. Cypriano Epist. 49. *arrogantia et stupore superbi tumoris instatus* fuisse dicitur. Sic Novatianum, Novati socium erroris, ob superbiam carpit Epist. 52. et *Doctorem superbiae* vocat Epist. 57. At Novatus propter *λογισμοῦ φουσίωσιν* et *τῆς ψυχῆς ὑπερηφάνειαν* perstringitur etiam ab Eusebio lib. 6. Hist. Eccl. cap. 35. Niceta in Thes. Orth. Fid. lib. 4. Haeres. 27. et Nicephoro Call. lib. 6. cap. 5. Omnibus prope Haereticis communis fuit ambitio et arrogantia, qualem Anna hic in Novato carpit: *omnes enim tument*, inquit Tertullianus de Praescript. et S. Augustinus lib. 5. contra Faustum cap. 7. *Haereticum typhum et intolerabilem superbiam* sugillat. Ita Donatus, Novati assecla et simia, fastus et arrogantiae arguitur ab Optato Milevit. lib. 3.

Pag. 180. A

Σολυμᾶ δύο υἱεῖς] Solymannos duos hac ipsa tempestate agnoscunt Scriptores. Prior Niceae Princeps, qui Antiochiam cepit, *Vetus Tudebodo* pag. 783. dicitur, ad discrimen Solymanni Iunioris, veteris filii, cuius primogenitus frater fuit Cliziassthan, qui Niceeam occupavit: quam urbem Solymanno fratri Cliziassthanem cessisse par est credere in partem hereditatis paternae, reservata sibi Lycaonia, vel Cappadocia. Nam et tempore expugnatae a nostris Niceae urbi imperitabat Solymannus, Cliziassthan vero Lycaoniae et Iconiensi urbi. Vide Annam pag. 318.

C *Ἐξώπολον*] Reponit interpres *ἔξωπυλον*. Si ita se res habet, erit *ἔξωπυλον* porta exterior, uti appellatur ab Hovedeno pag. 736. quae etiam a Graecis recentioribus *ἔξωπορτον* et *ξωπόρτης* dicitur. Verum nihil hoc loco temere immutandum: est enim *ἔξωπολον ὁ ἔξωθεν τοῦ κάστρου*, seu *πόλεως, κύκλος*: hoc est, extra urbem munitio, seu murus exterior, Latinis *Antemurale* et *Barbecanum*, nuncupatus.

Ioan. de Ianua in Catholico, *Procestria, loca extra civitatem, sicut procastria, loca extra castra*. Laonicus lib. 9. ἐξώκαστρον dixit, προτείχισμα Procopius, ut et Anna lib. 14. pag. 426. Ἐπεφρούρητο δὲ ἡ πόλις καὶ ἄλλοις μὲν ἀρραγέσι τείχεσι, καὶ δὴ καὶ τρισὶ προτειχίσμασι κύκλω ταύτην περιλαμβάνουσιν. ὁ γὰρ ἐξώτατος κύκλος περιεῖχε τὸν δεύτερον. Anastasius in Hist. Eccl. pag. 95. προπύργια apud Theophanem *Antemuralia* vertit. In Glossario Graecolat. *Procastrium* ὁ πρὸ τῆς παρεμβολῆς τόπος exponitur. Est igitur ἐξώπολον murus exterior, quo caetera urbis vel castris moenia cinguntur et muniuntur, ne ad illa statim hostibus accessus pateat: unde et *promurale* appellatur ab Isidoro lib. 15. Orig. cap. 2. *eo quod, inquit, sit pro munitione muri*. Gesta Stephani Reg. Angl. *exterius promurale quod ad Castellum munientium aggere cumulatissimo in altum sustollebatur*. Interdum non modo muris aut parietibus muniabatur illud Procastrium, sed saepe fossis et vallis. Willelmus Brito lib. 2. Philipp.

*Opposuit medium flumen natura fluentem,
Qui burgum vallo disterminat exteriori.*

Et ante:

Vallum quod erat munitio prima.

Petrus Monachus Vallis Sarnaei cap. 63. *Adversarii autem quaedam extra fossata repagula de lignis fecerant, et post illa repagula aliud fossatum, manebantque semper inter duo illa fossata et inde exhibant saepius et infestabant nostros*. Quae quidem fossata et repagula eidem Scriptori paulo infra *Barbecanae* dicuntur. Vide Notata ad pag. 54. et Cinnamum lib. 4. N. 4.

Τὸ τῆς λίμνης] Lacum Lopadium intelligit, e quo amnis Pag. 181. A profluit, Rhyndacus olim dictus, ad cuius ostium extracta fuit Apollonias, ut est apud Plinium, Ptolemaeum et Stephanum. Huius stagni, vel lacus, ut et pontis ad amnem extracti, de quo Anna, mentio fit apud Laonicum lib. 4. Vide Leuncl. N. 86. et Notas nostras ad Villhard. N. 169.

Ἀγραρίοις] Persuasum haberem ἀγράρια ita dicta τὰ A πρὸς ἰχθύων ἄγραν σκάφη, de quibus Nicetas in Isaacio lib. 1. N. 6. nisi doceremur a Constantino Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 51. Imperatores, cum peregre, (unde etiam forte eiusmodi navigio nomen) et in suburbana praedia Byzantii ultra Bosporum secedebant, iis vehi solitos. Proinde malim agrarias eiusmodi naves easdem esse, aut iis persimiles, quas Agrarienses vocat Lex. un. Cod. Th. de Lusoriis Danubii: ita ut iis uterentur, cum ἀγραρεύειν vellent, id est, in suburbana praedia secedere. Hesychius, ἀγραρεύεις, περι-

έρχη. De Lusoriis vide Salmasium ad Vopiscum: de Agrariis vero rursum Anna pag. 205.

B Ποιμανηνοῦ] Urbs Villharduino *Pumenienor* nuncupata, in Provincia Hellesponti. Notitiae veteres passim.

Pag. 182. A Γένος Σκυθικόν] Patzinacarum bellum cum Alexio narrat etiam Zonaras. Sunt vero Patzinazae gens Scythica, ut idem testatur in Isaacio Comn. et Scylitzes pag. 775. De iis multa passim habet Constantinus de Adm. Imp. cap. 1. 2. 3. 4. et seq. et 37.

A Τατοῦ] Tati, seu Tatae, Patzinacarum Ducis meminit praeterea idem Zonaras in Mich. Duca.

B Δρίστραν] Dristra, seu Drista, ut est apud Cedrenum, olim Dorostolum dicta, Moesiae inferioris urbs ad Istrum sita. Vide Notitias vet. apud Carolum a S. Paulo in Geograph. Sacra pag. 20. et 52. et Excerpta Geograph. Bon. Wulcanii.

B Βιτζίναν] Occurrit in Notit. Andronici. Vide infra pag. 193.

B Ὁ δὲ τραυλός] Cuius meminit Anna rursum pag. 157.

Pag. 183. C Σάλινον] Rectius Editio Hoeschel. *Βλίσονον* habet. Vide Not. ad Villhard. N. 232.

Pag. 185. A Ἄλλὰ πεζός] Proverbium Pindaricum, de quo Diogenian. Centur. 6. N. 28. Apostol. Eustath. ad Dion. Moschopulus *περὶ σχεδῶν* etc.

B Σιδηράν] Clusura ad Haemum montem sic nuncupata, cuius iterum meminit Anna lib. 10. pag. 281. et Scylitzes pag. 784.

IN LIBRUM VII. ALEXIADIS NOTAE.

Pag. 188. A ΣΟΛΟΜΩΝ] Salomon Hungariae Rex, qui ea tempestate bellum gerebat cum Geisa fratre, quocum foedus inierat Alexius. Thwroc. in Chr. Hung. part. 2. cap. 50. 51. et 52. et Bonfin. Dec. 2. Rer. Hung. lib. 3. et 4.

A Χαριούπολιν] Oppidum notum Villharduino et aliis.

B Βεμπετζιώτης] Nomen, inquit Anna, a patria sortitus, Bempetzo forte, urbe circa Euphratem, de qua Nicetas in Ioan. N. 7.

D Πάμφυλον] Cuius oppidi pariter mentio fit apud Villhard.

Pag. 189. D Ααρδέαν] Occurrit locus iste apud Nicetam in Isaac. lib. 2. N. 1.

D Δαμπόλεως] Dampolis *φρούριον* haud procul ab Adrianopoli Scylitzae pag. 783.

D Γολόη] Memoratur Goloe ab eodem Scylitze pag. 787.

Τὰ Τέμπε τοῦ Αἴμου] Tempe Montis Haemi, Clusu- Pag. 190. B
 ras, seu στενωποὺς, ut vocat Theophylactus Simocatta lib. 2.
 cap. 11. describit Leunclavius in Pand. Turc. N. 107. *In*
Thraciam ex Bulgaria profecturis duplex iter est ad superan-
dum Haemum: unus aditus a Traiano plerisque putatur
factus, ubi adhuc quadrato lapide porta maxima spectatur:
alter ad parvum est amnem, quem Sloditzam Bulgari vocant.
 Vide eundem N. 20. Viam Traiani in Haemo monte agnoscit
 etiam Simocatta lib. 8. cap. 4. Portas, seu Claustra S. Ba-
 silius ibidem memorant Willelmus Tyrius lib. 2. cap. 4. et
 Anonymus de Expedit. Asiat. Fred. I. Adde Busbeq. in Iti-
 ner. CP. pag. 26.

Ἀπόγονος] Nicephori Bryennii, qui Tyrannidem affec- Pag. 191. B
 tavit Botaniata imperante, filius fuit Nicephorus Caesar, Annae
 maritus, si Zonaram audimus. At secus Anna ipsa: scribit
 enim lib. 10. pag. 274. Nicephorum Bryennium, Nicephori
 Tyranni filium, una cum patre captum, oculis perinde priva-
 tum fuisse. Nicephori, Tyranni filii, non semel meminit
 Bryennius Caesar, qui Patricii dignitatem ei videtur assignare
 lib. 3. cap. 9. lib. 4. cap. 12. 13. et 14. Fuit igitur Nicepho-
 rus Caesar Tyranni ex filio nepos, quod evincit vox *ἀπόγονος*.

Ἀπὸ δυνικῶν μερῶν] De origine, fonte et decursu Pag. 192. A
 Danubii multa Alderisius, Strabo, Procopius, Delrius ad Se-
 necae Medeam, Ortel. et al.

Διὰ πέντε στομάτων] Septem Danubii ostia ponit A
 Vibius Sequester, sex Plinius lib. 4. cap. 6. quinque Arrianus
 in Periplo Ponti Euxini.

Προσηγορίαν] Nominum magni huius fluvii mutationem B
 ponit Plinius lib. 4. cap. 12. ubi primum Illyricum alluit,
 Strabo libro 7. ad eius cataractas, Ptolemaeus ad Axiopolim
 urbem, Appianus in libro qui Illyricus inscribitur, ad Savi
 fluvii confluentem.

Πρέσβεις ἑκατόν] Ita Aegyptii centum Legatos Romam B
 olim miserant ad Regem Ptolemaeum accusandum, teste Dione.

Τῶν ὑπογραμματεόντων] Secretarius, seu a Secretis. C
 Constantinus Manasses:

Ἀνάκτων ὑπογραμματεὺς, ὃν φασιν Ἀσηροήτην.

Μικρὰν Νικαίαν] Quae in Edit. Hoeschel. *Νικίτζα* Pag. 193. B
ἐποχοριστικῶς dicitur ad discrimen Nicaeae in Bithynia,
 quam *Μαγνατ* vocat Villharduinus N. 237. et 247. *Niz*
 Willelmo Tyrio lib. 2. cap. 4. *Nit* et *Nitz* Odoni de Diogilo
 lib. 2. *Nissa* in Exped. Frider. *Nissea* Tagenoni Pataviensi,
Νίκη τῆς Θοάκης Socrati lib. 2. cap. 36. et lib. 4. cap. 11.
 Theodorito lib. 2. cap. 21. Nicephoro Call. lib. 9. cap. 41.

Procopio lib. 4. de Aedif. Nice Ammiano lib. 31. et Authori Itinerarii Burdegal. *Ναισὸς* Cinnamo non semel, *Νικαία* simpliciter Sozomeno lib. 4. cap. 15. et Arnolde Lubec. lib. 2. cap. 4. Hanc prius *Ustodizo* dictam asserunt Fragmenta S. Hilarii pag. 36. et Mansionem tantum fuisse, hoc est, locum mutandis equis publicis dicatum. Extitit postea civitas egregia, ut ex ruinis cernitur, sed hodie instar vici redacta est, et a Turcis et Bulgaris habitata, ut autor est Felix Petancius in libello, de Itinerib. aggrediendi Turcum, cap. 1. ubi *Nesus* nuncupatur.

C *Πλίσκοβαν*] Pliscobam expugnavit Bulgarisque abstulit Basilius Bulgaroct. uti tradunt Zonaras et Scylitzes. A Constantino M. aedificatam autor est Codinus in Orig. CP.

Pag. 194. C *Παυζινάκων*] Qui Scriptoribus Latinis perperam *Pincinnati*, *Pincenates*, *Pecinaci*, *Pezinati*, *Pizenaci* etc. appellantur.

C *Περσθλάβαν*] Persthlavam Magnam, Bulgariae Regum Regiam, expugnavit Ioann. Zimisce, utramque Magnam et Parvam Basilius. Magnam ad Istrum statuit Anna: Zonaras et Scylitzes haud procul a Dorostolo: ad Haemum montem Nicetas in Isaac. lib. 1. N. 5. quo loco eam describit. A Constantino M. extractam prodit Codinus in Orig. CP.

D *Μόκρος*] Qui et Samuel dictus. Vide infra lib. 12. pag. 371. et seriem Regum Bulgariae in Familiis Slavonicis, seu Dalmaticis.

Pag. 195. D *Ἀρχοντα Βαραγγίας*] Hoc est Varangorum *Ἀκολουθὸν*, seu Praefectum, qui *Πελεκυφόρων ἐξάρχων* dicitur Cinnamo lib. 6.

Pag. 196. D *Τὸ ὠμόφορον*] *ὠμοφόριον*, seu *ὠμόφορον*, vestem esse Patriarcharum, vel Episcoporum, quae humeros tegebat, pridem docuerunt viri docti. *Humerale* vocant Autor Actorum Murensium pag. 29. et Paulus Diacon. lib. 22. Hist. Misc. At quid sit apud Annam *τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ὠμόφορον σημαίαν κατέχων*, vix auderem definire, nisi lumen daret facemque praeferret Scylitzes in Lecapeno, ubi narrat Simeonem Bulgarorum Regem de pace acturum Romani Lecapeni Imperatoris colloquium expetisse: Romanum vero, priusquam ad locum condictum proficisceretur, cum Patriarcha in Aedem Blachernianam venisse, et aperta sacra theca, accepisse Omophorum Deiparae, quo se adversus Barbari insidias tutaretur. Eius verba sunt: *ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐν τῷ ναῶ γενόμενος τῶν Βλαχερνῶν ἅμα τῷ Πατριάρχῃ, καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σορῶ εἰσελθὼν, καὶ ἱκετηρίας ᾠδὰς ἀποδοὺς τῷ Θεῷ, τὸ Ὠμόφορον τῆς Θεοτόκου λαβὼν, ἐξήει τοῦ ναοῦ, τοῖς ὄπλοις ἀσφαλέσι φραζάμενος*. Ex quibus patet Alexium cum Patzi-

nacis pugnaturum, his se sacris perinde Deiparae reliquiis muniisse, eiusque humerale, vexilli instar expansum, altera gestasse manu: quod cum perflante vento vehementiori, et hostibus maiori numero atque acriori impetu ad insequendum incumbentibus, retinere haud posset, intra vepres et dumeta complicatum absconderit, *ὡς μηκέτι ὀρᾶσθαι παρά του*, ita ut a quoquam hostium animadversum non fuerit: vel, ut habet Editio Hoescheliana, *παρ' αὐτοῦ*, ita ut ab Alexio deinceps visum non fuerit, vel repertum. Fuit porro Omophorum Deiparae non pallium quod ab humeris ad talos usque porrigeretur, cum Lecapenus et Alexius illud prae sui pondere gestare manibus vix potuissent, sed vestimentum illud, quod *μαφόριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου* nuncupatur in inscriptione tabulae argenteae particulam Dominicae crucis continentis, quae apud Trevirenses in Monasterio Insulae S. Nicolai asservatur, illuc post Constantinopoleos direptionem ab Henrico de Ulmena allatae Anno Christi MCCVII. Laeva dextraque lateribus Crucis haerent abditae argenteae thecae, variis intus reliquiis refertae, quibus insculpti sunt earum tituli caractere Graeco, et singulis conditoriis praefixi. Ac primum sinistrorsum hae visuntur Inscriptiones: *Τὰ σπάργανα τοῦ Χοῦ τοῦ βίου τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὑακίνθινος στέφανος τοῦ φιλαῖπου Χοῦ ἰῶ Θεοῦ. ἡμ. Ἡ Σίνδιον ἀθανάτου Χοῦ καὶ Θεοῦ. Τὸ Μαφόριον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἡ Ζώνη τῆς ἀγίας Παρθένης. Θεοῦ* Dextrorsum vero, *Τὸ λέντιον (lintheum) τοῦ πλαστούργου ἡμῶν χυ τοῦ Θεοῦ. Τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον τοῦ ζωοδότου ἰω. Ὁ σπόγγος τοῦ μακροθύμου χοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν. Ζώνη τῆς ἀγιοπαρθένου Θεοτόκου ἐκ τῶν Χαλκοπρατ. Αἱ τίμαι τοῦ ἁγίου Ἰω τοῦ Προδρόμου τρίχες.* Censet Browerus lib. 15. Annal. Trevir. a quo praedicta hausimus, *μαφόριον* pro linteo, vel panno hic sumi, vocemque ab Hebraeorum *Maphora*, quam sudarim, aut sudarium interpretantur, deductam, ad recentiores Graecos postea transiisse. Verum quin *μαφόριον* illud sit idem quod *ῶμόφορον*, apud Scylitzem et Annam, et *Mavors*, seu *Mafors*, apud Latinos Scriptores aevi medii, nullus dubito. Sed an *μαφόριον*, postremaeque istae voces Latinae a Graeco *ῶμόφορον* deductae sint, vel effictae, vix ausim stabilire. Est autem *μαφόριον*, uti definiunt Glossae verborum Iuris apud Car. Labbeum, *σκέπασμα τῆς κεφαλῆς*, foeminarum nempe, ut diserte habet Achmes cap. 265. Neque aliud fuit *Mavors*. Papias MS. *Mavorte*, *matronale operimentum quod caput operit. Vocatam autem quasi marte. Idem, Peplum, vestis votiva, Mavorte, mafurita, vestis muliebris, picta stola vel pallium quo matronae utuntur.* Isidorus lib. 19. Orig. cap. 25. *Stola — et Ricinium*

Latino nomine appellatum, eo quod dimidia eius pars retro eiicitur, quod vulgo Mavortem dicunt etc. Denique Philo Carpathius ad 27. Proverb. *Theristrum, quod et theristrum et maphorium appellant, muliebre capitis et faciei est velamentum et operculum, quo foeminae aestate praecipue utuntur.* Neque alia notione Mavortem usurpavit Gregorius Turonens. lib. 10. cap. 16. et Fortunatus in vita S. Radegundis cap. 9. D. Hieronymus Epist. 22. *Et per humeros laena Mavorte volitans.* Mafortes etiam Monachis tribuit Cassianus lib. 1. de Inst. Mon. cap. 7. *Angusto palliolo — colla pariter atque humeros tegunt, quae mafortes tam nostro, quam ipsorum nuncupantur eloquio.* Enimvero Deiparae capitis ἐπι κάλυμμα, cum eiusdem zona, asservatum in Blacherniano Templo docet Nicephorus Call. lib. 18. cap. 38. Ex quibus tandem conficitur ὠμόφορον apud Annam et Scylitzem esse capitis tegumentum, quod humeros etiam operiebat, cuiusmodi sunt mulierum nostratum pepla, seu velamenta, dum sunt in lugubri habitu. Nec est quod quis miretur ipsum Imperatorem in praelio illud altera gestasse manu, ad instar vexilli, cum Thomas Walsinghamus in Hypodigmate Neustriae narret Walterium Carnotensem Episcopum una cum civibus contra Rollonem Normannum urbem obsidentem pugnaturum, supparum (Camisiam vocant) Beatae Mariae, quod Carolus Calvus Constantinopoli cum aliis reliquiis, uti fingit, advexerat, in modum vexilli praetulisse, praeterea Willelmus Tyrius lib. 11. cap. 19. Balduinum Hierosolymitanum Regem cum Saracenis, Ademarum vero Cabanensis Robertum Francorum Regem cum Carolo Simplicem dimicantes vexilla praetulisse, ac prae manibus gestasse scribant. Blacherniani Templi (neque enim rem ingratam Lectori fore arbitror, si sacrarum Deiparae vestium Historiam hisce Commentariis attexam) amplitudine, licet et artificii elegantia percelebris, venerationem mirifice auxere depositae in eo Deiparae vestis et zona, quarum depositionis anniversarium diem agunt seorsim Graeci, vestis scilicet 2. Iulii, zonae vero 31. Augusti. Deiparae Aedem in Blachernis extra urbem aedificatam a Pulcheria, Marciani Imperatoris coniuge, praedicant passim Theodorus Lector Eclog. 1. Theophanes, et ex eo Anastasius, An. 1. Marciani, Chronicon Alex. Zonaras, Nicephorus Call. lib. 14. cap. 2. Codinus de Orig. CP. et alii. Hanc postea intra urbis ambitum inclusit Heraclius An. xv. extracto ultra Blachernas muro, quo a barbarorum incursibus, qui regionem istam hactenus pervaserant, tuta esset. Chronic. Alexandrinum: Τὸ ἐξ ἔτος τῆς βασιλείας Ἡρακλείου, ἐκτίσθη τὸ τεῖχος ἔξωθεν Βλαχερνῶν, καὶ ἀπεκλείθη ἔσωθεν ὁ ναὸς τῆς παναγίας

Θεοτόκου, καὶ ἡ Ἁγία Σορός· πρώην γὰρ ἔξωθεν. Idipsum testatur S. Nicephorus Patr. CP. τείχος εὐθύς δειμησάμενοι τοῦ ἐκείνου ναοῦ φρούριον κατέστησαν. Atque inde ab adiacente Blachernarum regione, sive templo ipso, τείχος τῶν Βλαχερνῶν dicitur murus iste eidem Nicephoro et Paulo Diac. lib. 20. Hist. Misc. Addit Nicephorus Call. lib. 14. cap. 2. lib. 15. cap. 14. et 24. Pulcheriae opera et rogatu, Deiparae sepulchrales fascias (τὰ ἐντάφια σπάργανα) a Iuvenali Patriarcha Hierosolymitano Constantinopolim transmissas, repositas fuisse in illo templo, ἔγγιστα τῆς ἱεράς καὶ θείας τραπέζης, ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ, iuxta sacrum altare, in Theca aurea, Marciano adhuc superstite. Quo demum extincto, Leo Magnus Imperii fascēs adeptus, eiusdem Deiparae venerandam vestem, τιμίαν ἐσθῆτα, Constantinopolim pariter allatam, in rotundo quod ipse extruxit Templo deposuit: καὶ ἀπειτέθη ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ δομηθέντι ναῷ ἐν Βλαχέρναις, ἐν ἀργυρέᾳ σορῶ, δι' ἣν καὶ ὁ ναὸς Ἁγία Σορός κατινόμασται. Ioelus in Leone: καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει διακομισθεῖσα, ἐν Βλαχέρναις ἀπειτέθη, ἔνθα ὁ Βασιλεὺς ναὸν ὑποδόμησε τῆς Θεομήτορος, καὶ σορὸν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κατασκευάσας κατέθετο ταύτην. Nec dissentit Codinus de Orig. CP. qui cum magnum Deiparae in Blachernis Templum, (quod eidem Nicephoro in Praefat. τῷ οὐρανίῳ κάλλει ἀνθραμιλλώμενος οἶκος dicitur) a Pulcheria aedificatum dixisset, haec subdit: τὴν Ἁγίαν Σορὸν, τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, ἀνήγειρε Λέων ὁ Μακέλης, ἔνθα κατετίθετο τὴν ἱερὰν σορὸν, ἣ ἡ θεία ἐσθῆς τῆς Θεομήτορος ἐναπέκειτο. Quamquam ex praedictis Blachernianum Templum aliud videatur fuisse ab eo quod Leo M. condidit, et Ἁγίαν Σορὸν appellant passim Scriptores, quam tamen id procul absit a vero, quaeve fides Graeculis istis, aevi prasertim postremi, praestanda sit, vel hinc patet, cum certo certius constet unum idemque esse, ex melioris notae Scriptoribus. Cedrenus in Romano scribit Sacticium quemdam, accepto in praelio contra Bulgaros lethali vulnere, ad Blachernas evasisse, positumque ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοροῦ statim exspirasse. Mox, ut Lecapenus cum Simeone Bulgarorum Rege collocuturus urbe excesserit, idem Cedrenus commemorans, addit Augustum prius cum Patriarcha fanum Blachernianum et Ἁγίαν Σορὸν ingressum, post fusas ad Deum preces, accepto Deiparae humerali, inde exiisse, uti ex supra laudato Cedreni loco colligitur: ex quo facile quivis evincat Ἁγίαν Σορὸν Templi Blacherniani partem et appendicem fuisse tantum, vel potius Sacellum, in quo asservabatur Sacrum illud λείψανον, quod cum a Leone forte extractum fuerit, inde factum ut Scriptores totius Aedis

conditorem agnoscant; seu, quae probabilis videtur coniectura, quod Templo Blacherniano, cuius Marcianus et Pulcheria fundamenta iecerant, ultimam manum imposuerit. Cedreno suffragatur Leo Grammaticus, qui in Michaele Balbo diserte indicat, sacrum Deiparae ὠμοφόριον in Templo Blacherniano asservatum, quod alii ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σορῶ scribunt; ὁ δὲ Βασίλειος καταλαβὼν μόλις ἰσχύσας διαπερᾶσαι, καὶ δὲ σὺν τῷ Πατριάρχῃ Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένετο, καὶ κεῖ τὸ θεῖον ἐξιλεοῦνται. εἶτα μετ' ὑμνωδίας τὸ ἅγιον ἐξαγαγόντες τῆς Θεοτόκου ὠμοφόριον, τῇ θαλάσῃ ἄκρῳ προσέβαλον etc. Idem Autor in Leone: Θεοφάνῳ δὲ ἡ γαμετὴ αὐτοῦ οὐ παρῆν ἐκεῖσε, ἀλλ' ἐν Βλαχέρναις ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σορῶ προσεκαρτέρει εὐχομένη. Neque abludit Codinus ipse, dum ait Deiparae zonam in Chalcopratiana Aede repositam, ὠμοφόριον vero ἐν Βλαχέρναις asservatum. Denique Nicephorus Call. lib. 18. cap. 38. (adeo parum sibi constat) asservatas scribit in Blacherniana Aede vestes Deiparae et partem zonae, una cum capitis amiculo. Quod firmari praeterea potest ex Metaphrastae verbis, quae ad Codinum laudat Lambecius pag. 201. Iam vero Deiparae vestes a Gelbio et Candido Patriciis, Hierosolymis Constantinopolim delatas, et in Templo, quod postea in Blachernis ab Imperatore exstructum est, depositas, docent Menaea ad 2. Iulii. Historiam fusiori Commentario narrat Theodorus Presbyter, seu quivis alius Author Narrationis Historicae in Depositionem vestis S. Mariae, editus a Combesio in Hist. Monothelit. qui in Aede Blacherniana factam disertis verbis tradit, κατὰ τὸ ἀρχαῖον μέρος, circa partem scilicet Septemtrionalem. Ex Palaestina pariter Constantinopolim asportatas, Leone M. imperante, autor est etiam Zonaras. Cedrenus vero, Glycas et Ioelus Hierosolymis apud Hebraeam quamdam virginem inventas commemorant, indeque allatas Constantinopolim, et in sacra Theca depositas sub A. Leonis M. XVII. in qua quidem Theca, σορῶ, seu σηκῶ χρυσοπάστῳ, περιστόλια τῆς παρθένου Μαρίας asservata narrant Theophylactus Simocatta lib. 8. cap. 5. et Codinus de Offic. Aulæ CP. cap. 15. Praeterea μέρος τι τῆς αὐτῆς ἀξιαγᾶστου ζώνης, καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπικάλυμμα repositum testatur Nicephorus Callist. loco citato. Vestis Deiparae materiam descripsit Autor Narrat. Historicae in depositionem vestis Deiparae: ἡ δὲ ἐσθῆς ἡ θεία ἐξ ἐρίων εὐφθάρτων ἐξυφασμένη, καὶ ὁ στήμων γὰρ καὶ ἡ κρόκη, ἐρίον ἐστὶν τὸ αὐτὸ ὁ μοειδὲς καὶ ὁμόχρῳον. Et in Leone M. Ioelus: καὶ σορὸν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατασκευάσας, κατέθετο ταύτην, ἣτις ἐξ ἐρίων εὐφθάρτων ἐξυφασμένη, καὶ στημόνων ὁμοιοειδῶν, καὶ ὁμοχρόων, ἀδιά-

φθαρτός ἐστιν, καὶ ἀδιάλυτος μέχρι τοῦ νῦν, τῆς ἀειπαρθένου τὸ θαῦμα σαφῶς κηρύττουσα. At quod Ioelus *περὶ ἀφθαρσίας* zonae Deiparae scribit, id etiam habent Euthymius et Germanus Patr. CP. oratione mox laudanda. Synaxaria ad 2. Aug. vestem et zonam in eadem capsula, seu σορῶ reconditas notant. Sed errant, cum earum inventionem et translationem Arcadio, Theodosii filio, adscribunt, quod ex ipso, quem ineunt, annorum calculo perspicuum est. Tradunt enim ab earum translatione elapsis CDX. annis, Zoem Leonis Philosophi Imperatoris uxorem, cum a daemone vexaretur, divino monitam oraculo, si sacra Deiparae sibi apponeretur zona, fore ut liberaretur: mox Augusti praecepto adaperta capsula, in ea repertam Deiparae zonam, aurea sigillatam bulla, cum codicillo, seu brevi, annum, Indictionem et diem continente, quibus Constantinopolim allata, et in capsula ab ipso Imperatore deposita fuerat: qua quidem zona a Patriarcha supra Augustae corpus expansa et explicata, in pristinam illa redierit sanitatem, quo facto sacra zona in capsulam rursus relata fuerit. Ex hac, inquam, narratione manifeste patet perperam Synaxaria inventionem vestis et zonae Deiparae Arcadio adscripsisse, a quo ad Leonem intersunt anni P. M. CDLXXX. Sed neque idem annorum CDX. numerus Pulcheriae, cui eandem translationem tribuit Nicephorus, convenire potest, quae excessit A. Ch. CDLIII. a quo ad Leonis Principatum, quem ille iniit A. DCCCLXXXVI. numerantur anni CDXXIX. proinde satius Cedreno fidem habere scribenti inventionem et translationem factas A. Leonis M. XVII. quo ille obiit, hoc est, Christi CDLXXIV. a quo ad initium principatus Leonis Philosophi anni intersunt CDXII. Extat Theodori Presbyteri Magnae Ecclesiae *λόγος διαλαμβάνων, καθ' ὃν ἡ τῆς Θεομήτορος ἐσθῆς τῆ βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπεδήμησεν*. Sed et Simeonis Metaphrastae Homiliae, quam in Deiparae laudem conscripsit, titulus concipitur *περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος, καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος Θεσαυρὸς Χριστιανοῖς τεθησαύρισται*. Utcumque ista se res habeat, id pro certo haberi debet festum depositionis zonae Deiparae, quod Graeci agunt 31. Aug. esse de miraculo, quod in Zoe Augusta factum narrant: vel etiam quod eadem die Zela, Helenoponti oppido, sub Iustiniano Imperatore, in Aedem Blachernianam, vel Chalcopratianam, est relata. Menologium Sirleti Card. XXXI. *Aug. commemoratio zonae sacratissimae Deiparentis Mariae repositae in venerabili eius Aede, cum zona ipsa relata est ab Episcopatu Zelae sub Iustiniano Imperatore, et factum miraculum per impositionem pretiosae zonae super Reginam Zoem coniugem Leonis Im-*

Allat. in Diatriba de Simeon.

peratoris. Unde conici daretur zonam tum primum Constantinopoli visam Iustiniano M. regnante, et una cum eiusdem Deiparae veste in Chalcopratianum Templum, et *Ἁγίαν Σορόν*, illatam. Festum vero, quod Graeci celebrant 2. Iulii, est de inventione, seu depositione vestis in eadem Aede Blacherniana, facta sub Leone M. idque *ἑορτὴν τῶν καταθέσεων τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου* vocat Codinus de Off. Aulæ CP. cap. 15. N. 26. qua quidem die Imperator in Templum Blachernarum cum suis Palatinis itare consueverat. Certe depositas primum in Aede Chalcopratiana sacras Deiparae reliquias, vestem et zonam, vel vestis partem aliquam extitisse, testantur passim Menaea, ipsaque Trevirensis Crucis inscriptio: quae quidem Aedes inde, ut Blacherniana, *Ἁγία Σορός* appellata fuit. Codin. de Orig. CP. *τὴν Ἁγίαν Σορόν τὴν ἐν τοῖς Χαλκοπρατείσις Ἰουστίνος καὶ Σοφία ἀνήγειρεν, — ἐκεῖσε γὰρ ἐναπόκειται ἡ τιμία ζώνη, καὶ ἡ ἐσθῆς τῆς Θεοτόκου.* At Nicephorus Call. lib. 14. cap. 49. de veste silet, zonam vero in Templo Chalcopratiano agnoscit ab Eudocia ibi repositam: *τὴν τιμίαν τῆς Θεομήτορος καὶ ἱερὰν ζώνην κατέθετο ἐν αὐτῇ τῇ τῆς ἁγίας τραπέζης σορῶ· καὶ ἐξ ἐκείνου Ἁγία Σορός ὁ τῆς Θεοτόκου οἶκος οὗτος ἐπώνυμὸν ἐκλήρωσατο.* Et cap. 2. eiusdem libri: *καὶ τὸ τῶν Χαλκοπρατείων αἵθρις ἱερὸν τέμενος ἢ Ἁγία Σορός ὄνομα.* Editus est pronuper a R. P. Francisco de Combefis Germani Patriarchae Constantinopolitani *Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῶν Χαλκοπρατείων, καὶ εἰς κατάθεσιν τῆς ἁγίας ζώνης, καὶ τῶν σεβασμίων σπαργάνων τοῦ Σωτήρος ἡμῶν.* Laudatur ab Allatio *Λόγος*, seu Sermo alter Euthymii Monachi, *εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας αὐτῆς Σοροῦ τῆς ἐν Χαλκοπρατείσις.* Prostat denique Andreae Cretensis, vel alterius innominati Scriptoris *ἐγκώμιον εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας Ζώνης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου*, ab eodem Combefisio publicatum in Hist. Monothelitarum. Verum integre zona fuerit in hac Aede, dubium videtur, cum lib. 18. cap. 38. partem eiusdem zonae, una cum humerali sacratissimae Virginis, in Blacherniana asservatam fuisse tradat idem Callistus. Alia praeterea Aedes extitit iuxta S. Romani Templum, *Ἁγίας Σοροῦ* appellatione extracta a B. Helena, ut autor est Codinus: sed an Deiparae *λείψανα* possederit, omnino silet. Magna porro fuit Imperatorum erga has sacras reliquias veneratio, cuius praecipuum est argumentum, quod cum Heraclio imperante Sarbarus Persa, et Mysorum Chaganus urbem gravi obsidione premerent, Patriarcha muros obierit, circumferens *ἀχειροποίητον τοῦ Χριστοῦ εἰ-*

κόνα, καὶ τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα, προσέτι δὲ καὶ τὴν τιμίαν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτηρος, ut est in Triodio Graecorum: et Michael Balbus, cum a Thoma Tyranno terra marique in urbe obsideretur, τό τε ζωοποιὸν τοῦ σταυροῦ ξύλον καὶ τὴν ἐσθῆτα τῆς πανάγνου Θεοτόκου, supra moenia, praeeunte Patriarcha, circumtulit: Romanus denique Lecapenus et Alexius Comnenus, hic contra Bulgari insidias, ille contra Patzinacarum incursus, his se reliquiis tutati sint. Vide Acrop. cap. 11. Andr. Saussaium in Martyrol. Gall. 25. Iul. Godefr. Henschen. in Act. SS. 2. Febr. de Hypapante, §. 4. N. 26. et Honoratum Niquetium in Iconologia Mariana lib. 1. cap. 8.

Εἰ γὰρ σωθείης] Cinnamus lib. 4. φεύγειν τε γὰρ ἐστίν Pag. 197. C ὅτε χρὴ μηδὲν αἰσχυρόμενον, εἰ τοῦτο διδοίη καιρὸς. Eucommium Emmae Reginae Angl. *Est procul dubio certa victoria ab fortiori hoste elabi fuga, cui nequit resisti per arma.* Hinc Petrus Chrysol. Serm. 150. *Bellicosus, quod in bello fugit, artis est, non timoris:* et vox illa Caroli M. apud Dittmarum lib. 7. Chron. *Carius mihi ut populi exprobrantes dicant me hinc fugisse, quam hic cecidisse: quia dum vivo iniuriae pondus illatae vindicaturum me spero.* Tartari, autore Aithono cap. 48. *In pugna nec verentur fugere, si fuga prosit.* Idipsum de iis testatur Sanutus lib. 2. part. 4. cap. 24.

Παρά του] Monui supra in Edit. Hoeschel. haberi παρ' Pag 198. D αὐτοῦ, ut sensus sit, humerale Deiparae ab Alexio amplius non visum, proindeque deperditum in eo praelio. Sequuntur in eadem Edit. haec verba: οὗτος δὲ διὰ τὴν νύκτα διεσώθη εἰς Γολόην, ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολῖται. Ἀπὸ τὴν Δίστραν εἰς Γολόην καλὸν ἀπληκτον Κόμνηνε, i. a *Distra ad Goloem bella castra Commene:* est enim ἀπληκτον castrorum locus, unde idem quod φοσσάτον dicitur Leoni in Tact. cap. 11. §. 1. κυρίως φοσσάτον τὸ ἀπληκτον τοῦ ὅλου στρατοῦ καλεῖται. Sic autem vocantur castra, quod fossis undique ad exercitus securitatem circumcingantur. Postmodum tamen φοσσάτον pro ipso exercitu usurpatum passim observare est: atque ita Constantinus de Adm. Imp. cap. 44. φοσσάτον ab ἀπλακτον distinguit: καὶ εἰσὶ φραγμὸς καὶ ἀπληκτα τῶν φοσσάτων. Dicitur autem ἀπληκτον a Latino *applicare*, quod est divertere, hospitari. LL. Wisigoth. lib. 8. tit. 2. §. 3. *Qui in itinere constitutus, cuiuscumque forsitan campo applicaverit, et ad coquendum cibum frigoris necessitate compulsus ignem fecerit.* et tit. 4. §. 25. *Viam per quam ad civitatem, aut ad provincias nostras ire consuevimus, nullus — eam excludat vel adstringat, sed utrimque medietas aripennis libera reser-*

vetur, ut itinerantibus applicandi studium non vetetur. Lex Burgund. tit. 38. §. 7. *Si quis in agro regio, vel colonica voluerit applicare, et non permissus fuerit, colonus fustigetur.* Lex Langob. lib. 3. tit. 12. §. 5. *Neque per fortiam suam in mansione arimanni se applicet.* Quibus in locis *applicare* non hospitari duntaxat significat, sed et in campo sub tentoriis degere, tentoria ipsa figere, quod satis ostendunt haec verba, *in campo, in via, in agro applicare.* Sub dio enim, in tentoriis noctes exegisse Francos et Germanos, cum iter agerent, par est credere, quod solenne fuit populis Septemtrionalibus, *ὁπόσοι τὸν νομάδα βίον εἶλοντο*, quod de Wallachis dixit Anna lib. 8. proprie autem *applicare* est ad locum aliquem divertere, pervenire. Terent. in Andr. *Tum ille egens forte adplicat primum ad Chrysidis patrem se.* Quintilianus Decl. 338. *Dum pirata applicat.* Regula Magistri cap. 57. *Ad mansionem cum applicaverit.* Charta Domini de Canneto in Provincia An. MCCCXXVIII. *Quoties Dominus Provinciae, vel fratres, vel filii, vel officiales ad castrum ipsum applicant.* Ubi igitur in itinere exercitus applicat, hic locantur castra, quae *Applicata*, Graecis *ἄπληκτα*, seu *ἄπληκτα*, ut scribitur apud Leonem loco citato, dicuntur. Gloss. Lat. Graec. *Applicatio, καταγώγιον.* Gloss. Gr. Lat. *ἄπληκτον, diversorium; ἀπληκεύω, maneo, diversor.* Vita S. Simeonis Mirabil. montis: *καὶ ἐλθόντες τινὲς αὐτῶν εἰς Γάβαλα, ἠπλήκυσαν εἰς τινα ναὸν τῆς πόλεως.* Perperam igitur Aemilius Portus ad Onosandri cap. 9. *ἄπληκτα*, seu castra censuit dicta, quasi *τοὺς στρατιώτας φυλάσσοντα, καὶ ἀμοίρους ποιοῦντα τῶν κινδύνων καὶ πληγῶν.* Gloss. Gr. Lat. *ἄπληκτος, impercussus.*

Pag. 200. D

Ὄζολιμνη] Extitit palus illa ultra Istrum in ea regione, quam Walachiam hodie vocant. Binas autem potissimum iis in locis observat Strabo lib. 7. quarum alia mari, in quod effunditur, adiacet, (Tiagola forte Ptolemaei) altera meatu caret. Certe constat Hierassam fluvium, qui in Istrum haud procul a Dorostolo, seu Dristra, influit, quo loco bellum istud gestum est, lacum permaximum efficere, qui idem fuerit cum Ozolimna.

Pag. 201. D

Φλάντρας Κόμης] Fuit is Robertus, cognomento Friusius, Comes Flandriae, qui ante duodecennium fere quam Proceres nostri Hierosolymitanum aggredierentur iter, cum multis opibus Hierusalem orationis gratia est profectus, rediensque per Thraciam cum Alexio Imperatore locutus est. Haec ferme Guibertus lib. 1. Hist. Hier. cap. 4. et lib. 7. cap. 34. Peregrinationem Hierosolymitanam suscepit Robertus A. MLXXXV. a qua necdum reducem A. MLXXXIX. autor est

Meierus lib. 3. Hanc praeter Andream Sylvium in Chronic. Marcian. lib. 4. cap. 3. et aliquot alios attigit Robertus Monachus, ex cuius Cod. MS. proferre hic lubet Epistolam, qua Alexius Imperator Flandrensem Comitem caeterosque Orbis Christiani Principes ad suppeditandum contra Saracenicis gentes promissum toties urget auxilium, cuiusmodi plures eodem argumento scripsisse litteras ad Urbanum Pontificem testatur Uspergensis. At cum illius stylus et scriptio character paulo humilior Graecanicum minime redolet fastum, iure fortasse addubitari potest, num eius sententiam bona fide reddiderit Robertus, sive alius quivis Interpres: nam solenne erat Byzantinis istis Augustis, cum ad Principes, Latinos praesertim, scriberent, verbis uti *ampullosis, et quae fastum regalem, Graecumque saperent tumorem*, ut est apud Radivicum lib. 3. Hist. Frider. cap. 6. Verum eiusmodi fuit Graecorum ingenium, *ut cum timerent, nimia sui deiectione vilescerent, et frangerentur in foeminas: cum vero praevalerent, gravi subditorum deiectione superbirent*. Verba sunt Odonis de Diogilo lib. 3. quod de Gallis ipsis ait Anna pag. 402. Certe istius, aut similis Epistolae meminit idem Guibertus.

Argumentum Epistolae.

Hoc Exemplar Epistolae quarto anno ante gloriosum Hierosolymitanum Iter a Constantinopolitano Imperatore omnibus Occidentalibus Ecclesiis directum est, praecipue tamen Flandrensi Comiti Roberto: ipse enim Comes iam redierat a Sepulchro Domini in baculo et pera, in quo itinere se viderunt, et affabile atque amicabile colloquium ad invicem habuerunt. Isdem vero Imperator, ut ipse in eisdem conqueritur litteris, nimis oppressus fuerat a nefanda gente paganorum, quorum principatum tenebat Solymannus Veteranus, pater Iunioris Solymanni, quem nostri postea (ut liber iste meminit) bellicoso conflictu devicerunt, eumque fugere compulerunt. Unde non parum miretur, cur dictus Imperator tam venenosum animum contra nostros semper habuerit, et reddere mala pro bonis non formidaverit.

Epistola ALEXII Imp.

DOMINO et Glorioso COMITI FLANDRENSIVM ROBERTO, et omnibus totius Regni Principibus Christianae Fidei amatoribus, tam Laicis, quam Clericis, IMPERATOR CONSTANTINOPOLITANVS Salutem et pacem in eodem Domino Iesu

Christo, et Patre eius, et Spiritu Sancto. O Inclytissime COMES, et maxime Christianae Fidei consolator, notificare prudentiae vestrae volo, quantum Sanctissimum Imperium Christianorum Graecorum acquiratur fortiter a ..... et Turcis quotidie et ..... acquiratur sine intermissione ..... Sed quia sunt multa mala quae agunt, ut diximus, inenarrabilia, de multis dicemus pauca, quorum sunt auditu horribilia et ..... ipsum aerem. Nam pueros et iuvenes Christianos circumcidunt super baptisteria Christianorum et circumcisionis sanguinem in despectum Christi fundunt in eisdem baptisteriis, et desuper eos ..... compellunt, et deinceps in circuitu Ecclesiae eos violenter deducunt, et nomen et fidem Sanctae civitatis blasphemare compellunt. Illos vero nolentes diversis poenis affligunt, et ad ultimum interficiunt. Nobiles autem matronas, et earum filias depraedatas invicem succedendo ut animalia ad ..... deducunt. Alii vero corrumpendo rapiunt virgines, statuunt ante facies earum matres, compellentes eas nefarias et luxuriosas decantare cantilenas, donec compleant ipsa sua nefaria. Sic enim legimus actum ut in Dei populo antiquitus quibus Imperii Babylonii post .... delubria deridendo dicebant, Hymnum cantate nobis de Canticis Syon, sic et stupro filiarum matres compelluntur nunc cantare cantilenas nefarias, quarum voces non cantum, ut credimus, resonant planctum, sicut scriptum est in matre Innocentium, Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus, Rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non sunt. Sic licet matres Innocentium, quae per Rachel figurantur, non valuerunt consolari in morte filiorum, valuerunt tamen consolari per salutem animarum. Illae tamen nullatenus quod peius est consolari valent, quia et in corporibus et in animabus pereunt. Sed quod adhuc est, veniamus ad deteriora, totius aetatis et ordinis viros, id est, pueros, adolescentes, iuvenes, senes, nobiles, servos, et quod peius et impudentius est, Clericos et Monachos, et heu, proh dolor! quod ab initio non dictum neque auditum est, Episcopos Sodomitico peccato deludunt, et etiam unum sub hoc nefario peccato iam crepuerunt. Loca vero innumerabilibus malis contaminant et destruunt, et peiora eis minantur. Et ad haec quis non plangit, quis non compatitur, quis non horret, quis non orat? Nam pene tota terra in Hierusalem usque Graeciam, et tota Graecia cum suis regionibus superioribus, quae sunt Cappadocia Minor, alia Maior, Phrygia et Bithynia et Maior Phrygia, id est, Troia, Pontus, Galatia, Lydia,

Pamphylia, Isauria, Lycia et Insulae principales* Chio et *Anna pag. Mitylena et multae aliae Regiones et Insulae, quae non 205. 206. valemus modo computare, usque Troiam, quae ab eis iam invasa est. Et fere nihil remansit nisi Constantinopolis, quam ipsi minantur citissime nobis auferre, nisi auxilium Dei et fidelium Christianorum Latinorum celeriter subvenit. Nam Propontidem, quae et Avidus dicitur, et ex Ponto iuxta eandem Constantinopolim in Mare Magnum decurrit, cum ducentis navibus invaserunt, quas Graeci ab eis depraedati fabricaverunt, et remigiis, velint nolint, deducunt, et minantur tam per terram, quam per eandem Propontidem Constantinopolim (ut diximus) velociter capere. Haec plura de innumerabilibus malis quae haec impiissima gens agit, diximus et scripsimus tibi, Comes Flandrensium, Christianae fidei amator. Caetera vero ob legentium fastidium dimittamus. Igitur pro Dei amore, et pro omnium Graecorum pietate rogamus, ut quosque fideles Christi bellatores, tam maiores, quam minores cum mediocribus intra tua acquirere poteris ad auxilium mei et Graecorum Christianorum huc deducas, et sicuti Galatiam et caetera Occidentalium Regna anno praeterito a iugo paganorum aliquantulum liberaverunt, ita et nunc ob salutem animarum suarum regnum Graecorum liberare tentent: quoniam ego, quamvis Imperator, nullum tamen remedium atque idoneum consilium scio invenire, sed semper a facie Turcorum et . . . . . fugio, et tandiu in singula civitate maneo, donec adventum eorum prope sentio, et melius * subiretur esse * nostris Latinis cupio, quam * subiectam paganorum ludibriis. Ergo antequam ab eis capiatur Con- * vestris stantinopolis, certare totis viribus debetis, ut gloriosam et ineffabilem misericordiam in coelo gaudentes recipiatis. Nam melius est vos habeatis Constantinopolim, quam paganos, quia in ea habentur pretiosissimae reliquiae Domini, id est, Statua ad quam ligatus fuit, flagellum a quo flagellatus fuit, Chlamys coccinea qua fuit indutus, Corona spinea qua fuit coronatus, Arundo quam vice sceptri in manibus tulit, Vestimenta quibus ante Crucem expoliatus fuit, pars maxima Ligni Crucis in qua fuit crucifixus, Clavi quibus affixus fuit, Linteamina post Resurrectionem eius inventa in Sepulchro, Duodecim cophini fragmentorum ex quinque panibus V. Syntagma nostrum de Capite S. Ioann. Bapt. cap. 7. N. 11. et duobus piscibus, Caput cum Capillis integrum et Barba Sancti Ioannis Baptistae, Reliquiae et Corpora Innocentum quorundam Prophetarum ac Apostolorum, Martyrum, et maxime S. Stephani Protomartyris, et Confessorum ac Virginum, quae ob nimium incrementum scribere singulariter

V. Gregor.
VII. lib. 1.
Ep. 49. et
Berthold.
Const. An.
1094.

..... quae tamen omnia Christiani magis quam Pagani habere debent, et nunimen magnum erit omnibus Christianis, si haec omnia habuerint, detrimentum vero ....
 ..... si perdiderint. Nam si hoc ..... noluerint et aurum magis amaverint, in ea plus invenient, quam in toto Mundo. Nam soli thesauri Ecclesiarum Constantinopolis in argento, auro, gemmis et lapidibus pretiosis, et pannis sericis, et caeteris palliis, sufficere possunt omnibus Mundi Ecclesiis: quos cum omnes thesauros inaestimabilis thesaurus matris Ecclesiae Sanctae Sophiae, id est, Dei Sapientiae, superare, et absque dubio thesauris Templi Salomonis coaequari potest, ... de infinito thesauro Nobilium dicam cum thesaurum negotiatorum rusticorum nemo aestimare

* possit * posse, quod invenitur in praeceptorum Imperatorum thesauris, id pro certo dico, non erit lingua quae illum recitare valeat, quoniam non solum Constantinopolitanorum Imperatorum ibi thesaurus habetur, sed omnium antiquorum Romanorum Imperatorum ibi thesaurus et translatus et in Palatiis absconditus. Quid amplius dicam, quod certe patet oculis hominum, nihil est quod non sit illic absconditum. Currite ergo cum tota gente vestra, et viribus vestris certate, ne talis thesaurus in manibus Turcarum et ..... cadat, quia ..... infinita adhuc sexaginta millia exspectantur quotidie, et timeo ne per illum thesaurum nostros paulatim seducant cupidos milites, quemadmodum Iulius Caesar olim fecit, qui Regnum Francorum cupiditate invasit. Et quoniam Antichristus capturus totum Mundum in finem Mundi est acturus, agite ergo dum tempus habetis, ne Christianorum Regnum, et quod magis est Domini perdatis Sepulchrum, et inde non iudicium, sed mercedem habeatis in caelum. Hactenus Alexii Epistola, quam genuinam, et non confictam esse, vel minime adulterinam, abunde probant quae ex illa delibavit, scriptisque suis inseruit, sed longe elegantioribus vestita verbis, Guibertus lib. 1. Hist. Hier. cap. 4. scripta vero hic innuitur anno post redactas in Graecorum potestatem *, Alexii arte et industria, Galatiae et Paphlagoniae urbes, quas inter praecipuum locum obtinuit Sinope: proinde paulo ante Gelalolduli Sultani obitum, quem An. Chr. MXCII. contigisse supra a nobis est observatum.

* Anna pag. 170. 176.

Pag. 202. A

A

Ἰουλιανὸν] Hominium, cuiusmodi eidem Alexio ab Gothofredo Bullionensi caeterisque Proceribus Francis praestitum narrat Anna lib. 8. pag. 289.
 Μαρκέλλαν] Paulus Diac. lib. 23. Hist. Miscell. in Constantino Irenes filio: Iulio mense exercitum movit adversus Bulgares, et construxit castrum Marcellorum. Eodem libro Marcella dicitur, Ego veniam ad Marcellam.

Κύψελλα] Thraciae urbs ad Hebrum, de qua Geographi Pag. 203. B passim.

Βουλγαρόφυγον] *Bulgarofle*, Villharduino. Vide Notas Pag. 204. A ad eundem Script.

Ἀρχοντοπούλους] Quemadmodum apud Gallos, Italos, B Hispanos, Anglos, aliosve divisus olim fuit Nobilium ordo in tres classes, Baronum scilicet, Militum, seu Equitum, et Domicellorum, seu Scutiferorum, ita apud Byzantinos, qui Latinorum mores, velut simiae, aevo sequiori aemulati sunt, Nobilium ordo in tres pariter classes distributus fuit. Universim vero Nobiles et Magnates Aulae Constantinopolitanae *Ἀρχοντες* appellantur, ut ex Luithprando lib. 3. cap. 9. Willelmo Tyrío lib. 20. cap. 18. et Byzantinae Historiae Scriptoribus colligere quivis potest. Horum uxores *Ἀρχόντισσαι* dicuntur Nicetae in Isaacio lib. 3. N. 11. Ordo ipse Nobilium *Ἀρχοντικόν* ab Anna, *Ἀρχοντικὴ τάξις* appellatur a Cantacuzeno in Prooemio Hist. Nobiles igitur qui sanguinis nexu Imperatoribus proximi erant, aut qui generis, officii et dignitatis praerogativa caeteris praestabant, *πρότεροι Ἀρχοντες* vocantur in Diplomate Andronici apud Phranzem lib. 3. cap. 24. *προτερεύοντες τῶν Ἀρχόντων* apud Theophylactum Simocat. lib. 8. cap. 9. *ὀπόσοι τῆς μείζονος τύχης* apud Annam pag. 221. *συγκλητικοὶ Ἀρχοντες* apud Scylitzem pag. 857. Caeteri quorum minor dignitas *Ἀρχοντες* nude ac simpliciter, Constantino Porph. in Novel. *περὶ δυνατῶν*, etc. *κατωτέρω Ἀρχοντες* dicuntur. Erant praeterea *Ἀρχοντόπουλοι*, seu *Ἀρχοντόπουλα*, (neutro enim genere non semel vocem hanc efferunt Byzantini Scriptores, Codinus de Offic. cap. 6. N. 38. Cantacuzenus lib. 1. cap. 48. Constantinus in Hist. Apoll. Tyr. etc.) qua appellatione indigitabantur Nobiles, qui nullum Officium in Aula, aut Militia Byzantina obibant, praesertim vero Nobilium et Procerum filii, nulla propter aetatem dignitate insigniti. Quemadmodum enim apud nos Milites, seu Equites, Domini: qui autem nondum Militari ordine donati erant, quantumvis Nobiles et illustri natalium splendore, vel serie, conspicui, *Domicelli* nuncupabantur, tamquam minores Domini, aut certe Dominorum liberi: sic etiam Byzantini Nobilium suorum et Archontum filios, non *Ἀρχοντας*, sed *Ἀρχοντοπούλους* appellarunt, vocabulo mixobarbaro, quo non tam *Ἀρχοντες*, quam *Ἀρχόντων* filii, quandoque etiam inferioris ordinis *Ἀρχοντες* indicantur. Terminatio enim *πουλος*, seu *πωλος*, vocabulorum notioni quidpiam detrahit, vimque habet minuendi. Plerumque etiam filium significat; ita apud Zonaram in Bulgaroetono *Κομητόπουλοι* sunt Comitum filii, et Humbertopulus apud Annam

est Humberti filius: quae loquendi formula Anglo-Normannis familiaris olim fuit, nomen patris, filii nomini praeponentibus, quod praeterea de Hybernis observat Camdenus. Enimvero Ἀρχοντόπουλοι, cuiuslibet essent conditionis, aut generis, vel etiam dignitatis, in Palatio Imperatoris nudis stabant capitibus, cum caeteri Ἀρχοντες et Proceres sciadiis pro ratione Officii, aut Ordinis, capita operirent, uti testantur Nicephorus Gregoras lib. 11. extremo, et Codinus de Offic. cap. 3. N. 12. et cap. 7. N. 32. Totum hunc Aulae Constantinopolitanae Procerum ordinem discimus ex supra laudato Andronici Diplomate: εἴτε τῶν προμενῶν (leg. προτέρων) ἀρχόντων τῆς Βασιλείας μου, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχόντων, καὶ Ἀρχοντοπούλων αὐτῆς. Ex his igitur satis liquet quae fuerit τῶν Ἀρχοντοπούλων Phalanx ab Alexio instituta, conflata scilicet ex nobilioribus adolescentibus Aulae Constantinopolitanae, quibus Ἀρχοντοπούλων nomenclaturam primus indidit: καὶ Ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ἄσανεὶ ἐξ Ἀρχόντων υἱοῦς γεγονότας.

D Ἄπρον] Apros, Thraciae urbs, Archiepiscopali et Metropolitana dignitate insignis, de qua Cantac. lib. 1. et Veteres Notitiae.

Pag. 205. A Ἀγούρους] Hoc vocabulo Ephebos a Thracibus nuncupatos ex Eustathio pridem docuit H. Stephanus, qua etiam, notione eadem, usum Nicetam observat Meursius. Leo Grammat. pag. 460. Θεασάμενος οὖν αὐτὸν ἐπιάγουρον καὶ μεγάλην κεφαλὴν ἔχοντα, ἐπέθηκεν Κεφαλᾶν.

B Σατράπην] Cliziassthanem, Solymani veteris filium.

B Ἀπελχασήμ] Atqui e vivis sublatus erat Apelchases, cui successerat Cliziassthan Solymani filius, ope Pulchasis, Apelchasesi fratris, qui hic intelligi debet; proinde lego τὸν Ἀπελχασήμ ἀδελφόν.

B Τζαχᾶς] Tzachae (Zachatam vocat Glycas) Turcici Proceris in Hellesponti Insulas irruptionem narrant etiam Zonaras et Glycas.

C Κλυζομεναῖς] Eadem, opinor, quae Clazomenae, urbs Ioniae maritima: ut credam, facit Phocaeae et Mitylenes, seu Lesbi, Insulae vicinia.

C Εἰς ἔλεον] Graeco idiomate Dei misericordiam implorasse Turcos ait Anna, quod Turcicis hisce verbis facere solent: Ἀλλὰ οὐὰ Κουβὰρ ἀλλὰ, ut est in Saracenicis Sylburgii pag. 70. et apud Constant. de Adm. Imp. cap. 14. seu ut est apud Ioan. Cananum pag. 195. Ρασούλ, Ρασούλ Μαχουμέτη: vel, ἀλλὰχ ταγκρὸ Μαχουμέτη. Vide Scip. Ammirat. ad Tacit. lib. 14. cap. 5.

Στιβάδας καὶ βύρσας] Vegetius lib. 4. cap. 25. *Adversum arietes vel falces sunt plura remedia; aliquanti centones et culcitas fustibus calcant, et illis opponunt locis, qua caedit aries, ut impetus machinae materia molliore fractus non destruat murum.* Leo in Tact. cap. 15. §. 48. καὶ πρὸς τοὺς κριοὺς δὲ ἀντίκεινται τυλάρια καὶ σακκία γέμοντα ἄχυρα καὶ ψάμμω. Willel. Tyrius lib. 8. cap. 13. *Cives a propugnaculis stramine plenos et palea saccos suspenderant, vestes quoque et tapetia, trabes ingentis magnitudinis, et culcitas refectas bombyce a turribus et muro aliquantulum demiserunt, ut per eorum mollitiem et mobilitatem contortorum molarium ictus eluderent, et laborantium evacuarent conatum.* Adde cap. 18. et Albert. Aq. lib. 6. cap. 9.

Κουράτωρα] Erant apud Byzantinos curatorum varia genera: interdum enim et saepius Curatores dicuntur Aedium publicarum Praefecti, seu *Provisores*, uti vocantur in vita Ludov. Pii. Quandoque etiam Praefecti Aerarii. Gloss. S. Benedicti cap. de Magistrat. *Curator, φροντιστής, λογιστής* Gloss. Graecolat. *λογιστής, Curator.* In vet. Inscr. CVRATOR AERARII MEDIOL. Hac igitur functum dignitate in Lesbo Insula Alopum constat. Summus autem Aerarii Praefectus *Μέγας Κουράτωρ* dicebatur. Vide Tom. 1. Hist. Fr. pag. 869.

Πρωτονωβελισσίων] Dignitas Palatina, quae nomen dedit familiae illustri in Regno Neapolitano, forte quod Gentis autor ea donatus fuisset. Eius non semel mentio occurrit apud Scip. Ammiratum in Famil. Neapol. Tom. 2. ubi etiam illius Stemma perstrinxit pag. 233. 234. 297. 309. Meminit pariter illius Caesar Nostradamus in Hist. Provinc. A. MCCCXXV. Occurrit in Iure Graeco-Rom. *Πρωτονωβελισσιμοῦπέριτος*, adeo ingeniosi fuere Graeculi isti in fingendis Dignitatum nominibus, quarum nullae erant functiones, cum ex solis *rogis* annuis et gradu in aliquo pretio haberentur. Vide Alamanum ad Procop. et Meurs. in Gloss. Nobilissimi dignitas occurrit infra pag. 274. Pag. 208. C

Βολκάνου] Fuit is Volcanus, seu ut a Diocleate nuncupatur, Belcanus, Rassiae Zupanus, quam provinciam clientelae iure Regno Serviae obnoxiam, obtinuerat a Bodino Dalmatiae et Serviae Rege, cuius hoc loco meminit Anna. Vide Notata ad pag. 40. Pag. 209. C

Ρούσιον] *Rusa* Roberto Monacho. Vide Not. ad Villhard. Pag. 210. B

Πολυβοτόν] Polybotus Thraciae urbs Cantacuzeno dicitur lib. 2. cap. 12. et lib. 3. cap. 76. Eiusdem nominis in Phrygia oppidum statuit Procopius in Hist. Arc.

Μανιακατῶν] Latinos, seu Normannos intelligit, qui Maniacae olim in Italia et Sicilia meruerant, de quibus supra

pag. 11. Autor est autem Lambertus Schafnaburg. ad A. MLXXI. Normannos Imperatoribus Constantinopolitanis militasse ante extinctum Robertum, post cuius mortem constat ex Orderico Vitali lib. 7. plures ex eius comitatu in Graeciam transiisse, et sub Alexii stipendiis meruisse.

D *Τῶν βασιλικῶν ἱεράκων*] Fuit olim in Aula CP. dignitas τοῦ *Πρωτοἱερακαρίου*, cuiusmodi est M. Falconarii apud nos. Verum hic agitur de eo penes quem cura erat alendorum accipitrum.

Pag. 212. D *Τεταρταίου ῥίγους*] Apud Medicos *ἐπιβολὴ ῥίγους* est frigoris in febre accessio; *ῥίγη περιοδικὰ*, rigores febrium circuitu redeuntes: Marcello Empirico cap. 16. *horrores febrem praecedentes, quae circuitum habent*. Celsus lib. 3. cap. 3. ait quartanas febres incipere semper *ab horrore*. Hic vero universim *ῥίγος* pro ipsa febre sumitur, quae *ῥίγοπύρετος* dicitur apud Gregorium in vita S. Basilii Iunioris N. 7. Sic *frigores*, apud Latinos medii aevi, dicuntur *febres, quae faciunt homines frigere*, ait Balbus in Catholico. *Frigora* dixit eadem notione Gregorius Turon. de Glor. Confess. cap. 24. 85. *Frigus febrium*, lib. 4. de Mirac. S. Mart. cap. 21. Hinc *Frigoreticus morbus* apud Hepidannum in vita S. Wiboradae lib. 1. cap. 27. pro ipsa febre: et *Frigoretici* pro febricitantibus apud Flodoardum lib. 2. Hist. Rem. cap. 14. lib. 4. cap. 44. Baldricum in Chron. Camerac. eundem Gregor. Turon. passim etc. Etsi frigus, seu, ut tunc loquebantur, *frigorem* ab ipsa febre distinguere videatur Fortunatus Pictaviensis in vita S. Germani Epise. Paris. cap. 20. *Waddo — typum dupliciter incurrens febris et frigoris, expurgandus sancti viri praesentatur obtutibus*. Quo loco satis innuit *frigorem* esse febrem, quae per *ἐπιβολὴν ῥίγους* excitatur.

Pag. 215. C *Ξηρόγυψον*] Xerogypsi fluvii meminit Theophylactus Simoc. lib. 6. cap. 3.

IN LIBRUM VIII. ALEXIADIS NOTAE.

Pag. 221. A *ΧΟΙΡΟΒΑΚΧΩΝ*] Choerobacchorum oppidum extitit Constantinopolim inter et Adrianopolim, ad Melam fluvium. Adiacentes oppido campos explicandae aciei et castris locandis percommodos eleganter describit Nicetas in Man. lib. 1. N. 5. Agunt etiam de iisdem Zonaras, Seylitzes et Glycas in Constantino Duca et Otho Frising. in Chron. Vide Notas ad Cinnami pag. 41.

B *Παρασκευὴ τῆς ἀπόκρεω*] Feria v. Hebdomadae, quae Latinis Hebdomada Septuagesimae dicitur. Vide Allat. de Hebdom. Graecor. et Petavium ad Niceph. CP.

Ἑβδομάδα τῆς Τυροφάγου] Hebdomadem, seu Septimanam Quinquagesimae. Vide supra pag. 51.

Δεκάτου] Locus fuit ab urbe Constantinopolitana 10. D stadiis dissitus, unde, ait Anna, appellationem videtur sortitus. Huius meminit Theophanes A. XXXII. Iustiniani. Extitit praeterea alius, eiusdem ferme nominis, intra urbem, nisi quod pro Δεκάτου, voce a Latio dicta, Δέκιμον nuncupatur: unde porta Decimi dicta, quae in Hippodromum per cochleam ducebat. Autor Chronici Alex. tradit Gratianum Aug. caesum fuisse ἐν τῷ ἀνέρχεσθαι αὐτὸν εἰς τὸ ἵππικὸν Κωνσταντινουπόλεως θεωρῆσαι διὰ τοῦ κοχλίου, κατὰ τὴν θύραν τοῦ λεγομένου Δεκιμον. Ex quo loco emendandus alter in Zenone apud eundem Scriptorem: καὶ ἐσφάγη εἰς τὸ κοχλίον τοῦ Παλατίου κατὰ τὸ Δέκιμον, ὡς ἀνέρχεσθαι εἰς τὸ ἵππικὸν θεωρῆσαι ὁ αὐτὸς Ἀριμάτος. Perperam enim editum Δόκιμον, quod fugit eruditum Interpretem. Porro vicus et oppida nonnulla a numero stadiorum et milliarium nomen sumpsisse notum est, ut fuere Hebdomum iuxta Constantinopolim, et alius eiusdem nominis locus iuxta Florentiam in Hetruria, ubi hodie Abbatia Septimiana, ut tradit Ughellus Tom. 3. Ital. Sacrae pag. 54. Castella duo *Quinti* nomine appellata, in Dardania unum, in Mysia alterum, quorum Procopius meminit, et tertium iuxta Alexandriam, ubi S. Anastasia Patricia Monasterium extruxit, ut est in Synaxariis 10. Mart. Occurrit praeterea *Nonum* iuxta eandem urbem Alexandriam apud Moschum in Prato Spirit. quod ita dictum innuit, quod ab urbe novem milliaribus distaret, c. 105. 177. 184.

Τὴν λίμνην] Paludem, quam Melas fluvius aestate arescens efficit. Nicetas loco citato de Mela: οὗτος τοίνυν θεοροὺς μὲν λειψυδρῶν εἰς χαράδραν συνάγεται τεναγώδη.

Τοῦ Ἀνχένος] Supra pag. 221. κατὰ τὸν συγκεκολλημένον τῷ τείχει τῶν χοιροβάκων αἰχένα ἔστησαν.

Σκυθῶν ἐσθῆτας] Simile stratagema recitat Polyaeus B lib. 1. in Cimone.

Ῥέοντα ποταμόν] Melam. Vide Nicetam. B

Ἀπόκρεω κυριακῆς] Dominica Sexagesimae. Vide Al-
latium.

Βαθέος ῥύακος] Idem forte, qui βαθύκολπος Dionysio Pag. 225. D Byzantio dicitur. Adi, si placet, et confer Petrum Gyll. lib. 2. de Bosporo Thracio cap. 17. Fuit etiam alius eiusdem nomenclaturae locus in Asia, haud procul ab Euphrate et Tephrica, cuius meminit Scylitzes in Bulgaroctono A. 11.

Θεοδώρου τέμενος] Aedem D. Theodoro Tironi sacram Pag. 226. A a Sphoratio Cos. in loco urbis ex eius nomine appellationem

sortito, extractam habent passim Scriptores: sed fuit haec Aedes iuxta Aedem Sophianam. Illa vero, de qua Anna, extitit in suburbanis Byzantii. Nec aliam reor ab ea, quam Procopius lib. 1. de Aedif. Iustin. conditam scribit ab eodem Augusto, in suburbano nuncupato Raissio: τὸ τοῦ Θεοδώρου ἁγίου τέμενος πρὸ τῆς πόλεως κείμενον ἐν Χώρῳ καλουμένῳ Ραισσίῳ.

- Pag. 227. A *Αἶνον*] Urbs Thraciae, Villharduino *Aine*.
 B *Ἐκ Νικομηδείας*] Ubi milites Flandrenses collocarat antea Alexius.
 B *Ἀμφιρόνω*] Pag. seq. et 443. ἐν ἀμφιρόνω πλοίῳ. Quid si ἀμφιρόνω, ita ut ἀμφίροντον, vel ἀμφίροντον πλοῖον scapha fuerit, quae ex sui exiguitate undis undique ad oram usque alluatur. ἀμφιρόνη νῆσος hac notione apud Homer. Od. α'. et Ἀκη ἀμφιρόνη lib. 4. Anthol. cap. 24. ἀμφίροντος θάλασσα apud Cinnamum lib. 6. pag. 305. Hesychius, ἀμφιρόνη, πανταχόθεν περιρρομένη τῶν ὑδάτων. Vide Glossar. Annaeum.
 D *Βαλτώδης*] Palustris. Constantinus de Adm. Imp. cap. 38. ἡ Βενετία τὸ μὲν παλαιὸν ἦν τόπος ἔρημος τις ἀοίκητος καὶ βαλτώδης. Leoni in Tact. cap. 11. §. 3. βάλτη est palus. Occurrit semel ac iterum apud Annam pag. 392. et 441. Hinc βαλτολιβάς apud Scylitzem pag. 832. διαναπαύσαντες δὲ ἑαυτοὺς ἐν τῇ βαλτολιβάδι, ὡς ἐνὸν, ὄχοντο διὰ τῆς νυκτός. Ubi perperam Interpres in *Baltolibade* vertit, mallem in *prato*, aut *loco palustri*, et *aquis irriguo*.
 Pag. 229. D *Μητρόθεν συγγενής*] Quippe Ioanni Ducae Caesari, et Andronico filio Irenes Augustae patri, uxores fuere nobiles Bulgarae. Vide Stemma Comnenicum.
 Pag. 230. D *Ἐκ τῆς Ρώμης*] Auxiliares copias Roma expectabat Alexius, forte ab Urbano II. Summo Pontifice, a quo A. MLXXXIX. per Legatos ab excommunicatione absolutus fuerat, ut scribit Bertholdus, quocum etiam, si non ea tempestate qua bellum istud gestum est, saltem postea foedera inita constat ex Chronico Cas. lib. 4. cap. 48. Vide Malaterram lib. 4. cap. 13.
 Pag. 231. A *Ἄνκου ἢ ἀρνίου κρέας*] Hoc est, *experiemur cum lupisne, an cum agnis eras nobis res erit*.
 A *Φοσσάτον*] Occurrit haec vox rursus pag. 281. 312. Est autem *fossatum* exercitus ipse, vel castra ipsa. Gloss. Basil. κάστρον, ἦτοι φοσσάτον. Chron. Alexandr. A. Heracl. XVIII. πλησίον γὰρ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐστὶν τὸ φοσσάτον ἡμῶν. Idatius in Fastis, ipso anno profectus est Valens Augustus ex urbe ad *fossatum*. Consule Glossaria.

Μιᾷ φωνῇ] Ea fuit veterum Tacticorum sententia, Pag. 232. C
hostes terreri si cum telorum iactu clamoris horror accesserit, ut est apud Vegetium lib. 3. cap. 18. quibus consona quaedam habet Leo in Tact. cap. 20. §. 114. Erat autem *clamor* iste *permistus exhortatione*, quemadmodum ait Sallustius de Bello Iugurt. Unde *παρακελευσμός* dicitur Constantino Manassae pag. 231. Edit. Leyd. Interdum *ἀλαλαγμός*, et *λαλαγή ἀρεική*; *ἐννάλιος κέλαδος* Heliodoro lib. 1. Barditum vocabant Galli antiqui nostrates, ut autor est Tacitus. Verum ex quo in orbem invecta est Christiana Religio, desi- Anna p. 247B
erunt confusae illae et incertae a militibus ad fiduciae specimen, vel notam, proferri solitae voces, subitque in earum locum uno omnium ore in caelum missa divini auxilii deprecatio. Cuius moris autorem innuit Constantinum M. Eusebius lib. 4. de vita eiusdem Constant. cap. 19. et 20. et in Orat. de ipsius laudib. dum scribit suis praecepisse militibus, ut in pugnae procinctu hacce oratione Deum sibi in praeliis propitium conciliarent: *σὲ μόνον οἶδαμεν Θεὸν, σὲ Βασιλέα γνωρίζομεν, σὲ βοηθὸν ἀνακαλούμεθα, παρὰ σοῦ τὰς νίκας ἤρᾶμεθα* etc. Exhinc apud Christianos invaluit, ut praelia omnia a Dei invocatione auspiciarentur. Guntherus lib. 7. Ligur.

*Sic pulchro felix acies instructa tenore,
 Carmine belligero, longeque sonantibus hymnis,
 Divinam sibi poscit opem.*

Quibus autem verbis concepta fuerit eiusmodi deprecatio, diximus in Dissert. 11. ad Ioinvillam.

Λύχνων ἀφός] Sic tempus vespertinum vocabant Graeci, Pag. 234. B
quod Latini aevi posterioris *lucernarium*, quo scilicet prima pars vespertini officii obiri solebat, occaso Sole, et quando lucernas accendi mos est; quod et inde *λυχνικὸν* appellatum pluribus observatum a Meursio. *Horam incensi* vocat D. Ambrosius lib. 3. de Virginibus; *Lucernariam devotionem* Uranius Presbyter de obitu S. Paulini Episc. Nolensis N. 4. et Autor vitae S. Severi Episc. Nolani apud Ughellum. Fiebat autem istius officii vespertini introitus cum tribus cereis, ut est in Menologio Graec. canebanturque preces Eucharisticae, quibus nimirum Deo gratiae agebantur, uti testatur D. Basiliius lib. de Spiritu S. ad Amphiloich, cap. 29. Has exhibent Euchologium Gr. Arcudius in Anthologio, et Usserius Armachanus in Syntag. de Symbolo Apost. Harum etiam meminit Epiphanius contra Haeres. lib. 3. Cum vero accendebantur lucernae, statim canebatur *Hymnus* iste *vespertinus*, *φῶς ἀγαθὸν* etc. qui pariter describitur in Anthologio, et a Nicephoro Call. lib. 18. cap. 51. iam inde ab Apostolis per manus

Ecclesiae Christi traditus fuisse dicitur, ita ut paganos imitati quodammodo videantur Christiani, qui, ut autor est Varro, cum afferebatur lumen, exclamare solebant, *φῶς ἀγαθόν*. Atque ad huius Graecanici Hymni exemplum Latini Patres quosdam concinnarunt metrica oratione, quos etiam Vespertinorum appellatione donarunt; cuiusmodi ille est qui ab Ennodio exaratus legitur carm. 10. et alter a Prudentio lib. Cathemer. Hym. 6. qui *ad incensum lucernae* inscribitur. Autor est praeterea Michael Psellus lib. de Operat. Daem. in his vespertinis, seu lucernalibus officiis, Dominicae Passionis actam memoriam: *Ἐσπέρας γὰρ πρὸς λύχνων ἀφὰς, ὁπόθ' ἡμῖν τὸ σωτήριον ἐξυμνεῖται πάθος* etc. Atque ex his perspicue patet non mediocriter lapsum Anastasium in Collat. S. Maximi Mart. cum Graeca verba *λύχνων ἀφῆν*, seu *λυχνῶν ἀφῆν*, *tactum lucernae* vertit, cui imposuit vox *ἀφῆ*, quae Graecis *tactum*, perinde ac *accensionem* significat: *Eadem die, circa tactum lucernae, Troilus* etc. Verum in confesso esse debet longe ante Christianos hanc loquendi formulam in usu fuisse, et vetustissimis Graecorum notam, ex Herodoto lib. 7. *ὄρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου*. De lucernario erit alius dicendi locus. Anna lib. 13. pag. 393. *λύχνων ἀφὰς* metaphorice usurpat pro operis cuiuspiam fine et exitu. Vide pag. 482. et Cinnamum lib. 4.

Pag. 235. C

Μὴ μόνον ψεύδεσθαι] Eo tamen nomine passim a nostris perstringitur Alexius, tamquam dolosi vir animi, fideique ac verborum parcus observator. Vide Scriptores laudatos ab Hoeschelio in Not. ad Annam.

Pag. 236. B

Ἀριέβης] Ariebis Armenii, cuius iterum meminit Anna lib. 5. et Constantini Hermenopuli coniurationem enarrant pariter Zonaras et Glycas.

D

Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας] Hoc est, Achridis Bulgariae Metropoleos, cuius eo aevo Archiepiscopus erat Theophylactus, patria Constantinopolitanus, scriptis in sacram Scripturam et commentariis notissimus. Floruit enim Alexio Comneno imperante, non vero sub Romano Diogene, aut Michaele Duca, uti vult Cardinalis Baronius, quod ex ipsius Epistolis a Meursio editis satis constat, quarum quaedam ad Adrianum Alexii fratrem, Nicephorum Melissenum Caesarem, Gregorium Taronitam, Nicephorum Bryennium Alexii consocerum, Bryennium Alexii generum, et alios ex Alexiana et Comnena Familia Principes scriptae sunt, una etiam ad Nicolaum Patriarcham, qui Pontificatum iniit Indict. VII. A. Ch. MLXXXIV. Praeterea ex Panegyrico Alexio Imperatori dicto, qui asservatur in Bibliotheca Bavarica N. 116. cuius editionis spem nobis iniecit eruditus Annae Interpres. De

Theophylacti Scriptis multa habent Baronius A. MLXXI. N. 15. et seq. An. MLXXIII. Bellarminus et Labeus de Script. Eccles. et Leo Allatius de Eccl. Occid. et Or. consens. lib. 2. cap. 10. N. 2. Archiepiscopus Achridenses, qui Theophylactum praecesserant, aliquot recenset Scylitzes in Botaniata.

Γαυράς] Constat illustrem inprimis fuisse hanc Familiam, quae a Chaldaea migravit Constantinopolim, ex qua recensentur a Scylitze *Constantinus Gabras*, seu *Gauras*, imperante Basilio Porph. *Michael Gabras*, qui in Michaelem Paphlagonem conspiravit; *Theodorus Gabras* Sebastus, *Martyr* a Zonara ob quam nescio causam cognominatus, Dux Trapezuntis renuntiatus ab Alexio; *Gregorius* eius filius, cui idem Alexius Mariam filiam despondit, ut est apud Annam et Zonaram; *Constantinus Gabras* Philadelpiae Praefectus, eidem Annae lib. 14. idem, opinor, qui Manuele imperante Tyrannidem invasit, ut autor est Nicetas lib. 4. cap. 6. et *Michael Gabras*, qui Eudociam Comnenam, Andronici Comneni Sebastocratoris filiam, uxorem duxit, de quo idem Nicetas.

Δούκα Τραπεζοῦντος] Trapezuntinam Provinciam a Praefectis Ducum titulo administratam docet infra Anna pag. 364. et Aithonus in Hist. Orient. cap. 13.

Ἐκ τῶν νόμων] Vide Balsamon. in Nomocan. Phot. B tit. 13. c. 11.

Τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν] Zonaras in Alexio: *τῇ μὲν οὖν Μαρία τὸν τοῦ Γαβρᾶ ἐκείνου Θεοδώρου τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Μάρτυρος υἱὸν τὸν Γρηγόριον ἐμνηστεύσαντο, εἶτα τὴν μνηστείαν λύσας, οὕτω δόξαν αὐτῷ, κακῆϊνον ἀποπεμψάμενος, ἕτερον μνηστῆρα τῇ θυγατρὶ ταύτῃ τὸν Εὐφορβηνοῦ υἱὸν τοῦ Κατακαλῶν τὸν Νικηφόρον εἰσεποίησατο.*

Φωκᾶ τέμενος] Celeberrimum Monasterium in sinistra Stheni ripa extractum a quodam Imperatoris cubiculario, eo loci ubi magnificum suburbanum aedificarat Arsaverus Patricius, Michaele Balbo imperante, quemadmodum narrat Scylitzes. A Basilio Macedone extractam D. Phocae Aedem, ultra sinum (*πέρα*) autor est Codinus de Orig. Superest etiamnum, Graecique *Agion Phocam* vocant, uti tradunt P. Gyllius lib. 2. de Bosporo Thrac. cap. 8. et Leunclav. in Pand. Turc. N. 128. Illius meminit rursus Anna lib. 10. pag. 293.

Σωσθενίου] Locus est in Anaplo, seu Europaeano Freti littore, veteribus *Phonea* dictus, ut autor est Ducas Hist. cap. 34. seu ut censet Gyllius lib. 2. de Bosp. Thr. cap. 14. *Leosthenes*, vel *Lasthenes*. Huius positionem describit Leontius Scholasticus lib. 4. Anthol. cap. 25. Ibi Aedem magnificam D. Michaeli sacram extruxerat olim Constantinus M.

ut tradunt Cedrenus et Nicephorus Call. lib. 7. cap. 50. quam a Iustiniano instauratam refert Procopius lib. 1. de Aedif. Iust. rursum a Basilio Macedone Scylitzes. Hanc tandem evertit Amurathes Sultanus, et ex ruderibus Castrum ad Ponti fauces erexit, ut autor est Ducas loco citato. Eademne quae in Estiis apud Sozomenum lib. 2. cap. 2. in dubium vocat idem Gyllius. Monasterii Sostheniani mentio est apud Constantinum in Basilio cap. 63. et Nicetam in Isaac. lib. 1. N. 6.

B *Μέχρι τοῦ φάρου*] Exitit in extremo Freti littore Europaeano, haud procul a Cyaneis petris, Pharus, seu turris, in qua noctu accensae faces navigantium in ostium ponti cursum regebant. Huius mentionem faciunt Dionysius Byzantius in Anaplo, apud Gyll. lib. 2. de Bosp. Thrac. cap. 20. Leo Gramm. in Constantino Porph. et Manuel Chrysoloras de Laudibus Novae Romae pag. 120. S. Martinus PP. in Epist. apud Anastas. in Collectan. *Postquam egressi sumus ex eo, quod Ieron dicitur, a Constantinopoli navigantes Sancta quinta feria Coenae Domini pertransivimus Pharum, per diversa loca transeundo, — et Chersonem pervenimus.* Vide Leuncl. Pand. cap. 128. et Gyll. de Bosp. Thr. lib. 2. cap. 24.

C *Αἰγίνου πόλεως*] Stephanus *Αἰγινήτην πόλιν καὶ ποταμὸν Παφλαγονίας* facit. Eadem esse urbem cum Aegini oppido, suadet Iter Trapezuntinum Gabrae, cui Paphlagoniae littus legendum fuit, antequam Trapezuntem perveniret.

D *Καράμβιν*] Promontorium Galatiae Ptolemaeo, Paphlagoniae Eustathio, Oppidum Plinio, cuius etiam meminit Arrianus in Periplo.

Pag. 242. A *Πιγκέρνην*] Pincerna. Dignitas Palatina. Nicephorus Greg. lib. 6. *Πιγκέρνης ἀξίωμα ὄν.* Vide Glossaria.

B *Τὸν ἅγιον ἥλον*] *Ἥλος*, Annae non clavus, sed cuspis et ferrum lanceae dicitur hoc loco et infra lib. 12. et 14. Interdum etiam ipsa lancea, ut lib. 11. Igitur Imperatoris ministri, quo Gregorium Gabram non tam fallerent, quam in casses conicerent, darentque certius Alexio Gabrae consilii de fuga argumentum, suadent adolescenti, ut sacrum Lanceae ferrum, quo Christi latus perforatum creditur, a Templo abstrahat colloque appendat fidei ipsis faciendae causa, qui tum erat Encolpiorum usus. Certe magna fuit eo aevo veneratione cultum Constantinopoli hocce Dominicae Passionis instrumentum, quod Hierosolymis in urbem illatum est A. Heraclii 4. 27. Octobr. et in Aede Sophiana depositum. Chronicon Alex. *τῆς κη'. τοῦ Ὑπερβερεταίου, κατὰ Ῥωμαίους Ὀκτωβρίου μηνός, ἡμέρα ζ'. τῆς ἐπὶ κυριακῆν νυκτὶ, ἠνέχθη ἡ τιμία λόγχη ἀπὸ τῶν ἁγίων τόπων,* etc. Ubi *λόγχης* vocabulo ferrum lanceae ipsius innui infra docemus. Inter Reli-

quias Constantinopoli in Franciam allatas, et a Balduino II. Imperatore D. Ludovico Regi concessas recensetur in eiusdem Balduini Diplomate A. MCCXLVII. *Ferrum sacrae Lanceae quo perforatum fuit latus Domini nostri Iesu Christi*, idque tradunt asservari in Sancta Capella Parisiensi. At certe Ducas in Monodia super Urbe a Turcis capta, Historiae suae cap. 41. videtur sacram Lanceam eo aevo Constantinopoli asservatam innuere, cum a Turcis expugnata est, eamque cum caeteris Divorum Reliquiis expilatam: *ποῦ τὰ τῶν Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου μου σώματα, τὰ πρὸ πολλοῦ φντευθέντα ἐν τῷ ἀειθαλεῖ παραδείσῳ, ἔχοντα ἐν μέσῳ τούτων τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον, τὴν λόγχην, τὸν σπόγγον, τὸν κάλαμον*. Testatur etiam Christophorus Bondelmontius, in Templo Studiano asservatam Dominicam Lanceam, seu potius ferrum Lanceae, suo aevo, et paulo ante expugnatam a Turcis Constantinopolim. Quod praeterea adstruit Theodorus Spanduginus in Histor. Turc. scribit enim Baiazetem Sultanum ad Innocentium PP. quo eum demereretur, per Mustapham Bassam misisse ferrum Lanceae, quo Christi latus transfixum fuit, Spongiam, Arundinem et alias Reliquias, quas Muchemetus parens summo studio conservarat. Quod quidem Lanceae ferrum Romae in Ecclesia S. Petri in Vaticano servari, et quotannis Feria VI. Maioris Hebdomadae populo colendum exponi autor est Attilius Serranus lib. de 7. Urbis Eccles. Summa vero religione praecipuoque cultu a Constantinopolitanis habitam sacram Lanceam hinc patet, quod cum morbo conflictarentur, aut vulnere quopiam laborarent, a Sacerdote dolori sacra Lancea, vel potius eius ferro, Dominicae Crucis signum fieri postularent, quo levaretur, aut curaretur dolor. Extant in Euchologio preces, quae tum recitabantur: *ὅταν σταυροῦ ὁ ἱερεὺς πάθος νοσήματος μετὰ τῆς Ἀγίας λόγχης*. De ferro lanceae Constantinopoli asservato agit rursus Anna lib. 13. et 14. pag. 415. et 419. cuius cuspidem, Constantinopoli allatam, Centulensi Monasterio a Ludovico Pio concessam autor est Hariulfus lib. 3. Chron. Centul. cap. 5. et 20. De ipsa vero Lancea quaedam habent Browerus lib. 4. et 17. Annalium Trevir. et Malbrancus lib. 5. de Morinis cap. 63. lib. 7. cap. 38. Sed et inolevit insignis olim de sacra ista Lancea apud quosdam Scriptorum Germanicos error, qui lanceam, quam inter Regalia, seu sacra *κειμήλια* Imperatorum Germanicorum asservatam constat, illam esse putant, qua Christi latus transfixum fuit: atque in his est Henricus Rebdorff. in A. Chr. MCCCL. Verum lancea illa Alemannicorum Augustorum fuit Constantini M. vel ut quibusdam placet, S. Mauricii Mart. quam Rudolpho Burgundionum Rege obtinuit

Henricus I. Imp. ut pluribus refert Conradus Abbas Usperg. in eod. Henrico, ubi eius formam describit. De ea etiam Chron. Reichersbergense An. MIV. De sacra vero Lancea Hierosolymis a nostris inventa agetur infra ad lib. 11.

C *Μεσοποταμίτην*] Ille idem est, ni fallor, qui *Mesopotamius* dicitur in Bibl. Cluniac. pag. 563. Caesareae Cappadociae Archiepiscopi ex fratre nepos, cui Michael Ducas Imperator ex fratre aut sorore neptem in coniugem dedit, et postmodum in ordinem actis eodem Michaele et Botaniata, ab Alexio tamen in honore habitus, illo adhuc imperante diem extremum obiit. Inessa et mox capta a Turcis Caesarea, Mésopotamita in urbem reversus, tabellam Graecanici et elegantis admodum operis, non mediocrem Dominicæ Crucis particulam continentem, ex Metropolitana Ecclesia, in qua tum Archidiaconi fungebatur dignitate, ablatam sibi retinuit, coluitque quoad vixit. Hanc ferebant a Magno Basilio Caesariensi Archiepiscopo Ecclesiae suae olim concessam, a successoribus summo cultu et observatione deinceps habitam. Extincto demum Mesopotamita, Mauricius Braccarenensis in Hispania Archiepiscopus, dum Constantinopoli ex Syria redux moraretur, ab uxore magno redemptam pretio, ad Cluniacense Monasterium transmisit A. Chr. MCVII. Basilium Mesopotamitam in castris Alexii ad Dyrrachenam obsidionem militasse memorat Guillel. Apul. lib. 4. Michaelis cuiusdam Mesopotamitæ sub Theodosio Patr. CP. meminit Ius Graeco-Rom. Tom. 1. pag. 232.

D *Δούκα τοῦ περὶ Δανουβίου*] Id est, Regionum Istro adiacentium Ducem, qui *Δούξ τῶν παριστρίων* Scylitzæ dicitur, et Zonaræ in Michaele Duca: *ἀρχὸν τῶν παριστρίων πόλεων*, eidem Scylitzæ pag. 777. urbium nempe et munitio-
 tionum ad Danubii ripas extractarum, quarum meminit Procopius lib. 4. de Aedif. Iustin. pag. 38. et 39. prioris Edit.

IN LIBRUM IX. ALEXIADIS NOTAE.

- Pag. 245. A *ΖΥΓΟΥ*] Meminit istius *Iugi*, seu *Zυγοῦ*, Nicetas in Isaac. lib. 1. N. 5. in Not. Wolphian. ut et Cinnamus et Anna pag. 274.
- Pag. 248. D *Καρίκη ἀποστασίαν*] Caricæ et Rhapsomatis defectio-
 nem narrant etiam Zonaras et Glycas.
- D *Κάρπαθον*] Insula haud procul a Creta, hodie *Scarpanto*.
- Pag. 249. A *Κυρήνην*] Urbs Cypri, cuius meminit Metaphrastes in Spyridone: *Ceronia*, vel *Ceraunia* Ptolemaeo, *Caerinium* Pli-

nio, hodie *Cerines* dicta. Vide Steph. Lusinianum in Hist. Cypr. cap. 7.

Λευκωσίας] Oppidum itidem Cypri, hodie *Nicossia*, de qua idem Lusinianus cap. 8. Est etiam Insula eiusdem nominis in Italico mari, de qua Canterus lib. 3. Novar. Lect. cap. 10. et Cluver. in Ital. Antiq. lib. 4.

Ἐξισωτήν] Rebellerant Cyprii, ut est vero simile, propter census intolerabiles, quibus pendendis sufficere vix poterant. Eapropter Alexius malo remedium afferre volens, Calliparium, virum iustitiae et modestiae laude commendatum, delegit, qui Iudicis et *Ἐξισωτοῦ* munus in Insula obiret, libros censuales emendaret, et tributorum onus, habita ratione census, ex aequo inter cives divideret, quod fuit *τῶν Ἐξισωτῶν* officium: unde *Peraequatores* dicuntur Senatori lib. 6. Epist. 6. Ennodio lib. 1. Epist. 6. in tit. Cod. de Censibus lib. 11. et Codic. Th. de Censitorib. Peraequat. et Inscriptor. Vetus Inscriptio, L. ARADIO. VAL. PROCVLO. PERAEQVATORI. CENSVS. PROVINCIAE. GALLECIAE. *Ἐπόπται* etiam et *Inspectores* appellantur eod. tit. de Censib. Munus ipsum *Peraequatio* et *Inspectio*, Leg. 6. Cod. de Advoc. divers. Iud. et Nov. 16. Theodosii: *ἐξίσωσις* D. Basilio Ep. 278. Constantinus Porph. in Basil. cap. 68. *ὑπέμνησέ ποτε καὶ τῷ γενναίῳ Βασιλεῖ ἀπὸ τοιαύτης γνώμης ὁ τὴν τοῦ Γενικοῦ διέπων ἀρχὴν, ἀποσταλῆναι εἰς τὰ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν ἅπαντα τὰ θέματα τοὺς λεγομένους Ἐπόπτας τούτους καὶ Ἐξισωτὰς* etc. Mox innuit Peraequatores istos a Magistris constitui solitos, quod et observat Senator. Vide Gregor. Nazianz. de calamitate animae suae.

Γαμβρός] i. affinis, non gener: duxerat enim Solymanus, Cliziasthlanis frater, istius Tzachae filiam in uxorem, ut est apud Annam pag. 313. 322.

Λιπέτιον] Meminit huius loci Scylitzes.

Pag. 252. A

Δαφνούτιον] Oppidum, inquit Anna, 40. stadiis ab Urbe dissitum. *Δαφνούτιον* πρὸς τῷ *Ῥηγίῳ* habet Stephanus. Rhegium vero fuit ad oram Propontidis, haud procul ab Urbe. Pontis Daphutiani mentio fit apud Nicetam in Isaacio lib. 1. N. 9. proinde diversa a Daphnutio fuit Daphnusia, quae extitit in ora Pontica, mille stadiis a Constantinopoli distans, de qua Nicephorus in Breviar. et Gregoras lib. 4.

Pag. 253. D

Διογένης ὁ Νικηφόρος] Coniurationem hanc Nicephori Diogenis attigerunt etiam Zonaras et Glycas.

Pag. 254. A

Τὴν παιδίσκη] Martialis lib. 3. Epigr. 81.

C

*Et aestuanti tenue ventilat frigus
Supina prasino concubina flabello,
Fugatque muscas myrtea puer virga.*

Xiphilinus in Severo: καὶ αὐτοῦ τὰς μνίας παῖς εὐπρεπῆς ὡς δῆθεν καθεύδοντος πτεροῖς ταῶνος ἀπεσόβει. Propertius lib. 2.

Et modo pavonis caudae flabella superbae.

Claudianus lib. 1. in Rufinum:

*Et cum se rapido fessam proiecerat aestu,
Patritius roseis pavonum ventilat alis.*

Interdum etiam boum Indicorum caudae in eum usum adhibitae, teste Aeliano lib. 15. περὶ ζώων cap. 14. Vide eundem lib. 11. cap. 14. et Theophrastum in Charact. cap. περὶ δειλίας.

Pag. 255. C Πέρινον] Castellum Triaditzae vicinum, Scylitzae et Zonarae in Bulgaroct.

Pag. 256. A Καὶ τὰ στέφη τούτων] Nicephorus enim et Leo Diogenes a patre Imperatores, statim atque in lucem editi, renuntiati fuerant: Anna hoc ipso loco, παραλαβὼν τούτους ἰδιώτας ἐκ Βασιλέων.

Pag. 257. C Ὀξύτερος ἀμφιστόμου ξίφος] Tradit Ioannes Villanus lib. 5. cap. 36. Comiti Guidoni, a quo *Conti Guidi* Italici originem ducunt, *Bisacutae* inditum cognomen, propter animum eius multiplicem. Est autem *bisacuta ἀμφιστομος* et *δίστομος ἄξινη*, ut supra a nobis est observatum.

Pag. 259. A Θεοδώρου] Theodori Martyris et στρατηλάτου festum agunt Graeci 8. Febr. Tironis vero 17. eiusdem mensis.

B Γαμβρόν ἐπὶ ὑστάτη] Habuit Nicephorus Diogenes tres sorores uterinas, filias scilicet Constantini Ducae Imp. ex Eudocia Dalassena, quae extincto coniuge, Romano Diogeni rursus nupsit. Ex quibus secundis Eudociae nuptiis nati Constantinus, Leo et Nicephorus Diogenes. Prima igitur filiarum Constantini et Eudociae Anna, Ioannem Comnenum Curopalatum, Alexii Imperatoris parentem, maritum habuit; altera fuit Theodora; tertia denique Zoe, quam Nicephorus Botaniates uxorem ducere in animo habuerat, quaeque postmodum Adriano Comneno Magno Domestico uxor data est. Ita materteram nepos uxorem duxit. Consule Familias nostras Byzantinas.

D Σφαιρίζοντι] De Byzantinorum pila in equis ludendi more dissertationem instituimus ad Ioinvillam, quam consulas velim ad huius loci intelligentiam.

Pag. 261. A Γεώργιος ὁ Καματηρός] Ille idem qui Ioanne Alexii filio imperante rerum administrationi praefuit. Camaterum obscuro atque ignobili ortum genere in Secretariorum ordinem allegit Alexius, et affinitate ex coniugio cognatae cuiusdam devinctum, tandem Logothetam Secretorum designavit,

ut autor est Nicetas in Ioan. N. 3. Prioris dignitatis meminit Theophylactus Epist. 6. ad illum scripta: τῷ ἀνδρὶ, ὃν συμῆνος περιβομβεῖ Βασιλικῶν πραγμάτων, καὶ τὰ παρ' ἐτέρων γράμματα παρενόχλει μὲν οὐκ ἦντον ἢ τὸ γράφειν ἐτέροις. Primum deinde obtinuit inter Secretarios locum, et Πρωτασηκρητῆς, denique Logotheta renuntiatus est. Idem Theophylactus alia ad eundem Epistola, quae est 71. ἡλίκον αὐτόν σε τό τε τοῦ Λογοθέτου ἀξίωμα τέθεικε τοῦ πάλαι Βασιλεῖ συνεδρεύοντος, καὶ τὸ τοῦ Πρωτασηκρητῆς ὄφφικιον τῷ ἀεὶ τοῖς αὐτοκράτορσιν ὑπογραμματεύοντος. Gregorii fortassis filius fuit Andronicus Camaterus, quem Urbi praefectum et Manuelis Imperatoris affinem fuisse testatur Cinnamus lib. 5. de quo, ut et de caeteris Camateris fusius agimus ad hunc Scriptorem.

Ζουπάνων] Ita appellabant Servii et Dalmatae Regio- Pag. 265. C
num Praefectos, seu qui proximam a Rege potestatem habebant, inquit Cinnamus, voce Nicetae nota in Isaacio lib. 3. N. 4. Porphyrogenito de Adm. Imp. cap. 29. et eidem Cinnamo lib. 3. et 5. *Zupani* dicuntur Gotefrido Monach. S. Pantal. An. MCCLXXXV. et MCCXC. *Suppani* Willelmo Tyrio lib. 12. cap. 4. Nec scio iidemne qui *Supparii* apud Polonos, de quibus Cromerus in Polon. et Chopinus in LL. Polon. ad calcem lib. 3. de Domanio. Autor incertus Historiae Dalmaticae, quem a natalium sede Diocleatem vulgo indignant, Banorum et Giupanorum institutionem tribuit Sueto-peleco primo Dalmatae Regi Christiano, qui in Concilio Dalmatico coacto, ut ait, sub Stephano PP. Provincias, Episcopatus et Archiepiscopatus regni sui divisit, *et in ciascuna di queste provincie institui li Bani, overò Duchì, fece etian-dio Giupani, cioè Conti.* Banorum dignitatis mentio occurrit apud Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 30 et 31. qui vocem expressit per Βοάνος, quod moneo, quia a Meursio non intellecta. Μπάνους vocat non semel Cinnamus. At qui Banis et Zupanis supremo iure imperabant, *Magni Iupani* et *Megajupani* dicuntur Innocentio III. PP. lib. 1. et 2. Epist. in Actis eiusdem, et Thomae Archidiac. in Hist. Salonit. cap. 26. et Ἀρχιζούπανοι Nicetae in Man. lib. 2. N. 7. apud quem frustra vir doctissimus in Gloss. *Protovestiarium* vertit, vana et falsa Meursi sententia delusus, qui *Zupanos* putavit appellatos praefectos Vestiario, quia ζούπα apud Achmetem est chlamys, seu penula. Sed hic ζούπα est pura vox Gallica, *jupe, jupon*, sagum militare. Sanutus lib. 2. part. 4. cap. 8. *Est necessarium quod quilibet homo armatae praedictae habeat zuppam unam aptam et dextram protinus ad ferendum.* *Zupa* vero, unde deducta vox *zupanus*, aut *zupania*, popu-

lum Slavis sonat, vel regionem a populo cultam: atque hinc *Zupanus* Dux regionis, ut autor est Ioan. Lucius lib. 1. Hist. Dalm. cap. 13.

- C *Ὀὔρεσιν*] Uresis et Stephani nomina Servianis et Toparchis familiaria posthaec fuisse, advertere est passim ex Cantacuzeno et Orbino.

IN LIBRUM X. ALEXIADIS NOTAE.

- Pag. 270. C *ΚΑΘΥΠΕΒΑΛΕΝ ἀναθέματι*] Recitatur Nili Anathematismus in Ecclesia Graeca, die Orthodoxiae sacro, legiturque in Triodio.
- C *Ἐνθουσιασταῖς*] Qui et *Ἐνχῆται* et *Βογόμιλοι*, de quibus ad lib. 15.
- Pag. 271. C *Λιογένους υἱόν*] Pseudodiogenis rebellionem et excaecationem refert etiam Zonaras. Is autem Diogenis Imp. filius non Lec, uti habet Anna, sed Constantinus vocabatur. Ita enim diserte Bryennius lib. 1. cap. 6. et lib. 2. cap. 29. ubi eius ad Antiochiam interitum enarrat sub A. MLXX. Leo vero in praelio contra Scythas Alexio ipsi Imperatori merens caesus fuit, ut refert eadem Anna lib. 7. pag. 196.
- Pag. 272. C *Ὁ χαρακηνός*] Supra *ἐκ τοῦ χάρακος*, gregarius miles.
- Pag. 273. B *Νικολάου*] Nicolaus Monachus ad Patriarchalem Sedem evehitur Indict. 7. A. M. iuxta Graecos VIMDXCII. Christi MLXXXIV. Hinc corrigendum mendum quod in versionem irrepsit. Extant in Bibliotheca Regis Christianissimi Cod. DCCCCXII. Monachorum quorundam extra civitatem Acumiorum Quaestiones, et ad eas responsa Synodi sub Nicolao Patriarcha et Alexio Comn. Imp.
- B *Ἐν δυσι πικκίσις*] *Στοιχειομαντείας*, seu potius illusionis species, qua usus Alexius, quo non tam sibi, quam populis et subditis imponeret persuaderetque iustam ineundae expeditionis esse causam, et titubantes fractosque prioribus bellis militum animos firmaret erigeretque; quam rursus artem adhibuit bello contra Turcos, uti tradit Anna lib. 15. pag. 471. Vide Notas ad Cinnami pag. 122.
- C *Ἰδιον γαμβρόν*] Sororis maritum, ut supra pag. 71.
- C *Ἀδελφιδοῦν*] Ioannem Taronitam, filium Michaelis Taronitae, qui cum Humbertopulo rebellaverat, quique Alexii sororem uxorem duxerat. Atque ex hoc loco Michaellem et Humbertopulum, qui ob coniurationem istam in exilium acti fuerant, revocatos conicere est. Vide pag. 364.
- D *Ἐρὰ λίμνη*] Iuxta Anchialum: illa forte de qua Plinius lib. 4. cap. 11. hodie *Stagnara*.

Θερμά] *Θράκιον πόλισμα* Suidae. Vide Not. ad Vill-Pag. 274. A hard. N. 235.

Ταρχανειώτης] Tarchaniotarum familiam ex Macedo-
nia oriundam autor est Scylitzes. Ex ea viri aliquot digni-
tatibus illustres recensentur, Basilius sub Isaacio Comneno
apud eundem Scyl. Iosephus Magister sub Romano Diogene
apud Zonaram et Scyl. et aliquot alii apud Acrop. Canta-
cuzen. Codinum, Ducam etc. Vide Stemma Palaeolog. in Fa-
miliis nostris Byzant.

Ἀδελφὸν εἰσποιήσασθαι] De adoptionibus in fratrem Pag. 276. A
fuse disseruimus ad Ioinvillam Dissertat. 21.

Κομίτων] Gallorum forte, qui Alexio eo aevo me-
rebant.

Νορμαννόθεν] Est haec, non Normannorum modo, sed Pag. 277. A
etiam omnium Gallorum laus praecipua, quod equitandi pe-
ritia et equitatus robore caeteris nationibus praecellerent.
Anna lib. 5. pag. 140. *καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς ἐποχοῦμε-
νος μὲν ἀνύποιστος τὴν ὄρμην καὶ τὴν θέαν ἐστίν.*

Πούτζης] Castrum in Adrianopolitano tractu, quod *Peu-* Pag. 278. B
tace vocat Villharduinus N. 186.

Σάγγαρις] Fluvius Asiae Minoris, seu Phrygiae, de quo Pag. 282. A
multa Philipp. Maussacus in Notis ad Plutarch. de Flum.
Pontem lapideum in Sangario fluvio extruxisse Iustinianum
autor est Procopius lib. 2. de Aedif. Iust. et ex eo Cedrenus
A. XXXIII. Iust. Huius meminit etiam Scylitzes in Isaacio
et Constantinus Porph. in Themate Obsequiano.

Χηλῆς] Chelem, locum inter Apolloniam et Sangarium B
habet Arrianus in Periplo Ponti Euxini.

Μαριανδηνῶν] Asiae Populi, quorum Metropolis Clau-
diopolis, ubi sequiore Graecia extitit Thema Buccellariorum.
Porph. lib. 1. de Themat.

Τῆς ἐπινεμήσεως] Res ab Alexio parente praeclare in Pag. 283. B
bellis gestas hactenus prosecuta Anna ad ea tandem perve-
nit tempora, quibus Franci nostri per Thraciam et Asiae
provincias in Palaestinam penetrarunt. Incidit autem Hie-
rosolymitana ista Expediitio in A. Ch. MXXCVI. Mundi iuxta
Graecos, VIMDCIV. Indict. IV. unde supplendus hiatus apud
Annam.

Τὸ τῆς γνώμης ἄστατον] Anna lib. 11. pag. 319. *τὴν B
παλίμβολον τῶν Λατίνων γνώμην ἐκ μακροῦ ἐπιστάμενος.*
et lib. 13. pag. 402. *τοιούτον γὰρ τὸ Κελτικὸν γένος ἀνώ-
μαλον, καὶ ἐφ' ἑκάτερα ἐν ὄξεια ῥοπῇ μεταφερόμενον.* Vide
Not. ad pag. 163.

D. [Κουκούπετρος] Ita vocatum ait Anna Petrum Eremitam, primum et praecipuum Hierosolymitanae Expeditionis autorem, vel potius incentorem, quod vitae instituto Monachus et Eremita fuerit. Est enim vocabulum confectum ex nomine viri appellativo et voce κουκούλλιον truncata, qua praeterea utitur pag. 486. quae Latinis cucullam notat; unde vero simile mihi videtur Petrum, ut tunc vulgo vocitabatur, Eremitam ab ipsis Gallis militibus ioculari vocabulo *Petrum cucullatum* indigitatum, quod cuculla monachica caput operiret, quemadmodum S. Amilianus Confessor et Monachus Benedictinus in eius vita, et Petrus Abaelardus appellatur a Fulcone Priore Diogili in Epistola, quae inscribitur *Petro cucullato*. Enimvero Monachum fuisse Petrum scribunt Florentius Wigorniensis, Conradus Abbas Uspergensis et Autor Chronici Hildesheim. Alii Sacerdotem et Eremitam faciunt; Albertus Aq. lib. 1. Hist. Hieros. cap. 2. *Sacerdos quidam Petrus nomine, quondam Eremita*. Willelmus Tyr. lib. 1. cap. 11. *qui re et cognomine cognominabatur Eremita*. Guibertus lib. 2. cap. 8. *quem ex urbe, ni fallor, Ambianensi ortum in superiori nescio qua Galliarum parte solitariam sub habitu Monachico vitam duxisse comperimus*. Mox eiusdem Petri cucullam et vestes describens, *lanea tunica ad purum, cucullo super, utrisque talaribus, byrrho desuper induebatur*. Denique Petrus Angelius Burgaeus lib. 1. Syriados:

Nec sanguine cretus

Obscuro, solum montis secessit in antrum,

Cum primum obduxit teneras lanugine malas.

Iam vero quod Petrum in superiori Galliarum parte eremiticam duxisse vitam ait Guibertus, firmari videtur ex Chronico Canonici Laudunensis, in quo narratur, *Petrum Eremitam de territorie Ambianensi primo Monachum apud S. Rigaudum in Foresio egisse, postea Pradicatorum effectum, tanta coepisse populorum multitudine vallari, tot caeli muneribus donari, tantis denique sanctitatis praeconiis acclamari, ut multae aetatis homines non meminerint honore simili quempiam habitum*. Sed neque videtur improbanda eorum sententia, qui Petrum putant in ipsa Dioecesi Ambianensi, unde ei natales, non vero ex Hispania, ut est apud Helmoldum lib. 1. cap. 31. et Autorem incertum Historiae Slavon. cap. 14. vitam eremiticam induisse, cum doceat idem Guibertus lib. 3. de vita sua cap. 14. eadem ipsa tempestate Eremitas extitisse in Ambianensi territorio. Vitam, res gestas et mortem Petri praeter rerum Hierosolymitanarum Scriptores perstringunt Albericus in Chron. An. MCI. MCXVI. et MCCVIII. S. Bernardus Epist. 322. Aegidius Monachus Aureae Vallis in Ep.

Leod. cap. 16. et ibi Chapeavillus, Fr. Petrarcha lib. 2. de Vita solit. tract. 4. cap. 1. Molanus in SS. Belg. 15. Iul. et Petrus Doutremannus peculiari libello, quem de Vita et Genealogia Petri inscripsit, quam etiam attigit Adrianus Morlerius lib. 1. Antiquit. Ambian.

[Ὡς ὀμφῆ θεία] Albert. Aq. lib. 1. cap. 5. Willelm. Pag. 284. A Tyr. lib. 1. cap. 12.

[Σταυροὺς ἐπ' ὤμων] Tudebodus lib. 1. *In dextra, vel B inter utrasque scapulas Crucem Christi baiulant.* Robert. Monach. lib. 2. *In fronte aut in scapulis dextris signum ferebant Sanctae Crucis.* Fulcherius Carnot. lib. 1. cap. 1. *O quam dignum erat et amoenum vobis omnibus Cruces illas cernentibus vel sericas, vel auro textas, aut quolibet genere pallii decoras, quas in chlamydibus suis, aut birris, sive tunicis, peregrini — super humeros suos consuebant.* Sed haec nota. De colore vero Crucium, quem phoeniceum, seu coccineum fuisse hic ait Anna, idem testatur Walsinghamus in Richardo II. An. MCCCLXXXIII. pag. 301. *Lundoniis multi apprenticij, plures servi sumptis albis capuciis et rubeis crucibus in parte dextra, — profecti sunt.* Postmodum tamen in illa quam A. MCLXXXVIII. Philippus Franciae et Henricus II. Angliae Reges inierunt Hierosolymitana Expeditione *Statutum et provisum est inter eos, ut omnes de Regno Francorum cruces rubeas, de terris Regis Anglorum albas, de terra Comitum Flandrensium virides haberent,* uti scribunt Mathaeus Paris. Rogerus Hovedenus, Radulfus de Diceto et Nicolaus Trivettus.

[Ἀκρίδες] Baldricus Dolensis autor est Expeditionem istam C nostrorum quaedam praecessisse et praedixisse prodigia. De locustis, quas hic commemorat Anna, testatur Abbas Usperg. A. MXCI. *Visi sunt per multas regiones vermiculi nimis ignoti, non longe a terra volantes, hoc est, ut vel manu vel virga tangi possent, grossitudine quidem muscis aequales, sed longitudine satis deductiores, quorum tam infinitus exitit exercitus, ut unum pene miliarium in latitudine, duo vel tria in longitudine viderentur occupare, densitate vero sua ipsam Solis lucem terris negare. Per quam prodigiosam visionem illam, quae post quadriennium facta est, Hierosolymam tendentium profectionem quidam sunt interpretati.* Uspergensi plane consentanea tradit Zonaras, hanc nostrorum Expeditionem commemorans: *ὡν τὴν συγκίνησιν θεοσημία τις προεμήνυσεν· ἀκριδίων γὰρ ἀπειρόν τι πλῆθος ἐκ τῆς Ἑσπέρας τὴν γένεσιν ἐσχηκός καὶ τοσοῦτον, ὡς νέφεσιν ἱπτάμενον ἀπεικάζεσθαι, καὶ συσκιάζειν τὸν ἥλιον, διὰ τῆς μεγίστης τῶν πόλεων καὶ ταύτης ὀρίων τὴν πτῆσιν ποιού-*

μενον πρὸς τὴν ἑώραν ὄρητο, καὶ κείσε κατέπαυε. Similem locustarum multitudinem in Gallia et Germania visam A. DCCCLXXIV. narrant Regino et Annales Francorum Bertiniani: et Anno MXXXII. Fragmentum Hist. quod extat Tom. 4. Hist. Fr. pag. 86. Vide Paul. Warnefr. de Gest. Langob. lib. 4. cap. 2. sed et anno, qui insignem hanc Francorum Expeditionem praecessit, stellas in caelo visas aiunt in modum pluviae in terram descendisse. Codex MS. S. Albini Andegau. A. MXCIV. IV. Non. April. Luna XXV. Febr. IV. post Octavam Paschae nocte visae sunt stellae in modum pluviae de caelo in terra ivisse. Sol quoque octavo abhinc die toto caeruleus extans, sed et Luna sequenti nocte similiter lucens orbi prodigio fuerunt. Id praeterea observant Baldric. loco citato, Alberic. Anonymus Cas. et Autor Gestorum Triumphalium per Pisanos factorum.

D *Ἀστάρτην*] De Astarte, seu Astarot, et Chobar, copiose egerunt Iosephus Scaliger in Notis ad Fragm. Veter. Scriptor. Gr. post libros de Emend. Temp. Seldenus in Syntag. 2. de Dis Syris cap. 2. et 4. Abraham Echellens. in Hist. Arabic. parte 1. cap. 11 et Salmasius ad Solinum, a quibus lucem excipient quae hic Anna de hisce impuris Daemonibus habet.

Pag. 285. A

Λογγιβαρδίας πορθμόν] Petri adventum Italorum, Ligurum, Longobardorum praecesserat agmen. Fulcher. Carnot. lib. 1. cap. 9. Baldric. Dol. pag. 89. Ridiculum porro quod ait Anna singulos exercitus locustarum agmen praecessisse, quae anno ante hanc initam Expeditionem quinto in futuri praesagium visae fuerunt.

C *Γοτφορέ*] Gotofredus Lotharingiae Dux *Princeps et Dominus Castri Bullionis*. Albert. Aq. lib. 2. cap. 22. Tyrius lib. 9. cap. 5. 6. etc.

C *Ἀπειπολήσας*] Quo impensis tam operosae et longinquae peregrinationis faceret satis Gotofredus, Castrum Bullonii, quod illi praecipuum erat, Otberto Leodiensium Episcopo mille et trecentarum argenti puri (non auri, ut habet Petrus Merssaesus) marcarum pretio vendidit. Invadiatum et oppigneratum tantum pro VII. millibus marcis scribit Ordericus lib. 10. pia vero liberalitate concessum Ecclesiae Leodiensi, Tyrius lib. 9. cap. 8. commemorat. Rem conciliat Nicolaus Canonicus Leodiensis, Scriptor coetaneus, in Triumpho S. Remacli de Castro Bullonio cap. 1. a quo hausit quae de hoc ipso narrat Aegidius Monachus Aureae Vallis cap. 13. *Adfuit*, inquit Nicolaus, *divina misericordia. Permovit* (Otbertus) *Ducem ut offerat B. Virgini et pio Martyri praedictum Castrum ob memoriam animarum praedecessorum suorum, conditione interposita, ut si intra tempus praefinitum*

a se vel a suis successoribus tribus, quos ipse praescripserat, non redimeretur, deinceps possessio, sicut dimiserat, cum Castello in totum tempus Ecclesiae assignaretur. Mox refert, ut Episcopus conflatis MCCC marcis argenti puri undecumque corrasis Castrum a Duce emerit. Adde Albericum An. MXXCVI. et Autorem Appendic. ad Chronicon Lobienae Tom. 6. Spicileg. pag. 608.

Λογγιβαρδίας] Non Adriatico mari traiecto, quod vult D Anna, sed Lotharingia, Franconia, Bavaria et Austria transcursis in Hungariam et Thraciam pervenit Petrus. W. Tyr. lib. 1. cap. 19. et alii.

Χιλιάδων ὀδοήκοντα] Exercitus Petri copiosus fuit ut Pag. 286. A
areka maris innumerabilis, qui a diversis Regnis illi coniunctus advenerat, ait Albertus Aq. lib. 1. cap. 8. At idem Scriptor cap. 13. et ex eo Tyrius lib. 1. cap. 19. quadraginta millium hominum numerum non excessisse scribunt.

Ἐλενούπολιν] Transmisso freto Petrum ad Portum, B qui vocatur *Civitot*, castra metatum scribit Albertus Aq. lib. 1. cap. 16. Est vero Helenopolis Bithyniae urbs ad Dracontis fluvii ostium, in Nicomediensi sinu, Drepanum olim dicta, et ab Helena Constantini M. matre, quam ei natalem fuisse aiunt nuncupata, ut est apud Cedrenum A. xx. Constant Procop. lib. 5. de Aedif. Iust. Euseb. lib. 4. de Vita Const. cap. 61. Philostorg. lib. 2. cap. 13. Socrat. Niceph. etc. Eiusdem Oppidi meminit Porphyrogenneta in Themate Obseq. ut et Scylitzes et Glycas in Romano Diogene.

Ξερίγορδον] Castrum ultra Nicaeam, *Exerogorgon* nuncupatum Tudebodo, Baldrico, Guiberto et Tyrio.

Ἔργον Μαχαίρας] Cladem hanc narrant Albertus Aq. Pag. 287. A
Tyrius et alii, quam accidisse scribunt mense Octobr. An. MXXCVI. Tudebodus lib. 1. Guibertus lib. 2. cap. 11. Baldric. etc.

Ἀποχρώσας δυνάμεις] Auxiliares copias Petro submissas C ab Alexio tradunt etiam Albertus Aq. lib. 1. cap. 23. et alii.

Διασώζει] *Διασώζειν* est conducere, salvum et incolu- C mem praestare. Chr. Alexandr. An. Heraclii XVIII. ἀπελύσαμεν πρὸς αὐτοὺς Ἡλίαν τὸν ἐνδοξότατον στρατηλάτην — μετὰ νεωτέρων καὶ κ'. ἵππων ἀδιστράτων σελλαρίων ὀφειλόντων ἀπαντῆσαι καὶ διασῶσαι αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς. Epistola Constantini Pogonati Imper. ante Act. 1. Sextae Synodi: καὶ καστελλάτους καράβους παρασχεθῆναι εἰς διάσωσιν αὐτῶν, πρὸς τὸ πάντη ἀβλαβεῖς καὶ ἀκινδύνους — ἀποκαταθῆναι. Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 32. ἐπεζήτησαν εἰς διάσωσιν αὐτοῦ. Apud eundem cap. 7. et Luithprand. in Legat. διασωσισαὶ et ἀποσωσισαὶ sunt, qui *Duces conductorii* dicuntur Gauterio de Bello Antioch. pag. 460. *Ducatus Gallis, Sauf-*

conduit apud Gregor. VII. PP. lib. 1. Epist. 77. et Brunonem de Bello Sax. pag. 139. *Conductus* apud Ioann. Sarisber. in Polycrat.

Dum tibi conductus fuerit, securior ibis.

Vide infra pag. 405. C. 479. B.

D *Αἴτιον τοῦ κακοῦ*] Idipsum asserunt Tudebodus lib. 1. Albert. Aq. lib. 1. cap. 16. et Baldricus pag. 90.

Pag. 288. A *Ἐπίπρασσον*] In his recensent Scriptores Harpinum Bituricensem Comitem, Raimundum Sanctaegidianum Tolosae Comitem, Boemundum Principem Tarentinum, Robertum Normanniae Ducem et aliquot alios e Gallia Proceres. Vide Notas nostras ad Ioinvillam pag. 52. 53.

A *Οὐβος*] Hugo, cognomento Magnus, Veromanduorum Comes, Philippi Francorum Regis frater, Henrici I. Regis filius. *Is*, ait Robertus Mon. lib. 2. *honestate morum et elegantia corporis et animi virtute Regalem de qua ortus erat commendabat prosapiam: et licet aliorum Procerum*, addit Guibertus lib. 2. cap. 18. *multo maior quam ipsius apud nos reputaretur autoritas, apud exteros tamen, praesertim apud inertissimos hominum Graecos, de Regis Francorum fratre praeularat infinita celebritas.* *Οὐβος* hic Hugo nuncupatur, non *Οὐγος*, quia Gallis *Hues* tunc vocitabatur.

B *Βασιλεὺς Βασιλέων*] Infinita sane apud Graecos, ut ex mox laudato Guiberti loco constat, de Hugone praeularat celebritas, non quod Rex Regum diceretur, aut hosce sibi titulos arrogaret; quomodo enim Regum se Regem appellasset, qui ne Regis quidem gaudebat appellatione? sed quod Regis Francorum esset frater, qui iampridem tantae habebatur apud omnes Nationes existimationis, ut non a Graecis modo *Rex Regum* haberetur, solusque inter Europaeanos Principes *Πῆξ* per excellentiam indigitaretur, Suida teste, sed etiam apud Christianos Romanos eandem supra caeteros Monarchas obtineret praerogativam. Mathaeus Paris. A. DCCLIV. *Dominus Rex Francorum, qui terrestrium Rex Regum est, tum propter caelestem eius inunctionem, cum propter sui potestatem et Militiae eminentiam in medio sedebat.* Et A. MCCLII. *Dominus Rex Francorum Regum terrenorum altissimus et dignissimus.* Idem pag. 430. *Regnum Francorum Regnum Regnorum* vocat. Charta Amedei Com. Sabaudiae A. MCCCXCVII. in Probat. Hist. Sabaud. Samuel. Guichenoni. *Le Roy de France, qui est le plus grand et le plus noble Roy des Chrestiens.* Froissartes 4. Vol. cap. 43 de Carolo VI. *Le plus digne et le plus noble et le plus puissant Roy de Monde.* Et eod. Vol. pag. 201. *Chef de tous les Roys Chrestiens de ce Monde.* Denique quo haberetur

loco, etiam senescente Graecia, Francorum Rex, docent hi Versus mixobarbari ex Lamentatione MS. de capta a Turcis Constantinopoli.:

Ὡ Κωνσταντῖνε Βασιλεῦ τύχης βαρέαν ὀποῦχες,
 Θέλω γὰ δώσω εὐθύμησιν στῶν Ἀυθέντων τῆς Δύσης,
 Ῥῆγαν τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ τοῦ Πάρης ὁ πρῶτος,
 Πρωτόαρχος τῶν Ἀυθέντων τοπάρχων τῆς Δύσης,
 Ὡ Φράτζα τιμιωτάτη καὶ πολυφρονιμισμένη,
 Φρατζόριζιδες πολεμισταὶ, ἄνδρες μου στρατιῶται, etc.

Regio apparatu et comitatu e Gallia profectum Hugonem testatur Anna pag. 297. Vide Dissertat. 27. ad Ioinvillam.

Τζερπεντηρίου] Fuit is Willelmus Carpentarius, seu ut D Gallico efferebatur tunc idiomate, quod suo reddidit Anna, *Charpentier*. De eius familia et cognomine sic Robertus Mon. lib. 4. *Willelmus de Regali prosapia ortus fuit, et Vicecomes cuiusdam Castellii, quod Milidunum dicitur, olim extitit, qui ideo Carpentarius coepit cognominari, quia in bello nullus valebat ei occursari. Nulla enim lorica erat, galea vel clypeus, qui duros lanceae illius, sive mucronis sustineret ictus.* Guibert. lib. 4. cap. 7. hoc etiam cognomine donatum ait Willelmum, *non quia faber lignarius esset, sed quia in bellis caedendo, more Carpentarii, insisteret.* At non desunt qui Carpentarii cognomine donatum putant propter eximiam eius in fabricandis bellicis machinis solertiam, quemadmodum Fulcherius primus Lemovicensium Comes *industrius faber in lignis* fuisse eadem de causa dicitur ab Ademaro Caban. in Chr. An. DCCCLXXVI. Robertus Comes Belimensis, *in extruendis aedificiis et machinis aliisque arduis operibus ingeniosus artifex,* ab Orderico Vitali lib. 8. *Carpentarius* porro faber lignarius est Scriptoribus aevi sequioris. Idem Ordericus lib. 12. *Carpentarios berfredum facientes docebat. Carpentarius servus* in L. Sal. tit. 11. §. 5. *Carpentata aedificia,* id est lignea, in Speculo Saxon. lib. 1. art. 20. *Carpentaria,* locus ubi fabri lignarii operis suis incumbunt, apud Innocentium III. PP. lib. 13. Epistola 55. Willelmi virtutes longe deprimit ac elevat Guibertus loco citato, quo et eius in Hispaniam Expeditionem tangit, de qua etiam agunt Tudebodus lib. 1. et Beslius in Comit. Pict. cap. 18. et 30. Una cum Hugone captum testantur Albertus Aq. lib. 2. cap. 9. et Tyrius lib. 2. cap. 5. De Helia hic memorato nihil succurrit, nullus enim, quod sciam, hoc nomine reperitur apud Scriptores rerum Hieros.

Τὴν χρυσὴν τοῦ ἁγίου Πέτρου σημαίαν] Hinc dicitur D Hugo *Signifer et Dux militiae* apud Robertum Mon. lib. 2. pag. 35. *Vexillarius* apud eundem lib. 6. et 7. pag. 58. et 64.

Signifer et Ductor apud Albertum Aq. lib. 4. cap. 47. Vetus id fuit Pontificum Romanorum institutum, ut ad Principes Romanae Ecclesiae Vexillum mitterent, quo uterentur in praeliis et bellis contra fidei hostes. Ita apud Anastasium Biblioth. legimus donasse Leonem PP. Carolo M. Ecclesiae Vexillum, quod illius esset defensor et advocatus: et in Gestis Innocentii PP. pag. 59. eundem Pontificem simile misisse Vexillum ad Ioannitium Bulgarorum Regem, quo contra illos uteretur qui honorant labiis Crucifixum: cor autem eorum longinquum est ab ipso: hoc est, contra Graecos Schismaticos, ut est in Epistola Innocentii, ex qua praeterea docemur Cruce et Clavibus geminis illud fuisse insignitum. *Practendit autem*, inquit Pontifex, *non sine mysterio Crucem et Claves: quia B. Petrus Apostolus et Crucem in Christo sustinuit, et Claves a Christo suscepit. Repraesentat itaque Signum Crucis, utpote in quo Christus qui vincit, regnat et imperat, debellavit acrias potestates etc. Clavem autem geminam repraesentat, discretionis alteram, alteram potestatis.* Extat in Ceremoniali Romano formula benedictionis et traditionis eiusmodi Vexilli, lib. 1. sect. 7. Vide Philippum Mazerium in vita S. Petri Thomasi Patriarchae CP. cap. 3. apud Boland. 29. Ianuar.

D *Κλύδωνι μεγίστω*] Atqui nulla apud Scriptores eiusce aevi mentio occurrit naufragii, quo periisse Hugonis classem prodit Anna; imo imprudenter cum raro agmine Dyrrachium prospera appulisse navigatione refert Guibertus lib. 2. cap. 19. *At Hugo Magnus non expectata suorum et militum Comprincipumque familia, inconsulte nimis praepropere adito Bari portu, navigationeque prospera devchitur Dyrrachium.*

Pag. 289. B

Οὐκ ἔλευθέρως] Fulcherius Carnot. lib. 1. cap. 2. de Hugone M. *Qui primus Heroum mare transiens apud Duratam urbem in Bulgaria cum suis applicuit: sed imprudenter cum agmine raro vadens, ibi ab ipsis civibus captus est et usque ad Imperatorem Constantinopolim perductus, ubi per aliquantum temporis non omnino liber moratus est.* De Hugone a Graecis capto agunt praeterea Tudebodus lib. 1. pag. 778. Edit. Du-Chesn. Albert. Aq. lib. 2. cap. 8. Robert. Mon. lib. 2. Baldric. Dol. lib. 1. Will. Malmesb. lib. 4. Tyrius lib. 2. cap. 4. Math. Paris. Sanut. etc.

C *Ἀνθρώπων*] Quale fuerit, quod Alexio praestitere Proceres Galli hominum, refertur a Scriptoribus Rerum Hierosol. Albertus Aq. lib. 2. cap. 16. *Se in vassallum iunctis manibus reddidit.* Fulcher. lib. 1. cap. 4. *Facti sunt homines Imperatoris. Baldricus, Iuraverunt Alexio Imperatori vitam et honorem, quod neutrum ei auferrent, quoad ipse quod iurabat bona fide teneret.* Guibertus lib. 1. cap. 3. *Iuraverunt*

quod nunquam sint sibi nocituri, vel suis. lib. 2. cap. 19. *Quod per eum vitae suae et honoris prorsus indemnis existeret.* Aegre primum et vix adduci potuerant *Palatini* nostri *Comites*, uti vocantur ab eodem Guiberto, ut hominum Byzantino facerent Imperatori, cum nec eius essent Imperio subditi, nec praedia illius clientelae obnoxia possiderent. Legitimus praeterea illos invaserat metus, ne Franciae Rex, aut Germanus Augustus, quibus plerique beneficiorum, aut foederum nomine obnoxii erant, rem in sui contumeliam et iniuriam factam interpretarentur. Atque id causae fuit cur Raimundus Sanctaegidianus Comes eiusmodi sacramento obstringi abnuerit, uti narrant Fulcherius lib. 1. cap. 4. et alii eiusae aevi Scriptores, ut et postmodum Robertus Perticensis, seu Drocensis Comes, Regis Ludovici VII. germanus, qui ne Manuelli Imperatori hominum, de quo enixe rogatus fuerat, profiteretur, clam se Constantinopoli subtraxerat, et insalutato hospite, Propontidem emensus, traiecerat in Asiam. *Turpe quippe, aiebat, in praesenti tam gloriosum habere dominum, et infideli facere hominum.* Alii vero quorum numerus et ratio superavit, huiusmodi respondebant. *Ex consuetudine post Regem plures dominos habere possumus, quorum feodos possidemus, sed illi fidem principaliter observamus. Si iudicamus hoc esse turpitudinem, deleamus consuetudinem. Nunc autem Imperator, sibi timens, nostrum requirit hominum. Si ergo turpe est nos ab eo timeri, si inhonestum quod minoribus facimus, nos facere Imperatori, dimittamus consuetudinem.* *Si vero metus Imperatoris, vel mos nostrae consuetudinis, nec Regi facit iniuriam, nec nobis verecundiam, adquiescamus nostrae consuetudini, pro nostro commodo providentes itineris necessitati. Nemo nostrum novit hanc terram. Igitur opus est duce: contra paganos properamus, Christianorum utamur pace.* Verba sunt Odonis de Diogilo lib. 4. quae hoc loco proferre duximus operae praetium, ut tandem constet, quibus fulti rationibus Proceres nostri Alexio et Manuelli Imperatoribus Constantinopolitanis hominum et clientelam praestare non recusaverint.

Καβαλίωνος] Edit. Hoesch. habet *Βουβαλίωνος*. Locus, D ut videtur Dyrrachio vicinus, in has enim plagas appulisse Boemundum testantur Tudebodus lib. 1. Albertus Aq. lib. 2. cap. 18. et alii.

Κόμης Προβέντζης] Raimundus Provinciae et Tolosae D Comes, qui mox Annae *Ἰσαγγέλης*, seu Comes S. Aegidii, Fulcherio lib. 1. cap. 2: *Comes Provincialis*, aliis *Comes Tolosae* appellatur. Profert Catellus Diploma eiusdem Raimundi A. MLXXXVIII. *In quo Comes Tolosae, Dux Narbonae, Mar-*

chio Provinciae inscribitur. At unde postrema haec dignitas, et quo iure Raimundo accesserit, cum pridem summo cum studio disquisierint qui res Provinciales, aut Tolosanas aggressi sunt, nemo tamen hactenus omnino videtur attigisse. Putavit Magnus Peirescius, ut autor est in eius vita Gassen- dus lib. 3. Raimundum filium fuisse Gaufredi Provinciae Comitis, qui A. Chr. MLXVI. e vivis excessit, eoque possedisse nomine Provinciae partem. At cum ex veteribus Tabulis et omnibus ferme Scriptoribus constet Raimundum fratrem fuisse Guillelmi V. Tolosani Comitis, aliunde Raimundo in Provincia Comitatum ius quaesitum oportet; cum praeterea Gau- fredo filium unicum Bertrannum tribuant eius aevi Diplo- mata. Censet Antonius Rufius id accessisse iuris Tolosani Comitibus ex coniugio Emmae, Rotbaldi Provinciae et For- calcarii Comitis filiae, cum Guillelmo IV. Tolosano Comite: quae quidem Rufii sententia nullis licet ab eo argumentis ex professo fulciatur, haud omnino videtur respuenda. Nam ex iis quas laudat Chartis seu Tabulis, discere est Guillel- mum et Emmam coniugem aliquot praedia in Sistaricensi pago et Manoscensi concessisse Monasterio S. Victoris Mas- siliensi A. MXXIV. Praeterea Pontium Tolosanum Comitem, et Bertrandum fratrem, Guillelmi filios, in Comitatu Guillelmi- Bertrandi Provinciae Comitis fuisse A. MXXX. docet aliud Diploma. Ex quibus evincitur praedia varia et oppida posse- disse in Provincia Tolosanos Comites ante Raimundum, qui non minimum post haec ius avitum auxit, bello Forcalca- riensem aggressus, atque adeo ipsum Provinciae Comitem. Constat enim An. MLXXXVII. qua tempestate Guillelmus V. Raimundi frater Tolosanum Comitatum adhuc possidebat, Provinciam bellicis tumultibus et Principum dissidiis ita fuisse conturbatam et laceratam, ut quem populi dominum agnoscerent vix scirent. Id haurire est ex Tabulis eiusce anni, quae extant in Tabulario Ecclesiae Arelatensis, quae aliquot praediorum donationem continent factam *cum consilio Comitum, sive Comitissarum, qui tunc temporis regere vide- bantur Regnum Provincialium hominum etc. quia tunc tem- poris non erat Dux, nec Marchio, qui rectam iustitiam fa- ceret*: adeo magna erat in eo tractu ex mutuis Comitum dissidiis et bellis rerum perturbatio, quarum causa nulli alii videtur adscribenda quam Raimundo, qui, ut autor est Willel- mus Malmesb. lib. 5. Caturcensem Comitatum, quem a parente in haereditatis partem acceperat, *ut erat vivacioris spiritus, im- mane quantum auxit Arelatensi et Narbonensi, et Provinciali adiectis*. Quae quidem excitata a Raimundo bella etiam post A. MXCV. durasse arguit Diplomatis, quod Historiae suae

intexuit Catellus, subscriptio; *quando R. Comes municipium et fortalitem S. Maximini invasit.* Praesertim vero dominabatur Raimundus isti Provinciae regioni quae Rhodano imminet, tum in Arelatensi, tum in Avenionensi pago; quin et ipsum Avenionensem Comitatum possedit, non pleno tamen iure, cum Forcalcarienses Toparchas, qui Avenionenses Comites sese hactenus inscripserant, hunc sibi asseruisse titulum etiam post Raimundi excessum testentur veteres passim Chartae, ipsosque Provinciae Comites ex Barcinonensi familia Comitatus istius partem possedissee doceat pactum initum inter Raimundum Barcinonensem Comitem et Alphonsum Tolosanum Comitem A. MCXXV.

Μικρὸν παρεκκλίνας] Iter arripuit Raimundus per Sclaviniam, uti testantur Raymundus *de Agiles*, seu *de Aquilers*, uti appellatur in MS. San-Victoriano, Tudebodus lib. 1. Fulcher. lib. 1. cap. 2. etc. De hoc navali praelio silent nostri; quam male vero ab Alexianis habitus fuerit Raimundus, pluribus narrat idem *de Agiles*. Pag. 290. A

Δεύτερον Κόμητα] Qui sint Comites in re navali, cuius notum. Hos inter maximus *Πρωτοκόμης* dictus, proximus Amiralio: hunc subsequebatur *Δεύτερος Κόμης*. Vide pag. 336. 369. et Pachymer. lib. 4. cap. 26.

Κατέργον] *Κάτεργον* est navicula. Chronicon Veneto-Byzantinum editum a Bulialdo: *ἐπέρασεν ὁ Κορστούγλης μετὰ κατέργων καὶ φούστων τὸ μέρος τῆς Πουλίας.* Constantinus in Hist. Apollon. Tyr. B

Στὸ κάτεργον ἐμπήκασι καὶ διάβησαν τὴν ὄρα. Narratio MS. de Belissario, *κατεργοκύριοι, ἤτε φρικάλιοι.* Hinc *Catergalimena* dictus portus quidam Constantinopoli, de quo Gyllius et Leunclavius.

Ἐξκουσσάτου] Anna lib. 12. pag. 369. *τὸν καλούμενον δεύτερον τὸν Δρουγγάρην τοῦ στόλου μετὰ τοῦ ἐξκουσσάτου μονήρους κατ' αὐτὴν Γλώσσαν σκοπέα κατέλιπον.* Ita appellatur a nautis, ut hic observat Anna, quoddam navigii genus. At cuiusmodi illud fuerit, et unde vocis origo, non satis hactenus exploratum. Scitum quid sit *ἐξκουσσεύειν* in Chronico Alexandr. pag. 730. *ἐξκουσσεία* apud Theophylactum Bulgar. Archiep. Epist. 41. et Iurisconsultos Graecos. Verum nihil videtur habere commune *excusatio* cum navi: neque proclivius est divinare quid sit *Excusaticum* in Capitulari Sicardi Principis Beneventani, licet fortassis ab eodem deductum fonte, cap. 29. cuius lemma sic concipitur, nam ipsum deest caput: *ut non tollatur a Tertiatoribus Excusaticum et porcos.* Nisi forte idem sit, quod *ἐξκουσσάτον* apud Iustinianum Novell. 59. cap. 2. certum scilicet vectigal, quod pen-

sitabatur pro quavis immunitate. Fuere denique *Excusati* apud Venetos, vox a plerisque nondum intellecta, ait Sansovinus in Venetia, qui lib. 6. vetera profert Acta, in quibus horum fit mentio hisce verbis: *Excusati de Mauriano, et eorum nomina, et sunt 44. Excusati de Mazorbo, et isti sunt de maioribus, et sunt 23. etc. Haec sunt nomina Excusatorum qui serviunt in Palatio, et sunt 124. Nomina Excusatorum nostri Palatii, et sunt 198.* Ubi Sansovinus *Excusatos* dictos, quasi *Scutatos*, eosdemque esse censet, quos *Scutiferos* vocavit aetas posterior. Sed vix est ut id probem, cum potius hac videantur appellatione donati propter indulgentiam munerum civilium et personalium, qua gaudebant ex quadam officii et functionis praerogativa, uti fuere *Beneficiarii*, et ii de quibus est titulus *de Excusationibus artificum* Cod. Theod. lib. 13. quin etiam si fas est divinationi indulgere, censuerim Venetos istos *Excusatos* non alios fuisse a vectoribus naviculariis, seu, uti vocant Veneti, *Gondolariis*, quorum magnus semper fuit apud illos numerus, qui iis gauderent privilegiis, quibus Navicularii apud Romanos, ut est in Tit. de Naviculariis Cod. Theod. et Iust. nam ab omnibus oneribus et muneribus immunes erant L. 5. 7. et 17. Cod. Theod. eod. tit. Certum autem erat et definitum Naviculariorum corpus, quorum praecipuum erat munus in Annonae urbis transvectione; unde et *naves eorum, quantaecumque essent, ad aliud munus ipsis invitis non tenebantur*, ait Lex 5. eod. tit. Agit praeterea de eiusmodi Naviculariis publicis Paulinus Epist. 36. ad Macarium. Cum igitur Naviculariorum naves ista gauderent immunitate, nihil vetat *Excusatas* inde appellatas opinari, onerarias nempe, et quae annonariae speciei transvectioni potissimum addictae erant: eiusmodi enim sunt *κάτεργα* et *μονήρεις*, naviculae, apud Annam *ἐγκουσσάτων* nomine donatae. Occurrit apud Nicetam in Man. lib. 5. N. 9. et lib. 7. N. 1. vocabulum ab illo, quo Anna utitur, haud multum abludens, tametsi alia, ut videtur, notione. Est porro illud *ἐγκουσήτος* et *ἐγκουσσάτος*. Priore loco de Venetis agens: *άνδρας θαλάττης τροφίμους, κατὰ Φοίνικας άγύρας, πανούργους τὸ φρόνημα* illos vocat; quod hac verborum serie reddit Codex mixobarbarus: *θαλασσομάχοι, καὶ ὄρθοι ὡς Φοίνικες πραγματείας ποιῶντες, καὶ ἐγκουσήτοι ὄντες*. Rursum de Anconitanis: *ἤπτορες κέρδους ὄντες, καὶ άγρυπτεῶντες, καὶ πρὸς τὸ λαβεῖν χεῖρα προτείνοντες*, ubi Codex Barbarograecus: *πλέοντες καὶ πραγματείας ποιῶντες, καὶ εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας ἐγκουσσάτοι ὄντες, καὶ ἐκ τούτων κερδαίνοντες*; ubi Meursius *ἐγκουσήτους* et *ἐγκουσσάτους* *onustos* vertit. Atqui Nicetas ita videtur appellasse *πανούργους τὸ*

φρόνημα, et πρὸς τὸ λαβεῖν χεῖρα προτείνοντας, callidis praeditos ingeniis, et ad turpia lucra, sordidosve quaestus proclives; quales sunt *Excusati*, qui foenus nauticum et onerariis navibus mercimonia exercent.

Τζάγγρα] Ducas Hist. cap. 24. αὐτοὶ ἐκ τῶν τριήρων Pag. 291. A
 ἔξαγαγὼν θώρακας, περικεφαλαίας, δόρυ, τζάγγρας, καὶ πᾶν
 εἶδος ἀρμάτων. Ioann. Cananus: οἱ δὲ ἵνα μάχονται ἐξ
 ἐκείνης, ὀπισθεν μετὰ τζαγγρῶν τε καὶ τόξων, etc. Narratio
 MS. de Belissario: φαλκόνες, καὶ πετρίτες, τζάγγρας καὶ
 μπαληστρερίδας, τόξα, καὶ τοξατόρους, σκευὴ καὶ πουμπαρ-
 διερίδες, etc. Iam tandem percipimus, Anna praevia, quod
 genus armorum fuerit *τζάγγρα*; neque enim fuit arcus nudus,
 quod vult Meursius, neque *zagaia*, seu iaculum, uti apud
 Ducam interpretatur vir doctus, sed *arcus balearis*, nostris
Arbaleste; cuius usum, suo aevo Graecis hactenus incognitum,
 a Latinis vero inventum et excogitatum testatur Anna: unde
 eidem id genus arcus, *τόξον βαρβαρικόν*, Cantacuzeno lib. 1.
 cap. 36. *Αατινικόν* dicitur. Apud Latinos eius usum anti-
 quissimum fuisse docemur ex LL. Wisigoth. lib. 8. tit. 4. §. 23.
Si quis — laqueos, vel arcus praetenderit, seu balistas. Ne-
 que enim hoc loco *balista* pro maiori machina, qua muri
 quatuntur, quam vulgo *ballistram* vocant, sumitur. Glossar.
 Lat. Gr. *ballistra*, σφενδόνη, μάγγανον πολεμικόν. Glossar.
 Graec. Lat. *βαλλίστρα*, tormentum murale. *καταπέλτης*, *bal-*
listra; *ballistrari*, σφενδονῆσαι; tametsi ab eiusmodi machi-
 narum fabrica et forma balistarum inventionem profluxisse con-
 stet, quod nemo inficiabitur, qui Rigaltium ad Onosandrum et
 Lipsium in Poliorcet. consulat et comparabit. Balistarum
 vero usus sensim apud nostros desiit, qui bellis istis Sarace-
 nicis frequens fuit, seu quod a Summis Pontificibus, una cum
 infectis veneno sagittis, vel gladiis, identidem interdictus sit
 in Christianorum praeliis, vel quod iis uti viro strenuo in-
 dignum putaretur, qui nulla arte, nullave industria aut dex-
 teritate hocce armorum genere hostem prosterneret. Eo
 spectant verba Ioinvillaei in Hist. S. Ludovici: *Et devés*
sçavoir que à cette fois là furent faiz les plus beaux faiz
d'armes, qui oncques furent faiz ou veage d'oultre mer, tant
d'une parte, que d'autre. Car nul ne tiroit d'arc, d'arbaleste,
ne d'artillerie. Mais estoient les coups qu'on donnoit l'un
sur l'autre à belles masses, espées, et fusts de lances. At
 istius armorum generis usum revocavit postmodum Richar-
 dus Anglorum Rex, et in Galliam induxit in bellis contra
 Philippum Aug. Nam, ut ait Willelmus Brito lib. 2. Philipp.

Concil. Rom.
A. 1139. Can.
29. lib. 5.
Decret. Greg.
tit. 15.

Francigenis nostris illis ignota diebus

Res erat omnino, quid Balistarius arcus,

*Quid Balista foret, nec habebat in agmine toto
Rex quemquam sciret armis qui talibus uti.*

Ioann. Bromptonus in Rich. *Ipse siquidem hoc genus sagittandi, quod Arcubalistarum dicitur, iamdudum sopitum in usum, ut dicitur, revocavit, unde et in ea peritus plures manu propria peremit, quo et ipse postmodum in terra propria impraemunitus et inopinate periit.* Willelmus Guiart in Phil. Aug. obsidionem Aconensem commemorans, Richardum ait primum earum usum in Galliam invexisse:

<i>Venus estoit nouvellement</i>	<i>Tant soit il d'autres deporté,</i>
<i>Des arbalestes li usages,</i>	<i>L'ot poi ains en France aporté,</i>
<i>Richart qui de tiex fais iert</i>	<i>Si con les Chroniques desquis-</i>
<i>sages,</i>	<i>eurent.</i>

Idem denique Willelmus Brito lib. 5. de Richardi caede:

*Porrige Guidoni balistam qui tenet arcum,
Ut sua quae misit Richardo missa remittat,
Hac volo non alia Richardum morte perire,
Ut qui Francigenis balistae primitus usum
Tradidit, ipse sui rem primitus experiatur
Quamque alios docuit in se vim sentiat artis.*

Verum unde eiusmodi balistas Graeci *τζάγγρας* vocarint, plane mihi incompertum. Nam eiusce aevi Scriptores Latini, Albertus Aq. lib. 2. cap. 33. lib. 3. cap. 41. lib. 6. cap. 9. 16. et alii passim *arcus baleares*, Willelmus Brito locis citatis, Monachus Vallis Sarnaii cap. 42. Caesarius Heisterb. lib. 1. cap. 16. etc. *Balistas* nuncupant. Deinde etsi variae fuerunt balistarum species, quarum aliquot meminit Sanutus lib. 2. part. 4. cap. 8. aliae vero recensentur apud Script. Vernaculos, *Arbaleste de cor, et d'if, a tour, a haussepié et a un pié, a baudrier, ou baudreer, et a tailler*; nihil tamen in his vocabulis deprehendas, quod ad *τζάγγρα* vocem accedat, quam etiam extrema retinuit Graecia, quae inde *τζαγγροτοξότας* et *τζαγγράτορας*, quos *Balistas* nostri vocant, confecit. Apud Pachymerem quidam *Σγουρός στρατοπεδάρχης τῶν τζαγγρατόρων* occurrit, quae dignitas eadem fuit, quae Scriptoribus nostris dicitur *le Grand Maître des Arbalétriers*.

C *Καὶ τῆ ἀφέσει*] Willelmus Brito lib. 5.

*Guido nucem volvit balistae pollice laevo,
Dextra premit clavem, sonat una nervus, et ecce
In Regis scapula stabat fatalis arundo.*

C *Παχύτατα*] Brevia illa quidem balistarum erant tela, sed spissiora et forma quadrata; unde *quadrellos*, nostri *quarreaux* vocabant. Willelmus Brito lib. 2.

*Nec tamen interea cessat balista, vel arcus,
Quadrellos haec multiplicat, pluit ille sagittas.*

G. de Podio Laur. cap. 37. *Mortuus est ictu quadrelli. Quarrellos dixit Rigordus non semel, et Math. Paris. W. Guiart A. MCCXIV.*

*A tant tendent de tous costez
Aus arbalestes devaler,
Et puis laissent quariaux aller.*

Idem in S. Ludovico:

*Messire Alfons un iour ataignent,
Qui armez iert de son atour,
D'un quarrel d'arbaleste a tour.*

Le Roman de Garin:

*Volent pilet plus que pluie par pré,
Et les sajettes, et carriax empenez.*

Ἀκτιῶς] Id etiam Latinis obiectum a Graecis scribit Pag. 292. B
Petrus Diacon. lib. 4. Chron. Casin. cap. 117. apud quem Graecus sic Latino infert: *In Occidentali climate Propheticum illud videmus impletum, erit ut populus sic Sacerdos, cum Pontifices ad bella prodeant, ut Papa vester Innocentius facit. Quod quidem, ut ait Petrus Damianus lib. 4. Epist. 9. satis videtur absurdum, ut ipsi Domini Sacerdotes attentent, quod turbis vulgaribus prohibetur, et quod verbis impugnant, operibus asserant.* Et sane non iniuria id nostris obiectum: nam etsi Lege Ecclesiastica et Conciliorum Canonibus arma tractare vetarentur Sacerdotes, saepe tamen legimus ipsis interfuisse praeliis, in iisque acriter dimicasse. Atque pravo mori isti adscribendum, quod arma tractare aut ferre Clericis interdican- passim Concilia Gallicana et Provincialia, Herdense C. 1. Matiscon. I. C. 5. Liptin. C. 2. Vermeriense A. DCCLII. C. 16. Codex Carolin. Epist. 77. Capitula selecta Caroli M. A. DCCC. cap. 2. 3. 4. et 5. apud Sirmond. Tom. 2. Concil. Capitulare Episcopor. An. DCCCII. C. 18. apud eundem, Concil. Mogunt. A. DCCCXIII. C. 17. Meldense A. DCCCXLV. C. 37. Capit. Herardi Archiep. Turonens. cap. 50. 113. Concilium Metense A. DCCCLXXXVIII. C. 6. etc. Observat porro Cardinalis Baronius A. DCCCLXXXVIII. execrandum plane diu istiusmodi facinus inolevisse in Galliis, ut tam Episcopi, quam Abbates ad bella procederent, in hostes irruerent, caederent ipsos et ab ipsis caederentur; iureque conqueritur ab eius temporis Scriptoribus laudatos reperiri nomine bellicae fortitudinis, cum tanquam sacrorum Canonum violatores et muneris pastoralis et nominis desertores detestandi fuissent. Vide Observat. ad Ioinvillae pag. 50.

- Pag. 293. C *Θηρίκλειον*] Nicetas in Man. lib. 3. N. 6. Adde Hoeschel. in Not.
- C *Γοντοφρέ*] Eodem An. MXCVI. sub medium mensis Augusti per Germaniam et Hungariam Expeditionem suam aggressus est Gothofredus. Alb. Aq. lib. 2. cap. 1. et alii.
- D *Μεγαλόπολιν*] Pervenit Constantinopolim Gothofredus biduo ante Natalem Domini, et ad urbis moenium conspectum castra metatus est. Baldricus lib. 1. pag. 91. et Guibertus lib. 2. cap. 12.
- D *Γεφύρας*] de hoc ponte pluribus egimus ad Villhard. N. 85. Huius praeterea meminit Bryennius lib. 3. N. 11 et Cinnamus lib. 2.
- D *Ἀνεβάλλετο*] Dilationis causam afferunt Scriptores, atque in iis Albertus Aq. lib. 2. cap. 4. 10. 11. 12.
- Pag. 294. A *Ἐνχαίριαν*] Robertus Mon. lib. 1. de Alexio: *Timebat enim ne tantus et tantorum exercitus in se consurgeret* etc.
- C *Κατασχεθῆναι*] Albertus Aq. lib. 2. cap. 7. 8. Baldricus Guibert. Malmesbur. Tyrius etc. agunt de hac Francorum Comitum detentione.
- C *Ἀργυρᾶν λίμνην*] Huius paludis meminit Pachymeres lib. 7. At quae fuerit Palatiorum ad Argyram paludem appellatio, haud constat, nisi in universum magna illa aedificia intellexerit Anna in Europaeano Bospori littore extracta, *Palatia nempe et turritas domos quae spatium XXX, milliarium in littore maris comprehendunt*, ait Albertus Aq. lib. 2. cap. 11. Argyrae perinde paludis peculiarem situm et nominis rationem nondum comperi. Haud procul tamen a Blacherniana Porta dissitam fuisse assequor, ex eo quod Porta urbis eadem, senescente Graecia, ab Argyra palude, vocabulo truncato, *Gyrolymne* dicta sit Cantacuzeno lib. 1. cap. 51. 56. lib. 3. cap. 81. et Nicetae in Alex. lib. 3. N. 10. et *πύλη πρὸς τὴν Γυρολίμνην* Niceph. Gregorae lib. 8. et 9. Aliud porro fuit *Ἀργυρον* et *Ἀργυρόνιον*, locus ita dictus in littore Bospori Asiatico, de quo Procopius de Aedif. Iust. Gyllius de Bosp. Thrac. lib. 3. cap. 6. Leunclavius in Pand. cap. 128. et Historia Bucicaldi part. 1. cap. 33.
- D *Τῶν ἀνακτόρων πύλης*] Portae Palatii, non Magni, quod ad Propontidis littus extitit, sed Blacherniani, quae a vicino Palatio Blacherniana dicta fuit, ut supra observatum. In eo enim tractu versus Cosmidium et Argyram paludem castra posuisse Gallos tradunt Scriptores omnes.
- D *Νικολάου*] Proinde Aedes D. Nicolao sacra, quam Portae Blachernianae vicinam fuisse indicat Anna, alia prorsus fuit ab ea, quam intra Magni Palatii ambitum, atque adeo Sophiano Templo proximam diximus ad pag. 52. Hanc DD.

Prisco et Nicolao primitus sacratam extra Urbem, ad Blachernianum murum, a Iustiniano instauratam docet Procopius lib. 1. de Aedif. Iust. postmodum conflagrasse Heraclio imperante, ignem immittente Avarum Chagano, tradit Chronicon Alexandrinum. Illam opinor esse Aedem, quam D. *des Hayes* in Itinerario Orient. a Dominicanis Patribus possideri hac tempestate scribit.

Πέμπτην] Vide supra pag. 54. Mansit vero Gothofre- Pag. 295. A
 dus cum universo exercitu in confiniis Urbis a Nativitate Christi ad Pentecosten. Hostiles tamen Gallorum excursus in medium Ianuarii A. MCVII. videtur referre Albertus Aq. lib. 2. cap. 10. 11. et 16.

Τὸν γαμβρόν] Vix crediderim ea tempestate Nicephorum Bryennium Alexii generum fuisse, Anna enim Constantino Ducae Porphyrogennetae pacta, eodem praepostera morte sublato, iam nubilis Nicephoro uxor data est, ut autor est Zonaras. Hoc autem Anno MCVII. Anna vix x. aetatis annum excesserat, utpote nata An. MLXXXVI. Istius porro Graecorum cum Gallis conflictus eventum longe aliter narrant Tudebodus lib. 1. Albertus Aq. lib. 2. cap. 13. Tyrius lib. 2. cap. 8. et alii.

Κατὰ τὸν ἅγιον Ῥωμανὸν πύλην] Portae S. Romani Pag. 296. A
 crebra est mentio apud Autores Byzantinos, praesertim illos qui ultimam Urbis expugnationem scriptis mandarunt; ex quibus constat Portam esse ad muros terrestres. In Chronico Alex. A. Heraclii XIV. legimus Chaganum Urbem obsidentem, ἀπὸ τῆς Πολυανδρίου πόρτας ἕως τῆς πόρτας τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ turres castellatas 12. apposuisse. Apud Nicetam in Bald. Cantacuzenum lib. 1. cap. 56. Gregoram lib. 9. Laonicum lib. 7. Phranzem lib. 3. cap. 8. 9. 16. Ducam cap. 38. Histor. Polit. etc. Portam S. Romani observare est, nullo alio situs indicio, quam quod una e Mediterraneis fuerit. Leunclavius in Pandect. Turc. cap. 200. et Crusius in Turcograec. tradunt illam esse, quae hodie vocabulo Turcico *Topcapisi* nuncupatur, quo significatur Porta Bombardaria, sive tormentorum bellicorum, *sic dicta*, inquit idem Leuncl. *quod ultimae obsidionis tempore tormenta bellica fuerint huic opposita*, quod etiam a Duca, Laonico, Phranze et aliis traditur: quam in urbis partem paulo ante, A. scilicet MCCCXXII. urbem obsidens Amurathes tormenta sua statuerat, ut fuse prosequitur Ioannes Cananus, ex cuius narratione Portam S. Romani Charsianae Portae proximam fuisse colligimus. Aedem vero S. Romani, a qua Portae vicinae nomen videtur inditum, a B. Helena aedificatam autor est Codinus in Originib. CP.

- Pag. 297. C Οὐβος] Vide Guibertum lib. 2. cap. 19.
- Pag. 298. B Ὅστε ὀπίσας] Albertus Aq. lib. 2. cap. 28. *Promiserant enim iuramento nihil de Regno Imperatoris, non castra, non civitates, nisi ex eius voluntate, aut dono retinere.* Wilhelm. Malmesb. lib. 4. de Alexio: *Tantum Graeca facundia valuit, ut a singulis hominum sacramentum exigeret, quod illi nihil mali machinarentur, quod urbès Imperio suo appendices, si aliquirere possent, redderent etc.* Adde eundem Albertum Aq. lib. 2. cap. 18.
- B Χρήματα] Albert. Aq. lib. 2. cap. 16. Fulcher. lib. 1. cap. 4. Tyr. lib. 2. cap. 7.
- B Πελεκάνον] Locus in Bithynia, cuius meminit Cantuzenus lib. 2. cap. 6. Vide Alb. Aq. lib. 2. cap. 17.
- C Ραούλ Κόμης] Miror Scriptores sacrarum Expeditionum siluisse de Radulpho et tam numero suo exercitu, quem maritimo itinere ad Dominicum Sepulchrum recta deducendum curaverit Alexius. Certe narrat Raimundus de Agiles pag. 179. Anglos quosdam percepta Gallorum Expeditione Hierosolymitana, per mare Oceanum et Mediterraneum Portum Antiochiae atque Civitatem Laodiceae, antequam noster exercitus per terram illuc veniret, laboriose obtinuisse. At Anglos Constantinopolitanum tractum attingisse ex itineris ratione non videtur vero simile. Varios eo ipso aevo Proceres Radulphi, aut Rodulphi, nomine, quique in ea priore Expeditione fuerunt, memorant Scriptores, atque in his Radulphum de Balgentiaco, Radulphum de Fontanis, Radulphum Gaer, Rodulphum Britannum et Rodulphum de Claromonte. Occurrit praeterea *Raul*, cognomento *Machabaeus*, qui in charta A. MC. *Seniorem Montiscabiosi et aliarum urbium* sese inscribit, Rogerii Siciliae Comitis ex filia Emma gener, apud Ughell. Tom. 7. Ital. Sacrae pag. 41. 42. *Rodulphus* alter cognomine *de Molitio*, *Comes Provinciae Bivinianensis*, sub A. MXC. apud eundem Ughell. Tom. 6. pag. 496. Utri horum Radulphus Annaeus conveniat, non ausim statuere.
- C Μονήν τοῦ Πατριάρχου] Monasterium Patriarchae illud esse censuerim, quod alias Satyri dicitur, in quo sepultum Stauratium Imp. tradit Cedrenus. Hanc porro appellationem postea sortitum est de nomine S. Ignatii Patriarchae Constantinopolitani, qui antequam hanc dignitatem adeptus esset, in eo Hegumenus, seu Abbas extiterat: ab illo enim instauratum et D. Michaeli dicatum, denique in eo humatum Ignatium produunt Nicetas Paphlago et Michael Syncellus in illius vita et encomio.

Ῥηγῶν] Atqui Reges nullos ea tempestate Hierosolymi- Pag. 299. C
tanum arripuisse iter legimus; Regum vero filios aliquot
Franciae, Angliae, Daniae: nisi Edgarum Adelingum, quem
in Regem Angliae electum ait Ordericus lib. 5. intelligat,
aut Ericum Daniae Regem, qui circa ea tempora Constanti-
nopolim pervenit, indeque in Cyprum appulit, ubi et vitae
diem clausit extremum, uti narrat Saxo Grammaticus lib. 12.

Ἰεροῦ] Hoc est, a Cosmidio ad ipsum usque Ponti Pag. 300. A
Ostium distributa erant castra Gallorum. Ἰερόν enim locus
fuit, seu Promontorium in ipso Ponti ostio, in littore Euro-
paeano; unde a situ στόμα τοῦ Πόντου vocitatum olim
fuisse autor est Nicephorus Gregoras lib. 5. Scylax Caryan-
denus in Periplo ait ἀνάπλων καλεῖσθαι τὸν τόπον ἀπὸ
Βόσπορον μέχρις ἂν ἔλθῃ ἐφ' Ἰερόν. A Templo 12. Diis ab
Argonautis dicato et aedificato appellatum scribit Scholiastes
Ἀπολλωνίου lib. 2. Argonaut. Vers. 534. Cantacuzenus lib. 3.
cap. 80. et 91. Ἰερόν pariter statuit κατὰ τὸ στόμα τοῦ
Πόντου. Ad Petras Cyanaeas Procopius lib. 1. de Bello
Vandal. πορθημὸν facit Gregoras lib. 11. et Anastasius in
Collectaneis, pag. 106. Ibi olim portoria et vectigalia soluta
pro mercibus, quae e Ponto importabantur Byzantium, scri-
bit Theophanes et ex eo Cedrenus. His consentanea sunt
quae habet Cantacuzenus lib. 3. cap. 85. Unde evidens est
quam graviter impegerit vir doctissimus Nicolaus Alamannus
in Notis ad Anecdota Procopii, qui Theophanis verba de
Blacherniano Templo accipienda censuit, quod etiam advertit
Maltretus. Existit aliud Ἰερόν in opposito littore Asiatico,
ἵναπερ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, perinde ac Europaeum Hie-
rum, sic nuncupatum a Templo Διὸς Οὐρίου, Portus, seu
ἀφειτήριον τῶν εἰς Πόντον πλεόντων, ut est apud Artemido-
rum Ἐφesium in Geogr. de quo etiam Arrianus in Periplo
Πόντι Euxini et Tabulae Peutingerianae. Veneri dicatum
fuisse scribit Ptolemaeus lib. 5.

Λοχαγίαν] Apud Leonem in Tacticis: λοχαγὸς λέγεται C
ὁ πρῶτος τοῦ στίχου, ἦτοι ὀρδίνου. Consule Glossaria et
Annam pag. 379. A.

Βαλδουῖνος] Balduinus Gothofredi frater, postmodum D
Rex Hierosolymitanus.

Ἴδε ποῖος] Id ille opinor mussitabat, indignatus et Pag. 301. A
aegre ferens, Francis Proceribus Palatium ineuntibus non as-
surrexisse Alexium. Albertus Aq. lib. 2. cap. 16. *Sedebat
autem Imperator more suo potenter in throno Regni sui, non
Duci, (Gothofredo) non alicui assurgens ad porrigenda oscula.*
Vide infra pag. 317. 401.

B *Φράγκος*] Sum, inquit ille, vere Francus, et in ipsa Galliae, quam proprio nomine Franciam vocant, provincia, ex Nobilibus natus: sic enim ea verba capienda produnt quae infra pag. 317. scribit Anna, ventosum hunc et arrogantem Gallum in prima stetisse acie, ac dimicasse in eo praelio, quod Solymannum inter et Boemundum commissum est statim post expugnatam Nicaeam gravique accepto vulnere hostibus terga dedisse. Unde probabilis admodum est coniectura eum esse, quem Albertus Aquensis lib. 2. cap. 39. et ex eo Tyrius lib. 3. cap. 14. *Robertum Parisiensem* vocant, et miseris volentem succurrere sagitta volatili confixum et extinctum tradunt. Cum igitur Roberto Lutetia Parisiorum natale solum esset, iure se purum putum Francum iactabat, cum urbs illa non modo Regni totius, sed esset etiam caput istius Provinciae, quam peculiari appellatione *Franciam* dicimus.

B *Τέμενος*] Nostram de Latini, seu Franci istius ostentatoris patria coniecturam non minimum firmant, quae ille subdit, dum ait esse nimirum intra istius Provinciae, unde ei origo et natales, terminos, *τείονον*, seu tractum, vel potius pagum, aut regionem, (Galli dicimus *un Quartier*) ubi inaedificatum ab antiquo Templum, quo, qui monomachiam singulareve certamen obire solent, priusquam in arenam descendant, orationis causa secedunt, et in eo pernoctant. Hoc enim verborum circuitu Templum Deiparae Suessionense, Monasterio Virginum insigne, ab Ebroino Maiore Palatii olim exstructum, procul dubio denotavit, in quo D. Drausii Episcopi Suessionensis corpus religiose asservatur et colitur, quem duello dimicaturi solebant invocare. Fuit autem tractus, seu pagus Suessionensis iam olim, ut et etiamnum, intra Provinciae Franciae limites, quod diserte testatur Villharduinus N. 6. Gallorum vero, aliorumve erga D. Drausium in hisce occasionibus religionem et cultum praedicat in primis Ioannes Sarisberiensis Epist. 159. *Est autem S. Drausius gloriosissimus Confessor, qui sicut Franci et Lotharingi credunt, pugiles qui ad memoriam eius pernoctant, reddit invictos, ut et de Burgundia et Italia in tali necessitate confugiatur ad ipsum. Nam et Robertus de Monteforti ei pernoctavit adversus Henricum de Essexia dimicaturus.* Cuius quidem piae in D. Drausium religionis originem Henrico Duci nescio cui videtur adscribere vetus Poeta Vernaculus, qui Ludovico VII. regnante vixit, in prolixiori illo Poemate, quod *de Guarino Lothareno* inscripsit; qui fuis et deletis ad Augustam Suessionum Hunnis, vel Saracenis, fluvium abstergendi pulveris et sanguinis causa ingressus, atri Crucem

coloris adversa aqua innatantem subito conspectam, et concitato in medias undas equo inde eductam, nullo perfusus madore, ad Monasterium S. Drausii detulit. Deinde subdit natam inde religionis et cultus originem erga sacram hanc Aedem, ad quam passim confluunt duello dimicaturi:

*Si l'emporta au montier Saint Drosin,
Encor i est, onques puis n'en parti,
Tres-bien le levent et vieillart et meschin,
Veiller i vont encor li pelerin,
Cil qui bataille veulent fere et fournir.*

Istum praeterea sibi Deum ante duella conciliandi et Sanctorum patrociniis sese committendi morem attigit idem Poeta non semel variisque in locis; ubi enim de singulari certamine Bononiensem inter et Bovonem Burgundiae Comites Parisiis inito agit:

*A Nostre Dame en est Buës alés,
La nuit veilla, et Chevaliers assés.*

Alibi duellum Fromondini cum Bovone Vasconum Duce enarrans:

*Alés veiller Fromondin biaux des fuis,
En la nom Dex qui en la Crois fu mis,
Qui vos defende de mal et de peril,
Et li Valés s'en vait à S. Severin,
En sa compagne de Chevalier set vint,
La nuit veilla, grant luminaire fit etc.*

Alio denique loco, ubi de eiusdem Fromondini cum Gerberto Lotharingiae Duce pugna singulari:

*Cele nuit veillent à Sainte Crois moutier,
Devant Girbert ardent trois cierges entier.*

Huc etiam spectant verba Ademari Cabanensis: *Permansit Stephanus vero et exiliens corpore inlaesus eadem hora venit currens pedibus gratias Deo referre ad Tumulum B. Eparchii, ubi nocte praeterita pervigil excubuerat.* Id quoque actitare consueverant in ludicris certaminibus, sive Torneamentis decertaturi, ut autor est Ioannes de Beka in Ottone II. Episc. Traiect. quinetiam qui in arenam duelli causa ineundi descendere cogebantur, quo sese ab obiectis purgarent criminibus, Deum sibi propitium conciliabant, collatis in Ecclesias et Aedes sacras donis, quae *Oblationes Campionum* dicuntur in Charta Manassae Episc. Lingon. A. MCLXXXV. apud Roverium in Reomao. Chronicon Besuense: *Milo cum Odone Divionensi Praeposito, qui neptem eius in coniugio habebat, monomachi certaturus pugna, attribuit S. Petro terram quam habebat in Luco.*

D *Μήτε δυνάμεις πολλάς*] Atqui habebat secum Boemundus in hac Expeditione decem millia Equitum et plurimas copias peditum, ut autor est Albertus Aq. lib. 2. cap. 18. Maxima enim pars exercitus qui Amalfim obsidione cinxerat, relicto Rogerio, Boemundum secuta erat. Ita Urbanus II. PP. in Epist. ad Alexium apud Baron. A. MDCVII. N. CXXV. Tudebodus lib. 1. et alii. Boemundus igitur, dimissis copiis, cum paucis comitibus CPolim perrexit, ait Guibert. lib. 3. cap. 3. icto prius cum Alexio pacis foedere, cum quo bellum annis proxime elapsis gesserat in Illyrico. Order. lib. 9. *Coactus est itaque sagax Boemundus consiliis Francorum, ut pacem faceret cum Imperatore Graecorum.* Qua facta, Alexius quemdam e suis admodum solertem ad Boemundum misit, qui et eum et eius copias secure deduceret. *Corpallatium, Corpolacium et Coropalasium* appellant Tudebodus lib. 1. Baldricus lib. 1. Ordericus loco cit. et Petrus Diac. lib. 4. Chronic. Casin. cap. 11. hoc est, Curiae Procerem, qui *Κουροπαλάτου* dignitate fungebatur; qua tum insignis erat Ioannes Thracensis Drungarius Vigiliae, ut constat ex Novella Alexii A. Mundi VI. M. DC. Chr. MDCII. Illius meminit praeterea idem Diacon. lib. 4. cap. 17.

Pag. 302. B *Κοσμίδιον*] Robertus Mon. lib. 2. praeparatum ait Boemundo hospitium *extra urbem*: Baldricus *in suburbio civitatis*: Guibertus lib. 3. cap. 3. *in ipsius civitatis burgo*: Anna *in Cosmidio*, quod fuit Monasterium SS. Cosmae et Damiani extra urbem, versus Blachernas, et ab hac Boemundi in eo mora postmodum a nostris *Castellum Boemundi* appellatum fuit. Nam et *φρούριον* ibi extitisse diserte scribit Bryennius lib. 3. cap. 11. Pachymeres lib. 9. cap. 5. *πρὸς τὸ τοῦ Κέρρατος τέλος* Cosmidium statuit. Consule quae in hanc rem observamus ad Villhard. N. 86.

D *Ὁ γὰρ δεινός*] Boemundus nullo modo Alexio fidere poterat, inquit Albert. Aq. lib. 2. cap. 18.

Pag. 303. B *Ἐζήτει ὄρχον*] Albertus Aq. lib. 2. cap. 18. Fulcher. lib. 1. cap. 4. Robertus Monach. lib. 2. pag. 38. Tyrius et alii.

B *Χαράγματος*] Albertus Aq. lib. 2. cap. 18. *Statimque allata sunt Boemundo, sicut Godefrido, munera miri et inauditi thesauri in auro et argento; vasa quoque pretiosa opere et decore multo ampliora, quam ut ab aliquo possit aestimari.*

Pag. 304. B *Μηδὲ χώραν κεκτημένος*] Non omnino verum, quod ait hoc loco Anna, regiones nullas possedissee Boemundum, cum non modica oppida atque adeo ipsum Tarentinum Principatum et Barensem in Apulia et Calabria possederit, inita cum

fratre Rogerio concordia, uti tradunt Malaterra lib. 4. cap. 4. Alexander Abbas Celesin. lib. 1. cap. 13. et Ordericus Vitalis lib. 8. pag. 677.

Βασιλείας Ρωμαίων] Nec iniuria id metuebat Alexius; B nam, ut est apud Ordericum lib. 9. pag. 727. Boemundus Francos Proceres ad obsidendam Constantinopolim viriliter incitaverat, antequam venisset ad Alexii conspectum.

Σαγγέλην] *Sangeles* Interpreti et Tollio apud Cinna- Pag. 305. A mum; rectius *Sancti Aegidii Comes*, hoc enim vocabulo, ut et Cinnamus, expressit Gallicum *Saint Gilles*, seu *le Comte de Saint Gilles*, qua tum appellatione gaudebat Raimundus Tolosae et Provinciae Comes. Willelmus Brito lib. 3. Philipp.

Qui Sancti Comes Aegidii Tolosaeque vocatur.

Est autem Comitatus S. Aegidii Septimaniae, seu Occitaniae, urbs ad Rhodanum, S. Aegidii Abbatia insignis, a qua sumpsit appellationem, quam cum in haereditatis sortem obtinisset Raimundus, superstite adhuc fratre, Comes inde Sanctaegidianus vocitatus est, etiam post adeptum Tolosanum Comitatum. Vide Catellum lib. 1. Hist. Tol. cap. 3. et lib. 2. cap. 1. Oppidum pervetustum esse et stante Romano in Gallis Imperio notum in confesso est apud omnes, et ex rudibus et antiquorum aedificiorum parietinis abunde colligitur. At quo nomine olim et ante receptam S. Aegidii nomenclaturam indigaretur, ambigunt, nec invicem consentiunt Scriptores. Poldus in Antiq. Nemaus. credidit *Heracleam* esse, de qua Plinius; quidam *Vindomagum* Ptolemaei: Catellus lib. 3. Rerum Occit. *Rhodam* putat, cuius mentio apud eundem Plinium, seu *Rhodanusiam* Marciani Heracleotae, a qua Rhodanus dictus fluvius. Verum si cum aliis licet hariolari, censuerim potius vetus Aegidiana urbis nomen *Urgenum* fuisse, vel *Urgernum*, ut habent MSS. Strabonis Codices, Sidonius in Paneg. Avito dicto, iuxta Sirmondi coniecturam, Cyprianus Diacon. in vita S. Caesarii Arelat. Gregorius Turon. lib. 8. Hist. cap. 30. lib. 9. cap. 7. et Tabulae Peutingeri, vel denique, ut Notae Tyronis, *Uggernum*. Divinationis meae fundus est Benjaminus Tudelensis in Itiner. ubi oppidum S. Aegidii *Nogheres* vocat, seu ut habet Editio Constantini *l'Empereur, Nogres*, vocabulo haud multum ab Ugerno ablutente: *Nogheres*, inquit, *Oppidum dictum S. Aegidii*, quo loco, si criticam liceat manum apponere, *Ugheres* potius reponendum putaverim. Huic porro coniecturae favent Tabulae Peutingerianae, quae in Itinere a Tolosa Arelatem *Ugernum* statuunt, a Nemauso octo ab Arelate sex milliaribus disparatum. Neque alio statuere videtur loco Gregorius Turon. dum scribit Recaredum Gothorum Regem ab Hispaniis egressum

apud Caput Arietis (*Castelnaudari*) castra obtinuisse, mox direpto Tolosano pago invasisse *Ugernum*, Arelatense castrum, resque cunctas diripuisse, sicque sese infra urbis Nemausensis inclusisse muros. Gregorio concinit Ioannes Biclariensis in Chron. ubi agit de eadem Recaredi in Gallias irruptione, scribens castrum, quod *Ugerno* vocatur, tutissimum valde in ripa Rhodani fluminis cepisse. Quae quidem *Orgoni* nullo modo possunt convenire, uti Papyrius Massonus, Catellus et alii, qui *Ugernum* cum *Ernagino* perperam confundunt, interpretantur. *Ernaginum* quippe ad *Druentiam* fluvium statuunt Antoninus in Itiner. et vetus haec Inscriptio: PATRONO. NAV-TARVM. DRVENTICORVM. ET. VTRICVLARIORVM. CORP. ER-NAGINENSIVM. Belle vero describitur *Orgoni* situs in Itinerario Gregorii XI. PP.

*In Orgone terra abundans lapidibus, die tertia Petrus iacitur,
Sed in humo petrea spinosaque granum inane seritur,
Arcta est via, ex uno latere alveo Druentiae clauditur,
Ex altera ripa saxea macerie inexpugnabili modo protegitur.*

Praedictis addo locorum intervalla; nam *Aegidianum* oppidum tribus Francicis milliaribus ab *Arelate* distat, quae sex milliaribus *Peutingeri* conveniunt, numeratis in singula duobus, aut amplius, Romanis milliaribus. Deinde sicut *Ugernum* in *Rhodani* ripa collocatur a Scriptoribus, ita constat *Aegidianam* urbem haud procul ab *Hispaniensi Rhodani* alveo, seu potius ostio, quod hodie *la Robine* Incolae vocant, distare. Scio aliter videri de *Ugerno* viro docto et in Geographicis peritissimo, qui *Bellocadrum*, seu *Beaucaire*, interpretatur. Meminit *Catellus* lib. 4. *Rerum Occit.* pag. 580. castrum *Ugern* dicti in *Septimania*, sed an ad *Ugernum* pertineat, non temere definio.

C *Τῆς ψυχῆς ὑπανοίξας πύλας*] Comitem S. *Aegidii* propter egregias animi dotes cultum impensius ab *Alexio* testantur praeter *Annam Albertus* Aq. lib. 2. cap. 20. lib. 8. cap. 5. et 7. *Tudebodus* lib. 5. et *Ordericus Vitalis* lib. 10. pag. 779. Ab eo tamen nequaquam adduci potuit, ut quod verbis conceptis *Alexio* praestiterant hominum *Hugo*, *Gothofredus* caeterique *Francorum* Proceres, ipse perinde profiteretur, *Contentus iurasse Alexio vitam et honorem quod nec per se, nec per alium auferret*, uti habent *Raymundus de Agiles* pag. 141. *Robertus Monach.* lib. 2. *Baldricus*, *Tudebodus*, *Willelm. Gemetic.* etc.

Pag. 306. A

Ἐδεδίει γάρ] *Sollicitatus* a *Raimundo* et aliis Comitibus *Imperator*, ut una cum *Francis* in *sacram Expeditionem* proficisceretur, sicut convenerat, hac se textit excusatione: se

nimirum praemetuere Alemannos et Hungaros et Comanos aliasque feras gentes, quae Imperium suum depopularentur, si ipse transitum cum peregrinis faceret. Raym. de Agil. Robert. Mon. lib. 2.

IN LIBRUM XI. ALEXIADIS NOTAE.

ΚΙΒΩΤΟΝ] Vide Not. ad pag. 174.

Pag. 309. A

Πληθος ἀναρίθμητον] Fulcher. Carnot. lib. 1. cap. 4. A de Obsidione Nicaena: *Tunc de exercitibus plurimis unus illic exercitus effectus est, quorum centum millia loriceis et galeis muniti erant: quem qui de numero sapiebant, sexies centum millia ad bella valentium esse aestimabant, exceptis inermibus, videlicet Clericis, Monachis, mulieribus et parvulis.*

Καὶ τὰς μεταξὺ κορτίνας] Raymundus de Agiles pag. B 141. *Hanc igitur talem civitatem Boemundus obsedit a Septentrione, Dux et Alemanni ab Oriente, Comes (S. Aegidii) et Episcopus Podiensis a meridie etc.* Caeterum *Cortinas* appellant nostri, ut et Graeci recentiores, murorum loricas inter binas turres, uti hic usurpat Anna, a Cortibus, sive rusticis areis, quae muris incingebantur, fortassis dictas. Has *Curtes clausas* vocant Chartae Alemannic. apud Goldast. N. 60. 64. *Cortina* N. 33. et aliud Diploma in Bibl. Sebus. Centur. 1. cap. 78. Thwroczius in Salom. cap. 52. *Milites autem Ladislai agmina Salomonis tanquam in cortinis concluderunt.* Atque inde ipsi qui areas claudunt muri *Cortinae* dicti videntur, ut et ab iis aulaea, peripetasmata, vela quibus aut lecti ambiuntur, aut loca circumcluduntur. Anastas. in Leone 3. *Fecit Cortinam sericam habentem periclysim etc.* Vide Meurs.

Τὸ δὲ λάχος] Alb. Aq. lib. 2. cap. 24.

B

Σουλτάνον] Solymanum. Alb. Aq. lib. 2. cap. 21. C Tyr. lib. 3. cap. 2. 3.

Κομητούρας] Apud Graecos I. C. *κομητούρας* sunt districtus et praefecturae vicorum. Constantinus Porph. Nov. *περὶ δυνατῶν etc. πρὸς τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν μητροκομίαν χωρία, ἤτοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν κομητούραν.* Hic vero Stationes intelliguntur Comitibus, Proceribus et potissimis exercitus ductoribus in castris ad Nicaeam assignatae: Galli dicimus *Quartier*; unde censet eruditus Interpretes a Comitibus *κομητούρας* dictas, et hocce vocabulo intellexisse Annam militiam propriam cuiusque Comitum ad obsidionem Nicaenam: cui sententiae favet vox ipsa cum o scripta. Sic *Comitias* et *Cometias* Comitum districtus, seu ipsos Comitatus vocant

Pag. 310. C

non semel Scriptores Latini aetatis mediae, Specul. Saxon. lib. 3. art. 64. Ius Feudale Sax. cap. 36. Arnoldus Lub. lib. 2. cap. 8. Chronicon Aulae Reg. cap. 1. 5. 9. etc. Caesarius Heisterb. lib. 8. cap. 26. Historia Archiep. Brem. A. MCXXXIII. MCXLIV. et MCCCL. et Diplomata varia apud Browerum lib. 15. Annal. Trevir. et Freherum in Orig. Palat. part. 1. cap. 11. et pag. 81. 82. At Iurisconsultis Graecis, seu potius Graeculis Byzantinis, videntur dictae *κομητούρα* pagi et vici aliquot uni Metrocomiae subditi; nam ut Metroropolis caput materve est Provinciae, ita Metrocomia mater vicorum. Igitur cum a Comitibus inferioris et tertii ordinis regerentur illae, eorumque essent obnoxiae Iurisdictioni, inde Comiturae appellatae sunt: nam et Metrocomias a Comitibus seu Iudicibus gubernatas probabile est, ut sunt etiamnum illi quos *Comites Parochiales* et *Parochianos* vocant Decreta Calomani, Andreae et Sigismundi Regum Hungariae et *Comites Pagi* Lupus Abbas Ferrar. Epist. 24. Proinde *κομητούρα* erit districtus Comitum Pagensis, seu Vicani, vel potius convicanorum coetus et conventus, uti Metrocomia accipitur *tit. non licere habit. Metroc. etc. lib. 11. Cod. Iust.* Dicuntur autem et Convicani *κομηται in Nov. 38.* unde et *κομητούρας* etymon posset accersi, si cum *ω* scripta vox reperiretur. Verum ut sese res habeat, Anna *κομητούραν* usurpavit *μεταφορικῶς* pro Statione militari certo in loco assignata, certisque limitibus, ut sunt Metrocomiae, definita et circumscripta.

- Pag. 311. A *Τὴν νίκηρον*] Tudebod. lib. 2. Alb. Aq. lib. 2. cap. 27. Tyr. lib. 3. cap. 4. et al.
 B *Μανουήλ*] Vide Nicephorum Bryennium lib. 1. N. 1. et Stemma Comnen.
 D *Χελώνην*] Vide Albert. Aq. lib. 2. cap. 31. et Rigalt. ad Onosandr. pag. 57.
- Pag. 312. A *Κλιθῆνα*] Tudebodus lib. 4. pag. 781. Albert. Aq. lib. 2. cap. 36.
 D *Λίμνης*] Rem narrant Albertus Aq. lib. 2. cap. 32. Raymundus de Agiles pag. 141. 142. Robert. Mon. lib. 7. pag. 40. Baldric. lib. 1. pag. 96. Guibertus lib. 3. cap. 8. Tyr. lib. 3. cap. 6. et 7.
- Pag. 313. A *Κίου*] An *Κιβωτοῦ*? ita Albertus Aq. lib. 2. cap. 32. Guibertus et alii.
 A *Βύκινα*] Infra pag. 314. *μετὰ βυκίνων καὶ τυμπάνων.* Occurrit non semel apud Nicetam.
 D *Γυναικὶ τοῦ Σουλιάνου*] Quae a Gallis post turris casum, dum per lacum urbe elabi niteretur, capta cum duobus

filiis Constantinopolim ducta fuerat. Alb. Aq. lib. 2. cap. 36. 37. Tyr. lib. 3. cap. 8. 10. 12.

Εἶσω Νικαίας] Capta est Nicaea post 7. Hebdomadum Pag. 314. B et 3. dierum obsidionem. Robertus Monach. lib. 1. 20. Iunii An. MXCVII. Albertus Aquensis lib. 2. cap. 37. Tudebodus lib. 2. Tyrius lib. 3. cap. 12. et al.

Αὐτῷ Θητεῦσαι] Ex Turcis Nicaeensibus, qui tum Ale- Pag. 316. A xio fidem dederunt eiusque adhaeserunt partibus, fuere parentes Ioannis Axuchi, qui cum Ioanni Alexii filio, cui aequalis erat, datus esset in collusorem, posthaec Ioanne imperante ad praecipuas Imperii dignitates pervenit. Nicet. in Ioan. N. 3.

Δουκὸς Νικαίας] Nam Ducis titulo gaudebat Nicaeae A Praefectus. Vide Not. ad Villhard.

Λωρεῶν] Robertus Mon. lib. 3. pag. 40. Tudebod. lib. 2. C pag. 785. Fulcher. lib. 1. cap. 4.

Ταγγῶης] Albertus Aq. lib. 2. cap. 19. Guibertus lib. 4. D cap. 4. Tancredus Odonis Bonimarchisi filius, Boemundi ex sorore nepos, ut et Rogerii Siciliae Comitis, cuius Diploma pro fundatione Ecclesiae Cathedralis Scylacensis A. MXCIII. subscribit, apud Ughellum.

Τὰς Λευκάς] *Christiani post biduum itineris copias* Pag. 317. C *partiuntur.* Alb. Aq. lib. 2. cap. 38. Fulcher. lib. 1. cap. 4. Guibert. lib. 3. cap. 9. Baldric. lib. 2. Robertus Mon. lib. 3. Tyrius etc.

Δορυλαίου] Dorylaeum, Phrygiae oppidum Geographis. C In Dorylaei campis impetitum a Solymano Boemundum ait Anna. At Albertus Aq. lib. 2. cap. 38. *in valle Dorgogankhi;* quae eidem cap. 43. et Tyrio *Gorgon* nuncupatur.

Μετεπέμπετο] Albert. Aq. lib. 2. cap. 40. 41. et alii. D

Τὴν νικῶσαν] Alb. Aq. lib. 2. cap. 42. 43. Fulcher. D lib. 1. cap. 5. Tudebod. lib. 2. etc. Commissum hoc praelium Kal. Iul. A. MXCVII. autor est Baldricus lib. 2. et Tudebod. pag. 783.

Κατὰ τοὺς Ἑβραϊκούς] Haud procul ab Iconio alteram Pag. 318. A hanc Turcorum cladem accidisse narrat Tudebodus lib. 2. pag. 784. De tertia ad Agrustopolim silent Scriptores.

Τανισκάν] Idem qui pag. 365. *Τανισμάν*, Solymani A Nicaeae Principis frater. Nec enim diversus est a Donimanno Nixandriae urbis Principe, cuius meminit Albertus Aq. lib. 9. cap. 35. quo quidem Nixandriae vocabulo Neocaesaream intellexisse eundem Albertum recte coniectat Rineccius. *Dalimannum* vocat Ordericus Vital. lib. 10. pag. 796. et seq. *Danisman.* Tyr. lib. 9. cap. 21. et Autor Gest. Expugn. Hierus. pag. 579. 596. Idem etiam cum Tanismane Turco seu

Persarmenio, qui tum Cappadocia potiebatur, de quo Nicetas in Ioan. N. 5. et 6. et Cinnamus lib. 1.

A *Ἀσέν*] Qui Tyrio lib. 5. *Axianus*, Raimundo de Agiles et aliis *Cassianus*. Vide Annam lib. 14.

B *Ἀγρουσιόπολιν*] Ita Editio Hoesch. An *Ἀγρουσιόπολιν*, quam in Phrygia statuit Suidas? Vide Annam pag. 478.

C *Ὀξέως Ἀρόμου*] Fernam fluvium, seu *Farfar*, qui et *Orontes* dicitur, intelligit, qui eo loco quo Galli copias suas traxerunt, rapidissimus est. Conferendus Albertus Aq. lib. 3. cap. 32. Porro Antiochiam pervenerunt nostri 12. Kal. Novemb. 4. Feria A. MDCVII. Tudeb. lib. 2. Robert. Mon. lib. 3. Albert. Aq. lib. 3. cap. 38.

C *Σελημιακαῖς τρισί*] Atqui per 9. mensis durasse obsidionem Antiochenam tradunt Albertus Aq. lib. 4. cap. 25. Otho Frising. lib. 7. cap. 2. et alii; seu, ut habet Robertus Mon. lib. 7. octo menses, diem unum. Sane obsessam civitatem 11. Kal. Novemb. captam vero 3. Non. Iun. refert Raimundus de Agiles.

C *Ἀρμένιος*] Pyrrhus nomine, seu ut est apud Tyrium lib. 5. cap. 11. et 19. *Emir Feirus*, id est, Dominus Pyrrhus. Hunc de genere Turcorum fuisse scribunt Tudebodus lib. 2. pag. 792. Fulcherius lib. 1. cap. 9. Robertus Mon. lib. 5. pag. 53. Albert. Aq. lib. 4. cap. 16. et Baldricus lib. 2. pag. 109. contra quam Anna, quae Armenium facit. Sed haec conciliat Raimundus de Agiles pag. 148. et 149. qui *Pyrrhum unum de Turcatis* fuisse ait, hoc est, *de Armeniis et Graecis Antiochiae incolis, quos Turcae capta paulo ante urbe pro penuria domesticorum Turcaverant, datis ex sua gente uxori- bus*. Adde Guibertum lib. 6. cap. 17.

Pag. 319. A *Κορπαγάν*] Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 19. *Corbagath*, quem nostri vulgariter *Corbaran* appellant. Robertus Monachus lib. 6. Tyrius lib. 5. cap. 14. Fulcherius lib. 1. cap. 14. Albertus Aq. et alii *Corbaham* et *Corbalam*, Haytonus *Corbanam*, Vincentius Bellov. *Corbegath* vocant.

A *Ταίχιον*] Fugam Tatticii et discessum ab obsidione Antiochena narrant Albertus Aq. lib. 3. cap. 38. et 40. Robertus Mon. lib. 4. pag. 48. Baldricus lib. 2. pag. 103. Raimundus de Agiles pag. 146. Tyrius lib. 4. cap. 23. Guibertus lib. 4. cap. 10. De Boemundi consilio silent omnes.

B *Λιμόν*] De difficultate annonae in castris Francorum agunt Albertus Aq. lib. 4. cap. 50. Rob. Mon. lib. 4. Guibertus lib. 4. cap. 6. et alii.

B *Χρυσίνοις*] *Χρυσίνος*, nummus aureus. Concil. Chalced. Act. 12. *τροφῆς ἕνεκα καὶ παραμυθίας καθ' ἕκαστον ἐναντὸν ἀνὰ διακασίους χρυσίνους λαμβανέτωσαν*. Ita Dositheus

lib. 3. Synes. Epist. 129. Constant. Manasses pag. 101. 224. Edit. Meurs. Vide Leuncl. Pand. N. 18.

Σουδί] Sic vocant Orontis fluvii ostium. *Portus Soldini* C dicitur Sanuto lib. 3. part. 3. cap. 1. *Castellum et Portus Souhaidiae* Aldherisio 5. part. clim. 3. et 4. Σουέτιον eidem Annae pag. 412. Postmodum a S. Simone Stylite Iuniore, quem *Θαυμαστορίην* vocant Graeci, *Portus S. Simeonis* appellationem sumpsit, quod in vicino Tauri monte Monasterium olim idem Divus extruxerit et in eo cum discipulis vitam exegerit, uti narrat Ioannes Phocas in Descr. Terrae Sanctae N. 2. quo nomine donatur passim a Scriptoribus, Alberto Aq. lib. 3. cap. 42. lib. 4. cap. 27. 36. Tyrio lib. 4. cap. 10. Arnold. Lubec. lib. 2. cap. 4. Atque ex his emendandus Eugesippus de Distantia Locor. Terrae S. *Pharphar per Syriam tendit Reblatam, id est, Antiochiam, labensque secus muros eius decem miliaria ab Antiochia in portu Solim ortu scilicet S. Simeonis, Mediterraneo mari se commendat.* Ubi loci nemo non videt legendum, *portu Soldin*, aut *Soldin*, *portu scilicet S. Simeonis.* A Francis *Golfum Antiochiae* appellatum autor est Willebrandus ab Oldenborg in Itin. Vide Annam pag. 341.

Κείσθω καὶ ἄθλον] Tudebodus pag. 792. Baldric. lib. 2. Pag. 320. A pag. 108. 109. Tyrius lib. 5. cap. 16.

Κουλᾶ] Acropolis Antiochena, infra pag. 321. *Praesi-* B *dium magistræ arcis in monte situm*, apud Albertum Aq. lib. 3. cap. 38. lib. 4. cap. 24. *Castrum quod civitati imminet*, apud Robertum Mon. lib. 6. pag. 55. Adde Tyrium lib. 6. cap. 1. et Benjaminum Tudel. pag. 34. Edit. Plantin. Acropolis Antiochenae nomen pariter prodit Raimundus de Agiles: *In colle autem Septentrionali castellum quoddam est, et in medio collis castellum aliud, quod lingua Graeca Colax vocatur.* Ut et Scylitzes in Nicephoro Phoca: *ἴσχυσε λαβεῖν τὸ μέτρον ἐνὸς τῶν πρὸς δύσιν τῆς Ἀντιοχείας πύργων Καλᾶ τοῦνομα.* Sed legendum *Κουλᾶ* Anna nostra satis convincit. Verum fueritne propria Acropolis Antiochenae appellatio, iure controversi potest, cum eadem Anna arci Laodicensi pag. 339. et 340. Theorianus in Legat. statim initio, quibusvis arcibus, seu potius *Clusuris*, Nicetas in Bald. N. 3. Acropoli Thesalonicensi, Chronicon denique Veneto-Byzantinum pag. 198. arci Patrensi tribuant. Hinc enim patet *κουλᾶ* in universum Acropoles Graecis dictas; voce fortassis mixobarbara a Latio ducta, a colle scilicet, quia in collibus et editoribus tumulis aedificantur potissimum Acropoles et Castella; unde et nostris sequioris aevi *motae*, id est tumuli et colles, quaevis castra aut castella dicuntur. Acropolim Antiochenam Oro-

cosiadem olim appellatam videtur innuere Procopius lib. 2. de Bello Pers. pag. 54. prior. Edit. Mons vero cui imminabat adeo altus esse traditur a Willebrando ab Oldenborg, *ut suo cacumine nubibus innitens cursum Planetarum putetur impedire*. Duos intra Antiochenae civitatis ambitum montes mirae celsitudinis existere autor est S. Antoninus 2. part. Hist. tit. 16. cap. 13. qui valle profundissima, sed angustissima separantur, per quam torrens dimissus per medium influit civitatem. In horum alterius vertice, qui videtur eminentior, situm est praesidium munitissimum, inquit Fr. Quaresmius lib. 7. Elucidat. Terrae Sanctae.

C *Τὴν Ἀντιόχου*] Capta est a nostris Antiochia 3. Jun. An. MXCVIII. uti habent Albertus Aq. lib. 4. cap. 25. et alii passim: nam falli constat Lupum Protospatham, qui mense Aprili captam refert.

C *Πολιορκεῖν*] De obsessa a Turcis Antiochia agunt Scriptores omnes.

C *Τὴν νικῶσαν*] Albertus Aq. lib. 4. cap. 27.

D *Κουλά*] Capta enim urbe, Turci in Acropolim fugerant, a qua non pauca Francis illata damna ab obsidentibus.

Pag. 324. A *Λάμπην*] Paulus Episcopus *Λάμπης* interfuit Concilio Ephesino, ut ex Actis constat; sed urbs ista in Cretensi Provincia fuit, ut ibi innuitur parte 2. Act. 1.

B *Φιλομήλιον*] Urbs Phrygiae Geographis nota. Hinc tandem docemur oppidi nomen, quod mire depravatum legitur apud Scriptores Rerum Hierosolym. Tudebodo enim lib. 4. *Philemia* dicitur; Alberto Aq. lib. 4. cap. 40. lib. 8. cap. 38. et Tyrio lib. 4. cap. 20. lib. 6. cap. 10. *Urbs Finiminis*: Roberto Monach. lib. 6. Baldrico lib. 3. Guiberto lib. 5. cap. 26. Sanuto lib. 1. part. 2. cap. 6. et Epist. 17. *Philomela*: denique Iacobo de Vitriaco lib. 1. cap. 99. et Autori Hist. Exped. Asiat. Frider. *Philomena*.

C *Γραντεμανῆ*] Willelmus *de Grentemaisnil*, Hugonis ex Aleide Yvonis Bellimontani Comitis nata filius, Nobilis Normannus, cui uxor fuit Mabilia Roberti Wiscardi filia, Boemundi soror. Cognominis etymon prodit Epitaphium Hugonis, Willelmi parentis, apud Ordericum Vitalem lib. 8.

Mansio Grentonis munitio dicitur eius,

Unde fuit cognomen ei multis bene notum.

De Willelmo agunt Tudebodus lib. 4. pag. 796. Albert. Aq. lib. 4. cap. 37. Ordericus. lib. 8. et 9. Baldricus lib. 2. pag. 114. Guibertus lib. 5. cap. 15. Tyrius lib. 6. cap. 5. 10. 11. Malaterra lib. 4. cap. 21. et Raimundus de Agiles pag. 152. ubi perperam *de Granduna* cognominatur. Extant Mabiliae et Willelmi Grantimaisnilii filii Diplomata A. MCXXII. et

MCXXXII. pro Monasterio Deiparae Ὀδηγητρίας, quod *de lo Patire* vocant Itali, Ordinis S. Basilii, haud procul a Rosano, quod Rogerius Comes Siciliae ipsaque Mabilia multis beneficiis ditarunt. Habentur illa apud Ughellum Tom. 9. Italiae Sacrae pag. 387. et 680.

Στέφανος] Stephanus Comes Blesensis et Carnotensis, C de cuius discessu ab Antiochia agunt Fulcherius lib. 1. cap. 8. Tudebodus pag. 799. Albertus Aq. lib. 4. cap. 13. Robertus Mon. lib. 6. pag. 59. Fulco lib. 1. Viae Hier. pag. 892. Baldricus lib. 3. pag. 1118. Guibertus lib. 5. cap. 25. et Tyrius lib. 5. cap. 10. lib. 6. cap. 10. Cur vero vocetur ab Anna Κόμης Φραγκίας, multis diximus ad Ioinvillam Dissert. 14.

Διαβεβαιούνται] Robertus Monach. lib. 6. pag. 59. Tyrius lib. 6. cap. 11. et alii.

Διὰ τὸ ὄπλων βάρος] Vide Not. ad Villhard. N. 212. Pag. 325. B

Μὴ προσωτέρω χωρεῖν] Albertus Aquens. lib. 4. cap. 40. C 41. Baldricus lib. 3. et alii.

Πάππερι] Urbs in Armenia apud Scylitzem.

Pag. 326. B

Πέτρος] Petrum Eremitam cum altero Petro perperam C hic confundit Anna; Petro enim, cui revelata est Lancea Dominica, Clericus fuit de terra Provinciae, cognomento Bartholomaeus, uti passim asserunt Scriptores Rerum Hierosol. Raimundus de Agiles pag. 150. 151. 152. 156. Albert. Aq. lib. 4. cap. 43. 47. 52. lib. 5. cap. 32. Guibertus lib. 7. cap. 31. Fulcherius lib. 1. cap. 10. 15. Tyrius lib. 6. cap. 14. et Ordericus Vitalis, qui Petrum Abraham cognominatum tradit lib. 9. et 10. pag. 739. 741. 779.

Τὸν ἅγιον ἦλον] Atqui sacra Lancea, qua Christi latus D perforatum fuit, asservabatur eo aevo Constantinopoli, si qua fides Scriptoribus Byzantinis, nisi λόγχης, seu lanceae vocabulo, ferrum ipsius lanceae intellexerint, quod sua tempestate extitisse Constantinopoli profitetur diserte Anna, quod admodum probabile est. Neque enim si lancea ipsa extitisset Constantinopoli, omnino siluisset. Vide Not. ad pag. 242. et 415.

Σαγγέλη] Sacram Lanceam in praeliis a Comite S. Aegidii praelatam tradunt praeterea Raimundus de Agiles, Albertus Aq. et alii. Pag. 327. A

Ὁ Φλάντρος] Vide Albertum Aq. lib. 4. cap. 55. A

Ὁ Θεὸς μετ' ἡμῶν] Vide Dissertat. 11. ad Ioinvillam. B

Τὴν Ἀντιόχου] *Cruce signati*, inquit Albertus Aq. D lib. 5. cap. 2. ut et Robertus Mon. lib. 7. *Boemundum Dominum et Advocatum urbis constituerunt, eo quod multum*

in traditione urbis expendisset, plurimumque laboris pertulisset. Cuius quidem urbis *Princeps* appellatus est, quoniam, ait Tyrius lib. 6. cap. 23. *apud suos nomine dignitatis Princeps dictus fuerat*, Tarenti scilicet, ut est in libro vernaculo, *les Familles d'outremer*, et apud Sigonium lib. 9. de Regno Ital.

D *Διὰ μέσης*] Capta est Hierosolyma 15. Iul. Feria 6. A. C. MXCIX. obsessa vero die 6. Iun. Tudebodus lib. 5. Albert. Aq. lib. 6. cap. 6. Tyrius lib. 8. cap. 24. Urbis autem Gubernator erat Zahradaula filius Gajusci, qui timore percussus fugit, ut est in Chronico Orientali.

Pag. 328. A

Πῖγα ὀνόμασαν] Verum Rexne appellatus fuerit Gothofredus, iure ambigitur. Certe a plerisque Scriptoribus hoc titulo donari palam est, quibusdam etiam coaevis. Quippe Robertus Mon. lib. 9. *Regem* perpetuo vocat. Baldricus lib. 4. *Et ecce te Regem post Deum designamus.* Tudebodus lib. 5. pag. 815. *Dux autem Gothofredus, qui iam electus erat ad Regem in Hierusalem.* Nec discrepant Raimundus de Agiles pag. 179. Baldricus lib. 7. cap. 13. Autor Gest. Exp. Hier. cap. 30. Willelmus Malmesb. lib. 4. Ordericus Vitalis lib. 9. pag. 757. et alii non pauci. At cum Balduinus, Gothofredi frater et successor, primus Hierosolymorum Rex dicatur apud Iacobum de Vitriaco lib. 1. cap. 38. ipseque *primum Francorum Regem in Hierusalem* sese inscribat in Diplomate, quod extat apud Tyrium lib. 11. cap. 12. iure, inquam, ambigitur an Regem se Hierosolymitanum inscripserit Gothofredus. Constat praeterea Regum Hierosolymitanorum seriem ab eodem Balduino vulgo auspicari Scriptores; Fulcherius Carnot. lib. 2. cap. 26. de Balduino II. Rege, Balduini I. successore, *Rex quidem Hierosolymorum futurus, et a primo Rege secundus.* Sic Fulco Andegavensis, Balduini II. successor, *tertius Rex Hierosolymitanorum* dicitur apud Willelmum Gemetic. lib. 8. cap. 34. Sic etiam Balduinus III. Fulconis filius et successor in Diplomate A. MCLI. quod extat apud Duchesn. in probat. Hist. Bethuneae pag. 370. *Per Dei gratiam in Sancta Hierusalem Latinorum Rex quartus*, Amalricus denique Balduini frater, *per Dei gratiam in Sancta civitate Hierusalem Latinorum Rex quintus* in altero A. MCLXIX. quod ab Ughello refertur in Archiepiscopis Pisanis, inscribuntur. Rem conciliat Tyrius lib. 9. cap. 9. scribens Gothofredum Regem quidem fuisse electum, *promotum autem humilitatis causa corona aurea, Regum more, in Sancta civitate noluisse insigniri, ea contentum, et illi reverentiam exhibentem, quam humani generis reparator in eodem loco usque ad Crucis patibulum pro nostra salute spineam deportavit.* Unde qui-

dam, subdit idem Tyrius *in catalogo Regum, non distinguentes merita, eum dubitant connumerare.* Et sane admodum vero videtur simile Gothofredum Regium abnuisse nomen, memorem consilii ab Episcopis dati, qui post captam urbem urgentibus nostris, ut aliquis in Regem eligeretur, qui eam custodiret, responderunt, *non debere ibi eligi Regem ubi Deus passus et coronatus est etc. sed esset aliquis Advocatus, qui et civitatem custodiret, custodibus civitatis tributa regionis divideret et redditus.* Haec Raimundus de Agiles, quibus consentanea sunt quae habet vetus Scriptor To. 4. Hist. Franc. pag. 92. *Factis itaque crebris letaniis et ieiuniis, unanimi consilio eligunt Ducem Gothofredum sibi praeesse, qui promptior caeteris Ducibus et manu et consilio probatus fuerat; cauti in hoc quod nequaquam ei licere iudicant, Regium Diadema infra eandem urbem portare. Solus enim Christus eius urbis Rex digne iudicatur, qui pro peccatis nostris in eadem suscepit coronam spineam.* Denique Gervasius Tilleberiensis in Otiis Imperial. part. 2. *Dux quoque Godofredus Regnum suscipiendum in excusationem duxit, praetextu sanctae humilitatis, asserens se indignum illic corona aurea insigniri, ubi Christus corona spinea pro nostra salute voluit coronari.* Nec alia videtur motus ratione Regnum Hierosolymitanum sibi a Proceribus primum delatum recusasse Raimundus Sanctaegidianus Comes, cum, ut Autor est idem Raimundus de Agiles, illis reposuerit, *nomen Regium se perhorrescere in illa civitate, praebere tamen se illis consensum, si id alius acciperet.* Abstinit igitur a Regio titulo Gothofredus, et ut est in illius Epitaphio apud Rineccium,

Rex licet electus, Rex noluit intitulari,

Nec diademari, sed sub Christo famulari.

Unde evidenter patet adulterinum prorsus et supposititium esse Gothofredi sigillum, quod proferunt Doutremannus in vita Petri Eremitae, et Malbrancus in libb. de Morinis, in quo Regis titulo donatur. Verum non ab omnibus aequè probatum, quod Gothofredus corona Regia insigniri abnuerit; unde re prudentius considerata, post eius excessum, Balduinum fratrem in Regem honorifice sub sacra unctione sublimandum et coronandum decreverunt Proceres Galli, *quod fratri suo non fecerant, quoniam noluit, inquit Fulcherius lib. 2. cap. 5. quid enim obest, aiebant illi apud eundem, si Christus Dominus noster in Hierusalem tamquam scelestus aliquis convitiis dehonestatus, et spinis est coronatus, cum etiam ad ultimum mortem pro nobis pertulit volens? Corona quidem illa, quantum ad intellectum eorum, non fuit honoris, nec Regiae dignitatis: immo ignominiae et dedecoris. Sed quod*

illi truces ad improperium ei fecerunt, gratia Dei ad salutem nostram et gloriam versum est etc.

A Βαβυλῶνος Ἀμερμυνῆ] Ἀμερμουμνῆς dicitur Cedreno et Zonarae in Theophilo et Constantino Porph. de Adm. Imp. cap. 25. qui Annae Ἀμερμυνῆς. Sic autem supremos, quibus parebant, Principes indigitabant Turci et Saraceni, quos inter primum obtinuit locum Amermunnes Asiaticus Bagdatensis, seu Babylonius, qui imperabat universae Africae, Aegypto, Syriae et Arabiae Felici, quibus Provinciis totidem Praefecti erant Amerades, seu Amiralii. Ab illius Imperio avulsa primum Africa, deinde Persis, seu Chorozan, denique Arabia Felix, quarum Amerades, excusso Bagdatensis iugo, Amermunnes se inscripserunt. Ita Porphyrogenitus loco citato. At Alexii aevo, Syria partim Principi Bagdatensi, seu Chorozano, partim Aegypto Sultano parebat. Unde in Historia Belli Sacri passim Principis utriusque mentionem fieri observare est. Hierosolymam enim et urbes adiacentes paulo ante Francorum in has plagas Expeditionem Persico, vel Chorozano, ademerat Aegyptius, seu Babylonius, ut pluribus narrat Albertus Aq. lib. 6. cap. 31. 32 et 33. Otho Frising. lib. 7. cap. 4. Tyrius lib. 1. cap. 2. 3. et seq. et lib. 7. cap. 9. Is *Babyloniorum Amirabilis* dicitur eidem Alberto lib. 3. cap. 59. et Mathaeo Paris. An. MCCXXXVI. *Amiravisus* Tudebodo lib. 5. pag. 814. *Admiraldus* Othoni Frising. Antiochia vero et Damascus adhuc Chorozano Principi suberant, qui promiscue *Soldanus* et *Princeps Turcorum* vocitatur ab Alberto Aq. lib. 4. cap. 2. a Chalipha Bagdatensi diversus, penes quem titulo tenus summa rerum erat, vel saltem Religionis Mahumetanae, uti pluribus narrant Tyrius lib. 4. cap. 11. et Benjaminus Tudel. in Itiner. Unde *Apostolicus Turcorum* dicitur Tudebodo, et *Papa Turcorum* Raimundo de Agiles et Iacobo de Vitriaco lib. 3. eoque nomine Alcoranum e collopendentem torquis instar gestabat, ut autor est idem Porphyrogenitus. Habitabat ille in Bagdat, perinde ac Sultanus. Ita Albertus Aq. lib. 8. cap. 7. Hinc est quod non semel legimus ab his Principibus Antiochenorum auxilio missum Corbagath. Quemadmodum igitur Bagdatenses Sultani Ἀμερμουμνῆς nuncupati sunt, seu ut habent Annales Franc. A. DCCCL. et DCCCII. *Almiralmumminin*, ubi de Aarone Persarum, seu Chorozeni Rege, vel Sultano, ita eadem appellatione Africanos Principes, excusso Persici, seu Chorozeni, Imperio, postmodum donatos constat ex Zonara in Michaele Balbo: quam vocem varie efferre solent Scriptores. Nam *Amiralmumminin* dicuntur apud Isidorum in Chron. *Mirammemini* apud Rodericum Tolet. lib. 3. de Reb. Hisp. cap. 20. *Murmelini*

Mathaeo Paris. *Miramomelini*, vel contractius *Miramolini* apud caeteros Hispanicos Scriptores. Fredegarius Schol. A. DCCLXVII. *Amermuni* habet, vocabulo magis ad Graecum accedente. Denique Chronicon Orientale *Amir-almumanina* praefert notatque primum Homarum Chalipham hancee sibi arrogasse appellationem. At cum variae diversaeque hae appellationes unum idemque sonent, constat etiam eiusdem esse originis, et *Credientium Principem*, seu *Fidelium Imperatorem* significare apud Arabes: quod pridem docuerunt Rigordus A. MCXCV. Sanutus lib. 3. part. 3. cap. 5. Io. Mariana de Reb. Hisp. lib. 6. cap. 11. Leunclav. in Pand. Turc. Victor Caietan in Paradigm. quatuor Linguar. Watsius in Gloss. D. de Marca Tolosan. Archiep. in Hist. Beneharn. lib. 2. cap. 2. N. 2. et Abraham Echellensis.

Συναγωγός] Vide Albertum Aq. lib. 6. cap. 41. Fulcher. lib. 1. cap. 19. Baldric. lib. 4. Guibert. lib. 7. cap. 15. Othon. Frising. lib. 7. cap. 5.

Ἰάφα] Quae et *Ioppe*. Urbs nota. B

Ῥάμελ] Rama, quae *Ramula* et *Rames* promiscue Scrip-
toribus dicitur. *Miliariam* olim cognominatam docet vetus Inscriptio Trevirensis apud Brouver. in Proparasc. Annal. Trevirens. cap. 16. FL. GORDIO RVFINO. ELIB. H. HORTIS. RAMAE. MILIARIAE. IN. SYRIA. GENITUS. IN. ASIA. TRALLIS. DEFVNCTVS. AVG. TR. LVCIA. AFRANIA. VALENTINA. CONIVGI. KARISSIMO. VIVA. FECIT. Desertam a Turcis Ramm paulo ante ceperant Franci, uti habent Albertus Aq. lib. 5. cap. 42. Guibertus lib. 8. cap. 1. Baldricus lib. 4. pag. 130. et Tyrius lib. 10. cap. 16. 17. De Rama urbe quaedam observant non contemnenda Benjaminus in Itiner. Edit. Plantin. pag. 48. et 49. et Belonus lib. 1. Observatio-
num cap. 80.

Γεώργιος] Haud procul a Rama urbe Martyrio subla-
tus fuit D. Georgius, quo in loco, qui uno ab urbe milliari distat, extructum postmodum Templum Divo sacrum, quod describitur a Ioanne Phoca in Descript. Terrae S. N. 29. Epiphanio Hagiopolita de Locis Sanctis, Anonymo de Locis Hierosol. et Willebrando ab Oldenborg in Itiner. Terrae Sanctae. Agunt etiam de eo Robertus Mon. lib. 8. extremo, Baldricus lib. 4. pag. 130. Guibertus lib. 7. cap. 1. Albertus Aq. lib. 9. cap. 2. Fulcherius lib. 2. cap. 13. Tyrius lib. 7. cap. 22. Willelmus Malmesbur. lib. 4. de Gest. Angl. Glaber Rodulfus lib. 3. cap. 7. Gesta Franc. Expug. Hier. cap. 22. et 46. Franciscus Quaresmius lib. 4. Elucidat. Terrae Sanctae cap. 3. et 4. denique Ioannes Seldenus libro vernac. *Titles of*

honor, 2. part. cap. 5. §. 42. et seq. ubi quae de hocce Divo ab antiquis Scriptoribus observata sunt, fuse pariter ac erudite suo more congescit.

B *Καὶ τὴν νικῶσαν*] Commissum hoc praelium prid. Id. Aug. An. MXCIX. haud procul ab Ascalona refert Albertus Aq. lib. 6. cap. 1.

B *Τῇ δὲ μετ' αὐτήν*] De hac Gallorum postridie commissi praelii clade silent Scriptores nostri, quam ex iis quae proxime sequuntur perperam confundere Annam constat cum ea quae accidit circa festum Pentecostes A. C. MCI. post extinctum Gothofredum, Balduino tunc regnante, quo vix fuga elapso Saraceni Ramam obsidione cinxerunt. Albertus Aq. lib. 9. cap. 2. et seq. Fulcherius Carnot. lib. 2. cap. 18. Gesta Franc. Exp. Hier. cap. 48. Tyrius lib. 10. cap. 20. et seq.

C *Πολιορκίαν τοῦ Ἰάφα*] De obsessa Ioppe post praedictum praelium agunt Albertus Aq. lib. 9. cap. 23. 25. Fulcherius lib. 2. cap. 20. Gesta Francor. cap. 50. Tyrius, etc.

C *Ἦντησε*] Albertus Aq. lib. 9. cap. 12. Tyrius lib. 10. cap. 18.

D *Πλὴν τοῦ Γουτοφρέ*] Hic pariter hallucinatur Anna; Gothofredus enim a Saracenis captus nusquam legitur.

D *Ἀπερ τιμῆς τοὺς Κόμητας*] In his Arpinum Bituricensem Comitem in Ramensi praelio captum, Alexii opera liberatum, scribit Order. lib. 10. pag. 795.

Pag. 329. A *Λαοδίκειαν*] Laodiceam, Syriae oppidum, expugnat paulo ante Winemarus Pirata, de terra Bononiensi et de domo Comitis Eustachii, captamque Comiti Tolosano traderat. Ita Albertus Aq. lib. 3. cap. 14. lib. 6. cap. 55. 59. et Tyrius lib. 3. cap. 23. lib. 7. cap. 21. Graecis ademptam a Winemaro ait idem Tyrius cap. 16. sed probabilius a Turcis Albertus Aquens. lib. 6. cap. 55. cui Anna videtur consentire. At Guibertus lib. 7. cap. 34. et Ordericus Vitalis lib. 10. pag. 778. scribunt Edgarum Edwardi Danorum Regis filium cum ea quam regebat Winemarus classe appulisse Laodiceam, eiusque loci incolas Edgari tutelae sese commisisse, qui oppidum posthaec Normanniae Duci Roberto traderit; Roberto vero Hierosolymam profecto, Laodiceam a Graecis expugnatam, faventibus ipsis incolis. Verum istiusmodi narrationi repugnat hoc loco Anna, quae Alberto Aq. omnino consentit. De Laodicea, eius origine et descriptione nonnulla habent Benjaminus in Itiner. pag. 34. Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 44. Robertus Mon. lib. 8. pag. 72. Gesta Ludovici VII. cap. 2. Cinnamus lib. 1. initio et Willebrandus ab Oldenborg pag. 130.

Μαρακέως] *Maraclea* Scriptoribus Rerum Hieros. *Ma-* A
raccas perperam dicta in Itinerario Hierosol. quae prima de
urbibus Phoenicis a Septentrione venientibus occurrit, haud
procul ab Antarado et Castello Arcas. Tyrius lib. 7. cap. 17.
lib. 22. cap. 3. Hanc autem Turcis deditibus paulo ante
expugnarant nostri, ut pluribus narrant Robertus Mon. lib. 8.
Baldricus lib. 4. Guibert. lib. 6. cap. 20. Maracleae dominorum
seriem damus in Familiis Hier.

Βαλανέως] *Valenia* Tyrio lib. 7. cap. 17. lib. 10. cap. 5. A
lib. 11. cap. 14. et Iacobo de Vitriaco lib. 1. cap. 44. Urbs
sub oppido Margat haud procul a Maraclea sita *Balanicus*
Alderisio, *Valenium* Fulcherio lib. 1. cap. 21. *Valonia* Sanuto
lib. 3. part. 14. cap. 2.

Ἀντάραδον] Antaradum, quae postea Tortosa dicta, B
nobilis civitas in Phoenice Provincia sita, iuxta se Insulam
habens modicam, quasi per duo distantem milliaria, ubi an-
tiqua et per multa saecula insignis civitas Arados nomine
fuit. Haec Tyrius lib. 7. cap. 15. 17. lib. 10. cap. 14. lib. 22.
cap. 3. Describitur praeterea a Iacobo de Vitriaco lib. 1.
cap. 44. Willebrando ab Oldenborg in Itiner. T. S. pag. 130.
Roberto Mon. Autisiod. An. MCCII et Rogero Hoved. pag. 708.
A Constantio Imp. conditam, et de eius nomine Constantiam
nuncupatam autor est Cedrenus. Hanc autem obtinuit, expul-
sis Saracenis, Raimundus Sanctaegidianus Comes post captam
Antiochiam, uti narrant Fulcherius lib. 2. cap. 16. Albertus
Aq. lib. 5. cap. 31. Raimundus de Agiles pag. 169. Robertus
Mon. lib. 8. pag. 72. Tyrius locis citatis et Gesta Franc.
cap. 47.

Ἀπαπάκας] Malim *Ἀπαπάκας*, sic enim legendum cen- B
seo apud Annam et Nicetam. Imperabat enim ea tempestate,
hoc est, ante Gothofredi excessum, Damascenae urbi *Ababa-*
cas Tegtakin Dahiroidin, non supremo quidem iure et tan-
quam Dominus principalis, sed Praefecti loco, seu *Procura-*
toris, quemadmodum Damascenorum Principum Vicarios et
Ministros non semel vocat Antistes Tyrius lib. 15. cap. 7.
lib. 16. cap. 7. lib. 18. cap. 27. aut *Amiralis*, ut Ordericus
Vitalis. Damasco vero imperarunt circa ea tempora *Tageol-*
dulus Nisus, qui Annae *Tutuses*, Gelaloldulae Magni Turco-
rum Sultani frater, pulso et exacto Isaro Principe A. Heg.
CDLXXII. Chr. MLXXXIX. Caeso et sublato e vivis Tageoldulo,
successit in eundem Principatum *Phacherolmaduc Rodoan*,
Tageolduli filius, A. Heg. CDLXXXVIII. Christi MLXXXV.
quo in ordinem acto, Damascum obtinuit eodem anno *San-*
solmaluc Decac, Phacherolmaduci frater. Is Soubequino pri-
mum, cuius opera urbem invaserat et Principatum, supremam

rerum administrationem commisit, quo interfecto, *Ababacam Tegtakin*, cognomento *Dahiroldin*, Vicarium et Procuratorem constituit. Obiit autem Decacus A. Heg. CDXCVIII. Chr. MCIII. ante quem annum expugnatam Tortosam Scriptores nostri commemorant. Decaci meminit Fulcherius lib. 1. cap. 14. et lib. 2. cap. 1. cui *Melec-Ducac* et *Duchac*, seu potius *Duchac* nuncupatur. Extincto Decaco Principatum Damascenum arripuit *Ababacas*, cuius frequens occurrit mentio apud Scriptores Rerum Hieros. varie tamen huius elata Principis nomenclatura. *Tuldequinum* enim vocat Fulcherius lib. 2. cap. 51. *Daldequinum* Tyrius lib. 11. cap. 20. 23. 25. lib. 12. cap. 6. 8. 12. 16. lib. 13. cap. 9. 16. 26. lib. 15. cap. 7. *Doldequinum* Gauterius de Bell. Antioch. vocabulis haud multum a Tectakini voce abludentibus. Interdum *Meieredin* eidem Tyrio lib. 16. cap. 8. *Hertoldin* Alberto Aq. lib. 11. cap. 1. *Duodechin* et *Dochin* eidem Scriptori lib. 12. cap. 7. 9. et 19. appellatur, quae videntur nomina ad *Dahiroldin* spectare. Denique *Tegel-Melec* interdum dicitur Tyrio lib. 14. cap. 17. Vide eundem Tyrium lib. 27. cap. 26. lib. 21. cap. 7. et Nicetam in Ioan. N. 8.

D *Τριπόλεως*] Tripolitanae urbis situm et adiacentem oppido regionem pluribus describunt praeter rerum Hieros. Scriptores Ioann. Phocas et Willebrandus ab Oldenborg in Descript. T. S. Gabriel Sionita et Ioann. Hesronita in Syntag. de nonnullis Orient. Urbib. cap. 10. post Georg. Nub. ut et Dom. de Breves in Itiner.

Pag. 330. A

Ἰσχύρωμα] Raimundus, capta Tortosa, anxius quomodo Christiani nominis hostes a finibus istis propulsaret, consilium cepit de obsidenda Tripoli, cumque parum in eo conatu proficeret, quod civibus subinde auxilium submitteretur a Babylone, Ascalone et Sagitta et Sur, novum praesidium, secundo ab urbe milliari, in colle quodam fieri decrevit, a quo semper urbi adversaretur, et ad quod sui assidue protectionis causa ab hostili impetu repedarent. Praesidio nomen inditum *Montis Peregrinorum*, eo quod peregrinis et Christianis militibus illic maximum contra gentilium vires semper haberetur. Haec ferme Albertus Aq. lib. 9. cap. 32. Tyrius A. MCIII. lib. 10. cap. 27. Fulcher. lib. 2. cap. 33. Graecos Raimundo in illo aedificando operam suam locasse silent prorsus nostri.

D *Κατὰ τῆς Λαοδικείας*] Laodiceam Graecis redditam tentarat Boemundus, ut autor est Albertus Aq. lib. 6. cap. 55. 56. et seq. eamque tandem, dum idem Princeps detineretur in vinculis, expugnavit Tancredus sub A. MCII. Albertus Aq. lib. 10. cap. 9. Guibertus lib. 7. cap. 34. Fulcher. lib. 2. cap. 12.

Gesta Fr. cap. 51. 53. Hist. Hieros. pag. 605. Tyrius lib. 10. cap. 23. Iacob. de Vit. lib. 1. cap. 44.

Μετειαλοῦντο τὸν Σαγγέλην] Post Gothofredi mortem D Regnum Hierosolymitanum Raimundo delatum non tradunt nostri, si bene memini, sed captis statim Hierosolymis, quod ille respuerit, uti narrant Raimundus de Agiles, Albert. Aq. lib. 6. cap. 33. et Tyrius lib. 9. cap. 3. At Villharduinus N. 136. Regio isti titulo inhiasse Raimundum scribit, antequam Gothofredus in Principem electus esset.

Εἰς τὴν Μεγαλόπολιν] Quo una cum Normanniae et D Flandriae Comitibus, qui reditum in patriam parabant, secesserat sub A. MC. paulo ante extinctum Gothofredum. Albertus Aq. lib. 6. cap. 53. lib. 8. cap. 5. 6. 7. Fulcher. lib. 1. cap. 20. Orderic. Vital. lib. 10. pag. 779.

Φλάντρας] Expeditionem Longobardorum intelligit, quibus adiuncti non pauci e Germania et Gallia Comites, qui ea tempestate Constantinopolim pervenerunt. De hac Albertus Aq. lib. 8. cap. 5. 6. et seq. Tyrius lib. 10. cap. 12. et 19. Mathaeus Paris. et alii. At nullos ibi e Normannia Comites agnoscunt Scriptores, neque exercitus Ductores Flandrenses duos, quos hic Anna comminiscitur; nisi fortassis in ista fuerint Expeditione Philippus et Willelmus, Roberti Comitis Flandriae fratres, de quibus Meierus A. MCIV. et MCIX.

Χοροσάν] Albertus Aq. lib. 8. cap. 7. *Dicentes se etiam* Pag. 331. A *Regnum Choroazan vi intrare, ac Boemundum de captivitate Turcorum, aut extorquere et liberare, aut in virtute sua civitatem Baldach, quae est caput Regni Choroazan, obsidere et destruere.*

Σαγγέλην] Consulendus praeter Albertum Aq. lib. 8. A cap. 7. Ordericus Vitalis lib. 10. pag. 789 et seq. ubi totam hanc Longobardorum et Aquitanorum Expeditionem variasque a Turcis, nostris illatas clades accurate commemorat.

Δευτέρα δὲ ἦν] Accidit clades ista circa Iunium mens. An. MCI. Albert. Aq. lib. 8. cap. 15. et seq.

Τὴν βασιλεύουσαν] Albertus Aq. lib. 8. cap. 17. 22. Pag. 332. B Ordericus pag. 792. lib. 10.

Νόσω Θανασίμω] Moritur Raimundus Comes Tolosanus C in Castro Montis Peregrinorum pridie Kal. Mart. A. MCV. Tyr. lib. 11. cap. 2. Albert. Aq. lib. 9. cap. 32. Fulch. lib. 2. cap. 29. et 38. Gesta Franc. cap. 54. Hist. Hieros. A. MCV. Catellus lib. 2. Hist. Tolos. cap. 1.

Γελέλιμον] Willelmus, cognomento Iordanis, Raimundi C Tolosani Comitis ex sorore nepos, ab avunculo in Montis Peregrini dominio haeres constituitur. Albert. Aq. lib. 9. cap. 50. Gesta Fr. cap. 54. Hist. Hieros. An. MCV. Tyrius

lib. 11. cap. 2. Willelmi familiam attigit idem Albertus dum *Comitem de Sartengis* nuncupat: hoc enim vocabulo expressit Gallicum *de Cerdaigne*, vel Hispanicum *de Cerdaña*, seu *Ceritaniam*. Duxerat quippe in uxorem Willelmus-Raimundi, Ceritaniae in Hispaniae limite Comes, Pontii III. Tolosani Comititis filiam, Raimundi Sanctaegidiani sororem. Ex quibus nuptiis nati Willelmus-Iordanis Dominus Montis Peregrini et Bernardus-Willelmi Ceritaniae post fratrem Comes. Obiit vero Willelmus A. MCVIII. uti habent Albertus Aq. lib. 11. cap. 15. Fulcher. lib. 2. cap. 39. Hist. Hieros. A. MCVIII. Tyrius lib. 11. cap. 9. Surita in Ind. A. MCIII. et Andreas *Bosch* lib. *del Titols de honor de Catalun.* lib. 2. cap. 22. Miror viros eruditos et oculatos, qui Stemma Comitum Tolosanorum contexuerunt, de Comititis Sanctaegidiani sorore siluisse. Comitatus vero Ceritaniae terminos hic damus, uti describuntur in Charta Iacobi Regis Aragonum 10. Kal. Sept. An. MCCLXII. qua Iacobo filio Regnum Majoricarum et Comitatus Rossilionis et Ceritaniae concedit: *Est etiam sciendum quod termini Ceritaniae sunt isti, videlicet de Pincen usque ad Pontem de la Corba, et tota Vallis de Rippis cum suis terminis et baiulia est de dominatione Ceritaniae, et extenditur ex parte Barguadani usque ad Rocam Sanczam, et totum dominium de Valespir cum pratis est de pertinentiis Comitatus Ceritaniae, et extenditur usque ad Collem Bares, et sicut Serra hoc scindit usque ad Collem de Pavissars, et de ipso Colle de Pavissars usque ad Caput de Crucibus.*

Pag. 333. A

Ἐπιοσχόμενος] Sponderat enim Alexius Cruce signatos assecuturum se cum idoneo exercitu, ut est apud Guibertum lib. 3. cap. 3. idque Alexio non semel obiectum a nostris, et quod pacta conventa violaverat prior, narrant Baldricus lib. 4. pag. 122. Tyrius lib. 7. cap. 20. et Petrus Diac. lib. 4. Chron. Casin. cap. 11.

A

Ἀντιόχειαν] Albertus Aq. lib. 5. cap. 2. *Iuraverunt enim sibi (Alexio) ut si caperetur Antiochia, quia de Regno eius erat, sicut Nicaea, cum omnibus Castellis et Urbibus ad Regnum eius pertinentibus sibi suaeque Maiestati reservarent.* Hinc falli constat Guibertum lib. 3. cap. 3. scribentem Boemundo promissam ab Alexio Antiochiam, dum adhuc Constantinopoli moraretur. Vide Tyr. lib. 14. cap. 23. et infra pag. 405.

D

Μιχαήλ] Dignitate Pincernam, de quo pag. 242.

Pag. 334. A

Τὴν Ἀντάλου] Ἀντάλειαν, Pamphyliae Metropolim in Themate Orientali apud Constant. Porphyrog. quam demum

expugnavit Iconiensis Sultanus An. MCCXII. ut est in Chron. Altisiod. Describitur vero a Tyrio lib. 16. cap. 26. Vide Leunclav. Pand. cap. 180.

Tò Μαράσιον] *Marasis* Guiberto lib. 4. cap. 2. *Marusis* Tudebodo lib. 2. *Marafis* Baldrico lib. 2. pag. 101. et Tzetzae Chil. 12. N. 652. *Marasia* Tyrio lib. 3. cap. 18. *Maresch* in Hist. Hieros. A. MCXIV. et apud Albertum Aq. lib. 3. cap. 27. *Mariscum* Fulcherio lib. 1. cap. 6. lib. 2. cap. 50. Denique *Μαράσιον* Cinnamo lib. 1.

Ἐπισκόπῳ Πίσσης] Dagoberto, Daimberto, seu Daia-Pag. 335. A berto Pisano Episcopo, qui postmodum captis Hierosolymis in Patriarcham electus est. De Dagoberti ad Laodiceam appulsu agunt Albertus Aq. lib. 6. cap. 56. et seq. Gesta Fr. cap. 33. Fulcherius lib. 1. cap. 21. Tyr. lib. 11. cap. 14. Multa etiam de hoc Pontifice habet Ughellus in Archiep. Pisan. Tom. 3. Ital. Sacrae.

Ἐτέρους δύο] Pisanis adiuncti erant duo ex eadem B maris ora populi, Etrusci scilicet, qui et Toscani, et Genuenses. Fulcher. lib. 1. cap. 21. Hist. Hier. pag. 594.

Κατασκευάζων] Hos Dagoberti et Pisanorum, priusquam A Laodiceam appellerent, cum Alexianis conflictus et hostilitates attigit Tyrius lib. 11. cap. 44. *Iter ergo aggressi, et oram sequuti maritimam, non nisi hostium reperiunt urbes, unde cum maxima difficultate et alimentorum inopia viam poterant inceptam conficere.*

Ζώων κεφαλᾶς] More veterum fecit Alexius, qui bel-B luarum capita auro exornata navium rostris aptabant. Virgil. lib. 10. Aeneid.

Aerata Princeps secat aequora tigris.

Hoc est, ait Servius, cuius rostrum erat in similitudinem tigridis: namque solent naves nomina accipere a Tutelarum pictura. Sed de Tutelis multa Voverenus ad Petron. Meursius ad Lycophr. Delrius ad Senec. Trag. Turnebus, Alexander ab Alex. caeterique criticorum filii commentati sunt. Tantum addo quae habet perelegans Scriptor in Encomio Emmae Reg. Angl. lib. 1. *Aggregati tandem turritas ascendunt puppes, aeratis rostris Duces singulos videntibus discriminantes. Hinc erat cernere leones auro fusiles in puppibus, hinc autem volucres in summis malis venientes, austros suis signantes versibus, aut dracones varios minantes incendia de naribus: illinc homines de solido auro, argentove rutilos, vivis quodammodo non impares, atque illinc tauros erectis sursum collis protensisque cruribus, mugitus cursusque viventium simulantes. Videres quoque delphinos electro fusos, ve-*

teremque rememorantem fabulam de eodem metallo centauros, etc. Idem lib. 2. *Ardebat aurum in rostris, fulgebat quoque argentum in variis navium figuris.*

C *Περιφανεστάτην κεφαλήν*] Nova dignitas inventa ab Alexio admodum solerti in excogitandis istiusmodi dignitatibus Palatinis.

C *Λαντούλφω*] Occurrit Landulfus iste non semel infra cum perhonorifica mentione, cuius nomenclatura natione et origine Latinum prorsus fuisse arguit. Nec scio an idem qui Falconi Beneventano *Landulfus de Graecia* dicitur in Chr. ad An. MCXIII. *Landulphus Graecus* M. Antonio Marsilio Columnae in vita et rebus gestis S. Mathaei cap. 8. qui reversus postmodum in Apuliam *Comestabilis Beneventanorum* creatus est: quam quidem sortitus sit appellationem, quod diu in Graecia et apud Alexium moratus fuerit. Verum, ne id affirmem, facit ipsum Landulphi cognomen, quod in plerisque Codd. Falconis *de Graeca* scribitur; qua appellatione occurrit, ni fallor, Castrum aliquod in agro Beneventano. Vide Ughellum Tom. 6. Italiae Sacrae pag. 457.

Pag. 336. A *Κόμης τις Πελοποννήσιος*] Non Comes in Peloponneso, sed dignitate, seu officio in classe Comes, origine Peloponnesius. Vide supra pag. 291.

C *Σεύτλω*] *Seutlos*, Ioniae insula circa Rhodum, Plinio *Seutlusa*, Stephano *Ταύτλουσσα*.

D *Βαϊμούντου αδελφιδού*] Quis ille Boemundi nepos, vel affinis, quem cum Pisanis navigasse ait Anna, ex nostris Scriptoribus haud liquet. Vide pag. 394.

Pag. 337. C *Συκήν*] *Sycae*, hodie *Galata* et *Pera*, olim urbis CP. XIII. Regio. Vide Hist. nostram Gallo-Byzant. lib. 5. N. 32.

D *Κούργυζον*] Ciliciae urbs, in qua Iustinianus Imp. balneum et *πρωχείον* renovavit, ut autor est Procopius lib. 5. de Aedif. Iust. extremo, *Curcum* Sanuto lib. 2. part. 4. cap. 26. *Curca* Tagenoni Patav. *Corycus* in notitia Graec. *Curc* Willebrando ab Oldenborg in Itiner. T. S. ubi describitur: hodie *Curco*. Eiusce oppidi, quod sub Armeniae Regibus munitissimum fuisse testantur Scriptores, dominus fuit Aithonus, autor Histor. Orientalis sub A. MCCCV. pater, ni fallor, Ossini Comitum Curchi, qui Leone IV. Armeniae Rege imperante florebat. Vide Odoricum Raynald. A. MCCCXXII. N. 33. et 46. et Iosephum Barbarum in Itinerario Persiae pag. 461.

Pag. 338. A *Τοῦ Κανικλείου ἀξίας*] *Ὁ ἐπὶ Κανικλείου* dictus, penes quem erat vas, in quo asservabatur sacrum Encaustum, quo Imperatores Diplomata vel Epistolas subscribebant. Anastasius Bibliothecarius ad Act. 10. Octavae Synodi: *Praepositus*

Caniculi apud Graecos est qui curam et custodiam gerit Caniculi, id est Atramentarii, ex quo Imperator foeniceas literas scribit in chartis. Ita vero dictum *Κανικλείον*, quod Caniculi formam effigiemque prae se ferret, uti supra observatum ad pag. 62. Huius dignitatis crebra est mentio apud Scriptores Byzantinos, apud Scylitzem in Michaelē Rhang. et Constantino Leonis F. Zonaram in Theophilo, Leonem Grammatic. in Constantino, Nicetam in Man. lib. 1. N. 3. in Alex. Man. F. N. 18. in Alex. Ang. lib. 2. N. 4. Acropol. cap. 79. et Codin. de Orig. CP. pag. 52. Edit. Reg. et lib. de Offic. Extat, inquit Seldenus lib. de Titul. honor. part. 1. cap. 6. N. 6. in Bibliotheca Regis Christianis. *Ἰωάννου τοῦ Καματήρου τοῦ ἐπὶ Κανικλείου περὶ τῆς οὐρανίας τῶν ἀστέρων διαθέσεως ἐν συνόψει, διὰ στίχων ἰαμβικῶν, πρὸς τὸν Βασιλέα τὸν πορφυρογέννητον.* Codice nempe 149. et 559. *Κανικλείον* dicitur Gregentio in Disputat. pag. 201. *Κανίκλης* Leoni Grammatico pag. 461. 491. *Caniclinus* Tyrio lib. 22. cap. 6 et Gunthero lib. 8. Ligur. Nec diversus fuit ὁ ἐπὶ *Κανικλείου* a Logotheta, penes quem autor est Nicetas in Man. lib. 4. N. 4. fuisse vas illud Purpuramentarium, gemmis et auro distinctum, in quo scilicet asservabatur Encaustum, quo Aureas Bullas obsignatas et subscriptas testatur Codinus de Off. cap. 5. N. 18. quo Nicetae loco Codex Barbarograecus habet, *Χρυσόβουλλον μετὰ λίθων λαμπρῶν*, hoc est, Bullarium, seu Typum Sigillarium, quo Bullae ipsae imprimebantur: unde colligitur, et *Encaustarium* et *Bullarium* penes Logothetam fuisse. Id praeterea observo ex Leone Grammatico et Scylitze scribentibus in Michaelē, Bardam, Theoctisto Logotheta extincto, Caniclei dignitatem in se transtulisse, hoc est, Logothetae Dromi, qua functus fuerat Theoctistus, ad quam, officii iure, Aureae Bullae subscriptio spectabat. Unde recte Radevicus lib. 3. de Gest. Frid. *Caniclinum*, Nicetas vero in Man. lib. 7. N. 1. Logothetam *Cancellarium* interpretantur. Quippe penes Cancellarium Atramentarii Regii cura extitit: Concilium Duziacense I. parte 2. cap. 33. *Ego autem iussi Odonem ire ad Cancellarium Regis et accipere ab illo Pergamenum et Atramentarium, et scriberet illum cito.* Atque ex iis emendandus Rogerus Hoved. pag. 596. *Qui fuerat Cancellarius Imperatoris, quem Graeci vocant Laucete.* Legendum enim *Logothetam*. Sed et videtur idem fuisse cum *Protoasecretis* in VIII. Synodo, Act. 10. *Τὸ δὲ τῆς γραφῆς ὑπόλοιπον γεγραφότος Χριστοφόρου Πρωτασηκρήτου καὶ ἐπὶ Κανικλείου.* Vide praeterea Cujac. ad Leg. 2. Cod. de Petit. honor. subl. lib. 10. Meurs. in Gloss. Gretzer. et Goarum ad Codinum.

A *Σελεύκειαν*] De hac urbe praeter Geographos consulendus Guibertus lib. 6. cap. 16.

C *Γενούσιος στόλος*] Will. Tyrius lib. 10. cap. 28.

Pag. 339. C *Μαρκάπιν*] Legendum *Μαρκάτιν*; est enim urbs maritima, vicina Maracleae, Valeniae, Gabulo etc. quam *Castrum Margath* vulgo vocant Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 44. Tyrius lib. 7. cap. 17. Sanutus lib. 3. part. 14. cap. 2. et Aithonus cap. 59. Describitur vero sat pluribus a Willebrando ab Oldenborg in Itiner. pag. 130. Eiusce Castri Dominos damus in Famil. Hieros.

C *Γάβαλα*] *Gabulum*, urbs Coelesyriae maritima, a Laodicea 12. milliariibus dissita, ut habent Iacobus de Vitriaco lib. 1. cap. 44. et Tyrius lib. 7. cap. 17. lib. 13. cap. 27. lib. 18. cap. 4. lib. 20. cap. 19. *Giabala* dicitur Alderisio pag. 195. et in Chronico Orient. *Gebal* Benjamine Tudel. *Gavala* in Itiner. Hier. et Arnolde Lubec. lib. 5. cap. 3. *Gabelum* Iacobo de Vitriaco lib. 1. cap. 99. *Gibellum*, *Gibel* eidem et Roberto Mon. lib. 8. pag. 72. Tudebodo pag. 808. Alberto Aq. lib. 5. cap. 34. lib. 6. cap. 55. Guiberto lib. 2. cap. 21. *Zibellum* Raimundo de Agiles pag. 165. et Ioanni Phocae N. 7. *Zebel* eidem Annae pag. 413. unde *Pelles Zebellinae*, quod inde Marturinae pelles in Europam a mercatoribus inveherentur. Ex laudatis porro Scriptoribus constat Gabuli obsidionem a Duce Gothofredo et Flandrensi Comite tentatam, posthaec omissam propter supervenientes Saracenos, ob idque cum Principe civitatis inita foedera. Proinde recte Anna dixit Saracenis ablatum ab Alexianis Gabulum, quod in Francorum ius nondum venerat. Est praeterea in eodem tractu oppidum aliud *Gibelet*, seu *Gibelot* iisdem Scriptoribus dictum, *Byblus* olim appellatum, cuius dominium adeptus est Hugo Embriacus Nobilis Genuensis. Gabulum vero, seu *Giabalensem urbem*, concessit postmodum Raimundus-Rupini Princeps Antiochenus Hospitalariis Militibus, a quibus in recuperando Principatu auxilium non mediocre submissum fuerat, ut est in Tabulario Monoscensi in Provincia.

D *Κόμητος*] Erat ea tempestate Laodiceae Comes Martinus. Albert. Aq. lib. 6. cap. 41.

Pag. 340. D *Λογγινιάδα*] Longinias, Tarsus, Adana, Mamista, urbes Ciliciae, quas Boemundo ab Alexianis ereptas intelligit Autor Gestor. Franc. Exp. Hier. cap. 52. Longiniadem, quae Alberto Aq. *Longinach* nuncupatur, regebat Bernardus, cognomento Extraneus, gente et familia, ni fallor, Anglica, cuius Stemma delibavit in Aspilogia eruditus Spelmannus, aut etiam forte Gallica; nam et apud nos extat etiamnum pernobilis hac appellatione.

"*Ἀδανά*] De Adana, Ciliciae urbe, quaedam habent D Scylitzes pag. 656. Constant. lib. 1. de Them. cap. 2. Zonaras in Rom. Diog. pag. 226. Nicetas in Ioan. *Athēna* dicitur Tudebodo pag. 784. Roberto Mon. pag. 44. Guiberto lib. 3. cap. 12. *Addena* Raimundo de Agiles pag. 146. Adanam et Tarsum accurate describit Willebrandus ab Oldenborg in Itiner. Vide Ioseph. Barbarum in Itiner. Persic. pag. 461. Leuncl. Pand. N. 61. et Godefr. Henschenium in vitam S. Theophili Vicedom. 4. Februar.

Μάμισταν] *Mamista* etiam Glycae in Niceph. Phoca, D et Raimundo de Agiles pag. 146. 151. *Mamistra* Baldrico lib. 2. pag. 100. Gauterio de Bell. Ant. A. MCXV. Alberto Aq. lib. 3. cap. 59. Tyrio lib. 3. cap. 21. *Malmistra* Sanuto lib. 2. part. 4. cap. 26. (ubi totum hunc Ciliciae Tractum describit) et Benjamine Tudel. pag. 39. *Massisa* Alderisio part. 5. clim. 5. eadem quae olim *Μοψονεσσία*, ut autor est Glycas. Perperam vero *Manistere* pro *Mamistere* dicitur Willebrando, qui eam describit. Porro Tarsum, Mamistam et alia Ciliciae oppida, a Saracenis antea occupata, expugnabant Balduinus Gothofredi frater et Tancredus, ut pluribus narrant Albertus Aq. Tudebodus et alii locis citatis. Haec postmodum Boemundus in Ciliciam profectus receperat, et custodes singulis imposuerat, ut habet Tyrius lib. 7. cap. 2. Taticio illa Boemundo Principi concedente, ut autor est Raimundus de Agiles pag. 146. Ast illa rursus in Graecorum potestatem redierunt Ioanne imperante, qui iis Calamanum Hungarum consanguineum Praefectum statuit, uti refert Tyrius lib. 14. cap. 24. lib. 19. cap. 9. et Nicetas in Ioan. N. 6. unde *Mamistrensis Dux* appellatur in Epistolis aliquot, quae extant in Gest. Dei etc. pag. 1182. et Tom. 4. Hist. Franc. pag. 695. et 701. Fuit autem Calamanus filius Boritii, Calamani Hungariae Regis nothi, cuius mentio est apud Thw-rocz. part. 2. cap. 61. Vide Not. ad Cinnamum.

Τῶ τοῦ Μαρξέση Ταγγρέ] Boemundus de captivitate Pag. 341. A post biennium redux, ut habet Albertus Aq. lib. 9. cap. 16. seu quadriennium, ut Tyrius lib. 10. cap. 25. dum de adeunda Italia et Gallia cogitat, Tancredo ex sorore nepoti Antiochiam tuendam committit. Fulcherius lib. 2. cap. 25. Tyrius lib. 11. cap. 1.

Μαρξέση] Tancredus sororis Boemundi filius dicitur Alberto Aq. lib. 2. cap. 19. *Marchisi filius* Tudebodo lib. 1. et 2. *Odonis Boni Marchisi filius* Orderico lib. 8. pag. 717. et lib. 9. pag. 724. qui quidem Odo Bonus Marchisus *Sororius Willelmi de Gretemaisnil* nuncupatur eidem Orderico lib. 7. pag. 645. Idemque ille est qui subscribit Diploma Rogerii Siciliae Comitis A. MXCIII. pro fundatione

Ecclesiae Scyllacensis, apud Ughellum Tom. 9. Ital. Sacrae pag. 593. Duxerat autem Willelmus Wiscardi filiam, ut supra a nobis indicatum. Falluntur igitur qui Tancredum eiusdem Willelmi filium faciunt, aut Wiscardi ipsius, ut Hovedenus pag. 710. Vide infra pag. 366. et Familias nostras Normannicas.

A *Αόραξ*] De hoc Boemundi stratagemate, et ut de illo mortuo in vulgus fama sparsa sit, silent nostri, attigerunt vero Zonaras et Glycas ab Anna mutuati. Sed nec etiam videtur probabile Boemundum in sarcophago inclusum, ut mortuum, Antiochia excessisse, quae nullis premebatur ingruentibus hostibus; nisi forte id tentaverit, ne, qua ille in Italiam vehendus erat, navis ab Alexiana classe impeteretur, a qua forte commeatus impetratus fuerat a suis, specie efferendi Boemundi cadaveris in Italiam, ibique avito tumulo recondendi. Arte simili expugnatum ab Alamannis Casinense Castrum tradit Mathaeus Paris. A. MCCXXXIX. *Per excogitationem qua se mortuum simulavit, in feretro in illum delatus, castra Monachorum subito occupavit.* Eodem stratagemate usum Tancredum Siciliae Regem videtur innuere Ioannes Monachus in Chronico Ceccanensi A. MCXCII.

*Rex Capuam venit, feretro se ponere fecit,
Et Dux multorum lecto defertur equorum.*

Eodem denique dolo Hastingsus Normannus Episcopum, a quo baptizatus fuerat, fefellit, apud Math. Westmonasteriensem An. DCCCLXXXVII. Vide Guillel. Apul. lib. 2. de Gest. Norman. pag. 17. 18. et Othonem Frising. lib. 1. de Gest. Frid. cap. 33.

IN LIBRUM XII. ALEXIADIS NOTAE.

Pag. 346. A *ΓΥΝΑΙΚΑ*] Boemundus multo aeris alieni pondere fatigatus, ut ad debiti solutionem se pararet, et ut de partibus ultramarinis maiores militum secum traheret copias, Principatus sui cura Tancredo commissa, in Apuliam transiit An. Chr. MCIV. ut pluribus narrant Tyrius lib. 11. cap. 1. Fulcherius lib. 2. cap. 25. Albertus Aq. lib. 6. cap. 47. Hist. Hieros. hoc A. Gesta Franc. cap. 52. Ex Apulia deinde in Galliam transiit, et Constantiam Philippi I. Francorum Regis filiam obtinuit in uxorem. Nuptias post Pascha Carnuti magno apparatu celebratas A. MCVI. tradunt passim nostri, Sugerius in Lud. VI. cap. 9. Ordericus lib. 5. et 11. Guibertus lib. 3. cap. 2. lib. 7. cap. 34. Fulcher. lib. 2. cap. 28. Tyrius lib. 11. cap. 1. Petrus Diac. lib. 4. Chron. Cas. cap. 50.

Chron. Andeg. apud Labeum Tom. 1. Biblioth. pag. 289. et vetus Scriptor Tom. 4. Hist. Franc. pag. 94. et 98. Perperam igitur Albericus nuptias Boemundi in A. MCIII. coniicit. Vide Eadmerum lib. 4. Hist. Novor. pag. 88.

Τὴν ἐτέραν] Tyrius loco laudato de Boemundo: *Qui postquam in Apuliam pervenit, modico tempore in sua regione moram faciens, assumpto de suis fidelibus honesto comitatu, Alpes transiens ad Dominum Philippum Illustrem Francorum Regem pervenit, a quo inter caetera duas eius obtinuit filias, unam de legitimo natam matrimonio, Constantiam nomine, quam sibi foedere coniugali sociavit in uxorem: alteram, nomine Ceciliam, (quam ei Andegavensium Comitissa, quae spreto marito ad eundem Dominum Regem se contulerat, uxore adhuc vivente pepererat) quam Domino Tancredo nepoti suo ex Apulia missam destinavit uxorem.* Nupsit illa post Tancredi mortem Pontio Tripolitano Comiti. Albertus Aq. lib. 12. cap. 19. Vide Sammarth. in Hist. Geneal. Fr. Reg. et Notas Acherii ad Guibert. pag. 590.

Κόμητας] Conferendus Albertus Aq. lib. 10. cap. 38. et 39. B

Παγάνον] Vide Not. ad pag. 367.

Pag. 347. D

Λαοδίκειαν] Nam Laodicea ab Alexianis paulo ante capta fuerat, Gallis Acropolim adhuc obtinentibus: supra lib. 11. pag. 339.

Pag. 348. B

Ταῖς Μόψου] Mopsuestiam, seu Mamistam, Alexius pateriter expugnaverat, supra pag. 340.

Pag. 349. B

Σάρων] Saron, qui et Sarus Ptolemaeo lib. 5. et Procopio lib. 5. de Aedif. Iust. Ciliciae fluvius Mopsuestiam veterem, seu dirutam, et novam suo cursu dirimebat. Alsheph Alderisius 5. part. clim. 4. *Massisa Graece dicitur Mamisteria, estque haec duas in urbes divisa, positas in ambabus ripis fluminis Gihon* etc. A Sarone fluvio dictus Saronius sinus, de quo Eustathius ad Dion. pag. 60. et 61.

Ἐπινεμήσεως ἰδ'] Alexius Byzantio proficiscitur Indict. 14. mense Sept. hoc est ineunte Indictione, quam a Kal. Sept. auspicabantur Graeci. Cadit autem Indictio 14. hoc mense in An. Chr. MCV. quo Boemundus adhuc in Gallia morabatur, ut et proxime sequenti, ubi auxilia conquirebat. At perperam scripsisse videtur Anna hanc Indictionem fuisse vicesimum Imperii Alexii annum, qui illud iniit Indict. 4. A. MLXXXI. ut ipsamet tradit pag. 64. etsi in eodem errore versetur Codin. de Orig. pag. 24. Edit. Meurs. ubi 4. Indictionem A. M. iuxta Graecos VIMVICXIV. *εἰκοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου Ἀλεξίου* fuisse perinde observat. Caeterum miror viros eruditissimos in Exegesi praeliminari ad 3.

Pag. 351. A

Tom. Martii cap. 4. Indictionem apud Graecos, seu Byzantinos Scriptores, non alia voce, quam *ἰνδικτιῶνος* efferri, nequaquam vero *ἐπινεμήσεως*: quod non modo ex pluribus Annae, sed et aliorum Scriptorum locis haud aegre refelli potest.

D *Νόσημα τῶν ποδῶν*] Vide Zonaram pag. 239.

Pag. 355. A *Κομήτης*] Apparuit Cometes iste A. C. MCVI. a mense Febr. in Martium, uti passim referunt Scriptores, Codinus loco cit. Albericus et Sigeb. hoc A. Gesta Franc. cap. 58. Hist. Hieros. pag. 607. Tyrius lib. 11. cap. 5. Willel. Gemetic. lib. 8. cap. 13. Fragm. Hist. Tom. 4. Hist. Fr. pag. 94. Ordericus lib. 5. pag. 589. lib. 11. pag. 816. Chron. Andeg. Tom. 1. Bibl. Lab. pag. 282. 283. 289.

B *Ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντίου*] Edit. Hoesch. *Βυζουτοῦ*, Urbsne Byzantus, et cuius Provinciae, incertum prorsus. Proinde probabilius Basilium urbis Constantinopolitanae Praefecturam egisse, qua dignitate functum posthaec sub Alexio Xerum scribit pag. 360. Nam Praefectum urbi Byzantinae instituit Constantinus, uti habent Sozomenus lib. 2. cap. 41. Nicephor. Callist. lib. 9. cap. 44. et Chron. Alex. pag. 666. de cuius officio est. tit. 28. lib. 1. Cod. Iust.

C *Τέμενος δέ*] Duo potissimum Tempia D. Ioanni Evangel. sacra recensent Scriptores Byzantini; prius in Dihippio, alterum in Hebdomo. Alterutrum intelligit hic Anna.

Pag. 356. B *Στρούμπιτζαν*] Strumpitza, urbs Macedoniae munitissima, in praerupto et editiore colle aedificata. De hac agunt Gregoras lib. 8. et 9. Cantacuzenus lib. 1. cap. 48. 55. lib. 4. cap. 21. Scylitzes pag. 712. Nicetas in Alex. Ang. lib. 3. N. 1. Theophylact. Epist. 32. et Excerpta Georg. apud Allat. in Not. ad Acrop. cap. 24.

C *Πρωτοτόκος*] Ioannes Comnenus, Alexii filius, uxorem duxit, parente superstite, filiam Regis Hungariae, ut autor est Zonaras. Ex his nuptiis plures prodiere masculi, quorum primogenitus fuit Alexius, natus Indict. 14. circa Balabistam, eodemque partu nata filia, Maria nempe, quae Ioanni Rogerio Caesari nupsit. Vide Stemma Comnenicum.

D *Ἀνδριάς*] Urbem exornaturus Constantinus M. et de vetere Byzantio Novam Romam conditurus Forum extruxit, quod ex suo nomine appellari voluit Constantinianum, in ea urbis parte, ubi antea moenia et portae Byzantii veteris erant, Porticibus, Fornicibus, Statuis aliisque illustrioribus Antiquitatis monumentis undecumque advectis et e variis Gentilium Templis ablatis exornatum, ut pluribus produnt Themistius Orat. 13. Zosimus lib. 2. et Eusebius lib. 3. de vita Const. cap. 52. In medio Foro ingentem statuit Colum-

nam ex lapide Thebaico et purpureo, Roma advectam, non ex unico tamen lapide, quod falso quidam, atque in iis Glycas, credere. Columnae praegrandem Apollinis ex aere Statuam, in cuius vertice eminebant radii, imposuit; quam, ut autor est Cedrenus, Phydiae opus, Athenis, seu ut est in Chronico Alex. ex Phrygia; vel denique, ut scribit Zonaras, Ilio, vel Heliopoli, in eadem Provincia, allatam in suum ipsius nomen transfudit. Gestabat illa manu dextra *σκήπτρον* secundum Annam seu ut habet Cedrenus *λόγχην* vel hastam, quam terrae motu A. XIV. Iustiniani collapsam idem Scriptor testatur: laeva vero *σφαῖραν*, seu globum, in cuius vertice infixam Crucem eminebat, ut est apud Nicephorum Call. lib. 7. cap. 49. lib. 8. cap. 4. Statuam ipsam profano prius cultui dicatam purgavit Constantinus, immisis in eam variis Reliquiis. In capite enim ex clavis, quibus transfixus est Christus, positum unum scribunt Cedrenus, Zonaras, Codinus in Orig. Anonymus de Invent. S. Crucis apud Gretzerum Tom. 2. de S. Cruce et Gregorius Turon. lib. 1. de Mirac. cap. 6. Particulam praeterea Dominicae Crucis a matre Helena Hierosolymis inventae in eadem Statua reconditam testantur Socrates lib. 1. cap. 17. et Paulus Diac. lib. 11. Hist. Misc. Locum designat in vola manus Scriptor incertus vitae Constantini et Helenae. Addit Nicephorus in Statuae basi ab ipso Imperatore positos 12. cophinos et 7. sportas et reliquias 7. panum, quibus benedictione consecratis Christus multitudinem pavit et Dolabram, qua Noe Arcam construxit. Denique urceolum unguenti, quo Christus unctus est, positum refert Suidas. Statuae pretiosis adeo munitae reliquiis inscriptionem posuit, qua Urbem Christi tutelae committit, quaeque apud Cedrenum descripta legitur. Atque inde manasse arbitror piam, sed futilem et credulam nimis opinionem, quam recitat Ducas Hist. cap. 39. ad hanc scilicet Columnam descensurum Angelum de caelo, qui Turcos in urbem irrumpentes fugaret et in Persidem usque persequeretur. Ab his Reliquiis, seu ab eo potius, quo Constantinum, ut Divis adscriptum, persecuti sunt cultu Byzantini, veneratio illa profluxit in Columnam purpuream, ad quam quotannis Kal. Sept. Patriarcha cum Clero et Imperatore procedere solebat, uti refert Codinus de Off. cap. 15. N. 1. Cuius supplicationis meminit etiam Gregoras lib. 8. sub fin. Ad Statuam Constantini peractas preces et non modica patrata miracula variasque factas morborum curationes scribit Nicephorus lib. 8. cap. 55. quam quidem Christianorum *Ἱεροσολίαν* in Constantini Imaginem Porphyreticae impositam Columnae arguit Philostorgius lib. 2. cap. 18.

Pag. 357. A *Ἀνθήλιον*] Quasi ἀντὶ ἡλίου. Hesychius Milesius de hac Columna, ἐφ' ᾧπερ ἰδρῶσθαι Κωνσταντῖνον ὀρώμεν δί- κην ἡλίου προλάμποντα τοῖς πολίταις.

A *Ἐρριψαν*] Duravit et stetit Constantini M. Statua us- que ad Alexii tempora, quo imperante, vento vehementiori perflante, decidit diffractaque et in multas partes comminuta obvios aliquot interemit. Quem Statuae casum observant etiam Zonaras in Constantino M. et in Alexio et Michael Glycas, qui id sub vernum tempus accidisse narrant, Sole, ut ait Anna, tum in Tauro posito. Diem vero et annum tantae ruinae indicat Codinus in Orig. Meursianis, 5. vide- licet April. 14. Indict. A. M. iuxta Graecos VIMDCXIV. Chr. MCVI. Τοῦτο γοῦν τὸ ἀγάλμα κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ κίονος, καὶ φόνον τῶν ἐκείσε εὐρεθέντων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ὡσεὶ δέκα εἰργάσατο, κατὰ τὴν πέμπτην δηλαδή Ἀπριλλίου μηνός, τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοσ- τοῦ τεσσαρεσκαδεκάτου ἔτους, εἰκοστὸν ἔτος ἀγούσης τῆς βα- σιλείας τοῦ κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὥρα ἦν ὡσεὶ τρίτη, ὅτε γνόφος ἐγένετο, καὶ βίαιος νότος ἔπνευσε σφοδρόν, τοῦ κομήτου ἀστέρος τοῦ ἀκοντίου ὀλυθέντος, καὶ τὸν τοιοῦτον τοῦ ἀέρος τάρραχον ἐξειργασμένον, τοῦ φανέντος κατὰ τὴν Ἑσπέραν τῆς παρασκευῆς τῆς πρώτης ἑβδομάδος. Colum- nae Porphyreticae ζωσιτῆρας, seu circulos, quibus illa conti- nebatur, paulo ante, sub Botaniata scilicet, fulmen dissecue- rat, uti tradunt Scylitzes et Zonaras. Hos Theodosio impe- rante positos docemur ex Chronico Alexandr. ad 9. eiusdem Theodosii. Cum enim ex inferiore Columnae parte noctu avulsus fuisset lapis grandior, ne universa lapidum dissolve- retur compages, circulis ferreis revincta atque illigata est. Loco igitur disruptarum zonarum Manuel Comnenus (non Palaeologus, ut opinatur vir doctus) Spondylum eiusdem crassitudinis ex multis lapidibus superaedificavit, et in summo Inscriptionem posuit, quae extat apud Ioann. Dousam in Itiner. CP. et Suidgerum in Hodoepor. lib. 2. Ab eodem etiam, ni fallor, Manuele erecta, quae post Statuae Constan- tinianae casum stetit, Crux supra ipsam Columnam. Vide praeterea quae de Columna Purpurea habent Gyllius lib. 3. Descript. CP. cap. 3. et Augerius Busbeg. in Itiner. CP.

Pag. 358. A *Εἰρήνη*] Veget. lib. 3. cap. 1. *Qui desiderat pacem, praeparet bellum.* Themistius Orat. 10. *πολέμου ἀθλον εἰρήνη.* Hinc Nummis Augustorum non semel inscriptum, MARTI PACIFERO, et Cromwelli Anglici Tyranni, PAX QVAERITVR BELLO. Prudentius in Psychomachia :

Pax belli exacti pretium est pretiumque pericli.
Sanctus Augustinus Epist. 205. *Non pax quaeritur, ut bel-*

lum excitetur: sed bellum geritur, ut pax acquiratur. Thuanus lib. 3. de Re Accipitraria:

Martis opus pax alma, tibi pax quaeritur armis.

Ἀνεμάδες] Genus ducebant Proceres isti Byzantini, ut Pag. 359. A opinor, ab Anemade Curupa, Cretensis Amerae filio, qui Ioanni Zimisceae Imperatori merens, in praelio contra Rossos caesus est. Eius virtutem insignem bellicam mire extollit Scylitzes pag. 678. 681. Meminit praeterea Theophanes Bardanii Spatharii, cognomento Anemae, vel Anemadis, A. 5. Theophili. Michaelis et fratrum coniurationem narrant pariter Zonaras et Glycas.

Ξηρός] Bardas, cognomine Xerus, Proedrus et M. He- Pag. 360. A taeriarcha, de quo in Novell. 2. Alexii apud Balsam. in Nomic. Phot. cap. 13. et in Iure Graeco-Rom. lib. 2. pag. 138.

Ζατρίκιον] Latrunculorum ludus, ut recte observant D viri docti. Ducas cap. 16. *ἐκάθητο μετὰ τοῦ νόου αὐτοῦ ἔνδον τῆς σκηνῆς παίζων ζατρίκιον, ὃ οἱ Πέρσαι Σαντράτζ καλοῦσιν, οἱ δὲ Λατῖνοι Σκάκον.* Sed et ipsam vocem *Scacus*, vel *Σκάκος*, barbaram et Turcicam esse constat; Turcis enim et Persis *Scach* Rex est. Ita Leuncl. in Pand. Turc. N. 1. 102. 179. Latrunculorum vero praecipua persona (Achmeti cap. 241. *πρόσωπον*) Regis titulo donatur. Vide Dissertat. Ioann. Franc. Sarazini de ludo Scachorum.

Ἀσσυρίων] Vide Iacobum Guysium in Chron. Hannon. D 1. Vol. pag. 53.

Θεομήτορος] Aedem Deiparae intra Palatii septa ex- Pag. 361. A truxerat Basilius Macedo, ut autor est Scylitzes. Vide Not. ad Villhard. N. 136.

Ἀρημητρίου] Transiit postmodum eadem Deiparae Aedes A Palatina in D. Demetrii nomen. Sane Cantacuzenus lib. 3. cap. 6. et 9. Aedem D. Demetrii in ipso Palatio statuit. Meminit etiam Codinus de Off. cap. 15. Templi D. Demetrii, quod Palaeologorum nuncupat; illius forte quod a Basilio Macedone renovatum tradit Scylitzes, eratque, opinor, in extremo urbis angulo, ubi olim Acropolis, hodie Sarajum Sultanicum, a quo Angulus S. Demetrii dictus. Vide Ducam cap. 38. et 39. Bondelmontium et Leuncl. Pand. N. 139.

Τῶν λεγομένων χειρῶν] Manus aeneas Constantinopoli Pag. 363. C commemorant Scriptores, eas videlicet, quas Valentinianus Imperator ad Horreum statuit, cum Modio perinde aeneo. Tradit quippe Suidas Valentinianum Lege sanxisse, ut numismate modii 12. venderentur, quemdam contra facientem dextrae mulctatum fuisse abscissione; hinc manus aeneas ibi affixas a Valentiniano cum modio. At Codinus in Orig.

CP. autor est eundem Valentinianum sanxisse, ut modius, non ad regulam, (*hostorium* et *radium* Latini dicunt) sed ad cumulum venderetur, cuidam contra Legem facienti manus fuisse praecisas, et in poenae memoriam manus aereas cum modio positas. Sed haec merae nugae. Modium enim aeneum, seu *Ἀρχιμόδιον*, ut habent Origines Constantinopolitanae Combesisii, ad horreum statuit Imperator, ut esset *ἕξαμον*, inquit idem Codinus, seu examen caeterorum modiorum, quibus in urbe frumentum venderetur, et *ad quem fides mensurae comprobaretur*, ut est in vet. Inscript. apud Gruter. DCXLVII. 7. nec in urbe duntaxat, sed et per mansiones singulasque civitates modios aeneos et lapideos cum sextariis et ponderibus collocari iussit idem Valentinianus, *ut unusquisque tributarius sciret quid deberet susceptoribus dare*. L. 9. Cod. de Suscept. et Arcar. lib. 10. quae etiam extat in Cod. Theod. eod. tit. Idipsum statuitur Novella Majoriani de Curialib. *A Praetoriana sede ad singulas non solum Provincias, sed etiam civitates pondera EXAMINATA mittantur, quibus tam omnis exactor, quam negotiator utatur*. Quod habetur etiam in Nov. Iustiniani 128. §. 15. vetus Inscriptio: IMP. CAESARE. VESPAS. VI. T. CAES. AVG. F. III. COS. MENSURAE. EXACTAE. IN. CAPITOLIO. P. X. Neque aliud fuit *ἕξαμον Ἡρακλείου*, cuius meminit Autor *τῶν Θεαμάτων* KII. cap. 1. A Romanis et Byzantinis transiit inde, qui idem mos servatur apud omnes fere Nationes, mensurarum examina publicis in locis proponendi. Sane in Anglia Richardus I. An. MCXCII. *iussit*, ut est apud Bromptonum, *huiusmodi regales mensuras apud singulos Provinciarum Praefectos, vel urbium Praepositos fideliter conservari, et ad probandum veras et falsas, et cum necesse fuerit, comminandas eis tribuit potestatem*. Vide Nicolaum Trivettum An. MCXCIV. Savaronem in Orig. Claromont. pag. 279. et Innocent. Cironum lib. 4. Obser. Iur. Canon. cap. 3. Manus vero aeneae iuxta Modium positaе sunt, in poenae argumentum, cum ex legibus et usu receptum esset, iis qui falsis et illegitimis vendebant mensuris manus praecidi. Sic in Legibus Aethelstani Anglorum Regis cap. 14. cautum legimus, ut praecisae monetam adulterantium manus Monetae, seu Officinae Monetariae affigantur. Erant porro Manus istae aeneae *ἐπί τινος ὑψηλοτάτης περιωπῆς, καὶ μετεώρου λιθίνης ἀψίδος*, ait Anna: in Amastriano, ut habet Codinus: *τὸ λεγόμενον ὠρεῖον* (sic enim legendum, non *ὠρολόγιον*) *ἦν, ἣν ἔχον τὸ ἕξαμον τοῦ μοδίου. ἴστατο δὲ ἐπάνω τῆς ἀψίδος τοῦ Ἀμαστριάνου, μέσον τῶν δύο χειρῶν, κατασκευασθεῖς ὑπὸ Οὐαλεντιανοῦ*. Defixas et hastis, seu pilis impositas in-

dicat Autor τῶν Πατριῶν ΚΗ. apud Meursium V. ὄρδον. Ἐνθα ἴστατο καὶ μόδιος χαλκοῦς καὶ ὄρδον, καὶ δύο χεῖρες χαλκαῖ ἐπὶ ἀκοντίων. Ubi nemo non videt legendum ὄρειον pro ὄρδον, quod magnum virum fugit: de qua voce consulendus Salmasius ad Spartianum pag. 27. Cum igitur ad Amastrianum malefici punirentur, ut docemur ex Cedreno in Theodosio, et Leone Grammat. in Michaelē et Basilio, et in fornice Amastriani defixae essent manus aeneae, necessario reis praetereundae illae erant, dum ad supplicium ducebantur, quas qui praetergressus erat, nulla ratione a supplicio poterat eximi, ut qui ad ipsum supplicii locum iam pervenerat. Vix est enim ut Annae commentum amplectar, eo loci positas manus, tamquam Princeps expansas ad liberandos reos et damnatos ulnas adhuc protenderet, si veniam et gratiam iis indulgendam censeret. Regionem urbis in qua fuit Amastrianum, cuius praeterea meminit Autor τῶν Θεσμ. ΚΗ. cap. 5. ac proinde Modius cum manibus aeneis, vix perciperemus, nisi doceremur a Suida V. ὄρειον, stetisse Modium aeneum versus domum Crateri, quae posthaec Myrelaei dicta est. Extat in Anthol. lib. 4. cap. 23. Epigramma Iuliani Aegyptii in Suggestum Crateri Sophistae, qui idemne sit cum Cratero, cuius nomine insignis domus fuit, haud facile est divinare. Aedem Myrelaei Monasterium foeminarum fuisse indicat Glycas traditque in illud secessisse Isaacii Imp. uxorem Aecatherinam cum Maria filia, postquam coniux purpuram abdicasset. Quo loco Scylitzes habet ἐν τοῖς παλατίοις τοῦ Μυρελαίου. Situm vero Myrelaei hisce designat verbis Gyllius in CPoli lib. 3. cap. 8. *Supra hortorum Blanchae (Βλάχα Nicetae) nuncupatorum, olim portum Theodosiacum continentium, extremam partem ad ortum Solis pertinentem clivus a Septemtrione eminent, in quo est Templum vulgo nominatum Myrelacos, habens intra se Cisternam, cuius camera lateritia sustinetur columnis marmoreis circiter LX.* Meminit praeterea Myrelaei Scylitzes in Romano Lecaeno, quem una cum Theodora uxore tumulo conditum in eo scribit, ut et Thevetus lib. 19. Cosmogr. cap. 3.

Ὁ τοῦ Ἀνεμᾶ καλούμενος] Turris Anemae non semel Pag. 364. A occurrit apud Scriptores Byzantinos, et in ea vice carceris inclusos saepe Constantinopolitanos Proceres passim habent. Nicetas de Andronico lib. 2. N. 2. εἶχε τοίνυν τοῦτον ἢ τοῦ Ἀνεμᾶ λεγομένη φρουρὰ δυοὶ παχείαις ἀλύσεσι τὸν ὑποτενῆ βαρούμενον τράχηλον. Pachym. lib. 5. cap. 13. καὶ εἰς φυλακὴν τὴν τοῦ Ἀνέμου πύργου τοῖς Κελτοῖς σωματοφύλαξι δέδοται. Apud Cantacuzenum lib. 2. cap. 4. Syrgiannes ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐν ᾧ ἐφρουρεῖτο, εἰς τὸν τοῦ Ἀνεμᾶ κα-

λούμενον πύργον transfertur. Denique Andronicus Ioannis Palaeologi Imp. filius ipseque vicissim Ioannes et Manuel eius filius in ea turri incarcerati leguntur apud Ducam cap. 12. Sed de illius positione audiendus inprimis Leunclavius in Pand. Turc. N. 206. *Apud Leonardum Archiep. Chiensem leguntur in Epistola de capta CP. turres Aveniades, de quibus interrogatus a me Zygomalas, quaenam scilicet essent, respondebat dicendas esse non Aveniadas, sed turres Anemannis, cuius est in Historiis Graecorum mentio, planeque volebat has illas esse v. turres in altera urbis Acropoli, quae Pentapyrgii nomen habuere. Id autem verum esse vel ex hoc intelligitur, quod Chiensis turribus adiungit Xyloportam, quae veteribus Xylocercos dicta fuit.* Verba Leonardi ex Sansovini Italico sunt ista: *Girolamo Italiano, Leonardo de Langasio Genovese, insieme con molti altri compagni difendevano Esiloporta, e le torri che chiamavano Aveniada, rifatte et riparate alla spesa del Cardinale.* Atqui Pentapyrgium olim Magnauram dictum autor est Scylitzes. Xyloporta vero ultima fuit e Mediterraneis portis ad sinum Ceratinum, ut ait diserte Ioannes Cananus, (cuius familia, ut hoc obiter moneam, quod omisit illius editor, Byzantio Ferrariam transiit, ut est in Epitaphio Iulii Canani Cardinalis et Episcopi Mutinensis, quod refertur ab Ughello) proinde proxima Blacherniano Palatio, ubi statuitur ab Anna et Phranze lib. 1. cap. 16. Turris Anemae.

B *Γρηγόριος*] Gregorius Taronites, Gabrae et Dabateni in Ducatu Trapezuntino successor, defectionem contra Alexium molitus est Indict. 12. A. Chr. MCIV. tandemque captus in Turri Anemae custodiae mandatus est Ind. 14. A. MCVI. sed postmodum pristinae dignitati restitutus est. Gregorii in rebus bellicis peritiam variasque in Colchidem et Pontum Expeditiones praedicat Theophylactus Bulg. Archiep. Epist. 4. 26. et 37. sed et Francos ab illo non semel profligatos scribit: *καὶ τῷ τῆς Περσικῆς ἀπονοίας πύργῳ συγκαθεῖλες τὸ τῆς Φραγκικῆς ἀπονοίας ὑψωμα.* Et alibi: *ὁ δὲ Φραγκὸς ὁ τὸν τράχηλον τέως σιδήρεος, κηροῦ χλιαροῦ φανεῖς μαλακώτερος, ἐκ περιουσίας σε προσκυνεῖ.* Vide Baronium An. MLXXIII. N. 77. De Taronitarum familia pluribus agimus in Stemmata Comnenico.

B *Τήβενναν*] Urbem Ponti Galatici, *Τεβένδαν* Ptolemaeo dictam.

Pag. 365. A *Κολώνειαν*] Porphyrogenneta lib. 1. de Them. ἡ δὲ Κολώνεια κάστρον ἐστὶν ὀχυρώτατον καὶ κρημνώδες. Taxara postea dictam scribit Nicetas in Man. lib. 1. N. 2. Ab hoc

castro nomen inditum Themati, quod Minorem Armeniam includit. Vide Scylitz. pag. 814.

Εἰς Ὑδροῦντα] Quod oppidum Boemundi proprium erat. Pag. 366 B
Alexander Celesin. lib. 1. cap. 13. de Rogerio Siciliae Rege:
Deinde Tarentum perveniens, civibus sese dedentibus, mox eam obtinuit. Cuius post obsidionem Hydruntini cives pertimescentes civitatem et ipsi seseque submitunt. Hae quippe urbes Boemundi iuris fuerant, quas ipse omnemque terram suam, cum ad potiendum Principatum Antiochiae transmarinum peteret iter, Apostolicae prius fertur tutelae commisisse etc. Tancredi vero fuit Brundusium, ut idem Scriptor tradit.

Πατρόθεν] Vide Not. ad pag. 341. B

Τῷ Πάπᾳ] Paschali II. non Urbano, ut vult Allatius. Pag. 367. B

Παγάνους] Scythas, inquit Anna, Latinorum more, seu C
recepto apud Latinos idiomate et vocabulo *Paganos* appellabat. Verum voxne Latia sit, ut dubitem facit Constantinus, qui libro de Admin. Imp. cap. 29. a Slavis etymon accersit, quibus ita indigitabantur baptismi expertes: *Παγανοὶ, κατὰ τὴν τῶν Σκλάβων γλῶσσαν, ἀβάπτιστοι ἐμυρνεύεται.* Atque hinc forte manavit, ut apud nos infantes, quorum certis ex causis differebatur Baptismus, Pagani vulgo nuncuparentur, quibus posthaec in ioculare id nominis transiit. Lambertus Ardensis: *Qui Norchoutensis Domini filium iam decennem et sine Baptismo patrum negligentia ad Gentilis imitationem squaloris adhuc permanentem et usque ad hoc et ob hoc Paganum vocatum baptizavit, et eum nomine suo vocavit Abraham.* Diploma A. MXCVI. in Tabul. S. Martini Paris. *Vir quidam egregius et Miles strenuus, Paganus appellatus, a Baptismate Walterius.* Sed an Pagani vox Slavorum propria fuerit, eamque ab illis Latini hauserint, iure controversi potest, cum longe ante Slavorum auditum nomen usurpent Scriptores Christiani, etsi in confesso sit ante Constantinum M. et Constantium vix usurpatum hac notione pro Gentilibus et Idololatriis, ut pridem observatum a Baronio in Not. ad Martyrol.

Χιμώρας] Chimera, urbs maritima Epiri, in Cerauniis Pag. 368. C
Plinio, haud procul a Corcyra Insula, hodie *Chimara*. Vide Leunclavii Pand. N. 220.

Τοῦ Βάρεως] Brundusio solvisse Boemundum scribit Pag. 369. D
praeter Albertum Aq. et Fulcherium vetus Scriptor Tom. 4. Rer. Francie. pag. 94.

Τοῦ Αἰλλῶνος] Fulcherius lib. 2. cap. 36. *Eo siquidem D
anno (MCVII.) postquam Boemundus de Gallis regressus est,*

congregata gente quantumcumque potuit, in portu Brundisio, qui est in Apulia, classem suam paravit, qui cum tempus ad transfretandum expectasset opportunum, VII. Id. Octob. naves ingressi Bulgariam navigaverunt, et Avalonis portum occupaverunt. Eadem habent Albertus Aq. lib. 10. cap. 38. et Autor Hist. Hieros. A. MCVII. apud quem perperam irrepsit Ascalone pro Avalone. Adde Rob. de Monte An. MCVII. et MCXIX.

Pag. 370. A

Ἀπὸ τῆς Θούλης] Anglos intelligit, quos Boemundo tunc meruisse scribit. Videtur tamen innuere Ordericus Vitalis lib. 11. pag. 316. cavisse Anglorum Regem, ne ex Anglia educeret milites Boemundus: Qui antequam Gallias attingeret, Legatos suos in Angliam direxerat, et de adventus sui causa in Ausoniam Regi mandaverat, et quod ad curiam eius transfretare vellet, insinuaverat. At contra providus Rex metuens ne sibi electos Milites de ditione sua subtraheret, mandavit ei ne discrimen hybernae navigationis subiret, praesertim cum ipse Rex in Neustria ante Azymorum celebria transfretaret, ibique satis secum colloqui valeret, quod et ita factum est. Certe Rotomagum venisse Boemundum autor est etiam Eadmerus.

C Κεῖται] Vide Notata ad pag. 99.

C Πρὸς τοὺς Οὐέτονας] Novum, opinor, et hactenus inauditum gentis nomen nobis aperit et obtrudit Anna, quam diserte oras Dalmaticas incoluisse innuit, dum ait Dyrrachinum tractum, qua Orientem et Septentrionem spectat, *Wetones*, seu *Oüetones*, barbaros qui terram incolebant Apuliae e diametro respondentem, ubi et sinus Adriaticus traieci solet, vicinos habuisse et conterminos. Quo verborum circuitu Narentanos indubie Piratas intellexit, qui eo aevo Mare Adriaticum et Mediterraneum incursabant, Graecis perinde ac Venetis infestos. Quod et testatur Anna lib. 14. ubi dum Graecanici Imperii hostes recenset, qui parentem lacescebant undique, Scythas nempe a Septemtrione, Gallos ab Occidente et Saracenos ab Oriente, haec subdit: χωρὶς τῶν ἀπὸ θαλάσσης κινδύνων, ἀνευ τῶν θαλασσοκρατούντων βαρβάρων, ἀνευ τῶν πειρατικῶν ἀναριθμητῶν νηῶν, ἃς ἡ Σαρακηνῶν ἐτεκτόνησε μῆνις, ἃς ἡ τῶν Οὐετόνων συνεπλέξατο πλεονεξία καὶ κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς βασιλείας δύσνοια. Erant porro Narentani ex gente Slavorum, (unde Barbaros vocat Anna) eamque Illyrici oram insederunt, quam Paganiam vocat Constantinus Porphy. de Adm. Imp. cap. 29. et 37. in qua sitam refert *Arentam* urbem, *Naronam* dictam Plinio lib. 3. cap. 20. Aethico, Tabulis Peutingeri et Vatinio in Epist. ad Cicer. demum *Narentam* nuncupatam, ut autor est Volaterranus

lib. 8. de qua Salmasius pluribus ad Vopiscum pag. 479. Hanc autem occupasse aiunt Sclavos, cum a Longobardis Italia, quam ingressi erant, exacti, regnante Arioaldo Rege, uti narrat Paulus Warnefridus lib. 4. cap. 46. Liburnicas et Dalmaticas regiones maritimas ipsumque oppidum Narentanum pervaserunt, vel certe paulo ante, quod innuere videtur D. Gregorius lib. 8. Epist. 36. ubi viribus adeo sunt in immensum aucti, ut vicinis terrori essent, maria latrociniis, continentem terrestribus infestarent Expeditionibus; et quod mirandum in modica, ut perhibent, gente, de Adriatici pelagi dominatu cum Venetis per CLXX. annos decertaverint, atque iis non semel deletis et profligatis, tributum imperaverint, quo Dalmaticum littus negotiatores Veneti tuto et impune navigarent, quod passim narrant Orbinus, Sabellicus, Petrus Iustinianus, Blondus, Paulus Morosinus, Ioannes Lucius lib. 2. de Regno Dalmat. cap. 3. 4. et alii rerum Venetarum Scriptores. Varias autem Narentinorum maritimos et terrestres incursus et excursus sub Alexii tempora recitat Petrus Lucercus lib. 1. Annal. Ragusinor. At unde Narentani Slavi *Wetones* appellati sint, plane incertum, cum inter tot quae a Scriptoribus recensentur Slavicarum Gentium nomina, nullum occurrat fere, quod ad id vocabuli accedat. Neque enim a *Winitis*, quos et *Winedos* et *Winetes* dictos constat, Slavica Gente populosissima, quae, ut autor est Helmoldus lib. 1. cap. 6. et 15. Hamburgensem in Germania tractum incoluit, affirmare ausim appellatos; ita ut *Wetones* vocati sint, quasi *Wenetones*, cum in eiusmodi dubiis incertae sint plerumque admodum divinationes. Longobardos vero ipsos Winitos et Winidos antea dictos scribit Warnefridus. De Sclavorum porro in Adriatico mari latrociniis agit Ludovicus II. Imp. apud Baron. An. DCCCLXXI. 73. Sed et Anastasius Bibliothecarius in Notis ad Actionem I. Octavae Synodi *Exdavenos* videtur appellare Piratas istos Adriatici maris, vocabulo haud multum abludente ab *Wetonibus* Annaeis: etsi in eo forte mendum subsit. Ita ille: *Missi vero Sedis Apostolicae a Dyr-rachio simili modo navim ingressi Anconam petebant: sed Exdavenorum Piratas incurrentes omnia quae possidere videbantur, penitus amiserunt.*

Δρυμόν] Drymon Dalmatiae fluvius, qui olim Drinus et Pag. 371. A Drinius, hodie *Drino*, ad Elyssum in mare Adriaticum evolvitur.

Λιχνίτιδος λίμνης] Vibius Sequester: *Drinus a palude* B *Lignisti* abluens Scodram oppidum Illyricorum. *Λιχνίδια* dicitur Polybio, *Λιχνίτιδος* Stephano, *Λιχνηδος* Nicephoro Call. hodie *Lago di Locrida* ab Achride oppido vicino, Lichnido olim nuncupato, uti notatum ad pag. 109.

B *Ἀπὸ Μόχρον*] Achridem, seu urbem, vel paludem oppido adiacentem, a Mocrō Bulgarorum Rege appellationem sumpsisse docemur ex Anna. At Theophylactus Epist. 65. in qua Boemundi irruptionem in Illyricum narrat, tractum Achridensi regioni, vel urbi, conterminum, *Μόχρον* appellatum testatur hisce verbis, quae ideo hic damus, quia egent explicatione: *Τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἀχρίδα πάντα φόβου μεστὰ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Μόχρου μέρος (ὃ δὲ Μόχρος τῆς Ἀχρίδος τιμῆμα) παρὰ τοῦ δούλου καὶ ἀποσιάτου λελλήσται. ἡ δὲ Βάγορα (ὄρος δὲ αὐτῆ παμμέγα, καὶ τοῖς Βουλγαρικοῖς καὶ Ἀρραχικοῖς ὄρεσι μεσιτεῦον) παρὰ ἀντάρτου φυλάττεται, καὶ συνόλως εἰπεῖν, πάντῃ κακὸν κακῶς ἐστήρικται.* Quippe Boemundus describitur, qui Alexio fidem et clientelam cum sacramento professus erat, eoque posthabito, in Imperatoris fines, Apostata et foedifragus factus, irruperat. Addit posthaec Imperatorem accepto irruptionis nuntio misisse in Illyricum sororium suum Michaelē Ducam Protostratorem, qui collectis militibus, Boemundi conatibus obsisteret, quod silet Anna: *Ὁ γὰρ τοι πανσέβαστος Σεβαστὸς καὶ Πρωτοστράτωρ Κύριος Μιχαὴλ παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐστάλη ἐφ' ᾧ συλλέξαι τε ἄνδρας, καὶ τῷ καθάρματι ἀντιτάξασθαι etc.* Porro *Bagora* mons apud Theophylactum idem ille est, qui *Bagulatus* dicitur Fulcherio lib. 1. cap. 3.

C *Ἄς γεφύρας*] Mendum indubie hisce subest verbis, nemo enim pontis nomine donari fossas credat. Repono igitur, ut supra pag. 135. *ἄς στρουγάς ὀνομάζομεν.*

C *Δεύρην*] Meminere istius oppidi Scylitzes pag. 745. Cantacuzenus lib. 2. cap. 25. et Barletus lib. 8. de Gest. Scanderbegi. Nec scio an idem cum Deuritza, de qua eodem libro Cantacuzenus cap. 20. Extat Epistola Theophylacti inscripta τῷ Ἐπισκόπῳ Δέβρης, quae est 67. ex Meursianis.

Pag. 372. B *Τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος*] Romanae fuisse consuetudinis calceos soleis mutare, cum accumberent mensae, pridem observarunt Benedictus Balduinus nostras in Calceo antiquo et mystico cap. 11. et Salmasius ad Hist. Aug. pag. 55.

IN LIBRUM XIII. ALEXIADIS NOTAE.

Pag. 376. A *ΕΠΙΝΕΜΗΣΕΩΣ πρώτης*] 1. Novemb. A. M. iuxta Graecos VIMDCXVI. Chr. MCVII.

A *Γεράμιον*] Occurrit hic locus apud Codinum in Origin. CP. pag. 31. Edit. Meursianae.

A *Ἐρυθροβαφῆ*] Imperatorum et Regum tentoria purpurei fuisse coloris ostendimus ad Villhard. N. 127. Vide Chron. Rotomag. apud Labeum An. MCCCXL.

Τὸ σύνθηρος Θαῦμα] Multa olim in Blacherniana Aede, B ad Ἀγίαν Σορὸν, patrata miracula autor est Theodorus Presbyter Orat. in Depositionem Vestis Deiparae: πᾶσα μὲν νόσος καὶ πᾶσα λύπη καὶ πᾶσα κατῆφεια λαμβάνει τὴν ἴασιν. et Codinus in Orig. CP. pag. 48. Edit. Reg. ubi de hoc Templo: πολλῶν γινομένων θαυμάτων καὶ ἰάσεων ἐν αὐτῷ. At de consueto isto miraculo nihil occurrit, quod sciam, apud Scriptores; nisi forte eo referendus sit Michaelis Pselli λόγος ἐπὶ τῷ ἐν Βλαχέρναις γεγονότι θαύματι, cuius meminit Leo Allatius in Diatriba de Simeonibus: vel miraculum illud sit, quod Eleusius in vita S. Theodori Syceotae Episcopi Anastasiopolitani commemorat, apud Surium 22. April. de lucerna perpetuo ardente in Deiparae Aede Constantinopolitana, ita ut Aedes ista Blacherniana fuerit. Narrat D. Aug. lib. 21. de Civitate Dei fuisse in quodam Veneris Templo candelabrum, quod lucernam haberet ardentem sub divo, quae nulla tempestate vel imbre posset extinguī. *Sed et a multis habemus compertum*, subdit Gervasius Tilleberiensis Decis. 3. de Otiis Imperialib. cap. 4. *quod sunt cerei, quos refert antiquitas cum Christo a Beata Virgine praesentatos in Templum, qui sine consumptione, lucendique intermissione perpetuo lucent.* Ex quibus patet τὰ σύνθηρα θαύματα, seu consueta miracula appellari, quae omni die et semper, vel in quibusdam occasionibus, aut etiam quotannis, certis diebus, aut Divorum recurrentibus festis operari solet Deus ad Sanctorum gloriam, seu Templorum in quibus adoratur, vel incoluntur, sanctimoniam publicandam. Eiusmodi vero miraculorum consuetorum duae species sunt: *Aliud enim est*, inquit idem Tilleberiensis, *Miraculum, aliud Mirabile, etsi utriusque finis sit admiratio. Porro Miracula dicimus, quae praeter naturam divinae virtuti adscribuntur, ut cum Virgo parit, cum Lazarus resurgit, cum lapsa membra reintegrantur. Mirabilia vero dicimus, quae nostrae cognitioni non subiacent, etiam cum sint naturalia. Sed et Mirabilia constituit ignorantia reddendae rationis quare sic fit.* Mirabilibus igitur adscribendum quod Iosephus lib. 7. de Bello Iudaico cap. 24. et Plinius lib. 31. cap. 2. de Sabbatico flumine, quod die tantum Sabbati fluebat: Autor Itinerarii Hierosolymitani de Piscina Siloae, Arnoldus Lubecensis lib. 7. cap. 10. de quodam puteo, et alii alia similia commemorant. E contra Miraculum consuetum dici potest illud quod Adamnanus lib. 1. de Locis Sanctis cap. 17. Beda, Beletus cap. 51. Leo Ost. lib. 3. cap. 30. Willelmus Malmesb. lib. 4. Albericus An. DCCCCLX. et MXCIX. Anonymus de Locis Hieros. cap. 1. Autor vitae S. Severi Episc. Ravennatis et alii passim tradunt

de divino igne et caelitus emisso, quo ad sanctum Christi sepulchrum appensae lampades Magni Sabbathi die accendi solebant sub horam vespertinam. Eiusdem perinde generis sunt ea quae referuntur a Paschasio Episcopo Lilybitano de Miraculo in Paschate fieri solito in Sicilia, Euagrio lib. 2. cap. 14. de Stella quae in Templo S. Simeonis Stylitae die eius festo visebatur, Sanuto lib. 3. part. 14. cap. 34. de D. Ioannis Bapt. Reliquiis, Tilleberienſi part. 3. cap. 8. de Fonte Baptisterii Terdonensis, et cap. 49. de Vexillis apparentibus in die festo S. Constantini in Taurinensi Dioecesi. Denique eiusmodi sunt miracula, quae a Scriptoribus passim describuntur, Gregorio Turon. lib. 1. de Mirac. cap. 24. 31. 32. 69. 74. 83. 103. lib. de Gloria Confess. cap. 51. 69. lib. 5. Hist. Fr. cap. 17. lib. 6. cap. 45. lib. 10. cap. 22. Philippo Eysteſtensi in vita S. Willibaldi cap. 33. 34. Ioanne Moscho in Prato Spirit. cap. 214. et 215. Bolando in Ianuario Tom. 2. pag. 1159. Buzelino in Gallofl. lib. 1. pag. 85. et aliis.

B *Ἰωάννην Ταρωνεΐτην*] Alterum et diversum a Ioanne Taronita Alexii Imp. ex sorore nepote, quique bello Dux eximius fuisse ab Anna perhibetur. Istius vero dotes praecipuae Legum fuere scientia et eloquentia, officium autem Secretariatus a quo ad *ἐπόρχον*, seu Praefecti urbis dignitatem promotus est ab Alexio, dum Choerebacchis ageret, quapaulo ante functum Xerum scripsit. Proinde illum esse arbitror Ioannem Taronitam, qui *Σεβαστὸς, Δικαιοδότης* et *Ἐπαρχος* dicitur in sententia depositionis Cosmae Patriarchae, cui interfuit A. MCXLIV. apud Allat. lib. 2. de Eccl. Occid. et Orient. perp. consens. cap. 7.

D *Ψύλλον*] *Ipsola* videtur Sophiani, ad fluvium Marizam.

D *Ἀρονίους*] Aroniorum, seu Aaronum, Familiae Constantinopolitanae perillustri originem dedit Aaron, quibusdam Araon dictus, Bulgariae Princeps, quem Mocrus, seu Samuel, illius successor, interfecit. Extincto quippe Araonis filio Ioanne Sphendosthlavo, seu Wenceslao, qui caeso Gabriele Samuelis filio Regnum Bulgariae occupaverat, Achridem et alias quasdam urbes Basilio Porphyrogenneta expugnante perdidit, Maria uxor cum liberis sese, et quas reliquas adhuc possidebat urbes, eidem Basilio certis conditionibus tradidit, quo pacto universa Bulgaria in Byzantini Imperatoris potestatem concessit. Ioannis filius primogenitus Prusianus Magister appellatus est; postea a Romano Argyro, quod cum Theodora, Zoes Augustae sorore, occulta agitare deprehensus esset consilia, oculorum adempto usu in carcerem coniectus est. Alter Aaron, seu Araon, dignitate Vestes, a Monomacho Aug. Baaspracaniae Praefectura donatus,

bellis ibi praeclare gestis inclaruit. Ab isto igitur Araone originem duxit nobilis Aroniorum familia.

Φάμουσα] Glossae verb. Iur. φαμούσοις λιβέλλοις, περι Pag. 377. B
ἀνωρύμων βιβλίων τῶν δηλούντων φλυαρίας, φάμουσος. ἄτι-
μος, ἀνώνιμος. Vide Salmasium ad Histor. Aug. pag. 71.

Ἐπὶ τραπέζης] Praefectus mensae Imperatoris, dignitas D
Palatina, de qua Codinus de Offic. cap. 5. N. 33. cap. 7.
N. 21. 23. 30. 33. Constant. Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 51.
Pachymeres lib. 4. cap. 28. et alii.

Τοῦ Ἄνθρώπου] Qui supra οἰκέτης. Est etiam ἄνθρω- Pag. 378. B
πος Constantino Porph. et Codino famulus. Galli *homme*
dicimus eadem notione. Symmach. lib. 2. Epist. 54. *Utor*
in ea re testimonio hominum tuorum, qui dudum sibi Epi-
stolam traditam tabellarii vitio distulerunt.

Μετὰ βαρυταίου στόλου] Fulcher. Carnot. lib. 2. Pag. 379. D
cap. 26. *Habebat quidem Domnus Boemundus v. millia Mi-*
litum et LX. millia peditum. Albertus Aq. lib. 10. cap. 39.
Erant illi XII. millia equitum pugnatorum et LX. millia
peditum virorum bellatorum. Anonymus Barensis, A. MCVIII.
Indict. I. MCVIII. — *deinde perrexit ad portum Brundisium*
cum XXXIII. millia inter equestres simul et pedestres, et
Naves magnae vel parvae CC. et XXX. Galeae.

Ἐπιδάμνον] Fulcherius: Qui cum tempus ad trans- Pag. 380. A
fretandum expectasset opportunum, VII. Id. Octob. naves
ingressi Bulgarum navigaverunt, et Avalonis portum ap-
plicuerunt, et Avalone citissime capta, Duratium urbem
adeuntes III. Id. Octob. obsederunt. Anonymus Barensis, de-
cimo die intrante Octob. transfretavit pelagus, devenitque in
ipsa Valona, intravit in ea pacifice, similiter et ipsa Canina,
deinde perrexit Durachio, et obsedit ea, nec potuit capere,
fecit pacem cum Imperatore.

Ἐαρος] A. MCVIII.

Ποταμοῦ Διαβόλεως] Macedoniae fluvius, qui Diabolus C
dicitur Willelmo Malmesburiensi lib. 4. de Gest. Angl. pag. 136.
Multi in vado, quod pro rapiditate Diaboli dicitur, inter-
cepti. Guillelmus Apuliensis:

Dux hac digressus ab urbe,

Pervenit ad quemdam, cui nomen Divalus, amnem.

Daemoniorum fluvium vocat Malaterra lib. 3. cap. 27. Dae-
monis flumen Fulcherius lib. 1. cap. 3. Itaque Bulgarorum
regiones per montium praerupta et loca satis deserta tran-
sivimus, Daemonis ad flumen convenimus omnes, quod sic ab
incolis terrae vocatur, et merito: vidimus enim in illo flu-
mine diabolico, quamplures, dum vadare pedetentim sperabant,

torrentis impetu diro, quod nullus cernentium iuvare poterat, mersu repentino perire. Fluvii istius fontes haud procul ab Achridis palude, ubi oppidum Diabolis, vel Deabolis, de quo supra egimus, et a quo nomen sumpsit, statuit Sophianus, qui inde in sinum Thermaicum effluit.

C *Χελώνας*] *Χελώνας χωστρίδας* habet Onosander cap. 42. *κροφόρους* descripsit Athenaeus Mechanicus apud Turnebum in Advers. et Rigaltium ad Onosandrum. Vide Lipsii Poliorcetica.

Pag. 381. D *Σφοδρῶς ὠθοῦντες*] Robertus Mon. lib. 7. *Praecipitur fieri arietes, ferratae scilicet trabes, quae manibus militum funibus appensae et tractae in murum impellerentur, et sic crebris earum percussionebus muri destruerentur.*

Pag. 382. A *Οἱ περὶ τὰ Γάδειρα*] Arietem, machinam oppugnatoriam, in obsidione Gadium a Carthaginensibus repertam scribunt Vitruvius lib. 10. cap. 19. et Athenaeus Mechan. Plinius inventionem tribuit Epeo ad Troiam lib. 7. cap. 56.

D *Ἀσπάλακες*] Hinc machinae ad suffodiendos muros *Talpae* dictae Tudebodo lib. 3. Giloni Paris. lib. 5. et Gotefrido Viterb. in Frider. I. interdum *Scrofae*, ut Fulcherio lib. 1. cap. 4. et 18. Tyrio. 3. cap. 5. lib. 8. cap. 6. lib. 17. cap. 14. lib. 18. cap. 19. Autori Gest. Franc. Expugn. Hier. cap. 25. Sues Galberto Notario in vita Caroli Comit. Flandr. N. 96. *Truies* Froissarti 2. vol. cap. 2. 102. *Troiae* Turpino, apud quem frustra Meursius restituendum censet *Stoae*. Guntherus lib. 2. Ligurini:

*Quae levibus subiecta rotis, aut fraude latenti
Suffodiat validos, aut pulset turbine muros.*

A *Talpis Talparii* dicti Fossores et Cunicularii apud Monachum Altisiod. A. MCLXXXVIII. *Habebat quippe quosdam artifices, quos Fossores, vel Talparios vocant, qui ad modum Talpae subterranea fodientes quaslibet murorum et turrium firmitates ferramentis validissimis perrumpebant.*

Pag. 383. A *Χελώνας ἀχροστέγους*] *Στοαῖς, Galeries.* Willelmus Brito lib. 2. Philipp.

*Testudo textitur, ut sub
Illis tuta latens muri queat ima subire
Fossor, et erectis ipsum succidere parmis.*

Vide Vitruvium lib. 10. cap. 12.

A *Στόλοις τισίν*] Lignis et trabibus, quibus exustis tota quae imminebat cavatae terrae congeries dissolveretur et rueret: qui erat cuniculorum effectus. Vide Cinnamum lib. 4. N. 11. Albertum Aq. lib. 2. cap. 36. Tudebodum lib. 2. pag. 781.

Tyr. lib. 3. cap. 10. lib. 13. cap. 11. Rigord. A. MCXI. Willel. Briton. lib. 2. pag. 115. Tactica Ducis Clivens. pag. 57. 119. Hist. Arturi Ducis Brit. pag. 94. etc.

Ἀπό τε τῆς πύκνης] Albertus Aq. lib. 2. cap. 36. *Fa- B*
culas ardentes cum pice et adipe iactant super machinam.

Πύργος ξύλινος] Eiusmodi lignee turris descriptionem Pag. 384. B
sic repraesentat Robertus Monachus lib. 7. *Facta est lignea*
turris, lapideis turribus satis altior, et machinis omnibus
quae introrsus erant eminentior. Habebat autem tria sola-
ria, quae erant bene scutis et trochleis praemunita. In duo-
bis superioribus erant loricati cum telis et sudibus et sa-
gittis et lapidibus et pilis et facibus. Subtus erant nihilo-
minus armati, qui rotas impingebant, super quas ipsam tur-
rem constituerunt. Ubi Solaria, seu Tabulata, vocat Robertus,
quae *στέγας* Anna, proprio vocabulo: nam et inde *Tristegae*
dicuntur turres, quae tribus constant Solariis, apud Sugerium
in Lud. VII. cap. 10. et Will. Britonem lib. 4. et 7. Philipp.
Stationes vocantur in Epist. Bald. Imp. CP. de Expugnatione
Constantinopoleos. Describuntur praeterea eae turres, quas
Phalas et *Berfredos* interdum appellant, a Guiberto lib. 6.
cap. 18. Tyrio lib. 8. cap. 15. 18. lib. 20. cap. 16. Anonymo
in Hist. Hierosol. pag. 1168. Vegetio lib. 4. cap. 17. 18. Vi-
truv. etc. Vide Notas nostras ad Ioinvillam.

Πανουργίαν] Ordericus Vitalis lib. 9. de Alexio: *Erat Pag. 387. A*
enim callidus et facundus, largus et fallendi artifex in-
geniosus.

Τὸν ἐκ Νεαπόλεως Μαρίνον] Evocavit Alexius Marinum B
Neapolitanum, uti appellatur pag. 400. qui tum in castris
aderat, non e Neapoli, quod velle videtur eruditus Inter-
pres. Erat ille, ait Anna, ex genere *τῶν Μαϊστρομιλίων*,
vel potius *Μαϊστραμίλων*, hoc est, ex familia Principum,
qui Neapoli in Italia dominabantur eo aevo, *Magistri mili-*
tum nuncupati, quae suprema tum fuit in urbe dignitas, qua
olim insignis erat qui Neapolitano tractui praeficiebatur ab
Imperatoribus Constantinopolitanis, ut qui Militiae Italicae
Dux esset, et *Στρατηλάτης*, id est, *Magister militum*, uti
hocce vocabulum interpretantur Latini Scriptores. Constan-
tinus Porph. de Adm. Imp. cap. 27. de Ducibus Neapolitanis
scribens: *ιστίον ὅτι ὁ Μαϊστρομέλης ἐρμηνεύεται τῇ Ῥωμαίων*
διαλέκτῳ Κατεπάνω τοῦ στρατοῦ. Magistri isti militum
Neapolitanum posthaec sibi asseruerunt dominatum, excusso
Graecorum Augustorum iugo, retenta nihilominus dignitatis
appellatione, uti passim observare est ex Gregorio M. PP.
lib. 7. Indict. 2. Epist. 75. Ioanne Diacono Neapol. in Chron.

Episcop. Neapolitan. Erchemberto cap. 26. 27. etc. Petro Damiano Card. lib. 1. Epist. 9. Authore Chronici S. Vincent. de Vulturno lib. 3. Alexandro Abbate Celesino lib. 1. 2. 3. et 4. Leone Ost. lib. 2. cap. 59. et 62. et aliis. Erat autem hac tempestate Sergius Princeps Neapolitanus, quem origine et natione Graecum fuisse testatur Rogerius Siciliae Comes in diplomate, quod extat apud Sur. 6. Octob. cuius etiam crebra apud Abbatem Celesinum occurrit mentio, apud Falcon. Benev. A. MCXXXVII. et in Chron. Casin. lib. 4. cap. 89. qui quidem Sergius ultimus fuit e Neapolitanis Ducibus; huic enim successit Rogerius Siciliae Comes. Magistrorum Militum Neapolitanorum seriem et genealogiam habet Capaccius lib. 1. Hist. Neapol. et ex eo Ughellus Tom. 6. Ital. Sacr. p. 113. Porro *Marinus* iste Annaeus ille idem est, ni fallor, qui subscribit Diploma Rogerii Ducis Apuliae, Calabriae et Siciliae A. MXCIII. pro Ecclesia Cusentina, apud eundem Ughellum in Ital. Sacra Tom. 9. hisce verbis: *Ego Marinus Imperialis Magister atque Stratigo*. Ex quibus patet Magistreriam dignitatem ab Alexio et aliquam Praefecturam obtinuisse. Certe Sebastii dignitate ab Anna infra donatur p. 416.

B [*Ρογέρον*] V. notata ad pag. 34. •

Pag. 388. A

[*Ότε Γίδος*] vetus Scriptor in Philippo Rege Fr. *Guido autem frater Ducis post tempus breve in langorem incidit, ita ut distitutus omnibus membris ad extrema duceretur. Ascito denique fratre, orat ut parcat quae in ipsum peccasset. Interrogante quae essent commissa, confessus est Imperatorem sibi filiam suam spondisse cum Dyrrachio et aliis donis: saepius urbem vi aut deditione subactam nisi cives retardasset suo animatos consilio etc.* Consentit Ordericus lib. 11. p. 823. 824. *Magnanimus Dux multimodis conabatur oppidum expugnare, sed impediabant qui maxime debuissent illum adiuuare. Guido enim frater eius et Robertus de Monteforti, in quibus confidebat prae caeteris, fraudulentè conversi erant ad partes Imperatoris, et excaecati ab eo, missis ingentis pecuniae xeniis, sed callide frustrabantur molimina sui Principis etc.* Ex quibus patet, non confictas fuisse ab Alexio Epistolas, quo Comites suspectos Boemundo redderet, sed re vera iis ad defectionem sollicitasse Guidonem et alios proceres.

A [*Κορπισίανος*] Conversanum forte Comitem intelligit Anna: floruit autem sub Normannis Apulis *Triscamus* Conversani Comes, cui ex bello quaesitis in sortem *Monspilosus* obtigit, uti narrat Leo Ost. lib. 2. cap. 68. Ille idem, ni fallor, quem Malaterra lib. 1. cap. 39. lib. 3. cap. 34. filiam

Tancredi, Guiscardi sororem duxisse uxorem scribit. Ex iis nuptiis prodire *Gaufredus* Conversani Comes, *Guiscardi* ex sorore *nepos* dictus Orderico Vitali lib. 7. pag. 645. et *Robertus* Comes Montiscaveosi, de quo Willelmus Apul. lib. 3. pag. 31. b. 33. b. *Gaufredus* in Rescripto Rogerii Apuliae Ducis et Boemundi fratrum A. MXC. Apud Baronium *Comes Cupersanus* nuncupatur. Interfuit ille morti Guiscardi, uti narrant idem Ordericus lib. 10. pag. 780. et Willelmus Gemeticensis lib. 8. cap. 14. et Coenobium in urbe Cupersanensi a fundamentis extruxit, ac bonis ditavit. *Gaufredi* filiam *Sibylam* uxorem duxit A. MC. *Robertus* Normanniae Dux, cum ab Hierosolymitana Expeditione rediret. *Gaufrido* alii praeterea extitere liberi, *Guillelmus* nempe Conversani Comes, *Robertus*, *Tancredus de Conversana*, qui in Rogerium Siciliae Comitem et Regem bellum movit, de quo Abbas Celesinus lib. 1. cap. 2. lib. 2. cap. 21. 33. 46. Ordericus lib. 13. pag. 898. et Diploma Constantiae Principissae Antiochenae A. MCXVII. apud Ughell. Tom. 7. pag. 868. Praeterea *Alexander*, cuius Diploma A. MCII. pro Barensi Ecclesia extat apud Ughell. Tom. 7. Ital. Sacr. pag. 863. in quo *Comes Cupersanensis* nuncupatur. Interfuit etiam *Alexander* iste donationi Boemundi II. Principis Antioch. factae Abbati S. Anastasii Carbonensi A. MCXXVI. Apud Paulum Aemilium Sanctorium in Hist. Monast. Carbon. Descripsit praeterea idem Ughellus in Archiepisc. Barens. aliud Diploma *Roberti* Conversani Comitis A. MCXI. Indict. 4. qui *Alexandri* Comitis forte frater fuit. Denique alterius *Alexandri de Conversana*, qui *Manueli* Imp. meruit A. MCLXVIII. et MCLXX. W. Tyrius meminit lib. 20. cap. 14. lib. 21. cap. 16. Iam vero ut *Conversanum* aliquem, seu *Alexandrum* Comitem, seu *Alexandri* fratrem intellexisse *Annam* putem, facit *Κοπρισιάνου* nomen, quod haud multum abludit a *Cupersano*, qua appellatione vocantur hi Comites in veteribus Tabulis. Occurrit etiam, ne id dissimulem, nobilis Normannus alter in eo Diplomate A. MCII. de quo supra, cuius nomen, aut dignitas, *Κοπρισιάνου* appellationi *Annae* satis videtur convenire. Sic autem illius initium concipitur, uti editum est ab Ughello: *Nos Alexander Cupersanensis Comes, et Canc. Capersi, et Gavus Cantazarii Comes, et Robertus Grumi, iuramus ex praecepto et voluntate Domini nostri Rogerii Siciliae et Italiae Regis etc.* Quis autem ille *Canc. Capersi*, fateor mihi esse plane incognitum.

[*Ριζάρδος*] Quis iste *Ricardus Annaeus* haud constat. A Tres potissimum hoc nomine sub haec tempora bellis Hierosolymitanis interfuisse tradunt Scriptores, *Ricardum Praefec-*

tum Maresch, alterum filium Marchisi, Tancredi fratrem, tertium *de Principatu* cognominatum, cuius hic Anna meminit. Unde lubens in eam sententiam irem, Ricardum hunc eundem esse cum Ricardo de Principatu, ita ut ex viri nomine appellativo et cognomine binos fecerit, nisi quatuor in conspiratione illa Comites fuisse assereret. Proinde Ricardus, si alius fuit a *Principato*, aut ille est, quem infra Hugonis fratrem nominat, qui in praelio navali captus est a Cantacuzeno, aut Ricardus Comes Andriae, qui una cum Boemundo rescriptum Rogerii Apuliae Ducis pro Bantino Monasterio subscribit apud Baron. A. MXC.

A *Πριγκιπάτος*] Idem qui foedus Alexium inter et Boemundum ex parte Alexii subscripsit, ad quem cum Willelmo Clareto transfugerat, pecunia et blanditiis Imperatoris corruptus, ut infra narratur. Ricardum hunc *Principem Salerni* de genere Normannorum et proximum Boemundi et Tancredi fuisse scribit Albertus Aq. lib. 3. cap. 15. lib. 7. cap. 28. Robertus Mon. lib. 1. *Principem* vocat. Baldricus lib. 1. et Tyrius lib. 2. cap. 13. lib. 3. cap. 17. 24. *de Principatu* cognominant. Guibertus denique lib. 3. cap. 2. et 9. *de Prima civitate*, quibus verbis reddidisse Italicum videtur *de Princittà*; nam et *Πριγκιπάτον τὸν Πριγκιπῆσαν*, (nisi mendum subsit, legendumque sit *τὸν Πριγκιπῆσαν*) sese ipsemet videtur appellare in praedicto foedere. Ricardum Willelmi cognomento Ferrebrachii, Roberti Viscardi fratris primogeniti filium perperam facit Tyrius, cui imposuit Willelmi Ricardi patris nomen. Nam Ferrebrachus absque liberis extinctus est, ut autor est Malaterra istius saeculi Scriptor. Fuit vero Ricardus filius Willelmi alterius, Capitanatae Comitis, Wiscardi perinde fratris, qui a fratre Umfredo Principatus Comes creatus est, liberosque aliquot superstites reliquit, ut constat ex Malaterra, quos inter, praeter Ricardum, fuit *Robertus* Comes Principatus, pater Guillelmi, qui in Charta A. MCI. pro Monasterio S. Trinitatis Venusino, *Guilielmus Comes Principatus, filius bonae memoriae Roberti Comitis de Principatu* inscribitur apud Ughellum Tom. 7. Ital. Sacrae pag. 222. Guillelmus vero pater fuit Nicolai Comitis Principatus, qui suo Diplomate A. MCXXXI. in quo cognatus Rogerii Regis Siciliae dicitur, multa beneficia contulit Cavensi Monasterio. Idem Nicolaus in aliis Tabulis An. MCXLI. sese *Comitem de Principatu et Guillelmi Comitis haeredem* nuncupat. Extant illae apud Ughellum eodem Tomo pag. 562. in quibus meminit Guillelmi Comitis fratris sui. Ex Willelmo praeterea Roberti Guiscardi fratre prodiit Ranulfus, qui cum fratre in Expeditionem Hierosolymitanam profectus

est, de quo Baldricus lib. 1. et Petrus Diac. lib. 4. Chronic. Casin. cap. 11. Denique filia elocata a Wiscardo patruo, Dominico nobili Veneto in mercedem prodi Diarrachii. Vide Malat. lib. 1. cap. 15. 24. 31. 32. lib. 3. cap. 28. Ricardi filius fuit Rogerius Antiochiae post Tancredum Princeps. Sed de Gulielmi Comitis Principatus posteris agimus fusius in Familiis Normannicis.

Τὰ πεμπόμενα βιβλία] *Βιβλίον* pro γραμματεῖον, seu *D Tabellis* usurpari annotant Grammatici; Suidas, βιβλίον, ἐπιστολή. Sic Themistius Orat. 14. Epistolam Constantii ad Senatum βιβλίον vocat. Vide Cinnamum lib. 5. N. 10. sub finem. Hic vero *Schedulam* significat, quam inde *billam* appellant Scriptores aetatis mediae. Willelmus Thorn. cap. 41. *Porrectae fuerunt billae et petitiones Domino Regi. Billa excusatoria* apud H. de Knighton A. MCCLXII. Hinc *Billeta* in Monast. Anglic. Tom. 1. pag. 654. nostris *Billet*. Spelmannus a Saxonico *Bille* deducit, Somnerus ex *Libellus* corruptum putat: ego ex βιβλίον.

Κονοσταύλους] Comites Stabuli vulgo Franci vocant Pag. 389. C
supremos exercituum Duces. Marbodus Diaconus, postmodum Episcopus Redonensis, in vita S. Licinii Episcopi Andegavensis: *Factum est ut a Rege flagitantibus cunctis Tribunus militum crearetur, qui nunc more nostro Comes Stabuli nuncupatur.* Vide Duchesnium in Hist. Gentis Monmorenciacae. At *Κονοσταύλων* vocabulo innuit hoc loco Anna non totius exercitus Praefectos, uti hodie vox ista usurpatur, sed Centuriones, et quos Tactici *Τουρμάρχας, Αρουγγαρίους, Κόμητας, Κεντάρχους* vulgo nuncupant, notione apud Gallos istius aevi passim recepta. Willelmus *Guiart* A. MCCCIV.

Et chascun suit son Conestable.

Hinc *Conestablie* pro cohorte, seu turma militari, apud eundem non semel. A. MCCV.

Des Reaus ot cinq Conestables.

Idem A. MCCXCVI.

Tuit se queurent apareillier

Par diverses Conestables,

Li grant Seigneur et leur mesnies.

Froissartes 2. vol. cap. 67. *Et les sachées de Pain furent departies par Conestables.* Et cap. 142. *Ils s'estoient tous partis par Conestables.* Vide Litletonem Sect. 379. et ibi Cokum et Monstrelet. 1. vol. cap. 195. Nec alia notione Duces Francorum, qui in Palatina custodia militabant, *Κονοσταύλους* vocabant Byzantini, ut qui erant Capitanei Francicae cohortis, Palatii et Imperatorum custodiae addictae,

Capitaines des François, quod ita Centuriones et Turmarum
militarium Praefecti apud Gallos indigitarentur. Vide Notas
ad Villhard. N. 210.

- Pag. 390. A   *Σαρακηρόν*] De Comite Saraceno diximus supra ad
pag. 137.
- A   *Κοντοπαγάνον*] *Κοντός* Graecis interdum est *Comes*,
interdum *brevis*, ita prima vocis notione Contopaganus erit
Comes Paganus, Italice *il Conte Pagano*: altera *parvus Pa-*
ganus, il piccolo Pagano. Paganos aliquot sub haec tem-
pora recensent Scriptorum Rerum Hieros. *Paganum Belvacen-*
sem Robertus Monach. lib. 7. *Paganum de Garlanda* Alber-
tus Aq. lib. 2. cap. 27. *Et Paganum de Sororgia* idem
lib. 11. cap. 22.
- B   *Φόνον*] De hac Alexianorum clade Albertus Aq. lib. 10.
cap. 41.
- Pag. 393. A   *Ἐξουσιοκράτορα*] Dignitas, ut videtur, Palatina, qua
Alanorum foederatorum, qui Byzantinis Augustis merebant,
Duces donabantur. Nam ut Acoluthi Barangorum, Primicerii
Bardariatorum, Conostauli, vel Conestabiles Francorum; sic
Exusioeratores Alanorum Praefecti appellati sunt, quod vide-
licet ita indigitarentur ipsi Alaniae Principes, quos *τῆς Ἀλα-*
νίας Ἐξουσιάζοντες vocat Bryennius lib. 2. N. 1. *Ἐξουσιάζοντα*,
Potestatum, ut Itali nuncupant, interpretatur alicubi
Acropolita. Alanos vero conductitios Graecis militasse tes-
tantur etiam Claudianus de Bello Getico, Godefridus Mon.
S. Pantal. A. MCLXXXIX. et Anonymus de Exped. Asiat. Fri-
der. I. Imp. apud Canisium pag. 71.
- A   *Τρέπει κατὰ κράτος*] Albertus Aq. lib. 10. cap. 42.
- B   *Τὸν τε Οὐβὸν καὶ ἀδελφὸν Ριτζάρδον*] Hugonem forte
cognomento Buduellum, qui cum Richardo et caeteris fratri-
bus ob caesam a se Mabiliam Rogerii de Montegomerico,
Comitis Belismensis, uxorem exul de Normannia in Apuliam
fugerat. Vide Ordericum Vital. lib. 5. et 9. pag. 578. 584. 753.
- Pag. 394. B   *Τίμορον*] *Φρούριον* vicinum Balagritis, nec procul a
Caninis, Cantacuzeno lib. 2. cap. 32.
- C   *Γλωτταν*] Vide Glossar. Annaeum.
- C   *Βαϊμούντου ἐξάδελφον*] Illius forte, cuius meminit
pag. 336.
- Pag. 397. C   *Χιτῶν σιδηροῦς*] Lorica annulis et maculis contexta,
nostris *Cotte de maille*.
- D   *Θυρεός*] *Θυρεοί* dicuntur *σκοπτάκια μεγάλα ἐπιμήκη*
apud Leonem in Tact. cap. 5. §. 3. cap. 6. §. 25. 32. 37.
cap. 14. §. 103. Expressit Anna lib. 5. pag. 140. Scuti Gallici

magnitudinem, hic formam exhibet, qualem Scuto Samnitum tribuit Livius lib. 9. *Scuti summum latius qua pectus atque humeri teguntur, fastigio aequali, ad imum cuneatior mobilitatis causa.* Certe Scuti Gallici longiorem formam fuisse autor est Diodorus Siculus, cuiusmodi fuit illius, quod Graeci *θυρεὸν* vocabant, quod Polyaeus lib. 4. Strateg. Gallis attribuit. Addit Anna *ἀπὸ πλαυνιάτου εἰς ὄξυ*, a latiore forma in acutam desinere, quod firmatur praeterea ex Hygino Fab. 277. dum ait, Cypri insulae figuram similem esse Scuto Gallico. Quippe Cyprus, ut diserte habet Constantinus Porph. lib. 1. de Themat. litterae Δ speciem praefert: est enim triangularis figurae, quae fuit Scutorum Gallicorum, quam repraesentant passim sigilla cerea Militum, seu Equitum Francicorum Diplomatum appensa. Vide Gosselinum in Histor. vet. Gall. cap. 48. Cluver. lib. 1. Germ. Antiq. cap. 44. et Marcum Zuerium Boxhornium in Orig. Gallic.

Στίλβων] Albertus Aq. lib. 2. cap. 41. *Iam dies clarissima illuxerat, Sol radiis fulgebat lucidissimis, cuius splendor in clypeos aureos et vestes ferreas refulsit.* lib. 3. cap. 37. *In splendore clypeorum coloris aurei, viridis, rubei, cuiusque generis.* lib. 4. cap. 6. *Horum ferreae vestes, clypei auro et gemmis inserti variisque coloribus depicti.* Atque inde forte colorum in insigniariis Scutis origo. Vide Dissertat. 1. ad Ioinvillam. Pag. 398. A

Κελτός γάρ] Vide pag. 140. A

Τὰ περὶ εἰρήνης] Ordericus lib. 11. pag. 824. Albertus Aq. lib. 10. cap. 41. 42. 43. 44. Pag. 399. A

Γελλίελμος ὁ Κλαρέλας] Agunt de hac Comitum Boemundi ad Alexium defectione Albertus Aq. lib. 10. cap. 43. et 44. et Ordericus loco citato. Addit Albertus Willelmum *Claret*, quī *Κλαρέλας* Annae, et Widonem filium sororis Boemundi, Willelmi *de Grentemaisnil* forte ex Mabilia, Boemundi sorore, filium, pecunia et blanditiis Imperatoris corruptos Boemundum ad sancendam cum Alexio pacem fuisse cohortatos; in castra vero Alexii transiisse illos ante initum foedus, non tradit. Willelmus *Claret* in Franciam postea reversus pactis interfuit Alfonsum Tolosanum inter et Raimundum Barcinonensem Comites sancitis A. MCXXV. ut est in Historia Comitum Tolos. Catelli lib. 2. pag. 190. Nam Willelmus Raimundi vel Alfonsi vassallus, seu cliens erat propter Comitatum et Marchionatum Provinciae, in quo situm est Castrum *de Claret, infra Bailliviam Sistarici*, ut est in veteri Charta An. MCCCX. transiit illud postmodum in Familiam *de Agouto*.

Pag. 401. C

Ἡρὸς τῆ κεφαλῆ] Vide Notata ad Cinnami lib. 2. N. 17. et Dissertat. 27. ad Ioinvillam.

C Μετὰ δύο χλαμύδων] Interpres ad verbum, *cum duplici chlamyde*. At chlamys hoc loco sumitur pro milite sagato. Instabat porro Boemundus, ut sibi liceret in conspectum Alexii admitti in comitatu duorum militum, seu equitum, Galli dicerent, *avec deux cottes d'armes*; qua loquendi formula utitur Froissartes 4. Vol. cap. 77. *Car à la bataille de paravant il avoit perdu trente-trois cottes d'armes de son lignage*; hoc est, 33. Milites, seu *Chevaliers*, ex sua cognatione. Monstreletus 2. Vol. An. MCCCCL. *Et furent pris plusieurs autres Capitaines et Gentilshommes Anglois portans cottes d'armes*. Solis quippe Militibus, vel saltem Nobilibus, sagum militare deferre licebat. Unde Masuerus in Practica Tit. de Talliis N. 19. nobilitatis esse argumentum dixit, *si ipse nobilis, et alii praedecessores sui, consueverant portare vestes en devise*, id est, saga militaria armorum insignibus distincta, cuiusmodi vulgo Franci nostri loricati superinduebant. Quod vero eiusmodi sagis militaribus ab invicem discernerentur Milites, et per ea innotescerent, *Cognitiones*, nostris *Cognoissances*, Anglis *Cognizance*, vulgo saga ista appellabantur, quemadmodum Graecis δείγματα dicebantur *signa clypeorum*. Vegetius lib. 1. cap. 18. De militibus: *diversis coloribus diversa in scutis signa pingebant, ut ipsi nominant, δείγματα, sicut etiam nunc moris est fieri*. Oraculum Leonis Imp. de Andronico Comneno Tyranno, qui Agnetem Philippi Regis Franciae filiam uxorem duxerat:

Ὁ τῶ ξένῳ δείγματι συγκεκοσμένος.

Id est, ut monemus in Notis ad Cinnamum, *qui familiae extraneae se commiscuit*. Mathaeus Paris. A. MCCL. *Cum viderent hostes Christi armis, vexillis et cognitionibus picturatis, quas bene noverant, cum derisionibus superbire, ubi cognitiones picturatae sunt saga ipsa armis et insignibus distincta*. Willelmus Brito lib. 11. Philipp.

Quaeque armaturae vestis consueta supremo
Serica, cuique facit certis distinctio notis.

Willelmus Guiart in S. Ludovico, ubi de Manfredo Siculo Rege occiso:

En la chace est Mainfroi tué,
Mes onc nus hom ne pot à dire
Pour certin qui le pot ocire,
Car le jour de celes nuisances
Porta estranges connoissances.

Id est, ea die qua caesus est, Manfredus non suum ac solitum, sed alterius sagum induerat, ne agnosceretur. Et infra,

ubi de Henrico Cosentino, qui Caroli Regis arma induerat in praelio, in quo Conradinus fusus est:

*El premerain pour le conduire
Est le preus Henris de Cosances,
Cel jour porta les connoissances
Du Roy, parquoy plustost peri.*

Nam Regibus, quoties in praelia procedebant, adesse solebant egregii et fortissimi Milites, iisdem quibus ille, induti sagis, tum ut essent *ad eius custodiam in ipso praelio specialiter deputati*, ut loquitur Rigordus A. MCCXV. ubi de pugna Bo-
vinensi, tum etiam ne in Regem, si ex sago et insignibus singulariter agnosceretur, tota praelii vis incumberet. Idem Guiartus de Stephano de Longo Campo, uno ex iis qui Philippum Augustum in eo praelio comitabantur:

*Tost après, ce dist la Chronique,
Fut d'un cop, qui li fut rué,
Estienne de Longchamp tué,
Qui le jour avoit fait merveilles,
Ses armes estoient pareilles,
A celles du Roy proprement.*

Quae quidem de sago militari intelligenda sunt; nam alia huius usus in nostrate Historia prostant exempla. Vide Dissertat. I. ad Ioinvillam.

Σεργεντίων] Laudat hunc Annae locum Cujacius ad D L. 7. Cod. de Iure fisci lib. 10. ubi quos vulgo appellamus *Sergeants* et *Serians*, seu Apparitores, a *Caesarianis* deducit. Sed vox est pura puta Gallica, vel potius a Latio deducta *servire*, nostris *servir*. Apparitores enim famuli sunt quodammodo Iudicum, cum eorum Decreta exequuntur; unde in Edictis Principum et Regum nostrorum *Servientes* dicuntur, qua appellatione indigitantur etiam bellatores pedites et milites infimi ordinis, quod Equitibus vel Armigeris deservirent, seu potius militarent. Sunt igitur Σεργέντιοι hoc loco Pedites. Sed haec nota.

Οὔβος] Hugo Buduellus, de quo supra.

Pag. 402. A

Τὴν εἰρήνην] Consentit Ordericus pag. 824. dum Proceres Francos ab Alexio corruptos Boemundum alloquentes inducit: *Fac igitur, quaesumus, pacem cum Imperatore, antequam comprehendaris, vel morte condemneris.*

Ἐπιχουάνει] Nam Normanni caeteri, ut et Franci, teste Orderico Vitali lib. 8. *Capillos a vertice in frontem discrimina-
bant, longos crines veluti mulieres nutriebant, et summopere curabant.* Idem An. MXCII. *Eo tempore Militares viri mores*

Pag. 404. B

paternos in vestitu et capillorum tonsura dereliquerunt, quos paulo post burgenses et rustici, et pene totum vulgus imitati sunt. Et lib. 11. *In nutrimento autem comarum mulierum sequaces aestimantur.* Gallos veteres et Francos comam nutritivisse palam est ex Cedreno pag. 453. et ex iis quae notant Salmasius ad Solinum, Gosselinus in *Histor. veter. Gall.* Hotomannus et Matharellus in *Francogall.* contra quam Graeci, qui caput tondebant, ut est in *Epist. Adriani PP.* ad Carol. M. ex iis quas edidit Gretzerus. Angli etiam ea tempestate comam nutriebant, quo nomine ab Anselmo Cantuariensi Archiepiscopo non semel carptos autor est Eadmerus lib. 1. 3. et 4. *Hist. Novor.* et ex eo Willelmus Malmesburiensis.

Pag. 406. A

Εἶχε δὲ οὕτως] De pace firmata inter Alexium et Boemundum agunt praeterea Fulcherius Carnot. lib. 2. cap. 37. Albertus Aq. lib. 10. cap. 44. Ordericus et Mathaeus Paris. A. MCIX. *Vetus Scriptor Tom. 4. Hist. Fr.* pag. 95.

C

Λίζιον] *Vassallus Ligiis*, nostris vox nota. Ioan. Cinnamus lib. 2. *καὶ λίζιον αὐτὸν ἐποίησατο.* Idem lib. 5. *καὶ δοῦλος, οὐ βία τὸν ζυγὸν ὑποδύς, — ἀλλὰ δοῦλος ἐθελόδουλος· ἐρμύρηνει δέ σοι τοῦτο τὸ λίζιον.* Eiusmodi servos δούλους ἐν ὄρχοις apposite vocat Pachymeres lib. 6. cap. 6. quos lib. 5. cap. 10. *λιζίους* appellat: ἄλλως δὲ καὶ *παρέσπα*, καὶ *ἰδίους* ἐποίει, *λυσίους* (scrib. *λιζίους*) *εἶπεν ἂν τις, ἐκείνων ταῖς ἐμμενείαις*; ubi ἰδιος idem sonat ac *solidus homo*, in eo hominio quod recitatur in vita Beati Oldegarii Episc. Barcinonensis: *Iuro ego Robertus Tarraconensis Princeps tibi Domino meo Oldegario eiusdem civitatis Archiepiscopo, quod ab hac die et deinceps fidelis homo et solidus ero tibi et Ecclesiae tuae.* Iacobus I. Rex Aragonum in Constitutionibus Cataloniae MSS. quae extant in Bibliotheca Thuana fol. 61. *Duplex est homagium, videlicet homagium solidum, et non solidum. Homagium solidum est quasi gerens legalitatem et fidelitatem: nam homo solidus adversus omnes gerit fidelitatem Domino suo, et ita in homagio solido nullus excipitur etc. Homagium autem non solidum est, quando aliquid excipitur faciendo homagium, cum dicitur; Facio tibi homagium, excepta fidelitate, quam debeo Domino meo solido etc.* Ligi-um a ligando dictum sunt qui putant; quo sane videtur alluisse Willelmus Brito lib. 2. Philipp.

Esse tenebatur homo ligius atque fidelis,

Et tamquam Domino iurando iure ligari.

Et Dudo lib. 2. de Morib. et Gest. Norm. *Dedit omnem terram suae ditionis filio suo Willelmo, atque inter manus Wil-*

lelmi adolescentis manus suas mittentes Principes conligavit illi coniurationis sacramento. De aliis vocis etymis consulendus Brodaeus in Consuet. Paris. interim dum alius de iis disputandi sese offerat locus.

[*Πρωῶς*] Nominatim, expresse. Occurrit saepius apud Pag. 407. A Harmenopulum.

[*Διὰ τεσσαρακονθήμερον*] Iuxta nempe feudorum re- Pag. 410. D ceptas apud Latinos Leges, quibus delinquens vassallus a Domino superiore, seu feudi, bello impeti non poterat, nec feudo privari, nisi post 40. dies, intra quos ab ipso Domino requisitus noxam expiare tenebatur. *In omnibus enim negotiis, ut ait Otho Frising. lib. 1. de Gest. Frid. I. cap. 34. apud Francos solent quadraginta fere dies et quadraginta noctes praescribi.* Fori Bigorrenses Art. 6 apud Marcam in Hist. Beneharn. lib. 9. cap. 5. *Quod si in neutro profecerit, audito quod patitur in communi, quadraginta dies postea praestoletur, ut legali inquisitione et expectatione peracta, legaliter si voluerit discedere, discedat.* Sed et duplicem interdum quadragesimam ad purgationem et excusationem vassalli concessam a Dominis observo in Pacto, quod inter Rogerum Episcopum Bellovacensem et Franconem de Gerboreda sancitum est, ubi Episcopus sic ait: *Franco, non tibi ero in damno de Castello Gerboreda, ut tu illud perdas me sciente, nisi contra me forisfeceris; et si contra me forisfeceris, postquam nomine huius sacramenti emendare te submonuero, aut per me, aut per meum missum, duabus quadragesimis emendationem tuam expectabo, aut emendationem tuam accipiam, aut tibi perdonabo.* Binas istas quadragesimas observatas docet praeterea vetus Charta Hugonis Cameracensis Castellani A. MLXV. apud Ioann. Carpentarium, 4. part. Hist. Cameracensis pag. 9. *Et si Hugo consanguineus noster contra te peccaverit, et mi infra duas quadragesimas emendaverit etc.* ut et alia Sancii Reg. Aragon. apud Marcam lib. 9. Hist. Beneharn. cap. 5. N. 3. Vide Loisellum lib. 5. Institut. tit. 3. art. 51. et Brodaeum in Consuet. Paris. art. 7.

[*Καβαλλαρίους*] A Caballo *Caballarii* Equites dicti, Pag. 411. C apud Monachum Egoism. in Carolo M. cap. 18. Hincmarum Tom. 2. opuse. 5. et al. *Καβαλλάριοι* Simocattae lib. 5. cap. 13. Hic vero intelliguntur, non Equites, sed militari cingulo donati, quos Galli vulgo *Chevaliers*, Latini Scriptorum proprio vocabulo *Milites* nuncupant; qua ratione *Καβαλλαρίους* dixit Pachymeres lib. 4. cap. 31. Cantacuzenus lib. 1. cap. 20. 42. lib. 3. cap. 27. Idem Pachymeres lib. 12. cap. 11. *καὶ γὰρ τινες ἐξ ἐκείνων καβαλλαρικαῖς τιμαῖς ἐτιμοῦντο παρὰ Βασιλέως; i. Militiae cingulo donati fuerant ab Imperatore.* *Ἐρη-*

νος τῆς ΚΠ. MS. Πηγάδες, Κόντοι, Πρίγκιποι, Λουκάδες, Καβαλλάριοι. Neque enim Equites omnes apud nos Caballarii erant. Fulcher. lib. 2. cap. 31. *Milites nostri erant quingenti, exceptis illis qui militari nomine non censebantur, tamen equitantes.*

Pag. 412. C

[*Ἡ στρατηγὶς μετὰ τῶν etc.*] Crebrius hocce in foedere observare est voces, *στρατηγὶς* et *στρατηγάτον*; eiusdemne vero notionis plane incertum, etsi vero simile: mox enim pag. seq. *τά τε στρατηγάτα Βαλανέως καὶ Μαρακέως, καὶ ἡ Ἀντιράδος μετὰ τῆς Ἀνταρτοῦς, στρατηγίδες γὰρ ἀμφότερα.* Certe constat *στρατηγάτα* fuisse praefecturas maiorum oppidorum, quibus varia suberant castra, seu, ut vocat Anna, *πολίχνια*; his enim qui praefecti erant, *Stratigati* dicuntur Scriptoribus aevi medii. Gesta Innocentii III. PP. *Confoederabat Comitatus et Baronias, instituebat Iusticiarios, Camerarios, et Stratigatos.* Quae quidem vox ut et Stratigatorum dignitas occurrit passim apud Malaterram, Leonem Ost. Hugonem Falcandum et caeteros Rerum Neapolitanarum Scriptores. Sed et hodie adhuc in Sicilia Stratigatos esse palam est.

C [*Λάρισσαν*] quae Syris *Ζίζαρα*, teste Stephano. Fulcherius lib. 2. cap. 43. *Contra Turcos progressi sunt, qui ante urbem, quam dicunt Sisaram, castra metati sunt, quam urbem litteratorie nominare nescio, sed Cesar incolae regionis eam vulgariter vocitant, quae ab Apamia VI. millibus distat. Saisar* etiam dicitur Alsheripho Aldrisio in Geograph. 5. part. Clim. 4. pag. 195. *Seser* Nicetae in Ioanne N. 8. et Cinnamo lib. 1. *Caesarea* Tyrio lib. 15. cap. 1.

C [*Καυκά*] *Caucabam* in hoc tractu habet Chronicon Orientale pag. 100. Verum idemne locus cum *Cauca*, non ausim affirmare.

C [*Λουλοῦ*] Occurrit locus iste apud Constantinum Porph. lib. 1. de Themat. cap. 2. et in Basilio cap. 32. et 35.

D [*Ρουπενίων*] Leonem et Theodorum, seu Thorusem Armeniae Toparchas intelligit, cognomento Rupenios, a quibus Armeniae Regum familia prodiit, quam damus in opere nostro de Famil. Hierosolym. Cum Leone, qui aliis *Levo*, Nicetae et Cinnamo *Αεβούνης*, bellum gessit Ioannes Comnenus Alexii filius, Ciliciam ingressus. Alter Theodorus, Tyrio *Toros*, eisdem Nicetae *Τορούσης* dictus utramque Ciliciam Manuelli abstulit. Sed de iis pluribus in laudato opere.

Pag. 413. A

[*Πατριάρχης*] Vel inde patet eiusce pacti pleraque capita nusquam fuisse executioni mandata; praesertim quod de eligendo et instituendo in urbe Antiochena Patriarcha Graecanico cautum in eo legitur. Nam Bernardus, natione Gallus,

qui abeunte hinc Ioanne Graecorum Patriarcha ad hanc fuerat promotus dignitatem, ea potitus legitur usque ad Annum MCXXXIV. qui fuit XXXV. promotionis eiusdem, ut ex Tabulario Manoscensi discere est: unde electum fuisse colligitur A. MXCIX. Idipsum Manuel Alexii ex filio nepos a Renaldo Antiocheno Principe, quem ille in ordinem redegerat, obtinuit: καὶ δὴ καὶ ἀρχιερέα ἐκ Βυζαντίου εἰς Ἀντιόχειαν κατὰ ἔθος πέμπεσθαι τὸ παλαιόν, ut autor est Cinnamus lib. 4. Verum idne praestitum sit, iure controverti potest, cum constet Patriarchas Antiochenos ex Romanis Latinis semper electos fuisse, Graecanicos vero ab ipsis Augustis institutos, nomine tenus dignitate potitos. Vide Notas ad Cinnamum.

Ποδανδόν] Podandum vicinum Tarso statuit etiam Constantinus in Basilio, et a nomine fluvii loco appellationem inditam scribit, cap. 36.

Τοῦ Δουκάτου] Ducatus Antiocheni; nam Antiochiae Praefectos Ducum titulo insignes fuisse ostendimus ad lib. 1. Δουκάτον neutro genere non semel efferunt Scriptores Graeci, Porphyrogenneta de Adm. Imper. cap. 50. lib. 1. de Themat. cap. 1. Nilus Doxapatrius, τὸ Δουκάτον πάσης Λογγιβαρδίας. Ducatum neutro etiam genere dixit Leo Ost. lib. 1. cap. 6. Comitatum Ioannes VIII. PP. in Epist.

Ἐτήσια τάλαντα] Talenti vox varie apud aevi medii Scriptores accipitur; interdum enim pro Centenario, hoc est, centum libris auri signati, ut apud Theophanem A. IX. Nicephori Logoth. τάλαντα δὲ ἦν ἰγ'. γινόμεναι λίτραι χίλια τριακόσια, Erant autem talenta tredecim, mille et trecentas libras conficientia. Apud Annam vero pro libra usurpari, ex iis quae mox sequuntur satis colligitur: cum enim dixisset Boemundus ab Alexio promissa sibi annua talenta, τὰ ἐτήσια τάλαντα, subdit; λέγω δὴ τὰς διακοσίους λίτρας τῆς Μιχαηλάτου χαραγῆς. Quas quidem ducentas libras infra Talentorum vocabulo donat: ὀφείλω λαμβάνειν κατ' ἐτήσιαν δόσιν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν τάλαντα διακόσια, τοῦ προβεβασιλευκότος Κυροῦ Μιχαὴλ ποιότητά τε καὶ χαραγὴν ἀποφέροντα. Sic apud Latinos Scriptores non semel eadem usurpatam notione Talenti vocem observare est. Tabularium Monast. Bellilocensis in Lemovicibus N. 66. Coactus iudiciali potestate secundum Legem componat auri talentorum pondera centum: quod in aliis passim Chartis his concipi verbis solet, sociante fisco auri libras centum etc. argenti pondera etc. coactus solvat. Charta A. DCCCXCIII. apud Duchesn. in Hist. Luxemb. pag. 8. et 9. Coactusque thesauro Regis centum libras auri et mille talenta persolvat argenti. Alia

ibidem: *Coactusque aerario Regis X. auri et C. argenti libras persolvat.* In quibus chartis, *pondus, libra et talentum* idem sonant. Ita apud Petrum de Vineis lib. 5. Epist. 108. *Ideo homines dicti communis — in L. libris duximus condemnandos solvendis hinc ad diem X. Martii — sub poena duplici moderata poena C. talentorum etc.* In Speculo Saxon. lib. 3. artic. 45. §. 3. art. 51. §. 2. art. 64. §. 2. 3. et in Iure feudali Saxon. cap. 26. §. 1. talentum pro libra et *marca* promiscue sumitur, et XX. solidos, quot libra et marca, appendere dicitur. Qua porro significatione accipiendum constat apud Greg. Tur. lib. 7. Hist. cap. 40. Uspergens. A. DCCCXXXVII. in Trad. Fuld. lib. 3. cap. 35. apud Caesarium Heisterbach. lib. 2. Miracul. cap. 7. in Epist. Adelberti Abbat. Heidenheimensis pag. 356. et in vita B. Mariani Abbatis Ratispon. cap. 4. N. 19. apud Bolandum 9. Febr. At secus de Talenti pretio scribit Chronicon Laurisham. pag. 84. 89. et 95. ubi Talenta 14. et dimidium, marcas 15. tantum confecisse annotatur.

C *Μιχαηλάτου*] Nummi aurei, Michaelis Ducae Imper. imagine insignes, *τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαήλ*, ut infra ait. *Michaelitas* nuncupat Tyrius lib. 11. cap. 12. *Quaerit quae sit debiti summa, cui responsum est XXX. millium Michaelitarum, quod genus Aureorum tunc in publicis commerciis erat celebre, a quodam Imperatore Constantinopolitano, qui eam monetam sua fecerat insignem imagine, Michaelis nomine, sic nuncupatum.* et lib. 13. cap. 15. *Dicitur autem summa pro se pactae pecuniae fuisse centum mille Michaelitarum, quae moneta in regionibus illis in publicis commerciis et rerum venalium foro principatum tenebat. Michalati* dicuntur in Diplomate Rogerii Siciliae Regis An. MCXXXIII. apud Ughellum in Archiepisc. Brundusinis N. 19. in altero Radulphi Comitis Montiscabiosi et Severinae A. MCV. apud eundem in Archiepisc. Acheruntin. N. 1. et Leonem Ost. in Chron. Casin. lib. 3. cap. 57. lib. 4. cap. 17. cuius nuperus editor Angelus a Nuce, et ante eum Brolius haud bene divinarunt, dum censuere ita nuncupatos, quod D. Michaelis Archangeli effigiem praeferrent, eosque esse, aut sane iis persimiles, quos *Angelots* appellamus. Vidi qui *Michaelatum* effictum putarent ab Octavio Strada a Rosberg pag. 355. ubi perperam nescio cui Michaeli Palaeologo adscribitur, cum esse Michaelis Ducae videatur arguere Inscriptio hisce characteribus concepta *ΜΙΧΑΗΛ. S. CONSTANT. I. Michael et Constantinus*, quorum in nummo conspiciuntur effigies, ita ut prior, maior et altior, Michaelis, altera brevior, Constantinum infantem et adolescentulum, quem superstes pater corona donaverat, ut Anna lib. 3. et Zonaras tradunt, reprae-

sentent. In aversa nummi parte Crux visitur gradibus insistens cum hisce characteribus, VICTORIA AVGGGH. CONOB. Verum quominus hanc amplectar sententiam, prohibent et nummi effigies et characteres, ipsaque aversae partis Inscriptio, quae non sunt seculi Michaelis Ducae. Sed potius Michaeli Theophili et Theodoraë filio adscribendum suadet nummus alter simili conspicuus Inscriptio, quem in Familiis Orientalibus enucleamus. Profert idem Strada pag. 330. nummum alium, in quo tres figurae stantes, media caeteris altior, cum Stematibus Crucigeris, dextra gladio innituntur, cum hisce characteribus; . . . . . IOANN . . . CONSTAN. quem quidem nummum, si tamen est genuinus, Michaeli Ducae, cuius nomen erasum est, adscribendum censuerim; ita ut ab illo cusus sit, postquam Romano Diogene in ordinem acto, Ioannis Ducae Caesaris patruï opera Imperii gubernacula rursus adeptus est. Ex quo forte haud aegre a Michaele Ioannes obtinuerit, ut effigies sua in nummis repraesentaretur, una cum Michaelis et Constantini Porphyrogennetae Michaelis filii figuris. Sed id merae coniecturae est, qua ut plurimum in hisce postremi aevi Imperatorum Monetis enucleandis utendum constat. Ut Michaelis Ducae nummi *Michaelitae* appellati sunt, ita Constantini Ducae Michaelis parentis *Constantinati* hac aetate nuncupabantur. Horum passim mentio habetur in veteribus Chartis, quae extant in Chronico Monasterii Beneventani Sanctae Sophiae. Una Meinardi Ariannensis Episcopi A. MLXXX. *At partem eiusdem Monasterii pro parte mille solidos Constantinos componere* etc. Alia Roberti Guiscardi Ducis Apuliae A. MLXXV. *Aut si hoc removere non quaesierimus, octoginta solidos Constantinos aureos bonos — ad partem eiusdem Ecclesiae et ad eius Rectores componere obligamus.* Occurrit denique in alia Eremberti Comitis A. MXCIX. in eodem Chronico.

[Ἐφεῖται μοι παραλέμειν] Si in feudum, seu beneficium, ab Alexio concessus est Boemundo Ducatus Antiochenus, potuit illum Boemundus ex usu in eiusmodi feudis recepto transferre, sive in haeredem, sive alium, iisdem possidendum conditionibus, quibus ipsi infeodatio facta est. Sed haec pugnare videntur cum iis quae paulo ante habentur, concessum Boemundo usufructuario iure, post illius obitum ad Imperii ius rediturum. Id constat, in Germania praesertim, hac tempestate feudorum hanc fuisse legem, ut a Principe omnino dependerent: primusque Henricus II. Imperator, uti scribit Gervasius Tilleberiensis in Otiis Imperialibus parte 2. *Legem instituit apud Teutones, ut Militiae, more Gallorum et Anglorum, successionis iure devolventur ad proximi-*

miores agnationis gradus, cum antea penderent ex Principis gratia.

Pag. 415. B

Τῷ νῶ] Iurabat nempe Boemundus, praestito ad haecce sacra Christi Passionis *λείψανα*, quae tum, ut videtur innuere Anna, aberant, mente illa comprehendens tantum. Asservabantur quippe Constantinopoli Crucis Dominicae particulae variae, Spinea Corona, Clavi ac Lancea qua Christi perforatum fuit latus: quod satis superque indicat, cum ait, sacramentum sese praestare manibus sacra Dei Evangelia *corporaliter*, ut aiebant, contingentibus, mente vero Passionis Christi comprehendentem mysteria. At vetus Scriptor in Philippo Rege Franc. Tom. 4. Hist. Fr. ab Alexio ad id, et consulto, Byzantio allata scribit: *Statuta ergo die qua haec iuramento corroborarentur, Imperator urbe regia egressus, venit obvius Boemundo et Ducibus via dierum fere XV. Impositis itaque manibus ipse et XII. primi suae civitatis sacris pignoribus, Cruci videlicet Dominicae, cum aliis quae secum attulerat, astante Ioanne filio eius, iuravit omnia quae proposita sunt, absque fraude conservaturum omni quo superstes tempore foret, Boemundo illi se subdente et fidem promittente, quandiu iurata servaret.* Nec omnino abnuat Anna lib. 14. pag. 419. quae sacramentum a Boemundo praestitum ait, *τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων προτεθέντων καὶ τῆς λόγχης* etc. ut et Fulcherius lib. 2. cap. 37. *Iuravit Boemundo Imperator super reliquias pretiosissimas* etc. Crucem, Coronam Spineam, Clavos, Ferrum Lanceae et alia Dominicae Passionis instrumenta ea tempestate Constantinopoli in Palatio asservata testatur Wilhelmus Tyrius lib. 12. cap. 25. et 26. quibus tactis sacramenta praestabantur in rebus maioris ponderis ac momenti. Raimundus de Agiles: *Imperatori iuravimus super Dominicam Crucem et Spineam Coronam et super multa alia Sancta.* Vide Gretzer. Tom. 1. de S. Cruce lib. 1. cap. 12. et Ioannem Ferrandum lib. 2. Disquisit. Reliquiariae cap. 3. art. 4. quae quidem sacrosancta *λείψανα* in Galliam, S. Ludovico regnante, postmodum allata constat. Vide Historiam nostram Gallobyz. lib. 4. N. 11. 12. 13.

D *Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον]* Firmata pax Alexium inter et Boemundum in urbe Diaboli, mense Septembri Indict. 2. ineunte Anno M. iuxta Graecos VIMDCXVII. Christi MCVIII.

Pag. 416. A

Παρά τοῦ Πάπα] Paschali II. quocum ea tempestate magna erat et Henrico Imperatore simultas. Vide Petrum Diac. lib. 4. cap. 48.

A *Σεβαστὸς ὁ Μαῖσινος]* Qui supra *Μαϊστρομίλος* et Neapolitanus appellatur.

Ρογέρης ὁ Τακουπέροτου] Scribendum *Τακουπέροτου*, ut A sit Rogerius Dagoberti, de quo nos quaedam ex Alberto Aq. ad pag. 35. *Tagobertum* enim vocat Ratbertus lib. 1. de Orig. Monasterii S. Galli, quem caeteri Scriptores Dagobertum; id etiam nominis ita scriptum in Diplomatribus Dagoberti I. Regis Fr. observare est apud Coccium in Dagob. cap. 15. et Henschenium de tribus Dagobertis, quod alias *Tagabreht*, *Tagapreht*, *Tagebret*, *Tagabrhat* et *Tagapret* efferebant veteres Germani, ut est in Catalogo priorum nominum, quem ex Codice S. Galli descripsit Goldastus.

Ὁ Γανζῆ] An Willelmus *de Gant*, seu de Gandavo, A frater Balduini *de Gant*, qui Gothofredum in Expeditionem Sacram pergentem comitatus est, uti scribunt Albertus Aq. lib. 2. cap. 2. et 29. et Tyrius lib. 3. cap. 5. De utroque agit Duchesnius in Hist. Gandav. lib. 3. cap. 3. An vero Gislebertus *de Gant*, quem sub ea tempora memorat Willelmus Gemeticensis lib. 7. cap. 38. nam Gallum fuisse satis constat.

Πρινζιπτας] Qui alias *Principatus*. Vide Not. ad A pag. 388.

Ἰοσφρὲ Μαλῆς] Forte *Ioffroy de Mailli*. Tres porro B nobilissimas Familias hocce cognomine agnoscimus in Gallia, primam in Picardia, alteram in Burgundia, tertiam in Turo-nibus, vel Andibus.

Γραούλ] Malim *Ραούλ*, ut sit Humfredus, Radulphi, de B quo ad p. 35. filius. Porro floruit eo aevo Radulphus de Loretello, frater Guillelmi de Altavilla, qui subscripsit Diplomati Rogerii Siciliae Comitis An. MCVIII. pro fundatione Ecclesiae Scyllacensis apud Ughellum, cuius filius Raimundus vivebat A. MCXVIII. uterque ex eadem familia et stirpe qua caeteri Loretelli Comites, de quibus supra egimus. Rodulphi meminit Malaterra lib. 4. cap. 10. 11. sed malim *Comitem* istum *Raulem* hic intelligi, a quo *Comites de Molisio* originem duxere. Meminit enim Petrus Diaconus lib. 4. Chronic. Casin. cap. 25. sub A. MCH. *Ugonis Comitis de Molisio, filii Comitis Raulis*.

Κράλη] De voce *Κράλης* consulendi Sigismundus Her-B bersteinius in Comment. Rer. Moscovit. pag. 11. et Leunclavius in Pand. Turc. N. 54. Aderant in comitatu et castris Alexii, cum pax ea inita est, Legati Regis Hungariae, qui *συμπένθερος* Imperatoris dicitur, quia paulo ante Hungariae Regis filiam in uxorem duxerat Ioannes Comnenus, Alexii filius primogenitus, uti narrant Zonaras et Cinnamus. Imperabat autem Hungariae eo anno MCVIII. Rex Calamanus, seu Calomanus, unde sequeretur Ioannis uxorem, filiam fuisse Calamani, qui regnum adiit An. MCV. obiitque An. MCXIV.

At cum Calamanus Busillam Rogerii Siciliae Comitis filiam A. tantum MCVII. uxorem duxerit, ut autor est Malaterra lib. 4. cap. 25. Ioannes vero ante A. MCV. nuptias inierit, sequenti filium procreaverit, non potuit Ioannis uxor ex Calamani coniugio prodiisse, quae eo, quo primum enixa est partum, anno, vix decennium attigerat. Chronicon Weingartense cap. 10. sororem eiusdem Calamani Ioannis uxorem facit. Sed potior videtur eorum sententia qui filiam fuisse Ladislai Regis asserunt, in quibus sunt Cinnamus lib. 1. Thwroczius parte 2. cap. 63. Bonfinius Decade 2. lib. 4. et ex iis Pistorius, qui Pyriscam nuncupatam scribunt. Cinnamus vero Irenes nomen tribuit. Sic nempe solebant Graeci barbara, vel quae suo aegre poterant efferre idiomate Augustarum nomina aliis mutare. Fuit autem Ladislaus Belae Regis, cognomento *Benin*, filius, Geizae Regis frater, Calamani et Almi Regum patruus, excessitque e vivis A. MCV. ut est in Chronico Hildeshemensi et apud Thwroczius: ex quibus perspicuum fit perperam ab Anna Regi Hungariae, qui tum regnabat, *συμπεμφέρον Βασιλέως* titulum tribui.

B [*Ρισκάρδου Σινισκάρδου*] De Riscardo, aut Ricardo, cuius Legati huic interfuere foederi, saepius animo revolventi nihil sani fere primum subiit quod augurari liceret. Nullus siquidem hac tempestate Princeps ista nomenclatura mihi occurrebat, qui eiusmodi et tantae fuerit dignitatis, ut Legatos et Apocrisiarios ad Imperatorem mittere potuerit: si tamen Ricardus II. cognomento Iunior, Capuae Princeps, et Aversae Comes excipiatur, qui eo aevo, perinde ac caeteri Normannici Principes, supremo iure in ista Italiae parte imperitabat. Verum ne protinus coniecturam hanc, seu sententiam amplecterer, non pauca videbantur remorari. Primo enim iure potest in dubium revocari, idemne sit *Ρισκάρδος* ac *Ρικάρδος*, seu *Ricardus*; cum id nominis Annae efferatur per *Ρινιζάρδος*, verbi gratia in Ricardo Principatus Comite, qui huic perinde foederi subscripsit, et in Ricardo Hugonis fratre pag. 393. Deinde quid sibi vellet Siniscardi cognomen, quod a nemine, ut opinor, Scriptore Ricardo Capuano Principi attributum constat, haud plane percipiebam. *Iunio* appellatum testatur Willelmus Gemeticensis lib. 7. cap. 43. *Secundum* non semel indigitat Petrus Diaconus, ipseque Ricardus in Diplomate, quod descripsit Ughellus in Episcopis Puteolan. ita se inscribit: *Nos Secundus Ricardus Capuanus Princeps, proles bonae memoriae D. Iordani magnifici Principis*. Sed error irrepsit in annum, qui perperam fuisse MCXXXV. annotatur. At Siniscardi appellatio Ricardo Capuano attributa non legitur. Non minimum praeterea scrupulum movebat

Ricardi obitus, quem in mensem Ianuarium anni MCVI. quidam ex Scriptoribus coniiciunt, proindeque multo ante hoc pactum foedus. Denique cum Basilios, Constantinos, Nobilissimos, Eunuchos et Notarios hic commemoret Anna, nemo erit qui prima fronte istiusmodi nomina et dignitates Graecum Principem sapere non statim profiteatur. Haec etsi haud levioris viderentur momenti, ne Ricardum Capuanum Principem intellexisse Annam existimarem, ab hac tamen sententia non omnino demovebant praeallata. Nam ut priorem solvam nodum, constat *Ριζάρδος* et *Ριάρδος* idem esse; quippe Ricardus Principatus Comes priore, hic altera appellatione donatur ab Anna pag. 388. quae prima Gallicum *Richard*, altera Italicum *Ricardo* extulit. Iam vero quod *Ρισάρδου* scribitur, proclivis Librariorum lapsus ex unius additione elementi coniici potest, ut et in voce *Σινισάρδου*: nam legendum *Σινιάρδος* censebam, ut Sinicardus ille nobilis Italus, quo cognomine occurrit alter in Historia nostra Gallo-Byzantina lib. 8. N. 23. primus fuerit ex Ricardi Legatis. De anno demum quo excessit Ricardus haud bene constat. Serius enim quam A. MCVI. mortuum par est credere, cum A. tantum MCVIII. sub mensem Iunium Robertus, fratre demum improle extincto, universam illius ditionem occuparit et suo iuri addiderit, ut est in Chronico Ceccanensi. Quo quidem anno, quo foedus istud Alexium inter et Boemundum initum est, potuerunt Ricardi, recens demortui, Legati adhuc apud Alexium morari. Iam vero quod spectat ad Graecanicas appellationes et dignitates Ricardi Legatis attributas, nemo nescit non Apuliam modo et Calabriam, haud multo ante Alexii tempora Graecis paruisse, sed et a Longobardis et Normannis posthaec expugnatas servasse in plerisque Graecum idioma, in dignitatibus praesertim et Palatinis officiis, quod longe postea sub Germanicis et Andegavensibus Principibus obtinuit, ut in Logothetis, Stratigotis, Catapanis, Protonotariis, Sebastis, Spathariis, Nobilissimis, Protonobilissimis, Dishypatis et aliis eiusmodi Dignitatibus, ut videre est apud Ugellum Tom. 7. Italiae Sacrae pag. 411. 412. 559. 977. 1071. etc. Denique de Eunuchis ita Melchior Incoferus in Dissertatione de Eunuchismo ad Allatium: *Ethnicum fuit iuventutem evirare, fluxit haec Secta ab Assyriis ad Persas, a Persis ad Graecos, ab his demum ad Latinos, hodieque late in Europa viget: tametsi apud Septemtrionales haud dum obtinuerit, turpe existimantes nisi bruta castrare.* Haec etsi primo intuitu haud improbabilis videretur sententia, non omnino tamen arridebat, cum Siniscardi cognomen unico contextu nullaque praevia virgula

Ricardo tribuatur apud Annam, ita ut unus idemque fuerit Ricardus et Sinicardus. Cum igitur anceps animi dubiusque haererem, commode occurrit *Ricardus Senescallus*, qui eo aevo floruit, maximaeque fuit autoritatis inter Normannicos Apuliae Principes, quos proxima attingebat affinitate, adeo ut inter Siniscardum et Senescallum, vel Senescalcum, nullum esse discrimen existimari posse confidam. Fuit porro Ricardus iste Drogonis Comitis filius, proindeque Guiscardi Ducis Apuliae et Rogerii Siciliae Comitis ex fratre nepos. Drogo vero Ricardi pater Ducatum Apuliae obtinuerat post excessum Guillelmi Ferrebrachii fratris primogeniti, ut est apud Guillelm. Apul. lib. 2. pag. 11. 13. Malaterram lib. 1. cap. 12. 13. Ordericum lib. 3. pag. 472. Leonem Ost. lib. 2. cap. 68. 73. 81. lib. 3. cap. 15. et Guillelmum Gemeticens. lib. 2. cap. 30. Unde in Charta A. MLV. pro Monasterio Venusino S. Trinitatis: *Dux et Magister Italiae Comesque Normannorum totius Apuliae atque Calabriae* inscribitur; in subscriptione vero *Vir Imperialis* nuncupatur propter supremam dominationis, qua pollebat, auctoritatem. Occurrit igitur primo Ricardus Senescallus in Tabulis A. MC. Indict. x. apud Ughellum in Anglonensibus Episc. in quibus *Albenda* illius uxor et *Robertus* filius subscribunt. Prostat apud eundem Ughell. in Episcopis Neocastr. Diploma ipsius Ricardi, in quo *Comitis Drogonis filium, atque Roberti Guiscardi Calabriae et Apuliae et Siciliae Ducis, atque filii eius Rogerii et ipsius haeredis Dapiferum* sese inscribit et Guiscardum Ducem et Rogerium Comitem patruos vocat. Ex quibus patet unde Senescalli ei dignitas, quae suprema semper fuit apud Reges et Principes, accesserit, nempe ex concessione Roberti patruus. In alio Diplomate An. MCVIII. Indict. VII. apud Ughellum in Archiepiscopis Barensibus *Ricardus Senescalcus filius bonae memoriae Domini Drogonis magnifici Comitis* dicitur, in quo etiam mentio fit *Altrudae* uxoris et *Dominae Roccae* sororis Ricardi et Domini Alexandri strenui Militis filii eiusdem Roccae. Nec scio an *Altruda* eadem sit cum *Albenda*, quae Ricardi uxor fuisse dicitur in Charta laudata A. MC. Idem in alia Guillelmi Ducis Apuliae, Rogerii Ducis filii, A. MCXIII. pro Ecclesia Cusentina apud eundem Ughellum ita subscribit: *Ego Richardus Senescalus me subscripsi*. Iam vero cum magnae adeo fuerit dignitatis Ricardus, seu forte ob eas quas possidebat ex paterna haereditate civitates, quemadmodum caeteri Normannici Proceres, seu ob natalium splendorem, ut qui supremi Normannorum Ducis filius et Boemundi ipsius Rogeriique Ducis patruelis esset, nihil sane videtur obstare, quominus Legatos suos ad Alexium mit-

tere potuerit, eaque tempestate simultatem cum ipso Boemundo exercere, adeo ut Alexii partes amplexatus fuerit iis in bellis Dalmaticis; praesertim cum Rogerii Ducis Apuliae vassallus et cliens esset, quocum et Boemundo ob paternam haereditatem non minima intercedebat controversia, uti narant Malaterra, Willelmus Apul. Malmesburiensis, Vitalis et alii. Quod vero spectat ad nomina appellativa Graeco more efformata, nemo ignorat in ea Italiae parte, quam Magnam Graeciam vocabant, non modo ista, sed etiam hac ipsa qua vivimus aetate, linguam Graecam ut plurimum viguisse, etiamque hodie vigeré; ita ut pleraque Ducum Apuliae, Comitum et Regum Siciliae Diplomata eo idiomate conscripta in Ecclesiarum et Monasteriorum Tabulariis passim reperiantur. Denique coniecturam nostram non minimum firmant tum *Ῥισκάρδου* nomen, quo Ricardi, vel Richardi appellatio exprimitur, tum illud *Σινισκάρδου*, quo Senescalli, vel Senescalci, (varie enim ea vox in laudatis Chartis scripta reperitur) dignitas; quin et forte Codex Annaeus *Σινισκάλδου*, aut *Σινισκάλλου* praetulit. Sed omnem scrupulum, aut dubitationem adimit ipsum de quo egimus Diploma ipsius Ricardi An. MCVIII. Indict. 1. mens. April. quod subscribitur a *Basilio Imperiali Protonobilissimo*, qui ille idem est qui hoc ipsomet anno foederi, quod Alexium inter et Boemundum mense Septembri Indict. 2. ineunte initum est, interfuit, tamquam Legatus Ricardi. Nec est quod quis opponat Graeca nomina et dignitates Graecanicas, quibus apud Annam donantur Ricardi Legati, cum ea tempestate et Neapolitani Duces et aliquot alii Apuliae Proceres Imperatorem Constantinopolitanum ut Dominum agnoscerent, praetereaue Augusti Byzantini in eiusmodi honorariis appellationibus concedendis haud parci fuerint, praesertim erga Italos, in quibus sibi conciliandis et in suas partes alliciendis operam suam semper collocarunt, cum recuperandae Italiae spem numquam abiecerint. Memoratur denique Ricardus iste Senescallus in Diplomate A. MCXXV. apud Ughellum Tom. 7. pag. 116. et alio A. MCXXXV. Tom. 9. pag. 205.

IN LIBRUM XIV. ALEXIADIS NOTAE.

ΧΡΗΜΑΤΑ λαβὼν ἰκανά] Albertus Aq. lib. 10. cap. 44. Pag. 419. B de Boemundo: *Et sic Imperatori in magnitudine et pondere ineffabili auri et argenti et ostri pretiosi reconciliatus est.*

Ἐξ μνηῶν] Boemundus, icto foedere cum Alexio, in Apuliam reversus, dimissaque Peregrinorum turba, quae ex voto

tenebatur iter Hierosolymitanum adimplere, ipse domi familiaribus adhuc curis detentus remansit. Aestate vero sequente, praeparatis iam ex parte ad iter necessariis, et congregato navigio, dum ad iter accingeretur, copiis undecumque convocatis, valida correptus aegritudine, in fata concessit. Haec Tyrius lib. 11. cap. 6. qui Annae concinit tradenti, sexto post solutam Dyrrachii obsidionem mense excessisse Boemundum, proindeque Anno MCIX. nam pax icta cum Alexio mense Septembri A. MCVIII. At Albertus Aq. lib. 11. cap. 48. mortuum scribit Boemundum apud Barim civitatem et ad B. Nicolai Aedem sepultum, *eo tempore quo Henricus V Rex, Imperator IV. Romae plurimos sibi resistentes hostili impetu in ore gladii crudeliter edomuit.* Qua tempestate Rogerium Apuliae Ducem et Boemundum fratres defunctos autor est etiam Petrus Diaconus lib. 4. cap. 42. Henrici vero Expeditionem Italicam ad An. MCX. et MCXI. referunt Scriptores. Certe Boemundi mortem sub A. MCX. ponit Mathaeus Paris. in Indictionem 4. An. MCXI. reiciunt Chronicon Caccanense, Chron. Malleacense et Ordericus Vitalis lib. 11. pag. 824. Sed errat Ordericus, cum Antiochiae obiisse scribit. Nec dissentit Falco Beneventanus, qui extinctum tradit mense Februario A. Chr. MCX. Indict. 4. quae cadit in annum sequentem. Unde, ut recte observat Camillus Peregrinus, Falconi mensis Februarius anni MCX. est ultimus eiusdem anni, cum solenne sit eidem Scriptori annos Christi a mense Martio auspiciari. Anonymus denique Barensis ad mensem Martium anni MCXI. Boemundi obitum refert, cui astipulantur Emortualia Monasterii Casinensis a Caracciolo edita. Guibertus lib. 7. cap. 34. et Willelmus Malmesbur. lib. 4. Hist. Angl. pag. 151. veneno occubuisse narrant. Denique Canusiae in Apulia in Ecclesia S. Sabini sepultum asserunt alii, ad cuius sepulchrum leguntur etiamnum Inscriptiones, seu Epitaphia aliquot, quae extant apud Baronium A. MCXI.

C *Διαθέμενος*] Sequitur in Editione Hoeschel. *καὶ ἀπὸ Διαβόλεως ἀναστὰς (ἐκεῖ γὰρ ἐσκήνον, ὅτε τὰς μετὰ τοῦ Βαϊμόνδου συμφωνίας πεποίητο) τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον etc.*

Pag. 421. A *Ἀσόν*] Cuius meminit pag. 318. Vide Notas.

D *Κερβιανού*] Regio, ut videtur, Thracensi Themati (in quo erat Smyrna, ut est apud Porphyrogennetam) vicina, *Celbianum* dicta Paulo Diac. lib. 22. Hist. Misc. Nicetae in Isaac. lib. 1. N. 4. et Acropolitae pag. 398. Edit. Genev. Vide Leuncl. N. 39.

D *Νύμφαιον*] Lydiae urbs Nicephoro Gregorae lib. 3. et 6. Acropolitae, Ducae cap. 21. Waddingo A. MCCXXXIII. N. 13. Vide Leuncl. 153.

Χλιαρά] Urbs nota Nicetae in Man. Acropolitae, Du-D
cae etc.

Ἐξέπεμψεν] Meminit istius Legationis Albertus Aq. Pag. 424. C
lib. 12. cap. 7. 8.

Δούκα Κύπρου] Quem circa ea tempora, aut sane sta-C
tim post Tancredi mortem, factione suorum interemptum tra-
dit Ordericus lib. 11.

Πλεκτρόννου] Bertrannum, seu Bertrandum, Comitem D
Tripolitanum, Raimundi Sanctaegidiani Comitis filium no-
thum, uti habent Guibertus et Malmesburiensis, qui paulo
ante Tripolim adiuvantibus Genuensibus et Balduino Rege
expugnarat; et priusquam in Palaestinam perveniret, Alexio
Constantinopoli fidei sacramentum praestiterat, uti habent
Albertus Aq. lib. 11. cap. 3. 4. et seq. Fulcherius lib. 2.
cap. 38. Tyrius lib. 11. cap. 3. et seq. Hist. Hieros. A. MCVIII.
et Willel. Malmesburiensis lib. 4.

Ἐπισκοπή] Ἐπισκοπή non est Arx, sed Palatium Epis-Pag. 425. C
copale; Ἐπισκοπεῖον Theophani An. VIII. Constantii; *Epis-*
copium Leoni Ost. lib. 2. cap. 29. 51. lib. 3. cap. 22. Orde-
rico lib. 5. pag. 551. et aliis, *Domus Ecclesiae* Cypriano et
Messiano in vita S. Hilarii et Gregorio Turon. lib. 1. Hist.
cap. 39. lib. 2. cap. 18. *Domus Ecclesiastica* eidem Gregorio
lib. 1. de Mirac. cap. 32. de Glor. Confess. cap. 28. 80. *Do-*
mus Episcopi D. Augustino de vita Cleric. Serm. 2. Erant
autem ut plurimum Episcopia iuxta Cathedrales Ecclesias;
Concil. Carthag. IV. Can. 14. *Ut Episcopus non longe ab*
Ecclesia hospitium habeat. Est etiam Ἐπισκοπή, *Episco-*
patus, in Cod. Canon. Afric. can. 124.

Σιμοῦνον] Fuit is Simon, quem Anna Balduini Regis D
ἑξάδελφον fuisse ait, idem qui *filius Ducis* Tyrio nuncupatur
lib. 11. cap. 12. quique in Comitatu Balduini erat hac ipsa
tempestate, anno scilicet MCXI. Ideo vero Ducis filius dicitur,
quod (si bene auguror) filius esset Henrici Limburgensis Du-
cis inferioris Lotharingiae, qui Iuntham Friderici Comitis
Luxemburgensis filiam, Balduini consobrinam, uxorem duxerat.
Constat enim ex Sigeberto A. MCVII. plures liberos procreasse
Henricum, tametsi unicum Walerannum nominent Scriptores.
Totam hanc cognationem exhibebit subiectum Stemma.

EVSTACHIUS Comes Bononiae.

<i>Eustachius II. Comes Bononiae.</i>	<i>Lambertus.</i>	<i>Gotofredus Episcopus Parisiensis.</i>	<i>Gerberga uxor Frederici Comitis Luxemburg. Ducis Lotharingiae.</i>
---------------------------------------	-------------------	--	---

<i>Gotofredus Dux Lotharingiae.</i>	<i>Balduinus I. Rex Hieros.</i>	<i>Eustachius Comes Bononiae.</i>	<i>Iuntha uxor Henrici Ducis Limburgensis et Lotharingiae.</i>
-------------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------	--

<i>Walerannus Dux Limburgensis.</i>	<i>Simon Ducis filius nuncupatus.</i>
-------------------------------------	---------------------------------------

Floruit etiam eo ipsomet aevo Simon alter, filius Theoderici Ducis Lotharingiae Superioris, filii Geraldii Alsatii, ex Gertrude filia Roberti Flandrensium; qui quidem Simon patri A. MCXV. mortuo successit, ita ut *Ducis filius* dici potuerit A. MCXI. quo nondum Ducatum adeptus erat. Vide Galbertum in vita S. Caroli Comit. Flandrens. cap. 15. N. 109. et Vignerium in Originib. Alsati. pag. 112. et seq.

Pag. 426. A *Τύρον*] De obsessa Tyro A. MCXI. machinis nostrorum incensis et hostium arte conflagratis, de soluta denique obsidione multis agunt Albertus Aq. lib. 12. cap. 1. etc. Fulcherius lib. 2. cap. 44. et Tyrius lib. 11. cap. 17. Vide etiam Chron. Orientale.

A *Ἐποδεξάμενος*] Albertus Aq. lib. 12. cap. 7.

Pag. 427. B *Ἄχη*] Quae veteribus *Ἄχη*, ut autor est Strabo, deinde *Acon* et *Ptolemais* dicta. Fulcherius lib. 1. cap. 17. *Post has transierunt Ptolemaidem, prius Acon dictam, quam quidam erranter solebant Accaron legere, quod nos etiam faciebamus, cum primitus terram Palaestinarum intravimus. Sed Accaron urbs est Philistaea inter Azotum et Lamniam, prope Ascalonem. Acon vero, id est Ptolemaida ab Austro habet Carmeli montem. Sane Accaron et Acra dicitur Alberto Aq. lib. 5. cap. 41. lib. 9. cap. 30. Achon Tyrio lib. 10. cap. 26. ubi de eius conditore nonnulla commemorat: Acca Alderisio 5. part. Clim. 3. Ἄχη Ptolemaeo, ut observavit Scaliger, Suidae et Nicetae in Isaacio lib. 3. N. 8. Porro Balduinum soluta Tyri obsidione Aconem se recepisse tradunt etiam Albertus Aq. lib. 12. cap. 7. et Fulcherius lib. 2. cap. 44.*

B *Ἀπέλυσεν*] Albertus loco citato: *Legati vero Regis Graecorum benigne commendati donisque magnificis ampliati Constantinopolim remissi sunt.*

Ἀγίαν πόλιν] Albertus loco laudato.

Pag. 428. A

Ἰαιζουλίνο] Ioscelino *de Courtenay*, qui citra Euphratem sua habebat praesidia, inquit Tyrius lib. 11. cap. 8. et postmodum Gervasio de Basilica, seu *de Bazoches*, in Principatum Tabariae, seu Tiberiadis, demum Balduino Regi testensi, Regi Hierosolymitano effecto, in Comitatum Edessenum successit. Vide Familias nostras Hierosol.

Πλεκτράννο] Excessit igitur e vivis Bertrandus Comes B Tripolitanus eo anno, quo soluta Tyri obsidio, MCXII.

Ὁ δὲ νίος] Pontius Comes Tripolitanus, Bertrandi ex B nepte Mathildis Comitissae, ut est apud Malmesburiensem, seu ut Ordericus, ex Aleide filia Odonis I. Burgundiae Ducis filius. Vide Familias Hierosol.

Εἰς σῶαν πίστιν] Annales Franc. A. DCCLXXXVIII. D *Et coeperunt fideliores Baiuvariorum dicere, quod Tassilo fidem suam salvam non haberet.* i. quod fidem, quam Carolo professus erat, integram non servaret, seu, ut habet Chronicon Reicherspergense, *quod fidem promissam violasset.* Id porro a Pontio expetitur, ut quam Bertrannus pater Alexio fidem praestiterat, salvam et inlaesam servaret. Ita fidei salvae *fides mentita* opponitur; nam *fidem mentiri*, vel etiam *mentiri* simpliciter dicebantur, *qui post praestitum sacramentum* in Dominum insurgebant, ut est in Epist. Lud. I. Tom. 3. Hist. Franc. pag. 891.

Καὶ αὐτῆς Ἀραβίας] Equos Arabicos commendant Ni- Pag. 429. A
cetas in Ioan. in Man. lib. 1. N. 1. lib. 3. N. 3. lib. 6. N. 4. in Isaacio lib. 1. N. 6. in Alexio lib. 1. N. 2. Zonaras in Romano Diogene, Ducas cap. 16. 29. et 33. Theodorus Prodrom. Carm. εἰς πρόνοιαν et εἰς Βαρέα, Ioannes Leo in Descr. Afric. lib. 9. Poeta Vernac. *Le Roman de Garin:*

Hue s'en retorna sur le roux Arabi.

Et alibi:

Bien fu armé, s'ot le rox Arabi.

Equos Arabicos φάρας et φαρίους vulgo appellant Scriptores a voce *Faras*, quae Arabibus *Equum generosum* sonat. Achmes cap. 233. ἵππος ὁ φάρας ὁ ἐγγενής. Ita rursus cap. 152. et 159. φάρας Ἀραβικὸς apud Nicetam in Isaac. lib. 1. Leo Imper. in Tacticis cap. 18. §. 137. ait Saracenum equos φαρίους appellari. *Equos Farios* non semel commendat Raimundus de Agiles et Saracenis fuisse proprios autor est: *Assumptis omnibus pecuniis suis Caesaream et Camelam adibant, ut ibi equos Farios mercarentur.* Infra: *Coeperunt ostendere illi de parte Comitum equos Farios et divitias suas.* Eadem pag. *Qui cum accepisset a Comite Rai-*

mundo 5000. solid. et duos equos Farios optimos etc. Non desunt qui Arabes vocem hanc accepisse a Graecis censent, quibus *φορὰς* est equa. Gloss. Gr. Lat. *φορὰς, ἡ θήλεια ἵππος, equa.* Verum putant alii ita nostros appellasse equos integros, *admissarios*, quos Germani *Waran*, ut autor est Goldastus, nuncupant, Hispani, Occitani et Provinciales *Guaragnons*, qui iidem sunt quos Lex Salica tit. 4. §. 2. et 4. *Waranjones* vocat, voce forte ab Arabica *Faras* deducta. Denique non multum abludit vox Cambrobritannica *Farch*, equus, unde *Cadfarch*, equus bellicus, ut est apud Marcum Zuerium Buxhornium in Originibus Gallicis. Hinc a Francis nostris *Equos Ferrandos* Arabicos nuncupatos fuisse, voce efficta a *Faras*, probabile est. Lambertus Ardensis: *Optimum equum Ferrandum liberaliter obtulit. Cheval Ferrant*, in Testamento Balduini Comitis Guinensis A. MCCXLIV. apud Duchesnum. *Le Roman de Garin*:

Emmi la place li ont Ferrant forsmis.

Idem:

*Prenés vos garde de moi et de ma gent,
Ne tendés mie as chevaus, as Ferrans,
A belle robe, a or, ne a argent.*

Eidem Poetae dicuntur interdum isti equi *Auferrans*:

Mult par fu liés, quand vint a l'auferrand.

Alio loco:

En destre menent les auferrans de pris.

Rursum:

Et enseller maint auferrant coursier.

Hinc denique equos omnes, etiam indigenas, qui Arabicorum colorem haberent, *Ferrandos* vocarunt nostri. Rigordus An. MCCXV. de Ferrando Flandrensi Comite in praelio Bovinensi capto et Lutetiam adducto: *Nec verecundabantur illudere ei rustici, vetulae et pueri, nacta occasione ab aequivocatione nominis, quia nomen eius tam equo, quam homini aequivocum erat: et casu mirabili duo equi eius coloris, qui hoc nomen equis imponit, ipsum in lectica vehebant.* Albericus: *Accidit etiam casu mirabili, quod equi lecticam Fernandi trahentes essent coloris ferrandini.* Willelmus Guiart:

*Ferrant portent dui auferrant,
Qui tous deus sont de poil ferrant.*

Infra:

*Li auferrant de fer ferré
Emportent Ferrant enferré.*

Cuiusmodi autem fuerit color ille equorum Arabicorum, qui *Ferrandinus* dicitur Alberico, docet Historia Francorum MS.

ex Bibl. Memmiana in Philipp. Aug. *Nul ne porroit dire, ne deviser la grant joie que ceus de Paris firent au Roy Phelippe leur Seigneur, après cele victoire, lequel emmenoït Ferrant avecques lui en une litiere, que portoient deus chevaux pommelés. Si erioit le peuple, quand Ferrant passoit, par maniere de gaber et moquer, que deus Ferrans portoient Ferrant, mais Ferrant estoit enferrez.* Vide Iulium Scaligerum Exercit. 206. in Cardanum et Menagium de Ling. Franc.

Θρακησίον] Thracessii Thematiss, quod Lydiam, Cariam, C Ioniam et aliquot alias Provincias complectebatur. Constantin. de Themat. lib. 1. et in Basilio cap. 15. et 16.

Μαδύτου] Oppidum in Chersoneso Thaciae, hodie Μαϊ-D tos, teste Leunclavio N. 24. Nec procul aberant τὰ Κοϊλα, portus memoratus Nicetae in Man. lib. 5. cap. 4.

Μουσουλμάνων] Vim vocis prodit Leunclavius in Pand. Pag. 432. A N. 22. et 59.

Καθ' ὃν καιρόν] Vide Notas ad Villhard. N. 39. Pag. 433. C

Λευτέρα] His duabus Ποδαλγίας, seu Podagrae Alexii Pag. 434. B parentis causis tertiam addere poterat Anna, quam Nicephorus Callist. lib. 18. cap. 40. refert, Constantinopolim nempe incolentes hac maxime vexari solitos: ἡς δὲ τῆς νόσου εὐθυσία καθέστηκε δυστυχῆς τοῖς τὸ Βασίλειον ἄστυ κατοικοῦσι διὰ παντός. Quod de Alexandria et Caria Coelius Aurelianus Sicciensis lib. 5. Tardar. Passionum cap. 2. de Atheniensi vero tractu scripsit Lucretius lib. 7.

Attide tentantur gressus, oculique in Achaeis Finibus.

Τὴν γλώσσαν ἀσύμμετροι] Anna lib. 10. p. 294. τριβο- Pag. 435. C μένον δὲ τοῦ καιροῦ διὰ τὸ φύσει λαλόν τε καὶ μακροηγορώτατον τῶν Λατίνων. Mathaeus Westmon. A. MCCXXXIX. Francos ut impetuosos et magniloquos perstringit. Britonum Armoricanorum garrulitatem sugillat Glaber Rad. lib. 2. cap. 3. Normannorum Mathaeus Paris. A. MCCVII. et Wilhelmus Brito lib. 5. Philipp. Provinciales etiam hoc nomine carpit Guibertus lib. 2. cap. 18. ubi de Raimundo Sanctaegidiano: *Erat autem praefatis nostris Principibus aetate maturior et exercitus, nisi quantum ad garrulos hominum Provincialium mores spectat, nulli inferior.* Horum mores graphice etiam descripsit et expressit Gervasius Tilleberiensis lib. 2. Otiorum Imper. *Est enim Gens quam Provincialem appellamus consilio perspicax, promissis fallax, opere cum vult efficax, sine armorum pondere bellicosa, pro sua*

paupertate in cibando larga, in nocendo insidiosa, inter probra taciturna, cum locus aut tempus suppetit malefecta memorat, bello navali circumspecta et victoriosa, caloris patiens ac frigoris, famis ac saturitatis, Gens in substantia tenuis, quia vult, et abundantia pacis affluens quando vult. Si Dominum continuum haberet quem timeret, nulla gens citius frangeretur ad bonum, nec ulla, quia non est a quo regatur, ad malum.

Pag. 436. B

Τῶν μεσαζόντων] Dicuntur *μεσάζοντες*, qui rebus gerendis in Palatio praesunt, seu quibus veluti sequestris Principes res suas peragunt, *Ministri aulae*, Mamertino in Paneg. *Rerum Ministri* Manilio lib. 5. nuncupati. Nicetas in Man. lib. 1. N. 3. ἐφρόντιζε δὲ ὁ Βασιλεὺς καὶ εἰς τὰ τῶν δημοσίων πράγματα κατασιῆσαι μεσάζοντας. Et infra: μελεδωνὸν δὲ μεσάζοντα τῶν οἰκείων υποθέσεων. Cantacuzenus lib. 3. cap. 15. τὴν μὲν τοῦ μεσάζειν ὑπηρεσίαν ἐνεχειρίσθη. Unde frequentes adesse Palatio ex officii debito necesse habebant. Idem Cantacuzenus lib. 4. cap. 39. παρόντος δὲ καὶ Κυδωνῆ, ὃς ἐνδον βασιλείων διέτριβεν αἰεὶ, οὐ μόνον διὰ τὴν εὐμένειαν, ἣν πολλὴν παρὰ Βασιλέως ἔκαρπούτο, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς πράγμασι μεσόζων, ἀνάγκην εἶχεν αἰεὶ συνεῖναι Βασιλεῖ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν etc. Eiusmodi *Μεσαζόντων* meminit etiam Pachymeres lib. 5. cap. 6. Summus vero rerum Minister *Μέγας Μεσάζων* dicebatur, cui Ducas cap. 21. 22. et 28. Versiorum Turcicorum dignitatem aequiparat. *Mediatores* dicuntur S. Cypriano seu Autori de Cardinalibus operibus Christi in Prologo: *Unde haec sitis divitiarum miseris pectoribus assidet, et ambitionis salsugo bibulum animum occupat, ut per fas et nefas ad loca superiora, etiam de latebris eremi, nonnulli se ingerant: et de omni gradu ubi aliquis aditus patet anhelii prodeant, discurrant ad Iudices, blandiantur mediatoribus, conducant auxiliarios et modis omnibus elaborent, ut sedeant cum Principibus.* *Μεσίται* Pachymeri lib. 6. cap. 26. lib. 9. cap. 8. iidem qui *Mediatores* hoc loco. Vide eundem lib. 4. cap. 3.

B *Φράγγων ὀργίλον*] Nicetas in Andronico lib. 1. de Latinis, seu Normanno-Siculis: *μόνω οἱ τοῦ γένους τούτου τῷ θυμῷ χαρίζεσθαι οἴασιν, καὶ οἷς οὕτως ἐπιτάσσει ὀργίλως ὑπενδιδόναι πεφύκασιν.* Tudebodus lib. 1. *Franci pleni erant invidia et tumida superbia.* Tyrius lib. 16. cap. 23. *Francorum fastus non ferens.* Ordericus lib. 9. *Superbi Francigenae.* Abbo lib. 2. de Obsid. Paris.

*Quippe supercilium, veneris quoque foeda voluptas,
Ac vestis pretiosae elatio te tibi tollunt.*

Mathaeus Westmon. An. MCCLXXII. *Galli igitur, qui nunquam indignatione et iactantia caruerunt, quorum superbia ad ex-terminium perveniet etc.*

Λόγον] Locus, ni fallor, luxatus. Quid enim est Ale- Pag. 438. C
xium Nicaeam contra Turcos profectum esse et cum iis bel-
lum initurum *τῇ δεξιᾷ χειρὶ λόγον κατέχοντα*. Nam quod
vult eruditus Interpres Alexium currus, quo vehebatur, ha-
benas dextra moderatum, nec est simile vero, neque ex An-
nae verbis elici potest. An igitur reponenda ea verba, quae
habet lib. 7. pag. 196. *τῇ δὲ δεξιᾷ χειρὶ τῆς τοῦ λόγου μη-
τρὸς τὸ ἀμόφορον σημαίαν* aut *εἰκόνα κατέχων*; ut sensus
sit Alexium in Expeditionem illam profectum, dextra tenen-
tem Deiparae humerale, vel imaginem; quo casu *ἀμόφορον*
Deiparae in priore contra Scythas praelio deperditum haud
fuerit. Sed an probabilis sit coniectura, aliis diiudicandum
relinquo.

Αἰγύλλους] Locus in Bithyniae ora, qui *Αἰγύλος* Zona- D
rae in Michaelē Theophili F. pag. 131. et Scylitzae pag. 552.

Καμύτζης] De hac Eustathii Camytzae clade agit Zo- Pag. 440. A
naras.

Μελαγγίνων] Oppidum ad Olympum montem (qui My- Pag. 441. A
siae cognominatur a Ptolemaeo et Constantino lib. 1. de
Themat.) olim *Μελάγγεια*, aevo recentiori *Μάλαγνα* nuncu-
patum, ut est apud Zonaram in Michaelē, seu *Μαλάγνα*, ut
est in VII. Synodo Oecumenica pag. 475. Edit. 1618. Occurrit
prior appellatio apud Theophanem A. I. Nicephori General.
Nicetam in Man. lib. 1. N. 2. lib. 3. N. 2. in Alexio lib. 1.
N. 3. et Pachymerem lib. 2. cap. 8. Posterior apud Annam
lib. 15. Landulfum Sagac. lib. 23. et 24. apud quem male
editum *Malagma* pro *Malagna*. Montem fuisse opinatur vir
magnus, at Nicetas diserte oppidum vocat.

Πύλην] Portam Magni Palatii, de qua Tyrius lib. 20. Pag. 443. C
cap. 25.

Ἀριστήριον] Recte coniectat doctus Interpres *Ἀριστή- C*
ριον esse eam Magni Palatii Exedram, in qua epulabatur
Imperator, quam in celsiore Palatii parte extitisse innuit,
Bucoleontis appellatione donata, uti observatum supra. *Pran-*
sorium dicunt Latini, si Ioanni de Ianua fides: *Pransorium*,
Domus, vel locus ubi prandetur. Ita *Λειψιστήριον* *Coena-*
culum vertit vetus Glossarium. In Originibus CP. a Combe-
fisiō editis: *ἀπειμήθη εἰς ἐν τῶν σκαλιῶν τοῦ αὐτοῦ φόρον,*
ἐνθα τὰ ἀριστα τὰ πρῶτα ἐπῆρχεν, quo loco prius prandia
erant, id est locus in quo publicae plebi praebebantur epulae.
Nec, opinor, alii fuit usui locus in circo *Πρανδιάρα* dictus in
Chron. Alexandrino A. XII. Arcad. quod ibi nempe publica

agerentur convivia et *Prandia*. *Delphicum* hanc Palatii Exedram proprio et genuino vocabulo nuncupabant Graeci a voce *Delphica*, quae abacum, seu mensam significat, in qua reponebantur vasa et pocula, de qua Cujacius lib. 10. Observat. cap. 13. et Turnebus lib. 27. Adversar. cap. 15. Id diserte docemur a Procopio lib. 1. de Bello Vandal. τότε δὲ Βελισάριος ἐπεὶ ὁ καιρὸς εἰς τοῦτο ἦμεν, ἄριστον σφίσιν ἐκέλευε γενέσθαι, οὐ δὴ Γελίμερ τοὺς τῶν Βανδήλων ἡγουμένους ἐστιᾶν εἰώθη. Δέλφικα τὸν τόπον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, οὐ τῇ σφειτέρᾳ γλώσσει, ἀλλὰ κατὰ τὸ παλαιὸν ἐλληνίζοντες. ἐν Παλατίῳ γὰρ ἐπὶ Ῥώμῃς ἐνθα ξυνέβαινε στιβάδας τῶν Βασιλέων εἶναι, τρίπους ἐκ παλαιοῦ εἰστήκει, ἐφ' οὗ δὴ τὰς κύλικας οἱ Βασιλέως οἰνοχόοι ἐτέθεντο. Δέλφικα δὲ τὸν τρίποδα καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ ἐν Δελφοῖς ἐγένετο. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, καὶ ὅπη Βασιλέως εἶναι στιβάδα ξυμβαίνει, Δέλφικα καλοῦσι τοῦτο τὸ οἶκημα. Hinc lumen accipit Victor Tunnensis in Chron. *Vitalianus Constantinopoli intra Palatium, loco quem Delphicum Graeco vocabulo dicunt, Iustiniani Patricii factione dicitur interfectus fuisse.*

Pag. 447. A

Τρίτου] Inde patet Annam ad Manuelis Augusti tempora, viro superstitem, exacto ad minimum aetatis sexagesimo, vitam produxisse, quod etiam ex Niceta docemur; quando vero e vivis excesserit, incertum. Illius sepulchrum in Patriarchio extare scribit Martinus Crusius in Not. ad Histor. Politic. *Annae, inquit, sepulchrum adhuc extat in Templo Patriarchatus a D. Gerlachio visum. Est id lapideum, non insistens quatuor basibus, sed integro lapide a terra surgens altius quam mensa, ad parietem Templi, sicut alicuius Germani Principis sepulchrum, incisam habet aquilam.* At unde habuit Gerlachius Annae nostrae esse tumulum? potuit enim esse alterius Annae: nam nisi aliunde constet, ex iis probari vix potest.

Pag. 448. A

Κοσμικῆς τύρβης] Secularis turbae. Mirum quod Anna, quae tantopere barbara se respuere vocabula passim profiteatur, Historiae suae venustatem hisce mixobarbaris vocibus interdum, nulla praeunte necessitate, aspergat.

D *Τῇ Θεομήτορι*] Deiparae forte Hodegetriae, cui non modo supplicabant Imperatores in Expeditionem profecturi, ut est apud Zonaram et Scylitzem in Michaelē Theophili F. sed et post adeptam victoriam resque rite et belle confectas, gratias referebant, ut est apud Cantacuzenum lib. 3. cap. 50. et 59. Gregoram lib. 4. etc. Neque enim bene coniectarunt viri docti de hac appellatione in Notis ad vitam S. Basilii Iunioris N. 40. Vide Historiam nostram Gallobyzant. lib. 2. N. 5.

Ὀγδόης ἐπινεμίσεως] Alexius bellum in Comanos pa- Pag.449.C
rans ex urbe proficiscitur mense Novemb. Indict. 8. quae
cedit in A. Chr. MXXIV.

Βουραντζόβης] Malim Βρανζόβης, de qua urbe ad D
Istrum sita non semel agunt Cinnamus et Nicetas.

Φιλιππόπολις] Eadem habent Cedrenus, Zonaras, et Pag.450.A
Ioel in Philippo. Sed hallucinatur Anna, dum scribit Phi-
lippopolim Κρηίδας olim vocatam, id enim convenit Phi-
lippis, Thraciae perinde oppido, cui id nominis inditum a
fontibus, qui circa collem, cui inaedificatum est, scaturiunt,
uti diserte tradunt Appianus lib. 4. de bello civili, Diodorus
Sicul. et Plethon. Vide Not. ad Villhard. N. 238.

Ἐκ Παύλου καὶ Ἰωάννου] De Paulicianorum origine et D
autore similia narrant Balsamon ad Canon. XIX. Synodi Ni-
caenae, et Cedrenus pag. 432. Porro Anna Paulicianos ap-
pellatos velle videtur, vocabulo ex Paulo et Ioanne confecto,
quasi Παύλοι καὶ Ἰάννοι. Sic etiam Zonaras in Michaelē:
κατὰ τὴν ἐφάν δὲ τὸ τῶν Μανιχαίων, πλῆθος ἦν πολὺ, οἱ
καὶ ἀγροικότερον παρὰ τοῦ δημώδους ὄχλου καλοῦνται ἐκ
Παύλου καὶ Ἰωάννου, τῆς κλήσεως συγκειμένοις αὐτοῖς. Hos
aetas inferior *Publicanos* nominavit, interdum *Populicanos*,
ut Villharduinus N. 208. qui illos pariter Philippopolitanum
tractum incoluisse scribit. De hisce Haereticis pluribus egi-
mus ad hunc Scriptorem.

Ὁ Τζυμισκῆς] Zonaras et Glycas in Alexio. Pag.451.B

Ἀρμενίων] De Armeniis Thraciam incolentibus agit Pag.452.C
Gotofredus Monachus S. Pantal. An. MCLXXXIX. De Iacobitis
multa habent Iacobus de Vitriaco, Miraeus in Notit. Orb.
Christ. Quaresmius et alii passim.

Κωνσταντίνῳ] Constantinum Ἰσαποστόλου nomine do- Pag.453.B
natum a Graecis testantur Menaea, Euchologium Graec.
pag. 374. ipseque Eusebius lib. 4. de vita Constant. cap. 71.
Apostoli denique praeter Annam Ioann. Damascenus in Syno-
dica ad Theophilum Imp. et Cinnamus lib. 1. quibus dicitur,
ὁ ἐν Βασιλεῦσιν Ἀπόστολος. Neque soli Constantino Ἰσα-
ποστόλου titulum concessit Ecclesia Graecanica, sed et He-
lenae matri, D. Theclae, D. Albercio Episcopo Hierapolitano,
Mariae Magdalenaе, et aliquot aliis, ut constat ex eorum Me-
naeis. Sic appellatum a nostris *Parem Apostolis* D. Martinum
narrat praeter Odonem Cluniacensem et Petrum Damianum
Belethus lib. de Divin. Offic. cap. 163. et ex eo Durantus in
Ration. lib. 7. cap. 27. quo spectat illud Sulpitii Severi in
illius vita lib. 2. *Est enim ille, ubi est, consortus Apostolis
ac Prophetis, et quod pace Sanctorum omnium dixerim, in*

illo iusto grege nulli secundus. Sic Regi Recaredo in Concilio Toletano acclamatum legimus: Ipse mereatur veraciter Apostolicum nomen, qui Apostolicum implevit officium. Petrus Blesensis Epist. 46. de S. Thoma Archiepisc. Cantuariensi: Non laboro Martyrem Apostolo comparare, cum Apostolus sit maior Martyre. Sed gloriosum est nos habere Martyrem, qui Apostoli nomen habeat, et Apostolum miraculis aut imitetur, aut vincat. Licet vero ab Ecclesia Graecanica relatus sit in Divorum numerum Constantinus, et a Graecis velut Ἰσαπόστολος colatur, secus tamen in Ecclesia Latina observatur. Berengosius Abbas lib. 3. de Invent. et Laude Sanctae Crucis cap. 2. ubi de B. Helena: Unde cum virtus sanctitatis eius sit tanta, ut merito inter alios Sanctos et ipsa numeretur Sancta, mirum non est, quod sicut Catalogus Sanctorum solet ubique testari, festivitas eius a nobis annua semper debet revolutione celebrari. Sed quoniam in eodem Catalogo filii eius nulla est mentio, sed magis memoria illius omnibus modis inibi obteratur silentio: ideo ut in regione vivorum, et ipse complaceat Deo, necesse est ut oratio fiat ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cum enim praesentis Ecclesiae domicilio festivae solennitatis officium matri potius debeatur, quam filio: ideo in Agendis mortuorum providendum est cunctis, ut memoriam filii studeant habere cum defunctis.

C *Ἐυστράτιος*] De quo et eius Scriptis consulendus omnino Leo Allatius lib. 2. de Eccl. Occid. et Or. perpet. consens. cap. 10. N. 11.

Pag. 454. C *Βιδύνην*] Bidynae mentio est apud Zonaram et Scylitzem in Bulgaroctono et Suidam.

Pag. 455. C *Περιδρομούς στοάς*] Porticus Palatium ambientes, in quibus excubabant Praetoriani milites, ad Regiae et Imperatoris ipsius custodiam delecti, quas eleganti carmine descripsit Corippus lib. 3. de Laudibus Iustini. Has inter erant Porticus Scholariorum, quarum meminit Chronicon Alexandrinum A. Iustin. v. *Excubita* in universum dictae omnes Zonarae, Scylitzae et Codino in Orig. CP. *Excubitoria*, Autori de Exilio S. Martini PP. Vide pag. 494.

Pag. 457. B *Ἐλεφαντίνη*] Carceris Palatini nomen Scylitzae in Monomacho notum: τὸν μὲν Κεγένην ἄγει πρὸς τὰ Βασίλεια, καὶ ἐν προσήματι τάχα Θεραπείας καὶ ἰατρείας ἐν τῇ Ἐλεφαντίνῃ καθεύδουσιν. Et Cinnamo lib. 6. N. 14. Εἰς τὴν ἐν Παλατίῳ τε φρουρὰν ἀχθεῖς, ἣν Ἐλεφαντίνην ἔθρος καλεῖν ἔστιν. Vide Not. ad pag. 494.

IN LIBRUM XV. ALEXIADIS NOTAE.

ΣΟΛΥΜΑΣ] Solymannus Iunior, qui Nicaea a nostris Pag. 460. A privatus fuerat.

Σουλτανίκιον] Iconium Lycaoniae, seu Cappadociae urbs, A Cliziasthlanis Sultani Regia et Sedes. Hinc patet Cliziasthlanem Solymani Senioris filium, Solymani Iunioris fratrem, Iconio praesertim imperasse et Cappadociae. Idemne vero cum Cliziasthlane, qui hoc libro memoratur, addubitari potest; nam cum Anna hunc adhuc adolescentem repraesentet, alterum a priori dici debere contenderim, qui statim post Solymani parentis caedem Nicaeae Imperium tenuit. Proinde eo anno quo bellum, quod hocce libro recensetur, gestum est, biennio scilicet ante Alexii obitum, adolescentiae annos excesserat, iamque erat aetate provector. Praeterea filium Cliziasthlanis Senioris fuisse suadent patrium nomen et continuatum Iconiense Imperium. Denique posteriorem hunc Cliziasthlanem eundem fuisse, qui libro 14. pag. 429. et 431. et hoc libro *Saisan* et *Amer Saisan* nuncupatur, diserte indicat Anna pag. 478. Quem enim Cliziasthlanem supra appellavit, ubi de inito cum Alexio conflictu, mox eiusdem cum Alexio foedera, et ut a Mazuto fratre circumventus, Imperio et vita privatus fuerit, enarrans Cliziasthlanem *Saisan* cognominatum his verbis indicat: τὸν Σουλτάνον Σαϊσάν τὴν κλησιν, non quod eius esset nomen, sed ex Sultantica dignitate ita indigitaretur: *Sa* enim lingua Persica Regem sonat, ut autor est Tyrius lib. 3. cap. 1. qui eo donatum cognomine Solymannum ipsum perinde scribit, quod nempe Sultánico titulo gauderet, qui apud Achamedem Gue-rapsi F. in Hist. Tamberlani, libro praesertim 2. primoribus Toparchis attribuitur. De vocabuli vi multa Reineccius in Stemm. Persic. Sultan. in Appendice ad Aithonum, Seldenus de Titulis Honorariis, seu *Titles of Honor*, 1. part. cap. 6. §. 5. 6. 7. et Henricus Valesius ad lib. 19. Marcellini, initio. *Σασανισάν* nescio quem Persarum, seu Turcorum Regem habet Achmes *Ὀνειροκριτ.* cap. 2. Sasanem Persicorum Regum autorem memorat Chronicon Orientale in Commodo Imp.

Ἄερα] Sunt qui putant Aerem hoc loco nihil aliud Pag. 462. C esse quam aeris aut caeli temperiem; ut sensus sit, Alexium, qui plurimum iter per arida loca flagrantissima aestate confecerat, aestu remisso ad Malagnorum oppidum se contulisse, ubi aer hauriebatur purior et temperatior: Galli dicerent, *Alexis vint prendre l'air des Malagnes*. Plutarchus *σπᾶν τὸν ἄερα* scripsit, haurire, vel carpere aerem; Caelius Aurelianus Siccensis lib. 4. de Tardis Passionibus cap. 1. *in aerem me-*

liorem transire. Verum quin hanc protinus amplectar sententiam, vetant quae mox sequuntur, Alexium simul Aerem attigit (*τὸν ἀέρα καταλαβεῖν*) regia monere missa Imperatricem accersivisse. Vide an ad Annae mentem faciat locus Procopii lib. 2. de Aedif. Iustin. cap. 1. ubi urbis Daras muros a Iustiniano instauratos describit.

C *Κατὰ τὴν Πρίγκιπον*] Sic vocatur Insula Byzantio et Chalcedoni vicina, quam pluribus describit Gylius lib. 3. de Bosp. Thrac. cap. 15. In ea Insula Monasteria aliquot extracta tradunt Cedrenus, Zonaras, Anastasius, Paulus Diac. lib. 23. Nicetas Paphlago in vita Ignat. Patr. CP. et alii.

Pag. 469. D *Τόξοις βάλλουσιν*] Leo in Tact. cap. 18. §. 50. et 52.

Pag. 471. A *Βούρτζη*] Bardas iste, cognomento Burtzes, quem oppidis aliquot imperasse Anna scribit, filius fuit (nisi idem ille sit) Burtzae, quem lib. 3. *Τοπάρχην Καππαδοκίας καὶ Χώματος* fuisse ait; genusque ducebat a decantatissimo illo Michaelē Patricio, qui imperante Nicephoro Phoca Antiochiam expugnavit, et altero Michaelē prioris filio, Magistro, et Antiochiae Duce a Basilio Porph. creato: de quibus Zonaras et Scylitzes.

Pag. 473. B *Ὁ Βασιλεὺς Μιχαήλ*] Michael Basilius.

C *Τὸ Φιλομήλιν*] Philomelis, Philomelium et *Φιλομήλιον*, uti effertur a Cinnamo, una eademque urbs. Zonaras de hac Alexii Expeditione: *ἔξεισι ἀνδρῶν κατὰ τῶν βαρβάρων τούτων ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ ἀπεισιν εἰς τὸ Φιλομήλιον, εὔρε δὲ τὸ ἄστυ τοῦτο κενὸν ὀπλιτῶν* etc.

C *Μεσόνακτα*] Oppidum olim Dipotamus dictum, quod in Phrygia statuitur a Scylitze pag. 688.

Pag. 478. B *Τὸν πόδα αὐτοῦ ἠσπίασατο*] Arnoldus Lubec. lib. 2. cap. 15. *Est quaedam detestabilis consuetudo Regi Graecorum, qui etiam propter nimium fastum divitiarum suarum Imperatorem se nominat, — ut osculum salutationis nulli offerat, sed quicumque faciem eius videre meretur, incurvatus genua eius osculatur.*

D *Συνθήκας*] Vide Zonaram.

Pag. 479. A *Μαζούτ*] A quo genus ducunt caeteri Iconienses Sultani. Consule Familias nostras Mahometicas et Stemma Iconiensium Sultanorum.

Pag. 480. A *Γαζής*] Qui ab Orderico Vitali lib. 11. *Gazis*, ab aliis *Gazzi* nuncupatur. Tyrius lib. 12. cap. 9. *Infidelium potentissimus Princeps, et apud suos valde formidabilis, infelicis populi et perfidae plebis, videlicet Turcomannorum Dominus Gazzi.* Gauterio de Bellis Antioch. *Amir Gazi Turcorum*

Amiraldus dicitur. Fuit porro Gazis Asanis Catuchi, quem antea Saïsan, seu Cliziasthlan, Sultanus interfecerat, filius. Sed an Catuchus idem sit cum Malducho, seu ut vocitatur a Tyrio, Menduco, potentissimo Turcorum Satrapa, qui a Doldechino Damasceno Tyranno neci datus est A. Chr. MCXIII. non ausim omnino affirmare, cum Asanum Catuchum a Cliziasthlane Iconiensi Sultano sublatum scribat Anna. Vide et confer Albertum Aq. lib. 12. cap. 9. et 17. et Tyrium lib. 11. cap. 19. et 20. Idem Ordericus pag. 829. Gazim, nepotem et haerem Balad Calepi Domini fuisse autor est.

Μανούλην] Recte Interpres Candelabrum ex Meursii D Glossario vertit. Nam falli constat virum eruditum apud Ducam cap. 39. ubi *Μανουάλια* armillas interpretatur. Anonymus de Templo S. Sophiae: *στεινούς δὲ ἐποίησε πέντε, — καὶ Μανουάλια δύο ὀλόχρυσα* etc. *auro fusa duo candelabra*: ita Combefisius. *Μενάλιον* pro *Μανουάλιον* occurrit in Orig. CP. *καὶ μενάλια δύο ὀλόχρυσα*; est autem candelabrum quod manu gestatur. Candelabro igitur, vice *μυδροῦ*, seu ferri candentis, quod tum aberat, visus ademptus est Saïsan. Vide Historiam nostram Gallobyz. N. 34.

Τὸ Φιλομήλιον] Zonaras pag. 245.

Pag. 481. C

Ἀνήγειρεν Ὀρφανοτροφεῖον] Non de novo condidit Orphanotrophium, sed labefactatum et neglectum instauravit Alexius, Monachorum et Monacharum cellulis auxit, Scholas Grammaticae, in quibus pupilli et pauperum liberi erudirentur, statuit; denique Gerontocomiorum, vel Xenodochiorum, quae hactenus deserta erant, reditus omnes novosque insuper attribuit. Ita Zonaras et Glycas in Alexio. Sed et ex Aede D. Pauli, quae in ea stabat urbis regione quae vergit ad Acropolim, (seu Angulum D. Demetrii) ad quam inaedificatum Orphanotrophium scribit Anna, perspicue patet illud esse vetus Orphanotrophium, intra quod stetit Aedes D. Pauli, ut mox dicemus. A Iustino Imperatore et Sophia Augustis conditum videtur innuere Codinus de Orig. CP. pag. 45. 58. a quo Orphanotrophium S. Pauli appellatur. Ante Iustini tempora extractum fuisse evincit Lex 5. Cod. de Episcop. et Cleric. quae est Leonis et Anthemii Impp. ex qua docemur praeterea Zoticum quemdam, cuius memoriam agunt Menaea ult. Decembris, fuisse primum illius curatorem, sub Orphanotrophi nomine, qui primus huiusmodi officium invenisse dicitur, cui postea successerit Nicon. A Romano Argyro instauratum fuisse autor est Scylitzes.

Pag. 482. C

Παύλον] Scribunt Theophanes, Zonaras, Scylitzes, Ioes et Codinus de Origin. CP. pag. 58. Edit. Reg. Aedem

SS. Petri et Pauli Apostolorum *πολυτελῶς* exaedificatam ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ a Iustino Iuniore An. illius VII. quod perperam Suidas Iustiniano tribuit, nisi error subsit in nomine, quod vult Alamannus. Transiit illa posthæc in solius D. Pauli appellationem, Aedesque D. Pauli dicta est, ut ex hoc Annae loco patet, Scylitze in Leone Armenio, Pachymere lib. 4. cap. 14. praeterea Graecorum Menaeis ad 12. Novemb. tradentibus S. Nili (cuius narrationes ante aliquot annos publicavit eruditissimus Annae Interpres) et S. Theoduli filii corpora in ea Aede sub altari recondita ab ipso Iustino. Hanc a sui amplitudine pariter commendat Nicephorus Gregoras lib. 7. et ad Eugenii portam statuit, quae stetit iuxta Acropolim, et ab Andronico Palaeologo Seniore instauratam refert. Extitit praeterea Constantinopoli Aedes alia Divis iisdem sacra, quam Iustinianus in domo, quam priusquam Imperium adeptus esset, habitabat, iuxta Hormisdæ Palatium extruxit, ut habet Procopius lib. 1. de Aedif. Iust. quod Petro cuidam Barsimiano, qui eodem imperante Iustiniano vixit, tribuit Autor τῶν πατριῶν ΚΠ. At illa postea solius D. Petri titulo et nomine innotuit, de qua intelligendus Anastasius Biblioth. in Agathone PP. *Suscepti sunt a Principe in oraculo B. Petri Apostoli intra Palatium.* Nam Hormisdæ aula pars fuit Magni Palatii. Meminit etiam istius Aedis a se in domo sua conditæ Iustinianus ipse in Epist. ad Hormisdam PP. quae extat post 65. Epist. eiusdem Pontificis, et Concilium Constantinopolitanum sub Menna Act. 2. sub finem. Habet denique vetus urbis Descriptio Ecclesiam S. Pauli in 8. Regione: verum fuit illa sacra D. Paulo, non Apostolo, sed Patriarchæ CP. ut pluribus docent Photius in vita eiusdem Sancti, Socrates lib. 5. cap. 9. Sozomen. lib. 7. cap. 10. et Nicephorus lib. 12. cap. 14. qui eam περὶ τὸ Δεύτερον statuit. Vide Innoc. III. PP. lib. 13. Epist. 19.

Pag. 484. D   Ὀρφανοτροφεῖον] Definitur Orphanotrophium a Iuliano Antecessore Constitut. 7. *Locus venerabilis, in quo parentibus orbati pueri pascuntur.* Vide Leg. 32. Cod. de Episc. et Cler.

Pag. 485. A   Σέκρετα] Secretum hoc loco interpretor Forum Iudiciale, in quo de rebus et praediis ad Orphanotrophium spectantibus lites agitabantur, quod videtur indicare vox *λογοπραγίας*, quae proxime sequitur. Vide Notata ad pag. 70.

A   Τῷ τῶν Ἀποστόλων νεῶ] Petri et Pauli Ecclesiae, quae D. Pauli paulo ante dicitur.

A   Διακονισσῶν] Diaconissarum nomen iam inde a Christianae Religionis incunabulis auditum testantur abunde D. Paulus Epist. ad Rom. cap. 16. ubi Phoebem *διάκονον τῆς ἐν Κεγκρείαις Ἐκκλησίας* commendat, et B. Ignatius, qui

Epist. ad Antiochenses τὰς διακόνους salutat. Sed et meminuit Theodoritus lib. 13. cap. 14. mulieris pietate insignis, τοῦ τῆς διακονίας ἡξιωμένης χαρίσματος, et alterius sacro isto fungentis munere Sozomenus lib. 4. cap. 24. Dionysiam S. Euthymii matrem ab Otreio Melitenensi Episcopo ordinatam fuisse Diaconissam autor est Cyrillus in eiusdem Euthymii vita cap. 1. N. 5. Aliarum mentio est apud Crispinum in vita S. Parthenii Episc. Lampsac. cap. 2. N. 17. Marcum in vita S. Porphyrii Episc. Gazensis cap. 12. N. 102. *Ministras* a primis Christianis vocitatas autor est etiam Plinius lib. 10. Epist. 97. quod scilicet, ut Diaconi Episcopis et Presbyteris aderant, quo iis divina exequentibus officia navarent operam, ita illae in sacris ministeriis ea obibant munia, quae Diaconi ipsi salvo pudore, vel etiam absque offensionis nota peragere non poterant, in officiis praesertim, quae mulieres spectabant: verbi gratia, si ad balnea procedere, si corpora nudari qualibet ex causa necesse esset, ut est in Constitut. Apost. lib. 3. cap. 15. et apud Epiphanium Haer. 79. vel si divino instruendae verbo erant, vel docendae rusticae et imperitae mulieres, quo tempore baptizandae sunt, qualiter et baptizatori responderent, et accepto baptismo deinceps viverent, ut est in Canon. Arabicis Concilii Nicaeni Can. 74. et in Synodo Carthag. IV. Can. 12. Unde et a D. Hieronymo dicuntur *in suo sexu ministrasse Diaconissae in Baptismo et ministerio verbi*; quod et docent praeterea Novella Iustiniani 6. cap. 6. et Ioannes Moschus in Prato Spirit. cap. 3. ubi innuit mulieres ipsas, cum ad sacrum Baptismum accederent, nudas prorsus fuisse; quod praeterea testatur D. Chrysostomus in Epistola ad Innocentium PP. quae in vita ipsius a Palladio conscripta legitur, firmaturque ex Concilio Constantinopolitano sub Menna Act. 5. pag. 751. Edit. 1618. in quo obiectum Petro Alexandrino, quod cum Maria quadam nuda in Baptistarium, priusquam illa baptizaretur, ingressus esset, nullique alii introeundi facultatem concessisset. Unde proclivis est coniectura, ut viri a Diaconis in eum finem denudabantur, ut autor est Dionysius Areopagita et Gregorius Nazianzenus Orat. 40. de Baptismo, ita mulieribus, quae seorsim a viris baptizabantur, (quod indicat Ordo Romanus et Augustinus lib. 22. de Civit. Dei cap. 8.) Diaconissas in earum denudatione ministrasse. Habita tamen iis in caeremoniis pudoris ratio est: nam, ut autor est Clemens lib. 3. cap. 16. virum ad Baptismum venientem excipiebat Diaconus, mulierem Diaconissa: cui propterea istius partis Baptistarii, in qua baptizabantur mulieres, claves commissae erant, ut est apud eundem Scriptorem lib. 8. cap. 28. atque inde Diaconae di-

cuntur a D. Ignatio Epist. 9. τῶν ἁγίων πυλῶν φρουροί. Itaque cum baptizabantur mulieres, Diaconus eis frontem oleo sancto tantum ungebat, postmodum caeteras unctiones peragebat: οὐ γὰρ ἀνάγκη γυναῖκας ὑπὸ ἀνδρὸς κατοπτεύεσθαι, ut ait idem Clemens. Proinde probabile est, etsi nudae ad Baptistarium procederent, operta tamen habuisse nudata corpora linteo aliquo, quod a solis Diaconissis auferretur, cum id res postulabat, aliaeque unctiones exequendae erant, cum solam frontem ungeret Diaconus. Atque de hisce Ministeriis intelligendus videtur Atto Episcopus Vercellensis Epist. 8. dum ait Diaconas *ministrandi vel baptizandi officium sumpsisse*; non quod revera id munii unquam obierint, sed quod in administratione istius Sacramenti foeminis collati ministraverint. Cum igitur praecipuus is fuisset veterum Christianorum scopus, ut Paganorum praesertim caeterorumque vitarent scandala, in muliebribus officiis adhibendas censuerunt mulieres, viduas, virtutibus probatas, aetate maturas et provectas, quae sexagesimum aetatis excessissent annum, iuxta praeceptum Apostoli 1. ad Thimoth. cap. 5. Quod et sancitum postea a Theodosio autor est Theophanes, et a Valentiniano, Lex 27. C. Theod. de Episc. et Cler. Hinc ab aetate proveciore Πρεσβύτιδες dictae in Concilio Laodic. Can. 11. et Προκαθήμενοι, Seniores Isidoro Mercatori, Πρεσβύτιδες ἱεροπρεπεῖς S. Antiocho Homil. 21. et γυναῖκες Πρεσβύτιδες καὶ θεόπνευστοι μητέρες Palladio in Praefat. ad Hist. Lausiacam, quod in Ecclesia caeteris mulieribus praeirent, in consessibus primum obtinerent locum, atque adeo τὴν γυναικωνῖτιν ἐκκλησιαστικῶς, seu coetum muliebrem regerent, ut est apud Balsamonem lib. 5. Iuris Graeco-Romani. Postmodum indultum est, ut quae annum quinquagesimum attigerant, ad Diaconissarum ordinem admitti possent, Novella Iustiniani 6. vel saltem quadragesimum, Nov. 123. cap. 13. et Concil. Chalced. Oecum. Can. 15. quo praeterea cavetur, Diaconissas post χειροτονίαν non posse ad nuptias transire; ubi χειροτονίας vox non pro ordinatione, seu consecratione sumitur, sed pro benedictione. Duplex quippe fuit χειροθεσία, εὐλογίας videlicet et καθιερώσεως, ut ait Tharasius Patr. CP. Act. 1. Concilii Nicaeni II. pag. 486. utraque manuum impositione facta: sed posterior fuit ordinationis et consecrationis, quae ad Episcopos et Presbyteros spectabat, altera vero benedictionis, quomodo baptizatis manus imponebatur, ut autor est Hieronymus contra Lucifer. vel poenitentibus et lapsis. Concilium Arausicanum I. Can. 26. *Diaconissae omnimodo non ordinandae: si quae iam sunt, benedictioni quae populo impenditur, capita submittant.* Concilium Epaonense Can. 21. *Viduarum consecrationem, quas*

Diaconas vocant, ab omni regione nostra penitus abrogamus, solum eis poenitentiae benedictionem imponendo. i. quomodo poenitentibus manus imponi solet. Proinde verbum consecrationis ita accipiendum constat apud Fortunatum in vita Sanctae Radegundis cap. 22. dum narrat, ut haec pia Francorum Regina B. Medardum Noviomensem Episcopum supplicaverit instanter, ut ipsam mutata veste Domino consecraret. Cum enim abnueret S. Medardus, intrans illa in Sacrarium monachica veste induitur, procedit ad altare, Beatum Medardum his verbis alloquitur, dicens: Si me consecrare distuleris, et plus hominem, quam Deum timueris, de manu tua a pastore ovis anima requiretur. Quo ille contestationis concussus tonitruo, manu superposita, consecravit Diaconam: id est, manus impositione. At e contra benedictio pro ordinatione sumitur in Concilio Aurelianensi II. Can. 17. Foeminae quae benedictionem Diaconatus hactenus contra interdicta Canonum acceperunt, si ad coniugium probantur iterum devolutae, a communione pellantur. Et Can. 18. Placuit etiam ut nulli postmodum foeminae Diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate credatur. Damnatos olim Cataphryges, quod mulieres posse Diaconas ordinari profiterentur, autor est D. Ambrosius in cap. 3. Epist. 1. ad Timoth. quam haeresim Acephalis tribuunt Marianus Scotus et Sigebertus. Epiphanius Salaminae Cypri Episcopus Epist. ad Ioann. Episc. Hierosol. qua varia sibi obiecta diluit: Nunquam autem ego ordinavi Diaconissas, et ad alienas misi provincias, neque feci quicquam ut Ecclesiam scinderem. Proinde non alia notione vocem χειροτονεῖν usurpatam constat a Theophane, dum ait Chrysaphium suasisse Eudociae Augustae, ut a Marciano coniuge obtineret ἐπιτρέψαι τῷ Πατριάρχει χειροτονήσαι αὐτὴν διάκονον, ut quae virgo adhuc esset; sic etiam in Concilio Wormatiensi Canon. 45. manus impositio in Diaconissis accipi debet. Atque inde Diaconissas, licet in Ecclesia qualemcumque ordinem confecerint, ut ait Epiphanius, Laicis accenset Concilium Nicaenum Can. 19. Neque diversae sunt a Diaconissis, quae vulgo Viduae in Ecclesiae Latinae Conciliis dicuntur, quae scilicet servandae viduitatis professionem coram Episcopo in Secretario emittebant, imposita ab eo veste viduali, ut est in Arausicano I. Can. 27. univirae scilicet: Clemens lib. 6. cap. 17. διακόμισσα δὲ γενέσθω παρθένος ἀγνή, εἰ δὲ μὴ γε καὶ γῆρα μονόγαμος πιστὴ καὶ τιμία. Ita etiam Epiphanius cap. ult. Panarii. Prudentius lib. Περὶ Στεφ. in S. Laurentio:

*Cernis sacratas virgines,
Mireris intactas anus,*

*Primique post damnum thori,
Ignis secundi nescias.*

Concilium Toletanum IV. Can. 56. *Duo sunt genera Viduarum, Seculares et Sanctimoniales. Seculares Viduae sunt, quae adhuc disponentes nubere laicalem habitum non deposuerunt. Sanctimoniales sunt, quae iam mutato habitu seculari sub religioso cultu in conspectu Sacerdotis, vel Ecclesiae apparuerunt.* Mutationem vestium observant etiam Parisiense V. Can. 13. Turonense II. Can. 20. Toletanum X. Can. 4. et Foroivul. Can. 11. ut et Epistola Clodovaei ad Episcopos. A professione devotionis *Devotae* appellantur in eadem Clodovaei Epistola, et *Professae* in Concilio Arelatensi II. Can. 46. quod vero consecrarentur ab Episcopis, *Consecratae* in Concilio Remensi Can. 23. quod denique iis impertiretur benedictio, *Benedictae* in Concilio Turonensi II. Can. 20. At qualis fuerit Viduarum *Consecratio* et *Benedictio*, video controverti. Certe iis in caeremoniis varius fuit in Ecclesia usus. Nam viduas emissa viduitatis professione ad nuptias transire vetat Symmachus PP. Epist. Decretali ad Caesarium Arelat. cap. 5. et Concilium Foroivul. Can. 11. quod de Diaconissis statuit Chalcedonense et Toletanum IV. Can. 56. et Additio 3. Ludov. cap. 47. Proinde si ab ea professione recederent, ut et earum raptores, excommunicatione damnant Arausicanum I. Can. 27. idem Symmachus cap. 4. Concilium Aurelian. II. Can. 46. Aurelianense III. Can. 16. Remense Can. 23. Parisiense III. Can. 5. Toletanum X. Can. 4. Tuldense II. Can. 2. etc. At earum consecrationem vetat Epao-nense Can. 21. cuius Decreti haec in Turonensi II. Can. 20. redditur ratio, quia *nunquam in Canonicis libris legitur benedictio vidualis*; ubi *benedictio* pro manus impositione, seu ordinatione sumitur, diversa a poenitentiae benedictione. Imo non velandas ab Episcopo statuit Gelasius PP. Epist. 9. *Cum, inquit, nec auctoritas divina, nec Canonum forma id praescribant.* Id postea firmavit Zacharias PP. Epist. ad Pipinum cap. 6. qua decrevit *Viduas sub nulla benedictione velandas, ita ut si propria voluntate professam coniugii castitatem mutabili mente calcaverint, periculi earum intersit, quali Deum debeant satisfactione placare.* Nam, ut ait Concilium Turon. II. Can. 20. *Etsi solum propositum illis sufficere debet, absque dolo in eo perseverare procurare debent.* Verum haec sunt postmodum immutata: siquidem *sacro semel velamine suscepto consecratas viduas* ab emissa professione recedere prohibitas, evincit Concilium Wormatiense sub Adriano II. PP. Can. 20. 21. Viduae itaque et Diaconissae in Ecclesia certum ordinem confecere, uti Sanctimoniales et Monachae, a quibus differe-

bant; neque enim recte *Diaconissae* nomine Abbatissam appellavit Abaelardus Serm. in Natal. S. Steph. et pag. 143. nisi forte quia Diaconissae muliebri coetui praeerant, ut *Προσβύτιδες*, (etsi, ut verum non diffitear, hoc nomine indigitari videntur Praefectae Monasteriis puellaribus in vita Sanctae Eupraxiae Virg. N. 7. et 10.). Unde in septem ordinibus, quibus constitit Litanía Septiformis, sub Gregorio M. PP. tertius fuit *omnium Abbatissarum cum Congregationibus suis*; sextus *universarum Viduarum*, ut autor est Paulus Warnefridus lib. 3. de Gestis Langob. cap. 25. Quae vero hic Viduae dicuntur, *Diaconissae* appellantur apud Anastasium in Leone III. PP. *Universus populus Romanus cum Sanctimonialibus et Diaconissis ac nobilissimis matronis, — cum bandis et signis et canticis spiritualibus eum susceperunt*. Neque aliter intelligi debent in Bulla Greg. VII. PP. apud Ughellum in Archiepiscopis Bonon. N. 52. *Abbatés, Monachos, Presbyteros, Diaconos, Clericos literatos et illiteratos, servos et ancillas Dei atque Diaconissas, famulos utriusque sexus etc.* Ita hoc Annae loco distinguntur Diaconissae a Sanctimonialibus, et recte. Monachae quippe sacris Monasteriorum officiis addictae erant; Diaconissarum autem munus erat, ad mulieres pauperes, aut in ergastulis detentas, vel aegritudine afflictas accedere, et alia pietatis officia peragere. Unde *Matriculariae* appellabantur, ut autor est Isidorus Mercator ad Can. 11. Concilii Laodicensi: *Mulieres quae apud Graecos Presbyterae appellantur, apud nos autem Viduae, Seniores et Matriculariae nominantur, in Ecclesia constitui non debere*. Matriculariorum enim munia circa pauperes extitisse notum est. Quamobrem iure Atto Vercellensis, loco supra laudato, Diaconas alias prorsus fuisse ab Abbatissis contendit. Quo vero pacto, quove ritu ordinarerentur Diaconissae apud Graecos, pluribus exequitur Eucherologium Goari, ut et Mathaeus Blastares. Quomodo autem apud Latinos viduae, quae castitatem profitebantur, consecrarentur, narrat Ordo Rom. in quo praeterea annotatur *Presbyteris licere viduas velare, solis Episcopis virgines*, et hoc ante Evangelium. Porro videntur eadem fuisse cum Diaconissis mulieres, quas *Canonicas* vocat idem Ordo Rom. qui eas distinguit a Sanctimonialibus: *Inter virginem et foeminam, inter Canonicam et Sanctimonialem etc.* Harum mentio est apud S. Antiochum Homil. 18. ubi ait Monachos non debere cum mulieribus conversari: *ὁμοίως δὲ Κανονικαῖς ἀναρμοστόν ἐστὶ συνδιαζῆν μετὰ ἀνδρῶν πρὸς τὸ μηδένα σκανδαλίζεσθαι*. Sic autem appellabantur *Viduae*, seu *Canonissae*, quod essent *ἐν τῷ κανόνι*, et *ἐκ τοῦ κανόνος*, ut

loquuntur Concilium Antiochenum Can. 2. 6. 11. Chalcedonense Can. 2. et Synodus Trullana Can. 6. seu quod *sub Canone Ecclesiastico iacerent*, vel *essent constitutae*, ut est in Concil. Tolet. III. Can. 5. et 6. et Foroiuliensi A. DCCXCI. Can. 1. id est, quod certum et quemdam in Ecclesia ordinem conficerent, et regulis Ecclesiae voti emissi religione astringerentur. Nam et inde primitus quos hodie Canonicos dicimus, ea de causa sic nuncupatos par est credere, quod scilicet sub Canone Ecclesiastico constituti essent, et Ecclesiasticis muniis inservirent. Balsamon lib. 5. Iuris Graecorum. pag. 381. ait Diaconissarum ordinem Canonibus olim cognitum sedem habuisse in Bemate: sua vero aetate, etsi *ἐκκλησιάζουσαι*, id est, in Ecclesia Constantinopolitana locum et stationem haberent, non tamen in Bemate sedisse. Discimus ex Novella 3. Iustiniani, et alia Heraclii Imp. quae extat lib. 2. Iuris Graecorum. definitum fuisse numerum Diaconissarum in Maiore Ecclesia Constantinopolitana ad quadraginta, uti Presbyterorum ad XXC. Diaconorum ad CL. Subdiaconorum ad LXX. etc. quibus singulis ordinibus assignatae erant in eadem Ecclesia *στάσεις*, seu stationes: ita enim vocantur loca Ecclesiae iis adscripta in eadem Heraclii Novella, in qua etiam Clericorum Blachernianae Ecclesiae numerus definitur, atque adeo Diaconissarum ad sex. At quo in loco aedis Sophianae, aut alterius, fuerit Diaconissarum statio, non est promptum asserere. Certe constat in omnibus Ecclesiis seorsim stetit mulieres a viris. In Sophiana duplices erant porticus, quarum inferior viris, superior mulieribus destinatae erant. Procopius de Aedif. Iustin. *στοαὶ δὲ εἰσὶν ἑκατέρωθι δύο. — ταύταιν δὲ ταῖν στοαῖν ἀτέρα μὲν τοὺς ἄνδρας εὐχομένους διακεκλήρωται, γυναιξὶ δὲ ταυτὸ πεποιημέναις ἢ ἄλλῃ ἀνεῖται.* Atque inde superior porticus *γυναικωνίτις* eidem Scriptori dicitur: *τίς δ' ἂν τῶν ὑπερώων τῆς γυναικωνίτιδος ἐρμηνεύς γένοιτο;* quae quidem porticus superiores *κατηχούμενα* etiam appellabantur. Leo Nov. 73. *ἐν τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν ὑπερώοις, ἅπερ πολὺς ἄνθρωπος Κατηχούμενα καλεῖν ἔγνω.* Ita etiam *ὑπερῶα τοῦ μεγάλου ναοῦ* dixit Nicetas Paphlago in vita S. Ignatii Patr. CP. *γυναικωνίτιδος* vero Sophianae non semel meminit Auctor descriptionis illius Aedis, qui *δεύτερα Κατηχούμενα* superiores, ut *πρῶτα Κατηχούμενα* inferiores porticus interdum vocat. Porro *γυναικωνίτις pars mulierum* et *pars foeminarum* apud S. Augustinum lib. 22. de Civit. Dei cap. 8. et in Ordine Romano, ut altera *pars virorum* dicitur Anastasio Bibl. in vitis PP. pag. 72. 118. 132. et in eodem Ordine Romano. Sed de hoc antiquo more, quo foeminae a viris separatae orabant in Templis, consulendi

Clemens Constit. lib. 2. cap. 61. Gregorius Nazianz. in Somn. de Anastasia, Ambrosius ad Virgin. laps. Cogitosus in vita S. Brigidae sub finem, Allatius de recentiorum Graecorum Templis, Goarus ad Eucholog. et alii. Iam vero an una cum caeteris mulieribus constiterint Diaconissae, id non videtur vero simile, cum Presbyteris, Diaconis, Diaconissis, Subdiaconis, Lectoribus, certas quibusque assignatas *στάσεις*, seu sedes in Ecclesia Sophiana satis innuat Heraclius. Proinde Diaconissarum sedes illa forte fuerit, quam *Matroneum* vocant Scriptores Eccl. Anastasius in Symm. PP. pag. 32. *Apud B. Apostolum Paulum — cameram fecit et Matroneum.* Idem in Gregorio IV. pag. 166. *Matroneum Presbyterio adiunctum fuisse innuit: Presbyterium amplum operosi operis funditus construxit, cui ex Septemtrionali plaga lapidibus circa septum Matroneum adposuit.* Non desunt tamen qui *Matroneum* illud esse credant, quod eidem Scriptori *pars mulierum* dicitur, ubi scilicet mulieres consistebant, dum sacra perageretur liturgia: nam et in balneis partem in qua lavabant mulieres, *Ματρωνίσιον* appellatam fuisse autor est Cedrenus: cui quidem sententiae favet Ordo Romanus, qui partem mulierum *partem matronarum* vocat: *Similiter transiens Pontifex in partem matronarum explet omnia ut supra.* Ex quibus videri potest idem fuisse *Matroneum* cum *parte matronarum*. Sed et *pars mulierum* haud procul a Presbyterio extitit. Narrat quippe idem Anastasius pag. 154. 155. Paschalem PP. cum videret *Ecclesiam sanctae et intermeratae Virginis Mariae ad Praesepe quondam tali more constructam, ut post sedem Pontificis mulieres ad sacra Missarum solemniam stantes prope assistere iuxta Pontificem viderentur: ita ut si aliquid colloqui Pontifex cum assistentibus voluisset, ex propinqua valde mulierum frequentatione nequaquam ei sine illarum interventione liceret, largum ibidem locum inesse, qualiter inde sedem mutare valeret, conerneret, dato operis studio, coepisse indesinenter agere sedem inferius positam sursum ponere, ut eo familiarius Domino preces fundere posset, quo consortia populorum modeste declinare potuisset.* Quo loco mulieres istae, quae haud procul a sede Pontificis stationem suam habebant in Ecclesia, videntur fuisse Diaconissae; nam caeterae in Narthece stabant, aut in ea parte quae *mulierum* dicebatur.

[*Ἰβηρίδων*] Monacharum, quae ex Iberia Constantinopolim migraverant.

[*Ἰακιδευτήριον*] Scholarum Grammaticalium Orphanotrophii meminit Pachymeres lib. 4. cap. 14.

[*Σχεδῶν*] Schedographiam intelligit, seu eam Gramma-

ticae partem, qua docentur adolescentes scripta intelligere aut probare, ut est apud Martianum Capellam lib. 3. Ea enim vis est vocis σχέδος apud Basilium libro περι γυμνασίας γραμματικῆς, ubi de vocabulo σχεδογραφεῖν. Πόθεν γίνεται; ἐκ τοῦ σχεδους, καὶ τοῦ γράφω. τὸ δὲ σχέδος, παρὰ τὸ χέω, χέδος [et σχέδος. οἶονεὶ τὸ διαχέον καὶ διαχωρίζον τὰς λέξεις ἀπ' ἀλλήλων. ἢ παρὰ τὸ σχεδάζω, σχεδάσω. σχεδαζόμεναι γὰρ αἱ λέξεις, καὶ οἶονεὶ μεριζόμεναι, εἰς γνῶσιν παραλαμβάνονται. ἢ παρὰ τὸ σχῶ, τὸ κρατῶ, σχέδος τὸ τῶν πολλῶν συνεκτικόν. Glossar. Gr. Lat. σχεδιάζειν interdum ἀντὶ τοῦ χειρονομεῖν, interdum ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ παραχρήμα λέγοντος, ex tempore dicere, interpretatur, ut σχεδίον, ex tempore dictum. Ita apud Hesychium σχεδιάζειν est ἐκ παρατυχόντος ἐν ἐτοιμίῳ λέγειν. Quod porro Graeci σχεδογραφεῖν, Latini edere partes dicunt. Gotefridus Viterb. part. 16. Panth.

Nunc quoque Grammaticae summus Donatus in arte, Hieronymus cum discipulo docet edere partes.

Schedographiam recentiorum inventum esse ait Anna, praeceptuosque in ea Magistros nominat nescio quos Stylianos et Longobardos, seu Italos, quos Glaber Radulphus lib. 2. cap. 12. et Paulus Warnefridus lib. 6. de Gest. Langob. cap. 7. Grammaticae prae caeteris impensius operam dedisse testantur. Ad quam Grammaticae partem referri debent Manuelis Moschopuli liber περι σχεδῶν et eiusdem Basilii Exercitatio Grammatica.

Pag. 486. C

Βογομίλων] Rem etiam narrat Zonaras. Bogomilorum porro Haeresis conflata erat potissimum ex pravis Manichaeorum et Massalianorum dogmatibus, ut est etiam apud Harmenopulum libro de Sectis, ubi utriusque Haeresis Massalianorum scilicet et Bogomilorum opiniones recenset. Massalianorum, qui sub Valente primum exorti sunt, dogmata enarrant praeterea S. Ioannes Damascenus in opusculo quod de ea Haeresi edidit et Nicetas lib. 2. Thesaur. Orthodox. fid. Bogomilorum vero Euthymius Zygabenus in Panopl. part. 2. tit. 23. Dicitur autem Bogomilus Mysorum idiomate, qui *Dei misericordiam implorat*, ut autor est idem Harmenopulus, unde εὐχίτας, Ἐνθουσιασιὰς et Ὀμφαλοψύχους Haereticos istos Graeci appellarunt. Vide Cedrenum A. xx. Constantini M. et I. Valentis, Gregoram lib. 11. Balsamonem in Nomocan. Phot. Psellum de Operat. Daemon. Cantacuz. lib. 2. cap. 39. etc.

C *Δεινότατον*] Id iam olim Paulicianis Haereticis, Manichaeorum et Bogomilorum asseclis, obiectum. Willel. Neubrig. lib. 2. cap. 13. *Egrediuntur de caveis suis vulpes nequissimae et praetenta specie pietatis seducendo simplices vineam*

Domini Sabaoth tanto gravius, quanto liberius demoliuntur. Epistola Lud. VII. Franc. Reg. quae extat Tom. 1. Rerum Germ. Freheri, de iisdem: *Et per quasdam observantias quas habent, meliores apparent quam sint.* Fredericus II. Constit. 2. in Haereticos: *Hi sunt lupi rapaces intrinsecus, eoque mansuetudinem praetendentes ovium, quousque ovile possint subintrare. — Hi serpentes, qui latenter videntur inserpere et sub mollis dulcedine virus evomere, ut vitae cibum se simulent ministrare, a cauda feriunt, et mortis poculum, velut quoddam dirissimum venenum miscent.* Petrus Blesensis Epist. 113. *Surrexerunt temporibus vestris falsorum dogmatum praedicatores, doctores mendacii, hostes veritatis et fidei subversores. Blandi et simplices sunt ut agni, sed ut vulpes astuti sunt et rapaces ut lupi. Isti sunt Haeretici qui in vestimentis ovium veniunt.*

Μανδύαν] Gloss. Basilic. *μανδύας, ἱμάτιον.* Xiphilinus C in Tiberio, *φαιὰν μανδύαν ἐπανεδν.* Anna pag. 494. Vide Salmasium ad Hist. August.

Ἐξάδελφος] Supra *ἀδελφός*, rectius.

Pag. 488. A

Ζυγαβηγόν] De Euthymio Zygabeno Panopliae Scrip- Pag. 490. B
tore consulendi Leo Allatius lib. 2. de Eccl. Occ. et Or. cons. cap. 10. Baron. Bellarm. Simlerus etc.

Ναζιραίων] Qui et *Ναζηραῖοι*, quo vocabulo dicuntur Pag. 491. B
Graecis Scriptoribus vitae religiosae sectatores et Monachi, quod instar Nazaraeorum apud Hebraeos, de quorum Secta et instituto agitur Numeror. cap. 6. strictiorem vitam amplecterentur. Suidas: *Ναζηραῖος, ὁ Θεῷ κεχωρισμένος καὶ ἀφιερωμένος, ὁ Μοναχός.* Eadem prope habet Hesychius. Gregorius Nazianz. Orat. habita in Concilio Constantinopolitano: *χαίρεται Ναζηραίων χοροστασία, ψαλμοῦδιῶν ἀρμονία, στάσεις πάννηχοι, παρθένων σεμνότης, γυναικῶν εὐκοσμία* etc. Nicephorus CP. *ἔτι δὲ πνέων κατὰ τῆς ἀσεβείας τὸ ἱερὸν τῶν Ναζηραίων σχῆμα καθύβρισεν.* Utuntur Ignatius Diac. in vita S. Niceph. Patr. CP. N. 21. Ioann. Phocas cap. 11. Laonicus lib. 1. Cantacuzenus lib. 2. cap. 16. et 29. et alii.

Κατὰ τὸν Μελωδόν] Cosmam forte, Maiumensem Epis- Pag. 492. A
copum, D. Ioannis Damasceni Praeceptorem, *Μελωδόν* vulgo a Graecis vocitatum, quod praecipuus habitus sit inter Melodos et Hymnographos Graecos. Vide Allat. de Libr. Eccl. Graecor. Dissert. 1. et Combefisium ad vitam S. Theodori Grapti. Cosmae festum agunt Graeci 14. Novemb.

Τζυκανιστήριον] De Tzycanisterio dictum pluribus ad A
Ioinvillam Dissert. 8.

Pag. 493. C

Πυραμίδος] Seu Obelisci, qui etiamnum stat in medio Hippodromo. Obeliscos nempe medio in circo poni solitos in metae formam docet vetus Epigr. de circo, quod lucem accipit ex iis quae a Cedr. notantur in vita Romuli:

*Namque his Euripus quasi magnum intervenit aequor,
Et medius circi summa obeliscus adit.*

Obeliecum in Circo Constantinopolitano quis posuerit, habent Inscriptiones Graeca et Latina, quae leguntur in Stylobatae lateribus, ex quibus positum colligitur a Theodosio M. Annum indicat Marcellinus Comes, Indict. 6. Valentiniano A. et Neoterio Coss. unde falli constat Codinum in Orig. qui Theodosio Iuniori tribuit. Graecam Inscriptionem profert Anthologia Gr. lib. 4. cap. 16. utramque, Graecam et Latinam Gruterus pag. 186. 6. 7. Eisdem etiam habet Gyllius in CP. lib. 2. cap. 6. sed non adeo ad metri normam descriptas; quamquam ut illas sic exaratas credam, uti exhibentur a Gyllio, facit quod scribit Franciscus Philelphus lib. 6. Epistolar. *Legi, inquit, ad Hippodromum Constantinopolis in marmoreis quibusdam lapidibus sub pulcherrimo illo Obelisco Versus quosdam ad partem anteriorem Obelisci Latinos, ad posteriorem Graecos, et utrosque heroicis, et item utrosque admodum ineptos.* Latinos praeterea descripsit Bondelmontius in Descript. CP. Fuit vero ille, quo curante intra 32. dies erectus fuit Obeliscus, Proculus Praefectus Urbi, qui in Inscriptionibus, metri causa, per syncopem *Proclus* appellatur et eo quo positus est anno et superiore hunc obiit Magistratum, ut innuit L. 5. Cod. Theod. de Agentibus in reb. et L. 3. de Tutor. et Curator. Cod. eod. tit. Habuit olim Obeliscus superimpositam pilam aeneam, quae terrae motu Michaele Theodora F. imperante statim post celebratam VIII. Synodum decidit, ut autor est Nicetas Paphlago in vita S. Ignat. Patr. CP. Obeliscum porro Pyramidis appellatione donavit Anna, quia ut Pyramides, ita et Obelisci forma erant quadrata, gracilescentes paulisper, et in angustum verticem producti, secundum Ammianum lib. 15. Obelisci vero Constantinopolitani latera imalata sunt 6. pedes, ut tradit Gyllius loco citato, ubi accuratam eius descriptionem dedit. Habent etiam de hocce Obelisco nonnulla ex Graecorum narrationibus Augerius Busbequius in Itin. CP. et Thevetus lib. 19. Cosmogr. cap. 3.

Pag. 494. D

Ἐγκλείουθῆναι] Iubet Alexius Basili sectatores in porticibus Palatium ambientibus de quibus egimus ad pag. 455. includi; erant enim in hisce porticibus carceres in quibus detinebantur rei. Nicetas Paphlago: *ἡμερῶν δὲ παρελθουσῶν ὀλίγων εἰς τὰ Νοῦμερα τοῦτον περάσαντες συνδέσιμον ἐγκλείουσιν.* Octava Synodus Act. 10. *καὶ ἔμφρουροι ἐν τοῖς Νουμέροις*

γεγόναιεν ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις. Sunt vero *Numeri*, seu potius *Numeri* porticus, in quibus excubabant Praetoriani milites, ut indicat Codinus de Orig. CP. a voce Latina *Numerus*, quae cohortem, legionem, aut militares copias significat. *Numeros militares* dixit Tyrius lib. 2. cap. 20. ut caeteros omittam, quos laudant Cujacius ad L. 3. Cod. de his qui non impl. stip. lib. 10. Lipsius de Milit. Rom. lib. 4. cap. 2. Dempster. ad Coripp. et Meurs. in Gloss. Carceres istos intelligit Autor de Exilio S. Martini PP. *Et auferentes eum de lembo posuerunt eum in gestatorio, duxeruntque in custodiam Excubitorii, quae cognominatur Prandearia, et fecit eum inclusum sub multa custodia, praecipiens Excubiti custodibus: ut nullus penitus sciret civitatis, quia est in eodem Excubitu.* Hinc docemur quid sit *Πρανδίαρα* in Chronico Alexand. A. Arcadii 12. quo ait conflagrasse porticus Hippodromi et Prandeariam et adiacentes porticus. Elephantinem carcerem ita dictum in Palatio pariter statuit Anna pag. 457. Praetorii carceres habet Leo Grammaticus pag. 467. Zeuxippi Pachymeres lib. 6. cap. 33. Palatii Eleutherii dicti Theodorus Studita in vita S. Theophan. Confess. N. 23. Igitur cum Palatii custodia penes Papiam esset, eius etiam erat carcerum Palatinorum et qui in eis detinebantur reorum cura. Sed de hac dignitate agimus ad Cinnamum.

Καλλικλήης] Is est Nicolaus Callicles Archiater, cuius Pag. 496. C. Poesim et Iambos plurimi facit Georgius Corinthi Episcopus lib. de Construct. Orat. ad quem etiam extant Epistolae Theophylacti Bulg. Archiepiscopi 38. 39. 56. 57. Illius sunt Epigrammata aliquot iam olim ab Hieronymo Gontio edita, quorum duo, quia ad Historiam Annae nostrae, Eudociae sororis et Irenes pertinent, hisce Commentariis adtexere erit operae pretium. Primum spectat *ἐγκόλλιον*, sacris vivificae Crucis Reliquiis adornatum, quod Anna ab Eudocia sorore, quae in Monasterium secesserat divulsa a marito, dono acceperat. Alterum spectat Irenes ipsius Augustae Annae matris, vel etiam Ioannis Comneni Imp. uxoris aliud *ἐγκόλλιον*. En utrumque.

Τοῦ Καλλικλέους στίχοι εἰς τὸν καλὸν σταυρὸν τὸν κοσμηθέντα παρὰ τῆς Πορφυρογεννίτου Κυράς Ἀννης.

Ἐκ τοῦ ξύλου τρυγῶ σε τὴν ζωὴν Λόγε,
Καὶ εὖα τρυγᾷ τὴν φθορὰν ἀπὸ ξύλου,
Καὶ προσκυνούσα σῶν παθῶν τὴν εἰκόνα,
Εἰς ἀπαθῶν αἰτῶ σε λιμένα φθάσαι,
Σὺν συζύγῳ τε καὶ τέκνοις τηρουμένη,
Ἐξ Εὐδοκίας ταῦτα Πορφύρας κλάδου.

Calliclis Versus in eximiam Crucem adornatam a Domina
Porphyrogenita Anna.

*Proles parenti aequaeva quam moriens mihi
Vitam dedisti, carpere e ligno datur,
Licet Eva mortem nescia hinc olim hauserit,
Diraeque cladis triste simulachrum colens,
Beatitatis tangere hic portum ardeo,
Me liberosque et coniugem in tuto locans,
Hanc flos nitentis Purpurae et Sceptri decus,
Eudocia olim et arborem et fructum dedit.*

Εἰς τὸν καλὸν ξύλον τὸ κοσμηθὲν ὑπὸ τῆς Δεσποίνης.

*Οὐ ταῦτα δρυμὸς, οὐδὲ κρανίου τόπος,
Ἐν οἷς ἐπάγη τοῦτο τὸ ξύλον πάλαι,
Ἄλλ' ἐστὶ λιθόστρωτος ἢ χρυσοῦς τόπος,
Ἄνθεϊ δὲ λευκὸν ἄνθος ἐκ τῶν μαργάρων,
Τούτοις φυτεύσει σὲ ξύλον ζωηφόρον,
Δοκῶν ὁ λαμπτήρ ἢ Βασιλεὺς Εἰρήνη,
Καρπὸν γλυκὴν τρυγῶσα τὴν σωτηρίαν.*

In Lignum Crucis ab Imperatrice ornatum.

*Non illi lucus sanguinis Christi notis,
Vel mons cruentus his ubi quondam stetit
Feriale Lignum, lapide sed Pario locus,
Auroque stratus, candidum vibrans iubar,
Baccis decorus, et Rubri spoliis Maris,
Haec te inter (Arbos perditis vitam ferens,
Solem et lacessens lumine) Irene inseret,
Ex Te salutis aureos fructus legens.*

Pag. 497. A Παντεχνῆς Μιχαήλ] Quem non semel idem Theophylactus innuit suum iam olim fuisse discipulum et cui gratulatur quod in Imperatoris Medicum allectus sit, Epist. 44. 47. 73. 74. et 75. Nicetam praeterea nescio quem Alexii Medicum nominat Epist. 55.

Pag. 500. A Καταλαμβάνει τὰ Μάγγανα] Huc referenda quae de morbo et vitae exitu Alexii habent Zonaras et Glycas in Alexio et Nicetas in Ioanne.

Pag. 502. A Πορφυρογέννητος Εὐδοκία] Alexii filia, cuius meminit Callicles in eo quod descripsimus Epigrammate et quam Zonaras a patre filio Constantini Iasitae (illius forte, quem Anna lib. 5. Itali auditorem fuisse ait) collocatam et ab eo

pessime contra generis dignitatem habitam et offensam, soluto matrimonio, in Monasterium concessisse scribit.

Μαρία] Quae Gregorio Gabrae pacta et desponsa, eiu-
B
rata postmodum affinitate, Nicephorum Constantini Euphor-
beni Catacalonis filium, Sebastocratorem a socero appellatum,
duxit, ut autor est Zonaras. Ex his nuptiis nati Alexius et
Andronicus, qui filii *τῆς Πορφυρογεννήτου Μαρίας*, Annae
αὐταδέλφης, dicuntur in sententia depositionis Cosmae Patr.
CP. A. Ch. MCXLIV. apud Allatium de Eccl. Occid. et Orient.
perp. consens. lib. 2. cap. 12.

Ὁ τῆς Βασιλείας διάδοχος] Vide Zonaram in Alexio et Pag. 503. A
Nicetam in Ioanne.

Ἰμάτιον] Codinus de Off. Aulae CP. cap. 17. N. 26. de Pag. 505. C
Imperatrice: *Εἰ δὲ τύχοι οὐσα χήρα, τὸ μὲν βᾶϊον κατέχει,
καὶ ἴσταμένη καὶ καθημένη· φορεῖ δὲ ἔνδυμα μέλαν, λεγόμενον ἰμάτιον καὶ μαυδίαν ὀξύν.* Est igitur *ἰμάτιον* propria
Augustarum viduarum vestis.

Τὴν ἑσπέραν ψυχὴν] Excessit e vivis Alexius sub noctem, D
18. Kal. Sept. quo die celebratur ab Ecclesia Deiparae As-
sumptio, Feria Hebdom. 5. An. M. iuxta Graecos VIMDCXXXVI.
Chr. MCXVIII. Indict. XI. Vixit annos circiter 70. imperavit 37.
menses 4. dies 15. Illius corpus humatum in Monasterio
quod aedificaverat et Christo *τῷ Φιλανθρώπῳ* sacraverat.
Haec Anna filia, Zonaras, Glycas, Nicetas in Ioanne, Codi-
nus de Orig. CP. pag. 79. Edit. Reg. Ducas cap. 1. Petrus
Diac. lib. 4. Chron. Cas. Will. Tyrius lib. 12. cap. 4. Histor.
Hieros. 2 part. A. MCXVII. Chron. Malleac. A. MCXVIII. Aegid.
de Roya A. MCXVII. Alexii sepulchrum etiamnum extare in
Templo *τῆς Παμμακαρίστου*, quod hodie *Patriarchium* vo-
cant, autor est Mart. Crusius in Turcogr. pag. 189.

INDICES

INDEX HISTORICUS

- Aaron II 45, 1
 Aaron Alexio insidias struit II 178, 17 cum matre et fratre coniuratione detecta in exilium mittitur 182, 12
 Abrilebo II 24, 13
 Abydus I, 434, 15. 20. 435, 10 II 92, 21. 250, 3, 266, 10. 280, 8
 academia I 410, 19 II 5, 17. 301, 12
 Ace arx II 261, 20. 262, 5
 Achilles ab Homero celebratus I 51, 4. 336, 12
 Achridiotae Boëmundum arcessunt I, 242, 17
 Achrido I 199, 4
 Achris, quae et Lychnitis, lacus II 174, 8
 Achris locus I 221, 3. 225, 4
 Achrides 239, 9. 248, 18
 aciei Romanae nova forma II 323, 11 sqq.
 Acrocus II 283, 6. 286, 3
 Acronium II 337, 10
 Acrunus II 267, 13
 Adana II 126, 7. 241, 3
 Admetus I 22, 10
 Adonidis horti II 305, 9
 Adralestus Boëmundo obses datus II 217, 17. 221, 21
 Adrianopolis I 312, 14. 325, 18. 328, 20. 333, 8. 355, 18 II 10, 18. 11, 10, 13, 17. 18. 24, 11. 296, 1a
 Comanis obsidetur 14, 16 liberatur obsidione 15, 7 sqq. 23, 17
 Adrianus Comnenus Alexii fr. magnus domesticus occidentis I 332, 20. 398, 16. 415, 20. 416, 5. 7. 448, 9. 14. 449, 3. 451, 7. 14
 Latinis in Alexii exercitu praest 344, 9. 345, 18 Nicephori Diogenis affinis 449, 5
 Adrianus Taronitae fr. protosebustus I 148, 7
 Adriani Dalasseni I 163, 6
 Adriaticum mare I 10, 7. 75, 21. 312, 18. 410, 13 II 5, 10. 171, 12. 172, 10. 173, 6. 11. 174, 20. 238, 19. 239, 2. 298, 18
 Aegaeum mare I 25, 9
 Aegiali II 279, 4. 309, 19
 Aeginus I 420, 10
 Aegyptius Alexandrinus I 292, 4
 Aegyptus I 252, 1. 312, 9. 323, 21 II 349, 6
 Aeliani tactice II 322, 14
 Aemilius Paulus I 15, 12
 Aenus I 394, 21. 396, 5. 10 II 296, 3
 Aër Malagnum II 312, 1. 4
 aerarium imperatorum exhaustum I 170, 13. 225, 15
 Aeschines orator I 108, 9
 Aethiopia II 349, 8
 Aethiops I 445, 17
 Aëti thema II 243, 4
 Africi venti II 150, 11
 Agamemno Atrei f. I 340, 3
 Agareni I 93, 11. 147, 2 II 29, 21. 87, 2. 97, 19. 98, 21. 99, 6. 103, 6
 Agathonice II 24, 12
 Agelaus I 219, 12
 Agrustopolis (Augustopolis?) II 85, 16
 aguri I 360, 12
 Aiax II 45, 14. 52, 14
 Alacaseus II 17, 14. 18, 3. 19. 19, 19. 22. 20, 10 Pseudodionem capit 20, 15. 21, 2

- Alamaniae rex v. Henricus
 Alani I 418, 4 in Alexii exercitu
   II 204, 15. 205, 8 Alanus quidam
   314, 8 Alanus magister I 95, 10
 Albani I 221, 16
 Albertes regis Alamaniae fidelis
   I 176, 5
 Alcestis Admeti uxor I 22, 10
 Alcibiades Atheniensis Lacedae-
   monios fallit I 310, 9. 18
 Alethina II 283, 5
 Alexander qui et Paris I 44, 17
 Alexander Cabalica I 366, 13
 Alexander Cabasilas Thessalis prae-
   est I 199, 2 Petulam obtinet
   II, 199, 16. 22 victus 208, 19
 Alexander Euphorbenus vir fortis
   et strenuus contra Elchanem
   mittitur I 320, 11. 20. 321, 4
   vincitur 321, 17 obses Tzachae
   datur 428, 7 contra Gallos pug-
   natur II 169, 3 a Lantulpho ac-
   cusatur 209, 20
 Alexander Magnus I 9, 19. 354,
   15. 439, 10 II 349, 5
 Alexandria Aegypti I 354, 16 II
   349, 7
 Alexandria Indica I 354, 17
 Alexandrinus astrologus I 292, 4
   Raedestum relegatus 292, 15
 Alexiopolis urbs quae et Neo-
   castrum ab Alexio prope Phi-
   lippopolim aedificata II 305, 5
 Alexius Comnenus imp. *ubique*
 Alexius Isaacii Sebastocratoris f.
   Dyrrachii praefectus II 148, 16
   ut acriter invigilaret ab Alexio
   stimulatus 165, 8 eius forti-
   tudo 187, 20 minime socors
   192, 4 eius milites 192, 16
   cum eo Boëmundus de pace
   agit 215, 11
 Alexius dux Coryphus II 128, 16
 Aliphas Petri pater I 212, 18
 Allage locus I 249, 7
 Alopus Mitylenensis curator I
   361, 20
 alumni ecclesiae Constantinopoli-
   tanae II 240, 16
 Alyates ab Alexio Glabinitzae prae-
   positus II 200, 23 a Contopa-
   gano interfectus 201, 14
 Amalpheni I 289, 19,
 Amalphis II 245, 20. 246, 4
 Amasea I 17, 17 II 109, 14
 Amaseni tumultum faciunt I 19, 1
 Amastris II 267, 13
 Amer v. Apelchases. Muhumet.
   Puzanus. Saisan. Solymas
 Amerae oppidulum II 242, 17
 ameras I 361, 6
 Amerimnes Babylonis princeps II
   103, 2. 12. 104, 15
 Amicetes comes I 208, 11. 210,
   4. 212, 17. 20
 Amorium II 324, 9. 327, 1
 Ampelas Romanorum dux II 283,
   17. 284, 22 a Turcis interficitur
   fortiter pugnans II 285, 9. 286, 9
 Amphion et Zethus I 186, 4
 Amphipolis I 48, 7
 amphorae pice impletae II 260,
   17 naphthae plenae 261, 2
 Ampus II 336, 1
 Amyntas II 296, 4
 Anabarza II 241, 3
 Anastasius Dicurus II 27, 6
 Anchialus II 9, 13. 10, 8. 13. 18.
   12. 12. 17, 11. 21, 12. 182, 14
   eius situs 13, 11
 Ancyra II 109, 7
 S. Andreae monasterium in Longi-
   bardia in Brundisii insula situm
   II 245, 22
 Andronia I 245, 7
 Andronicus porphyrogenitus An-
   nae frater carissimus laevo
   cornu praefectus cadit II, 333, 35
 Andronicus pater Irenes I 144. 22
 Andronicus Tzintziluces II 105,
   1. 107, 6. 19
 Andronici I 145, 1
 Anelius II 150, 10
 Anemas v. Michael. Leo
 Anemades fratres quattuor cum
   aliis nobilibus in Alexium con-
   iurant II 153, 15 sqq. coniu-
   ratio per indicem patefacta II
   157, 10
 Angelocomites fluvius II 280, 7
 Anna Alexii et Irenes f. I 4, 7
   nata Kal. Decemb. 295, 17 qua
   sit eruditione 4, 7 causa scri-
   bendi historiam 6, 11 eius mari-

- tus Nicephorus Caesar 6, 12 apud Mariam imp. educatur octavum annum ingressa 136, 9 a novis fingendis abhorret 136, 4 eius erga parentes obsequium 296, 3 patrem miseratur II 5, 1 nominibus barbaris historiae contextum contaminare non vult 40, 4 sqq. 57, 12 Gallis maledicit 57, 18. 97, 22 miratur, unde tot in principem mala redundarint 151, 8 quid de bono duce sentiat 194, 21 de oratione sua parum concinna queritur 206, 2 ingratorum catalogum componere eius animus gessit 268, 10 astris fata humana non adscribit 288, 20 quomodo historiam conscripserit 290, 4. 293, 15 malis demersa ibid. commentariis usa est 292 Manichaeorum haeresim refutare non vult 297, 7 varios belli modos exponit 318, 14 sqq. Andronicum fr. plangit 333, 9 lege historiae ad rerum ordinem revocata 333, 11 eius studia 350 historiae leges transgreditur 366, 18 patrem luget 381, 4 sqq.
- Anna Dalassena Comnenorum mater I 98, 20 II 21, 6 in monasterio Petriorum includitur I 103, 13 cum filio regnat 156, 7 deinde summum imperium penes eam solam 156, 16 eius prudentia et eloquentia 160, 4 sqq. eius mores 163, 11 moritur 293, 10
- Anna Georgii Palaeologi uxor I 105, 15
- Antaradus II 105, 8 strategis 241, 8
- Antarto strategis II 241, 8
- Anthelius II 150, 4. 10
- Antiocheni II 112, 21
- Antiochia I 7, 21. 300, 1. 9. 12. 17. 301, 2. 3. 303, 21. 314, 14 II 6, 5. 15. 15, 4. 82, 5. 86, 2. 96, 13. 17. 19. 97, 10. 98, 16. 103, 3. 112, 1. 3. 13. 126, 2. 14. 23. 129, 2. 13. 132, 11. 133, 4. 136, 20. 237, 12 eius praefectus Isaacius I 83, 8 a Latinis obsidetur II 86, 5 capitur praeter arcem 89, 16 a Curpagane obsidetur 90, 1 eius dux Boëmundus a Latinis eligitur 102, 10 curam eius Boëmundus Tancredo committit 126, 15 inde Tancredus ad Ciliciam expugnandam proficiscitur 138, 5 eam Alexius recuperare studet 253, 20 Boëmundo in pacis instrumento concessa 239, 7 eam Tancredus mordicus tenet 253, 20 sqq. Antiochiae ducatus 240, 22. 241, 2. 242, 6 ecclesia 240, 14 ei patriarcha ab imperatore datur 240, 15. 18
- Antiochus vir nobilis I 398, 10
- Antiochus Macedonibus praefectus I 199, 2
- Antiochi generis nobilitate florentes II 153, 21. 156, 5
- Antiphonetae secretum I 278, 3
- Aorata II 280, 17. 281, 6. 10. 13
- Apelchases Turca I 299, 9 Amer Apelchases 314, 10 Nicaeae custos 299, 12. 300, 13. 303, 20. 304, 2. 11. 305, 17. 311, 8. 15. 17. 313, 3. 319, 1. 7. 361, 7 vincitur a Taticio 306, 6 iterum 308, 1 foedus facit cum Alexio 310, 5 cum sultano colloqui vult 315, 7 a Puzani militibus strangulatur 315, 21. 316, 2. 3
- Apelles pictor I 140, 10
- Aphrodite II 30, 22
- apocrisarii II 246, 10. 11
- Apollo II 52, 3 eius simulacrum Constantinopolitanum 150, 4
- Apollonias I 320, 6. 13. 322, 6 II 279, 14
- apostolorum principum dies festus I 458, 21
- Aprus Thraciae urbs I 360, 4
- Apulia I 68, 23. 69, 23. 76, 1. 5. 185, 21. 189, 11. 190, 21. 289, 2
- Apuli II 173, 10
- Arabes II 103, 6
- Arabia I 317, 3 II 264, 12

- Aramisus castrum II 242, 17
 Arbanitae I 294, 15
 Arbanum II 199, 20. 200, 3. 4
 Arbani v. Albani
 archontopuli I 359, 1 sqq.
 Aretae I 117, 17
 Argonautae II 171, 17
 Argyra Limne II 48, 12
 Argyrocastrum II 123, 20
 Argyrus Caratzas hetaeriarcha Scytha I 412, 13 dux Dyrrachii creatur 413, 17. 19 Caratzas Sarmata 344, 14 Scytha II 24, 21
 Ariebes Armenius I 242, 19 in imperatorem coniurat 411, 4
 arietaria testudo quomodo fuerit extracta II 186, 8
 Aristerium in palatio Constanti-nopolitano II 287, 8
 Aristophanes poeta I 43, 6
 Aristoteles I 4, 11. II 154, 11. 178, 5. 194, 12 eius artes I 263, 2 libri 260, 9 Organum 263, 2
 Armenia II 109, 6. 110, 18. 298, 7 Armeniacum thema II 128, 16 Armenicae terrae II 234, 7
 Armenii I 449, 10 II 103, 5. 115, 4. 136, 17. 137, 8 haeretici II 3, 11. 17, 4, 5. 297, 1. 300, 1 Armenius quidam Antiochiam Boëmundo prodit II 86, 11
 Armenocastrum II 322, 8
 Aronii II 178, 18
 Artach strategis II 239, 15
 Arsaces Armenius haereticus II 3, 14
 Arsacidæ II 139, 10
 Asan II 85, 4 archisatrapa Cap-padociam obtinet 251, 7 Phi-ladelphiam obsidet 252, 6 ab Eumathio vincitur 252, 21
 Asan Catuch satrapa a Saisane occisus II 340, 17
 Asclepiadae id est medici II 373, 4. 21. 374, 18
 Asia II 228, 5. 254, 3. 265, 17. 298, 6. 316, 11. 326, 1. 5. 337, 8 propie vocata II 268, 19. 284, 15. 308, 1, 20 Asiae ora a Turcis vastata II 249, 2
 Ason II 41, 2
 Aspietes in proelio interficitur I 212, 14
 Aspietes ex Armenia regio genere oriundus Tarsum milites ducit II 136, 16. 139, 10 quamquam fortissimus adventante Tancredo otium agit 136, 16 sqq. strato-pedarchae dignitate antea orna-tus 139, 12 eius cum Gallo quo-dam certamen 139, 14
 Asprae Ecclesiae I 243, 5. 16
 Assyrii II 156, 16
 Assyriae mulieres I 145, 9
 Astaroth II 31, 2
 Astarte II 30, 22
 astrologia I 291, 2
 Atapacas Damasci II 105, 9. 14. 17
 Athanati v. Immortales
 Athena I 145, 19 II 145, 4
 Athenae I 292, 22. 310, 11. 16
 Athenienses I 310, 12
 Ather Cephaleniae promunturium I 286, 6. 10. 287, 20
 Athyra I 110, 7 II 47, 22
 Atlanticus Occanus I 10, 6
 Atramytiium II 250, 4. 265, 7. 280, 8 a Tzacha deletum 250, 6 a Philocale restitutum 250, 9
 Atreus I 340, 3
 Attalia II 113, 21. 249, 3. 7 Phi-locales eius praefecturam impe-trat 249, 18
 Attici (grammatici) II 350, 3
 Augustopolis II 337, 9
 Aulon I 68, 16. 70, 10. 12. 19. 182, 18. 21. 191, 12. 197, 18. 233, 15. 256, 11. 271, 20. 272, 4. 280, 17. 282, 12. 20. 21 II 31, 21. 40, 14. 169, 10 sqq. 170, 15. 16. 172, 1. 3. 199. 15. 206, 13. 210, 14
 Azalae mons II 79, 20
 Baane lacus II 26, 20
 Babagora vallis invia I 221, 5
 Babylon II 103, 2. 22. 104, 14
 Babylonii II 103, 18. 19
 Babylonii muri II 214, 5. 255, 20
 Babylonius sultanus II 133, 1. 11 trecentis captivis sine pretio libertatem concedit 133, 14
 Baccheni consobrinus II 162, 11

- Bagda I 301, 1
 Bagelardus I 175, 13
 Bagenetia I 236, 15
 Baimuntus v. Boëmundus
 Balabista II 149, 18
 Balanei castrum II 105, 2 strategatum 241, 8
 Balduinus comes impudentiam Latini cuiusdam vituperat II 58, 19 ad Ramel a Babyloniis fugatur 103, 16 eos vincit 104, 6 Godofredum fratrem redimit 104, 19 ab eo Edessam mittitur 104, 23 rex Hierosolymorum eligitur 108, 9. 10. 256, 16 ad eum delegatur Butumites 257, 1 pecuniarum cupidus legatos ultro invitat 259, 3 Tyrum obsidet 259, 9 munimenta eius diruit 260, 1 segnis factus machinis incensis pellitur 260, 1 sqq. Ace fugientes milites sequitur 261, 20 ibi Butumiten mentitum increpat 262, 11 Hierosolyma profectus auxiliari Alexio contra Tancredum recusat 263, 5 Gallorum classem re infecta rediisse audit 266, 20
 Barangia I 344, 20
 Barangi Thule oriundi I 120, 9
 Barcinonensis comes I 62, 6
 Bardales II 104, 12
 Bardares I 239, 12. 243, 4
 Bardarus fl. I 40, 6
 Bardas II 113, 10. 21. 115, 1
 Bardas Burtzes Burtzae nepos contra Turcas missus II 325, 10 in Amorii planitie eos vincit 326, 18 praeda onustus ad imperatorem redit 327, 4 sqq. iterum cum Turcis pugnat 328, 2. 9 ab imperatore adiutus 328, 16 sq.
 Barenus fl. II 280, 4
 Bari II 38, 14. 172, 3
 Basilacius regnum affectat I 38, 12 sqq. proelio funditur 42, 3 sqq. Thessalonicam fugit 47, 4 a suis traditus oculis privatur 48, 2 sqq.
 Basilacius Georgius in catalogo militari princeps in Alexium coniurat II 154, 3 coniuratione detecta in regiam ductus 157, 13
 Basilacii fons I 48, 12
 Basilia I 305, 6
 Basilica II 283, 3
 Basilius porphyrogenitus imp. I 257, 19 II 174, 11. 365, 17
 Basilius Byzantii praefectus cometae apparitionem interpretatur II 147, 14
 Basilius Curticius I 46, 13 Iohannaces cognomine Adrianopoli oriundus 248, 2 ab Alexio ad sultanum Persidis mittitur 316, 16 bello cum Scythis interest 332, 6. 344, 20 dux exercitus 383, 6 Comanorum comes 410, 6
 Basilius monachus cum duodecim discipulis Bogomilorum haeresin propagat II 351, 20 omnes Bogomili tormentis subiecti eum praeceptorem vocant 352, 7. 11 Satanaelis archisatrapa 352, 14 comprehenditur ibid. ab imperatore deceptus arcana haeresis prodit 353, 20 eius mystae id est apostoli 358, 1 a synodo et patriarcha igne dignus iudicatus 361, 1 comburitur 361 sqq.
 Basilius nobilissimus eunuchus II 246, 12
 Basilius Psyllus eunuchus II 180, 2. 181, 4. 182, 4. 8
 Bathys Rhyax I 393, 3
 Bebetziota I 331, 8
 Beliatoba I 279, 16. 324, 12. 327, 5 Beliatobae collis 323, 21
 Bembetziotes I 331, 8
 Beneventum I 65, 7
 Beroë I 350, 7. 352, 18. 355, 9 II 9, 16
 Beroea, quae et Chalep, Casiotidis caput II 242, 13
 Beroites dux Romanorum II 206, 16
 Berrhoea I 40, 9. 242, 22
 Betrinum I 343, 1
 Bidyne II 302, 13
 Bigla I 286, 19
 Bithynia I 8, 19. 178, 7. 180, 11. 299, 2. 304, 8. 306, 7. 13. 309, 3. 14 II 70, 4 munitur ab Alexio II 26, 8

- Bithyni I 181, 6 II 316, 18 Bithynorum ora 314, 2 eorum regio feni feracissima 317, 8
- Bitzina fl. I 340, 6
- Bitzina urbs I 323, 15
- Blachernarum palatium I 100, 1. 104, 13. 275, 15 II 161, 20 in eo aedes I 103, 19. 105, 22 deiparae II 177, 16
- Blachernites haereticus damnatur II 4, 12
- Blachi I 245, 7. 395, 4 II 10, 9. 11, 18
- Blisnus I 326, 6
- Bodina I 243, 1
- Bodinus Dalmatiae exarchus I 80, 11. 181, 10. 204, 10. 214, 2. 294, 15 bellicosissimus 368, 1 ab Iohanne Duca capitur 368, 9 foedus rumpit 411, 13
- Boditza v. Bontitza
- Boëmundus Roberti f. II 128, 20 patri simillimus I 70, 4 Romanorum regiones vastat 70, 18 Aulonem occupat ibid. Dyrrhachium proficiscitur 183, 4 a Venetis vincitur 193, 15 cognomento Saniscus 208, 13. 233, 3 Dyrrhachium et Aulonem recipit 233, 15 apud Iohannina cum Alexio pugnat 237 sqq. iterum 240 sqq. ab Achridiotis arcessitus Achridas occupat 242, 17 Pelagoniam capit 244, 9 Larissam oppugnat 244, 15 ibi cum Alexio pugnat 250 sqq. rei militaris admodum peritus 254, 9 Cpolin occupare studet II 32, 16. 36, 13. 47, 15 Cabalionem transit 40, 1 eum reliqui comites expectant 58, 8 Cpolin venit 60, 19 benigne ab Alexio excipitur 61, 3 ius iurandum ei praestat 63, 12 dona Alexii primo respuit, tum accipit 63, 13 Boëmundi mores 64, 13 in itinere Antiocheno primum agmen ducit 84, 7 Turcas bis fundit 85, 2. 12 Antiochiam dolo capit 89, 8 dux Antiochiae a Gallis declaratur 102, 10 Antiochiam et reliqua non reddit Alexio 112, 10 litterae eius ad Alexium ibid. Laodiceae arcem tuetur 124, 23 Antiochiam Tancredo commendat 126, 15. 129, 12 mortui specie Romam fugit 126, 23 dira Alexio minatur 128, 20 Illyricum occupare meditatatur 132, 7 Francorum regis filiam in matrimonium ducit 132, 10 imperatorem calumniis petit 132, 20 maiorem exercitum coactus in Longibardiam transgressus erat 135, 8 mendacii convincitur 135, 22 Contostephanum prope Brundisium vincit 167, 5 papam in imperatorem concitat 167, 14 terribili modo Aulonem transit 170, 19 sqq. Illyrici oram vastat 172, 10 Demetrio Poliorceta maior 172, 15 Dyrrhachium oppugnare aggreditur ibid. et 183, 22 sqq. nonnulla circa Dyrrhachium oppida capit 185, 1 in eius exercitu fames ac pestis 185, 10 sqq. ingenti turri aliisque machinis frustra Dyrrhachium oppugnat 186, 3 sqq. Alexius in castris eius discordiam elicere studet 195, 10 eius frater Gidus 196, 14 eius circa Dyrrhachium victoriae 199, 21 sqq. terra marique inclusus 214, 13 de pace agere coepit 215, 10 obsidibus acceptis ad Alexium se confert 217, 7 sqq. imperatori parem se putat 219, 8 sqq. ab Alexio exceptus 224, 5 eius habitus 224, 9 sqq. ad Polycleti regulam formatus 224, 19 uno imperatore inferior 226, 4 Bryennii facundia victus pacis condiciones accipit 227, 11 sqq. conventionis instrumentum 226, 7... 246, 13 Longibardiam reversus moritur 248, 19
- Boëmundi consobrinus quidam II 118, 19 a Romanis occiditur 118, 23
- Boëmundi patruelis quidam a Romanis capitur II 208, 3

- Boeoti II 40, 7
 Bogomilorum secta II, 297, 2 eorum dogma compositum ex Massalianis et Manichaeis 351, 4 eorum vita moresque ibid. Basilii eorum apostolus 351, 20 omnes se poenas sine sensu luros esse credunt 355, 1 eorum doctrinam exponere pudet Annam 357, 1 qui eam cognoscere volet, librum adeat dogmaticae panopliae 357, 10 in summis familiis sectatores habebant 358, 5 obstinati in carcerem coniecti intereunt 360, 19
 Bolcanus I 368, 6. 412, 21. 413, 1. 10 Dalmatiae dicionem obtinet 436, 5 foedus rumpit 437, 15 sqq. pacem petit 459, 10 fraudulentissimus pacem petit iterum II 149, 9
 Bolcanus Stephanus Dalmata obses datur I 460, 1
 Bolissus oppidulum in Chio insula I 365, 19. 20. 369, 8
 Bontitza I 287, 16
 Borilus Botaniatae familiaris Bryennium excaecat I 38, 7 Scythia 76, 13. 77, 8 Slavonici generis 83, 21 Alexio invidet ibid. in regni societatem irrepsit 89, 21 Alexio insidiatur ibid. Comnenorum copias adgredi statuit 130, 20 ei Nicephorus Bryennius traditus est 335, 22
 Boritylas Roberti frater Apuliae praeficitur cum Rogerio I 69, 22
 Borze strategis II 239, 13
 Bosphorus, quae nunc Damalis I 178, 8. 180, 9. 299, 2. 312, 13
 Botaniates v. Nicephorus Botaniates
 Botaniates imperatoris Botaniatae nepos I 99, 15
 Bothrentum v. Buthrotum
 Bousa II 40, 3
 Branas v. Nicolaus Branas
 Branea I 439, 5
 Brundisium portus universae Japygiae commodissimus I 71, 5. 22. 72, 21. 74, 21. 75, 11. 19. 182, 1. 185, 9. 282, 17 II 246 1
 Bryennius v. Nicephorus Bryennius
 Bryennius comes Latinus I 250, 9. 295, 4 Castoriae relinquitur 256, 9 oppugnatur ab imperatore 269 sqq.
 Bucephale Mediae urbs ab Alexandro condita II 349, 7
 Bucoleon superior palatii pars I 137, 8
 Bulchardus comes I 175, 7. 176, 8
 Buleuterium Scytharum I 340, 11
 Bulgariae archiepiscopus I 412, 1
 Bulgarophygun I 358, 20. 382, 21
 Bulgari I 343, 2. 395, 3. 399, 15 II 174, 9 Bulgarica dynastia I 343, 3
 Burauitzobe II 295, 16
 Burtzes Cappadociae et Chomatis praefectus I 171, 13 eius oppida II 325, 7. 327, 15
 Burtzes v. Bardas Burtzes
 Buse fl. II 202, 11. 203, 11. 207, 10
 Buthrotum urbs I 182, 20. 282, 14. 16. 21. 283, 1. 286, 4
 Manuel Butumites classis dux I 306, 18. 23 Apelchasemi naves comburit 307, 10 obses Tzachae datur 428, 7 Rhapsomatem capit 431, 17. 432, 7. 11. 433, 6
 Ubum excipit II 39, 11 clam imperatoris iussu Nicaeenses Turcas ad deditionem compellere studet 67, 21. 70, 20 Nicaeam capit 76, 2 eius dux ab Alexio declaratur 81, 19 Gallos conducit 84, 4 in Ciliciam mittitur 113, 7 frustra cum Boemundo de pace agit 119, 17 ad Balduinum delegatur 256, 21 ab eo mendacii convictus 262, 12 re infecta revertitur 264, 12
 Byzantius quidam I 107, 19
 Cabalica v. Alexander Cabalica
 Cabalio II 41, 2 Cabalionis litus II 40, 1
 Cabasilas v. Alexander Cabasilas
 Cace Pleura I 215, 1
 Cadmea victoria II 286, 17. 303, 18. Cadmeum proverbium de periculosa victoria 319, 3
 Caesaris insignia I 116, 14

- Caesaropolis I 454, 2
 Cala dendra I 409, 1. 8
 Calathades II 15, 10
 Calaura I 27, 10
 calcei coccini I 150, 6
 Calliae monasterium I 149, 15
 Callicles Nicolaus medicus sagacissimus II 367, 2. 374, 22 eius consilio Anna assentitur 367, 20
 Callinice Pauli et Iohannis mater II 298, 3
 Calliope Homerica I 378, 19 II 291, 7
 Calliopolis II 271, 5
 Calliparius vir nobilis I 432, 20
 Caltzierin castrum II 242, 20
 Camaterus v. Gregorius Camaterus
 Camyres ad Alexium cum septem millibus Turcarum mittitur I 244, 5
 Camyres Turca quidam Pseudodiogenem excaecat II 21, 10
 Camytzes v. Eustathius Camytzes
 Canina I 70, 12 II 199, 15. 203, 22. 206, 14
 canones de supervacanea ecclesiarum supellectile I 227, 17. 228, 15
 Cantacuzenus Thermorum custos II 10, 14. 114, 21 contra Genuenses mittitur 122, 1 classe Genuenses persequitur 123, 3 Laodiceam obsidet 123, 4 multa ad maris oram oppida capit 123, 20 Laodiceam praeter arcem occupat 124, 14 arcem obsidet 126, 3 Laodiceae praest 136, 11 Laodicea contra Boëmundum arcessitus 201, 16 Myli castellum oppugnat 202, 6 fugientibus suis obsistit 203, 2 aciem instruit 204 sqq. Gallos vincit ibid. comites captos Alexio mittit 206, 1 iterum vincit 206, 15
 cantilenae vulgares I 98, 8. 350, 5. 406, 7 II 159, 2
 Cantzus vir fortis I 370, 1
 Cappadocia I 171, 13. 303, 22. 304, 4 II 251, 8
 Capua I 173, 12
 Carambis I 420, 11
 Caras vir nobilis in proelio caesus II 200, 18
 Caratzas v. Argyrus Caratzas
 Carme II 284, 11. 13. 18
 Carpathus insula I 430, 12
 Carpiani locus I 112, 20
 Caryces deficit ab imperatore et Cretam occupat I 430, 9 a Cretenisibus interficitur 430, 15
 Casiotidis thema, cuius metropolis Beroea quae et Chalep II 242, 13
 Caspax classis Romanae praefectus II 92, 22 Smyrnae dux 93, 19 occiditur a Saraceno quodam 94, 3
 Cassopes portus I 283, 17
 Castamonites v. Nicetas Castamonites
 Castoria urbs I 243, 16. 19. 244, 10. 255, 14. 256, 9 eius situs 269, 6
 Castoriae lacus I 269, 7
 Catacalo Chomatenis et Turcis in Alexii exercitu praest I 29, 4. 30, 14
 Catacalo v. Cecaumenus Catacalo. Constantinus Euphorbenus Catacalo. Tarchaniotes Catacalo
 Catananges I 292, 22. 293, 7. 11
 Catarodon Camytzae patruelis II 282, 3
 Cathismatin II 242, 21
 Catranes vir fortis I 370, 1
 Catuch v. Asan Catuch
 Cauca II 239, 10
 Cecaumenus v. Michael Cecaumenus
 Cecaumenus Catacalo I 454, 2 excaecatus 458, 18
 Cedocti campi I 26, 7
 Cedrea II 324, 17. 325, 4 Cedri oppidum 324, 7
 Celbianum II 252, 15. 21. 268, 22
 Cellia II 311, 9
 Celliorum mons I 245, 4
 Celtae v. Galli
 Celtiberi in Boëmundi exercitu militant II 172, 9
 Centum colles I 353, 19
 Cephalas v. Leo Cephalas
 Cephallenia I 287, 14. 18. 20 II 115, 20

- Cerbrianum v. Celbrianum
 Cerynea v. Cyrenea
 Chalcedon I 229, 4. 231, 2
 Chalcedonensis synodus Cpolitanae
   sedi omnes orbis terrarum dioe-
   ceses subiecit I 64, 12
 Chalcopratorum aedes I 229, 7.
   278, 7
 Chaldaea I 417, 12
 Chaldaei I 258, 15 II 297, 22
 Chalep I 301, 1 II 308, 2 v. Beroea
 Chales Scytha I 323, 11
 Chalintzes v. Nicetas Chalintzes
 Chalybes II 298, 6
 Chamus Noë f. I 5, 17
 Charatices Sinopen occupat I 300,
   17 dolo pellitur 303, 1 dae-
   moniacus fit 303, 6
 Chariopolis I 331, 6. 7. 358, 19.
   360, 4
 Charones I 163, 7
 Charsiae porta I 124, 6
 Charzanes fl. I 203, 14. 215, 2.
   221, 4 II 203, 14
 Chasii I 317, 6. 20
 Chele II 26, 11
 Cherronesus I 394, 1 II 264, 15.
   265, 4. 266, 15. 271, 3
 Cherson II 7, 13
 Chimara II 40, 16. 169, 13. 14.
   170, 12.
 Chius I 362, 12. 22. 363, 22. 364,
   4. 13. 15. 17. 369, 3. 6 II 91, 19
 Chlempina vicus I 48, 9
 Chliara II 252, 17. 265, 11. 280, 9
 Chobar aurea Ismaëlitis maxime
   cultu II 31, 3
 Choereni I 396, 1. 8. 409, 2
 Choerobacchi I 384, 2. 385, 13.
   18. 386, 4. 388, 14. 21 II 177,
   21. 182, 12
 Choerosphactes Alexii nuntius I
   174, 3
 Choma I 131, 6. 134, 9. 170, 11.
   171, 13. 178, 19 II 96, 4
 Chomateni I 29, 3
 Chonii castrum II 242, 16
 Chorasani v. Chorosani
 Chorosani I 316, 21. 318, 6. 7. 14.
   319, 13 II 86, 7. 87, 3. 12. 97,
   5. 7. 106, 20. 108, 20. 110, 21.
   112, 21. 268, 17. 271, 11. 308,
   2. 342, 3 eius sultanus I 319,
   2. 11
 Chortarea clisura Zygi II 9, 22
 Christopolis I 442, 18. 447, 18
 Cibotus II 69, 2. 279, 5. 8. 309, 19
 Ciboti fretum II 70, 5. 109, 6.
   309, 18.
 Cilicia II 113, 13. 18. 114, 3. 115,
   3. 126, 8. 137, 1. 18. 138, 4.
   140, 12. 241, 4
 Cilices I 8, 16
 Cissabus mons I 245, 6
 Citzes Comanorum dux II 21, 15
 Cius I 306, 13 II 75, 22.
   315, 18
 Clarelas v. Guilelmus Clarelas
   clavi Christi II 244, 15
 Clazomenae I 361, 17
 clisura Libotanini I 249, 6. 12
 clisura Sidera i. e. Ferrea I 328,
   18. 340, 4 II 25, 12. 16
 clisurae I 333, 14. 356, 16. 19.
   412, 17 ad Arbanum sitae II
   199, 21 Zygi 9, 21
 Clitziasthlan sultani Chorosani
   filius natu maior Nicaeae sul-
   tanus creatur I 319, 18 ab Alexio
   in auxilium vocatus Tzacham
   inter epulas confodit 434, 1.
   21. 435, 8 in eum Boëmundus
   invehitur II 85, 10 sultanus
   Iconii 308, 7 Asiam vastat
   308, 19 Alexium inridet 309, 4
   Monolycum praelium cum impe-
   ratore distulisse aegre fert 332,
   7 fugatur 334, 1 iterum infe-
   liciter rem gerit 336, 4 pacem
   cum Alexio facit 336, 8 Saisan
   ab Anna nominatur inde a 338,
   16 Masut frater ipsi insidias
   struit 338, 22 proditur a Puchea
   341, 2 capitur et excaecatur
   342, 6 strangulatur 342, 16
 Cnidus II 117, 3
 Coelorum portus II 265, 20
 Coelesyria II 136, 10. 239, 7
 Colonea arx firmissima II 163, 14
 Comani I 341, 14. 352, 22. 356,
   6. 14. 396, 18 Scythas vincunt
   353, 12 eorum ope Scythae
   delentur 396 sqq. Chersonem
   ob commercium ventitant II

- 7, 13 cum Pseudodiogene Romanis bellum inferunt 8, 10 Goloen et Diampolin in dedicationem accipiunt 11, 22. 12, 8 a Constantino Catacalone vincuntur 12, 4 obsident Anchialum 12, 12 Adrianopolin 14, 16 ab Alexio fugantur 23, 21 iterum fugantur 25, 9 eorum incursiones 273, 3 Istrum traicere dicuntur 295, 10. 301, 3. 302, 11 Alexio adventante recedunt 302, 14 eadem lingua utuntur qua Scythae (Patzinaeae) I 404, 15
- comes secundus classis II 41, 4 cometes magnus Gallorum adventus nuntius II 147, 4 cometae aut trabales aut iaculares 147, 5
- Comiscortes ex Albanis oriundus I 221, 16
- Commermoëri II 242, 21
- Comneni v. Adrianus. Alexius. Anna. Isaacius. Iohannes. Manuel. Nicephorus
- conostabli I 250, 10 II 199, 2
- Constantinium forum I 99, 21. 131, 7 II 149, 21. 287, 19
- Constantinus Magnus theatrum struxerat I 309, 20 templum in honorem eius prope Apolloniadem 321, 7 urbis pater ac dominus II 150, 6 tertius decimus apostolus 300, 20
- Constantinus qui curam regionum accipitrum habet I 370, 14
- Constantinus Dalassenus Sinopes praefectus I 303, 7 vir fortissimus 362, 20 Chium obsidet 363 sqq. cum Scythis pugnat 403, 18 classis praefectus 425, 15 thalassocrator 428, 16. 21. 433, 18 Tzacham fugat 429, 5. 22 iterum contra Tzacham proficiscitur 434, 19
- Constantinus Ducas imp. I 212, 3
- Constantinus Michaelis Ducae f. Helenae Roberti f. sponsus I 49, 23. 57, 8 mirifica pulchritudine erat 57, 12 Anna Comnena is aliquanto maior 58, 1
- regni successione a Botaniate exclusus 87, 20 sqq. imperii insignia ab Alexio accipit 150, 15. 297, 4 in acclamationibus cum Anna nominabatur 297, 8 septimum annum ingressus 135, 13 Alexii comes 441, 17. 442, 3. 7. 443, 2 Diogeni non obsequitur 447, 20. 453, 1
- Constantinus Exazenus Ducas II 154, 1. 155, 13. 178, 8 Gallis vincentibus fortiter resistit 169, 2
- Constantini Ducae I 145, 1
- Constantinus eunuchus in mensa Alexii famulus II 180, 13
- Constantinus Euphorbenus Catacalo II 11, 11. 12, 1. 20, 19 nobilissimatu ornatur 12, 6 auxilio mittitur Adrianopolitanis 15, 7 Petro Cucupetro 35, 20 dux Cypri 114, 8 legatus ad Boëmundum II 217, 14. 222, 6. 22. 223, 3. 15. 248, 10
- Constantinus Gabras vir bellicosus II 208, 22. 209, 6 Philadelphiae praefectus 265, 8. 268, 20 Saisanis copias vincit 269, 1 in fronte exercitus constitutus 283, 3 laevum cornu ducit 329, 1
- Constantinus Monomachus imp. I 151, 4. 257, 12 ad turpes amores se convertit 163, 15
- Constantinus notarius II 246, 13
- Constantinus Opus excubitarum agmini praefectus I 199, 1 contra Elchanem mittitur 321, 20. 322, 4. 12 classis dux 363, 7. 364, 2. 6. 14 rei militaris peritissimus II 55, 15 Raulem comitem vincit 56, 10
- Constantinus protoprophedrus I 175, 5
- Constantinus Ubertopulus francicis cohortibus Cpoli praefectus I 199, 15 Alexium rebellantem iuvat 97, 3 Taticio contra Scythas auxilio mittitur 325, 21. 326, 3 cum Scythis pugnat 404, 2 contra Alexium cum Ariebe coniurat 411, 5 exilio multatur 411, 10 Zygi clisuras custodit II 9, 20

- Constantius Constantini Ducae f. porphyrogenitus I 204, 15 in pugna cadit 212, 3
 Contarinus v. Petrus Contarinus
 Contogmen Turcarum archisatrapa II 279, 20. 280, 16
 Contopaganus comes II 200, 2. 9 Alyatem interficit 201, 12 proelio a Romanis captus 205, 19 imperatori missus 206, 1
 Contostephanus v. Isaacius. Stephanus
 Contostephani II 170, 4. 12. 171, 14. 209, 19
 Coprisianus vir in Boëmundi exercitu clarissimus II 196, 15
 Coreyra v. Corypho
 corona spinea Christi II 244, 14
 Corone II 122, 20. 23
 Corypho I 76, 3. 183, 5. 283, 1 II 115, 20. 128, 6. 8. 12. 132, 1 eius dux II 126, 15 portus I 284, 18
 Cosmas patriarcha I 131, 10. 139, 10 Iohanni Xiphilino succedit 142, 7 Alexio et Irenae coronam imponit 142, 4. 143, 11 eius iusiurandum 143, 5 patriarchali dignitate se abdicat 149, 9 Botaniatae Mariam in matrimonium ducendi auctor 139, 16
 Cosmidium monasterium I 104, 19 II 47, 3. 57, 21. 61, 15
 Cotoeracia II 310, 13
 Cotrone v. Croton
 Cous insula II 117, 1
 crales II 246, 10
 Crenides postea Philippopolis II 296, 8
 Cres II 65, 10 Cretes I 430, 12
 Creta I 430, 9. 15. 433, 11. 445, 1
 Croesus rex I 97, 18
 Croton urbs I 60, 8
 sanctae crucis aedes in Cypro insula I 432, 10
 Cucupetrus v. Petrus Cucupetrus
 cula Antiochiae arx II 89, 15. 90, 6
 Cule oppidulum I 331, 14. 332, 15
 Culeon Manichaeis praest I 199, 9 domum revertitur 232, 10
 doctrinae perversae tenax II 303, 11 sqq. 304, 1 Cpolin deductus 304, 9 se convertit 306, 3
 Curicus II 120, 13. 19. 121, 1. 19
 Curpagan II 87, 4. 88, 14. 89, 20. 97, 14. 101, 15
 Curticius v. Basilius Curticius
 Curticius quidam II 154, 3
 Cusinus Manichaicae sectae Philippopoli antistes II 303, 9 doctrinae suae tenacissimus 303, 11 sqq. 21 primo Constantinopolin 304, 9 deinde in custodiam Elephantinen ductus 306, 11
 Cutzomita v. Georgius Cutzomita
 Cyclades insulae II 148, 17
 Cydnus II 241, 5
 Cymineanus v. Eustathius Cymin.
 Cyparissium I 307, 8
 Cyperudae monasterium I 443, 21
 Cyprus I 430, 10. 17. 432, 19. 433, 5 II 87, 22. 107, 21. 114, 7. 9. 11. 12. 19. 119, 2. 120, 15. 121, 9. 258, 3. 263, 22 Cypri dux 105, 3. 106, 21. 111, 15. 257, 6. 264, 1 Cypri portus 120, 4, Cypriae triremes 262, 3
 Cypsella I 357, 19. 358, 17
 Cyrene I 430, 19. 21
 Cyrenea II 114, 22
 Cyrus II 17, 18
 Cyri templum I 258, 12
 Cyzicus I 90, 11. 320, 6. 321, 21. 325, 21 II 279, 17
 Dabatenus Heracleae Ponticae et Paphlagoniae praefectus I 171, 11 Zygi clisurarum custos II 9, 19 dux Trapezuntis a Gregorio successore comprehensus 162, 7
 Daci II 30, 10. 246, 10. 273, 3. 299, 2 foedus rumpunt I 166, 3 cum Sauromatis Istrum trans-eunt 166, 14
 daemon I 303, 5. 316, 13 II 276, 20. 355, 7 daemones 356, 2
 Dalasseni v. Adriani. Anna. Constantinus
 Dalmatae I 204, 10. 294, 15. 367, 23. 368, 7 411, 14. 17. 413, 12.

13. 436, 6. 459, 19 II 149, 7. 174, 18
- Dalmatia I 80, 11. 203, 10. 294, 16. 368, 3. 412, 22. 423, 3. 436, 13. 22. 439, 13. 459, 9 II 273, 2
- Damalis I 114, 20. 115, 4. 124, 19. 141, 4. 178, 8. 181, 1. 314, 11 II 271, 18. 277, 20. 309, 18
- Damalium II 66, 15. 288, 22. 344, 16
- Damascus II 105, 9. 264, 11
- Danubius fl. I 323, 8. 9. 17. 337, 15. 408, 17. 409, 12 II 10, 10. 302, 12. 20 angustiae ei superiacentes I 330, 2 v. Ister
- Daphnutium I 439, 18
- David rex I 113, 6. 277, 9 II 146, 14 Davidicum illud II 361, 20
- Davidicus psalmus II 44, 18
- Deabolis v. Diabolis
- Decanus v. Georgius. Nicephorus
- Decatum locus I 386, 7
- deipara I 106, 3 II 160, 6 eius aedes I 77, 11. 103, 20. 303, 4 II 156, 21. 177, 16 humerale I 346, 11
- Delphinae horti I 245, 12
- Demenici palatium I 253, 11
- Demetrii martyris aedes I 116, 17. 247, 7 memoria ab Alexio celebratur II 149, 19 intra regiam aedes 157, 1
- Demetrius Poliorceta II 172, 15
- Demetrius Scythae Aaronis servus II 179, 2. 7
- Demosthenes orator I 108, 10. 144, 15. 310, 17. 410, 18 II 5, 14
- Deuteronomium I 391, 21
- Deure II 174, 15. 199, 19. 200, 5
- Deuriotae II 200, 10
- Diabolis fl. II 185, 2
- Diabolis urbs I 225, 6 II 193, 20. 202, 4. 212, 17
- Diampolis I 333, 9. 355, 19 II 12, 8
- Diblatius II 352, 8
- Dicurus v. Anastasius Dicurus
- Didymus eximius musicus et geometra haereticus I 460, 22
- Dimylia I 389, 19
- Diogenes v. Leo. Nicephorus. Pseudodiogenes
- Diogenes Romanus imp. I 7, 10. 13, 2. 443, 11 II 6, 3. 15, 1
- Alexium in Persas proficisci prohibet I 13, 9 Manuelem Asiae praeficit 83, 7 prope urbem magna aedificia extruit 118, 5 eius filii 204, 18. 334, 15. 343, 14. 344, 17. 443, 11 Philaretum domesticatu ornat 299, 20 Nicephorum Bryennium Adrianopolitanum fratrem adoptavit II 14, 8 clade a Turcis accepta captus 338, 2 excaecatur I 299, 21 ex eius tempore barbari imperium Romanum invaserunt II 364, 21
- Dionysus II 30, 18. 19 eius columnae I 312, 7
- Doceanus Alexii patruelis I 22, 11
- Dolyum II 316, 1
- Dorylaeum II 84, 10. 322, 9
- Dracon fl. I 181, 4 II 35, 2
- Dristra urbs ad Istrum sita I 280, 2. 323, 15. 333, 11. 341, 7. 350, 5. 406, 17
- Dromos v. Oxys Dromos
- Drymon fl. II 173, 16. 174, 1 eius cursus 174, 6
- Ducas v. Constantinus. Constantius. Iohannes. Michael
- Ducae I 137, 18. 142, 10 litterarum studiosissimi 259, 10
- Dux locus II 239, 9
- Dyrracheni I 414, 2
- Dyrrhachium I 24, 1. 75, 6. 11. 18. 76, 3. 77, 4. 78, 4. 6. 172, 11. 181, 8. 182, 2. 8. 13. 183, 3 sqq. 287, 3. 289, 14. 21. 367, 21. 368, 5. 412, 2. 413, 9. 414, 21. 417, 3. 5 II 31, 20. 37, 8. 38, 18. 39, 12. 61, 6. 210, 12. 13. 212, 20 quondam Epidamnus I 75, 5 II 39, 12. 41, 13 Illyrici caput I 38, 21 Pyrrhi regia 185, 21 eius historia 185, 21 sqq. oppugnatur a Roberto 187, 1 sqq. tradita 223, 21 Alexio restituitur 290, 7 Alexius Isaacii Sebastocratoris filius eius praefectus II 148, 15. 169, 11 eius situs 173, 5 sqq. turriingenti aliisque machinis a Boemundo frustra petitur 183 sqq. moenia eius describuntur 190 Constan-

- tinus Euphorbenus adit eius praefectum 222, 21 sqq.
- Ecclesiae v. Asprae Ecclesiae
- Edessa (Edesa) II 104, 24. 108, 8. 243, 3. 5. 264, 11 eius ducatus 243, 9
- Elchan v. Scaliarius Elchan
- Elchanes archisatrapa I 320, 5. 13. 17. 19. 321, 4. 322, 7. 15 ad imperatorem transit et Christianus fit 322, 11
- Elchanes Turcarum dux II 34, 6
- Eleemon comes II 117, 21
- Elegmus satrapa Saisanem strangulat II 342, 15
- Elephantine custodia II 306, 11
- Eleutherius Aegyptius I 292, 19
- Elias Thessalonicensis transfuga II 38, 4
- S. Elias strategis II 239, 12
- Elissus II 173, 14 sqq. 174, 19. 21
- Elissus fl. II 173, 15
- Empelus fl. II 280, 7
- entusiastae II 4, 14
- Ephesiorum castellum II 91, 14
- Epidamnus I 75, 5. 9. 185, 19. 259, 19. 367, 20. 425, 11 II 39, 12. 41, 13. 172, 11. 16. 173, 12. 174, 1. 184, 4 v. Dyrrachium
- equi generosi e Damasco Edessa Arabia II 264, 11
- Erbius Capuae archiepiscopus I 173, 12
- Eros I 136, 2 II 30, 19
- Erymanthius aper I 48, 14
- Eubulus comes illustris I 62, 6
- Eudocia imperatrix I 141, 2. 443, 20. 444, 21
- Eudocia porphyrogenita Annae soror II 375, 17
- Eudoxus astronomus I 291, 3
- Eumathius Philocales dux Cypri I 433, 3 II 105, 3. 106, 21. 111, 14. 119, 3. 257, 6 ad restaurandas Asiae urbes missus 249, 9
- Attaliae praeficitur 249, 18. 22
- Atramyrium restituit 250, 9
- Turcas vincit 250, 18 Philadelphia defensa Turcas iterum fundit 251, 5 sqq. Butumitae pecuniam navesque dat 257, 6. 258, 3
- Euphemianus I 101, 9
- Euphorbenus v. Alexander. Constantinus. Georgius
- Euphrates I, 312, 19
- Euripus I 93, 3 II 75, 10
- Europa II 228, 4
- Eurus v. Hebrus
- Eustathius Camytzes I 421, 6, 422, 11 Lampes praefectus II 96, 5 ad Arbanum claustra custodit 199, 20 a Gido Boëmundi fratre victus 200, 16. 208, 18 Nicaeae dux 278, 12. 280, 11 ad Aorata a Turcis capitur 282, 21 e vinclis evadit 285, 21 Cpolin missus 286, 5 ab Augusta exceptus quae tolerarit divulgat 287 contra Cedri opp. missus 324, 6 ad Polybotum innumerabilem Turcarum multitudinem delet 324, 20
- Eustathius Cymineanus eunuchus classis drungarius I 309, 8 II 21, 8. 177, 7 caniclei praepositus 120, 22 magnus classis drungarius ibid.
- Eustratius Nicaeae antistes II 301, 10
- Eustratius Garidas monachus I 142, 13 eunuchus 149, 16 successit Cosmae patriarchae ibid. 265, 20 dignitate se abdicavit II 9, 1
- Exazenus v. Constantinus. Nicephorus
- Exazeni II 153, 22
- Excussata navis II 41, 5. 170, 14
- exusiocrator II 205, 7
- Ezeban oppidum Blachicum I 245, 7
- Flantras comes I 355, 11 Flantras 360, 20. 395, 6 II 101, 7
- Flantrae duo fratres Normanorum duces II 108, 13
- Fortuna II 6, 20. 151, 14. 155, 1. 161, 3 Fortuna imperii 153, 3 Romanorum 7, 1. 234, 2
- fossa in Bithynia prope Nicomediam ab Anastasio Dicuro excavata, ab Alexio restaurata et munita II 27, 1 sqq.
- Franciae rex II 36, 20. 132, 9

- Francica classis I 193, 14 II 266, 1. 18. 270, 19
- Franci *opp.* Longibardis Latinis Germanis II 129, 22 in Alexii exercitu I 33, 5. 199, 14 in Boëmundi exercitu II 172, 6
- fretum inter Byzantium Damalique II 271, 18 inter Cibotum et Aegialos II 309, 19 Longibardiae II 31, 11. 18. 32, 23. 40, 9. 19
- Gabala II 123, 21. 241, 7 barbare Zebel nominatur ibid.
- Gabras v. Constantinus. Theodorus Gades II, 187, 10
- Gaita Roberti coniux I 60, 5. 286, 8. 288, 15 maritum in bellum comitatur 71, 1 Pallas altera 210, 12
- Gaita locus II 322, 5
- Galabatzes Tzachae frater Mitylenes custos I 425, 23
- Galli I 25, 17. 29, 2. 173, 13. 209, 10. 243, 11 eorum indoles II 28, 17. 33, 3. 34, 22. 97, 22. 204, 4. 214, 4. 274, 10 sqq. armatura 213, 11. 15. 289, 18. 323, 5 prima expeditio in terram sanctam Petro duce 30, 1. 32, 21 Galli in Alexii exercitu militant I 304, 22. 326, 1. 328, 21 II 163, 17
- Ganze v. Guilelmus Ganze
- Garidas v. Eustratius Garidas
- Gauras v. Gabras
- Gazes filius Asan Catuch satrapae II 340, 17. 20.
- Gelielmus v. Guilelmus
- Genesisius v. Gregorius Genesisius Genua II 132, 18. 264, 20
- Genuenses II 122, 5. 17. 123, 3 Genuensium clasiss II 121, 20. 122, 11. 22
- Georgiopolis I 313, 7
- S. Georgius megalomartyr in urbe Ramel passus est II 103, 10 eius dies festus I 244, 15
- S. Georgii qui Syceotes dicitur campus I 129, 3
- S. Georgii castellum I 313, 7 II 76, 10. 79, 4. 310, 2. 312, 14. 315, 1
- S. Georgii monasterium prope Mangana I 151, 3
- S. Georgii templum prope Castoriam I 271, 19 prope Mesampela II 75, 3
- Georgius v. Basilacius Georgius Georgius Cutzomita I 343, 22
- Georgius Decani I 421, 6 ad Leonem Niceritam mittitur I 422, 6 Michaellem Amastrinum capit II 267, 17
- Georgius Euphorbenus I 333, 10. 337, 6. 17 II 9, 20
- Georgius Lebunes II 286, 20 contra Turcas missus 325, 10 a Barda ad Alexium delegatus 328, 12
- Georgius Manganes I 116, 8 Alexii ab epistulis 117, 8 Melisseni legatos tergiversando retinet 117, 14. 121, 10
- Georgius Maniaces Siciliae tyrannus I 257, 12
- Georgius Mesopotamites Philippopolis dux I 422, 4
- Georgius Monomachatus Illyrici dux accusatus I 76, 9 et Alexio et Botaniatae favet 78, 5 Alexio auxilia denegat 78, 18 sqq. venia accepta in aulam revertit 181, 19
- Georgius Palaeologus I 110, 22. 181, 8. 182, 1. 191, 4. 200, 2. 201, 2 sqq. 202, 11. 203, 17. 221, 12 ad Comnenos deficit 105, 5 eius uxor et socrus 105, 15 cum Gilpracto agit de portis aperiendis 122, 16 ne Melissenus in urbem arcessatur impedit 125, 5 sqq. eius pater Nicephorus 127, 17. 128, 12 in Monomachati locum substitutus 172, 11 Dyrrhachium defendit 188, 11 eruptionem facit 194, 11 ab imperatore consulitur 204, 2 pugnat contra Latinos 270, 12. 21. 271, 7. 10 in Scythas 334, 10. 342, 11 fugit 350, 9 a vidua militis servatur 352, 3 post victoriam venit 389, 10 cornu in pugna cum Scythis

- praeest 403, 17 Beroës custos
 II 9, 14 Tancredum spernit 83, 6
 eum Anna de factis Alexii nar-
 rantem audivit 291, 22
 Georgius Pyrrhus iaculandi arte
 celebrer I 241, 5. 373, 7. 11. 22
 Germanicea II 239, 17
 Germanus Scythia I 76, 13. 77, 8
 in regni societatem irrepserat
 80, 21 cum Borilo Alexium tol-
 lere conatur ibid.
 Germani II 129, 20. 172, 9
 Germiorum iuga II 314, 17
 Getae I 166, 11
 Gidus Roberti filius I 282, 5. 286, 8
 quocum ut a patre deficeret
 Alexius egerat 282, 10 Boëmundi
 frater II 196, 14. 199, 3 Camyt-
 zam vincit 200, 1 sqq. eius
 milites Michaellem Cecaumenum
 profligant 203, 19 obsidum cus-
 tos 221, 15. 222, 1. 223, 24
 Gigas I 28, 5 centimanus 39, 21
 Gigantes 444, 8 II 151, 15
 Gilpractus Nemitzorum dux urbem
 prodit I 122, 17 sqq.
 Giscardus v. Robertus
 Glabinitza I 185, 6. 223, 5. 280, 2
 II 200, 23, 202, 3
 Glossa promunturium I 183, 6 II
 170, 14
 Glycys fl. I 196, 7. 19
 Goloë I 333, 9. 339, 18. 350, 5. 6.
 355, 19 II 11, 20. 25, 17
 Gonates turris Nicaeae II 73, 4.
 76, 14
 Gontophre v. Gotofredus
 Gorgonis caput I 140, 12
 Gotofredus omnia sua vendit expe-
 ditionis Hierosolymitanae cau-
 sa II 32, 8 prope Cpolin castra
 ponit 47, 1 urbem aggreditur
 48, 11 bis vincitur 53, 15. 54,
 17 ius iurandum Alexio prae-
 stat 54, 19 rex creatur 102, 21
 adventum Babylonici exercitus
 Gallis nuntiat 103, 7 a Baby-
 loniis captus a Balduino fratre
 redimitur 104, 18 Balduinum
 Edessam mittit 104, 23 moritur
 108, 1
 Graeci I 186, 3 Homericum II 52, 4
 Graecorum litterae I 258, 15
 mysteria II 297, 21
- Grantemane v. Guilelmus Gran-
 temane
 Graul II 246, 9
 Gregorius Camaterus imperatori
 ab epistulis I 452, 2
 Gregorius Genesius Augustae scri-
 ba I 165, 7
 Gregorius Maurocatalo I 334, 7.
 342, 12. 343, 11
 Gregorius Theodori Gabrae filius
 I 417, 18. 21. 420 sqq.
 Gregorius Taronites Trapezuntis
 dux ab Alexio deficit et Dabate-
 num aliosque comprehendit II
 161, 19. 162, 5. 8 libello pro-
 ceteris imperii vehementer insec-
 tatur 162, 21 eius patruelis Io-
 hannes 163, 6 ab eo capitur
 163, 22 in Anemae turrim con-
 iectus 164, 10 postea veniam
 impetrat 164, 20
 Guilelmus comes quidam contra
 Boëmundum coniurationem pa-
 rat I 243, 7 luce privatur 243, 12
 Guilelmus Clarelas II 215, 13
 Guilelmus Ganze II 246, 8
 Guilelmus Grantemane II 96, 17
 Guilelmus Isangelis nepos et heres
 II 111, 11 cum Boëmundo se
 coniungit 124, 21
 Guilelmus Mascabeles Robertum
 arcessit I 51, 20 sqq. filiam ei
 despondet 52, 3 a Roberto per
 dolum captus oculis privatur
 52, 17 sqq.
 Gules Cappadox I 44, 13 paternus
 Alexii famulus 241, 18. 344, 20
 gynaeceum palatii perditissimum
 ex Monomachi tempore I 163, 14
 Hade locus I 370, 20
 Hades II 145, 5
 Haemus I 335, 12 eius angustiae
 334, 13 II 298, 13 Scythae
 cum saepe transgrediuntur ibid.
 eius situs 298, 14 eum inha-
 bitant a septentrione Daci Thra-
 cesque 299, 2 meridiem versus
 Thraçes ac Macedones ibid. 3
 Halmyrus fl. I 26, 5
 Halys I 307, 7
 Halys II 109, 8
 Hannibal imperator summus I
 15, 13
 Hebdomum I 149, 12

- Hebraica II 85, 4
 Hebrus I 109, 11. 326, 15. 327, 13 II 178, 14. 296, 17 ab extrema Rhodope ortus 295, 22 ad Aenum in mare influit 296, 3 ultra eum Alexiopolis condita 305, 5
 Hector II 45, 14
 S. Helena templum in honorem Constantini Magni prope Apolloniadem extruxerat I 321, 7
 Helena Roberti filia I 57, 8. 205, 16
 Helenopolis II 33, 10. 21. 35, 16. 100, 5. 314, 4. 315, 8
 Hellespontus I 25, 8 II 264, 16. 280, 8
 Henricus Alamaniae rex cum papa dissidet I 62, 21 sqq. papa victo Romam oppugnat 67, 17 epistulas Alexii accipit 173, 18 ad eum legati mittuntur 231, 17 Longibardiam invadere festinat 235, 3 domum revertitur 235, 14
 Heraclea Pontica I 171, 12
 Hercules I 22, 10. 48, 13. 180, 17 II 52, 7. 208, 4. 211, 7 Herculis columnae I 312, 5 II 29, 5
 Hercyniae silvae II 298, 19
 Hermanus Longibardiae dux I 173, 10
 Hermon II 241, 5
 Herodes rex I 68, 18
 Hieria Limne II 10, 7
 Hiericho I 70, 12 II 199, 15. 203, 21. 206, 13 eius portus I 196, 1
 Hierosolyma I 300, 21. 355, 11 II 29, 22. 47, 17. 102, 12. 16. 103, 3. 108, 3. 7. 9. 11. 16. 111, 4. 115, 11. 228, 5. 256, 16. 257, 1. 3. 259, 8 obsidetur a Latinis et post mensem unum capitur 102, 18
 Hierum II 57, 21
 Hierusalem urbs Ithacae I 288, 3
 Himerus deus I 140, 20
 hinnitus equorum pro augurio habetur I 248, 14
 hippodromus Constantinopolitanus II 362, 5
 Homerus I 5, 19. 51, 4. 108, 2. 123, 4. 219, 12. 254, 15. 20. 282, 1. 336, 12. 368, 20. 378, 19 II 5, 15. 40, 6. 52, 2. 4. 57, 12. 186, 15. 276, 6. 319, 2. 322, 19 simpliciter poeta dicitur 203, 4. 206, 16 Homeric Calliope I 378, 10 II 291, 7 Homericus iuvenis I 219, 11 Homeri musa II 144, 16 Homericum verbum I 210, 14 eius versus sine nomine adferuntur I 96, 3. 441, 8 II 268, 14. 339, 19 etc.
 Hugo v. Ubus
 Hunni I 354, 2. 3. 8.
 Hyaleas v. Nicephorus Exazenus Hyaleas
 Hydruntum urbs I 69, 17. 70, 22. 75, 7. 17. 181, 20. 282, 18 II 165, 21 a muliere defensa 166, 1
 Hydrus v. Hydruntum
 Iacobus haereticus II 300, 2
 Iamblichus philosophus I 263, 1
 Iapha II 103, 9. 104, 2
 Iapygia, cuius portus commodissimus Brundisium I 71, 5
 Iasites I 263, 7
 Iasonis collis prope Aulonem II 170, 1
 Iatzulinus comes II 263, 10
 Ibericae monachae II 349, 1
 Iberitzae domus I 129, 9
 Iberi I 302, 8
 Ibis mons II 280, 5
 Iconium Clitziasthlanis sultanicium II 308, 5. 316, 16. 321, 18. 325, 18. 326, 5. 10. 329, 15. 343, 5
 Iericho v. Hiericho
 Illyricum I 38, 21. 76, 8. 77, 10. 173, 6. 191, 2. 232, 2. 21. 233, 5. 281, 18. 282, 18. 290, 12. 299, 5. 314, 18. 413, 5 II 38, 14. 132, 7. 15. 148, 14. 165, 7. 20. 168, 17. 175, 5. 210, 9. 11. 211, 1. 13. 21. 214, 15. 22. 215, 1. 298, 17
 Immortales militum caterva I 25, 14. 29, 2. 34, 2. 433, 7 peculiaris pars exercitus Romani 120, 7 fidissimi 120, 13
 inscriptiones in monumentis Epidamni I 186, 4
 Indorum fines I 312, 4
 Iob II 346, 8
 Iohannaces cf. Basilius Curticius
 S. Iohannis apostoli theologi templum Ephesium II 91, 15 Thesalonicense 147, 20 eius dies festus I 149, 11

- Iohannes cum Paulo Paulicianorum sectae conditor II 297, 5. 298, 2
- Iohannes Alanus Monomachati amicus I 76, 19
- Iohannes Bryennii frater dextro cornu praepositus I 27, 13 eius fortitudo I 29, 12
- Iohannes Comnenus Alexii pater I 83, 4. 199, 7 II 73, 6
- Iohannes Comnenus Alexii filius imp. I 6, 19 nascitur 297, 19 geminos tollit II 149, 17 in pacis Alexium inter et Boëmundum factae instrumento eius mentio fit: 229, 5. 230, 7. 15. 237, 10. 244, 18 significatur 209, 12. 277, 10. 377, 19
- Iohannes Isaacii Comneni filius Dyrrhachii dux I 412, 2 II 37, 8 defectionis suspectus I 412 sqq. contra Bolcanum mittitur I 437, 18 fugatur 438, 16 II 149, 6
- Iohannes Caesar imp. Michaelis patruus I 58, 23 eius uxor 103, 18
- Iohannes Ducas Caesar I 106, 15 ad Comnenos proficiscitur 107, 19 eius facundia 108, 9 Turcas sibi conciliat 108, 15 vir acer 110, 20 patriarcham sibi devincit 139, 7 perficit ut Botaniates Mariam uxorem ducat 141, 12 Irenes imperatricis frater 367, 14 II 92, 5 Dyrrachium contra Dalmatas missus I 367, 20 vir fortissimus I 368, 9 classis magnus dux 425, 12 cum Tzacha sine fructu pugnat 426 eum vincit 427 contra Carycem et Rhapsomatem mittitur 430, 11 sqq. contra Turcas urbes maritimas occupantes mittitur II 92, 8 Smyrnam a Turcis liberat 93, 19 item Ephesiorum castellum 94, 19 Sardes et Philadelphiam occupat 95, 21 Laodiceam 96, 1 Lampen 96, 5
- Iohannes Iohannis Ducae Caesaris nepos I 106, 20. 110, 21
- Iohannes Solomo v. Solomo
- Iohannes Taronites Alexii consobrinus Beroës custos II 9, 15 Gregorium Taroniten patrum devincit 163, 6 sqq. eparchus 177, 21 rebus gerendis promptissimus et legum peritus 178, 1 sq.
- Iohannes Tzimisces imp. Manichaeos ex Asia in Thraciam traducit II 298, 5 eos in socios commutat 299, 9 Asiam attingere ausus est 365, 17
- Iohannes Xiphilinus patriarcha moritur I 142, 7
- Iohanniaces v. Iohannaces
- Iohannicius Alexii familiaris monachus I 41, 4. 43, 7. 47, 11
- Iohannina urbs I 223, 5. 236, 15. 237 sqq.
- Iosphre Male II 246, 8 (add.)
- Irene Alexii coniux Annae mater I 4, 8 Ducarum propinqua 114, 8 eius mater protovestiaria 295, 19 quintum decimum annum agit 137, 2 coronatur 143, 11 Andronici filia 144, 22 eius pulchritudo 145, 2 opes suas Alexio suppeditat 227, 1 patrum libros versat 263, 21 Nicephorum Bryennium historias scribere iubet 336, 20 ab Alexio invita Thessalonicam ducitur II 141, 3 quomodo domi fungatur suis officiis ibid. gravitatis simulacrum, sanctitatis domicilium 141, 17 eius in imperatorem amor 142, 5 Alexii pedum dolores permulcet 142, 11 insidias a marito prohibet 142, 22 eius lectica duabus mulabus vecta 144, 3 eius laudes adversus obtrectatores 144, 13 quibus armis instructa vitae rebus adversis restiterit 145, 5 pauperes iuvat 145 sq. Solomonis aedes uxori eius gratificatur 158, 13 Callipoli cum coniuge hiemat 271, 6 cum eo ad Dalmatin versatur 278, 4 Nicomediae moratur 317, 20 sqq. morienti Alexio adest 368 sqq.
- Isaacius Comnenus imp. I 22, 11 barbaros fundit 167, 10 Annae Dalassenae levir 166, 2 e periculo ereptus Theclae aedem condit 168, 18
- Isaacius Alexii frater dux Antiochiae I 83, 8 ad Antiochiam cum Turcis proelium committit II 6, 5 eius apud Botaniaten

- gratia I 83, 18 Augustae ex sorore filiam in matrimonium ducit 84, 20 Mariae imp. maerorem levat 87, 19 eius uxor 103, 3 Alexio repugnanti ipse purpuram defert 112, 16 sqq. Alexii consiliorum particeps 138, 16 eius forma 146, 13 cum Agarenis pugnans captus 147, 2 Sebastocratoris titulo decoratus 147, 10 rerum urbanarum curam gerit 198, 3 coram synodo loquitur 228, 13 litterarum studiosissimus Italum explorat 265, 11 Iohannem filium contra calumnias defendit 414, 5 sqq. socer Gregorii Gabrae futurus 417, 18 eius filius Alexius II 148, 16 Solomonem ad confitendum impellit 157, 18 Basilium haereticum cum Alexio fallit 353, 5. 19
- Isaacius Contostephanus classis magnus dux nominatus Dyrrachium proficiscitur II 165, 3. 178, 7 contemptis mandatis Hydruntum traicit 165, 21 vincitur 167, 6 classe soluta Aulonem occupat 169, 10 cum fratre Chimaram balneorum causa concedit metu Boëmundi 170, 4 a Lantulpho accusatur 209, 17 ei Marianus succedit 212, 7
- Isangeles ab Alexio amatur II 66, 7 ei deditus 263, 21 eius mores 66, 8 ut se contra Boëmundum custodiat eum Alexius rogat 66, 21 Nicaeam machinis temptat 71, 8. 72, 21 Turcas bis vincit 71, 17 ei sancta lancea in proeliis gestanda committitur 101, 4 Laodiceam et castra Maracei et Balanei imperatori restituit 105, 5 Antaradum capit 105, 8 Atapacam Damasci vincit 106, 12 Tripolin obsidet a duce Cypri adiutus 106, 13 Tancredum frustra monet ut ab obsidione Laodiceae desistat 107, 17 ei Latini regnum Hierosolymitanum delaturi sunt 108, 4 Constantino-
polin proficiscitur 108, 6 cum Tzitane Normanos frustra ab expeditione adversus Chorosanem retinere studet 109, 3 moritur 111, 10 eius filius Peletranus 257, 15. 263, 21
- Ismael II 238, 5 = Ismaelitae 289, 5. 18
- Ismael sultani Chorosanis filius II 97, 6. 15 archisatrapa 99, 11
- Ismaelitae II 26, 14. 30, 17. 35, 4. 238, 5. 293, 20
- Isocratis Siren II 291, 5
- Ister fl. I 166, 8. 13. 333, 1. 337, 7 sqq. 341, 8, 342, 9. 20. 352, 21. 356, 7 II 273, 3. 295, 10. 302, 18 v. Danubius
- Italia I 257, 1. 3. 259, 16
- Italus haereticus I 267, 5. 256, 21. 257, 18 eius dogmatis ecclesia vexatur 256, 16 a Longibardia Constantinopolin venit 257, 17 Michaeli Psello operam dat 258, 16 Michaelis Ducae familiaris 259, 7 Epidamnum missus Romam fugit 260, 2 deinde Constantinopolin reversus secessit in monasterium 260, 5 princeps philosophorum fit 260, 8 iracundus 261, 13 ab Isaacio exploratur 265, 11 anathemati subicitur 267, 2 II 1, 3 sed postea errorum eum paenitet I 267, 8
- Itali I 27, 14. 257, 5. 9. 259, 15. 18 II 167, 18. 173, 8
- Ithaca insula I 288, 2
- Iudaei I 343, 4
- Iuppiter II 339, 17
- ius iurandum sollemne II 244, 11 Latinis usitatum (homagium) I 355, 13 II 39, 19
- Lacedaemon I 310, 23
- Lacedaemonii I 310, 10. 15 Lacedaemoniorum sacrum agmen 359, 15
- Lampe fl. I 315, 4
- Lampe urbs II 96, 5. 250, 14
- lancea sancta Cpoli adservata I 421, 15 iuri iurando adhibita II 244, 15. 246, 4 Antiochiae effossa II 101, 2
- Lantulphus classis Romanae praefectus II 116, 14 magnus dux 116, 15 contra Pisanos feliciter pugnat 117, 19 Cyprum venit

- 119, 15 Constantinopolin reversuri tempestate naves paene fractae 120, 10 contra Gehuenses mittitur 122, 3 procella multae eius naves fractae 122, 8 pugnam cum Genuensibus detrectat 122, 22 omnium nauticorum dux 170, 8 profectis Contostephanis Aulone remanet 170, 16 ab Aulone declinans liberum Boëmundo transitum relinquit 172, 1 eius ad imperatorem litterae 209, 16
- Lantulphus Saxonum dux I 66, 9 in pugna caesus 67, 14
- Laodicea II 96, 1. 105, 1. 107, 7. 10. 13. 111, 20. 112, 2. 119, 7. 123, 4. 12. 124, 5. 12. 19. 22. 136, 11. 14. 201, 19. 235, 4. 241, 6
- Laparae thema II 242, 15
- Lardea I 333, 8
- Larissa a Boëmundo oppugnatur I 244 sqq. ibi pugnatur I 249 sqq. II 47, 13. 61, 6 senex Larissaeus I 246, 16
- Larissa v. Sezer
- Latina lingua II 32, 5. 53, 4
- Latinus episcopi Barenensis legatus I 185, 15
- Latini I 259, 15 II 29, 18. 34, 22. 48, 9. 58, 18. 64, 7. 18. 75, 9. 129, 20. 168, 5 eorum arrogantia I 64, 6 avaritia I 290, 3 II 257, 5
- Lebunis locus I 400, 15 Lebunium 403, 14
- Lentiani montes II 280, 1. 310, 12
- Leo Anemas II 153, 17
- Leo Armenius II 239, 20
- Leo Cephalas Larissam defendit I 244, 17. 245, 14
- Leo Chalcedonensis ecclesiae praeest I 229, 5 munere abrogato in exilium pellitur 231, 7 Georgium Palaeologum servat 350, 13
- Leo Cydoniates eunuchus I 141, 8
- Leo (Diogenes) Diogenis Romani imp. filius I 204, 18 porphyrogenitus 334, 16. 343, 16 vulneratur 345, 15 Alexio fidus 445, 3. 457, 12 occiditur II 6, 14. 15, 3 maritus Theodoraе Alexii sororis 7, 7 frater Nicephori I 443, 15 v. Pseudodiogenes
- Leo Nicerita eunuchus I 339, 8.
- 17 regionum Danubio adiacentium dux 422, 7. 10 Deurae praeest II 199, 19 Lopadium missus 316, 5
- Leucae II 84, 6. 322, 9
- Leucas II 115, 20
- Leucosia I 430, 20. 432, 14
- Libanus II 106, 15. 16
- Libotanini elisura I 249, 6. 12
- Libya I 323, 1
- Limniorum thema II 243, 3
- Lipenium I 436, 9. 12. 17. 438, 22. 459, 10 Lipenii fluvius I 437, 21
- lizius homo II 228, 19. 229, 14
- Lobitzus I 167, 13
- Longibardia I 51, 15. 68, 15. 76, 5. 180, 15. 181, 21. 190, 20. 195, 4. 231. 20. 232, 18. 234, 20. 235, 3. 8. 242, 10. 257, 15. 259, 16. 276, 21. 280, 21 II 37, 21. 38, 13. 120, 15. 121, 8. 178, 10. 266, 6 etc. eius dux I 56, 18. 173, 10
- Longibardiae fretum II 31, 11. 18. 32, 23. 40, 9. 19. 165, 15
- Longibardi *opp.* Latinis Francis Germanis II 129, 19
- Longibardi grammatici II 350, 1
- Longinias II 126, 7
- Lopadium I 315, 5 II 279, 16. 309, 20. 310, 5. 311, 16. 312, 3. 315, 15. 316, 5
- Luli locus II 239, 10
- Lychnitis lacus, quem lingua vulgaris Achridem vocat II 174, 7
- Lycostomium I 248, 13. 252, 10. 255, 12
- Lydia I 8, 19
- Lydi I 8, 18
- Lysimachia I 354, 19 ab Alexandro M. condita II 349, 8
- Lysimachus Alexandri M. comes I 354, 18
- Maccabaei II 301, 20
- Macedones I 27, 18 II 299, 4
- Macedonia I 332, 22
- Madyti portus II 265, 19
- Maeander II 95, 10. 18. 253, 9
- Maistromiliorum familia II 195, 11
- Malagina II 283, 3
- Malagna II 312, 1
- Maleae promunturium II 122, 16
- Male v. Iosphre Male
- Mamista II 126, 8

- Manes Manichaicae sectae conditor II 297, 6. 298, 2
 Manetho apotelesmaticus I 291, 5
 Mangana I 151, 5 II 372, 6
 Manganes v. Georgius Manganes
 Maniac Comanorum dux I 396, 5. 397, 13
 Maniaca Latini I 370, 8 Maniaci copiae I 27, 15
 Manichaeorum secta I 272, 17 II 180, 2 eius pars Pauliciani 297, 4 ab Iohanne Tzimisce in Thraciam delati 298, 5. 299, 9 bellicosissimi I 199, 8. 324, 4. 340, 20 Scythas arcessunt 324, 3 vexant Christianos II 299, 17 baptizantur plurimi 300, 4 sqq. eos in fidem suam traduxisse Alexius in victoria ponit 303, 4 eorum antistites Culeon, Cusinus, Pholus 303, 9 cum Massalianis commixti Bogomili vocantur 351, 3 eorum dogma 297, 8 sqq.
 Manuel (Comnenus) universae militiae orientali a Basilio imperatore praefectus II 73, 5 contra Sclerum mittitur 73, 9
 Manuel Basilacii frater I 46, 10
 Manuel Butumites v. Butumites
 Manuel Comnenus Alexii frater Asiae praeest I 83, 6 eius mors 13, 12 eius filia nubit Botaniatae nepoti 98, 21
 Manuel Modenus Euphorbeni famulus II 223, 24
 Manuel Philocales I 440, 6. 15. 18 manus aeneae Cpoli fixae II 160, 15
 Maracei castrum II 105, 2 strategatum 241, 8
 Maracesatrapa Turcarum II 94, 20
 Marasin (Marasium) II 115, 5
 Marcella I 355, 20. 356, 16
 Marceses pater Tancredi II 126, 15
 Marchapin (Marchapium) II 123, 21
 S. Marci ecclesia I 286, 16
 Maria porphyrogenita Annae soror Nicephori coniux II 15, 18 morienti Alexio adest 375, 17. 377, 11 eius laudes 379, 9
 Maria Michaelis Ducae et Nicephori coniux I 23, 20. 59, 10. adoptat Alexium 85, 17 Botaniatae irascitur 87, 13 cum Comnenis foedus init 87, 20 sqq. cur palatio non excesserit 134, 20 sqq. eius venustas 140, 1 e palatio in Mangana migrat 151, 2 eius villae 442, 19 Nicephorum Diogenem sibi adiunxerat 442, 22 defectionem eius non ignorat 452, 7. 17
 Maria Georgii Palaeologi socrus I 105, 15
 Mariandeni II 26, 15
 Marianus Maurocatalo II 16, 11. 42, 6 sqq. filius Nicolai Maurocatalonis 42, 7 Nicephori Bryennii Caesaris sororius 209, 9 Alexio carissimus 209, 10 classis dux creatus Gallorum naves capit 212, 7. 12 eius vigilantia 214, 21
 Marinus Neapolitanus Boemundo obses datus II 217, 12 sebastus 195, 11. 221, 20. 246, 7 Maistromiliorum genere ortus 195, 11
 Mars I 28, 4. 239, 7 II 113, 10. 129, 21. 137, 18. 329, 6
 Martyrum quadraginta aedes I 260, 6 lacus II 329, 14
 Maryandeni v. Mariandeni
 Mascabeles v. Guilelmus Mascabeles
 Massaliani II 351, 3. 4
 Masut Saisanis frater nothus II 338, 21 fratri insidiatur ibid. 340, 11. 341, 2. 11 eum primo excaecat, tum strangulat 342, 6. 13
 Maurix classis Romanae praefectus I 195, 10
 Maurocatalo v. Gregorius. Marianus. Nicolaus
 Mauropotamus fl. I 401, 4
 Maurus Amalfis episcopus II 245, 20 papae ad imp. Alexium legatus 246, 5
 Maurus mons II 239, 18
 Maximus philosophus I 264, 1
 Medi II 349, 7
 Megalopolis I 343, 1
 Melissenus v. Nicephorus Melissenus
 Melitene I 320, 3
 Melpha I 61, 23. 223, 9. 19
 Melphenses I 223, 9 Marci ecclesiae vectigales 286, 17
 Menelaus I 44, 16

- mensae praefectus II 180, 22
 Meroe I 312, 9
 Mesampela II 75, 2
 Mesanacta II 329, 15
 Mesopotamia I 300, 21 II 243, 2
 Mesopotamites v. Georgius Mesopotamites
 Mestus II 178, 11
 Metaxas in synodo contra Isaacium verba facit I 228, 19
 metempsychoses I 266, 13. 267, 10
 Methymna I 362, 8. 11
 Methymnes I 231, 17
 S. Michaelis archistrategi templum I 211, 12
 Michael Amastrinus Acruni praefectus deficit II 267, 13 a Georgio Decani captus 267, 18 veniam mox impetrat 268, 3
 Michael Anemas II 11, 14 Anemadum princeps 153, 16 contra imperatorem conspirat ibid. dramatis coryphaeus 155, 18 quomodo punitus sit 158, 17 sqq. Irenes precibus ab oculorum effossione liberatus 161, 11
 Michael Cecaumenus Sardinum et Philadelpiae custos II 95, 22 Auloni praeest 199, 15 a Gallis profligatus 204, 1 postremi agminis dux 329, 2
 Michael Ducas Augustae fr. protostrator I 346, 13. 347, 10. 16. 348, 14. 398, 15 phalangis dux 253, 14. 254, 11. 16
 Michael Ducas imp. Diogeni succedit I 13, 21. 297, 3. 442, 23. 443, 18 imperio pellitur 23, 16 filiam Roberti filio suo Constantino despondet 49, 21 ex imperatore monachus 58, 17 sqq. eum Raector monachus simulat 58, 12 maritus Mariae imp. 134, 20 literarum studiosus 259, 11 eius nummi II 243, 7. 22
 Michael Iohannis Ducae nepos Comnenorum familiaris I 110, 21 logothetes secretorum 133, 2
 Michael eunuchus imperatricis famulus Gregorii Gabrae paedagogus I 420, 17
 Michael eunuchus cum Nicolao Callicle et Michaele Pantechne medicorum princeps II 375, 2
 Michael Pantechnes medicus II 367, 11 medicorum cum Nicolao Callicle et Michaele eunuchus princeps 375, 1
 Michael pincerna I 421, 7. 9 II 113, 11. 22. 115, 1
 Michael Psellus Graecorum et Chaldaeorum litteras callet I 258, 8. 259, 2. 8. 12. 260, 6
 Michael Stypeota vir nobilis II 314, 11 Turcas fugat 314, 22. 315, 4 contra barbaros in Amorio profectus 324, 9 re bene gesta redit 325, 3
 Michael Taronites protosebastus et protovestiarius I 148, 4 postea panhypersebastus 148, 6. 446, 17 Alexii affinis 446, 16 relegatur 454, 8
 Michaelas Dalmatiae exarchus I 80, 11. 181, 11
 Michaelati nummi II 243, 7
 Midas dives I 97, 19
 Migidenus Turcarum dux I 253, 3. 358, 7 eius filius 358, 8
 Milium I 131, 7
 Miscura II 315, 20
 Mitylenaei I 428, 4. 10. 14
 Mitylene I 361, 20. 362, 7. 369, 16. 425, 17. 20. 23. 426, 5. 430, 1
 Moameth I 323, 1
 Mocrus rex Bulgarorum I 343, 2 II 174, 9
 Modenus v. Manuel Modenus
 Moglena I 243, 1. 17
 monasterium Patriarchae II 55, 8
 Monastras mixobarbarus I 374, 17. 376, 3. 403, 19 II 11, 12. 24. 22. 79, 3. 80, 1. 81, 8. 15. 18. 115, 2. 9. 124, 9. 13. 126, 5. 136, 11. 265, 10. 283, 15
 moneta imperatoria I 226, 20
 Monolycus Turcarum archisatrapa II 279, 11. 280, 3. 316, 1. 3. 326, 20. 327, 3. 330, 13. 336, 7 senex et artis militaris peritissimus 330, 20. 337, 7 Romanos adgreditur 331, 3. 332, 6 a Clitziasthlane inrisus 332, 10
 Monomachatus v. Georgius Monomachatus
 Monomachus v. Constantinus Monomachus
 Mons Admirabilis II 239, 11

- Mopsuestiae II 241, 3 quarum altera diruta 138, 7 sqq.
 morbus Alexii II 366 sqq.
 Morobundianum praedium I 106, 16
 Moses II 45, 1
 Mosynopolis I 273, 15
 Amer Muchumet Turcarum archisatrapa I 320, 1 II 279, 21. 280, 16 Eustathium vincit 281, 18 captum non interficit 282, 14. 21 Turcomanos adsciscit 284, 15 novissimum Alexii agmen adgressus Ampelam et Tzipurelem caedit 284, 20
 mulier quaedam Tancredi ut ferebatur mater Brundisium defendit II 166, 1 Boëmundum expectans Contostephano urbem tradere se simulat 166, 15
 Musulmani II 269, 5. 284, 13
 Muzaces I 451, 12. 452, 4
 Myli oppidum II 185, 2. 202, 6. 12. 205, 16
 Mysia I 40, 7
 Mysi v. Sauromatae
 Nampites Barangorum dux I 204, 16. 208, 21. 209, 9. 210, 5. 20. 344, 20
 Nauatus v. Novatus
 naves ignivomae ab Alexio fabricatae II 116, 5
 Naupactus I 75, 8
 Naziraei II 358, 18. 361, 3
 Neantzes Scythia transfugit ad Romanos I 358, 6. 369, 21. 371, 3. 13. 19 ad Scythas transfugit 372, 7. 12 ad Alexium rursus transfuga in vincula conicitur 400, 21
 Neapolis II 195, 10
 Necra II 242, 22
 Nelei filius II 339, 19
 Nemesus I 432, 4
 Nemitzi I 120, 10 eorum dux urbem prodit 121, 5
 Neocastrum sive Alexiopolis II 305, 6
 Nicaea I 178, 4. 299, 12. 300, 8. 13. 303, 20. 304, 2. 16. 305, 7. 308, 4. 14. 309, 3. 311, 5. 313, 3. 314, 20. 315, 19. 319, 3. 14. 16. 19. 22. 320, 2 II 33, 13. 34, 11. 16. 19. 67, 12. 14. 17. 70, 3. 5. 79, 22. 84, 4. 92, 10. 11. 15. 93, 10. 278, 11. 280, 15. 283, 2. 310, 4. 314, 8. 315, 14. 16. 19. 20. 316, 2. 321, 20 obsidetur a Gallis 70, 6 sqq. occupatur a Butumite 78, 9 eius praefectus Eustathius Camytzes 278, 12. 280, 11 a Turcis petita 278, 10 eo Alexius pervolat 278, 16 vicina loca devastantur a Turcis 279, 10 antistes eius Eustratius 301, 10 Alexius urbem intrat 310, 3 Nicaeensis lacus II 75, 19. 279, 13. 310, 3
 Nicaea parva I 339, 14. 382, 22 II 21, 15. 23, 15
 Nicephorus imperatricis ex fratre nepos fortissime pugnans vulneratur II 329, 3
 Nicephorus Botaniates imp. I 7, 19. 205, 14. 279, 2. 335, 20. 366, 14 regnum occupat 23, 19. 58, 19 Alexius apud eum gratia floret 83, 18 procreando exacta aetate impar 86, 20 Synadenum regno destinat 86, 22 negligit Constantinum 87, 9 eius nepos Manuel filiae sponsus 99, 1 eius desperatio de rebus suis 118, 11 Melissenum arcessit 124, 11 regno cedit patriarcha monente 131, 10 in monasterium Peribleptae avehitur 134, 4 eo regnante aerarium exhaustum 225, 15
 Nicephorus Bryennius dux Dyrachii imperium affectat I 24, 3 II 11, 1 animo et corpore insignis I 24, 11 cum Alexio proelium committit 26, 15 in eo capitur 36, 8. 216, 8. 335, 22 quid Alexio suaserit 334, 6 eius nepos Annae maritus 336, 4 eius equus Sguritzes 216, 13
 Nicephorus filius Bryennii tyranni excaecatus Adrianopolitanorum princeps II 10, 21. 13, 19. 16, 5 a Diogene Romano frater adoptatus 14, 8 patruus a Pseudodiogene appellatur 14, 3 eum repellit 14, 21
 Nicephorus Bryennius Caesar Annae maritus I 6, 13 Nicephori Bryennii tyranni nepos 336, 4 eius laudes 336, 6 sqq. Alexii historiam scribere statuit 7, 6

- opere imperfecto praematura morte obit 8, 11 sqq. eius historiae 15, 19, 24, 5. 82, 2. 336, 2. 19 II 6, 8 Beroes custos 9, 13 Cpolin contra Gotofredum defendit 50, 13 sagittandi peritissimus 52, 3 Gregorii Tarontae aegritudinem levat 164, 15 Boëmundo ut pacem faciat persuadet 227, 13 panhypersebas-tus 227, 14 Manichaei facundia eius conversi 301, 15 dextro cornu praest 329, 1. 332, 18 Turcas gravi clade afficit 333, 20 sqq. eius iacturam luget Anna 292, 9. 382, 7, 383, 8
- Nicephorus Comnenus Alexii frater magnus drungarius classis et sebastus I 148, 9
- Nicephorus Decani II 177, 7
- Nicephorus (Diogenes) Diogenis Romani filius porphyrogenitus I 204, 18. 334, 15. 343, 15. 346, 13. 349, 2. 439, 21. 440, 22. 441, 3. 16. 442, 9. 443, 11 Michaelis Ducae imp. frater non germanus 442, 23 cum Eudocia matre et Leone fratre ab eo in exilium mittitur 443, 20 Cretae praeficitur 445, 1 Adriani Comneni affinis 449, 5 iracundus 445, 7 caedem imperatoris parat 440 sqq. 445 sqq. comprehenditur 451, 14 consilia aperit 452 exilio multatur 454, 6 imperatore inscio excaecatur 458, 18 universum disciplinarum orbem emetitur 460, 17 a vetere in imperatorem odio non desistit 461, 9
- Nicephorus Constantini Euphorbeni Catacalonis filius Mariae Alexii filiae maritus II 15, 16
- Nicephorus Exazenus Hyaleas Gal-lis fortiter resistit II 169, 1 Hyaleas Exazenus in Alexium conspirat 154, 1. 155, 14 Hyaleas 178, 8 dux Smyrnae 94, 15
- Nicephorus Melissenus purpuram sumpsisse vulgatur I 114, 19 eius ad Comnenos epistula 115, 4 Caesaris dignitatem ei Alexius concedit 116, 14 Damalin per-venit 118, 14 legati eius deti-
nentur 121, 10 sqq. ei cedere Botaniates mavult 124, 16 sqq. copias ducit 209, 5 sinistro cornu praefectus 344, 11 sororem Alexii in matrimonio ha-bet I 344, 12 II 9, 14 a Scythis captus I 352, 16 eius invidia 392, 15 Aenum petit 394, 20. 399, 4. 19. 409, 3. 416, 1. 4 Beroes cus-tos II 9, 14 Alexii affinis ibid.
- Nicephorus Palaeologus Georgii pater I 127, 17. 128, 12 Bota-niatae ad extremum fidus Com-nenos de pace adit 128, 20 sqq. in proelio interficitur 212, 10
- Nicephorus Synadenus dux I 204, 15 occumbit 212, 6
- Nicerita v. Leo Nicerita
- Nicetas Castamonites I 344, 13 contra Tzacham missus vincit-ur 362, 15. 19 Alexio insidia-tur II 154, 2
- Nicetas Chalintzes II 111, 15
- Nicetas Panucomites Francicis co-hortibus praest I 199, 14 eis sulta-nus Babylonius trecentos Gallos captivo tradit II 133, 10. 14. 19
- Nicolaus v. Callicles Nicolaus
- S. Nicolai dies festus II 41, 21 templum I 100, 14. 203, 5. 214, 17 II 48, 18
- Nicolaus Branas I 198, 12. 324, 10. 17. 325, 1. 8
- Nicolaus grammaticus patriarcha Cpolitanus II 4, 4. 8, 20. 354, 18. 361, 4
- Nicolaus Maurocatalo I 331, 8. 20. 334, 11. 18. 383, 6 II 24, 17 classis dux 37, 10. 40, 20
- Nicolaus scriba I 338, 14
- Nicomedia I 180, 11. 305, 16. 309, 2. 361, 7. 395, 7 II 26, 16. 19. 70, 4. 316, 18. 317, 5. 23. 318, 5
- Nicopoles I 75, 8
- Niliaci fluctus II 371, 13
- Nilus II 1, 2 eius haeresis 2, 15. 3, 18 Armenios multos seducit 3, 11 damnatur 4, 9
- Ninus Assyrius (Nimrod) II 256, 3
- Niobe II 382, 14. 383, 5
- Nisi thema II 295, 15
- Nomades II 289, 19 Nomades Scy-thae 249, 5

- Normania I 49, 10. 51, 12¹
 Normanorum decem millia Petrum
   Cucupetrum sequuntur II 33,
   11 Nicaeenses fugant 33, 19
   Xerigordum capiunt 34, 4 vin-
   cuntur a Turcis 34, 7 Normani
   alii Cpolin veniunt 108, 12
   expeditionem contra Chorosam
   suscipiunt 108, 19 a Turcis
   delentur 110, 20
 Novatus haeresiarcha, cuius super-
   bia in proverbium abiit I 318,
   21 II 36, 21
 Nymphaeum II 252, 16. 253, 4
 Olympus Asiae mons II 283, 5.
   311, 22
 Opus v. Constantinus Opus
 Orestes et Pylades amici I 85, 4
 Orestias I 110, 5. 198, 14 II 15,
   11. 16, 19
 orphanotrophium ab Alexio ex-
   structum II 345, 7 ibi artes lit-
   teraeque coluntur II 349, 14
 Orpheus vates I 9, 16
 Ostrobus I 242, 20
 Oxys dromos prope Antiochiam
   II 86, 3
 Ozolimne palus I 353, 13. 16. 354,
   1. 5. 355, 5
 Pacurianus occidentis magnus do-
   mesticus I 197, 17. 198, 1. 199,
   11. 209, 6. 232, 6. 239, 11. 243,
   17. 324, 7. 19 Comnenos iuvat
   96, 2 sqq. occiditur in pugna
   cum Scythis commissa 325, 11
 Paeanieus v. Demosthenes
 Pagrae strategatum II 240, 1
 Paipert II 99, 18
 Palaeologus v. Georgius. Nice-
   phorus
 Palamedeus dolus I 21, 1. 90, 2
 palatia ad Argyran Limnen sita
   II 48, 12
 Palatzae strategatum II 240, 2
 Pallas dea I 210, 12 eius hasta
   II 145, 4
 Pallia locus I 192, 18
 Palus II 38, 19
 Pamphylia I 25, 10
 Pamphylii I 8, 18
 Pamphylius sinus II 264, 13
 Pamphylum opp. I 331, 10. 13
 panoplia dogmatica Alexii iussu
   a Zygabeno contra Bogomilos
   confecta II 357, 10. 20
 Pantechnes v. Michael Pantechnes
 Panucomites v. Nicetas Panu-
   comites
 papa cum Henrico Germaniae
   rege dissidens adiungere sibi
   Robertum cupit I 62, 19 sqq.
   in legatos Henrici immane fa-
   cinus committit 63, 10 cum
   Roberto foedus pangit eique
   regiam dignitatem tribuit 65,
   5 sqq. proelio ab Henrico vin-
   citur 66, 16 sqq. ad eum Ale-
   xius litteras mittit 173, 11 in
   sede confirmatur a Roberto
   235, 22 a Boëmundo in Ale-
   xium quasi paganum concitatus
   II 167, 15 in Illyricum expe-
   ditionem commendat 168, 15
 Paphlagonia I 171, 13
 Paraseuiotes Basilii haeretici
   custos II 356, 4. 13
 Parcarum filium I 220, 7
 Pargiaruch Taparae filius sulta-
   nus I 305, 10. 318, 18
 Paristrum I 280, 1. 334, 9. 13 II 8, 9
 Parium II 280, 7
 Passarorum portus I 283, 15. 284, 5
 Patara II 117, 9
 Patriarchae monasterium II 55, 9
 Patroclus I 139, 15
 Patzinacae I 342, 12. 360, 3. 361,
   10. 397, 20. 401, 11. 402, 4 =
   Scythae 342, 12. 349, 17. 351,
   6. 352, 4. 358, 9
 Pauliciani I 272, 14 fortissimi
   273, 2 quomodo devicti sint
   273 sq. Manichaicae sectae pars
   II 297, 4. 351, 2 a Paulo et
   Iohanne condita 297, 5. 298, 2
   ex Asia in Thraciam trans-
   feruntur 298, 1 sqq. baptizantur
   multi 300, 4 sqq.
 Paulus apostolus I 66, 13 eius
   templum II 345, 12. 348, 14
 Paulus Paulicianorum sectae con-
   ditor II 297, 5 Iohannis frater
   Callinices filius 298, 2 eius
   sectatores ab Iohanne Tzimisce
   victi Philippopolin transferun-
   tur ibid.
 Paulus Romanus II 246, 9
 Paurace II 110, 18

- pacis inter Alexium et Boëmundum in ita instrumentum integrum II 228, 1...246, 13
 Pegasius Raulem comitem vincit II 56, 5
 Pegasus I 216, 12
 Pege locus I 77, 11 monasterium 260, 5
 Pelagonia I 244, 9 II 193, 21
 Peltranus Isangelis filius Tripolis dux II 257, 14 Alexius auxilium eius contra Tancredum expetit 257, 18 imperatori favet 258, 6. 259, 8. 263, 21 mors eius 263, 14 filius eius 263, 16. 264, 5
 Pelecanus II 55, 4. 58, 13. 67, 11. 70, 12. 75, 1. 81, 6. 82, 1. 12
 Peloponnesius comes II 117, 13
 Peloponnesus II 266, 2
 Penelope Ulixis uxor I 128, 3
 Pentegostis villa I 441, 21
 Peres v. Zupanus Peres
 Pergamus II 252, 17. 265, 11
 Peribleptae monasterium I 134. 4
 Perichytan Peloponnesius comes II 117, 13
 Pericles Atheniensis I 277, 6
 peripatetice I 260, 12
 Peristhlaba magna I 342, 14. 19 olim Megalopolis nominata 343, 1
 Peritzus I 442, 20 II 295, 15
 Pernicus I 442, 19
 Persae I 276, 19. 310, 11. 361, 5. 6 eorum lingua 317, 6 sultanus 299, 13. 314, 20. 315, 7
 Persis I 313, 6. 316, 8. 322, 22 eius sultanus Amer Saisan II 269, 10 in Persidem Christiani abducti 365, 7. 11 Persicum telum 213, 19
 Petra clisura II 202, 1
 Petriorum monasterium I 103, 16
 Petrula II 185, 1. 198, 18. 199, 16. 209, 2. 212, 8
 S. Petri vexillum II 38, 8
 Petrus Aliphaz Aliphae filius Alexium adoritur I 212, 17. 242, 13 Polobos capit 242, 15 Poloborum custos 256, 10 funibus ex Antiochiae muris demissus II 96, 18 Alexio fidelis 195, 16 Boëmundi iuris iurandi testis 246, 7
 Petrus Contarinus Venetus I 284, 12
 Petrus Cucupetrus II 29, 9. 47, 8
 sacrum sepulcrum adoraturus in patriam redire cogitur 29, 13 omnes Latinos ad bellum contra Turcas iterque Hierosolymitanum incitat 29, 18 primus omnium proficiscitur cum ingenti multitudine 32, 22 ab Alexio benigne suscipitur 33, 6 a Turcis devincitur 35, 3 ab Alexio servatur 35, 19 Latinorum episcopus 100, 6 hortatur Latinos Antiochiae fame et obsidione pressos, ut paenitentiam agant sanctamque lanceam quaerant 100, 7
 Petrus Tornicius Macedo I 45, 1
 Petzeas praefectus Ephesiorum arcis II 95, 13 Laodiceam cum copiis dimittitur 136, 14
 Pharos I 419, 19. 420, 1
 Pheresia II 239, 11
 Phidias I 140, 11 II 150, 19
 Philadelphia II 95, 21. 251, 6. 286, 3 a Turcis obsessa a Philocale defenditur 251, 13 sqq. eo victores Romani redeunt 253, 15 ab Amere Saisane petita 265, 1 eius praefectus Constantinus Gabras 265, 8. 268, 20
 Philaretus Armenius I 299, 18 eius filius 300, 5. 15
 Philea II 47, 22
 Philippi I 48, 6
 Philippopolis I 279, 21. 326, 6. 20. 332, 22. 357, 5. 411, 22. 414, 7. 415, 3. 422, 4. 423, 2 II 295, 14. 19. 303, 7. 305, 4. 307, 1 olim Crenides et Trimontium appellabatur 296, 8 clarissima Thraciae urbs 296, 10 eius situs 296, 14 infidelium confluxu infelix 296, 23. 298, 8. 299, 15 a barbaris graviter saepe afflicta 299, 9 archiepiscopi sedes 301, 13
 Philippus Macedo Amyntae filius II 296, 3
 Philippus imperator Romanus ingentis corporis vir II 296 5 ab eo Crenides Philippopolis dicuntur ibid.
 Philocales v. Eumathius. Manuel
 Philocali vadum I 400, 6
 Philomelium II 96, 14. 98, 19. 326,

10. 17. 329, 13. 16. 341, 12. 343, 12
 Phocaea I 361, 18
 S. Phocae magni martyris aedes I 419, 9 II 47, 4
 Pholus Manichaicae sectae antistes II 303, 9 perversae doctrinae tenacissimus 303, 11 sqq. 304, 2 Constantinopolin deductus 304, 9 in custodiam Elephantinen conicitur 306, 11
 Phrygia II 253, 10
 Pindari magniloquentia II 291, 6
 Pisa II 132, 18. 264, 20 Pisae episcopus II 115, 13 Pisana classis II 116, 21. 117, 6. 20. 119, 1. 120, 11
 Pisani II 116, 2. 117, 1. 3. 5. 9. 17
 Pithecas II 322, 7
 Pitican Scytha II 325, 11
 Plabitzia I 245, 9
 Plasta II 242, 16
 Plato I 262, 20. 291, 3 II 5, 17. 154, 12 eius dialogi I 4, 12 eius henas sive hen II 297, 18. 20 ideae I 263, 13. 267, 11 libri 260, 9
 Pliscoba I 340, 10
 podagra Alexii eiusque causae II 271, 18 sqq.
 Podandum thema II 241, 1
 Poemanenum I 322, 2 II 280, 1. 281, 8. 311, 6. 325, 2
 Polemo II 5, 15. 291, 6
 Polobus I 439, 4 Polobi I 242, 15. 256, 10
 Polybotum Asiae II 95, 11. 19. 96, 6. 324, 20. 325, 17. 330, 15
 Polybotum Thraciae I 369, 19. 370, 19
 Polyeleti canon II 224, 19
 pons prope Cosmidium II 47, 3
 Pontus Euxinus I 25, 8. 337, 11 II 13, 12. 48, 1. 298, 16
 Porphyra aedificium in palatio Cpolitano I 295, 8. 334, 18
 Porphyrius philosophus I 262, 20 Manichaeorum dogmata refutat II 297, 14 naturae divinae unitatem adstruit ibid.
 porphyrogeniti unde nominati I 334
 porta iuxta S. Romanum Cpolitana II 51, 1
 praefectura Byzantii II 147, 15. 155, 11
 praepositus monasterii S. Andree II 245, 21
 Prebentzae comes cum Romana classe confligit II 40, 8 dedicationem facit 46, 8
 Prenetus I 305, 22
 Principatus in Boemundi exercitu facile princeps II 196, 17
 Principus II 312, 2
 Printzitas v. Ritzardus Printzitas
 Proclus philosophus I 262, 19
 Propontis I 178, 2. 299, 10. 304, 9 II 47, 1. 5. 55, 8. 66, 14
 Prosphygion II 100, 14
 Prosuchus Turcarum dux I 305, 10. 308, 13 Nicaeam obsidet 311, 4. 9. 12
 protostrator I 346, 13
 Prusa II 279, 13
 Psellus v. Michael Psellus
 Pseudodiogenes II 6, 2 Leonem Diogenis imperatoris filium se esse mentitur 6, 3. 14 Chersonem relegatur 7, 13 ad Comanos fugit 7, 19 Diogenes dicitur ab Anna 12, 10. 18, 5. 19, 18 etc. Anchialum obsidet 12, 12 a Nicephoro Bryennio repellitur 14, 21 a Mariano Maurocatalone verberatur 17, 7 ab Alacaseo capitur 20, 15 Cpolin mittitur 21, 9 excaecatur 21, 11
 Pseudomichael qui etiam Raector I 73, 8
 Psyllus locus II 178, 15
 Puchaeas satrapa Cedri oppido praeest II 324, 8 Camytzem fugit 324, 14 Masuti partibus studet 341, 2 Saisanem decipit 341, 3 larvam ponit 341, 18 eum hostibus tradit 342, 4
 Pudilus nobilis Blachus II 10, 9
 Pulchases Apelchasei frater I 304, 4. 319, 3. 6. 16. 22
 Punteses Scopia capit I 242, 16 coniurationem parat 243, 7 ad Alexium fugit 243, 10
 Putza arx II 18, 14. 20, 8
 Puzanus I 299, 13. 316, 1 Amer Puzanus 315, 12 in pugna occiditur 318, 11
 Pylades et Orestes amici I 85, 4

- Pyrrhus v. Georgius Pyrrhus
 Pyrrhus Epirota Tarentinorum
   socius cum Romanis grave bel-
   lum gerit I 185, 21 Epidamni
   regnat 185, 20
 Radenus Cplis praefectus I 134, 3
 Raector monachus imp. Michae-
   lem simulat I 58, 14 Robertum
   ad bellum Romanis inferendum
   movet 59, 6 fraudis convincitur
   73, 10 Dyrrhachenis ostenditur
   189, 22 pro imperatore a mul-
   tis habetur 191, 16
 Raedestus I 292, 15
 Raimundus comitis Barcinonensis
   filius I 62, 6
 Ramel II 103, 10. 15. 20. 104, 7
 Raul ad imp. Botaniatem missus
   I 71, 11 reversus Roberto bel-
   lum dissuadet 72, 18
 Raul comes II 55, 6 vincitur a
   Romanis 56, 10 maritimo itinere
   cum suis Hierosolyma petit 56, 15
 Rebenicus I 249, 6
 Renardus Tarenti episcopus eius-
   que clerici II 245, 20
 Rhapsomates Cyprum occupat I
   430, 10 sqq. belli imperitus
   431, 10 Nemesum versus fu-
   giens capitur 432, 13
 Rhodope mons II 295, 22. 298, 15
 Rhodus II 117, 7. 9. 118, 17
 Ricaldus comes contra Boëmundum
   coniurationem parat I 243, 7
   excaecatur 243, 13
 Ricardus vir nobilis in Boëmundi
   exercitu II 196, 16. 20
 Riscardus Siniscardus II 246, 12
 Ritzardus comes II 205, 18
 Ritzardus Printzitas II 246, 8
 Robertus Normanus I 49, 9 II
   128, 20. 139, 15 Giscardus 230,
   11 eius mores et forma I 50, 15
   cum paucis patriam Normaniam
   relinquit 51, 11 Guilelmi Mas-
   cabelis filiam in matrimonium
   ducit 52, 1 socero infensus se-
   ditionem molitur 52, 7 eum
   dolo captum excaecat 52, 17
   sqq. dux universae Longibar-
   diae 56, 18 Helena eius filia
   Constantini sponsa 49, 23. 57, 8
   Romanorum imperium affectat
   58, 10 Raectorem monachum
   Michaelem agentem recipit 59
   6 filias comitibus illustrissimis
   despondet 62, 5 a papa regiam
   dignitatem accipit 65, 15 immat-
   uros per Longibardiam et Apu-
   liam in militiam cogit 68, 21
   Raulem ad Botaniatem mittit
   71, 11 Alexio munera mittit
   71, 18 Brundisio Dyrrhachium
   solvit 74, 20 occidentis prin-
   cipes in eum concitati 173, 10
   sqq. ad Dyrrhachium oppugnan-
   dum se accingit 181, 20 sqq.
   rem male gerit 193 sq. quid
   legatis Alexii responderit 204,
   20 eius oratio 205, 14 naves
   demergit 207, 7 Alexium vin-
   cit 214, 14 Dyrrhachium occu-
   pat 223, 21. 231, 21. 232, 17
   Rogerium filium Longibardiae
   232, 21 Boëmundum filium Dyr-
   rhachio praeficit 233, 15 in
   oram Longibardiae pervenit
   234, 20 Salernum 234, 21 Ro-
   mam contendit 235, 4 ibi papa
   in sede confirmato Salernum
   redit 236, 2 constans et tenax
   propositi 281, 12 exercitum
   cogit 281, 19 proelio navali a
   Venetis fugatur 283, 18 idem
   eos fundit 285, 11 eius clades 286,
   4 in Cephalenia moritur 288, 13
   sepultus in monasterio S. Trini-
   tatis 289, 8 virtutes eius 293, 17
 Rodomerus Bulgarus nobilis Ire-
   nes propinquus I 399, 15 II
   79, 3. 80, 3. 81, 8. 15. 18
 Rogerius Francus Alexio deditus
   II 195, 15. 217, 13. 221, 21
 Rogerius Rauli frater ad Romanos
   transfugit I 73, 20
 Rogerius Roberti filius I 69, 21
   patrem in bellum comitatur 75,
   21 Longibardia ei commissa
   181, 22. 232, 21. 233, 5. 234, 18
   cum Gido fratre equitatu uni-
   verso praeficitur 282, 6 patrem
   luget 288, 15
 Rogerius Tacuperti filius II 246, 7
 Roma I 62, 20. 65, 7. 235, 4. 22.
   335, 4. 401, 10 II 38, 7. 13.
   126, 23
 Romaina II 242, 17
 Romanatum argentum I 175, 9

- Romania I 158, 4 II 129, 17. 234, 3. 271, 4
 S. Romanus II 51, 1
 Romanus e genere Manichaeorum II 180, 2
 Romanus v. Diogenes Romanus
 Rompertus v. Robertus
 Rosmices (Romisces) Alanus II 204, 15 exsuoerator 205, 7
 Rupeniorum ager Leonis et Theodori Armeniorum II 239, 20
 Rusiotae I 373, 17
 Rusium I 369, 18. 20. 370, 6. 373, 3. 15. 374, 16. 20
 sacerdotes Latini II 44, 10
 Sagudai (vicus) II 315, 1
 Saisan v. Clitziasthlan
 Amer Saisan Philadelphiam maritimasque regiones petit II 264, 22 ex Chorosane copias mittit 268, 17 cum imperatore pacem facit 269, 4
 Salabrias fl. I 252, 6. 255, 4 (245, 10)
 Salernum Melphae metropolis I 61, 22. 65, 6. 66, 2. 69, 16. 71, 9. 236, 2. 281, 1 ducum sedes 234, 21
 Samuel ultimus Bulgarorum rex I 343, 3 II 174, 10
 Samus I 430, 6 II 116, 18
 Sanctaegidianus comes v. Isangeles
 Sangaris fluvius II 26, 10. 15
 Sangeles v. Isangeles
 Santabaris II 324, 4
 Sapphica lyra II 291, 7
 Sappho pulchra II 357, 3
 Saraceni II 29, 12. 103, 2. 238, 5. 260, 6. 289, 7 Saracenus quidam II 93, 22
 Saracenus comes Boemundi I 243, 3 interficitur 243, 18
 Saracenus comes Boemundi II 200, 1. 9
 Sarbani castrum II 242, 18
 Sardes II 95, 21
 Saron fluvius II 138, 8
 Sarsapin (Sarsapium) II 242, 22
 Satanaelis archisatrapa Basilii monachus II 352, 13. 355, 7
 Satanael eiusque daemones Basilio suscensent quod ipsorum mysteria profanarit 356, 1
 Satzias Scythia I 323, 12
 Saulus rex I 152, 3
 Sauromatae qui et Mysi in fines Romanorum invadunt I 166, 5 sqq. ab Isaacio Comneno vincuntur 167, 13 Scythas vexant 323, 7 cum Scythis coniuncti 331, 2 in Alexii exercitu 254, 4 II 24, 21
 Saxones I 67, 9
 scalae I 287, 2 scala Hebraica vetus 286, 1
 Scaliarius Turca archisatrapa I 322, 13 baptisma adeptus II 209, 19 occiditur ibid. Scaliarius Elchan II 10, 16
 Scamander fluvius II 265, 6. 280, 6 schedographia II 349, 22. 350, 16
 Schiza I 110, 8
 Scipio I 15, 12
 Sclerus contra Basilium imperatorem pugnat II 73, 9 Nicaeam capere studet 73, 15
 Sclerus Anemadum consilii particeps II 155, 11
 Scopia I 436, 22. 439, 3
 Scotinum I 331, 7. 332, 15
 Scutarium II 24, 10
 Scythae I 28, 8. 30, 18. 76, 12. 21. 77, 1. 8. 16. 90, 4. 230, 2. 276, 20. 280, 4. 5. 12. 314, 9. 323, 7 Manichaeos adiuvant 324, 3 revertuntur 328, 18 in fines Romanos irrumpunt 331, 2 sqq. Alexium ad Dristrum vincunt 346, 9 a Comanis vincuntur 353, 13 foedus rumpunt 356, 24 ad Haden Alexium fugant 372, 21 ab eo vincuntur ad Rusium 378, 4 ad Tzurulum 382, 20 ad Choerobacchos 388 Comanorum ope delentur 406, 4 mulier Scythica 358, 10 Scythicae mulieres 145, 10 Scythia Boemundi traiectionis nuntius II 175, 6 Scythae multi in Romano exercitu militant 167, 9 cum Gallis dimicant 204, 16 Scytharum lingua I 371, 6. 12 Scythicum telum II 213, 19 Scythica plaustra 289, 19 Scythia = Comanus 15, 19 Scythae nomades = Turcae I 322, 21
 Scythula pygmaeus II 208, 6
 sebasti I 148, 15

- Sedecias ultimus Iudaeorum rex
   I 343, 4
 sedes apostolica II 167, 15
 Seleucia II 121, 2. 12. 262, 8
 Serbia I 437, 4 II 273, 1
 Serblias I 263, 7
 Serbi I 436, 12 Serbii 242, 21
 Serrae I 441, 17. 448, 6
 Sesthlabus Scytha I 323, 12
 Seth mathematicus I 290, 11
 Seutlus insula II 118, 16
 Sezer strategis Larissa Graecis
   dicta II 239, 14
 Sgenin (Sgenium) II 242, 20
 Sguritzes equus I 216, 13
 Siaus Turca I 302, 1. 313, 18 eius
   genus 302, 8 Christianus fit 303,
   13 dux Anchiali 303, 14
 Sicilia I 257, 2. 13
 Siculi I 257, 3
 Sidera I 103, 16
 Sidera v. clisura Sidera
 Silvestri domus in urbe Adriano-
   poli II 23, 18
 Simon apocrisiarius II 246, 12
 Simon Balduini patruelis II 259, 5. 9
 Sinai II 268, 18
 Siniscardus v. Riscardus Sinis-
   cardus
 Sinope I 300, 18. 302, 21. 303,
   3. 7. 313, 20
 Siren Isocratis II 291, 5
 Slavi v. Sthlabogenae
 Slavonici generis Borilus et Ger-
   manus I 83, 21
 Slopimus II 149, 6
 Smyrna I 363, 2. 369, 4. 14. 424,
   20. 425, 9. 428, 1. 5. 6. 429,
   4. 17. 21. 433, 13 II 91, 13.
   93, 2. 3. 7. 16. 93, 19. 249, 3.
   250, 6. 252, 16. 19. 253, 3
 Smyrnaeus quidam I 361, 12 II 93, 22
 Solomo rex II 145, 10 Solomonis
   proverbia 313, 10 porticus 345,
   21 secundum eum cantores aedi
   apostolorum addicti 348, 18
 Solomo Dacorum dux I 331, 4
 Solomo Iohannes senatorum prin-
   ceps homo dives et nobilis cum
   Anemadibus in imperatorem
   coniurat II 154, 5 philosophiae
   studiosus I 263, 7 II 154, 11
   regni spe elatus per Anema-
   dum fraudem 154, 5 eius stul-
   titia 155, 12 coniurationem con-
   fessus Sozopolin in custodiam
   deducitur 158, 16 aedes eius ele-
   gantes 158, 12
 Solymas Nicaeae sultanus I 178,
   3. 299, 3. 314, 11 Amer Soly-
   mas 299, 11. 300, 8. 317, 2 mag-
   nus Solymas 319, 12 victus se
   ipse necat 301, 18. 303, 16 eius
   filii duo, quorum natu maior
   Clitziasthlan 319, 12
 Solymas sultanus bellum parat II
   308, 1. 4 Asiam vastat 325, 20
 Sophiae templum I 100, 2. 132,
   12. 266, 1. 9. 17. 298, 17
 Soscus I 242, 21
 Sosthenium I 419, 16
 Sozopolis ad Pontum I 231, 8 II
   158, 16
 Spacha I 315, 9
 Sparethra Massagetis II 145, 2
 Sparta I 445, 6
 Sphentzanium I 436, 20. 437, 22.
   438, 18
 Stagirita v. Aristoteles
 Stephanus v. Bolcanus Stephanus
 Stephanus comes Franciae II 96, 17
 Stephanus Contostephanus Isaacii
   frater a Lantulpho accusatus
   II 209, 20
 Sthlabogenae I 83, 21. 343, 7
 Sthlabotilin (Sthlabotilium) II
   242, 19
 Sthlanitza II 140, 16
 stoa I 411, 1 II 5, 17. 301, 12
 Strabobasilus II 314, 11. 315, 5
 Straboromanus I 101, 9
 Strabus v. Strategius Strabus
 Strategius Aaronis famulus II 180,
   22 Aaronis coniurationem pro-
   dit 181, 6
 Strategius Strabus dux Seleuciae
   et Curici II 121, 4. 14
 stratopedarchae dignitas II 139, 12
 Strugae I 239, 9
 Strumpitza II 149, 5
 studiorum ordo ab Alexio insti-
   tutus I 265, 8
 Styliani grammatici II 350, 1
 Stypeota v. Michael Stypeota
 Stypeota servus II 314, 3
 Sudi (Sudei) portus Antiochiae
   II 87, 21. 126, 22
 Suetium II 239, 8

- sultanicium I 178, 5
sultanus Chorosanis II 86, 7. 97, 5
  Persidis II 269, 10 = sultanus
  magnus I 300, 20. 301, 21
Syce II 120, 8
Syceotes v. Georgius Syceotes
Symeonis iugum I 340, 11
Synadenus v. Nicephorus Synad.
Synadenus quidam regni successor
  a Botaniate designatur I 86, 22
Synesius I 356, 1. 10. 357, 3.
  374, 18. 407, 9. 408, 6. 14
synodus I 228, 10 de Nilo. Ar-
  menis, Blachernita haereticis II
  4, 1 de Bogomilis habita 358, 18
Syria I 8, 17. 432, 6 II 41, 17. 115,
  12. 129, 2. 136, 21. 235, 4. 241,
  6. 243, 1, 244, 1. 255, 11
Syriacum mare I 25, 9 II 138, 11.
  264, 13
Syri I 8, 16 Syrus quidam II 94, 2
tabulae Longibardicae Illyricae-
  que orae II 211, 12
Tacupertus Rogerii pater II 246, 7
Tancredus Marcesis filius Boë-
  mundi consobrinus II 126, 15.
  132, 12 imperatori ius iuran-
  dum aegre praestat 82, 19 Tur-
  cas persequitur ex Antiochia
  fugientes 89, 18 Laodiceam ca-
  pit 107, 23 cum Armeniis de
  Cilicia pangit 115, 5 cum Boë-
  mundo Laodiceae arcem tuetur
  124, 20 Boëmundo absente cu-
  ram Antiochiae suscipit 126, 15.
  129, 12 Ciliciam invadit cum
  decem millibus armatorum 136,
  20 sqq. Aspietem occupat ibid.
  eius, ut ferebatur, mater Hy-
  druntum defendit 166, 1 ut Antio-
  chiam tradat imperator postulat
  226, 18 eius in pacis instrumento
  mentio fit 234, 18 Boëmundo
  defuncto Antiochiam mordicus
  tenet 253, 20 Alexii legatis su-
  perbe respondet 255, 15 sqq.
Tangripermes Turcarum satrapa
  II 91, 14. 94, 19
Taniscan v. Tanisman
Tanisman sultanus II 85, 4 (add.)
  Tanismanes 163, 16
Tapares sultanus magnus occiditur
  I 317, 19. 318, 17
Tarchaniotes Catacalo sinistro
  cornu in Nicephori Bryennii
  exercitu praest I 27, 17 princeps
  Adrianopolitanorum II 10, 21
Tarentini cum Pyrrho societatem
  ineunt I 185, 21
Tarenti episcopus II 245, 20
Taronites v. Gregorius. Iohannes.
  Michael
Tarsus II 96, 19. 126, 7. 136, 12. 15
  241, 2
Taticius magnus primicerius Tur-
  cas ducit I 199, 3 pater eius
  Saracenus 199, 6 Nicaeam mit-
  titur 304, 14 Apelchasemum
  vincit 306 iterum 307 sq. Adria-
  nopolin ad exercitum colligen-
  dum mittitur 325, 17 Scythas
  vincit 326, 20. 360, 19 dextri
  cornu dux 344, 13 Nicephorum
  Diogenem repellit 442, 12. 447, 7
  manu strenuus et consilio pru-
  dens 456, 15 Thermorum cus-
  tos II 10, 15 contra Nicaeam
  mittitur 76, 7 magnus primi-
  cerius 83, 18 ab Alexio Latinis
  Antiochiam petentibus adiungi-
  tur 83, 19 a Boëmundo falsus
  Cyprium petit 87, 5 cf. 112, 19
  navium ignivomarum praefectus
  et capitis illustrissimi appella-
  tione honoratus 116, 12. 120,
  11 cum Alexio pila ludit 272, 2
Tatranes Scythia I 375, 2. 20
Tatus Scythia I 323, 11. 341, 13.
  352, 21
Taurocomus I 358, 17 II 21, 19
Tauri montes II 138, 9
Tauri et Scythae II 296, 19
Tebenna II 162, 9. 15
Telchampson arx II 242, 18
Telemachus Ulixis filius I 128, 1
Teluch strategis II 239, 16
termini imperii Romani antiqui
  I 312, 4 sqq.
Teucer Homericus II 52, 2. 14
Theano philosophiae studiosa II
  141, 14
Theclae martyris dies festus I 167,
  16 templum 166, 1. 168, 18
Theodora soror Alexii coniux Leo-
  nis II 7, 7 monasticam pro-
  fessionem suscipit 7, 10
Theodori martyris templum I 208,
  6. 393, 4 eius dies festus 448, 10

- Theodorus Aaronis frater II 178, 21. 180, 3 Anchialum relegatus 182, 13
- Theodorus Armenius II 239, 20
- Theodorus Gabras dux Trapezuntis creatus I 417, 11 oriundus ex Chaldaea 417, 12 Gregorium filium Cpli clam abducere studet 418, 20 sqq. Paipert occupat II 99, 20
- Theodotus miles I 30, 7
- Therma II 10, 15
- Thessalonice I 39, 1. 40, 10. 47, 4. 116, 16. 200, 15. 225, 8. 247, 15. 255, 15 II 38, 4. 135, 19. 141, 1. 146, 21. 148, 8. 149, 15. 16. 177, 20. 182, 16. 183, 21. 193, 18
- Thessalonicenses Alexio portas claudunt I 47, 4 sed mox intro mittunt eum 47, 16
- Thessali equi I 27, 22
- Thracecium II 265, 7
- Thracia I 96, 1 II 295, 20. 296, 11. 298, 7. 12
- Thraces I 27, 18 II 299, 3
- Thule insula I 120, 9. 128, 16. 312, 11 II 172, 7
- Thynia I 178, 7. 180, 11
- Tigranes Armenius haereticus II 3, 13
- Tigris I 312, 19
- Tilia tria II 242, 19
- Timor II 207, 17
- Timotheus Alexandri tibicen I 9, 17. 439, 10
- tituli ab Alexio inventi I 147 sqq.
- Togortae Comanorum princeps I 397, 4 II 16, 11
- Tomyris Massagetis II 145, 1
- Tornicius v. Petrus Tornicius
- Trapezuntii illustres a Gregorio comprehensi II 162, 10
- Trapezus I 417, 10. 16. II 162, 4. 5
- Traululus Manichaeus Alexii familiaris I 279, 2 foedus cum Scythis icit 279, 22. 323, 19
- Triaditza I 166, 17 II 295, 15
- Tricala I 244, 10. 12. 245, 13. 255, 10
- Trimus (Trimontium) urbs, quae et Crenides, postea Philippopolis II 296, 8
- S. Trinitatis monasterium I 289, 8
- Tripolis II 106, 13. 14. 17. 107, 4. 18. 108, 4. 124, 1. 257, 13. 258, 4. 13. 259, 2. 4
- Tripolitanus episcopus II 263, 17 cf. 258, 13. 259, 2
- Troglodytice I 312, 9
- Turcae Romanis superiores I 14, 8
- Urselium iuvant 14, 20 regiones quae mari Euxino Hellespontique et Aegaei Syriacique maris sinibus cinguntur tenent 25, 8
- Botaniates imp. auxilia ab iis expetit 25, 19 strenue pro Alexio pugnant 34, 11 Cyzicum occupant 90, 11 circa Propontidem commorantur 178, 2 eorum incursiones coercitae 180, 5 cum Alexio pacem faciunt 181, 3 in auxilium vocantur 191, 20 Bithyniam vastant II 26, 2 sagittarii in Alexii exercitu 22, 2 eorum pugnandi ratio 60, 2. 66, 1. 323, 4. 332, 17 eorum lingua 80, 2. 5 bellum cum crucigeris 33 sqq. ab Eumathio bis victae 250, 14 sqq. Asiam devastant 307 sqq. a Strabobasilio et Stypeota victi 314, 11 eorum nova incursio 315, 15 a Camytze devicti 324 item a Burtze 325 sq. etc.
- Turcomani II 284, 15
- turris ingens a Boemundo adversus Dyrrachium extracta II 190, 5. 191, 2
- turris Anemae Cpoli II 161, 19. 21. 164, 10
- Tutachus dux I 15, 22 eum in partes suas Alexius trahit 16, 11
- Tutuses Taparae sultani frater I 299, 15 patruus Solymae 301, 14 generum 317, 3 fratrem interficit 317, 19 Puzanum vincit 299, 15. 318, 12 strangulatur 299, 16. 318, 21
- Typhon I 39, 20
- Tyragium II 341, 6. 9
- Tyrophagus I 98, 4. 385, 16
- Tyrus II 133, 4 a Balduino obsessa 259, 10. 266, 21 eius murorum descriptio 259, 13 eius praefectus 261, 10
- Tzachas Smyrnae emirus classem ornare decernit I 361, 9 Clazo-

- menas Phocaeam etc. occupat 361, 18 Chium frustra defendit 363 sqq. eius de se narratio 366, 11 classem rursus parat 393, 15 imperatorem se fert Smyrna metropoli facta 424, 20. 434, 3 II 91, 13. 250, 6 vincitur ab Iohanne Duca I 427, 20 II 92, 19 pacem facit I 428, 9 sed contra foedus agit 428, 15 Smyrnam redit 433, 13 Clitziasthlanis affinis 434, 2 ab eo occiditur 435, 17 eius filia sultani uxor II 77, 13. 92, 9 tzangrae descriptio II 42, 14
 Tzelgu dux summus Scytharum I 330, 1. 331, 19 occiditur 332, 13
 Tzerpenterius comes II 38, 4
 Tzibiscus I 244, 13
 Tzimisceus v. Iohannes Tzimisceus
 Tzintziluces v. Andronicus Tzintziluces
 Tzipureles Romanorum dux II 283, 16 a Turcis in pugna interficitur 285, 4 sqq. 286, 10
 Tzitan II 76, 7. 109, 3. 110, 12. 23
 Tzurulus I 95, 21. 106, 11. 378, 6. 11. 379, 2 II 21, 4
 Tzycanisterin (Tzycanisterium) II 359, 18
 Ubertopulus v. Constantinus Ubertopulus
 Ubertus Graulis filius II 246, 9
 Ubus (Hugo) regis Franciae frater iter Hierosolymitanum parat II 36, 20 naufragium patitur 38, 15 homo Alexii fit 39, 18 Godefredo ut idem faciat suadet 53, 16
 Ubus (Hugo) comes illustris a Cantacuzeno captus II 205, 18 imperatori missus 206, 1 idem ut videtur Boemundo pacis auctor 221, 3
 Ulixes Ithacensis I 128, 1
 Umpertopulus v. Ubertopulus
 Umpertus v. Ubertus
 Ungria I 256, 4 II 33, 2
 Unni v. Hunni
 Uresis Dalmata I 460, 1
 Urselius Gallus genere I 14, 2 Turcis iuvantibus orientem infestat 14, 16 sqq. ab Alexio captus I 15, 15. 83, 17
 Uzas Sarmata I 344, 14. 254, 18. 255, 5. 374, 18. 376, 2. 404, 1 II 24, 2 eius filius II 334, 9
 Uzi alias Hunni I 354, 4
 Velcus Saxonum dux I 66, 9
 Venetiae I 284, 10 II 132, 18 Venetiarum coloni Dyrrhachium obtinent I 223, 9 dux 194, 23. 286, 11 ecclesiae 286, 14 patriarcha 286, 12
 Veneti ab Alexio in auxilium vocantur I 191, 21 proelio navali Boemundum vincunt 193, 15 primum Robertum fugant, deinde ipsi vincuntur 283 sqq. Robertum vincunt 286, 5
 Venusia I 289, 7
 vestiariae I 199, 13
 Vetones II 173, 10. 289, 8
 Xantas Manichaeis praest I 199, 9 domum cum suis revertitur 232, 10
 Xerigordum II 34, 4. 7
 Xerogypsus fl. I 378, 14
 Xerus Constantinopolis praefectura functus Anemadum coniurationis particeps II 155, 12
 Xiphilinus v. Iohannes Xiphilinus
 Zacharias vir nobilis I 212, 13
 Zacynthus II 115, 21
 zatricii lusus II 156, 15
 Zebel v. Gabala
 Zethus et Amphion I 186, 4
 Zoë imperatricis tumulus I 276, 10. 278, 6
 Zoë porphyrogenita Eudociae imperatricis filia I 141, 6
 Zompi pons II 326, 21
 Zopyrus II 17, 19
 Zume thema II 240, 2
 Zupanus Peres apocrisiarius II 246, 11
 Zygabenus monachus II 357, 11
 Zygus mons I 410, 8. 423, 5. 436, 13. 21. 437, 22. 438, 18 II 9, 21. 10, 1. 2. 11, 19. 24, 6

INDEX RERUM A DUCANGIO IN NOTIS EXPLANATARUM

- Aaronum sive Aroniorum familia
 652
 Ababacas Tegtakin Dahiroidin
 629 sq.
 Abagelardus 491
 acclamatur imperatori et impera-
 trici simul 478
 Ace 678
 Achris 502. 584
 acropolis Cpolitana 467
 Adana 637
 admiraldi 556
 admissarii equi 680
 adoptiones 445. 473
 Adrianus Comnenus 590
 aedes apostolorum 690 S. Cyri
 529 deiparae 56. 442. 529. 530.
 S. Demetrii 458. 643 S. Drau-
 sii 612 sqq. S. Iohannis ev. 479.
 640 martyrum 40. 448 sq. S.
 Nicolai 449. 608 S. Romani 609
 sqq. S. Theclae 484 S. Theo-
 dori 581
 Aegidiana urbs 615
 S. Aegidii abbatia 615
 S. Aegidii comes v. Sangeles
 Aegylli 683
 Aenus 582
 Aër 687
 Aetus, Aatus 451
 Alamaniae rex 434
 Alexius a balbutiando cognomen
 habet *Βαυβαζόραχος* 425 adop-
 tatus 445 Palaeologi congener
 487 quando Dyrrachium venerit
 505 Achridem fugit 511 vitae an-
 ni 512 pietas 518 vexilla praefert
 565 sqq. epistula ad comites oc-
 cid. 573 Roma auxilia expectat
 582 dolosi animi vir 584 eius
ἀδελφιδοῦς 592 *στοιχειομαντεία*
 utitur 592 palatium intrantibus
 Francis non assurgit 611 me-
 tuit imperio 615 comitem St.
 Aegidii colit 616 in sacram
 expeditionem proficisci recusat
 616 pacta violat 632 in excogi-
 tandis dignitatibus sollers 634
 fallendi artifex 655 ad defec-
 tionem sollicitat Normannos 656
 mors et sepultura eius 703
 Allage locus 525
 almiralmumminin 626
 de Alpibus (Aulps) castellum 508
 Amalphis a Melfa diversa 432
 Amalphitanorum *ἐργαστήρια* 540
 mercatura 539
 Amasea 419
 Amastrianum 645
 amermoni 627
 Amicetes comes 506
 Amiciorum gens 508
 ammirabilis, ammiratus, admira-
 rius 556
 amirabilis Babyloniorum 626
 amiraldus, amiravisus 626
 amir-almumanina 627
 ancilla quae flabello frigus ven-
 tilat 589 sq.
 Andronicus periurus 479
 Anemades 643
 angelots 668

- Angli Dani vocantur 463 caudati
 527 Boëmundo militantes 648
 Anna: eius eruditio 417 calamitates
 419 errat 430. 438 sq. 597
 in chronologicis errat 480. 507
 eius natalis 552 hallucinatur
 628 eius obitus 684
 Antaradus 629
 antemurale 560
 Antiochiae duces 443 a Turcis
 capta 556 quam diu obsessa
 fuerit 620 eius acropolis 621 a
 Gallis capta 622 imperatori re-
 servata 632
 Apelchase 578
 Apollinis statua 641
 Apollonias 561
 apostolicus Turcarum 626
 applicare 571 sq.
 Aprus opp. 578
 arbaleste 605 sq.
 arcus balearis 605
 Arenta v. Narenta
 Armeniacum thema 419
 Armenius v. Pyrrhus
 Armenii in Thracia 685
 armigeri 466
 armillae 468 a Persis Byzantini
 eas acceperunt 468 sq. inter
 imperatorios ornatus Germano-
 rum 469 apud Britannos re-
 giae dignitatis insigne 470
 Arpinus Bituricensis a Turcis cap-
 tus 628
 Asan 620
 Assassini 559
 Astarte 596
 astronomiae partes 551
 Athena v. Adana
 Ather 546
 Athyra 456
 Attalia 632
 Augusteum forum 467
 Augustatica 481
 Aulon 437. 648
 Axianus v. Asan
 Bagelardus 491
 Bagora mons 650
 Balanei castrum 629
 Balanicus 629
 Balduinus 611
 ballista, ballistra 605
 ballistarii 606
 banorum dignitas 591
 Barangi Thule oriundi 462
 barbati an imberbes Normanni et
 Franci fuerint 499
 barbecanum 560
 Bardarius fl. 425
 Bardas Xerus 643
 Basilacius 425
 Batiiae iidem qui Assassini et
 Chasii 559
 Bellocradum 616
 beneficiarii 604
 berfredi 655
 Bernardus extraneus 636
 Bernardus patriarcha 666 sq.
 Beroea 425
 Bidyne 686
 billa 659
 bisacuta securis 464
 Bisacutae cognomen 590
 Bitzina 562
 Blachernae regia 448
 Blachernarum porta 454
 Blachernianum templum 453.
 566 sq.
 Bodena 519
 Bodinus 442 sq.
 Boëmundus 439 ad Larissam vic-
 tus 517 in Cosmidio hospitium
 accipit 614 Alexio non fedit 614
 munera accipit 614 Antiochiae
 princeps 623 sq. eius ἀδελφί-
 δοῦς 634 ex captivitate redit
 637 eius strategema 638 nuptiae
 638 Brundusio solvit 647 in
 Illyricum traicientis exercitus
 653 eius comites ab Alexio cor-
 rupti 661. 663 cum Alexio pa-
 cem init 670 ab Alexio dona
 accipit 675 eius mors 675 sepul-
 crum 676
 Bogomili 698 simulandi periti 699
 Bolcanus 579
 bolevort 477
 Bontitza 546
 Borilus 424
 Bortylas 438
 Bothrentum 495. 535
 bracchialia 468
 braies 453

- brevis 532
 Brienniorum familia 525
 bucca leonis 474
 bullae imp. aureae 470
 bullarium 635
 Buranitzoba 685
 Burchardus comes 490
 Byblus v. Gabala

 Cabalio locus 601
 cadfarch 680
 Calamanus rex Hungariae 637.
     671
 calamarium imperatorum 465
 Calaura 422
 calcarium aculei 526 sq.
 calcei rostrati 526 sqq.
 caligarea porta 466
 Calliparius Cypri statum ordinat
     589
 cambellanus 455
 camera 455
 camerarius 455
 cancellarii dignitas 470
 caniclinus 635
 a caniculo 465
 Canina 439
 canones de distractis ecclesiae
     vasis 512
 capax pro vase capaciore 477
 capitaines des François 660
 Carambis 586
 Carpathus insula 588
 carpentaria 599
 Cassianus v. Asan
 Cassope 538
 castellum Boëmundi 614
 Castoria 523 eius situs et unde
     dicta sit 531
 Catergalimena locus 475. 603
 Catuchus 689
 cauculatores 493
 Cellia mons 523
 Cerbianum 576
 Cerdaigne, Cerdaña, Ceritania v.
     comes de Sartengis
 Ceronia, Cerines v. Cyrene
 Chalcopratia 513
 Chariupolis 562
 Charon eiusque familia 482 sq.
 Charsiae porta 465
 Charzanes fl. 505

 Chasii, Chasysii, Assasini 559
 de Châteaubrien 526
 Chele 593
 chevaliers 665 chevaliers du Guet
     544
 Chiausii 557
 Chimara opp. 647
 Chliara 677
 Choerobacchorum oppidum 580
 Choerosphactarum familia 488
 Choma 486
 Chorosan 559. 631
 Ciliciae urbes 636 sq.
 Cius opp. quod et Chiavus 558
 clamor militaris 583 Turcarum 578
 Cliziasthlan 560. 687
 clusae, clusurae 524
 cognitiones, cognizance, cognois-
     sances 662
 Colonea 646
 columna purpurea 641
 comes Franciae 623 Peloponne-
     sius 634 de Sartengis 632
 comites in re navali 603
 comites Normannorum in Apulia
     432
 comites parochiales seu parochiani
     618 pagi 618
 cometes 640
 cometae, comitiae 617
 conductus 598
 conestablie 659
 Constantinati 669
 Constantinus M. *ισαπόστολος* 686
     eius statua 642 sq.
 Constantini forum 448
 Constantini Ducae imp. liberi 507
 Constantinus Humpertopulus 447
 Constantinus Michaelis f. a Bota-
     niata oculis non privatus 473
 Constantini Porphyrogeniti nup-
     tiae 426. 433
 Constantius Porphyrogenitus 507
 consuetudines 481
 Contarinus (Petrus) 538
 Contopaganus 660
 contoscalium 545
 Conversanorum comitum familia
     656 sq.
 Coprisianus comes 656 sq.
 coronae imperatorum 479
 coronatio Augustae 479

- Corpalatius, Corpolacius, Coropalatius 614
 cortinae 617
 Corypho 440 expugnata 441
 Cosmas patriarcha 479
 Cosmidium monasterium 455. 614
 cotte de maille 660
 credentium s. fidelium princeps 627
 Crenides 685
 crux dominica 588. 641 cruces crucigerorum 595
 a cubiculo mulier 453
 Cucupetrus 594
 Cupersani v. Conversani
 Curc, Curca, Curcum v. Curycum
 Curpagan 620
 curtes clausae 617
 Curycum 634
 Cypsella 577
 Cyrene 588
 S. Cyri aedes 529
 Cyzicus 446

 Dagobertus Pisae episc. 633 eius cum Alexianis conflictus 633
 Dalassenorum familia 482
 Daldequinus, Doldequinus v. Ababacas
 Dalimannus v. Taniscan
 Dalmatiae monarchae 443
 Damalis 457
 Damascus 629
 Dampolis *φρούριον* 562
 Danisman v. Taniscan
 Danorum secures 464 sq.
 Danubii ostia 563 nomina 563
 Daphnutium 589
 Deabolis opp. 512
 Decatum locus 581
 Decimum locus 581
 deipara: eius aedes 56. 442. 529 sq. vestes zonaequae 566 sqq. hodegetria 684
 Delphicum 684
 S. Demetrii aedes 458. 643 acropolis 467
 Deure 650
 devotae 694
 dextrarum datio 424
 dextrale 464
 Diabolis fl. 653
 diaconissae 690 sqq.
 diei civilis partes 483
 Dochin, Duodechin v. Ababacas
 Doceanus v. Theodorus
 domestici dignitas 421. 534
 domicelli 577
 Dominicus Silvius Venetorum dux 500. 511 sq.
 Donati arrogantia 560
 donner sa parole 535
 Draco fl. 495
 S. Drausius episcopus 612
 Drinus, Drinius, Drino v. Drymon
 Dristra urbs 562
 dromones naves 485
 dromonarii 485
 drungarius vigiliae 544
 Drymon fl. 649
 ducatus Antiochenus 667
 ducatus Dyrrachii 420
 Duchac, Duchat 630
 duella Francorum 520 sqq. 612 sq.
 dux Longobardiae 430
 dux Trapezuntis 585
 Dyrrachii ducatus 420 origines 496. 497 obsidetur 497 proditione in manus Roberti venit 512 in potestatem Alexii rursus concedit 549 sq. 653

 ecclesia magna asyli iure donata 449
 Elephantine 686
 embolani qui embolum incolunt 541
 Emir Feirus v. Pyrrhus
 encaustarium 635
 encores 476
 Erbius Capuae archiepiscopus 488
 Ernaginum opp. 616
 estacones 540
 Eubulus, Ebalus 433
 Eudocia Alexii f. 702
 Eudocia Dalassena 478
 Eudoxus Cnidius 551
 Eumathius Philocales 677
 eunuchi in palatiis 444 eorum pravitas 445
 Eustachius comes 678
 excubita, excubitoria 686
 excusati apud Venetos 604
 Exdaveni 649

- exercitus partes 494 sq.
- Falierus Venetorum dux protosebastus 539
- familiares principis 503
- Feirus v. Pyrrhus
- Ferna fl. qui et Farfar et Oron-tes 620
- ferrandi equi 680
- feudorum leges 665 feuda ad vitam concessa 669
- fides mentita, f. salva 679
- fora civilia 481
- forum Constantinianum 640
- Francia provincia 612
- Franci barbam radunt 499 eorum avaritia 549 ex voto barbam nutriunt 552 hasta insignes 559 mobiles 593 annona ante Antiochiam laborant 620 magniloqui 681 superbi 682
- fratres mutuo se appellant reges 488
- frigora, frigores 580
- fugere fortiozem hostem victoria 571
- Gabala 636
- gabata idem quod paropsis 493
- Gabrarum seu Gaurarum familia 585
- Gaita 506. 548
- Galli: eorum impetus atrocissimus 517 castra prope Cpolin ponunt 611 eorum victoria 628 cladem Latini scriptores reticent 628 comam nutriunt 684
- Gazes 688
- Gelaloldules sultanus 557
- gener idem quod affinis 473
- gentilshommes 504
- Georgius Camaterus 590 sq.
- Georgius Maniaces 422
- Georgius martyr 467. 627
- Georgius Monomachus 442. 495
- Georgius Palaeologus 455
- Geranium 650
- Germanus 424
- St. Gilles 615
- Gilpractus Nemitzororum dux 465
- Glabinitza 496
- Godofredus castrum Bullonii vendit 596 eius expeditio 608 Cpolin venit 608 quamdiu ibi manserit 609 iurat fidem 610 num rex appellatus sit 624 sqq. a Saracenis captus non est 628
- golfus Antiochiae v. Sudi 621
- Goloë 562
- gondolarii apud Venetos 604
- Gorgon 619
- gradus 542 sq.
- grao 543
- gras 543
- Grantemane v. Willelmus de Grentemaisnil
- Graül v. Humfredus Radulphi f. Gregorius VII. 434 eius cum Henrico similtas 435 Robertum convenit 436
- Gregorius Taronites 646
- Guido Roberti f. 535. 656
- Guilielmus filius Yvonis 520
- Guilielmus Mascabeles 429
- Guiscardi cognomen Roberto cur inditum 428
- Gyrolymne 608
- Haemi clusurae 563
- Helena Roberti f. nuptiae cum Constantino Porph. 426. 430 sqq.
- Helenopolis 597
- Henricus IV. 434 rex non imperator appellatus 434 dignitates ecclesiasticas indignis confert 435 sine consensu eius Gregorius thronum occupat 435 legati eius male accepti 435 ei crux missa ab Alexio 492 eius in Italiam expeditio 515
- Henricus dux templum S. Drausii condit 612 sq.
- heptascalon 545
- Hermannus comes 487
- Hertoldin v. Ababacas
- Hervaeus Capuae archiepiscopus 488
- Hiericho 439
- Hierum 611
- Hierosolyma capta 624
- hominium a Gallis Alexio praestitum 600 sq.
- homme 653

- hora incensi 583
 hostorium 644
 Hues v. *Οὐβος*, Hugo
 Hugo Buduellus 660
 Hugo Vermanduorum comes 598
   rex regum falso appellatus 598
   signifer 599. 600 classis eius
   non periit 600 a Graecis captus
   600
 humerale v. *ὀμόφορον*
 Humfredus Radulphi f. 671
 Hydruntum 647
 hymnus vespertinus 583
 hypertimorum dignitas 539

 Iapha 627 obsidetur 628
 Iasitas 531
 Iatzulinus 679
 Iconium sultanicum 687
 imperatores Germanorum armillis
   utuntur 469
 imperium Cpolin translatum 435
 inbreviare 533
 incores 476
 Ioannis Canani familia 646
 Ioannes Comnenus 556 imperator
   ab Alexio dictus ibid. eius uxor
   filiique 640 uxor 672
 Ioannes Caesar Ducas 431. 461
 Ioannes evangelista *θεολόγος*,
   βροντῆς υἱός 456
 Ioannes Hypatus 530 eius dog-
   mata damnantur 531
 Ioannes Taronita dux 592
 Ioannes Taronita iuris peritus 652
 Ioannes Thracesius 614
 Ioannes Xiphilinus 478
 Ioannina opp. 511
 Ioscelinus de Courtenay v. Iatzu-
   linus
 Iosphre Males 671
 joueurs de gobelets 493
 Irene Isaacii uxor 445
 Isaacius a Saracenis captus 479
 Iuiverie, Iudaearia regio 544
 ius iurandum Boëmundi 670
 Iustinianeae leges de cimeliis eccle-
   siasticis 512

 lacus Lopadius 561 lacus prope
   Nicaeam 618 lago di Locrida
   649
 Lampe 559. 622
 lancea sacra 586 sqq. 623
 Landulfus 634
 Laodicea 628. 630. 639
 lapis nativus 476
 largitiones 504
 Larissa 666
 Leo Diogenes 506. 590
 Leosthenes vel Lasthenes v. Sos-
   thenium
 Leucae 619
 Leucosia 589
 lex frumentaria 643 sq.
 Libotanini clisura 524
 libra 667
 Liehnitis 502. 649
 ligius, lizius 664
 Lobitzi castrum 485
 loca ex numero milliarium nomi-
   nata 581
 Longinias 636
 Longobardia pro Apulia et Ca-
   labria 429
 Lopadium opp. et fl. 559
 Loretelli comites 671
 lucernarium 583
 Lupar fl. 559
 Lycostomium 524

 Madytus 681
 mafors, mavors 565 sq.
 magistri dignitas 447
 magister militum 655
 Maistromiliorum gens 655
 Mamista 637
 Maniacatae 579
 Maniaces 422
 Manichaei 502
 manus aeneae 643 sqq.
 Maraccas, Maraclea v. Maracei
   castrum
 Maracei castrum 629
 Marafis, Marasia, Marasis, Ma-
   resch, Mariscum, *Μαράσιον* v.
   Marasin
 Marasin opp. 633
 marca 668
 Marcapin, Marcatin 636
 Marcella castrum 576
 Marceses 637
 Margath castrum 636
 Maria Annae soror 703

- Maria Augusta cum Comnenis
     cognata 473
 Mariandeni 593
 Marinus Neapolitanus 655
 Massaliani 698
 Mathildis Roberti f. 433
 matriculariae 695
 Mauricius Braccarensis 588
 Maurix classis praefectus 500
 Mazut 688
 mediatores 682
 megaiupani 591
 Meieredin v. Ababacas
 Melangina 683
 Melas fl. paludem efficit 581
 Melec Ducac 630
 Melfa ab Amalphi diversa 432
     mensis partes 441
 Merobaudis possessio 455
 Mesopotamites 588
 Methymne 515
 metrocomia 618
 Michael Ducas imp. 420 Roberti
     consocer 497
 Michael Gabras 424
 Michael Pantechnes 702
 Michael Psellus 529
 Michaelas 442
 Michaelatus 668 sq.
     miles Gueti 544
     milites 665
     ministri aulae 682
     miraculum et mirabile quibus dif-
     ferant 651
 Mirammemini 626
 Miramomelini 627
 Mocrus qui et Samuel 564. 650
 Moglena 519
 monasterium deiparae 471. 623
     S. Drausii 612 sq. Calliae 479
     patriarchae 610 Petriorum 452
 Monomachi Augusti illiciti amo-
     res 483
 Mons Peregrinorum 630
 Mopsuestia 637. 639
 Mosynopolis 532
 motae 621
 a mundo muliebri 453
 Murmelini 626
 mutatoria 503
 Myrelaei aedes 645
 Narenta, Narentani 648
 Naron a v. Narenta
     nasale 423
 Naziraei 699
 Nemetzi urbs 464
 Nemitzi 464 eorum dux 465
 Nicaea capta 619 eius dux 619
 Nicephorus imp. aetate provec-
     tus 446
 Nicephorus Bryennius rebellat 420
 Nicephori Bryennii Caesaris origo
     563. 609
 Nicephorus Diogenes 506 eius
     sorores 590
 Nicephorus Melissenus 457. 524
 S. Nicolai aedes 449. 505
 Nicolaus Callicles 701 eius versus
     in crucem 702
 Nicolaus monachus patriarcha 592
 Nicopoles 440
 Nili anathematismus 592
 Nonum locus 581
 Normanni statura proceri 428
     equitandi periti 593
 Novati arrogantia 560
 numera, numeri 701
 numerus militum in expeditionem
     sacram profectorum 617
 nummi ferrei 452
 Nymphaeum 676

 oblationes campionum 612
 ornatrices 453
 orphanotrophium 689 sq.
 Ostrobus 519
 Ozolimne 572

 Pacurianus domesticus 447
 Pacurianus sebastus 447
 pagani 660
 Paipert opp. 623
 palatium magnum 467 Manganor-
     um 480 Petrii 452 superius 473
 Pamphylum opp. 562
 Panyasus fl. 505
 papa Turcarum 626
 paracharagma moneta adulterina
     513
 en parole de roi 535
 Paschalis II. 670
 Passarorum lacus 538
 patres monachorum 462

- patriarchae Antiocheni 666 sq.
 Patzinaci 562. 564
 Pauliciani 502. 552. 685
 S. Pauli aedes 690
 Paulus episcopus 622
 Pedum osculatio 688
 pege 442
 Pelagonia 523
 Peltranus 677 eius obitus 679
   eius filius 679
 Pelecanus locus 610
 peraequatores 589
 Pernicus castellum 590
 Persthlaba 564
 Petra, Petrium 452 sq.
 Petra castrum 510
 Petrus Aliphae 507 sqq. Petrali-
   pharum Amiciorumque familiae
   ibid.
 Petrus Bartholomaeus ab Anna
   cum Eremita confusus 623
 Petrus Eremita 594 eius exer-
   citus 597 num Adriaticum mare
   traiecerit 597
 Petrus Tornicius: eius familia 425
 Phacherolmaduc Rodoan 629
 phalae 655
 Philaretus 556
 Philemia 622
 Philippopolis 534. 685
 Philomelium 622
 Philomelin 688
 Phocae templum 585
 Phonea locus 585
 pigaciae 529
 Pisae episcopus 633
 Pisani 633 eorum cum Alexianis
   conflictus 633
 Pliscoba opp. 564
 podagra Alexii 681
 Podandum 667
 Poemanenum 562
 poena duello victi 520 sqq.
 poena monetam adulterantium 644
 Polybotus 579
 pondus 667 sq.
 Pontesiae seu Velocassium familia
   519
 Pontius comes Peltrani f. 679
 porphyrogeniti 417
 porta S. Romani 609
 portoria ex scalis 544
 portus Iuliani 475 novus 475 Sol-
   dini 621 Sophiae 475 Simeonis,
   Souhaidiae v. Sudi
 poulainia 529
 praesagia expeditionis sacrae 596
 pransorium 683
 Principus insula 688
 primicerii dignitas 501
 Printzittas 658. 671
 procastrum 561
 proelium Ramense 628
 promontorium Dyrrachinum 495
 promurale 561
 protoasecretis 635
 protospatharius 466
 provisores 579
 Pseudodiogenis rebellio 592
 Psyllus locus 652
 puertos seu portus 525
 pullus pro gallicinio 483
 puniceae litterae 458
 Puteses 519
 purpurata infantia, purpuratus,
   porphyreticus 553
 Putza castrum 593
 Puzanus qui et Extacarus et Icsan-
   carus 559
 Pyrrhus Armenius 620

 quadrelli 606 quarelli 607
 quarreaux 606
 quartier 612. 617 quartier des
   tanneurs 542
 Quintum locus 581

 Radenorum familia 471
 Radulphus comes 610
 Raetorum familia 430 sq.
 Raimundus Provinciae comes eius-
   que familia 601 sqq. eius iter
   603 eius mors 631
 Ramel, Rama, Rames, Ramula 627
 Raúl v. Radulphus
 Rebennicus opp. 525
 répondant, responsalis 534
 retranchement de gages et d'ap-
   pointemens 482
 rex Alamaniae 434
 reges Hierosolyma profecti 611
 reges Hierosolymorum 624
 Rhegium 589

- Ricardi tres 657 sq.
 Ricardus de Principatu 657 sq.
 Riscardus Siniscardus 672 sqq.
 Robertus: eius filia Helene 426 familia 426 sq. Guiscardus 428 corpore procero ibid. eius initia 428 Willelmi Mascabelis filiam uxorem ducit 429 eius nomen Gaita etc. 429 sq. ducis titulum obtinet 430 eius filiae 431. 433. 434 papam convenit 436 imperatoriam dignitatem affectat 436 eius filius Rogerius 437 in Illyricum traicientis naves 440 Dyrrachium obsidet 497 orationem habet 515 in Italiam redit 516 Henricum IV. fugat 517 ex Gaita filii eius 535 quando in Illyricum traiecerit 536 victoriae navalis tempus 538 ex voto barbam nutrit 552 diem obit 547 corpus eius Venusiam defertur 545 quo vitae anno obierit 549
 Robertus Frisius 572 sq.
 Robertus Parisiensis 612
 la Robine 616
 Rodomerus Bulgarus 582
 Rogerius 437 sq. 495. 512. 545
 Rogerius Dagoberti 671
 Romanus Diogenes imp.: eius moneta 490 filii duo 506
 Rudolphus 436 Gregorio inconsulto in regem electus 437 in proelio caesus 437
 Rupenii Leo et Theodorus 666
 sacerdotes arma tractare vetantur 607
 sagum militare 662 sq.
 Saisan 687
 Saisar, Seser v. Larissa
 Salabrias fl. 529
 Salomon Hungariae rex 562
 sanctimoniales 695
 Sangaris fl. 593
 Sangeles 615 St. Aegidianus comes 623. 629. 631
 Sansolmaluc Decae 629
 Saracenus comes 520
 Saron fl. 639
 saufconduit 597
 scach 643
 scalae 541 sqq. Hebraica, Sycena, Chalcedonensis 544 Timasi, Acropoleos, τῶν πηγῶν 545
 sciphati 493
 Selavorum in Adriatico mari latrocinia 649
 Scopia opp. 519
 scrofae 654
 scurrae 464
 scuta sole fulgentia 661
 scutiferi 604
 secreti nomen ad ecclesiasticum forum translatum 533 secreta 480 sq.
 securium species 464
 Seleucia 636
 senescalli dignitas 674 sq.
 Serbia 519
 sergeants, serians 663
 Sergius Neapolitanus dux 656
 sermones navium genus 486
 Seth chronographus 550
 Seutlus insula 634
 Sguritzes equus 511
 Siculorum defectio 529
 Sidera clusura 562
 Simeon Stylites 621
 solaria 655
 solidus homo 664
 Solymani duo 560
 Solymas 494. 687
 Sosthenium 585 sq.
 Sozopolis 515
 spatha 466
 spatharii, spathati 466
 stabula regia 454
 stallagium 541
 stationes 655
 Stephanus comes 623
 Straboromanus 450
 stragula eorum purpurea 423
 Strumpitza 640
 Sudi 621
 Suluna 472
 supparii 591
 sues 654
 Syce 634
 Tageduldus v. Tutuses
 talpae 654
 Tancredus 619. 639

- Taniscan, Tanisman 619
 Tapares sultanus 560
 Tarchaniotes 422 eius familia 593
 Taronita 479
 Taticius 501. 620
 Tatus dux 562
 Tebenna 646
 Tegel-Melec v. Ababacas
 S. Theclae templa 484
 S. Theodori templum 581 dies
   festus 590
 Theodorus Doceanus 420
 Theophylactus episcopus 584
 Therma opp. 593
 Thessalici equi 422
 Thessalonice 457
 Thracesium thema 681
 Thule 648
 Timorum 660
 Timothei elogium 419
 Tolosani comites 602
 topcapisi 609
 Trapezuntinae provinciae duces
   585
 Triaditza 485
 Tricala 523
 Tripolis 630
 tristegae 655
 troiae, truias 654
 Tuldequinus v. Ababacas
 Turcae avari 419 Alexio militant
   510 Turcarum dei invocatio 578
   eorum clades 619
 turres pontibus instructae 505
 turris Anemae 645
 Tutuses eiusque familia 556. sq.
   560
 Tyrus obsessa 678
 Tzachae irruptio 578
 Tzerpenterius v. Willelmus Carp.
   599
 Tzibiscus 523

 Ugern castrum 616
 uncipes 527
 Uresis 592
 Urgenum vel Urgernum urbs 615
 Urso episcopus 496
 Usas 529
 Usi 529

 Valenia, Valenium, Valonia v.
   Balanei castrum
   valli, muri cespitii 477
 Varingi 463
 vas purpuramentarium 465
 vasa ecclesiae superflua distrahi
   possunt 513
 vassallus ligius 664
 Veneti Graecis auxiliantur 498
   barbam nutriunt 500 eorum
   victoria 500 eorum dux 500
   victores 539 navibus valent 604
   cum Narentanis configunt 649
 verbum (securitatis) 535
 vestararii num iidem fuerint cum
   vestiariis 504
 vestiariorum dignitas 502 sqq.
 vestiarium imperatoris 503
 a veste mulier 453
 Vetones 648 sq.
 vigiles 544
 vir imperialis 674
 visiere 423

 waran 680
 waranjones 680
 Willelmus Carpentarius 599
 Willelmus Claret 661
 Willelmus de Gant 671
 Willelmus de Grentemaisnil 622.
   637
 Willelmus Iordanis 631 eius fami-
   lia 632
 Winiti 649
 Wiscardi portus 546

 Xerigordum castrum 597
 Xerogypsus fl. 580
 Xerus v. Bardas
 Xyloporta 646

 zagaja 605
 Zauzii 557
 Zebel v. Gabala
 Zizara v. Larissa
 Zoe Ducaena 478
 zupa 591
 zupani 591
 Zygabenus 699
 Zygun 588

- ἄββᾶς 461 sq.
 ἄγγελικὸν σχῆμα 472
 Ἄγια Σορός 567
 ἄγιαί Φύραι 450
 ἄγουροι 578
 ἀγραρία, ἀγραρεῖν, agrarienses 561
 Ἀγρουστόπολις 620
 Ἀθάνατοι 421
 Αἰγίνου πόλις 586
 ἀκρίς 595
 ἀλεκτροφωνία 483
 ἀλλαξιμάριον 503
 ἀλλάσσειν induere 503
 ἄλουργός 423
 Ἀμήρ 556
 Ἀμεριμνής 626
 ἀμφίρουκος, ἀμφίρουτος 582
 ἀμφίστομος ἀξίνη 590
 ἀνάγκη φιλοτιμίαν ποιῆσθαι 558
 ἀνακτόρων πύλη 608
 ἀνατολή 551
 Ἀνθήλιος 642
 ἄνθρωπος 653
 ἀντιφωνητής 534
 ἀνωμαλία ἀέρων 419
 ἀξιωματικόν 489
 ἀπαθείας λόγος 535
 ἄπληκτον 571
 ἀπόκοσμη κυριακή 580
 ἀποχή χρόως 473
 ἀποσωσταί 597
 Ἀρβαντία 511
 Ἀρβανοί, Ἀρβανῖται 511
 Ἀργυρᾶ Λίμνη 608
 Ἀργυρον, Ἀργυρόνιον 608
 ἀργυροπρατεία 513
 Ἀριστήριον 683
 ἀρχεῖον 449
 ἀρχιευνοῦχος 445
 ἀρχιζούπανοι 591
 ἀρχιμόδιος 644
 ἀρχοντικόν 422. 577
 ἀσπάλακες 654
 ἀσπρός 519
 ἀστροπέλεζυς 494
 Ἀταπάκας vel potius Ἀπαπάκας 629
 βάθρα 542. 544
 Βαθύς Ῥυᾶξ 581
 βαλιώδης 582
 βαμβακόραξ 425
 βάνδα 486
 Βαραγγίας ἄρχων 564
 Βασίλεια 558
 βασιλεὺς βασιλέων 598
 Βεμβετζιώτης cognomen 562
 βενετὸν χρῶμα 498
 βεστήτορες 502
 βεστιαρίται v. vestiariorum dignitas
 βῆμα 450
 βιβλίον 659
 βέγλα 544
 βιζήερα 423
 Βλαχικόν 524
 βλαπτικόν blatta 488
 Βουκολέων 474 Βουκολέοντος λιμήν ibid.
 Βουλγαρόφυγον 577.
 τὰ Βρακά 544
 βραχιόνιον 453
 βρέβιον 532
 βροπιῆς υἱός 456
 βρούσις 426
 βύκινα 618
 βωλεροί 477
 γαλέα 546
 γαμβρός affinis 473. 589. 592
 γενικόν 471
 γενναία ἀρχή 435
 δείγματα 662
 δειπνιστήριον 683
 δεκάρχης 494
 δημοσίον, δημοσιώτης, δημοσιακά σέκρετα 471
 δέσποινα appellatio honoraria 478
 διαλέγεσθαι ἔπεσι καὶ χερσίν 530
 διάστημα in astrologia 551
 διασώζειν 597

- διασωσταί 597
 δουάτον 667
 δούλοι ἐν ὄρκοις 664
 δούξ τοῦ περὶ Λανουβίου 588 δούξ
 τοῦ στόλου 558 δούξ μέγας *ibid.*
 εβδομάς τῆς Τυροφάγου 581
 τὸ Ἑβδομον 479
 κατὰ τοὺς Ἑβραϊκοὺς 619
 ἐγγόρηγος 475 sqq.
 ἐγκόλιον 451. 491 ἔ. μετὰ μαρ-
 γαριταρίων 492 ἔ. Annae 701
 εἰρήνη τέλος πολέμου παντός 642
 εἰσποιεῖσθαι ἀδελφόν 593
 ἐκκλησία 435
 ἔμβολος 541
 ἐμποτής κρούς 494
 ἐναυθετεῖν 516
 ἐνθουσιασταί 592. 698
 ἔξαμον 644
 ἔξαρχοι τῶν Λαλματῶν 443
 ἔξαρχοι καὶ ὑπέρτιμοι 539
 ἔξιςωιτής 589
 ἔξκουσάτον 603
 ἔξκουσσεία 603
 ἔξουσιοχράτωρ 660
 αἱ ἔξωθεν ἐλεπόλεις 505
 ἔξώπολον 561
 ἐπαρχία τοῦ Βυζαντίου 640
 ἐπιβολή ὀίγους 580
 ἐπινέμησις 640
 ἐπισκοπή 677
 ἐπιστηθίου epitheton 491
 ἐλόπια 589
 ἐργαστηριακόν 541
 ἐργαστήρια 540
 ἔργον μαχαίρας 597
 ἐρυθροβαφῆς σκηνή 650
 εἰταιρεία 422
 Εὐρος fl. 455
 εὐφημία 457
 εὐφημίας προσεξάρχειν 555
 εὐχίται 698
 ζατοίχιον 643
 ζούπα 591
 ζουπάνοι 591
 ζωστή 453
 ζωστήρ δεύτερος, τρίτος, ἔσχατος
 538
 ζωστήρες 642
 ζώων κεφαλαί in navium rostris 633
 ἦλος ἅγιος 586 sqq. 623
 ἡμέρας διαγελώσης 426
 τὰ συνήθη θαύματα 651
 θέατρον 558
 θήκη 492
 θυρεός 660 sq.
 θωρακίδιον 423
 Ἰβηρίδες 697
 Ἰβηρίτζη οἶκος 467
 ἴδιος 664
 Ἰερὰ Ἄμνη 592
 ἰέρακες βασιλικοί 580
 ἴουλος 444
 ἰσαπόστολος 685
 καβαλλάριοι 665
 κανιζλείου ἀξία 634 sq.
 κατεπάνω 486. 489
 κατεροζύριοι 603
 κάτερον 603
 καῦκα 493
 τὸ Κανῶ 666
 κανχία 493
 Κηδότιου πεδιά 421
 κέλλα, κελλίον, cella 523
 κέντρα γενέσεως quatuor 551
 διὰ ζιναβάρεως 480
 κλεισουράρχαι 525
 κλοπιτεῦειν νίκην 421
 κλύδων μέγιστος 600
 Κλυζομεναί 578
 κοίμησις 481
 κοιτών 455
 κόμης δεύτερος 603
 κομητοῦραι 617 sq.
 κομμερκιάριος 545
 κομμέρκιον 545
 κονόσταυλοι 659
 κοντός 660
 κοσμική τύρβη 684
 κουκούλλιον 594
 Κουλᾶ acropolis 621 sq.
 κουράτωρ 579
 κουροπαλάτου dignitas 614
 κράλης 671
 κρισφόροι 654
 κρούς 494
 λαβαί 424

λατρευτικῶς οὐ σχετικῶς 514
 λείψανα Christi passionis 670
 λίξις 664
 λογοθέτης γενικός 471 λ. τοῦ δρό-
 μου 470 λ. τῶν σεκρέτων 470
 sq. 635
 τὸ Δουλοῦ 666
 λοχαγία 611
 λυκου ἢ ἀρνίου κρέας 582
 λυχνικόν 583
 λυχνων ἀφαί 583

μανδύας 699
 μανουάλιον 689
 μαργαριτάριον 492
 ματρονίζιον 697
 μαφόριον τῆς Θεοτόκου 565
 Μεγαλοβλαχία 524
 Μεγαλοπολις 608
 μελωδός 699
 μεσάζοντες 682
 μεσῖται 682
 Μίλιον 467
 μολίσκος 531
 μόλος, μούλος, moles 531
 μονήρης 604
 μπάνοι 591
 μυστήρια θεία 506

ναός 450
 νάοθης 450
 Νιζοῦ Νίζαια 563 sq.

ξυλόαστρα 499

οἰκειότεροι principis 503
 ὀμφαλόψυχοι 698
 ὀξυβλάτια 489
 Ὄξυς Δρόμος fl. 620
 ὀξύτερος ἀμφιστόμου ξίφος 590
 ὄρθριος ὕμνος 451
 ὄρκος hominum 576
 ὄρμαθοί 479
 ὄστράκου μεταπεσότος 420
 Οὔβος 598
 Οὐελκός 436
 οὐρανοπολίται 473

παγάνοι 647
 Παππία πόλις 420
 παρακελευσμός 583
 παρασκευὴ τῆς ἀπόκριω 580

Παργιαρούχ, Berciarocus, Barchiu-
 rucus 558

παρίστιοι Σκύθαι 534
 Πάτροκλον πρόφασιν 478
 πεδιάδα διατρέβειν 496
 πεδίλων προάλματα 526
 πελαγολιμήν 498
 πελεκυφόρων ἐξάρχων 564
 πελεκυφόρων clades 507
 πέραμα 542
 Περιβλέπτου μονή 471 sq.
 περιβραχιόνα 468
 περιφανεσιότη κεφαλή 634
 πικέρονης ἀξίωμα 586
 πιπράσκειν χώρας 598
 Πλακωτόν 448

πλοῖα καστελλόμενα 499
 πολυχρόνιον Augustis acclamatum
 455. 457

πόρτα σιδηρᾶ 452
 πόρτα Σοφίων 452

Πορφύρα in palatio triclinium 552
 πορφυρογέννητος 553

πούλος terminatio 447. 577 sq.
 προανδιάρα 683

Προβέντζης v. Raimundus
 προσβύτιδες 692

Πριγκιπάτος 658
 πριμικήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστια-
 οῦ 505

προέδρων ἀξίωμα 444
 προεστὼς τῶν σεκρέτων 481

προπύργια 561
 προτείχισμα τῶν Βλαχερνῶν 453

πρωτοβεστιαρία 453. 553
 πρωτοβεστιαριος 505

πρωτοβεστιαρίτης 504
 πρωτοκόμης 603

πρωτοἰερακίριος 580
 πρωτονωβελίσσιμος 579

πρωτοπρόεδρος 444
 πυκάζειν 419

πύλαι 525
 πυραμίς 700

πύργοι ξύλινοι 499. 655

ρέκτης 431
 Ρεβόλδος 520

ρητῶς 665
 ῥίγος 580
 ῥογαί 481

ῥομφαία 423 ῥομφαιοκράτορες ibid.

- δωμανάτης 490 sq.
 Σαυρομάται 485
 σεκρετικὰ πράγματα 480
 σέκρετον 480. 690
 σεληνικαὶ περίοδοι 620
 σεργέντιοι 663
 σημαία τοῦ Πέτρου 599 sq.
 Σθλαβογενεῖς 444
 σισαοὶ 557
 σιδηρᾶ πόρτα 452
 Σιδηρᾶ 451
 Σιμουῦντος 677
 σκάκος 643
 Σκέλα Ἑβραϊκῆ 541. 544
 σκαλιατικά 545
 σορὸς τῆς βασιλίδος Ζωῆς 533 sq.
 σταυρὸς ἐγκόλπιος 450 sq.
 στῆγαι 655
 στιβάδες καὶ βύρσαι 579
 στοαὶ 654 σι. περὶδρομοὶ 686
 στοιχειομαντεία 592
 στολὴ βασιλέως καθημερινή 468
 στρατηγάτον, στρατηγίς 666
 στρατηλάτης 655
 στρουγαί 518
 στῦλος 654
 σύγγαμβρος 487
 συμπενθερεία 430. 497
 συνήθεια 481
 σύνοδος ἱερὰ 480
 συροτὸ ἵπποι 422
 σφαιρίζειν 590
 σχέδος 698
 σχιδευσμοί 482
 σῶα πίστις 679
 σῶσιτρα θύειν 485
 τάλαντον 667
 τέμνη τοῦ Αἵμου 563
 τεσσαρακονθήμερον 665
 τετρακτύς 418
 τζάγγα 466
 Τζαγγάρια 466
 τζάγγρα 605 sqq.
 τζαγγράτορες 606
 τζαουσιοὶ 557 μέγας τζαούσιος ibid.
 τόξον Λατινικόν 605
 τοποτηρητής 486
 τοῦρμαι 486
 τουομάρχης 486
 ὁ ἐπὶ τραπέζης 653
 τραυλός 425
 τριόδος τῆς χάρας 612
 τριχομανεῖν 663
 τυροφάγου ζυριακῆ 447
 ὑπάτου dignitas 530
 ὑπάτος τῶν φιλοσόφων 530
 ὑπογραμματαῦων 563
 φάμουσα 653
 φάρας Ἀραβικὸς 679
 φλάμουλον 424
 Φλάντρος κόμης v. Robertus Fri-
 sius
 Φλάντροι 631
 φροσάτον 571. 582
 Φρούγγος καθαρὸς 612
 φύλακες ἀποστολικοῦ θρόνου 486
 φῶς ἀγαθὸν hymnus 583 sq.
 χάραγμα 513
 χαρακηνός 592
 χειροθεσία 692
 χελώνη 654
 χηλαί 544
 χιτῶν σιδηροῦς 660
 χλαμύς 662
 χρόνος annus 473
 χρυσάφιον 494
 χρύσινος 620
 χῶρος templi 45
 ψέλλια 469
 ψελλιστής 425
 ὠμόφορον 564 sqq.
 ὠροσκόπος 551

INDEX GRAECITATIS

- ἄββᾶς monachus I 119, 21 II 356, 1
 ἄβελτηρία II 270, 17
 ἄβιασιος II 369, 20
 ἄβοήθητος II 367, 5
 τὰ ἀβούλητα I 38, 3. 112, 10
 ἄβροχος II 268, 8
 ἀγαθοθέλεια I 174, 14
 ἀγαλμα σεμνότητος II 141, 17
 τὴν μετὰ τινος ἀγάπην ἀσπάξασθαι
 II 119, 9
 ἀγγελικὸν (= μοναχικόν) σχῆμα
 I 134, 11
 οἱ ὑπέροτατοι ἄγγελοι II 236, 19
 ἀγγελτικὸς II 148, 4
 ἀγεληδόν II 329, 21
 ἀγερωχος II 339, 13 ἐπλότης II
 22, 10
 ἀγιάζομαι: ἡγιασμένος = ἅγιος
 I 157, 9
 ἀγιάσματα sacramenta II 344, 5
 ἀγιωσύνη I 142, 10
 ἀγκιστρον II 352, 21
 ἀγνωμοσύνη improbitas, perfidia I
 357, 4. 400, 22
 ἀγνώστως necopinato I 438, 4
 ἄγουροι I 360, 12
 ἀγροάριον navicula I 321, 12. 361, 15
 ἀγροικίζειν de sermonis vitio I
 262, 14
 ἀγρότης I 305, 8. 373, 18. 405, 16
 ἀγροπυκνιώτατον ὄμμα II 312, 9
 ἀγχέμαχος μάχη I 251, 7 II 110, 8.
 283, 22. 333, 20 συμπλοκή II
 332, 12
 ἀγχόνη laqueus II 369, 16
 ἀγειν ὑπὸ μέμψιν τι I 165, 16
 ὑπὸ αἰτίαν I 220, 9 ὑπ' αἰτία-
 Anna Comnena. II.

- σιν II 144, 15 ἄγεσθαι guber-
 nari, oboedire I 51, 11
 ἀγών animi contentio I 456, 7 pe-
 riculum I 457, 4
 ἄδακρος II 365, 16
 ἄδεια facultas, venia, liberum ar-
 bitrium: ἄδειαν ἔχειν ποιεῖν τι
 I 159, 7. 165, 14. 218, 5. 232, 1.
 274, 18. 338, 11 II 135, 4. 219, 19.
 356, 6 ἄδειαν πᾶσαν ἔχειν II
 180, 7 ἄδειαν διδόναι II 134, 20.
 156, 9. 172, 2 καιροῦ καὶ ἀδείας
 λαμβάνεσθαι I 94, 21
 ἀδελφικὴ ὁσπὴ καὶ διάθεσις πρὸς
 τινα I 174, 10
 ἀδελφός frater spiritualis II 346, 17.
 347, 3
 ἀδελφότης I 112, 4
 ἀδημονία II 375
 ἀδιάβλητος II 354, 19
 ἀδιάκριτος importunus I 385, 17
 ἀδιάσπαστος II 324, 1 ἀδιασπᾶ-
 τως συνειναι τι I 106, 21
 ἀδιάστατος I 427, 22 ἀδιαστάτως
 II 369, 18
 ἀδιεξόδευτος ὁδός II 194, 4
 ἀδιστάτως II 18, 16
 ἀδόκιμος ineptus I 395, 16
 ἀδούλωτος I 51, 8
 ἀδρανής II 197, 11
 ὁ Ἀδρίας II 173, 11. 238, 19.
 239, 2 ἡ ἐντὸς Ἀδρίου γῆ II
 172, 10 ὁ Ἀδριαντος πόντος I
 312, 18 Ἀδριαντικὸν πέλαγος
 II 171, 12. 173, 6 Ἀδριαντικὸς
 κόλπος II 174, 20
 ἀδρὸς τὰς χεῖρας II 224, 20

- πάλαι ἄδουσαι II 325, 7
 ἀειθαλής II 189, 14
 αἰσέβαστοι σεβαστοί II 230, 19
 ἄ. βασιλεῖς II 234, 14 ἄ. σεβαστοὶ βασιλεῖς II 240, 10 οἱ αἰσέβαστοι βασιλεῖς καὶ σεβαστοὶ γε καὶ ἀγούστοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας II 244, 4
 ἀζήμιος vectigali immunis I 287, 5
 τὸ ἀήθες τοῦ τόπου insueta caeli temperies I 196, 11
 εἰς ἀέρα πάλειν I 308, 10
 ἀθαροσύνη II 313, 11
 ἀθέμιτος II 350, 8
 ἀθεώτατος II 360, 1
 ἀθεράπευτος insanabilis II 376, 21
 ἀθετέω I 368, 12 ἀθετούμενος abiectus, spretus II 268, 8
 ἄθηρος II 304, 11
 ἄθλημα II 290, 2
 ἀθρόον repente I 340, 17. 371, 16 II 16, 7. 118, 6. 284, 21. 324, 21. 330, 18 alibi ἀθρόως agmine I 304, 21
 ἄθλημα ludus II 214, 5 ἀθύσματα παιδαρίων II 318, 11
 ὁ μακρὸς αἰγιαλὸς II 262, 14
 τὸ τῆς ἡμέρας αἰδέσιμον II 52, 16
 ἐξ αἵματος προσήκειν I 344, 8. 385, 8. 454, 19 καθ' αἷμα προσήκειν I 115, 10. 322, 9. 337, 5. 391, 3. 408, 13 II 337, 2
 αἰμάσσω: ἡμαχμένος II 313, 3
 αἰνίττεται ὁ παροιμιώδης λόγος I 180, 18
 αἰρεσιαρχικὸν γερόντιον II 356, 16
 αἰρετίζομαι II 93, 13. 107, 24
 Ἄιδος κυνήη II 145, 5
 ἐν αἰσθήσει γίνεσθαι τινος I 371, 14 II 33, 17. 312, 16 εἶναι τινος II 284, 22 εἰς αἰσθησιν ἔρχεσθαι τινος II 236, 17 αἰσθησιν δέχεσθαι τινος II 333, 17
 αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν I 292, 1
 αἰτίμα II 228, 14
 ἐπ' αἰτίαςιν ἄγειν τινά II 144, 15
 αἰφνης II 106, 4. 340, 2
 ἐξ αἰφνιδίου II 150, 11
 αἰχμαλωσία II 280, 9. 287, 18
 αἰχμαλωτίζω I 277, 15
 ἀκάνθινος στέφανος II 244, 14
 ἀκατάλληλός τι incommodus I 307, 4
 ἀκαταμάχητος I 242, 3
 ἀκατάπαυστος II 372, 12
 ἀκαταπτόητος I 239, 3 ἀκαταπτόητως I 184, 20
 ἀκατάσειστος I 115, 13. 351, 12. 440, 13
 ἀκαταστασία ἡθους I 263, 5
 ἀκατάσχετος II 181, 18. 214, 4. 255, 22 ἀκατασχετός II 261, 18
 ἀκεραία πίστις I 157, 12
 ἀκηδιάω I 418, 23 οἶον I 459, 18
 ἀκινάκης I 125, 19. 127, 5. 343, 18. 346, 19. 407, 14. 442, 10 II 169, 5. 282, 6
 ἀκκίζομαι I 206, 13 II 83, 2
 ἀκλινῶς ἔχειν II 142, 21
 ἀκλόνητος I 200, 13. 211, 23. 238, 16. 240, 20
 ἄκλυστοι λιμένες II 5, 14
 ἀκμάζω πρὸς τι I 63, 1 ἐν τισι I 264, 18
 ἀκμῆς I 171, 21. 378, 2
 εἰς ἀκοήν τινος ἔρχεσθαι II 357, 5
 εἰς ἀκοάς τινος εἰσέρχεσθαι II 197, 2 μέχρις αὐτῶν ἀκοῶν τινος ὁ λόγος ἐφθακῶς II 342, 13
 τὸ τοῦ λόγου ἀκόλουθον II 350, 18
 ἀκονέω δόρατα II 320, 19
 ἀκοντίας II 147, 5
 ἀκούω χρήματα καὶ δωρεάς II 82, 8
 ἀκράδαντος I 120, 20 II 195, 18
 ἀκραφνης πίστις II 240, 9
 ἀκρατος ἀσεβείας II 297, 7
 ἀκριβολογέομαι accurate perpendere II 74, 14
 ἀκριβῶ περιτίνος I 291, 6 ἀκριβόομαι τὰ Ἑλλήνων I 258, 15 τὰ κατ' αὐτόν I 413, 13
 τὸ ἀκροβαρὲς τῆς καταφορᾶς II 272, 5
 ἀκροθιγῶς ἄπτεσθαι II 192, 20
 ἀκρολογία I 371, 3 II 281, 1. 283, 4. 311, 22. 314, 16. 332, 1. 334, 2. 7. 19 alibi
 τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως I 210, 5. 348, 5 II 84, 16 τῆς παρεμβολῆς I 366, 6 εἰς ἄκρον ἐλαύνειν γραμματικῆς II 357, 14 εὐφυίας I 292, 20 σοφίας ἀπάσης I 258, 14 ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ I 290, 19

- μουσικῆς καὶ γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἔρχεσθαι I 461, 1 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον I 262, 13
- ἄκρόπλους I 197, 13
- ἄκρόστιγος II 188, 20 τὰ ἀκρόστεγα τοῦ ξυλοπύργου II 192, 17
- ἄκροσφαλῆς I 220, 12
- ἄκροφυῆς I 166, 18
- ἄκρώρεια I 252, 16 II 128, 7
- ἄκρωτηριάζειν I 454, 1. 5
- ἄκρωτηριασμός I 19, 20
- ἄκται βουνοῦ I 270, 22
- ἄκτῆμων I 131, 11 II 346, 12
- τὸ ἄκτρον ἀποφέρεσθαι II 228, 7
- ἄκωκῆ κόρουθος I 213, 10
- ἄκωλύτως II 273, 19
- ἄλαλαγμός II 281, 2
- ἄλάστωρ I 303, 5 II 311, 8. 364, 4
- ἄλγῆμα II 308, 11
- ἄλέα II 311, 19
- ἄλεκτροφοφονία πρώτη I 99, 18 II 276, 9 δευτέρα I 165, 5 II 276, 9 τρίτη II 275, 17
- ἐν ἄληθειᾷ II 322, 15 ἐν ἄληθείαις? II 216, 19 (add.) ταῖς ἄληθείαις II 260, 12
- ἄλλὰ: σοὶ δὲ ἄλλ' I 68, 10 σὺ δὲ ἄλλ' I 107, 9. 234, 2 ὑμεῖς δὲ ἄλλὰ I 385, 14 ἄλλὰ καὶ in principio sententiae I 332, 11 ἄλλὰ δὴ καὶ II 65, 16 εἰ καὶ ... ἄλλ' οὐν γε I 257, 21 εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἄλλὰ I 306, 10 ἄλλ' ... ἄλλ' I 155, 19 sq. ἄλλὰ ... ἄλλὰ ... ἄλλὰ II 342, 21 sq.
- ἄλλεπάλληλος II 264, 18. 356, 9
- ἄλληλουχέω II 197, 10
- ἄλληλουχία II 343, 9
- ἄλλος ἀλλαγῆ II 85, 19 ἄλλοι ἀλλαγῶ I 374, 15 ἄλλος Κροῖσος I 97, 18 Αἰσχίνης ἄλλος ἢ Δημοσθένης I 108, 10 Πάλλας ἄλλη I 210, 12 ἄλλος Ἡρακλῆς II 208, 4
- ἄλλότριος τῆς ἡμετέρας αὐτῆς paganus II 229, 8 ἄλλότριος haereticus II 358, 7
- ἄλλοτριοῦν τινά τινος II 253, 22
- ἄλλως: καὶ ἄλλως ἦν ἀνὴρ τυραννικός, τότε δέ I 68, 17 οὐδ' ἄλλως I 145, 9 ἄλλως μὲν ... ἄλλως δὲ καὶ I 216, 5 καὶ ἄλλως δέ I 444, 7 II 63, 11
- ἄλμην καταγλυκαίνειν II 156, 13
- τὸ ἄλογοπράγματον I 160, 2
- ἄλουργίς καὶ διάδημα I 39, 10
- ἄλουργὰ ἠμψιευμένους I 114, 22 περιβεβλημένους I 115, 19
- ἄλων κοινῶν τιμὴ μετέχειν eadem cum aliquo mensa uti I 111, 18
- αἶ ἄλυκαί tractus maritimus I 207, 19. 209, 15
- ἄλυποι ἀκαί I 171, 4
- ἄλύω I 152, 5
- ἄλώβητος II 363, 6. 10
- ἄλωπεκῆ I 440, 2. 446, 6
- ἄμα μὲν ... ἄμα δὲ (καί) I 101, 20. 418, 13 ἄμα τε ... καὶ I 91, 10. 146, 22. 379, 11 τε ... ἄμα δὲ καὶ I 217, 11 ἄμα προῦ I 119, 11 ἄμα τούτοις I 121, 10 ἄμα τῶ (infin.) I 253, 3. 355, 13
- ἄμαύρωσις II 342, 10
- ἄμαχεί II 318, 22
- ἄμαχί II 300, 6
- ἄμειαγώγητος I 103, 23
- ἄμείβειν θύραν ἐκ θύρας ostiatim stipem colligere II 349, 2 γόνυ γόννος I 380, 19 ἀμείβεσθαι τινα πλείοσι δωρεαῖς I 310, 4
- ἄμείλικτος I 258, 5 II 225, 18
- ἄμειλίτως πρὸς τὸν τοσοῦτον πόνον ἔχειν II 276, 2
- ἄμελέτητος ὀητορικῆς II 357, 14
- ἄμεριμνέω II 308, 19
- ἄμεριμνία I 408, 2. 427, 9 II 249, 8
- ἄμερίμνος I 416, 15
- ἄμετάθετος I 334, 5. 446, 5
- ἄμετακίνητος II 230, 8
- ἄμετακλινῆς II 275, 21. 355, 5
- ἄμεταμέλητος act. II 361, 2
- ἄμέτοχος I 230, 13
- ἄμετροσεπῶς II 276, 5
- εἰς ἀμηχανίαν ἐμπίπτειν I 447, 5 ἐν ἀμηχανίᾳ εἶναι I 452, 12
- ἐν ἀμηχανοῖς ἐστάναι I 453, 10 καθίστασθαι II 99, 17
- ἄμιλλα λογικῆ II 302, 10
- ἀμνημόνευτος II 243, 5
- ἀμνηστία τινός I 448, 18
- ἀμοιβαδῖς I 342, 6
- ἀμοιβαδόν II 328, 6
- ἀμοιβή II 382, 17
- ἀμοιρέω I 118, 3

- ἀμόλυτος I 58, 3
 ἀμύητος πάσης Ἑλληνικῆς παιδείας
 II 2, 6 τῆς στρατιωτικῆς παι-
 δείας II 249, 14
 ἀμύθητος φόνος II 208, 18 ἀμύ-
 θητοι δωρεαί II 254, 17 ἀμύ-
 θητος invictus oratione I 144, 17
 ἀμφηριζόν II 286, 22 cf. ἀμφιρουν-
 οῖ ἀμφὶ τὸν πέπαν Ἰταλοὶ II
 107, 18
 ἀμφιλαφῆς ὕλη I 218, 19
 ἀμφίον I 328, 1. 389, 19. 403, 9.
 449, 10. 455, 3 II 134, 14
 ἀμφιρρεπής II 95, 4
 ἀμφιρουν I 395, 9 πλοῖον I
 396, 11 cf. ἀμφηριζόν
 ἀμφίστομον ξίφος I 446, 3
 ἀμφοδος II 251, 18. 314, 17. 316, 6.
 318, 6
 ἀμφοτέραις utrimque I 312, 22
 ἐξ ἀμφοῖν θαλάττης τε καὶ ἡπείρου
 I 425, 18
 ἀναβάλλομαι recusare I 206, 13
 πρὸς τι I 387, 6 cunctari I
 428, 21. 433, 17
 ἀναβιβάζω τί τινα εἰς νοῦν I 316, 14
 ἀναβλαστάνω τι II 151, 15
 ἀναβλύζω I 48, 23
 οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς εἶναι I 358, 21.
 362, 6 τινος I 401, 17
 ἐξ ἀνάγκης haud dubie II 217, 22
 ἀναγορεύω renuntio I 115, 19
 ἀναδείκνυμαι νικητής I 188, 13
 ἀναδέχομαι μάχην II 214, 9.
 327, 23. 335, 15 μόχθον II
 331, 15 πόλεμον I 240, 11.
 270, 18. 333, 15. 334, 14. 370, 10
 II 314, 21 τὴν οἰκονομίαν I
 274, 11 τὰ σκῆπτρα I 452, 20
 ἀναδέομαι τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν
 I 130, 10 τὴν τῆς βασιλείας ἀρ-
 χὴν I 314, 7 τὰς τῆς βασιλείας
 ἡγίας I 336, 22 τὸ κράτος I
 30, 19. 57, 2. 163, 16 τὰ σκῆπ-
 τρα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς I 306, 9
 τὴν στρατηγίαν I 33, 23 τὸν ἀγῶ-
 να I 138, 4 τὴν μάχην I 233, 14
 II 59, 18. 163, 20 τὸν πόλεμον
 I 283, 7. 324, 16. 367, 23
 ἀναδιδάσκω edoceo I 191, 9 II
 321, 12. 360, 16
 ἀναδίδωμι ὕδωρ de fonte I 288, 5
 ἀναζέω πρὸς μάχην I 340, 4 τῷ
 θυμῷ II 17, 2
 ἀναζητέω repeto I 362, 5. 364, 12
 postulo I 371, 15
 ἀναζήτησις II 352, 12
 ἀναζώννυμαι τι I 160, 13
 ἀναθεωρεῖν lustrare I 273, 18 πρὸς
 τι I 309, 18
 ἀναθρόσκω effloresco I 257, 21
 ἡλίου τὸν ἀνατολικὸν ἀναθρόν-
 τος ὀρίζοντα II 273, 18
 ἀναμαμάκτως II 280, 10
 ἀναμωτέ II 93, 15
 ἀνααιρετικός τινος I 161, 6
 ἀναισχύντως audacter I 371, 15
 ἀνακάθημαι II 370, 5
 ἀνακαλεῖσθαι τινα I 105, 11 τι
 aliquid postulare I 103, 2 II 56, 11.
 114, 17 restituere I 112, 19 ἐαν-
 τόν I 213, 21 τὴν ἤτιαν (ul-
 cisci) I 282, 4
 ἀνακηρύττειν βασιλέα sc. se I 23, 16
 τὸ ἀνακλητικὸν σύνθημα II 281, 3
 τὸ ἀνακλητικὸν ἡχεῖν I 406, 10
 II 336, 12
 ἀνακλίνω πρὸς ἀνέσεις καὶ ἀνα-
 παύλας II 249, 1
 ἀνακοπή II 368, 13
 ἀνακόπτω II 366, 8 τινά τινος I
 139, 3 II 97, 2 τινός I 141, 8
 τι II 337, 22 ἀνακόπτομαι ὑπό
 τινος II 368, 22
 ἀνακρούεσθαι ἐπιμελέστατα τὴν τοῦ
 πράγματος ἐπίνοιαν de cantilena
 vulgari I 98, 10
 ἀνακρωτηρίαστος II 120, 2. 231, 15
 ἀνακτιᾶσθαι τινα I 185, 6. 188, 17.
 198, 7. 238, 20. 460, 8 II 81, 17.
 318, 13. 327, 19 εἰς δύναμιν II
 376, 20 τινά τινος I 37, 1 II
 164, 17. 315, 14 ἐαυτόν I 288, 19.
 374, 22 II 327, 19 ἐαυτόν τινος
 I 236, 3. 281, 17. 442, 4 II 26, 1.
 248, 5
 τὰ ἀνάκτορα I 128, 13. 129, 18.
 266, 11. 275, 15. 295, 15. 411, 4.
 420, 18 II 287, 2. 344, 21. 352, 6
 τὰ μέγιστα ἀνάκτορα II 364, 10
 τὰ πρὸς νότον ἀνάκτορα II 371, 21
 ἀνακύπτω I 109, 8
 ἀνακωχῶ II 313, 14
 ἀνακωχὴν λαμβάνειν τῆς ἐπελεύ-

- σεως II 169, 8 ὅλως οὐκ ἐνδι-
δόναι II 369, 15
ἀναλαμβάνομαι τινος I 216, 6, 376, 1,
407, 21. 408, 17. 418, 20. 451, 13
ἀναλέγομαι legere I 443, 13
ἀναλιμνάζω I 197, 10
ἀναλύω τὰ δόξαντα πρότερον I
305, 12 τοῖς λογισμοῖς εἰς τὰ
ἐξ ἀρχῆς I 453, 13
ἀνάλωτος II 163, 15
ἀναμειξύν(τινος καί τινος) I 175, 20.
195, 6. 215, 3 II 33, 22. 54, 14.
90, 3. 123, 11. 265, 20. 269, 5.
271, 18. 330, 15 absol. = inter
utrumque I 302, 18
ἀναμοχλεύω vectibus veho II 191, 16
ἀναμφιβόλως II 242, 3
ἀνανεοῦμαι II 229, 14
ἀναντίρροτος I 50, 19. 241, 7 II
79, 11
ἀναξάνω II 376, 11
ἀναπέμπειν χαριστήριον τῷ Θεῷ
II 370, 19
ἀναπειάννυμι absol. portas aperio
I 304, 20
ἀναπέτομαι: ἀνεπέτατο αὐτῆς ὁ
λειμών ἀπὸ τῶν παρειῶν I 145, 11
ἀναπέπω I 110, 14 II 37, 19.
71, 23. 79, 14. 137, 22. 210, 2.
251, 14. 260, 16 πρὸς τι II
260, 5
ἀναπλέκομαι ἄσμάτιον ἐξ αὐτῶν
τῶν πραγμάτων I 98, 8
τὰ ἀναπνευστικά II 373, 2
ἀναπνέω a metu respiro I 118, 19
ἀναπνοή = ὁδμή II 127, 14
ἀναποδίξω pedem refero I 305, 5.
365, 12. 380, 19 II 203, 12. 282, 5
ἀναπράττομαι πόλεμον I 234, 3
ἀναπτύσσω exprono II 297, 9
ἀναρπάζομαι εἰς τι I 112, 11
ἀναρρήγνυμι μάχην I 306, 1
ἀναρρηθῆναι imperatorem renun-
tiari I 110, 12. 111, 4. 115, 20
ἀνάρρησις renuntiatio I 325, 16.
443, 16. 447, 2 II 364, 21
ἀναρριπίζειν ἄερα I 441, 5 μόθον
I 240, 14 πόλεμον II 53, 13.
327, 22
ἀναρριχᾶσθαι II 223, 12
ἀναρροιβδέω I 194, 2 οἶον II 366, 21
ἀναρροῦν ποιεῖσθαι II 291, 15
ἀνάρρυσσις II 104, 13. 133, 9
ἀναρρῦεσθαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα τῶν
βαρβάρων II 343, 13
ἀναρρώννυμι II 331, 12
ἀναρτιάω τι differo I 176, 3
ἀνασειράζω ἵππον I 35, 15. 449, 14
ἵππους I 376, 17 II 22, 8. 51, 18
χαλινόν I 109, 11. 373, 4. 449, 12
τοὺς χαλινούς I 382, 16 τινά τι-
νος II 109, 5
ἢ ἀνασιτάσιμος τοῦ σωτήρος ἡμέρα
II 50, 3. 263, 11
ἀνασιτέλλεσθαι τι I 49, 20
ἀνάστημα ψυχῆς I 164, 17 II 176, 2
ἀναστολή I 168, 5
ἀνατείνω ὀφθαλμούς I 246, 17
τὴν ἀκινάκην I 346, 19
ἀνατίθημί τι τὴν ἐξουσίαν I
181, 22 τὸ πᾶν εἰς τινα I 368, 20
τῆ τινος γνώμη τι I 419, 4
ἐξ ἀνατολῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐς
βαθυτάτην νύκτα II 302, 5
διὰ τοῦ ἀνατολικοῦ II 108, 19
ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους II
327, 2 τὸ ἀνατολικώτερον μέρος
I 378, 8 II 186, 9
ἀνατρέχειν superari altitudine II
192, 13 τοῖς λογισμοῖς animo
repetere I 446, 21
ἀνατροπή refutatio II 357, 17 ἀνα-
τροπὴν σπουδάζειν refutationem
temptare II 297, 9
ἀναφαίρετος II 348, 13
ἀναφανδόν II 354, 2
ἀναφέρειν referre ad imperatorem
I 158, 14 εἰς τινα κατὰ τὴν
ὄψιν vultu aliquem referre I
297, 15 τινὰ τῆς πτώσεως II 203, 6
ἀναφλέγειν II 350, 10
ἀναφύειν I 215, 13
ἀναχαιτίζω repello I 55, 19 II 92, 2
τινά τινος I 356, 3 ἀναχαιτίζο-
μαί τινος ab aliqua re prohi-
beor I 62, 16
ἀναχωννύειν I 265, 5
ἀναψηλάφησις II 100, 23
ἀνδραγάθημα II 110, 23. 209, 10
ἀνδραποδίξομαι subigo II 129, 2.
296, 20. 300, 7
ἀνδρειοῦμαι I 360, 12
ἀνδροκτασία I 185, 22. 223, 10.
345, 14. 405, 5 II 35, 19. 99, 13

- ἀνεγείρω restituo I 436, 17. 437, 9.
 439, 14 II 156, 22
 ἀνέγερσις εἰδώλου II 151, 2 κάσ-
 τρου I 310, 7
 ἀνειμι εἰς τὸν νοῦν I 455, 9
 ἀνειμένως lento gradu II 331, 19
 οἱ ἀνέκαθεν ἐστρατευμένοι I 68, 19
 οἱ ἄ. αὐτοκράτορες I 359, 6 οἱ
 ἄ. βασιλεῖς II 288, 16 ἐν τοῖς
 ἄ. χρόνοις II 296, 19 κατὰ τοὺς
 ἄ. χρόνους II 299, 5
 ἀνεκτῶς ἔχειν = ἀνέχειν I 436, 11
 ἀνέκφορος I 87, 22. 418, 21. 452, 17
 II 87, 1
 ἀνελαίνεσθαι τινα εἰς δύναμιν II
 378, 9
 ἀνέλιξις II 141, 7
 ἀνελίπτω τὸ γράμμα I 198, 11 λογισ-
 μούς I 107, 16. 378, 21 II 199, 1
 ἀνέλκειν τὸ μέγεθος εἰς δέκατον
 πόδα II 208, 3
 ἀνελλιπῶς I 366, 22
 ἀνεπιστίας βρόχοις ἀλίσκεσθαι I
 241, 13
 ἀνέμφαντος sine suspicione cuius-
 quam I 92, 20
 ἀνευδοιάστως I 159, 14
 ἀνεξικακία I 229, 12. 375, 6. 458, 7
 II 134, 19
 ἀνεπιτήδειος impeditus I 251, 14
 ἀνεπίφρακτος II 192, 17
 ἀνεπιφωράτως II 197, 22
 ἀνερεθίζω II 251, 17
 ἀνερευνάω II 286, 13
 ἀνευθριάστως I 124, 14 II 267, 4
 ἀνέτοιμος II 149, 3
 ἀνετος εἰσοδος II 146, 5 πύλη II
 157, 4 ἀνέτως II 81, 3. 274, 14.
 337, 23
 ἀνεύλογος I 159, 1
 ἀνευφημεῖν acclamare τὸν αὐτο-
 κράτορα II 78, 8. 293, 21 ἐαυ-
 τὸν νικητὴν I 224, 8
 ἀνέχω τὴν κεφαλὴν ὑπερθέν τινος
 I 37, 12 ἀνέχεσθαι τινος I
 258, 19. 434, 8. 451, 4
 ἀνεψιαδεύς I 299, 16. 459, 22
 ἀνήκεστοι βάσανοι II 157, 22
 ἀνήλωτος I 172, 17 II 223, 11
 ἀνήρ αιμάτων II 44, 17 ἄνδρες
 ἰππεῖς I 27, 15 II 109, 1 ἄνδρες
 προστάται τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέ-
 σεως II 303, 10 ἄνδρες στρα-
 τῶται II 238, 20
 ἀνθεῖν τὸ κόκκινον I 150, 8
 ἀνθορρίζομαι I 65, 16
 ἀνθρωπός τινος II 39, 18. 233, 10.
 235, 12. 241, 20 ἀρχῆς II 233, 10
 τῆς βασιλείας II 229, 4. 233, 14.
 234, 11 τῆς εὐγενείας σου I
 176, 2 τοῦ ὑμετέρου κράτους II
 238, 22 τοῦ κράτους ὑμῶν II
 239, 21 ὑμέτερος ἄ. καὶ τοῦ
 κύκλου τοῦ κράτους ὑμῶν II
 243, 19 ἄνθρωπος λίξιός τινος
 II 228, 19. 22. 229, 14 ἄ. λίξιος
 τοῦ κράτους καὶ τῆς βασιλείας
 II 243, 16 ἄ. λίξιος καὶ δούλος
 II 232, 20. — κατὰ ἄνθρωπον
 quantum homines perspicere
 possunt I 396, 15 humanitus
 I 457, 1
 ἀνθυπονοστεῖν II 212, 23
 ἀνθυποφορά II 226, 11. 275, 7
 ἀνιάτος II 367, 17
 ἀνίπταμαι II 363, 15
 ἀνιστῶν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐαυ-
 τὸν II 137, 13
 ἀνίσχυρος II 305, 9
 ἀνόθειτος II 66, 9. 195, 12. 230, 16
 ἀνοιμῶζειν γοερόν II 251, 3. 378, 8.
 381, 2
 ἀνομολογεῖν fateri I 302, 9. 461, 15
 II 352, 9. 11. 369, 5
 ἀνιάδω II 348, 17
 ἀνταμείβω τινά τινα I 111, 14
 ἀνταναθρόσκω II 142, 22
 ἀνταρσία I 264, 19
 ἀντεξανίσταμαι II 304, 2
 ἀντεπεγείρω II 153, 13
 ἀντεπέροχομαι II 187, 12
 ἀντεπιζητέω II 221, 18
 ἀντηχεῖν II, 193, 13
 ὁ τῆς ἀντιδόσεως τρόπος II 3, 6
 ἀντίδοτος ἀγαθή II 143, 18
 ἀνιδρᾶν τὰ χεῖρα II 254, 16
 ἀνίθεος de haeretico II 300, 16
 τὸ ἀνίθετον hostis I 379, 20
 ἀνικκος plane I 15, 1. 22, 18. 47, 9.
 59, 9. 69, 10. 70, 16. 152, 7.
 161, 20. 311, 14. 322, 17. II
 323, 18. 358, 4
 ἀντιλαμβάνεσθαι τινος partes ali-
 cuius suscipere II 258, 2

- ἡ ἀντίληψις τοῦ κράτους ὑμῶν I 235, 1
 ἀνίλιτρον I 318, 4
 ἀντιμάχομαι II 256, 2
 ἀντίμαχος I 427, 5 II 129, 14. 299, 10
 ἀντίξως ἔχω τινί I 78, 9 (adn.)
 πρὸς τινα II 288, 12
 ἀντιπαλαίω II 374, 7
 ἀντιπαλαμᾶσθαι I 118, 17. 172, 16
 ἀντίπαλος μοῖρα pars militum hostibus opposita I 383, 4
 ἀντιπαράταξις I 26, 20
 εἰς ἀντιπέραν II 298, 18
 ἀντιπίπτω ἀντιπρόσωπός τι I 201, 13
 ἀντιπνέω I 80, 15
 ἀντίποινά τινος κατὰ τινος διαπραΐτεσθαι I 439, 15
 ἀντιπρόσωπος I 201, 13 II 189, 21
 ἀντιπρόσωπον adv. (?) II 189, 19
 ἀντισηχῶ II 242, 9
 ἀντισηχῶσιν ποιείσθαι II 242, 7
 ἀντισπαράττομαι II 187, 7
 ἀντιστίλβω I 146, 10 πρὸς τι I 43, 22. 328, 2
 ἀντισυμπλέκω I 55, 7
 ἀντίσχω II 279, 19
 ἀντιτάσσομαι πρὸς τινα I 259, 2
 ἀντιυγες οὐράνιοι I 402, 20
 ἀντιώπew I 167, 7. 459, 13 II 81, 15. 85, 20
 ἀνυδρία II 311, 17
 ἀνυμνεῖν θεόν I 392, 14
 ἀνυπερθέτως II 242, 2
 ἀνύποιστος I 345, 20. 374, 5 II 186, 1
 ἀνυπόκριτος II 145, 9
 ἀνύπολιτος I 300, 16
 ἀνυπότακτος II 299, 14
 ἀνύστακτος II 90, 21. 148, 22. 175, 2. 179, 12. 199, 15. 277, 6 ἀνυστάκτως II 210, 21. 265, 20. 22
 τὸ ἀνώδυνον II 272, 8
 ἀνωθεν supra I 17, 12. 81, 3. 104, 22 II 155, 13. 343, 14 saepissime ἢ ἀνωθεν πρόνοια I 79, 7 ἢ ἀνωθεν κραταιὰ ἰσχύς I 177, 12 αἱ ἀνωθεν ἐλπίδες I 291, 20
 ἀνομαλία II 369, 4
 ἀξία = ἀξίωμα I 299, 19. 300, 10. 318, 15 II 147, 15. 169, 4
 ἀξιάγαστος I 13, 12. 15, 6. 21, 21
 ἀξιόμαχος II 206, 17
 ἀξιούν τινα ὑπέριμον I 286, 13
 στρατοπεδάρχην τῆς ἀνατολῆς II 139, 12
 ἀξίωμα γυναικῶν I 163, 12
 ἀξονες ὑπερήφανοι de dignitate regia I 112, 11
 ἀόκητος I 270, 16
 ἄοικος vastatus I 186, 2
 ἀπαγόρευσις τοῦ μηχανήματος II 188, 3 τῆς ζωῆς τινος II 378, 19
 ἀπαγορεύω II 382, 9 τι I 109, 4 II 87, 19. 122, 22. 369, 8 τοῖς ὅλοις (omnino) II 380, 8
 ἀπάθειν πρὸς τι I 161, 9 λόγοι ἀπάθοιτες sermones seditiosi I 198, 5
 ἀπάθεια impunitas I 448, 17 II 77, 10 ἀπαθείας λόγον ἐκ τινος αἰτιεῖσθαι II 45, 5 διδόναι τινί I 432, 13 ἀπάθεια τελεῖα II 68, 2
 ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας χρυσόβουλλος λόγος I 280, 9
 ἀπαίσιος I 13, 16
 ἀπαιωρεῖν II 186, 18 τὸν λογισμὸν τινος animum alicuius suspensum tenere I 316, 15 II 166, 20. 167, 4 τινα I 319, 8
 ἀπαιωρεῖσθαι II 374, 14
 ἀπαλλάττομαι mori I 220, 8
 τὸ ἀπάλόν hilaritas I 164, 15
 ἀπαναίνομαι I 387, 5 II 234, 17. 239, 3 οὐκ ἀπαναίνομαι non nolo I 207, 20
 ἀπανθρωπία inhumanitas I 356, 24 II 254, 16
 ἀπανταχῇ II 97, 4. 98, 21. 126, 18. 136, 6. 249, 6. 281, 2
 ἀπανταχόθεν II 126, 16. 132, 13. 137, 8. 143, 3. 191, 19. 192, 14 alibi
 ἀπαντᾶν δυστυχῶς II 185, 11 ἀπαντᾶσθαι εἰς καλόν II 182, 3
 ἀπαξελπῶς II 232, 4 ἀπαξελπῶς ἀπαντα συνελών I 447, 13
 ἀπαράβατος II 235, 11. 244, 20
 ἀπαράθραυστος inviolatus II 235, 11
 ἀπαρακαλύπτως I 447, 10
 ἀπαρακλήτα κλαύειν I 288, 21
 ἀπαραλλάκτος II 237, 16
 ἀπαραμίλλος I 254, 1 II 227, 16
 ἀπαραποίητος II 230, 16

- ἀπαρσάλευτος I 278, 5
 ἀπαρεμποδίστως I 104, 8
 ἀπαρνώομαι συνθήκας I 285, 21
 ἀπαρνώσσω τῆς χέρσου I 365, 16
 ἀπάρτι cum maxime I 214, 10.
 249, 18. 322, 8 II 205, 6. 207, 10.
 325, 19. 351, 14. 360, 2 plane
 I 443, 7
 ἀπαρτίζω κύκλον I 140, 3 στόλον
 II 148, 19 φρούριον I 311, 1
 χόρον II 245, 9
 ἀπάρχομαι τινος I 445, 10 c. inf.
 II 188, 15.
 ἀπαστρέπω II 355, 16
 ἀπασχολέω I 231, 21
 ἀπαντομολεῖν πρὸς τινα I 334, 5
 ἀπειλοῦμαι minor I 408, 8. 416, 8
 ἀπειλή periculum II 367, 2
 ἀπέπασθαι II 188, 8 τι II 188, 1.
 327, 13
 ἀπειροπληθής I 180, 14. 188, 9.
 191, 14. 327, 2. 392, 18. 404, 5
 II 75, 6. 311, 20
 ἀπειροπόλεμος I 437, 20 τὸ ἀπει-
 ροπόλεμον II 139, 7
 ἀπεκδέχομαι expecto I 319, 9.
 328, 8. 388, 11. 429, 20 II 55, 12.
 59, 21. 220, 22. 266, 1. 278, 2.
 325, 2
 ἀπελάττειν? I 29, 6
 ἀπέλευσις II 97, 6. 108, 6. 111, 8.
 223, 1. 256, 13
 ἀπελλίζω τινός II 372, 9 τινά ali-
 quem non iam timeo I 284, 7
 II 95, 12 τι II 316, 19
 ἀπεμῶ II 353, 20
 ἀπεμπολέω II 75, 12. 87, 19. 118, 21
 ἀπεμπόλησις II 118, 22
 ἀπέναντι II 89, 13
 ἀπεντεῦθεν I 267, 4 II 82, 15
 ἀπερεύγειν τὴν ζωὴν II 375, 12
 ἀπερίδρακτος II 226, 3
 ἀπερίεργος II 293, 6
 ἀπεριήγητος I 152, 14 II 186, 9
 ἀπερικάλυπτος I 213, 17
 ἀπεριμερίμνος I 206, 6. 389, 13.
 440, 21 II 252, 22. 340, 15
 ἀπερισαλπύγκτως I 370, 17
 ἀπερισκέπτως II 340, 8
 ἀπερίστατος I 59, 8
 ἀπέροχεσθαι ἐξ ἡμῶν decedere II
 333, 8
 ἀπενκταῖος I 95, 17 II 367, 3
 ἄπληκτος I 350, 6
 ἀπλῶς omnino I 336, 8 οὐδ' ἀπλῶς
 omnino non I 102, 19
 τὸ τῆς θαλάσσης ἄπλωτον II 315, 10
 ἄπλους II 201, 14
 ἀπό c. acc. in sermone vulgari
 I 350, 5 γίνεσθαι ἀπό τινος
 I 47, 17 ἀπὸ τῆς τοῦ καυκλείου
 ἀξίας μέγαν δρουγγάριον τινα
 προχειρίζεσθαι II 120, 22 ἀπὸ
 συγγραμμάτων οὐχ εὔρηται I
 354, 7 ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς
 προσέρχεσθαι I 113, 3 ἢ ἀπὸ
 τοῦ σφαιρίζειν παιδιὰ II 294, 18
 ἀπὸ τείχους ἐστάναι I 380, 10
 οὐδεὶς ἀφ' ἡμῶν II 221, 3 ἀφ'
 ὧν εἰς I 212, 16 ἀπὸ τῶν ἔμ-
 προσθεν διωκόντων οὐκ ὀλίγοι
 I 217, 8
 ἀποβησάμενος τὸ στρατεύμα εἰς τὴν
 περσίαν II 172, 4
 ἀποβιοῦν II 111, 19
 ἀποβλέπω πρὸς τι I 264, 6. 275, 7.
 281, 21. 317, 5
 ἀπογιγνώσκειν τὰς σωζούσας ἐλ-
 πίδας II 334, 5
 ἀπόγονος nepos I 336, 4
 ἀπογυμνοῦν τινά τινος I 443, 19
 ἀπογύμνωσις βουλῆς I 105, 7
 ἀποδαίωμα II 305, 7
 ἀποδειλιᾶν πρὸς τι I 193, 11
 ἀποδέχομαι τινά τινος I 98, 6.
 432, 18
 ἀπόδημος I 360, 2
 ἀποδιαίρω I 389, 14 II 206, 12.
 265, 6 ἀποδιαίρομαι I 249, 14
 II 163, 18. 207, 1. 250, 16. 266, 8.
 302, 16. 321, 21. 329, 17
 ἀποδίδοσθαί τινος I 63, 3
 ἀποδιοπομπέω II 340, 2
 ἀποδραπετεύω II 262, 2
 ἀποδύομαι πρὸς πολέμους II 123, 5
 ἀποξεγνῦναι τοῦ νυμφίου I 71, 17
 ἀποζυγοῦν τὰς θύρας I 100, 23.
 394, 9 τὰς πύλας II 287, 5
 ἀποθαροεῖν II 316, 21 τι I 342, 16
 II 122, 18. 160, 8. 217, 10. 252, 12.
 256, 19
 ἀποθραύειν ὁμῆν τινος I 239, 21
 ἀποκαθίστημί τινα πόλιν κατοι-
 κητήριόν τινος I 319, 20 τι εἰς

- τὸ πρότερον σχῆμα I 436, 18.
439, 14 τινά τινι I 460, 9
ἀποκαταδοκέω I 21, 16 II 375, 9
ἀποκαρσις I 260, 7
ἀποκαταστασία I 109, 7
ἀποκλαίωμαί τινα II 365, 14
ἀποκληροῦσθαι ἐστίαν τινί τι II
304, 9
ἀποκλίνω εἰς τι I 163, 16
ἀποκλύζομαι πολλήν ἄλμην τῆς
οἰκουμένης II 5, 3
οἶον ἀποκνατεῖν πρὸς τι II 209, 6
sine οἶον II 328, 10
ἀποκομιστής II 64, 12
ἀποκόπτεσθαι τῇ γνώμῃ II 197, 3
ἢ ἀπόκρεω I 391, 5 II 259, 11
ἢ κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω I 389, 10
ἢ παρασκευῇ τῆς ἀπόκρεω I
385, 11. 16
ἀποκρίνεσθαι τινος reici ab aliquo
I 80, 10
ἀποκρισιάριοι II 246, 10. 12
ἀπόκροτος austerus I 229, 6
ἀπολείπειν τινί deficere aliquem
I 245, 19
ἀπολέμητος sine pugna I 214, 2
ἀπολιμπάνειν τινί I 161, 11 (adn.)
ἀπόλυτος I 218, 19
ἀπολύω τῆς εὐωχίας I 92, 7 τινὰ
εἰς τι II 338, 14 ἀπολύεσθαι εἰς
πόλεμον certamine se purgare
iuberi I 243, 10
ἀπομαραίνεσθαι II 368, 2
ἀπόμοιρα I 431, 22 II 250, 15.
330, 16
ἀποναρχάω πρὸς τι I 324, 14 II
175, 12
ἀπονεύω τινί I 146, 18 εἰς τι I
181, 3 II 86, 22 πρὸς τινα I
446, 1. 452, 14. 456, 14 πρὸς τι
I 132, 5. 321, 2. 360, 4. 432, 5
II 109, 14. 274, 21. 280, 7.
315, 18. 324, 18. 341, 13. 360, 2.
380, 5
ἀπόνυαθαι μηδὲν ἐντεῦθεν II 254, 21
ἀποξέω: ἀπέξεστο εἰς κάλλος ὁ λό-
γος I 260, 16
ἀποπάλλεται αἷγλη τῶν ὀπλων I
217, 16 ἐκείθεν (τῶν ἀμφίων)
I 328, 1
ἀποπειράν τινος οἶον ποιεῖσθαι II
269, 8
ἀποπειράν λογισμὸν τινος II 61, 11
ἀποπειράσθαι μάχης II 117, 18
νεώς II 42, 9 πολιορκίας II 77, 21
τείχους II 71, 9 τειχῶν II 48, 14.
166, 6
ἀποπέμπειν τινὰ ἄπρακτον II 336, 6
ἀποπηδάω I 267, 2 τὸν ὄρκον II
239, 2 πρὸς τὰ λεγόμενα II
353, 16
ἀποπίπτω? I 359, 8
ἀπόπλουν ποιεῖσθαι I 192, 15
ἀποπνέω δριμύτητος I 260, 18
ἀποποιεῖσθαι τι I 448, 1 II 113, 2
ἀποπροσποιεῖσθαι II 236, 8
ἀποπύω de mari I 184, 11 τοὺς
χαλινοὺς I 213, 19
ἀποροεῖμαι de narratione I 278, 21
ἀπορορίπτω τὴν σκηνὴν II 354, 13
ἀπορορφέω II 20, 13
ἀπορορυσκομαι II 280, 6
ἀπόρφυρος βασιλεύς I 229, 2
ἀποσάπτειν τὰ σκευῆ II 336, 15
ἀποσκόπτειν πρὸς τινα II 332, 4. 9
ἀποσπάδης II 297, 4
ἀποσπᾶς pars militum I 209, 19.
244, 12. 249, 13. 399, 10 II
184, 21. 329, 16 ἀποσπάδας πυ-
ρὸς ἀφιέναι II 362, 4
ἀποσπινθηρίζω I 50, 23
ἀποσταλάζω τὴν ψυχὴν I 219, 5
ἀποστασία II 162, 5. 267, 14. 300, 4
ἀποστάτης II 162, 14. 165, 2. 267, 18
ἀποστατικὴ γνώμη II 124, 8
ἀποστενώω I 431, 22 II 373, 7
ἀπόστημα I 440, 4
ἀποστίλβω II 337, 4
ἀποστολεύς nuntius, legatus I
385, 11 II 244, 1
ἀποστολὴ χρημάτων II 257, 4 ἐξ
ἀποστολῆς κατέχειν I 76, 4
ἀποστολικὸς θρόνος II 167, 15 μα-
θητῆς I 256, 15. 322, 19 ἀπο-
τολικώτατον πρᾶγμα II 300, 8
ἀπόστολοι πολιοῦχοι τῆς Ῥώμης
I 60, 11
ἀποστοματίζω I 228, 16 II 218, 8.
258, 7
ἀποστράτευτος II 348, 9
ἀποστρέφομαι cum inf. I 136, 5.
141, 11
ἀποσφενδονάω I 381, 5 II 261, 12
ἀποσφράγισμα I 70, 7

- ἀποσχιδευσμοί I 159, 13
 ἀποικαφρεύειν τι aliquid arcere II
 26, 8. 123, 18 τὴν δίοδον II
 209, 4 communire II 199, 14
 ἀποτείνεσθαι πρὸς τι ὄλω βλέμματι
 II 186, 8
 ἀποτειχίζω secludo II 353, 22
 ἀποτελειῶν II 299, 1
 ἀποτεφρώω II 193, 11. 261, 3
 ἀποτινάσσεσθαι τὸν ἐκ τοῦ πολέ-
 μου κοινοτόν I 385, 3
 ἀποτοξεύειν λόγον πρὸς τινα I 107, 6
 ἀποτροφή II 185, 11
 ἄπους II 347, 6
 ἀποφαντικῶς I 426, 23
 ἀποφάσιτος (immo ἀπροφάσιτος)
 I 441, 9
 ἀποφέρεισθαι νοῦν II 228, 15
 ἀπόφημος ἀγγελία II 208, 17
 ἀποφουβάζω hariolor I 112, 22 II
 164, 12. 379, 7
 ἀποφορὰν κακοῦ τινος καὶ βαρυ-
 ὀδμου ἀναδιδόνα I 354, 2
 ἀποφυγγάνειν ἐγκλημα προδοσίας
 I 246, 11
 ἀποχαρίζεσθαι I 398, 6. 447, 21
 II 64, 1. 111, 12. 158, 15
 ἀπόψυκτος exanimatus II 380, 5
 ἀπρόοπτος I 284, 16
 ἀπροσάρμοστος I 49, 14
 ἐξ ἀπροσδοκῆτων (?) II 319, 20
 ἀπροσεξία I 49, 15
 ἀπρόσιτος II 198, 23
 ἀπροσπιαίστως I 156, 9
 ἀπρόσφορος στήσις II 185, 20
 ἀπροφάσιτος I 137, 20 (441, 9)
 ἀπταιστος securus I 151, 14
 ἀπτόητος II 255, 21
 ἀπτομαι τῆς πρὸς Κ. φερούσης I
 107, 19. 110, 1 et similiter sae-
 pissime
 ἀπωθοῦμαι ναῦν εἰς θάλασσαν I
 71, 23
 ἀπώλεια II (108, 21) 218, 20. 355, 4.
 364, 7
 ἀπωμίζεσθαι ἄχθος I 289, 13
 ἀργύριον εἰργασμένον I 175, 9
 τὰ ἀργυρόηλα δόρατα I 250, 6
 σκῆπτρα ἀργυρόηλα I 311, 13
 ἀρδεία τῶν χειρωδῶν II 263, 22
 ἀρειμάγιος I 97, 2. 402, 7. 411, 6
 II 94, 17. 209, 9
 ἀρέσχεια I 175, 6
 ἀρηΐφιλος I 236, 8. 374, 18 II 209, 1
 Ἄρειος ὑπασπιστής I 339, 7 II
 113, 10. 137, 18. 329, 6 μνή-
 μων II 129, 21
 ἀριδῆλως I 296, 3 II 112, 7. 198, 4
 ὁ εἰκοσιν ἀριθμός I 460, 2
 ἀριστεία II 269, 7
 ἀριστεύς I 378, 3 II 329, 12 ἀρι-
 τεῖς παῖδες I 100, 7
 ἀριστοκρατία imperium I 158, 8
 ἀρκούντως ἔχειν τινός II 189, 2
 τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἐλαύνειν I
 156, 10 ἐπιβαίνειν τοῦ βασι-
 λικοῦ ἄρματος II 289, 16 ἐπο-
 χεῖσθαι τ. β. ἄ. I 160, 8
 ἀρμάμαξα I 404, 6 II 278, 16
 ὁ Ἀρμενιακός I 18, 8 II 109, 6.
 110, 18 θέμα Ἀρμενιακόν II
 128, 16
 ἀρμόδιοι καιροί I 445, 13
 ἀροτριῶ I 323, 19
 ἄροπαγμα I 275, 8
 ἀρπάζειν velociter percipere I
 91, 15
 ἄρπη Scytharum I 358, 11
 ἀρραγῆς συμφωνία II 230, 12 ἀρ-
 ραγῆς τεῖχος II 259, 14 ἀρρα-
 γεῖς τηρεῖν τὰς σπονδὰς I 394, 4
 ἀρριστεφῆς I 143, 17
 ἀρουφανῆς I 117, 6. 129, 12
 ἀρουφνῆς τὸ γένειον I 359, 2. 444, 2
 II 113, 11
 ἀρτίχρους τὸ γένειον II 183, 13
 ἀρχαγέται principes I 166, 4
 ἐν τοῖς ἀρχαίοις I 336, 12
 ἀρχαιρεσία I 163, 21. 165, 6
 ἀρχετυλία I 143, 15
 ἀρχή: ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς I 444, 18
 II 47, 8. 315, 5 ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς
 I 62, 4. 257, 1
 ἀρχῆθεν II 321, 19
 ἀρχιερατικὴ γνώμη II 168, 8. 13
 ἀρχιερατικῶς II 240, 19
 ἀρχιερεὺς II 100, 15. 16 εὐσεβείας
 ἀπάσης I 322, 18
 ἀρχιοινοχόος II 113, 11
 ἀρχισατραπῆς II 99, 11. 251, 7.
 282, 14. 330, 20 τῆς Νικαίας
 I 304, 2 τοῦ Σαταναήλ II 352, 13
 τῶν ἐκκρίτων ἀρχισατράπει II
 279, 21

- ἀρχιστράτηγος I 211, 11
 ἀρχιπεκτονεῖν τὰ πολεμικὰ μηχανήματα II 185, 5
 ἀρχοντόπουλοι I 351, 1
 ἀρχοντες I 359, 9
 ἀσάλευτος II 230, 8 ἀσάλευτον ὄρος II 343, 10
 ἄσθμα II 368, 22
 Ἀσίατις = Ἀσία II 365, 18
 ἀσκέπαστος II 323, 16
 ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ I 213, 7. 426, 16. 454, 22 II 251, 21
 Ἀσκληπιάδαι medici II 373, 4. 21. 374, 18
 ἄσμάτιον II 159, 2
 ἀσπάζομαι τὴν εἰρήνην I 316, 18. 375, 19 II 216, 7. 338, 13 τὴν μάχην τῆς εἰρήνης μᾶλλον II 73, 13
 ἀσπαίρει ἡ βασιλεία I 169, 14
 ἀσπασίως I 435, 13
 ἀσπυδοφόρος I 209, 2
 πρὸς ἄσπονδόν τι ἐπινοεῖσθαι II 245, 6
 ἄσπουδα ξυγγραμματα II 292, 23
 ἀστακί non stillatim II 374, 12
 ἀστατέω I 174, 17 II 97, 18
 ἀστεγῆς II 192, 14
 ἀστεῖζομαι II 208, 9
 ἀστεϊότατόν τι I 107, 7
 ἄστεκτος ὄργι II 235, 20
 ἀστεμφῶς II 236, 5
 ἀστένακτος II 365, 16
 ἀστοχεῖν τινος I 94, 23 τῆς ἄγρας II 117, 5. 310, 22 τοῦ σκοποῦ II 179, 20
 ἄστοχα βάλλειν II 117, 20. 118, 3
 ἀστρατία militum penuria I 359, 5
 ἀστρολάβος I 292, 7
 ἀστροπέλεκτος I 177, 6
 ἀστροφά βολή I 44, 1. 328, 2 περιφορά II 288, 21
 ἀξύμβουλος II 97, 23
 ἀσυμπαθῶς I 256, 6
 ἀσυμφανῶς leviter I 42, 16
 ἀσυνήθης II 141, 19
 ἀσυνταξία prava verborum structura I 262, 16
 ἀσφαλίζω II 252, 2 ἀσφαλίζομαι II 265, 18
 ἀσφυξία II 380, 3
 ἀσχολεῖσθαι περὶ ἄρστρο καὶ βόας II 305, 2 ὁ περὶ τὸν βασιλικὸν κοιτωνίσκον ἀσχολούμενος II 312, 11
 ἀσχολία πολέμου II 260, 16
 ὁ Ἀπαπάκας τῆς Δαμάσκου II 105, 9
 ἀτάσθαλος I 132, 4. 152, 4
 ἀτελής ἡλικία I 157, 9
 ἀτενίζω πρὸς τινα I 416, 7
 ἄτερ I 93, 11. 103, 7. 107, 9. 139, 3. 155, 12. 164, 8. 169, 9. 221, 12. 233, 8. 342, 17. 367, 12. 451, 15. 458, 17 II 93, 16. 104, 16. 125, 11. 267, 12
 ἀτόπημα II 292, 19
 ἄτρεστος τὴν γνώμην II 214, 11 (add.)
 ἀτροφία II 373, 9
 ἀυγαζούσης ἡμέρας II 71, 23. 89, 6. 118, 16. 182, 9. 253, 1. 324, 15. 332, 5 alibi
 κατὰ τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου sub solis ortum II 426, 18 περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς I 426, 12 οἱ ἀεισέβαστοι βασιλεῖς καὶ σεβαστοὶ γε καὶ αὐγουστοὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας II 244, 4
 ἀυθαίρετος προεδρία I 63, 9
 ἀυθήμερον δῶρον I 447, 22
 αὐλαία = σκηνή II 321, 8
 ἡ βασιλείος αὐλή II 246, 6 οἱ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς I 421, 8 ἡ ἡμετέρα αὐλή de fide christiana II 229, 9. 297, 13
 ἀυλίζεσθαι habitare, morari I 333, 2 II 298, 8. 312, 2. 314, 5. 315, 9
 αὐλῆς = αὐλή I 106, 18. 130, 1 II 159, 1
 αὐλίσκος II 189, 16
 αὐος I 281, 5. 440, 8 II 380, 5
 αὐτάγγελος μηνυτής I 357, 4
 αὐταδέλφη II 163, 7
 αὐτανδρος II 212, 3
 αὐτάρκως ἔχειν τινός II 223, 19
 αὐτέλεγκτος I 293, 13
 αὐτοβοεῖ αἰρεῖν II 184, 4. 207, 4
 αὐτόθι που II 175, 5
 αὐτοκίνητος II 192, 8
 αὐτοκρατορία I 257, 18 II 271, 13. 365, 1
 αὐτοκρατορίσσα II 312, 21. 313, 7
 αὐτοκρατορόθεν II 160, 20
 αὐτοκράτωρ ἀρχή I 126, 16. 130, 9
 διοίκησις I 156, 16

- αὐτόπιστοι μάρτυρες II 136, 5
 αὐτοπροσώπως II 291, 20
 αὐτὸς μὲν ... ὁ δὲ utrumque de
 eodem I 112, 10 ἰδὼν ἐν αὐτοῖς
 ὀφθαλμοῖσι I 254, 16 ἐξ αὐτῆς
 ὄψεως I 161, 21. 444, 5 ἐξ ἐσ-
 πέρας αὐτῆς I 370, 21 ἐξ αὐτῆς
 ἀρχῆς I 444, 18 II 47, 8. 315, 5
 ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς I 62, 4. 257, 1.
 447, 1 μέχρις αὐτῆς Λαμάλεως
 I 314, 11 μέχρις αὐτοῦ τοῦ Λε-
 κάτου I 386, 7 μέχρις αὐτῆς
 θαλάσσης II 13, 1 μέχρις αὐτοῦ
 θανάτου II 82, 21 μέχρι καὶ
 τῆς νίκης αὐτῆς I 392, 4 μέχρις
 αὐτῶν συνόρων II 124, 1. —
 αὐτοῦ κατὰ τόπον II 334, 18
 αὐτοῦ που I 208, 16. 214, 19.
 232, 6. 273, 16. 320, 2 etc. II
 20, 16. 69, 4. 80, 15. 109, 19.
 110, 16. 117, 6. 148, 6 etc. ἐν
 ταύτῳ I 270, 7. 297, 9 II 70, 12.
 77, 1. 90, 11. 123, 19. 124, 11.
 168, 10. 253, 22 ἐπὶ ταυτοῦ I
 438, 15. 457, 12
 αὐτόσκευος expeditus II 330, 17
 αὐτοτελής ἀπόκρισις I 116, 4
 αὐτουργὸς τοῦ φόνου II 179, 2
 αὐτοφυεῖς ὀήτορες II 309, 7
 αὐτόχειρ φονεὺς I 453, 15
 διδάσκαλος αὐτοχειροτόνητος II
 2, 12
 αὐτόχορημα sane I 144, 14. 156, 11.
 161, 9
 αὐτόχυτος II 183, 3
 αὐχεῖν ἐπὶ τιμὴν μεγάλην I 290, 10
 αὐχὴν iugum montis I 331, 21.
 342, 1. 359, 18. 386, 5. 423, 4
 αὐχμὸς τινος penuria I 292, 2
 ἀφανίζω I 202, 13. 364, 21 II 250, 7
 ἀφανισμὸς II 250, 7
 ἀφανροτέρα τύχη I 51, 10
 ἐκ πρώτης ἀφειρησίας I 184, 1.
 189, 14. 197, 21. 259, 2 II 199, 22
 περὶ λύχνων ἀφᾶς I 407, 7 II 344, 21
 πρὸς(?) λ. ἄ. II 206, 3
 ἀφηγιάζω = στασιάζω I 301, 2
 ἀφήμι τὴν βασιλείαν εἰς στενὸν
 I 25, 14 ποιεῖν τι I 261, 14
 ἀφήκε τοῦτον ἢ ψυχὴν I 218, 2
 ἀφιλόσοφος I 262, 1
 ἀφιλοχρηματία I 433, 1
 ἀφίπταμαι I 98, 18. 99, 13
 ἀφόβως de inani terrore I 390, 17
 ἀφορώ πρὸς τι I 358, 3. 366, 5
 II 265, 18 εἰς τι 270, 12. 14
 ἀφορίζεσθαι c. inf. II 356, 5
 ἀφορίζω I 303, 6
 ἀφροντισία I 103, 13. 139, 4. 181, 18
 τὸ ἀφρόντισιον securitas II 198, 16
 ἀφρυβρίζει ὁ κλύδων II 5, 20
 ἀφυκτος in disputationibus I 261, 3
 τὸ ἀφυκτον τοῦ πράγματος II
 359, 21 τῆς τοῦ θανάτου τομῆς
 I 86, 21
 ἀφυπνώτω I 99, 15
 τὸ ἀφωνον vitiosa pronuntiatio
 I 262, 13
 ἀχαλιναγώγητος II 34, 24
 ἀχανὲς πέλαγος II 272, 16
 ἀχειρ II 347, 7
 ἀχθος II 381, 17 ἀρούρης II 256, 4
 ἀχθοφόρα κτήνη II 317, 13
 ἀχρεῖον ξύγγραμμα II 292, 23
 ἀχρὶ τῶν πεντακοσίων I 252, 22
 ἀψίς fornix II 160, 17. 161, 12
 ὁ Βαβυλώνιος Babylonis sultanus
 II 133, 1. 11. 14
 βαθέως πραγματεύεσθαι II 197, 13
 εἰς ὑπερηφάνους βαθμίδας ἀναφέ-
 ρειν de honoribus II 139, 13
 βαθμὸς II 361, 11
 βάθος τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας I
 313, 16 τῆς θείας γραφῆς II 2, 8
 φιλοσοφίας I 258, 18
 ἐκ βάθρων II 347, 20
 βαθυκύμων I 146, 9
 βαθύνους I 197, 4
 βαθυπόγων I 294, 3
 βαίνω ἐπ' ἀσφαλοῦς κρηπίδος I
 115, 15 βεβηκνῖα σύνεσις fir-
 mum ingenium I 176, 12
 ἢ ἐκ πρώτης βαλβίδος ἦτα II 72, 13
 βαλβίδες τῆς γενέσεως I 298, 19
 βάλλομαι ὑπὸ τινος premor ab ali-
 quo II 216, 3 παρὰ τινος I
 294, 14 βαλλόμενος pressus I
 238, 17 II 138, 15. 206, 11 ἀ-
 παταχόθεν ταῖς φροντίσιν I
 393, 17 βάλλεσθαι εἰς νοῦν c.
 inf. II 98, 20 ἐν νῶ τι II
 172, 17
 βαλωδης I 396, 2 II 203, 15. 284, 3

- βλέπω εἰς νοῦν I 206, 18 εἰς καρ-
 διαν II 62, 2
 βαρβαρίζω I 252, 9
 τὸ βαρβαρικόν II 273, 8
 τὸ βάρβαρον barbari I 61, 18.
 357, 1. 379, 3. 435, 3 II 85, 18
 βαρβαρώδεις νῆσοι II 40, 7
 τὰ ἐπιτεθέντα βάρη δίδόναι tri-
 buta pendere I 195, 16
 βαρυνμηῖαν κατά τινος I 451, 4
 βαρυνμηῖς I 445, 7 τὸ βαρύνμη
 I 92, 22
 βαρύοδμος I 354, 2 II 127, 12
 βαρυσίδηρος I 455, 16 II 43, 8
 βασιλεία maiestas I 88, 14. 412, 16
 II 218, 22. 228, 9. 232, 22.
 233, 12. 20. 234, 6 etc. ἡ βα-
 σιλεία Κωνσταντινουπόλεως II
 232, 11. 237, 19 τῆς νέας Ῥώ-
 μης καὶ βασιλίδος τῶν πόλεων
 Κωνσταντινουπόλεως II 240, 8
 τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ὑπέκειν
 II 337, 20
 βασιλείᾳ II 6, 18
 ὁ κράτιστος καὶ ἅγιος ἡμῶν βασι-
 λεὺς κύριος Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός
 II 244, 17
 ἡ βασιλεύουσα Cpolis I 258, 6.
 329, 3 II 99, 11. 16. 111, 1. 115, 10.
 23. 174, 23. 180, 6. 193, 19. 265, 2.
 271, 9. 279, 7. 286, 6. 21. 342, 19
 ἡ βασιλις τῶν πόλεων Cpolis I
 339, 11. 352, 18 II 177, 5. 240, 8.
 295, 12 ἡ βασιλις πόλις II 228, 4.
 244, 2. 272, 13. 304, 9. 305, 21.
 345, 12. 354, 17
 τὰς ὑποσχέσεις βεβαίως λαμβάνω
 promissorum fidem accipere I
 192, 13
 βεβαιοῦμαι τι certior fio alicuius
 rei I 180, 14. 200, 16. 211, 7.
 305, 11. 361, 11 II 92, 15. 271, 1.
 315, 21. 325, 21
 βεστιαρίτης I 199, 13
 οὐδὲ βῆμα ποδὸς χωρίζεσθαι I
 348, 18 β. βασιλικόν II 269, 15
 ἐν βίᾳ τοσαύτῃ in tanto rerum
 discrimine I 277, 18
 βιάζω c. inf. I 252, 18
 βίος ἀνθρώπινος genus humanum
 I 145, 20. 150, 12 ὁ καθ' ἡμᾶς
 βίος II 128, 6
 πέρας τῆς βιοτῆς II 240, 6
 βιωτικά πράγματα I 158, 12
 βλάστημα πορφύρας II 357, 4
 βλαττία I 175, 4
 ὄλω βλέμματι II 186, 7
 βλέπειν θερμόν καὶ μανικόν πρὸς
 τινα I 259, 12
 βογομιλίζω II 351, 7
 βόθρος II 361, 7
 βόθυνος II 341, 5
 βολὴ ἀστράα I 44, 1. 328, 2
 βολις ὀμμάτων I 144, 6
 τὰ βορειότερα II 188, 9
 βόσκημα cibus II 69, 1
 βοσκηματώδης βίος II 140, 19
 βουλευομαι κατά τινος I 256, 17
 ἡ τελευταία μου βούλησις II 241, 21
 βουνός mons I 201, 2. 245, 3.
 253, 10. 269, 9. 270, 22 II 170, 1.
 335, 4. 17. 365, 9 βουνοὶ πρό-
 ποδες I 270, 13
 βραχιόνιον I 104, 13
 βραχὺς: βραχεῖς τινες pauci I 265, 6
 βρέβια I 276, 2. 278, 1
 βρέχειν μάννα II 268, 7
 βροῦχος I 70, 16
 βρόχος strangulatio II 370, 7 ἀνελ-
 πιστίας βρόχοις ἀλλοχεσθαι I
 241, 13
 βροχᾶσθαι de leone II 205, 11
 βρούχειν κατά τινος I 271, 10
 βρωσίμα παντοῖα II 124, 21
 Βυζαντίς Cpolis I 395, 8 alibi
 Βυζαντιόθεν I 260, 7
 βύθιον στένειν I 460, 5 II 365, 12
 τῷ βυθῷ παραπέμπειν ναῦς II
 212, 3
 βύκινον bucina II 76, 5. 78, 7
 βυσσοδομεύω I 89, 17 κατά τινος
 I 304, 12. 445, 8
 βυσσοδομέω κατά τινος I 84, 11
 γαλέα μονήρης I 287, 17
 γαλήνης ἥλιος I 177, 10
 ἡ τῶν μοναχῶν γαληνιαία κατά-
 στασις II 293, 4
 γαληνιᾶν I 146, 9
 τὸ γαλήνιον κράτος τῆς βασιλείας
 μου I 158, 17
 γαμβρός affinis I 135, 4. 148, 4.
 434, 2. 446, 16 II 9, 13
 γαμήλια σύμφωνα I 417, 20

- γάννυμαι II 363, 13
 γαυριᾶν I 223, 1
 γενέτης II 139, 16
 γεννάδας I 22, 17
 γένος εὐγενές = εὐγένεια I 59, 15
 τὸ γένος ἀνέλκειν ἐς τινὰς II 178, 18
 γερούσια τῆς ἐκκλησίας II 354, 15
 γέφυραι fossae? II 174, 12
 γήπεδον II 346, 6
 γηραλέος I 87, 12
 γιγαντιαῖος II 208, 13
 γιγαντικός II 213, 20
 γίγνεσθαι c. acc. c. inf. I 90, 3.
 247, 13. 304, 18 *θέματος Ἀρμε-
 νιακοῦ* II 128, 16 *γνώμης μιᾶς*
 I 351, 16 *κρείττονος λογισμοῦ*
 I 37, 16 *τοῦ συνοίσοντος* I 216, 20
γίγνεται τί τινι II 65, 3. 82, 6
 (add.) *μία φωνὴ καὶ χεῖλος ἐν*
γεγονότες II 293, 21 *οὐκ εἶχον*
ὅτι καὶ γένοιτο I 296, 21
 γινώσκειν τινὰ τῶν πάλαι ἕμνου-
 μένων II 104, 10
 γλίσχος avarus I 97, 19
 γλουτός II 208, 12
 γλωσσαλγία II 275, 4. 8
 γλώττιαν κομίζειν nuntium referre
 II 207, 20 *διὰ πάσης γλώττης*
*φέρεσθαι per omnium ora ce-
 lebrari* II 363, 3
 γνήσιος legitima cognatione iunc-
 tus I 129, 12 *familiaris τοῖς*
γνησίοις προσληφθεῖς II 200, 18
οἱ γνησιώτατοι τῶν καθ' αἶμα
προσφωκωμένων αὐτῷ II 219, 13
οἱ γνήσιοι θεράποντες I 279, 3
*γνησιώτερον προσομιλεῖν fami-
 liaris colloqui* I 445, 10
 γνησιότης familiaritas, amicitia II
 18, 9 *ἢ ἐκ τῆς συγγενείας γνη-
 σιότης* II 163, 10
 γνώμης ἔχω c. inf. I 316, 10 *οὐχ*
ἐν' — ἀλλ' ὅπως I 316, 3 *ὅλη*
γνώμη II 317, 12
 γνωσιμαχέω delibero I 93, 13.
 223, 17. 232, 20 II 70, 18 *τι* I
 448, 4 II 198, 23
 γνώσιν ἔχω τῶν κανόνων I 350, 20
δίδοται γνώσις τινι I 352, 16 *ἐν*
γνώσει γίγνεσθαι τινος I 445, 16
 γογγυστικὸν ὄημα II 276, 16
 γοερὸν ἀνοιμώζειν II 251, 3. 378, 8.
 381, 2 *ἀνακωκύειν* II 313, 14
 γόνυ γόνυος ἀμείβειν I 380, 19
 γονυκλισία I 102, 12
 γονυπειεῖν I 449, 13
 γοργὸς περὶ τὰς ἐνθουμήσεις I 338, 19
γοργῶς celeriter I 255, 1. 326, 2.
 347, 3. 349, 5 II 43, 20. 114, 6.
 118, 2. 4. 122, 3. 206, 16. 223, 2
 et saepius
 γοργότης γνώμης I 213, 7
 γοργωπός I 144, 2
 γοῦν post parenthesin I 55, 23.
 170, 6
 γράμμα epistula I 198, 10. 245, 13.
 415, 1. 426, 16 *τὰ ἱερὰ γράμ-
 ματα* II 345, 6
 γραμματοκομιστής I 181, 14. 415, 9
 II 198, 10. 16. 20
 γραμμῆ: ἀντικρὺ εἶσθαι κατὰ μίαν
 γραμμὴν = ἐκ διαμέτρου I 379, 19
 ὁ γραφεὺς κάλαμος I 63, 20
 γράφω describo (de architecto) II
 345, 15
 γρηγορεῖν I 414, 15
 γυμνοτέρους λόγους ποιεῖσθαι I
 79, 12
 γυναικάδελφος I 367, 14 II 92, 6
 γυναικώδης II 313, 11
 γυρόθεν II 121, 13. 336, 3
 γύρωθεν (?) II 335, 16. 341, 12
 γωνία angiportus I 275, 2
 δαδουχούμενον πῦρ I 10, 12
 δαδουχία I 402, 11
 δαιμονία I 303, 6 II 353, 11
 δαιμονιώδης II 355, 21. 356, 5
 δαίμων ἀλάστωρ I 303, 5
 δάκρον resina II 189, 15
 δαλός II 193, 3
 δαπανᾶσθαι de exercitu II 215, 10
 δαψίλεια II 348, 15
 δέ in apodosis post εἰ μή I 246, 9
 δεῖγμα ἀπάγειν τινὰ II 110, 21
 κατὰ δειλὴν ἐφᾶν II 156, 13 *περὶ*
δ. ἐ. I 106, 18 II 281, 16 *μέχοι*
δειλῆς ἐσπέρας I 200, 13. 345, 13
ἀπὸ πρωίας μέχοι δειλῆς [ἐφᾶς]
ἢ καὶ ἐσπέρας II 301, 6
 δειλιάω II 72, 13. 204, 9. 313, 1
ἐν δεινῷ ποιεῖσθαι, εἰ II 35, 19.
 67, 15. 249, 4

- δεκαεξί I 175, 11
 δεκάξασθαι τῇ φύσει II 289, 21
 δεκάρχης I 178, 19
 δεκτός εἰς τι II 36, 11
 δεξιόθεν I 130, 1. 215, 13 δ. καὶ
 ἐξ εὐωνύμου (εὐωνύμων) I 209, 4.
 456, 2 II 337, 1
 πολεμικῇ δεξιᾷ τι ποιεῖν II 185, 5
 δεξιὰ παρεκκλίνειν I 255, 1
 δεξιούσθαι τινα δώροις I 173, 14.
 181, 3
 δεξιωμαίων ἐνεκεν ἀποστέλλεσθαι
 τι I 177, 2
 παντοῖα δεξιώσεις omne officiorum
 genus I 91, 6
 δεσμῶ vincio II 282, 22 τὰς τάξεις
 τοῖς τακτικοῖς σφίγμασι I 345, 2
 obligo I 200, 11
 δέσμιος II 208, 8. 13. 285, 18
 δεσμοφύλαξ II 164, 12
 δεσπόζω τι II 235, 1
 ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ καὶ δέσποινα
 II 21, 6 ἡ δέσποινα καὶ πρὸς
 μητρός ξμὴ μάμμη II 357, 12
 ἡ ξμὴ δέσποινα II 367, 18 ἡ
 ὑπεράνωμος δέσποινα ἡμῶν καὶ
 Θεομήτωρ II 374, 16 ἡ ξμὴ δέσ-
 ποινα καὶ φιλιότη τῶν ἀδελφῶν
 II 379, 8
 ὁ δεσπότης (Gregorius VII papa)
 I 66, 6
 δεύτερον πρὸς τι φαίνεσθαι I 369, 6
 ἐν δευτέρῳ τίθεσθαι τι II 273, 7
 δεύτερα λόγου τινα τίθεσθαι I
 176, 13 ubi pro δεύτερα legen-
 dum est δευτέρου cf. I 259, 8
 τὸ δέον συνιδεῖν II 251, 21 τὸ δέον
 ἅπαν ὑποτίθεσθαι II 321, 14
 ἐπὶ μηδενὶ δέοντι nihil profu-
 turus I 235, 16 εἰς οὐδὲν δέον
 ἀποτελεῦσθαι II 190, 4 δέον κρί-
 νειν II 17, 11 δέον λέγειν II
 256, 13 δέον λογίζεσθαι II 124, 4.
 258, 18 δεῖν γνῶναι II 265, 2
 δεῖν λογίζεσθαι II 177, 2. 182, 17.
 194, 1. 264, 5
 δῆ: λέγω δῆ I 49, 5. 79, 10. 143, 17
 cf. τοῦτο δῆ τό. ταῦτα δῆ ταῦτα.
 τότε δῆ τότε
 Θεῶ μόνῳ δῆθεν καὶ ἐναντῶ II 2, 4
 ἀγγέλων δῆθεν ἔξαρχαζόντων II
 355, 2
 δηλώω τινὲ περὶ τινος I 191, 20
 δημαγωγεῖν I 207, 15
 δημαγωγία I 207, 14
 δημαγωγός dux I 37, 9. 207, 13.
 209, 18. 328, 13. 331, 4 II 88, 9
 seditiosus II 152, 5
 δήμευσις I 274, 8. 278, 18. 411, 9
 δημηγορέω II 337, 20
 δημηγορία I 457, 5 II 227, 16
 δημιουργηθεῖσα οἰκία II 346, 9
 δημοκρατέω tumultuor I 319, 15
 δημοσιεύω anathematizo II 4, 12
 δημοσιεύεσθαι in publicum pro-
 dire II 141, 5 = δημοσιεύειν ἐαν-
 τόν II 141, 12 δημοσιεύειν πῆ-
 χυν ἢ βλέμμα II 141, 18
 δημόσιος πόλεμος II 194, 2 δη-
 μοσία μάχη II 214, 8 τόπος
 τις δημοσιώτατος II 363, 7
 δημοτελής τοῦ πολέμου κρίσις I
 401, 18
 διὰ ἐξ ἡμερῶν τελευτᾶν I 288, 13 cf.
 320, 14 διὰ πολλῶν multis ver-
 bis I 116, 5 per multos I 200, 16
 διὰ παντός semper I 155, 18.
 169, 2. 178, 14. 409, 13 διὰ
 μαργάρων I 132, 9. 147, 21.
 335, 1 διὰ ξύλων I 182, 3 διὰ
 χαλκῶν καὶ σιδήρων II 116, 5
 διὰ χρυσοῦ καὶ ἄλλης ποιότητος
 II 145, 20 ὁ διὰ θαλάττης πό-
 λεμος I 188, 6 ἡ διὰ θαλάττης
 μάχη I 283, 11 διὰ τε θαλάσ-
 σης καὶ ἡπείρου μάχεσθαι I
 195, 18 διὰ τάχους II 121, 1
 διὰ τοῦ μέρους τινός a parte ea
 quae .. spectat II 75, 22
 διαβεβαιώω affirmo II 105, 15 δια-
 βεβαιόομαι affirmo, confirmo I
 204, 12 II 96, 20. 340, 14 pol-
 liceor II 327, 24
 διαβιβρώσκειν τὰ ἱστία de ventis
 I 183, 11
 διαβοθρόω II 27, 3
 διαβόσκεισθαι II 363, 18
 διαγελᾶν de die I 46, 2. 403, 12
 de verno tempore II 184, 11
 διαγυμνάζεσθαι II 187, 12
 διαγωγή I 165, 2
 διαδέχομαι τὴν εὐφημίαν I 114, 12
 διαδιδόναι: διεδίδοτο πανταχοῦ
 vulgo ferebatur I 452, 20

- διαδόσιμόν τι εἰς τινα ποιεῖν II 305, 14
 διάδοσις II 372, 12
 ὁ τῆς βασιλείας διάδοχος II 377, 20
 διαέριον γίνεσθαι I 216, 10
 διάθεμα constellatio I 291, 8
 διαθήγω II 300, 13
 διαθράνω II 122, 8
 διαίτην τοῖς τῶν ἰατρῶν λόγοις medicorum disputationibus praeesse II 367, 19
 διακεῖσθαι situm esse II 24, 14. 47, 3. 48, 12. 74, 10. 91, 11. 15. 106, 15. 166, 1. 170, 15 etc.
 διακηρυκεύω I 317, 10. 370, 16. 402, 1. 455, 8 II 84, 21. 92, 10. 97, 4. 98, 20. 21. 287, 16. 326, 3
 διακηρυκεύομαι I 189, 12 II 316, 11
 διακόμισσα II 348, 19
 διακόπτεσθαι perrumpere I 364, 10
 διακράτησις II 239, 8. 9. 20
 διακυμαίνεσθαι I 323, 6
 διαλαλιά edictum I 407, 20
 διαλαμβάνον γραμμα περί τινος I 302, 17 γραφή διαλαμβάνουσα π. τ. I 314, 5. 412, 16 προστάγματα διαλαμβάνοντα, ὅπως II 257, 7 γραφή διαλαμβάνουσα τι II 278, 14 ταῦτα ἢ γραφή διελάμβανεν I 413, 8
 ἐκ διαλειμμάτων II 116, 1
 διαλεκτικώτατος I 292, 18
 διαλιμπάνω I 52, 13
 διαλοιδορεῖσθαι II 318, 2
 διαλύειν τὰ τοῦ ὄνειρου εἰς τι II 340, 7
 ἢ τοῦ ζητουμένου διαμαρτία II 100, 20
 διαμασάομαι τὴν καρδίαν II 366, 3 τὰς σάρκας II 153, 8
 διαμελίζω I 317, 13. 19. 343, 18. 455, 2
 διαμερίζεσθαι I 353, 9 κατὰ διάμετρον I 53, 5
 διαμήνυσις II 362, 12
 διαμηνύω II 97, 14. 324, 11. 376, 4
 διαμονή salus I 450, 21
 διαναπαύειν II 102, 8. 104, 21. 111, 3 ἐαυτόν II 328, 7 διαναπαύεσθαι quieti indulgere I 110, 7. 194, 19 II 287, 15
 διανήχεσθαι II 5, 3 traicere I 192, 16 II 70, 5. 207, 23
 διανοῦμαι κατὰ τινος I 393, 21
 διανυκτερεύω II 371, 5
 διαπέμπεσθαι τι de aliqua re certiore facere I 36, 13 διαπέμπεσθαι πρὸς τινα τὴν εἰρήνην II 260, 12
 διαπεραιούσθαι I 376, 20
 διαπεραιώσις I 281, 18. 290, 12 II 279, 6. 295, 10. 302, 11. 344, 19
 διαπερᾶν traicere I 398, 20. 399, 2 II 271, 18. 277, 22. 280, 4 saepe; de monte II 299, 4
 διαπερονάω de telo II 43, 11
 διαπίπτω εἰς ἀμφισβήτησιν II 242, 1
 διαπιστέω I 338, 17 II 379, 3
 διάπλασις II 225, 2 φύσεως II 382, 13
 διαπλώζομαι I 188, 7. 321, 3. 364, 3 II 171, 20. 175, 4. 178, 10. 250, 4. 279, 5. 309, 19 etc.
 διαπόμπιμος διαμήνυσις II 362, 12
 διαπονεῖσθαι περί τι I 367, 22. 370, 14
 διαπόντιος ἐφθακῶς I 307, 9 καταλαμβάνων I 306, 23 II 56, 6
 διαπόντιόν τινα ἐκπέμπειν I 310, 6. 333, 11
 διαπορθμεύω I 453, 4
 διαπραΐτεσθαι = πράττειν I 178, 14
 διαπρέπειν τὴν βασιλείαν βραχύν τινα χρόνον I 58, 18 τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον ἔτη πέντε I 149, 13
 διαπροσβεύεσθαι legatos mittere I 431, 6 τὰ περὶ εἰρήνης I 435, 19 II 216, 1. 269, 4
 διαπρόμοι ἐπί τινι II 211, 9
 διάπυρος ἀγάπη II 142, 5 ἐπιθυμία I 114, 6
 διαρμόζειν τι λέξει ἰδιώτιδι II 159, 4
 διαρρεῖν de rumore I 58, 13 lascivia diffluere II 137, 21 τὸν βίον II 271, 22 διαρρεῖσθαι mori, interire II 305, 14
 διαρρηγνύειν τὴν σκηνήν II 341, 18
 διαρρησσων διέρρηξε I 152, 5
 διαρρίπτεσθαι spargi I 262, 17
 διαρροῦσχεσθαι II 245, 17
 διασαλεύω II 187, 1

- διασαλπίζει ἡ φήμη τὸ στράτευμα
 I 33, 10
 διασκεδάζειν βουλὰς I 448, 2
 διασκευὴ συντάγματος II 330, 22
 διασκοποῦμαι *delibero* II 327, 10
 διασπερᾶν τὴν ψυχὴν τινος II
 255, 2
 διαστεγάζω II 186, 14
 διάστημα = πῆγμα *tabulatio* II
 192, 14 *διάστημα adv.* = *inter-*
vallo I 389, 15 *διάστημα ἰκανόν*
 II 220, 8 ἀπὸ *διαστήματος ἰκα-*
νοῦ II 283, 12 ἐκ *διαστήματος*
τινος τοῦ θρόνου I 455, 17 ἐκ
διαστήματος μειοῦ I 389, 8
 ἐκ πολλοῦ *διαστήματος* II 362, 2
 ἐκ *διαστημάτων* II 37, 11. 369, 17
 ἐκ *διαστημάτων μακρῶν* II 308,
 22 ἐκ *διαστημάτων τινῶν χρο-*
νικῶν II 276, 14
 τὸ *διστραμμένον τῆς αἰρέσεως* II
 301, 9
 τὸ *διάστροφον* II 214, 6
 διασώζω I 272, 9. 339, 11 II 36, 4.
 227, 8 ἀβλαβῆ τινα II 339, 11
 διασώζομαι I 106, 12. 289, 7.
 350, 4 II 37, 21. 328, 15 τοῦ
 πολέμου I 225, 6
 κατὰ τὸ *διατεινόν τῆς τάφρου* II
 189, 6
 διατέμνειν τοὺς λόγους II 303, 21
 διατετραίνω II 214, 5. 255, 20
 διατυραίνω II 76, 21. 187, 8.
 188, 19
 διατρανῶ II 66, 21
 διατρέχει φήμη I 114, 20 II 326, 4
 διάτρησις II 189, 7
 διατριβαὶ καὶ νεμέσεις II 318, 10
 διατυποῦν μόθου σχῆμα II 117, 10
 παρατάξεως I 304, 19 πολέμου
 I 123, 17. 325, 2. 327, 14. 328, 14.
 426, 1 II 94, 22 τὸ τοῦ πολέμου
 σχῆμα II 212, 22 πολέμου τάξιν
 I 427, 12 *σύνταξιν ἐς πολέμου*
σχῆμα II 182, 18 *διατυποῦσθαι*
παρατάξιν II 330, 6 *νῆας εἰς πο-*
λέμου σχῆμα I 182, 17
 διατωθάζω I 119, 21
 διαύλους ἑπασίας ποιεῖν I 179, 22
 διαφανλίζω II 319, 4
 διαφερουσά τινα βασιλεία I 87, 10
 διαφρημίζω I 285, 16. 455, 6
 διαφιλονεικεῖν II 303, 18
 διαφορεῖν τι τῆς ὕλης II 295, 4
 διαχαράτω τὸ σίγγον II 246, 3
 διδακτικὸς λόγος II 351, 17
 διδασκαλικώτατος I 322, 19
 διδόναι τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀκοήν
 I 162, 6 τὸ πᾶν τι I 403, 6
 ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς I 376, 11
 δίδονται ὑποψία τινὸς κατὰ τινος
 I 325, 1
 διεγείρω II 120, 9
 διεγκαλέω II 93, 22 *τινί τι* II 255, 5
 διεκδρομή II 265, 16. 298, 11
 διεκτρέχω II 253, 4
 διελαύνω δόρυ τοῖς στέροισι I 217, 5
 διέλευσις II 116, 21
 διενεργεῖν I 153, 5
 διενίσταμαι *obstino* I 130, 8 *af-*
firno I 190, 16. 305, 8. 349, 1.
 389, 23. 399, 13. 458, 8
 διεντυγχάνω *lego* II 6, 9
 διεξάγειν *administrare* I 115, 17.
 116, 3. 153, 13
 διεξιούσαι γραφαὶ οὕτως πως I
 115, 3
 διέπω τὰ σκῆπτρα I 257, 12 II 292, 1
 τὸ δεξιὸν κέρασ II 204, 15 τὸ
 μεσαίτατον τῆς φάλαγγος I 325, 4
 τὸ μέσον τοῦ στρατεύματος I
 377, 10
 διερευνᾶσθαι τὴν περιπατητικὴν I
 260, 11
 διεσπαρμένως II 321, 25
 διευθετέω II 135, 4
 διευθέτησις I 158, 5
 διευτροπέζω II 192, 2
 διήρης II 266, 9
 διηρημένως II 331, 6
 διῶδύνω τὴν χεῖρα I 217, 20
 διῦππάζομαι II 190, 17
 διῦππεύοντος ἔτους II 350, 19
 δικαιοπραγία I 432, 21
 δικαίω τῆς βασιλείας τῆς ὑμετέρας
 II 233, 20 *ἐμῶ δικαίω* II 235, 12.
 236, 10 τὰ δίκαια καὶ προνό-
 μια II 241, 13
 ἡ δίκη II 179, 9 ὦ δίκη I 64, 4
 ὦ δίκη Θεοῦ II 235, 22
 δίκωπος II 215, 3
 δίναισ *κακοδοξίας βυθίζειν* II 2, 1
 οἱ τῶν κοινῶν διοικοῦντες II
 182, 12

- διοικονομέω c. inf. II 270, 10 διοικονομοῦμαι I 79, 18. 149, 7 II 151, 17. 349, 5 τὸ βάρος ἔσαν τοῦ πολέμου I 392, 4
- διοκλάω I 42, 16
- διολισθαίνω I 347, 1 II 223, 14
- διομαλλίζω I 51, 2
- διοπτρα: ἡ ἀπὸ τῶν διοπτρῶν κατάληψις II 191, 13
- διορατικώτατος I 113, 2
- διοργανώω I 50, 23
- διοργάνωσις I 144, 4
- διοχλέω τινά I 213, 18
- διπλοῖς λογισμοῖς μερίζομαι I 334, 3
- δισύλλαβον γράμμα brevis epistula I 414, 23
- διωπνίζω II 156, 12. 312, 12. 16. 340, 4
- διωρηλάτης I 309, 19
- διχονοία I 289, 15 II 195, 7
- διφυχία I 88, 15. 351, 21 II 196, 3
- διωκή I 432, 12
- διωλύγιον πένθος I 10, 19 διωλύγιον κωκύειν II 380, 9
- διωρῶξ I 364, 22. 400, 18. 424, 5
- δόγμα doctrina evangelica I 256, 19 εὐαγγελικόν II 44, 12
- δογματίζω I 230, 8. 10. 261, 10. 14
- δογματισταί I 263, 21
- κατὰ τὸ δοκοῦν I 403, 22 τῷ δόξαι I 21, 5. 260, 10
- δοκιμάζω c. inf. I 451, 20
- δοκιμασία τῶν ἵππων I 309, 21
- δοκίς II 147, 5
- ὁ δοκός I 201, 11
- δολιότητες I 372, 1
- δομεστικάτος I 279, 1. 299, 19 II 65, 9
- δομέστικος τῶν σχολῶν I 46, 1 μέγας δομέστικος τῶν δυτικῶν τε καὶ ἀνατολικῶν πραγμάτων I 335, 21
- ὑπὸ τὸ δόρυ γίνεσθαι τινος II 233, 17
- δορυάλωτος I 277, 15. 326, 8. 14. 350, 7 II 310, 19. 324, 22 alibi
- δορυθήρατος I 234, 12 II 280, 2. 283, 22
- τὸ δονκάτον II 243, 9 τῆς πόλεως II 242, 6
- δονκική ἀρχή II 114, 8. 240, 21. 241, 10. 243, 12 καθέδρα II 188, 10
- δουλαγωγέω mihi subicicio II 65, 11 ἢ πρὸς τινά δουλεία II 234, 17. 236, 13 ἢ δουλεία τῆς βασιλείας II 238, 21 δουλείαν ὁμολογεῖν τινη II 125, 2. 166, 16
- δουλεύω II 233, 12. 347, 12 τῇ Ῥωμανίᾳ II 234, 2 ἐπὶ μισθῷ I 256, 1 δουλεύομαι pass. II 347, 9. 11
- δοῦλος τῆς βασιλείας II 229, 13 τοῦ βασιλέως II 263, 19 ἄνθρωπος λίξιος καὶ δοῦλος II 232, 20 τοῦ θρόνου Κπόλεως καὶ τῆς βασιλικῆς ῥάβδου δοῦλος καὶ λίξιος ὑποχείριος II 240, 12 τὸ δοῦλον II 289, 12
- ἐξ δοῦλωνσίντινος ἐρχεσθαι II 238, 17
- δοῦξ Ἀγγιάλου I 303, 14 Ἀυραχίου II 165, 8 Κύπρου II 106, 21. 111, 14. 114, 12. 257, 6. 264, 1 Νικαίας II 81, 19 τῆς Σμύρνης II 94, 16 Τραπεζοῦντος II 162, 4 etc. δοῦξ μέγας I 367, 14. 432, 14 II 116, 15 μέγας δοῦξ τοῦ στόλου II 165, 4 δοῦξ τοῦ στόλου II 178, 7. 212, 8
- δοχεῖον φωτός II 342, 9
- δοχή τινος II 38, 10
- δράμα I 441, 12. II 157, 10. 158, 7. 178, 17. 22. 262, 11 δράμα τῆς προδοσίας II 78, 1 δράμα τῶν φημούσων II 181, 7 ὁ τοῦ δράματος κορυφαῖος II 155, 18
- δραματουργεῖν II 195, 10. 196, 7 δραματουργεῖ καινόν τι ἢ δίκη II 179, 9
- δραματούρημα II 197, 1
- δραματουργὸς τοῦ φόνου II 181, 8
- δρασμός II 285, 21
- δραστηριότης I 160, 20 II 194, 13 γνώμης I 398, 11. 433, 12 περὶ τὰ πράγματα II 145, 8
- δριμύτητες χειμῶνων II 142, 20
- δρομαῖος εἰσεισι I 415, 9 εἰσελθῶν I 421, 21
- δρομάδες νῆες I 420, 5. II 41, 1. 270, 20 δρομάδες κοῦφαι νῆες II 265, 21 κατάσκοποι δρομάδες νῆες II 267, 2
- τὸν περὶ ψυχῆς λοισθιον δρόμον δραμούμενος I 456, 22
- δρόμωνες I 286, 1. 433, 14 II 115, 17

- δρουγγάριος τοῦ στόλου I 309, 11
 II 121, 9 μέγας δρουγγάριος τοῦ
 στόλου II 120, 22. 177, 6 ὁ κα-
 λοῦμενος δεύτερος ὁ δρουγγάριος
 τοῦ στόλου II 170, 13
- δρυμός II 299, 1
- δρῦς, ὁ I 168, 9. 11. 12
- δυναμῶ I 176, 22
- ἡ Βουλγαρικὴ δυναστεία I 343, 4
 ἡ τοῦ καιροῦ δυναστεία II 172, 8
- δυνατῶς ἔχειν c. inf. II 78, 15
- δύνειν τοῦ ὀρίζοντος de sole I
 402, 15
- δυσανάκλητος II 127, 19
- δυσανοπλάστως τινὸς ἔχειν II 135, 8
- δυσαρκεστὸς πρὸς τινα I 421, 1
- δυσελπιστία I 431, 15
- δυσκαταγώνιστος I 68, 8
- πρὸς δυσμαῖς ἔστιν ὁ ἥλιος I 406, 8
- δύσοργος I 445, 7
- δύσπνοος II 370, 15
- δυσσέβεια II 351, 2
- δυσσεβής II 364, 6
- δυστέχμαρτος I 460, 16
- δυστραχῆλος II 254, 4
- δύστροφος II 213, 10
- δυσωδία II 222, 7
- τὰ δυτικὰ μέρη II 147, 9 τὸ δυ-
 τικώτερον μέρος I 365, 18
- δωρεαί donationum instrumenta I
 150, 20
- ἐάν cum ind. fut. II 83, 5
- ἐαυτοῦ = σεαυτοῦ I 347, 14. 348, 1
 II 218, 20 saepius ἐαυτόν =
 ἐμαυτόν II 257, 21
- ἔα desine I 108, 16. 440, 15 sine
 I 112, 18
- ἐγγίζω II 312, 20 πρὸς τινα II
 361, 21
- ἐγγονος I 99, 9
- ἐγγραφος ὑπόσχεσις II 71, 2 τὸ
 παρὸν ἐγγραφον II 232, 15 ἐγ-
 γραφως II 230, 10
- ἐγγωνιάζω II 2, 4. 292, 10
- ἐγεροθῆις ἐκείθεν hinc profectus
 I 245, 11
- ἐγκαθιδρυμένος θρόνῳ II 301, 14
- ἐγκαλλώπισμα τοῦ γένους II 379, 9
- ἐγκάρδιος πόθος I 447, 12. 454, 19
 ἐγκάρδιον ἔχειν τι II 52, 17
- ἐγκαρτερεῖν morari II 207, 18 (sae-
 pissime) τι expectare aliquid I
 415, 6
- ἐγκαρτεροῖα I 136, 3
- ἐγκαιχάομαι I 444, 8 II 46, 14
- ἐγκείμενον ἔχειν τὸν νοῦν πρὸς τι
 II 212, 5
- ἐγκόλπιος I 421, 22 II 216, 4 ἐχ-
 θρός II 312, 7
- ἐγκοπτεσθαι τὰς γλώττας metaph.
 I 457, 6
- ἐγκόσμοιοι καὶ ὑπερκόσμοιοι ἀρχαί
 II 298, 1
- ἐγκράζω τοὺς ἵππους I 380, 6
- ἐγκρατῆς τῆς βασιλείας I 172, 7
- ἐχθραν ἐγκυμονήσας εἶχε II 107, 8
- ἐγκύπτειν βίβλοις I 264, 12 τοῖς
 τῶν ἀγίων συγγράμμασιν II 2, 8
 εἰς ἐπιστήμην I 336, 16
- ἐγκωμίον λόγος I 7, 15. 165, 8
- ἐγρήγορσις II 251, 17
- ἐγχαράττειν γράμμα epistulam ex-
 arare I 414, 23
- ἐγχόρηγος ὕλη II 123, 14 δι' ἐγχο-
 ρήγον I 137, 10
- κατὰ τὸ ἐγχωροῦν I 432, 16 II 199, 7
- ἐγχωρώς I 340, 12. 378, 14. 396, 1.
 400, 7. 423, 5 II 311, 10. 315, 2.
 322, 5
- ἔδνον I 52, 6
- ἐδράζω ἐπὶ τῆς ἐξουσίας I 234, 19
 τὰ τῆς ἀγάπης I 309, 6 (ubi
 ἤδραστο corrigendum est) II
 194, 11 τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδρά-
 ζεσθαι I 198, 4
- ἐδραῖος τὸν νοῦν I 213, 6
- ἐδώδιμα παντοῖα II 212, 12
- ἔθειραι II 380, 12
- ἔθνηκὸν στρατεύμα I 207, 18 τὰ
 ἔθνη I 344, 14
- εἰ c. coni. I 111, 12. 234, 13 II
 157, 21. 180, 16 εἰ τάχα post
 δέδοικα cum ind. I 273, 13 εἰ μὴ
 σπεύσεις ... εἶγε οὐκ ἐπέσπεν-
 σας ... οὐκ ἂν φθάνοις I 246, 7
 εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ I 306, 10
 εἰ δ' οὖν I 246, 1. 339, 3 (adn.)
 II 122, 19 (adn.) 157, 22. 182, 1
 εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ I 220, 17 II 184, 5.
 232, 21 πᾶν εἴ τι τοιοῦτον I
 259, 5
- εἰδήμων τῆς Κελτικῆς γλώσσης II
 217, 18 τῆς Λατινικῆς διαλέκτου

- II 256, 22 τῆς Σχυθικῆς δια-
 λέκτου I 371, 12
 μετ' εἰδήσεώς τινος I 309, 12 ἐν
 εἰδήσει γίνεσθαι τινος I 362, 19.
 371, 14 εἶδθαι διδόναι II 76, 17
 φιλόσοφος εἶδθαι II 154, 13
 συνεχεῖς εἰδήσεις διδόναι περὶ
 τινός τι II 316, 4
 εἰκόνημα II 257, 10
 τὰ εἰκότα quae res postulat I
 356, 10. 415, 5. 445, 15
 εἶμι v. ἴεμαι
 τὰ περὶ εἰρήνης αἰτεῖν τινα II 336, 8
 εἰρηταῖς ἔχειν τινα II 360, 10 κατ-
 ἔχεσθαι II 360, 19 ἐν εἰρηταῖς
 κατέχεσθαι II 372, 16
 εἰρημός διηγῆσεως I 287, 12. 446, 20
 εἰς = ἐν I 28, 4. 36, 16. 136, 3.
 139, 2. 165, 22. 168, 17. 185, 6. 8.
 192, 18. 198, 2. 325, 21 II 21, 12.
 115, 23. 162, 9. 174, 23. 287, 1.
 325, 6. 359, 17 etc. εἰς μακρὰν
 ἔρχομαι I 41, 9 εἰς μάτην I
 42, 1 II 213, 10 εἰς ἅπαν I
 143, 14 cf. II 325, 12 εἰς ἅπαντα
 I 162, 8 χρῆσθαι τινι μεσίτιδι
 εἰς θεόν I 102, 6 εἰς βασιλέα
 χειροτονεῖν I 39, 2 ἀποστέλλειν
 τινα εἰς νύμφην τινός I 314, 15
 ποιεῖν διώρυγα εἰς ἀποχρῶντα
 τάφρον I 364, 22 δεινός εἰς
 πολιουχίαν II 172, 15
 εἰς: καθ' ἓνα I 111, 23. 410, 15
 εἰς τις ἡμῶν I 206, 4 εἰς ἐξο-
 χότατος I 336, 10 εἰς καὶ ὁ
 αὐτός I 116, 1 κατὰ μίαν καὶ
 μόνην ἡμέραν I 407, 4 ἐνιαυτοὶ
 δέκα πρὸς τῷ ἐνί I 368, 5
 εἰσάγομαι τι I 104, 8
 εἰσακούω ἐπὶ τινι I 116, 21
 εἰσδύω τὴν πόλιν I 78, 5 εἰς ὄρος
 I 352, 6 ἐν μεγάλας οἰκίας II
 2, 11
 εἴσειμι redeo I 194, 7. 433, 8
 εἰσέλευσις I 121, 21. 125, 22.
 130, 21. 151, 13. 201, 21. 295, 15.
 411, 4 II 81, 23. 107, 6
 εἰσηγέομαι narro I 288, 9 εἰση-
 γηθεῖς περὶ τινος I 459, 3
 εἰσηγήσεις praeceptum II 121, 16
 delatio I 444, 20
 τὰ εἰς τὴν πόλιν εἰσιτήρια II 344, 17
 εἰσοιζίζομαι τινα εἰς θυγατέρα I
 417, 19
 εἰσπνεῖν II 370, 4 τὸν ἄερα II
 369, 20 εἰσπνεῖσθαι II 368, 18
 εἰσπραξις tributum I 287, 8
 εἶσω τῆς πίστεώς τινα ποιεῖν I
 322, 20
 εἶθ' οὕτω I 65, 8. 284, 4 καὶ θ' οὕτω
 I 65, 11. 129, 5. 265, 14. 274, 1.
 289, 16. 303, 9. 306, 6. 365, 13
 alibi
 εἶτε ἐκ θείας ὁμοφῆς εἶτε καὶ ὅπως
 οὐκ οἶδα I 408, 4 εἶτε ... εἶτε
 καὶ ... οὐκ οἶδ' ὅπως I 418, 22
 αἱ ἐξ ἀπάντων μέμψεις I 49, 21
 ἡ ἐξ ἀπάντων βουλή I 206, 5
 ἐκ μέσης συγκλήτου σεβαστός
 ἀναρρηθείς I 48, 20 ἐκ τῆς
 σφαγῆς (= τῆσφαγῆ) I 371, 19
 ἐξ ἀποστολῆς I 76, 4 ἐξ ἀπάν-
 των usque quaque I 49, 20 ἐκ
 πολλῶν prolixè I 88, 21 a multis
 I 180, 14. 368, 10. 444, 14 ἐκ
 τῶν δεξιῶν I 215, 18 ἐξ ὑπερδε-
 ξιῶν τῶν Κομάνων I 403, 19
 ἐξ ἐκατέρων I 66, 20. 400, 9 ἐξ
 ἐτέρου I 340, 18 ἐξ εὐωνύμων
 I 215, 17 ἐξ ὀπισθίων I 349, 3
 τινός I 270, 15. 376, 3. 387, 21
 ἐκασταχοῦ τῶν μελῶν I 145, 4
 ἐκαστος = ἐκάτερος I 170, 7
 ἐξ ἐκατέρων I 400, 9 ἐφ' ἐκάτερα
 II 50, 7. 51, 7. 330, 13. 336, 23
 τὰ ἐφ' ἐκάτερα II 86, 3 παρ'
 ἐκάτερα I 395, 14
 ἐκβάλλω sumo I 102, 16 II 46, 16
 ἡ νῦν γλῶττα ἐκβαρβαρώσασα II
 174, 8
 ἐκβιάζω II 366, 16
 ἐκδειματεῖν(?) I 142, 11
 ἐκδειματοῦν II 310, 18 ἐκδειμα-
 τοῦσθαι I 377, 14 II 310, 15.
 342, 4
 ἐκδίδοσθαι ἐς ἰδίαν αὐτῷ γυναῖκά
 τινα II 132, 10
 ἐκδιηγείσθαι II 293, 8
 ἐκδικεῖν τινα εἰς τινα II 257, 21
 ἐκδίκησις τινος I 205, 18 II 36, 18
 ἐκδίκησιν ποιεῖσθαι II 288, 5
 ἐκδοτον ἑαυτὸν ποιεῖν τινα II 376, 9
 ἐκδουλεύω II 230, 22. 233, 15
 ἐκεῖθεν fere idem atque ἐκεῖ (cum

- genet.) I 192, 21. 194, 15. 211, 14
 II 53, 11 *ἐκεῖθεν* ab altera parte
 I 411, 13
- ἐκεῖνος* = *αὐτός* I 53, 8 II 141, 6
 (?). 19 = *αὐτός* I 310, 12. 341, 13
ἐκεῖνος et *οὗτος* in eadem sen-
 tentia de iisdem I 90, 7. 106, 17.
 107, 17. 114, 2. 166, 12. 255, 21.
 290, 7 item *ἐκεῖνος* et *αὐτός* I
 392, 20
- ἐκεῖσε* = *ἐκεῖ* I 81, 5. 202, 22.
 278, 5. 388, 6. 437, 9 II 10, 17.
 17, 10. 85, 15. 100, 18. 102, 3.
 128, 9. 132, 4. 315, 14. 346, 23.
 347, 2
- ἐκεχειρία* otium I 249, 15. 310, 2.
 317, 17. 323, 18. 342, 3 *ἐκεχει-*
ρίαν ἔχειν c. inf. II 74, 3
- ἐκθαμβεῖσθαι* I 450, 1. 10
- ἐκθαμβος* I 288, 12. 339, 7
- ἐκθειάζω* II 293, 22
- ἐκθῆγω* II 365, 3
- ἐκθύμος* II 154, 1 *ἐκθύμως ἀγω-*
νίζεσθαι II 253, 16 *μάχεσθαι*
 II 281, 21
- ἐκκαίειν τὸν ἀέρα* II 310, 17
- ἐκκακέω* I 307, 15 II 179, 13
- ἐκκαλεῖσθαι* *precari* I 258, 14 *ἐ.τινα*
εἰς θάμβος καὶ τέρψιν I 144, 11
- ἐκκεῖσθαι* I 233, 9
- ἐκκεντέω* II 247, 5
- ἢ κατὰ τὴν Κπολιὺν μεγάλη ἐκκλη-*
σία II 240, 17 *ἢ μεγάλη παρ'*
ἡμῖν ἐκκλησία II 350, 4 *ἐκκλησία*
forum ecclesiasticum I 265, 14
 II 4, 19 *τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα*
διδόντα I 63, 3 *ἐκκλησίαν κη-*
ρύττειν καὶ μέγιστον συνέδριον
 I 275, 14
- ἐκκλησιάζω τὴν σύγκλητον* I 101, 5
- ἐκκοπή ὀφθαλμῶν* II 165, 6
- ἐκκόπτω* I 366, 18
- ἐκκοπί* I 419, 3
- οἱ ἔκκοιτοι* I 221, 15 *saepissime*
τῶν ἔκκοιτων ἡγεμῶν I 404, 13
οἱ ἔκκοιτοι ἡγεμόνες II 24, 18.
 50, 21 (add.) *τῶν ἡγεμόνων ἔκ-*
κοιτος II 54, 9 *οἱ ἔκκοιτοι τῶν*
ἡγεμόνων καὶ προέχοντες τοῦ
λαοῦ II 17, 13 *οἱ ἔκκοιτοι τοῦ*
ὀπλιτικοῦ παντός I 233, 2 *τῆστοξ-*
είας ἔκκοιτους εἰδήμονας II 22, 3
- ἐκκυκῶ* I 24, 22
- ἐκκυλίειν τῆς ἔδρας* I 348, 11
- ἐκλαμβάνομαι* *interpretor* I 136, 13.
 141, 22
- ἐκμαγεῖον* I 70, 8
- ἐκμειλίσσομαι* II 86, 13
- ἐκνίκημα* II 255, 1
- ἐκπέμπο γραμματα πρὸς τινα* I
 173, 21
- ἐκπειάννυμαι* II 43, 9
- ἐκπηθάω* *clam egredior* I 190, 8
- ἐκπιέζω τὴν ψυχὴν* II 214, 13
- ἐκπίπτει κόλπος ἐς πέλαγος* I 25, 11
- ἐκπληροῶ κῆδος* I 232, 5
- ἐκπληρωσις τῶν αἰτουμένων* I 367, 9
- ἐκποιεῖσθαι* *alienare* I 227, 20
- ἐκποίησης* I 227, 18
- ἐκπρωσις ἀπὸ τῆς βασιλείας* I 172, 9
- ἐκπυθάνομαι τινα* I 113, 16
- ἐκπωμα* opp. *κύπελλον* II 375, 21
- ἐκρεῖν* *paulatim dilabi* I 254, 12
- ἐκρήγνυμι ἐς φῶς τὴν ἔχθραν* II
 273, 8
- ἐκστρατεία* I 443, 4 II 144, 18.
 321, 17. 366, 12
- ἐκστράτευσις* II 142, 2
- ἐκτιάδην κείσθαι* II 127, 4
- ἐκταπεινώω* II 159, 21
- ἐκταράττειν* II 342, 14
- ἐκτέμνειν (?) τινά* *de gladio* I
 391, 12
- ἐκτενεῖς δεήσεις* II 372, 15 *ἐν-*
τεύξεις II 326, 13
- ἐκτεφροῶ* II 74, 7
- ἐκτίθημι* *indico* II 239, 6. 247, 2
compono γραφάς I 60, 19 *ἐπί-*
θεσθαι *referre* I 156, 21 *per-*
scribere γραμματα I 173, 11 II
 111, 22 *γραφὴν* I 308, 8 *χρη-*
σόβουλλον λόγον I 280, 9 *χρησ-*
μὸν ἐν χάριτι I 290, 13
- ἐκτορεύω* I 146, 7
- ἐκτοτε* II 101, 3. 276, 14. 365, 17
- ἐκτραγωδεῖν τι* II 255, 21
- ἐκτριβή* *contritio* II 383, 8
- ἐκτυφλοῦσθαι τὸν νοῦν* I 461, 2
- ἐκτύφλωσις* I 455, 7
- ἐκφαλακρώω* I 118, 3
- ἐκφλέγεσθαι* I 221, 10
- ἐκφορον ποιεῖν τι* I 104, 10 *τίθεσ-*
θαι I 105, 4
- ἐκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα* I

- 265, 17 *ἐκφυλα τῆς ἐκκλησίας φρονεῖν* II 4, 13
ἐκφωνεῖν I 297, 9
ἐκχωρῶ τινά capio I 211, 12 *τινί τι* I 427, 23 c. inf. I 115, 18
ἐκχώρησις τοῦ κράτους cessio imperii I 112, 13
ἐλαύνω: *ἐλληκῶς εἰς ἄκρον σοφίας* I 258, 14 *εἰς κίνδυνον* I 194, 6 *εἰς τὸ μηδέν* I 164, 22 *ἐν στένω* I 320, 23 *ἐλαύνεσθαι τὰς φρένας* II 236, 5
ἐλεινολογεῖσθαι I 61, 14
ἐλευθερία immunitates I 290, 8
ἐλευθεριάζειν τινός II 231, 6
ἐλεύθερος τὴν χεῖρα I 104, 4 *ἐλευθέρως προσφέρεισθαι τινί* I 440, 3
ἐλευσις I 193, 2. 15. 232, 14. 284, 16. 327, 11. 355, 22. 357, 4. 393, 7 II 97, 16. 201, 9. 217, 11. 218, 5. 223, 3. 256, 19 *alibi*
ἐλιζες καὶ καμπαί Hebrī fluvii II 296, 1
ἐλκω κατὰ νοῦν τι I 113, 22
ἐλληνίζειν I 4, 9 II 332, 5. 349, 19 *ὁρθῶς* II 349, 21 *περὶ τὴν προσηγορίαν graeco appellari vocabulo* I 342, 21
ἐλλόγιμος I 231, 1. 236, 11
ἐλλοχῶ I 33, 15
ἐλλοχίζω I 34, 22
ἐλπίζω expecto I 157, 5. 201, 16. 311, 4. 313, 16. 397, 1 *εἰ μὴ ... ἀλλ'* II 370, 22
αἰ *πρὸς τινα ἐλπίδες* I 455, 5 *παρ' ἐλπίδας* I 121, 7. 281, 7. 382, 10. 414, 12 *ἐλπῖσιν ἐξ ἐλπίδων παραπεμπόμενος* II 129, 4 *ἀγαθαὶ ἐλπίδες* II 15, 11 *χρησται ἐ.* II 11, 10. 56, 20. 65, 14. 88, 2. 177, 19. 202, 4. 324, 2. 378, 18 *σώζουσαι ἐ.* I 217, 14. 347, 21. 406, 20 II 97, 20. 282, 7. 334, 6
ἐμβαθύνω I 259, 3 II 358, 5
ἐμβάπτειν τοῖς σπλάγχνοις τὸ ζῆφος II 181, 13
ἐμβόημα I 405, 14
ἐμβολος aries II 74, 9
ἐμβραδύνω I 313, 19 II 177, 14. 179, 13. 281, 10
ἐμβροθία gravitas II 225, 11
ἐμβρομᾶσθαι I 346. 19. 373, 8
ἐμβρομᾶσθαι τῷ πάθει τῆς λύπης II 374, 5
ἐμβρόμημα I 450, 13 II 225, 20
ἐμετος I 358, 16
ἐμπάθεια I 293, 14
τὰ ἐμπεδούμενα I 103, 1
ἐμπεριπόλεμος II 109, 15
ἐμπεριβόλως(?) I 260, 17
ἐμπικραίνομαι II 383, 14
ἐμπύπρημι de furore I 259, 14
ἐμπεπιστευμένος τὴν φυλακὴν τινος II 158, 5 *τὴν φρουράν* II 273, 4
ἐμπορικώτατος I 294, 9
ἐμπότης κρύος I 177, 6
τὰ ἐμπροσθεν ulterius I 191, 4
ἐμφανὲς πρόσωπον I 262, 5
λόγος ἐμφαντικός τινος I 129, 21
ῥήματά τινος ἐμφαντικά I 129, 21
ἐμφασίς ἀνωμαλίας II 369, 4
ἐμφιλοχωρεῖν c. dat. I 460, 12
ἐμφορεῖν τινά τινος II 301, 5 *ἐμφορεῖσθαι δωρημάτων* I 20, 1 *ὄνου* I 435, 16
ἐμφουρον γίνεσθαι in carcerem duci II 158, 6. 355, 8 *ἐμφουρον ἔχειν* II 158, 16 *δεσμώτην καὶ ἐμφουρον ἔχειν* II 162, 9
ἐμφουρον καὶ δεσμώτην εἶναι I 454, 3
ἐμφύλιος (inter Christianos) πόλεμος II 49, 18 *φόνος* II 50, 20
ἐμφυσάω II 189, 16
ἐμφωλεύω c. dat. II 351, 12
ἐν = εἰς I 70, 9. 369, 6. 8 II 371, 20
ἐν ὀφθαλμοῖς τινα θεᾶσθαι I 450, 5 *ἐν ἴσῳ θυμῷ* I 211, 2
χρήματα ὅποσα ἐν χουσῶ καὶ ἀργύρῳ I 226, 19 *ἐν ἀπαιδεύτῳ ἦθει καὶ βαρβαρικῷ* I 258, 17
ἐν ἀπορρήτοις I 455, 8 *ἐν ἐλαχίστοις* I 174, 17
ἐναβρόνομαί τι I 263, 3 *ἐπί τι* II 349, 10
ἐναγκαλίζομαι τινα = ὄλαις χερσὶ κατέχω I 60, 13. 92, 10 II 155, 10. 160, 22 *δόρου μακρόν* II 15, 18. 16, 13 *δόρου τῇ δεξιᾷ* II 44, 16
ἐγχος II 49, 9 *ἐγχεα μακρὰ* II 50, 22
ἐναντιολογία II 354, 21
ἐναπερείδεσθαι I 215, 17

- ἐναπερεύγειν ταῖς χερσὶ τινος τὴν
 ψυχὴν II 370, 16
 ἐναποδεσμεῖσθαι τι I 379, 10
 ἐναποδύομαι μάχην I 370, 3 πρὸς
 τὸν πόλεμον I 429, 2
 ἐναποθνήσκω τι I 364, 14
 ἐναποκλείω II 356, 17
 ἐναποκρεμάννυμι I 379, 12
 ἐναπολείπω II 89, 14
 ἐναπομένω τι I 365, 12
 ἐναποπνίγασθαι I 377, 22
 ἐναποτίθεσθαι II 258, 14. 259, 2
 ἐναρμόζω: ἐνηρμοσμένος κατὰ τὸν
 Πολυκλείτειον κανόνα II 224, 19
 ἐνασχολεῖσθαι τι I 263, 4 περὶ τι
 II 278, 10. 375, 20
 ἐνατενίζω τι I 90, 23. 210, 13.
 456, 17 II 59, 4. 61, 3. 81, 7
 εἰς τινα II 379, 5 πρὸς τινα I
 39, 7. 130, 15 II 83, 2. 138, 4.
 159, 10
 ἐναυθεντιέω I 234, 1 τοῖς πράγ-
 μασι II 137, 20
 ἐνδάκνειν τὴν γλῶτταν II 277, 15
 ἐνδεκατέσσαρες I 315, 6
 οὐκ ἐνδέχεσθαι μηδ' ἄλλοι ψιλῆς
 ἐπινοίας καζόητες ἢ δολερὸν πρὸς
 τινα II 245, 3 μὴ ἐνδεχομένου
 I 277, 11
 ἐνδιαίτημα I 260, 5. 445, 2 II
 345, 18
 ἐνδιατριβεῖν περὶ τι II 350, 10
 ἐνδιδύσκω τι I 114, 4 ἐνδιδύσκο-
 μαί II 44, 21
 ἐνδίδωμί τινος I 285, 22 τι I 376, 17
 πρὸς τι I 50, 14 θαρρεῖν I 146, 2
 ἐνδιύστημι λόγους I 246, 14
 ἐνδοθῆ II 351, 11
 ἐνδομυχοῦντα λογισμὸν ἔχειν II
 32, 17 τὸ ἐνδομυχοῦν II 352, 17
 τὸ ἐνδόσιμον διδόναι I 310, 14
 II 72, 18 λαμβάνειν I 94, 12
 II 9, 8. 18, 12
 ἐνδοσιάτω II 259, 16
 ἐνδυμα II 352, 14
 τὸ ἐνδύναμον ἔχειν τινὸς ἐκ τινος
 II 230, 2
 ἢ ἐνεγκαμένη patria I 235, 15.
 274, 19. 280, 21. 331, 9. 443, 4
 II 37, 1. 64, 21. 246, 5
 ἐνεργεῖν τὰ τῆς ἀρχῆς I 417, 3
 τὸ ἐνεργὸν ἔχειν II 228, 7
 ἐνηχεῖν τὸ ἐννάλιον I 313, 12 λόγος
 τις τοῖς ὡσὶ τῶν κομήτων ἐνη-
 χηθεῖς II 87, 11
 ἐνθαλαττεύεσθαι ὑπὸ τῶν αἱμάτων
 I 67, 1
 ἐνθεν: ὁ μὲν ἐνθεν ... ἐκεῖθι δ'
 ὁ Βουέννιος I 37, 10 ἐνθεν μὲν
 ... ἐκεῖθεν δέ I 139, 9. 365, 23
 τινὸς ἐνθεν I 324, 12 ἐνθεν τι-
 νός I 420, 10 ἐνθεν δέ I 215, 2
 ἐνθεν τοι II 306, 9. 361, 6 sae-
 pissime
 ἐνθύμιον λαμβάνειν τὰς συνθήκας
 I 67, 18
 ἐνιαχοῦ I 392, 21 τῶν λόγων I
 310, 17
 τὸ ἐνεστός praesentia I 253, 19
 ἐνίσταμαι instare I 407, 19 cau-
 sam agere I 230, 9
 ἐνισχύειν posse I 263, 5
 ἐννεός I 140, 15. 168, 13
 ἐνόρκως βεβαιουῖσθαι συμφωνίαν
 II 247, 2
 ἐνοῦσθαι τι I 106, 14. 109, 1.
 185, 21. 197, 22. 429, 22 II
 174, 15 μετὰ τινος I 282, 22.
 396, 12. 429, 21 II 326, 20 ἠνω-
 μένως II 2, 19
 ἐνσημαίνω subsigno II 246, 16 ἐν-
 σημαίνομαι ἐν ὀλίγοις II 277, 3
 ἐνσηκῆτω de morbo II 276, 13.
 367, 14
 ἐνσοριάζω I 184, 15. 289, 9 II 344, 8
 ἐνστασις assiduitas, constantia II
 128, 22 contumacia I 451, 9 ob-
 iectio II 303, 21. 304, 6
 τὸ ἐνστατικόν I 103, 8
 ἐνστερνίζομαι I 83, 18. 151, 11
 ἐνταῦθα γενομένη I 160, 17 II 320, 8
 ἐνταῦθα τοῦ λόγου τις γεγόμενος
 II 289, 20
 ἐνταυθοῖ II 347, 16
 ἐντευξίς preces I 169, 4. 393, 5
 II 160, 6. 326, 14
 ἐντέχνως II 273, 12
 ἐντόσθια II 158, 21
 ἐντρομος II 158, 2
 ἐντυγχάνειν τῷ συγγράμματι II
 289, 21
 τὸ ἐννάλιον ἀλαλάζειν I 248, 10
 (ubi τὸν in τὸ mutandum est)
 271, 4 II 78, 3. 86, 21. 331, 3

- ἐνηχεῖν I 313, 12 ἠχεῖν I 326, 16.
 332, 9. 380, 1. 403, 13 ἡ ἐννά-
 λιος σάλπιγξ I 370, 11. 377, 3.
 404, 4 Π 89, 11
 ἐνυγρον πῦρ Π 192, 17
 ἐνυπάρχω I 227, 2
 ἐνωμότως Π 125, 3. 227, 19. 236, 11
 ἐνώπιον πάντων Π 9, 7 τῆς θεο-
 μήτορος Π 160, 6
 ἐνωραίζεσθαι οἶον ἐπί τινι I 444, 16
 ἐνωτίζομαι τι I 95, 17. 166, 17.
 414, 5. 22 Π 71, 19. 105, 8. 317, 22
 ἐξαγγελικοί τινος λόγοι I 141, 22
 ἐξαγκωνίζω I 391, 12
 ἐξαγόρευσις ἀσεβείας Π 355, 13
 ἐξαγριάνω intrans. Π 306, 6
 ἐξάγω τὸ ξίφος τοῦ κουλεῦ I
 241, 20 ἔχθρας εἰς τοῦμφανές
 Π 107, 8
 ἐξάδελφος Π 169, 1. 353, 19 (?)
 ἐξαιμος Π 140, 6
 ἐξαιτέομαι τινα I 271, 17
 ἐξαιτήσις Π 58, 9
 ἐξάκουστος Π 171, 11
 ἐξαπλοῦν τὰς χάριτας Π 305, 15
 ἐξαπορεῖν τοῖς ὅλοις Π 262, 1 ἐξα-
 πορεῖσθαι Π 206, 12 τοῖς ὅλοις
 Π 362, 8
 ἐξαποπέλλω I 430, 5 Π 207, 3.
 212, 20. 222, 3. 231, 12
 ἐξάπτομαι τι ἀπό τινος Π 288, 21
 ἐξαοτάω τινός I 351, 11 Π 297, 22
 ἐξαοτύω τὰ πρὸς πόλεμον I 182, 7.
 196, 2 etc.
 ἐξαοχος τῶν δυτικῶν στρατευμάτων
 I 71, 19 βασιλικῆς ἐπιστήμης
 I 162, 18
 ἐξάοχω τινός I 309, 4 Π 85, 9
 ἐξαστράπτω de rosa I 135, 20
 ἐξασφαλίζομαι Π 266, 15
 ἐξαιγάω I 146, 10
 ἐξαιχενίζω I 137, 12
 ἐξεγείρειν κρυεῶνα κακῶν Π 151, 5
 ἐξεδρον ποιεῖν equo deicere Π
 285, 11
 ἐξεσπι oportet I 69, 5. 271, 14
 ἐξέλευσις I 158, 4. 203, 19. 245, 2.
 315, 19. 385, 8 Π 252, 12. 378, 1
 ἐξερεῦγεσθαι δόγματα I 265, 17
 πάνθ' ὅπως εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ
 Π 354, 1 ψυχὴν I 293, 6 τὰς
 ψυχὰς ἐς ἀέρα I 456, 11
 ἐξερεῦνησις τῶν θεῶν λόγων I
 263, 16
 ἐξεριπῶ Π 48, 13
 ἐξευμενίζομαι τὸ θεῖον I 208, 8
 ἐξέχομαι τινός Π 347, 2 τῆς γνώ-
 μης τινός Π 313, 1
 ἐξήμος I 79, 21
 ἐξειδιάζομαι τινι I 277, 11
 ἐξειδιάζοντως I 148, 17
 ἐξιλεοῦσθαι Π 100, 14
 ἐξιλέωσις I 154, 10
 ἐξιπάζομαι Π 261, 15
 ἐξισχῶ I 351, 10. 399, 14. 406, 21
 Π 102, 6
 ἐξισωτής I 432, 20
 ἐξκουσσάτον nomen navis Π 41, 5
 ἐξκουσσάτον μονῆρες Π 170, 14
 ἐξογκῶ εἰς μέγα I 165, 12 τὰ
 ἰστία Π 171, 8
 ἐξοιδέω Π 372, 20. 21
 ἐξομαλίζειν τὸ στρατεύμα πρὸς πα-
 ρατάξεις καὶ μάχας Π 137, 10
 ἐξομαλίζομαι τοὺς ὄχθους τῆς
 γλώττης Π 350, 14
 ἐξομβρίζεσθαι ἄνωθεν pass. Π
 356, 15
 ἐξορᾶν πόρρωθεν Π 24, 16
 ἐξοργίζομαι Π 356, 2
 ἐξοροφῶ Π 192, 16
 ἐξορχεῖσθαι prodere I 371, 22 Π
 182, 1. 356, 3
 ἐξοτρύνω I 283, 6
 ἐξουθενέω Π 83, 8
 ἐξουσία potestas I 180, 8. 287, 10
 Π 236, 10. 241, 19. 245, 8. 248, 2
 dicio I 181, 21. 234, 19 ἐξουσία
 δουκική Ἀγχιάλου I 314, 1 ἐν
 ἐκείνῳ ἦν ἡ πᾶσα ἐξουσία τῆς
 Ἀδριανουπόλεως Π 16, 6 τὴν πᾶ-
 σαν ἐξουσίαν τῆς Σύρονης ἀνα-
 τίθεσθαι τινι Π 93, 19 ἡ πᾶσα
 ἐξουσία τῆς Ἀντιόχου Π 102, 12
 ἡ ἐξουσία ἅπασα summa rerum
 Π 102, 20 ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας
 ἐξουσίαν τυγχάνειν Π 233, 3 ἐξ-
 ουσία μεγαλοδύναμος regis Ala-
 maniae titulus I 174, 4. 175, 3
 ἐξουσιάω τινός I 178, 4. 301, 1
 κατὰ πόλεις Π 256, 15
 ἐξουσιαστής Βαβυλῶνος Π 103, 2
 ἐξουσιοκράτωρ Π 205, 7
 ἐξυπανέχω I 53, 5

- ἔξυπανίσταμαι II 190, 11
 ἔξυπηρετοῦμαι I 453, 4 II 209, 13.
 347, 22
 ἔξυπνος I 414, 14
 ἔξω τῶν ἐπιτιμίων ἐστάναι I 154, 12
 ἔξω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς ἔξου-
 σίας I 287, 9
 ἔξώπολον I 320, 16
 ὡς εἶοικε ut apparet I 214, 6. 316, 7.
 371, 21 εἰοικότες ἱέρακος ὄφθαλ-
 μοί I 135, 21
 ἐπαγάλλεσθαι τι II 53, 9
 ἐπαγγελίας πρὸς τινα ποιῆσθαι II
 111, 23
 ἐπαγορπνεῖν I 441, 2 II 9, 16.
 152, 8 τῷ εἰκονίσματι I 258, 12
 ἐπαγιγίσειν de furore II 236, 6
 ἐπαίτης II 145, 22
 ἐπακμάζω de morbo II 371, 5
 ἐπαλείφω stimulo I 376, 14 II
 165, 9
 ἐπαληθεύων ἐν λόγοις καὶ πράξεσι
 dictis factisque verax II 14, 7
 μηδ' ἐπὶ τῷ τυχόντι ἐπαληθεύειν
 II 136, 3
 ἐπάλληλαι ἐρωτήσεις I 261, 8 ἐπάλ-
 ληλοι παροξυσμοί II 309, 2
 ἐπάν cum ind. I 36, 23. 318, 6.
 326, 7. 339, 14. 364, 13. 449, 11.
 455, 11 II 178, 11. 328, 5. 342, 11.
 343, 5. 12. 344, 16 cum coni. I
 248, 10 cum optat. I 251, 12
 II 223, 13. 274, 19
 ἐπαναξυγνῖναι (redire) c. dat. I
 275, 12 εἰς τι I 256, 12 πρὸς
 τι I 329, 3
 ἐπανάξενξις II 227, 6
 ἐπανακαλεῖσθαι τι restituere ali-
 quid I 38, 1 τινά τινος II 294, 15
 ἐπανακάμπω εἰς τι II 240, 8
 ἐπανακτιᾶσθαι χρησταῖς ὑποσχέσεσι
 II 39, 6
 ἐπανανήχομαι II 291, 15
 ἐπαναπαύεσθαι οἷον ἐπὶ τοῖς παρ-
 οῦσι I 445, 5
 ἐπαναστάσεις τοῦ βίου II 145, 7
 ἐπανασώζειν II 124, 4. 231, 12
 ἐπανασώζομαι τινα II 249, 7
 ἐπαναιτρέχω II 160, 11. 202, 14.
 204, 7. 248, 10
 ἐπανέλευσις I 304, 1. 319, 10
 ἐπάνοδος reditus II 248, 1. 313, 6
 ἐπαποθνήσκειν τι II 359, 6. 360, 19
 ἐπαπολαύειν τινός I 303, 14. 308, 12.
 22. 322, 10. 443, 6
 τὸν ἐπαρήγοιτα μὴ ἔχων I 396, 15
 ἐπαρράσσω I 380, 14
 ἐπαρχία Βυζαντίου II 147, 15 τῆς
 Κωνσταντίνου II 155, 11
 ἐπαρχος II 177, 21
 ἐπαρωγή I 403, 4
 ἐπαρώμαί τι II 381, 6
 ἐπαφιέναι τὴν γλῶτταν II 42, 5
 πῦρ κατὰ τινος II 48, 16
 ἐπεὶ cum optat. I 428, 19 saepius
 ἐπειδάν cum ind. I 17, 4. 393, 18
 μετὰ τὴν ἐπιούσαν I 95, 20
 τῆς χρείας ἐπέκεινα I 361, 1
 ἐπεκτείνεσθαι τοῖς ἔμπροσθεν I
 191, 4
 ἐπέλευσις I 276, 20. 280, 5. 327, 7.
 376, 10 II 169, 9. 207, 7. 333, 5
 ἐπεμβολαὶ κωπῶν II 171, 1
 ἐπενδύομαι I 341, 14 II 109, 10
 ἐπεξέλευσις I 278, 20
 ἐπέραστος I 145, 5
 ἐπερωτᾶν περὶ εἰρήνης II 119, 16
 τὰ περὶ εἰρήνης I 338, 5. 427, 23
 II 215, 12 τὰ πρὸς εἰρήνην I
 52, 22
 ἐπευφημεῖν τι II 288, 7
 ἐπέχειν τὸ δεξιὸν κέρασ II 205, 7
 ἐπηβολώτατος ἀνὴρ II 249, 9
 ἐπηλυγάζω I 219, 1 II 144, 6. 321, 5
 ἐπὶ τῶν χειρῶν φέρειν τὰ ξίφη II
 192, 1 οἱ ἐπὶ δόξης καὶ γένους
 εὐγενοῦς I 59, 15 ἐπ' ἀληθείας
 re vera I 191, 15 ex animo I
 339, 2 ἐπ' ὀνόματί τινος II 48, 17.
 345, 11 ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις per
 multos dies II 19, 2 (sic saepius)
 ἐπὶ τούτοις interea I 256, 19.
 415, 18 ἐπὶ τούτῳ αὐτῷ II 223, 10
 ἐφ' ᾧ c. inf. II 119, 23. 317, 20
 (saepissime) ἐπὶ αὐτῷ τούτῳ ...
 ἐφ' ᾧ I 415, 2 ἐπ' ἀδελφῇ γαμ-
 βρός I 344, 12 II 209, 8 ἐπὶ
 τοσοῦτον I 175, 1 ἐπὶ πολὺ diu
 I 217, 3 longe I 250, 17
 ἐπιβάλλει θερμότερον τὸ θέρους I
 197, 1
 ἐπιβάτης eques II 295, 18. 317, 15
 ἐπιβιβάζω τινα ἐφ' ἵππον II 282, 21
 ἐπιβιόω II 248, 20

- ἐπίβλεψις II 143, 3
 ἐπιβραβεύω I 79, 7 II 348, 13
 τὸ τῆς χιόνος ἐπιβριθές I 394, 10
 ἐπιβρίθειν II 289, 20. 295, 4 κατὰ
 τινος II 291, 10
 ἐπιγάννυμαι II 318, 1 ἐπιγάννυμαι
 I 294, 5
 ἐπίγειος τιμὴ II 236, 14 λῆξις II
 366, 4
 ἐπίγνωσις I 409, 20
 καιροῦ πολέμου ἐπιδημηκότος II
 145, 19
 ἐπιδίδωμι εἰς ἡλικίαν adolesco I
 296, 4
 ἐπιδηγεῖσθαι I 104, 21
 ἐπιδιώξις II 302, 17. 311, 7. 327, 10
 εἰς ἐπίδοσιν ἔρχεσθαι florere I
 291, 16
 ἐπιδράττεσθαι καιροῦ II 289, 12
 ἀρχῆς II 338, 22
 ἐξ ἐπιδρομῆς in transcurso, ilico,
 primo adventu I 189, 7. 244, 9.
 282, 12. 361, 19 etc.
 ἐπιζυγοῦν θύραν I 441, 2
 ἐπιθλίβω II 138, 18. 368, 11
 ἐπιθυμητικῶς ἔχω = ἐπιθυμῶ I
 306, 9
 ἐπικαλεῖσθαι τινα εἰς ἔλεον I 363, 6
 ἐπικαταλαμβάνω appropinquo, su-
 pervenio I 305, 9. 307, 2. II
 313, 5 τινά I 251, 9 II 98, 18
 aliquem assequi
 ἐπικλώθειν βρόχον ἐκ νευρῶς τῷ
 τραχήλῳ τινός I 315, 21
 ἐπικράββατον I 379, 7
 ἢ τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτεια Roma-
 norum fines II 248, 3
 ἐπικυλίειν advolvi II 373, 20
 ἐπιλάμπει ἀντὶ χάρις I 140, 9
 ἐπιλέγω πρὸς ξυμαντήν II 268, 14
 ἐπιμάχομαι (?) τινί I 193, 21
 ἐπιμειδιάω II 208, 16
 ἐπιμοιρᾶσθαι II 23, 5
 ἐπινέμεσθαι ψυχὰς δίτην πυρός
 (de malo) II 352, 4
 ἐπινοοῦμαι εἰς τι ad aliquid eligor
 I 15, 5
 ἐπινυστάζω II 206, 4 τινί II 144, 9
 περὶ τι II 210, 3
 ἐπιξενίεσθαι hospitio excipi I
 352, 9
 ἐπιξενόομαι II 152, 14
 ἐπιξέω I 147, 22
 ὡς ἐπίπαν I 440, 14 II 339, 1
 ἐπίπλαστιος II 127, 15. 196, 19
 τὸ κατὰ τῶν παθῶν ἐπιπληκτικώ-
 τaton II 145, 9
 ἐπιπληροφορέω II 149, 13
 ἐπιπλοκὴ πραγμάτων II 288, 17
 ἐπιποθέω II 269, 6
 ἐπιπορεύεσθαι τινα II 311, 8
 ἐπιπροάνω inspergo II 377, 9
 ἐπιπροάπτω τὸ στόμα τινός I 261, 15
 II 304, 6
 ἐπιπροεπής τε καὶ ἔτοιμος II 258, 8
 ἐπιπροεπῶς ἔχειν περὶ τι I 265, 5
 ἐπιπροεῖ φροντίς I 146, 18
 ἐπιπροριπέω II 260, 20
 ἐπιπρορίπτω II 364, 8 addo narrando
 I 355, 5
 ἐπισάτω τινί I 106, 10 (ubi ἐπι-
 σάξας legendum est) 315, 6.
 405, 17 ἐν τινί I 399, 6. 409, 10
 II 124, 21
 ἐπισκήπτειν τινί de morbo II 215, 15
 (add.) 366, 14
 ἐπισκιάζω I 121, 19
 ἐπισκοπὴ Τριπόλεως II 258, 13.
 259, 2 ἐπισκοπὴ II 263, 16
 ἐπισκύνιον ἐπισυνάγειν I 120, 1
 συσιέλλειν I 456, 7
 ἐπισπᾶσθαι ἄκρατον ἀσεβείας II
 297, 6 μέμψιν I 294, 11
 ἐπιστάζειν πένθος I 10, 17
 ἐπιστενάζω τινί II 208, 21
 σὺν ἐπιστήμῃ I 364, 12 ἐπιστήμῃ
 (rhetorica et philosophia) II
 350, 13
 ἐπιστημονάρχης I 149, 5
 ἐπιστημονικώτατα περὶ τινος ἐπι-
 σκέπτεσθαι II 297, 16
 οἱ ἐπιστήμονες τῶν ἱατρῶν II 369, 1
 ἐπιστομίζω hominem II 6, 9
 ἐπισυμβαίνω I 41, 4. 236, 5
 ἐπισυμπλέκεσθαι τινί II 294, 20
 ἐπισυνείρω II 354, 6
 ἐπισυρρέω II 289, 18
 ἐπισύρω τὸν κάλαμον I 74, 19 II
 206, 3 ἐπισύρομαι τοσοῦτον κάλ-
 λους I 105, 17 ῥητορικὸν ὄγκον
 II 293, 7
 ἐπισφαίρωμα I 148, 3
 ἐπισφραγίζω I 162, 14
 ἐπιταγή I 299, 16 II 357, 10. 367, 18

- επιτελεύτιοι ὕμνοι II 344, 5
 επιτελεῖν ὕμνους I 278, 8
 επιτοξάζω τινί II 143, 9 επιτοξάζομαι κατά τινος II 213, 8
 επιτοξεύειν τὰς ὀφρῦς II 267, 21 τινί II 359, 3
 επιτραγηματίζεσθαι II 6, 22
 επιτραγωφεῖν ὡσπερ τι δράμα II 6, 20
 επιτρογάδην II 226, 8
 επιτροχάλος I 108, 8
 επιφιλοτιμεῖσθαι II 28, 3
 επιφροϊτᾶν τινα de fame II 185, 16
 επιφορεῖσθαι de nive I 394, 11
 επιφορτίζω τι ἐν ἀμάξαις I 270, 8
 επιφρόσιω de mari II 171, 8
 επιφρουρέω II 259, 13
 επιφρωνηματικῶς I 335, 11 II 367, 13
 επιφρωσκούσης τῆς ἡμέρας I 376, 20 II 336, 9
 επιχειρήματα καὶ ἐνθυμήματα I 42, 15. 165, 11 cf. I 261, 1
 ἐπίχολος I 220, 21
 ἐπιχορηγεῖν τινί τι I 292, 17 II 135, 17. 213, 6. 248, 4
 ἐπίχρισις II 122, 10
 ἐπίχρσις πραγμάτων II 152, 16
 ἐπίψογα πάθη I 444, 9
 ἔποικος II 341, 9
 ἐπόμνυμι εἰς τινα I 421, 18
 ἐπορχεῖσθαι πολλοῖς κακοῖς II 7, 2
 ἐποφθαλμιάω I 89, 13 τινί I 65, 21. 77, 16 II 289, 10
 ἐποχοῦμενος absol. I 251, 11
 ἐπταβόειος II 186, 16
 ἐπταπλασίως II 359, 16
 ἐπωρέσθαι I 183, 9 II 291, 12
 ἐρασιχρήματος I 290, 3 II 257, 5. 274, 2
 ἐραζόμαι: μὴ τοσοῦτον εἰργασμέ-
 νος I 275, 4
 ἐργασία occupatio II 312, 18
 ἐργον τι ἔχει opp. πάρεργον II 190, 13 ἔ. γίνεσθαι πολεμίας χειρός II 286, 13 μαχαίρας ἔ. ποιεῖσθαι II 311, 12
 ἐρεβοδιφάω I 43, 6
 ἐρεῖδειν ἑαυτὸν εἰς τι I 107, 16
 ἐριπώω I 185, 18. 243, 2. 18. 288, 4. 363, 16
 ἐρεσχεῖλαι I 259, 5. 13
 ἐρεῦθος I 144, 8
 ἐρίζειν πρὸς ἀλλήλους I 254, 8
 ἐριπώω I 437, 9. 439, 3. 14 II 99, 14. 120, 19. 125, 22. 249, 4. 250, 7
 ἐρίπωσις II 91, 12
 οὔτοι μὲν οὖν ἐρρέσθων II 51, 19
 ἐρυθροβαφῆς ὑπογραφή II 229, 21 ἔ. καὶ βασιλικὴ σκηρὴ II 177, 11
 ἐρυθροφορεῖν II 17, 6
 ἐρχεσθαι εἰς βάθος ἀξιόλογον de aqua I 197, 12 τὴν ἕω I 234, 11
 ἐρχομαι λέξουσα I 5, 1 cf. ἤνω κομίτων I 130, 7 εἶμι ἐκθησομένη I 156, 21 ἀπέρχεται κομίζων I 315, 7 πρεσβεύων I 310, 12
 ἐρωτᾶν τὰ περὶ εἰρήνης I 47, 12 II 149, 9 cf. ἐπερωτᾶν
 τὰ ἔσχατα πνεῖν I 288, 14 εἰς τοῦσχατον τῆς ζωῆς ἐλαύνεσθαι II 377, 7
 ἐτάζω tormentis I 451, 21
 ἐταιρειάρχης μέγας I 412, 12
 ἐτεραλκῆς νίκη I 126, 17
 ἐτεροήμερος I 90, 1
 ἐτεροθαλῆς ἀδελφή I 449, 5
 ἐτερόκοπος I 208, 19
 ἐν ἑτέροις sc. τόποις I 277, 13 ἄτερον acc. I 85, 8. 128, 6 θά-
 τερω I 85, 7 δυνεῖν θάτερον ἢ... ἢ II 79, 16 θάτερος θατέρου II 203, 1 θάτερον θατέρω I 318, 10 ἐπὶ θάτερα I 432, 9 ἐπὶ τὰ θά-
 τερα I 215, 6
 ἐτεροόστομον ξίφος II 158, 1
 ἐτερόφυλος I 49, 13
 εὐαγωγὸς ἔχω I 105, 8 τινί II 306, 8
 εὐαρμοστία μελῶν καὶ μερῶν I 105, 17
 ἢ εὐγένειά σου (titulus regis Alamaniae) I 175, 15
 εὐδοκοῦντος θεοῦ I 176, 19
 εὐεξαπάτητος fraudulentus I 397, 18
 εὐετηρία II 155, 4
 εὐθέτησις I 410, 8
 εὐθέτος καιρός II 156, 7. 321, 17 ἄνεμος II 210, 7. 8 πλοῦς II 211, 11
 εὐθῆς τὴν γνώμην II 14, 16
 εὐθυδρομεῖν τινι II 171, 11
 εὐθυπλοεῖν I 369, 15
 ἐξ εὐθείας φέρεσθαι II 188, 23
 εὐθύτης I 206, 7

- εὐκατάπρηστος II 193, 1
 εὐκαυστος II 189, 15
 εὐκίνητος τὴν χεῖρα περὶ τὰς δόσεις
 I 97, 11
 εὐκλεια II 151, 6
 ὁ εὐλαβέστατος καθηγούμενος τῆς
 ... μονῆς II 245, 21
 εὐμνησιότητος II 138, 22
 εὐνοδα πράττειν II 155, 1
 εὐπλοια I 197, 14
 εὐποιῖαι II 141, 8
 εὐπόριστος I 335, 3
 εὐπρεπίζει immo εὐτρεπίζει I 424, 21
 εὐπρόσιτος affabilis II 146, 6
 εὐπρόσοδον γῆς κτήμα praedium
 magni reditus II 346, 17
 εὐπροσώπως specie honoris I 77, 19
 εὐρύνομα I 269, 8
 εὐρύς de vento II 210, 8
 ὁ εὐσεβῆς χρυσόβουλλος λόγος II
 243, 8. 13 ἡ εὐσεβῆς ὑμῶν βα-
 σιλεία II 244, 6
 εὐσθενῆς φρονήσει II 55, 15
 εὐστιαθῆς prudens I 328, 5
 εὐσυντάκτως II 203, 8
 εὐτελής I 153, 20
 εὐτρεπίζω I 125, 10. 170, 4. 192, 14.
 196, 1. 286, 1 etc. cum inf. II
 264, 20
 εὐτυχία, ἥτις ποτέ ἐστὶ τε καὶ λέ-
 γεται II 249, 20
 εὐφημεῖσθαι ὡς βασιλεία I 114, 21
 εὐφημία acclamatio I 114, 12.
 115, 21. 363, 11 II 166, 13. 288, 8
 renuntiatio regis a papa facta
 I 236, 1
 μετ' εὐφροσύνης ἐκπέμπειν laetum
 dimittere II 25, 21
 εὐχαριστήριοι λόγοι II 196, 12
 δι' εὐχῆς ἐστὶ τι I 297, 18
 ἐφάλλομαι I 47, 18 κατὰ τινος II
 277, 16
 ἐφαπλοῦν τὴν κακίαν ἀπανταχοῦ
 II 352, 3
 ἐφαρμόζεται ὁ λόγος I 260, 16
 ἐφεδράζομαι II 275, 22
 ἐφελκυσθεῖν τινα πρὸς τὴν πίστιν
 τινός II 258, 1 εἰς τι II 272, 11
 σὺν αὐτῷ τινα II 329, 5
 ἐφρεσιτοῖς stratum equestre, sella
 I 31, 7. 213, 14. 215, 9. 216, 3.
 250, 6. 372, 15
 ἐφεύρεμα I 291, 2
 ἐφευρετής I 16, 13
 ἐφιστῶν λόχους II 249, 16
 ἐφίστασθαι de somnio II 339, 16
 ἐφοδιάζειν τινὲ ἑαυτὸν II 344, 15
 ἐξ ἐφόδου statim I 209, 11. 244, 13.
 282, 15. 361, 17. 430, 19 II 34, 4.
 279, 18 ἐφοδοὶ διαλεκτικά I
 260, 19
 ἐφρυβρίζειν εἰς τὸν πώγονα I 193, 17
 ἐχεμυθεῖν II 156, 3. 196, 5
 ἐχέφρων I 164, 11
 ἐχθρωδῶς διαζεισθαι II 289, 11
 ἐχομένως τούτοις I 195, 9 τούτοις
 ἐχομένως II 337, 3 τούτου II
 274, 6
 ἔχω πρὸς τινα mihi cum aliquo
 res est I 205, 20 τὸν βάρβαρον
 εἶχεν ἡ γῆ barbarus humi pro-
 sternitur I 218, 2 ὑποπιον ἔχω
 τινά I 408, 6 οὐκ εἶχε ὁ τι καὶ
 δράσειεν οὐδὲ δι' ὧν ἀμυνεῖται
 II 45, 20 μὴ ἔχοντες ὁ τι καὶ
 δράσαιεν I 91, 4 II 49, 1 μὴ
 ἔχων ὁ τι καὶ χηρήσαιο πρὸς
 ἀμυναν II 126, 10 ὑφ' ἡδονῆς
 οὐκ εἶχομεν ὁ τι καὶ χηρησά-
 μεθα τῆς εὐφροσύνης II 370, 18
 οὐκ εἶχεν ὑφ' ἡδονῆς ὁ τι καὶ
 γένοιτο I 296, 21 II 287, 14 οὐκ
 εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὁ τι καὶ δρά-
 σαιεν I 109, 22 ὅπως τὴν ἡδο-
 νὴν κατασχεῖν II 293, 23 οὐκ
 εἶχεν ὁ τι τῷ πλήθει τῆς λύπης
 χηρήσαιο I 152, 22
 ἔωλος de mortuo II 127, 10
 ἔως βάρβαρος I 166, 18 ἐξ ἐώας
 II 265, 22
 ζάλη metaph. II 267, 12
 ζεῦγος ἱερὸν de matrimonio Alexii
 et Irenes I 263, 16
 ζημίαν ὑπέχειν τινί II 335, 5
 ζουπάνοι I 459, 21
 ζοφώδης II 380, 19
 τὸν ζυγὸν τῆς μετανοίας ἀναδέχο-
 μαί I 154, 14 ἐν ζυγῷ καὶ σταθ-
 μῷ τὰ κατ' αὐτὸν διατιθέναι I
 77, 9
 τὰ ζωαρχῆ II 75, 19. 210, 16
 ζωορεῖον I 21, 22
 ζωορεῖαν ἄγειν τινά vel τινάς I

- 360, 19. 388, 5. 407, 2 II 12, 4.
23, 2. 25, 13. 34, 9. 207, 12.
250, 20. 253, 8 *ξαποστέλλειν*
I 368, 6 *λαμβάνειν* I 406, 10
πέμπειν I 322, 4 *προσάγειν* I
46, 9 *προσφέρειν* I 366, 15 *στέλ-
λειν* II 103, 22
ζώνη δουκική I 77, 6 cf. *τὴν δου-
κικήν περιεζωσμένον ἀρχὴν* I
24, 1
ζωοποιός II 244, 16
ζωρότερον πίνειν I 435, 14
ζωστήρ δεύτερος in navi I 285, 7
ἦ post positivum I 75, 10. 285, 1
ἔτοιμότητος ἦ II 3, 20 *ἦτοι ... ἦ*
II 150, 10 *ὀπηνίκα ἦ ... ἦ εἰ μὴ*
II 222, 1 sq.
ἦ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονία I 311, 18
ἡγεμὸν Ἀντοχίου II 148, 15
ἦδη δὲ καὶ I 263, 13. 296, 7. 308, 14.
451, 21
ἡθοποιίας τινός ποιῆσθαι II 309, 8
ἦκω κομίσων I 130, 7 *ἦκε κομίζων*
I 172, 5. 245, 14 *ἦκω λέξων* I
228, 13 *ἦκε ἀπαγγέλλων* I 232, 17
ἦκω ἀπαγγελῶν I 366, 20 (cf. *κα-
ταλαμβάνω κομίζων* I 360, 20)
εὖ ἦκειν τῆς φιλοσόφου εἰδήσεως
II 154, 13
ἡλιακὴ ἀκτίς II 337, 5 *ἡλιακαὶ ἀκ-
τῖνες* II 302, 5 *ἀνγαί* I 179, 13
ἡλιακὸν φῶς I 338, 17
ἡλιθιότης II 304, 8
ἡλικία statura I 140, 2. 146, 14
ἡλικίας ἀναδρομὴ I 262, 8
ἡλιος ἐν ὄμμασιν I 93, 17 *γαλή-
νης* I 177, 10
ἡλιούν (de capillo) splendere I
213, 17
ἦλος lancea I 421, 15. 20 II 100, 18.
101, 5
ἡμεδαπός τε καὶ ἡμέτερος I 64, 8
κατὰ τὴν ἡμέραν pro tempore I
159, 4. 21
ἡμερονύχθιον II 25, 18
ἡμίθρανστος I 184, 9. 289, 5 II
38, 20. 120, 10
ἡμιλοχίτης II 60, 4
ἦν cum indic. I 261, 12
*τὰς τῆς βασιλείας ἡνίας περιζών-
νυσθαι* II 141, 3. 338, 2 *τὰς*
ἡνίας στρέφειν redire II 324, 20.
333, 4 *ὄλας ἡνίας στρέφειν* II
333, 22
ἡνιοχεῖ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ I 146, 5
ἡπειρόθεν I 306, 21 II 173, 20
ἡπειρώτης terrestris I 425, 13 *οἱ*
ἡπειρώται στρατιῶται II 168, 18
ἡρινὸν ἄνθος I 140, 4
ἡσυχον, τό securitas I 151, 14
οὐχ ἦτιον ἐκθυμότεροι I 211, 3
ἡχεῖν αὐλοῦς ἢ κιθάρης II 252, 4
τὸ ἀνακλιτικόν I 406, 10 II 336, 12
τὸ ἐνυάλιον I 326, 16. 332, 9.
380, 1. 403, 13 *τὴν ἐνυάλιον σάλ-
πιγγα* I 370, 11. 377, 3. 404, 4
ἡχητικόν τι II 170, 21
ἡχος II 344, 1
ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαίρειν
I 298, 5
ἦ τῶν συμφορῶν θάλαττα II 291, 13
θαλάττιος piscator I 86, 13
θαλασσοκρατέω II 289, 6
θαλασσοκράτωρ I 428, 16. 433, 19
τοῦ στόλου II 93, 4. 119, 14.
209, 18
θαυμά II 368, 6
θαμβος διδόναι τινί I 143, 21
θανάσιμος βρόχος II 366, 14
θανεταῶ II 344, 3
θαροεῖν τι I 375, 16 II 143, 21.
210, 11 *τινί τι* II 77, 19. 342, 12
ἑαυτῷ II 339, 5 *εἷς τι* II 33, 9
ἐπί τι I 87, 11 *κατὰ τινος* II
188, 2 *τεθαροηκῶς confidenter*
I 399, 12
θᾶπτον quantocius I 426, 1. 461, 15
θανματοργέω II 347, 1
θέα lustratio exercitus I 274, 1
θεατρικὴ παρασκευὴ II 344, 18
*θέατρον διαλύειν spectatores di-
mittere* II 364, 11
θεήλατος II 381, 16
θεϊκός II 344, 13
θεῖον, τό I 154, 10 II 100, 14
θέλητρον I 144, 19
θέλημα II 243, 15. 258, 8. 22.
269, 22. 273, 21. 328, 2
θέμα II 240, 2. 241, 1. 242, 9. 13.
15. 243, 2. 3. 4 etc. *τὰ σέκροτα*
καὶ (ἢ) τὰ θέματα I 159, 5. 9
θεόθεν II 322, 1

- θεοκλυτέω I 183, 18 *τινί* I 247, 12
 θεομηρία I 191, 11
 θεομήτωρ II 374, 16
 θεοπληγής II 354, 7
 θεοπλήξ II 255, 15
 θεοπρόβλητος II 228, 12. 232, 14. 239, 5.
 θεοστεφής II 228, 2
 θεοστυγής II 354, 18
 θεοφρούρητος II 243, 6
 θεραπεινίς I 279, 5
 θεραπεία officia I 356, 12
 θεραπεύω ψυχὴν I 91, 22
 ἐπὶ τραπέζης θεράπων II 180, 14
 θερμοτέρος πυρός I 91, 14
 θερμοουργός I 384, 4. 389, 11
 ὁ τῶν Ῥωμαίων θεσμός II 235, 17
 θεσμός ιστορίας I 264, 15 θεσμοὶ ιστορίας II 366, 18
 θέσπισμα decretum I 156, 20
 θεωρουμένη ἐν κινήτοις περιουσία bona quae moveri poterant I 106, 8
 θεωρήματα γεωμετρίας I 460, 20
 τὸ θεωρητικόν I 264, 7
 θήγειν οὐ τὰ ξίφη μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς καρδίας II 117, 11
 θημῶν χροσσοῦ II 254, 18
 ὁ θῆρ λέων I 293, 4
 θήραμα II 311, 4
 θηρᾶν λογισμούς νινος II 62, 3
 θηρίκλειον II 46, 16
 τὸ θηρίον, ἢ τῶν ποδῶν διάθεσις II 294, 20
 θητεύω II 81, 10
 θλίψις II 369, 12
 θουρίδος ἀλκῆς μνήσασθαι I 359, 11 II 169, 4
 θράσος opp. θάρσος II 318, 17
 θρασύνω opp. θαρρῶ II 318, 19
 θρήνος I 219, 7
 θρηνωδία II 378, 6
 θρησκέα II 301, 5. 21. 360, 14
 θροεῖν terrere II 310, 18
 ὁ θρόνος ὁ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν patriarchatus Antiochiae II 240, 18 ὁ ἀποστολικὸς θρόνος pontificis Romani II 167, 15 = ὁ θρόνος Ῥώμης I 70, 1 ὁ θρόνος Κωνσταντινουπόλεως imperatoris II 240, 11 ὁ τῆς βασιλίδος πόλεως θρόνος patriarchae Cypolitani II 354, 17 τῆς Φιλίππουπόλεως ὁ ἀρχιερατικὸς θρόνος II 301, 14 τὸν ὑμέτερον θρόνον κατελιπάρησα II 242, 7 τὸν ἐφιστάμενον θρόνον κολακεύειν II 292, 3 τοῦ θρόνου ἐκπίπτειν I 351, 1
 θυγάτριον = θυγάτηρ I 316, 6 II 77, 12. 146, 17
 θυμηρές τινί ἐστι ποιεῖν τι II 238, 1
 θυραν ἐκ θυρας περιαιτοῦντα περινοσιτεῖν II 146, 12 θυρας παντοίας ἐαυτῷ ὑπανόγειν I 80, 9 οἴκοι καὶ θυράθεν II 288, 18 τὰ θυράθεν opp. τὰ θεῖα II 301, 11
 θυσιαστήριον II 100, 18
 θῶκος II 352, 19
 θωρακίδιον I 31, 11
 θῶπες ἦσαν οἱ λόγοι I 457, 22
 ἴασις II 371, 20
 ἰδέαι ideae Platonis I 263, 13
 ἰδιοποιεῖσθαι I 303, 19
 ἴδιος = pron. possess. I 233, 12. 208, 9. 212, 10. 255, 20. 272, 3. 272, 9. 280, 22. 287, 14. 304, 3. 317, 3. 349, 10. 364, 17. 371, 6 etc. οἱ ἴδιοί τινος I 349, 13
 ἰδιώτης opp. στρατιώτης I 24, 18
 ἰδιώτης γλῶσσα I 354, 4 λέξις II 159, 4
 ἰδοῦ ἐγὼ ἔτοιμος ὢν I 206, 9
 ἴεμαι II 117, 15. 119, 3. 201, 6. 278, 19 saepius
 ἱεράρχης I 100, 14. 149, 11
 ἱερατεύω II 46, 3
 ἱερατικώτατος I 322, 17
 τὰ ἱερά sacra suppellex I 227, 18. 20. 228, 4. 15. 229, 10. 230, 7
 ἱεροτελεστία I 149, 11 II 46, 3
 ἰθύνειν δόρυ II 139, 17
 ἰθυτενωῶς II 26, 11
 ἐφ' ἱκανόν I 281, 6 II 327, 23 καυρὸν ἱκανόν II 222, 8
 ἱεσία II 336, 11
 ἱετιδάς χειρας εἰς οὐρανὸν αἶρειν II 23, 10. 159, 11
 ἱλαδόν I 313, 11. 345, 4. 403, 15. 455, 18. II 85, 3. 101, 10. 283, 15
 ἵνα cum fut. I 136, 11. 272, 21 cum con. et fut. I 182, 10 II 359, 8 cum optat. et con. I

- 214, 6. 237, 12 cum coni. post temp. hist. I 266, 2. 270, 5. 372, 5 cum ind. praes. post temp. hist. I 310, 1 cum optat. post praes. II 235, 10 εἶθε ἦν . . . ἵνα ἐνεδειξάμην I 218, 18 διορίζεται ἵνα I 158, 11 δηλοῦν ἵνα ἐκπέμψῃ II 111, 15 συμφωνῶ ἵνα ἀποδοίην II 235, 10 καταγγέλλομαι ὡς ἵνα . . . λογίζωμαι II 234, 3 ἵνα δεσποζω = δεσπόσω II 235, 1
- ἵππασίας ποιεῖσθαι I 209, 20
ἵππασμα II 295, 2
ἵππηλάσιον I 449, 9 II 317, 14
ἵπποδρομία II 366, 20
ὁ τῆς ἱστορίας ἵππος I 79, 19
ἵπποστάθμος I 99, 7
ἵππότης equo insidens I 54, 5
Ἰσμαήλ = Ἰσμαηλίται II 289, 5. 18
ἰσομετρος I 444, 3
ἰσοστάσις I 157, 3
ἰσόψυχος II 195, 21
ἔστις τῆ γῆ II 256, 4
ὄλοις ἰστίοις II 120, 7. 154, 15
ἱστορικώτερον I 355, 5
ἱστός ἀράχνης II 304, 6
ἰσχυροποιεῖν II 302, 1 ἰσχυροποιεῖσθαι potentem fieri I 301, 21 πρὸς ἰσχύος I 241, 2. 301, 16 II 42, 4. 369, 20
ἴνγγες ἀπόρροητοι ἐπωδῶν II 351, 13
ἰχνηλατέω I 331, 18 II 284, 17
- καβαλλάριος II 237, 11
ἡ Καδμόθεν παροιμία II 319, 3
καθαίρεσις muneris abrogatio I 231, 2 δογμαίων II 2, 1
καθαροῖν τὸ τεῖχος I 363, 3
καθάπαξ c. partic. II 236, 2
καθαπερεῖ I 52, 6. 324, 5. 360, 2. 424, 20. 450, 7. 457, 6 II 147, 3. 243, 15. 251, 8. 331, 10
καθαριεύειν τῶν ἀπό τινος κακώσεων I 436, 2 καθαριεύεσθαι τὴν φωνήν emendata uti pronuntiatione I 262, 10
καθαρά εὐνοία II 240, 10 καθαρά πίστις II 53, 18 καθαρὸς Φράγγος II 59, 15 καθαρά χάρις II 134, 2 καθαρῶς penitus I 30, 18
II 306, 10 καθαρώτερον distinctius II 66, 17. 71, 2
καθάρσιον II 367, 9. 370, 12 καθάρσια = purgantia II 367, 8. 15
κάθαρσις II 367, 12
καθέδρα II 352, 19 ἡ δουκικὴ καθέδρα II 188, 10
καθεκτός II 256, 8
καθεξῆς II 31, 13
κάθετος missus II 198, 12
καθηγούμενος μονῆς II 245, 21 φροντιστηρίου II 345, 3
καθηγητής II 2, 7
καθημενος otiosus I 183, 10
καθίζω λόχους I 345, 2
καδικνεῖσθαι αὐτῶν τῶν μυελῶν de dolore II 374, 11
καθιστῶν δυνάμεις I 331, 19 τὰς φάλαγγας I 43, 20. 403, 21
ἐν πείρᾳ τινὸς καθεστηκῶς πολλῆ II 217, 14
καθυπερετερῶ I 14, 19. 259, 1
καθυπισχνουῦμαι II 137, 7. 235, 8
καθυποβάλλω αἰτίας II 162, 14 αἰωνίῳ ἀναθέματι II 4, 9 ποικαῖς παλαμναιοτάταις II 179, 20
καθυποτάττω I 434, 14
κάθυστερεῖν τινος I 391, 16
καθώς I 100, 9. 458, 15 II 224, 5. 263, 20. 277, 3. 319, 7. 357, 19
καί = et quidem I 40, 10. 163, 17
καί inter nomen et attributum: ὁ Μιχαὴλ καὶ αὐτάδελφος αὐτῶν I 443, 18 τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομῆστικόν I 448, 9 ὁ Λαντοῦλφος καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐξηγούμενος II 170, 8 οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιοι καὶ στρατηγὸν τῆς πόλεως II 192, 4 τὸν Ταγγρὸ καὶ ἀνεψιὸν μου II 234, 18 τὸν πορφυρογέννητον βασιλέα καὶ σὸν υἱόν II 237, 10 λαθῶν καὶ . . . κατεληλυθῶς I 369, 3 οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ I 179, 19. 440, 20 II 309, 16 οὐ πολλὰ διῆλθον ἡμέραι καὶ I 411, 4 οὐπω . . . καὶ I 316, 20 οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους καὶ ὁ μὲν Μ. ἀρχεται λέγων I 77, 13 μὲν καὶ . . . δὲ καὶ I 31, 14 II 49, 12 ἅμα μὲν καὶ . . . ἅμα δὲ καὶ I 75, 12. 367, 21. 441, 15 καὶ γὰρ

- in principio sententiae I 137, 9
καί = *καίπερ* I 79, 21 *καί* προ-
 θυμουμένη περ II 57, 13 *καί*
μᾶλλον (praesertim) εἰ I 20, 17.
 37, 9 *ἐπειδή* I 112, 4 *ὀπηνίκα* I
 136, 6. 18 *ὄσπερ* I 139, 5 *ὅτι*
 I 72, 3 *καί* *μάλιστα* I 156, 3
καινίζω II 147, 6
καινοπραγία II 364, 16
καινοπρεπέστερον I 172, 17
καινότητες ὀνομάτων I 355, 3
καινοτομία II 363, 20 *ὥσπερ μη-*
δεμιάς καινοτομίας ὑπόουσης II
 138, 18 *τῶν ὀνομάτων* I 148, 12
καιρίαν πλήττεσθαι II 282, 1
καιροῦ καλοῦντος II 29, 2. 149, 2.
 317, 14 *ὀπηνίκα καιρὸς καλοῖη*
 II 148, 13 *ὀπηνίκα καιρὸς ἐδί-*
δου II 90, 22 *ὡς καιρὸς ἐδίδου*
 II 320, 3 *καιροῦ πολέμου ἐπι-*
δεδημηκότος II 145, 19 *μέχρι*
καιροῦ multo post I 229, 4 *πρὸ*
καιροῦ iam diu ante II 72, 19
praemature II 365, 14 *κατ' ἐ-*
κεῖνο καιροῦ II 5, 11. 144, 19.
 293, 1 *κατὰ τόδε καιροῦ* II 292, 7.
 313, 18 *τῷ τότε καιροῦ* II 46, 19.
 228, 1. 17 *τότε καιροῦ* I 446, 10
ἢ τοῦ καιροῦ δυναστεία II 172, 8
ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης II 287, 10
ἐπὶ τῶν καιρῶν τῆς βασιλείας
τοῦμοῦ πατρὸς II 289, 2 *οἱ τέσ-*
σαρες καιροί quattuor anni tem-
pora I 333, 17 *ἐν καιρῷ θέρους*
 II 302, 8
καίτοι (= *καίπερ*) cum participio
 I 10, 15. 35, 7. 42, 17. 47, 19.
 97, 12. 224, 8. 244, 21 II 151, 15.
 254, 4. 261, 15
κακεντρέχεια II 64, 17
κακία τῆς ἀσυνταξίας I 262, 16
κακοδοξία II 303, 12
κακοπάθεια I 225, 7
κακοπραγίαις ἀποθανεῖν II 306, 13
κακοσχόλως ἐκλαβεῖν II 303, 13
κακότης μόθων I 343, 15 *ὄρφα-*
νίας II 345, 2
κακότροπος I 50, 14
κακοφροσύνη I 174, 13
κᾶκτοιε II 101, 3. 123, 13
καλαμών arundinetum II 283, 10. 23.
 284, 2. 4 sqq.
- Καλλιόπη Ὀμηρική* II 291, 7
ἐν καλῷ κείσθαι II 346, 16
καλύβας πήγνυσθαι I 185, 19
καμινιαῖον πῦρ I 10, 9
κάμινος roagus II 359, 4 et *dein-*
ceps
κᾶν ... κᾶν I 374, 5 II 7, 5. 309, 7
κᾶν (= et si quando) cum indic.
 I 259, 13 *κᾶν* (= quamquam)
 cum indic. I 115, 21. 231, 9.
 257, 7. 288, 3. 289, 3. 363, 8.
 444, 13. 447, 4 II 313, 16. 350, 10.
 367, 6. 373, 10 *κᾶν* cum ind. ...
κᾶν cum optat. I 157, 4 *κᾶν ...*
κᾶν ... κᾶν II 213, 19 *κᾶν ...*
ἀλλά I 404, 15. 434, 2 II 5, 9.
 52, 21. 195, 12. 210, 1 *κᾶν ...*
ἀλλ' ὅμως I 459, 19 II 41, 20.
 44, 8 *κᾶν ... κᾶν ... ἀλλά* II
 61, 8 *κᾶν ... κᾶν ... κᾶν ...*
ἀλλά II 202, 18 *κᾶν ... ἀλλά ...*
κᾶν ... ἀλλά I 407, 17
ἢ τοῦ καινζλείου ἀξία II 120, 22
ὁ τῆς τέχνης καιρὸν II 273, 17
καπνώδης II 363, 20
καρτερεῖν c. inf. II 39, 9
καρτερία mora I 135, 2. 137, 16
καστέλλιον I 243, 2. 19 II 76, 10.
 202, 12. 315, 7
κάστρον urbs munita, arx I 236, 19.
 242, 19. 245, 17. 269, 6. 10. 290, 6
 II 78, 12. 94, 12. 105, 13. 107, 15.
 111, 12 *alibi*
τὰ κατ' ἐμαυτήν res meae I 219, 3
αἱ κατ' αὐτὸν δολιότητες fallacia
eius I 371, 22
καταβάλλειν largiri I 97, 16 *κατα-*
βάλλεσθαι damnari I 243, 11
καταβολή (fundamentum) τῆς παι-
δείσεως I 257, 10
καταγιγνώσκων αὐτὸς ἑαυτοῦ I
 267, 12
καταγλυκαίνειν ἄλμην II 156, 14
καταγράφω pingo I 247, 10
κατάγεσθαι fugada profugum re-
dire I 257, 15 *ἐκ τινων ori-*
undum esse II 178, 20 *μέχρι*
κονίας αὐτῆς II 222, 14
καταγώγιον ἀγιότητος II 141, 18
ἀπάσης ἀρετῆς II 379, 10 *συμ-*
φορῶν μεγάλων II 381, 18
καταγωνίζομαι τινα II 334, 14

- καταδικάζεσθαι καθαιρέσει I 231, 3
 ὑπερορίαν I 231, 7
 καταδρομή κατά τινος II 180, 5
 καταδυναστεύειν τινός II 375, 13
 καταδύειν mori II 333, 9
 καταζοφώ I 293, 17
 καταθέλω II 362, 12
 καταθρεῖν I 161, 22
 καταθύμιος II 339, 9
 καταγιγίω II 382, 6
 κατακλῆν τὴν καρδίαν τινός I 419, 22
 κατακληροῦσθαι τι πολέμου νόμφ
 II 185, 4
 κατάκλισις II 371, 4
 κατακλονεῖσθαι I 151, 19
 κατακλυσμός τῶν επιχειρημάτων
 argumentorum ubertas I 144, 16
 κατακορημνίζειν I 213, 13 κατα-
 κορημνίζεσθαι I 380, 13
 κατακορνεσθαι ἀνανδρίαν I 220, 20
 ὑπερορίαν I 411, 10
 κατάκοριος I 411, 9. 416, 12
 κατάκορότον τι II 171, 1 κατάκο-
 ρότον τι ποιεῖν τὴν ἀκοήν II
 331, 8
 κατακτυπεῖσθαι παντοίοις ὄργανοις
 μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις I 190, 3
 κατακυνδαίνω II 151, 19
 κατακόωμιος ὑπὸ τῆς λύπης I
 460, 10
 καταλαμβάνειν venire c. acc. I
 282, 17. 283, 17 II 8, 10. 9, 12.
 117, 2. 120, 3. 126, 2. 309, 20.
 372, 6 etc. εἰς I 47, 4. 192, 4.
 243, 4. 292, 22 ἐν I 369, 6 μέχρι
 I 314, 21. 373, 3 II 281, 8 ἐσπέ-
 ρας καταλαβούσης I 41, 3. 193, 6
 II 334, 17 ἢ καταλαβοῦσά τινα
 ἀνάγκη II 86, 6 καταλαμβάνομαι
 ἀγροικίζων I 262, 14
 καταλεπτύνω subtiliter enarro I
 156, 20
 κατάληψιν βεβαίαν τινός ἔχειν II
 360, 9
 καταλιθώω II 355, 21
 καταλιμπάνειν I 104, 16. 262, 1.
 277, 20
 καταλιπαρέω II 242, 6
 καταλλήλως I 145, 4
 κατάλογος ἱερατικός I 275, 18 II
 357, 13 οἱ γεγονότες τοῦ ἱεροῦ
 καταλόγου τῆς μεγάλης παρ' ἡ-
 Ἀννα Κομνηνα. II.
- μῖν ἐκκλησίας II 350, 4 κ. ἱερατι-
 κός καὶ στρατιωτικός II 8, 18
 στρατιωτικός II 113, 9. 154, 4.
 256, 10
 καταμαλάτω I 140, 22 II 362, 10
 καταμαλθάσσω τινά I 454, 11
 καταμωκάομαι II 168, 6
 καταναγκάζω τι II 55, 19 τινά II
 376, 7
 καταναιδεύομαι II 48, 16
 καταπάτημα pernicies I 177, 9
 καταπειθής I 162, 17. 174, 1. 290, 1
 II 107, 16. 115, 14 πρὸς τι II
 339, 12
 καταπέσσω τὸν οἶνον I 409, 19
 καταπέτασμα II 144, 5
 καταπέτομαι (καταπτάς) celeriter
 descendo I 71, 6
 κατάπικρος ἀνὴρ II 254, 4
 καταπίπτω animum demitto II
 206, 22. 208, 19
 καταπλουτίζω II 151, 20
 καταπνίγω τὸν διαλεγόμενον I
 261, 8
 κατάποσις II 376, 1
 καταπράττεσθαι exequi, conficere
 I 110, 20. 253, 19
 καταπροδίδωμι II 320, 22
 καταπτεροῦν τοὺς ἵππους τοῖς το-
 ξεύμασιν II 214, 2 (add.)
 καταπυκνοῦν τεύχη μηχανήμασι I
 188, 15
 καταπυργοῦν οἶνονεῖ ταῖς ἀρμαμά-
 ξαις τὸ στράτευμα I 345, 3
 καταρραθυμεῖν τινος II 209, 19
 καταρράκται cataractae I 337, 10
 II 298, 17
 καταρράσσω I 168, 12 II 73, 16
 καταρρεῖ ἐμοὶ τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεί-
 θεν inde maternum genus re-
 peto I 49, 18
 κατάρροπος πρὸς τι I 332, 8 τὰ
 κατάρροπα declivia I 40, 13
 τὰ κατάρροπα Αἴμου declivia Haemi
 II 299, 1
 κατάρρομαι ὡς ἀπὸ κέντρον I
 138, 12
 κατασβολοῦν I 427, 19
 κατασεῖειν concutere II 74, 1 οἶον
 τὸν πρὸς ἀλλήλους συνασπισμόν
 II 195, 9 diluere I 415, 4
 κατασιγάω I 458, 13 II 312, 15

- κατασκέλλω: κατεσκληκῶς τὸ πρόσ-
 ωπον II 352, 14 τὸ κατεσκληκὸς
 ἦθος II 2, 13
 κατασκήπτειν κατὰ τινος II 186, 1
 κατὰσκοποὶ δρομάδες νῆες II 267, 2
 καταστάζειν δάκρυον θερμόν II
 365, 15
 κατὰστασις tranquillitas I 435, 22
 καταστορεννύει τὰ ἐνοχλοῦντα II
 270, 13
 καταστοχάζομαι τινος I 308, 17.
 405, 2 II 62, 1
 καταστιγγάζω τινός II 360, 5
 κατασύρομαι mecum rapio πᾶσαν
 καὶ ἀκοήν καὶ ψυχὴν oratione
 I 144, 17
 κατασυστάδην I 111, 18. 370, 10.
 379, 5. 386, 17. 387, 22
 κατασφαλίζομαι II 174, 3
 κατατέμνεσθαι γνώμας II 369, 23
 κατατίθεσθαι concedere II 359, 3
 c. inf. I 125, 20 II 125, 3
 κατατιτρώσκομαι II 378, 12 τὴν
 ψυχὴν II 374, 7
 κατατολμάω τινός I 342, 17. 386, 17
 ποιεῖν τι I 328, 10 II 282, 8
 κατατρέχειν τῆς ἐσπέρας occiden-
 tem incurmare I 343, 5
 κατατροποῦσθαι I 194, 9 II 112, 22.
 199, 18. 322, 1
 κατατροφάω τινός II 255, 13
 κατατρούχεσθαι II 376, 6
 καταυγάζειν τὸν ἀέρα II 337, 5
 καταφλέγω II 189, 22
 καταφρονίσσω I 456, 8
 κατάφρακτος II 201, 3. 286, 1
 καταφρονητικός πρὸς τι II 361, 17
 καταφρονητικῶς πρὸς τι διατε-
 θεῖς II 176, 2
 κατάφωρος II 156, 11
 καταχαλάω II 191, 7 τὴν ὀρμιᾶν
 τῆς ἄγρας II 252, 21
 καταχορδεύω discerpo I 317, 23
 καταψεύδεσθαι τῶν ὀρκίων II 125, 4
 καταψηφίζομαι τινι σιγὴν I 261, 16
 ὑπεροσίαν I 443, 21 ἀσθενεῖαν
 τινος II 252, 12
 καταψύχω II 328, 5
 κατεγγυᾶσθαι τιμ desponderi ali-
 cui I 316, 6 κατεγγυᾶσθαι τινα
 εἰς τινα despondere aliquam ali-
 cui I 49, 23
 ὁ λόγος κατιών (= προῖον ὁ λό-
 γος II 92, 19) II 89, 4
 κατειρωνεύομαι τινος II 378, 17
 κατεμπεδῶ II 234, 13. 242, 2.
 244, 8. 338, 15
 κατέναντι τινος I 252, 17
 κατεξαναστάς τινος II 233, 14
 ὁ κατεπάνω τῶν ἀξιωματῶν I
 175, 5
 κατεπεῖλω immineo II 148, 21 τὸ
 κατεπεῖλον II 273, 15 κατη-
 πειγμένως I 134, 9
 κάτερρον triremis II 41, 5
 κατευθύ II 106, 13 τινος I 326, 5.
 439, 13 II 40, 16. 42, 8. 76, 13.
 140, 16 (add.) 321, 18
 κατευνάζειν sopire I 416, 19 τὰ
 περὶ τὴν ἔω res Orientis com-
 ponere I 181, 7 τὰ κατὰ τοὺς
 Λατίνους I 314, 9 οἱ κατευνά-
 ζοντες τὸν αὐτοκράτορα cubicu-
 larii imperatoris I 414, 10
 κατευοδόω I 113, 7
 κατοικητήριον I 319, 21
 κατοικία sedes I 234, 22 κατοικίαι
 πενήτων II 345, 17
 κατοίχομαι II 126, 17
 κατόπιν τι ποιῆσθαι τινος II 142, 16
 τοῦ πολέμου κατόπιν καιροῦ I
 353, 6 ὁ κατόπιν χρόνος supe-
 rior vita I 161, 19 εἰς τὸ κατ-
 ὀπιν ὑπάγεσθαι I 14, 10
 κατορθῶ feliciter rem gero II
 30, 1 τὰ αὐτῶ κατορθωμένα II
 5, 16 κατορθῶ τοὺς πολέμους
 I 275, 10 κατορθοῦσθαι τι II
 88, 10
 κατόρθωμα I 81, 1. 218, 15. 219, 4.
 272, 18 II 42, 6. 208, 17. 288, 10.
 364, 16
 κατοχροῦν I 173, 8. 188, 14 II
 73, 3. 116, 20. 121, 13. 145, 15
 κατοχροῦσθαι I 362, 10
 ἡ κάτω τύχη II 6, 3 ἡ βίος ἡ κάτω
 καὶ γηῖνη II 231, 18 ἡ κατωτέρω
 ὕλη II 63, 16 κατωτέρω infra I
 455, 11
 τὰ κατωτικά loca depressiora, lit-
 tora II 122, 5. 11 (add.)
 κανκίον patera I 177, 5
 καῦμα δάψους II 328, 6
 καύσων I 10, 9

- καυτήρ = καυτήριον II 372, 22.
 373, 1
 καχλάζων λέβης II 250, 20
 κέγγροι milii seges I 343, 17
 κείθι I 234, 23. 243, 20. 326, 21.
 364, 22. 419, 16 II 308, 6. 311, 16.
 314, 4. 325, 1 alibi
 κέλευθον ὑγράν ἐπιπλεῖν II 120, 8
 αἱ τῆς θαλάττης κέλευθοι II
 265, 22 αἱ κέλευθοι τοῦ πορθ-
 μοῦ II 214, 22 πελάγους (legitur
 πολλοὺς) κελεύθους διανήχασθαι
 I 192, 16
 κέλευσις I 265, 15
 κέλλα II 355, 18. 19
 κενεμβετῆιν I 216, 14
 κενοδοξία I 461, 3
 κενόν τινα ἀποπέμπειν II 258, 16
 ἐκπέμπειν II 54, 7 εἰς κενὸν
 ἀποδείκνυσθαι II 187, 21 ἔαν
 τὸ λάχος τινός II 70, 11 ἐπὶ
 κενοῖς τὴν ζωὴν ἀπολλύναι II
 80, 17
 κενόσπουδος σπουδὴ perdita opera
 II 114, 1. 270, 16. 316, 17
 κεντεῖσθαι ὑπὸ τῆς συνειδήσεως I
 456, 12
 κέντρον ἄμερες I 277, 2 τῶν κέν-
 τρων πῆξις in astrologia I 291, 7
 κένωσις II 367, 8
 κερασφόρος II 159, 6
 κερατίνη σάλπιγξ I 66, 18
 κερανοφόρος I 167, 6 II 138, 3
 κερδαίνειν τινά aliquem sibi con-
 ciliare I 445, 17
 κεφαλὴ περιφανεστάτη (titulus) II
 116, 14
 κεφαλὴ γόννος II 272, 5
 κηδεμονία I 447, 3. 454, 7 II 349, 3
 κηδεμῶν τοῦ φροντιστηρίου I 276, 1
 τὰ κηπουρεία I 245, 12
 κηροὶ candelae cereae I 402, 18
 κίδαρις I 58, 21
 κικλήσκω I 151, 6
 κίμβιξ I 97, 19
 ἢ κίνδυνος ὑπὲρ κεφαλῆς ἴσταιται
 II 313, 4 κίνδυνος = mors II
 373, 18
 κινεῖν ὄπλα I 272, 7 ἐκ θείας ὁμ-
 φῆς κινεῖσθαι II 100, 16
 κίνησις ὀρόφου initium (?) tecti I
 334, 20
 κιννάβαροι II 246, 17
 κισσάν II 80, 7. 146, 14
 κλαυθμός II 146, 14
 κλείς = καρπός carpus I 213, 4
 κλεισοῦρα I 253, 11. 412, 17 II
 8, 7. 199, 12. 21. 201, 22. 212, 16.
 19. 214, 7. 19. 222, 20
 κλέπτειν τὴν γνώμην I 119, 9
 κληρικός II 245, 21
 κληρονομία I 175, 1
 κληῖρος clericus II 348, 14
 κληνῆρης II 308, 16
 κλινοπετῆς II 377, 15
 κλίσεις καὶ μετακλίσεις II 371, 16
 κλόνοι καὶ φόνοι II 172, 22
 κλύδων θαλάττιος II 314, 3 ἐν
 σάλῳ καὶ κλύδωνι metaph. II
 374, 2
 κλυδώνιον II 291, 11 τὸ τῆς βα-
 σιλείας κλυδώνιον I 156, 1
 κλωπιτεύειν I 26, 14
 ὁ ἥλιος ἐπὶ κνέφας ἦλθε II 72, 6
 κνίσσα II 363, 19
 κοιλιακὴ τις διάθεσις II 185, 19
 κοιλότητες τῶν ἀρτηριῶν II 371, 2
 κοίμησις assumptio I 159, 2 II
 374, 17
 ἢ κοινὴ διάλεκτος I 151, 6. 395, 4
 κοινὰ φροντίδες publicae curae
 II 368, 5 οἱ κοινοὶ milites gre-
 garii I 347, 16 τῶν κοινῶν τις
 στρατιωτῶν II 328, 10 τὸ κοινὸν
 τοῦ στρατοῦ I 111, 12. 445, 20
 τοῦ στρατεύματος II 196, 2 τοῦ
 κοινοῦ τὸ πλῆθος I 352, 14
 κοινότης multitudo, vulgus I 452, 13
 κοίτη alveus I 395, 10
 κοιτῶν βασιλικός I 109, 6. 440, 4
 κοιτωνίσκος βασιλικός II 156, 18.
 20. 157, 5. 274, 20. 312, 11
 κοκκοβαφῆς II 378, 12. 380, 13
 κολοβάτερα ἐκφέρειν τὰς συλλαβὰς
 I 262, 11
 εἰς τὸν κόλπον ἀπολαμβάνεσθαι
 ἐπταπλάσιόν τινος septupli poe-
 nam dare I 92, 5
 κολφάω II 276, 5
 κομῶν πλοῦτῳ II 80, 12
 ὁ καλούμενος δεύτερος κόμης II
 41, 4 ὁ καλούμενος δεύτερος
 ὁ δρουγγάριος τοῦ στόλου II
 170, 13

- κομητούρα II 71, 19
 κομίζεσθαι (μέχρι τινός) evadere I 370, 6
 κομμέριον I 287, 7
 κομψεία bullarum exordia et clausulae I 157, 2
 κοινοτός I 385, 3. 442, 5
 κονίσσαλος I 138, 14. 251, 20 κονίσσαλος I 427, 16
 κοινοσταῦλος I 250, 10 II 199, 2. 5
 κόπος = πόνος(?) II 319, 9
 εἰς κόρον ἐπελαύνειν τινός I 309, 11
 κορύσσεσθαι II 225, 21
 κορυφαῖος II 316, 16 ὅ τε κ. καὶ ὁ χόρος II 358, 7 οἱ κορυφαῖοι ἀπόστολοι I 458, 21 ὁ τῆς βουλῆς κορυφαῖος II 158, 10 ὁ τοῦ δράματος κ. II 155, 18 οἱ κ. τῶν ἱατρῶν II 374, 22 οἱ τοῦ στρατοῦ κ. I 278, 13 ὁ κ. τῆς τετρακτίος II 154, 7 κορυφαϊότητα II 155, 9 τὸ κορυφαϊότατον τῶν κακῶν II 382, 6
 κοσμικὸς κίνδυνος I 347, 17 κλύδων I 275, 6 κοσμικὴ θρῆξ II 351, 7 τύρβη II 393, 3 φροντίς I 165, 21 τὰ κοσμικά II 270, 8
 κουκούλιον II 351, 9
 κουλα = ἀκρόπολις II 124, 15. 23
 κουλεός I 46, 17. 241, 20. 301, 17. 449, 17. 22 II 110, 7
 τὴν ἐν χοῶν κουράν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος ψιλώσας II 158, 18
 κουράτωρ I 361, 20
 τὴν ἐν χοῶν κουρείαν χειράμενος τὴν κεφαλὴν τε καὶ τὸν πώγωνα II 164, 8 τὴν ἐν χοῶν κουρείαν προσηγάμενος II 18, 19
 κουρίας II 225, 17
 κοχλίον II 190, 12
 κραδαίνειν δόρυ II 15, 21. 183, 5. 321, 10 ξίφη ἐπὶ τῶν ὤμων II 158, 2
 κράλη II 246, 10
 ὁ κρατῶν = ὁ αὐτοκράτωρ I 345, 18. 375, 17 κρατεῖν χειρός II 219, 21. 227, 18 κρατεῖν τὰ εὐαγγέλια in iure iurando II 244, 13 τοῦ κρατήσαντος λογισμοῦ γίνεσθαι I 178, 16
 κρατὴρ πικρίας μεστής II 277, 3
 τὸ κράτος ἀναθεῖσθαι superiorem evadere I 30, 19 οἱ ὑπὸ τὸ ἕμὸν κράτος II 226, 17 τὸ κράτος ἡμῶν I 413, 15 τὸ σὸν κράτος II 226, 14. 228, 14 τὸ κράτος σου II 228, 18. 229, 7 τὸ κράτος τὸ σὸν II 229, 21. 238, 10 τὸ κράτος ὑμῶν II 230, 12. 235, 1. 237, 4. 239, 21. 242, 5. 9. 245, 1 τὸ ὑμέτερον κράτος II 231, 17. 234, 15. 235, 17. 236, 9. 238, 3. 239, 1 τὸ κράτος τὸ ὑμέτερον II 233, 11 τὸ βασιλείον κράτος II 161, 3 τὸ κ. τῆς βασιλείας II 234, 12 τὸ γαλήμιον κ. τῆς βασιλείας μου I 158, 18 τὸ θεῖον κ. II 240, 6 τὸ θεοπρόβλητον κ. σου II 228, 12 ὑμῶν II 232, 14. 239, 5 τὸ θεοστεφεῖς κ. σου II 228, 20 τὸ θεοφρούρητον κ. ὑμῶν II 243, 6 ὁ κύκλος τοῦ κράτους II 241, 11. 243, 20 ἀνεψιὸς τοῦ κράτους ἡμῶν I 413, 15 οἰκέτης τοῦ σοῦ κράτους II 112, 19
 κραυγάζω II 252, 3
 κρέα II 61, 18. 62, 5 κρέατα II 62, 15
 κρείττονος λογισμοῦ γίνεσθαι I 37, 16 κρείττονες λογισμοὶ maior fiducia I 284, 14. 288, 18. 415, 11
 κρημνίζεσθαι I 202, 9
 κρησφύγετον I 73, 17. 429, 19 II 128, 7. 261, 22. 330, 4
 κρῖμα I 174, 19. 448, 5
 κριοφόρος χελώνη II 185, 6. 186, 8. 187, 4 κριοφόροι ἄνδρες II 187, 14
 κριτής καὶ ἐξισωτής I 432, 19
 κρουνοὶ δακρῶν I 325, 15
 κρύος ἐμπότης poculum crystallinum I 177, 6
 κρυψίνους I 121, 15
 κτῆμα γῆς II 346, 16
 κτίσις σιόλου II 148, 20
 ὁ τοῦ βίου κύβος περιτραπεῖς I 458, 11
 κυκᾶν πολλά I 290, 17
 κυκεῶν κακῶν II 151, 4. 273, 13 βάρβαρος 307, 3
 κυκλόθεν τινός II 334, 7 πρὸς ἡμᾶς κυκλόθεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ I 349, 13
 κύκλος ἐνιαύσιος I 333, 20 κύκλοι

- μείζονες II 321, 15 *γοτιώτεροι*
 II 321, 17 *ὑπὸ τὸν κύκλον τινὸς*
εἶναι I 311, 21 *ὁ κύκλος τῆς βα-*
σιλείας I 312, 18 *ὁ κύκλος τοῦ*
κράτους II 241, 11 *ὑμέτερος ἄν-*
θρώπος καὶ τοῦ κύκλου τοῦ κρά-
τους ὑμῶν II 243, 19
κυκλοῦν II 323, 6 *κυκλοῦσθαι εἰς*
μέσους in mediis versari I 28, 4
κυλινδικός (lege *κυλινδρικός*) II
 42, 22
κυλίω I 55, 8
κυμαίνομαι cura agitor I 91, 22.
 174, 18. 453, 9 *vexor, perturbor*
 I 256, 16. 334, 2 *πολλοῖς λογισ-*
μοῖς I 178, 15. 447, 11. 453, 16
τὸν λογισμόν II 177, 1
κύμβαχος I 255, 3
κύπελλον II 375, 21
Κύπριοι τριήρεις II 262, 3
κυρία praefectura I 303, 7
κύριος = sanctus II 79, 4. 310, 2
alibi; κύριος imperator II 230,
 6. 7. 14. 244, 17. 18 *patriarcha*
Cplis II 354, 18 *κυροῦ* II 79, 4
τὰ κυριώτερα τῶν πολιχνίων
 I 395, 1
κυριότης II 233, 11
τὸ κύρος ἔχειν μόνιμον auctori-
tem perpetuam habere I 158, 17
κυριότης τροχοῦ I 381, 14
κωλύμη I 263, 6
κωμόπολις I 331, 11. 358, 18. 368, 3.
 393, 1. 410, 3 II 99, 14. 104, 4.
 115, 6. 315, 1. 317, 7. 325, 14.
 329, 19
κωμῶδειν εἰς τινα I 265, 18
λαβὴν διδόναι I 92, 11. 441, 16
πρὸς τὰς λαβὰς ἐστήκεναι I 35, 16
εἰς τὰς πρώτας λαβὰς ἐπανέρ-
χεσθαι II 291, 16
λαβρὸς πυρετός I 287, 20 *λάβρος*
ἐπαιγίζειν de furore II 236, 6
ἢ λαχοῦσα sors I 445, 5
λαθρίδια βλέμματα I 91, 3
λαιμός I 451, 5
λαίφος velum II 210, 10
λαμβάνειν in matrimonium ducere
 I 418, 5
λαμπρός manifestus I 262, 3. 363, 12.
 382, 19 *alacer* I 127, 12 *λαμ-*
- πρῶ τῷ στόματι alta voce* II
 288, 2
λαξευτήρια ὄργανα I 202, 15
λαὸς ἀποχρῶν II 265, 9 *ὁ παρεσ-*
τηκῶς λαός II 364, 8 *οἱ προ-*
έχοντες τοῦ λαοῦ II 17, 13
λατρευτικῶς I 230, 7
λαφροαγωγία II 119, 11
λαφύσσειν αἵμασιν I 324, 5 II 7, 23
λάχος I 279, 18 II 70, 10. 88, 15.
 91, 1. 13. 162, 1
ληλασία II 91, 12
λειμών de genarum colore I 145, 11
λειοκύμων I 369, 14
λειποθυμεῖν defatigari I 405, 10
λειποθυμία II 375, 7. 376, 22.
 377, 7. 9. 12. 17
λειτουργεῖν τῷ χρεῶν naturae de-
bitum reddere I 288, 12
ἢ ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργία de
Dyrrhachii praefectura I 77, 4
ἐρεὰ λειτουργία I 276, 12
λεῖψίς τινὸς τινὶ ἔστιν I 291, 6
λεληθότως I 418, 20 II 177, 17
λεπτομερέστερον μανθάνειν I 336, 1
 II 6, 7
ἢ δημοσία λεωφόρος I 245, 5 *οἶον*
τῆς λεωφόρου ἐκτρέπεσθαι II
 365, 21 *παρεκθῆειν τῆς λ.* II
 277, 15
λήϊα I 184, 17
πᾶσα ἢ λῆξις ἐπίγειος II 366, 4
οἱ ἐκ τῶν ἐσπερίων λῆξεων de
militibus II 146, 22
ληστρικὰ νῆες I 283, 9. 306, 12.
 433, 13. 434, 18 *ληστρικὰ πλοῖα*
 I 361, 13. 429, 10
λίαν ἀνὴρ I 47, 22
λίξιος ἄνθρωπος II 230, 15 *τινος*
 II 228, 22 *τῆς βασιλείας* II
 229, 14 *τοῦ κράτους καὶ τῆς βα-*
σιλείας II 243, 16 *τοῦ σκήπτρου*
τινός II 228, 19 *ἄνθρωπος λί-*
ξιος καὶ δοῦλος II 232, 20 *δοῦ-*
λος καὶ λίξιος ὑποχείριος II 240, 12
λιθίνη φύσις I 308, 7
λιθοκόλλητος I 152, 12
λιθοξόος I 143, 16
λιμώτειν I 196, 10
λιτὴ διαίτα II 369, 8
λίτραι τῆς Μιχαηλάτου χαραγῆς II
 243, 7

- λογάς: τῆς συγκλήτου λογάδος τὰ
 πρώτα φέρον Π 154, 9 λογάδες
 I 332, 1. 360, 13. 373, 4 λογά-
 δες Ῥωμαῖοι Π 163, 18 λογάδες
 Σκυθαί I 280, 4 λογάδες τῆς
 ἐκκλησίας I 265, 18 Π 4, 2.
 200, 23 λογάδες ἡγεμόνων Π
 115, 3 ἡγεμόνες τῶν λογάδων
 I 198, 17 λογάδες τῶν Κομάνων
 Π 23, 19 λ. τῶν Μανχαίων I
 273, 21 τῶν Ναζιραίων Π 358, 18.
 361, 3 τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός I
 332, 6 τῶν Σκυθῶν I 376, 20
 τῶν στρατιωτῶν Π 223, 6. 304, 21
 τῆς συγκλήτου I 278, 12 τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ I 296, 19
 Π 163, 1 τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλη-
 σίας συντάγματος Π 360, 14
 λογίζεσθαι τι τῆς τύχης τινὶ ali-
 quid ad rerum prosperitatem
 alicui profuisse censere I 62, 17
 τι ὡς ἀπὸ τινος tamquam ab
 aliquo concessum aliquid pu-
 tare Π 234, 5
 λογικὸς πόλεμος Π 303, 15 λογι-
 κὴ ἀμιλλα I 259, 9 Π 302, 10
 μάθησις I 230, 12 παιδεία I
 258, 7 Π 2, 9 τέχνη I 257, 18.
 265, 2. 292, 9 λογικὰ ἐπιστή-
 μαι I 149, 4
 τὸ θεῖον λόγιον Π 303, 13
 λογισμοῦ ἐτέρου γίνεσθαι Π 212, 6
 τοῦ κρατήσαντος λ. γ. I 178, 16
 κρείττονος λ. γ. I 37, 16 κρείτ-
 τονες λογισμοί I 284, 14. 288, 18
 λογοποιεῖν de fama I 459, 2 λο-
 γοποιούμενον ἀκούειν τι Π 28, 13.
 295, 9 μανθάνειν τι I 168, 16.
 411, 12 λογοποιεῖν mentiri I
 136, 4
 λογοπραγία τινός Π 348, 11
 ὁ λόγος ἀνατροχέτω πρὸς τὸ προ-
 κείμενον Π 321, 6 cf. Π 357, 22
 ἐπὶ τι τὸν λόγον ἐπανακτέον Π
 193, 17 ἐχέσθω ὁ λόγος τινός
 Π 132, 2 ὁ λόγος φθάσας ἐδή-
 λωσε Π 132, 5. 148, 8. 171, 20.
 202, 14 etc. ὃν ὁ λόγος φθάσας
 καταλέλοιπεν ἐν Συρία Π 136, 21
 λόγος liber Alexiadis I 186, 8. 9
 οἱ πρότεροι λόγοι priores libri
 I 337, 5 λόγος τῆς ἱστορίας I
 290, 20 λόγος ἀπαθείας I 280, 9.
 432, 13 λόγοι ἐπιεικείας Π 57, 3
 πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων
 I 409, 10 τὸ τοῦ λόγου Π 65, 5.
 175, 7 ὡς λόγος Π 79, 22. 173, 19
 λόγος litterarum studia I 257, 20.
 265, 3 λόγος καὶ παιδευσίς ἅπασα
 τεχνικὴ I 258, 3 λόγου μετέχειν
 I 263, 15 Π 358, 18. — cf. χρυ-
 σόβουλλος
 λοιδορήμα Π 179, 16
 λοιπὸς κατελιπόμενα τινὶ reliqua
 spes ab aliquo in me collocatur
 I 80, 13 τοῦ λοιποῦ I 44, 6 (sae-
 pissime) λοιπὸν proinde I 206, 4.
 233, 12. 387, 14. 450, 20 Π
 154, 14. 263, 21
 λοισθιος δρόμος I 456, 22
 λοιψία I 117, 19
 λόχησις I 224, 16
 λόχους καθιστᾶν Π 66, 3
 λυγίζομαι I 36, 5
 λύγος = μάστιξ Π 278, 17
 λύθρον I 40, 2. 67, 2. 213, 16
 λύρα Σαπφική Π 291, 7
 λυτροῦσθαι τι τῆς χειρός τινος Π
 29, 22
 λυτᾶν κατὰ τινος Π 97, 13. 332, 21
 περὶ λύχνων ἀφάς I 407, 7 Π
 344, 21 πρὸς λύχνων ἀφάς Π
 206, 3 πρὸς λύχνον I 74, 19
 λύω ὅλους χαλινούς I 113, 12
 τὰ λώονα ἐπεύχεσθαι Π 23, 11
 ὑποίθεσθαι Π 341, 3 alibi
 οἶον μαγγανεύειν magonizare I
 117, 15
 μάγιστρος τὴν ἀξίαν I 95, 11
 μαθηματικός astrologus I 290, 10
 μαθητεία Π 354, 5
 μαθήτρια Π 352, 2
 ὁ ἐν πατριάρχαις μακαριώτατος Π
 354, 17
 μακαρισμός I 458, 9
 μακρὸς κονίσσαλος I 251, 20 μακρὰν
 γίνεσθαι τινος longius ultra
 aliquid progredi ἐκ μακροῦ iam
 diu I 203, 18. 206, 16. 244, 3
 μαλάττειν λιθίνην φύσιν I 308, 7
 τῆς μάλης τὰ ξίφη σπασάμενοι I
 317, 19 ξίφος ὑπὸ τὴν μάλην
 φέρον I 440, 22

- μαλλον re vera I 260, 11 μαλλον
 μὲν οὖν immo magis I 281, 9
 μαλλον cum comparat. I 295, 1
 cum superlat. I 89, 18 οὐ μάλ-
 λον ... ἢ non tam ... quam I
 25, 20
 ἢ πρὸς μητρὸς μάμη Π 357, 10
 μάνδρα (= αὐλή), ἡ ἡμετέρα eccle-
 sia nostra Π 306, 5
 μανδύας Π 351, 8. 363, 11. 15
 μανουάλιον Π 342, 8
 μαργαριτάριον I 177, 3
 μαρτυρεῖν martyrrium pati Π 360, 1
 ματαιάζω I 291, 10
 ματαιολογία I 291, 12
 ματαιότης I 292, 14
 ματαιοῦσθαι I 440, 19
 μαχαιρίδιον Π 380, 12
 μεγαλαυχέω ἐπί τινι Π 349, 11
 μεγαλεπήβολος I 265, 12
 μεγαλοδοξότητος sultani titulus I
 433, 22
 μεγαλοδύναμος ἐξουσία regis Ala-
 maniae titulus I 174, 4. 175, 3
 μεγαλοκῆρυξ Π 348, 14
 μεγαλοκίνδυνος I 312, 22
 μεγαλόμαρτυρ Π 103, 10. 149, 19.
 157, 1
 μεγαλόνομος I 138, 18
 μεγαλόπολις Π 296, 22 Cpolis I
 94, 2. 198, 3. 424, 11. 439, 17.
 460, 11 saepissime
 μεγαλοφωνία Πινδαρική Π 291, 6
 μέγας ἐν βασιλεῦσι Π 150, 6 με-
 γέθει μέγιστος Π 345, 11
 μεγιστᾶνες I 56, 23. 71, 10. 266, 1.
 288, 9. 408, 14. 445, 22 Π 100, 17
 οἱ πάντῃ μεγιστᾶνες I 14, 21
 μεθερμηνεῖν corrigere I 267, 12
 μεθήμερινός cotidianus I 259, 3
 μεθοδεῖα Π 66, 2 διὰ μεθοδείας
 Π 78, 19 παντοίαις μεθοδεῖαις
 Π 273, 10
 μειδιώσης τῆς ἡμέρας Π 207, 12
 μειρακίσκος I 69, 1
 τὸν μείρακα παραλλάττειν I 160, 10
 cf. παραγγέλλω
 μελαγχολία insania Π 353, 11 κα-
 θαρῶς εἰς λαμπρὰν μελαγχολίαν
 ἐλαύνειν Π 306, 10
 μελάντερος I 298, 13
 μελενδυτέω Π 250, 22
 μελετᾶν δρασμὸν Π 285, 21 τὴν
 καθαίρεισιν I 357, 11 κατὰ τινος
 Π 34, 9. 87, 14. 151, 7. 181, 12.
 194, 16. 198, 8
 μελίπηκτον Π 6, 22
 μελιχρὸς ἐν λόγοις I 446, 5
 ὁ μελωδός Π 359, 17
 μεμψίμοιρος Π 321, 5
 ὑπὸ μέμψιν ἄγειν τινά Π 262, 18
 ποιεῖν τι Π 144, 17
 παρὰ μὲν τῶν ... παρὰ δὲ τῶν I
 307, 7 μὲν ... καὶ I 59, 5. 320, 11
 μὲν οὖν ... γοῦν I 410, 9. 416, 16
 μὲν οὖν ... μέντοι I 36, 15 τὸ
 μὲν τι ... τὸ δέ τι I 427, 17 (ubi
 pro μέντοι legendum est μὲν τι)
 443, 22 Π 57, 14. 135, 14. 145, 16
 (saepius) τὸ μὲν τι ... τὸ δέ τι Π
 144, 20 τὸ μέντοι (lege μὲν τι)
 ... τὸ δέ καὶ I 390, 2 τὸ μέντοι
 (lege μὲν τι) ... τὸ δέ πλείστον,
 ὅτι I 374, 8
 μερίζεσθαι γνώμαις Π 369, 22
 λογισμοῖς I 411, 15 φροντίσι I
 171, 2 στασιάζειν καὶ μερίζεσ-
 θαι Π 197, 11
 μερικῶς ποιεῖσθαι συντάξεις Π
 321, 10 οἱ μερικοὶ τῶν πολέ-
 μων I 407, 3 μερικαὶ ἦται I
 410, 14 μερικαὶ προσβολαί I
 237, 14 μερικῶς aliquantum I
 190, 9 μ. ποσῶς I 363, 19
 μέρος νίκης τοῦτο ἡγεῖσθαι, ὅτι
 Π 303, 2 τὸ ἔμπροσθεν μέρος
 Π 253, 5 τὸ ἀνατολικὸν μέρος
 Π 327, 2 τὰ ἀνώτερα μέρη Π
 326, 3 τὰ μέρη τῶν Σερῶν I
 441, 17 τὰ μέρη utraque pars I
 285, 2 τῷ μέρει τινὸς πρόσκειμαι
 I 110, 6 Π 341, 2 τὸ μέρος τὸ
 βασιλικόν Π 197, 4 τὸ πολιορ-
 κοῦν μέρος Π 189, 6 τὸ στα-
 σιάζον μέρος Π 178, 20 ὑμῖν
 καὶ τῷ μέρει τῷ ὑμετέρῳ Π
 236, 11 ἀπὸ μέρους ex parte
 Π 178, 18 ἐν μέρει rursus Π
 68, 3 interim Π 74, 16 κατὰ
 μέρος particulatim I 395, 2 Π
 224, 12
 μεσάζω τὴν εἰρήνην I 367, 19 οἱ
 μεσάζοντες in aula imperatoris
 Π 275, 9

- ἡ μεσαίχιμος παραλία II 38, 18
 τὸ μεσαίχιμον I 345, 8. 372, 16
 II 51, 8 κατὰ τὸ μεσαίχιμον I
 328, 9 τὰ μεσαίχιμα τῆς Ῥω-
 μαίων ἀρχῆς imperii Romani
 fines I 412, 18 ἐν μεσαιχιμῶ
 τινὸς καὶ τινος I 436, 21
 μεσαστής II 58, 7
 μεσέμβολον II 35, 11
 μεσίτης I 315, 10. 404, 18
 μεσίτις I 102, 5
 μεσόγεια II 295, 20
 μεσοπύργιον I 269, 10
 μέσον II 330, 6 ἡμῶν I 367, 1
 τοῦ ἱππικοῦ II 362, 5 τῆς πα-
 ρατάξεως I 379, 20 II 343, 14
 μέσον τοῦ πορθμοῦ II 211, 2
 τοῦ πορθμοῦ μέσον II 212, 1
 μέσον ἀμφοῖν ἐναπολαμβάνεσ-
 θαι II 284, 19 οὐ πολὺ τὸ ἐν
 μέσῳ καὶ II 309, 16
 μεσότης de virtute II 63, 5
 μεσουράνημα I 180, 4. 427, 9
 μετὰ: ὁ πόλεμος, ἡ εἰρήνη μετὰ
 τινος I 205, 2. 206, 2 μετὰ τῶν
 πρέσβων δηλοῦν I 205, 3 μετ'
 εἰρήνης I 356, 22 μετὰ τῶν
 ἄλλων II 294, 12. 296, 23
 μεταβάλλομαι τοῦ θυμοῦ I 394,
 15
 μεταβολὰς πολλὰς (νοημάτων) λαμ-
 βάνειν καὶ τροπὰς I 178, 16.
 453, 17
 μεταδίωξις I 67, 14
 μεταδοκῶ: μεταδόξαν I 76, 2
 τὸ μεταίχιμον ἀμφοῖν τοῖν στρα-
 τευμάτοις I 370, 11 μεταίχιμον
 ἀμφοῖν τοῖν στατοπέδοις II 194, 5
 τὸ μεταίχιμον διάστημα I 210, 3
 τὸ μεταίχιμον τοῦ Χάλεπ καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας I 301, 4
 μετακάροπιον I 146, 6
 μετακινεῖν fugare I 391, 22
 μετακλισις II 371, 16
 μεταλλοιοῦν I 447, 5
 μεταμείβειν τὴν φύσιν II 333, 17
 ὥσπερ ἐκ μεταμελείας ἐρχόμενος
 II 228, 14
 τὸ μεταμέλον πρῶτεσθαι I 52, 19
 εἰς λαμπρὸν μεταμέλον ἐρχεσθαι
 I 262, 3
 μεταναστεύω II 87, 8
 ἐν τῷ μεταξύ II 327, 20. 338, 20.
 368, 13. 17 alibi
 μετασκηνόω II 305, 21
 ἡ ἐνθένδε τινὸς μετὰστασις II
 240, 7
 μεταστρέφειν τὸν λόγον I 277, 20
 μεταφορὰ μορίων membrorum
 iactatio I 263, 12
 τὰ μεταφρονα διδόναι II 205, 3
 τινί II 329, 10
 μεταχειρίζομαι τινα aliquem sol-
 licito I 110, 14 τοὺς οἰάκας II
 266, 18
 μεταχειρίσις ἔρχου II 17, 18
 μέτειμι absol. poenas persequor
 I 273, 6
 μετέρχομαι τινα aliquem tempto
 I 141, 13
 μετεωρόλεσχος I 293, 16
 μετέωρος excelsus I 456, 5 super-
 vacaneus II 350, 6 μετέωρόν
 τινα ταῖς ἐλλίσι ποιεῖν II 260, 14
 ἀπὸ μετεώρου II 193, 12
 μετοζλάζω II 275, 22
 μετορητοὶ non ita multi I 237, 11.
 282, 13. 296, 21 II 207, 18
 τὰ προσήκοντα μέτρα τῆς μάχης
 II 204, 22
 ὁ κατὰ μέτωπον πόλεμος I 247, 2
 κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως
 ἕσθαι II 205, 14
 μέχρη τούτων hactenus II 127, 4
 οὐ μέχρη δὲ τούτων· ἀλλὰ neque
 ibi substitit; sed I 439, 4 μέ-
 χρις ἄν cum indic. I 43, 4
 μὴ ἀνήσεις noli remittere I 234, 7
 μὴ post verba timendi cum coni.
 et opt. I 454, 22 II 363, 4 cum
 opt. I 121, 21. 155, 6 cum fut.
 I 412, 6 μὴ πως cum indic. I
 42, 20 μὴ ὅτι γε ... ἀλλὰ I
 220, 13. 18 μὴ ὅτι γε I 63, 20
 (ubi pro μῆτοι legendum est μὴ
 ὅτι) II 171, 17. 191, 1. 292, 12
 μὴ τινος... ἀπελαύνοντος I 178, 13
 μὴ ... μὴ μηδένα I 135, 8 μὴ
 ... μηδέ I 344, 1 μὴ ... μῆτε
 I 181, 5
 μηδ' ὅλως I 307, 14. 343, 11 II
 156, 3 μηδὲ ... ὅλως I 364, 10.
 454, 10 μηδ' ... οὐπω I 455, 8
 μηδ' αὐτὴ δέ I 461, 5

- μηδὲνα τὸν ἐπαμύνοντα βλέπων
 I 214, 13 cf. οὐδείς
 μηδοπωσοῦν II 279, 19
 μῆν cf. μήτε. οὔτε
 μηνίμα I 152, 7 μηνίματα I 457, 16
 μηνύμα II 223, 16. 269, 16
 μηποτε οὐν cum ind. I 64, 15
 μηπω πρόην haud ita pridem I
 156, 4 cf. οὔπω
 μήτε ... παντάσῃ δὲ καὶ I 108, 17
 μήτε μὴν I 241, 13. 454, 1 II
 252, 3
 μητρόθεν I 302, 8. 362, 21. 399, 16.
 442, 22
 μητρόπολις II 242, 14
 ὁ μαιφόνος II 157, 7. 160, 4.
 178, 17 μαιφόνος δεξιὰ II 179, 8
 μιγὰς τῶν στρατιωτῶν ἔκκριτος II
 337, 3
 μικρόν paulisper I 255, 7. 291, 1
 κατὰ μικρόν paulatim I 180, 7.
 19. 197, 10. 254, 12. 274, 13.
 311, 22 πρὸς μικρόν paulatim
 I 167, 9
 μικροφυχέω I 294, 12 II 84, 17
 πρὸς παντοίας μίξεις καταφορώ-
 τατος II 30, 20
 μιξοβάβαρος I 371, 11 II 314, 2.
 332, 5. 335, 6 saepius
 μισγάγκεια II 300, 3
 πάνν μεμισημέναι ἀγγελίαι II
 129, 10
 τὸ μισθοφορικόν I 357, 19. 375, 17.
 394, 3. 12. 401, 10 II 308, 8.
 309, 21 μ. στρατεύμα II 311, 19
 ἡ Μιχαηλάτος χαραγῆ II 243, 7
 τὴν μνήμην τοῦ μεγαλομάρτυρος
 ἐπιτελεῖν II 149, 19
 μνηστεύεσθαι ἑαυτῷ I 280, 3 II
 131, 4
 πολλὰ μογήσας I 240, 2. 299, 6.
 315, 16 II 218, 18 πολλὰ μο-
 γήσαντες II 112, 14
 μοθος I 111, 22. 221, 6. 236, 2.
 343, 15 II 88, 10. 117, 10
 ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τῆς μάχης ἀμφοτέροις
 ἰσταμένης τοῖς μέρεσι II 72, 5
 ὁ τῆς ἐναντίας μοίρας II 354, 20
 ὁ μοιραῖος κλωστήρ I 220, 8
 μολίσκος portus exiguus I 270, 9
 μοναδικός = μοναχικός I 134, 5.
 153, 19
 μοναρχία divinae naturae unitas
 II 297, 17. 19
 μοναχικός II 372, 15
 ἡ μονή monasterium II 55, 8. 57, 20
 ἡ σεβασμία μονή II 245, 22
 μονήρης ναῦς II 266, 20 μονῆρες
 II 248, 18. 344, 20 τὸ βασιλι-
 κὸν μονῆρες II 312, 5 τὸ ταῖς
 βασιλίσι ἀποτεταγμένον μονῆ-
 ρες II 314, 2
 μονογενής II 347, 15
 μόναϊς ψιλαῖς ὑποσχέσεσιν I 438, 4
 ψιλοῦ μόνου ὀνόματος I 160, 9
 μονότροπος II 319, 8
 μονωθεῖν lamentari II 333, 10
 ἐπὶ τινι II 366, 10
 εἰς μονωθίαν ἄγειν τι II 366, 2
 μονωθία καὶ θρηῖνος I 219, 7
 μορία membra I 263, 11
 ἡ Ὀμήρου μούσα II 144, 16
 Μόρφου πόλις = Μορφουεστία II
 138, 7 etc.
 μύδρος ferrum candens I 93, 17
 μυκάται βροντῶν ὁ οὐρανός I 168, 2
 μυκτῆρ irrisio I 132, 10
 μυοπάρων II 215, 3
 μυριάνδρος διάλεξις II 276, 4 πόλις
 II 348, 6 ἔθνος μυριάνδρον I
 407, 4
 μυριάνθρωπον ἔθνος I 406, 3
 μυριοπληθής II 254, 2
 μυριοφόρος ναῦς II 40, 10 ὀγκάς
 II 171, 20. 210, 15. 215, 2
 μυρμηκίζουσα κίνησις II 343, 17
 μυσσάρος II 360, 1. 13
 μυσσάχθεις τι II 216, 20
 μυστηριωδῶς II 202, 15
 ἐν μυχοῖς καρδίας II 313, 7
 μύειν πρὸς τὴν ἀλήθειαν I 444, 8
 μωμοσκόπος I 138, 7. 294, 17
 Ναζιραίων λογάδες II 361, 3 Ν. ὀπό-
 σοι λόγου μετεῖχον λογάδες II
 358, 18
 ναὶ μὴν καὶ I 110, 21. 212, 11.
 215, 8. 292, 18 II 258, 11 ναὶ
 μὴν ἀλλὰ καὶ I 172, 21
 ναρκᾶ μοι ὁ λόγος II 57, 14
 ναυλοχεῖν II 117, 13
 ναυλοχία dolosa navigatio II 131, 6
 classis disponendae vel belli
 navalis ratio I 364, 6 II 170, 9

- ναυσίπορος* I 337, 12 II 174, 2
ναυσιπόρος I 394, 17
ναυστολία II 171, 6
οἱ ναυτικοί I 365, 15 τὸ ναυτικόν I 366, 2 τὰ ναυτικά *navigia* I 306, 17
νεάζω I 224, 20
νεᾶνις II 347, 4
νήλυς tiro II 135, 19 *νήλυς στρατιά* II 183, 8
νέκταρ ῥητορικόν I 260, 15
οὐ νέμεις II 206, 8
νεόλεκτος I 359, 16. 385, 5. 395, 2. 409, 5 II 148, 10. 321, 8
τὸ νεοτήσιον *ἄνθος* ἐκφύειν I 444, 4
νεῦσις I 338, 7 *θεοῦ νεύσει* I 457, 11
νέφος ἐχθρῶν I 230, 2 *ν. μέγιστον αἰρετικῶν* II 350, 20
ἐς νέωτα brevi post, in posterum, cras, in crastinum diem, postero die I 53, 2. 96, 14. 116, 7. 134, 6. 193, 5. 201, 8. 274, 1. 366, 9. 376, 15. 441, 8 II 61, 14. 147, 18. 270, 3. 338, 15. 344, 9
νηπιόθεν I 339, 9 II 113, 12. 177, 23. 200, 18
νήπιος stolidus II 341, 8
νηπιώδης II 318, 11
νήφειν vigilare II 335, 12
νικῶν πόλεμον II 286, 2 *πολέμους* I 207, 3 τὴν νικῶσαν ἐπισηφίζεσθαι τινί I 207, 5 *τ. ν. ἔχειν* I 192, 7. 214, 10. 238, 15. 382, 9. 400, 10. 413, 7 II 85, 2. 90, 4. 103, 13. 250, 18. 319, 14. 18
νίκη Καδμεία II 286, 17
νικητής I 188, 13 II 205, 19. 286, 21. 327, 6 *ἐπιφανέστατος* I 272, 11 *τροπαιοφόρος* I 295, 4. 410, 10
νικηφόρος στεφανίτης I 230, 1
δίκην νιφάδος οἴστοις ἐπαφιέναι II 125, 15 *δυνάμεις συρρέουσι νιφάσιν* εὐοικυῖα χειμερίησι I 191, 14
νιφετοῦ δίκην ἐπέροχονται αἱ φροντίδες II 264, 18 *συνέροσον νιφετοῦ δίκην* II 277, 22 ὥσει νιφετοὺς ἐκπέμπειν sc. nuntios II 212, 18
νοερός I 264, 8
ὁ τῆς ἱστορίας νόμος II 333, 11 *νόμος ῥητορικός* I 263, 19 *νόμοι ἐγκωμιαστικοί* I 163, 4
Νορμανόθεν I 50, 8 II 16, 1
νοτάριος II 246, 13
νοτία θάλασσα I 40, 10 *νοτιώτεροι κύκλοι* II 321, 16
νουνεχεί II 250, 2
νουνέχεια I 304, 16. 347, 4
νουνεχής II 228, 16. 379, 1
νοῦν ἀποφέρεσθαι II 228, 15 ὕστερον νοῦν φέρειν I 105, 10 ἐπὶ νοῦν τινα ἔχειν II 119, 8 *μηδὲ μνεῖαν τινὸς εἰς νοῦν λαμβάνειν* II 283, 9
νυκτοπλοεῶ I 75, 17
νύμφη nurus I 59, 8. 103, 3. 15. 314, 15
νυξί = νυκτός I 179, 1 *περὶ μέσας νύκτας* I 364, 5 II 355, 18
νυχθήμερον I 221, 2. 358, 13. 414, 16 II 302, 19
νωβελλίσμος II 215, 21. 246, 13
τὸ νότον παῖειν *παρέχειν τινί* I 35, 6 *κατὰ νότον (νότου?)* I 173, 9 *νότα διδόναι* I 217, 3 II 280, 20. 334, 1 *παρέχειν τινί* I 248, 12 *ὑπέχειν de fuga* II 54, 17. 95, 4 *de mari (navigationem pati)* I 196, 5
ξενίζω I 149, 7 II 382, 13
ξενοπρεπής II 147, 6
ἐπὶ ξένης εἶναι II 104, 11
ξεσμοὶ σαρκός II 2, 9
διὰ ξηρῶν λίθων II 123, 11 ἡ ξηρά II 124, 5 ἡ διὰ ξηρᾶς μάχη II 167, 8
ξιφήρης I 442, 14. 448, 12
ξιφηφόρος stricto gladio I 346, 10 *manu fortis* I 126, 20
ξίφος: μηδενὶ ἑτέρῳ ξίφει πλὴν οἴστοις I 254, 5 *ξίφους ἔργον* I 276, 18
ξίφουλκία II 155, 6. 194, 22
αἱ καλούμεναι ξυλοκλασταί II 199, 13
ξυλόπυργος II 192, 18
ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς εἰστήκει τὰ τοῦ πολέμου I 372, 9
ὁ: οἱ τοῦ αὐτοκράτορος I 271, 5 *οἱ τοῦ βασιλέως* I 332, 18 *οἱ τοῦ αὐτοῦ* I 387, 7 *οἱ τῆς αὐτῆς βουλῆς* I 453, 6 *ὁ μὲν ... ὁ δὲ ... ὁ δὲ* I 405, 21 *τὸν μὲν ...*

- ἀφ' οὗ δέ I 311, 20 ὁ δέ = αὐτός
 I 198, 13 τὸ μὲν ... τὸ δὲ καὶ
 I 218, 14. 377, 12 τὸ μὲν καὶ
 ... τὸ δὲ καὶ I 381, 7 τὸ δέ τι
 καὶ solum I 439, 3 II 83, 14
 τὸ μὲν τι ... τὸ δέ τι (καὶ) I
 227, 8. 251, 13. 427, 17. 443, 22
 II 342, 3 τὸ δ' ὅτι ..., τοῦτο
 I 24, 6 αὐτὸ τοῦτο τό I 64, 2
 II 294, 21 τὸ δὴ μείζον ὅτι I
 157, 15 τὸ καινότερον I 460, 18
 τὸ δὴ φιλανθρωπότερον II 345, 17
 τὸ τηρικαῦτα I 372, 11 τὸ ἐν-
 τεῦθεν II 126, 21 τὸ ἀπὸ τοῦδε
 II 243, 18 τὸ πρὸς ἀλλήλους
 I 65, 23 τό γε εἰς βουλὴν I
 335, 16 τὸ τί ἂν βούλοιο I
 275, 18 II 54, 12 τὸ τί ἂν χρή
 II 198, 23 τὸ τῆς ἀληθείας I
 48, 16 τὸ κατὰ σκοπόν I 155, 15
 τὸ τῆς γνώμης II 78, 10 τὸ τῆς
 ὁρμῆς II 78, 11 τὸ τῆς πεδιάδος
 εὐρύ II 106, 9 τὸ τῆς κατάρας
 II 294, 21 τὸ τῆς νόσου II 369, 17
 τὸ τῆς ἀναπνοῆς II 379, 19 τὸ
 τῶν Χασίων I 317, 20 τὰ ἐν
 βρέφει cum puer esset I 43, 3
 τὰ κατὰ τινα I 174, 16 τὰ κατὰ
 γνώμην II 210, 21 (add.) τὰ
 περὶ εἰρήνην I 180, 12 τὰ πρὸς
 τινα I 142, 2 II 167, 21 τὰ πρὸς
 ἐπόστιασιν II 186, 22 τὰ τῆς
 ἀγάπης I 309, 6 II 194, 10 τὰ
 τῆς κατοικίας II 61, 16 τὰ τῆς
 φήμης 126, 20 τὰ τῆς συμπλο-
 κῆς 145, 12 τὰ τῆς φιλανθρω-
 πίας 160, 20. 347, 1 τὰ τῆς συμ-
 παθείας 161, 5 τὰ τῆς τύχης 171, 6
 τὰ τῆς κατηγορίας 182, 2 τὰ τῆς
 πολιορκίας 187, 15 τὰ τῆς θέ-
 σεως 188, 11 τὰ τῆς πυργοποιίας
 190, 19 τὰ τῆς παραβάσεως 218, 12
 τὰ τῆς ὑπαντιῆς 224, 4 τὰ τῆς
 λίπτης 236, 6 τὰ τῆς εἰρήνης
 260, 13 τὰ τοῦ νοσήματος 294, 22
 τὰ τῆς διαλέξεως 302, 6 τὰ τοῦ
 θνμοῦ 308, 16 τὰ τῆς ἀληθείας
 321, 4 τὰ τῆς διδασκαλίας 354, 5
 τὰ τῆς στενοχωρίας 369, 9 τὰ
 τῆς διαθέσεως 370, 17 τὰ τῆς
 νόσου 372, 8 τὰ τῆς τροφῆς
 373, 8 τὰ τῆς σπουδῆς 373, 14
 τὰ τῆς ζωῆς 379, 3 τὰ τῆς ἀρ-
 τηρίας 379, 20 τὰ τοῦ σφυγμοῦ
 380, 1 τὰ τῶν ἀρτηριῶν 380, 4
 τὰ τῆς δυνάμεως 380, 3
 ὄβοιμοεργός I 126, 1. 417, 9. 454, 21
 ὄδε: τόδε καταστάσεως II 288, 22
 τάδε καὶ τάδε πάσχειν I 74, 1
 ἐπὶ τάδε in Graeciam I 71, 8
 ἢ ἐπὶ τάδε II 172, 13 ἐπὶ τάδε
 Συρίας II 243, 1
 ὀδηγέω II 200, 10
 οἰακοστροφεῖν τὴν ναῦν I 156, 2
 οἰακοστροφός I 155, 4 ο. τῆς βα-
 σιλιῆς περιωπῆς I 110, 16
 τοὺς οἰακας στρέφειν I 364, 11
 οἶδα = εἶωθα I 178, 21. 276, 3.
 395, 4 Θεὸς ἂν εἰδότη II 134, 4.
 201, 2
 οἰηματίας II 209, 6
 οἰκειοχείρως II 246, 3
 οἰκείωσιν περὶ τι ἔχειν I 219, 1
 οἰκημα II 345, 16 οἰκήματα βασι-
 λικά II 355, 15 οἰκημα testudo,
 vinea II 74, 9
 τὰς οἰκήσεις ποιῆσθαι I 142, 15.
 279, 19
 οἰκήτωρ I 48, 1. 190, 1. 379, 7 II
 150, 5. 174, 5. 293, 20. 346, 6
 οἰκίαι μεγάλαι II 2, 11. 4, 16
 μέγισται II 358, 5
 οἰκίσκος II 355, 14
 οἰκοδομαί I 266, 1 II 125, 1
 οἰκονομέω c. inf. II 198, 22 τὸ οἰ-
 κονομούμενον consilium II 360, 6
 πᾶν τὸ οἰκονομούμενον II 270, 8
 οἰκονομία administratio I 279, 11
 περὶ τινος II 232, 19 procuratio
 I 410, 7 cura II 135, 3. 220, 9.
 223, 18 negotium I 424, 12
 agendi ratio I 407, 10 necessitas
 I 229, 9 artificium, dolus II 262, 9
 oeconomia divina II 354, 9
 οἰκουμένη imperium Romanum I
 277, 15. 295, 10 πᾶσα ἢ οἰκου-
 μένη I 11, 4 ἢ σύμπασα οἰ-
 κουμένη II 304, 17 ἢ οἰκουμένη
 ἅπασα I 64, 5 II 380, 10
 οἰκουρικός II 290, 19
 οἶμαι nimirum I 351, 15. 366, 4.
 371, 19. 386, 8. 431, 7 II 100, 9.
 194, 21. 197, 9. 213, 21
 οἰνόπεδον II 305, 8

- οἶονε I 335, 9. 345, 3
οἶος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι quo
nemo efficacior erat etc. I 78, 1
cf. ὁποῖος. — τοιοῦτον οἶον οἰκου-
ρικὸν εἶναι II 290, 19 οἶον εἰπεῖν
II 224, 19. 356, 15 οἶον μετὰ
χρηστῶν τῶν ἐλπίδων ἐκπέμπειν
II 11, 9 ἀποπτυσθέντος οἶον
38, 19 οἶον πολὺποδας 41, 10
τὰς τῆς ψυχῆς οἶον ὑπανοίξας
πύλας 66, 20 ἀκκισόμενος οἶον
83, 2 κατασεῖσαι οἶον 195, 9
προεκπέμπων οἶον 201, 21 οἶον
ἀποκναόντος 209, 6 οἶον θεα-
τῆς 214, 15 ἀπόπειραν αὐτοῦ
οἶον ποιησάμενος 269, 8 οἶον
τονώσασα 313, 21 ἐπιγαννυμέ-
νους οἶον 318, 1 οἶον ἀπερρω-
γυῖαι 322, 22 οἶον ἀκρόπολις
345, 14 ἄλλη τις οἶον Μαρία
375, 18 ἐπὶ τριτάτης οἶον ἐστη-
κῦα 379, 4 etc. οἶα πολλὰ τὰ
ἀνθρώπινα II 231, 9 οἶα τὰ
τῶν Ἰταλῶν I 257, 8 οἶα μη-
χανικώτατος ὄν I 197, 4 οἶα δὴ
κεραυνοφόρος I 167, 6 οἶα μόνω
ὄντι I 301, 17 οἶα ἀπειροπόλε-
μος I 437, 20 οἶα σκοπός II
317, 17 οἶα νέος II 322, 9 οἶα
γυναῖκες II 356, 14
ὀκλάζειν οἶον I 251, 16 ὀ. πρὸς τι
II 142, 22
ὀλέθριον νόσημα II 368, 3
κατ' ὀλίγον paullatim I 34, 18. 179, 9
ὀλιγοστός I 365, 4. 375, 15
ὀλιγοῦσθαι de flumine I 196, 20
ὀλκὴ πολυτάλαντος νομισμάτων I
56, 9
ὀλοθρεύω II 254, 9
ἐξ ὀλοκλήρου II 243, 10 καθ' ὀλό-
κληρον II 241, 1
ὄλος τινὰ βλέπω I 92, 15 μικρίας
ὄλος I 220, 3 ὄλος τῆς πόλεως
I 221, 10 ὄλον γίνεσθαι τῶν
Κελτῶν II 273, 6 τῆς τούτου
προμηθείας II 312, 18 τῆς τινος
θεραπείας II 344, 22 γενναίους
ὄλους I 244, 13 συν' ὄλαις δυνά-
μεσιν II 321, 18. 322, 6 τὸ ὄλον
re vera I 273, 17 τὸ ὄλον εἰ-
πεῖν I 216, 9. 281, 14. 335, 5
II 98, 9. ὄλος I 357, 8
ὀλόφυρσις II 366, 6
ὀλοψύχως I 207, 4. 302, 4
ὀμαδόν II 81, 23. 339, 21
ὀμαιχμία I 405, 5
ὀμαλότης planities II 296, 16
ὀμευνέτις I 143, 11. 279, 10. 418, 2.
5 II 158, 14. 342, 13
ὀμογενής I 372, 18
ὀμιλεῖν μετὰ τινος περὶ τινος I
212, 11
εἰς ὀμιλίαν μετὰ τινος ἔρχεσθαι
II 124, 24
ὀμνυμι εἰς τὰ πάθη τοῦ σωτήρος
II 244, 9
ὀμόγλωττος I 404, 15
ὀμοδίαιτος II 353, 18
ὀμολογία confessio I 452, 5 πίστις
καὶ ὀμολογία amicitiae foedus
I 452, 19
ὀμόπιστος II 42, 13
ὀμορέω II 93, 3. 200, 2
ὀμοταγής II 187, 3
ὀμότης τῆς αὐτῶν βασιλείας II 59, 2
ὀμοῦ τε (μέν?)... ὀμοῦ δέ II 287, 20
ὀμόφυλος II 281, 3
ὀμόχθων II 204, 16
ὀμοχρως I 403, 10
ὀμόχωρος I 285, 15
ὀμφή θεία II 100, 16. 353, 6
πόρρω τοῦ ὄντος ἔξενεχθεῖς II 2, 20
ταλαντεύειν τὸ ὄν ἐν ἰσορροπῶ
στάθμη τῆς συνειδήσεως I 444, 10
ὄνειρος ἐφίσταται τινι I 247, 6
ὄνειρώπειν expectare τὰ μηνίματα
I 414, 20 somnigare τὴν τῶν Ῥω-
μαίων βασιλείαν II 272, 17
ὄνοματοποιεῖν νέον ὄνομα I 147, 9
θάμα ὄντως φοβερόν I 36, 14
ὑπερφυῆς καὶ ὄντως ἱερά I 163, 23
οἱ ὄντως Σκύθαι I 390, 10 τὴν
ὄντως σοφίαν I 264, 3 ὡς ὄντως
εἰπεῖν I 57, 14 cf. ὡς ὄντως
ὄξυκίνητος I 357, 20
ὄξύροπον ἐπινοεῖν τὴν βοήθειαν
II 3, 2
ὄξυς εἰπεῖν I 294, 1 ὀ. στενωπός
(= κλεισοῦρα) I 253, 11 ἢ ὄξεια
συμβολὴ τοῦ πολέμου I 221, 12
ὄπή foramen II 189, 10
ὄπη = ὄποι (in motu) I 274, 18
ὄπηνίκα quo tempore I 345, 15
ὄπισθεν τινος διώκειν II 89, 19

- ἐξ ὀπισθίων I 359, 3 II 56, 9.
 200, 10. 201, 7. 11 τινός I 376, 3.
 387, 21. 432, 7
 ὀπισθόπους I 214, 9 II 205, 10.
 362, 21. 380, 7
 ὀπισθόρρητος I 241, 16. 346, 19.
 380, 6
 εἰς τοῦπίσω προχωρεῖν I 180, 6 ε. τ.
 χωρεῖν de morbo ingravescente
 II 372, 8
 ὀπλιτεύειν I 231, 15
 ὀπλιτικὴ δύναμις II 322, 11
 ἐπὶ τοῖς ὀπλοῖς εἶναι II 314, 7.
 328, 18
 ὀπλοποιεῖσθαι κατὰ τινος II 238, 1
 ὀποδαποὶ ἐκεῖνοι (= ὅποιοι ἐκεῖνοι)
 c. inf. I 89, 15 ὀποδαπῶς =
 ὀπως II 291, 1
 ὀποθενοῦν II 151, 10
 ὅποι ποτ' ἂν c. ind. I 287, 4
 ὀποιος = τίς I 254, 8 ὀποιος ὁ
 αὐτοκράτωρ γοργός I 338, 18
 ὀποιος ὁ ξιμὸς βασιλεὺς περὶ τὰ
 τοιαῦτα II 164, 22 ὀποία περὶ
 τὰ τοιαῦτα II 158, 13 ὀποιος
 ἐκεῖνος I 252, 15. 255, 15. 260, 2
 II 119, 10 ὀποιος ἐκεῖνος c. ad-
 iect. I 308, 7. 405, 1 II 124, 7.
 227, 16 c. partic. I 283, 13.
 357, 8. 440, 13. 444, 7 II 82, 10
 c. adiect. et partic. I 283, 19.
 384, 3 ὀποῖα τὰ ἀνθρώπινα I
 392, 16 ὀποῖα τὰ τῶν νέων I
 420, 20 ὀποῖως ποριμώτατος I
 390, 21
 ὀπόσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως I
 227, 7 ὀπόσον ἂν τις εἴποι quam
 maxime I 412, 11 εἰς σταδίους,
 ὀπόσους ἂν εἴπη τις in stadia
 plurima II 345, 15
 ὀπόταν cum ind. I 71, 9. 390, 10
 ὀπου = ὅποι I 111, 7 ὀπου μὲν
 ... ὀπου δέ I 354, 16 II 76, 20.
 319, 15. 18. 345, 19 ὀπου μὲν ...
 ἢ I 355, 1
 ὀπως: οὐχ ὀπως ... παρασκευασ-
 θησόμενος ὡς δῆθεν ἀνετοίμως
 ἔχων ... ἀλλ' ὡς ἂν μηδὲ συμ-
 πλακῆναι βουλόμενος I 431, 4
 ὀργιάζειν ταῖς τοῦ Μωάμεθ τελε-
 ταῖς I 323, 2
 ὀργια ἀστρολογίας I 292, 5
 ὀρθότομος = ὀρθόδοξος II 301, 8
 ὀρίζων I 238, 5. 455, 12 II 204, 12.
 268, 2 ὁ ἀνατολικὸς ὀρίζων II
 273, 18
 ὄρισμα II 232, 7
 ὀρρίζειν τινὰ εἰς ξαντόν I 288, 21
 ὄρκια πιστὰ διδόναι πρὸς τινὰ II
 61, 12
 δι' ὄρκου λαμβάνειν τι II 198, 15
 ὄρκον ἐκ τίνος ζητεῖν, ὥστε c. inf.
 II 221, 11
 ὀρμαῖσθαι: ὄρμητο ἐξ Ἰταλίας ex
 Italia oriundus fuit I 257, 1 ἐκ
 Χαλδαίας I 417, 12 ὀρμώμενος
 ἐξ Ἀδριανουπόλεως I 248, 4 ἐξ
 Ἀρμενίας I 299, 17 ἐξ Ἀρμενίων
 II 136, 17 ἐκ Βουλγάρων I
 399, 16 ἐκ τοῦ χάρακος II 6, 3
 ὄρμημα propositum I 313, 2 τὸ
 ὄρμημα τῶν Κομάνων εἰς Ἀδρια-
 νούπολιν II 10, 19 ὄρμημα =
 ὄρμητήριον I 425, 21
 ὄρμητήριον I 24, 6. 269, 14 II
 205, 13
 ὄρμια ἄγρας II 352, 20
 ὄρτυγία I 258, 1
 ὄρτυκίς II 185, 7
 ὄρφανοτροφεῖον II 345, 7. 348, 7
 ὄσημέραι τὰς νύκτας I 376, 1
 ὄσιον πρόσχημα II 352, 18
 ὄσον ἤδη I 361, 4. 367, 15. 375, 17
 II 87, 2. 341, 14 ὄσον ἐπὶ τοῖς
 θώραξι II 213, 9 ὄσον ἐπὶ τούτῳ
 I 49, 20 ὄσον κατὰ τὸν νότον
 II 171, 7 ὄσον οὐδέπω I 154, 1
 ὄσον γε πρὸς τοῦτο II 187, 22
 ὄσον γε ... ἀποκαλύψαι II 195, 14
 ὄσαι ὥραι I 373, 10 II 216, 2
 ὄσα γε ἀπὸ τῆς φωνῆς τεκμαι-
 ρόμενος II 14, 23 ὄσαπερ ἴσ-
 μεν II 195, 3
 ὄστράκινος II 260, 17
 ὥσπερ ὄστράκου μεταπεσόντος I
 20, 14 ὄστράκου δίχην εἰς τὸν-
 ναντίον μεταλίπτειν I 281, 5
 ὅτε quo tempore I 14, 22. 350, 5
 ὅτι praecedente ὡς abundat I 295, 14
 ὅτιπερ ante orationem directam I
 60, 17
 οὐ κακοῦ φέρεται I 54, 13 οὐ κα-
 κῶν φέρεται I 449, 3
 οὐαί σοι II 276, 21

- οὐδὲ ... ὄλως I 376, 12. 415, 16
οὐδ' ὅσον I 69, 1 ἀλλ' οὐδ' οὐ-
τως I 256, 18 καὶ οὐδ' οὕτω I
232, 16 οὐδὲ πάνυ I 277, 12
οὐδὲ ... οὐδὲ μὴν II 264, 1
οὔτε ... οὐδέ I 457, 8
οὐδέεις: οὐδένα τὸν ἐπαρήγοινα
ἔχειν I 86, 5
οὐκ ... οὐκ ... οὐδέ I 140, 10
οὕτω πρώην haud ita pridem I
119, 16 οὕτω ... καὶ I 316, 20
οὐρανομήκης I 424, 9 II 334, 8
οὐρανοί palatum II 373, 4
ἐξ οὐρίας πλεῖν II 211, 3
οὐριοδρομεῖν de navibus I 156, 1
II 5, 13. 171, 10
οὐσία ἀψυχος I 143, 16
οὔτε ... ἢ I 159, 20 οὔτε ... οὐδέ
I 457, 8 οὔτε ... οὔτε ... ἀλλ'
οὐδέ I 291, 3 οὐ ... οὔτε μὴν
I 285, 21. 434, 8 II 109, 22. 119, 21
οὔτος = αὐτός I 41, 10. 88, 12.
89, 3. 90, 3. 211, 8. 272, 8. 274, 8.
284, 17. 19. 285, 4. 302, 7. 307, 17.
338, 7. 346, 20. 362, 21. 419, 19.
434, 6 II 158, 5. 197, 7 etc.
ταύτη γνώμης ἔσχον I 105, 20
τοῦτο δὴ τὸ si auctores citantur:
τοῦτο δὴ τὸ τῆς γλυκείας ποιή-
σεως I 37, 13 τοῦτο δὴ τὸ τοῦ
Ἀριστοφάνους I 43, 6 τοῦτο δὴ
τὸ ἀποστολικόν I 89, 2 τοῦτο
δὴ τὸ πελαρομιασμένον I 105, 10
II 334, 17 τοῦτο δὴ τὸ Ὀμηρι-
κόν I 108, 1 τοῦτο δὴ τὸ τῆς
Δαυιδικῆς λύρας I 113, 6 τοῦτο
δὴ τὸ τοῦ μύθου I 216, 12 τοῦτο
δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου
I 378, 19 τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου
(ubi τοῦτο intercidit) II 175, 7
τοῦτο δὴ τὸ παρ' Ὀμήρου λεγό-
μενον II 186, 15 τοῦτο δὴ τὸ
τῆς κατάρως II 294, 21 τοῦτο
δὴ τὸ ψαλλόμενον II 377, 2. —
κατὰ τοῦτο illo tempore I 391, 8
τοῦτο μὲν καὶ ... τοῦτο δέ τι
καὶ II 184, 14 τοῦτο sequente
ablativo absoluto = εἰ I 164, 16
ταῦτα insolentius dictum I 66, 7.
139, 15 ταῦτα δὴ ταῦτα I 69, 5
cf. τότε δὴ τότε
οὔτω καλούμενος sequente nomine
II 202, 1 (saepe) οὔτως I. II
202, 11 οὔτως πῶς I 115, 3
II 79, 4 καὶ οὔτω deinde I
275, 16. 433, 8 cf. εἶθ' οὔτω
(καθ' οὔτω)
ἐπ' ὀφθαλμῶν ὄραν II 110, 2
τὰς ὀφρῶς ἐπιτοξεύειν τινί II 267, 21
ὄχθος I 326, 15 ὄχθοι ποταμοῦ II
328, 5 τῆς γλώττης II 350, 14
ὄχθώδης praeruptus I 424, 1
ὄχλειν I 450, 17
ὄχλησις II 66, 16. 275, 1
ὄχλος πολὺς πραγμάτων II 289, 1
ὄχρῶμα I 396, 3 II 106, 16. 19.
203, 16
παγαυικός II 234, 8
παγάνος II 132, 22. 135, 12. 13.
168, 5. 229, 9
πάγη II 341, 4
πάγιος I 157, 6
παθαίνεσθαι τὴν ψυχὴν I 57, 9.
152, 6
πατερ πάθους I 169, 9
παιδαριώδης II 350, 11
παιδεία ἐγκύκλιος II 345, 9 Ἑλλη-
νική I 265, 9 II 2, 6 λογική II
2, 9. 349, 21 παντοία II 345, 5
πᾶσα I 460, 17
παίδευσις ἐγκύκλιος II 350, 9
παιδευτήριον II 345, 7 τῶν γραμ-
ματικῶν II 349, 13
παιδοτριβέω II 349, 18
οἱ παῖδες τῶν ἰατρῶν II 277, 9
πάλαι τῶν χρόνων I 137, 10
παλαιοχώριον II 285, 5
ὁ παλαμναῖος καὶ ἀλιτήριος καὶ
τοῦ θεοῦ πολέμιος καὶ τῶν Χρισ-
τιανῶν I 174, 12 παλαμναϊό-
ταται ἀπειλαί I 73, 19. 174, 12
ὁ παλαμναῖος δαίμων II 276, 20
παλαμναϊόταται ποιναί II 179, 20
παλάσσω I 67, 7
τὸ μέγα παλάτιον I 127, 15 II
372, 5. 378, 2 τὸ κάτω π. I
137, 4 τὸ ὑπερκείμενον π. I
137, 8
παλίμβουλος II 64, 7. 18. 75, 7
παλιμπόρευτος I 377, 14 II 187, 6.
204, 18. 235, 6
παλινδρομέω I 355, 6 II 213, 20
παλινρῶσος I 210, 6 II 33, 19. 211, 8

- παλινοστέω I 179, 4. 194, 17. 242, 10.
 302, 12. 308, 6. 352, 2 II 107, 17.
 218, 1. 341, 5
 παλίροια πραγμάτων II 292, 18
 πάλλεται καρδία εἰς θυμὸν καὶ
 ὄργην I 372, 5
 παμυυριος II 289, 19
 πάμπαν II 318, 11
 πάμφαγον κῆτος II 353, 1
 παμφαίνω II 147, 8
 παναγέστατα εὐαγγέλια II 244, 11
 πάναγνος I 106, 2
 πανάχρατος I 102, 5
 πανδαισία II 344, 13
 πάνδημοι ἡμέραι I 147, 14 συνε-
 λεύσεις I 259, 4
 πανευγενέστατος I 174, 6
 πανευτυχής I 176, 9
 πανηγύρεις ἐξάγειν II 55, 5 ἐκ τῶν
 παρακειμένων χωρῶν I 358, 7
 ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν κατὰ τὴν
 ὁδὸν II 31, 22 συνίστασθαι II
 210, 17
 πανημέριος I 342, 5. 393, 8
 παννύχιος I 342, 5. 393, 7
 πανοικί II 29, 7
 πανοπλία στρατηγική omnis bel-
 licus apparatus I 459, 13
 πανουργεῦω II 188, 18 πανουργεῦο-
 μαί II 260, 10
 πανστρατί I 199, 16. 224, 6. 248, 10
 πανσυδί I 285, 7
 πανταχόθι I 21, 10. 32, 14
 πανταχόσε II 137, 4
 εἰς τὸ παντελές II 219, 11
 οὐδὲ πάνυ τι I 258, 9. 260, 13. 263, 4.
 401, 12. 439, 9. 459, 4 μηδὲ
 πάνυ II 147, 12 οὐδὲ πάνυ I
 277, 12
 πανυπερσέβαστος I 148, 6. 446, 17
 II 227, 14
 πανωλεθρία I 397, 1 εἰς πανωλε-
 θρίαν καταφέρειν II 299, 6
 πάπας II 246, 5
 παππία πόλις I 22, 7
 παραβάτης transgressor II 82, 15
 τῶν ὀρχίων II 134, 18 τῶν συν-
 θηκῶν II 229, 17
 παραβιάζεσθαι II 141, 4. 178, 13
 παραβλαστάνειν ἐχθρούς II 291, 5
 παραβλέπεσθαι τι I 427, 4
 ὡς ἐν παραβύστῳ clam I 455, 6
 παραγγέλλειν εἰς μείρακας I 43, 4
 II 16, 18 εἰς μειράκιον I 87, 3
 εἰς ῥητορικὴν II 350, 12
 παραγίνομαι πρὸς τινα I 122, 14
 παραγκωνίζομαί τι II 143, 21. 155, 2
 παραγυμνῶ τὴν ὑπόκρισιν II 164, 5
 τὴν ὑπόληψιν I 367, 9
 παράγειν ἄγαλμα fingere opus I
 140, 11
 παραδηγεῖσθαι I 263, 18
 αἱ παραδόσεις τῶν πατέρων II 4, 11
 διὰ παραδρομῆς μηνῶν τριῶν I
 196, 12 μετὰ παραδρομὴν ἐν-
 αυτοῦ II 121, 20 ὡς ἐν παρα-
 δρομῇ II 190, 18
 παραδυναστεύω I 89, 21. 90, 4
 παραθέων ἐθεάτο τὸ στρατεύμα I
 344, 6 cf. I 374, 10
 παραθήγω τινα I 365, 4 II 125, 13
 τὸ ξίφος II 143, 9. 320, 20
 παραινίσσεσθαι τι I 418, 21
 παραιτέομαι τινα cum acc. et inf.
 I 271, 17 τὴν μέμψιν II 320, 9
 cf. II 321, 4 adn. παραιτεῖσθαι
 abdicare I 149, 14. 153, 18
 παραιτήσις abdicatio I 143, 1
 παραιτίον βλάβης τινὲ εἶναι II
 121, 22
 ἢ πρὸς θεὸν παράκλησις I 402, 10
 παρακολούθημα φυσικόν II 14, 15.
 64, 18 ἴδια ἢ παρακολουθήματα
 II 28, 17
 παρακοπή II 381, 8
 παραλλάτειν τὸν μείρακα II 160, 10
 παράλυσις ἀρχῆς I 181, 16 βασι-
 λείας I 149, 18
 παράλυτος paralyticus II 347, 9. 12
 παραλύεσθαι ἀρχῆς I 205, 19. 315, 8.
 434, 10
 παραμείβω de fluvio I 40, 8 de
 sinu maris I 25, 10
 παραμόνιμος μάχη I 66, 20
 παραμυθεῖν ὑπὲρ τὸ σῶμα I 41, 1.
 112, 8 παραμυθεῖσθαι τὴν ἀνα-
 πνοήν II 371, 11
 παρανάλωμα λιμοῦ γίνεσθαι II
 88, 5. 264, 2. 326, 6 βαρβαρικῆς
 μαχαίρας II 98, 19 Τουρκικῆς
 μαχαίρας II 254, 7 ξίφους I
 186, 1 II 68, 4. 71, 7. 284, 9
 ξίφους ποιεῖν II 118, 23 ξιφῶν
 γίνεσθαι I 194, 16 II 106, 11

- φόνον I 387, 11 βαρβαρικῆς
 χειρός II 342, 1
 παραναφαίνω I 418, 22
 παρανύττωμαι I 230, 16
 παραξέω I 213, 9. 224, 1
 παραπέμπω τῇ ἐκκλησίᾳ haereti-
 cum II 4, 20 παραπέμπομαι
 ἱστορήσας τι τοῖς ἐς ὕστερον II
 343, 4 παραπέμπεσθαι τινα εἰς
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας I 310, 20
 παραποδύεσθαι πρὸς κινδύνους II
 320, 1
 παραπολαύειν τινός I 290, 9. 450, 17
 παραπορέω (?) II 101, 20
 τὰ προσήκοντα βασιλεῦσι παράση-
 μα I 424, 19
 παρασιωπᾶν τι I 452, 4
 παρασκευάζω τινὰ ποιεῖν τι I 289, 18
 II 19, 17. 30, 4. 77, 18 (adn.)
 111, 17. 235, 15. 236, 15 παρα-
 σκευάζεσθαι τινα, ἵνα II 24, 22
 παρασκευῆ τῆς ἀλόκρω I 385, 10
 παρασκοπεῖν (?) II 314, 17
 παρασπονδεῖν ὄρκον II 253, 23
 παραστέλλω II 199, 7
 παραστοχάζεσθαι τινος I 390, 3
 παρασύρομαι II 213, 4 flumine II
 207, 14 equo II 271, 4 εἰς τι
 II 291, 14 τὸ ἐνδομυχοῦν ταῖς
 πειθανάγκαις II 352, 17 παρα-
 σύρεσθαι reptare II 346, 3
 παράταξις = στρατεύμα I 304, 14
 παράτασις χρόνου I 316, 20
 παρατρέχειν (absol.) a narrationis
 cursu deflectere I 290, 20
 παραχειμαῶ II 271, 5
 παραχειμασίαν ποιεῖσθαι II 183, 21.
 266, 6. 15
 παραχρόομαι in novum detorqueo
 usum I 148, 13
 παραψυχή II 371, 22
 παρεγγυᾶσθαι τι πρὸς τινα II 11, 9
 τινί II 170, 10
 παρεκθέω τῆς λεωφόρου II 277, 15
 παρεκκλίνω μικρόν τινος II 172, 1.
 341, 6 ἐπί τι II 334, 10
 παρέλευσις excessus, obitus II
 270, 17 πολλῶν ἐνιαυτῶν I 231, 6
 παρέλκειν supervacaneum esse: ἐκ
 τοῦ παρέλκοντος (χεῖσθαι) II
 320, 17
 παρεμβολή acies II 323, 19 exer-
 citus I 287, 17 castra I 308, 6.
 328, 11. 340, 13. 344, 5. 360, 16.
 366, 6. 374, 13 II 106, 5. 200, 13.
 etc.
 παρεμποδίζω τι II 148, 19
 παρεμφορῆς I 70, 5
 παρενέρειν ἀπειλήν I 338, 6
 παρεξειάζω τι πρὸς τι II 293, 11
 πάρογον ὁδοῦ μεῖζον τοῦ ἔργου
 ποιεῖσθαι II 301, 4
 παρετοιμάζω I 200, 18
 παρευθύν I 415, 15 II 110, 9. 156, 8.
 326, 21
 παρίεσθαι τὴν ἀσπίδα τῶν ὤμων
 I 47, 8
 παριππεύω de mense I 208, 4.
 410, 11 II 116, 17 ἐπινεμήσεως
 παριππευούσης ἐβδόμης II 8, 21
 δωδεκάτης II 162, 3 οὐ πόλυς
 παρίππευκε χρόνος II 271, 9
 παριστᾶν I 36, 14 II 3, 6
 παρίστημι expro I 97, 4. 197, 18
 II 3, 6 ὁ λόγος παρίστησι I
 164, 4 II 89, 4 παρίσταται μοι
 I 80, 22
 παριστορεῖν I 186, 7
 Παρίστριον I 334, 9. 13 II 8, 9
 πάριστρος II 295, 16
 παροδεύω τι II 161, 7
 πάροδος alveus I 40, 15
 ἡ Καδμόθεν παροιμία II 319, 3
 τοῦτο δὴ τὸ πεπαροιμισμένον I
 105, 10 II 334, 17
 ὡς ὁ παροιμιώδης αἰνίττεται λόγος
 I 180, 18
 παροξυσμός II 309, 3
 παρουσία τινός II 245, 15. 326, 15
 παρουσιάζω II 245, 18
 παροχή II 263, 18
 παροησία liberioris consuetudinis
 venia I 92, 17 μετὰ παροησίας
 κατιδεῖν II 362, 1 παροησία
 palam II 227, 9 (ἀπάντων? II
 326, 15)
 παροησιάζεται ἡ ἀλήθεια I 411, 8
 παροησιαστικὸς τὴν ψυχὴν I 350, 17
 παρωδέομαι I 252, 8
 παρωδιον I 406, 6
 πᾶν εἶ τι τοιοῦτον I 259, 5 τὸ πᾶν
 omnino I 260, 17 re vera I 422, 9
 II 47, 6 τὸ πᾶν τῆς ἀρχῆς φέ-
 ρειν I 436, 5 τὸ πᾶν τῆς βου-

- λῆς τινος II 308, 4 τὸ πᾶν τῆς
 ἡμέρας I 363, 14 τὰ πάντα τινὲ
 γίνεσθαι I 157, 10 πάντα ἐν
 πᾶσιν εἶναι τινι II 143, 16
 πατρόθεν I 434, 2
 Πάτροκλον πρόφασιν ταῦτ' ἐσχη-
 κώς I 139, 15 εὐρηκώς τινα I
 169, 21 II 8, 1
 πατρός θεράπων II 180, 13
 παφλάζειν τὰ τοῦ θυμοῦ II 309, 16
 ὁ θυμὸς παφλάζων I 416, 6
 παχυμερῶς crasse (de scriptore) I
 156, 19
 πεδιάς expeditio, campagne I
 185, 18
 πεδοῦμαι νόσω βαρεῖα II 231, 9
 πεζεύω II 337, 14
 πειθανάγκαι II 352, 17
 ὄλη χειρὶ πιθήσας II 46, 5
 πειθῶ λόγων πᾶσαν κινεῖν II
 227, 15 πολλὴν τοῖς λόγοις πειθῶ
 περιστέλλειν II 269, 20
 πειράζω II 43, 15
 πειρατικὰ νῆες II 289, 7
 πελαγολιμήν I 193, 9. 284, 18
 πέλαγος διηγημάτων I 264, 15
 προτερημάτων I 163, 7 φροντί-
 δων II 272, 16 πελάγη ἀθυμίας
 II 382, 10 πολέμων καὶ θορύβων
 II 5, 5
 πελάζειν περὶ τινος I 102, 12
 οἱ πελεκυφόροι I 210, 19 οἱ πελε-
 κυφόροι βάβαροι II 269, 13
 πελιασιαὶ I 210, 1. 237, 11
 πελώριος II 208, 5. 8
 πεντηκοντάρχης I 180, 2. 401, 20
 πεντόροφος II 377, 16
 ἢ διὰ τῶν πεπέρεων ἀντίδοτος II
 370, 17
 ἢ πέραθεν Δάμαλις II 277, 20
 πᾶν τὸ ἐπωφελὲς περαιουμένης
 immo π. τ. ἐ. περατουμένης I
 62, 19
 πέρας ἔχειν II 247, 1 τοῖς λογισ-
 μοῖς δίδοναι II 251, 21 λαβεῖν
 I 375, 12 II 270, 4. 5
 περατώ I 117, 4 II 173, 11. 187, 14
 περατοῦσθαι I 62, 19
 περεγοῖνος pélerin, Pilger II 242, 7.
 246, 2
 περιάγω τινά II 65, 12 de captivis
 II 79, 19
 περιαθρέω I 236, 18. 249, 8. 251, 1.
 350, 12. 386, 1. 389, 16. 395, 15.
 399, 10. 424, 3 II 94, 13. 170, 2.
 207, 19. 251, 18. 340, 9
 περιαλγεῖν λίαν ἐπὶ τινι τὴν ψυχὴν
 II 286, 10
 περιαναζούσης τῆς αὔριον I 370, 17
 περιαντολογεῖν I 349, 10 II 320, 9
 περιαντολογία II 142, 13
 περιβάδην I 216, 3 II 158, 23
 περιβάλλω τινά τι I 403, 11
 περιβόητος τῶν ἐν Θοράκῃ πόλεων
 (Philippopolis) II 296, 10
 περιβριθεσθαι ταῖς σαρκὶν carnibus
 tumere II 224, 18
 περιγείος κόσμος I 140, 21 τὸ
 περιγείον ἅπαν omnis circa terra
 I 168, 4
 περιγίγνομαι evenio II 319, 11
 περιγράφω adumbro, circum-
 scribo I 231, 12 περιγράφαντες
 μᾶλλον ἢ γράφαντες II 5, 11
 εἰς ῥητούς τινας περιγράφεσθαι
 paucorum praesidio niti I 453, 11
 περιδέξιος περὶ τι I 294, 20
 περιδεξιότης I 349, 8. 392, 13
 περιδινέω I 255, 7 περιδινέομαι
 I 251, 19
 περιδράσσομαι τινος II 253, 20
 αἱ περὶ τὸ μέγα παλάτιον περιδρο-
 μοι στοαὶ II 304, 10
 περιεῖναι τῷ βίῳ II 241, 17 εἰς τὴν
 τήμερον II 290, 13 τὸ περιὸν
 αὐτῷ τοῦ φρονήματος II 66, 8
 περιέργος intellegens I 249, 2
 περιέχομαι τινος I 259, 9 αἱ τοῖ
 περιέχοντος ἀνωμαλῆαι aeris in-
 temperies I 49, 1
 περιζώννυμι πόλιν I 182, 9. 189, 5
 II 259, 18 περιζώννυμαι vestem
 praecingo I 132, 4 τὴν τοῦ σουλ-
 τανικίου ἀξίαν I 304, 5. 318, 15
 τὴν δουκικὴν ἐξουσίαν I 313, 2
 τὰς τῆς βασιλείας ἡτίας I 366, 18
 II 141, 3
 περίστασθαι εἰς ὀλίγους I 25, 17
 εἰς τετρακοσίους II 106, 3 εἰς
 ἑνακόσια II 115, 18 μέχρι τού-
 του in hac re consistere I 421, 4
 περικεφαλαία galea I 403, 10
 περίκλυτος I 460, 17 II 217, 12
 περικυκλέω I 351, 8 II 157, 23

- περικυκλώ II 296, 10
 περιμάζαρος I 152, 13
 περίνοια II 319, 16
 περινοσιέω Σμύρνην I 369, 14 τὸ
 στρατεύμα I 370, 15
 περιοδικῶς II 309, 1
 περίοδος σεληνιακῆ II 102, 18 κύ-
 κλων περίοδοι II 134, 8
 περίοπτος II 150, 2
 κατὰ τὸ περίορθρον I 253, 13.
 295, 11. 328, 15. 340, 9. 344, 4.
 369, 2. 376, 4. 385, 6 II 207, 9.
 278, 10. 310, 20. 312, 11. 326, 14.
 327, 14
 περιορίζω I 274, 17. 422, 11 II
 158, 11. 241, 5 εἰς τοπὸν τινα
 II 182, 12
 περιορισμός I 276, 18
 περιορχέομαι circumeo I 312, 17
 ἐκ περιουσίας I 439, 16
 πολὺ ἔχειν τὸ περιουσίον ἐν τινί
 I 176, 14
 περιοχὴ ager urbis II 243, 4
 περιπαλαίνω I 113, 11
 περιπέζιος πύργου θύρα I 202, 10
 περιπέλω II 205, 21 τὴν ἄγκισ-
 τραν τοῖς δελείασι II 352, 21
 περίπληγμα II 186, 23
 περιπόθητος I 176, 10 II 229, 4.
 233, 19
 περιπολεύω I 188, 18
 περιπορφύρειν τὰ πέδιλα I 134, 14
 περιπτισμένος strigosus II 224,
 17
 περιρρεῖ ὁ λόγος τὰς ἀκοάς I 59, 13
 περιρρεῖσθαι δυστυχημάτων πλή-
 θει II 288, 13
 περιστάσεις κακῶν II 382, 8
 περιστατικά ξυμπέπτοια II 379, 7
 περιστελλεῖν πειθῶ τοῖς λόγοις II
 269, 21 τῷ χεῖρι I 88, 8
 περιστέρω II 364, 3
 περιστοιχέω II 275, 5. 282, 19.
 287, 22
 περιστοιχίζω I 182, 11 II 151, 9
 περισυρόμενος μῦθος I 145, 19
 περισφίγγειν ταῖς ἕλαις τὸ στρα-
 τεύμα I 404, 4
 περισφίγμα I 269, 17
 περιτίθημι πλάτος τινί dilatare
 aliquid oratione I 218, 17
 περιυλακτέω II 334, 21 ὁ θυμὸς
 περιυλακτῶν I 372, 10. 415, 17
 II 98, 2
 περιφερῆς πῶγων I 262, 6
 περιφέρεσθαι παντὶ ἀνέμῳ I 115,
 13
 περιφλεγμαίνω II 151, 13
 περιφράττειν ἑαυτὸν ἀσπίδι I
 254, 11 περιφράττεσθαι ἀσπίδα
 (lege ἀσπίδι) II 15, 21 ἀσπίδι
 καὶ κυνεῆ καὶ δόρατι II 336, 15
 θυρεῶ II 148, 11
 περιφρουρέω II 188, 20
 περιφρύγω I 10, 14
 περιχαίνω τινί I 275, 5
 περιχορεύω I 31, 5
 περιχρῶ II 277, 5. 353, 9
 ἢ περίχωρος II 23, 8
 περιωδυνία II 271, 19. 306, 17
 περιωπὴ αὐτοκράτορος I 163, 3.
 171, 15. 298, 15 βασιλείος I
 141, 5. 443, 12 τῆς βασιλείας I
 265, 1. 334, 17. 425, 1 βασιλικῆ
 I 110, 17 II 219, 16 δουκικῆ
 I 56, 18 πρωτίστη I 64, 13 πε-
 ριωπαὶ ὑπερήφανοι I 151, 21
 πέτασμα II 354, 3
 πῆγμα II 192, 11
 πηγνύσθαι τὴν αὐλαίαν II 321, 8
 τὸ δόρυ ἐπὶ Βυζαντίου II 130, 2
 κάλυβας I 185, 19 τὴν σκηνὴν I
 315, 4 II 105, 19 τὰς σκηνάς
 I 395, 17 II 178, 15. 310, 8.
 335, 3 τὸν χάρακα I 110, 9.
 253, 12. 269, 15. 305, 6. 324, 13.
 326, 7. 340, 5. 17. 342, 2. 10.
 355, 20. 430, 22. 437, 22 II 10, 7.
 33, 10. 76, 14. 89, 22. 93, 9.
 109, 19 etc. καιροὺς ἀρίστου τε
 καὶ ἀρχαιροσίας I 163, 21 — ὑπὸ
 τοῦ κοῦρος I 168, 2
 πῆξις τῶν κέντρων in astrologia
 I 291, 7
 πεπηρωμένος II 347, 17 πεπηρω-
 μένοι τὰ μέλη καὶ ὅλα τὰ σώ-
 ματα II 345, 22
 πιγκρόνης I 421, 7
 πιθεῶν I 103, 22
 πικρία II 129, 4. 277, 3
 πίπτει τὸ βάρβαρον II 85, 18
 πίστις σώα τοῦ αὐτοκράτορος II
 264, 5. 9
 πιστὰ διδόναι τινί I 88, 16

- πιστοῦσθαι λόγον ἔργῳ I 438, 10
 ὑπόσχεσιν ἔργοις II 112, 13
 πλαγιάζειν κεφαλὴν II 276, 1
 πλάνη: πάντα ἦσαν πλάνη II 370, 20
 πλάτος imperii Romani I 312, 7
 πλατύς de vento II 150, 12 πλατύ-
 τερον διηγείσθαι II 18, 11
 πλευρίτις I 288, 13
 πληθύνειν augeri I 373, 10
 πλημύρα ποιαιμάτων ζευμάτων I
 167, 16
 πλὴν ἀλλὰ I 96, 3. 18. 348, 2
 πλὴν εἰ I 164, 22 πλὴν ὅσον I
 149, 4 πλὴν τοσοῦτον I 391, 14
 πλήρης ἐπιστήμης I 254, 9 τὸ
 πλήρες τῆς αἰρέσεως II 357, 6
 κατὰ τὸ πλήρες τελεῖν I 410, 10
 πληροφορίας ἀτερ I 103, 6 πληρο-
 φορίαν αἰτεῖν I 102, 18 λαμ-
 βάνειν II 219, 11 παριστάναι I
 174, 15
 πλήρωμα τῶν ἀρχιερέων II 4, 4
 τῆς ἐκκλησίας I 228, 10
 πλησιασμός I 119, 18
 πλησιφαῆς σελήνη II 278, 3
 πλουτεῖν ἐπιστήμην II 191, 10
 πλύνειν τινὰ ὕβρεσιν I 190, 5
 τὸ πνευματικώτερον II 351, 15
 πνευστιᾶν I 449, 12
 πνέω τὰ ἔσχατα II 111, 10 δριμύ-
 μένος I 403, 16 πῦρ κατὰ τῶν
 ἐναντίων II 209, 1 φόνιον I
 317, 7 II 151, 8. 158, 11. 179, 7
 πνιγμονή II 370, 10
 ποδαλγία II 309, 6
 ποδαλγικὴ διάθρασις II 142, 9
 ποδαπός qualis I 392, 5 quibus
 moribus I 50, 4
 ποδοκοπεῖν I 202, 16 II 73, 17
 ἐνδένδε ποθέν II 29, 9
 ποιεῖν τινὰ ἐπ' ὄρθου σχήματος
 I 216, 2 ποιεῖσθαι τι ὑφ' ἑαυτὸν
 I 24, 8 τινὰ ἑαυτοῦ I 266, 5
 ποιεῖσθαι ἀτεχνῶς τὴν φυγὴν
 probe simulare fugam I 251, 2
 καθάπερ ἡ γλυκεῖα ποιήσις Homeri
 I 37, 13 II 339, 19 κατὰ τὴν
 ποιήσιν Homeri I 135, 2. 318, 19
 τὸ ποιητέον δέχεσθαι II 39, 10
 κατὰ τὸν ποιητὴν Homerum I
 96, 3 κατὰ τὸν ποιητὴν φάναι
 I 441, 8
 ποικίλλομαι πρὸς τινα I 410, 17
 ποικίλως callide I 61, 18
 ποιότης (χαράγματος) II 145, 20
 παλαιά I 175, 9 ποιότης τε καὶ
 χαραγὴ τινος II 243, 22 χρή-
 ματα ἀπὸ πάσης ἰδέας καὶ εἰ-
 κονίσματος παντοδαπῶν ποιότη-
 των II 257, 10
 πολεμεῖν τε καὶ πολεμεῖσθαι II
 184, 22
 πολεμησεῖω II 236, 16
 πολεμικῶς ἐστιαλμένος I 359, 17
 πόλεμος pugna I 26, 21. 36, 12
 saepe
 πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν I
 233, 10. 235, 8
 πολιορκία τῆς ὀνός II 127, 17
 πολιὸν φρόνημα I 161, 20
 πολιούχοι τῆς Ῥώμης ἀπόστολοι
 I 60, 11
 πόλις πρὸ πόλεως II 27, 17
 πολισμαῖον II 243, 1
 πολιτεύμα respublica I 230, 15
 πολιτεύεσθαι vitam peragere (de
 Christo) II 347, 16
 πολλὰ καὶ πολλάκις II 46, 11
 πολλὰ πολλάκις II 74, 14. 108, 14.
 319, 20. 361, 5 πολλάκις = ἴσως
 I 424, 4 II 98, 7. 336, 18. 358, 13
 πολλαπλασίων I 275, 4. 276, 18.
 283, 8
 πολλαπλοῦς = πολλαπλάσιος I 179, 3
 II 347, 21
 πολλαχός (τῷ μοναχῷ τοῦτω καὶ
 πολλαχῶ τὴν κακίαν) II 353, 2
 πολλοστημόριόν τινος II 368, 11
 οὐδὲ πρὸς πολλοστημόριόν τινος
 II 272, 19 οὐδὲ τὸ πολλοστη-
 μόριόν τινος σώζειν I 396, 14
 πολλοστός πρὸς τινα I 305, 14
 οὐδὲ τὸ πολλοστόν τινος εἶναι I
 237, 7 σώζειν I 191, 18. 320, 21.
 325, 4. 332, 4
 πολυαρίθμητος II 304, 16
 πολυαρχία I 206, 3
 πολυκύμαντος ταραχος II 289, 2
 πολυμερῆς ὄχλησις I 156, 6
 πολυόμματος δύναμις II 143, 4
 πολυπειρότατος II 323, 12
 πολυπληθής II 228, 3
 πολυπραγμονεῖν τι inquirere ali-
 quid II 369, 2

- πολυρρήμων Π 274, 3
 ὁ πολὺς λόγος I 164, 2 πολὺς ἦν
 ἐμφαίνων τι I 292, 5 ἐπὶ τὸ
 πολὺ I 217, 3 τὸ πολὺ τῆς ὀρ-
 μῆς Π 51, 13 τῆς φροντίδος Π
 351, 14 ἐν πολλοῖς Π 166, 2 (saepe)
 ὡς τὰ πολλά Π 194, 10 πολλοὶ
 μὲν ... πλείστοι δὲ ... οἱ δὲ
 πλείους I 308, 1 οἱ πλείους I
 407, 16 Π 72, 9 εἰς πλεῖον πῆ-
 χεως ἐνός I 193, 13 τριάκοντα
 καὶ πλείω Σκύθαι I 407, 11
 οὐδὲν πλέον ἐστὶ τινὶ τινος I
 426, 7
 πολυσχιδής I 361, 10
 πολυτάλαντος ὀλκή νομισμάτων I
 56, 9
 πολῦτιμος Π 244, 13
 πολυτροπώτατος μεταχειρίσασθαι
 Π 351, 20
 πολύυλος Π 193, 7
 πονηρέεσθαι τινὶ I 92, 21
 ἡ Ποντηρὰ θάλασσα Π 13, 12
 πόντος τῆς λύπης Π 376, 10 τῶν
 συμφορῶν Π 377, 6
 πορθητικὸν μηχανήμα Π 259, 22
 διὰ τινων πορθμῶν διαβιβάζειν
 τι εἰς τινα Π 291, 19
 καθάπερ πόρισμα τι εὐρίσκειν Π
 32, 19 καθάπερ τι μέγιστον πό-
 ρισμά τι λαμβάνειν Π 167, 13
 οἷόν τι πόρισμα Π 206, 18
 πόρος πορισμοῦ I 226, 18
 οὐ πορωτέρω prope Π 24, 14
 πόρη I 313, 9
 ἐν πορφύρα καὶ γεννηθεὶς καὶ τρα-
 φεῖς I 212, 5 πορφύρας τιθήνημά
 τε καὶ γέννημα I 4, 8 τῆς π.
 τὸ τιμιώτατον καὶ τῶν Ἀλεξίου
 πρῶτιστον βλάστημα Π 357, 3
 τὰ πορφυρόθεν σπάργανα I 9, 11
 ποσάκις ... τοσαυτάκις I 293, 11
 εἰς τι (διακοσίους) ποσοῦμενοι I
 304, 21. 402, 8. 431, 23 Π 207, 3
 κατὰ ποταμοὺς κενουῖσθαι Π 193, 2
 ποτὲ μὲν ... ὅτε δὲ ... ὅτε δέ
 I 448, 20 ποτὲ μὲν καὶ ...
 ποτὲ δὲ καὶ Π 184, 20
 ποτνιαόμαι I 183, 18 Π 365, 10
 αὐτοῦ που Π 20, 16 saepe ἀγχοῦ
 που Π 21, 1 saepe ποῦ μὲν ...
 ποῦ δέ Π 188, 20
 πράγματα διαμηχανᾶσθαι I 324, 9
 πράγματα opp. σχήματα I 390, 5
 πραγματεία de Organo Aristotelis
 I 263, 3
 πραγματεύομαι I 211, 14. 271, 15
 Π 215, 16. 238, 12. 281, 19.
 282, 13
 πραιτώριον Π 188, 10
 ἐν πᾶσι λόγοις καὶ πρακτέοις Π 63, 4
 πρακτικῶς efficaciter I 157, 9
 πρεσβεύω curo I 61, 11. 292, 20
 colo Π 240, 14
 πρησιτῆρες Π 382, 5 (οἱ ἀπὸ τοῦ
 πυρός τοῦ ὑγροῦ) Π 193, 6
 πρίγκιπες I 173, 13
 μέγας πριμικήριος Π 83, 18
 πρίομαι fremo I 259, 14
 πόλις πρὸ πόλεως Π 27, 17
 προαγός I 397, 4
 προάγειν τι εἰς ἔργον Π 156, 9
 προαίρεσις studium I 142, 2
 προάλματα τῶν πεδίλων I 251, 14
 προανατίθεσθαι I 425, 23
 προανατροχῶ de galea percussa I
 347, 7
 προαπέχεσθαι ante mori Π 376, 7
 προαποσιέλλω Π 340, 9
 προαροπάζω τὸν καιρὸν I 458, 2
 τὴν μάχην I 170, 3. 283, 12.
 370, 12 τὴν σωτηρίαν I 404, 14
 προαφηγέομαι Π 190, 19
 προβαίνω εἰς ἔργον I 455, 10
 προβάλλεσθαι nominare Π 165, 4.
 177, 22 π. (= ὑποκρίνεσθαι)
 τὸν ἀγνοοῦντα I 45, 21
 προβασιλεύω I 297, 3. 442, 23 Π
 73, 5. 243, 21. 288, 22
 προβολή suasio I 154, 3
 ἐκ προγόνων de patre I 199, 6
 de parentibus I 297, 15
 προγράφω antea scribo Π 241, 18
 προδηλώω Π 241, 17
 προεγχειρίζω Π 77, 9
 πρόεδρος Χαλκηδόνος Chalcedo-
 nensis (praesul) episcopus I
 350, 13
 προεκδρομή Π 99, 6
 προεκπέμπειν Π 204, 16 (add.)
 προεκπέμπων οἷον Π 201, 21
 προεκπηδάω Π 268, 10
 προεκτρέχω Π 84, 17. 167, 9. 321, 22.
 329, 4. 364, 6

- προεμίπρημι Π 203, 18
 προεξάγειν ἑαυτὸν Π 376, 5
 προεξάρχω I 231, 17. 247, 20.
 253, 3. 297, 10
 προευρεπίζω Π 61, 16
 προηγησάμενος prior, superior I
 224, 3. 237, 9. 240, 18. 248, 7.
 284, 2. 6
 προθάπτω I 289, 9
 προθηράω Π 304, 14
 προθυμέομαι πρὸς τὸ τελεῖν τι I
 302, 15
 τὰ Ἀριστοτελικὰ πρόθυρα I 265, 7
 προσέστη φιλοσοφίας ἀπάσης δι-
 δάσκαλος I 260, 8
 προκαθήμαι I 229, 5 Π 299, 8.
 348, 5 τοῦ τῆς βασιλίδος πόλεως
 θρόνου Π 354, 16 φιλοσοφίας I
 262, 18 δημηγόρος I 233, 3 φο-
 βερὸς I 273, 20. 456, 3 Π 269, 12
 προκαθίζειν ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ θρό-
 νου Π 208, 11
 προκαταγγέλλω I 421, 20
 προκαταγγελτικός Π 147, 7
 προκαταναλίσκω I 285, 4
 προκαταπιτοεῖσθαι I 240, 18
 προκαταρκτικὴ αἰτία Π 277, 8 προ-
 καταρκτικὸν αἴτιον Π 369, 10
 προκατασφαλίζομαι I 171, 22
 προκλείω Π 78, 17
 προκλητικός τις Π 344, 1
 πρόκριτοι ἄνδρες principes I 446, 1
 προκύπτω ἄνωθεν Π 252, 9. 341, 13
 saepe
 προλαβών prior I 323, 4
 πρόληψις, ἢ κατὰ τινος δοθεῖσα Π
 199, 3
 προλογάω I 249, 11
 προμάντευμα I 297, 12
 προμαντεύεσθαι I 292, 6. 372, 9
 Π 339, 20
 πρόμαχος Π 140, 17
 προμετώπιος I 403, 16 Π 204, 14
 προμετώπιοι τῆς φάλαγγος Π
 13, 6. 103, 14 (adn.)
 προμηθεΐα τις Π 312, 19
 προμηθεύομαι τι I 280, 6. 411, 21
 προμηνύειν I 362, 2 Π 150, 16
 προμνημονεύω Π 229, 10
 ἢ πρόνοια Π 43, 20. 153, 9. 156, 9
 ἢ ἄνωθεν πρόνοια I 79, 7 ἢ με-
 γίστη τοῦ Θεοῦ (cf. add.) πρό-
 νοια Π 151, 3 ἢ τοῦ Θεοῦ πρό-
 νοια Π 161, 9 ἐκ θείας προνοίας
 I 303, 5 πρόνοια Π 348, 4
 προνομεῖς I 370, 7 ἀποστέλλειν I
 304, 8 Π 325, 13 ἀναστέλλειν I
 304, 10
 προνομή I 151, 12 Π 20, 22. 115, 20.
 119, 5. 167, 11. 210, 1. 279, 10.
 316, 21. 321, 21. 340, 10 προ-
 νομᾶς (?) ἀποστέλλειν I 178, 6
 εἰς προνομᾶς ἀποστέλλειν Π
 137, 11. 252, 18
 προνόμια privilegia Π 240, 20 τὰ
 δίκαια καὶ προνόμια Π 241, 14
 προξενίζω (?) I 397, 9
 προξενος λύπης I 412, 9 χαρᾶς I
 154, 17 οἱ τῶν τοιούτων ὑμῖν
 προξενοὶ I 19, 21
 ἐκ προοιμίου I 314, 8 Π 39, 20
 ἐκ προοιμίων τῆς αὐτοῦ ἀναρ-
 ρήσεως I 443, 16
 προορατικὸν χάρισμα I 131, 13
 ἀπάντων προπάρουθεν I 404, 9
 προπειτέσταιον μέτωπον I 262, 4
 προπίνεσθαι (προπέποιο) ante ab-
 sumi I 180, 21. 225, 19
 προπομπός Π 165, 16
 προπορεύεσθαι ἔμπροσθεν I 209, 1
 πρόποδες I 400, 18 Π 193, 21.
 212, 16. 310, 12. 335, 3. 17 οἱ
 βουνοὶ πρόποδες I 270, 13
 προπράτειν πονηρῶς I 22, 5
 πρόρρησις vaticinium I 292, 8. 293, 7
 πρὸς τὸ βαρβαρικώτερον Π 168, 4
 πρὸς τὸ ἐδραιώτερον I 45, 18
 πρὸς τὸ ἡμερώτερον καὶ φιλαν-
 θρωπώτερον Π 151, 16 πρὸς
 ὀλίγον I 136, 22
 προσάτης I 449, 16. 455, 4
 προσαναγγέλλω Π 368, 15
 προσανακειμαι καὶ βιβλίοις καὶ
 Θεῷ Π 292, 10
 προσαναφύω Π 143, 5
 προσανέχειν ταῖς τῶν παλαιῶν βί-
 βλοῖς I 460, 12
 προσαράσσω I 171, 7. 289, 4. 374, 1
 πρόσγειος Π 346, 3
 ὁ προσδιαλεγόμενος I 261, 6. 14
 προσδοκῆσιμον εἶναι c. inf. 'ex-
 pectari' I 76, 7
 προσδόκιμος I 384, 3 προσδόκιμον
 εἶναι c. inf. I 355, 21 προσδό-

- χιμόν τι (τινα) ἔχειν I 327, 6.
 368, 18 II 280, 19
 προσδωρέω II 243, 8
 προσεγγίζω II 186, 19. 337, 17 τινί
 II 192, 2
 προσεξευρίσκομαι I 148, 12
 προσεπιβάλλω II 262, 7
 προσεπιζεύγνυμι II 372, 3
 προσεπιμαρτυρέω I 296, 8
 προσεπινέμομαι I 70, 18
 προσεπιφιλοτιμεῖσθαι I 52, 7
 προσεργάζομαι alio praeterea malo
 afficio I 63, 14
 προσεταιριζέσθαι I 259, 6
 προσευρίσκομαι I 148, 12
 προσευχή προσανέχειν II 141, 11
 προσεφαλλομαι κατά τινος I 261, 17
 προσηγορίας διαπέμπειν II 194, 10
 ὁ τὴν προσηγορίαν κατακαλῶν
 II 248, 11
 προσήκων καθ' αἷμα τινος (τοῦ μὲν
 ἀγγιστεύς, τοῦ δὲ κ. α. π.) I
 337, 5 οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ καθ'
 αἷμα προσήκοντες I 391, 3 οἱ
 καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγγιστείας προσ-
 ῆκοντές τινι I 408, 13 II 337, 2
 οἱ ἐξ αἵματος καὶ ἀγγιστείας
 προσήκοντές τινι I 344, 8. 385, 8.
 459, 19
 προσηγῶς II 341, 9
 προσιστορέω II 174, 7. 350, 16
 προσκαταλιπαρέω II 242, 8
 προσκευάζω II 190, 6
 πρόσκρουμα II 187, 16
 προσκύνησις τῶν ἐκκλησιῶν I 99, 5
 πρόσκωπος I 183, 10
 προσλαμβάνω καὶ καταλέγω τινὰ
 τοῖς γνησίοις II 200, 19 cf. II
 117, 23
 πρόσλημμα II 2, 20
 προσμειδιάω II 279, 2 de vere I
 425, 10
 ὁ ἐν τεμένει προσμένωνν templi
 custos I 100, 22
 προσμηχανάομαι II 277, 6
 προσοβεῖν I 86, 13. 372, 6
 προσοικειόω adiungo II 240, 32 οἱ
 ἴσταν προσωκειωμένοι τινί alicui
 familiarissimi I 421, 9 οἱ καθ' αἷ-
 μα προσωκειωμένοι τινί II 219, 13
 προσοκέλλω τινί II 93, 10 κατά τι
 II 122, 16 εἰς τι II 122, 20
 προσορμίζω I 270, 13
 προσουδίξειν ἑαυτὸν II 101, 12 τῇ
 γῇ I 449, 20 τοῖς ποσὶ τινος II
 313, 3 τὴν κεφαλὴν II 175, 9 προσ-
 ουδίσαντα καθῆσθαι I 301, 12
 προσπαίζω τινὰ illudo aliquem II
 309, 13
 προσπαραγράφω II 246, 5
 προσπελάζειν συμφορᾷ II 315, 11
 τὰ προσπίπτοντα I 155, 8
 προσρίπτω τινὰ τῷ λόγῳ II 277, 7
 προσρύω τινί alicui accedo I 172, 9
 προστάτης τῶν βουλευμάτων I
 281, 12
 προστίθεμαί τινι rationem alicuius
 habeo I 68, 4. 69, 21. 88, 20
 προσυπαντάω I 54, 5
 προσφέρειν afferre (in sermone) I
 264, 21
 προσφένγειν τινί II 283, 23 ἔς τινα
 II 330, 5
 πρόσχημα ποιεῖσθαι τὴν ἐκχώρη-
 σιν I 112, 12
 πρόσχωσις I 40, 12
 προσψανάω II 62, 9. 142, 11
 προσωπείον I 440, 1
 κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν ποσὶ τινι
 κείται I 173, 7 ἰδίῳ προσώπῳ
 privato iure II 233, 18 εἰς
 πρόσωπόν τινος περιστασθαι II
 243, 11 εἰς τινος πρόσωπον λαμ-
 βάνειν II 243, 3 πρόσωπα ὑπο-
 κρίνεσθαι II 309, 10
 πρότασις II 304, 3
 προτείνω offero I 192, 2
 προτέρημα I 163, 7
 προτιμάομαι praefero II 66, 11
 προτρέπομαι τινὰ τι I 335, 10
 προτρέχω: μητὸς πόθος προέδρα-
 με I 157, 12
 προὔπαντάω τινί II 335, 14
 προὔπάντησις II 219, 14
 τὰ προὔπεσχημένα I 409, 22 II
 223, 23 προὔπεσχεθεῖς promissus
 I 459, 15
 προὔργον παντὸς τὰς πράξεις τινὸς
 ποιεῖσθαι I 411, 1
 προὔφραπάζω II 185, 12
 πρόφρασιν τι εὐρίσκειν II 36, 15
 cf. Πάτροκλος
 προφέρειν εἰς ὄρκον τι I 219, 11
 προφητεία II 79, 10

- ὁ προφήτης ἐν βασιλεῦσι (David) I 277, 9
- προφθίας ἀπέστειλε antea miserat I 287, 13 προφθίας ἀνείλε antea occiderat II 340, 18
- προφυλακὴ tutela II 192, 15
- πρυτανεύειν ἐπίσταν εἶσοδον I 278, 9 πρυτανεύεσθαι ἀπὸ νίκης ἐτέραν νίκην I 272, 17
- πρώην πάλαι I 100, 16
- πρωίας I 357, 13. 15. 366, 10. 448, 1. 452, 4 ἀπὸ πρωίας I 307, 12. 345, 13 II 301, 6 καθ' ἐκάστην πρωίαν I 104, 1
- πρωΐθεν I 379, 14 II 287, 17. 346, 4
- πρωταίτιος I 273, 4. 274, 17. 278, 19. 454, 2 II 158, 17
- πρωτοβεστιαρία I 295, 19
- πρωτονωβελλίσιμος I 366, 16
- τὰ πρώτα τοῦ γένους ἔχειν I 105, 16 πᾶν τὸ τὰ πρώτα φέρον τοῦ στρατιωτικοῦ τε καὶ πολιτικοῦ συντάγματος I 452, 15 πρώτως I 241, 21. 269, 15. 290, 6. 351, 20. 354, 11. 359, 5. 388, 3. 411, 17. 415, 12
- πρωτοσέβαστος I 286, 11
- πρωτοσιάτης ἀρέσεως II 352, 7
- πρωτοστράτωρ I 254, 11
- πρωτοουργὰ μόρια II 367, 16
- πιερούσεσθαι de sagitta I 200, 10
- πιερούν μονῆρες κόπιαις II 117, 14
- ναῦν ἰστίοις II 41, 10 τὰς ναῦς τοῖς λαίφεσι II 210, 10 ἵππον οἶον τοῖς βέλεσιν II 285, 11
- πιτηνοῦ δίκη de nuntio II 23, 7
- πτοία I 331, 12 II 203, 6
- πιῶσις exitium II 96, 21. 215, 19. 218, 5
- πυγμαῖος II 208, 6. 7
- πυκνοκίνδυνος I 313, 1 II 194, 18
- πυλεών I 99, 11
- ὡς πῦρ ἔσθαι I 348, 10
- πυράκτωσις I 10, 16
- πυργόθεν ἐπιτοξάζεσθαι II 184, 19
- προκύπτειν II 14, 22
- ὡς πύργος de Alexio II 22, 20
- πύργος χελώνης II 190, 21
- πυργοφόρος χελώνη II 185, 6
- πυργούν οἶον ταῖς φάλαγξι τὸ στρατεύμα I 404, 3 πῦρ εἰς ἀθέρα πυργούμενον II 261, 5
- πυρίκαυστον ποιεῖν incendere II 212, 2
- πυρίπνους ῥητορικὴ I 144, 15
- πυρσεύω illumino II 355, 18
- πυρσὸς σκανδάλου II 275, 10 τῶν ὀπλων ἀποστίλβων πυρσὸς II 337, 4
- πυρσοῦσθαι: τὸ πρόσωπον ἐπυρσοῦτο II 225, 4
- εἰς τὸν πώγωνά τινος ἐφουβόλειν aliquem in os illudere I 193, 17
- ῥάβδος equitis I 46, 19 ῥάβδος ἀμαρτωλῶν I 174, 21 τῆς βασιλικῆς ῥάβδου δοῦλος II 240, 12
- ῥαδιουργεῖν sordide, dolose agere II 195, 5
- ῥαδιουργία I 368, 1 II 131, 4
- ῥαθυμεῖσθαι negligi, iacere I 257, 20
- ῥαίζω ὀδύνην II 278, 3 ἐράϊσε τὰ τῆς διαθέσεως II 370, 16
- ῥάκη μέλανα I 134, 16
- ῥαπίζειν κατὰ κόρησιν I 107, 2
- ῥέκτης I 59, 3 II 44, 20 (add.) ῥέκται πραγμάτων I 19, 4
- ὥσπερ τι ῥεῦμα κακίας ὁ Νεῖλος ἐπικλύων II 1, 1
- ῥήματα ἀπονοίας II 37, 2. 164, 11
- φιλοφροσύνης II 56, 18
- ῥῆξ II 102, 21 Ἀλαμανίας I 62, 21 etc. Ἱεροσολύμων II 104, 22. 108, 4. 9. 256, 15. 257, 1. 3
- ῥητορικὸν νέκιον I 260, 15 οἱ ῥητορικώτεροι I 262, 14
- ῥητοὶ pauci I 453, 11 II 36, 4
- ῥητῶς II 229, 18. 232, 13. 235, 3
- ῥιζόθεν I 168, 14. 197, 7
- ῥιζοτομεῖν radicibus excidere I 424, 9
- ῥινοτομεῖν τινα I 285, 13
- ὡς ἐν ῥιπῇ (ῥοπῇ?) II 74, 11
- ῥιπτεύομαι de clamoribus I 152, 19
- ῥινὸς πάντας ἐκνυσάμενος I 61, 20
- ῥιποκινδύνως II 328, 14
- ἢ ἀνάλογος ῥόγα I 286, 12. 13
- ἢ ῥόγα τῶν ἀξιωματίων I 175, 12
- αὐξήσεις ῥογῶν I 159, 12
- ῥοδωνία I 145, 12
- τὸ τῆς θαλάττης ῥόθιον II 168, 20
- τὸ τοῦ πόργου ῥόθιον I 420, 3

- ῥοῖζος I 381, 2 Πολέμωνος II 291, 7
 ῥομφαία I 455, 17
 ἡ ῥοπή τῆς νίκης τινὲ δοθεῖσα I 214, 7 τὴν ῥοπήν ἐπὶ τινι λαμβάνειν II 128, 23 ἐν ῥοπῇ I 20, 16 ἐν ὀξείᾳ ῥοπῇ I 208, 15. 405, 2 ἐν μίᾳ καιροῦ ῥοπῇ I 114, 16 ἐν ὀξείᾳ καιροῦ ῥοπῇ II 94, 11. 222, 12 ἡ ἄνω ῥοπή I 403, 6
 ῥοφηματώδης II 373, 12
 ῥοχθῆω II 118, 8
 ῥυάξ rivulus I 332, 15. 342, 9
 ῥυθμέω (?) I 143, 16
 κατ' οἴκους τε καὶ ῥυμοτομίας II 6, 13
 ὄλος ὀυτῆρας ἀφιέναι I 377, 17 ὀυτῆρας ἐνδιδόναι II 51, 17 ὄλος ὄ. ξ. I 346, 1. 360, 17 II 101, 14 εἰς πρώτους ῥυτῆρας primo impetu II 98, 9
 ῥυομαί τιος I 115, 7
 ῥωγμαὶ τῶν πετρῶν I 179, 7
 ῥωμαΐζειν I 363, 6
 ῥωμαλεώτατος II 139, 3
 ῥωμανία II 129, 17. 234, 3. 271, 4 ἡ νέα Ῥώμη II 240, 8 ἡ πρεσβυτάτη Ῥώμη I 67, 22

 σάββατον I 98, 16. 295, 11. 388, 20
 σαγηνεύω II 244, 12
 ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ II 100, 12
 σαλεύειν τὴν γῆν I 225, 1
 (ταραχὴν καὶ) σάλον ἔχειν de equite imperito I 431, 11 σάλον ψυχαῖς ἐμποιεῖν II 1, 2 ἐν σάλῳ καὶ κλύδωνι II 374, 1
 σαρδωνύχιον καυκίον I 177, 5
 σαρκῶν φείδομαι I 111, 19
 τὸν αὐτοῦ Σαταναῆλ ἀγκαλίζεσθαι II 355, 7
 σατράπαι Turcarum duces (saepe) ἔκκοιτοι σατράπαι τεσσαράκοντα χιλιάδων II 279, 9 οἱ τοῦ αὐτοκράτορος σατράπαι I 303, 11 οἱ σατράπαι τῶν Ῥωμαίων I 437, 2
 σάτιεν subsidere II 73, 17
 σεβασμία ἡμερῶν II 49, 16
 σεβασμία μονή II 245, 22 τὸ τῆς ἡμέρας σεβάσμιον II 50, 20
 σεβαστοκράτωρ I 147, 11 II 223, 4. 353, 5. 20
 τὸ σεβαστοῦ ἀξίωμα I 310, 4 σεβαστοί II 237, 8 τὸ τῶν σεβαστῶν ἀξίωμα II 248, 9 σεβαστοὶ βασιλεῖς II 238, 14 ἀεισέβαστοι σεβαστοί II 230, 19 ἀεισεβαστοὶ σ. β. II 240, 10 οἱ ἀεισεβαστοὶ βασιλεῖς καὶ σεβαστοὶ γε καὶ αὐγουστοὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας II 244, 4
 εἰς τὴν τῶν Βουρνεγιῶν σειρᾶν ἀναγεσθαι I 6, 14 τὴν τοῦ γένους σειρᾶν εἰς τινα ἀναφέρειν I 145, 1 τὰς τοῦ γένους σειρὰς πρὸς τινα ἀνάπτειν I 49, 16
 Σειρῆν Ἰσοκράτους II 291, 6
 σεσηρὸς ἦθος I 132, 10
 οἱ σεκρετικοί I 158, 15 σεκρετικὰ πράγματα I 158, 6
 τὸ σέκρετον τοῦ Ἀντιφωρητοῦ I 278, 3 τὰ σέκρετα I 134, 1. 158, 14. 159, 4. 160, 1 II 348, 11 τὰ σέκρετα καὶ τὰ θέματα I 159, 5. 8 λογοθέτης τῶν σεκρέτων I 134, 1. 159, 21 προεσιτῶς τῶν σεκρέτων I 158, 14
 σεληνιακὴ περίοδος II 86, 5. 102, 18 περιφορὰ I 426, 4
 αἱ σεπτοὶ εἰκόνες τῶν ἀγίων I 267, 10 τῆς θεοτόκου σεπτῶ (sic pro σεμνῶ legendum est) εἰκονίσματι ἐπαγρυπνεῖν I 258, 13 ὁ σεπτὸς καὶ θεῖος ἦλος II 101, 4
 σεργέντιος II 220, 15
 ἡ Ἑλληνικὴ σημασία I 343, 6
 σήμερον I 239, 5 II 231, 13. 259, 4. 6
 σίγγον II 246, 2. 4
 σιδῆριον II 179, 7 ferramentum II 213, 13
 σιδηρόδετος I 401, 2 II 19, 1. 162, 2
 σιδηροφορεῖν armari I 201, 16. 284, 19. 382, 4 II 76, 18
 σισυροφορέω II 6, 11
 σισυροφόρος II 146, 1
 σιτόχρους τὴν ὄψιν I 446, 9
 σκαιώρημα I 434, 7
 σκαιωρία II 156, 7
 σκάλα I 286, 19
 σκάμμα = ἄθλον, ἀγών II 366, 10
 σκάνδαλον I 356, 13 II 275, 11
 σκαπανεύς fossor II 305, 2

- σκεπαστός I 361, 15
 σκέπειν tueri I 450, 3 σκέπεσθαι
 θυρεῶ II 249, 15
 σκέπτομαι μή vereor ne I 396, 20.
 410, 1
 σκηνήν περιθεῖναι I 61, 3 ῥίπτειν
 II 166, 22 ἀπορρίπτειν II 354, 13
 κατάπερ τις σκηπίος II 139, 18
 τὸ σκῆπτρον τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 II 241, 22 ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς
 Ῥωμαίων τύχης εἶναι II 234, 1
 τῷ σκῆπτρῳ τινὸς προσαρμόζειν
 τι II 235, 5 λῆξις τοῦ σκῆπτρου
 σου ἄνθρωπος II 228, 19 σκῆπ-
 τρα I 311, 13 = imperium II
 78, 6. 131, 3. 155, 3. 232, 5. 10
 σκῆπτρα βασιλικά II 153, 20
 τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα I 312, 14
 τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων II 270, 9.
 293, 2 διαδέχσθαι τὰ σκῆπτρα
 II 270, 18 τὰ τῆς βασιλείας
 σκῆπτρα διέπειν II 292, 1 ἐπὶ
 τῶν τοῦ ξμοῦ πατρὸς σκῆπτρων
 II 296, 22
 σκίμπους βασιλέως II 58, 16. 220, 13
 βασιλικός II 312, 12. 372, 2
 σκολιός ὄφεις II 294, 21
 σκοπός, ὁ οὕτως καλούμενος τοῦ
 Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος I 331, 16
 μετὰ σκοποῦ βολὰς ποιεῖσθαι II
 11, 5 κατὰ σκοποῦ βέλη πέμπειν
 II 148, 11 ὀστούς βάλλειν II
 50, 17 τὰ κατὰ σκοπόν II 19, 8.
 93, 17. 166, 18 σκοπὸν ἔχειν
 c. inf. II 145, 14. 172, 13
 σκοτοδίνη I 9, 3
 σκοτοδιναῖα I 351, 20
 Σκυθίδιον II 208, 6
 σκυλεύειν vexare I 323, 7
 σκῶλον impedimentum I 314, 16
 σμικρολόγος II 274, 16
 σμικροπρεπής exilis, tenuis I
 165, 15. 224, 12
 σμικρός I 284, 19
 σόβας γλῶσσα I 218, 20
 σολοικισμός I 262, 16
 τὸ σουλτανικίον sedes sultani I
 178, 4. 304, 3 II 308, 7 ἢ τοῦ
 σουλτανικοῦ ἀξία I 300, 10.
 304, 5. 318, 15
 σουλτανικός I 302, 14. 17. 19. 22.
 434, 1
 σουλιάνος saepe, σουλιάν rarius
 ὁ τοῦ Χοροσάν σουλιάνος II
 86, 7 ὁ τ. Χ. σουλιάν II 97, 5
 σοφία de astrologia I 290, 19
 σοφός eruditus I 229, 5 οἱ σοφοί
 viri docti II 366, 8
 σπαθάριος I 125, 4. 12
 σπαράττειν τὸ θεῖον λόγιον II
 303, 13
 ἐξ αὐτῶν σπαργάνων II 290, 20.
 366, 17
 σπᾶσθαι πάθος II 295, 8
 σπερματικοὶ λόγοι II 271, 21
 σπήλαιον II 372, 14
 σπιλος macula I 272, 20
 σπινθήρ τῆς ἐξουσίας I 180, 8 τῆς
 κακίας I 338, 12
 σπλάγγνα πατρικά amor paternus
 I 419, 20
 σποράδην ἔστιν ὅπου hic illic I
 148, 2
 σπούδασμα opus I 143, 19 stu-
 dium II 349, 22. 350, 7
 σπουδεργός II 346, 15
 σὺν σπουδῇ I 100, 2
 σταθιρός I 438, 13 II 285, 7. 379, 9
 σταθιρότητας II 285, 20 σταθιρὰ
 καὶ ἀνδρική παραίνεσις II 376, 4
 σταθιρὸς τὴν γνώμην II 166, 8
 στάθμη καὶ κανὼν I 163, 21
 σταθμὸς ἔσχατος I 155, 16
 στάλαγμα II 377, 10
 στάσιμος constans I 446, 4 τὴν
 φρένα II 313, 9
 στέγειν πρὸς τινα parem esse ali-
 cui I 346, 8
 στεναγμός II 368, 13
 ἐν στενῷ τὰ κατ' αὐτὸν ὄραν II
 70, 18. 206, 10 εἰς στενὸν συνε-
 λαύνειν II 96, 20 ἐν στενῷ συν-
 ελαύνειν II 107, 20 ἐν στενῷ
 τὰ κατ' αὐτοὺς ἐλαύνειν II 215, 20
 στενοχωρεῖσθαι II 214, 13. 238, 10.
 334, 10
 στεροτυπεῖν I 450, 1 II 23, 10.
 49, 1
 νικηφόρος στεφανίτης I 230, 1 λαμ-
 πρὸς στεφανίτης I 48, 5
 στεφηφορεῖν I 115, 18. 150, 14
 στήλη ἔμψυχος εὐρυθυμίας I 146, 4
 στήριγμα I 157, 7
 στυλνότης I 144, 7

- στοιχηδόν I 131, 8 II 278, 19.
 334, 8
 στολή, ἢ τοῖς βασιλεῦσι πρέπουσα
 I 132, 7
 κατὰ στόμα μάχεσθαι τινι adversa
 fronte pugnare I 238, 13
 στομίον κλεισούρας angustiarum
 fauces I 254, 2
 στομοῦν τινα μελετῆ II 301, 16
 στομούμενος ἀνασχυντίας II
 178, 5
 στοχάζομαι τι I 321, 3 ὄξύ τι II
 319, 17 τινος I 357, 11. 401, 7.
 404, 13 II 55, 12. 62, 4. 367, 13
 c. inf. II 316, 10. 318, 9
 στραγξ II 308, 13
 στρατεύματα commilitones I 277, 11
 στρατεύσιμος ἡλικία I 257, 7
 στρατεύω στρατεύμα μυριάνδρον II
 138, 5 Τούρκους I 363, 21 ἐστρα-
 τευμένοι veterani I 394, 23
 στρατηγάτον II 240, 1. 2. 241, 2. 6. 8
 στρατηγεῖσθαι θυμῷ I 455, 20
 στρατηγία expeditio I 391, 14 =
 στρατήγημα II 194, 1
 στρατηγικός γέλως I 390, 15
 στρατηγίς II 239, 12. 13. 14. 16.
 241, 5. 9
 στρατηγὸν ἔχειν de urbe quadam
 II 265, 8
 στρατιώτης Alexius I 215, 16 Ly-
 simachus I 354, 19
 τὸ στρατιωτικόν principes exerci-
 tus I 275, 17
 στρατιώτης, ὡς οὕτως εἰπεῖν, ναῦς
 II 184, 14
 στρατοπεδάρχης I 433, 3 πάσης
 ἀνατολῆς II 139, 12
 στρεπτοὶ tormenta II 116, 8
 στρέφασθαι (?) ὑπὸ σκιάν καὶ τρυ-
 φήν II 290, 20
 στρουφνῶς I 260, 17
 στυλος πυρός II 331, 11
 σύγγαμβρος I 172, 10
 ξυγγραφεὺς ποιητῆς II 349, 17 γυ-
 νή II 357, 3
 συγκαταδύω II 270, 15
 συγκατακλύζω II 383, 12
 συγκαταλέγω II 209, 14. 321, 8
 συγκατανεύω II 269, 22
 συγκινεῖσθαι concurrere I 266, 6
 τὸ συγκλητικόν II 354, 14
 ἡ σύγκλητος senatus (saepe) καὶ
 ἅμα πᾶσα ἡ τάξις et omnes or-
 dines I 64, 9 ἐκ μέσης συγκλή-
 του I 48, 20 οἱ τῆ συγκλήτῳ
 κατελεγμένοι πρόκριτοι ἄνδρες
 I 446, 1
 συγκοινωνός τινος I 353, 4
 ὁ συγκεκολλημένος τῷ τείχει αὐχὴν
 I 386, 4
 συγκομιδαί II 215, 8
 συγκοπιᾶώ τινί I 274, 8
 συγκροτεῖν adiuvere II 254, 9 συγ-
 κροτεῖν πόλεμον II 6, 7. 237, 20.
 253, 6 σ. π. τινί II 139, 15
 ξυγκυρεῖ τι κατὰ τινος II 288, 2
 συγχράομαι I 259, 9 II 302, 13
 τῆ σφῶν γνώμη II 81, 13 στρα-
 τηγικῷ μηχανήματι II 319, 19
 συγχωρεῖν τινί τινος concedere
 aliquid alicui I 24, 18 τὸ ταύ-
 τῆς ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτιστον
 συγκεχωρηκός hanc in omni re
 ad summam perfectionem perve-
 nisse I 162, 20 συγχωρεῖσθαι
 τινί obsequi alicui II 367, 11
 συζήτησις I 230, 6. 264, 3
 ξυζοφώω I 35, 2
 ὁ σύζυγος coniux II 292, 9
 συκοφαντεῖν accusare I 371, 20
 συκοφαντία fraus I 371, 19
 συλλαγγάνω τινὲ κατὰ τόπον τινὰ
 II 85, 3
 συλλαμβάνειν μετὰ τινος I 105, 2
 συλλέγω (?) τὸ πνεῦμα respiro I
 234, 8 συλλέγομαι δυνάμεις I
 232, 1 συλλέγεσθαι ἑαυτὸν ani-
 mum colligere I 217, 14 συλ-
 λεξάμενοι ἑαυτοὺς de concione
 I 223, 15
 συμβάλλω comparo I 288, 6 συμ-
 βάλλει τῇ πεδιάδι mons I 203, 13
 τόπος μὴ συμβαλλόμενός τινι
 locus alicui iniquus I 307, 3
 συμβασιλεύω II 244, 18
 σύμβασις I 402, 4 τῶν πραγμά-
 των II 217, 4
 συμβίβασις I 205, 12
 συμβολή proelium I 283, 17 τοῦ
 πολέμου I 201, 7. 221, 13. 247, 3.
 284, 1. 306, 3. 371, 1. 431, 1
 συμβολικός = συμβολόμαντις II
 31, 4

- συμβολόμαντις Π 30, 14
 συμμετασχηματίζομαι τινι Π 273, 14
 σύμμετρος modicus Π 170, 17
 συμμύγδην I 398, 17 Π 56, 22
 συμμυστής Π 358, 1
 συμπάθεια I 274, 13. 454, 11. 457, 15. 458, 2. 15. 16. 461, 15 Π 160, 3. 161, 6. 162, 18. 164, 20 τὸ τῆς συμπαθείας γραμματίον Π 161, 13 συμπάθειαι τῶν λεγομένων συνηθειῶν I 159, 12 δημοσιακαὶ ὀφλημάτων I 158, 16
 συμπαίστωρ Π 156, 14
 συμπαράκειμαι Π 279, 16
 συμπαράλύω Π 228, 13
 συμπαρασκαίρω I 257, 8
 συμπάρεμι τινι Π 312, 21
 συμπαρομαρτέω Π 249, 20. 277, 11. 312, 7
 συμπενθερία I 57, 5
 συμπένθερος I 58, 16. 61, 15 τῆς βασιλείας Π 246, 11
 συμπεριτέμνω Π 30, 20
 συμπλέκειν κατηγορίαν Π 181, 22 συμπλέκεσθαι τινι Π 282, 8. 16
 συμπληροῦσθαι διὰ τετραγώνου σχήματος quadrata extrui forma I 334, 20
 συμπλοκή congressus Π 280, 15 κατὰ τοὺς ἔξωθεν πολέμους I 269, 5
 συμπνέω πρὸς τι de fortuna I 313, 5 adn.
 συμπνίγω Π 369, 16. 371, 19
 ξυμποδίζω I 261, 18 συμποδίζομαι τοῖς νεκροῖς σώμασι I 67, 3
 ξυμποσόω εἰς πολὺ πλῆθος Π 71, 20 συμποσοῦσθαι εἰς τι (veluti τριάκοντα χιλιάδας) I 75, 2. 196, 13. 359, 15 Π 95, 7. 271, 12. 304, 13
 σύμπτωμα Π 277, 14
 συμφέρομαι τινι I 136, 7. 137, 19 cf. συνοῖσον
 συμφύρω I 10, 14
 οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφνεῖς αὐτῶν ἀναβλαστήσαντες I 114, 10
 συμφωνέω Π 235, 10. 237, 17 τινι Π 236, 13. 237, 2. 3. 16. 238, 18. 240, 13 τινί Π 238, 21 μετὰ τινος Π 230, 12 πρὸς τινα Π 243, 17 ἐγγράφως litteris pactionem consigno Π 230, 10 συμφωνηθεῖς ἀναδεχθῆναι, ἀποσταλῆναι I 174, 11. 175, 2 τὰ συμφωνηθέντα αὐτοῖς I 409, 10 τὰ συμπεφωνημένα Π 228, 10. 12. 229, 3. 17. 232, 8. 244, 19. 245, 4. 270, 11 πρὸς τινα Π 244, 8
 συμφωνία conventio I 175, 19 Π 219, 17. 228, 1. 18. 23. 230, 12. 235, 9. 10. 18. 237, 7. 242, 2. 247, 2. 270, 3. 6 πρὸς τινα Π 234, 12
 τὸ σύμφωνον Π 229, 10 σύμφωνα γαμήλια I 417, 20
 συνάγειν ἑαυτὸν Π 45, 15 μάχην μετὰ τινος Π 338, 3 συνάγειν colligere argumentatione Π 297, 19
 συνάγεσθαι πρὸς σιγὴν ad silentium redigi I 261, 4
 συναινίττομαι I 107, 7
 συνελόντα φάνα Π 241, 4
 συναίρειν μετὰ τινος λαμπροὺς πολέμους I 426, 6
 συνάλλαγμα sponsalia I 418, 8. 11. 420, 16
 σύναμα I 86, 7. 127, 11 τινι I 134, 20
 συναναστροφή τινος alicuius consuetudo I 228, 3 συναναστροφαί I 446, 6
 συνανατρέφω I 136, 9 (adn.)
 συναπάγεσθαι Π 132, 19 τινι Π 114, 20
 συναπαίρειν τινί I 105, 3 συναπήρε τὰ χρήματα τοῖς ὄπλοις armis deerant pecuniae I 277, 1
 συναπαρτίζω I 193, 9. 284, 18
 συνάπειμι Π 248, 10
 συναποδείκνυμι Π 321, 4
 συναπολαύω Π 127, 15
 συναποπνέω Π 378, 20
 συναπορρέω Π 292, 2
 συναποστατεῖν τινι I 433, 7
 συναράσσω μάχην I 368, 8 πόλεμον I 369, 12 Π 308, 6
 συνασπίζω I 254, 10. 271, 9 Π 204, 20. 331, 5
 συνασπισμός I 238, 4. 248, 11. 345, 7 Π 336, 4. 343, 9 ὁ πρὸς ἀλλήλους Π 195, 9
 συνάφεια nuptiae I 418, 7

- ἡ τοῦ πολέμου σύναψις ἠντρέπισιο
 II 101, 11
 συνδιακυβερνάω I 156, 8
 συνδιανυκτερεύω τινί II 371, 9
 συνδιατριβή II 114, 4
 συνδίστασθαι II 379, 20
 συνδοκεῖ: τούτου συνδόξαντος I
 153, 17. 228, 8. 323, 10. 395, 17.
 429, 1 II 79, 18. 90, 15
 συνδραματοουργέω II 353, 19
 συνεδριάζω I 228, 12
 συνέδριον μέγιστον I 275, 14
 συνείδησις I 442, 17. 444, 10 II
 226, 9. 359, 11
 συνεκλάμπω II 261, 4
 συνεκπνέω II 381, 12
 συνεκτικὴ αἰτία II 277, 9
 συνέλευσις I 259, 4. 275, 19
 συνεξυπάγομαι II 145, 16
 συνεξυφαίνω II 293, 15
 συνεπαγομαι δυνάμεις II 163, 13
 συνεπαρήγω II 83, 18. 256, 17
 συνεπαφίημι τὴν ψυχὴν II 381, 11
 συνεπιδημέω II 237, 6
 συνεπικωκύω τινί II 378, 6
 συνεπιμαρτυρέω II 146, 20
 συνεπιφέρω II 102, 4 συνεπιφέ-
 ρομαί τι II 327, 7
 συνεργανίζω II 290, 15
 σύσεις disciplina (de astrologia)
 I 291, 5
 συνεσκιασμένως I 263, 13. II 226, 8
 συνεσπειραμένως II 297, 8
 συνεφέλλομαι II 352, 1
 συνεχῆ τὰ τόξα τείνειν I 377, 8
 συνεχίζομαι πρὸς τι I 246, 20
 σύνθημα ἀνακλητικόν II 281, 3
 συνήθεια lingua vulgaris I 276, 2.
 320, 16 II 124, 15 ἡ Περσῶν
 συνήθεια I 361, 5 αἱ λεγόμεναι
 συνήθειαι I 159, 13
 συνήθως I 278, 8 καλεῖν τινά τι
 II 237, 11 ὀνομάζειν τινά τι I
 421, 7
 συνηρεφής fruticosus I 351, 7.
 424, 2 ἄλλος silva densa I 352, 2
 συνθλάω I 183, 11. 184, 3
 συνθολοῦσθαι τοὺς λογισμοὺς I
 216, 19
 συνθραύω I 289, 4
 σύνθωκος τῷ καίσαρι I 148, 7
 συνηπάζομαι II 321, 13
 συνησιῶν λαμπροὺς πολέμους I
 180, 5 βαρυτάτους πότους ἑαυτῷ
 II 137, 17 τὰς φάλαγγας I 43, 15
 II 323, 13
 συνίστημι πολέμους I 180, 5. 185, 22.
 192, 5. 269, 18
 συνίστωρ I 6, 10. 278, 14. 422, 2.
 448, 19
 κύκλος συννεύει εἰς κέντρον I 277, 2
 ὁ λόγος συννεύει τινὶ τὰς ὀφρῦς
 I 260, 18
 σύννοους sollicitus I 88, 9
 συνοδοιπορέω II 340, 4
 σύνοδος ἱερά I 153, 18. 228, 11
 II 358, 18. 361, 2 σ. φροντίδων
 II 368, 5
 τὸ συνοῖσον I 216, 20. 303, 19.
 405, 2 II 66, 6 συνοῖσόν τι
 τινι δοκεῖ I 411, 20. 433, 21
 τὰ συνοῖσοντα I 221, 17. 338, 13.
 376, 15 (adn.) 444, 17 II 107, 1.
 109, 4
 τὸ σύνολον omnino II 233, 1
 σύνταγμα: τὸ ἱερὸν τῆς ἐκκλησίας
 σύνταγμα II 360, 15 τὸ πᾶν
 τὰ πρῶτα φέρον τοῦ στρατιωτι-
 κοῦ τε καὶ πολιτικοῦ σύνταγματος
 I 452, 16 ἅπαν τοῦ τε πολιτικοῦ
 καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος I
 453, 18
 ζήτηματάρχης II 183, 19. 330, 23.
 342, 22
 συντάξεις μερικὰς ποιεῖσθαι II
 321, 11
 συνταράττειν πράγματα I 418, 10
 τὴν φάλαγγα I 44, 3 ὅλας φά-
 λαγγας I 225, 1. 318, 12. 332, 12.
 405, 12 II 283, 19
 συντάσσομαι τινι saluto, vale dico
 I 341, 16. 418, 1. 419, 5 II 59, 12.
 66, 14. 67, 7. 82, 5. 83, 16. 92, 20.
 135, 2. 279, 6. 339, 14 συνταξά-
 μενος acie instructa II 184, 3
 συντεταγμένως II 343, 5
 ζυτείνειν τὴν παροησίαν I 92, 17
 συντηρεῖν τι ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐταξίας
 II 342, 20 τι ἑτέροις τόποις I
 225, 2
 συντονία φροντίδων II 369, 12
 κατὰ συντυχίαν forte II 93, 20
 κατὰ τινα συντυχίαν II 212, 9
 συνηπάγεσθαι ἔμφρονον I 279, 6

- συνυπάγεσθαι τινα II 167, 5 συν-
 υπάγεσθαι τινι cum aliquo ad
 seditionem abripi II 114, 20.
 153, 20. 155, 10
 συνυπογράφω I 150, 20
 συνωθεῖν τι εἰς ἀτοπίαν II 297, 15
 Συριάθεν II 244, 1
 συρμας μικρὰ ἄερος II 370, 7
 σύρραξις πόλεμος II 139, 17
 συρρήγγυμι coorior I 354, 9. 355, 1.
 391, 2 πόλεμου καρτεροῦ συρ-
 ραγέντος II 16, 8 πόλεμου ἐξ
 ἑκατέρων συρραγέντος II 25, 9
 συρφετώδης ὄχλος II 48, 20
 συσηραγγώ II 27, 3
 συσκιάζειν tegere I 89, 16 obruere
 I 92, 21
 συνεσταλμένος τὴν γαστέρα II
 224, 15
 συστρέφω τοὺς χαλινοὺς I 66, 2
 συστρέφεσθαι εἰς ἑαυτὸν de fu-
 rioso II 45, 22 πρὸς ἑαυτὸν
 ὡσπερ θηρίον τιρωσκόμενον II
 186, 5
 συστροφή ἀνέμου II 118, 6
 συσφαιρίζω I 449, 11 II 272, 2
 συσφίγγω constringo I 216, 12.
 262, 15 συνεσφιγμένως II 335, 2
 συσχηματίζεσθαι I 298, 6
 συχνάκις II 66, 16. 79, 2. 313, 14
 σφαδάζω I 259, 15 II 91, 11. 207, 8.
 214, 8. 268, 13. 332, 20. 364, 7
 τι II 332, 2 πρὸς τι II 194, 18.
 209, 12. 329, 4
 σφενδόνη χουση I 135, 22
 σφετερίζεσθαι sibi conciliare I
 91, 6. 445, 20
 τὰ σφέτερα (de uno) patria I 355,
 16
 σφηγιαί I 34, 21
 τοῖς τακτικοῖς σφίγμασι τὰς τάξεις
 δεσμεῖν I 345, 2
 σφόδρα πανουροτότατον II 126, 13
 σφυγμός II 376, 17 σφυγμοί II
 379, 13. 17
 σφύζω περὶ τούτων ξερεῖν II 268, 11
 τὰς σφῶν ἡμῶν γυναικας I 285, 19
 σφῶν = ὑμῶν I 126, 4 = ἡμῶν
 I 206, 20
 σχεδιάζειν γράμμα I 426, 17 ολ-
 κήματα II 266, 5
 σχεδογραφία II 350, 16
 ἐκ τοῦ σχεδόν I 73, 18. 79, 6 II
 313, 14
 σχέδος II 349, 18. 22
 σχέσις vitae condicio I 115, 8. 128, 7
 II 365, 16
 σχετικῶς relative I 230, 7
 σχῆμα ἵππασίας ποιεῖσθαι I 372, 16
 σχήματι μόνῳ II 127, 22 ἐν
 σχήματι II 359, 14 ἐν παραλλ-
 ηλογοράμῳ σχήματι II 186, 12
 ἐν σχήματι αἰτουμένου II 159, 12
 ἀποτεθνηκότος II 129, 9 προσ-
 αἴτου I 455, 4 συμβουλήs I
 143, 1 II 90, 9 ἐν τῷ τῆς ἱστο-
 ρίας σχήματι II 320, 22 εἰς
 πηγματος σχῆμα II 192, 11 εἰς
 πόλεμου σχῆμα I 344, 6 ἐπὶ
 ταύτῳ σχήματι καὶ γνώμης εἶναι
 II 312, 17 κατὰ σχῆμα II 170, 19
 σχηματίζομαι τὸν διαλεκτικόν I
 263, 10 c. inf. II 320, 2 ἐσχη-
 ματισμένος I 416, 5
 σχίδαξ I 201, 6
 σχιδευσμοί I 159, 13
 σχίζα diremptio I 151, 14 (adn.)
 380, 11
 σχοίνισμα II 254, 11
 σχολάζειν de pacto abrogato II
 228, 7
 σχολαστικὸς ἀνὴρ homo umbra-
 ticus I 258, 5
 σχολήν τινος καταψηφίζεσθαι II
 194, 2
 σώζειν οὐδὲ τὸ πολλοστόν τινος I
 191, 19 (cf. πολλοστός) σ. οὐδὲ τὸ
 πολλοστημόριόν τινος I 396, 14
 σώζουσα ὁδός I 352, 6 cf. σ. ἐλλίς
 τὸ τῆς ἀληθείας ἅπαν σῶμα II
 293, 15 τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας I
 293, 17. 323, 14 II 206, 7 αὐτὸ
 τὸ σῶμα τῆς πολιτείας II 153, 5
 σῶα πίσυς II 264, 5. 9
 σῶσιρα θύειν I 169, 1 Θεῶ II
 286, 6. 294, 4
 ταγματάρχης II 93, 5
 ταινία Caesaris insigne I 116, 14
 ἡ βασιλική I 142, 11
 τακτικὰ σφίγματα I 345, 2
 ταλάντευσις I 14, 7
 ταλαντεύω II 75, 5 τὸ ὄν ἐν ἰσορ-

- ῥόπῳ στάθμῃ τῆς συνειδήσεως
 I 444, 10
 τὰ βασιλικά ταμιεῖα I 225, 15.
 278, 9. 286, 15. 292, 18
 ταμιεύω differo I 402, 2 ταμιευ-
 σάσθω ὁ λόγος εἰς etc. II 100, 2
 τεταμιεύσθω τὰ περὶ τούτων εἰς
 etc. II 277, 17 ταμιεύεσθαι τι
 ἐν ἑτέρῳ λόγῳ I 81, 8
 πᾶσα ἢ τάξις omnes ordines I
 64, 10 οἱ ἐπὶ τῆς τάξεως II 269, 12
 ταπεινοφροσύνη I 433, 1. 446, 6
 τάραχος II 289, 2
 ταφρεία castra I 196, 10. 396, 9.
 400, 1 II 85, 15. 102, 2. 223, 21
 ὁ τάφρος I 245, 11. 364, 23. 399, 1
 II 189, 1: saepius ἢ τάφρος cf.
 I 378, 7. 403, 3. 19 II 189, 5
 τάχα fortasse II 368, 3 τάχα εἰπέ τις
 II 57, 9 εἰ τάχα si forte I 273, 13
 ἄλλους τάχα περὶ τὴν μάθησιν
 ἐσπουδακότας I 263, 7. τάχα cum
 verbis credendi coniunctum: ἐν
 ἀκινδύνῳ τάχα ἐδόκει καθεστάναι
 I 301, 11 cum verbis volun-
 tatis et similibus: ἀποπει-
 ρᾶσθαι τάχα βουλόμενος τῶν
 ταύτης τειχῶν II 12, 13 μέλλων
 ἐξελθεῖν τάχα ὡς πρὸς τὸν ἄγιον
 τάφον II 37, 1 μορμολυτιόμενος
 τάχα II 55, 22 διαλύων τάχα τὴν
 ὑπόψιν II 62, 6 ἀστεϊζόμενος
 τάχα II 208, 9 ἀναφέρειν τάχα
 ἐθέλουσα II 376, 3 cum verbis
 simulandi: σπείσασθαι τάχα
 προσποιούμενοι II 23, 21 φαντα-
 σίαν παρέχοντες τάχα II 310, 17
 οὐκ αὐτὸς τάχα μόνος (ὑποκρι-
 νόμενος μαθητῆς αὐτῷ ἐθέλειν
 γενέσθαι) II 353, 4. τάχα ipsam
 simulationem significat: ὡς
 πρέσβεις τάχα I 317, 8 ὡς τάχα
 etc. I 317, 12. 432, 1 ἐπερω-
 τῶντες τάχα τὰ περὶ εἰρήνης I
 338, 5 οἱ τάχα σκῦθαι I 389, 23
 = οἱ φαινόμενοι σκῦθαι I 390, 10
 ἢ ὑποκεκρυμμένως ἐμφανομένη
 αὐτῷ τάχα γνῶσις II 2, 14 ἀπο-
 δεξάμενος τάχα II 196, 13 τὰ
 λῶνα τάχα ὑποιδέμενος II
 341, 3
 ταχινός II 261, 19
 τάχος adverb. I 129, 21 II 85, 1.
 97, 9 τὸ τάχος adv. II 122, 4
 ταχυδρόμος ἵππος I 447, 21 τα-
 χυδρόμοι νῆες I 286, 2 ταχυ-
 δρόμα πλοῖα I 284, 9 II 115, 17
 ταχύς: ταχεῖα ἢ καταστροφή ...
 παρέσται I 174, 19 ταχίον I
 192, 4. 231, 20. 246, 7
 τε post genetivum absolutum I
 168, 6 τε ... ἅμα δὲ καὶ I
 413, 11 τε ... τῷ δέ I 71, 13. 18.
 frequens est insolentior collo-
 catio veluti ὁ τε δοῦξ ἐπωφθαλ-
 μία καὶ ἐτερόγει I 65, 20
 τειχεσιπλήτης I 123, 4. 322, 1 II
 73, 23
 τειχομαχία I 224, 16 II 187, 13
 τειχομαχίας πόλει ἀπειλεῖν I
 47, 9
 τειχομαχα μηχανήματα II 184, 5
 τέλειον adv. II 95, 12 τελεώτατα
 II 380, 4
 αἱ τοῦ Μωάμεθ τελεταί I 323, 2
 τελευτᾶ ἢ πρόορησις εἰς τι I 293, 7
 τελέω ὑπὸ βασιλείαν II 232, 16
 τέμπεια II 283, 9. 12. 286, 2
 τέμπος I 221, 5. 279, 17 τέμπη
 I 201, 2 II 183, 20. 185, 14.
 194, 4. 204, 1. 209, 3. 273, 2.
 283, 4
 τερατεύομαι II 361, 19. 363, 9.
 382, 15
 τερατολογία I 219, 3 II 363, 3
 τερατουργέω II 363, 5
 τεσσαρακονθήμερόν τι διάστημα
 II 236, 1
 ἢ τεσσαρακοστή quadragesima II
 259, 12
 τετραταῖκόν κακὸν ὄϊγος I 373, 22
 τετρακτύς = τετράς II 154, 7
 τετραπλοῦς II 347, 20
 τεχνάζεσθαι ἐπὶ συναγωγὴν παν-
 τοδαπῶν ὀνομάτων II 350, 2
 τέχνη Ἀριστοτέλους I 263, 2 τέχνη
 λογική I 257, 17. 265, 2 τέχνηαι
 τῶν λόγων I 260, 13
 τεχνική παιδείσις I 258, 3 τεχνι-
 κὸν μηδὲν τι εἰδῶς I 263, 10 τεχ-
 νικῶς subdole II 98, 7
 τεχνίτης medicus II 379, 2
 τέως tum I 288, 13. 398, 6 modo
 I 447, 9 τῷ τέως I 74, 16 II

- 102, 15. 107, 3. 270, 13. 304, 12.
355, 14 *ἐν τῷ τέως* I 96, 22 cf.
τῷ τότε
τῶν ἀγγρά II 42, 14 sqq.
τηκεδῶν II 374, 13
εἰς τὴν τήμερον II 288, 16
τὸ τηρικαδε I 292, 3 II 309, 2.
374, 5. 378, 2
*ὡς τηρικαῦτα γεννηθέντες καὶ τεθνη-
νηζόμενοι* I 207, 9 cf. *ὡς σήμε-
ρον γεννηθέντες καὶ τεθνηζόμε-
νοι* I 348, 6 *ὡς σήμερον τεθνη-
ζόμενος* I 239, 5
τηρεῖν ἑαυτὸν ἀγνόν II 100, 7
*ὄλον τινὰ ἑαυτῶν τιθασσὸν ποι-
εῖσθαι* II 154, 22
τίθεσθαι τι ὡς ἀσφάλειαν I 40, 20
περὶ πλείονος II 31, 2
τιθηνοῦμαι pass. II 347, 8
τιθήνημα πορφύρας I 4, 8
τιμαῖσθαι: *τετίμημαι τῇ τῶν πρω-
τωνωβελλισίμων ἀξίᾳ* I 366, 16
*πρωτοσέβαστος τε καὶ πρωτο-
βεστιάριος* I 148, 5 *ὑπερπερί-
λαμπρος* I 322, 13 cf. add. ad
II 140, 12
τιμότης II 353, 13
τί τὸ ἐπιεῦθεν I 110, 1. 266, 5.
360, 19 II 3, 15. 4, 8. 86, 1.
354, 12 *τί τὸ ἐπὶ τοῖτοις* I
449, 2. 450, 14 II 13, 14 *τί τὸ
μετὰ ταῦτα* I 259, 15 *τί ἂν χρή*
I 232, 19. 375. 1 alibi
τις: *ἐνδεκά τινα* I 266, 13 *τρεις τι-
νες* I 346, 16 *εἰς τις* I 347, 16
ὀπόση τις II 43, 17. — *τὸ μέν τι*
... *τὸ δέ τι (καί)* I 227, 8. 251, 13.
427, 17. 443, 22 II 342, 3 *τὸ δέ
τι καὶ solum* I 439, 3 II 83, 4
τὸ μέντοι (lege μέν τι) ... *τὸ δέ
πλείστον, ὅτι* I 374, 8
τιμῆμα pars laboris I 166, 20 *τιμή-
ματα ἁγίων* sanctorum particu-
lae I 177, 3
διά τοι τοῦτο II 216, 18
τοῖνυν in principio sententiae I
131, 5. 176, 3
τοιόσδε μακρός II 224, 13 (add.)
ὁ τοιοῦτος = οὗτος I 108, 10. 190, 2.
193, 12. 354, 5. 355, 15. 418, 15
II 21, 9. 11. 90, 21. 106, 17.
215, 17 alibi *τοιοῦτον σφάλουσα*
I 252, 11 *τ. ἀνώμαλος* II 222, 10
τ. ὃν δυσφορώτατον II 351, 12
τοιουτότροπος I 259, 6
τολμηρῶς παρρησιάζεσθαι I 246, 6
τολμητίας I 328, 3. 402, 6 II 34, 3.
330, 17
ἢ τοῦ θανάτου τομῆ I 86, 21
ὁ τόνος τῆς μάχης χαλᾶ I 270, 20
τονοῦν τὴν χεῖρα I 213, 3 *οἶον
τονοῦν ἑαυτὸν* II 313, 22
τοξεύειν τινά aliquem aggredi I
276, 19
*τοπάρχης Καππαδοκίας καὶ Χώ-
ματος* I 171, 13 *οἱ κατὰ τὴν
ἀνατολὴν τοπάρχαι* I 171, 8
τόπον ὀμιλίας παρέχειν II 274, 14
τόπον παρέχεσθαι rem in nar-
ratione praetermittere I 219, 7
τόποι διαλεκτικοί I 262, 16 *εἰς
τόπον ilico* II 201, 18 = *κατὰ
τόπον* II 334, 18
*τοποτηρητής τῆς κατὰ Πόντον Ἡρα-
κλείας καὶ Παφλαγονίας* I 171, 11
τοσαυτάκις II 379, 17 praecedente
πολλάκις I 457, 14
τόσα καὶ τόσα πάσχειν II 68, 3.
70, 20. 341, 16
τοσοῦτος δυνατός I 24, 15 (add.)
ὑποπτον τοσοῦτον I 372, 2 *το-
σοῦτος ἀναριθμητος* II 185, 21
τοσαυτὴ δεξιωτάτη I 160, 22 *ἐν
τοσοῦτω interea* I 45, 11. 46, 22.
55, 18. 107, 15 *μὴ τοσοῦτον
non ita* I 275, 4. 276, 11 *οὐ
τοσοῦτον ... ὀπόσον* I 264, 2
τῷ τότε I 199, 3. 304, 2. 344, 10.
374, 19. 441, 4 II 122, 14. 155, 11.
250, 15 *τῷ τότε καιροῦ* II 49, 19
τότε καιροῦ I 446, 10 *τότε δὴ
τότε* II 231, 10. 367, 21: praeter-
terea I 225, 21, ubi pro δὲ le-
gendum est δὴ
τραγωδεῖν τι II 366, 1
κατὰ τὴν τραγωδίαν I 4, 2. 10, 21.
17, 20 *ὡς ἡ τραγωδία φησὶν*
I 161, 18
τρανῶς βοᾶν II 175, 10
ὁ ἐπὶ τραπέζης II 181, 1 *ἐπὶ τρα-
πέζης θεράπων* II 180, 13
τραυματίζω II 316, 14
τραχηλίαω II 236, 2
τράχλος promunturium I 269, 7

- τρέπω: τετραμμένος *trepidus* I 371, 9 τετραμμένος τὰς ὄψεις I 456, 19
 τρεφόμενος χρησταῖς ἐλλίσι II 88, 2
 τρεχούσης ἔτι τῆς αὐτῆς ἐπινεμήσεως I 156, 14
 διὰ τριακονθήμερον II 102, 5
 τριάρμενος ναῦς II 40, 11 τριάρμενον II 215, 2
 τρίβολος I 239, 16 II 320, 7
 τριβομένων λόγων I 343, 13
 τρίδουλος II 30, 21
 τρίζω: ἐτετρίγει τοὺς ὀδόντας I 65, 22
 τρίλοφος II 296, 14
 τριμηναῖος I 243, 5
 ἐν τριόδοις καὶ γωνίαις I 275, 2 cf. II 318, 5 sq.
 τριπλασιάζω I 52, 10
 τριπόθητος II 230, 6. 233, 12. 244, 18
 τρίπους oraculum II 379, 6
 τρισάκις II 101, 12
 τριχομανέω II 225, 6
 τρόμος II 365, 8
 τροπαιοῦχος I 391, 7 νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος I 224, 8 νικητῆς τροπαιοῦχος II 294, 2
 τροπαιοφορέω I 391, 9
 τροπαιοφόρος I 167, 12. 222, 2 τ. νικητῆς I 295, 4. 410, 10
 τρόπος *fraus* I 317, 8 διὰ τρόπου τούτου I 273, 6 μετὰ τρόπου *dolo* I 313, 20
 τροχία *rota* II 186, 23
 ὄλον τοῦ φθόρου τὸν τροχὸν κατὰ τινος ἐκκυλεῖν I 77, 18
 τρύζω II 356, 13
 τρυμαλιά II 189, 11
 τρυτιάνη: τῆς μάχης ἐπὶ τρυτιάνης ἱσταμένης I 346, 4
 τρυφήν τι λογίζεσθαι I 317, 21
 τρυχοῦσθαι II 372, 17
 τρωπῶμαι εἰς τι II 228, 18
 τρωῶσις II 374, 10
 ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν I 16, 15 αἱ ἐκ τύπου λειτουργία I 165, 22 εἰς πολέμου τύπον διατυποῦν τὸ στρατεύμα I 214, 3 εἰς πολέμου τύπον τὰς φάλαγγας (τὰς δυνάμεις, ἰὸ στρατεύμα) καθίσταται (καθίστασθαι) I 238, 6. 306, 2 II 283, 13
 τυποῦν τι ἐτήσια τάλαντα II 243, 6
 τυπωθῆναι φιλοτιμίας ἐτησίους II 79, 24 ἐτησίων λῆψιν τυπωθέντες II 80, 10
 τύπτειν τὰς χεῖρας *manus complodere aegritudine* I 440, 18
 τυραννεύω II 159, 6
 τυραννέω I 257, 13 II 11, 1 τινός II 299, 17
 τυραννιάω *regnum affecto* I 442, 9 *deficio* II 298, 9
 ἀνὴρ τυραννικός II 186, 4 τυραννικώτατος II 206, 20 τὴν τυραννικὴν χεῖρα ἐξοπλίζειν II 156, 17 χεῖρός τυραννικῆς ἐπιβουλή I 275, 8 τὸ τυραννικὸν τοῦτο πληθῶς II 153, 13
 τυραννίς *imperium* I 294, 6 ἡ ἐκ φύσεως τυραννίς *naturae imperium* I 246, 3
 τύραννος *usurpator, rebellis, seditiosus* I 264, 20 II 151, 14. 152, 21. 173, 4. 196, 11. 198, 3 αἱ τῶν τυράννων στάσεις II 294, 7
 τύρβη κοσμική II 293, 3
 τυρέα *dolus* I 435, 12
 νύξ ἦν ἡ τῆς τυροφάγου κυριακῆς I 98, 4 ἡ ἑβδομάς τῆς τυροφάγου I 385, 14 ἡ τυροφάγου δευτέρα ἡμέρα I 385, 16 ἐν τῇ τυροφάγῳ I 391, 6
 τὸ τυρώνυμον σάββατον I 98, 16
 τυφλώπειν I 444, 6
 τυφοῦσθαι *superbia inflari* I 317, 3
 τύχαιος *gregarius miles* II 95, 6
 τυχαίως I 106, 12 II 201, 3. 207, 22
 ἡ Τύχη II 153, 3. 161, 3 ἡ Τύχη αὐτῇ II 151, 14 ἡ τῶν Ῥωμαίων Τύχη II 7, 1 ὑπὸ τὸ σκήπτρον τῆς Ῥωμαίων Τύχης εἶναι II 234, 2 ἡ Τύχη τινὲς ἐπιτραγωδεῖ τινα ὡσπερ τι δράμα II 6, 20 ἡ Τύχη τινὲς εὐνοῦστερον ἐνατελλεῖ II 155, 1 τῆς μελίζονος τύχης εἶναι I 385, 9 οἱ τῆς μελίζονος τύχης II 114, 18. 168, 22. 314, 15 πολλοὶ τῆς δευτέρας τύχης καὶ τῶν μειζόνων II 205, 16
 τὸ τυχόν *res cotidiana* I 155, 9 *res minimae* II 158, 15. 165, 18 τὸ τυχὸν τῶν καθ' ὥραν ξυμπιπτόν-

- των II 113, 16 μηδ' ἐπὶ τῷ
 τυχόντι ἐπαληθεύειν II 132, 2
 τυχόν adv. I 333, 19 II 275, 14.
 286, 15
- ὑβρίζειν τὰς εἰκόνας I 267, 10
 ὑβριοπαθεῖω II 221, 8
 ὑγροσκελής I 216, 5
 πρὸς ὕδωρ ὁμιλίας ποιῆσθαι II
 274, 7
 υἱός = υἱωνός I 107, 3
 ἢ κατωτέρω ἕλη reliqua (divitia-
 rum) materia II 63, 16
 ὑμνούμενος ἐπὶ τοξείᾳ I 251, 5
 ἄνδρες τῶν πάλαι ὑμνουμένων
 II 314, 16 τινες τῶν πάλαι ὑμνου-
 μένων στρατηγῶν II 319, 12
 ὑμνοῦσαν τελεῖν II 177, 17. 180, 16
 ὑπάγομαι τῷ ἀναθέματι I 267, 6
 ὑπαγορεύειν de epistulae argu-
 mento I 413, 9 II 196, 21 sug-
 gerere, suppeditare I 34, 1.
 359, 13 II 320, 4. 365, 22
 ὑπαίθερος σκηνή II 302, 8
 ὑπαλείφει χρυσὸς τὸν θρόνον I
 456, 6
 ὑπάμπελος vitibus consitus II 13, 13
 ὑπαναγιγνώσκω I 302, 5. 316, 4
 II 112, 16. 113, 3
 ὑπαναστρέφω II 343, 16
 ὑπανέχω II 371, 10
 ὑπανοίγω I 80, 9 πρόφασιν I 92, 12
 ὑπαναίω I 113, 1 II 37, 6
 ὑπαντή II 37, 3. 38, 11. 224, 5
 ὑπαντιάζω I 140, 14. 255, 2
 ὑπαρ II 364, 18
 ὑπάρχειν τοῦ πολιτεύματος I 230, 15
 τινῶν τὸ γένος II 195, 11
 ὑπασπιστὴς Ἄρεως I 239, 7 II
 113, 10. 137, 18. 329, 6
 ὑπατος τῶν φιλοσόφων I 260, 8
 ὑπαναξούσης ἡμέρας II 335, 21
 ὑπέκκαμμα τῆς ἀσεβείας II 3, 12
 ὑπεμφαίνειν τὴν ψυχὴν I 456, 9
 ὑπενδίδωμι II 380, 2
 ὑπεξανίστασθαι τι II 352, 19
 ὑπεράγαμαί τι I 109, 21 II 134, 5.
 282, 12
 ὑπεραγωνίζομαι II 303, 17 τινος
 κατὰ τινος II 231, 5
 ὑπεράμωμος I 192, 17. 303, 4 II
 374, 16
- ὑπερανέχω II 191, 4
 ὑπερανίστημι I 140, 6. 456, 6
 ὑπεράνω τινός II 255, 18
 ἐξ ὑπερδεξίων τινός I 403, 19
 ὑπερεκπίπτω θεσμούς II 366, 18
 ὑπερελαύνω supero II 224, 14 τὸν
 ὄγδοον χρόνον II 291, 4
 ὑπέρευγέ σοι I 98, 16
 οἱ ὑπερέχοντες primores I 414, 2
 ὑπερήφανοι βαθμίδες II 139, 13
 περιωπαί I 151, 20
 ὑπερισχύω I 393, 9 (adv.) τινός II
 109, 18. 340, 3
 ὑπερκείμενον ὄρος I 203, 15. 215, 2
 ὑπέροκμος I 349, 15
 ὑπερόκοσμος II 292, 21. 298, 1
 ὑπερκύπτειν τοῦ ὀρίζοντος de sole
 I 238, 5. 455, 12 II 204, 12
 ὑπερνεφῆς II 191, 18. 193, 15
 ὑπερορία κατακρίνεσθαι I 411, 10.
 458, 3
 ὑπερόριος exul I 77, 15. 453, 6.
 454, 7. 12. 458, 8
 ὑπεροψία I 252, 11
 ὑπερπερίλαμπρος (titulus) I 322, 13
 ὑπερπέτομαι: ὑπερίπτατο ὡς αἰτός
 τινος I 259, 14
 ὑπερπλήθης I 305, 14. 327, 20
 ὑπερτερεῖν I 212, 9
 ὑπερτίθημι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις tri-
 duo differo I 117, 10
 ὑπερτίμος I 286, 12
 ὑπερχειλέω I 167, 17
 ὑπερωμίας adi. I 28, 5 II 139, 17.
 296, 6 τῶν τότε καιροῦ ὄντων
 ἀνδρῶν I 446, 9
 ὑπέχειν λόγον I 259, 6 νότα II
 84, 19. 95, 4
 ὑπήκοος = θεράπων II 196, 6 ἢ
 ὑπήκοος I 177, 10
 ὑπηγήτης I 15, 14
 ὑπισχυοίζω (?) succresco I 393, 9
 ὑπνώω I 376, 19. 407, 12 II 147, 22
 ὑπνώπτω I 414, 7. 440, 21 II 252,
 22
 ἢ ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους I 225, 21
 πολλὰ τῶν ὑπὸ τὴν ξηουσίαν
 Βολκάνου φρούρια I 368, 5 ἢ
 ὑπ' αὐτὸν στρατιά I 115, 4. 117, 1
 αἱ ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις I 201, 1
 οἱ ὑπ' αὐτὸν I 252, 16. 254, 12.
 294, 6. 369, 8 οἱ ὑπ' αὐτὸν

- ἄρχοντες I 194, 23 ἢ ὑπό σε
 ἀρχή I 412, 20
 ὑποβάθρα II 191, 6
 ὑποβαρβαρίζω II 241, 7
 ὑποβλέπω ἔτι αὐγὴν τινα μικρὰν
 II 342, 11
 ὑποβρύχιον βουλὴν ἔχειν I 445, 9
 II 67, 19 ὑ. λόγον ἔχειν II 88, 1
 ὑ. τὸν δόλον ἔχειν II 197, 13
 ὑπογραμματεύω I 338, 14 τινί II
 177, 23
 ὑπογύιον v. ὑπόγυον
 ὑπόγυον I 93, 14. 96, 6 ἔξ ὑπο-
 γύου I 178, 18 II 198, 9 ἔξ
 ὑπογύου τοῦ θανάτου ὀυσθεῖς
 II 17, 2 ἔξ ὑπογύου τῶν παρα-
 κειμένων χωρῶν II 23, 5
 ὑποδιδύσκω τινά I 112, 17 ὑποδι-
 δύσκομαι τι I 150, 14. 18
 ὑποδίδωμι concedo I 150, 8
 ὑπόθεσις res proposita I 191, 17.
 412, 5 ἢ προκειμένη ὑ. I 458, 14
 ἐκκλησιαστικὴ ὑ. functio eccle-
 siastica II 240, 20
 ὑποθράπτω I 151, 21
 ὑποθραύω II 225, 17
 τὸ ὑποκαθήμενον ἦθος I 298, 13
 πρὸς τι I 164, 18
 ὑποκαλπάζω I 55, 13
 ὑποκατακλίνομαι II 320, 3
 ὑποκνίξιν τὴν συνείδησιν I 153, 15
 ὑποκοιλαινόμεαι II 213, 17
 ὑποκουφίζω II 142, 12
 ὑποκρατέω (?) τινός I 203, 2
 ὑποκοίνομαι τὸν ἀγνοοῦντα I 310, 8.
 441, 14. 451, 6. 452, 18 τὸν
 εὖνον I 52, 9 τὸν κεκμηκότα I
 102, 10
 ὑποκεχυμμένως II 2, 14
 ὑποκύπτω τοῖς προστάγμασί τινος
 καὶ θελήμασι II 243, 14
 ὑπολαμβάνει χροσὸς τὸν θρόνον I
 456, 6 (adn.)
 ὑπόληψις consilium, animus I
 367, 10 II 65, 16. 66, 9. 19
 ὑπομένειν πολλὴν τὸν πλάνον in
 magno errore versari I 43, 9
 ὑπονοέω reputo II 199, 7
 ὑπόξανθος II 225, 5
 ὑπόξηρος I 298, 11
 ὑποπίπτειν demitti animo II 222,
 13
 ὑποποιεῖσθαι τινα sibi aliquem
 conciliare I 280, 3. 7. 12
 ἢ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποίησις
 I 112, 9
 ὑπόπτερος cursor II 24, 4. 175, 6
 ὑπόπτερος φήμη II 326, 4
 ὑπορύττω δόλον τινί I 52, 20 ὄργην
 τινί I 372, 7 μεγάλας οἰκίας II 4, 16
 ὑποσαίνω τινά I 112, 12 ἐλπίσαι
 χρησταῖς I 273, 14 II 65, 14
 ὑποσχέσεσι πολλαῖς II 86, 13
 χρησταῖς ὑποσχέσεσι I 394, 4
 ὑπόσπονδόν τινα ἔχω I 280, 16
 πόλιν τινὲ διδόναι II 254, 10
 ἢ καθ' ὑπόστασιν ἔνωσις II 2, 15
 ὑποστολή II 148, 4
 ὑπόστρωμα = τὸ ἄκρον τῆς ἐφεστρί-
 δος I 215, 9
 ὑποσύρεσθαι ἐπιθυμίαις I 347, 7
 ὑποσυρόμενος οὐκ ἀγενῆ τινα
 χορόν II 2, 11
 ὑποσύχνως II 298, 11
 ὑποτείνω πολλὰ ἐν ὑποσχέσεσι I
 66, 11 ὑποτείνεσθαι τὰς μὴ
 φαινόμενας χρηστίας ἐλπίδας II
 378, 18
 ὑποτίθεται τι ὁ τῆς ἱστορίας λόγος
 I 163, 11 ὑποτίθεσθαι τι πρὸς
 τινα II 17, 19
 ὑποτονθορίζω I 84, 11. 137, 16.
 141, 2. 164, 19
 ὑποτοπάζω I 119, 7. 122, 7. 135, 4
 II 105, 21. 199, 9
 ὑποτρέχει ἤλιω ἢ σελήνῃ I 339, 6
 ἢ ὑποτρέχουσα ὑποψία I 80, 23
 ἢ ὑποδραμοῦσά τι ὑπόνοια II
 62, 10
 ὑπότρομος II 267, 9
 ὑποτροπιάζω II 235, 7
 ὑποτυποῦσθαι πῶς etc. II 183, 7
 ὑπότυφος II 154, 21
 ὑποτύφεσθαι I 169, 22. 180, 7.
 461, 10 II 65, 8. 193, 4
 ὑποφορά II 275, 6. 304, 3
 ὑποχαλάω I 363, 19 II 98, 6 ὑπο-
 χαλαῖσθαι intermitti II 190, 10
 ὑποψάλλειν τι II 361, 20
 ὑποψιθυρίζω I 87, 14. 275, 3.
 338, 15. 451, 1 II 150, 15. 318, 2.
 351, 10
 ὑπτιαι χεῖρες I 24, 20 ὑπτιος γέ-
 λως I 390, 15

- ὑφαπλόω I 25, 7 II 2, 7. 172, 11
 (add.) 173, 6
 ὑφέρπω τι I 155, 11
 τὸ ὑφος τῆς ἱστορίας II 40, 5
 ὑψαυχην II 36, 8
 κόμης τις τῶν λίαν ὑψηλῶν II
 221, 2 ὑψηλότερος βίος I 155,
 7. 20
 ὑψηλόφρων II 59, 13
 ὑψίκλονος (?) I 37, 11
 ὑψίκομος II 361, 9
 ὑψόομαι II 190, 12
 τὸ φαινόμενον εὐλογον II 168, 14
 τὰ φαινόμενα προσχήματα I
 89, 17 φαινόμενοι Σκύθαι I
 390, 10 τῷ φαινομένῳ specie
 I 206, 15. 276, 4. 434, 3 II 47, 17.
 62, 11. 65, 1. 112, 8. 176, 3.
 341, 3 τὰ φαινόμενα fallaciae
 I 250, 14. 390, 19
 φάλαγγαρχης I 46, 4. 209, 4. 250, 9.
 253, 14. 339, 2
 φάλαγγας κλονεῖν I 14, 22 τὴν
 φάλαγγα συνταράττειν I 44, 3
 τὰς φάλαγγας συνταράττειν I
 318, 12 ὅλας συνταράττειν φά-
 λαγγας I 225, 1. 318, 12. 332, 12.
 405, 12 II 283, 19 ὁ. φ. τρέ-
 πεσθαι II 286, 14
 φάμουσον II 180, 3 τὰ φάμουσα
 II 179, 13. 16. 21. 180, 18. 181, 7
 φαντάζω (?) τι II 354, 9 φαντά-
 ζομαί τι I 80, 1. 214, 20 II 49, 3.
 323, 22 c. inf. II 315, 12
 φαντασία II 364, 19 φαντασίαν
 τινὸς παρέχειν τι I 310, 16.
 331, 4
 φάραγξ vallum I 403, 13
 φαρμακοποσία II 367, 10
 φάρυγξ, ἡ II 373, 6 ὁ II 376, 3
 φαυλίζω prodo II 180, 18
 φαῦσις lux I 402, 17
 φενάκη praestigiae I 113, 21. 390, 13
 φερεπονία II 276, 3
 φερέπονος II 138, 1. 272, 6
 φέριστος II 94, 15. 168, 22
 ἡ κλήσις φερώνυμος I 254, 18
 ὡς ἡ φήμη φησί II 190, 5 φήμας
 πέμπειν περὶ τινος II 126, 16
 φημί scilicet II 315, 3. 346, 21
 φημί δὴ II 185, 20 (add.) cf.
 δὴ. φησί ut aiunt I 220, 8 II
 142, 1. 333, 13 κατὰ τὸ φάμε-
 νον I 266, 4 συνελόντα φάναι
 II 241, 4 οὕτω γε φάναι II 300, 2
 φημιζῶ τινά βασιλέα I 110, 4 φη-
 μιζεσθαι nominari, dici I 343, 8
 II 129, 15 φημιζόμενος fama
 sua II 224, 12
 φθάνω τινά vel τι I 104, 13. 127, 17.
 215, 3. 305, 22 II 96, 16. 97, 10.
 109, 17. 115, 4 ἄχοι τινός I 285, 7
 εἰς τι I 102, 5. 106, 11. 128, 12.
 180, 5. 235, 18. 326, 2 II 114, 22
 μέχρι τινός I 58, 14. 279, 20.
 403, 1. 451, 6 περὶ τι I 114, 20.
 118, 15 πρὸς τι I 100, 13 ἐφθα-
 κώς ante II 71, 21. 76, 15. 96, 6.
 113, 21. 124, 1 φθάσας ante I
 279, 13. 285, 4 II 70, 13. 75, 1.
 100, 6
 φθινοπωρινὴ ἡσημερία II 321, 15
 φθινόπωρον II 295, 12
 φθοροποιός I 266, 12
 φιλαλήθης II 320, 13
 φιλάνδρος I 154, 13
 φιλαρχία I 160, 11. 169, 19
 φιλήδονος II 271, 23
 φιλίως τινὲ προσφέρεσθαι II 341, 3
 φιλοκρινεῖν I 223, 22
 φιλοκτεανώτατος I 294, 9
 οἱ φιλόλογοι I 257, 22 φιλολογώ-
 τατος I 259, 10. 265, 12
 φιλολοίδορος γλῶττα II 144, 14
 φιλομήτωρ I 143, 9. 162, 6. 296, 5
 II 366, 17
 φιλομόναχος I 142, 17
 φιλόπαις I 155, 20. 157, 4
 φιλοπάτωρ I 219, 13. 296, 6 II
 320, 12. 321, 3. 366, 16
 φιλοπενθής I 198, 7
 φιλοσκόμμων I 277, 19 II 144, 13
 φιλοσοφεῖν τι II 294, 12
 φιλοσοφία litterae I 291, 17
 φιλόσοφοι litterarum studiosi I
 291, 17
 φιλοτιμεῖσθαι τινά δαψιλῶς II
 111, 5. 253, 17 τιμὴν ἰκανῶς II
 338, 19 τί τιμὴν I 129, 15 δαψι-
 λῶς πεφιλοτίμηται (pass.) II
 121, 18
 φιλοτίμημα θεοῦ χειρῶν I 57, 14
 ὄντως φιλοτίμημα φύσεως II

- 16, 2 φιλοτιμήματα dona I 296, 18
 φιλοτιμίας ἐτησίους τυποῦσθαι II 78, 24
 φιλοφροσύνας τινὸς ἀπαγγέλλειν II 71, 1
 τὸ περὶ ξιμὲ φίλτρον I 136, 11 τὸ πρὸς τινα φ. I 296, 10. 12 II 142, 5
 φλεβοτομία II 370, 12. 14
 φλεγμονή II 373, 14 τῆς καρδίας II 378, 13
 φλογώσεις ἡλίου II 142, 20 φλόγωσις πυροῦ I 287, 21
 φλόγες II 193, 3
 φοινικοβαφὲς πέδιλον I 112, 16
 φοιτᾶν τοῖς βασιλείοις I 90, 1 τῇ μεγαλοπόλει II 2 παρὰ διδασκάλοις I 258, 9
 φόνοιον ὄραῖν II 44, 17 πνεῖν I 317, 7 II 151, 8. 158, 11. 179, 7
 φονουργός I 447, 8
 φορά impetus I 55, 18. 62, 16. 356, 4. 365, 11
 φορέω: ἐπεφόρητό τινος redundabat aliqua re I 261, 1
 φορολογεῖν I 76, 7
 φορταγωγός ἡμίονος I 398, 20 ναῦς I 309, 6 II 184, 13
 φορτηγὸς ναῦς I 353, 21 II 212, 11
 φορτηγὸν πλοῖον I 337, 13
 φοσσάτιον I 402, 1. 12 II 24, 13. 75, 6. 108, 13 το ἱππικὸν φ. II 126, 6
 φρατρία factio I 231, 5
 φρέαρ ἀποριῶν I 261, 6
 φρενήρης II 166, 8. 217, 13. 251, 20
 φρικαλὸς ὄρκος II 236, 20
 φρικτός II 192, 3. 193, 7. 257, 22
 φρικτῶς II 171, 19
 φριμάσσω de equo I 213, 19
 φρονεῖν τὰ τινος I 361, 6 τὰ ὑπὲρ τινῶν I 404, 21 τὸ φρονοῦν ἤκμαζε I 161, 14 τὸ φρονοῦν ἀπολαμβάνειν I 296, 5 τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συναγειν I 281, 16. 288, 19. 409, 20. 440, 9 II 45, 12
 συλλέγεσθαι I 409, 20
 φρονίς: ἄνευ φρονίδος ἐστί τι τι I 105, 19
 φροντιστής II 346, 13. 348, 6 φρονιστὰι τοῦ δημοσίου I 278, 4
 φροντιστήριον I 163, 22 II 345, 4. 349, 4. 12
 φρύαγμα I 183, 21. 406, 18
 φυγαδεία II 106, 7 φυγαδεύειν ἀπεισεσθαι II 118, 14 φυγαδεύειν χρῆσθαι I 241, 5 II 36, 2. 103, 16
 φυγαδευτήριον φάρμακον II 143, 19
 περὶ πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός I 96, 1 περὶ πρώτην φυλακὴν I 99, 11 μέσης φυλακῆς τῆς νυκτός I 95, 13 περὶ μέσην φυλακὴν τῆς νυκτός I 408, 3. 440, 21 II 287, 1 περὶ μέσας φυλακὰς τῆς νυκτός II 324, 13 μεχοὶ καὶ δευτέρας ἢ καὶ τρίτης φυλακῆς τῆς νυκτός II 301, 7
 φυλακίτηρ II 143, 18
 φυλάττειν τὰ ἐπιτίμια I 154, 11
 φύρσις νοσημάτων II 142, 22
 ἅπαντα φύσις omnium animi II 159, 14
 φουσᾶν τὰ Ναυάτου I 318, 21 ἐπὶ τιμῇ II 36, 21
 φωλεός I 262, 9. 352, 2
 φωνή pronuntiatio I 262, 8. 11
 φωστήρ τῆς οἰκουμένης II 381, 19
 φωταυγή II 372, 11
 φωτίζω inlumino I 402, 15
 φώτισμα θεῖον baptismus I 302, 12 II 301, 19
 χαίρω ἐπὶ χοήμασι II 28, 18 τινί I 291, 20 ὄλη ψυχῇ (abs.) studiosissimum (alicuius) esse I 452, 14
 χαιρεκακία I 136, 7
 χαιρέκακος I 20, 17. 230, 14
 χαλαζηδόν II 355, 19
 χαλᾶν ὅλας ἡντίας I 404, 8 τοῦ τόνου τῆς μάχης χαλάσαντος I 270, 20
 χαλιναγωγεῖν τὸν θυμόν I 415, 17 τὸ σῶμα II 294, 12
 τὸν χαλινὸν στρέφω I 217, 4 τοὺς χαλινούς στρέφω II 316, 18
 μεσαίχιμιον ἀποχωρῶν πρὸς χαλινὸν ἕνα medium spatium non latius quam in unam equorum admissionem patens I 345, 8
 χαλκόχυτος II 213, 18
 χαμαίδρον I 249, 21
 χαμεύνης I 155, 1

- χαμευνία I 154, 9
 ἡ Μιχαηλῆος χαράγη II 243, 8
 τάλαντα τοῦ Μιχαηλ ποιότητά
 τε καὶ χαράγη ἀποφέροντα II
 243, 22
 χάραγμα I 228, 6 χρυσοῦ καὶ ἀρ-
 γύρου II 63, 15 ἀπὸ χαράγμα-
 τος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου II 264, 8
 χαράδρα torrens II 383, 12
 χαραδρόδης salebrosus I 424, 1
 τοῦ χαρακίτηρος ἔχειν στρουφνῶς I
 260, 17 ὁ βασιλικὸς χ. II 152, 12
 ἀληθῆ χαρακίτηρα ἐμφαίνειν ἀρ-
 χειρέως I 350, 18
 χαρακίτηρίζειν I 163, 9
 ἐκ τοῦ χάρακος ὀριώμενος II 6, 3
 χάρισμα munus I 360, 21
 χαριστήριον ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ
 II 370, 19
 χαρμονή I 298, 3. 9
 χαροπὸν βλέμμα I 140, 6. 145, 13
 χαρτίον II 326, 11. 15
 χάσμα oscitatio II 368, 17
 χάνουσθαι τοῖς ἐπαίνοις II 353, 17
 χεῖρά II 351, 13
 χεῖλος τοῦ ποταμοῦ I 326, 6. 398, 17.
 399, 3 II 203, 17. 207, 10 τῆς
 θαλάττης II 57, 10 (add.)
 ἡ χεῖρ πᾶσα brachium totum I
 34, 10 χειρὸς τὸ ποικίλον ἔχειν
 varia arte ornatum esse I 168, 19
 πᾶσαν χεῖρα στρατιωτικὴν ἐξο-
 πλίζειν II 168, 15 χεῖρ πολε-
 μίων hostium turba I 36, 7 ἐκ
 πολλῶν χειρῶν καὶ δυνάμεων II
 85, 6 χρεία καὶ χειρῶν καὶ δυ-
 νάμεων II 328, 18 εἰς χεῖρας
 ἔχειν τινά vel τι II 110, 5. 166, 7.
 168, 21. 260, 5 τῆς τοῦ αὐτο-
 κράτορος χειρὸς ἐαυτὸν ἀπαλ-
 λάπτειν I 279, 9 πόρρω δεσπο-
 τικῆς χειρὸς γεγονώς II 137, 19
 ἡ βαρβαρικὴ χεῖρ I 429, 8 II
 365, 2 τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν
 χειρὸς τινά ἀπαλλάπτειν I 405, 20
 χεῖρ τυραννικὴ I 275, 8 II 156, 17
 ὅλη χεῖρ I 280, 4 ὅλη χεῖρ καὶ
 γνώμη I 318, 19 II 55, 14. 210, 2.
 255, 12 ὅλη γνώμη καὶ χεῖρ II
 123, 5. 201, 10 ὅλη γνώμη καὶ
 ὅλαις χερσὶ I 66, 7 γενναῖος καὶ
 χεῖρα καὶ γνώμη II 217, 15
 καὶ χεῖρα καὶ γνώμη πρὸς τινά
 μεταίθεσθαι II 236, 9 ἐλευθέ-
 ριος καὶ γνώμη καὶ χεῖρα II
 249, 11 ἡ βασιλικὴ χεῖρ muni-
 ficentia regia II 346, 11 δαυφιλῆ
 τὴν χεῖρα παρέχειν τινί II 146, 1
 χειραγωγέω II 342, 11. 347, 6. 8
 χειρίδιον II 379, 11
 χειροθεσία I 66, 13
 χεῖρον: οὐδὲν δὲ χεῖρον (c. inf.)
 non autem ab re fuerit I 56, 5
 χειροτονέω nomino II 183, 19
 χειροτονία manuum impositio II
 240, 19
 χελώνης πύργος II 190, 20
 χερμαῖς λίθος I 358, 14
 χερρόνησος I 203, 11
 χηρεία II 380, 17
 χθαμαλωτέρα τύχη I 196, 18
 χθές καὶ πρόην I 25, 15. 431, 10
 καὶ χθές καὶ πρόοιτα I 280, 11
 χιλίη II 185, 17
 χλαμύς miles chlamydatos II
 219, 22. 220, 10
 χλιδᾶν I 257, 23
 χλιδή I 258, 2
 χνοάζειν I 444, 2
 χόλος ἐν ᾧσι ἐπικαθήμενος I 220, 4
 χορηγεῖν δαυφιλῶς II 306, 12
 χορηγία βασιλικὴ II 347, 3 δαυφι-
 λῆς II 360, 20
 τὸν χορὸν τῶν στρατιωτῶν τινοσ
 ἀπαρτίζειν II 245, 8 ἅπας τῶν
 ἡτόρων χορός I 410, 19
 χοσταγωγία I 179, 14. 196, 9.
 340, 7. 343, 12 II 109, 22. 215, 7
 χοστάσματα II 109, 16. 124, 19. 22.
 326, 7
 χραίνειν τὰς χεῖρας αἵμασιν ἀναι-
 τίοις I 447, 9
 χρᾶν τινί τι tribuere alicui ali-
 quid II 237, 5
 τὰ χρειώδη I 340, 12. 343, 12.
 355, 6 II 174, 3. 206, 11. 248, 3.
 263, 22 τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη
 I 309, 7
 χρεωστὴν πίστιν τινί II 82, 20
 χρῆ cum inf. futur. I 207, 4
 χρῆμα ἢ ἡ γυνὴ φοβερόν I 71, 2
 χρῆμα (sing.) pecunia I 78, 16
 χρηματίζει ἀδελφός II 15, 2 ἀρ-
 χιεπίσκοπος I 412, 2 γαμβρός

- Π 15, 16 δούξ Π 280, 12 λο-
 γοθέτης τῶν σεκρέτων I 134, 1
 πατριάρχης I 131, 11 μέγας
 πριμικηριος Π 83, 18 στρατο-
 πεδάρχης I 111, 17 τοποτηρητής
 I 171, 12 ὑπατος I 260, 8 ὑπο-
 γραφεύς I 117, 8 Μαρία Π
 375, 18 καὶ κανὼν καὶ τύπος
 ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτόν I 131, 15.
 de rebus: χρηματίζει usui est
 Π 342, 9 εἰς τι I 276, 12 ἀντί-
 τινός τι Π 101, 22 ὡς τι εἰς
 τι I 228, 8
 χρησιμεύω εἰς τι I 121, 14 πρὸς
 τι Π 342, 7
 χρήσεις τε καὶ μαρτυραὶ τῶν θείων
 γραφῶν Π 301, 21
 Χριστιανικότητα ἀδελφέ I 174, 6
 ὁ χρόνος ῥέων I 64, 1 τὸν ἀπαρτα
 χρόνον βιώσας ἔτη ἑβδομήκοντα
 I 289, 11 τῷ χρόνῳ vetustate
 I 288, 4 πρὸ χρόνου olim I
 243, 2 χρόνος annus I 135, 14.
 136, 10. 144, 21 Π 291, 4
 χρονοτριβεῖν ἐπὶ πολὺν χρόνον Π
 162, 2 καιρὸν ἰκανόν Π 222, 8
 μικρόν Π 315, 16
 χρυσάφιον aurea fibula I 177, 6
 χρύσινοι σιατῆρες Π 40, 11. 87, 19.
 94, 1
 χρυσόβουλλος γραφή Π 230, 3 λό-
 γος I 356, 2 Π 77, 8. 229, 20. 22.
 235, 2. 239, 4. 240, 4. 246, 16.
 305, 11. 348, 12 τῆς εὐσεβοῦς
 ὑμῶν βασιλείας Π 244, 5 ὁ εὐ-
 σεβῆς χρυσόβουλλος λόγος Π
 243, 9. 13 χρυσόβουλλος λόγος
 ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας
 I 280, 9
 χρυσομανής I 97, 16
 ἐν χρῶ I 154, 20 Π 18, 3. 19.
 380, 12
 χυδαῖος Π 305, 1
 χωλεύειν περὶ τὴν γραμματικὴν I
 260, 14
 χωλιόδων I 40, 4
 ἡ βασιλικὴ χωνεῖα moneta regia
 I 226, 20
 χώραν τινὸς διδόναι τινί Π 109, 22
 τινὸς πραγματεύεσθαι τινί Π
 160, 3
 χωρέω τινὸς I 179, 10
 χωρίτης I 389, 4
 χωστρίς Π 185, 7
 ψάσειν ἀφιέναι ἐπὶ πελάγους Π
 155, 2
 ψάλλιον I 29, 14. 373, 14
 ψαμμοειδής I 335, 6
 ψάμμος litus maris I 184, 13
 ὡσπερ ψάμμου ποδῶν ὑποσπασ-
 θείσης I 14, 10
 ψεκάζει gutta I 10, 6
 ψευδεπίπλαστος I 73, 11
 ψευδηγορία Π 305, 19
 ψευδορκεῖν πρὸς τινα Π 245, 5
 ψεύδομαι τοῦ στοχασμοῦ a vero
 aberro I 293, 4
 ψηλάφησις τῶν χειρῶν I 460, 20
 ψηλαφητὸς σκότος palpabiles tene-
 brae I 252, 1
 ψηφηφορία I 292, 7
 ψῆφος θεία Π 161, 4
 ψιλλὴ ἐρώτησις I 422, 1 λόγος ψιλλός
 I 455, 10 ψιλλὸν ῥῆμα I 415, 18
 αὐτὴ ψιλλὴ ἔννοια I 452, 10 μό-
 να ψιλαὶ ὑποσχέσεις I 438, 4
 ψιλοῦν τὸν πάγωνά τινος I 416, 7
 ψυχὴ φιλιότης Π 368, 16 ὄλη
 ψυχῇ καὶ γνώμῃ Π 214, 16 τὰς
 τῆς ψυχῆς οἷον ὑπανοίγειν πύλας
 Π 66, 20
 ψυχικὴ προθυμία I 251, 16
 ψυχορραγέω Π 45, 15. 378, 10
 ψυχρήλατος σίδηρος Π 275, 15
 ὠδὶς μηχανικὴ Π 172, 17
 ὠδίτω I 206, 16 τι I 60, 1. 206, 16.
 324, 1. 412, 4 Π 156, 19. 162, 5.
 322, 12 ποιεῖν τι Π 212, 18
 ὠθῶ εἰς γῆν deicio in terram I
 213, 12
 ὠθησις Π 187, 1
 ὠμόφορον I 346, 11
 ὠνεῖσθαι σωτηρίαν I 351, 14
 ὠρα: καθ' ὠραν I 101, 17 Π 265, 17
 πρὸ ὠρας I 43, 8 ὄσαι ὠραι
 I 373, 10 Π 216, 2
 ὠροσκοπός I 291, 6
 ὠρεύσθαι Π 331, 3
 ὡς ἂν εἴποι τις, ὡς ut ita dicam,
 tamquam I 138, 12 ὡς ἀληθῶς
 εἰπεῖν I 113, 2 ὡς ὄντως εἰπεῖν
 I 57, 14 ὡς ἄτε I 367, 7 ὡς

cum φησί in orationis initio I 204, 20 (saepissime): ibidem ὡς ἄρα γοῦν I 385, 12 ὡς cum inf. in oratione obliqua = γάρ I 415, 2 ὡς εἰς I 232, 11 II 156, 18 ὡς ἐπί I 38, 12. 213, 8 ὡς παρά II 315, 8 ὡς πρὸς I 39, 20. 77, 5. 126, 2. 132, 5. 183, 2. 248, 13. 271, 20. 282, 16. 285, 8. 315, 17. 321, 1. 334, 22. 387, 19. 388, 13. 438, 24 II 37, 1. 38, 14. 75, 6. 109, 14. 115, 18. 159, 10. 163, 14. 193, 18. 195, 17. 202, 12. 204, 6. 252, 16. 327, 3. 19 ὡς ἐπίπαιν I 412, 7 II 339, 1 ὡς ἀληθῶς I 390, 4 II 362, 20. 377, 2 ὡς ὄντως I 145, 6 II

43, 15. 143, 3. 296, 22. 360, 1. 361, 1 ὡς εἶχε cito I 369, 20. 429, 3 II 117, 15 ὡς εἶχε (εἶχον) τάχους II 110, 17. 123, 3 ἕκαστος ὡς εἶχε pro se quisque II 144, 12 ὡς εἶχε ῥύμης I 42, 7 ὡς δὲ καὶ II 236, 21. 239, 15. 241, 5. 279, 14 ἀλλὰ καὶ ὡς I 213, 21 καὶ ὡς II 33, 20 ὡσανεὶ fere I 28, 7 id est I 359, 9 ὡσεὶ fere I 53, 16. 192, 20. 285, 9. 322, 1. 359, 21. 360, 21. 363, 21. 385, 5. 386, 7 II 94, 10 ut, tamquam I 140, 3 II 212, 18 ὥστε: ὄρκον ἐκ τινος ζητεῖν, ὥστε c. inf. II 221, 11 δηλοῦν, ὥστε c. inf. II 222, 20

PROVERBIA ET SIMILIA

τὴν ἄγραν ἐν χερσὶν ἤδη ἔχομεν II 77, 16 τῆς ἄγρας ἀπέγνω II 99, 17 ἀστοχεῖν II 117, 5 ἄδειν παρὰ κωφῶ II 107, 17 παρὰ κωφοῖς II 261, 17 ὥσπερ Ἀδώνιδος κήπους σήμερον ἀνθεῖν καὶ αὐριον καταρρεῖν II 305, 10 εἰς ἄρα πατεῖν I 308, 10 ὁ Αἰθίοψ οὐ λευκαίνεται I 445, 17 ἄκρω δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀπτεσθαι πελάγους I 410, 13 ἄκροις ποσὶ τινος ἐφάπτεσθαι II 365, 18 οὐδ' ἄκροις ὡσὶν ἀνέχεσθαι τινος II 255, 16 ὥσπερ ἀλιεὺς πληγεῖς II 228, 15 ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ φησι μάχονται (Simonides apud Plat. Protag. 345 d) II 142, 1 τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ὃ φασὶ ποιεῖσθαι I 308, 15 II 221, 10 ὡς πού τις ἔφη II 216, 6 ἄνω καὶ κάτω προσαγορεύειν τινά τι II 168, 5 ὁ μὲν τῆς νέκης τυγχάνων ἐγγύθεν ἐξεκρούσθη παρὰ πολὺ, αὐτοὶ δὲ ἐντὸς ἀρκύων τυγχάνοντες τῶν βρόχων ἀφῆλλοντο II 260, 6 sq.

ὁ αὐτὸς ἦν ὁ χθὲς καὶ πρότερον I 280, 11 cf. I 87, 21 ἐκ πρώτης ἀμφειροῖας ὃ φασὶν I 189, 14. 197, 21 II 199, 22 ἐκ πρώτης (ὃ φασὶ) βαλβίδος II 72, 13. 364, 22 βάλλειν πόρρω σκοποῦ I 369, 2 βόθυνόν τι οὐρύττειν II 341, 5 τὸν δεύτερον ὃ φασὶ πλοῦν ἔρχεσθαι II 109, 2 ἀναγκαῖον τὸν δεύτερον ὃ φασὶ πλοῦν καὶ etc. II 339, 9 διαλεγεῖν τὸ κύμινον de avaro I 97, 20 τὸν περὶ ψυχῆς λοίσθιον δρόμον δραμούμενος I 456, 22 δύο δόντες ἕνα ἐλάβομεν II 286, 11 Εὐρύπου δύκην μεταφέρεσθαι ἐς τὰναντία II 75, 10 ἐν ζυγῶ καὶ σταθμῶ τι διατίθεσθαι I 78, 8 οὐδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο φασὶν II 211, 7 μηδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι ἐνῆν I 180, 17 θάλασσά φασὶν ἐπὶ θαλάσση καὶ ποταμὸς ἐπὶ ποταμῶ II 5, 6 θανάτου κρατῆρα κεράσας II 62, 12

- θανάτου ποτήριον κινᾶν II 80, 6
 βρόχον ἐπιφέρειν θανάσιμόντιν
 II 366, 14
 μετὰ τὴν θήραν καταγελάται τὸ
 δέλεαρ I 74, 11
 ὑπὲρ τὰς ἰδίας τρίχας hostes cae-
 dere I 349, 10
 θύρας παντοδαπὰς ἑαυτῷ ὑπανοί-
 γειν I 80, 9
 ἰχθύων ἀφωνότερος I 457, 5
 νικᾶν τὴν λεγομένην Καδμείαν II
 303, 18 Καδμεία νίκη II 286, 17
 ἢ Καδμῶθεν παροιμία II 319, 3
 ὁ δημῶδης λόγος "κακὸν πρᾶγμα
 πρὸς τὸν ἴδιον ἐπανερχέσθω αὐθ-
 ἐντην" II 64, 8
 πάντα κάλων ὁ φασὶ κινεῖν I 111, 3.
 169, 17 II 65, 5. 107, 5. 264, 3
 τὸν κελνὸν πρὸ τοῦ πυρὸς παρ-
 εμφαίνειν II 137, 11
 ὁ καρκίνος ὀρθὰ βαδίζειν οὐ μαν-
 θάνει I 280, 10 ὁ καρκίνος ὀρ-
 θῶς βαδίζειν οὐκ ἐμάνθανε I
 428, 12
 ἐπιαπλάσιον εἰς τὸν κόλπον ἀπο-
 λαμβάνεσθαι I 92, 5
 ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ ὕφασμα ἐπι-
 γιγνώσκειν II 269, 8 κατανοεῖν
 II 363, 15
 πρὸς Κρήτα κοητίζειν II 65, 10
 περιοχίειν γλυκέσι κύλικα II 353, 9
 πρὸς τὸν ἴδιον ἕμετον ὡς κύνες
 στορέφονται I 358, 16
 ἐξ ὀνύχων τὸν λέοντα ἐπιγιγνώσ-
 κειν II 269, 8
 θᾶπτον ἢ λόγος I 373, 20. 394, 20.
 398, 22. 420, 5 II 56, 2. 89, 9
 ὁ λόγος ἔργον εὐθὺς ἐγεγόνει
 I 376, 9
 τὸν κρυπτόμενον τῇ δορᾷ λύκον
 εἰς τοῦμφανὲς ἐξάγειν II 341, 18
 λύκου ἢ ἀρνίου κρέας ἐδόμειθα
 I 401, 15
 παρὰ τὸν Μοιραῖόν φησι κλωσ-
 τῆρα ἀπαλλάττεσθαι I 220, 7
 ὑπὲρ τὰ Νειλῶα δέυματα lacrimas
 fundere II 371, 13
 ὀξύτερος ἀμφιστόμου ξίφους I 446, 3
 παντὸς ξίφους τομώτερος II 214,
 10
- ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἐστάναι I 372, 9
 II 379, 3 ἐπὶ ξυροῦ εἶναι II
 170, 4
 ὑπ' ὀδόντα λαλεῖν I 95, 9
 τὴν λεοντῆν ὁ κατὰ ἀλήθειαν ὄνος
 ἐκείνος ἐφεῖλκεν εἰς ἑαυτὸν παν-
 ταχόθεν II 353, 15
 Πάτροσλον πρόφασιν εὐρηκῶς I
 169, 21 ἐσχηκῶς I 139, 15
 πεζὸς πρὸς Λυδίων ἄρμα I 328, 17
 ἢ φήμη διέτρεχεν ἀπανταχῆ πτερωῶν
 ταχύτερα II 126, 19 πιηνοῦ παν-
 τὸς φαίνεσθαι ταχινώτερον II
 261, 19
 ὡς πῦρ διέρχεσθαι διὰ μέσον II
 117, 15 ὡς πῦρ κατὰ τινος ἔεσθαι
 II 311, 11 πυρὸς θερμότερος
 I 91, 14
 εἰς πώγωνα ἐφυβρίζειν I 193, 17
 ἐν ὁσίν ἀπῆρωρητο τὴν ψυχὴν II
 374, 13
 τὴν σκηνὴν καθάπερ τοὺς τραγι-
 κούς φασὶ ὀπίπτειν II 166, 22
 τ. σ. διαρρηγνύναι II 341, 18
 Σπάρτιαν ἔλαχες, ταύταν κόσμει I
 445, 6
 κατὰ στράγγα καὶ οὐκ ἀθρόον συρ-
 ρεῖν II 308, 12
 θήγειν ἀλλήλους καθάπερ συῶν
 ὀδόντας II 303, 19
 ὄλον τοῦ φθόνου τὸν τρόχον κατὰ
 τινος ἐκκυλλεῖν I 77, 18
 ἄρτι πρώτως ὑπηνήτης ὁ φασὶ I
 15, 14
 ἴσας ὑσμίνῃ τὰς κεφαλὰς ἔχειν I
 67, 8
 ὕστερον νοῦν φέρειν I 105, 10
 φεύγων τὸν κάπνον εἰς πῦρ ἐπεπ-
 τώκει II 40, 17 φεύγοντες λύ-
 κον περιέτυχον λέοντι II 207, 14
 ἐξ οὐπερ ἔφυγον, εἰς αὐτὸ τοῦτο
 ἐνέπιπτον I 194, 4
 φυσσᾶν τὰ Ναυάτου I 318, 21 II
 36, 21
 τὸ μὴ χειρόν βέλτιον λογίζεσθαι
 I 358, 2
 πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνειν I
 79, 15
 ψαίρειν ἀφιέναι ἐπὶ πελάγους II
 155, 2

CORRIGENDA ET ADDENDA

in verbis scriptoris et in apparatu critico*)

2, 10 ἀγεννή F	2, 17 εἰδὼς	3, 9 στρεβλά F	3, 20 σχεδόν
4, 3 συνεσκέψαντο FP	5, 5 ἀλλά τα F	8, 2 scribe cum F τῆς	Ῥωμαίων
8, 14 αὐτόν F habet	9, 3 ἐνοσημνήμενος idem	10, 14 κατακουζήνόν F	11, 11 κατακαλὼν F*
12, 8 δαμπόλεως F	13, 12 εὐωνύμου F*	13, 21 ἀξιώσειε	temptandum non est
14, 17 ἐκεῖ] ἐπὶ F*	15, 21 ἀσπίδι F*	17, 17 οὖν F*	καταίσχω;] nunc κατασχῆσω sine interrogationis signo scribendum puto
18, 1 οὐκ εἶπε F* cf. 198, 14	καὶ] οὐδ' F*	18, 8 τοῦμοῦ F* : sic semper	19, 4 λαθὼν etiam F habet
19, 12 μικρόν	20, 8 Ποῦτιζεν	21, 2 ὠνομάσαμεν F habet	21, 4 τὴν
21, 8 Κυμινειανόν	21, 20 εἰσιτήκει F habet	21, 22 διακειμένην idem	22, 14 πέρα] πρὸ F*
22, 17 ταυτηγὶ F*	23, 13 τῆς om. F	24, 13 Ἀβροίλεβὼ	24, 21 Σαυρομαίων
25, 1 ἐκατέρω] ἐκάστη F*	25, 8 ἴεται καὶ πολέμου] πολέμου δὲ F*	26, 4 ἐπισπωμένων F habet	26, 12 ἀνακάμπουσα idem
26, 14 ἡρεμίαν idem	26, 15 μαρνανδηῶν F*	πέραν F	27, 2 καὶ F habet
29, 1 ἐπαληθεῦον idem	31, 11 λογγιβαρδίας idem	31, 18 πορθμὸν	33, 8 καρτερεῖσαι F habet
34, 7 τῶν δέ γε F*	34, 16. 17 recipiendae sunt scripturae F	παρὰ] πρὸς F*	36, 1 ἀρωγὴν etiam F habet
36, 10 θελήμασι idem	37, 3 προμ. λ. τ. υ. α. γ. F*	38, 22 ἀπεκδέχεται etiam F habet	39, 8 ἀνετον ... ἐλεύθερον F*
39, 20 προσιμίον F	40, 5 corrige ὀνόμασι	40, 9. 41, 17 etc. Προβέντζας F*	40, 11 χουσίων F*
41, 18 ἐστὶ	42, 8 ἴεται	42, 22 κλιινδοικὸν Millerus *	43, 11 χαλζόν F
43, 21 ἐπαφεῖς F*	44, 11 παρὰ F	44, 20 ὀρεζιτῆς] ὁ ὀρέκτης F*	44, 22 ἀφώρα] cf. I 168, 14 II 89, 10. 270, 12
45, 8 τῶν om. F*	45, 13 παρα παραχοῖμα F	45, 14 ὑπὸ F*	45, 15 ἀνενεγκῶν etiam F habet
46, 4 μάζαν	46, 14 τοῦτω etiam F habet	47, 5 διαπερᾶσαι	48, 11 κελίνητο FA*
49, 15 ξξενεγκεῖν FC*	49, 19 συνεβούλευε etiam F habet	50, 5 κατεπύκνουον μᾶλλον FA*	50, 10 ὁ etiam F habet
50, 21 ἡγεμόνων FA*	51, 5 ποδι etiam F habet	52, 8 κατευστοχῶν ἦν A	53, 9 ἐπαγαλλομένων etiam F habet
53, 10 ἀπολοφρομένων FA*	54, 3 μὲν om. FA*	54, 4 πολλῆς F habet	55, 15 εὐγενῆς F
57, 1 συνειλεγμένου etiam F habet	57, 7 reponere αὐτῷ τοῦτω	57, 10 θαλάττης F*	57, 11 γίνεται F*
57, 19 ἦδη κατέλαβον FA*	κατατίθενται etiam F habet	58, 4 τὸν idem	61, 3 τὰ idem
61, 12 κατανεύσοντα F*	62, 10 αὐτῷ F*	62, 15 μὲν] μέντοι F*	63, 1 ξξαοτύση etiam F habet
63, 14 παντοῖον F habet	64, 9 reponere ἀποχομίσαντας: ceterum cf. II 328, 12	64, 17 ὡς	64, 19 ἀπωθούμενος etiam F habet
66, 1 ἀναδιδάσκων F habet	66, 3 τε in ras. F	66, 13 μεθ' etiam F habet	68, 5 βουτουμίτην idem
70, 6 οὕτως idem	70, 12 ἐν ταῦτω idem	70, 15 δέ τι] δ' ἔτι F*	70, 16 καταδύσεως] καὶ δύσεως C*
70, 20 αὐτῷ τοῦτω	71, 8 τριτηγὴν F	72, 4 ἴεται	72, 5 ἴση
73, 4 καλουμένου F*	73, 8 αὐτόκράτωρ FC*	73, 15 γενναίως F*	73, 16

*) interim mense Augusto huius anni (1878) ipse Florentinum codicem (F) iterum adii easque quoque partes quas Millerus non edidit contuli. verum supra non solum praetermissas scripturas adnotavi, sed etiam, ubi ante ex silentio colligere quidquam nolui, certa nunc codicis testimonia dedi. ceterum nonnumquam Millerum errasse intellexi: qui si a me dissentit mihi credi volo. iam si de Florentino nihil adnotatur, eum cum P conspirare scito. denique scripturis codicum et coniecturis quas recipiendas duco asterisecum apposui.

- καὶ καταγράφαντος suspicatur Millerus 73, 23 ἐντὸς FC habent
 74, 5 αὐγὴν iidem 75, 3 ὠχοδόμηται F* 75, 13 μὲν οὖν F* 76, 3
 βουτουμίτην F habet 77, 8 ὄνπερ idem 79, 5 ὀνομαζόμενον idem
 82, 1 πελεκάνον idem ἐνδιατρούβων F* 82, 2 ὁμωμοκέμαι etiam
 F habet 82, 6 γένοιτο, τούτους] γένοιτο τούτοις: nam F τούτοις
 habet 82, 19 ἀνεισιάδης 82, 20 βαιμούντω F habet 83, 1
 παρεσιώτων idem 83, 3 οὐπω idem 83, 18 πῆ idem 84, 7
 βαιμούντω idem ἀπεμερίσαντο idem 85, 2 εἶχε τὸ idem 85, 4
 Ταρισμῶν F* 85, 11 ἀλκῆ F 86, 5 Ὀξέος 86, 16 ὑποδείξις F
 86, 17 τότε etiam F habet 90, 2 ἀψάμενον idem 90, 21. 91, 5
 καὶ θ' idem 91, 8 ἔτι delendum putat Millerus 92, 13 παρὰ F*
 92, 21 μεγαλοπόλεως F habet 93, 6 Δούκαν idem 93, 9 F habet
 ita ut edidi 93, 14 Ἰωάννης θελήσει 94, 21 ἴεμενον 95, 12
 ἀπελλίσαντες idem 95, 13 δοῦκα idem 96, 3 ἡγεμόνα idem
 96, 11 μήπω idem 97, 15 τῶν idem 97, 23 repono μετὰ 98, 2
 παρασταίη F 98, 13 μεταβαλεῖν idem 99, 1 εἴλοντο idem
 99, 14 ἐρειπώσας A 100, 1 οὗτος F* 100, 4 ὑπὸ λιμοῦ τε] ὑπὸ
 τε λιμοῦ 101, 3 ἀγνωτέρω etiam F habet 101, 8 μόνων FC*
 102, 3 εὐρηκότες. καὶ] dele punctum 103, 6 Λοάβων 103, 10 με-
 γαλόμαρτυρ 103, 13 καταλαβόντος FC* 106, 3 αὐτόν 106, 21
 αὐτοὺς etiam F habet 107, 18 οὐδ' ὅπως οὖν idem 107, 21 ἐκεί-
 θεν] ἐκ Κύπρου A 107, 24 ἡρειτίσαστο etiam F habet 108, 16
 οὕτως idem 108, 21 ἀπώλειαν 109, 6 τὸ Λομενιακὸν suspicatur
 Millerus 110, 18 παρὰς C 111, 6 ἐκ om. F 112, 16 ὑπὸ F
 habet 114, 3 τούτων F* 114, 22 Κερύνειαν Millerus 115, 3
 εἰς τὴν suspicatur Millerus 115, 21 ἀπέστειλε F habet 116, 21
 αὐτὰ idem 117, 12 πελοποννήσιος idem 117, 13 Περιχύτης F*
 118, 8 ἐρρόχθαι idem 118, 16 πως FC habent 118, 17 προσώρ-
 μισαν etiam F habet 120, 18 ἐβουλεύετο F* 121, 2 ἐξήκοντα
 suspicatur Millerus 121, 13 ἀνοικοδομήσας F* 122, 5. 11 καιω-
 τικά FC* 122, 8 διαθραυσθῆναι F habet 122, 19 sine dubio
 οὖν scribendum est 123, 8 λοιποῦ etiam F habet 124, 5 πολιορ-
 κείσθαι F* 125, 12 οὐδὲν G 127, 2 corrige σχήμασι 127, 11
 'fort. συνέθησαν τῷ νεκρῷ vel ἐνέθησαν τῷ σορῷ, quod malim' Mil-
 lerus 127, 20 ἐμβάλον C* 129, 4 sine dubio ἐνεφορήθην scri-
 bendum est 129, 12 τῷ μὲν FA* 129, 13 τὴν 130, 1 scribe
 cum F καὶ πόλεις 131, 1 πρώτης 132, 17 διαμηνυθέντα F*
 133, 18 παντελοῦς F* 133, 21 ἀποχωρῶνια πρὸς τοσοῦτους λύτρον?
 134, 1 λύτρον F 135, 5 καὶ om. F. m. 1 136, 2 ἀποκαλοῦν-
 τες etiam F habet 136, 5 παρισσιῶνες F* 136, 14 ἐς FC*
 140, 11 ἀξίων ἀξιώμαχον? 140, 12 praeferenda fuit F scriptura
 στρατοπεδάσχην τειμηκῶς cf. I 148, 5 140, 16 κατευθῆ F* 141, 4
 συνεξεληλυθέναι etiam F habet 141, 6 ἐκείνης temptandum non
 est 147, 8 νυχθημέροις F habet 147, 15 τὸν idem 148, 14
 τὴν om. F 149, 5 Στρούμπιτζον P, non C 149, 11 ἕνα 153, 21
 ἔτεροι 154, 18 ἀναγαγεῖν F* 155, 20 σολομῶν F habet 156, 16
 ἐξευρημένον idem 158, 12 σολομῶντος idem 159, 11 ἐς F*
 161, 18 ἡλευθεροῦτο etiam F habet 162, 10 τραπεζουντίων idem
 162, 14 καθυποβαλόντες idem 166, 3 οὐκ idem 166, 7 τοῦ Βρεν-
 τησιῶν delendum fuit: vitium agnovit man. rec. in F, quae Ἰδρουντία
 adscripsit 166, 13 αὐτὴ suspicatur Millerus 166, 22 τραγικὸς
 etiam F habet 167, 2 κατεληφύτας idem 168, 17 θ' F* 169, 12
 τοῦ om. F 170, 4 κοντιστέφανοι F habet 170, 5 ἀποδειλιῶνες
 idem 170, 18 ἀπήεσαν idem 171, 8 ἐπέφρισεν FC habent ὅσον]
 οἶον? 171, 17 ἀργωναιτικὸς F 172, 11 ὑφήπλωσε F* 175, 7
 δὴ τὸ τοῦ λόγου] τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου scribendum est; cf. I 216, 12
 II 186, 15 178, 5 nunc praefero ἀναισχυντία 178, 8 δοῦκαν F

- habet 179, 3 δὴ F* 179, 6 ὠθήσῃ F* 179, 10 συνείπετό οἱ F*
 179, 11 ὑποσύροτος F* 179, 20 παλαμναιοτάταις F habet 180, 19
 μετὰ idem 182, 15 ἀπειροξεν etiam F habet 183, 4 μόνων FC*
 183, 15 γένους ἦσαν συνηθροισμένοι F* 184, 19 ἐπετοξάζετο C
 οἱ] ἢ C 185, 2 πόλισμα 185, 13 κομισθῆναι etiam F habet
 185, 20 repono δὴ 186, 10 φοβερόν etiam F habet 186, 22 αὐ-
 τοῖς F* 186, 23 τροχιάς 187, 21 ἐρραθυμηκότων 188, 4 περὶ F
 188, 17 πολιορκητικὸν F* 189, 15 εὐκαιστόν F habet 189, 19 ἀν-
 τιπρόσωπον] ἀντιπροσώποις vel τῶν ἀντιπροσώπων Millerus; ἀντὶ προ-
 σώπου? 190, 3 πεπόνθητο F 190, 5 πολιορκητικὸν F* 190, 15
 πλάτος F* 191, 19 γὰρ] δὲ C* 192, 10 ἀπό F habet 193, 7
 ἀνῆψε idem 193, 11 ἀποτεφρουμένων idem 195, 11 σεβαστόν
 196, 5 ἐπισταμένων F habet 196, 20 παρὰ idem 196, 21
 παρ' F* 197, 2 εἶπερ εἰσελθοῖ F* 197, 23 sq. ταύτην τὴν
 ἔφοδον καὶ προσελθεῖν πρὸς τὸν Βαῖμοῦνδον Millerus auctore non
 indicato 198, 2 τὴν μετὰ τοῦ F* 198, 23 repono ἀπρόϊτος
 199, 1 repono χορῆ 199, 13 πᾶσάν γε ἀτραπὸν? 200, 9 κοντο-
 παγάνον F habet 200, 14 αὐτοῦ C 201, 17 ἐγχειρίσεις F 202, 16
 κατήγγελλον F* 203, 15 συγχρησάμενος F habet 204, 9 ἐγνώ-
 κεσαν idem 204, 16 προσέξεπεμψε F* 204, 21 συνεταγμένως F*
 205, 7 ὄωσμίκην F* 205, 8 δὲ FC habent 205, 11 δεινῶς F*
 205, 19 Κομποπαγάνον, νικητῆς 205, 20 τὴν etiam F habet πα-
 ραστῆσαι F* 206, 3 περὶ λύχνων ἀφὰς scribendum est 206, 10
 τ' F 207, 21 πυθόμενον F* 208, 4 εὐρόν F habet 208, 16
 μικρόν 209, 12 πορφυρογεννήτοις F* 209, 20 καταρραθυμούτων
 209, 22 προσκειμένου F* 210, 21 τὰ κατὰ F* 212, 10 ἐντυχόν
 212, 18 προσχωρῆσαι FC* 213, 1 ποιούντων F 214, 2 καταπτε-
 ροῦν F* 214, 11 ἄτρεστος F* 214, 20 ὅπως etiam F habet
 215, 5 ἐκλιπόντων corr. m. ead. F* 215, 15 τούτοις F* 215, 16 ἱπ-
 πέων A 216, 14 corrige δῆμασι 216, 19 ἐν ἀληθείας F: unde
 recte Millerus ἐν ἀληθείας restituit 217, 7 ταῦτ' F* 218, 9
 ἐπιλέλησαι πάντως, ὁ βασιλεὺς φησιν, Millerus 218, 10 μόνος F*
 218, 22 ἀποκαλύψων F* 220, 7 τό τινας 221, 13 κατανεύσειεν F*
 221, 20 σεβαστόν 223, 1 οἱ om. etiam C 223, 8 περὶ F* 224, 13
 repono τοιόσδε cf. ind. Graec. s. v. τοσοῦτος 225, 3 κατὰ F habet
 λευκότητος F* 225, 13 μυκτιῆρος] verbum intercidit τῇ τῶν σιέρ-
 γων εὐρύτητι suspicatur Millerus 225, 19 ἀπό τε βλέμματος C
 226, 20 ἡμῶν F 227, 7 φησὶ idem 229, 1 ἐς F* 229, 2 ἐπὶ
 μάρτυσι F habet 229, 8 ἀλλότριος F 229, 9 ἡμετέρας idem
 229, 19 τὴν abest a F 229, 20 ἀνατολῆς F habet 230, 8 ὑπισ-
 χνοῦμαι idem 231, 3 ἰσάζονται idem 231, 13 ἔλειμα idem 231, 21
 μέχρι τῶν F* 232, 5 Ἄνδρ. F 233, 1 ἀφ' FC* 234, 10 παρα-
 δέχωμαι FC habent 234, 21 βασιλείας τῆς ἡμετέρας F* 235, 21
 γένοι F 236, 3 μανίας F habet 236, 17 πολεμησεῖοντες idem
 236, 21 ὡς 237, 2 συμφωνήσουσιν etiam F habet 237, 3 ζῶντος
 idem 237, 20 ξυγχροτήσειν F* 238, 16 ἀνευ π. κ. κ. ἢ. F*
 239, 11 καὶ etiam F habet φέρσια F* αὐτὸ πάσας idem
 239, 15 ὡς 239, 21 ἀνθρώπων F habet 240, 2 θέμα 241, 5 ὡς
 241, 11 καὶ om. C* 241, 23 περὶ F* 242, 14 Βέροοια F* 242, 22
 Σαρσάπιν F* 243, 2 θέματα F habet 243, 10 ἀπάντων F*
 243, 18 γὰγώ, 244, 4 τε] γε F* γὰρ C 243, 14 συμπαραλαμβά-
 νων F* 243, 15 ἐκείνην F* 246, 7 σεβαστός 246, 9 Μαλῆς F
 246, 10 ἀποκρισιάριοι idem 247, 2 ἐνόρκως etiam F habet 248, 6
 ταῦτ' F* 248, 8 τούτου F* 248, 13 προνοίας F 249, 4 τὰς
 πόλεις αὐθις ἐς τὴν sic ut edidi F 250, 2 νουνεχεῖς F* 250, 6
 δὲ idem τὰ idem 250, 7 ἠφάνισε idem 250, 10 ἀποκατέστησε
 idem 252, 5 ὡς idem 252, 16 τὸ idem 254, 2 δὲ πεπόνθει F*

254, 4 ἐντυγχάνων 255, 1 αὐτὸν F* 255, 2 ἀδειήσαντας etiam F
 habet 255, 9 χρήματα F* 256, 6 ζῶων 256, 14 παρακειμένους F
 256, 15 πόλεις emendandum est 256, 17 βούλοιντο F habet 257, 2
 ἐξέπειψε idem 257, 21 ἐκδικήσονται idem 261, 10 ἀρχηγός idem
 266, 9 περὶ idem 267, 11 τὰ idem 267, 18 κατέσχε F*
 268, 14 ποιητοῦ F 269, 5 τῶν alterum om. F 270, 13 κατεστί-
 ορηστο F* 271, 1 εἴρηται 276, 2 ὑπῆρειδεν F habet 276, 17
 πάσχω idem 278, 3 ὄρασαι 278, 18 τούτων] ἐπ' ὤμων? 279, 4
 ἀγγυλλούς F 279, 19 μηδοποσοῦν idem 281, 14 περὶ idem
 285, 15 ἀπελαύνειν ἰεμένους F* 285, 17 ἔνται F* 286, 1 τὸν
 om. F* 286, 8 ὁπόσα F* 286, 22 δαμάλιν (id est Δαμάλιον) F*
 287, 14 ὑφ' F habet 288, 1 αὐτὸν idem 288, 7 ἐλευφήμησεν idem
 288, 15 ἀντίβαινέ τε F* 289, 10 ἐποφθαλμιῶσι F habet 292, 18
 recipiendum non fuit Coisliniani additamentum 297, 4 Παυλικιανοί
 299, 5 νομάδες 306, 1 διατάξεις] διαλέξεις? 308, 7 σουλιανίζιον
 emendandum est 313, 3 corrige ἠπειγόιντο 313, 4 αὐτοκράτορος
 314, 17 περισκοποῦντες emendandum est 317, 14 ἱππηλάσιον 317, 20
 ἀπροσδοκῆτου? 327, 10 repone χρῆ 328, 5 ὄχθους 329, 1 Μιχαήλ
 secludendum est: scilicet a lectore quodam ad (Michaelis) Cecaumeni
 nomen adscriptum est 330, 1 αὐτόχθονες 330, 10 ξιμψυχον
 331, 11 σιῦλος 332, 21 repone καίτοι 334, 16 repone μικροῦ
 338, 23 ἐπεξελεθόντων? 345, 15 scribe εἶποι conl. I 412, 11 347, 4
 νεάμιδος 350, 13 ἦξα 354, 14 τούτω] τὸ ὕφος? 365, 8 τὰ
 373, 5 οὔλων 376, 12 ὄ 380, 10 ῥάν

in argumentis librorum

1, 5 Citzes 69, 10 Amerimnes 176, 1 dele Cpli

in interpretatione latina

15, 7 Calathadum 49, 10 praesentis diei 73, 6 militiae
 cum summa potestate praefectus 73, 12 inferior] maior 74, 8
 testudinibusque] vineisque 79, 15 ubi, ut fertur, ex equis 95, 14
 in transcursu] ex improvise 101, 15 trepidantes] a via aberrantes
 106, 9 Turcis strategemate debellatis 123, 1 sq. in totam Roma-
 norum classem collata 123, 11 enchorega materia] materia inde ef-
 fossa 162, 3 dux nominatus 170, 13 idoneo] modico 177, 15 huic
 oppido I. T. praeposuit] praefectum urbis I. T. nominavit 178, 11
 Euro] Hebro 182, 15 praecedunt 185, 5 cuniculosque quosdam
 ac vineas] et alias quibus cuniculi et fossae tegerentur 191, 3 basi
 203, 3 placide] callide 207, 13 non ita multos 209, 10 porphyro-
 genitorum vide supra 220, 1 militibus chlamydatis 220, 9 militi-
 bus chlamydatis 221, 14 sebastum 242, 12 Berrhoea v. s. 242, 18
 Sarsapin v. s. 246, 6 Ubertus 252, 9. 13 Celbianum 294, 16 obli-
 quus] astutus 297, 15. 16 ens] hen sive unum 308, 4 Clitziasthlani
 sultanicium attributum erat 325, 9 unum ex Burtzae illius posteris]
 Burtzae illius nepotem 328, 15 dele Michael vide supra 329, 9
 quadraginta 334, 11 ut locus tulit] ilico 345, 12 stadia plurima
 345, 13 dele quorum numerum aliquis dicat 353, 17 abbatem] mo-
 nachum 359, 13 usque in eum locum] in eo loco 367, 10 gravi
 voce ad extremum iis 374, 13 dormitio] assumptio

in indice historico

Perichytes verum nomen est, non Perichytan vide supra Ros-
 mices non Romisces vide supra

in indice Graecitatis

ζόπος = πόνος 238, 17 (319, 9) dele ρουνεχεί vide supra
 adde παρέσπεσθαι 11, 16

Tabulae adiectae ad Ducangii notas spectant.

Handwritten cursive script, first line, featuring a sharp symbol and a tilde-like flourish.

Handwritten cursive script, second line, containing a double underline and a tilde-like flourish.

Handwritten cursive script, third line, featuring a double underline and a tilde-like flourish.

